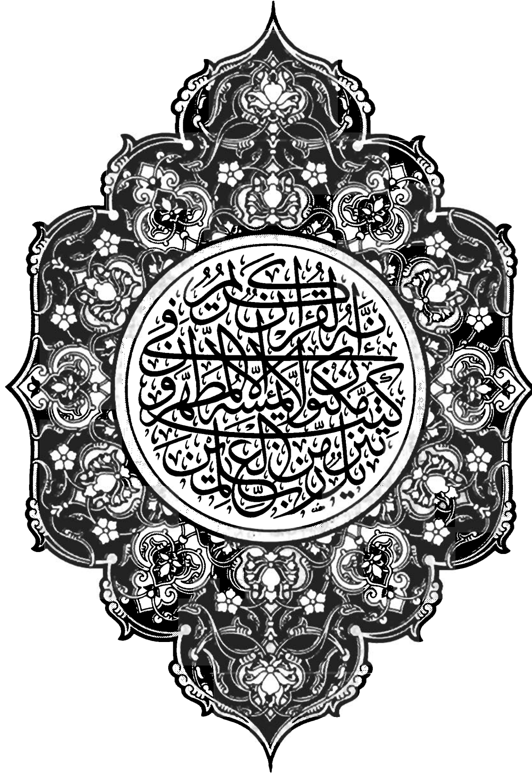
القرآن الكريم

وترجمة معانيه إلى

اللغة السندية

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا ٱلذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ

هن قرآن شريف ۽ سندس ترجمي جي ڇپائي جي
حڪم جي سعادت سعودي عرب جي بادشاهه خادم الحرمين الشريفين
شاهه فهد بن عبدالعزيز آل سعود حاصل ڪئي.

تشرف بالأمر بطباعة هذا المصحف الشريف وترجمة معانيه
خادم الحرمين الشريفين الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود
ملك المملكة العربية السعودية

هٰذا المُصْحَفُ الشَّرِيفُ وَتَرجَمَةُ مَعَانِيهِ

هَدِيّةٌ مِن خَادِمِ الحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ المَلِكِ فَهْدِ بنِ عَبْدِ العَزِيزِ آل سُعُود

تُوَزَّع مَجّانًا

مُجَمَّعُ المَلِكِ فَهْد لِطِبَاعَةِ المُصْحَفِ الشَّرِيفِ

هيءُ قرآن شريف ۽ سندس سنڌي ترجمو خادم الحرمين الشريفين
شاھ فهد بن عبدالعزيز آل سعود پاران هديو آهي.

مفت ورهائڻ لاءِ

شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمة

بقلم معالي الشيخ : صالح بن عبد العزيز بن محمد آل الشيخ
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿ ... قَدْ جَآءَكُم مِّنَ ٱللَّهِ نُورٌ وَكِتَٰبٌ مُّبِينٌ ﴾ .
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين، نبينا محمد، القائل :
((خيركم من تعلّم القرآن وعلّمه)) .
أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود، حفظه الله، بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها، وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالمملكة العربية السعودية، بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهيلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ المأمور به في قوله صلى الله عليه وسلم : ((بَلِّغُوا عني ولو آية)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة السندية، يطيب لمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة باللغة السندية، التي أعدها الشيخ تاج محمود الأمروتي رحمه الله، وراجعها من قبل المجمع فضيلة الدكتور عبد القيوم ابن عبد الغفور السندي .

ونحمد الله سبحانه وتعالى أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه الكريم، وأن ينفع به الناس

إننا لندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم – مهما بلغت دقتها – ستكون قاصرة عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز،وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعتريها ما يعتري عمل البشر كلّه من خطأ ونقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للإفادة من الاستدراكات في الطبعات القادمة إن شاء الله.

والله الموفق ، وهو الهادي إلى سواء السبيل ، اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم

بسمر الله الرحمن الرحيم

مهاڳ

بقلم معالي الشيخ: صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ

وزير اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت و ارشاد

نگران اعليٰ قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

سڀ ساراهه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي جنهن پنهنجي سڳوري ڪتاب ۾ فرمايو آهي ته: ”بيشڪ اوهان وٽ الله طرفان نور ۽ پڌرو ڪتاب (قرآن) آيو آهي)، ۽ رحمت ۽ سلامتي نبين ۽ رسولن جي اڳواڻ اسان جي پيغمبر محمدﷺ تي هجي جنهن فرمايو ته: ”توهان مان ڀلي ۾ ڀلو ماڻهو اهو آهي جنهن قرآن پڙهيو ۽ پاڙهيو“.

اما بعد: قرآن شريف جي خدمت ۽ ان جي نشر و اشاعت کي آسان بنائڻ ۽ پوري دنيا جي مسلمانن ۾ ان کي عام ڪرڻ ۽ دنيا جي مختلف ٻولين ۾ ان جي تفسير ۽ ترجمي ڪرڻ بابت خادم حرمين شريفين شاهه فهد بن عبدالعزيز آل سعود جي احڪامن کي بجا آڻيندي، ۽ سعودي عرب جي وزارت اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت و ارشاد جي مقصدن پٽاندر پوري دنيا جي اهم ٻولين ۾ قرآن شريف جي ترجمي جي ان اهميت جي پيش نظر ته جيئن غير عرب مسلمانن لاءِ ان کي سمجهڻ آسان ٿئي، ۽ پاڻ سڳورنﷺ جي تبليغ بابت فرمان ته: ”منهنجي ڳالهه ٻين تائين پهچايو جيتوڻيڪ هڪ ئي آيت هجي“ تي عمل ڪندي، ۽ سنڌي ٻولي ڳالهائيندڙ پنهنجي مسلمان ڀائرن جي خدمت جي پيش نظر، شاهه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مديني منوره کي قرآن شريف جو هي سنڌي

ترجمو سندس پڙهندڙن آڏو پيش ڪندي خوشي محسوس ٿي رهي آهي جيڪو مجاهد اسلام حضرت علامہ تاج محمود امروٽي (رحمة الله عليہ) جو تيار ڪيل آهي، جنهن تي قرآن ڪمپليڪس پاران جناب ڊاڪٽر عبدالقيوم بن عبدالغفور السندي (اسسٽنٽ پروفيسر قراءَت ڊپارٽمينٽ، دعوة فيڪلٽي، ام القريٰ يونيورسٽي مڪ مڪرمہ) نظر ثاني ڪئي آهي.

اسين الله تعاليٰ جي بارگاهہ ۾ شڪر گذار آهيون جنهن هن عظيم ڪم ڪي سرانجام ڏيڻ جي توفيق بخشي. ڪائنس اميد آهي تہ ڪيس پنهنجي ذات پاڪ لاءِ خالص بڻائي ۽ ماڻهن لاءِ پڻ مفيد بڻائي.

اسين چڱيءَ طرح ڄاڻون ٿا تہ قرآن شريف جو ترجمو ڪيترو بہ باريڪ بينيءَ سان ٿيل هجي تڏهن بہ انهن عظيم معنائن جي ادائگيءَ کان قاصر رهندو جن تي اعجازي قرآن شريف جا اکر پاڻ دلالت ڪري رهيا آهن، ۽ جيڪا معنيٰ ترجمو ادا ڪري رهيو آهي سا رڳو ترجمي ڪندڙ جي ڄاڻ ۽ سندس قرآن فهمي جي انتها جو نچوڙ آهي، ۽ يقيناً بشري تقاضائن مطابق منجهس ڪو نڪو عيب ضرور رهيو وجي. تنهن ڪري هن ترجمي جي هر پڙهندڙن کان گذارش ٿي ڪجي تہ هو هن ترجمي ۾ ڪابہ گهٽ وڌائي يا لغرش ڏسن تہ ان جو اطلاع شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينہ منوره جي مرڪزي اداري کي ضرور ڪن تہ جيئن اهڙيءَ درستگيءَ کان انشاءَ الله ايندڙ اشاعتن ۾ استفادو ڪيو وڃي.

الله ئي توفيق بخشيندڙ آهي، ۽

اهو ئي سنئين واٽ ڏيکاريندڙ آهي.

الله! اسان جو هي عمل قبول فرماءِ، يقيناً تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين.

قرآن مجيد

سنڌي ترجمي سان

مترجم

حضرت مولانا تاج محمود امروٽي

"رحمه الله"

شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

مدينه منوره - سعودي عرب

سُوۡرَةُ الۡفَاتِحَةِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ﴿١﴾

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ۙ﴿٢﴾ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۙ﴿٣﴾ مٰلِكِ يَوۡمِ الدِّيۡنِ ؕ﴿٤﴾
اِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَاِيَّاكَ نَسۡتَعِيۡنُ ؕ﴿٥﴾ اِهۡدِنَا الصِّرَاطَ الۡمُسۡتَقِيۡمَ ۙ﴿٦﴾
صِرَاطَ الَّذِيۡنَ اَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ ۙ غَيۡرِ الۡمَغۡضُوۡبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا الضَّآلِّيۡنَ ﴿٧﴾

سورة فاتحه مڪي ۾ لٿي ۽ هيءَ
ست آيتون آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع) (١) .

سڀ ساراه (خاص) جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (٢) . (جو) ٻاجهارو مهربان (٣) . قيامت جي ڏينهن جو مالڪ (آهي) (۴) . تنهنجي ئي عبادت ڪريون ٿا ۽ تو کان ئي مدد گهرون ٿا (٥) . اسان کي سڌي واٽ ڏيکار (٦) . جا انهن جي واٽ آهي جن تي فضل ڪيو اٿيئي نه انهن جي (واٽ) جن تي (تنهنجو) ڏمر ٿيل آهي ۽ نه گمراهن جي (واٽ) (٧) .

سُوْرَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓمّٓ ۝١ ذٰلِكَ الْكِتٰبُ لَا رَيْبَ ۖۚ فِيْهِ ۚ هُدًى لِّلْمُتَّقِيْنَ ۝٢ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ
بِالْغَيْبِ وَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ۝٣ وَالَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ
بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَآ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ وَ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوْقِنُوْنَ ۝٤

سورة بقرة مديني ۾ لٿي ۽ هيءَ ٻه سؤ
ڇهاسي آيتون ۽ چاليهه رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). هيءُ ڪتاب، جنهن ۾ ڪو شڪ ڪونهي، اُنهن خدا ترسن کي سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي (٢). جيڪي اڻ ڏٺي تي ايمان آڻيندا آهن ۽ نماز (ساري) پڙهندا آهن ۽ ڪين جيڪي رزق ڏنوسين تنهن مان (الله جي راهه ۾) خرچ ڪندا آهن (٣). ۽ اُهي (اي پيغمبر) جيڪو (قرآن) توڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ (ٻين پيغمبرن تي) لاٿو ويو تنهن کي مڃيندا آهن ۽ اُهي آخرت تي يقين رکندا آهن (٤).

أُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنْ رَّبِّهِمْ ۗ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝٥
اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝٦ خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْ ط وَعَلٰٓى
اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ ز وَّلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝٧ ع وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يَّقُوْلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِيْنَ ۝٨ ۘ
يُخٰدِعُوْنَ اللّٰهَ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۚ وَمَا يَخْدَعُوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُوْنَ ۝٩ ط فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ ۙ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا ۚ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۙ بِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ۝١٠ وَاِذَا قِيْلَ
لَهُمْ لَا تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ ۙ قَالُوْٓا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُوْنَ ۝١١
اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُوْنَ وَلٰكِنْ لَّا يَشْعُرُوْنَ ۝١٢ وَاِذَا
قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا كَمَآ اٰمَنَ النَّاسُ قَالُوْٓا اَنُؤْمِنُ كَمَآ اٰمَنَ
السُّفَهَآءُ ط اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَآءُ وَلٰكِنْ لَّا يَعْلَمُوْنَ ۝١٣
وَاِذَا لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْٓا اٰمَنَّا ۖ وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى
شَيٰطِيْنِهِمْ ۙ قَالُوْٓا اِنَّا مَعَكُمْ ۙ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُوْنَ ۝١٤
اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ۝١٥

اِهي ئي (انهيءَ) سڌي واٽ تي آهن جا سندن پالڻهار کان (ڏسيل) آهي ۽ اِهي ئي ڇوٽڪاري وارا آهن (٥). بيشڪ جن انڪار ڪيو تن تي (اي پيغمبر!) تنهنجو کين ڊيڄارڻ يا نہ ڊيڄارڻ هڪ جهڙو آهي اُهي ايمان نہ آڻيندا (٦). الله سندن دلين تي ۽ سندن ڪنن تي مُهر هنئي آهي ۽ سندن اکين تي پردو (چڙهيل) آهي ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (٧). ۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن تہ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيوسين ۽ حقيقت ۾ اُهي مؤمن نہ آهن (٨). (انهيءَ چوڻ ڪري پنهنجي ڀانئڻ ۾) الله ۽ مؤمنن کي دلبو ڏيندا آهن ۽ حقيقت ۾ پاڻ کانسواءِ (ٻئي ڪنهن کي) دلبو نہ ڏيندا آهن ۽ نہ سمجهندا آهن (٩). سندين دلين ۾ (منافقيءَ جي) بيماري آهي پوءِ الله سندين بيماري وڌائي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي انهيءَ ڪري جو (هو) ڪوڙ ڳالهائيندا آهن (١٠). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ ملڪ ۾ فساد نہ وجهو (تڏهن) چوندا آهن تہ اسين سڌاريندڙ ئي آهيون (١١). خبردار! اهي پاڻ فسادي آهن پر نہ سمجهندا آهن (١٢). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ جهڙي طرح ٻين ماڻهن ايمان آندو آهي (تهڙيءَ طرح اوهين بہ) ايمان آڻيو (تڏهن) چوندا آهن تہ جيئن بي سمجهن ايمان آندو آهي تيئن ايمان آڻيون ڇا؟ خبردار! اُهي ئي بي سمجه آهن پر نہ ڄاڻندا آهن (١٣). ۽ جڏهن مؤمنن سان ملندا آهن (تڏهن) چوندا آهن تہ اسان ايمان آندو آهي ۽ جڏهن پنهنجن شيطانن (سردارن) سان اڪيلو ملندا آهن (تڏهن) چوندا آهن تہ اسين (پر ۾) اوهان سان آهيون اسين (مؤمنن سان) رڳو چٿر ڪندڙ آهيون (١٤). الله انهن سان چٿر ڪندو آهي ۽ اُنهن کي، جو پنهنجيءَ گمراهيءَ ۾ حيران آهن، ڍيگهہ ڏيندو آهي (١٥).

أُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى فَمَا رَبِحَتْ تِّجَارَتُهُمْ
وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ ﴿١٦﴾ مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِى اسْتَوْقَدَ نَارًا ۚ
فَلَمَّآ اَضَآءَتْ مَا حَوْلَهٗ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُوْرِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِىْ
ظُلُمٰتٍ لَّا يُبْصِرُوْنَ ﴿١٧﴾ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿١٨﴾ اَوْ
كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَآءِ فِيْهِ ظُلُمٰتٌ وَّرَعْدٌ وَّبَرْقٌ ۚ يَجْعَلُوْنَ
اَصَابِعَهُمْ فِىْٓ اٰذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ؕ وَاللّٰهُ مُحِيْطٌۢ
بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْ ؕ كُلَّمَآ اَضَآءَ لَهُمْ
مَّشَوْا فِيْهِ ۙ وَاِذَآ اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوْا ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ
بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٠﴾ ع يٰٓاَيُّهَا
النَّاسُ اعْبُدُوْا رَبَّكُمُ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿٢١﴾ الَّذِىْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَّالسَّمَآءَ بِنَآءً
وَّاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۚ
فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَّاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَاِنْ كُنْتُمْ فِىْ رَيْبٍ
مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَاْتُوْا بِسُوْرَةٍ مِّنْ مِّثْلِهٖ وَادْعُوْا
شُهَدَآءَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٣﴾

اِهي اُهي آهن جن هدايت جي بدران گمراهي خريد ڪئي پوءِ سندن واپار
ڪين فائدو نہ ڏنو ۽ نڪي اُهي هدايت وارا ٿيا (١٦) . سندن مثال انهيءَ جي
مثال جهڙو آهي جنهن باهہ ٻاري پوءِ جنهن مهل باهہ پنهنجي آسپاس کي
روشن ڪيو (تنهن مهل) الله سندن سوجهرو اُجهايو ۽ ڪين اونداهين ۾
ڇڏي ڏنائين جو نہ ڏسن (١٧) . (اهي) ٻوڙا، گونگا، انڌا آهن پوءِ اُهي نہ
موٽندا (١٨) . يا (سندن مثال اُنهيءَ) آسماني برسات (وارن) جهڙو اهي
جنهن ۾ اونداهيون ۽ گاج ۽ وڄ هجي. اُهي پنهنجيون آڱريون پنهنجن
ڪنن ۾ ڪڙڪن ڪان موت جي ڀو ڪري وجهن ۽ الله ڪافرن کي
گهيرو ڪندڙ آهي (١٩) . وڄ سندين اکين (جي سوجهري) کي اُمالڪ
کسڻ تي هجي، جڏهن بہ انهن لاءِ چمڪي (تڏهن) منجهس هلن ۽ جڏهن
مٿن اونده ڪري تڏهن بيهي رهن. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ سندن
ٻڌڻ ۽ سندن ڏسڻ ضرور وڃائي ڇڏي ها، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي
وسوارو آهي (٢٠) . اي انسانو! پنهنجي انهيءَ پالڻهار جي عبادت ڪريو
جنهن اوهان کي ۽ جي اوهان کان اڳ هئا تن کي پيدا ڪيو تہ مَن اوهان
ڊڄو (٢١) . جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ آسمان کي ڇت ۽
(مينهن جو) پاڻي آسمان کان وسايائين پوءِ ان سان (هر جنس جي) ميون
منجهان اوهان لاءِ روزي پيدا ڪيائين پوءِ اوهين ڄاڻ هوندي الله سان
ڪنهن کي شريڪ نہ ڪريو (٢٢) ۽ پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي
جيڪو (قرآن) لاٿو سون تنهن کان جيڪڏهن اوهين شڪ ۾ آهيو تہ ان
جهڙي ڪائي سورت بڻائي آڻيو ۽ الله کان سواءِ پنهنجا مددگار (بہ) سڏيو
جيڪڏهن اوهين سچا آهيو (٢٣) .

فَاِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا وَلَنْ تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِيْ وَقُوْدُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۚۖ اُعِدَّتْ لِلْكٰفِرِيْنَ ﴿٢٤﴾ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ كُلَّمَا
رُزِقُوْا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِّزْقًا ۙ قَالُوْا هٰذَا الَّذِيْ رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ
وَاُتُوْا بِهٖ مُتَشَابِهًا ؕ وَلَهُمْ فِيْهَاۤ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۙ وَّهُمْ فِيْهَا
خٰلِدُوْنَ ﴿٢٥﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَسْتَحْيٖۤ اَنْ يَّضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوْضَةً فَمَا
فَوْقَهَا ؕ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۚ وَاَمَّا
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَيَقُوْلُوْنَ مَاذَاۤ اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا ۘ يُضِلُّ
بِهٖ كَثِيْرًا وَّيَهْدِيْ بِهٖ كَثِيْرًا ؕ وَمَا يُضِلُّ بِهٖۤ اِلَّا الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٦﴾ ۙ
الَّذِيْنَ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مِيْثَاقِهٖ ۪ وَيَقْطَعُوْنَ
مَاۤ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖۤ اَنْ يُّوْصَلَ وَيُفْسِدُوْنَ فِي الْاَرْضِ ؕ اُولٰٓئِكَ
هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٢٧﴾ كَيْفَ تَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَكُنْتُمْ اَمْوَاتًا
فَاَحْيَاكُمْ ۚ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٨﴾
هُوَ الَّذِيْ خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا ۗ ثُمَّ اسْتَوٰۤى اِلَى
السَّمَآءِ فَسَوّٰىهُنَّ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ ؕ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٢٩﴾ ع

پوءِ جيڪڏهن (ائين) نہ ڪندؤ ۽ ڪري بہ ڪڏهن نہ سگهندؤ تہ اُنهيءَ باھ
ڪان ڊڄو جنهن جو ٻـل ماڻهو ۽ پهڻ آهن۔ اُها نہ مجيندڙن لاءِ تيار ڪئي
وئي آهي (٢۴). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (هيءَ)
خوشخبري ڏي تہ اُنهن لاءِ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون پيون وهن۔
جڏهن ڪڏهن ان مان ڪوبہ ميوو ڪاڄ لاءِ ڏنو پيو ويندن (تنهن مهل)
پيا چوندا تہ هيءُ (ميوو) اُهو آهي جو اڳ اسان کي ڏنو ويو هو ۽ اُهو
(شڪل ۾) هڪ جهڙو (پيو) ڏبن ۽ انهن لاءِ منجهس پاڪ زالون آهن ۽
اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٥). الله مڇر ۽ اُن ڪان وڌيڪ
(هيٺيءَ) جي مثال ڏيڻ ڪان حياءَ نہ ڪندو آهي پوءِ جن ايمان آندو آهي سي
(پڪ) ڄاڻندا آهن تہ اُهو سندن پالڻهار وٽان (آيل) سچ آهي ۽ جن انڪار
ڪيو سي چوندا آهن تہ هن مثال ڏيڻ مان الله جو ڇا مطلب آهي؟ (الله)
ان سببان گهڻن کي ڀلائيندو آهي ۽ اُن سببان گهڻن کي سڌو رستو
ڏيکاريندو آهي ۽ ان سان اهڙن بي دينن کان سواءِ (ٻئي ڪنهين کي) نہ
ڀلائيندو آهي (٢٦). جيڪي الله جو انجام اُن جي پڪي ڪرڻ ڪان پوءِ
ڀڃندا آهن ۽ الله جن (ڪمن) جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو آهي تن کي
ڇنندا آهن ۽ ملڪ ۾ فساد وجهندا آهن اُهي ئي گهاٽي وارا آهن (٢٧).
اوهين هن هوندي بہ الله کي ڪهڙيءَ طرح نہ ٿا مڃيو، جو بي ساها هيؤ پوءِ
اوهان کي جيئرو ڪيائين، وري اوهان کي ماريندو وري اوهان کي جياريندو
وري ڏانهس موٽايا ويندؤ (٢٨). اُهو (الله) آهي جنهن توهان (جي فائدي)
لاءِ جيڪي (شيون) زمين ۾ آهن سي مڙيئي پيدا ڪيون، وري آسمان ڏانهن
متوجہ ٿيو پوءِ انهن کي ست آسمان ڪري برابر بهاريائين، ۽ اُهو (الله) سڀ
ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٩).

وَاِذۡ قَالَ رَبُّكَ لِلۡمَلٰٓـئِكَةِ اِنِّىۡ جَاعِلٌ فِى الۡاَرۡضِ خَلِيۡفَةً ‌ؕ قَالُوۡۤا
اَتَجۡعَلُ فِيۡهَا مَنۡ يُّفۡسِدُ فِيۡهَا وَيَسۡفِكُ الدِّمَآءَ ۚ وَنَحۡنُ نُسَبِّحُ
بِحَمۡدِكَ وَنُقَدِّسُ لَـكَ‌ ؕ قَالَ اِنِّىۡۤ اَعۡلَمُ مَا لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۰﴾ وَعَلَّمَ
اٰدَمَ الۡاَسۡمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمۡ عَلَى الۡمَلٰٓـئِكَةِ فَقَالَ اَنۡۢبِـئُوۡنِىۡ
بِاَسۡمَآءِ هٰٓؤُلَآءِ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ ﴿۳۱﴾ قَالُوۡا سُبۡحٰنَكَ لَا عِلۡمَ لَنَآ
اِلَّا مَا عَلَّمۡتَنَآ ‌ؕ اِنَّكَ اَنۡتَ الۡعَلِيۡمُ الۡحَكِيۡمُ ﴿۳۲﴾ قَالَ يٰٓـاٰدَمُ اَنۡۢبِئۡهُمۡ
بِاَسۡمَآئِهِمۡ‌ ۚ فَلَمَّآ اَنۡۢبَاَهُمۡ بِاَسۡمَآئِهِمۡ ۙ قَالَ اَلَمۡ اَقُلۡ لَّـكُمۡ اِنِّىۡٓ اَعۡلَمُ
غَيۡبَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ۙ وَاَعۡلَمُ مَا تُبۡدُوۡنَ وَمَا كُنۡتُمۡ تَكۡتُمُوۡنَ ﴿۳۳﴾
وَاِذۡ قُلۡنَا لِلۡمَلٰٓـئِكَةِ اسۡجُدُوۡا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوۡٓا اِلَّآ اِبۡلِيۡسَؕ اَبٰى وَ
اسۡتَكۡبَرَ وَكَانَ مِنَ الۡكٰفِرِيۡنَ ﴿۳۴﴾ وَقُلۡنَا يٰٓـاٰدَمُ اسۡكُنۡ اَنۡتَ
وَزَوۡجُكَ الۡجَـنَّةَ وَكُلَا مِنۡهَا رَغَدًا حَيۡثُ شِئۡتُمَا ۖ وَلَا تَقۡرَبَا
هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوۡنَا مِنَ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۳۵﴾ فَاَزَلَّهُمَا الشَّيۡطٰنُ
عَنۡهَا فَاَخۡرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيۡهِ‌ ۖ وَقُلۡنَا اهۡبِطُوۡا بَعۡضُكُمۡ
لِبَعۡضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَـكُمۡ فِى الۡاَرۡضِ مُسۡتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيۡنٍ ﴿۳۶﴾ فَتَلَقّٰٓى
اٰدَمُ مِنۡ رَّبِّهٖ كَلِمٰتٍ فَتَابَ عَلَيۡهِ‌ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيۡمُ ﴿۳۷﴾

۽ (اي پيغمبر!) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو ته آءٌ زمين ۾ هڪ نائب مقرر ڪرڻ وارو آهيان. (تڏهن) چيائون ته (تون) منجهس اهڙي کي چو ٿو پيدا ڪرين؟ جو منجهس فساد ڪندو ۽ (ناحق) رت هاريندو، ۽ اسين تنهنجي ساراھ سان (سندءِ) پاڪائي واڪاڻيون ٿا ۽ توکي پاڪ ڪري مڃيون ٿا، فرمايائين ته جيڪي توهان نه ڄاڻندا آهيو سو آءٌ ڄاڻندو آهيان (٣٠). ۽ (الله) آدم کي سڀئي نالا سيکاريا وري اُهي (ڀڃا لاءِ) ملائڪن جي آڏو ڪيائين پوءِ فرمايائين ته جيڪڏهن سچا آهيو ته هنن جا نالا ڏسيو (٣١). چيائون ته تون پاڪ آهين جيڪي اسان کي ڄاڻايو اٿئي تنهن کان سواءِ اسان کي (ٻي) ڪا خبر نه آهي چو ته تون ئي ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهين (٣٢). (الله) چيو ته اي آدم! انهن جا نالا کين ڏس پوءِ جڏهن کين انهن جا نالا ڏسيائين (تڏهن الله) چيو ته اوهان کي نه چيو هوم ڇا؟ ته آءٌ ئي آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ ڄاڻندو آهيان ۽ جيڪي ظاهر ڪريو ٿا ۽ جيڪي لڪايو ٿا سو به ڄاڻندو آهيان (٣٣). ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن ملائڪن کي چيوسون ته آدم کي سجدو ڪريو تڏهن شيطان ڌاران (ٻين) سجدو ڪيو. هن انڪار ڪيو ۽ هٺ ڪيائين ۽ ڪافرن مان ٿيو (٣٤). ۽ چيو سون ته اي آدم! تون ۽ تنهنجي زال بهشت ۾ رهو ۽ جتان وڻيوَ تتان مزي سان کائو ۽ هن وڻ کي ويجها نه وڃجو نه ته ظالمن مان (شمار) ٿيندؤ (٣٥). پوءِ شيطان اُتاهون اُنهن کي ٿيڙيو پوءِ جنهن (مزي) ۾ هئا تنهن مان کين (ٻاهر) ڪڍيائين ۽ چيوسون ته (بهشت مان) نڪري هيٺ ٿيو اوهين هڪ ٻئي جا ويري آهيو ۽ اوهان لاءِ ڪنهن وقت تائين زمين ۾ رهڻ جو هنڌ ۽ (گذارڻ جو) سامان (نهرايل) آهي (٣٦).پوءِ آدم پنهنجي پالڻهار وٽان ڪي لفظ سکيا پوءِ (الله) مٿس ٻاجھ ڪئي چو ته اُهوئي معافي ڏيندڙ مهربان آهي (٣٧).

قُلْنَا اهْبِطُوْا مِنْهَا جَمِيْعًا ۚ فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِّنِّيْ هُدًى فَمَنْ تَبِعَ

هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ

كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٩﴾ ع

يٰبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوْا

بِعَهْدِيْٓ اُوْفِ بِعَهْدِكُمْ ۚ وَاِيَّايَ فَارْهَبُوْنِ ﴿٤٠﴾ وَاٰمِنُوْا بِمَآ

اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُوْنُوْٓا اَوَّلَ كَافِرٍۢ بِهٖ ۠ وَلَا تَشْتَرُوْا

بِاٰيٰتِيْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۡ وَّاِيَّايَ فَاتَّقُوْنِ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ

وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ

وَارْكَعُوْا مَعَ الرّٰكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ

اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَاسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ

وَالصَّلٰوةِ ۭ وَاِنَّهَا لَكَبِيْرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخٰشِعِيْنَ ﴿٤٥﴾ الَّذِيْنَ يَظُنُّوْنَ

اَنَّهُمْ مُّلٰقُوْا رَبِّهِمْ وَاَنَّهُمْ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿٤٦﴾ ع يٰبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ

اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّيْ فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٧﴾

وَاتَّقُوْا يَوْمًا لَّا تَجْزِيْ نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَّلَا يُقْبَلُ

مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَّلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿٤٨﴾

چيوسون تہ منجهانئس سڀ لهي هيٺ ٿيو. پوءِ جڏهن مون وٽان اوهان وٽ ڪا هدايت اچي تڏهن جيڪي منهنجيءَ هدايت تي هلندا تن کي ڪو ڀؤ ڪونهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٣٨). ۽ جن نہ مڃيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو سي دوزخي آهن. اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٣٩). اي اسرائيل جو اولاد! اُهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون توهان تي ڪيا ۽ منهنجو انجام پاڙيو تہ آءٌ (بہ) اوهان جو انجام پاڙيان ۽ رڳو مون کان ڊپ رکو (٤٠). ۽ (اي بني اسرائيلؤ!) جيڪي اوهان وٽ آهي (يعني توريت) تنهن کي سچو ڪندڙ جيڪو (قرآن محمد ﷺ تي) لاٿم تنهن کي مڃيو ۽ ان جا پهريان منڪر نہ ٿيو ۽ منهنجين آيتن کي (دنيا جي) ٿوري ملھ سان نہ وڪڻو ۽ رڳو مون کان ڊڄو (٤١). ۽ سچ کي ڪوڙ سان نہ ملايو ۽ نڪي اوهين ڄاڻ هوندي بہ سچ لڪايو (٤٢). ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو ۽ رڪوع ڪندڙن سان گڏجي رڪوع ڪريو (٤٣). ماڻهن کي چڱائيءَ جو حڪم ڪريو ٿا؟ ۽ پاڻ کي وساريو ٿا هن هوندي بہ جو توهين ڪتاب پڙهو ٿا پوءِ ڇو نہ ٿا سمجهو؟ (٤٤). ۽ صبر ۽ نماز سان سهارو وٺو ۽ اها اُنهن عاجزي ڪندڙن کان سواءِ ٻين کي ضرور ڏکي (لڳندي) آهي (٤٥). جيڪي پڪ ڀانئيندا آهن تہ اُهي پنهنجي پالڻهار کي ملڻ وارا آهن ۽ اُهي ڏانهنس موٽڻ وارا آهن (٤٦). اي بني اسرائيلؤ! اُهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون اوهان تي ڪيا ۽ مون اوهان کي جهان (وارن) تي سڳورو ڪيو (٤٧). ۽ اُنهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ ڪو (بہ) ڪنهين کان ڪجھ بہ ٽاري نہ سگهندو ۽ نڪي کانئس ڪا پارت قبول ڪبي ۽ نڪي کانئس ڪو عيوض وٺبو ۽ نڪي کين مدد ڏبي (٤٨).

وَاِذْ نَجَّيْنٰكُمْ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ
يُذَبِّحُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴿٤٩﴾ وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنٰكُمْ وَاَغْرَقْنَآ اٰلَ
فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿٥٠﴾ وَاِذْ وٰعَدْنَا مُوْسٰۤى اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً
ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا
عَنْكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٥٢﴾ وَاِذْ اٰتَيْنَا مُوْسَى
الْكِتٰبَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿٥٣﴾ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ
يٰقَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوْبُوْۤا
اِلٰى بَارِىِٕكُمْ فَاقْتُلُوْۤا اَنْفُسَكُمْ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ
بَارِىِٕكُمْ ؕ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿٥٤﴾ وَاِذْ
قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْكُمُ
الصّٰعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنٰكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَوْتِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا
عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ؕ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ
وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿٥٧﴾

۽ (هي ڳرڻ بہ ياد ڪريو تہ) جڏهن اوهان کي فرعون جي ماڻهن کان
ڇڏايوسون۔ جي اوهان کي ڏاڍو ايذاءُ چکائيندا هئا جو اوهان جا پٽ
ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا ۽ اُن ۾ اوهان جي
پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي پرک هئي (۴۹) . ۽ (ياد ڪريو تہ) جڏهن اوهان
لاءِ سمنڊ کي چيريوسون پوءِ اوهان کي (ٻڏڻ کان) بچايوسون ۽ فرعون
جي ماڻهن کي ٻوڙيوسون ۽ اوهين ڏسندا رهيؤ (۵۰) . ۽ (ياد ڪريو)
جڏهن موسىٰ کي چاليهن راتين جو انجام ڏنوسون وري اُن (جي وڃڻ) کان
پوءِ ڳابي کي (خدا ڪري) ورتوَ ۽ اوهين ظلم ڪندڙ هيؤ (۵۱) . وري ان
کان پوءِ اوهان کي معاف ڪيوسون تہ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (۵۲) . ۽
(ياد ڪريو تہ) جڏهن موسىٰ کي ڪتاب ۽ (سچ ۽ ڪوڙ جي وچ ۾)
سنڌو وجهندڙ ڏنوسين تہ مانَ اوهين هدايت وارا ٿيو (۵۳) . ۽ (ياد ڪريو تہ)
جڏهن موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي چيو تہ اي منهنجي قوم! اوهان ڳابي کي
خدا ڪري وٺڻ سببان پاڻ تي ظلم ڪيو آهي تنهن ڪري پنهنجي پيدا
ڪندڙ ڏانهن موٽو ۽ پاڻ کي ڪهو اِهو اوهان لاءِ توهان جي پيدا ڪندڙ
وٽ چڱو آهي۔ پوءِ اوهان تي ٻاجھہ ڪيائين ڇو تہ اُهوئي معافي ڏيندڙ
مهربان آهي (۵۴) . ۽ (ياد ڪريو تہ) جڏهن اوهان چيو تہ اي موسىٰ!
جيستائين الله ڇٽو (نہ) ڏسنداسون تيستائين توکي ڪڏهن بہ نہ مڃينداسون
پوءِ اوهان تي وڄ اچي ڪڙڪي ۽ اوهين ڏسندا رهيؤ (۵۵) . وري اوهان
جي مرڻ کان پوءِ اوهانکي جيئرو ڪيوسون تہ مانَ اوهين شڪرانو
ڪريو (٥٦) . ۽ اوهان تي ڪڪر جي ڇانو ڪئي سون ۽ اوهان تي شَڪر
۽ ٻٽيرا لاٿاسون تہ جيڪي اوهان کي سٺين شين مان رزق ڏنوسون سو کائو
۽ اسان تي (ڪو بہ) ظلم نہ ڪيائون پر پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (۵۷) .

وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَّقُوْلُوْا حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ
خَطٰيٰكُمْ ؕ وَسَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا قَوْلًا
غَيْرَ الَّذِيْ قِيْلَ لَهُمْ فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا رِجْزًا
مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿٥٩﴾ ع وَاِذِ اسْتَسْقٰى مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ
فَقُلْنَا اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ؕ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ
عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ؕ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا مِنْ رِّزْقِ
اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿٦٠﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى
لَنْ نَّصْبِرَ عَلٰى طَعَامٍ وَّاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
تُنْۢبِتُ الْاَرْضُ مِنْۢ بَقْلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُوْمِهَا وَعَدَسِهَا وَ
بَصَلِهَا ؕ قَالَ اَتَسْتَبْدِلُوْنَ الَّذِيْ هُوَ اَدْنٰى بِالَّذِيْ هُوَ
خَيْرٌ ؕ اِهْبِطُوْا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَّا سَاَلْتُمْ ؕ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَآءُوْ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيّٖنَ
بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿٦١﴾ ع

۽ جڏهن چيو سون ته هن ڳوٺ ۾ گهڙو پوءِ منجهانئس جتان وڻيوَ تتان مزي سان کائو ۽ دروازي کان (سجدي وانگر) نوڙي لنگهو ۽ چئو ته اسان جا ڏوهه بخش! ته اوهان جون مدايون اوهان کي بخشيون ۽ چڱائي ڪندڙن کي سگهو وڌائيندا سون (٥٨). پوءِ (انهن) ظالمن جيڪي کين چيو ويو هو تنهن کي مٽائي ٻيو چوڻ چيو پوءِ (انهن) ظالمن تي سندن بچڙي هجڻ سببان آسمان کان عذاب لاٿوسون (٥٩). ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسىٰ پنهنجي قوم لاءِ پاڻي گهريو تڏهن چيوسون ته پنهنجي لٺ پهڻ کي هڻ پوءِ منجهانئس ٻارهن چشما ڦاٽي نڪتا سڀ ڪنهن ماڻهو بي شڪ پنهنجو تڙ سڃاتو (چيوسون ته) الله جي رزق مان کائو ۽ پيئو ۽ زمين ۾ فسادي ٿي بگيڙ نه وجهو (٦٠). ۽ جڏهن چيوَ ته اي موسىٰ! هڪ طعام تي ڪڏهن نه صبر ڪنداسون تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ (دعا) گهر ته زمين جيڪو پنهنجي سبزي ۽ پنهنجيون نگيون ۽ پنهنجي ٿوم ۽ پنهنجي مَهُري (دال) ۽ پنهنجا بصر ڄمائيندي آهي سي اسان لاءِ پيدا ڪري- چيائين ته جيڪي (شيون) چڱيون آهن سي سادين سان ڇو ٿا مٽايو؟ (جي نه ٿا رهو ته) ڪنهن شهر ۾ لهي وڃو پوءِ جيڪي گهرو ٿا سو سڀ اوهان لاءِ (اُتي موجود) آهي- ۽ خواري ۽ محتاجي مٿن هنئي ويئي ۽ الله جي ڏمر هيٺ وريا- اهو هن ڪري آهي جو اُنهن الله جي حڪمن کي نه ٿي مڃيو ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿي ڪُنائون، اهو ڪم بي فرمانيءَ سببان ٿي ڪيائون ۽ حد کان لنگهندڙ هئا (٦١).

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَٰرَىٰ وَالصَّٰبِـِٔينَ
مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْءَاخِرِ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
مِيثَٰقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَآ ءَاتَيْنَٰكُم بِقُوَّةٍ وَ
اذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ
فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ لَكُنتُم مِّنَ الْخَٰسِرِينَ ﴿٦٤﴾
وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَٰسِـِٔينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَٰهَا نَكَٰلًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦٓ
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوٓا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا
قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَٰهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا
رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا
فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَٰلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَآءُ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ النَّٰظِرِينَ ﴿٦٩﴾

بيشڪ مؤمنن ۽ يھودين ۽ نصارن ۽ صابئين (بي دينن) منجھان جن الله ۽ قيامت جي ڏينھن کي مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ سندن پالڻھار وٽ سندن اجر آھي ۽ کين نڪو ڀؤ آھي ۽ نڪي اُھي غمگين ٿيندا (٦٢). ۽ جڏھن اوھان کان انجام ورتو سون ۽ اوھان جي مٿان (جبل) طور کي کڙو ڪيوسون (تڏھن چيو سون تہ) جيڪو (توريت) اوھان کي ڏنو سون سو سوگھو ڪري وٺو ۽ جيڪي منجھس آھي سو ياد ڪريو مانَ اوھين ڊڄو (٦٣). وري اُن کان پوءِ اوھين ڦريؤ پوءِ جيڪڏھن اوھان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھہ نہ ٿئي ھا تہ اوھين ضرور نقصان وارن مان ٿيو ھا (٦٤). ۽ اُنھن کي بيشڪ ڄاتو اٿو، جي اوھان مان ڇنڇر بابت حد کان لنگھيا پوءِ کين چيوسون تہ خسيس ڀولڙا ٿي پئو (٦٥). پوءِ اُن (قصي) کي اُن ڳوٺ جي آسپاس وارن ۽ اُنھن جي پوين لاءِ عبرت ۽ خدا ترسن لاءِ نصيحت ڪئي سون (٦٦). ۽ جڏھن موسىٰ پنھنجيءَ قوم کي چيو تہ الله اوھان کي ڳئون ڪھڻ جو حڪم ڪري ٿو(تڏھن) چيائون تہ تون اسان سان ٺوڪ ڪرڻ لڳين ٿو ڇا؟ (موسىٰ) چيو تہ آءٌ الله کان جاھلن مان ھجڻ جي پناه گھران ٿو (٦٧). چيائون تہ اسان لاءِ پنھنجي پالڻھار کان دعا گھر تہ اسان لاءِ چٽائي ڪري تہ اُھا (ڳئون) ڪھڙي (قسم جي) آھي؟ (موسىٰ) چيو تہ الله چوي ٿو تہ اُھا ڳئون نہ ڪراڙي ۽ نہ (ننڍي) ڳابي آھي اِنھيءَ وچ ۾ وچٿري آھي پوءِ جيڪي اوھان کي حڪم ڏنو ويو سو ڪريو (٦٨). چيائون تہ پنھنجي پالڻھار کان اسان لاءِ دعا گھر تہ اسان لاءِ چٽائي ڪري تہ ان جو رنگ ڪھڙو آھي؟ (موسىٰ) چيو تہ الله چوي ٿو تہ اھا ڳئون ھيڊي ڪڪڙي آھي، سندس رنگ ڳوڙھو ھيڊو آھي، ڏسندڙن کي ڀئي وڻندي آھي (٦٩).

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِيَ ۙ اِنَّ الْبَقَرَ تَشٰبَهَ عَلَيْنَا ؕ
وَاِنَّاۤ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُوْنَ ﴿۷۰﴾ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوْلُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا
ذَلُوْلٌ تُثِيْرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِى الْحَرْثَ ۚ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيْهَا ؕ
قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ ؕ فَذَبَحُوْهَا وَمَا كَادُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿۷۱﴾ ع وَ
اِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فِيْهَا ؕ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ
تَكْتُمُوْنَ ﴿۷۲﴾ ۚ فَقُلْنَا اضْرِبُوْهُ بِبَعْضِهَا ؕ كَذٰلِكَ يُحْىِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى ۙ
وَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۷۳﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوْبُكُمْ مِّنْۢ
بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِىَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةً ؕ وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ
لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهٰرُ ؕ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ
الْمَآءُ ؕ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۷۴﴾ اَفَتَطْمَعُوْنَ اَنْ يُّؤْمِنُوْا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ
فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُوْنَ كَلٰمَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُوْنَهٗ مِنْۢ بَعْدِ
مَا عَقَلُوْهُ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۷۵﴾ وَاِذَا لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْۤا
اٰمَنَّا ۚۖ وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ قَالُوْۤا اَتُحَدِّثُوْنَهُمْ بِمَا
فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوْكُمْ بِهٖ عِنْدَ رَبِّكُمْ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۷۶﴾

چيائون ته پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ دعا گهر ته اسان لاءِ وضاحت ڪري ته اها (ڳئون) ڪهڙي (پارين) آهي؟ ڇو ته ڳئون اسان وٽ (پاڻ جهڙين ۾) وچڙيل آهي ۽ جيڪڏهن الله گهريو ته اسين ضرور لهنداسون (٧٠) (موسىٰ) چيو ته الله چوي ٿو ته اُها اهڙي ڳئون آهي، (جو) نڪي وهو آهي جو زمين کيڙي، ۽ نڪي پوک پياري، بي عيب آهي، منجهس ڪو دبڪ ڪونهي. چيائون ته هاڻي تو پورو پار آندو- پوءِ اُن کي ڪٺائون ۽ (انهيءَ ڪم) ڪرڻ تي نه هئا (٧١). ۽ جڏهن هڪ شخص کي ڪٺوَ، تڏهن ان (جي ماريندڙ) بابت تڪرار ڪيوَ ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو سو الله پڌرو ڪندڙ آهي (٧٢). پوءِ چيوسون ته سندس (گوشت جو) ڪجهه ڀاڱو ان (مئل) کي هڻو- اهڙي طرح الله مئلن کي جياريندو آهي ۽ اوهان کي پنهنجيون نشانيون ڏيکاريندو آهي ته مانَ اوهين سمجهو (٧٣). وري هن کان پوءِ اوهان جون دليون سخت ٿيون پوءِ پٿر وانگر بلڪ وڌيڪ سخت ٿيون ۽ پٿرن مان ڪي اهڙا (به) آهن جو منجهائن واهيون ڦاٽي نڪرنديون آهن ۽ منجهائن ڪو ڦاٽندو آهي پوءِ منجهائنس پاڻي نڪرندو آهي ۽ انهن مان ڪو الله جي ڀؤ کان ڪري پوندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (٧٤). (اي مسلمانو! اوهين يهودين ۾) پاڻ لاءِ فرمانبردار هجڻ جو هن هوندي به اجا آسرو رکو ٿا ڇا؟ جو بيشڪ منجهائن هڪ ٽولو اهڙو آهي جو الله جو ڪلام ٻڌندا آهن وري اُن جي سمجهڻ کان پوءِ اُهي ڄاڻ هوندي به اُن کي مٽائيندا آهن (٧٥). ۽ جڏهن مؤمنن کي ملندا آهن تڏهن چوندا آهن ته ايمان آندووسون ۽ جڏهن هڪ ٻئي سان اڪيلو ملندا آهن (تڏهن پاڻ ۾) چوندا آهن ته جيڪي الله اوهان تي کوليو آهي تنهن جي ڳالهه ساڻن ڇو ڪندا آهيو؟ ته ان سببان اوهان جي پالڻهار وٽ اوهان تي حجت وٺندا رهن اوهين ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (٧٦).

اَوَلَا يَعْلَمُوْنَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿٧٧﴾ وَ
مِنْهُمْ اُمِّيُّوْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ الْكِتٰبَ اِلَّاۤ اَمَانِيَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا
يَظُنُّوْنَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ يَكْتُبُوْنَ الْكِتٰبَ بِاَيْدِيْهِمْ ۗ ثُمَّ
يَقُوْلُوْنَ هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوْا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ فَوَيْلٌ
لَّهُمْ مِّمَّا كَتَبَتْ اَيْدِيْهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُمْ مِّمَّا يَكْسِبُوْنَ ﴿٧٩﴾ وَقَالُوْا
لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّاۤ اَيَّامًا مَّعْدُوْدَةً ؕ قُلْ اَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ
اللّٰهِ عَهْدًا فَلَنْ يُّخْلِفَ اللّٰهُ عَهْدَهٗۤ اَمْ تَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا
لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٠﴾ بَلٰى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَّاَحَاطَتْ بِهٖ خَطِيْٓــَٔتُهٗ
فَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٨١﴾ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۚ هُمْ
فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٨٢﴾ ع وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ
لَا تَعْبُدُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ قف وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَّذِي
الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَقُوْلُوْا لِلنَّاسِ
حُسْنًا وَّاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ ثُمَّ
تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٨٣﴾

نہ ڄاڻندا آهن ڇا؟ تہ جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ظاهر ڪندا آهن سو الله ڄاڻندو آهي (٧٧). ۽ منجهائن ڪي اڻ پڙهيا آهن جي ڪوڙن خيالن کان سواءِ ڪتاب کي ڪجھ نہ ڄاڻندا آهن ۽ اُهي رڳو گمان ڪندا آهن (٧٨). پوءِ اُنهن لاءِ ويل آهي جيڪي پنهنجو هٿراڌو ڪتاب لکندا آهن۔ وري (ماڻهن کي) چوندا آهن تہ هيءَ الله وٽان (آيو) آهي تہ جيئن اُن سان (دنيا جو) ٿورو ملھ وٺن. پوءِ جيڪي سندن هٿن لکيو تنهن سببان انهن لاءِ ويل آهي ۽ جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن سببان (پڻ) اُنهن لاءِ ويل آهي (٧٩). ۽ چون ٿا تہ باھہ چند ڏينهن کان سواءِ اسان کي ڪڏهن نہ ڇهندي (اي پيغمبر کين) چؤ تہ الله وٽان اهڙو انجام ورتو اٿوَ ڇا؟ تہ الله پنهنجي انجام کي ڪڏهن نہ ڦيريندو يا الله تي اڻ ڄاتو (ڪوڙ) ڳالهائي رهيا آهيو (٨٠). هائو، جن برائي ڪمائي ۽ سندن بڇڙائي کين ويڙهي ويئي سي دوزخي آهن۔ اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٨١). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشتي آهن اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٨٢). ۽ جڏهن بني اسرائيلن کان انجام ورتو سون تہ الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نہ ڪريو ۽ ماءُ پيءُ ۽ مٽن ۽ ڇورن (ٻارن) ۽ مسڪينن سان چڱائي ڪريو ۽ ماڻهن سان مِٺو ڳالهايو ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو. وري اوهان منجهان ٿورن کان سواءِ (سڀ) ڦري ويؤ ۽ اوهين منهن موڙيندڙ هيؤ (٨٣).

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُوْنَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُوْنَ
اَنْفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ ﴿۸۴﴾
ثُمَّ اَنْتُمْ هٰۤؤُلَآءِ تَقْتُلُوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُوْنَ فَرِيْقًا مِّنْكُمْ
مِّنْ دِيَارِهِمْ ۫ تَظٰهَرُوْنَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ؕ وَاِنْ
يَّاْتُوْكُمْ اُسٰرٰى تُفٰدُوْهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ ؕ
اَفَتُؤْمِنُوْنَ بِبَعْضِ الْكِتٰبِ وَتَكْفُرُوْنَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَآءُ
مَنْ يَّفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْىٌ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَيَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يُرَدُّوْنَ اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُوْنَ ﴿۸۵﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ ۫
فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿۸۶﴾ ع وَ
لَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَقَفَّيْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ ۫
وَاٰتَيْنَا عِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوْحِ الْقُدُسِ ؕ
اَفَكُلَّمَا جَآءَكُمْ رَسُوْلٌۢ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ ۚ
فَفَرِيْقًا كَذَّبْتُمْ ۫ وَفَرِيْقًا تَقْتُلُوْنَ ﴿۸۷﴾ وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا غُلْفٌ ؕ
بَلْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيْلًا مَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۸۸﴾

۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتوسون ته پنهنجا خون نه ڪندؤ ۽ نڪي پنهنجيءَ قوم کي پنهنجن ديسن مان لڏائيندؤ پوءِ اقرار ڪيوَ ۽ (انجا) اوهين گواه آهيو (٨۴). (تنهن کان) پوءِ اوهين اهڙا ٿيا آهيو جو پنهنجيءَ قوم کي ڪهو ٿا ۽ پنهنجن مان هڪ ٽوليءَ تي ايذاءَ ۽ ڏاڍ ڪرڻ لاءِ (پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي مدد ڏيئي کين سندن ديس مان لڏايو ٿا ۽ جيڪڏهن (ڪي) قيدي ٿي اوهان وٽ ايندا آهن ته سندن ڇٽي ڀري کين ڇڏائيندا آهيوحالانڪ اُهو سندن لوڏڻ اوهان تي حرام ٿيل آهي پوءِ ڇا لاءِ ڪي (حڪم) ڪتاب (توريت) جا مڃيندا آهيو ۽ ڪي نه مڃيندا آهيو پوءِ اوهان مان جيڪو اهڙو ڪم ڪري تنهن جي سزا دنيا جي حياتيءَ ۾ خواريءَ کان سواءِ ڪانه آهي ۽ قيامت جي ڏينهن سخت عذاب ڏانهن ورايا ويندا ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (٨٥). اهي اُهي آهن جن آخرت جي بدران دنيا جي حياتي خريد ڪئي پوءِ ڪانئن عذاب هلڪو نه ڪيو ويندو ۽ نڪي کين مدد ڏبي (٨٦). ۽ بي شڪ موسىٰ کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون ۽ ڪانئس پوءِ (ٻيا) پيغمبر هڪ ٻئي پٺيان موڪلياسون ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي کي چٽا معجزا ڏناسون ۽ کيس پاڪ روح سان مدد ڏني سون- پوءِ جڏهن به ڪنهن پيغمبر اوهان وٽ اُهي حڪم آندا ٿي، جن کي اوهان جي دلين نه ٿي گهريو تڏهن اوهان (ان جي مڃڻ کان ڇو) وڏائي ڪئي؟ پوءِ (پيغمبرن جي) هڪ ٽوليءَ کي ڪوڙو ڄاتوَ ۽ ٻيءَ کي ڪٺوَ (٨٧). ۽ چون ٿا ته اسان جون دليون ڍڪيل آهن (نه،) بلڪ الله سندن ڪفر سببان مٿن لعنت ڪئي آهي پوءِ ٿوري ايمان آڻيندا (٨٨).

وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتٰبٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ ۙ
وَكَانُوْا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُوْنَ عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۚ فَلَمَّا
جَآءَهُمْ مَّا عَرَفُوْا كَفَرُوْا بِهٖ ۡ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٨٩﴾
بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَّكْفُرُوْا بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ بَغْيًا
اَنْ يُّنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۚ
فَبَآءُوْ بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ
مُّهِيْنٌ ﴿٩٠﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا
نُؤْمِنُ بِمَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُوْنَ بِمَا وَرَآءَهٗ ۗ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ؕ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُوْنَ اَنْۢبِيَآءَ
اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ
مُّوْسٰى بِالْبَيِّنٰتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ
ظٰلِمُوْنَ ﴿٩٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّوْرَ ؕ خُذُوْا مَآ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاسْمَعُوْا ؕ قَالُوْا سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا ۗ وَاُشْرِبُوْا فِىْ قُلُوْبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ؕ
قُلْ بِئْسَمَا يَاْمُرُكُمْ بِهٖٓ اِيْمَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٩٣﴾

۽ جڏهن الله وٽان ڪتاب (قرآن) اُنهيءَ (توريت) جو سچو ڪندڙ آين، جيڪو وٽن آهي ۽ (حقيقت ڪري قرآن جي لهڻ کان) اڳ ڪافرن تي سوڀ (ٿيڻ جون دعائون) گهرندا هئا- پوءِ جڏهن وٽن اهو آيو جنهن کي سڃاتائون تي تڏهن اُن جو انڪار ڪيائون پوءِ ڪافرن تي الله جي لعنت آهي (٨٩). اُهو بڇڙو (سودو) آهي جنهن ۾ پاڻ ڏيئي، جيڪي الله (محمد ﷺ تي) لاٿو آهي تنهن جو نہ مڃڻ، هن (ڳالھ) جي ساڙ ڪري ورتائون تہ الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي گهرندو آهي تنهن تي پنهنجيءَ ٻاجھ سان (ڪتاب ڇو) لاهيندو آهي. پوءِ (الله جي) ڏمر تي ڏمر هيٺ وريا ۽ ڪافرن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (٩٠). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ جيڪو (قرآن) الله لاٿو تنهن کي مڃيو تڏهن چون ٿا تہ جيڪو (توريت) اسان تي لٿل آهي تنهن کي مڃيندا آهيون ۽ جيڪي ان کان سواءِ آهي تنهن کي نہ مڃيندا آهن ۽ (حقيقت ڪري) اُهو (قرآن) سچو آهي، جيڪو (توريت) وٽن آهي تنهن جو سچو ڪندڙ (بہ) آهي، (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ جيڪڏهن (توريت جا) مڃيندڙ آهيو تہ الله جي پيغمبرن کي اڳ ڇو ڪُٺوَ؟ (٩١). ۽ بيشڪ موسيٰ اوهان وٽ چِٽا معجزا آندا وري ڪائنس پوءِ ڳابي کي (خدا ڪري) ورتوَ ۽ (ائين ڪرڻ سان) اوهين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ آهيو (٩٢). ۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتوسون ۽ اوهان جي مٿان طور (جبل) کڙو ڪيوسون (چيوسون تہ) جيڪو اوهان کي (توريت) ڏنوسين، سو سوگهو وٺو ۽ ٻڌو، تڏهن چيائون تہ ٻڌوسون ۽ نہ مڃيوسون ۽ اُنهن جي دلين ۾ سندن ڪفر سببان ڳابي جي پريت وڌي ويئي- (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ اوهان جو ايمان اوهان کي جنهن شيءِ جو حڪم ڪندو آهي سا بڇڙي آهي، جيڪڏهن اوهين (توريت جا) مڃيندڙ آهيو (٩٣).

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِّنْ
دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٩٤﴾ وَ
لَنْ يَّتَمَنَّوْهُ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ
بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ ۚۛ وَ
مِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۚۛ يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ ۚ وَ
مَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُّعَمَّرَ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيْلَ فَاِنَّهٗ نَزَّلَهٗ
عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى
وَّبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَ
رُسُلِهٖ وَجِبْرِيْلَ وَمِيْكٰلَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿٩٨﴾
وَلَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ ۚ وَمَا يَكْفُرُ بِهَآ اِلَّا
الْفٰسِقُوْنَ ﴿٩٩﴾ اَوَكُلَّمَا عٰهَدُوْا عَهْدًا نَّبَذَهٗ فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ ؕ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ عِنْدِ
اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيْقٌ مِّنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ ۙ كِتٰبَ اللّٰهِ وَرَآءَ ظُهُوْرِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠١﴾ ز

(اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ جيڪڏهن آخرت جو ملڪ الله وٽ ٻين ماڻهن
کان سواءِ خاص اوهان لاءِ آهي تہ جيڪڏهن (پنهنجي چوڻ ۾) سچا
آهيو تہ موت گهرو (٩۴). ۽ جيڪي ڪرتوت سندن هٿن اڳي موڪليا
آهن تن سببان اُن (موت) کي ڪڏهن بہ نہ گهرندا ۽ الله ظالمن کي
(چڱيءَ طرح) ڄاڻندڙ آهي (٩٥). ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن (يهودين) کي جيئڻ
تي (سڀني) ماڻهن ۽ مشرڪن کان وڌيڪ حرص وارو ضرور لهندين،
منجهانئن هر هڪ گهرندو آهي تہ جيڪر هزار ورهہ جياريو وڃي ها، ۽ اُهو
(ايڏو جيئڻ) کيس عذاب کان پري ڪرڻ وارو نہ آهي- ۽ جيڪي
ڪندا آهن تنهنکي الله ڏسندڙ آهي (٩٦). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ جيڪو
جبرائيل جو ويري ٿيندو (سو الله جو ويري آهي) ڇو تہ جبرائيل قرآن کي الله
جي حڪم سان تنهنجيءَ دل تي لاٿو آهي، جيڪي ڪانئس اڳي آهي
تنهنکي سچو ڪندڙ آهي ۽ مؤمنن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري آهي (٩٧).
جيڪو الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس پيغمبرن ۽ جبرائيل ۽ ميڪائيل جو
ويري ٿيندو تہ بيشڪ الله (بہ اهڙن) ڪافرن جو ويري آهي (٩٨). ۽ (اي
پيغمبر!) بيشڪ توڏانهن صاف آيتون موڪليون سون، ۽ بي دينن کان
سواءِ ڪوبہ ان جو منڪر نہ ٿيندو (٩٩). جڏهن بہ ڪو انجام ٻَڌائون ٿي
تہ اُن کي ڇو منجهانئن هڪ ٽوليءَ ڦِٽو ڪيو ٿي؟ بلڪ منهجائن گهڻا ايمان نہ
آڻيندا آهن (١٠٠). ۽ جڏهن پيغمبر (محمدﷺ) اُنهيءَ (يعني توريت) جو
سچو ڪندڙ جيڪو وٽن آهي، الله وٽان آين (تڏهن) جن کي ڪتاب
(توريت) ڏنو ويو تن مان هڪ ٽوليءَ الله جي ڪتاب کي پنهنجين پٺين
پويان اُڇليو ڄڻڪ اُهي ڄاڻندا ئي نہ آهن (١٠١).

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيٰطِيْنُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَ ۚ وَمَا
كَفَرَ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيٰطِيْنَ كَفَرُوْا يُعَلِّمُوْنَ النَّاسَ
السِّحْرَ ۗ وَمَآ اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوْتَ وَمَارُوْتَ ؕ
وَمَا يُعَلِّمٰنِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُوْلَآ اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا
تَكْفُرْ ؕ فَيَتَعَلَّمُوْنَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُوْنَ بِهٖ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ
زَوْجِهٖ ؕ وَمَا هُمْ بِضَآرِّيْنَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ
وَيَتَعَلَّمُوْنَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ؕ وَلَقَدْ عَلِمُوْا
لَمَنِ اشْتَرٰىهُ مَا لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۛؕ وَلَبِئْسَ
مَا شَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ ؕ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۲﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ
اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَمَثُوْبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌ ؕ لَوْ كَانُوْا
يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۳﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقُوْلُوْا رَاعِنَا وَ
قُوْلُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوْا ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۰۴﴾
مَا يَوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَلَا الْمُشْرِكِيْنَ
اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ خَيْرٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۱۰۵﴾

۽ اُهي (يهودي توريت جي پيروي ڇڏي) اهڙن (باطل علمن) جي پٺيان لڳا جيڪي سليمان جي ملڪ ۾ شيطان پڙهندا هئا، ۽ سليمان (جادوءَ ڪرڻ جو) ڪفر نہ ڪيو پر شيطانن ڪفر ڪيو جو ماڻهن کي جادو سيکاريندا هئا ۽ پڻ (ان جي پٺيان پيا) جيڪي (اسماءَ الهيءَ جا اسرار) ٻن ملائڪن هاروت ۽ ماروت تي بابل (شهر) ۾ نازل ٿيا هئا، ۽ اهي ٻئي (اُنهن علمن مان) ڪجھ بہ ايسين ڪنهن هڪڙي کي نہ سيکاريندا هئا جيسين (هيءُ نہ) چوندا هئا تہ اسين رڳو آزمائش آهيون تنهن ڪري (اُن کي بيجا ڪم ۾ آڻي) ڪافر نہ ٿج . پوءِ ڪائنن اُهو سکندا هئا جنهن سان مڙس ۽ سندس زال جي وچ ۾ ڦيٽو وجهندا هئا ۽ اُهي ان سان ڪنهن هڪڙي کي الله جي حڪم ڪان سواءِ نقصان پهچائيندڙ نہ هئا ۽ جيڪا ڪين نقصان ڏيندي ۽ ڪين فائدو نہ ڏيندي سا سکندا هئا ۽ بيشڪ ڄاتائون ٿي تہ جنهن اُها ورتي تنهن کي آخرت ۾ ڪو نصيب نہ آهي ۽ جنهن سان پاڻ کي وڪيائون سا ضرور بڇڙي آهي. جيڪر ڄاڻن ها (تہ پاڻ پلين ها!) (١٠٢). ۽ جيڪڏهن اُهي (يهودي) ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار ٿجن ها تہ الله وٽان ضرور چڱو بدو (ملين ها) جيڪڏهن ڄاڻن ها (١٠٣). اي ايمان وارؤ! (پيغمبر کي عرض ڪرڻ مهل) راعنا (جو لفظ) نہ چئو ۽ اُنظرنا (جو لفظ) چئو* ۽ (اُهو حڪم غور سان) ٻڌو ۽ ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٠٤). نڪي ڪو اهل ڪتاب جي ڪافرن مان ۽ نڪي ڪو مشرڪن مان اوهان جي پالڻهار وٽان اوهان تي ڪنهن چڱائي جو لهڻ چاهيندو آهي ۽ الله پنهنجي ٻاجھ سان جنهن کي وڻيس تنهن کي چونڊيندو آهي. ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (١٠٥).

---

* يهودي نبي ﷺ جي مجلس ۾ ڪا ڳالھ ٻڌي وري ان کي دهرائڻ لاءِ "راعنا" جو لفظ چوندا هئا، يعني: اسان جي رعايت ڪر، پر اهي بد نيتي سان زبان ڦيرائي "راعينا" يعني: اسان جو ڌنار يا بي سمجھ، چوندا هئا، تنهن ڪري مسلمانن کي اهڙي اکر استعمال ڪرڻ جي بدلي "انظرنا" يعني اسان تي نظر فرماءِ، چوڻ جو حڪم ڪيو ويو. (فتح الرحمان)

مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَاْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَآ اَوْ مِثْلِهَا ؕ اَلَمْ
تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿١٠٦﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ
مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ
وَّلِیٍّ وَّلَا نَصِیْرٍ ﴿١٠٧﴾ اَمْ تُرِیْدُوْنَ اَنْ تَسْـَٔلُوْا رَسُوْلَكُمْ كَمَا
سُئِلَ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ؕ وَمَنْ یَّتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْاِیْمَانِ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِیْلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَثِیْرٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ
لَوْ یَرُدُّوْنَكُمْ مِّنْ بَعْدِ اِیْمَانِكُمْ كُفَّارًا ۚۖ حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ
اَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَیَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۚ فَاعْفُوْا
وَاصْفَحُوْا حَتّٰى یَاْتِیَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ
قَدِیْرٌ ﴿١٠٩﴾ وَاَقِیْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ وَمَا تُقَدِّمُوْا
لِاَنْفُسِكُمْ مِّنْ خَیْرٍ تَجِدُوْهُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
بَصِیْرٌ ﴿١١٠﴾ وَقَالُوْا لَنْ یَّدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُوْدًا
اَوْ نَصٰرٰى ؕ تِلْكَ اَمَانِیُّهُمْ ؕ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِیْنَ ﴿١١١﴾ بَلٰى ۚ مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهٗۤ
اَجْرُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ۪ وَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ ﴿١١٢﴾ ع

(اي پيغمبر) جي ڪا آيت منسوخ ڪندا آهيون يا (تنهنجيءَ دل تان) اُها وسارائيندا آهيون ته اُنهيءَ کان چڱي يا ان جهڙي آڻيندا آهيون. نه ڄاڻندو آهين ڇا؟ ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (١٠٦). (اي پيغمبر) نه ڄاڻندو آهين ڇا؟ ته آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي ۽ الله کانسواءِ اوهان جو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار آهي (١٠٧). (اي مسلمانؤ!) اوهين پنهنجي پيغمبر کان ائين سوال ڪرڻ چو ٿا گهرو؟ جيئن اڳ (يهودين) موسىٰ کان پڇيو هو. ۽ جيڪو ايمان کي ڪفر سان مٽائيندو سو بيشڪ سڌيءَ واٽ کان ڀلو (١٠٨). اهل ڪتاب مان گهڻا گهرندا آهن ته جيڪر اُوهان جي ايمان آڻڻ کان پوءِ به اوهان کي حسد سببان جو سندين دلين ۾ آهي، مٽن جو حق پڌرو ٿي چڪو آهي، ان کان پوءِ به موٽائي ڪافر ڪن پوءِ ايسين معاف ڪريو ۽ مڙي وڃو جيسين الله پنهنجو حڪم موڪلي، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (١٠٩). ۽ (اي مسلمانؤ!) نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو ۽ جيڪا چڱائي پاڻ لاءِ اڳي موڪليندؤ سا الله وٽ لهندؤ. بيشڪ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن کي الله ڏسندڙ آهي (١١٠). ۽ (يهودي ۽ نصاريٰ) چون ٿا ته يهودين ۽ نصارن کان سواءِ بهشت ۾ ڪوئي نه گهڙندو. اهي سندن سڌون آهن (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته جيڪڏهن سچا آهيو ته پنهنجو ڪو دليل آڻيو (١١١). هائو، جنهن پنهنجو منهن الله لاءِ نوڙايو ۽ اهو ڀلارو هوندو تنهن لاءِ سندس پالڻهار وٽ سندس اجر آهي ۽ نڪو کين ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (١١٢).

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ لَيْسَتِ النَّصٰرٰى عَلٰى شَيْءٍ ۪ وَّقَالَتِ النَّصٰرٰى
لَيْسَتِ الْيَهُوْدُ عَلٰى شَيْءٍ ۙ وَّهُمْ يَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ
الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۝١١٣ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ
مَّنَعَ مَسٰجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُّذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ وَسَعٰى فِيْ خَرَابِهَا ؕ
اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَّدْخُلُوْهَآ اِلَّا خَآئِفِيْنَ ؕ لَهُمْ فِي
الدُّنْيَا خِزْيٌ وَّلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝١١٤ وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ
وَالْمَغْرِبُ ۗ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوْا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ وَاسِعٌ
عَلِيْمٌ ۝١١٥ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا ۙ سُبْحٰنَهٗ ؕ بَلْ لَّهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ۝١١٦ بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَ
اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ۝١١٧ وَقَالَ الَّذِيْنَ
لَا يَعْلَمُوْنَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتِيْنَآ اٰيَةٌ ؕ كَذٰلِكَ
قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ؕ تَشَابَهَتْ قُلُوْبُهُمْ ؕ
قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ۝١١٨ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ
بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۙ وَّلَا تُسْـَٔلُ عَنْ اَصْحٰبِ الْجَحِيْمِ ۝١١٩

۽ يهودي چون ٿا تہ نصاريٰ ڪنهن دين تي نہ آهن ۽ نصاريٰ چون ٿا تہ يهودي ڪنهن دين تي نہ آهن ۽ (حقيقت ڪري) اُهي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) پڙهندا آهن۔ اهڙيءَ طرح جيڪي نہ ڄاڻندا آهن سي (بہ) سندن چوڻ وانگر چونـدا آهـن۔ پوءِ الله قيـامت جي ڏينـهن سندن وچ ۾ جنهن (ڳالھ) بابت جهڳڙوڪندا هئا تنهن جو فيصلو ڪندو (۱۱۳). ۽ ڪير اُن ڪان وڌيڪ ظالم آهي؟ جنهن الله جي مسجدين ۾ سندس نالي ياد ڪرڻ ڪان جهليو ۽ انهن (مسجدين) جي ڊَٽائڻ ۾ ڪوشش ڪيائين، اهڙن کي انهن (مسجدين) ۾ ڊڄندڙ ٿـي گهڙڻ ڌاران (ٻيءَ طرح گهڙڻ) نہ جڳائيندو آهي اُنهن لاءِ دنيا ۾ خواري آهي ۽ اُنهن لاءِ آخرت ۾ وڏو عذاب آهي (۱۱۴). ۽ اوڀر ۽ اولھ الله جو آهي پوءِ جيڏانهن پنهنجي منهن کي ڦيرايو تيڏانهن الله جي ذات آهي، بيشڪ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵). ۽ (ڪافر) چون ٿا تہ الله (پنهنجي لاءِ) اولاد ورتو آهي (نہ،) اُهو تہ پاڪ آهي بلڪ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس (مِلڪ) آهي مڙيئي سندس فرمانبردار آهن (۱۱۶). آسمانن ۽ زمين جو ٺاهيندڙ آهي ۽ جڏهن ڪوئي حڪم ڪندو آهي تڏهن اُن کي رڳو چوندو آهي تہ ٿيءُ، تہ ٿي پوندو آهي (۱۱۷). ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهن سي چوندا آهن تہ الله اسان سان ڇو نہ ڳالهائيندو آهي يا ڪا نشاني اسان وٽ ڇو نہ ايندي آهي؟ اهڙي طرح جيڪي کانئن اڳ هئا تن سندن چوڻ وانگر چيو۔ سندين دليون هڪ جهڙيون آهن۔ بيشڪ اسان اُنهيءَ قوم لاءِ نشانيون بيان ڪيون آهن جيڪي يقين رکندا آهن (۱۱۸). (اي پيغمبر!) بيشڪ اسان توکي سچ سان خوش خبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو ۽ (تون) دوزخين بابت نہ پڇبين (۱۱۹).

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُوْدُ وَلَا النَّصٰرٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ؕ
قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِىْ جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِىٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿١٢٠﴾
اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَتْلُوْنَهٗ حَقَّ تِلَاوَتِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ
بِهٖ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٢١﴾ ع يٰبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ
اذْكُرُوْا نِعْمَتِىَ الَّتِىْٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّىْ فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٢﴾
وَاتَّقُوْا يَوْمًا لَّا تَجْزِىْ نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ شَيْئًا وَّلَا يُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَّلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذِ ابْتَلٰٓى
اِبْرٰهٖمَ رَبُّهٗ بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّهُنَّ ؕ قَالَ اِنِّىْ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ؕ
قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِىْ ؕ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِى الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٢٤﴾ وَاِذْ جَعَلْنَا
الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاَمْنًا ؕ وَاتَّخِذُوْا مِنْ مَّقَامِ اِبْرٰهٖمَ مُصَلًّى ؕ وَعَهِدْنَآ
اِلٰٓى اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِىَ لِلطَّآئِفِيْنَ وَالْعٰكِفِيْنَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُوْدِ ﴿١٢٥﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَّارْزُقْ
اَهْلَهٗ مِنَ الثَّمَرٰتِ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ قَالَ وَمَنْ
كَفَرَ فَاُمَتِّعُهٗ قَلِيْلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهٗٓ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿١٢٦﴾

۽ (اي پيغمبر!) يهودي ايسين توکان ڪڏهن راضي نہ ٿيندا ۽ نڪي نصاريٰ، جيسين تون سندن دين جي تابعداري ڪرين (ڪين) چؤ تہ الله جي هدايت اها (اسلام جي) هدايت آهي، ۽ (اي پيغمبر!) تو وٽ جو علم آيو آهي تنهن کان پوءِ بہ جيڪڏهن (تون) سندن سڌن جي تابعداري ڪندين تہ تو لاءِ الله وٽان نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار ٿيندو (١٢٠). جن کي ڪتاب ڏنوسون سي اُن کي اهڙيءَ طرح پڙهندا آهن جهڙو سندس پڙهڻ جو حق آهي۔ اهي اُن کي مڃيندا آهن۔ ۽ جيڪي اُن کي نہ مڃيندا سي ئي گهاٽي وارا آهن (١٢١). اي بني اسرائيلؤ! اُهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون اوهان تي ڪيا ۽ مون جهان (وارن) تي اوهان کي سڳورو ڪيو (١٢٢). ۽ اُنهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ ڪو جيءُ ڪنهن جيءَ کان ڪجھ بہ ٽاري نہ سگهندو ۽ نڪي ڪانئس ڪو بدلو قبول ڪبو ۽ نڪي ڪيس ڪا پارت نفعو ڏيندي ۽ نڪي ڪين مدد ڏبي (١٢٣). ۽ جڏهن ابراهيم کي سندس پالڻهار ڪن ڳالهين سان پرکيو پوءِ اُهي پوريون ڪيائين۔ (۽ الله) فرمايو تہ آءُ توکي ماڻهن لاءِ امام مقرر ڪرڻ وارو آهيان (تڏهن ابراهيم) چيو تہ منهنجي اولاد مان بہ (امام ڪر. الله) فرمايو تہ ظالمن کي (اِهو) منهنجو انجام نہ پهچندو (١٢٤). ۽ جڏهن بيت الله کي ماڻهن جي موٽڻ جو ماڳ ۽ اَمن جو هنڌ مقرر ڪيوسون ۽ (هن اُمت کي حڪم ڪيوسون تہ) مقام ابراهيم کي (بہ) نماز پڙهڻ جي جاءِ ڪري وٺو ۽ ابراهيم ۽ اسماعيل کي وصيت ڪئي سون تہ منهنجي گهر کي طواف ڪندڙن ۽ اعتڪاف وارن ۽ رڪوع (۽) سجدي ڪندڙن لاءِ پاڪ رکو (١٢٥). ۽ جڏهن ابراهيم چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! هن (مڪي) کي امن جو شهر ڪر ۽ سندس رهندڙن مان اُنهن کي ميون جي روزي ڏي جيڪي منجهانئن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃين۔ (تڏهن الله) فرمايو تہ جنهن نہ مڃيو (تنهن کي بہ)، پوءِ اُن کي (حياتيءَ جا) ٿورڙا ڏينهن آسودو ڪندس وري کيس باہ جي عذاب ڏانهن بي وس ڪندس۔ ۽ اُها بڇڙي جاءِ آهي (١٢٦).

وَاِذۡ يَرۡفَعُ اِبۡرٰهٖمُ الۡقَوَاعِدَ مِنَ الۡبَيۡتِ وَاِسۡمٰعِيۡلُ ؕ رَبَّنَا تَقَبَّلۡ مِنَّا ؕ
اِنَّكَ اَنۡتَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿١٢٧﴾ رَبَّنَا وَاجۡعَلۡنَا مُسۡلِمَيۡنِ لَكَ وَ
مِنۡ ذُرِّيَّتِنَاۤ اُمَّةً مُّسۡلِمَةً لَّكَ ۖ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبۡ عَلَيۡنَا ۚ
اِنَّكَ اَنۡتَ التَّوَّابُ الرَّحِيۡمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابۡعَثۡ فِيۡهِمۡ رَسُوۡلًا
مِّنۡهُمۡ يَتۡلُوۡا عَلَيۡهِمۡ اٰيٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الۡكِتٰبَ وَالۡحِكۡمَةَ وَ
يُزَكِّيۡهِمۡ ؕ اِنَّكَ اَنۡتَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ﴿١٢٩﴾ ع وَمَنۡ يَّرۡغَبُ عَنۡ مِّلَّةِ
اِبۡرٰهٖمَ اِلَّا مَنۡ سَفِهَ نَفۡسَهٗ ؕ وَلَقَدِ اصۡطَفَيۡنٰهُ فِى الدُّنۡيَا ۚ
وَاِنَّهٗ فِى الۡاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيۡنَ ﴿١٣٠﴾ اِذۡ قَالَ لَهٗ رَبُّهٗۤ اَسۡلِمۡ ۙ
قَالَ اَسۡلَمۡتُ لِرَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿١٣١﴾ وَوَصّٰى بِهَاۤ اِبۡرٰهٖمُ بَنِيۡهِ وَ
يَعۡقُوۡبُ ؕ يٰبَنِىَّ اِنَّ اللّٰهَ اصۡطَفٰى لَـكُمُ الدِّيۡنَ فَلَا تَمُوۡتُنَّ اِلَّا
وَاَنۡـتُمۡ مُّسۡلِمُوۡنَ ﴿١٣٢﴾ ؕ اَمۡ كُنۡتُمۡ شُهَدَآءَ اِذۡ حَضَرَ يَعۡقُوۡبَ
الۡمَوۡتُ ۙ اِذۡ قَالَ لِبَنِيۡهِ مَا تَعۡبُدُوۡنَ مِنۡۢ بَعۡدِىۡ ؕ قَالُوۡا نَعۡبُدُ
اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَآٮِٕكَ اِبۡرٰهٖمَ وَاِسۡمٰعِيۡلَ وَاِسۡحٰقَ اِلٰهًا وَّاحِدًا ۖۚ
وَّنَحۡنُ لَهٗ مُسۡلِمُوۡنَ ﴿١٣٣﴾ تِلۡكَ اُمَّةٌ قَدۡ خَلَتۡ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتۡ
وَلَـكُمۡ مَّا كَسَبۡتُمۡ ۚ وَلَا تُسۡـَٔـلُوۡنَ عَمَّا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿١٣٣﴾

۽ جڏهن ابراهيم ۽ اسماعيل بيت (الله) جا بنياد اوساريندا هئا (تڏهن چوندا هئا ته) اي اسان جا پالڻهار (هيءُ پورهيو) اسان کان قبول ڪر- ڇو ته تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين (١٢٧). ۽ اي اسان جا پالڻهار اسان کي پنهنجو فرمانبردار ڪر ۽ اسان جي اولاد مان (به) هڪ ٽوليءَ کي پنهنجو فرمانبردار ڪر ۽ اسان کي اسان جي حج جا ارڪان سيکار ۽ اسان جون (خطائون) معاف ڪر، بيشڪ تون ئي وڏو معافي ڪندڙ مهربان آهين (١٢٨). ۽ اي اسان جا پالڻهار! منجهائن هڪ پيغمبر منجهن موڪل جو تنهنجون آيتون مٿن پڙهي ۽ کين ڪتاب ۽ حڪمت سيکاري ۽ کين سڌاري- بيشڪ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (١٢٩). ۽ جنهن پاڻ کي بي سمجھ ڪيو تنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪير ابراهيم جي دين کان منهن موڙيندو؟ ۽ بي شڪ کيس دنيا ۾ چونڊيوسون، ۽ اهو آخرت ۾ ضرور ڀلارن مان آهي (١٣٠). جڏهن کيس سندس پالڻهار چيو ته منهنجا حڪم مڃ! (تڏهن) چيائين ته جهانن جي پالڻهار جا (سڀ) حڪم مڃيم (١٣١). ۽ ابراهيم ۽ يعقوب پنهنجن پٽن کي ان (ڳالھ) جي وصيت ڪئي ته اي منهنجي اولاد! الله (هن) دين کي اوهان لاءِ چونڊيو آهي پوءِ اوهين مسلمان هجڻ کان سواءِ نه مرجو (١٣٢). (اي ڪتاب وارؤ) اوهين (تڏهن) حاضر هيؤ ڇا؟ جڏهن يعقوب کي موت ويجهو ٿيو جڏهن پنهنجن پٽن کي چيائين ته مون کان پوءِ ڪنهن جي عبادت ڪندؤ؟ (تڏهن) چيائون ته تنهنجي خدا ۽ تنهنجي پيءُ ڏاڏي ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق جي خدا جي، جو اڪيلو خدا آهي، عبادت ڪنداسون- ۽ اسين سندس حڪم مڃيندڙ آهيون (١٣٣). اِها ٽولي بيشڪ گذري ويئي آهي، جيڪي اُنهن ڪمايو سو اُنهن لاءِ آهي ۽ جيڪي اوهان ڪمايو سو اوهان لاءِ آهي- ۽ جيڪي (اُهي) ڪندا هئا تنهن بابت اوهين نه پڇبؤ (١٣٤).

وَقَالُوْا كُوْنُوْا هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى تَهْتَدُوْا ؕ قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهٖمَ
حَنِيْفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۳۵﴾ قُوْلُوْٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ
اِلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ اِلٰٓى اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَ
الْاَسْبَاطِ وَمَآ اُوْتِىَ مُوْسٰى وَعِيْسٰى وَمَآ اُوْتِىَ النَّبِيُّوْنَ مِنْ
رَّبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ ۫ وَنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۶﴾ فَاِنْ
اٰمَنُوْا بِمِثْلِ مَآ اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا
هُمْ فِىْ شِقَاقٍ ۚ فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۱۳۷﴾ ؕ
صِبْغَةَ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً ۫ وَّنَحْنُ لَهٗ
عٰبِدُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ قُلْ اَتُحَآجُّوْنَنَا فِى اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۚ وَلَنَآ
اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهٗ مُخْلِصُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ ۙ اَمْ تَقُوْلُوْنَ
اِنَّ اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطَ كَانُوْا
هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهٗ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۰﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۱﴾ ع

۽ (ڪتاب وارا مسلمانن کي) چون ٿا ته يهودي يا نصاريٰ ٿيو ته هدايت وارا ٿيندؤ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اسين ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جا تابعدار آهيون ۽ اُهو مشرڪن مان نه هو (١٣٥). (ڪين)چئو ته اسين الله کي مڃيون ٿا، ۽ (پڻ) جيڪو (قرآن) اسان ڏانهن لاٿو ويو آهي، ۽ جيڪي (صحيفا) ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد ڏانهن لاٿا ويا آهن، ۽ جيڪي موسيٰ ۽ عيسيٰ کي ڏنو ويو ۽ جيڪي ٻين پيغمبرن کي سندن پالڻهار کان ڏنو ويو، تنهن (سڀ) کي (مڃيون ٿا) منجهائن ڪنهن هڪ جي وچ ۾ فرق نه ٿا پائيون ۽ اسين اُن (هڪ الله) کي مڃيندڙ آهيون (١٣٦). پوءِ جيڪڏهن الله کي اوهان جي مڃڻ جهڙو مڃين ته بيشڪ هدايت وارا ٿيندا، ۽ جيڪڏهن ڦرندا ته اُهي جهڳڙي ۾ ئي پوندا، پوءِ سِگهو الله توکي اُنهن (جي شر) کان ڪافي ٿيندو، ۽ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٣٧). الله (پنهنجي دين جي رنگ سان اسان کي) رڱيو آهي ۽ رڱڻ ۾ الله کان وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ ۽ اسين سندس عبادت ڪندڙ آهيون (١٣٨). (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته الله (جي دين) بابت اسان سان تڪرار ڪريو ٿا ڇا؟ ۽ (حقيقت ڪري) اُهو اسان جو پالڻهار ۽ اوهان جو (به) پالڻهار آهي، ۽ اسان لاءِ اسان جا عمل ۽ اوهان لاءِ اوهان جا ڪرتوت آهن، ۽ اسين سندس مخلص ٻانها آهيون (١٣٩). يا چئو ٿا ته ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جو اولاد يهودي يا نصاريٰ هئا- (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته اوهين وڌيڪ ڄاڻندڙ آهيو يا الله (وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي)؟- ۽ جيڪو اهڙي شاهدي لڪائي جا الله طرفان وٽس هجي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (١٤٠). اِها ٽولي بي شڪ گذري ويئي، جيڪي ڪمايائون سو اُنهن لاءِ آهي ۽ جيڪي اوهان ڪمايو سو اوهان لاءِ آهي ۽ جيڪي (اُهي) ڪندا هئا تنهن بابت (اوهين) نه پڇيا ويندؤ (١٤١).

سَيَقُوْلُ السُّفَهَآءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلّٰىهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ
الَّتِیْ كَانُوْا عَلَيْهَا ؕ قُلْ لِّلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ؕ يَهْدِیْ مَنْ يَّشَآءُ
اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۱۴۲﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنٰكُمْ اُمَّةً وَّسَطًا لِّتَكُوْنُوْا شُهَدَآءَ
عَلَى النَّاسِ وَيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ عَلَيْكُمْ شَهِيْدًا ؕ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِیْ
كُنْتَ عَلَيْهَآ اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَّتَّبِعُ الرَّسُوْلَ مِمَّنْ يَّنْقَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِ ؕ
وَاِنْ كَانَتْ لَكَبِيْرَةً اِلَّا عَلَى الَّذِيْنَ هَدَى اللّٰهُ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ
لِيُضِيْعَ اِيْمَانَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴۳﴾ قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ
وَجْهِكَ فِی السَّمَآءِ ۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰىهَا ۪ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ شَطْرَهٗ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ
اُوْتُوا الْكِتٰبَ لَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۴﴾ وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَّا تَبِعُوْا
قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ؕ
وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ اِنَّكَ
اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۴۵﴾ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْرِفُوْنَهٗ كَمَا يَعْرِفُوْنَ
اَبْنَآءَهُمْ ؕ وَاِنَّ فَرِيْقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُوْنَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۴۶﴾

ماڻهن منجهان ڪي بي سمجھ سگهو چوندا ته انهن (مسلمانن) کي سندن اُن قبلي جنهن ڏي (نماز پڙهندا) هئا تنهن کان ڪهڙيءَ ڳالھ ڦيرايو؟ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوڀر ۽ اولھ الله جو آهي جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي سڌي واٽ ڏيکاريندو آهي (١۴٢) . ۽ (جهڙي طرح اوهان جو قبلو ڀلو ڪيوسين) اهڙيءَ طرح اوهان کي ڀلي امت ڪيو سون ته ماڻهن تي شاهد هجو ۽ پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان تي شاهد هجي، ۽ (اي پيغمبر) جنهن (طرف) تي (اڳي) هئين تنهن کي قبلو مقرر نه ڪيو هيوسون مگر هن لاءِ ته جيڪو پيغمبر جي پٺيان لڳي تنهن کي اُنهيءَ کان نکيڙيون جيڪو پنهنجين کڙين (ڀر پوءِ) تي ڦري ۽ بيشڪ (اِهو) جن کي الله هدايت ڪئي تن کان سواءِ (ٻين تي) ضرور ڏکيو آهي ۽ الله جو شان اهو نه آهي جو اوهان جي ايمان کي وڃائي، ڇو ته الله ماڻهن سان يقيناً شفقت ڪندڙ مهربان آهي (١۴٣) . (اي پيغمبر!) آسمان ڏانهن تنهنجو (هر هر) منهن ڦيرائڻ بيشڪ ڏسون ٿا، پوءِ جنهن قبلي کي پسند ڪرين ٿو (اوڏاهين) توکي ضرور ڦيرائينداسون پوءِ (اي پيغمبر) پنهنجي منهن کي تعظيم واريءَ مسجد (حرام) ڏانهن ڦيراءِ- ۽ (اي مسلمانؤ!) اوهين جتي هجو اتي پنهنجا منهن اوڏانهن ڦيرايو- ۽ جن کي ڪتاب ڏنو ويو آهي سي ضرور ڄاڻن ٿا ته اهو (ڦيرائڻ) سندن پالڻهار وٽان بلڪل حق آهي- ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کان الله بي خبر نه آهي (١۴۴) . ۽ (قسم آهي) ته جن کي ڪتاب ڏنو ويو آهي تن وٽ جيڪڏهن (تون) سڀ دليل آڻين ته (به) تنهنجي قبلي جي تابعداري نه ڪندا، ۽ نڪي تون سندن قبلي جي تابعداري ڪندڙ آهين، ۽ نڪي انهن مان ڪي ڪن جي قبلي جي تابعداري ڪندڙ آهن- ۽ (قسم آهي) ته ان کان پوءِ جو تو وٽ علم آيو جيڪڏهن سندن سڌن جي تابعداري ڪندين ته تون اُن مهل ظالمن مان ٿيندين (١۴٥) . جن کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون سي اُن کي اِئين سڃاڻندا آهن جيئن پنهنجن پٽن کي سڃاڻندا آهن- ۽ منجهانئن هڪ ٽولي ڄاڻ هوندي (به) بيشڪ حق کي لڪائيندي آهي (١۴٦) .

الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلٍّ وِّجْهَةٌ هُوَ
مُوَلِّيْهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرٰتِ ؕ اَيْنَ مَا تَكُوْنُوْا يَاْتِ بِكُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَاِنَّهٗ لَلْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُوْنَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ
وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ شَطْرَهٗ ۙ لِئَلَّا يَكُوْنَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ
حُجَّةٌ ۗ اِلَّا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ ۗ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِىْ ۗ وَلِاُتِمَّ
نِعْمَتِىْ عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٥٠﴾ ۙ كَمَآ اَرْسَلْنَا فِيْكُمْ رَسُوْلًا مِّنْكُمْ
يَتْلُوْا عَلَيْكُمْ اٰيٰتِنَا وَيُزَكِّيْكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَّا
لَمْ تَكُوْنُوْا تَعْلَمُوْنَ ﴿١٥١﴾ ؕۛ فَاذْكُرُوْنِىْٓ اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوْا لِىْ وَلَا تَكْفُرُوْنِ ﴿١٥٢﴾ ع
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿١٥٣﴾
وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ يُّقْتَلُ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌ ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ وَّلٰكِنْ لَّا
تَشْعُرُوْنَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَىْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوْعِ وَنَقْصٍ مِّنَ
الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرٰتِ ؕ وَبَشِّرِ الصّٰبِرِيْنَ ﴿١٥٥﴾ ۙ الَّذِيْنَ اِذَآ
اَصَابَتْهُمْ مُّصِيْبَةٌ ۙ قَالُوْٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿١٥٦﴾ ؕ

اهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچ آهي تنهن ڪري تون شڪ وارن مان بڻه نہ ٿيءُ (۱۴۷). ۽ سڀ ڪنهن لاءِ (ڪو) هڪ قبلو آهي جنهن ڏانهن اُهو منهن ڪندو آهي پوءِ چڱاين ڏانهن اڳرائي ڪريو، جتي هوندؤ (اُتان) الله اوهان کي گڏ ڪري آڻيندو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۱۴۸). ۽ (اي پيغمبر!) جتان (بہ) نڪرين تہ پنهنجو منهن مسجد حرام ڏانهن ڦيراءِ، ۽ بيشڪ اِهو (ڦيرائڻ) تنهنجي پالڻهار وٽان بلڪل حق آهي- ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (۱۴۹). ۽ جتان (بہ) نڪرين تہ پنهنجومنهن مسجد حرام ڏانهن ڦيراءِ- ۽ جتي هجو (تتي) پنهنجا منهن ان ڏانهن ڦيرايو (هن لاءِ) تہ منجهانئن جن ظلم ڪيو تن کان سواءِ ٻين ماڻهن کي اوهان تي ڪا حجت نہ رهي، پوءِ کانئن نہ ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو ۽ (هن لاءِ) تہ (آءٌ) پنهنجي نعمت اوهان تي پوري ڪريان ۽ مانَ اوهين هدايت وارا ٿيو (۱۵۰). جهڙيءَ طرح (اوهان تي نعمت پوري ڪئي سون تهڙي طرح) اوهان منجهان پيغمبر اوهان ۾ موڪليوسون جو اسان جون آيتون اوهان تي پڙهندو آهي ۽ اوهان کي پاڪ ڪندو آهي ۽ اوهان کي ڪتاب ۽ حڪمت سيکاريندو آهي ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا هيؤ سو (پڻ) اوهان کي سيکاريندو آهي (۱۵۱). تنهنڪري مون کي ياد ڪريو تہ آءٌ اوهان کي ياد ڪريان ۽ منهنجو شڪر ڪريو ۽ منهنجي بي شڪري نہ ڪريو (۱۵۲). اي مؤمنؤ! صبر ۽ نماز سان سهارو وٺو يقيناً الله صابرن ساڻ آهي (۱۵۳). ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪسن تن کي مئل نہ چئو، بلڪ (اُهي) جيئرا آهن پر اوهين نٿا سمجهو (۱۵۴). ۽ اوهان کي ڊپ ۽ بک ۽ مالن جي ۽ جانين جي ۽ ميون جي گهٽتائيءَ مان ڪنهين شيءِ سان ضرور پرکيندا سون- ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن صابرن کي خوشخبري ڏي (۱۵۵). جن کي جڏهن ڪا تڪليف پهچي ٿي (تڏهن) چون ٿا تہ اسين الله جا (ٻانها) آهيون ۽ اسين ان ڏانهن موٽندڙ آهيون (۱۵٦).

أُولَٰٓئِكَ عَلَيۡهِمۡ صَلَوَٰتٌ مِّن رَّبِّهِمۡ وَرَحۡمَةٌۖ وَأُولَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُهۡتَدُونَ ﴿١٥٧﴾
إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلۡمَرۡوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِۖ فَمَنۡ حَجَّ ٱلۡبَيۡتَ أَوِ ٱعۡتَمَرَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَاۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيۡرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ
شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكۡتُمُونَ مَآ أَنزَلۡنَا مِنَ ٱلۡبَيِّنَٰتِ وَٱلۡهُدَىٰ
مِنۢ بَعۡدِ مَا بَيَّنَّٰهُ لِلنَّاسِ فِي ٱلۡكِتَٰبِ أُولَٰٓئِكَ يَلۡعَنُهُمُ ٱللَّهُ وَ
يَلۡعَنُهُمُ ٱللَّٰعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ وَأَصۡلَحُواْ وَبَيَّنُواْ
فَأُولَٰٓئِكَ أَتُوبُ عَلَيۡهِمۡۚ وَأَنَا ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ وَمَاتُواْ وَهُمۡ كُفَّارٌ أُولَٰٓئِكَ عَلَيۡهِمۡ لَعۡنَةُ ٱللَّهِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ
وَٱلنَّاسِ أَجۡمَعِينَ ﴿١٦١﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ لَا يُخَفَّفُ عَنۡهُمُ ٱلۡعَذَابُ
وَلَا هُمۡ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾ وَإِلَٰهُكُمۡ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌۖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلرَّحۡمَٰنُ
ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾ إِنَّ فِي خَلۡقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَٱخۡتِلَٰفِ ٱلَّيۡلِ
وَٱلنَّهَارِ وَٱلۡفُلۡكِ ٱلَّتِي تَجۡرِي فِي ٱلۡبَحۡرِ بِمَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ وَمَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن مَّآءٍ فَأَحۡيَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَا
وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ وَٱلسَّحَابِ
ٱلۡمُسَخَّرِ بَيۡنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ لَأٓيَٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَعۡقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

اُنهن تي سندن پالڻهار وٽان مهربانيون ۽ ٻاجھ آهي، ۽ اِهي ئي سڌيءَ واٽ وارا آهن (١٥٧). صفا ۽ مروه (جبل) الله (جي عبادت) جي نشانين مان آهن، پوءِ جيڪو بيت الله جو حج ڪري يا عمرو تنهن کي ٻنهي جي طواف ڪرڻ ۾ ڪو گناه نہ آهي- ۽ جيڪو وڌيڪ چڱائي ڪندو (تنهن جي الله قبول ڪندو) ڇو تہ الله قبول ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٥٨). جيڪي پڌريون ڳالهيون ۽ هدايتون لاٿيون اٿئون تن کي جيڪي (ماڻهو) اُن کان پوءِ جو انهن کي ماڻهن لاءِ ڪتاب (توريت) ۾ بيان ڪيون سون، لڪائيندا آهن تن تي الله لعنت ڪندو آهي ۽ لعنت ڪندڙ (بہ) انهن تي لعنت ڪندا آهن (١٥٩). پر جن توبہ ڪئي ۽ (پاڻ) سڌاريائون ۽ (حق) بيان ڪيائون تن جي توبھ قبول ڪندس، ۽ آءٌ ئي توبھ قبول ڪندڙ مهربان آهيان (١٦٠). جن ڪفر ڪيو ۽ اُهي ڪافر ٿي مئا- تن تي الله ۽ ملائڪن ۽ مڙني ماڻهن جي لعنت آهي (١٦١). اُن (لعنت) ۾ سدائين رهڻ وارا آهن، کانئن عذاب هلڪو نہ ڪبو ۽ نڪي کين مهلت ڏبي (١٦٢). ۽ اوهان جو خدا اڪيلو خدا آهي، ان کان سواءِ ڪوئي عبادت جي لائق نہ آهي (اُهو) ٻاجهارو مهربان آهي (١٦٣). آسمانن ۽ زمين جي بڻائڻ (۾) ۽ رات ۽ ڏينهن جي ڦير گهير (۾) ۽ ٻيڙين (۾) جي اُنهيءَ (سامان) سان، جو ماڻهن کي نفعو ڏيندو آهي درياءَ ۾ ترنديون آهن ۽ جيڪي آسمان کان (مينهن جو) پاڻي الله وسايو پوءِ اُن سان زمين کي ان جي غير آباد ٿيڻ کان پوءِ آباد ڪيائين ۽ اُن (زمين) ۾ سڀ جنس جا جانور پکيڙيائين، ۽ هوائن جي گهلڻ (۾) ۽ آسمانن ۽ زمين جي وچ ۾ نوايل ڪڪرن (۾) سمجھ واريءَ قوم لاءِ ضرور نشانيون آهن (١٦٤).

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّتَّخِذُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُّحِبُّوْنَهُمْ كَحُبِّ
اللّٰهِ ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَشَدُّ حُبًّا لِّلّٰهِ ؕ وَلَوْ يَرَى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْٓا اِذْ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ ۙ اَنَّ الْقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعَذَابِ ﴿۱۶۵﴾
اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ وَ
تَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ ﴿۱۶۶﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوْا مِنَّا ؕ كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ
حَسَرٰتٍ عَلَيْهِمْ ؕ وَمَا هُمْ بِخٰرِجِيْنَ مِنَ النَّارِ ﴿۱۶۷﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ كُلُوْا
مِمَّا فِى الْاَرْضِ حَلٰلًا طَيِّبًا ۖ وَّلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ
اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۶۸﴾ اِنَّمَا يَاْمُرُكُمْ بِالسُّوْٓءِ وَالْفَحْشَآءِ وَاَنْ
تَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۶۹﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا مَآ
اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَآ اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ
اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ شَيْــًٔا وَّلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿۱۷۰﴾ وَمَثَلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
كَمَثَلِ الَّذِيْ يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَآءً وَّنِدَآءً ؕ صُمٌّۢ بُكْمٌ
عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۱۷۱﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ
مَا رَزَقْنٰكُمْ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿۱۷۲﴾

۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي الله کان سواءِ (ٻين ڪي) الله جهڙو ڪري وٺندا آهن الله جي پيار وانگر پيارو رکندا اٿن۔ ۽ جن ايمان آندو سي الله جي دوستيءَ ۾ ڏاڍا زور آهن. ۽ جن ظلم ڪيو سي جيڪڏهن (هن ڳالهه کي هاڻي) سمجهن ته جنهن مهل (قيامت جي ڏينهن) عذاب ڏسندا (۽ سمجهندا) ته سموري سگهه الله کي آهي ۽ الله سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (ته جيڪر ڏاڍا پشيمان ٿين!) (١٦٥). جنهن مهل اڳواڻ پوئلڳن کان بيزار ٿيندا ۽ عذاب کي ڏسندا ۽ سندن (سڀ) لاڳاپا ڇڄندا (١٦٦). ۽ (تنهن مهل) پوئلڳ چوندا ته جيڪر اسان کي (وري دنيا ۾) موٽڻو هجي ها ته ڪائِن ائين بيزار ٿيون ها جيئن اسان کان بيزار ٿيا آهن! اهڙيءَ طرح الله سندن ڪرتوتن کي مٿن حسرتون بڻائي ڏيکاريندو۔ ۽ اهي باهه مان نڪرڻ وارا نه آهن (١٦٧). اي انسانؤ! جيڪي شيون زمين ۾ آهن تن مان پاڪ حلال کائو ۽ شيطان جي وکن تي نه هلو ڇو ته اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (١٦٨). (شيطان)رڳو اوهان کي بڇڙائيءَ ۽ بي حيائيءَ جو حڪم ڪري ٿو ۽ هيءُ ته جيڪي ڳالهيون نه ڄاڻندا آهيو سي الله جي نسبت ۾ چئو (١٦٩). ۽ جڏهن کين چئجي ٿو ته جيڪي الله (قرآن) لاٿو تنهن جي تابعداري ڪريو (تڏهن) چون ٿا ته (نه،) بلڪ جنهن تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي ڏٺوسون تنهن جي پٺيان لڳندا سون. جيتوڻيڪ سندن ابا ڏاڏا ڪجهه به نه ڄاڻندا هئا ۽ نڪي سڌيءَ واٽ تي هئا (١٧٠). ۽ ڪافرن (کي سڏيندڙ) جو مثال اُن ماڻهوءَ جي مثال وانگر آهي جو اهڙيءَ شيءِ کي واڪو ڪري ٻڌائي جا رڙ ۽ ڪوڪ کان سواءِ (ڪجهه) نه ٻڌي (ڪافر) ٻوڙا، گونگا، انڌا آهن تنهنڪري اُهي (ڪجهه به) نه ٿا سمجهن (١٧١). اي مؤمنؤ! جيڪا اوهان کي روزي ڏني سون تنهن مان سٺيون شيون کائو ۽ جيڪڏهن اوهين خاص الله جي عبادت ڪندڙ آهيو ته سندس شڪرانو ڪريو (١٧٢).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهٖ
لِغَيْرِ اللّٰهِ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۗ إِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۷۳﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ مَآ أَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ الْكِتٰبِ وَ
يَشْتَرُوْنَ بِهٖ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۙ أُولٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ إِلَّا
النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ ۚۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيْمٌ ﴿۱۷۴﴾ أُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ
بِالْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿۱۷۵﴾ ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ
الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ ۗ وَإِنَّ الَّذِيْنَ اخْتَلَفُوْا فِي الْكِتٰبِ لَفِيْ شِقَاقٍۭ
بَعِيْدٍ ﴿۱۷۶﴾ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَ
الْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ
وَالْكِتٰبِ وَالنَّبِيّٖنَ ۚ وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ذَوِي الْقُرْبٰى
وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنَ وَابْنَ السَّبِيْلِ ۙ وَالسَّآئِلِيْنَ وَفِي
الرِّقَابِ ۚ وَأَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ ۚ وَالْمُوْفُوْنَ بِعَهْدِهِمْ
إِذَا عٰهَدُوْا ۚ وَالصّٰبِرِيْنَ فِي الْبَأْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ وَحِيْنَ
الْبَأْسِ ۗ أُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا ۗ وَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ ﴿۱۷۷﴾

اوهان تي رڳو مردار ۽ رت ۽ سوئر جو گوشت ۽ جنهن شيءِ تي الله کان سواءِ ٻئي جو نالو پڪارجي سا حرام ڪيائين، پوءِ جيڪو لاچار ٿئي (۽ کائي) نہ بي فرماني ڪندڙ هجي ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ تنهن تي گناهہ نہ آهي ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٧٣). الله ڪتاب مان جيڪي لاٿو سو، جيڪي ماڻهو لڪائيندا آهن ۽ ان جي بدلي ٿورو ملهہ وٺندا آهن اهي پنهنجن پيٽن ۾ رڳي باهہ کائيندا آهن. ۽ الله ساڻن قيامت جي ڏينهن نہ ڳالهائيندو ۽ نڪي کين پاڪ ڪندو، ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٧٤). اِهي (اُهي) آهن جن هدايت جي بدران گمراهي ۽ بخشش جي بدران عذاب ورتو، پوءِ عجب آهي تہ کين (دوزخ جي) باهہ تي ڪهڙيءَ (ڳالھ) صبر ڪرايو؟ (١٧٥). اهو هن ڪري (آهي) جو الله سچ سان ڪتاب (توريت) لاٿو- ۽ جن ڪتاب بابت اختلاف ڪيو سي ضرور وڏي ڦيٽي ۾ آهن (١٧٦). اوڀر ۽ اولهہ ڏانهن اوهان جو پنهنجن منهن ڪي ڦيرائڻ ڪا نيڪي نہ آهي پر (اصل) نيڪي (ان لاءِ) آهي جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن ۽ ملائڪن ۽ ڪتابن ۽ پيغمبرن کي مڃيو، ۽ جنهن (ماڻهوءَ پنهنجو) مال ان سان محبت هوندي (بہ) مائٽن ۽ ڇورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مسافرن ۽ سوال ڪندڙن کي ۽ ٻانهن جي گردنين (آزاد ڪرڻ) ۾ ڏنو، ۽ نماز پڙهيائين ۽ زڪوات ڏنائين ۽ (اُهي ماڻهو جي) جڏهن انجام ڪندا آهن تہ پنهنجو انجام پاڙيندا آهن، ۽ سختيءَ ۽ ڏکيائي ۾ ۽ جنگ مهل صبر ڪرڻ وارا آهن- اهي سچا آهن- ۽ اهي ئي پرهيزگار آهن. (١٧٧).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِى الْقَتْلٰى ؕ اَلْحُرُّ
بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰى ؕ فَمَنْ عُفِىَ لَهٗ مِنْ اَخِيْهِ
شَىْءٌ فَاتِّبَاعٌۢ بِالْمَعْرُوْفِ وَاَدَآءٌ اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍ ؕ ذٰلِكَ تَخْفِيْفٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ؕ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۷۸﴾ وَ
لَكُمْ فِى الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يّٰۤاُولِى الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۷۹﴾
كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرَا ۖۚ ۨالْوَصِيَّةُ
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ بِالْمَعْرُوْفِ ۚ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۸۰﴾ ؕ فَمَنْۢ
بَدَّلَهٗ بَعْدَ مَا سَمِعَهٗ فَاِنَّمَاۤ اِثْمُهٗ عَلَى الَّذِيْنَ يُبَدِّلُوْنَهٗ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۸۱﴾ ؕ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوْصٍ جَنَفًا اَوْ اِثْمًا
فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَاۤ اِثْمَ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۸۲﴾ ع يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۸۳﴾ ۙ اَيَّامًا مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ فَمَنْ كَانَ
مِنْكُمْ مَّرِيْضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخَرَ ؕ وَعَلَى
الَّذِيْنَ يُطِيْقُوْنَهٗ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِيْنٍ ؕ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ ؕ وَاَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۴﴾

اي مؤمنؤ! خون ٿيلن بابت اوهان تي (بدلي وٺڻ ۾)برابري لازم ڪئي
ويئي (جيئن ته) آزاد جي عيوض آزاد ٻانهي جي عيوض ٻانهو ۽ عورت جي
عيوض عورت آهي پوءِ جنهن کي سندس ڀاءُ جي طرفان ڪجهه ڇڏيو وڃي
ته پوءِ (خون جي بها وٺڻ ۾) چڱيءَ ريت سان (ان جي) پويان پوڻ گهرجي
۽ ان (وارث) ڏانهن (خون جي بها) چڱيءَ ريت سان پهچائڻ گهرجي. اِهو
(حڪم) اوهان جي پالڻهار وٽان هلڪائي ۽ ٻاجهه آهي پوءِ جيڪو هن
(حڪم) کانپوءِ زيادتي ڪندو تنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٧٨). ۽
اي عقل وارؤ! اوهان لاءِ قصاص (وٺڻ) ۾ حياتي آهي ته مانَ اوهين
پرهيزگار ٿيو (١٧٩). جڏهن اوهان مان (ڪنهن) هڪ کي موت ويجهو
ٿئي (اُهو) جيڪڏهن (ڪجهه) مال ڇڏي ته تڏهن اوهان تي ماءُ پيءُ ۽
مائٽن لاءِ دستور موجب وصيت ڪرڻ لازم ڪئي ويئي، اهو پرهيزگارن
تي حق آهي (١٨٠). پوءِ جيڪو اُن (وصيت) کي اُن جي ٻڌڻ کان پوءِ
ڦيرائيندو ته اُن (ڦيرائڻ) جو گناهه اُن جي ڦيرائيندڙن کان سواءِ ٻين تي نه
آهي. ڇو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٨١). پوءِ جيڪو وصيت ڪندڙ
جي طرفداري يا گناهه ڄاڻي سو انهن (وارثن) جي وچ ۾ پرچاءُ ڪري ته
مٿس گناهه نه آهي ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٨٢). اي مؤمنؤ!
جيئن اوهان کان اڳين تي (روزا) فرض ڪيا ويا هئا تيئن اوهان تي (به)
روزا فرض ڪيا ويا آهن ته مانَ اوهين پرهيزگار ٿيو (١٨٣). (روزا) ڳڻيل
ڏينهن آهن، پوءِ اوهان مان جيڪو بيمار (هجي) يا مسافريءَ تي هجي
(تنهن تي) ٻين ڏينهن مان (اوترا روزا) ڳڻي رکڻ (لازم) آهي ۽ جن کي
(مسڪين جي کاڌي ڏيڻ جي) سگهه آهي تن تي هڪ مسڪين جو کاڌو
فديه (يعني فطراڻو ڏيڻ) لازم آهي پوءِ جيڪو چڱائي وڌيڪ ڪندو تنهن
لاءِ اُها ڀلي آهي ۽ جيڪڏهن علم وارا آهيو (ته اوهين سمجهي چڪا
هوندؤ) ته اوهان جو روزو رکڻ اوهان لاءِ ڀلو آهي (١٨٤).

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ فِيْهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَ
بَيِّنٰتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ ؕ وَمَنْ كَانَ مَرِيْضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخَرَ ؕ
يُرِيْدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيْدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ۫ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰىكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۸۵﴾ وَاِذَا
سَاَلَكَ عِبَادِيْ عَنِّيْ فَاِنِّيْ قَرِيْبٌ ؕ اُجِيْبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا
دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيْبُوْا لِيْ وَلْيُؤْمِنُوْا بِيْ لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُوْنَ ﴿۱۸۶﴾
اُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ اِلٰى نِسَآئِكُمْ ؕ هُنَّ
لِبَاسٌ لَّكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَانُوْنَ اَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۚ فَالْـٰٔنَ
بَاشِرُوْهُنَّ وَابْتَغُوْا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ ۖ وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا حَتّٰى
يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْاَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ۖ
ثُمَّ اَتِمُّوا الصِّيَامَ اِلَى الَّيْلِ ۚ وَلَا تُبَاشِرُوْهُنَّ وَاَنْتُمْ
عٰكِفُوْنَ فِي الْمَسٰجِدِ ؕ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَقْرَبُوْهَا ؕ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿۱۸۷﴾

رمضان جو مهينو اهڙو (پلو) آهي جنهن ۾ قرآن لاٿو ويو جو ماڻهن لاءِ سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي ۽ (اُن ۾) هدايت ڪرڻ ۽ (سچ ۽ ڪوڙ جي وچ ۾) سَنڌي وجهڻ جون چِٽيون ڳالهيون آهن، پوءِ اوهان مان جيڪو اُنهيءَ مهيني ۾ (گهر ۾) حاضر هجي تنهنکي اُن ۾ روزو رکڻ گهرجي ۽ جيڪو بيمار هجي يا سفر تي (هجي) تنهن کي ٻين ڏينهن مان (اوترو) ڳاڻاٽو (لازم) آهي. الله اوهان تي آساني ڪرڻ گهرندو آهي ۽ اوهان تي (ڪا) ڏکيائي ڪرڻ نہ گهرندو آهي ۽ (گهرندو آهي) تہ اوهين ڳڻپ پوري ڪريو ۽ جيڪا اوهان کي هدايت ڪيائين تنهن تي الله جي وڏائي بيان ڪندا رهو ۽ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (١٨٥). ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن منهنجا ٻانها توکان منهنجي پڇا ڪن (تڏهن چؤ) تہ آءٌ ويجهو آهيان جڏهن (ڪو) مون کي سڏي ٿو تڏهن سڏيندڙ جو سڏ ورنايان ٿو تنهن ڪري منهنجو حڪم قبول ڪرڻ گهرجين ۽ مون تي ايمان آڻڻ گهرجين تہ مانَ اُهي سڌرن (١٨٦). روزي جي رات ۾ اوهان لاءِ پنهنجين زالن سان صحبت ڪرڻ حلال ڪئي ويئي- (جو) اُهي اوهان جو ڍڪ آهن ۽ اوهين اُنهن جو ڍڪ آهيو. الله ڄاتو تہ اوهين پاڻ سان خيانت ڪندا هيؤ پوءِ اوهان تي (ٻاجھ سان) موٽيو ۽ اوهان کي معاف ڪيائين، پوءِ هاڻي ساڻن صحبت ڪريو ۽ الله اوهان لاءِ جيڪي (اولاد) لکيو آهي تنهن جي طلب ڪريو ۽ (ايستائين) کائو ۽ پيئو جيستائين ڪاري ڌاڳي کان باک جو اڇو ڌاڳو اوهان لاءِ پڌرو ٿئي پوءِ روزو رات تائين پورو ڪريو، ۽ جنهن حالت ۾ اوهين مسجدين ۾ اعتڪاف وارا هجو تہ اُنهن (زالن) سان صحبت نہ ڪريو. اهي الله جون حدون آهن پوءِ اُنهن کي ويجها نہ وڃو- اهڙيءَ طرح الله ماڻهن لاءِ پنهنجا حڪم پڌرا ڪندو آهي تہ مانَ اُهي پرهيزگار ٿين (١٨٧).

وَلَا تَاْكُلُوْٓا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوْا بِهَآ
اِلَى الْحُكَّامِ لِتَاْكُلُوْا فَرِيْقًا مِّنْ اَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْاِثْمِ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۸﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِ ؕ
قُلْ هِيَ مَوَاقِيْتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ ؕ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ
تَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ ظُهُوْرِهَا وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰى ۚ
وَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ اَبْوَابِهَا ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿۱۸۹﴾ وَقَاتِلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ الَّذِيْنَ
يُقَاتِلُوْنَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِيْنَ ﴿۱۹۰﴾ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوْهُمْ وَاَخْرِجُوْهُمْ
مِّنْ حَيْثُ اَخْرَجُوْكُمْ وَالْفِتْنَةُ اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ۚ وَلَا
تُقٰتِلُوْهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتّٰى يُقٰتِلُوْكُمْ
فِيْهِ ۚ فَاِنْ قٰتَلُوْكُمْ فَاقْتُلُوْهُمْ ؕ كَذٰلِكَ جَزَآءُ
الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۹۱﴾ فَاِنِ انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۹۲﴾
وَقٰتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ
لِلّٰهِ ؕ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۹۳﴾

۽ اوهين پنهنجا مال پاڻ ۾ ناحق سان نه کائو ۽ اُن (مال) کي حاڪمن ڏانهن هن لاءِ (رشوت طور) نه پهچايو ته ماڻهن جي مال مان ڪجهه (ياڱو) ظلم سان کائو هن هوندي به جو اوهين ڄاڻندا آهيو (١٨٨). (اي پيغمبر!) توکان چنڊن (يعني مهينن) بابت پڇن ٿا، چئو ته اهي ماڻهن ۽ حج لاءِ وقت مقرر ٿيل آهن ۽ نيڪي (هن ۾) نه آهي ته (احرام جي حالت ۾) گهرن ۾ سندن پٺين پاسن کان اچو، پر (اصل) نيڪي (اُنهيءَ لاءِ) آهي جيڪو (الله کان) ڊڄي، ۽ گهرن ۾ سندن درن کان اچو ۽ الله کان ڊڄو ته مانَ اوهين ڇٽو (١٨٩). جيڪي اوهان سان وڙهن تن سان الله جي واٽ ۾ وڙهو ۽ حد کان نه لنگهو ڇو ته الله حد کان لنگهندڙن کي پسند نه ڪندو آهي (١٩٠). ۽ جتي لهونِ اتي ڪهونِ ۽ جتان اوهان کي لوڌيائون اُتان لوڌيونِ ۽ فتنو (يعني شرڪ) ويڙهه کان ڏاڍو (بڇڙو) آهي ۽ اوهين مسجد حرام وٽ (ايسين) نه وڙهونِ جيسين منجهس اوهان سان (نه) وڙهن، پوءِ جيڪڏهن اوهان سان وڙهن ته اُنهن کي ماريو- ڪافرن جي سزا ائين آهي (١٩١). ۽ جيڪڏهن بس ڪن (ته اوهين به بس ڪريو) ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٩٢). ۽ ايستائين اُنهن سان وڙهو جيستائين فتنو (يعني شرڪ) نه رهي ۽ خاص الله جو دين ٿئي- پوءِ جيڪڏهن بس ڪن ته ظالمن کان سواءِ ڪنهين تي وڌيڪ زيادتي ڪرڻ نه جڳائي (١٩٣).

اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمٰتُ قِصَاصٌ ؕ فَمَنِ
اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوْا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ ۪
وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۹۴﴾ وَاَنْفِقُوْا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا تُلْقُوْا بِاَيْدِيْكُمْ اِلَى التَّهْلُكَةِ ۛۚ وَاَحْسِنُوْا ۛۚ اِنَّ
اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۹۵﴾ وَاَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ ؕ فَاِنْ
اُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ وَلَا تَحْلِقُوْا رُءُوْسَكُمْ حَتّٰى
يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهٗ ؕ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيْضًا اَوْ بِهٖٓ اَذًى مِّنْ
رَّاْسِهٖ فَفِدْيَةٌ مِّنْ صِيَامٍ اَوْ صَدَقَةٍ اَوْ نُسُكٍ ۚ فَاِذَآ اَمِنْتُمْ ۫
فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ
لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ اِذَا رَجَعْتُمْ ؕ تِلْكَ
عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ؕ ذٰلِكَ لِمَنْ لَّمْ يَكُنْ اَهْلُهٗ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۱۹۶﴾ اَلْحَجُّ
اَشْهُرٌ مَّعْلُوْمٰتٌ ۚ فَمَنْ فَرَضَ فِيْهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوْقَ
وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ يَّعْلَمْهُ اللّٰهُ ؕ وَتَزَوَّدُوْا
فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى ۫ وَاتَّقُوْنِ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿۱۹۷﴾

تعظيم وارو مهينو تعظيم واري مهيني جي بدلي آهي ۽ تعظيمون (هڪ ٻئي جون) آڙياڙ آهن- پوءِ جيڪو اوهان تي زيادتي ڪري تنهن تي اوتري زيادتي ڪريو جيتري اوهان تي زيادتي ڪيائين ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله پرهيزگارن ساڻ آهي (١٩٤). ۽ الله جي واٽ ۾ خرچيو ۽ (پاڻ) کي پنهنجن هٿن سان هلاڪت ۾ نه وجهو، ۽ چڱائي ڪريو. ڇو ته الله چڱائي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (١٩٥). ۽ حج ۽ عمرو الله (جي راضپي) لاءِ پورو ڪريو- پوءِ جيڪڏهن روڪيا وڃو ته جا قرباني آسانيءَ سان لڀي (سا لازم آهي)- ۽ پنهنجا مٿا تيسين نه ڪوڙايو جيسين قرباني پنهنجيءَ جاءِ تي (نه) پهچي- پوءِ اوهان مان جيڪو بيمار هجي يا سندس مٿي ۾ تڪليف هجي (۽ وقت کان اڳيئي ڪوڙايائين) ته روزا يا خيرات يا قرباني عوض ڏيڻ (لازم) آهي، پوءِ جڏهن بي يَوا ٿيو تڏهن جيڪو فائدو وٺي (يعني) عمري کي حج سان (گڏي) سو جا قرباني آسانيءَ سان لهي (سا ڪري)، پوءِ جيڪو (قرباني) نه لهي (تنهن تي) حج (جي ڏينهن) ۾ ٽي ڏينهن روزا (لازم آهن) ۽ ست تڏهن جڏهن (سفر کان) موٽو- اِهي پورا ڏهه (روزا) آهن- اهو (حڪم) اُنهيءَ لاءِ آهي جنهن جو ڪٽنب مسجد حرام جي ويجهو رهندڙ نه هجي- ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله سخت عذاب ڪندڙ آهي (١٩٦). حج (جو وقت) ڄاتل مهينا آهن، پوءِ جنهن (احرام ٻڌڻ سان پاڻ تي) حج فرض ڪيو ته حج ۾ نه جماع جائز آهي ۽ نه گار ۽ نه جهيڙو- ۽ جيڪا چڱائي ڪريو ٿا تنهن کي الله ڄاڻندڙ آهي- ۽ سمر ڪٺو ڇو ته ڀلو سمر پرهيزگاري آهي ۽ اي عقل وارؤ! مون کان ڊڄو (١٩٧).

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوْا فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ
فَاِذَآ اَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفٰتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ
الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ ۪ وَاذْكُرُوْهُ كَمَا هَدٰىكُمْ ۚ وَاِنْ
كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهٖ لَمِنَ الضَّآلِّيْنَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ اَفِيْضُوْا مِنْ
حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٩٩﴾ فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَّنَاسِكَكُمْ
فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ اٰبَآءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًا ؕ فَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا وَمَا
لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ
رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّ
قِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّمَّا كَسَبُوْا ؕ
وَاللّٰهُ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ فِىْٓ
اَيَّامٍ مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِىْ يَوْمَيْنِ فَلَآ اِثْمَ
عَلَيْهِ ۚ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ۙ لِمَنِ
اتَّقٰى ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٢٠٣﴾

(حج ۾) پنهنجي پالڻهار کان روزيءَ گهرڻ ۾ اوهان تي ڪو گناه ڪونهي. پوءِ جڏهن عرفات کان موٽو تڏهن مشعرالحرام (يعني مزدلفہ) وٽ الله کي ياد ڪريو ۽ جيئن اوهان کي سڌو رستو ڏيکاريائين تيئن اوهين بہ کيس ياد ڪيو- ۽ بيشڪ اُن کان اڳ (اوهين) اٽڪاڻن مان هيؤ (١٩٨). پوءِ (اوهين) اُتان (عرفات کان) موٽو جتان عام ماڻهو موٽن ٿا ۽ الله کان بخشش گهرو ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٩٩). پوءِ جڏهن پنهنجي حج جا اَرڪان پورا ڪريو تڏهن (منيٰ ۾) اوهين پنهنجي اَبن ڏاڏن جي ياد ڪرڻ وانگر بلڪ (اُن کان بہ وڌيڪ) گهڻي قدر الله کي ياد ڪريو. پوءِ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي دنيا ۾ (ئي چڱائي) ڏي تن کي آخرت ۾ (ڪا) چڱائي نصيب نہ آهي (٢٠٠). ۽ منجهانئن ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي دنيا ۾ (بہ) چڱائي ۽ آخرت ۾ (بہ) چڱائي ڏي ۽ اسان کي باھ جي عذاب کان بچاءِ! (٢٠١). انهن لاءِ جيڪي ڪمايائون تنهن مان نصيب آهي- ۽ الله سگهو حساب ڪندڙ آهي (٢٠٢). ۽ (مِنيٰ وارن) ڳڻيلن ڏينهن ۾ الله کي ياد ڪريو- پوءِ جيڪو ٻن ڏينهن ۾ تڪڙو نڪري تنهن تي گناه ڪونهي، ۽ جيڪو دير ڪري تنهن تي (بہ) گناھ نہ آهي (اِهو حڪم) ان لاءِ آهي جيڪو پرهيزگاري ڪري- ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو تہ اوهين ڏانهنس گڏ ڪيا ويندؤ (٢٠٣).

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّعْجِبُكَ قَوْلُهٗ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ
اللّٰهَ عَلٰى مَا فِيْ قَلْبِهٖ ۙ وَهُوَ اَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿۲۰۴﴾ وَاِذَا تَوَلّٰى سَعٰى
فِي الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيْهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ؕ وَاللّٰهُ
لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ ﴿۲۰۵﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ
الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهٗ جَهَنَّمُ ؕ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۲۰۶﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَّشْرِيْ نَفْسَهُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ ؕ وَ
اللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿۲۰۷﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
ادْخُلُوْا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً ۠ وَلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ
الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۲۰۸﴾ فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِّنْۢ
بَعْدِ مَا جَآءَتْكُمُ الْبَيِّنٰتُ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿۲۰۹﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّاْتِيَهُمُ اللّٰهُ فِيْ
ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ ؕ
وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿۲۱۰﴾ سَلْ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ كَمْ
اٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ اٰيَةٍۭ بَيِّنَةٍ ؕ وَمَنْ يُّبَدِّلْ نِعْمَةَ اللّٰهِ
مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲۱۱﴾

۽ ماڻهن مان ڪو (اهڙو) آهي جو سندس ڳالهائڻ دنيا جي حياتي ۾ توکي عجب ۾ وجهندو آهي ۽ جيڪي سندس دل ۾ آهي تنهن تي الله کي شاهد ڪندو آهي هن هوندي به جو اُهو وڏو جهڳڙالو آهي (٢٠٤). ۽ جڏهن توکان موٽندو آهي تڏهن ملڪ ۾ هن لاءِ ڪوشش ڪندو آهي ته منجهس فساد وجهي ۽ پوک ۽ نسل ناس ڪري، ۽ الله فساد کي پسند نه ڪندو آهي (٢٠٥). ۽ جڏهن اُن کي چئبو آهي ته الله کان ڊڄ تڏهن وڏائي کيس گناه تي آڪڙائيندي آهي پوءِ کيس (سزا) دوزخ ڪافي آهي. ۽ اُهو يقيناً بڇڙو هنڌ آهي (٢٠٦). ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي راضپي حاصل ڪرڻ لاءِ پاڻ کي وڪڻندو آهي- ۽ الله ٻانهن تي مهربان آهي (٢٠٧). اي ايمان وارؤ! پورا اسلام ۾ داخل ٿيو ۽ شيطان جي وکن تي نه هلو ڇو ته اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (٢٠٨). پوءِ جيڪڏهن اوهين اُن کان پوءِ جو اوهان وٽ چٽا دليل آيا (اسلام کان) ٿڙندؤ ته ڄاڻو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٠٩). (ڪافر) هن کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهن ته الله (جو عذاب) جُهڙ جي ڇانئن ۾ وٽن اچي ۽ ملائڪ (به) ۽ ڪم پورو ڪيو وڃي- ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم موٽايا ويندا آهن (٢١٠). (اي پيغمبر!) بني اسرائيل کان پڇا ڪر ته ڪين ڪيتريون چٽيون نشانيون ڏنيون سون! ۽ جيڪو الله جي نعمت کي پاڻ وٽ اچڻ کان پوءِ مٽائيندو ته بيشڪ الله سخت عذاب ڪندڙ آهي (٢١١).

زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُوْنَ مِنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا ۘ وَالَّذِيْنَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۲۱۲﴾ كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً قف
فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّٖنَ مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ ۙ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ
الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيْمَا اخْتَلَفُوْا
فِيْهِ ؕ وَمَا اخْتَلَفَ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اُوْتُوْهُ مِنْۢ بَعْدِ مَا
جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۚ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لِمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهٖ ؕ وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ
اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۲۱۳﴾ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَ
لَمَّا يَاْتِكُمْ مَّثَلُ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ؕ مَسَّتْهُمُ
الْبَاْسَآءُ وَالضَّرَّآءُ وَزُلْزِلُوْا حَتّٰى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ
وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ ؕ اَلَآ اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ
قَرِيْبٌ ﴿۲۱۴﴾ يَسْــَٔلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ؕ قُلْ مَآ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ
خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ
السَّبِيْلِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ ﴿۲۱۵﴾

ڪافرن لاءِ دنيا جي حياتي سينگاري ويئي ۽ مومنن سان ٺٺوليون ڪندا آهن ۽ جيڪي پرهيزگار آهن سي قيامت جي ڏينهن اُنهن (ڪافرن) جي مٿان هوندا- ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي اَڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (٢١٢). سڀ ماڻهو هڪ ٽولي هئا پوءِ (ڦري اِختلاف ۾ پيا تنهن ڪري) الله پيغمبرن کي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو ۽ ساڻن سچ سان ڪتاب هن لاءِ لاٿائين ته (اُهو ڪتاب) ماڻهن جي وچ ۾ جنهن (ڳالھ) بابت جهڳڙو ڪندا آهن (تنهن بابت) نبيرو ڪري- ۽ اُنهيءَ بابت (ٻئي ڪنهن ٻه) تڪرار نه ڪيو پر جن کي اُهو (ڪتاب) ڏنو ويو تن پڌرن حڪمن اچڻ کان پوءِ پاڻ ۾ ساڙ پيل سببان (تڪرار ڪيو) پوءِ الله اُها سچي ڳالھ جنهن بابت جهڳڙو ڪيائون تنهن ڏانهن پنهنجي حڪم سان مؤمنن کي سڌو رستو ڏيکاريو- ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي (٢١٣). (اي مسلمانؤ! اوهين) هن هوندي به بهشت ۾ گهڙڻ جو گمان ڪندا آهيو ڇا؟ جو اڃا اوهان تي اُنهن واري حالت نه آئي آهي جيڪي اوهان کان اڳ گذريا- جن کي سختائي ۽ ڏک پهتو ۽ ايستائين لوڏيا ويا جيستائين پيغمبر ۽ جي مؤمن ساڻس هئا (تن دعا گهري) ته الله جي مدد ڪڏهن پهچندي (چيو وين ته) هوشيار رهو! الله جي مدد ويجهي آهي (٢١٤). (اي پيغمبر) توکان پڇن ٿا ته (اُهي) ڇا خرچين؟ (کين) چؤ ته جيڪو مال خرچيو، سو ماءُ پيءُ ۽ مائٽن ۽ ڇورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مسافرن کي (ڏيڻ جڳائي)- ۽ جيڪا چڱائي ڪندؤ (سا لهندؤ) ڇو ته الله انکي ڄاڻندڙ آهي (٢١٥).

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا
وَّهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَّهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ
قِتَالٍ فِيهِ ۖ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۖ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ
كُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۖ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ
اللَّهِ ۚ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ
حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۚ وَمَنْ يَرْتَدِدْ
مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ ۚ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ۖ
قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ
مِنْ نَّفْعِهِمَا ۗ وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۖ قُلِ الْعَفْوَ ۗ
كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

(اي مؤمنؤ) اوهان تي (ڪافرن سان) ويڙهه ڪرڻ فرض ڪئي ويئي آهي ۽ اُها اوهان کي ناپسند لڳندي آهي ۽ شايد (اوهين) ڪنهن شيءِ کي ناپسند ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) اُها اوهان لاءِ ڀلي هجي- ۽ شايد ڪنهن شيءِ کي پيارو رکو ۽ اُها اوهان لاءِ بڇڙي هجي- ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (٢١٦). (اي پيغمبر!) تو کان عزت وارن مهينن ۾ جنگ بابت پڇن ٿا. چؤ ته منجهن ويڙهه ڪرڻ وڏو گناهه آهي ۽ الله جي واٽ کان جهلڻ ۽ الله کي نه مڃڻ ۽ مسجد حرام کان روڪڻ ۽ سندس رهڻ وارن کي منجهانئس لوڏڻ الله وٽ (اُن کان) تمام وڏو گناهه آهي، ۽ فتنو (يعني شرڪ) خون ڪرڻ کان بلڪل وڏو ڏوهه آهي- ۽ (ڪافر) جيڪڏهن پڄي سگهندا ته اوهان سان ايستائين سدائين پيا وڙهندا جيستائين اوهان کي اوهان جي دين (اسلام) کان ڦيرائين- ۽ اوهان مان جيڪي پنهنجي دين کان ڦرندا پوءِ اُهي ڪافر ٿي مرندا تن جي ڪئي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ڇٽ ٿي ويئي ۽ اهي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢١٧). جن ايمان آندو ۽ جن الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيو ۽ جهاد ڪيو سي الله جي ٻاجهه جا اميدوار آهن- ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢١٨). (اي پيغمبر) تو کان شراب ۽ جُوا بابت پڇن ٿا، چؤ ته اُنهن ۾ وڏو گناهه ۽ ماڻهن لاءِ (ڪجهه) فائدا آهن* ۽ سندن فائدي کان اُنهن جو گناهه تمام وڏو آهي- ۽ (پڻ) تو کان پڇن ٿا ته (اُهي خيرات ۾) ڇا خرچ ڪن؟ چؤ ته (گهرج کان) وڌيڪ (بچت خرچيو)- اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ آيتون بيان ڪندو آهي ته مانَ اوهين سوچو (٢١٩).

* يعني دنيوي فائدا، جو ڪجهه مال هٿ اچيو وڃي، سو اهڙي فائدي جو خيال ئي نه ڪجي، ڇو ته سندس گناهه به وڏو آهي ۽ نقصان به گهڻا، جو الله جي ياد ۽ نماز روزي کان روڪين، دشمني ڪينو وڌائين، مال برباد ڪن... هيءَ تمهيد آهي اڳتي هلي ڪين صراحتہ حرام قرار ڏيڻ لاءِ. (ڏسو تفسير فتح الرحمان، تفسير الميسر).

فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ؕ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْيَتٰمٰى ؕ قُلْ اِصْلَاحٌ
لَّهُمْ خَيْرٌ ؕ وَاِنْ تُخَالِطُوْهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَاَعْنَتَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٢٠﴾
وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكٰتِ حَتّٰى يُؤْمِنَّ ؕ وَلَاَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ
مُّشْرِكَةٍ وَّلَوْ اَعْجَبَتْكُمْ ۚ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا ؕ
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكُمْ ؕ اُولٰٓئِكَ
يَدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ ۖۚ وَاللّٰهُ يَدْعُوْٓا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
بِاِذْنِهٖ ۚ وَيُبَيِّنُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٢١﴾ ع وَ
يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْمَحِيْضِ ؕ قُلْ هُوَ اَذًى ۙ فَاعْتَزِلُوا النِّسَآءَ فِي
الْمَحِيْضِ ۙ وَلَا تَقْرَبُوْهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَ ۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوْهُنَّ
مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِيْنَ وَيُحِبُّ
الْمُتَطَهِّرِيْنَ ﴿٢٢٢﴾ نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ ۪ فَاْتُوْا حَرْثَكُمْ اَنّٰى شِئْتُمْ ۫
وَقَدِّمُوْا لِاَنْفُسِكُمْ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ مُّلٰقُوْهُ ؕ وَ
بَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِّاَيْمَانِكُمْ اَنْ
تَبَرُّوْا وَتَتَّقُوْا وَتُصْلِحُوْا بَيْنَ النَّاسِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٢٤﴾

دنيا ۽ آخرت (جي ڪمن) ۾. ۽ (اي پيغمبر!) توکان يتيمن بابت پڇن ٿا- چؤ ته اُنهن لاءِ سڌار ڀلي آهي ۽ جيڪڏهن ڪين (ڪاڌي پيتي ۾ پاڻ سان) گڏيو ته اوهان جا ڀائر آهن- ۽ الله بگاڙيندڙ کي سڌاريندڙ کان ڄاڻندو آهي- ۽ جيڪڏهن الله گھري ها ته اوهان کي سختيءَ ۾ وجهي ها- ڇو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٢٠). ۽ (اي مسلمانؤ! ايستائين) مشرڪياڻين کي نه پرڻجو جيستائين ايمان آڻين- ۽ بيشڪ مومنياڻي ٻانهي مشرڪياڻيءَ کان ڀلي آهي جيتوڻيڪ اوهان کي (مشرڪياڻي) زياده وڻي، ۽ اوهين (ايسين) مشرڪن کي نه پرڻايو جيسين ايمان آڻين، ۽ بيشڪ مؤمن ٻانهو (آزاد) مشرڪ کان ڀلو آهي جيتوڻيڪ اوهان کي (مشرڪ) زياده وڻي- اهي (مشرڪ) باه ڏانهن سڏيندا آهن ۽ الله پنهنجي ارادي موجب بهشت ۽ بخشش ڏانهن سڏيندو آهي ۽ پنهنجون آيتون ماڻهن لاءِ بيان ڪندو آهي ته مانَ اُهي نصيحت وٺن (٢٢١). ۽ (اي پيغمبر!) توکان حيض (جي حڪم) بابت پڇن ٿا- چؤ ته اُها پليتي آهي تنهن ڪري زالن کان حيض ۾ پري ٿيو ۽ ايستائين ڪين ويجها نه وڃو جيستائين پاڪ ٿين، پوءِ جڏهن بلڪل پاڪ ٿين تڏهن جنهن واٽ کان الله اوهان کي موڪل ڏني آهي (اُنهيءَ کان) اُنهن ڏانهن اچو- بيشڪ الله توبه ڪندڙن کي دوست رکندو آهي ۽ (پڻ) پاڪائي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (٢٢٢). اوهان جون زالون اوهان لاءِ پوک آهن، پوءِ پنهنجي پوک ڏانهن جيئن وڻيوَ تيئن اچو، ۽ پاڻ لاءِ (چڱا ڪم) اڳي موڪليو، ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته اوهين ساڻس ملندڙ آهيو ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (٢٢٣). ۽ اوهين پنهنجن قسمن لاءِ چڱائيءَ ڪرڻ ۽ پرهيزگاري ڪرڻ ۽ ماڻهن جي وچ ۾ صلح ڪرائڻ کان (پاسو ڪرڻ واسطي) الله جو اسم پيش نه ڪريو- ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٢٤).

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوْبُكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۲۲۵﴾ لِلَّذِيْنَ يُؤْلُوْنَ
مِنْ نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍ ۚ فَاِنْ فَآءُوْ فَاِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۲۶﴾ وَاِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ
عَلِيْمٌ ﴿۲۲۷﴾ وَالْمُطَلَّقٰتُ يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُوْٓءٍ ؕ وَلَا
يَحِلُّ لَهُنَّ اَنْ يَّكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ فِيْٓ اَرْحَامِهِنَّ اِنْ كُنَّ
يُؤْمِنَّ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ وَبُعُوْلَتُهُنَّ اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ اِنْ اَرَادُوْٓا اِصْلَاحًا ؕ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِيْ عَلَيْهِنَّ
بِالْمَعْرُوْفِ ۪ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿۲۲۸﴾ اَلطَّلَاقُ مَرَّتٰنِ ۪ فَاِمْسَاكٌ ۢ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ
تَسْرِيْحٌ ۢ بِاِحْسَانٍ ؕ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا مِمَّآ
اٰتَيْتُمُوْهُنَّ شَيْئًا اِلَّآ اَنْ يَّخَافَآ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ؕ
فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيْمَا افْتَدَتْ بِهٖ ؕ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا ۚ
وَمَنْ يَّتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۲۲۹﴾

الله اوهان کي اوهان جي اجاين قسمن کٽڻ ۾ نہ وٺ ڪندو آهي پر اوهان جي دلين جيڪا نيت ڪئي آهي تنهن تي پڪڙيندو آهي۔ ۽ الله بخشڻهار بردبار آهي (٢٢٥). جيڪي پنهنجين زالن (جي صحبت) کان قسم کڻن تن کي چار مهينا ترسڻو آهي۔ پوءِ جيڪڏهن (اُنهن ڏانهن اُن وقت ۾) موٽيا تہ (ڀلي موٽن) ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٢٦). ۽ جيڪڏهن طلاق جو پڪو ارادو ڪيائون (تہ ڀلي ڪن) ڇو تہ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٢٧). ۽ طلاق ڏنل زالون پاڻ کي (ٻئي نڪاح ڪرڻ کان) ٽي حيض جهلين۔ ۽ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃينديون آهن تہ الله سندين ڳڀن ۾ جيڪي (ٻار يا حيض) پيدا ڪيو آهي سو ڪين لڪائڻ روا نہ آهي ۽ اُن (مدت) ۾ سندن مڙس جيڪڏهن سڌارو گهرن تہ سندن موٽائڻ جا وڌيڪ حقدار آهن۔ ۽ جهڙا (مڙسن جا حق) انهن (زالن) تي آهن تهڙا اُنهن (زالن) جا (حق مڙسن تي) چڱيءَ ريت سان آهن، ۽ مڙسن کي مٿن وڌو مانُ (يعني حڪومت) آهي۔ ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٢٨). طلاق (رجعي پورا) ٻہ ڀيرا آهي پوءِ چڱيءَ طرح سان جهلڻ يا احسان سان ڇڏڻ (لازم) آهي۔ ۽ جيڪي ڪين ڏنو اٿو تنهن مان ڪجهہ (ورائي) وٺڻ اوهان کي هن (حالت) کان سواءِ حلال نہ آهي جو ٻئي الله جي حدن کي نہ پوري ڪرڻ کان ڊڄن۔ پوءِ جيڪڏهن (اي مسلمانؤ) اوهين ڊڄو تہ ٻئي الله جي حدن کي پورو ڪري نہ سگهندا تہ (زال) جيڪا شيءِ عيوض ۾ ڏئي تنهن (جي ڏيڻ وٺڻ) ۾ ٻنهي تي گناہ نہ آهي۔ اهي الله جون حدون آهن اُنهن کان لنگهي نہ وڃو، ۽ جيڪي الله جي حدن کان لنگهي ويندا سي ظالم آهن (٢٢٩).

فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهٗ مِنْۢ بَعْدُ حَتّٰى تَنْكِحَ
زَوْجًا غَيْرَهٗ ؕ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَاۤ اَنْ
يَّتَرَاجَعَاۤ اِنْ ظَنَّاۤ اَنْ يُّقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ؕ وَتِلْكَ
حُدُوْدُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٢٣٠﴾ وَاِذَا طَلَّقْتُمُ
النِّسَآءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ
اَوْ سَرِّحُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ ۪ وَلَا تُمْسِكُوْهُنَّ ضِرَارًا
لِّتَعْتَدُوْا ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ ؕ
وَلَا تَتَّخِذُوْۤا اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا ؗ وَّاذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ وَمَاۤ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ وَالْحِكْمَةِ
يَعِظُكُمْ بِهٖ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَیْءٍ
عَلِيْمٌ ﴿٢٣١﴾ ع وَاِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ
فَلَا تَعْضُلُوْهُنَّ اَنْ يَّنْكِحْنَ اَزْوَاجَهُنَّ اِذَا تَرَاضَوْا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ ذٰلِكَ يُوْعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ
مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ ذٰلِكُمْ اَزْكٰى
لَكُمْ وَاَطْهَرُ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٣٢﴾

پوءِ جيڪڏهن اُن کي (تين) طلاق (ٻه) ڏنائين ته اُن کان پوءِ (اُها زال) اُن کي (ايستائين) حلال نه ٿيندي جيستائين (اُها) ٻيو مڙس پرڻي- پوءِ جيڪڏهن (اُن ٻه) کيس طلاق ڏني، ته جيڪڏهن ٻئي (ڄڻا) الله جي حدن کي قائم رکي سگهڻ (جي پڪ) ڀانئين ته ته (تڏهن پاڻ ۾ نڪاح ڪري) موٽن ته ٻنهي تي گناهه نه آهي- ۽ اِهي الله جون حدون آهن اُنهن کي اُن قوم لاءِ بيان ڪندو آهي جي ڄاڻندا آهن (٢٣٠). ۽ جڏهن زالن کي (ٻه ڀيرا) طلاق ڏيو، پوءِ اُهي پنهنجي (عدت جي) مدي کي (اچي) پهچڻ لڳن ته (تڏهن يا) اُنهن کي چڱيءَ ريت سان رکو يا اُنهن کي چڱي ريت سان ڇڏيو ۽ ڏکوئڻ لاءِ کين نه جهليو ته زيادتي ڪيو، ۽ جيڪو ائين ڪندو تنهن بيشڪ پاڻ تي ظلم ڪيو- ۽ الله جي حڪمن کي ٺٺوليون ڪري نه وٺو- ۽ پاڻ تي الله جي نعمت ياد ڪريو ۽ جيڪي اوهان تي ڪتاب ۽ دانائيءَ مان لاٿائين جنهن سان اوهان کي نصيحت ڏيندو آهي (اُهو احسان به ياد ڪريو)- ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٣١). ۽ جڏهن زالن کي طلاق ڏيو، پوءِ پنهنجي (عدت جي) مدت کي پهچن ته کين پنهنجن مڙسن سان پرڻجڻ کان نه جهليو جڏهن ته پاڻ ۾ چڱي ريت سان راضي ٿين- اهو (حڪم) آهي جيڪو اوهان مان الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃي تنهن کي اُن سان نصيحت ڏجي ٿي- اهو (حڪم) اوهان کي ڏاڍو صاف ڪندڙ ۽ بلڪل پاڪ ڪندڙ آهي- ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (٢٣٢).

وَالْوَالِدٰتُ يُرْضِعْنَ اَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ اَرَادَ اَنْ

يُّتِمَّ الرَّضَاعَةَ ؕ وَعَلَى الْمَوْلُوْدِ لَهٗ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ

لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ اِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَا تُضَآرَّ وَالِدَةٌ ۢبِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُوْدٌ

لَّهٗ بِوَلَدِهٖ ۗ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذٰلِكَ ۚ فَاِنْ اَرَادَا فِصَالًا عَنْ

تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ؕ وَاِنْ اَرَدْتُّمْ اَنْ

تَسْتَرْضِعُوْۤا اَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِذَا سَلَّمْتُمْ مَّاۤ اٰتَيْتُمْ

بِالْمَعْرُوْفِ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۲۳۳﴾

وَالَّذِيْنَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ اَزْوَاجًا يَّتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ

اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّعَشْرًا ۚ فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ

فِيْمَا فَعَلْنَ فِىْۤ اَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۲۳۴﴾

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا عَرَّضْتُمْ بِهٖ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَآءِ اَوْ اَكْنَنْتُمْ

فِىْۤ اَنْفُسِكُمْ ؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ سَتَذْكُرُوْنَهُنَّ وَلٰكِنْ لَّا تُوَاعِدُوْهُنَّ

سِرًّا اِلَّاۤ اَنْ تَقُوْلُوْا قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ؕ۬ وَلَا تَعْزِمُوْا عُقْدَةَ النِّكَاحِ

حَتّٰى يَبْلُغَ الْكِتٰبُ اَجَلَهٗ ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِىْۤ

اَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوْهُ ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۲۳۵﴾ ع

۽ مائرون پنهنجن ٻارن کي پورا ٻه ورهه ٿڃ پيارين (اهو حڪم) اُنهيءَ لاءِ آهي جيڪو ٿڃ پيارڻ جي مدت پوري ڪرڻ گهري ۽ اُنهن (مائرن) جي خوراڪ ۽ اُنهن جي پوشاڪ هليءَ چليءَ وانگر پيءُ تي آهي- ڪنهن کي سندس وس کان وڌيڪ تڪليف نه ٿي ڏجي- ماءُ کي ٻار سببان تڪليف نه ٿي ڏجي ۽ نڪي پيءُ کي ٻار سببان (تڪليف ڏجي) ۽ وارث تي (به) اهڙوئي (حق) آهي، پوءِ جيڪڏهن ٻئي پنهنجي رضامندي ۽ صلاح سان (ٻار جي ٿڃ) ڇڏائڻ گهرن ته مٿن گناهه نه آهي- ۽ جيڪڏهن پنهنجي اولاد کي (ٻئي کان) ٿڃ پيارڻ گهرو ته جڏهن اوهان رواج موجب (پيارينڊڙ کي) جيڪي ڏيڻو ڪيو سو پهچايو تڏهن اوهان تي ڪو گناهه نه آهي- ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۲۳۳) . ۽ اوهان مان جيڪي مرن ۽ زالون ڇڏين ته اُهي (زالون) پاڻ کي چار مهينا ۽ ڏهه ڏينهن ترسائين- پوءِ جڏهن پنهنجيءَ (عدت جي) مدت کي پهچن تڏهن جيڪي رواج موجب (يعني شرعي نڪاح) پنهنجي حق ۾ ڪن تنهن ۾ اوهان تي ڪو گناهه ڪونهي- ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۲۳۴) . ۽ زالن جي سڱ ڇڪائڻ بابت (عدت ۾) جيڪي آڇ ڪريو يا دلين ۾ لڪايو تنهن ۾ اوهان تي گناهه نه آهي، الله ڄاتو آهي ته اوهين اُنهن (زالن) کي سگهوئي ياد ڪندؤ پر رواجيءَ طرح چئي چوڻ کانسواءِ کين ڳجهو انجام نه ڏيو- ۽ نڪي ايستائين نڪاح جي پڪي نيت ڪريو جيستائين عدت پنهنجيءَ مدت کي پهچي- ۽ ڄاڻو ته جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي تنهنڪري کانئس ڊڄو، ۽ ڄاڻو ته الله بخشڻهار بردبار آهي (۲۳۵) .

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ مَا لَمْ تَمَسُّوْهُنَّ اَوْ
تَفْرِضُوْا لَهُنَّ فَرِيْضَةً ۚۖ وَّمَتِّعُوْهُنَّ ۚ عَلَى الْمُوْسِعِ قَدَرُهٗ وَ
عَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهٗ ۚ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوْفِ ۚ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۲۳۶﴾
وَاِنْ طَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوْهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيْضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ اِلَّآ اَنْ يَّعْفُوْنَ اَوْ يَعْفُوَا
الَّذِيْ بِيَدِهٖ عُقْدَةُ النِّكَاحِ ؕ وَاَنْ تَعْفُوْٓا اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى ؕ وَ
لَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۲۳۷﴾
حٰفِظُوْا عَلَى الصَّلَوٰتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى ۗ وَقُوْمُوْا لِلّٰهِ
قٰنِتِيْنَ ﴿۲۳۸﴾ فَاِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا اَوْ رُكْبَانًا ۚ فَاِذَآ اَمِنْتُمْ فَاذْكُرُوا
اللّٰهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَّا لَمْ تَكُوْنُوْا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۳۹﴾ وَالَّذِيْنَ يُتَوَفَّوْنَ
مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ اَزْوَاجًا ۚۖ وَّصِيَّةً لِّاَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا اِلَى
الْحَوْلِ غَيْرَ اِخْرَاجٍ ۚ فَاِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْ مَا
فَعَلْنَ فِيْٓ اَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوْفٍ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۴۰﴾
وَلِلْمُطَلَّقٰتِ مَتَاعٌ ۢ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ ﴿۲۴۱﴾
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۲۴۲﴾ ع

جيڪڏهن زالن کي (اُنهيءَ وقت) طلاق ڏيو جڏهن اجا ڪين هٿ نہ لاتو اٿو يا انهن لاءِ ڪابين مقرر نہ ڪيو اٿوَ تہ اوهان تي گناه ڪونهي ۽ ڪين نفعي وٺڻ لاءِ هليءَ چليءَ وانگر (گهٽ ۾ گهٽ)جوڙو ڏيو، آسودي تي پنهنجي وس آهر ۽ غريب تي پنهنجي وس آهر آهي، (اِهو ڪم) ڀلارن تي لازم آهي (٢٣٦). ۽ جيڪڏهن ڪين هٿ لائڻ کان اڳ هن حالت ۾ انهن کي طلاق ڏيو جو ڪابين مقرر ڪيو اٿو تہ جيڪي مقرر ڪيو اٿو تنهن جو اڌ (ڏيڻ لازم آهي) پر جي (زالون) بخشين يا جنهن جي هٿ ۾ نڪاح جي ڳنڍ آهي (يعني مڙس) سو بخشي (يعني پورو ڏي)- ۽ اوهان جو بخشڻ پرهيزگاريءَ کي ڏاڍو ويجهو آهي- ۽ اوهين پاڻ ۾ نيڪيءَ کي نہ وساريو- ڇو تہ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٢٣٧). سڀني نمازن تي ۽ (خصوصاً) وچينءَ نماز تي نگهباني ڪريو ۽ الله لاءِ فرمان بردار ٿـي بيهو (٢٣٨). پوءِ جيڪڏهن دشمن کان ڊڄو تہ پيادا ٿـي يا سوار ٿـي (اشارن سان نماز پڙهو) پوءِ جڏهن بي ڀوَا ٿـيو تڏهن جيئن اوهان کي (نماز جا ارڪان) جي نہ ڄاڻندا هيؤ سيکاريائين تيئن (سڀني رڪنن جي بجا آوريءَ سان) الله کي ياد ڪريو (٢٣٩). ۽ اوهان مان جيڪي مرن ۽ زالون ڇڏين تن کي هڪ ورهہ تائين پنهنجين زالن لاءِ (ڪين) فائدي ڏيڻ (۽) نہ لوڏڻ جي وصيت ڪرڻ لازم آهي، پوءِ جيڪڏهن (اُهي) نڪرن تہ جيڪي پنهنجي حق ۾ (شريعت جي) دستور موجب ڪن تنهن ۾ اوهان تي گناه نہ آهي- ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٤٠). ۽ طلاق ڏنلن لاءِ هليءَ چليءَ وانگر پرهيزگارن تي خرچ لازم آهي (٢٤١). اهڙيءَ طرح الله پنهنجا حڪم اوهان لاءِ پڌرا ڪري ٿو تہ مانَ اوهين سمجهو (٢٤٢).

اَلَمۡ تَرَ اِلَی الَّذِیۡنَ خَرَجُوۡا مِنۡ دِیَارِهِمۡ وَهُمۡ اُلُوۡفٌ حَذَرَ الۡمَوۡتِ
فَقَالَ لَهُمُ اللّٰهُ مُوۡتُوۡا ثُمَّ اَحۡيَاهُمۡؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوۡ فَضۡلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكۡثَرَ النَّاسِ لَا يَشۡكُرُوۡنَ ﴿۲۴۳﴾ وَقَاتِلُوۡا فِىۡ سَبِيۡلِ
اللّٰهِ وَاعۡلَمُوۡٓا اَنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۲۴۴﴾ مَنۡ ذَا الَّذِىۡ يُقۡرِضُ اللّٰهَ
قَرۡضًا حَسَنًا فَيُضٰعِفَهٗ لَهٗۤ اَضۡعَافًا كَثِيۡرَةً ؕ وَاللّٰهُ يَقۡبِضُ وَيَبۡصُۜطُ ۖ وَ
اِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۲۴۵﴾ اَلَمۡ تَرَ اِلَى الۡمَلَاِ مِنۡۢ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ مِنۡۢ بَعۡدِ
مُوۡسٰىۘ اِذۡ قَالُوۡا لِنَبِىٍّ لَّهُمُ ابۡعَثۡ لَنَا مَلِكًا نُّقَاتِلۡ فِىۡ سَبِيۡلِ
اللّٰهِ ؕ قَالَ هَلۡ عَسَيۡتُمۡ اِنۡ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ الۡقِتَالُ اَلَّا تُقَاتِلُوۡا ؕ
قَالُوۡا وَمَا لَنَآ اَلَّا نُقَاتِلَ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَقَدۡ اُخۡرِجۡنَا مِنۡ
دِيَارِنَا وَاَبۡنَآئِنَا ؕ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيۡهِمُ الۡقِتَالُ تَوَلَّوۡا اِلَّا قَلِيۡلًا
مِّنۡهُمۡ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌۢ بِالظّٰلِمِيۡنَ ﴿۲۴۶﴾ وَقَالَ لَهُمۡ نَبِيُّهُمۡ اِنَّ اللّٰهَ
قَدۡ بَعَثَ لَكُمۡ طَالُوۡتَ مَلِكًا ؕ قَالُوۡٓا اَنّٰى يَكُوۡنُ لَهُ الۡمُلۡكُ
عَلَيۡنَا وَنَحۡنُ اَحَقُّ بِالۡمُلۡكِ مِنۡهُ وَلَمۡ يُؤۡتَ سَعَةً مِّنَ الۡمَالِ ؕ
قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اصۡطَفٰهُ عَلَيۡكُمۡ وَزَادَهٗ بَسۡطَةً فِى الۡعِلۡمِ وَ
الۡجِسۡمِ ؕ وَاللّٰهُ يُؤۡتِىۡ مُلۡكَهٗ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۲۴۷﴾

(اي ڏسندڙ!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي پنهنجن ديسن مان موت جي ڀؤ کان نڪتا ۽ اُهي هزارين هئا پوءِ الله اُنهن کي فرمايو تہ مرو (تہ مري ويا) وري کين جياريائين. بيشڪ الله ماڻهن تي وڏي فضل ڪرڻ وارو آهي پر گهڻا ماڻهو شڪر نہ ڪندا آهن (٢٤٣). ۽ (اي مسلمانؤ) الله جي واٽ ۾ (ڪافرن سان) ويڙهہ ڪريو ۽ ڄاڻو تہ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٤٤). اُهو ڪير آهي جو الله کي چڱو قرض اُڌارو ڏئي؟ تہ (الله) ان لاءِ گهڻي قدر وڌائي. ۽ الله (رزق) تنگ ڪري ٿو ۽ (الله) ڪشادو ڪري ٿو ۽ ڏانهنس موٽايا ويندؤ (٢٤٥). موسىٰ کان پوءِ بني اسرائيلن جي ٽوليءَ ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جڏهن پنهنجي پيغمبر کي چيائون تہ اسان لاءِ ڪو بادشاه مقرر ڪر تہ الله جي واٽ ۾ ويڙهہ ڪريون. (تڏهن پيغمبر) چيو تہ جيڪڏهن اوهان تي ويڙهہ لازم ٿي تہ اوهين وڙهڻ کي ويجها نہ ويندؤ. چيائون تہ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله جي واٽ ۾ انهيءَ هوندي بہ نہ وڙهنداسون جو (اسين) پنهنجن ديسن ۽ پنهنجن اولادن مان لوڌيا ويا آهيون پوءِ جڏهن مٿن ويڙهہ لازم ڪئي ويئي تڏهن منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ (سڀ) ڦري ويا ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (٢٤٦). ۽ سندن پيغمبر کين چيو تہ الله طالوت کي اوهان لاءِ بادشاه مقرر ڪيوآهي. چيائون تہ ان جي بادشاهي اسان تي ڪيئن ٿيندي هن حالت ۾ جو اسين ڪانئس بادشاهيءَ جا وڌيڪ حقدار آهيون ۽ مال مان ڪشادگي نہ ڏني ويئي اٿس. (پيغمبر کين) چيو تہ الله اُن کي اوهان تي پسند ڪيو آهي ۽ کيس علمِ ۽ جسم ۾ گهڻو وڌايو اٿس. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي پنهنجو مُلڪ ڏيندو آهي. ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٢٤٧).

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
سَكِينَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾ ع
فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ ج
فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي ۚ وَمَن لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ
اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ ۚ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۚ فَلَمَّا جَاوَزَهُ
هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ ۚ
قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَاقُو اللَّهِ كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ
غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٢٤٩﴾ وَلَمَّا
بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ
أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُم بِإِذْنِ اللَّهِ
وَقَتَلَ دَاوُودُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا
يَشَاءُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ
الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ
آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۚ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

۽ کين سندن پيغمبر چيو ته اُن جي بادشاهيءَ جي نشاني اوهان وٽ صندوق جو اچڻ آهي جنهن ۾ اوهان جي پالڻهار کان دل جو سڪون ۽ جيڪي موسيٰ جي خاندان ۽ هارون جي خاندان (تبرڪ) ڇڏيو تنهن جي بچت آهي اُن کي ملائڪ کڻي ايندا چو ته اُن ۾ اوهان لاءِ بيشڪ (وڏي) نشاني آهي جيڪڏهن اوهين مجيندڙ آهيو (٢٤٨). پوءِ جڏهن طالوت لشڪر سوڌو نڪتو (تڏهن لشڪر کي) چيائين ته الله نديءَ جي پاڻيءَ سان توهان کي پرکيندڙ آهي پوءِ جيڪو منجهانئس پيئندو سو منهنجو نه آهي، ۽ جيڪو منجهانئس نه چکندو سواءِ هن جي جو پنهنجي هٿ سان هڪ لپ ڀري (پيئي) سو بيشڪ منهنجو آهي، پوءِ منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ (سڀني) اُن مان پيتو۔ پوءِ جنهن مهل اُهو (طالوت) ۽ سندس سنگتي مؤمن اُن (نديءَ) کان لنگهيا (تنهن مهل پيئندڙن) چيو ته اڄ اسان کي جالوت ۽ سندس لشڪر سان (وڙهڻ جي) سگهه نه آهي۔ (۽ تنهن مهل) جيڪي پڪو ڀروسو رکندا هئا ته اُهي الله کي ملندا تن چيو ته ڪيترين ٿورين ٽولين گهڻين ٽولين تي الله جي حڪم سان غالب ٿي ويون آهن۔ ۽ الله صابرن ساڻ آهي (٢٤٩). ۽ جنهن مهل (اهي طالوتي) جالوت ۽ سندس لشڪر (جي وڙهڻ) لاءِ نڪتا (تنهن مهل) چيائون ته اي اسان جا پالڻهار! اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان جا پير ثابت رک ۽ ڪافر ٽوليءَ تي اسان کي سوڀ ڏي (٢٥٠). پوءِ الله جي حڪم سان کين ڀڄايائون ۽ دائود جالوت کي ڪُنو ۽ الله اُن (دائود) کي بادشاهي ۽ حڪمت ڏني ۽ جيڪي ان لاءِ گهريائين سو سيکاريائينس۔ ۽ جيڪڏهن الله جو ٽارڻ هڪڙن ماڻهن سان ٻين کي نه هجي ها ته زمين ضرور خراب ٿئي ها پر الله جهان (وارن) تي ٻاجهه ڪرڻ وارو آهي (٢٥١). اهي الله جا حڪم آهن اُهي توتي سچ سان پڙهون ٿا۔ ۽ تون ضرور پيغمبرن مان آهين. (٢٥٢).

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ مِنْهُمْ
مَّنْ كَلَّمَ اللّٰهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجٰتٍ ؕ وَاٰتَيْنَا عِيْسَى ابْنَ
مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوْحِ الْقُدُسِ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلَ
الَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَلٰكِنِ اخْتَلَفُوْا
فَمِنْهُمْ مَّنْ اٰمَنَ وَمِنْهُمْ مَّنْ كَفَرَ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلُوْا ۫
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيْدُ ﴿٢٥٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْفِقُوْا
مِمَّا رَزَقْنٰكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خُلَّةٌ وَّلَا
شَفَاعَةٌ ؕ وَالْكٰفِرُوْنَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢٥٤﴾ اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْحَيُّ
الْقَيُّوْمُ ۚ لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ وَّلَا نَوْمٌ ؕ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي
الْاَرْضِ ؕ مَنْ ذَا الَّذِيْ يَشْفَعُ عِنْدَهٗۤ اِلَّا بِاِذْنِهٖ ؕ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ وَلَا يُحِيْطُوْنَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهٖۤ اِلَّا بِمَا
شَآءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ۚ وَلَا يَـُٔوْدُهٗ حِفْظُهُمَا ۚ وَ
هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ ﴿٢٥٥﴾ لَاۤ اِكْرَاهَ فِي الدِّيْنِ ۚ قَدْ تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ
الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَّكْفُرْ بِالطَّاغُوْتِ وَيُؤْمِنْۢ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى ۚ لَا انْفِصَامَ لَهَا ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٥٦﴾

اهي پيغمبر آهن، اُنهن مان هڪڙن کي ٻين کان ڀلو ڪيوسون۔ منجهائن ڪن سان الله ڳالهايو ۽ ڪن کي درجن ۾ بلند ڪيائين۔ ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي کي چٽا معجزا ڏناسون ۽ کيس پاڪ روح سان مدد ڏني سون۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته جيڪي (ماڻهو) اُنهن (پيغمبرن) کان پوءِ هئا سي پاڻ وٽ چِٽن معجزن اچڻ کان بعد (پاڻ ۾) نه وڙهن ها پر اختلاف ۾ پيا پوءِ منجهائن ڪن ايمان آندو ۽ منجهائن ڪن ڪفر ڪيو۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته (پاڻ ۾) نه وڙهن ها، پر الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (٢٥٣). اي مؤمنؤ! جيڪي اوهان کي رزق ڏنو سون تنهن مان اُن ڏينهن جي اچڻ کان اڳ خرچ ڪريو جنهن ۾ نڪو واپار ۽ نڪا ياراڻي آهي ۽ نڪا پارت هلندي۔ ۽ ڪافر ئي ظالم آهن (٢٥۴). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، (اُهو سدائين) جيئرو، (جهانن کي) بيهڪ ڏيندڙ آهي، کيس نڪي پنڪي ۽ نڪي ننڊ وٺندي آهي۔ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) سندس (ملڪيت) آهي۔ ڪير آهي جو سندس موڪل ڌاران وٽس پارت ڪري سگهي؟ جيڪي انهن (مخلوقن) جي اڳيان آهي ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي سو (سڀ) ڄاڻندو آهي، ۽ جيڪي گهري تنهن کان سواءِ سندس علم مان ڪنهن ذري کي (اُهي) گهيرو ڪري نه سگهندا آهن سندس (بادشاهيءَ جي) ڪرسيءَ آسمانن ۽ زمين کي لپيٽيو آهي، ۽ اُنهن جي سنڀال کيس نه ٿڪائيندي آهي، ۽ اُهو (سڀ کان) مٿانهون وڏي وڏائيءَ وارو آهي (٢٥٥). دين مڃائڻ ۾ ڪا زبردستي نه آهي (ڇو ته) بيشڪ گمراهيءَ کان هدايت (جدا ٿي) پڌري ٿي آهي، تنهنڪري جيڪو طاغوت (يعني خدا کان سواءِ ٻين معبودن) کي نه مڃي ۽ الله کي مڃي تنهن بيشڪ اهڙي مضبوط ڪڙيءَ کي ورتو جنهن کي ڇڄڻ نه آهي۔ ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٥٦).

اَللّٰهُ وَلِیُّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا یُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ
وَالَّذِیْنَ كَفَرُوْۤا اَوْلِیٰٓـُٔهُمُ الطَّاغُوْتُ یُخْرِجُوْنَهُمْ مِّنَ النُّوْرِ
اِلَى الظُّلُمٰتِ ؕ اُولٰٓىِٕكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِیْهَا خٰلِدُوْنَ ۠ ٢٥٧
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِیْ حَآجَّ اِبْرٰهٖمَ فِیْ رَبِّهٖۤ اَنْ اٰتٰىهُ اللّٰهُ
الْمُلْكَ ۘ اِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّیَ الَّذِیْ یُحْیٖ وَیُمِیْتُ ۙ قَالَ اَنَا
اُحْیٖ وَاُمِیْتُ ؕ قَالَ اِبْرٰهٖمُ فَاِنَّ اللّٰهَ یَاْتِیْ بِالشَّمْسِ مِنَ
الْمَشْرِقِ فَاْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِیْ كَفَرَ ؕ وَاللّٰهُ
لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِیْنَ ۚ ٢٥٨ اَوْ كَالَّذِیْ مَرَّ عَلٰى قَرْیَةٍ وَّ
هِیَ خَاوِیَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا ۚ قَالَ اَنّٰى یُحْیٖ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ
مَوْتِهَا ۚ فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهٗ ؕ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ؕ
قَالَ لَبِثْتُ یَوْمًا اَوْ بَعْضَ یَوْمٍ ؕ قَالَ بَلْ لَّبِثْتَ مِائَةَ
عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ یَتَسَنَّهْ ۚ وَانْظُرْ
اِلٰى حِمَارِكَ ۫ وَلِنَجْعَلَكَ اٰیَةً لِّلنَّاسِ وَانْظُرْ اِلَى
الْعِظَامِ كَیْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوْهَا لَحْمًا ؕ فَلَمَّا تَبَیَّنَ
لَهٗ ۙ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ٢٥٩

الله مؤمنن جو سنڀاليندڙ آهي ڪين اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍندو آهي- ۽ جيڪي ڪافر آهن تن جا مددگار (خدا کان سواءِ جن جي عبادت ڪن ٿا سي) بت آهن ڪين سوجهري مان اونداهين ڏانهن ڪڍندا آهن- اهي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٥٧). (اي پيغمبر) تو اُن ڏانهن نہ ڏٺو ڇا؟ جنهن پنهنجي پالڻهار بابت ابراهيم سان (اُنهي مغروريءَ سبب) تڪرار ڪيو جو الله ڪيس بادشاهي ڏني هئي- جڏهن ابراهيم چيو تہ منهنجو پالڻهار اُهو آهي جو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي (ڪافر) چيو تہ آءٌ (بہ) جياريان ٿو ۽ ماريان ٿو- ابراهيم چيو تہ الله سج کي اوڀر کان اڀاريندو آهي تنهن ڪري (تون) اُن کي اولهہ کان اڀار پوءِ ڪافر هڪو ٻڪو (وائڙو) ٿي ويو- ۽ الله ظالم ٽوليءَ کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (٢٥٨). يا انهيءَ طرح اُنهيءَ (پيغمبر) کي (ڏٺئي ڇا؟) جو هڪ ڳوٺ وٽان هن حالت ۾ لنگهيو جو اُهو پنهنجين ڇتين سُوڌو ڊٺل هو، (ڏسي ڪري) چيائين تہ هن کي الله ڪهڙي طرح سندس ڦٽڻ کان پوءِ وَسائيندو؟ پوءِ الله ڪيس سؤ ورهہ ماريو وري ڪيس (جياري) اٿاريائين- الله چيو ڪيترو رهئين؟ چيائين تہ هڪ ڏينهن يا ڪجهہ پهر رهيو آهيان- (الله) چيو تہ بلڪ سؤ ورهہ دير ڪئي اٿيئي پوءِ پنهنجي طعام ۽ پنهنجي پاڻي ڏانهن نهار جو اُهو نہ سينواريو آهي، ۽ پنهنجي (مئل) گڏہ ڏانهن نهار (تہ جياري توکي ڏيکاريون) ۽ (اهو هن لاءِ ڪيوسين) تہ توکي ماڻهن لاءِ نشاني ڪريون ۽ (هاڻي گڏہ جي) هڏن ڏانهن ڏس تہ ڪين ڪيئن چوريون ٿا وري اُنهن (هڏن) کي گوشت پهرايون ٿا، پوءِ جنهن مهل اُن تي (اهو حال) پڌرو ٿيو (تڏهن) چيائين تہ ڄاڻان ٿو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢٥٩).

وَاِذۡ قَالَ اِبۡرٰهٖمُ رَبِّ اَرِنِىۡ كَيۡفَ تُحۡىِ الۡمَوۡتٰى‌ؕ قَالَ اَوَلَمۡ
تُؤۡمِنۡ‌ؕ قَالَ بَلٰى وَلٰـكِنۡ لِّيَطۡمَئِنَّ قَلۡبِىۡ‌ؕ قَالَ فَخُذۡ اَرۡبَعَةً
مِّنَ الطَّيۡرِ فَصُرۡهُنَّ اِلَيۡكَ ثُمَّ اجۡعَلۡ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِّنۡهُنَّ
جُزۡءًا ثُمَّ ادۡعُهُنَّ يَاۡتِيۡنَكَ سَعۡيًا‌ؕ وَاعۡلَمۡ اَنَّ اللّٰهَ عَزِيۡزٌ
حَكِيۡمٌ ۝٢٦٠ مَثَلُ الَّذِيۡنَ يُنۡفِقُوۡنَ اَمۡوَالَهُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنۡۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِىۡ كُلِّ سُنۡۢبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ‌ؕ
وَاللّٰهُ يُضٰعِفُ لِمَنۡ يَّشَآءُ‌ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ۝٢٦١ اَلَّذِيۡنَ
يُنۡفِقُوۡنَ اَمۡوَالَهُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا يُتۡبِعُوۡنَ مَآ اَنۡفَقُوۡا
مَنًّا وَّلَآ اَذًى‌ۙ لَّهُمۡ اَجۡرُهُمۡ عِنۡدَ رَبِّهِمۡ‌ۚ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ
وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُوۡنَ ۝٢٦٢ قَوۡلٌ مَّعۡرُوۡفٌ وَّمَغۡفِرَةٌ خَيۡرٌ مِّنۡ صَدَقَةٍ
يَّتۡبَعُهَآ اَذًى‌ؕ وَاللّٰهُ غَنِىٌّ حَلِيۡمٌ ۝٢٦٣ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا
تُبۡطِلُوۡا صَدَقٰتِكُمۡ بِالۡمَنِّ وَالۡاَذٰى‌ۙ كَالَّذِىۡ يُنۡفِقُ مَالَهٗ
رِئَآءَ النَّاسِ وَلَا يُؤۡمِنُ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ‌ؕ فَمَثَلُهٗ كَمَثَلِ
صَفۡوَانٍ عَلَيۡهِ تُرَابٌ فَاَصَابَهٗ وَابِلٌ فَتَرَكَهٗ صَلۡدًا‌ؕ لَا يَقۡدِرُوۡنَ
عَلٰى شَىۡءٍ مِّمَّا كَسَبُوۡا‌ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهۡدِى الۡقَوۡمَ الۡكٰفِرِيۡنَ ۝٢٦٤

۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي ڏيکار ته ڪهڙي طرح مئلن کي جياريندو آهين. (الله) چيو ته نه ٿو مڃين ڇا؟ (ابراهيم) چيو ته هائو (مڃيان ٿو) پر هن لاءِ ته منهنجيءَ دل کي تسلي ٿئي. (الله) چيو ته چار پکي وٺ پوءِ کين پاڻ وٽ ٽڪرا ٽڪرا ڪر پوءِ منجهائن ڪو ڀاڱو هر هڪ جبل تي رک وري کين سڏ ته تو ڏانهن ڊوڙندا ايندا. ۽ ڄاڻ ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٦٠). جيڪي (ماڻهو) پنهنجا مال الله جي واٽ ۾ خرچيندا آهن تن جو مثال اُنهيءَ داڻي جي مثال وانگر آهي جو ست سنگ ڄمائي هر هڪ سنگ ۾ سؤ داڻو هجي. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) ٻيڻو ڏيندو آهي ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو، ڄاڻندڙ آهي (٢٦١). جيڪي (ماڻهو) پنهنجو مال الله جي واٽ ۾ خرچيندا آهن وري پنهنجي ڏيڻ پٺيان نڪي ٿورو رکندا آهن ۽ نڪي ايذائيندا آهن، تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن ثواب آهي ۽ نڪي کين ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٢٦٢). مٺو ڳالهائڻ ۽ معاف ڪرڻ اُنهيءَ خيرات کان ڀلو آهي جنهن جي پٺيان ايذاءُ هجي. ۽ الله بي پرواه بردبار آهي (٢٦٣). اي مؤمنؤ! پنهنجين خيراتن کي اِحسان رکڻ ۽ ايذائڻ سان اُنهيءَ ماڻهو وانگر نه وڃايو جيڪو پنهنجو مال ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ خرچي ۽ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃي. پوءِ سندس مثال (اُنهيءَ) لسي پٿر وانگر آهي جنهن تي ٿوري مٽي (پيل) هجي ۽ مٿس وڏڦڙو مينهن وسي پوءِ ڇنڊي ڇڏيس. (ته رياءَ وارن) جيڪي ڪمايو تنهن مان ڪنهن ذري تي (اُهي) وس وارا نه ٿيندا. ۽ الله ڪافر ٽوليءَ کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٢٦٤).

وَمَثَلُ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَ
تَثْبِيْتًا مِّنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍۢ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَابِلٌ
فَاٰتَتْ اُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ ۚ فَاِنْ لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ ؕ وَاللّٰهُ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٢٦٥﴾ اَيَوَدُّ اَحَدُكُمْ اَنْ تَكُوْنَ لَهٗ جَنَّةٌ مِّنْ
نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ لَهٗ فِيْهَا مِنْ كُلِّ
الثَّمَرٰتِ ۙ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهٗ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَآءُ ۚۖ فَاَصَابَهَآ
اِعْصَارٌ فِيْهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ
الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢٦٦﴾ ع يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْفِقُوْا مِنْ
طَيِّبٰتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّاۤ اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ ۪ وَلَا
تَيَمَّمُوا الْخَبِيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُوْنَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذِيْهِ اِلَّاۤ
اَنْ تُغْمِضُوْا فِيْهِ ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ﴿٢٦٧﴾
اَلشَّيْطٰنُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَاْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَآءِ ۚ وَاللّٰهُ
يَعِدُكُمْ مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ۚۙ ﴿٢٦٨﴾
يُّؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَمَنْ يُّؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
اُوْتِيَ خَيْرًا كَثِيْرًا ؕ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّاۤ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

۽ جيڪي پنهنجن مالن کي الله جي رضامندي حاصل ڪرڻ ۽ پنهنجين دلين ۾ پڪي يقين پيدا ڪرڻ لاءِ خرچيندا آهن تن جو مثال هڪ باغ وانگر آهي جو دڙي تي هجي اُن تي وڏ ڦڙو مينهن وسي ۽ پنهنجو ڦر ٻيڻو ڪري پر جيڪڏهن مٿس وڏ ڦڙو مينهن نہ وسي تہ ماڪ بس هجيس- ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٢٦٥). اوهان مان ڪو هڪ (دل سان) گهرندو آهي ڇا؟ تہ اُن کي کجين ۽ انگورن جو هڪ باغ هجي جنهن جي هيٺان واهيون وهنديون هجن اُن لاءِ منجهس سڀ ڪنهن (جنس جا) ميوا هجن ۽ کيس پوڙهائي اچي ونئي ۽ ان کي ڪمزور اولاد هجي پوءِ اُن (باغ) کي (اهڙو) واچوڙو لڳي جنهن ۾ باهہ هجي تنهنڪري (سندس باغ) سڙي وڃي- اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ (ڇٽيون) نشانيون بيان ڪندو آهي تہ مانَ اوهين سوچيو (٢٦٦). اي مؤمنؤ! جيڪي ڪمايو تنهن مان (۽ پڻ) جيڪي اوهان لاءِ زمين مان پيدا ڪيوسون تنهن مان ڪي سٺيون شيون (خدا ڪارڻ) خرچ ڪريو ۽ اُن مان خراب شيءِ خرچ ڪرڻ جي نيت هن هوندي نہ ڪريو جو (پاڻ) اُن ۾ پنهنجين اکين ٻوٽڻ کان سواءِ کيس وٺڻ وارا نہ آهيو- ۽ ڄاڻو تہ الله بي پرواهہ ساراهيل آهي (٢٦٧). (اي مسلمانؤ!) شيطان اوهان کي سڃائيءَ جو ڀؤ ڏيندو آهي ۽ اوهان کي بي حيائيءَ (جي ڪمن) جو حڪم ڪندو آهي، ۽ الله اوهان کي پنهنجي پاران بخشش ۽ ڀلائي جو وعدو ڏيندو آهي- ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٢٦٨). جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي دانائي ڏيندو آهي ۽ جنهن کي دانائي ڏني ويئي تنهن کي بيشڪ گهڻي چڱائي ڏني ويئي- ۽ عقل وارن کان سواءِ ٻيو ڪو نصيحت نہ پرائيندو آهي (٢٦٩).

وَمَآ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهٗ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿۲۷۰﴾
اِنْ تُبْدُوا الصَّدَقٰتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۚ وَاِنْ تُخْفُوْهَا وَ
تُؤْتُوْهَا الْفُقَرَآءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ
مِّنْ سَيِّاٰتِكُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۲۷۱﴾ لَيْسَ
عَلَيْكَ هُدٰىهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَا
تُنْفِقُوْا مِنْ خَيْرٍ فَلِاَنْفُسِكُمْ ؕ وَمَا تُنْفِقُوْنَ اِلَّا
ابْتِغَآءَ وَجْهِ اللّٰهِ ؕ وَمَا تُنْفِقُوْا مِنْ خَيْرٍ يُّوَفَّ اِلَيْكُمْ
وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُوْنَ ﴿۲۷۲﴾ لِلْفُقَرَآءِ الَّذِيْنَ اُحْصِرُوْا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ضَرْبًا فِي الْاَرْضِ يَحْسَبُهُمُ
الْجَاهِلُ اَغْنِيَآءَ مِنَ التَّعَفُّفِ ۚ تَعْرِفُهُمْ بِسِيْمٰهُمْ ۚ
لَا يَسْـَٔلُوْنَ النَّاسَ اِلْحَافًا ؕ وَمَا تُنْفِقُوْا مِنْ خَيْرٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ ﴿۲۷۳﴾ ع اَلَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ
بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۲۷۴﴾

۽ (اي مسلمانؤ!) جيڪي اوهان خيرات ڪريو يا باس باسيو ٿا تنهن کي الله ڄاڻندو آهي ۽ ظالمن جو ڪو مددگار نہ آهي (٢٧٠). جيڪڏهن خيراتون ظاهر ڪري ڏيندؤ تہ اُهي (ڪهڙيون نہ) چڱيون آهن! ۽ جيڪڏهن اُنهن کي لڪائيندؤ ۽ اُهي محتاجن کي ڏيندؤ تہ اُهو اوهان لاءِ (ويتر) ڀلو آهي۔ ۽ الله اوهان جا ڪي گناه اوهان کان ميٽيندو۔ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٢٧١). (اي پيغمبر!) تو تي اُنهن (ڪافرن) کي هدايت (يعني دل ۾ اثر پيدا) ڪرڻ لازم نہ آهي پر الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي هدايت ڪندو آهي۔ ۽ جيڪي ڪجهہ مال خرچيندا آهيو سو اوهان (جي ڀلي) لاءِ آهي ۽ الله جي رضامندي طلبڻ کانسواءِ (اوهين) خرچ نہ ڪريو۔ ۽ جيڪي ڪجهہ مال خرچيو (اُن جو ثواب) اوهان کي پورو ڏبو ۽ اوهان تي ظلم نہ ڪبو (٢٧٢). اهڙن فقيرن کي (خيرات ڏيڻ لازم آهي) جيڪي الله جي واٽ ۾ روڪيل آهن (واپار لاءِ) مُلڪ ۾ سفر ڪري نہ سگهندا آهن ناواقف (سندن) بي طمعيءَ سببان کين مالدار ڀانئيندا آهن، سندين پيشانين مان کين سڃاڻندو آهين، جنبڙي ماڻهن کان نہ پنندا آهن۔ ۽ جيڪي ڪجهہ مال خرچيندا آهيو سو الله ڄاڻندڙ آهي (٢٧٣). جيڪي پنهنجا مال رات جو ۽ ڏينهن جو ڳجهو ۽ پڌرو خرچيندا آهن تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي، ۽ نڪي کين ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٢٧٤).

الَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ الرِّبٰوا لَا يَقُوْمُوْنَ اِلَّا كَمَا يَقُوْمُ الَّذِيْ
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطٰنُ مِنَ الْمَسِّ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْۤا اِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبٰوا ۘ وَ اَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَ حَرَّمَ الرِّبٰوا ؕ فَمَنْ جَآءَهٗ
مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ فَانْتَهٰى فَلَهٗ مَا سَلَفَ ؕ وَ اَمْرُهٗۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ
وَ مَنْ عَادَ فَاُولٰٓىِٕكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝٢٧٥
يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَ يُرْبِي الصَّدَقٰتِ ؕ وَ اللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
كَفَّارٍ اَثِيْمٍ ۝٢٧٦ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَ اَقَامُوا
الصَّلٰوةَ وَ اٰتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَ لَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝٢٧٧ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا
اللّٰهَ وَ ذَرُوْا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبٰۤوا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۝٢٧٨ فَاِنْ
لَّمْ تَفْعَلُوْا فَاْذَنُوْا بِحَرْبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَ رَسُوْلِهٖ ۚ وَ اِنْ تُبْتُمْ
فَلَكُمْ رُءُوْسُ اَمْوَالِكُمْ ۚ لَا تَظْلِمُوْنَ وَ لَا تُظْلَمُوْنَ ۝٢٧٩ وَ اِنْ
كَانَ ذُوْ عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ ؕ وَ اَنْ تَصَدَّقُوْا خَيْرٌ
لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝٢٨٠ وَ اتَّقُوْا يَوْمًا تُرْجَعُوْنَ فِيْهِ
اِلَى اللّٰهِ ۗ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝٢٨١ ع

جيڪي وياج ڪائيندا آهن سي (قبرن مان) رڳو اُنهيءَ (ماڻهو) جي اُٿڻ وانگر اُٿندا جنهن کي جِنَ اثر سببان چريو ڪيو هجي- اهو هن ڪري آهي جو اُهي (وياج خور) چون ٿا ته واپار وياج جهڙو ئي آهي- حالانڪ الله واپار کي حلال ڪيو آهي ۽ وياج کي حرام ڪيو آهي پوءِ جنهن کي پنهنجي پالڻهار وٽان نصيحت آئي ۽ (وياج) ڇڏيائين تنهن لاءِ جيڪي اڳي ڪيائين سو (هينئر معاف) آهي- ۽ (آخرت ۾) سندس مامرو الله ڏانهن (سونپيل) آهي ۽ جن وري (وياج کاڌو) سي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٧٥). الله وياج (جو ڪٽيو) ناس ڪري ڇڏيندو آهي ۽ خيراتن کي وڌائيندو آهي الله ڪنهن بہ بي شڪر گنهگار کي دوست نہ رکندو آهي (٢٧٦). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ نماز پڙهيائون ۽ زڪواة ڏنائون تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي- ۽ نڪي کين ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٢٧٧). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ جيڪڏهن اوهين (الله ۽ رسول کي) مڃيندڙ آهيو تہ جيڪي وياج مان رهيل آهي سو ڇڏيو (٢٧٨). پوءِ جيڪڏهن (ائين) نہ ڪندؤ تہ الله ۽ سندس رسول جي پاران اوهان کي جنگ جو اعلان هجي، ۽ جيڪڏهن توبهہ ڪيوَ تہ اوهان لاءِ اوهان جي مالن جي موڙي آهي، نڪي وڌيڪ وٺو ۽ نڪي اوهان کي گهٽ ڏبو (٢٧٩). ۽ جيڪڏهن (قرضي) سڃو هجي تہ سگهہ تائين مهلت ڏيڻ لازم آهي- ۽ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو تہ اوهان جو (قرض) بخشڻ اوهان لاءِ بهتر آهي (٢٨٠). ۽ اُنهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ الله ڏانهن موٽايا ويندؤ، پوءِ سڀ ڪنهن ماڻهو کي جيڪي ڪمايائين تنهن جو پورو بدلو ڏبو ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪبو (٢٨١).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِذَا تَدَايَنۡتُمۡ بِدَيۡنٍ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى
فَاكۡتُبُوۡهُ ‌ؕ وَلۡيَكۡتُبْ بَّيۡنَكُمۡ كَاتِبٌۢ بِالۡعَدۡلِ‌ ۚ وَلَا يَاۡبَ كَاتِبٌ اَنۡ
يَّكۡتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ‌ فَلۡيَكۡتُبۡ ‌ۚ وَلۡيُمۡلِلِ الَّذِىۡ عَلَيۡهِ الۡحَـقُّ
وَلۡيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهٗ وَلَا يَبۡخَسۡ مِنۡهُ شَيۡـــًٔا ‌ؕ فَاِنۡ كَانَ الَّذِىۡ عَلَيۡهِ
الۡحَـقُّ سَفِيۡهًا اَوۡ ضَعِيۡفًا اَوۡ لَا يَسۡتَطِيۡعُ اَنۡ يُّمِلَّ هُوَ فَلۡيُمۡلِلۡ
وَلِيُّهٗ بِالۡعَدۡلِ‌ ؕ وَاسۡتَشۡهِدُوۡا شَهِيۡدَيۡنِ مِنۡ رِّجَالِكُمۡ‌ ۚ فَاِنۡ
لَّمۡ يَكُوۡنَا رَجُلَيۡنِ فَرَجُلٌ وَّامۡرَاَتٰنِ مِمَّنۡ تَرۡضَوۡنَ مِنَ
الشُّهَدَآءِ اَنۡ تَضِلَّ اِحۡدٰٮهُمَا فَتُذَكِّرَ اِحۡدٰٮهُمَا الۡاُخۡرٰى‌ ؕ وَ
لَا يَاۡبَ الشُّهَدَآءُ اِذَا مَا دُعُوۡا ‌ؕ وَلَا تَسۡـــَٔمُوۡۤا اَنۡ تَكۡتُبُوۡهُ
صَغِيۡرًا اَوۡ كَبِيۡرًا اِلٰٓى اَجَلِهٖ‌ ؕ ذٰلِكُمۡ اَقۡسَطُ عِنۡدَ اللّٰهِ وَاَقۡوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَاَدۡنٰۤى اَلَّا تَرۡتَابُوۡۤا اِلَّاۤ اَنۡ تَكُوۡنَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
تُدِيۡرُوۡنَهَا بَيۡنَكُمۡ فَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٌ اَلَّا
تَكۡتُبُوۡهَا ‌ؕ وَاَشۡهِدُوۡۤا اِذَا تَبَايَعۡتُمۡ‌ ۚ وَلَا يُضَآرَّ كَاتِبٌ
وَّلَا شَهِيۡدٌ ؕ وَاِنۡ تَفۡعَلُوۡا فَاِنَّهٗ فُسُوۡقٌ ۢ بِكُمۡ‌ ؕ وَ
اتَّقُوا اللّٰهَ‌ ؕ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُ‌ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿۲۸۲﴾

اي مؤمنؤ! جڏهن ڪنهن مقرر مدت تائين قرض جو معاملو ڪريو تڏهن اُن کي لکو- ۽ اوهان جي وچ ۾ لکندڙ کي انصاف سان لکڻ گهرجي ۽ جيئن ڪيس الله سيکاريو آهي تيئن لکندڙ لکڻ کان انڪار نه ڪري پوءِ لکڻ گهرجيس، ۽ جنهن تي قرض آهي سو (مطلب) بيان ڪري ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄڻ گهرجيس ۽ منجهانئس ڪجهه نه گهٽائي- پوءِ جنهن تي قرض آهي سو جيڪڏهن اَبوجهه يا هيڻو هجي يا بيان ڪري نه سگهي ته سندس سنڀاليندڙ کي انصاف سان بيان ڪرڻ گهرجي- ۽ پنهنجن (مسلمانن) مردن مان ٻه گواهه شاهد ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ٻه مرد نه هجن ته هڪ مرد ۽ ٻه زائفون (اُنهن) شاهدن مان جيڪي اوهان کي وڻن (شاهد ڪريو هن لاءِ) ته جي اُنهن (ٻنهي) مان هڪڙي وساريندي ته اُنهن مان ٻي کيس ياد ڏياريندي- ۽ جڏهن شاهد (شاهديءَ لاءِ) سڏيا وڃن ته انڪار نه ڪن- ۽ اُن جي مدت تائين ٿوري يا گهڻي (قرض) جي لکي ڏيڻ کان نه ٿڪجو- اِهو (لکڻ) الله وٽ انصاف کي تمام ويجهو ۽ شاهديءَ لاءِ بلڪل سڌو آهي ۽ اوهان جي شڪ ۾ نه پوڻ کي (ٻه) ڏاڍو ويجهو آهي، پر جيڪڏهن اوهان جو واپار روبرو هجي جو اوهين هٿون هٿ پاڻ ۾ پيا ڪريو ته اُن جي نه لکڻ ۾ اوهان تي ڪو گناهه نه آهي- ۽ جڏهن ڏيو وٺو ته شاهد ڪريو ۽ لکندڙ ۽ شاهد کي نه ڏکوئجي- ۽ جيڪڏهن (اهڙو ڪم) ڪندؤ ته اُهو اوهان کي گناهه آهي- ۽ الله کان ڊڄو- ۽ الله اوهان کي سيکاري ٿو- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٨٢).

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَّلَمْ تَجِدُوْا كَاتِبًا فَرِهٰنٌ مَّقْبُوْضَةٌ ؕ فَإِنْ
أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِى اؤْتُمِنَ أَمَانَتَهٗ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ
رَبَّهٗ ؕ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ؕ وَمَنْ يَّكْتُمْهَا فَإِنَّهٗٓ اٰثِمٌ قَلْبُهٗ ؕ وَ
اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿٢٨٣﴾ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْأَرْضِ ؕ
وَإِنْ تُبْدُوْا مَا فِىٓ أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ
اللّٰهُ ؕ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٨٤﴾ اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَآ أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهٖ وَ
الْمُؤْمِنُوْنَ ؕ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ قف
لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ قف وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا ؕ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ؕ رَبَّنَا لَا
تُؤَاخِذْنَآ إِنْ نَّسِيْنَآ أَوْ أَخْطَأْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ
إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهٗ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ ۚ وَاعْفُ عَنَّا وقفة وَاغْفِرْ لَنَا وقفة وَارْحَمْنَا وقفة
أَنْتَ مَوْلٰنَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٢٨٦﴾ ع

۽ جيڪڏهن اوهين مسافريءَ ۾ هجو ۽ لکندڙ نہ لهو تہ (ڪا شيءِ) گروي قبضي ڪرڻ لازم آهي پوءِ جيڪڏهن اوهان مان هڪڙا ٻين تي اعتبار رکن تہ جنهن تي اعتبار رکيو ويو تنهن کي پنهنجي امانت (يعني قرض) ادا ڪرڻ گهرجي ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄڻ گهرجي ۽ شاهدي نہ لڪايو- ۽ جيڪو ان کي لڪائيندو تہ بيشڪ سندس دل ڏوهارڻ آهي- ۽ جيڪي اوهان ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندڙ آهي (٢٨٣). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جي ئي (ملڪيت) آهي- ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو جيڪڏهن پڌرو ڪريو توڻي اُهو لڪايو (تہ بہ) الله اوهان سان اُن جو حساب ڪندو پوءِ جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي بخشيندو- ۽ جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي عذاب ڪندو- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٢٨٤). پيغمبر (محمد ﷺ) ڏانهن جيڪي سندس پالڻهار کان لاٿو ويو سو اُن مڃيو آهي ۽ مؤمنن (بہ)- سڀ ڪنهن الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس ڪتابن ۽ سندس رسولن کي مڃيو آهي (چون ٿا تہ) سندس پيغمبرن مان ڪنهن هڪ (جي مڃڻ) ۾ فرق نہ ڪندا آهيون، ۽ چيائون تہ ٻڌو سون ۽ (سندس حڪم) مڃيوسون- اي اسان جا پالڻهار! تنهنجي بخشش گهرون ٿا ۽ توڏانهن موٽڻو آهي (٢٨٥). الله ڪنهن کي سندس وس ذاران تڪليف نہ ڏيند وآهي- جيڪي (چڱو) ڪمايائين سو سندس (فائدي) لاءِ آهي ۽ جيڪي (بچڙو) ڪمايائين سو مٿس آهي. اي اسان جا پالڻهار! جيڪڏهن وساريون يا چُڪ ڪريون تہ اسان کي نہ پڪڙ، ۽ اي اسان جا پالڻهار! اسان تي اهڙو بار نہ رک جهڙو اسان کان اڳين تي رکيو هيئي، ۽ اي اسان جا پالڻهار! جنهن (بار) جي کڻڻ جي اسان کي سگهہ ڪانهي سو اسان تي نہ رک! ۽ اسان کي معاف ڪر! ۽ اسان کي بخش ۽ اسان تي مهر ڪر! تون اسان جو سائين آهين تنهن ڪري اسان کي ڪافر ٽوليءَ تي سوڀ ڏي! (٢٨٦).

سُوْرَةُ اٰلِ عِمْرٰنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓمّٓ ۚ﴿۱﴾ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ ؕ﴿۲﴾ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ
بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ ۙ﴿۳﴾
مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ۗ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
بِاٰيٰتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُو انْتِقَامٍ ؕ﴿۴﴾
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ ؕ﴿۵﴾
هُوَ الَّذِيْ يُصَوِّرُكُمْ فِي الْاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَآءُ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۶﴾ هُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ مِنْهُ
اٰيٰتٌ مُّحْكَمٰتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتٰبِ وَاُخَرُ مُتَشٰبِهٰتٌ ؕ فَاَمَّا الَّذِيْنَ
فِيْ قُلُوْبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُوْنَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَآءَ
الْفِتْنَةِ وَابْتِغَآءَ تَاْوِيْلِهٖ ۚ وَمَا يَعْلَمُ تَاْوِيْلَهٗٓ اِلَّا اللّٰهُ ۘ وَ
الرّٰسِخُوْنَ فِي الْعِلْمِ يَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا بِهٖ ۙ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۚ
وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّآ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿۷﴾ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوْبَنَا بَعْدَ اِذْ
هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿۸﴾

سورة آل عمران مدني آهي ۽ هيءَ ٻه سؤ
آيتون ۽ ويهه رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). اللّٰه (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي (جو سدائين) جيئرو (جڳ جي) بيهڪ ڏيڻ وارو آهي (٢). توتي (اُهو) ڪتاب سچ سان لاٿائين (جو) جيڪي (ڪتاب) ڪانئس اڳي آهن تن جي تصديق ڪندڙ آهي ۽ توريت ۽ انجيل کي لاٿائين (٣). اڳي ئي ماڻهن جي هدايت لاءِ ۽ (سچ ۽ ڪوڙ کي) سڌو وجهندڙ لاٿائين. بيشڪ جن اللّٰه جي آيتن جو انڪار ڪيو تن لاءِ سخت عذاب آهي. ۽ اللّٰه غالب بدلي وٺڻ وارو آهي (٤). اللّٰه تي ڪائي شيءِ نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ ڳجهي رهندي آهي (٥). اُهو (اللّٰه) اهو آهي جيڪو (مائن) جي ڳڀڻن ۾ جيئن گهرندو آهي (تيئن) اوهان جي شڪل ٺاهيندو آهي. اُن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي (اُهوئي) غالب حڪمت وارو آهي (٦). اُهو (اللّٰه) آهي جنهن تو تي ڪتاب لاٿو جنهن مان ڪي آيتون محڪم (يعني چٽي معنىٰ واريون) آهن اُهي ڪتاب جو اصل آهن ۽ ٻيون متشابه (يعني ڳهٽي معنائن واريون)آهن، پوءِ جن جي دلين ۾ ڏنگائي آهي سي منجهانئس جيڪي متشابه آهن تن جي پٺيان فتني پکيڙڻ ۽ سندن (مطلبي) مراد ڳولڻ لاءِ لڳندا آهن، ۽ اللّٰه کان سواءِ اُن جي مراد ڪوئي نه ڄاڻندو آهي. ۽ (جيڪي) علم ۾ پختا (آهن سي) چوندا آهن ته اُنهن کي مڃيوسون اِهي مڙئي اسان جي پالڻهار وٽان آهن، ۽ عقل وارن کان سواءِ (ٻيو) نصيحت نه وٺندو آهي (٧). اي اسان جا پالڻهار! جڏهن تو اسان کي هدايت ڪئي تنهن کان پوءِ اسان جي دلين کي ڏنگائي نه ڏي ۽ پاڻ وٽان اسان کي ٻاجهه عطا ڪر، ڇو ته تون ئي بخشڻهار آهين (٨).

رَبَّنَآ اِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوۡمٍ لَّا رَيۡبَ فِيۡهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخۡلِفُ
الۡمِيۡعَادَ ۝ ٩ اِنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا لَنۡ تُغۡنِىَ عَنۡهُمۡ اَمۡوَالُهُمۡ وَلَاۤ
اَوۡلَادُهُمۡ مِّنَ اللّٰهِ شَيۡـئًا ؕ وَاُولٰٓـئِكَ هُمۡ وَقُوۡدُ النَّارِ ۝ ١٠ كَدَاۡبِ
اٰلِ فِرۡعَوۡنَ ۙ وَالَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ ؕ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَاَخَذَهُمُ
اللّٰهُ بِذُنُوۡبِهِمۡ ؕ وَاللّٰهُ شَدِيۡدُ الۡعِقَابِ ۝ ١١ قُلۡ لِّلَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا
سَتُغۡلَبُوۡنَ وَتُحۡشَرُوۡنَ اِلٰى جَهَنَّمَ ؕ وَبِئۡسَ الۡمِهَادُ ۝ ١٢ قَدۡ كَانَ
لَـكُمۡ اٰيَةٌ فِىۡ فِئَتَيۡنِ الۡتَقَتَا ؕ فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَاُخۡرٰى
كَافِرَةٌ يَّرَوۡنَهُمۡ مِّثۡلَيۡهِمۡ رَاۡىَ الۡعَيۡنِ ؕ وَاللّٰهُ يُؤَيِّدُ بِنَصۡرِهٖ
مَنۡ يَّشَآءُ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَعِبۡرَةً لِّاُولِى الۡاَبۡصَارِ ۝ ١٣ زُيِّنَ
لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوٰتِ مِنَ النِّسَآءِ وَالۡبَنِيۡنَ وَالۡقَنَاطِيۡرِ
الۡمُقَنۡطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالۡفِضَّةِ وَالۡخَيۡلِ الۡمُسَوَّمَةِ وَالۡاَنۡعَامِ
وَالۡحَرۡثِ ؕ ذٰلِكَ مَتَاعُ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۚ وَاللّٰهُ عِنۡدَهٗ حُسۡنُ
الۡمَاٰبِ ۝ ١٤ قُلۡ اَؤُنَبِّئُكُمۡ بِخَيۡرٍ مِّنۡ ذٰلِكُمۡ ؕ لِلَّذِيۡنَ اتَّقَوۡا عِنۡدَ
رَبِّهِمۡ جَنّٰتٌ تَجۡرِىۡ مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا وَاَزۡوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَّرِضۡوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيۡرٌۢ بِالۡعِبَادِ ۚ ۝ ١٥

اي اسان جا پالڻھار! تون اُن ڏينھن ۾ ماڻھن کي گڏ ڪندڙ آھين جنھن ۾ ڪو شڪ نہ آھي بيشڪ الله (پنھنجي) انجام کي نہ ڦيرائيندو آھي (٩). بيشڪ جن ڪفر ڪيو تن کان ڪڏھن بہ سندن مال ۽ سندن اولاد الله (جي عذاب) مان ڪجھ بہ نہ ٽاريندو۔ ۽ اھي دوزخ جو ٻـل آھن (١٠). (اُنھن جو حال) فرعونين جي ۽ اُنھن جي حال جھڙو آھي جي ڪائنن اڳ ھئا (اُنھن) اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو، پوءِ الله سندن گناھن سببان ڪين پڪڙيو۔ ۽ الله سخت سزا ڏيندڙ آھي (١١). (اي پيغمبر!) ڪافرن کي چؤ تہ سگھو ھيٺاھان ٿيندؤ ۽ دوزخ ڏانھن گڏ ڪيا ويندؤ۔ ۽ (اُھو) بڇڙو ھنڌ آھي (١٢). اُنھن ٻـن ٽولين جي (پاڻ ۾) ويڙھ ڪرڻ ۾ اوھان لاءِ بي شڪ نشاني آھي۔ ھڪڙي ٽولي الله جي واٽ ۾ وڙھي ۽ ٻي ڪافرن (جي) ھئي (مسلمانن) ڪين پاڻ کان ٻيڻو اکين جي ڏيٺ سان ڏٺو ٿي۔ ۽ الله جنھن کي وڻيس (تنھن کي) پنھنجي مدد سان سگھ ڏيندو آھي۔ چـو تہ اُن ۾ (سمجھ جي) اکين وارن لاءِ ضرور عبرت آھي (١٣). ماڻـھن لاءِ زالـن ۽ پٽـن ۽ سونَ ۽ چانديءَ جي (وڏن وڏن) سٿيلـن ڍيرن ۽ نشان ڪيلـن گھـوڙن ۽ ڍورن ۽ پوک جي خواھشن جي محبت سينگاري وئي آھي۔ اھو دنيا جي حياتيءَ جو سامـان آھي، ۽ الله وٽ چڱـو موٽـڻ جـو ھنـڌ آھي (١٤). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ آءٌ ان کان ڀَليءَ (شيءِ) جي خبر ڏيان؟ جن (شرڪ کان) پاڻ بچايو تن لاءِ سنـدن پالڻھار وٽ بھشت آھن جن جي ھيٺـان نھرون وھنديون آھن منجھن سدائين رھڻ وارا آھن۔ ۽ پاڪ زالون ۽ (پڻ) الله جي پاران راضپـو آھي۔ ۽ الله ٻـانھـن کي ڏسـنـدڙ آھي (١٥).

الَّذِیْنَ یَقُوْلُوْنَ رَبَّنَاۤ اِنَّنَاۤ اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ ۚ﴿۱۶﴾ اَلصّٰبِرِیْنَ وَالصّٰدِقِیْنَ وَالْقٰنِتِیْنَ
وَالْمُنْفِقِیْنَ وَالْمُسْتَغْفِرِیْنَ بِالْاَسْحَارِ ﴿۱۷﴾ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ
لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًۢا بِالْقِسْطِ ؕ
لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ؕ﴿۱۸﴾ اِنَّ الدِّیْنَ عِنْدَ اللّٰهِ
الْاِسْلَامُ ۫ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ
مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْیًۢا بَیْنَهُمْ ؕ وَمَنْ یَّكْفُرْ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ
فَاِنَّ اللّٰهَ سَرِیْعُ الْحِسَابِ ﴿۱۹﴾ فَاِنْ حَآجُّوْكَ فَقُلْ اَسْلَمْتُ
وَجْهِیَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ؕ وَقُلْ لِّلَّذِیْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ
وَالْاُمِّیّٖنَ ءَاَسْلَمْتُمْ ؕ فَاِنْ اَسْلَمُوْا فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَاِنْ
تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَیْكَ الْبَلٰغُ ؕ وَاللّٰهُ بَصِیْرٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿۲۰﴾ ع اِنَّ
الَّذِیْنَ یَكْفُرُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ وَیَقْتُلُوْنَ النَّبِیّٖنَ بِغَیْرِ
حَقٍّ ۙ وَّیَقْتُلُوْنَ الَّذِیْنَ یَاْمُرُوْنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ ۙ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ ﴿۲۱﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِی الدُّنْیَا وَالْاٰخِرَةِ ۫ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِیْنَ ﴿۲۲﴾

جيڪي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان توڪي مڃيو آهي تنهن ڪري اسان جا ڏوهه اسان کي بخش ۽ باهه جي عذاب کان اسان کي بچاءِ! (١٦). اُهي صابر ۽ سچا ۽ تابعداري ڪندڙ ۽ سخي ۽ اسُر مهل جو بخشش گهرندڙ آهن (١٧). الله (هيءَ) گواهي ڏني آهي ته الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي ۽ ملائڪ ۽ علم وارا (به) انصاف تي قائم رهندي(اها شاهدي ڏيندا آهن)۔ اُن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي اُهو غالب حڪمت وارو آهي (١٨). بيشڪ (وڻندڙ) دين الله وٽ اسلام آهي، ۽ جن کي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) ڏنو ويو تن (اڳ) تڪرار نه ڪيو پر وٽن علم آيو تنهن کان پوءِ پاڻ ۾ ضد سببان (تڪرار ڪيائون)۔ ۽ جيڪو الله جي حڪمن کي نه مڃيندو ته بيشڪ الله (به) سگهو حساب وٺندڙ آهي (١٩). پوءِ جيڪڏهن توسان جهيڙين ته چؤ ته مون ۽ جنهن منهنجي تابعداري ڪئي تنهن پنهنجو منهن (يعني سر) الله لاءِ نوايو آهي۔ ۽ (اي پيغمبر!) جن کي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) ڏنو ويو تن کي ۽ اڻ پڙهيلن کي چؤ ته اسلام آندو اٿو؟ (يا نه)۔ پوءِ جيڪڏهن اسلام آڻين ته بيشڪ سڌيءَ واٽ وارا ٿيا، ۽ جيڪڏهن ڦري وڃن ته تو تي رڳو پيغام پهچائڻ آهي۔ ۽ الله ٻانهن کي ڏسندڙ آهي (٢٠). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن کي نٿا مڃين ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿا ڪهن ۽ ماڻهن مان جيڪي (ڪين) انصاف جو حڪم ڪن ٿا تن کي ٿا ڪهن پوءِ کين ڏکوئيندڙ عذاب جي سُڌ ڏي (٢١). اِهي (اُهي) آهن جن جي ڪمائي دنيا آخرت ۾ ناس ٿي ويئي ۽ اُنهن جو ڪو مددگار ڪونهي (٢٢).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتٰبِ يُدْعَوْنَ إِلٰى كِتٰبِ
اللّٰهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾
ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودٰتٍ ۪ وَّغَرَّهُمْ
فِي دِينِهِمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنٰهُمْ لِيَوْمٍ لَّا
رَيْبَ فِيهِ ۫ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾
قُلِ اللّٰهُمَّ مٰلِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ
مِمَّنْ تَشَآءُ ۫ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ ۭ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ۭ
إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ
فِي الَّيْلِ ۫ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ۫
وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ
الْكٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ
ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فِي شَيْءٍ إِلَّآ أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقٰىةً ۭ
وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهٗ ۭ وَإِلَى اللّٰهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ قُلْ إِنْ
تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ اللّٰهُ ۭ وَيَعْلَمُ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

(اي پيغمبر!) جن کي ڪتاب مان ڪو ڀاڱو ڏنو ويو تن کي نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ (جو) الله جي ڪتاب ڏانهن (هن لاءِ) سڏيا وڃن ٿا تہ سندن وچ ۾ فيصلو ڪري پوءِ منجهائن هڪ ٽولي ڦري ويندي آهي ۽ اُهي منهن موڙيندڙ (بہ) آهن (٢٣). اِهو هن ڪري آهي جو اُهي چون ٿا تہ باھ ڪن ڳاڻون ڏينهن کان سواءِ اسان کي ڪڏهن نہ ڇهندي ۽ جيڪو ناھ ٺاهيندا رهيا تنهن کين سندن دين ۾ ٺڳيو آهي (٢٤). پوءِ ڪهڙو (حال ٿيندن)؟ جڏهن کين اُهو ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي تنهن ۾ گڏ ڪنداسين ۽ سڀ ڪنهن ماڻهوءَ جيڪي ڪمايو تنهن جو کيس پورو بدلو ڏبو ۽ اُنهن سان ظلم نہ ڪبو (٢٥). (اي پيغمبر!)چؤ تہ اي الله! ملڪ جا مالڪ! جنهن کي گهرين تنهن کي بادشاهي ڏئين ۽ جنهن کان وٺيئي تنهن کان بادشاهي کسين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي مانوارو ڪرين ۽ جنهن کي وٺيئي تنهن کي ذليل ڪرين- تنهنجي هٿ ۾ چڱائي آهي. بيشڪ تون سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهين (٢٦). رات کي (گهٽائي) ڏينهن ۾ آڻين ٿو ۽ ڏينهن کي (گهٽائي) رات ۾ آڻين ٿو ۽ مئي مان جيئري کي ڪڍين ٿو ۽ جيئري مان مئي کي ڪڍين ٿو ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي اَڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهين (٢٧). (گهرجي تہ) مؤمن مؤمنن کانسواءِ ڪافرن کي دوست نہ بڻائين، ۽ جيڪو ائين ڪندو تنهن جو الله (جي دين) سان (ڪو) واسطو نہ آهي، هن کان سواءِ تہ اُنهن (ڪافرن) کان، پاڻ بچائڻ لاءِ بچاءُ ڪريو ۽ الله پاڻ کان اوهان کي ڊيڄاريندو آهي- ۽ الله ڏانهن موٽڻو آهي (٢٨). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو جي لڪائيندؤ يا اهو پڌرو ڪندؤ تہ (بہ) اُن کي الله ڄاڻندو آهي- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٢٩).

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا ۚۖۛ وَّمَا عَمِلَتْ مِنْ
سُوْٓءٍ ۚۛ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهٗٓ اَمَدًاۢ بَعِيْدًا ؕ وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ
نَفْسَهٗ ؕ وَاللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ ۧ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِىْ
يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ
اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٣٢﴾
اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓى اٰدَمَ وَنُوْحًا وَّاٰلَ اِبْرٰهِيْمَ وَاٰلَ عِمْرٰنَ عَلَى
الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٣﴾ ۙ ذُرِّيَّةًۢ بَعْضُهَا مِنْۢ بَعْضٍ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٣٤﴾ ۚ
اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنِّىْ نَذَرْتُ لَكَ مَا فِىْ بَطْنِىْ
مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّىْ ۚ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ اِنِّىْ وَضَعْتُهَآ اُنْثٰى ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ ؕ وَ
لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰى ۚ وَاِنِّىْ سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنِّىْٓ اُعِيْذُهَا
بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُوْلٍ
حَسَنٍ وَّاَنْۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۙ وَّكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ؕ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ ۙ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۚ قَالَ يٰمَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَا ؕ
قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

اُنهيءَ ڏينهن سڀ ڪو (ماڻهو) جيڪو چڱو ڪم ڪيائين ۽ جيڪو بڇڙو ڪم ڪيائين تنهن کي آڏو لهندو، (بڇڙي ڪم کي ڏسي) گهرندو ته جيڪر سندس ۽ اُن جي وچ ۾ گهڻي ڊيگهه هجي ها- ۽ الله پاڻ کان اوهان کي ڊيڄاريندو آهي ۽ الله ٻانهن تي گهڻو مهربان آهي (٣٠). (اي پيغمبر!)چؤ ته جي اوهين الله کي دوست رکندا آهيو ته منهنجي تابعداري ڪريو ته الله اوهان کي دوست رکندو ۽ اوهان جا گناهه اوهان کي بخشيندو- ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٣١). (اي پيغمبر! چؤ) ته الله ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ڦري ويا ته بيشڪ الله (به) ڪافرن کي دوست نه رکندو آهي (٣٢). الله آدم ۽ نوح ۽ ابراهيم جي اولاد ۽ عِمران جي اولاد کي جهانن (وارن) تي سڳورو ڪيو آهي (٣٣). جو پاڻ ۾ هڪ ٻئي جو نسل آهن- ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٣٤). جڏهن عمران جي زال چيو ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪي منهنجي پيٽ ۾ آهي سو تو لاءِ آزاد ڪيل نذر ڪيم تنهن ڪري مون کان قبول ڪر- بيشڪ تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين (٣٥). پوءِ جڏهن اُن کي ڄڻيائين تڏهن چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون ڌيءَ ڄڻي- ۽ جيڪي اُن ڄڻيو تنهن کي الله بهتر ڄاڻندڙ آهي- ۽ پٽ ڌيءَ جهڙو نه آهي، ۽ مون سندس نالو مريم رکيو ۽ آءٌ ان کي ۽ سندس نسل کي تڙيل شيطان (جي شر) کان تنهنجيءَ پناهه ۾ سونپيان ٿي (٣٦). پوءِ اُن کي سندس پالڻهار چڱي قبولڻ سان قبوليو ۽ اُن کي چڱي پالڻ طرح پااليائين- ۽ سندس سنڀاليندڙ زڪريا کي ڪيائين- جڏهن به زڪريا مٿس حجري ۾ لنگهندو هو ته وٽس طعام (رکيل) لهندو هو- (هڪ وقت) چيائين ته اي مريم! هيءُ ڪٿان تو لاءِ (آيو) آهي؟ چيائين ته اهو الله وٽان (آيو) آهي- ڇو ته الله جنهن کي وڻيس (تنهن کي) اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (٣٧).

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهٗ ۚ قَالَ رَبِّ هَبْ لِىْ مِنْ لَّدُنْكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً ۚ اِنَّكَ سَمِيْعُ الدُّعَآءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَآئِمٌ
يُّصَلِّىْ فِى الْمِحْرَابِ ۙ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِّنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَّحَصُوْرًا وَّنَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ
اَنّٰى يَكُوْنُ لِىْ غُلٰمٌ وَّقَدْ بَلَغَنِىَ الْكِبَرُ وَامْرَاَتِىْ عَاقِرٌ ؕ قَالَ
كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّىْٓ اٰيَةً ؕ قَالَ
اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًا ؕ وَاذْكُرْ رَّبَّكَ
كَثِيْرًا وَّسَبِّحْ بِالْعَشِىِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٤١﴾ وَاِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ
يٰمَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰكِ عَلٰى
نِسَآءِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٢﴾ يٰمَرْيَمُ اقْنُتِىْ لِرَبِّكِ وَاسْجُدِىْ وَارْكَعِىْ
مَعَ الرّٰكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ ؕ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُوْنَ اَقْلَامَهُمْ اَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ ۪ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٤٤﴾ اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ
اِنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ ۖ اسْمُهُ الْمَسِيْحُ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ
وَجِيْهًا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ۙ ﴿٤٥﴾

اُتي زڪريا پنهنجي پالڻهار کي سڏيو، چيائين اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽان مون کي ڀلو اولاد بخش، ڇو تہ تون دعا جو ٻڌندڙ آهين (٣٨). پوءِ ملائڪن سڏيس ۽ اُن حجري ۾ بيٺي نماز پڙهي ٿي (ملائڪن چيس تہ) الله توکي يحيٰ (جي ڄمڻ) جي خوشخبري ڏئي ٿو جو الله جي حڪم (سان پيدا ٿيل عيسيٰ) جو سچو ڪندڙ ۽ سردار ۽ سَتو جَتو ۽ صالحن مان پيغمبر آهي (٣٩). چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي پٽ ڪيئن ٿيندو جو بيشڪ مون کي پوڙهائي اچي رسي آهي ۽ منهنجي زال سَنڍ آهي (ملائڪ) چيو تہ الله جيڪي گهرندو آهي سو اهڙيءَ طرح ڪندو آهي (٤٠). چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ ڪا نشاني مقرر ڪر- (الله) فرمايو تہ تنهنجي نشاني (هيءَ) آهي تہ تي ڏينهن اشاري کان سواءِ ماڻهن سان ڳالهائي نہ سگهندين ۽ پنهنجي پالڻهار کي گهڻو ياد ڪر ۽ صبح جو ۽ سانجهيءَ جو ساراهہ (٤١). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ملائڪن چيو تہ اي مريم! الله توکي سڳورو ڪيو ۽ توکي پاڪ ڪيائين ۽ توکي جهانن جي زائفن تي سڳورو ڪيائين (٤٢). اي مريم! پنهنجي پالڻهار جي فرمانبرداري ڪر ۽ سجدو ڪر ۽ رڪوع ڪندڙن سان گڏجي رڪوع ڪر. (٤٣). اِها ڳجهين خبرن مان آهي اُن کي تو ڏانهن وحي ڪيوسون- ۽ (تون) تڏهن وٽن نہ هئين جڏهن پنهنجا قلم (ڀُڪن لاءِ نهر ۾) وڌائون ٿي تہ اُنهن مان ڪير مريم کي سنڀاليندو ۽ تڏهن بہ وٽن نہ هئين جڏهن تڪرار ڪندا رهيا (٤٤). جڏهن ملائڪن مريم کي چيو تہ اي مريم! الله پاڻ وٽان توکي هڪ (خاص) حڪم (سان پيدا ڪيل پٽ) جي خوشخبري ڏئي ٿو سندس نالو مسيح عيسيٰ پٽ مريم جو دنيا ۽ آخرت ۾ مرتبي وارو ۽ ويجهن ٻانهن مان ٿيندو (٤٥).

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَّمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۴۶﴾ قَالَتْ
رَبِّ اَنّٰى يَكُوْنُ لِيْ وَلَدٌ وَّلَمْ يَمْسَسْنِيْ بَشَرٌ ؕ قَالَ كَذٰلِكِ اللّٰهُ
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ؕ اِذَا قَضٰۤى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۴۷﴾
وَيُعَلِّمُهُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ ۚ﴿۴۸﴾ وَرَسُوْلًا اِلٰى
بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ ۙ۬ اَنِّيْ قَدْ جِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۙ اَنِّيْۤ اَخْلُقُ
لَكُمْ مِّنَ الطِّيْنِ كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيْهِ فَيَكُوْنُ طَيْرًا بِاِذْنِ
اللّٰهِ ۚ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ وَاُحْيِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِ ۚ وَ
اُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُوْنَ وَمَا تَدَّخِرُوْنَ ۙ فِيْ بُيُوْتِكُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۚ﴿۴۹﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ
التَّوْرٰىةِ وَلِاُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِيْ حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ
بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۫ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۵۰﴾ اِنَّ اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوْهُ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۵۱﴾ فَلَمَّاۤ اَحَسَّ عِيْسٰى مِنْهُمُ
الْكُفْرَ قَالَ مَنْ اَنْصَارِيْۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ نَحْنُ
اَنْصَارُ اللّٰهِ ۚ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ ۚ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿۵۲﴾ رَبَّنَاۤ اٰمَنَّا
بِمَاۤ اَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُوْلَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۵۳﴾

۽ ماڻھن سان ڳالھائيندو پينگھي ۾ (ننڍي ھوندي) ۽ جوانيءَ ۾ (بہ) ۽ صالحن مان ھوندو (٤٦). چيائين تہ اي منھنجا پالڻھار! مون کي ڪيئن ٻار ٿيندو؟ جو مون کي (ڪنھن) ماڻھوءَ ھٿ ئي نہ لاتو آھي- (ملائڪ) چيو تہ الله جيڪي گھرندو آھي سو اھڙي طرح پيدا ڪندو آھي- جڏھن ڪو ڪم ڪندو آھي تہ اُن لاءِ رڳو چوندو آھي: ٿيءُ، تہ ٿي پوندو آھي (٤٧). ۽ کيس ڪتاب ۽ دانائي ۽ توريت ۽ انجيل سيکاريندو (٤٨). ۽ (اُن کي) بني اسرائيلن ڏانھن پيغمبر ڪري موڪليندو (عيسيٰ چيو تہ) مون اوھان جي پالڻھار وٽان نشاني آندي آھي تہ آءٌ اوھان لاءِ مٽيءَ مان پکيءَ جي شڪل جھڙو (بوتو) ٺاھيندس پوءِ منجھس ڦوڪيندس تہ الله جي حڪم سان پکي ٿيندو، ۽ (مادر زاد) انڌي ۽ ڪوڙھي کي چُٽائيندس ۽ الله جي حڪم سان مُئي کي جياريندس، ۽ جيڪي کائيندا آھيو ۽ جيڪي پنھنجن گھرن ۾ سانيندا آھيو سو اوھان کي ڏسيندس- جيڪڏھن اوھين مڃيندڙ آھيو تہ اوھان لاءِ اُن ۾ ھڪ نشاني آھي(٤٩). ۽ جيڪو مون کان اڳ توريت (جو ڪتاب) آيل آھي تنھن جو سچو ڪندڙ آھيان ۽ جيڪي (شيون) اوھان تي حرام ڪيل آھن تن مان ڪي اوھان لاءِ حلال ڪندس ۽ اوھانجي پالڻھار وٽان اوھان لاءِ نشاني آندي اٿم پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منھنجي تابعداري ڪريو (٥٠). بيشڪ الله منھنجو پالڻھار ۽ اوھان جو پالڻھار آھي تنھن ڪري سندس عبادت ڪريو- اِھا سنئين واٽ آھي (٥١). پوءِ جنھن مھل عيسيٰ کانئن ڪفر (جا ڪم) اکين سان ڏٺا (تنھن مھل) چيائين تہ الله (جي دين) ڏانھن منھنجا مددگار ڪير آھن؟ حوارين چيو تہ اسين الله (جي دين) جا مددگار آھيون، الله کي مڃيوسون، ۽ شاھدي ڏج تہ اسين پڪ مسلمان آھيون (٥٢). (چيائون تہ) اي اسان جا پالڻھار! جيڪي تو لاٿو سو مڃيوسون ۽ (ھن) پيغمبر جي تابعداري ڪئي سون تنھنڪري اسان کي شاھدن مان لک (٥٣).

وَمَكَرُوْا وَمَكَرَ اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمٰكِرِيْنَ ﴿٥٤﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ
يٰعِيْسٰۤى اِنِّىْ مُتَوَفِّيْكَ وَرَافِعُكَ اِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا وَجَاعِلُ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْكَ فَوْقَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِلٰى
يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۚ ثُمَّ اِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَاَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيْمَا كُنْتُمْ
فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿٥٥﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَاُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا
شَدِيْدًا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۫ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٥٦﴾ وَاَمَّا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُوَفِّيْهِمْ اُجُوْرَهُمْ ؕ وَ
اللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٧﴾ ذٰلِكَ نَتْلُوْهُ عَلَيْكَ مِنَ الْاٰيٰتِ وَ
الذِّكْرِ الْحَكِيْمِ ﴿٥٨﴾ اِنَّ مَثَلَ عِيْسٰى عِنْدَ اللّٰهِ كَمَثَلِ اٰدَمَ ؕ خَلَقَهٗ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٥٩﴾ اَلْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا
تَكُنْ مِّنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿٦٠﴾ فَمَنْ حَآجَّكَ فِيْهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَآءَنَا وَاَبْنَآءَكُمْ وَنِسَآءَنَا وَ
نِسَآءَكُمْ وَاَنْفُسَنَا وَاَنْفُسَكُمْ ۟ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَّعْنَتَ اللّٰهِ
عَلَى الْكٰذِبِيْنَ ﴿٦١﴾ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ ۚ وَمَا مِنْ
اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٦٢﴾

۽ (يهودين) رٿ رٿي ۽ الله به (ڳجهي) رٿ رٿي ۽ الله بهتر (ڳجهي) رٿ رٿيندڙ آهي (٥۴). (ياد ڪر) جڏهن الله چيو ته اي عيسيٰ آءٌ توکي ماريندڙ ۽ توکي پاڻ ڏانهن مٿي کڻندڙ آهيان ۽ جن ڪفر ڪيو تن (جي بهتانن) کان توکي پاڪ ڪندڙ آهيان ۽ جن تنهنجي تابعداري ڪئي تن کي قيامت تائين ڪافرن تي مٿاهون (غالب) ڪندڙ آهيان، وري مون ڏانهن اوهان جو موٽڻ آهي پوءِ اوهان جي وچ ۾ جنهن ڳالهه بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو (تنهن بابت) نبيرو ڪندس (٥٥). پوءِ (اُنهن مان) جن ڪفر ڪيو تن کي دنيا ۽ آخرت ۾ بلڪل سخت سزا ڏيندس ۽ اُنهن جو ڪو مددگار نه آهي (٥٦). ۽ (اُنهن مان) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (الله) سندن اجورا پورا ڏيندو. ۽ الله ظالمن کي دوست نه رکندو آهي (٥٧). اِهو (قصو) جو توتي پڙهون ٿا سو نشانين ۽ حڪمت واري ڪتاب مان آهي (٥٨). الله وٽ عيسيٰ (جي پيدا ڪرڻ) جو مثال آدم جي مثال جهڙو ئي آهي اُن (آدم) کي مٽيءَ مان بڻايائين وري اُن لاءِ چيائين ته ٿيءُ، ته ٿي پيو (٥٩). (اها ڳالهه) تنهنجي پالڻهار وٽان سچي آهي تنهنڪري شڪ ڪندڙن مان نه هج (٦٠). پوءِ اُن کان بعد جو تو وٽ علم آيو جيڪو تو سان ان بابت جهڳڙو ڪري ته چؤ ته اچو ته (اسين) پنهنجن پٽن ۽ اوهان جي پٽن ۽ پنهنجين زالن ۽ اوهان جي زالن ۽ پاڻ کي ۽ اوهان کي سڏيون پوءِ (گڏجي پاراتي جي) زاريءَ سان دعا گهرون پوءِ الله جي لعنت ڪوڙن تي ڪريون (٦١). اهو قصو ضرور سچو آهي، ۽ الله کانسواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي. ۽ الله ئي يقيناً غالب حڪمت وارو آهي (٦٢).

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِالْمُفْسِدِيْنَ ﴿٦٣﴾ ع قُلْ يٰۤاَهْلَ
الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَآءٍۢ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا
اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهٖ شَيْــًٔا وَّلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا
مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُوْلُوا اشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿٦٤﴾
يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تُحَآجُّوْنَ فِىْۤ اِبْرٰهِيْمَ وَمَاۤ اُنْزِلَتِ التَّوْرٰىةُ
وَالْاِنْجِيْلُ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِهٖ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٥﴾ هٰۤاَنْتُمْ
هٰۤؤُلَاۤءِ حَاجَجْتُمْ فِيْمَا لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ فَلِمَ
تُحَآجُّوْنَ فِيْمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ اِبْرٰهِيْمُ يَهُوْدِيًّا وَّلَا نَصْرَانِيًّا وَّ
لٰكِنْ كَانَ حَنِيْفًا مُّسْلِمًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿٦٧﴾
اِنَّ اَوْلَى النَّاسِ بِاِبْرٰهِيْمَ لَلَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ وَهٰذَا
النَّبِىُّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ وَاللّٰهُ وَلِىُّ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٦٨﴾
وَدَّتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَوْ يُضِلُّوْنَكُمْ ؕ
وَمَا يُضِلُّوْنَ اِلَّاۤ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٦٩﴾ يٰۤاَهْلَ
الْكِتٰبِ لِمَ تَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ ﴿٧٠﴾

پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ بيشڪ الله (بہ) فسادين کي ڄاڻندڙ آهي (٦٣). (اي پيغمبر!)چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! هڪ ڳالھ ڏانهن اچو جا اسان ۽ اوهان جي وچ ۾ هڪ جهڙي آهي (اُها هيءَ آهي) تہ الله کان سواءِ ڪنهن جي عبادت نہ ڪريون ۽ نڪي ساڻس ڪنهن شيءِ کي شريڪ ڪريون ۽ نڪي اسان مان ڪو ڪنهن کي (بہ) الله کانسواءِ پالڻهار ڪري مڃي- پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ چئو تہ شاهد هجو تہ اسين پڪ مسلمان آهيون (٦٤). اي ڪتاب وارؤ! ابراهيم بابت ڇالاءِ جهڳڙو ڪريو ٿا؟ ۽ حالانڪ توريت ۽ انجيل نہ لاٿا ويا پر ڪانئس پوءِ. پوءِ اوهين نہ سمجهندا آهيو ڇا؟ (٦٥). (اي يهوديؤ!)اوهين اُهي آهيو جو جنهن جي اوهان کي علم آهي تنهن بابت جهڳڙو ڪندا آهيو پر جنهن جي اوهان کي ڪا علم آهي ئي نہ تنهن بابت ڇو جهڳڙو ڪندا آهيو؟ ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٦٦). ابراهيم نڪي يهودي هو ۽ نڪي نصراني (هو) پر حنيف (هڪ طرفو) مسلمان هو- ۽ مشرڪن مان نہ هو (٦٧). ابراهيم کي اُهي ماڻهو ويجها آهن جن سندس تابعداري ڪئي ۽ (پڻ) هيءُ پيغمبر ۽ جن (مٿس) ايمان آندو- ۽ الله مؤمنن جو سنڀاليندڙ آهي (٦٨). ڪتابن وارن مان ڪا ٽولي گهرندي آهي تہ جيڪر اوهان کي ڀُلائين- ۽ اُهي پاڻ کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي نہ ڀلائيندا آهن ۽ نہ سمجهندا آهن (٦٩). اي ڪتاب وارؤ! الله جي آيتن کي ڇا لاءِ نٿا مڃيو؟ ۽ (حقيقت ڪري) اوهين شاهدي ڏيو ٿا (٧٠).

يٰۤاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لِمَ تَلۡبِسُوۡنَ الۡحَقَّ بِالۡبَاطِلِ وَتَكۡتُمُوۡنَ الۡحَقَّ
وَاَنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتۡ طَّآئِفَةٌ مِّنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ اٰمِنُوۡا بِالَّذِىۡۤ
اُنۡزِلَ عَلَى الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَجۡهَ النَّهَارِ وَاكۡفُرُوۡۤا اٰخِرَهٗ لَعَلَّهُمۡ
يَرۡجِعُوۡنَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤۡمِنُوۡۤا اِلَّا لِمَنۡ تَبِعَ دِيۡنَكُمۡ ؕ قُلۡ اِنَّ الۡهُدٰى
هُدَى اللّٰهِ ۙ اَنۡ يُّؤۡتٰٓى اَحَدٌ مِّثۡلَ مَاۤ اُوۡتِيۡتُمۡ اَوۡ يُحَآجُّوۡكُمۡ
عِنۡدَ رَبِّكُمۡ ؕ قُلۡ اِنَّ الۡفَضۡلَ بِيَدِ اللّٰهِ ۚ يُؤۡتِيۡهِ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ
وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ۚۙ ﴿٧٣﴾ يَّخۡتَصُّ بِرَحۡمَتِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ
ذُو الۡفَضۡلِ الۡعَظِيۡمِ ﴿٧٤﴾ وَمِنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ مَنۡ اِنۡ تَاۡمَنۡهُ
بِقِنۡطَارٍ يُّؤَدِّهٖۤ اِلَيۡكَ ۚ وَمِنۡهُمۡ مَّنۡ اِنۡ تَاۡمَنۡهُ بِدِيۡنَارٍ لَّا
يُؤَدِّهٖۤ اِلَيۡكَ اِلَّا مَا دُمۡتَ عَلَيۡهِ قَآئِمًا ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمۡ قَالُوۡا
لَيۡسَ عَلَيۡنَا فِى الۡاُمِّيّٖنَ سَبِيۡلٌ ۚ وَيَقُوۡلُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ الۡكَذِبَ وَ
هُمۡ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿٧٥﴾ بَلٰى مَنۡ اَوۡفٰى بِعَهۡدِهٖ وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
الۡمُتَّقِيۡنَ ﴿٧٦﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ يَشۡتَرُوۡنَ بِعَهۡدِ اللّٰهِ وَاَيۡمَانِهِمۡ ثَمَنًا
قَلِيۡلًا اُولٰٓئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمۡ فِى الۡاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا
يَنۡظُرُ اِلَيۡهِمۡ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيۡهِمۡ ۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿٧٧﴾

اي ڪتاب وارؤ! ڇا لاءِ سچ کي ڪوڙ سان ملائيندا آهيو ۽ سچ کي لڪائيندا آهيو؟ هن هوندي (بہ) جو اوهين ڄاڻندا آهيو (٧١). ۽ اهل ڪتاب مان ڪا ٽولي (پاڻ ۾) چوي ٿي تہ جيڪي مؤمنن تي لاٿو ويو آهي تنهن کي (مؤمنن وٽ) ڏينهن جي اڳياڙيءَ ۾ مڃيو ۽ اُن جي پوياڙيءَ ۾ انڪار ڪريو تہ مانَ اُهي (شڪ ۾ پئجي دين کان) ڦري وڃن (٧٢). ۽ جيڪو اوهان جي دين جي تابعداري ڪري تنهن کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي نہ مڃيو (اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ هدايت الله واري هدايت آهي (۽ چون ٿا تہ متان مڃيو) تہ جهڙو (دين) اوهان کي ڏنو ويو آهي تهڙو ڪنهن (ٻئي) کي ڏنو ويندو يا اوهان جي پالڻهار وٽ اوهان تي حجت قائم ڪندا۔ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ ڀلائي الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي اُها ڏيندو آهي۔ ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٧٣). جنهن کي وڻيس تنهن کي پنهنجيءَ ٻاجھ سان خاص ڪندو آهي۔ ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٧٤). ۽ اهل ڪتاب مان ڪي اهڙا آهن جو جيڪڏهن وٽن تمام گهڻو مال امانت رکين تہ اُهو (سمورو) توکي ورائي ڏيندا ۽ منجهانئن ڪي اَهڙا آهن جو جيڪڏهن وٽن هڪ دينار (اشرفي) امانت رکين تہ مٿن سدائين بيهي (مطالبي ڪرڻ) کان سواءِ توکي ورائي نہ ڏيندا۔ اهو (نہ ڏيڻ) هن سببان آهي جو چون ٿا تہ اَڻ پڙهيلن (جي مال کسڻ) ۾ اسان کي ڪا پڪڙ پڇاڙ نہ آهي ۽ الله تي اهي ڄاڻ هوندي بہ ڪوڙ چوندا آهن (٧٥). هائو! جنهن پنهنجو انجام پاڙيو ۽ ڊنو تہ بيشڪ الله ڊڄندڙن کي دوست رکندو آهي (٧٦). جيڪي الله سان ڪيلن انجامن ۽ پنهنجن قسمن جي عوض ٿورو مله وٺندا آهن اِهي (اُهي) آهن جن کي آخرت ۾ ڪو بهرو نہ آهي ۽ نڪي قيامت جي ڏينهن الله ساڻن ڳالهائيندو ۽ نڪي اُنهن ڏانهن نهاريندو ۽ نڪي کين (گناهن کان) پاڪ ڪندو ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٧٧).

وَاِنَّ مِنۡهُمۡ لَفَرِيۡقًا يَّلۡوٗنَ اَلۡسِنَتَهُمۡ بِالۡكِتٰبِ لِتَحۡسَبُوۡهُ
مِنَ الۡكِتٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ الۡكِتٰبِ‌ۚ وَيَقُوۡلُوۡنَ هُوَ مِنۡ عِنۡدِ
اللّٰهِ وَمَا هُوَ مِنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ‌ۚ وَيَقُوۡلُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ الۡكَذِبَ وَ
هُمۡ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۷۸﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنۡ يُّؤۡتِيَهُ اللّٰهُ الۡكِتٰبَ
وَالۡحُكۡمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُوۡلَ لِلنَّاسِ كُوۡنُوۡا عِبَادًا لِّىۡ مِنۡ
دُوۡنِ اللّٰهِ وَلٰكِنۡ كُوۡنُوۡا رَبّٰنِيّٖنَ بِمَا كُنۡتُمۡ تُعَلِّمُوۡنَ الۡكِتٰبَ
وَبِمَا كُنۡتُمۡ تَدۡرُسُوۡنَ ۙ﴿۷۹﴾ وَلَا يَاۡمُرَكُمۡ اَنۡ تَتَّخِذُوا
الۡمَلٰٓئِكَةَ وَالنَّبِيّٖنَ اَرۡبَابًا‌ ؕ اَيَاۡمُرُكُمۡ بِالۡكُفۡرِ بَعۡدَ اِذۡ
اَنۡتُمۡ مُّسۡلِمُوۡنَ ﴿۸۰﴾ وَاِذۡ اَخَذَ اللّٰهُ مِيۡثَاقَ النَّبِيّٖنَ لَمَاۤ
اٰتَيۡتُكُمۡ مِّنۡ كِتٰبٍ وَّحِكۡمَةٍ ثُمَّ جَآءَكُمۡ رَسُوۡلٌ مُّصَدِّقٌ
لِّمَا مَعَكُمۡ لَتُؤۡمِنُنَّ بِهٖ وَلَتَنۡصُرُنَّهٗ‌ ؕ قَالَ ءَاَقۡرَرۡتُمۡ وَاَخَذۡتُمۡ
عَلٰى ذٰلِكُمۡ اِصۡرِىۡ‌ ؕ قَالُوۡۤا اَقۡرَرۡنَا‌ ؕ قَالَ فَاشۡهَدُوۡا وَاَنَا مَعَكُمۡ
مِّنَ الشّٰهِدِيۡنَ ﴿۸۱﴾ فَمَنۡ تَوَلّٰى بَعۡدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الۡفٰسِقُوۡنَ ﴿۸۲﴾ اَفَغَيۡرَ دِيۡنِ اللّٰهِ يَبۡغُوۡنَ وَلَهٗۤ اَسۡلَمَ مَنۡ فِى
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ طَوۡعًا وَّكَرۡهًا وَّاِلَيۡهِ يُرۡجَعُوۡنَ ﴿۸۳﴾

۽ منجهانئن هڪ ٽولي آهي جا ڪتاب (پڙهڻ) ۾ پنهنجين زبانن کي هن لاءِ وچڙائيندي آهي ته ان کي اوهين ڪتاب مان ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) اُهو ڪتاب مان نه آهي، ۽ (پڻ) چوندا آهن ته اُهو الله وٽان آهي ۽ (حقيقت ڪري) اُهو الله وٽان نه آهي، ۽ اُهي ڄاڻندي هوندي الله تي ڪوڙ چوندا آهن (٧٨). ڪنهن به ماڻهوءَ کي نه جڳائيندو آهي جو الله کيس ڪتاب ۽ دانائي ۽ پيغمبري ڏئي اُهو وري ماڻهن کي چوي ته الله کان سواءِ منهنجا ٻانها ٿيو (اُهو ائين ڪڏهن نه چوندو) پر (چوندو ته) رب جا (سچا ٻانهان) ٿيو انهيءَ ڪري جو ڪتاب سيکاريو ٿا ۽ (پڻ) اِنهيءَ ڪري جو پڙهو ٿا (٧٩). ۽ ملائڪن ۽ پيغمبرن کي رب ڪري مڃڻ جو اوهان کي حڪم نه ڪندو۔ جڏهن اوهين مسلمان (يعني حڪم مڃڻ لاءِ تيار) ٿيا هجو ته پوءِ اوهان کي ڇو ڪفر جو حڪم ڪندو؟ (٨٠). ۽ (ياد ڪر) جڏهن الله (سڀني) پيغمبرن کان انجام ورتو ته جيڪي ڪتاب ۽ حڪمت اوهان کي ڏيان تنهن کان پوءِ (ٻيو) هڪ پيغمبر جيڪو (علم) اوهان وٽ آهي تنهن جو سچو ڪندڙ اوهان وٽ اچي ته کيس ضرور مڃجو ۽ کيس ضرور مدد ڏجو۔ (الله) چيو ته اوهين اِقرار ڪري چُڪؤ؟ ۽ اُن تي منهنجي (حڪم جو) بار کنيوَ؟ چيائون ته اقرار ڪيو سون۔ (الله) چيو ته اوهين (هڪ ٻئي تي) شاهد هجو ۽ آءٌ (به) اوهان سان گڏ شاهد آهيان (٨١). پوءِ جيڪي هن کان بعد ڦرندا سي ئي بي دين آهن (٨٢). الله جي دين کان سواءِ ڇو ٻيو (دين) طلبيندا آهن؟ ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن تن راضي توڙي رنج ٿي کيس (ئي) مڃيو آهي ۽ ڏانهنس (ئي) موٽايا ويندا (٨٣).

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ وَ
اِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى وَ
عِيْسٰى وَالنَّبِيُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ
لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿٨٤﴾ وَمَنْ يَّبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُّقْبَلَ مِنْهُ ۚ
وَهُوَ فِى الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٨٥﴾ كَيْفَ يَهْدِى اللّٰهُ قَوْمًا
كَفَرُوْا بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ وَشَهِدُوْٓا اَنَّ الرَّسُوْلَ حَقٌّ وَّجَآءَهُمُ
الْبَيِّنٰتُ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٨٦﴾ اُولٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ
اَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ ﴿٨٧﴾ ۙ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٨٨﴾ ۙ
اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْا ۫ فَاِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٨٩﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ ثُمَّ
ازْدَادُوْا كُفْرًا لَّنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الضَّآلُّوْنَ ﴿٩٠﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَمَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُّقْبَلَ
مِنْ اَحَدِهِمْ مِّلْءُ الْاَرْضِ ذَهَبًا وَّلَوِ افْتَدٰى بِهٖ ؕ
اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ وَّمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٩١﴾ ع

(اي پيغمبر!) چؤ تہ اسان اللہ کي ۽ جيڪي اسان تي لاٿو ويو آهي تنهن کي ۽ جيڪي ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد تي لاٿو ويو ۽ جيڪي موسيٰ ۽ عيسيٰ ۽ (ٻين) پيغمبرن کي سندن پالڻهار کان ڏنو ويو تنهن (سڀ) کي مڃيون ٿا اُنهن (پيغمبرن) مان ڪنهن هڪ جي (مڃڻ) ۾ فرق نٿا پائيون- ۽ اسان اُن (اللہ) کي مڃيندڙ آهيون (٨۴). ۽ جيڪو اسلام ڌاران ٻيو دين طلبيندو تنهن کان اُهو ڪڏهن نہ قبول ڪبو، ۽ اُهو آخرت ۾ گهاٽي وارن مان آهي (٨٥). اللہ اُن قوم کي ڪيئن هدايت ڪندو جي پنهنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪافر ٿيا ۽ (پهريائين) اقرار ڪيائون تہ پيغمبر سچو آهي ۽ وٽن معجزا (بہ) آيا- ۽ اللہ ظالم ٽوليءَ کي هدايت نہ ڪندو آهي (٨٦). اِهي اُهي آهن جن تي سزا (هيءَ) آهي تہ مٿن اللہ ۽ ملائڪن ۽ مڙني ماڻهن جي لعنت آهي (٨٧). اُن ۾ سدائين رهڻ وارا آهن، ڪانئن عذاب هلڪو نہ ڪبو ۽ نہ اُنهن کي مهلت ڏبي (٨٨). پر جن اُن کان پوءِ توبه ڪئي ۽ (پاڻ) سڌاريائون تہ بيشڪ اللہ (بہ) بخشڻهار مهربان آهي (٨٩). جن پنهنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪفر ڪيو وري ڪفر ۾ وڌيا تن جي توبه ڪڏهن بہ قبول نہ ڪبي- ۽ اُهي ئي گمراهہ آهن (٩٠). پڪ جن ڪفر ڪيو ۽ اُهي ڪافر ٿي مُئا تن مان ڪو هڪڙو اگرچہ سڄيءَ زمين جيترو سونُ (پنهنجن گُناهن جي) عيوض ڏئي تہ بہ اُهو اُن کان قبول نہ ڪبو- اِهي (اُهي) آهن جن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي ۽ اُنهن جو ڪو مددگار ڪونهي (٩١).

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰی تُنْفِقُوْا مِمَّا تُحِبُّوْنَ ۬ؕ وَمَا تُنْفِقُوْا
مِنْ شَیْءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِیْمٌ ﴿۹۲﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِّبَنِیْۤ
اِسْرَآءِیْلَ اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسْرَآءِیْلُ عَلٰی نَفْسِهٖ مِنْ قَبْلِ اَنْ
تُنَزَّلَ التَّوْرٰىةُ ؕ قُلْ فَاْتُوْا بِالتَّوْرٰىةِ فَاتْلُوْهَاۤ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِیْنَ ﴿۹۳﴾ فَمَنِ افْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ الْكَذِبَ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ
فَاُولٰٓىِٕكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۹۴﴾ قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ ۫ فَاتَّبِعُوْا مِلَّةَ اِبْرٰهِیْمَ
حَنِیْفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِیْنَ ﴿۹۵﴾ اِنَّ اَوَّلَ بَیْتٍ وُّضِعَ لِلنَّاسِ
لَلَّذِیْ بِبَكَّةَ مُبٰرَكًا وَّهُدًی لِّلْعٰلَمِیْنَ ﴿۹۶﴾ ۚ فِیْهِ اٰیٰتٌۢ بَیِّنٰتٌ مَّقَامُ
اِبْرٰهِیْمَ ۚ۬ وَمَنْ دَخَلَهٗ كَانَ اٰمِنًا ؕ وَلِلّٰهِ عَلَی النَّاسِ حِجُّ الْبَیْتِ
مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَیْهِ سَبِیْلًا ؕ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِیٌّ عَنِ
الْعٰلَمِیْنَ ﴿۹۷﴾ قُلْ یٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَكْفُرُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ ۖۗ وَاللّٰهُ
شَهِیْدٌ عَلٰی مَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۸﴾ قُلْ یٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَصُدُّوْنَ عَنْ
سَبِیْلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ تَبْغُوْنَهَا عِوَجًا وَّاَنْتُمْ شُهَدَآءُ ؕ وَمَا اللّٰهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۹﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ تُطِیْعُوْا فَرِیْقًا
مِّنَ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ یَرُدُّوْكُمْ بَعْدَ اِیْمَانِكُمْ كٰفِرِیْنَ ﴿۱۰۰﴾

چڱائيءَ کي ايسين ڪڏهن نہ پهچندؤ جيسين جن شين کي دوست رکندا آهيو تن مان (الله جي واٽ ۾ نہ) خرچ ڪريو ۽ جيڪا شيءِ (الله لڳ) خرچ ڪريو (سا ڀلي هئڻ گهرجي) ڇو تہ الله اُن کي ڄاڻندڙ آهي (۹۲). هر (ڪنهن قسم جو) طعام بني اسرائيلن لاءِ حلال هو ان کانسواءِ جيڪو يعقوب پاڻ تي توريت جي لهڻ کان اڳ حرام ڪيو هو (اي پيغمبر!) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ توريت آڻيو پوءِ اُهو پڙهو (۹۳). پوءِ جيڪي هن کان پوءِ الله تي ڪوڙ ٺاهيندا سي ئي ظالم آهن (۹۴). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله سچ چيو آهي پوءِ ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جي تابعداري ڪريو ۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نہ هو (۹۵). (عبادت جو) پهريون گهرُ جو ماڻهن لاءِ بڻايو ويو، سو اُهوئي آهي جو مَڪي ۾ برڪت وارو ۽ جڳ لاءِ هدايت آهي (۹٦). جنهن ۾ پڌريون نشانيون آهن (هڪڙي) مقام ابراهيم آهي (جو ان ۾ ابراهيم جي پيرن جو نشان آهي)- ۽ جيڪو اُتي داخل ٿيو سو امن وارو آهي- ۽ الله لاءِ خاني ڪعبي جو حج اُنهن ماڻهن تي لازم آهي جن کي ڏانهنس واٽ وٺڻ جي سگهہ آهي- ۽ جنهن انڪار ڪيو (تہ الله کي پرواه نہ آهي) ڇو تہ الله جهانن کان بي پرواه آهي (۹۷). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! الله جي آيتن کي ڇو نہ ٿا مڃيو؟ ۽ (حقيقت ڪري) جيڪي ڪندا آهيو تنهن تي الله شاهد آهي (۹۸). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! جيڪو ايمان آڻي تنهن کي الله جي واٽ کان ڇو ٿا جهليو؟ اُن (واٽ) جي ڏنگائي ٿا گهرو؟ هن هوندي جو اوهين ڄاڻندڙ آهيو، ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (۹۹). اي ايمان وارؤ جيڪڏهن ڪتاب وارن مان ڪنهن ٽوليءَ جي فرمانبرداري ڪندؤ تہ اوهان جي ايمان آڻڻ کان پوءِ اوهان کي ڦيرائي ڪافر ڪندا (۱۰۰).

وَكَيْفَ تَكْفُرُوْنَ وَاَنْتُمْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ اٰيٰتُ اللّٰهِ وَفِيْكُمْ رَسُوْلُهٗ ؕ
وَمَنْ يَّعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِيَ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٠١﴾ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقٰتِهٖ وَلَا تَمُوْتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ
مُّسْلِمُوْنَ ﴿١٠٢﴾ وَاعْتَصِمُوْا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيْعًا وَّلَا تَفَرَّقُوْا ۪ وَاذْكُرُوْا
نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَآءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوْبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهٖۤ اِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ
مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٠٣﴾ وَلْتَكُنْ
مِّنْكُمْ اُمَّةٌ يَّدْعُوْنَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ
تَفَرَّقُوْا وَاخْتَلَفُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٠٥﴾ ۙ يَّوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوْهٌ وَّتَسْوَدُّ وُجُوْهٌ ۚ فَاَمَّا
الَّذِيْنَ اسْوَدَّتْ وُجُوْهُهُمْ ۣ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ فَذُوْقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿١٠٦﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ ابْيَضَّتْ وُجُوْهُهُمْ
فَفِيْ رَحْمَةِ اللّٰهِ ؕ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ اللّٰهِ
نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ؕ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٨﴾

۽ (اوهين) هن هوندي ڪيئن ڪافر ٿا ٿيو؟ جو الله جون آيتون اوهان تي پڙهجن ٿيون ۽ سندس پيغمبر اوهان ۾ آهي- ۽ جيڪو الله (جي دين) کي چنبڙي وٺندو تنهن کي بيشڪ سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاريو ويندو (۱۰۱). اي مؤمنؤ! الله کان (ائين) ڊڄو جيئن ڪانئس ڊڄڻ جو حق آهي ۽ اوهين مسلمان هجڻ کان سواءِ نه مرجو (۱۰۲). ۽ الله جي رسيءَ (يعني قرآن) کي سڀئي چنبڙي وٺو ۽ ڌار ڌار نه ٿيو ۽ پاڻ تي الله جي نعمت کي ياد ڪريو جو جڏهن پاڻ ۾ ويري هيؤ پوءِ اوهان جي دلين ۾ ميلاپ وڌائين پوءِ سندس فضل سان هڪ ٻئي جا ڀائر ٿيؤ، ۽ اوهين دوزخ جي کڏ جي ڀر تي هيؤ پوءِ اوهان کي ڪانئس بچايائين اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجيون نشانيون بيان ڪندو آهي ته مانَ اوهين هدايت وارا ٿيو (۱۰۳). ۽ اوهان ۾ هڪ اهڙي جماعت هئڻ گهرجي جي چڱائيءَ ڏانهن سڏين ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪن ۽ برن ڪمن کان جهلين ۽ اهي ئي ڪامياب آهن (۱۰۴). ۽ اوهين انهن جهڙا نه ٿيو جي فرقو فرقو ٿي ويا ۽ وٽن معجزا آيا اُن کان پوءِ به تڪرار ڪيائون- ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۰۵). اُنهيءَ ڏينهن جو ڪي منهن گورا ٿيندا ۽ ڪي منهن ڪارا ٿيندا، پوءِ جن جا منهن ڪارا ٿيندا (چيو ويندن ته) اوهين پنهنجي ايمان (آڻڻ) کان پوءِ ڇو ڪافر ٿيوَ؟ پوءِ اُنهيءَ ڪري جو اوهين ڪافر ٿيا هيؤ عذاب (جو مزو) چکو (۱۰٦). ۽ جن جا منهن گورا هوندا سي الله جي رحمت هيٺ رهندا- اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا هوندا (۱۰۷). (اي پيغمبر!)اِهي الله جون آيتون آهن جي (اسين) تو تي سچيءَ طرح پڙهون ٿا- ۽ الله جهانن لاءِ ظلم ڪرڻ نه گهرندو آهي (۱۰۸).

وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ؕ وَاِلَی اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ۠﴿۱۰۹﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ
بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ؕ وَلَوْ
اٰمَنَ اَهْلُ الْكِتٰبِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ وَاَكْثَرُهُمُ
الْفٰسِقُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ لَنْ يَّضُرُّوْكُمْ اِلَّاۤ اَذًى ؕ وَاِنْ يُّقَاتِلُوْكُمْ يُوَلُّوْكُمُ
الْاَدْبَارَ ۫ ثُمَّ لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ اَيْنَ مَا
ثُقِفُوْۤا اِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبَآءُوْ بِغَضَبٍ
مِّنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا
يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ الْاَنْۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ؕ ذٰلِكَ
بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ لَيْسُوْا سَوَآءً ؕ مِنْ اَهْلِ
الْكِتٰبِ اُمَّةٌ قَآئِمَةٌ يَّتْلُوْنَ اٰيٰتِ اللّٰهِ اٰنَآءَ الَّيْلِ وَ
هُمْ يَسْجُدُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَ
يَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُوْنَ
فِی الْخَيْرٰتِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۱۴﴾ وَمَا يَفْعَلُوْا
مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُّكْفَرُوْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۱۵﴾

۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي (سو خاص) الله جو آهي۔ ۽ (سڀ) ڪم الله ڏانهن موٽايا ويندا (۱۰۹). اوهين اهڙي ڀَلي اُمت ماڻهن لاءِ پيدا ٿيل آهيو جو چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا آهيو ۽ برن ڪمن کان جهليندا آهيو ۽ الله کي مڃيندا آهيو۔ ۽ جيڪڏهن اهل ڪتاب ايمان آڻين ها ته يقيناً تن لاءِ ڀَلو هجي ها! منجهائن ڪي مؤمن آهن ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (۱۱۰). (اهي زباني) ايذاءَ کان سواءِ اوهان کي ڪڏهن ڏکوئي نه سگهندا۔ ۽ جيڪڏهن اوهان سان وڙهندا ته اوهان کي پُٺي ڏيئي ڀڄندا، وري مدد نه ڏبن (۱۱۱). الله جي ذمي ۽ ماڻهن جي پناه کان سواءِ جتي لڌا ويندا اُتي مٿن خواري هنئي ويئي آهي ۽ الله جي ڏمر هيٺ وريا ۽ مٿن محتاجي هنئي ويئي آهي۔ اِها (سزا) هن ڪري آهي جو الله جي آيتن کي نه ٿي مڃيائون ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿي ڪُٺائون۔ اُهي (عادتون) اِنهيءَ ڪري آهن جو بي فرماني ڪيائون ۽ حد کان لنگهندڙ هوا (۱۱۲). اِهي (سڀ) هڪ جهڙا نه آهن۔ ڪتاب وارن مان هڪڙي اَهڙي سڌي ٽولي آهي جو الله جون آيتون رات جي وقتن ۾ پڙهندا آهن ۽ اُهي نماز (به) پڙهندا آهن (۱۱۳). الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا آهن ۽ برن ڪمن کان جهليندا آهن ۽ نيڪين (يعني دين مڃڻ) ۾ اڳرائي ڪندا آهن۔ ۽ اِهي ڀلارن مان آهن (۱۱۴). ۽ جيڪا به چڱائي ڪندا آهن تنهن جي بي قدري هرگز نه ڪبي۔ ۽ الله پرهيزگارن کي ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵).

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۱۱۶﴾
مَثَلُ مَا يُنْفِقُوْنَ فِيْ هٰذِهِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيْحٍ فِيْهَا
صِرٌّ اَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَاَهْلَكَتْهُ ؕ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۱۱۷﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لَا تَتَّخِذُوْا بِطَانَةً مِّنْ دُوْنِكُمْ لَا يَاْلُوْنَكُمْ خَبَالًا ؕ وَدُّوْا مَا
عَنِتُّمْ ۚ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَآءُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ۚۖ وَمَا تُخْفِيْ صُدُوْرُهُمْ
اَكْبَرُ ؕ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيٰتِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۱۸﴾ هٰٓاَنْتُمْ اُولَآءِ
تُحِبُّوْنَهُمْ وَلَا يُحِبُّوْنَكُمْ وَتُؤْمِنُوْنَ بِالْكِتٰبِ كُلِّهٖ ۚ وَاِذَا لَقُوْكُمْ
قَالُوْٓا اٰمَنَّا ۚۖ وَاِذَا خَلَوْا عَضُّوْا عَلَيْكُمُ الْاَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ ؕ
قُلْ مُوْتُوْا بِغَيْظِكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ ۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۱۱۹﴾ اِنْ
تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۫ وَاِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَّفْرَحُوْا
بِهَا ؕ وَاِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوْا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ
اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿۱۲۰﴾ ع وَاِذْ غَدَوْتَ مِنْ اَهْلِكَ
تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِيْنَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۲۱﴾

جن ڪفر ڪيو تن کان نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد الله جو
ڪجھ (عذاب) ٽاري سگھندا ۽ اُهي دوزخي آهن، اُهي منجھس سدائين
رهڻ وارا آهن (١١٦). هن دنيا جي حياتيءَ ۾ جيڪي (رياءَ لاءِ) خرچ
ڪندا آهن تنهن جو مثال اُنهيءَ واءُ جي مثال وانگر آهي جنهن ۾ پارو
هجي جو اُن توليءَ جي پوک کي لڳي جن پاڻ تي ظلم ڪيو پوءِ اُن
(پوک) کي ناس ڪري- ۽ الله ساڻن ظلم نه ڪيو آهي پر اُهي پاڻ تي
ظلم ڪن ٿا (١١٧). اي ايمان وارؤ! پنهنجن (مسلمانن) کان سواءِ ٻين
(قومن) کي ڳجهو دوست ڪري نه وٺو (جو) اوهان جي نقصان ڪرڻ ۾
ڪا گهٽتائي نه ڪندا آهن. اوهان جي تڪليف پسند ڪيائون، بيشڪ
سندن واتن مان دشمني پڌري ٿي آهي ۽ جيڪو (ساڙ) سندن سينن لڪايو
آهي سو تمام وڌو آهي- بيشڪ اسان اوهان لاءِ نشانيون بيان ڪيون
آهن جيڪڏهن سمجهندا آهيو (١١٨). اوهين اُهي آهيو جو اُنهن کي
دوست رکندا آهيو ۽ اُهي اوهان کي دوست نه رکندا آهن ۽ اوهين الله جي
سڀني ڪتاب کي مڃيندا آهيو، ۽ جڏهن اوهان سان مِلن ٿا (تڏهن) چون
ٿا ته مڃيوسين، ۽ جڏهن اڪيلا ٿين ٿا (تڏهن) اوهان تي ڪاوڙ کان
آڱرين کي چٻين ٿا- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته (اوهين) پنهنجي ڪاوڙ
سببان مرو- ڇو ته الله سينن وارو (راز) ڄاڻندو آهي (١١٩). (اي مؤمنؤ!)
جيڪڏهن اوهانکي ڪا چڱائي پهنچندي آهي ته کين ڏکوئيندي آهي ۽
جيڪڏهن اوهان کي ڪو ڏک پهچندو آهي ته اُن سببان خوش ٿيندا
آهن- ۽ جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ۽ پرهيزگاري ڪريو ته سندن مڪر
اوهان کي ڪوبه نقصان نه رسائيندو ڇو ته جيڪي ڪندا آهن تنهن کي
الله گهيرو ڪندڙ آهي (١٢٠). (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل (تون)
پنهنجي گهر مان سويرو نڪتين جو مؤمنن کي جنگ لاءِ مورچن تي وهاريئي
ٿي- ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٢١).

اِذْ هَمَّتْ طَّآئِفَتٰنِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَا ۙ وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَا ؕ وَعَلَى
اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۲۲﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَّاَنْتُمْ
اَذِلَّةٌ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ اِذْ تَقُوْلُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ
اَلَنْ يَّكْفِيَكُمْ اَنْ يُّمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلٰثَةِ اٰلٰفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ
مُنْزَلِيْنَ ﴿۱۲۴﴾ بَلٰٓى ۙ اِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوْا وَيَاْتُوْكُمْ مِّنْ فَوْرِهِمْ
هٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اٰلٰفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِيْنَ ﴿۱۲۵﴾
وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوْبُكُمْ بِهٖ ؕ وَمَا
النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ﴿۱۲۶﴾ ۙ لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوْا خَآئِبِيْنَ ﴿۱۲۷﴾ لَيْسَ لَكَ
مِنَ الْاَمْرِ شَیْءٌ اَوْ يَتُوْبَ عَلَيْهِمْ اَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَاِنَّهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿۱۲۸﴾
وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَ
يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۲۹﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا لَا تَاْكُلُوا الرِّبٰٓوا اَضْعَافًا مُّضٰعَفَةً ۪ وَّاتَّقُوا
اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۱۳۰﴾ ع وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِىْٓ اُعِدَّتْ
لِلْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۳۱﴾ ع وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۱۳۲﴾ ج

(ياد ڪر!) جنهن مهل اوهان مان ٻن ٽولين بي همت ٿيڻ جو ارادو ڪيو ۽ الله سندن مددگار هو، ۽ مؤمنن کي جڳائي ته الله تي ڀروسو ڪن (١٢٢). ۽ بيشڪ الله اوهان کي اُنهيءَ حالت ۾ جو اوهين ڪمزور هيؤ بدر ۾ سوڀ ڏني- پوءِ الله کان ڊڄو مانَ اوهين شڪر ڪريو (١٢٣). (اي پيغمبر! اُنهيءَ مهل کي ياد ڪر) جنهن مهل تو مؤمنن کي چيو ٿي ته اوهان کي اوهان جي پالڻهار جي ٽن هزارن (آسمان کان) لاٿل ملائڪن سان مدد ڪرڻ ڪافي نه آهي ڇا؟ (١٢٤). هائو! جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ۽ پرهيزگار ٿجو ۽ هڪدم اهي (ڪافر) اوهان تي اچي ڪڙڪن ته اوهان جو پالڻهار پنجن هزارن نشان ڪيلن ملائڪن سان اوهان کي مدد ڏيندو (١٢٥). ۽ الله اُن (مدد) کي رڳو اوهان جي خوشخبريءَ لاءِ ڪيو آهي، ۽ هن لاءِ ته اوهان جون دليون اُن سان (ڀلي ته) اطمينان وٺن- ۽ الله غالب حڪمت واري جي پار کان سواءِ ڪا مدد (ملڻي) نه آهي (١٢٦). (۽) هن لاءِ ته هڪ پاسو (يعني ڀاڱو) ڪافرن جو ڇني ڇڏي يا کين هيٺو ڪري ڇڏي ته بي نصيب ٿي ڦِرن (١٢٧). (اي پيغمبر!) اُن ڪم ۾ تنهنجو ڪو واسطو نه آهي (الله) يا مٿن ٻاجهه سان موٽندو يا کين عذاب ڪندو ڇو ته اُهي ظالم آهن (١٢٨). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي (سو خاص) الله جو آهي- جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي بخشيندو آهي ۽ جنهن کي گهرندو تنهن کي عذاب ڪندو آهي- ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢٩). اي ايمان وارؤ! (اوهين) وياج ٻيڻو چؤڻو نه کائو ۽ الله کان ڊڄو مانَ اوهين ڪامياب ٿيو (١٣٠). ۽ اُن باهه کان ڊڄو جا ڪافرن لاءِ تيار ڪئي ويئي آهي (١٣١). ۽ الله ۽ رسول جي فرمانبرداري ڪريو ته مانَ اوهان تي ٻاجهه ڪئي وڃي (١٣٢).

وَسَارِعُوْٓا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ
وَالْاَرْضُ ۙ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۳۳﴾ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ فِى السَّرَّآءِ
وَالضَّرَّآءِ وَالْكٰظِمِيْنَ الْغَيْظَ وَالْعَافِيْنَ عَنِ النَّاسِ ؕ وَاللّٰهُ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۳۴﴾ وَالَّذِيْنَ اِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوْٓا
اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوْا لِذُنُوْبِهِمْ ۠ وَمَنْ يَّغْفِرُ
الذُّنُوْبَ اِلَّا اللّٰهُ ۠ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلٰى مَا فَعَلُوْا وَهُمْ
يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۳۵﴾ اُولٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَ
جَنّٰتٌ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَنِعْمَ اَجْرُ
الْعٰمِلِيْنَ ﴿۱۳۶﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ ۙ فَسِيْرُوْا فِى
الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۱۳۷﴾ هٰذَا
بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَّمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۳۸﴾ وَلَا تَهِنُوْا وَ
لَا تَحْزَنُوْا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۳۹﴾ اِنْ
يَّمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهٗ ؕ وَتِلْكَ
الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ ۚ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَآءَ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۴۰﴾ ۙ

۽ (اوهين) پنهنجي پالڻهار جي بخشش ۽ اُنهيءَ بهشت ڏانهن اڳرائي ڪريو جنهن جي ويڪر آسمانن ۽ زمين جيتري آهي انهن پرهيزگارن لاءِ تيار ڪيو ويو (۱۳۳). جيڪي سک ۽ ڏک ۾ (الله ڪارڻ) خرچ ڪندا آهن ۽ ڪاوڙ کائيندڙ ۽ ماڻهن (جا قصور) معاف ڪندڙ آهن۔ ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (۱۳۴). ۽ اُهي جڏهن ڪو بيحيائيءَ جو ڪم ڪندا آهن، يا پاڻ تي ظلم ڪندا آهن (تڏهن) الله کي ياد ڪندا آهن، ۽ پنهنجن گناهن جي بخشش گهرندا آهن ۽ الله کان سواءِ ڪير گناه بخشيندو؟ ۽ جيڪي ڪيائون تنهن تي ڄاڻي ٻجهي هميشگي نہ ڪندا آهن (۱۳۵). اُنهن جو اجر سندن پالڻهار وٽان بخشش ۽ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن ۽ ڪمائيندڙن جو اجر چڱو آهي (۱۳٦). بيشڪ اوهان کان اڳ ڪيترا واقعا گذريا آهن پوءِ (اوهين) ملڪ ۾ گهمو ڦرو پوءِ نهاريو تہ نہ مڃيندڙن جي پڇاڙي ڪيئن هئي؟ (۱۳۷). هيءُ ماڻهن لاءِ بيان آهي ۽ پرهيزگارن لاءِ هدايت ۽ نصيحت آهي (۱۳۸). ۽ نہ سست ٿيو ۽ نڪي غمگين ٿيو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو تہ اوهان (ئي)غالب (ٿيڻ وارا) آهيو (۱۳۹). جيڪڏهن اوهان کي (اُحد ۾) ڪو گهاءُ پهتو آهي تہ بيشڪ اُن جهڙو گهاءُ ڪافرن کي (بدر ۾) پهتو هو۔ ۽ هي اهڙا ڏينهن آهن جو (اسين) اُنهن کي ماڻهن جي وچ ۾ ڦيريندا آهيون (تہ نصيحت وٺن)، ۽ هن لاءِ تہ الله مؤمنن کي نکيڙي ۽ اوهان مان ڪن کي شهيد ڪري۔ ۽ الله ظالمن کي دوست نہ رکندو آهي (۱۴۰).

وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَيَمْحَقَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۴۱﴾ اَمْ
حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جٰهَدُوْا
مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۴۲﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ
قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُ ۪ فَقَدْ رَاَيْتُمُوْهُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿۱۴۳﴾ ع وَمَا
مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوْلٌ ۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ؕ اَفَا۟ئِنْ
مَّاتَ اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰۤى اَعْقَابِكُمْ ؕ وَمَنْ يَّنْقَلِبْ عَلٰى
عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَّضُرَّ اللّٰهَ شَيْـًٔا ؕ وَسَيَجْزِى اللّٰهُ الشّٰكِرِيْنَ ﴿۱۴۴﴾
وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ اَنْ تَمُوْتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتٰبًا مُّؤَجَّلًا ؕ وَ
مَنْ يُّرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا ۚ وَمَنْ يُّرِدْ ثَوَابَ
الْاٰخِرَةِ نُؤْتِهٖ مِنْهَا ؕ وَسَنَجْزِى الشّٰكِرِيْنَ ﴿۱۴۵﴾ وَكَاَيِّنْ
مِّنْ نَّبِيٍّ قٰتَلَ ۙ مَعَهٗ رِبِّيُّوْنَ كَثِيْرٌ ۚ فَمَا وَهَنُوْا
لِمَاۤ اَصَابَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوْا وَمَا اسْتَكَانُوْا ؕ
وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۴۶﴾ وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ اِلَّاۤ اَنْ
قَالُوْا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَاِسْرَافَنَا فِيْۤ اَمْرِنَا
وَثَبِّتْ اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۴۷﴾

۽ هن لاءِ ته الله مؤمن کي کرو کري ۽ ڪافرن کي ناس ڪري (۱۴۱). اوهان بهشت ۾ گهڙڻ جو گمان ڪيو آهي ڇا؟ هن هوندي جو الله اڃا اوهان مان مجاهدن کي نه نکيڙيو آهي ۽ نڪي صابرن کي نکيڙيو آهي (۱۴۲). ۽ بيشڪ اوهين موت کي اُن جي ملڻ کان اڳ گهُرندا هيؤ پوءِ بيشڪ ان کي ڏٺوَ ۽ اوهين نهاريندا رهيؤ (۱۴۳). ۽ محمد (ﷺ الله جو) پيغمبر ئي آهي، بيشڪ اُن کان اڳ ڪيترا پيغمبر گذري ويا۔ پوءِ جيڪڏهن (اُهو) مري وڃي يا قتل ٿئي ته (اوهين) پنهنجين ڪڙين (ڀَر پوئتي) ڦرندؤ ڇا؟ ۽ جيڪو پنهنجين ڪڙين (ڀَر پوئتي) تي ڦرندو سو الله کي ڪجھ به نقصان ڪڏهن نه پهچائيندو، ۽ الله شاڪرن (احسان مڃيندڙن) کي سنت ثواب ڏيندو (۱۴۴). ۽ الله جي مقرر وقت لکيل حڪم کان سواءِ ڪنهن کي مرڻو نه آهي۔ ۽ جيڪو دنيا جو ثواب گهرندو تنهن کي اُن مان ڏينداسون، ۽ جيڪو آخرت جو ثواب گهرندو تنهن کي اُن مان ڏيندا سون۔ ۽ شاڪرن کي (چڱو) ثواب سنت ڏينداسون (۱۴۵). ۽ پيغمبرن مان گهڻا (ڪافرن سان) وڙهيا ساڻن گهڻا الله وارا هئا، پوءِ جيڪي الله جي واٽ ۾ کين پهتو تنهن سببان نڪي سست ٿيا ۽ نڪي هيٺا ٿيا ۽ نڪي عاجزي ڪيائون۔ ۽ الله صابرن کي دوست رکندو آهي (۱۴٦). ۽ سندن چوڻ (هن) قول کانسواءِ نه هو ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي اسان جا گناه (بخش) ۽ اسان جي ڪم ۾ اسان جي زيادتي بخش ۽ اسان جا پير ثابت رک ۽ اسان کي ڪافرن جي ٽوليءَ تي فتح ڏي! (۱۴۷).

فَاٰتٰىهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِ ؕ
وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۴۸﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ
تُطِيْعُوا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَرُدُّوْكُمْ عَلٰۤى اَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوْا
خٰسِرِيْنَ ﴿۱۴۹﴾ بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ ۚ وَهُوَ خَيْرُ النّٰصِرِيْنَ ﴿۱۵۰﴾
سَنُلْقِىْ فِىْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَاۤ اَشْرَكُوْا
بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا ۚ وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ وَ
بِئْسَ مَثْوَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۵۱﴾ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهٗۤ
اِذْ تَحُسُّوْنَهُمْ بِاِذْنِهٖ ۚ حَتّٰۤى اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ
فِى الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَاۤ اَرٰىكُمْ مَّا تُحِبُّوْنَ ؕ
مِنْكُمْ مَّنْ يُّرِيْدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرِيْدُ الْاٰخِرَةَ ۚ
ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ؕ وَ
اللّٰهُ ذُوْ فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۵۲﴾ اِذْ تُصْعِدُوْنَ وَلَا
تَلْوٗنَ عَلٰۤى اَحَدٍ وَّالرَّسُوْلُ يَدْعُوْكُمْ فِىْۤ اُخْرٰىكُمْ
فَاَثَابَكُمْ غَمًّاۢ بِغَمٍّ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ
وَلَا مَاۤ اَصَابَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۵۳﴾

پوءِ الله ڪين دنيا جو ثواب ۽ آخرت جو ڀلو ثواب ڏنو. ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (١۴٨). اي ايمان وارؤ! جيڪڏهن اوهين ڪافرن جو چيو مڃيندؤ ته اوهان کي اوهان جي ڪڙين (ڀَر پوئتي) ڦيرائيندا پوءِ اوهين ڦِري نقصان وارا ٿيندؤ (١۴٩). بلڪ الله اوهان جو سائين آهي، ۽ اُهو بهتر مدد ڏيندڙ آهي (١۵٠). ڪافرن جي دلين ۾ هن سببان سگهو دهشت وجهنداسون جو الله سان اهڙيءَ شيءِ کي شريڪ ڪيائون جنهن لاءِ الله ڪا سَندَ نه لاٿي آهي، ۽ سندن جاءِ باهه آهي. ۽ (اُهو) ظالمن جو بڇڙو هنڌ آهي (١۵١). ۽ بيشڪ الله اوهان سان پنهنجو وعدو سچو ڪيو آهي جڏهن ته اُنهن (ڪافرن) کي سندس حڪم سان پئي ڪٺوَ، حتاڪ بي همت ٿيؤ ۽ ڪم (پوري ڪرڻ) ۾ تڪرار ڪيوَ ۽ جيڪي پسند ڪندا هيؤ سو اوهان کي ڏيکاريائين تنهن ڪان پوءِ به بي فرماني ڪيوَ، اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو دنيا گهرندو آهي ۽ اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو آخرت گهرندو آهي، وري اوهان کي اُنهن ڪان هن لاءِ ڦيرايائين ته اوهان کي پرکي، ۽ بيشڪ اوهان کي معافي ڏنائين. ۽ الله مؤمنن تي فضل ڪرڻ وارو آهي (١۵٢). جڏهن اوهين پري ٿي ڀڳؤ ۽ ڪنهن هڪ تي (ڪنڌ ڦيري) نه ٿي واجهايوَ، ۽ پيغمبر اوهان کي اوهان جي پٺيان سڏيندو رهيو پوءِ (الله) اوهان کي ڏک تي ڏک جو بدلو ڏنو (اِهو) هن لاءِ ته جيڪي اوهان کان ٿي ويو نڪي تنهن تي ۽ جيڪي اوهان کي پهتو نڪي تنهن تي غمگين ٿيو. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١۵٣).

ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُّعَاسًا يَّغْشٰى طَآئِفَةً
مِّنْكُمْ ۙ وَطَآئِفَةٌ قَدْ اَهَمَّتْهُمْ اَنْفُسُهُمْ يَظُنُّوْنَ بِاللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ
ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ ؕ يَقُوْلُوْنَ هَلْ لَّنَا مِنَ الْاَمْرِ مِنْ شَیْءٍ ؕ قُلْ اِنَّ
الْاَمْرَ كُلَّهٗ لِلّٰهِ ؕ يُخْفُوْنَ فِیْۤ اَنْفُسِهِمْ مَّا لَا يُبْدُوْنَ لَكَ ؕ يَقُوْلُوْنَ
لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ شَیْءٌ مَّا قُتِلْنَا هٰهُنَا ؕ قُلْ لَّوْ كُنْتُمْ فِیْ بُيُوْتِكُمْ
لَبَرَزَ الَّذِيْنَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ اِلٰى مَضَاجِعِهِمْ ۚ وَلِيَبْتَلِیَ
اللّٰهُ مَا فِیْ صُدُوْرِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِیْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ
بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۱۵۴﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ ۙ
اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطٰنُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوْا ۚ وَلَقَدْ عَفَا اللّٰهُ
عَنْهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۵۵﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا
كَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَقَالُوْا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا ضَرَبُوْا فِی الْاَرْضِ
اَوْ كَانُوْا غُزًّى لَّوْ كَانُوْا عِنْدَنَا مَا مَاتُوْا وَمَا قُتِلُوْا ۚ لِيَجْعَلَ
اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً فِیْ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ يُحْیٖ وَيُمِيْتُ ؕ وَ
اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۱۵۶﴾ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِیْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
اَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ﴿۱۵۷﴾

وري ڏک کان پوءِ اوهان تي آرام ۽ (جي) پنڪي لاٿائين جو اوهان مان هڪ ٽوليءَ تي غلبو ڪندي رهي ۽ ٻي ٽولي هئي جنهن کي سندن نفسن غمگين ڪيو هو ناحق جاهليت جو گمان الله تي پيانيائون ٿي- چيائون ته اسان لاءِ انهي ڪم مان ڇا ڪجھ (ٿيڻو) آهي؟ (اي پيغمبر!) چؤ ته سڀ اختيار الله جو ئي آهي- جيڪي توتي پڌرو نه ڪندا آهن سو پنهنجين دلين ۾ لڪائيندا آهن- چوندا آهن ته جيڪڏهن اسان جي وس ۾ ڪجھ به ڪم هجي ها ته اسين هت نه ڪسون ها- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته جيڪڏهن اوهين پنهنجن گهرن ۾ هجو ها ته جن تي ڪسڻ لکيل هو سي ضرور پنهنجي ڪوس جي جاين ڏانهن نڪرن ها ۽ (هن لاءِ) ته جيڪي اوهان جي سينن ۾ آهي سو الله پرکي ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو کرو ڪري- ۽ الله سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (١۵۴). اوهان مان جن اُنهيءَ ڏينهن منهن موڙيو جو ٻه ٽوليون (هڪ ٻئي جي) سامهون ٿيون ته اُنهن کي شيطان سندن ڪجھ ڪئي جي شامت جي سبب ٿيڙيو، ۽ بيشڪ الله اُنهن کي معافي ڏني ڇو ته الله بخشڻهار بردبار آهي (١۵۵). اي ايمان وارؤ! اُنهن ڪافرن وانگر نه ٿيو جي پنهنجن ڀائرن لاءِ جڏهن اُهي ملڪ ۾ مسافري ڪن يا لڙائي ڪندڙ هجن (تڏهن) چون ٿا ته جيڪڏهن اسان وٽ هجن ها ته نه مرن ها ۽ نڪي ڪسجن ها! ته جيئن الله ان کي سندين دلين ۾ حسرت ڪري- ۽ الله ئي جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي- ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (١۵٦). ۽ جيڪڏهن اوهين الله جي واٽ ۾ قتل ٿي پيؤ يا مري پيؤ ته جيڪي گڏ ڪندا آهن تنهن کان الله جي بخشش ۽ ٻاجھ (بلڪل) ڀلي آهي (١۵٧).

وَلَئِنْ مُّتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَاِالَى اللّٰهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۱۵۸﴾ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ
اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ ۚ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيْظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوْا مِنْ
حَوْلِكَ ۠ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِى الْاَمْرِ ۚ
فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِيْنَ ﴿۱۵۹﴾
اِنْ يَّنْصُرْكُمُ اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ يَّخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِىْ
يَنْصُرُكُمْ مِّنْۢ بَعْدِهٖ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۶۰﴾ وَمَا
كَانَ لِنَبِىٍّ اَنْ يَّغُلَّ ؕ وَمَنْ يَّغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ
ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۱۶۱﴾ اَفَمَنِ اتَّبَعَ
رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْۢ بَآءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰىهُ جَهَنَّمُ ؕ وَ
بِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۱۶۲﴾ هُمْ دَرَجٰتٌ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۶۳﴾ لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ اِذْ بَعَثَ فِيْهِمْ رَسُوْلًا
مِّنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِهٖ وَيُزَكِّيْهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ
وَالْحِكْمَةَ ۚ وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۱۶۴﴾ اَوَلَمَّآ
اَصَابَتْكُمْ مُّصِيْبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِّثْلَيْهَا ۙ قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَا ؕ قُلْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۶۵﴾

۽ جيڪڏهن (اوهين) مري وڃو يا ڪسي پئو تہ ضرور الله ڏانهن گڏ ڪيا
ويندؤ (١٥٨). پوءِ (اي پيغمبر!) الله جي ٻاجھ سببان اُنهن لاءِ نرم ٿيو
آهين، ۽ جيڪڏهن ڪاوڙيل سخت دل هجين ها تہ ضرور تنهنجي آسپاس
کان ڀڄي اُٿن ها پوءِ کين معافي ڏي ۽ اُنهن لاءِ بخشش گُهر ۽ ساڻن ڪم
۾ صلاح ڪر، پوءِ جڏهن تون پڪو اِرادو ڪرين تڏهن الله تي ڀروسو
ڪر- ڇو تہ الله ڀروسي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (١٥٩). جيڪڏهن
الله اوهان کي مدد ڏيندو تہ اوهان تي ڪو غالب (ٿيڻو) نہ آهي، ۽ جيڪڏهن
اوهان کي مدد نہ ڏيندو تہ اُن کان پوءِ ڪير اوهان کي مدد ڏيندو؟ ۽ مؤمنن
کي جڳائي تہ الله تي ڀروسو ڪن (١٦٠). ۽ ڪنهن بہ پيغمبر کي (غنيمت
جي مال ۾) خيانت ڪرڻ نہ جڳائي- ۽ جيڪو خيانت ڪندو سو جيڪا
شيءِ خيانت ڪيائين تنهن سميت قيامت جي ڏينهن ايندو، پوءِ سڀ ڪنهن
ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو پورو بدلو کيس ڏنو ويندو ۽ اُنهن تي ظلم
نہ ڪبو (١٦١). جيڪو الله جي رضامنديءَ جي پٺيان لڳو سو اُن جهڙو
آهي ڇا؟ جيڪو الله جي ڪاوڙ هيٺ ڦري آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي- ۽
(اُهو) موٽڻ جو بڇڙو هنڌ آهي (١٦٢). اُهي الله وٽ (وڏن) درجن وارا
آهن- ۽ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (١٦٣). بيشڪ الله
مؤمنن تي وڏو احسان ڪيو آهي جڏهن تہ اُنهن ۾ سندن قوم مان پيغمبر
موڪليائين جو کين سندس آيتون پڙهي ٻڌائيندو آهي ۽ کين پاڪ ڪندو
آهي ۽ کين ڪتاب ۽ دانائي سيکاريندو آهي، ۽ بيشڪ هن کان اڳ
پڌريءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) هئا (١٦٤). ۽ جڏهن اوهان کي (جنگ اُحد ۾)
ڏک پهتو توڻيڪ (پنهنجن دشمنن کي) اُن جو ٻيڻو (ڏک بدر ۾) پهچايو
هيؤ تہ بہ چيوَ تي تہ هيءَ (مصيبت) ڪٿان (پهتي) آهي؟ (اي پيغمبر!) چؤ
تہ اُها اوهان کي پاڻ وٽان (پهتي) آهي- بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي
وسوارو آهي (١٦٥).

وَمَاۤ اَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۶۶﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ نَافَقُوْا ۖۚ وَقِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوْا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَوِ ادْفَعُوْا ؕ قَالُوْا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَّا تَّبَعْنٰكُمْ ؕ
هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْاِيْمَانِ ۚ يَقُوْلُوْنَ بِاَفْوَاهِهِمْ
مَّا لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُوْنَ ﴿۱۶۷﴾ ۚ اَلَّذِيْنَ قَالُوْا
لِاِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوْا لَوْ اَطَاعُوْنَا مَا قُتِلُوْا ؕ قُلْ فَادْرَءُوْا عَنْ
اَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۶۸﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ قُتِلُوْا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًا ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُوْنَ ﴿۱۶۹﴾ ۙ
فَرِحِيْنَ بِمَاۤ اٰتٰهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۙ وَيَسْتَبْشِرُوْنَ بِالَّذِيْنَ لَمْ
يَلْحَقُوْا بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ ۙ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۱۷۰﴾ ۘ
يَسْتَبْشِرُوْنَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۷۱﴾ ۚۛ اَلَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِ مِنْ ۢ بَعْدِ مَاۤ
اَصَابَهُمُ الْقَرْحُ ۛؕ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا مِنْهُمْ وَاتَّقَوْا اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۷۲﴾ ۚ
اَلَّذِيْنَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوْا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ اِيْمَانًا ۖۗ وَّقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ ﴿۱۷۳﴾

۽ اُنهيءَ ڏينهن، جو ٻـ ٽوليون پاڻ ۾ سامهون ٿيون (تنهن ڏينهن) جيڪي اوهان کي پهتو سو الله جي حڪم سان هو ۽ هن لاءِ هو ته مؤمنن کي نکيڙي (١٦٦). ۽ منافقن کي به نکيڙي، ۽ کين چيو ويو ته اچو الله جي واٽ ۾ وڙهو يا (ڪافرن کان) دفاع ڪريو- چيائون ته جيڪڏهن اسان جنگ ڪرڻ ڄاڻون ها ته ضرور اوهان سان هجون ها- اُهي اُن ڏينهن پاڻ ايمان کان ڪفر ڏي بلڪل ويجهو هئا، پنهنجن واتن سان اُهي (ڳالهيون) چوندا آهن جيڪي سندين دلين ۾ نه آهن ۽ جيڪي لڪائيندا آهن سو الله بلڪل ڄاڻندڙ آهي (١٦٧). (ته) اِهي (اُهي) آهن جن پنهنجن ڀائرن کي چيو ۽ ويٺا رهيا ته جيڪڏهن (اُهي) اسان جو چيو مڃين ها ته نه ڪسجن ها (اي پيغمبر! کين چؤ) ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته پاڻ کان موت کي ٽاريو (١٦٨). ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪُٺا ويا تن کي مئل هرگز نه ڀانءِ! بلڪ (اُهي) جيئرا آهن (۽) پنهنجي پالڻهار وٽ روزي ڏنل آهي (١٦٩). جيڪي الله اُنهن کي پنهنجي فضل سان ڏنو آهي تنهن (حال) سان خوش ٿيندڙ آهن- ۽ جيڪي سندن پٺيان آهن تن مان جيڪي ساڻن نه گڏيا آهن اُنهن لاءِ هن ڪري خوش ٿيندا آهن ته کين ڪو ڀؤ نه آهي ۽ نکي اُهي غمگين رهندا (١٧٠). الله نعمت ۽ فضل سان خوش ٿيندا آهن ۽ الله مؤمنن جو اجر نه وڃائيندو آهي (١٧١). جن پاڻ کي زخم پهچڻ کان پوءِ به الله ۽ رسول جو حڪم قبول ڪيو- اُنهن مان جن چڱائي ڪئي ۽ ڊنا تن لاءِ وڏو اجر آهي (١٧٢). جن کي ماڻهن چيو ته ماڻهن(ڪافرن) اوهان لاءِ لشڪر گڏ ڪيو آهي تنهن ڪري کائنن ڊڄو، پوءِ (اُن چوڻ) هنن اُنهن جو ايمان وڌايو ۽ چيائون ته اسان کي الله ڪافي آهي ۽ (اُهو) چڱو وڪيل (ڀرجهلو) آهي (١٧٣).

فَانْقَلَبُوْا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوْٓءٌ ۙ وَّاتَّبَعُوْا
رِضْوَانَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ ذُوْ فَضْلٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۷۴﴾ اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطٰنُ
يُخَوِّفُ اَوْلِيَآءَهٗ ۖ فَلَا تَخَافُوْهُمْ وَخَافُوْنِ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۷۵﴾
وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِيْنَ يُسَارِعُوْنَ فِي الْكُفْرِ ۚ اِنَّهُمْ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ؕ
يُرِيْدُ اللّٰهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۷۶﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۷۷﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّمَا نُمْلِيْ لَهُمْ خَيْرٌ
لِّاَنْفُسِهِمْ ؕ اِنَّمَا نُمْلِيْ لَهُمْ لِيَزْدَادُوْٓا اِثْمًا ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۱۷۸﴾
مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلٰى مَآ اَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتّٰى يَمِيْزَ
الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَ
لٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبِيْ مِنْ رُّسُلِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ۖ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ۚ
وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۷۹﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ
الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ بِمَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ هُوَ خَيْرًا
لَّهُمْ ؕ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ ؕ سَيُطَوَّقُوْنَ مَا بَخِلُوْا بِهٖ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَ
لِلّٰهِ مِيْرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۱۸۰﴾ ع

پوءِ (اُهي مسلمان) الله جي نعمت ۽ فضل سان موٽيا ڪين ڪا سختي نہ پهتي ۽ الله جي راضپي جي پٺيان لڳا- ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۱۷۴). (اُهو اوهان کي جنگ کان جهليندڙ) شيطان کان سواءِ ٻيو نہ آهي جو پنهنجن دوستن کي ڊيڄاريندو آهي جيڪڏهن (اوهين) مؤمن آهيو تہ اُنهن (ڪافرن) کان نہ ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو (۱۷۵). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪي ڪفر (جي سوڀ) ۾ اڳرائي ڪندا آهن سي توکي غمگين نہ ڪن، ڇو تہ اُهي الله کي ڪجھ بہ نقصان نہ لائيندا، الله گھرندو آهي تہ اُنهن کي آخرت ۾ ڪجھ ڀھرو نہ ڏئي، ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۷٦). جن ايمان جي بدران ڪفر خريد ڪيو سي الله کي ڪجھ بہ نقصان نہ لائيندا، ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۷۷). ۽ ڪافر (هيءُ) نہ ڀانئن تہ کين اسان جي مهلت ڏيڻ اُنهن لاءِ ڀلي آهي- اُنهن کي هن کان سواءِ ڍر نہ ڏني سون تہ گناه ۾ وڌن، ۽ اُنهن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۱۷۸). (اي منافقؤ!) الله کي نہ جڳائيندو آهي تہ جنهن تي اوهين آهيو تنهن تي مؤمنن کي (بہ) ڇڏي ڏي تان جو پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري- ۽ الله کي نہ جڳائيندو آهي جو اوهانکي ڳجھ تي واقف ڪري پر الله پنهنجن پيغمبرن مان جنهن کي گھرندو آهي تنهن کي چونڊيندو آهي پوءِ الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو، ۽ جيڪڏهن (اوهين) مڃيندؤ ۽ ڊڄندؤ تہ اوهان لاءِ وڏو اجر آهي (۱۷۹). ۽ جيڪي الله پنهنجي فضل سان کين ڏنو آهي تنهن ۾ جيڪي بخل ڪن سي (ائين) بالڪل نہ ڀانئين تہ اُهو (بخل) کين ڪو چڱو آهي- بلڪ اُهو اُنهن لاءِ بڇڙو آهي- جنهن شيءِ جو بخل ڪيائون سا قيامت جي ڏينهن ڳٽ ڪري وجھبين- ۽ آسمانن ۽ زمين جي ميراث الله جي آهي- ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۸۰).

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ فَقِيْرٌ وَّ نَحْنُ
اَغْنِيَآءُ ۘ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوْا وَ قَتْلَهُمُ الْاَنْۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۙ
وَّ نَقُوْلُ ذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿۱۸۱﴾ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدِيْكُمْ وَ اَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۱۸۲﴾ اَلَّذِيْنَ قَالُوْٓا
اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَآ اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُوْلٍ حَتّٰى يَاْتِيَنَا
بِقُرْبَانٍ تَاْكُلُهُ النَّارُ ؕ قُلْ قَدْ جَآءَكُمْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِيْ بِالْبَيِّنٰتِ
وَ بِالَّذِيْ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوْهُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۸۳﴾
فَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَآءُوْ
بِالْبَيِّنٰتِ وَ الزُّبُرِ وَ الْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ ﴿۱۸۴﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ
الْمَوْتِ ؕ وَ اِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُوْرَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ فَمَنْ
زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَ اُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ؕ وَ مَا
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُوْرِ ﴿۱۸۵﴾ لَتُبْلَوُنَّ فِيْٓ
اَمْوَالِكُمْ وَ اَنْفُسِكُمْ ۫ وَ لَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَ مِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا اَذًى كَثِيْرًا ؕ
وَ اِنْ تَصْبِرُوْا وَ تَتَّقُوْا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ﴿۱۸۶﴾

بيشڪ الله اُنھن جو چوڻ ٻڌو جن چيو تہ الله سڃو آھي ۽ اسين شاھوڪار آھيون۔ جيڪي چيائون سو لکنداسون ۽ انھن جو پيغمبرن کي ناحق کھڻ بہ. ۽ (آخرت ۾) چونداسون تہ ساڙيندڙ عذاب (جو مزو) چکو (١٨١) . اھا (سزا) اِنھيءَ سببان آھي جو اوھان جي ھٿن اڳ موڪليو آھي ۽ (ھن سببان) تہ الله ٻانھن تي ظلم ڪندڙ نہ آھي (١٨٢) .جيڪي چون ٿا تہ الله اسان سان انجام ڪيو آھي تہ ڪنھن پيغمبر تي ايستائين ايمان نہ آڻيون جيستائين (ھو اھڙي) قرباني اسان وٽ (نہ) آڻي جو اُن (قربانيءَ) کي باھ کائي۔ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ بيشڪ مون کان اڳ ڪيترن پيغمبرن معجزا ۽ (ٻيو) جيڪي چيوَ سو اوھان وٽ آندو پوءِ جيڪڏھن اوھين سچا آھيو تہ اُنھن (پيغمبرن) کي ڇا لاءِ ڪُٺوَ؟ (١٨٣). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏھن توکي ڪوڙو ڀانيائون تہ بيشڪ تو کان اڳ ڪيترا پيغمبر ڪوڙا ڀانيا ويا ھئا (جن) ڪيتريون حجتون ۽ ڪيترا صحيفا ۽ نوراني ڪتاب (وٽن) آندا (١٨٤). سڀ ڪو نفس موت (جو مزو) چکندڙ آھي۔ ۽ بيشڪ اوھان کي قيامت جي ڏينھن پورو اجر ڏبو۔ پوءِ جنھن کي باھ کان پري ڪيو ويو ۽ بھشت ۾ داخل ڪيو ويو سو بيشڪ مراد کي پھتو، ۽ دنيا جي حياتي ٺڳيءَ جي سامان کان سواءِ ڪجھ نہ آھي (١٨٥) . (اوھين) پنھنجن مالن ۽ پنھنجين جانين ۾ ضرور پرکبؤ۔ ۽ جن کي اوھان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو آھي تن کان ۽ مشرڪن کان گھڻيون گاريون ضرور ٻڌندؤ ۽ جيڪڏھن صبر ڪندؤ ۽ (الله کان) ڊڄندؤ تہ لھا (عادت) ھمت جي ڪمن مان آھي (١٨٦) .

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ لَتُبَيِّنُنَّهٗ
لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُوْنَهٗ ۫ فَنَبَذُوْهُ وَرَآءَ ظُهُوْرِهِمْ وَ
اشْتَرَوْا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُوْنَ ۝١٨٧ لَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِيْنَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اَتَوْا وَّيُحِبُّوْنَ اَنْ يُّحْمَدُوْا بِمَا لَمْ
يَفْعَلُوْا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِّنَ الْعَذَابِ ۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝١٨٨ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝١٨٩ اِنَّ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي الْاَلْبَابِ ۝١٩٠ ۚ ۖ
الَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيٰمًا وَّقُعُوْدًا وَّعَلٰى جُنُوْبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُوْنَ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا ۚ سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝١٩١
رَبَّنَآ اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهٗ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ
مِنْ اَنْصَارٍ ۝١٩٢ رَبَّنَآ اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُّنَادِيْ
لِلْاِيْمَانِ اَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّا ۖ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوْبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّاٰتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِ ۝١٩٣ ۚ

۽ (ياد ڪر) جڏهن الله ڪتاب وارن کان هن لاءِ (پڪو) انجام ورتو تہ اُن (ڪتاب) کي ماڻهن لاءِ بيان ڪجو ۽ اُن کي نہ لڪائجو، پوءِ اُن (انجام) کي پنهنجين پٺين پوئتان اُڇلايائون ۽ ان جي عوض ٿورڙو ملھ ورتائون- پوءِ جيڪي وٺندا آهن سو بڇڙو آهي!(١٨٧). (اي پيغمبر! تون) اُنهن کي چڱو نہ ڀانءِ جيڪي پنهنجي ڪِئي تي خوش ٿيندا آهن ۽ جيڪي نہ ڪيائون تنهن تي پنهنجي ساراهڻ کي پسند ڪندا آهن پوءِ تون اُنهن کي عذاب کان ڇٽل نہ ڀانءِ، ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٨٨). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (١٨٩). آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت (۾) ۽ رات ڏينهن جي ڦير گهيرَ ۾ اُنهن سمجھ وارن لاءِ ضرور نشانيون آهن (١٩٠). جيڪي بيٺي ۽ ويٺي ۽ پنهنجن پاسن ڀر الله کي ياد ڪندا آهن ۽ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت ۾ فڪر ڪندا آهن، (۽ چوندا آهن تہ) اي اسان جا پالڻهار! هن کي بي رٿو نہ بڻايو اٿيئي، توکي پاڪ ڄاڻون ٿا سو اسان کي باھ جي عذاب کان بچاءِ! (١٩١). اي اسان جا پالڻهار! جنهن کي تو باھ ۾ وڌو تنهن کي بيشڪ خوار ڪيئي- ۽ ظالمن جو ڪو مددگار نہ آهي (١٩٢). اي اسان جا پالڻهار! اسان سڏيندڙ جي سڏ کي ٻڌو جو ايمان ڏانهن سڏيندو آهي تہ پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيو پوءِ مڃيوسون. اي اسان جا پالڻهار! اسان کي اسان جا گناه بخش ۽ اسان کان اسانجون مدايون ميٽ ۽ اسان کي ڀلارن سان گڏ موت (نصيب) ڪر (١٩٣).

رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَّنَا عَلٰی رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا یَوْمَ الْقِیٰمَةِ ؕ
اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِیْعَادَ ﴿۱۹۴﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنِّیْ لَاۤ اُضِیْعُ
عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰی ۚ بَعْضُكُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۚ
فَالَّذِیْنَ هَاجَرُوْا وَاُخْرِجُوْا مِنْ دِیَارِهِمْ وَاُوْذُوْا فِیْ سَبِیْلِیْ
وَقٰتَلُوْا وَقُتِلُوْا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَیِّاٰتِهِمْ وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ
جَنّٰتٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۚ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ وَ
اللّٰهُ عِنْدَهٗ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿۱۹۵﴾ لَا یَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِیْنَ
كَفَرُوْا فِی الْبِلَادِ ؕ ﴿۱۹۶﴾ مَتَاعٌ قَلِیْلٌ قف ثُمَّ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَ
بِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۱۹۷﴾ لٰكِنِ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنّٰتٌ تَجْرِیْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِیْنَ فِیْهَا نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ وَمَا
عِنْدَ اللّٰهِ خَیْرٌ لِّلْاَبْرَارِ ﴿۱۹۸﴾ وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَمَنْ
یُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَاۤ اُنْزِلَ اِلَیْكُمْ وَمَاۤ اُنْزِلَ اِلَیْهِمْ خٰشِعِیْنَ
لِلّٰهِ ۙ لَا یَشْتَرُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِیْلًا ؕ اُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِیْعُ الْحِسَابِ ﴿۱۹۹﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا
اصْبِرُوْا وَصَابِرُوْا وَرَابِطُوْا ۟ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۲۰۰﴾ ع

اي اسان جا پالڻھار! اسان کي پنھنجن پيغمبرن (جي زبان) سان جيڪو انجام ڏنو اٿيئي سو پاڙ ۽ قيامت جي ڏينھن اسان کي خوار نہ ڪج. بيشڪ تون وعدي خلافي نہ ڪندو آھين (۱۹۴). پوءِ سندن پالڻھار اُنھن جي دعا قبول ڪئي تہ آءٌ اوھان مان عمل ڪندڙ مرد يا عورت جو عمل نہ وڃائيندس، اوھان ھڪٻئي مان (پيدا ٿيل) آھيو (يعني سڀ ھڪ جنس آھيو) پوءِ جن وطن ڇڏيو ۽ پنھنجن گھرن مان ڪڍيا ويا ۽ منھنجيءَ واٽ ۾ ڏکويا ويا ۽ وڙھيا ۽ ڪُٺا ويا، تن کان سندن مدايون ضرور ميٽيندس، ۽ اُنھن کي (بھشت جي اھڙن) باغن ۾ ضرور داخل ڪندس جن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن، (اھو) بدلو اللہ وٽان آھي. ۽ اللہ وٽ چڱو بدلو آھي (۱۹۵). (اي پيغمبر!) ملڪن ۾ ڪافرن جو ڦرڻ گھرڻ توکي نہ ٺڳي (۱۹٦). اِھو ٿورڙو فائدو آھي، وري سندن جاءِ دوزخ آھي. ۽ (اُھو) بڇڙو ھنڌ آھي (۱۹۷). پر جيڪي پنھنجي پالڻھار کان ڊنا تن لاءِ باغ آھن جن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن اُن ۾ سدائين رھڻ وارا آھن. اھا مھماني اللہ وٽان آھي ۽ جيڪي اللہ وٽ آھي سو ڀلارن لاءِ چڱو آھي (۱۹۸). ۽ ڪتاب وارن مان ڪي اُھي آھن جيڪي اللہ کي ۽ جيڪي توڏانھن (قرآن) لاٿو ويو تنھن کي ۽ جيڪي (توريت) اُنھن ڏانھن لاٿو ويو تنھن کي اللہ جي عاجزي ڪندڙ ٿي مڃيندا آھن اللہ جي آيتن کي ٿوري مله سان نہ وڪڻندا آھن. اِھي (اُھي) آھن جن لاءِ سندن پالڻھار وٽ سندن اجر آھي ، بيشڪ اللہ سگھو حساب وٺندڙ آھي (۱۹۹). اي ايمان وارؤ صبر ڪريو ۽ (جھاد لاءِ) مضبوط ٿيو ۽ جڙيا رھو، ۽ اللہ کان ڊڄو تہ مانَ اوھين ڪامياب ٿيو (۲۰۰).

سُورَةُ النِّسَاءِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوۡا رَبَّكُمُ الَّذِىۡ خَلَقَكُمۡ مِّنۡ نَّفۡسٍ
وَّاحِدَةٍ وَّخَلَقَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا وَبَثَّ مِنۡهُمَا رِجَالًا كَثِيۡرًا
وَّنِسَآءً‌ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِىۡ تَسَآءَلُوۡنَ بِهٖ وَالۡاَرۡحَامَ‌ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيۡكُمۡ رَقِيۡبًا ﴿۱﴾ وَاٰتُوا الۡيَتٰمٰٓى اَمۡوَالَهُمۡ
وَلَا تَتَبَدَّلُوا الۡخَبِيۡثَ بِالطَّيِّبِ‌ ۖ وَلَا تَاۡكُلُوۡۤا اَمۡوَالَهُمۡ
اِلٰٓى اَمۡوَالِكُمۡ‌ ؕ اِنَّهٗ كَانَ حُوۡبًا كَبِيۡرًا ﴿۲﴾ وَاِنۡ خِفۡتُمۡ اَلَّا
تُقۡسِطُوۡا فِى الۡيَتٰمٰى فَانۡكِحُوۡا مَا طَابَ لَكُمۡ مِّنَ
النِّسَآءِ مَثۡنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ‌ ۚ فَاِنۡ خِفۡتُمۡ اَلَّا تَعۡدِلُوۡا
فَوَاحِدَةً اَوۡ مَا مَلَكَتۡ اَيۡمَانُكُمۡ‌ ؕ ذٰلِكَ اَدۡنٰٓى اَلَّا تَعُوۡلُوۡا ؕ ﴿۳﴾
وَاٰتُوا النِّسَآءَ صَدُقٰتِهِنَّ نِحۡلَةً‌ ؕ فَاِنۡ طِبۡنَ لَكُمۡ
عَنۡ شَىۡءٍ مِّنۡهُ نَفۡسًا فَكُلُوۡهُ هَنِيۡٓـئًا مَّرِیۡٓـئًا ﴿۴﴾ وَلَا تُؤۡتُوا
السُّفَهَآءَ اَمۡوَالَـكُمُ الَّتِىۡ جَعَلَ اللّٰهُ لَـكُمۡ قِيٰمًا وَّارۡزُقُوۡهُمۡ
فِيۡهَا وَاكۡسُوۡهُمۡ وَقُوۡلُوۡا لَهُمۡ قَوۡلًا مَّعۡرُوۡفًا ﴿۵﴾

سورة نساءَ مدني آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
ڇاهتر آيتون ۽ چوويهہ رڪوع آهي

اللهَ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي انسانؤ! اوهين اُنهيءَ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو جنهن اوهان کي هڪ
جِنِّي (آدم) مان پيدا ڪيو ۽ منجهانئس سندس زال پيدا ڪيائين ۽ اُنهن
مان گهڻا مرد ۽ عورتون پکيڙيائين، ۽ اُنهيءَ الله کان ڊڄو جنهن (جي نالي)
سان (پاڻ ۾) هڪ ٻئي کانِ گهرندا آهيو ۽ مائٽيءَ (ڇنڻ) کان (به ڊڄو)۔
ڇو ته الله اوهان تي نگهبان آهي (١). ۽ يتيمن کي سندن مال ڏيو ۽ سٺيءَ
شيءِ کي بڇڙيءَ شيءِ سان نه مٽايو ۽ اُنهن (يتيمن) جو مال پنهنجن مالن
سان (گڏي) نه کائو۔ ڇو ته اُهو وڏو ڏوهه آهي (٢). جيڪڏهن ڊڄو ته يتيم
ڇوڪرين (جي نڪاح ڪرڻ) ۾ عدل نه ڪندؤ ته (ٻين) زالن مان
جيڪي اوهان کي وڻن سي ٻه ٻه ۽ ٽي ٽي ۽ چار چار پرڻجو، پوءِ
جيڪڏهن ڊڄو ٿا ته اوهان کان انصاف ٿي نه سگهندو ته هڪ (پرڻجو) يا
اوهان جا هٿ جن (ٻانهين) جا مالڪ ٿيا آهن (سي رکو)۔ اهو هن کي
ويجهو آهي ته ڏاڍائي نه ڪريو (٣). ۽ زالن کي سندن ڪابين خوشيءَ سان
ڏيو۔ پوءِ جيڪڏهن اوهان کي پاڻ خوشيءَ سان اُنهيءَ مان ڪجهه ڇڏين ته
اُهو سُهائيندڙ وڻندڙ ڪري کائو (۴). ۽ بي سمجهن کي پنهنجا اُهي مال نه
ڏيو جن کي الله اوهان لاءِ گذران جو سبب بڻايو آهي ۽ منجهانئس کين
کارايو ۽ کين پهرايو ۽ کين چڱي ڳالهه چئو (۵).

وَابْتَلُوا الْيَتٰمٰى حَتّٰىٓ اِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ ۚ فَاِنْ اٰنَسْتُمْ
مِّنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوْٓا اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ ۚ وَلَا تَاْكُلُوْهَآ
اِسْرَافًا وَّبِدَارًا اَنْ يَّكْبَرُوْا ؕ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْتَعْفِفْ ۚ وَمَنْ كَانَ فَقِيْرًا فَلْيَاْكُلْ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ
فَاِذَا دَفَعْتُمْ اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ فَاَشْهِدُوْا عَلَيْهِمْ ؕ
وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ۞ ۶ لِلرِّجَالِ نَصِيْبٌ مِّمَّا تَرَكَ
الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ ۪ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيْبٌ مِّمَّا
تَرَكَ الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ اَوْ كَثُرَ ؕ
نَصِيْبًا مَّفْرُوْضًا ۞ ۷ وَاِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ اُولُوا
الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنُ فَارْزُقُوْهُمْ مِّنْهُ
وَقُوْلُوْا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ۞ ۸ وَلْيَخْشَ الَّذِيْنَ
لَوْ تَرَكُوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعٰفًا خَافُوْا
عَلَيْهِمْ ۪ فَلْيَتَّقُوا اللّٰهَ وَلْيَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا ۞ ۹
اِنَّ الَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ اَمْوَالَ الْيَتٰمٰى ظُلْمًا اِنَّمَا
يَاْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ نَارًا ؕ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيْرًا ۞ ۱۰ ع

۽ ايستائين يتيمن کي پرکيو جيستائين پرڻي (جي عمر) کي پهچن، پوءِ جيڪڏهن اُنهن ۾ ڪا سياڻپ لهو ته سندن مال کين ورائي ڏيو، ۽ اُهي (مال) اجايو ۽ (سندن) وڏي ٿيڻ جي پوءِ کان تڪڙ ڪري نه کائو ۽ جيڪو (سنڀاليندڙ) آسودو هجي تنهن کي گهرجي ته (يتيم جي مال کائڻ کان) پاسي رهي، ۽ جيڪو مسڪين هجي سو مناسب (خدمت) آهر کائيندو رهي- پوءِ جڏهن سندن مال کين ورائي ڏيو تڏهن مٿن شاهد ڪريو- ۽ الله حساب ڪندڙ بس آهي (٦). جيڪو (مال) ماءُ پيءُ ۽ مٽن ڇڏيو تنهن مان مردن لاءِ حصو آهي ۽ جيڪو (مال) ماءُ پيءُ ۽ مٽن ڇڏيو تنهن مان زائفن لاءِ (بہ) حصو آهي اهو (ڇڏيل مال) ٿورو هجي يا گهڻو، حصا (الله جا) مقرر ڪيل آهن (٧). ۽ جڏهن ورهاڱي مهل مائٽيءَ وارا ۽ يتيم ۽ مسڪين حاضر ٿين تڏهن اُن (مال) مان اُنهن ماڻهن کي (ڪجھ) ڏيو ۽ اُنهن کي مٺي ڳالھ چئو (٨). ۽ اُنهن کي (الله کان) ڊڄڻ گهرجي جيڪي جيڪڏهن پنهنجي پٺيان هيڻو اولاد ڇڏين ته مٿن ڊڄن (ته ڪهڙو حال ٿيندن) پوءِ گهرجي ته الله کان ڊڄن ۽ گهرجي ته سڌي ڳالھ چون (٩). جيڪي يتيمن جو مال ڏاڍ سان کائيندا آهن سي پنهنجن پيٽن ۾ رڳو باھ کائيندا آهن ۽ دوزخ ۾ سگهو گهڙندا (١٠).

يُوْصِيْكُمُ اللّٰهُ فِيْٓ اَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِ ۚ فَاِنْ كُنَّ
نِسَآءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۚ وَاِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصْفُ ؕ وَلِاَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنْ
كَانَ لَهٗ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهٗ وَلَدٌ وَّوَرِثَهٗٓ اَبَوٰهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُ ۚ
فَاِنْ كَانَ لَهٗٓ اِخْوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصِيْ
بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ؕ اٰبَآؤُكُمْ وَاَبْنَآؤُكُمْ ۚ لَا تَدْرُوْنَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًا ؕ فَرِيْضَةً مِّنَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۱۱﴾ وَلَكُمْ
نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهُنَّ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ كَانَ
لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصِيْنَ بِهَآ
اَوْ دَيْنٍ ؕ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّكُمْ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ
كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ مِّنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ
تُوْصُوْنَ بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ؕ وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ يُّوْرَثُ كَلٰلَةً اَوِ امْرَاَةٌ
وَّلَهٗٓ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ ۚ فَاِنْ كَانُوْٓا اَكْثَرَ
مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَآءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصٰى بِهَآ
اَوْ دَيْنٍ ۙ غَيْرَ مُضَآرٍّ ۚ وَصِيَّةً مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَلِيْمٌ ؕ ﴿۱۲﴾

الله اوهان جي اولاد بابت اوهان کي وصيت ٿو ڪري ته پٽ لاءِ (حصو) ٻن ڌيئرن جي ڀاڱي جيترو آهي، ۽ جيڪڏهن (فقط) ڌيئرون ٻن کان وڌيڪ هجن ته (مُئل) جيڪي ڇڏيو تنهن جون ٻه ٽهايون اُنهن لاءِ آهن، ۽ جيڪڏهن (فقط) هڪ آهي ته اُن لاءِ اڌ آهي- ۽ مئل جيڪي ڇڏيو تنهن مان اُن جي ماءُ پيءُ هر هڪ لاءِ ڇهون ڀاڱو آهي (سو تڏهن) جڏهن اُن (مئل) کي اولاد هجي، ۽ جيڪڏهن اُن کي اولاد نه هجي ۽ اُن جا وارث ماءُ پيءُ هجن ته ماٽس لاءِ ٽيون ڀاڱو (۽ باقي پٽس لاءِ) آهي، ۽ جيڪڏهن اُن (مئل) کي ڀائر هجن ته ماٽس لاءِ ڇهون حصو آهي (اِهو ورهاڱو) وصيت (جي ادائگي کان پوءِ) جنهن لاءِ اُها وصيت ڪيائين يا قرض جي ادائگي کان پوءِ (ڪرڻو) آهي- اوهان جا پيئر ۽ اوهان جا پٽ (اوهين) نه ڄاڻندا آهيو ته اُنهن مان ڪهڙو اوهان لاءِ فائدي جي ڪري وڌيڪ ويجهو آهي؟ (اِهو ورهاڱو) الله جي (پار کان) فرض ڪيل آهي- ڇو ته الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١١) . ۽ جيڪي (مال) اوهان جي زالن ڇڏيو تنهن جو اڌ اوهان لاءِ آهي جيڪڏهن انهن کي ڪو ٻار ڪونه هجي، پر جيڪڏهن اُنهن کي ٻار هجي ته جيڪي ڇڏيائون تنهن مان چوٿون ڀاڱو وصيت (جي ادائگي کان پوءِ) جنهن لاءِ اُها وصيت ڪيائون يا قرض جي ادائگي کان پوءِ اوهان لاءِ آهي- ۽ جيڪي (مال) اوهان ڇڏيو تنهن مان جيڪڏهن اوهان کي ٻار ڪونهي ته اُنهن (زالن) لاءِ چوٿون ڀاڱو آهي، ۽ جيڪڏهن اوهان کي ٻار آهي ته جيڪي (مال) اوهان ڇڏيو تنهن مان وصيت (جي ادائگي) جنهن لاءِ اُها وصيت ڪئي اٿو يا قرض جي ادائگي کان پوءِ اُنهن (زالن) لاءِ اٺون ڀاڱو آهي- ۽ جيڪڏهن ڪو (مئل) مرد يا عورت ورثو ڇڏي (۽ اُهو) ڪلاله هجي (يعني جنهن کي ماءُ پيءُ ۽ ڪو ٻار نه هجي) ۽ اُن کي (مائيٽو) هڪ ڀاءُ يا هڪ ڀيڻ هجي ته اُنهن منجهان هر هڪ لاءِ ڇهون حصو آهي، ۽ جيڪڏهن اِنهن کان وڌيڪ هجن ته اُهي (سڀ) جا وصيت نقصان واري نه ڪئي ويئي هجي تنهن يا قرض جي ادائگيءَ کان پوءِ ٽهائيءَ ۾ ڀائيوار آهن- (اِهو) الله جو حڪم آهي ۽ الله ڄاڻندڙ بردبار آهي (١٢) .

تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيْمُ ﴿١٣﴾ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَيَتَعَدَّ حُدُوْدَهٗ
يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيْهَا ۪ وَلَهٗ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿١٤﴾ وَالّٰتِيْ
يَاْتِيْنَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِّسَآئِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوْا
عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِّنْكُمْ ۚ فَاِنْ شَهِدُوْا فَاَمْسِكُوْهُنَّ فِي
الْبُيُوْتِ حَتّٰى يَتَوَفّٰىهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ
سَبِيْلًا ﴿١٥﴾ وَالَّذٰنِ يَاْتِيٰنِهَا مِنْكُمْ فَاٰذُوْهُمَا ۚ فَاِنْ تَابَا
وَاَصْلَحَا فَاَعْرِضُوْا عَنْهُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ﴿١٦﴾
اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السُّوْٓءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوْبُوْنَ مِنْ قَرِيْبٍ فَاُولٰٓئِكَ يَتُوْبُ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ
لِلَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِ ۚ حَتّٰٓى اِذَا حَضَرَ اَحَدَهُمُ
الْمَوْتُ قَالَ اِنِّيْ تُبْتُ الْـٰٔنَ وَلَا الَّذِيْنَ يَمُوْتُوْنَ
وَهُمْ كُفَّارٌ ؕ اُولٰٓئِكَ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٨﴾

اِهي الله جون حدون آهن- ۽ جيڪو الله ۽ سندس رسول جي فرمانبرداري ڪندو تنهن کي (الله اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن اُن ۾ سدائيـن رهڻ وارا آهن- ۽ اُها وڏي مراد ماٽڻ آهي (١٣). ۽ جيڪو الله ۽ سندس رسول جي بي فرماني ڪندو ۽ سندس حدن کان ٻاهر نڪرندو تنهن کي باهه ۾ داخل ڪندو اُن ۾ سدائين رهڻ وارو آهي ۽ اُن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (١۴). ۽ اوهان جي زائفن مان جيڪي بي حيائيءَ جو ڪم ڪن تن تي پاڻ مان چار (مرد) شاهد ڪريو، پوءِ جيڪڏهن (شاهد) شاهدي ڏين ته اُنهن کي ايستائين گهرن ۾ جهليو جيستائين ڪين موت ماري يا الله اُنهن لاءِ ڪو رستو ڪڍي (١٥). ۽ اوهان مان جيڪي ٻـه مرد اهو ڪم ڪن تن کي مار ڏيو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ۽ پاڻ سڌارين ته اُنهن (کي مار ڏيڻ) کان مڙو- ڇو ته الله توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (١٦). الله کي رڳو انهن جي توبه (قبول) ڪرڻ جڳائيندي آهي جيڪي بي سمجهائيءَ سان گناهه ڪندا آهن وري جهٽ پٽ توبه ڪندا آهن انهن تي الله (ٻاجهه سان) موٽندو آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٧). ۽ اُنهن جي توبه قبول ٿيـڻي نه آهي جيڪي بڇڙايون ڪندا (رهندا) آهن (۽ نه ڊڄندا آهن) تان جو جنهن مهل اُنهن مان ڪنهن کي موت پهچي تنهن مهل (ڊڄي) چوي ته هاڻي آءٌ توبه ڪريان ٿـو ۽ نڪي اُنهن جي (توبه قبول آهي) جيڪي ڪافر ٿي مرندا آهن- انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿؤن (١٨).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَرِثُوا النِّسَآءَ كَرْهًا ؕ وَلَا
تَعْضُلُوْهُنَّ لِتَذْهَبُوْا بِبَعْضِ مَاۤ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اِلَّاۤ اَنْ يَّاْتِيْنَ
بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ۚ وَعَاشِرُوْهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ۚ فَاِنْ كَرِهْتُمُوْهُنَّ
فَعَسٰۤى اَنْ تَكْرَهُوْا شَيْــًٔا وَّيَجْعَلَ اللّٰهُ فِيْهِ خَيْرًا كَثِيْرًا ﴿۱۹﴾ وَاِنْ
اَرَدْتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ ۙ وَّاٰتَيْتُمْ اِحْدٰىهُنَّ قِنْطَارًا
فَلَا تَاْخُذُوْا مِنْهُ شَيْــًٔا ؕ اَتَاْخُذُوْنَهٗ بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿۲۰﴾ وَ
كَيْفَ تَاْخُذُوْنَهٗ وَقَدْ اَفْضٰى بَعْضُكُمْ اِلٰى بَعْضٍ وَّاَخَذْنَ مِنْكُمْ
مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ﴿۲۱﴾ وَلَا تَنْكِحُوْا مَا نَكَحَ اٰبَآؤُكُمْ مِّنَ النِّسَآءِ اِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ ؕ اِنَّهٗ كَانَ فَاحِشَةً وَّمَقْتًا ؕ وَسَآءَ سَبِيْلًا ﴿۲۲﴾ ع حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ
اُمَّهٰتُكُمْ وَبَنٰتُكُمْ وَاَخَوٰتُكُمْ وَعَمّٰتُكُمْ وَخٰلٰتُكُمْ وَبَنٰتُ الْاَخِ وَبَنٰتُ
الْاُخْتِ وَاُمَّهٰتُكُمُ الّٰتِيْۤ اَرْضَعْنَكُمْ وَاَخَوٰتُكُمْ مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَ
اُمَّهٰتُ نِسَآئِكُمْ وَرَبَآئِبُكُمُ الّٰتِيْ فِيْ حُجُوْرِكُمْ مِّنْ نِّسَآئِكُمُ الّٰتِيْ
دَخَلْتُمْ بِهِنَّ ؗ فَاِنْ لَّمْ تَكُوْنُوْا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ؗ
وَحَلَآئِلُ اَبْنَآئِكُمُ الَّذِيْنَ مِنْ اَصْلَابِكُمْ ۙ وَاَنْ تَجْمَعُوْا بَيْنَ
الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۲۳﴾ ۙ

اي ايمان وارؤ! اوهان کي عورتن جو (سندن) بي مرضيءَ وارث ٿيڻ روا نہ آهي- ۽ نڪي سندن پڌري گناہ ڪرڻ کان سواءِ ڪين هن لاءِ جهليو تہ جيڪي ڪين ڏنو هجيو تنهن مان ڪجهہ موٽائي وٺو، ۽ ساڻن چڱي هليءَ چليءَ وانگر گذاريو، پوءِ جيڪڏهن اُهي اوهان کي نہ وڻن تہ (صبر ڪريو ڇو تہ) جا شيءِ اوهان کي نہ وڻندي هجي تنهن ۾ ممڪن آهي تہ الله گهڻي چڱائي ڪري (١٩). ۽ جيڪڏهن (هڪ) زال جي بجاءِ ٻيءَ زال پرڻڻ جو ارادو ڪريو ۽ اُنهن مان هڪڙي کي گهڻو مال (ڪابين ۾) ڏنو هجيو تہ منجهانئس ڪجهہ موٽائي نہ وٺو- (اوهين) بهتان ۽ پڌري گناهہ ڪندي اُهو (مال) ڪسيندا آهيو ڇا؟ (٢٠). اهو (مال) ڪهڙيءَ طرح ڪسيندا آهيو؟ حالانڪ اوهان هڪ ٻئي کان نفعو وٺي چڪؤ ۽ (زالن ﺑہ) اوهان کان (مهر ڏيڻ جو) پڪو انجام ورتو آهي (٢١). ۽ جيڪي زالون اوهان جي پيئرن پرڻيون سي اوهين نہ پرڻجو پر جيڪي اڳي گذريو (سو گذريو) ڇو تہ اُها بي حيائي ۽ گناهہ آهي ۽ اُها بڇڙي واٽ آهي (٢٢). (اي مسلمانؤ!) اوهان تي اوهان جون مائر ۽ اوهان جون ڌيئر ۽ اوهان جون ڀينر ۽ اوهان جون ڦقيون ۽ اوهان جون ماسيون ۽ ڀائٽيون ۽ ڀاٽيجيون ۽ اُهي اوهان جون مائر جن اوهان کي ٿڃ پياري ۽ اوهان جون رضاعي (ٿڃ گڏ پيتل) ڀينر ۽ اوهان جي زالن جون مائر (يعني سسون) ۽ اُهي اوهان جون اڳ ڄايون جيڪي اوهان جي هنجن ۾ پليون (۽) اوهان جي اُنهن زالن مان هجن جن کي اوهين ويجها ويا آهيو پر جيڪڏهن اوهين اُنهن (سندن مائرن) کي ويجها نہ ويا آهيو تہ اوهان تي گناهہ نہ آهي- ۽ اوهان جي اُنهن پٽن جون زالون جيڪي (پٽ) اوهان جي پٺين مان (پيدا ٿيل) آهن، ۽ ٻن ڀينرن جو گڏ پرڻجڻ حرام ڪيو ويو آهي پر جيڪي اڳ گذريو (سو گذريو) ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٣).

وَّالْمُحْصَنٰتُ مِنَ النِّسَآءِ اِلَّا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ ۚ كِتٰبَ
اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ۚ وَاُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَآءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوْا بِاَمْوَالِكُمْ
مُّحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسٰفِحِيْنَ ؕ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهٖ مِنْهُنَّ فَاٰتُوْهُنَّ
اُجُوْرَهُنَّ فَرِيْضَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا تَرٰضَيْتُمْ بِهٖ مِنْۢ بَعْدِ
الْفَرِيْضَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٢٤﴾ وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ
طَوْلًا اَنْ يَّنْكِحَ الْمُحْصَنٰتِ الْمُؤْمِنٰتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِّنْ
فَتَيٰتِكُمُ الْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيْمَانِكُمْ ؕ بَعْضُكُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۚ
فَانْكِحُوْهُنَّ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ وَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ مُحْصَنٰتٍ
غَيْرَ مُسٰفِحٰتٍ وَّلَا مُتَّخِذٰتِ اَخْدَانٍ ۚ فَاِذَآ اُحْصِنَّ فَاِنْ اَتَيْنَ
بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنٰتِ مِنَ الْعَذَابِ ؕ ذٰلِكَ
لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ ؕ وَاَنْ تَصْبِرُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٢٥﴾ يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِيْنَ مِنْ
قَبْلِكُمْ وَيَتُوْبَ عَلَيْكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٦﴾ وَاللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يَّتُوْبَ
عَلَيْكُمْ ۫ وَيُرِيْدُ الَّذِيْنَ يَتَّبِعُوْنَ الشَّهَوٰتِ اَنْ تَمِيْلُوْا مَيْلًا عَظِيْمًا ﴿٢٧﴾
يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّخَفِّفَ عَنْكُمْ ۚ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيْفًا ﴿٢٨﴾

۽ پرڻيل عورتون (بہ حرام آهن) پر اوهان جا هٿ جن (ٻانهين) جا مالڪ
ٿيا آهن (سي حرام نہ آهن)، اِهو حڪم الله اوهان تي لکيو آهي، ۽ انهن
(حرام ڪيلن) کان سواءِ (ٻيون سڀ عورتون) اوهان لاءِ حلال آهن
جڏهن پنهنجن مالن سان (ڪين) پرڻيندڙ، نہ زنا جو ارادو ڪندڙ هجو۔
پوءِ اهو (مال) جنهن جي عيوض انهن (زالن) کان (پرڻجڻ جو) فائدو
ورتوَ تن کي سندن ڪابين مقرر ڪيل ڏيو۔ ۽ ڪابين مقرر ڪيل کان پوءِ
جيتري (ڪابين) ۾ اوهين پاڻ ۾ راضي ٿيو تہ اوهان تي گناهہ نہ آهي۔ ڇو
تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢۴). ۽ اوهان مان جيڪو آزاد مؤمنياڻين
جي پرڻجڻ جي سگهہ نہ رکندو هجي سو انهن جو مومنياڻين ٻانهين مان
جن جا مالڪ اوهان (مؤمنن) مان آهن (ڪا پرڻي تہ عار نہ آهي)۔ ۽ الله
اوهان جي ايمان کي بلڪل ڄاڻندڙ آهي۔ اوهان جا هڪڙا ٻين مان (پيدا
ٿيل) آهن (يعني پاڻ ۾ هڪ جنس آهيو)، پوءِ ڪين سندن مالڪن جي
موڪل سان پرڻجو ۽ سندن ڪابين عام هليءَ چليءَ وانگر ڪين ڏيو (اُهي)
نڪاح ٻڌلون نہ زنا ڪندڙيون ۽ نڪي ڳجهن يارن وٺڻ واريون هجن، پوءِ
جڏهن نڪاح ۾ آيون (تنهن کان) پوءِ جيڪڏهن (اُهي) ڪو بي حيائيءَ
جو ڪم ڪن تہ جيڪا سزا آزاد عورتن تي آهي تنهن جو اڌ مٿن آهي۔
(اها ٻانهيءَ پرڻجڻ جي اجازت) اوهان مان اُنهيءَ لاءِ آهي جيڪو زنا (جي
گناهہ ۾ پوڻ) کان ڊڄي۔ ۽ اوهان جو صبر ڪرڻ اوهان لاءِ ڀلو آهي۔ ۽ الله
بخشڻهار مهربان آهي (٢٥). الله گهرندو آهي تہ اوهان لاءِ کولي بيان ڪري ۽
جيڪي اوهان کان اڳ (گذريا) آهن تن جو رستو اوهان کي ڏيکاري ۽
اوهان تي ٻاجهہ سان موٽي۔ ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢٦). ۽ الله
اوهان تي ٻاجهہ سان موٽڻ گهرندو آهي، ۽ جيڪي پنهنجين سَڌن جي
پٺيان لڳندا آهن سي اوهان جو (سڌيءَ واٽ کان) تمام پري ٿڙي وڃڻ
گهرندا آهن (٢٧). الله اوهان تان (بار) هلڪو ڪرڻ گهرندو آهي، ۽ انسان
(اصل) هيڻو پيدا ڪيو ويو آهي (٢٨).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَاْكُلُوْٓا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
اِلَّآ اَنْ تَكُوْنَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ ۟ وَلَا تَقْتُلُوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا ﴿٢٩﴾ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ عُدْوَانًا وَّظُلْمًا
فَسَوْفَ نُصْلِيْهِ نَارًا ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿٣٠﴾ اِنْ
تَجْتَنِبُوْا كَبَآئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ
مُّدْخَلًا كَرِيْمًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهٖ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ
لِلرِّجَالِ نَصِيْبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوْا ؕ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيْبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ ؕ
وَسْـَٔلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلٍّ
جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ ؕ وَالَّذِيْنَ عَقَدَتْ
اَيْمَانُكُمْ فَاٰتُوْهُمْ نَصِيْبَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدًا ﴿٣٣﴾ ع
اَلرِّجَالُ قَوّٰمُوْنَ عَلَى النِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ عَلٰى
بَعْضٍ وَّبِمَآ اَنْفَقُوْا مِنْ اَمْوَالِهِمْ ؕ فَالصّٰلِحٰتُ قٰنِتٰتٌ حٰفِظٰتٌ
لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ ؕ وَالّٰتِيْ تَخَافُوْنَ نُشُوْزَهُنَّ فَعِظُوْهُنَّ
وَاهْجُرُوْهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوْهُنَّ ۚ فَاِنْ اَطَعْنَكُمْ
فَلَا تَبْغُوْا عَلَيْهِنَّ سَبِيْلًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيْرًا ﴿٣٤﴾

اي ايمان وارؤ! اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جو مال ناحق نہ کائو پر پاڻ ۾ رضامندي سان واپار جي ڏيتي ليتي هجي تہ (ڀلي کائو)، ۽ اوهان پاڻ کي هلاڪ نہ ڪريو۔ بيشڪ الله اوهان تي مهربان آهي (٢٩). ۽ جيڪو حد کان ٻاهر نڪرڻ ۽ ظلم سان ائين ڪندو تنهن کي باه ۾ سگهو وجهنداسين۔ ۽ اهو (ڪم) الله تي سهنجو آهي (٣٠). جيڪڏهن وڏن گناهن کان جن کان اوهان کي جهليو ويو پاسو ڪندا رهندؤ تہ اوهان جون (هلڪيون) مدايون اوهان کان ميٽيينداسين ۽ اوهان کي عزت واريءَ جاءِ ۾ داخل ڪنداسين (٣١). ۽ جن شين سان الله اوهان مان هڪڙن کي ٻين کان فضيلت ڏني آهي تن جي ريس نہ ڪريو۔ مردن لاءِ جيترو (پاڻ) ڪمايائون تنهن مان حصو آهي ۽ زائفن لاءِ جيترو پاڻ ڪمايائون تنهن مان حصو آهي ۽ الله کان سندس فضل گهرو چو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٣٢). ۽ ماءُ ۽ پيءُ ۽ مائٽن جيڪي (مال) ڇڏيو تنهن (سڀ) لاءِ وارث مقرر ڪياسون۔ ۽ جن کي (مائٽيءَ جهڙي ناتي ۾) اوهان جي قسمن ٻڌو آهي تن کي سندن حصو ڏيو۔ بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي واقف آهي (٣٣). مرد زائفن تي انهيءَ سببان حڪمران آهن جو الله انهن مان هڪڙن کي ٻين کان ڀلو ڪيو آهي ۽ (ٻيو) هن سببان جو پنهنجن مالن مان خرچ ڪندا آهن۔ پوءِ ڀلاريون فرمانبردارٽيون، پريٺ نگاه رکڻ واريون انهيءَ ڪري جو الله (ڪين) ڍڪيو آهي (ڀلاريون آهن)۔ ۽ جن (زالن) جي بي فرماني معلوم ڪريو تن کي (زباني) نصيحت ڪريو ۽ بسترن ۾ ڪين ڌار ڪريو ۽ مار ڏيون، پوءِ جيڪڏهن اوهان جي فرمانبرداري ڪن تہ متن ڪا (ايذاءَ جي) واٽ نہ ڳوليو۔ بيشڪ الله مٿاهون وڏي وڏائي وارو آهي (٣۴).

وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوْا حَكَمًا مِّنْ اَهْلِهٖ
وَحَكَمًا مِّنْ اَهْلِهَا ۚ اِنْ يُّرِيْدَاۤ اِصْلَاحًا يُّوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا خَبِيْرًا ﴿۳۵﴾ وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوْا
بِهٖ شَيْـًٔا وَّبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَّبِذِى الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَ
الْمَسٰكِيْنِ وَالْجَارِ ذِى الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجَنْۢبِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُوْرَا ﴿۳۶﴾ ۙ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُوْنَ مَاۤ اٰتٰهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ وَ
اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿۳۷﴾ ۚ وَالَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ
اَمْوَالَهُمْ رِئَآءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ
وَمَنْ يَّكُنِ الشَّيْطٰنُ لَهٗ قَرِيْنًا فَسَآءَ قَرِيْنًا ﴿۳۸﴾ وَمَاذَا
عَلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَنْفَقُوْا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلِيْمًا ﴿۳۹﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۚ وَاِنْ تَكُ
حَسَنَةً يُّضٰعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَّدُنْهُ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۴۰﴾ فَكَيْفَ
اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَهِيْدٍ وَّجِئْنَا بِكَ عَلٰى هٰۤؤُلَاۤءِ شَهِيْدًا ﴿۴۱﴾ؔ

۽ جيڪڏهن سندن وچ ۾ ڦيٽي جو ڊپ (محسوس) ڪريو ته هن جي گهراڻي مان هڪ امين ۽ هُن جي گهراڻي مان (به) هڪ امين مقرر ڪريو، جيڪڏهن ٻئي (امين) صلح ڪرائڻ گهرندا ته الله سندن وچ ۾ ميلاپ ڏيندو. ڇو ته الله ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (٣٥). ۽ (خاص) الله جي عبادت ڪريو ۽ ساڻس ڪنهن شيء کي شريڪ نه ڪريو. ۽ ماءُ پيءُ سان ۽ مٽيءَ وارن سان ۽ ڇورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مٽيءَ واري پاڙيچي ۽ ڌاريي پاڙيچي ۽ ويجهي سنگتي ۽ مسافر ۽ پنهنجن ٻانهن سان چڱائي ڪريو. ڇو ته جيڪو هٺيلو وڏائي ڪندڙ هجي تنهن کي الله دوست نه رکندو آهي (٣٦). (۽ نڪي اُنهن کي) جيڪي (پاڻ) ڪنجوسي ڪندا آهن ۽ ماڻهن کي (به) ڪنجوسي ڪرڻ جو حڪم ڪندا آهن ۽ الله پنهنجي فضل سان کين جيڪي ڏنو آهي سو لڪائيندا آهن. ۽ (اهڙن) نه مڃيندڙن لاءِ خواريءَ وارو عذاب تيار ڪيو اٿؤن (٣٧). ۽ (اُنهن لاءِ به) جيڪي پنهنجن مالن کي ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ خرچ ڪندا آهن. ۽ نڪي الله ۽ نڪي قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن، ۽ جنهن جو سنگتي شيطان ٿيو ته اهو سنگتي بڇڙو آهي (٣٨). ۽ مٿن ڪهڙي (ڏکيائي) هئي؟ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃين ها ۽ الله جيڪي کين ڏنو آهي ان مان خرچين ها. ۽ الله اُنهن (جي حال) کي (چڱو) ڄاڻندڙ آهي (٣٩). پڪ الله ذري جيترو به ظلم نه ڪندو آهي، ۽ جيڪڏهن (ڪا) نيڪي هوندي ته ان کي ٻيڻو ڪندو آهي ۽ پاڻ وٽان وڏو اجر ڏيندو آهي (٤٠). پوءِ (تڏهن) ڪيئن (ڪندا) جڏهن سڀ ڪنهن ٽوليءَ مان (هڪ) شاهد آڻينداسون ۽ (اي پيغمبر!) توکي (به) هن ٽوليءَ تي شاهد ڪري آڻينداسون (٤١).

يَوْمَىٕذٍ يَّوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَعَصَوُا الرَّسُوْلَ لَوْ تُسَوّٰى
بِهِمُ الْاَرْضُؕ وَلَا يَكْتُمُوْنَ اللّٰهَ حَدِيْثًا۠ ﴿۴۲﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكٰرٰى حَتّٰى تَعْلَمُوْا
مَا تَقُوْلُوْنَ وَلَا جُنُبًا اِلَّا عَابِرِيْ سَبِيْلٍ حَتّٰى تَغْتَسِلُوْاؕ
وَاِنْ كُنْتُمْ مَّرْضٰۤى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَآءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ
الْغَآىٕطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوْا مَآءً فَتَيَمَّمُوْا
صَعِيْدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوْا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيْكُمْؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
عَفُوًّا غَفُوْرًا ﴿۴۳﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ اُوْتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ
يَشْتَرُوْنَ الضَّلٰلَةَ وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ تَضِلُّوا السَّبِيْلَؕ ﴿۴۴﴾ وَاللّٰهُ
اَعْلَمُ بِاَعْدَآىٕكُمْؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّا ٙ وَّكَفٰى بِاللّٰهِ نَصِيْرًا ﴿۴۵﴾
مِنَ الَّذِيْنَ هَادُوْا يُحَرِّفُوْنَ الْكَلِمَ عَنْ مَّوَاضِعِهٖ وَ
يَقُوْلُوْنَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَّرَاعِنَا
لَيًّاۢ بِاَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّيْنِؕ وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوْا سَمِعْنَا
وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاَقْوَمَ ۙ وَ
لٰكِنْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۴۶﴾

اُنهيءَ ڏينهن ڪافر ۽ جن پيغمبر جو چيو نہ مڃيو، سي گهرندا تہ جيڪر مٿن زمين سنئين ڪئي وڃي- ۽ الله کان ڪائي ڳالهہ لڪائي نہ سگهندا (۴۲) . اي ايمان وارؤ! اوهان نشي جي حالت ۾ ايستائين نماز کي ويجها نہ وڃو جيستائين جيڪي ڳالهايو تا سو سمجهو ۽ نڪي مسافرن کان سواءِ، (مقيم) تڙ وارو (نماز پڙهي) جيسين تڙ ڪريو- ۽ جيڪڏهن اوهين بيمار هجو يا مسافريءَ تي هجو يا اوهان مان ڪوئي پاخاني کان اچي يا زالن کي ويجها ويا هجو ۽ پاڻي نہ لهو تہ پاڪ مٽيءَ سان تيمم ڪريو پوءِ پنهنجن منهن ۽ پنهنجن هٿن کي مک ڪريو بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (۴۳) . (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جن کي ڪتاب مان حصو ڏنو ويو آهي اُهي گمراهي ڳنهندا آهن ۽ اوهان جو واٽ کان ڀلڻ (بہ) گهرندا آهن (۴۴) . ۽ الله اوهان جي ويرين کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي ۽ الله (سڀني ڪمن جو) ڪارساز بس آهي ۽ الله مددگار بس آهي (۴۵) . يهودين مان ڪي (توريت ۾) لفظن کي سندين جاين کان ڦيرائيندا آهن ۽ چوندا آهن تہ ٻڌوسون ۽ نہ مڃيوسون، ٻڌ شال نہ ٻڌايل هجين ۽پنهنجيون زبانون وچڙائي* ۽ دين ۾ طعني هڻڻ لاءِ راعنا چوندا آهن- ۽ جيڪڏهن (سمعنا وعصينا جي بجاءِ) سمعنا واطعنا (يعني ٻڌوسون ۽ فرمانبرداري ڪئي سون) ۽ (اسمع غير مسمع جي هنڌ) اسمع (يعني ٻڌ) ۽ (راعنا لفظ جي بجاءِ لفظ) انظرنا (يعني اسان جو خيال رک) چون ها تہ اُنهن لاءِ ڀلو ۽ ڏاڍو درست هجي ها پر الله سندن ڪفر سببان مٿن لعنت ڪئي آهي پوءِ ٿورڙن کان سواءِ (ٻيا) ايمان نٿا آڻين (۴٦) .

---

* زبان وچڙائڻ کان مراد هيءَ آهي تہ پنهنجي ڳالهائڻ ۾ گارگند ائين رلائي ملائي ڇڏين ٿا جو ڪو بہ ماڻهو سمجهي نہ سگهي، ”اسمع غير مسمع“ جون ٻہ معنائون آهن: ١- اهڙيءَ حالت ۾ ٻڌ جون تون عزت ۽ عظمت وارن مان آهين، ڪو بہ ماڻهو تنهنجي مرضيءَ جي ابتڙ ڪجهہ بہ چئي نہ سگهندو. ٢- اهڙيءَ حالت ۾ ٻڌ جو تون حقير ۽ ڪمزور آهين ۽ تو سان ڪو بہ ڳالهہ ٻولهہ نہ ٿو ڪري سگهي. اهڙيءَ ريت لفظ ”راعنا“ جون بہ ٻہ معنائون آهن: ١- اسان جي رعايت ڪر. ٢- احمق ۽ بيوقوف. اهڙن ٻنهي اکرن ڳالهائڻ مان سندن مقصد گارگند اچارڻ هو والله اعلم (ڏسو تفسير فتح الرحمان).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اٰمِنُوْا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا
مَعَكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّطْمِسَ وُجُوْهًا فَنَرُدَّهَا عَلٰۤى اَدْبَارِهَاۤ
اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّاۤ اَصْحٰبَ السَّبْتِ ؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ۝٤٧
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ
يَّشَآءُ ۚ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰۤى اِثْمًا عَظِيْمًا ۝٤٨
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يُزَكُّوْنَ اَنْفُسَهُمْ ؕ بَلِ اللّٰهُ يُزَكِّيْ مَنْ
يَّشَآءُ وَلَا يُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ۝٤٩ اُنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى
اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ وَكَفٰى بِهٖۤ اِثْمًا مُّبِيْنًا ۝٥٠ ع اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ
اُوْتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ يُؤْمِنُوْنَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوْتِ
وَيَقُوْلُوْنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا هٰۤؤُلَآءِ اَهْدٰى مِنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا سَبِيْلًا ۝٥١ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ يَّلْعَنِ
اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ نَصِيْرًا ۝٥٢ ط اَمْ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّنَ الْمُلْكِ
فَاِذًا لَّا يُؤْتُوْنَ النَّاسَ نَقِيْرًا ۝٥٣ لا اَمْ يَحْسُدُوْنَ النَّاسَ
عَلٰى مَاۤ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَقَدْ اٰتَيْنَاۤ اٰلَ
اِبْرٰهِيْمَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَاٰتَيْنٰهُمْ مُّلْكًا عَظِيْمًا ۝٥٤

اي ڪتاب وارؤ! جيڪو (قرآن) لاٿوسون جيڪي اوهان وٽ آهي تنهن جو (اُهو) سچو ڪندڙ (بہ) آهي تنهن کي اُنهيءَ کان اڳ مڃيو جو (ماڻهن جي) منهن (جي شڪل) مٽايون پوءِ انهن کي سندين پٺين پوئتان ڪريون يا مٿن اهڙي لعنت ڪريون جهڙي ڇنڇر وارن تي لعنت ڪئي سون ۽ الله جو (جيڪو) حڪم (جاري ٿيندو آهي) سو ٿي چڪندو اهي (۴۷). بيشڪ الله هيءُ (ڏوه) نہ بخشيندو جو (ڪنهن کي بہ) ساڻس شريڪ ڪيو وڃي ۽ ان کان سواءِ (ٻيا ڏوه) جنهن کي وڻيس تنهنکي بخشيندو، ۽ جيڪو الله سان (ڪنهن کي) شريڪ بڻائيندو تنهن بيشڪ وڏي گناه سان بهتان ٻڌو (۴۸). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي پاڻ کي پاڻ پاڪ چوندا آهن- (نہ!) بلڪ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي پاڪ ڪندو آهي ۽ تند جيترو بہ ظلم نہ ڪبن (۴۹). (اي پيغمبر!) ڏس تہ الله تي ڪيئن ڪوڙ ٺاهيندا آهن؟ ۽ اِهو پڌرو گناه بس آهي (۵۰). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جن کي ڪتاب مان ڀاڱو ڏنو ويو تہ اُهي بتن ۽ طاغوت کي مڃيندا آهن ۽ ڪافرن لاءِ چوندا آهن تہ هيءَ ٽولي مؤمنن کان وڌيڪ سنئين واٽ واري آهي (۵۱). اِهي (اُهي) آهن جن تي الله لعنت ڪئي آهي- ۽ جنهن تي الله لعنت ڪندو تنهن جو ڪو مددگار نہ لهندين (۵۲). اُنهن کي بادشاهيءَ مان ڪو ڀاڱو آهي ڇا؟ ۽ (جي ڪين ڪٿي هجي بہ تہ) اُن مهل ماڻهن کي تر جيترو (بہ) نہ ڏين (۵۳). بلڪ ماڻهن سان اُنهيءَ تي حسد ڪندا آهن جيڪي الله پنهنجي فضل سان کين ڏنو آهي، پوءِ بيشڪ ابراهيم جي اولاد کي ڪتاب ۽ دانائي ڏني سون ۽ کين وڏي بادشاهي ڏني سون (۵۴).

فَمِنْهُمْ مَّنْ اٰمَنَ بِهٖ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ ؕ وَكَفٰى بِجَهَنَّمَ
سَعِيْرًا ﴿٥٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا سَوْفَ نُصْلِيْهِمْ نَارًا ؕ كُلَّمَا
نَضِجَتْ جُلُوْدُهُمْ بَدَّلْنٰهُمْ جُلُوْدًا غَيْرَهَا لِيَذُوْقُوا الْعَذَابَ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿٥٦﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
سَنُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ
لَهُمْ فِيْهَاۤ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۫ وَّنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيْلًا ﴿٥٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ
يَاْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمٰنٰتِ اِلٰۤى اَهْلِهَا ۙ وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ
اَنْ تَحْكُمُوْا بِالْعَدْلِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
سَمِيْعًا بَصِيْرًا ﴿٥٨﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا
الرَّسُوْلَ وَاُولِى الْاَمْرِ مِنْكُمْ ۚ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ فِيْ شَيْءٍ فَرُدُّوْهُ
اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ
ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ تَاْوِيْلًا ﴿٥٩﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يَزْعُمُوْنَ
اَنَّهُمْ اٰمَنُوْا بِمَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَاۤ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيْدُوْنَ
اَنْ يَّتَحَاكَمُوْۤا اِلَى الطَّاغُوْتِ وَقَدْ اُمِرُوْۤا اَنْ يَّكْفُرُوْا
بِهٖ ؕ وَيُرِيْدُ الشَّيْطٰنُ اَنْ يُّضِلَّهُمْ ضَلٰلًا بَعِيْدًا ﴿٦٠﴾

پوءِ منجهائن کي آهن جن اُن (ڪتاب) کي مڃيو ۽ منجهائن ڪي آهن جي ڪائنس اَٽڪي (رڪجي) رهيا- ۽ اُنهن لاءِ ٻرندڙ دوزخ ڪافي آهي (٥٥). پڪ جن اسان جي آيتن کي نہ مڃيو تن کي باھ ۾ سگهو گهيڙيندا سون- جڏهن بہ سندن کلون پچنديون (تڏهن) سندين ٻيون کلون هن لاءِ (پيا) مٽائينداسون تہ (پلي) عذاب (جو مزو) چکن- يقيناً الله غالب حڪمت وارو آهي (٥٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (اُنهن) باغن ۾ سگهو داخل ڪنداسون جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن- منجهن سدائين رهڻ وارا آهن- اُنهن لاءِ منجهن پاڪ زالون آهن ۽ کين گهاٽين ڇانون ۾ داخل ڪنداسون (٥٧). بيشڪ الله اوهان کي حڪم ٿو ڪري تہ امانتون سندن مالڪن کي پهچائي ڏيو ۽ جڏهن ماڻهن جي وچ ۾ فيصلو ڪريو (تڏهن) انصاف سان حڪم ڪريو- بيشڪ الله اوهان کي جيڪا نصيحت ڪري ٿو سا چڱي آهي- بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٥٨). اي ايمان وارؤ! الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ اوهان مان جيڪو حاڪم هجي تنهن جي (بہ)، پوءِ جيڪڏهن ڪنهن شيءِ بابت جهڳڙو ڪريو تہ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهيو تہ اُن کي الله ۽ پيغمبر (جي حڪم) ڏانهن رجوع ڪريو. اِهو ڀلو ۽ نتيجي جي ڪري ڏاڍو چڱو آهي (٥٩).(اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي ڀانئيندا آهن تہ جيڪي توڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ لاٿو ويو تنهن کي پاڻ مڃيو اٿن. اُهي هن هوندي بہ، طاغوت (يعني غير خدا) ڏانهن (مقدمو نيئي) فيصلو ڪرائڻ گهرندا آهن حالانڪ اُن جي نہ مڃڻ جو حڪم ڪيو ويو اٿن- ۽ شيطان کين وڏي ڀل ۾ ڀلائڻ گهرندو آهي (٦٠).

وَاِذَا قِيۡلَ لَهُمۡ تَعَالَوۡا اِلٰى مَاۤ اَنۡزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوۡلِ
رَاَيۡتَ الۡمُنٰفِقِيۡنَ يَصُدُّوۡنَ عَنۡكَ صُدُوۡدًا ۚ ﴿۶۱﴾ فَكَيۡفَ اِذَاۤ
اَصَابَتۡهُمۡ مُّصِيۡبَةٌ ۢبِمَا قَدَّمَتۡ اَيۡدِيۡهِمۡ ثُمَّ جَآءُوۡكَ
يَحۡلِفُوۡنَ ۖ بِاللّٰهِ اِنۡ اَرَدۡنَاۤ اِلَّاۤ اِحۡسَانًا وَّتَوۡفِيۡقًا ﴿۶۲﴾ اُولٰٓئِكَ
الَّذِيۡنَ يَعۡلَمُ اللّٰهُ مَا فِىۡ قُلُوۡبِهِمۡ فَاَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ وَعِظۡهُمۡ
وَقُلْ لَّهُمۡ فِىۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ قَوۡلًاۢ بَلِيۡغًا ﴿۶۳﴾ وَمَاۤ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ
رَّسُوۡلٍ اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذۡنِ اللّٰهِ ؕ وَلَوۡ اَنَّهُمۡ اِذْ ظَّلَمُوۡۤا اَنۡفُسَهُمۡ
جَآءُوۡكَ فَاسۡتَغۡفَرُوا اللّٰهَ وَاسۡتَغۡفَرَ لَهُمُ الرَّسُوۡلُ
لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَّحِيۡمًا ﴿۶۴﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ
حَتّٰى يُحَكِّمُوۡكَ فِيۡمَا شَجَرَ بَيۡنَهُمۡ ثُمَّ لَا يَجِدُوۡا فِىۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ
حَرَجًا مِّمَّا قَضَيۡتَ وَيُسَلِّمُوۡا تَسۡلِيۡمًا ﴿۶۵﴾ وَلَوۡ اَنَّا كَتَبۡنَا
عَلَيۡهِمۡ اَنِ اقۡتُلُوۡۤا اَنۡفُسَكُمۡ اَوِ اخۡرُجُوۡا مِنۡ دِيَارِكُمۡ مَّا
فَعَلُوۡهُ اِلَّا قَلِيۡلٌ مِّنۡهُمۡ ؕ وَلَوۡ اَنَّهُمۡ فَعَلُوۡا مَا يُوۡعَظُوۡنَ
بِهٖ لَـكَانَ خَيۡرًا لَّهُمۡ وَاَشَدَّ تَثۡبِيۡتًا ۙ ﴿۶۶﴾ وَّاِذًا لَّاٰتَيۡنٰهُمۡ مِّنۡ
لَّدُنَّاۤ اَجۡرًا عَظِيۡمًا ۙ ﴿۶۷﴾ وَّلَهَدَيۡنٰهُمۡ صِرَاطًا مُّسۡتَقِيۡمًا ﴿۶۸﴾

۽ جڏهن کين چئجي ته جيڪي الله لاٿو تنهن ڏانهن ۽ پيغمبر ڏانهن اچو ته منافقن کي ڏٺئي ته توکان پوري طرح جهلجي ويندا آهن (٦١). پوءِ (تڏهن) ڪيئن (ڪندا) جڏهن کين ڪا تڪليف اِنهيءَ سببان پهچندي جو سندن هٿن اڳي موڪليو آهي پوءِ وري تو وٽ اچي الله جو قسم کڻندا ته اسان جو چڱائي ۽ ٺهراءُ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ارادو نه هو (٦٢). اِهي (اُهي) آهن جن جي دلين ۾ جيڪي (ڪفر ۽ نفاق) آهي سو الله ڄاڻندو آهي (جو وقت تي سزا لوڙيندا) پوءِ ڪائن منهن موڙ ۽ کين نصيحت ڪر ۽ کين سندين دلين ۾ پهچندڙ ڳالھ چؤ (٦٣). ڪوئي پيغمبر نه موڪليوسون پر هن لاءِ ته الله جي حڪم سان سندس تابعداري ڪئي وڃي- ۽ جڏهن اُنهن (ماڻهن) پاڻ تي ظلم ڪيو تڏهن جيڪڏهن تو وٽ اچن ها پوءِ الله کان بخشش گهرن ها ۽ پيغمبر اُنهن لاءِ بخشش گهري ها ته الله کي ٻاجھ سان موٽندڙ مهربان لهن ها (٦۴). پوءِ تنهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته (اِهي ماڻهو ايستائين) مسلمان نه آهن جيستائين اُنهيءَ معاملي ۾ جو سندن وچ ۾ پيو آهي توکان فيصلو ڪرائن پوءِ (تون) جيڪو نبيرو ڪرين تنهن کان پنهنجين دلين ۾ ڪا اُڙ ڪُڙ نه ڏسن ۽ (پوري) مڃڻ طرح مڃين (٦٥). ۽ جيڪڏهن اسين مٿن لازم ڪريون ها ته اوهين پاڻ کي ڪهو يا پنهنجن ديسن مان نڪرو ته منجهائن ٿورڙن کان سواءِ (ٻيا) اُهو نه ڪن ها- ۽ جيڪا نصيحت ڪئي وين تنهن موجب جيڪڏهن اُهي ڪم ڪن ها ته اُنهن لاءِ ضرور ڀلو ۽ (ايمان کي) زياده پڪي ڪرڻ وارو هجي ها (٦٦). ۽ اُنهيءَ وقت پاڻ وٽان کين وڏو اجر ضرور ڏيون ها (٦٧). ۽ ضرور کين سڌي واٽ ورتايون ها (٦٨).

وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ
اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ ۚ
وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا ﴿٦٩﴾ ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى
بِاللّٰهِ عَلِيْمًا ﴿٧٠﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا خُذُوْا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوْا
ثُبَاتٍ اَوِ انْفِرُوْا جَمِيْعًا ﴿٧١﴾ وَاِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيُبَطِّئَنَّ ۚ فَاِنْ
اَصَابَتْكُمْ مُّصِيْبَةٌ قَالَ قَدْ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيَّ اِذْ لَمْ اَكُنْ مَّعَهُمْ
شَهِيْدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ اَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللّٰهِ لَيَقُوْلَنَّ كَاَنْ لَّمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهٗ مَوَدَّةٌ يّٰلَيْتَنِيْ كُنْتُ مَعَهُمْ فَاَفُوْزَ
فَوْزًا عَظِيْمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ الَّذِيْنَ يَشْرُوْنَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ ؕ وَمَنْ يُّقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
فَيُقْتَلْ اَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٧٤﴾ وَمَا لَكُمْ
لَا تُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَآءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَآ اَخْرِجْنَا
مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ اَهْلُهَا ۚ وَاجْعَلْ لَّنَا مِنْ
لَّدُنْكَ وَلِيًّا ۚۙ وَّاجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَّدُنْكَ نَصِيْرًا ﴿٧٥﴾ ؕ

۽ جيڪي الله ۽ پيغمبر جي تابعداري ڪندا سي اُنهن سان گڏ رهندڙ آهن جن تي الله فضل ڪيو آهي (يعني) پيغمبر ۽ صديق ۽ شهيد ۽ صالح ۽ اهي چڱا سنگتي آهن (٦٩). اهو فضل الله جي طرفان آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ بس آهي (٧٠). اي ايمان وارؤ! پنهنجي بچاءُ جو سامان وٺو پوءِ (جهاد لاءِ) ٽولا ٽولا ٿي نڪرو يا گڏجي نڪرو (٧١). ۽ بيشڪ اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو (ڄاڻي واڻي) دير ڪندو آهي، پوءِ جيڪڏهن اوهان کي ڪا تڪليف پهچندي آهي ته چوندو آهي ته بيشڪ الله مون تي احسان ڪيو جو (آءٌ) ساڻن حاضر نه هيس (٧٢). ۽ جيڪڏهن الله (جي پار) کان ڪو فضل اوهان کي پهچي ته (اُنهيءَ وانگر جو) ڄڻ ته اوهان جي ۽ سندس وچ ۾ دوستي نه هئي ضرور چوندو آهي ته مون کي اَرمان آهي جيڪر ساڻن هجان ها ته وڏي مراد ماڻيان ها (٧٣). پوءِ اُنهن (مؤمنن) کي جڳائي ته الله جي واٽ ۾ وڙهن جيڪي دنيا جي حياتيءَ کي آخرت سان وڪڻندا آهن- ۽ جيڪو الله جي واٽ ۾ وڙهندو پوءِ ماريو ويو يا غالب ٿيو تنهن کي سگهو ئي وڏو اجر ڏينداسون (٧۴). ۽ (اي مسلمانؤ!) اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو الله جي واٽ ۾ نه ٿا وڙهو حالانڪ هيڻن مردن ۽عورتن ۽ ٻارن مان اهي آهن جي چون ٿا ته اي اسان جا پالڻهار! هن شهر مان جنهن جا رهاڪو ظالم آهن اسان کي (ٻاهر) ڪڍ، ۽ پاڻ وٽان اسان جو(ڪو) سنڀاليندڙ ڪر ۽ پاڻ وٽان اسان جو ڪو مددگار ڪر! (٧٥).

اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ الطَّاغُوْتِ فَقَاتِلُوْٓا اَوْلِيَآءَ الشَّيْطٰنِ ۚ
اِنَّ كَيْدَ الشَّيْطٰنِ كَانَ ضَعِيْفًا ﴿٧٦﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ قِيْلَ
لَهُمْ كُفُّوْٓا اَيْدِيَكُمْ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ۚ فَلَمَّا كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ
اللّٰهِ اَوْ اَشَدَّ خَشْيَةً ۚ وَقَالُوْا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ ۚ لَوْ
لَآ اَخَّرْتَنَآ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ؕ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيْلٌ ۚ وَالْاٰخِرَةُ
خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقٰى ۫ وَلَا تُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿٧٧﴾ اَيْنَ مَا تَكُوْنُوْا
يُدْرِكْكُّمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِيْ بُرُوْجٍ مُّشَيَّدَةٍ ؕ وَاِنْ تُصِبْهُمْ
حَسَنَةٌ يَّقُوْلُوْا هٰذِهٖ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَّقُوْلُوْا هٰذِهٖ مِنْ عِنْدِكَ ؕ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ فَمَالِ
هٰٓؤُلَآءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُوْنَ يَفْقَهُوْنَ حَدِيْثًا ﴿٧٨﴾ مَآ اَصَابَكَ مِنْ
حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ز وَمَآ اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَّفْسِكَ ؕ وَاَرْسَلْنٰكَ
لِلنَّاسِ رَسُوْلًا ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ﴿٧٩﴾ مَنْ يُّطِعِ الرَّسُوْلَ
فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ ۚ وَمَنْ تَوَلّٰى فَمَآ اَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ﴿٨٠﴾ ؕ

جيڪي مؤمن آهن سي الله جي واٽ ۾ وڙهندا آهن، ۽ جيڪي ڪافر آهن سي طاغوت جي واٽ ۾ وڙهندا آهن تنهن ڪري شيطان جي ساٿين کي ماريو، بيشڪ شيطان جي ٺڳي ڪمزور آهي (٧٦). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جن کي چيو ويو تہ پنهنجن هٿن کي (ويڙهہ کان) جهليو ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو، پوءِ جنهن مهل مٿن ويڙهہ لازم ڪئي ويئي تنهن مهل منجهانئن اوچتو هڪ ٽولي الله جي خوف وانگر يا ان کان بہ وڌ خوف ڪرڻ ۾، ماڻهن کان ڊڄي ٿي ۽ چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! ڇا لاءِ اسان تي ويڙهہ لازم ڪئي اٿيئي؟ ويجهي وقت تائين تو اسان کي ڇو نہ ڍر ڏني؟ (اي پيغمبر!) چؤ تہ دنيا جو سامان ٿورڙو آهي، آخرت اُنهي لاءِ ڀلي آهي جيڪو پرهيزگاري ڪندو ۽ توهان تي تند جيترو بہ ظلم نہ ڪيو ويندو (٧٧). جتي هوندءُ اُتي اوهان کي موت پهچندو جيتوڻيڪ مضبوط قلعن ۾ (ڇونہ) هوندءُ. ۽ جيڪڏهن کين ڪا چڱائي پهچندي آهي تہ چوندا آهن تہ هيءَ الله وٽان (پهتي) آهي، ۽ جيڪڏهن کين ڪا تڪليف پهچندي آهي تہ چوندا آهن تہ هيءَ تو وٽان پهتي آهي- (کين) چؤ تہ (ڏک سک) سڀ الله وٽان آهي- پوءِ هن قوم کي ڇا (ٿيو) آهي جو ڳالھ جي سمجهڻ کي ويجهو ئي نہ آهن (٧٨). توکي جيڪا بہ چڱائي پهچي ٿي سا الله وٽان (ڀانءِ) ۽ توکي جيڪا بہ تڪليف پهچي ٿي سا پنهنجي نفس (جي ڪمن جي شامت) کان (ڀانءِ) ۽ توکي ماڻهن لاءِ پيغمبر ڪري موڪليوسون ۽ الله شاهد بس آهي (٧٩). جيڪو پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندو تنهن بيشڪ الله جي فرمانبرداري ڪئي ۽ جيڪو ڦرندو تن تي توکي نگهبان ڪري نہ موڪليو اٿؤن (٨٠).

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ
مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللّٰهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ
الْقُرْاٰنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا
كَثِيرًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا جَآءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ
وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلٰىٓ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ
يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ
الشَّيْطٰنَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا
نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللّٰهُ أَنْ يَّكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَاللّٰهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَّأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾ مَنْ يَّشْفَعْ شَفَاعَةً
حَسَنَةً يَّكُنْ لَّهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَّشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَّكُنْ
لَّهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّيتُمْ
بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَآ أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى
كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾ اللّٰهُ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾ ع

۽ (منافق تو وٽ) چوندا آهن ته فرمانبرداري (ڪنداسون) پوءِ جڏهن تو وٽان هليا ويندا آهن تڏهن منجهانئن هڪ ٽولي تنهنجي ڳالهين جي ابتڙ رات جو صلاحون ڪندي آهي ۽ جيڪي رات جو صلاحون ڪندا آهن سي الله لکندو آهي، تنهنڪري کانئن منهن موڙ ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله وڪيل بس آهي (٨١). قرآن ۾ ڇو نه سوچ ڪندا آهن؟ ۽ جيڪڏهن الله کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) وٽان هجي ها ته منجهس گهڻو اختلاف لهن ها (٨٢). ۽ جڏهن وٽن اَمن جي يا خطري جي ڪا خبر ايندي آهي (تڏهن) اُن کي مشهور ڪندا آهن ۽ جيڪڏهن اُن کي پيغمبر ڏانهن ۽ پنهنجن (مسلمانن) مان اَميرن (حڪمرانن) ڏانهن پهچائين ها ته منجهانئن جيڪي اُن کي جاچيندا آهن سي ضرور اُن کي (چڱيءَ طرح) ڄاڻن ها ۽ جيڪڏهن الله جو فضل ۽ سندس ٻاجه اوهان تي نه هجي ها ته ٿورڙن کان سواءِ ضرور شيطان جي پٺيان لڳو ها (٨٣). پوءِ (اي پيغمبر!) الله جي واٽ ۾ جنگ ڪر، تنهنجي سِر کان سواءِ توتي بار نه رکيو ويو آهي ۽ مؤمنن کي همٿاءِ، ويجهو ئي الله ڪافرن جي ويڙهه کي روڪڻ تي آهي ۽ الله ويڙهه جي ڪري ڏاڍو زور وارو ۽ سزا ڏيڻ ۾ (به) ڏاڍو زور وارو آهي (٨۴). جيڪو چڱيءَ ڳالهه جي سفارش ڪندو تنهن لاءِ منجهانئس حصو آهي، ۽ جيڪو بڇڙيءَ ڳالهه جي سفارش ڪندو تنهن لاءِ منجهانئس حصو آهي ۽ الله سڀ شيءِ تي نگهبان آهي (٨٥). ۽ جڏهن اوهان کي سلام ڪرڻ سان تعظيم ڏني وڃي تڏهن اُن کان بهتر تعظيم سان (سلام) ورايو يا اوترو ورايو- بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ جو حساب ڪندڙ آهي (٨٦). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي. قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ (ڪو) شڪ نه آهي اوهان کي ضرور گڏ ڪندو ۽ الله کان ڪير (پنهنجي) ڳالهه ۾ وڌيڪ سچو آهي؟ (٨٧).

فَمَا لَكُمۡ فِی الۡمُنٰفِقِیۡنَ فِئَتَیۡنِ وَاللّٰهُ اَرۡكَسَهُمۡ بِمَا كَسَبُوۡا ؕ
اَتُرِیۡدُوۡنَ اَنۡ تَهۡدُوۡا مَنۡ اَضَلَّ اللّٰهُ ؕ وَمَنۡ یُّضۡلِلِ اللّٰهُ
فَلَنۡ تَجِدَ لَهٗ سَبِیۡلًا ﴿۸۸﴾ وَدُّوۡا لَوۡ تَكۡفُرُوۡنَ كَمَا كَفَرُوۡا
فَتَكُوۡنُوۡنَ سَوَآءً فَلَا تَتَّخِذُوۡا مِنۡهُمۡ اَوۡلِيَآءَ حَتّٰى يُهَاجِرُوۡا
فِیۡ سَبِیۡلِ اللّٰهِ ؕ فَاِنۡ تَوَلَّوۡا فَخُذُوۡهُمۡ وَاقۡتُلُوۡهُمۡ حَیۡثُ
وَجَدۡتُّمُوۡهُمۡ ۖ وَلَا تَتَّخِذُوۡا مِنۡهُمۡ وَلِیًّا وَّلَا نَصِیۡرًا ﴿۸۹﴾ ۙ اِلَّا
الَّذِیۡنَ یَصِلُوۡنَ اِلٰی قَوۡمٍۢ بَیۡنَكُمۡ وَبَیۡنَهُمۡ مِّیۡثَاقٌ اَوۡ
جَآءُوۡكُمۡ حَصِرَتۡ صُدُوۡرُهُمۡ اَنۡ یُّقَاتِلُوۡكُمۡ اَوۡ یُقَاتِلُوۡا
قَوۡمَهُمۡ ؕ وَلَوۡ شَآءَ اللّٰهُ لَسَلَّطَهُمۡ عَلَیۡكُمۡ فَلَقٰتَلُوۡكُمۡ ۚ فَاِنِ
اعۡتَزَلُوۡكُمۡ فَلَمۡ یُقَاتِلُوۡكُمۡ وَاَلۡقَوۡا اِلَیۡكُمُ السَّلَمَ ۙ فَمَا
جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمۡ عَلَیۡهِمۡ سَبِیۡلًا ﴿۹۰﴾ سَتَجِدُوۡنَ اٰخَرِیۡنَ
یُرِیۡدُوۡنَ اَنۡ یَّاۡمَنُوۡكُمۡ وَیَاۡمَنُوۡا قَوۡمَهُمۡ ؕ كُلَّمَا رُدُّوۡۤا اِلَی
الۡفِتۡنَةِ اُرۡكِسُوۡا فِیۡهَا ۚ فَاِنۡ لَّمۡ یَعۡتَزِلُوۡكُمۡ وَیُلۡقُوۡۤا اِلَیۡكُمُ
السَّلَمَ وَیَكُفُّوۡۤا اَیۡدِیَهُمۡ فَخُذُوۡهُمۡ وَاقۡتُلُوۡهُمۡ حَیۡثُ
ثَقِفۡتُمُوۡهُمۡ ؕ وَاُولٰٓئِكُمۡ جَعَلۡنَا لَكُمۡ عَلَیۡهِمۡ سُلۡطٰنًا مُّبِیۡنًا ﴿۹۱﴾ ع

اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو منافقن جي بابت ٻہ ٽوليون (ٿي پيا) آهيو ۽ الله سندن ڪرتوتن سببان کين اونڌو ڪيو آهي. جنهن کي الله ڀُلايو تنهن کي اوهين هدايت ڪرڻ گهرندا آهيو ڇا؟ جنهن کي الله ڀلائيندو آهي تنهن لاءِ ڪا واٽ ڪڏهن نہ لهندين (٨٨). (اهي) گهرندا آهن تہ جيڪر اوهين ڪافر ٿيو جهڙا پاڻ ڪافر آهن تہ (سڀ) هڪجهڙا ٿيو پوءِ منجهائن ڪنهن کي ايستائين دوست ڪري نہ وٺو جيستائين الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏين. پوءِ جيڪڏهن ڦري وڃن تہ پڪڙيونِ ۽ جتي لهونِ تتي قتل ڪريونِ ۽ منجهائن ڪنهن کي نڪي دوست ۽ نڪي مددگار ڪري وٺو (٨٩). پر (اُنهن سان نہ وڙهو) جيڪي اهڙيءَ قوم سان ڳنڍيل هجن جو اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ معاهدو ٿيل هجي يا اوهان وٽ هن حال ۾ اچن جو اوهان سان وڙهڻ يا پنهنجي قوم سان وڙهڻ کان سندن سينا گهٽيل هُجن ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ کين اوهان تي غالب ڪري ها ۽ اوهان کي ضرور مارين ها پوءِ جيڪڏهن اوهان کان پاسو ڪن ۽ اوهان سان نہ وڙهن ۽ اوهان ڏانهن صلح (جو پيغام) موڪلين تہ پوءِ الله اوهان لاءِ مٿن ڪا (ويڙهہ جي)واٽ نہ ڪئي آهي (٩٠). ٻي ٽوليءَ کي (اوهين) سگهوئي لهندؤ جو اوهان کان اَمن ۾ هجڻ گهرندا ۽ پنهنجي قوم کان (بہ) اَمن ۾ هجڻ گهرندا- جڏهن بہ ڪنهن فتني ڏانهن سڏيا ويندا تڏهن منجهس جهٽ پٽ اونڌي منهن ڪري پوندا، پوءِ جيڪڏهن اوهان کان پاسو نہ ڪن ۽ نڪي اوهان ڏانهن صلح (جو پيغام) موڪلين ۽ نڪي پنهنجن هٿن کي (ويڙهہ کان) جهلين تہ اُنهن کي پڪڙيو ۽ جتي اُنهن کي لهو تتي انهن کي ڪُهو ۽ اُنهن تي اسان اوهان کي پڌرو غلبو ڏنو آهي (٩١).

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَّقْتُلَ مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔا ۚ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا
فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَّدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِهٖٓ اِلَّآ اَنْ يَّصَّدَّقُوْا ۭ فَاِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ وَھُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ۭ وَاِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍۢ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَھُمْ مِّيْثَاقٌ فَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَھْلِهٖ وَ
تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ۚ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ۡ
تَوْبَةً مِّنَ اللّٰهِ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِــيْمًا حَكِـيْمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَّقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا
فَجَزَاۗؤُهٗ جَهَنَّمُ خٰلِدًا فِيْھَا وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهٗ وَاَعَدَّ لَهٗ
عَذَابًا عَظِيْمًا ﴿٩٣﴾ يٰٓاَيُّھَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا ضَرَبْتُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
فَتَبَيَّنُوْا وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ اَلْقٰٓى اِلَيْكُمُ السَّلٰمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا ۚ تَبْتَغُوْنَ
عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۡ فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ كَثِيْرَةٌ ۭ كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِّنْ
قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوْا ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿٩٤﴾
لَا يَسْتَوِي الْقٰعِدُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ غَيْرُ اُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجٰهِدُوْنَ
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ۭ فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ
بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ عَلَي الْقٰعِدِيْنَ دَرَجَةً ۭ وَكُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ
الْحُسْنٰي ۭ وَفَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ عَلَي الْقٰعِدِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٩٥﴾ ۙ

۽ مؤمن جو ڪنهن مؤمن کي مارڻ ڀُل چُڪ کان سواءِ (ڪنهن حال ۾) نہ جڳائي ۽ جيڪو مؤمن کي ڀل چڪ سان ماري تہ (هڪ تہ) مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪري ۽ (ٻيو تہ) ڇِٽي سندس وارثن کي پهچائي پر جي بخشين (تہ اُنهن کي اختيار آهي)- پوءِ جيڪڏهن اوهان جي دشمنن جي قوم مان آهي ۽ اُهو مؤمن هجي تہ (رڳو) مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪرڻ لازم آهي (۽ ڇِٽي معاف آهي) ۽ جيڪڏهن اُنهيءَ قوم مان آهي جو اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ پڪو معاهدو ٿيل آهي تہ ڇَٽي سندس وارثن کي پهچائجي ۽ مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪرڻ لازم آهي ۽ جيڪو(ٻانهو) نہ لهي تہ ٻہ مهينا لڳولڳ روزا رکي (اهو ڪفارو) الله (جي پار) کان توبہ جي (قبول ٿيڻ) لاءِ آهي ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۹۲). ۽ جيڪو مؤمن کي ڄاڻي واڻي مارينـدو تنهن جي سزا دوزخ آهي منجهس سدائين رهڻ وارو آهي ۽ الله مٿس ڏمريو ۽ مٿس لعنت ڪندو ۽ اُن لاءِ وڏو عذاب تيار ڪيو اٿس (۹۳). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهين الله جي واٽ ۾ (جهاد لاءِ) مسافري ڪريو تڏهن (پوريءَ طرح) جاچيو ۽ جيڪو اوهان کي سلام ڪري تنهن کي اوهين دنيا جي حياتيءَ جو سامان طلبيندڙ ٿي، نہ چئو تہ تون مؤمن نہ آهين، ڇو تہ الله وٽ (ڏيڻ لاءِ) خزانا گهڻا آهن- اڳ اوهين بہ اُهڙا هيؤ پوءِ الله اوهان تي احسان ڪيو پوءِ اوهين (پوريءَ طرح) جاچيو- ڇو تہ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۹۴). مؤمنن مان ڪنهن عذر ڌاران (جهاد کان گهر ۾) ويهي رهندڙ ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن سِرن سان جهاد ڪندڙ (اِهي ٻئي) برابر نہ آهن پنهنجن مالن ۽ پنهنجن سِرن سان جهاد ڪندڙن کي الله (گهر ۾) ويهي رهندڙن کان مرتبي ۾ ڀلو ڪيو آهي ۽ الله هر هڪ کي چڱائي جو وعدو ڏنو آهي ۽ الله جهاد ڪندڙن کي ويهي رهندڙن کان وڏي اَجر جي ڪري ڀلو ڪيو آهي (۹۵).

دَرَجٰتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَّرَحْمَةًؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ۝٩٦ؒ اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمِيْٓ
اَنْفُسِهِمْ قَالُوْا فِيْمَ كُنْتُمْؕ قَالُوْا كُنَّا مُسْتَضْعَفِيْنَ
فِي الْاَرْضِؕ قَالُوْٓا اَلَمْ تَكُنْ اَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوْا
فِيْهَاؕ فَاُولٰٓئِكَ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ۝٩٧ۙ
اِلَّا الْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ وَالْوِلْدَانِ
لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ حِيْلَةً وَّلَا يَهْتَدُوْنَ سَبِيْلًا ۝٩٨ۙ
فَاُولٰٓئِكَ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّعْفُوَ عَنْهُمْؕ وَكَانَ اللّٰهُ
عَفُوًّا غَفُوْرًا ۝٩٩ وَمَنْ يُّهَاجِرْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يَجِدْ
فِي الْاَرْضِ مُرٰغَمًا كَثِيْرًا وَّسَعَةًؕ وَمَنْ يَّخْرُجْ
مِنْۢ بَيْتِهٖ مُهَاجِرًا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ يُدْرِكْهُ
الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ اَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ۝١٠٠ؒ وَاِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْاَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ اَنْ تَقْصُرُوْا مِنَ الصَّلٰوةِ ۖۗ اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَّفْتِنَكُمُ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْاؕ اِنَّ الْكٰفِرِيْنَ كَانُوْا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِيْنًا ۝١٠١

پاڻ وٽان درجا ۽ بخشش ۽ ٻاجھ ڪئي اٿس ۽ الله بخشڻھار مھربان آھي (٩٦). بيشڪ جن پاڻ تي ظلم ڪيو آھي تن کي ملائڪ مارڻ مھل چوندا آھن تہ اوھين ڪھڙي (حال) ۾ ھيؤ؟ اُھي چوندا تہ اسين ملڪ ۾ ٻيوس ھئاسون- (ملائڪ ڪين) چوندا تہ الله جو ملڪ ويڪرو نہ ھو ڇا؟ جو اُن ۾ لڏي وڃو ھا- پوءِ اُنھن جي جاءِ دوزخ آھي ۽ اُھو ھنڌ بڇڙو آھي. (٩٧). پر مردن ۽ عورتن ۽ ٻارن مان ھيٺان جو، ڪا واہ لھي نہ سگھندا آھن ۽ نڪا نڪرڻ جي ڪا واٽ ونـي سگھندا آھن (٩٨). تہ سگھو اُنھن کي الله معاف ڪرڻ تي آھي ۽ الله معافي ڏيندڙ بخشڻھار آھي (٩٩). جيڪو الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيندو سو زمين ۾ گھڻيون رھڻ جون جايون ۽ (روزيءَ جي) ڪشادگي لھندو ۽ جيڪو الله (جي واٽ ۾) ۽ سندس پيغمبر ڏانھن ھجرت ڪندڙ ٿي پنھنجي گھر کان نڪرندو پوءِ کيس موت پھچندو تنھن جو اجر بيشڪ الله تي (لازم) آھي ۽ الله بخشڻھار مھربان آھي (١٠٠). ۽ جڏھن اوھين ملڪ ۾ مسافري ڪريو تڏھن جيڪڏھن ڊڄو ٿا تہ ڪافر اوھان کي پريشان ڪندا تہ نماز مان ڪجھ گھٽائڻ ۾ اوھان تي گناہ ڪونھي- ڇو تہ ڪافر اوھان جا پڌرا ويري آھن (١٠١).

وَاِذَا كُنْتَ فِيْهِمْ فَاَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ
مِّنْهُمْ مَّعَكَ وَلْيَاْخُذُوْٓا اَسْلِحَتَهُمْ ۫ فَاِذَا سَجَدُوْا فَلْيَكُوْنُوْا
مِنْ وَّرَآئِكُمْ ۪ وَلْتَاْتِ طَآئِفَةٌ اُخْرٰى لَمْ يُصَلُّوْا فَلْيُصَلُّوْا
مَعَكَ وَلْيَاْخُذُوْا حِذْرَهُمْ وَاَسْلِحَتَهُمْ ۚ وَدَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَوْ تَغْفُلُوْنَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيْلُوْنَ
عَلَيْكُمْ مَّيْلَةً وَّاحِدَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ
اَذًى مِّنْ مَّطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَّرْضٰٓى اَنْ تَضَعُوْٓا اَسْلِحَتَكُمْ ۚ وَ
خُذُوْا حِذْرَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿۱۰۲﴾
فَاِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيٰمًا وَّقُعُوْدًا
وَّعَلٰى جُنُوْبِكُمْ ۚ فَاِذَا اطْمَاْنَنْتُمْ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ ۚ اِنَّ
الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ كِتٰبًا مَّوْقُوْتًا ﴿۱۰۳﴾ وَلَا
تَهِنُوْا فِى ابْتِغَآءِ الْقَوْمِ ؕ اِنْ تَكُوْنُوْا تَاْلَمُوْنَ فَاِنَّهُمْ
يَاْلَمُوْنَ كَمَا تَاْلَمُوْنَ ۚ وَتَرْجُوْنَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُوْنَ ؕ وَ
كَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۱۰۴﴾ ع اِنَّآ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَآ اَرٰىكَ اللّٰهُ ؕ وَلَا تَكُنْ لِّلْخَآئِنِيْنَ خَصِيْمًا ﴿۱۰۵﴾ لا

۽ (اي پيغمبر! ويڙھ مهل) جڏھن منجهن هجين پوءِ کين نماز پڙهائين تہ منجهائئن هڪ ٽوليءَ کي توسان (نماز ۾) بيهڻ گهرجي ۽ پنهنجن هٿيارن کي (ساڻ) وٺڻ گهرجين، پوءِ جنهن مهل (اُهي) سجدو ڏيئي بيهن (تنهن مهل) اوهان جي پوئتان ٿين ۽ جنهن ٻي ٽوليءَ نماز نہ پڙهي آهي سي، اچن تن کي توسان نماز پڙهڻ گهرجي ۽ پنهنجي بچاءَ (جي شين) ۽ پنهنجن هٿيارن کي وٺڻ گهرجين. ڪافر گهرندا آهن تہ جيڪر اوهين پنهنجن هٿيارن ۽ پنهنجي سامان کان (ڪجھ) بي خبر ٿيو تہ اوهان تي هڪ ئي ڀيري حملو ڪن- ۽ جيڪڏھن اوهان کي مينهن کان ڪا تڪليف هجي يا اوهين بيمار هجو تہ اوهان تي گناه نہ آهي تہ پنهنجا هٿيار لاهي رکو، ۽ پنهنجي بچاءُ جون شيون (ساڻ) وٺو. بيشڪ الله ڪافرن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب تيار ڪيو آهي (١٠٢). پوءِ جڏھن نماز پوري ڪريو (تڏھن) بيٺي ۽ ويٺي ۽ پنهنجن پاسن ڀر الله کي ياد ڪريو، پوءِ جڏھن اوهين دلجاءِ ڪريو تڏھن (اصلي دستور تي) نماز پڙهو، بيشڪ نماز مؤمنن تي مقرر وقت تي فرض آهي (١٠٣). ۽ ڪافرن جي ڳول ڦول ۾ سستي نہ ڪريو- جيڪڏھن اوهين ڏکوئبا آهيو تہ اُهي بہ اوهان جهڙا ڏکوئبا آهن، ۽ اوهين الله ۾ اُها اُميد ٿا رکو جا اميد اُنهن کي نہ آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠٤). (اي پيغمبر!) بيشڪ اسان تو ڏانهن سچو ڪتاب هن لاءِ لاٿو آهي تہ جيئن الله توکي سيکاريو آهي تيئن ماڻهن جي وچ ۾ فيصلو ڪرين- ۽ خيانت ڪندڙن جي پاسداري نہ ڪر (١٠٥).

وَّاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۚ﴿۱۰۶﴾ وَلَا تُجَادِلْ
عَنِ الَّذِيْنَ يَخْتَانُوْنَ اَنْفُسَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ
كَانَ خَوَّانًا اَثِيْمًا ۚ﴿۱۰۷﴾ يَّسْتَخْفُوْنَ مِنَ النَّاسِ وَلَا
يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُوْنَ مَا لَا يَرْضٰى
مِنَ الْقَوْلِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطًا ﴿۱۰۸﴾ هٰۤاَنْتُمْ
هٰۤؤُلَاۤءِ جٰدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۟ فَمَنْ يُّجَادِلُ
اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَمْ مَّنْ يَّكُوْنُ عَلَيْهِمْ وَكِيْلًا ﴿۱۰۹﴾ وَ
مَنْ يَّعْمَلْ سُوْۤءًا اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهٗ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ
اللّٰهَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۱۱۰﴾ وَمَنْ يَّكْسِبْ اِثْمًا فَاِنَّمَا يَكْسِبُهٗ عَلٰى
نَفْسِهٖ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۱۱۱﴾ وَمَنْ يَّكْسِبْ خَطِيْۤـَٔةً
اَوْ اِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهٖ بَرِيْۤـًٔا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ۧ﴿۱۱۲﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهٗ لَهَمَّتْ طَّاۤىِٕفَةٌ مِّنْهُمْ
اَنْ يُّضِلُّوْكَ ؕ وَمَا يُضِلُّوْنَ اِلَّاۤ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّوْنَكَ مِنْ
شَيْءٍ ؕ وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ ؕ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيْمًا ﴿۱۱۳﴾

۽ الله کان بخشش گھر۔ ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٠٦). ۽ جيڪي پنهنجو پاڻ سان خيانت ڪندا آهن تن جي پاران (تون) نہ جهيڙ۔ ڇو تہ الله خيانتي گنهگار کي دوست نہ رکندو آهي (١٠٧). ماڻهن کان لڪندا آهن ۽ الله کان لڪي نہ سگهندا ۽ جڏهن رات جو اُها صلاح ڪندا آهن جنهن صلاح کان (الله) راضي نہ آهي ڏهن اُهو (الله) ساڻن آهي۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کي الله گهيرو ڪندڙ آهي (١٠٨). خبردار! اوهين اهڙي قوم آهيو جو دنيا جي حياتيءَ ۾ (تہ) سندن پاران بحث ڪندا آهيو، پوءِ قيامت جي ڏينهن سندن پاران الله سان ڪير جهيڙو ڪندو؟ يا مٿن ڪير پرجهلو ٿيندو؟ (١٠٩). ۽ جيڪو بڇڙو ڪم ڪندو يا پاڻ تي ظلم ڪندو وري الله کان بخشش گهرندو سو الله کي بخشڻهار مهربان لهندو (١١٠). ۽ جيڪو ئي گناه ڪري ٿو سو پاڻ لاءِ ئي ڪري ٿو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١١١). ۽ جي ڪو ڪا خطا يا گناه ڪري وري اُها (تهمت) ڪنهن بيگناه تي هڻي تنهن بيشڪ بهتان ۽ پڌرو گناه کنيو (١١٢). ۽ جيڪڏهن تو تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ هجي ها تہ منجهائن هڪ ٽوليءَ توکي غلطي ۾ وجهڻ جي پڪي نيت ڪئي هئي ۽ (اُهي) پاڻ کان سواءِ (ڪنهن کي) نہ ڀلائيندا آهن ۽ توکي ڪوبہ نقصان نہ پهچائيندا ۽ الله توتي ڪتاب ۽ دانائي لاٿي آهي ۽ جيڪي تون نہ ڄاڻندو هئين سو توکي سيکاريائين ۽ توتي الله جو وڏو فضل آهي (١١٣).

لَا خَيْرَ فِىْ كَثِيْرٍ مِّنْ نَّجْوٰىهُمْ اِلَّا مَنْ اَمَرَ بِصَدَقَةٍ اَوْ
مَعْرُوْفٍ اَوْ اِصْلَاحٍۢ بَيْنَ النَّاسِ ؕ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ
ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١١٤﴾ وَمَنْ
يُّشَاقِقِ الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَ
يَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيْلِ الْمُؤْمِنِيْنَ نُوَلِّهٖ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهٖ
جَهَنَّمَ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ﴿١١٥﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ
بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًاۢ بَعِيْدًا ﴿١١٦﴾ اِنْ يَّدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖۤ اِلَّاۤ
اِنٰثًا ۚ وَاِنْ يَّدْعُوْنَ اِلَّا شَيْطٰنًا مَّرِيْدًا ﴿١١٧﴾ لَّعَنَهُ اللّٰهُ ۘ
وَقَالَ لَاَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيْبًا مَّفْرُوْضًا ﴿١١٨﴾
وَّلَاُضِلَّنَّهُمْ وَلَاُمَنِّيَنَّهُمْ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ اٰذَانَ
الْاَنْعَامِ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يَّتَّخِذِ
الشَّيْطٰنَ وَلِيًّا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِيْنًا ﴿١١٩﴾ ؕ
يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيْهِمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿١٢٠﴾
اُولٰٓئِكَ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ۫ وَلَا يَجِدُوْنَ عَنْهَا مَحِيْصًا ﴿١٢١﴾

سندين گهڻين ڳجهين صلاحن ۾ ڪا چڱائي نہ آهي پر جنهن خيرات ڏيڻ يا چڱي ڪم يا ماڻهن جي وچ ۾ سڌاري ڪرڻ جو حڪم ڪيو (تنهن جي صلاح ۾ چڱائي آهي) ۽ جيڪو اُهو (ڪم) الله جي رضا منديءَ ڳولڻ لاءِ ڪندو تنهن کي سگهوئي وڏو اجر ڏينداسون (١١۴). ۽ جيڪو هدايت جي چٽي ٿيڻ کان پوءِ پيغمبر جي مخالفت ڪندو ۽ مؤمنن جي واٽ کان سواءِ ٻي واٽ وٺندو سو جيڏانهن ڦريو تيڏانهن ڪيس ڦيرينداسون ۽ کيس دوزخ ۾ گهيڙينداسون ۽ (اها) جاءِ بڇڙي آهي (١١٥). بيشڪ الله هيءُ (ڏوه) نہ بخشيندو جو (ڪنهن کي) ساڻس شريڪ ڪيو وڃيءِ اُن کان سواءِ (ٻيا گناه) جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي بخشيندو ۽ جيڪو الله سان (ڪنهن کي) شريڪ بڻائيندو سو بيشڪ وڏي، ڀل ۾ ڀلو (١١٦). (هي مشرڪ) ان (الله) کان سواءِ عورتن (جي نالي وارن) کي ئي سڏيندا آهن ۽ (حقيقت) ۾ تڙيل شيطان کان سواءِ ٻئي کي نہ سڏيندا آهن (١١٧). ان تي الله لعنت ڪئي آهي- ۽ (شيطان) چيو تہ تنهنجي ٻانهن مان مقرر ڪيل حصو ضرور وٺندس (١١٨). ۽ کين ضرور گمراھ ڪندس ۽ کين ضرور سَڌن ۾ وجهندس ۽ کين ضرور حڪم ڪندس پوءِ ضرور ڍورن جي ڪنن کي چيريندا (رهندا) ۽ کين ضرور حڪم ڪندس تہ الله جي جوڙيل (صورت) کي مٽائيندا (رهندا) ۽ جيڪو الله کان سواءِ شيطان کي دوست ڪري وٺندو تنهن بيشڪ پڌرو نقصان پاتو (١١٩). (شيطان) کين انجام ڏيندو آهي ۽ کين سَڌن ۾ وجهندو آهي ۽ شيطان ٺڳيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪو) انجام نہ ڏيندو اٿن (١٢٠). اِهڙن ماڻهن جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اُن کان ڀڄڻ جي ڪا واه نہ لهندا (١٢١).

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ وَعْدَ اللّٰهِ
حَقًّا ؕ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ قِيْلًا ﴿١٢٢﴾ لَيْسَ بِاَمَانِيِّكُمْ
وَلَآ اَمَانِيِّ اَهْلِ الْكِتٰبِ ؕ مَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا يُّجْزَ بِهٖ ۙ وَ
لَا يَجِدْ لَهٗ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ يَّعْمَلْ
مِنَ الصّٰلِحٰتِ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ
يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُوْنَ نَقِيْرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ اَحْسَنُ
دِيْنًا مِّمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَّاتَّبَعَ مِلَّةَ
اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ؕ وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهِيْمَ خَلِيْلًا ﴿١٢٥﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطًا ﴿١٢٦﴾ ع
وَيَسْتَفْتُوْنَكَ فِي النِّسَآءِ ؕ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيْكُمْ فِيْهِنَّ ۙ وَمَا
يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتٰبِ فِيْ يَتٰمَى النِّسَآءِ الّٰتِيْ لَا
تُؤْتُوْنَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُوْنَ اَنْ تَنْكِحُوْهُنَّ
وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الْوِلْدَانِ ۙ وَاَنْ تَقُوْمُوْا لِلْيَتٰمٰى
بِالْقِسْطِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهٖ عَلِيْمًا ﴿١٢٧﴾

۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سگهوئي(اهڙن) باغن ۾ داخل ڪنداسين جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن هميشه سدائين رهڻ وارا آهن- (اهو) الله جو پڪو انجام آهي ۽ انجام ڏيڻ ۾ الله کان وڌيڪ سچو ڪير آهي؟ (١٢٢). ۽ نڪي اوهان جي سَڌن تي ۽ نڪي ڪتاب وارن جي سڌن تي (ڇوٽڪارو) آهي. جيڪو ڪا برائي ڪندو تنهنکي ان جي سزا ڏبي ۽ الله کان سواءِ پاڻ لاءِ نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار لهندو (١٢٣). ۽ جيڪي (ماڻهو) مرد يا عورت مؤمن تي چڱا ڪم ڪندا سي بهشت ۾ گهڙندا ۽ تر جيترو به ظلم نه ڪبن (١٢۴). ۽ دين جي اعتبار کان اُنهيءَ کان وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ جنهن پنهنجو مُنهن (پيشاني) الله لاءِ نِوايو ۽ اهو چڱائي ڪندڙ آهي ۽ ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جي پيروي ڪئي اٿس ۽ الله ابراهيم کي (پنهنجو) خاص دوست بڻايو هو (١٢٥). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي گهيرو ڪندڙ آهي (١٢٦). (اي پيغمبر!) زائفن بابت توکان پڇن ٿا- چؤ ته الله اُنهن بابت اوهان کي حڪم ڪري ٿو ۽ (پڻ) جيڪي اوهان کي (هن) ڪتاب ۾ (اڳ) پڙهي ٻڌايو ويو آهي سو اُنهن يتيم زالن بابت آهي جن کي سندن حق، جيڪو اُنهن لاءِ لازم ڪيو ويو سو نه ڏيندا آهيو ۽ کين پرڻجڻ جي خواهش ڪندا آهيو ۽ (پڻ) هيڻن ٻارن بابت (سو اُهوحڪم قائم آهي) ۽ يتيمن (جي حقن ادا ڪرڻ) لاءِ انصاف تي قائم رهو- ۽ اوهين جيڪا ڪا چڱائي ڪندؤ تنهن کي الله ڄاڻندڙ آهي (١٢٧).

وَاِنِ امۡرَاَةٌ خَافَتۡ مِنۡۢ بَعۡلِهَا نُشُوۡزًا اَوۡ اِعۡرَاضًا فَلَا
جُنَاحَ عَلَيۡهِمَاۤ اَنۡ يُّصۡلِحَا بَيۡنَهُمَا صُلۡحًا ؕ وَالصُّلۡحُ خَيۡرٌ ؕ
وَاُحۡضِرَتِ الۡاَنۡفُسُ الشُّحَّ ؕ وَاِنۡ تُحۡسِنُوۡا وَتَتَّقُوۡا فَاِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ خَبِيۡرًا ﴿۱۲۸﴾ وَلَنۡ تَسۡتَطِيۡعُوۡۤا اَنۡ تَعۡدِلُوۡا
بَيۡنَ النِّسَآءِ وَلَوۡ حَرَصۡتُمۡ فَلَا تَمِيۡلُوۡا كُلَّ الۡمَيۡلِ فَتَذَرُوۡهَا
كَالۡمُعَلَّقَةِ ؕ وَاِنۡ تُصۡلِحُوۡا وَتَتَّقُوۡا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوۡرًا
رَّحِيۡمًا ﴿۱۲۹﴾ وَاِنۡ يَّتَفَرَّقَا يُغۡنِ اللّٰهُ كُلًّا مِّنۡ سَعَتِهٖ ؕ وَكَانَ
اللّٰهُ وَاسِعًا حَكِيۡمًا ﴿۱۳۰﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ ؕ
وَلَقَدۡ وَصَّيۡنَا الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا الۡكِتٰبَ مِنۡ قَبۡلِكُمۡ وَاِيَّاكُمۡ اَنِ
اتَّقُوا اللّٰهَ ؕ وَاِنۡ تَكۡفُرُوۡا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى
الۡاَرۡضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَنِيًّا حَمِيۡدًا ﴿۱۳۱﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ
وَمَا فِى الۡاَرۡضِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيۡلًا ﴿۱۳۲﴾ اِنۡ يَّشَاۡ يُذۡهِبۡكُمۡ
اَيُّهَا النَّاسُ وَيَاۡتِ بِاٰخَرِيۡنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى ذٰلِكَ
قَدِيۡرًا ﴿۱۳۳﴾ مَنۡ كَانَ يُرِيۡدُ ثَوَابَ الدُّنۡيَا فَعِنۡدَ اللّٰهِ
ثَوَابُ الدُّنۡيَا وَالۡاٰخِرَةِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيۡعًا ۢ بَصِيۡرًا ﴿۱۳۴﴾ ع

۽ جيڪڏهن ڪا زال پنهنجي مڙس جي بي پرواهيءَ يا منهن موڙڻ کان ڏڄي ته ٻئي ڄڻا پاڻ ۾ صلح ڪن (ڪنهن به قسم جو صلح) ته ٻنهي تي گناه نه آهي ۽ صلح ڀلو آهي ۽ نفس (ته) بخل جي آڏو ڪيا ويا آهن ۽ جيڪڏهن اوهين چڱائي ڪندؤ ۽ پرهيزگار ٿيندؤ ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٢٨). ۽ اوهين زالن جي وچ ۾ ڪڏهن به برابري رکي نه سگهندؤ توڻيڪ گهڻي ڪوشش ڪريو تنهن ڪري اوهين (هڪ پاسي اهڙو) سارو لاڙو نه لڙو جو ٻيءَ کي لڙڪيل وانگر ڇڏيو ۽ جيڪڏهن اوهين (پاڻ ۾) صلح ڪريو ۽ پرهيزگار ٿيو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢٩). ۽ جيڪڏهن ٻئي جدا ٿيندا ته الله پنهنجي فضل سان هر ڪنهن کي آسودو ڪندو ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو حڪمت وارو آهي (١٣٠). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ اوهان کان اڳ ڏنل ڪتاب وارن کي ۽ (هاڻي) خاص اوهان کي بيشڪ وصيت ڪئي اٿئون ته الله کان ڊڄو ۽ جيڪڏهن نه مڃيندؤ ته (سمجهو ته) جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (خاص) الله جو آهي ۽ الله بي پرواهه ساراهيل آهي (١٣١). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- ۽ الله ڀرجهلو بس آهي (١٣٢). اي انسانؤ! جيڪڏهن الله گهري ته اوهانکي فنا ڪري ڇڏي ۽ ٻين کي پيدا ڪري ۽ الله انهيءَ (ڪم) تي وس وارو آهي (١٣٣). جيڪو دنيا ۾ (پنهنجين چڱائين جو) ثواب گهرندو آهي ته الله وٽ دنيا ۽ آخرت جو ثواب آهي ۽ الله ٻڌندڙ ۽ ڏسندڙ آهي (١٣۴).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ بِالْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلّٰهِ
وَلَوْ عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ اَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ ۚ اِنْ يَّكُنْ غَنِيًّا
اَوْ فَقِيْرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهِمَا ۫ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰۤى اَنْ تَعْدِلُوْا ۚ
وَاِنْ تَلْوٗۤا اَوْ تُعْرِضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿۱۳۵﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِیْ نَزَّلَ
عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِیْۤ اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاللّٰهِ
وَمَلٰٓىِٕكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًاۢ
بَعِيْدًا ﴿۱۳۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا ثُمَّ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا ثُمَّ
ازْدَادُوْا كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيْلًا ؕ ﴿۱۳۷﴾
بَشِّرِ الْمُنٰفِقِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمَا ﴿۱۳۸﴾ ۙ الَّذِيْنَ يَتَّخِذُوْنَ
الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ اَيَبْتَغُوْنَ عِنْدَهُمُ
الْعِزَّةَ فَاِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ﴿۱۳۹﴾ ؕ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى الْكِتٰبِ
اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوْا
مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوْضُوْا فِیْ حَدِيْثٍ غَيْرِهٖۤ ۖ اِنَّكُمْ اِذًا مِّثْلُهُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْكٰفِرِيْنَ فِیْ جَهَنَّمَ جَمِيْعًا ۙ ﴿۱۴۰﴾

اي ايمان وارؤ! انصاف تي قائم رهندڙ الله ڪارڻ شاهدي ڏيندڙ بڻجو توڙيڪ اوهان ڪي پاڻ تي يا ماءُ پيءُ يا مٽن تي هجي، جيڪڏهن (اُهو ماڻهو جنهن تي حق ثابت ٿئي ٿو سو) آسودو هجي يا سچو ته الله اُنهن تي وڌيڪ مهربان آهي، پوءِ انصاف ڪرڻ ۾ سَڌن جي پٺيان نه لڳو ۽ جيڪڏهن اوهين وچڙائي ڳالهائيندؤ يا منهن موڙيندؤ ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٣٥). اي ايمان وارؤ! الله کي ۽ سندس پيغمبر کي ۽ جيڪو ڪتاب پنهنجي پيغمبر تي لاٿائين ۽ جيڪو ڪتاب ڪانئس اڳ لاٿائين تنهن کي (به) مڃيو ۽ جيڪو الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس ڪتابن ۽ سندس پيغمبرن ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃيندو سو بيشڪ وڏي ڀل ۾ ڀُلو (١٣٦). جن ايمان آندو وري ڪفر ڪيائون وري ايمان آندائون وري ڪفر ڪيائون وري ڪفر ۾ وڌندا ويا تن کي الله ڪڏهن نه بخشيندو ۽ نڪي ڪين ڪا واٽ ڏيکاريندو (١٣٧). (اي پيغمبر! اُنهن) منافقن کي (هيءَ) سُڌ ڏي ته اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٣٨). جيڪي مؤمنن کانسواءِ ڪافرن کي دوست ڪري وٺندا آهن اُنهن وٽان مانُ ڇو گهرندا آهن؟ پوءِ يقيناً هيڪاندو مانُ الله جو ئي آهي (١٣٩). ۽ بيشڪ الله اوهان تي ڪتاب ۾ (هي حڪم) لاٿو آهي ته جڏهن (اوهين) ٻڌو ته الله جي آيتن جو انڪار ڪيو وڃي ٿو ۽ مٿن ٺٺولي ڪئي وڃي ٿي تڏهن (اوهين) ساڻن ايسين نه ويهو جيسين ٻي ڪنهن ڳالهه ۾ بحث (نه) ڪن، اوهين اُنهيءَ مهل (جي ويهندؤ ته) اُنهن جهڙا ٿيندؤ ڇو ته الله منافقن ۽ ڪافرن سڀني کي دوزخ ۾ گڏ ڪندڙ آهي (١۴٠).

اَلَّذِيْنَ يَتَرَبَّصُوْنَ بِكُمْ ۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللّٰهِ قَالُوْٓا
اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ۖ ۫ وَاِنْ كَانَ لِلْكٰفِرِيْنَ نَصِيْبٌ ۙ قَالُوْٓا اَلَمْ
نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَلَنْ يَّجْعَلَ اللّٰهُ لِلْكٰفِرِيْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ سَبِيْلًا ﴿١٤١﴾ ع
اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ يُخٰدِعُوْنَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ۚ وَاِذَا قَامُوْٓا
اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوْا كُسَالٰى ۙ يُرَآءُوْنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُوْنَ
اللّٰهَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٤٢﴾ ۙ مُّذَبْذَبِيْنَ بَيْنَ ذٰلِكَ ۖ ۗ لَآ اِلٰى هٰٓؤُلَآءِ وَلَآ
اِلٰى هٰٓؤُلَآءِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ سَبِيْلًا ﴿١٤٣﴾ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ
الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ اَتُرِيْدُوْنَ اَنْ تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ عَلَيْكُمْ سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿١٤٤﴾
اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ فِى الدَّرْكِ الْاَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ۚ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيْرًا ﴿١٤٥﴾ ۙ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا وَاَصْلَحُوْا وَاعْتَصَمُوْا بِاللّٰهِ
وَاَخْلَصُوْا دِيْنَهُمْ لِلّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ وَسَوْفَ يُؤْتِ
اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِكُمْ
اِنْ شَكَرْتُمْ وَاٰمَنْتُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَلِيْمًا ﴿١٤٧﴾

اُهي (منافق) اوهان جو انتظارڪيندا آهن، پوءِ جيڪڏهن الله (جي پار) کان اوهان لاءِ ڪا سوڀ آهي ته چون ٿا ته (اسين) اوهان سان گڏ نه هئاسون ڇا؟ ۽ جيڪڏهن (سوڀ جو) ڀاڱو ڪافرن جو آهي ته ڪافرن کي چون ٿا ته اسين اوهان تي غالب نه آهيون ڇا؟ ۽ مؤمنن کان اوهان کي نه بچايوسون ڇا؟ پوءِ الله قيامت جي ڏينهن اوهان جي وچ ۾ نبيرو ڪندو ۽ الله ڪافرن لاءِ مؤمنن تي (غلبي جي ڪا) واٽ نه ڪندو (۱۴۱). منافق (پنهنجي پَرِ ۾) الله کي دلبو ڏيندا آهن ۽ (حقيقت ڪري) الله کين دلبو ڏيندڙ آهي ۽ جڏهن نماز ڏانهن اُٿندا آهن تڏهن آرسي تي اُٿندا آهن (رڳو) ماڻهن کي ڏيکاريندا آهن ۽ ٿورڙي کان سواءِ الله کي ياد نه ڪندا آهن (۱۴۲). نه هِن ٽوليءَ ڏانهن آهن ۽ نڪي هُن ٽوليءَ ڏانهن آهن اِنهيءَ وچ ۾ حيران آهن ۽ جنهن کي الله ڀلائيندو تنهن لاءِ ڪڏهن واٽ نه لهندين (۱۴۳). اي ايمان وارؤ! اوهين ڪافرن کي مؤمنن کان سواءِ دوست ڪري نه وٺو- پاڻ تي الله جو پڌرو الزام ثابت ڪرڻ گهرندا آهيو ڇا؟ (۱۴۴). بيشڪ منافق باه جي هيٺين طبقي ۾ هوندا، ۽ اُنهن جو مددگار ڪوئي نه لهندين (۱۴۵). پر جن توبه ڪئي ۽ پاڻ سڌاريو ۽ الله کي چنبڙي ورتو ۽ خالص الله جا حڪم مڃيا سي مؤمنن سان آهن ۽ الله مؤمنن کي وڏو اجر سگهو ڏيندو (۱۴۶). جيڪڏهن (سندس نعمتون ڄاڻي) شڪر ڪندؤ ۽ ايمان آڻيندؤ ته الله اوهان کي عذاب ڇا لاءِ ڪندو؟ ۽ الله (ته) قدر سڃاڻندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۴۷).

لَا يُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ بِالسُّوْٓءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلَّا مَنْ ظُلِمَ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيْعًا عَلِيْمًا ﴿۱۴۸﴾ اِنْ تُبْدُوْا خَيْرًا اَوْ تُخْفُوْهُ اَوْ تَعْفُوْا
عَنْ سُوْٓءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيْرًا ﴿۱۴۹﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ
بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّفَرِّقُوْا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِهٖ
وَيَقُوْلُوْنَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَّنَكْفُرُ بِبَعْضٍ ۙ وَّيُرِيْدُوْنَ اَنْ
يَّتَّخِذُوْا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ﴿۱۵۰﴾ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ حَقًّا ۚ وَ
اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿۱۵۱﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَ
رُسُلِهٖ وَلَمْ يُفَرِّقُوْا بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ اُولٰٓئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيْهِمْ اُجُوْرَهُمْ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۱۵۲﴾ ع يَسْئَلُكَ اَهْلُ الْكِتٰبِ اَنْ تُنَزِّلَ
عَلَيْهِمْ كِتٰبًا مِّنَ السَّمَآءِ فَقَدْ سَاَلُوْا مُوْسٰٓى اَكْبَرَ مِنْ ذٰلِكَ
فَقَالُوْٓا اَرِنَا اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْهُمُ الصّٰعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ۚ ثُمَّ
اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ فَعَفَوْنَا عَنْ
ذٰلِكَ ۚ وَاٰتَيْنَا مُوْسٰى سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿۱۵۳﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
الطُّوْرَ بِمِيْثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَّقُلْنَا
لَهُمْ لَا تَعْدُوْا فِى السَّبْتِ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ﴿۱۵۴﴾

الله مظلوم کان سواءِ ٻئي ڪنهن جو (ڪنهن کي) وڏي سڏ (۽ ڪليل طرح) بڇـڙو ڳالهائڻ پسند نہ ڪندو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۴۸). جيڪڏهن اوهين ڪا چڱائي پڌري (طرح) ڪندا آهيو يا اُها لڪائي ڪندا آهيو يا (ڪنهن سان) مدائيءَ ڪرڻ کان ٽارو ڪندا آهيو تہ بيشڪ الله معافي ڏيندڙ وس وارو آهي (۱۴۹). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبرن کي نہ مڃيندا آهن ۽ الله ۽ سندس پيغمبرن جي وچ ۾ فرق ڪرڻ گهرندا آهن ۽ چوندا آهن تہ ڪن پيغمبرن کي مڃيون ٿا ۽ ڪن (پيغمبرن) کي نہ ٿا مڃيون ۽ اِنهيءَ وچ ۾ ڪا ٻي واٽ وٺڻ گهرندا آهن (۱۵۰). اهي ئي پڪ ڪافر آهن، ۽ ڪافرن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿـؤن (۱۵۱). ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو ۽ منجهائن ڪنهن هڪ جي وچـ۾ فرق نہ ڪيو اُنهن کي الله سندن سگهو ڏيندو۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۵۲). (اي پيغمبر!) ڪتاب وارا توکان سوال ٿا ڪن تہ آسمان کان (هڪ ئي ڀيري) مٿن ڪتاب لاهين (اُن جو خيال نہ ڪر) ڇو تہ اُن کان (بہ) وڏو موسىٰ کان سوال ڪيو هئائون جو چيائون تہ اسان کي الله (اکين سان) چِٽو ڏيکار. پوءِ سندن گناه سببان مٿن وڄ ڪري، وري پاڻ وٽ معجزن جي اچڻ کان پوءِ گابي کي (خدا ڪري) ورتائون پوءِ اُن (سندن ڏوه) کان معافي ڏني سون ۽ موسىٰ کي پڌرو غلبو ڏنوسون (۱۵۳). ۽ ڪائن انجام وٺڻ لاءِ سندن مٿان (جبل) طور کڙو ڪيوسون ۽ کين چيوسون تہ (شهر جي) دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي گهڙو ۽ کين (هيءَ بہ) فرمايوسون تہ ڇنڇر (جي ڏينهن مڇي نہ مارڻ جي حڪم ڪيل) ۾ حد کان نہ لنگهو ۽ ڪائن پڪو انجام ورتوسون (۱۵۴).

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِّيْثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَقَتْلِهِمُ الْاَنْۢبِيَآءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَّقَوْلِهِمْ قُلُوْبُنَا غُلْفٌ ؕ بَلْ طَبَعَ اللّٰهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٥٥﴾ وَّبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلٰى مَرْيَمَ بُهْتَانًا
عَظِيْمًا ۙ ﴿١٥٦﴾ وَّقَوْلِهِمْ اِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيْحَ عِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُوْلَ
اللّٰهِ ۚ وَمَا قَتَلُوْهُ وَمَا صَلَبُوْهُ وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ
اخْتَلَفُوْا فِيْهِ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ ؕ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ اِلَّا اتِّبَاعَ
الظَّنِّ ۚ وَمَا قَتَلُوْهُ يَقِيْنًا ۙ ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَّفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا
حَكِيْمًا ﴿١٥٨﴾ وَاِنْ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهٖ قَبْلَ مَوْتِهٖ ۚ
وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكُوْنُ عَلَيْهِمْ شَهِيْدًا ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِيْنَ هَادُوْا
حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبٰتٍ اُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
كَثِيْرًا ۙ ﴿١٦٠﴾ وَّاَخْذِهِمُ الرِّبٰوا وَقَدْ نُهُوْا عَنْهُ وَاَكْلِهِمْ اَمْوَالَ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ ؕ وَاَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٦١﴾ لٰكِنِ
الرّٰسِخُوْنَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُوْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِمَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْكَ
وَمَاۤ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيْمِيْنَ الصَّلٰوةَ وَالْمُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَ
الْمُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ اُولٰٓئِكَ سَنُؤْتِيْهِمْ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٦٢﴾

پوءِ سندن انجام پڄڻ ۽ الله جي آيتن کي سندن نہ مڃڻ ۽ پيغمبرن کي سندن ناحق مارڻ (سببان سزا جوڳا ٿيا) ۽ سندن (انهيءَ) چوڻ سببان تہ اسان جون دليون ڍڪيل آهن (نہ!) بلڪ الله سندن ڪفر سببان مٿن مُهر هنئي آهي تنهن ڪري ٿورن کان سواءِ ايمان نہ آڻيندا (١٥٥). ۽ سندن ڪفر سببان ۽ مريم تي سندن وڏي بهتان چوڻ سببان (١٥٦). ۽ سندن هن چوڻ سببان تہ الله جي پيغمبر مسيح عيسيٰ پٽ مريم جي کي ڪُٺو اٿؤن حالانڪ نڪي کيس ڪٺائون ۽ نڪي کيس سوري تي چاڙهيائون پر اُنهن کي شُبهي ۾ وڌو ويو آهي ۽ جن اُن بابت تڪرار ڪيو سي ڪائنس شڪ ۾ آهن۔ گمان کان سواءِ کين اُن جي ڪا پڪي ڄاڻپ نہ آهي۔ ۽ پڪ سان کيس نہ ڪٺو اٿن (١٥٧). بلڪ الله کيس پاڻ ڏانهن مٿي کڻي ورتو ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٥٨). ۽ ڪتاب وارن مان ڪوئي نہ رهندو پر سندس موت کان اڳ (سيئي) مٿس ضرور ايمان آڻيندا ۽ قيامت جي ڏينهن (عيسيٰ) مٿن شاهد هوندو (١٥٩). پوءِ يهودين جي ظلم سببان (گهڻيون) سُٺيون شيون جي اُنهن لاءِ حلال ڪيل هيون سي مٿن حرام ڪيون سون ۽ (پڻ) گهڻن (ماڻهن) کي الله جي واٽ کان سندن جهلڻ سببان (١٦٠). ۽ پڻ سندن وياج وٺڻ سببان جو بيشڪ ڪائنس جهليا (بہ) ويا هئا ۽ (پڻ) ماڻهن جي مالن کي سندن ناحق کائڻ سببان (گهڻيون حلال شيون مٿن حرام ڪيون ويون) ۽ اُنهن مان ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿؤن (١٦١). پر منجهانئن علم ۾ پڪا ۽ مؤمن، جيڪي توڏانهن نازل ڪيو ويو تنهن کي ۽ جيڪي توکان اڳ نازل ڪيو ويو تنهن کي مڃينداآهن ۽ نماز پڙهندڙ ۽ زڪواة ڏيندڙ ۽ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندڙ آهن۔ اِنهن کي سگهوئي وڏو اجر ڏينداسون (١٦٢).

إِنَّآ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ كَمَآ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰ نُوْحٍ وَّالنَّبِيّٖنَ مِنْۢ بَعْدِهٖۚ
وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ إِبْرٰهِيْمَ وَإِسْمٰعِيْلَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيْسٰى وَأَيُّوْبَ وَيُوْنُسَ وَهٰرُوْنَ وَسُلَيْمٰنَۚ
وَاٰتَيْنَا دَاوٗدَ زَبُوْرًا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنٰهُمْ عَلَيْكَ مِنْ
قَبْلُ وَرُسُلًا لَّمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَؕ وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوْسٰى
تَكْلِيْمًا ﴿١٦٤﴾ۚ رُسُلًا مُّبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ لِئَلَّا يَكُوْنَ لِلنَّاسِ
عَلَى اللّٰهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ الرُّسُلِؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿١٦٥﴾
لٰكِنِ اللّٰهُ يَشْهَدُ بِمَآ أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهٗ بِعِلْمِهٖۚ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
يَشْهَدُوْنَؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ﴿١٦٦﴾ؕ إِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ
صَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ قَدْ ضَلُّوْا ضَلٰلًاۢ بَعِيْدًا ﴿١٦٧﴾ إِنَّ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَظَلَمُوْا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
طَرِيْقًا ﴿١٦٨﴾ۙ إِلَّا طَرِيْقَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ أَبَدًاؕ وَكَانَ ذٰلِكَ
عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿١٦٩﴾ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ الرَّسُوْلُ بِالْحَقِّ
مِنْ رَّبِّكُمْ فَاٰمِنُوْا خَيْرًا لَّكُمْؕ وَإِنْ تَكْفُرُوْا فَإِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١٧٠﴾

اسان توڏانهن (اهڙيءَ طرح) وحي ڪيو جهڙيءَ طرح نوح ڏانهن ۽ ڪانئس پوءِ (ٻين) پيغمبرن ڏانهن وحي ڪيو هوسون ۽ ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد ۽ عيسيٰ ۽ ايوب ۽ يونس ۽ هارون ۽ سليمان ڏانهن وحي ڪيوسون ۽ دائود کي زبور ڏنوسون (١٦٣). ۽ ٻيا (گهڻا) پيغمبر آهن جن جو هن کان اڳ توکي بيان ٻڌايوسون ۽ (ٻيا گهڻا) پيغمبر آهن جن جو بيان توکي نہ ٻڌايوسون ۽ الله موسيٰ سان گفتگو ڪئي (١٦۴). پيغمبر خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ هن لاءِ آهن تہ پيغمبرن (جي اچڻ) کان پوءِ ماڻهن جي ڪا حجت الله تي نہ رهي ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٦٥). پر الله جيڪو (ڪتاب) توڏانهن لاٿو آهي تنهن لاءِ (پاڻ) شاهدي ٿو ڏئي تہ اُهو پنهنجي علم سان نازل ڪيو اٿس ۽ ملائڪ بہ شاهدي ٿا ڏين ۽ الله گواه ڪافي آهي (١٦٦). جن انڪار ڪيو ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليو سي بيشڪ وڏي ڀُل ۾ ڀُلا (١٦٧). بيشڪ جن انڪار ڪيو ۽ ظلم ڪندا رهيا تہ الله (اهڙو) نہ آهي جو کين بخشي ۽ نڪي (اهڙو) آهي جو کين (ٻي) ڪا (سڌي) واٽ ڏيکاري (١٦٨). دوزخ جي واٽ کان سواءِ- منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ اِهو الله تي سهنجو آهي (١٦٩). اي انسانؤ! اوهان جي پالڻهار وٽان پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان وٽ سچ وٺي آيو آهي تنهن ڪري مٿس ايمان آڻيو جو اوهان لاءِ چڱو آهي ۽ جيڪڏهن نہ مڃيندؤ (تہ اوهان جو نقصان آهي) ڇو تہ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٧٠).

يٰٓاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لَا تَغۡلُوۡا فِىۡ دِيۡـنِكُمۡ وَلَا تَقُوۡلُوۡا عَلَى اللّٰهِ
اِلَّا الۡحَـقَّ‌ؕ اِنَّمَا الۡمَسِيۡحُ عِيۡسَى ابۡنُ مَرۡيَمَ رَسُوۡلُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهٗ‌ ۚ
اَ لۡقٰهَاۤ اِلٰى مَرۡيَمَ وَرُوۡحٌ مِّنۡهُ‌ فَاٰمِنُوۡا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ‌ ۚ وَلَا
تَقُوۡلُوۡا ثَلٰثَةٌ‌ ؕ اِنْتَهُوۡا خَيۡرًا لَّـكُمۡ‌ ؕ اِنَّمَا اللّٰهُ اِلٰـهٌ وَّاحِدٌ‌ ؕ
سُبۡحٰنَهٗۤ اَنۡ يَّكُوۡنَ لَهٗ وَلَدٌ‌ ۘ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى
الۡاَرۡضِ‌ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيۡلًا ﴿۱۷۱﴾ لَنۡ يَّسۡتَنۡكِفَ الۡمَسِيۡحُ اَنۡ
يَّكُوۡنَ عَبۡدًا لِّلّٰهِ وَلَا الۡمَلٰۤـئِكَةُ الۡمُقَرَّبُوۡنَ‌ ؕ وَمَنۡ يَّسۡتَنۡكِفۡ
عَنۡ عِبَادَتِهٖ وَيَسۡتَكۡبِرۡ فَسَيَحۡشُرُهُمۡ اِلَيۡهِ جَمِيۡعًا ﴿۱۷۲﴾ فَاَمَّا
الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُوَفِّيۡهِمۡ اُجُوۡرَهُمۡ وَ
يَزِيۡدُهُمۡ مِّنۡ فَضۡلِهٖ‌ ۚ وَاَمَّا الَّذِيۡنَ اسۡتَنۡكَفُوۡا وَاسۡتَكۡبَرُوۡا
فَيُعَذِّبُهُمۡ عَذَابًا اَ لِيۡمًا ۙ وَّلَا يَجِدُوۡنَ لَهُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ
وَلِيًّا وَّلَا نَصِيۡرًا ﴿۱۷۳﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدۡ جَآءَكُمۡ بُرۡهَانٌ
مِّنۡ رَّبِّكُمۡ وَاَنۡزَلۡنَاۤ اِلَيۡكُمۡ نُوۡرًا مُّبِيۡنًا ﴿۱۷۴﴾ فَاَمَّا الَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡا بِاللّٰهِ وَاعۡتَصَمُوۡا بِهٖ فَسَيُدۡخِلُهُمۡ فِىۡ رَحۡمَةٍ
مِّنۡهُ وَفَضۡلٍ ۙ وَّيَهۡدِيۡهِمۡ اِلَيۡهِ صِرَاطًا مُّسۡتَقِيۡمًا ؕ ﴿۱۷۵﴾

اي ڪتاب وارؤ! پنهنجي دين ۾ حد کان نہ لنگهو ۽ نڪي سچ کان سواءِ الله تي (ڪجھ ٻيو) چئو، عيسيٰ پٽ مريم جو الله جو پيغمبر ۽ سندس (خاص) حڪم (سان پيدا ڪيل) آهي، اُهو مريم ڏانهن هَلايائين ۽ سندس پار کان هڪ روح آهي تنهن ڪري الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو ۽ (اوهين) ٽي (خدا) نہ چئو- (اهڙي چوڻ کان پاڻ کي) جهليو (اِهو) اوهان لاءِ ڀلو آهي، رڳو هڪ الله کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي- پُٽن جي هجڻ کان اُهو پاڪ آهي- جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو اُن جو آهي ۽ الله سنڀاليندڙ ڪافي آهي (١٧١). عيسيٰ الله جي ٻانهي هجڻ کان بنھ عار نہ ڪندو آهي ۽ نڪي مقرب ملائڪ- ۽ جيڪو سندس ٻانهپ کان عار ڪندو ۽ وڏائي ڪندو تن سڀني کي (الله)پاڻ وٽ سگهوئي گڏ ڪندو (١٧٢). پوءِ جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن تن کي سندن اَجر پورو ڏيندو ۽ (بلڪ) پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ ڏيندو ۽ جن (ٻانهي هجڻ کان) عار ڪيو ۽ وڏائي ڪئي تن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو ۽ الله کان سواءِ پنهنجو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار لهندا (١٧٣). اي انسانؤ! بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان هڪ پڪي سَندَ آئي آهي ۽ اوهان ڏانهن چِٽو سوجهرو (قرآن) لاٿو سون (١٧۴). پوءِ جن الله کي مڃيو ۽ کيس چنبڙي ورتو تن کي پنهنجي ٻاجھ ۽ فضل هيٺ سگهو داخل ڪندو ۽ پاڻ ڏانهن کين سڌو رستو ڏيکاريندو (١٧٥).

يَسْتَفْتُوْنَكَ ؕ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيْكُمْ فِى الْكَلٰلَةِ ؕ اِنِ امْرُؤٌا هَلَكَ
لَيْسَ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَهٗۤ اُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهُوَ يَرِثُهَاۤ
اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهَا وَلَدٌ ؕ فَاِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثٰنِ مِمَّا
تَرَكَ ؕ وَاِنْ كَانُوْۤا اِخْوَةً رِّجَالًا وَّنِسَآءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ
الْاُنْثَيَيْنِ ؕ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اَنْ تَضِلُّوْا ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۷۶﴾ ع

سُوْرَةُ الْمَآئِدَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَوْفُوْا بِالْعُقُوْدِ ؕ اُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيْمَةُ
الْاَنْعَامِ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّى الصَّيْدِ وَاَنْتُمْ حُرُمٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يَحْكُمُ مَا يُرِيْدُ ﴿۱﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تُحِلُّوْا شَعَآئِرَ اللّٰهِ وَلَا
الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْىَ وَلَا الْقَلَآئِدَ وَلَاۤ اٰمِّيْنَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
يَبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ؕ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوْا ؕ
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ
تَعْتَدُوْا ۘ وَتَعَاوَنُوْا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۖ وَلَا تَعَاوَنُوْا عَلَى الْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲﴾

(اي پيغمبر! جنهن کي اولاد ۽ ماءُ پيءُ نہ هجي تنهن جي ميراث بابت) توکان پڇن ٿا چؤ تہ الله اهڙي ڪلالہ (جي ميراث) بابت اوهان کي فتويٰ ٿو ڏئي- جيڪڏهن (ڪو اهڙو) مرد مري جنهن کي ڪو اولاد نہ اهي (۽ نہ ماءُ پيءُ) ۽ کيس هڪ ڀيڻ آهي تہ جيڪي ڇڏيائين تنهن جو اڌ اُن لاءِ آهي، ۽ (جيڪڏهن اهڙي ڪا عورت مري وڃي ۽ ڀاءُ جيئرو اٿس تہ) ڀاءُ سندس وارث آهي سو تڏهن جو کيس ڪو اولاد نہ هجي- پوءِ جيڪڏهن ٻہ ڀينر هجن تہ جيڪي ڇڏيائين تنهن مان ٻنهي لاءِ ٻہ ٽهايون آهن ۽ جيڪڏهن (وارث) ڀينرون ۽ ڀائر هجن تہ مڙس (يعني ڀاءُ) لاءِ ٻـن عورتن (ڀينرن) جي حصي جيترو آهي- الله اوهان لاءِ بيان ڪندو آهي تہ متان (اوهين) گمراهہ ٿيو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کی ڄاڻندڙ آهی (١٧٦) .

سورة مائده مدني آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ ويہ آيتون ۽ سورهن رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارؤ! (پنهنجن) انجامن کي پاڙيو- جيڪي اوهان تي پڙهبو تنهن کان سواءِ (ٻيا) چوپايا ڍور اوهان لاءِ حلال ڪيا ويا آهن پر اوهين احرام وارا ٿي شڪار کي حلال سمجهندڙ نہ ٿيو- ڇو تہ الله جيڪي گهرندو آهي سو حڪم ڪندو آهي (١) . اي ايمان وارؤ! (اوهين) نکي الله جي عبادت جي نشانين جي بي تعظيمي ڪريو ۽ نکي تعظيم واري مهيني جي ۽ نکي (ڪعبي ڏانهن موڪليل) قربانيءَ (جي جانور) جي ۽ نکي قلائد (الله لاءِ نذر ڪيلن جانورن جي ڳچين ۾ ٻڌلن پٽن) جي ۽ نکي اُنهن ماڻهن جي (بي تعظيمي ڪريو) جيڪي پنهنجي پالڻهار جو فضل ۽ رضامندي گهرندڙ ٿي تعظيم واري گهر (بيت الله) ڏانهن پيا وڃن ، ۽ جڏهن اوهين احرام کوليو تڏهن (ڀَلي) شڪار ڪريو ۽ اوهان کي اُنهن ماڻهن جي دشمني جن اوهان کي تعظيم واري مسجد (حرام) کان جهليو هن ڳالهہ جو سبب نہ ٿئي جو (اوهين) حد کان لنگهو- ۽ چڱائيءَ ۽ پرهيزگاريءَ تي هڪٻئي سان تعاون ڪريو ۽ گناهہ ۽ زيادتي تي هڪ ٻئي سان تعاون نہ ڪريو ۽ الله کان ڊڄو ڇو تہ الله سخت عذاب ڪرڻ وارو اهي (٢) .

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ اُهِلَّ لِغَيْرِ
اللّٰهِ بِهٖ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوْذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيْحَةُ وَمَآ
اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ قف وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَاَنْ تَسْتَقْسِمُوْا
بِالْاَزْلَامِ ط ذٰلِكُمْ فِسْقٌ ط اَلْيَوْمَ يَىٕسَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ دِيْنِكُمْ
فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ط اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتْمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا ط فَمَنِ اضْطُرَّ فِيْ
مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِّاِثْمٍ لا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ
مَاذَآ اُحِلَّ لَهُمْ ط قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبٰتُ لا وَمَا عَلَّمْتُمْ مِّنَ الْجَوَارِحِ
مُكَلِّبِيْنَ تُعَلِّمُوْنَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللّٰهُ ز فَكُلُوْا مِمَّآ اَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ
وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِ ص وَاتَّقُوا اللّٰهَ ط اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾
اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبٰتُ ط وَطَعَامُ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ حِلٌّ
لَّكُمْ ص وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ ز وَالْمُحْصَنٰتُ مِنَ الْمُؤْمِنٰتِ وَالْمُحْصَنٰتُ
مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ اِذَآ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ
مُحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسٰفِحِيْنَ وَلَا مُتَّخِذِيْٓ اَخْدَانٍ ط وَمَنْ يَّكْفُرْ
بِالْاِيْمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهٗ ز وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٥﴾ ع

اوهان تي حرام ڪجي ٿو مُئل جانور ۽ (سير جو) رت ۽ سوئر جو ماس ۽ جنهن شيءِ کي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جي نالي سان سڏيو وَڃي (يعني الله کان سواءِ ٻئي جي نالي ميڄتا ڪيل هجي) ۽ گهٽو ڏيئي ماريل ۽ ڌڪ سان مئل ۽ ڪِرڻ سان مئل ۽ ڍور جي اُڪل سان مئل (حرام ڪجي ٿو) ۽ جيڪو (جانور ڪنهن) ڦاڙيندڙ ڪاڌو (سو به) پر جنهن کي (مرڻ کان اڳ) ذبح ڪيؤ (سو حرام نه آهي) ۽ جو (جانور) آستانن تي ذبح ڪجي (سو به حرام ڪجي ٿو) ۽ اوهان جو تيرن سان وراهڻ (به)۔ اِهي (مڙئي) گناه جا ڪم آهن۔ اڄ ڪافر اوهان جي دين کان نااُميد ٿيا تنهن ڪري کائئن نه ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو۔ اڄ اوهان جو دين اوهان لاءِ ڪامل ڪيم ۽ اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪيم ۽ اوهان لاءِ دين اسلام پسند ڪيم پوءِ جيڪو گناه ڏانهن نه لاڙو ڪندڙ تي بک ۾ لاچار ٿئي (۽ مٿين حرام شين مان ڪجھ کائي ته روا آهي) ڇو ته الله بخشڻھار مهربان آهي (٣). (اي پيغمبر!) توکان پڇن ٿا ته اُنهن لاءِ ڪهڙيون شيون حلال ڪيون ويون آهن۔ چؤ ته اوهان لاءِ (سڀ) سُٺيون (شيون) حلال ڪيون ويون آهن ۽ (اُهو شڪار به حلال آهي) جيڪي شڪاري جانورن کي شڪار سيکاريندڙ ٿي (اوهان) سيکاريو آهي (يعني) جيڪي الله (شڪار ڪرڻ جو دستور) اوهان کي سيکاريو تنهن مان انهن کي سيکاريو هجي ته جيڪو (شڪار اُهي) اوهان لاءِ جهلين تنهن مان کائو ۽ اُن (جانور کي ڇڏڻ مهل) تي الله جو نالو (يعني بسم الله الله اڪبر) چئو ۽ الله کان ڊڄو ڇو ته الله سنت حساب وٺندڙ آهي (۴). اڄ اوهان لاءِ سُٺيون شيون حلال ڪيون ويون آهن۔ ۽ ڪتاب وارن جو طعام (به) اوهان لاءِ حلال آهي ۽ اوهان جو طعام اُنهن لاءِ حلال آهي ۽ (پڻ) پاڪ دامنيون مؤمنياڻيون ۽ جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو تن مان پاڪ دامنيون جڏهن پرڻو ڪندڙ۔ نه زنا ڪندڙ ۽ نه ڳجهي آشنائي رکندڙ۔ تي ڪين سندن ڪابين ڏيو (ته حلال ڪيون ويون) ۽ جيڪو ايمان (يعني انهن حڪمن مڃڻ) جو انڪار ڪندو تنهن جو ڪيو ڪمايو بيشڪ ناس ٿي ويو ۽ اُهو آخرت ۾ خساري وارن مان آهي (٥).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا
وُجُوْهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوْا بِرُءُوْسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ
اِلَى الْكَعْبَيْنِ ؕ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوْا ؕ وَاِنْ كُنْتُمْ
مَّرْضٰٓى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَآءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ الْغَآئِطِ
اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوْا مَآءً فَتَيَمَّمُوْا صَعِيْدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوْا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيْكُمْ مِّنْهُ ؕ مَا يُرِيْدُ اللّٰهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ حَرَجٍ وَّلٰكِنْ يُّرِيْدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَ
لِيُتِمَّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٦﴾ وَاذْكُرُوْا
نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمِيْثَاقَهُ الَّذِيْ وَاثَقَكُمْ بِهٖٓ ۙ اِذْ
قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ؗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ
الصُّدُوْرِ ﴿٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ لِلّٰهِ
شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ ؗ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى
اَلَّا تَعْدِلُوْا ؕ اِعْدِلُوْا ۫ هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى ؗ وَاتَّقُوا
اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٩﴾

اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهين نماز لاءِ اُٿو تڏهن پنهنجن مُنهنِ کي ۽ پنهنجن هٿن کي ٺونٺين تائين ڌوئو ۽ پنهنجن مٿن کي مسح ڪريو ۽ پنهنجن پيرن کي ڄيڏين تائين (ڌوئو)- ۽ جيڪڏهن اوهين جُنُبي (يعني مٿي ميرا) هجو ته پاڪ ٿيو (يعني تڙ ڪريو)- ۽ جيڪڏهن بيمار هجو يا مسافريءَ تي (هجو) يا اوهان منجهان ڪوئي پائخانه مان اچي يا اوهين زالن کي ويجها ويا هجو پوءِ اوهين پاڻي نه لهو ته پاڪ مٽيءَ سان تيمم ڪريو پوءِ پنهنجن منهنِ کي ۽ پنهنجن هٿن کي منجهانئس مسح ڪريو ۽ الله اوهان تي ڪا تنگي نه گهرندو آهي پر گهرندو آهي ته اوهان کي پاڪ ڪري ۽ اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪري ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٦). ۽ الله جي نعمت جا اوهان تي آهي سا ياد ڪريو ۽ سندس اُهو انجام جيڪو اوهان سان پڪيءَ طرح ڪيائين تنهن کي (به ياد ڪريو) جڏهن اوهان چيو ته ٻڌوسون ۽ مڃيوسون (تڏهن وري نه ڦرو) ۽ الله کان ڊڄو- ڇو ته الله سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (٧). اي ايمان وارؤ! الله لڳ بيهڪ وٺندڙ ٿي انصاف سان شاهدي ڏيندڙ ٿيو ۽ ڪنهن قوم جي دشمني اوهان کي اوهان جي بي انصافي ڪرڻ تي نه ڇڪي- انصاف ڪريو، اُهو پرهيزگاري کي ڏاڍو ويجهو آهي ۽ الله کان ڊڄو- ڇو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن سان الله وعدو ڪيو آهي ته اُنهن لاءِ بخشش ۽ وڏو اَجر آهي (٩).

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ
الْجَحِيْمِ ﴿١٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ اِذْ هَمَّ قَوْمٌ اَنْ يَّبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ
فَكَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١١﴾ ع وَلَقَدْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ۚ
وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيْبًا ؕ وَقَالَ اللّٰهُ اِنِّيْ مَعَكُمْ ؕ
لَئِنْ اَقَمْتُمُ الصَّلٰوةَ وَاٰتَيْتُمُ الزَّكٰوةَ وَاٰمَنْتُمْ
بِرُسُلِيْ وَعَزَّرْتُمُوْهُمْ وَاَقْرَضْتُمُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَّاُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَلَاُدْخِلَنَّكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ مِنْكُمْ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿١٢﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِّيْثَاقَهُمْ
لَعَنّٰهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوْبَهُمْ قٰسِيَةً ۚ يُحَرِّفُوْنَ الْكَلِمَ
عَنْ مَّوَاضِعِهٖ ۙ وَنَسُوْا حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوْا بِهٖ ۚ وَلَا تَزَالُ
تَطَّلِعُ عَلٰى خَآئِنَةٍ مِّنْهُمْ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٣﴾

۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو اُهي دوزخي آهن (١٠). اي ايمان وارؤ! الله جي نعمت جا اوهان تي آهي سا ياد ڪريو جڏهن هڪ قوم پنهنجن هٿن کي اوهان ڏانهن (ويڙهه لاءِ) ڊگهي ڪرڻ جو ارادو ڪيو تڏهن سندن هَٿَ اوهان کان جهليائين ۽ الله کان ڊڄو ۽ مؤمنن کي الله تي ئي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (١١). ۽ الله بني اسرائيل کان بيشڪ انجام ورتو ۽ منجهان ٻارهن سردار مقرر ڪياسون ۽ الله چيو ته بيشڪ آءٌ اوهان سان ساڻ آهيان- جيڪڏهن نماز پڙهيوَ ۽ زڪواة ڏنوَ ۽ منهنجن پيغمبرن کي مڃيوَ ۽ کين مدد ڪيوَ ۽ الله کي چڱو قرض ڏنوَ ته اوهان جون مدايون اوهان کان ضرور ميٽيندس ۽ اوهان کي اهڙن باغن ۾ ضرور داخل ڪندس جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، سو وري هن کان پوءِ اوهان مان جيڪو ڪافر ٿيندو سو بيشڪ سڌيءَ واٽ کان ڀُلو (١٢). پوءِ سندن انجام ڀڃڻ سببان مٿن لعنت ڪئي سون ۽ سندين دلين کي سخت ڪيوسون، (اُهي توريت ۾ ڪن) لفظن کي پنهنجين جاين کان بدلائين ٿا ۽ جيڪا نصيحت ڪئي ويئي هين تنهن مان ڪجهه حصو وساريائون ۽ منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ اُنهن (سيني) جي (هڪ نه ٻيءَ) خيانت تي هميشه واقف ٿيندو رهندين تنهنڪري کين معاف ڪر ۽ مُڙي وڃ- ڇو ته الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (١٣).

وَمِنَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّا نَصٰرٰٓى اَخَذْنَا مِيْثَاقَهُمْ
فَنَسُوْا حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوْا بِهٖ ۠ فَاَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَآءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ؕ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا كَانُوْا يَصْنَعُوْنَ ﴿١٤﴾ يٰٓاَهْلَ
الْكِتٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيْرًا
مِّمَّا كُنْتُمْ تُخْفُوْنَ مِنَ الْكِتٰبِ وَيَعْفُوْا عَنْ
كَثِيْرٍ ؕ قَدْ جَآءَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ نُوْرٌ وَّ كِتٰبٌ
مُّبِيْنٌ ﴿١٥﴾ لا يَّهْدِيْ بِهِ اللّٰهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهٗ
سُبُلَ السَّلٰمِ وَيُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ
بِاِذْنِهٖ وَيَهْدِيْهِمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٦﴾ لَقَدْ
كَفَرَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسِيْحُ ابْنُ مَرْيَمَ ؕ
قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا اِنْ اَرَادَ اَنْ يُّهْلِكَ
الْمَسِيْحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهٗ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ جَمِيْعًا ؕ
وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ؕ يَخْلُقُ
مَا يَشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٧﴾

۽ جيڪي چون ٿا ته اسين نصاريٰ آهيون تن کان (بہ) سندن انجام ورتوسون پوءِ جيڪا نصيحت ڪئي ويئي هين تنهن مان (ڪجھ) ياڳو وساريائون انهي ڪري سندن وچ ۾ دشمني ۽ ساڙ قيامت جي ڏينهن تائين وڌوسون ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي الله کين سگهو سُڌ ڏيندو (١۴). اي ڪتاب وارؤ! بيشڪ اسان جو پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان وٽ آيو اوهين (الله جي) ڪتاب مان جيڪي لڪائيندا هيؤ تن مان گهڻيون (ڳالهيون) اوهان کي بيان ڪري ٿو ۽ گهڻين (ڳالهين) کان ٽارو ڪري ٿو. بيشڪ اوهان وٽ الله وٽان نور ۽ پڌرو ڪتاب (قرآن) آيو آهي (١٥). اُنهيءَ جي سببان الله اُنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي جيڪي سلامتي جي واٽن ڏانهن سندس راضپو ڳولين ۽ کين اونداهين مان سوجهري ڏانهن پنهنجي حڪم سان ٻاهر ڪڍي ٿو ۽ کين سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاري ٿو (١٦). جن چيو ته پڪ الله پاڻ مسيح پٽ مريم جو آهي سي بيشڪ ڪافر ٿيا- (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪڏهن الله عيسيٰ پٽ مريم جي کي ۽ سندس ماءُ کي ۽ جيڪي سيئي زمين ۾ آهن تن کي ناس ڪرڻ گهري ته ڪير الله کان انهن کي بچائي سگهندو؟ ۽ آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي- جيڪي گهري ٿو سو پيدا ڪري ٿو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٧).

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ وَالنَّصٰرٰى نَحْنُ اَبْنٰٓؤُا اللّٰهِ وَاَحِبَّآؤُهٗ ؕ قُلْ فَلِمَ
يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوْبِكُمْ ؕ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ ؕ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ
وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا ۫ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿۱۸﴾ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلُنَا
يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا جَآءَنَا مِنْۢ بَشِيْرٍ
وَّلَا نَذِيْرٍ ۫ فَقَدْ جَآءَكُمْ بَشِيْرٌ وَّنَذِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ﴿۱۹﴾ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيْكُمْ اَنْۢبِيَآءَ وَجَعَلَكُمْ مُّلُوْكًا ۖۗ وَّاٰتٰىكُمْ مَّا
لَمْ يُؤْتِ اَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۰﴾ يٰقَوْمِ ادْخُلُوا الْاَرْضَ
الْمُقَدَّسَةَ الَّتِيْ كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِكُمْ
فَتَنْقَلِبُوْا خٰسِرِيْنَ ﴿۲۱﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِنَّ فِيْهَا قَوْمًا جَبَّارِيْنَ ۖۗ
وَاِنَّا لَنْ نَّدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوْا مِنْهَا ۚ فَاِنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَا
فَاِنَّا دٰخِلُوْنَ ﴿۲۲﴾ قَالَ رَجُلٰنِ مِنَ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْعَمَ
اللّٰهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوْا عَلَيْهِمُ الْبَابَ ۚ فَاِذَا دَخَلْتُمُوْهُ فَاِنَّكُمْ
غٰلِبُوْنَ ۚ ۵ وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوْٓا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۲۳﴾

يهودي ۽ نصاريٰ چوندا آهن ته اسين الله جا پٽ ۽ سندس پيارا آهيون (اي پيغمبر کين) چؤ ته پوءِ توهانجي گناهن سببان چو عذاب ڪندو اٿوَ؟ بلڪ اوهين به اُنهيءَ جنس مان ماڻهو آهيو جيڪي خلقيائين- جنهن کي وڻيس (تنهن کي) بخشي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) عذاب ڪري ۽ آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي ۽ ڏانهنس موٽڻ آهي (١٨). اي ڪتاب وارؤ! بيشڪ اوهان وٽ اسان جو پيغمبر اهڙي وقت ۾ آيو جو (ڪجھ وقت تائين) پيغمبرن جو اچڻ بند ٿي چڪو هو اوهان تي بيان ڪري ٿو. متان چئو ته نڪو خوشخبري ڏيندڙ ۽ نڪو ڊيڄاريندڙ اسان وٽ آيو (هائو!) انهيءَ ڪري بيشڪ اوهان وٽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ آيو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (١٩). ۽ (ياد ڪر) جڏهن موسيٰ پنهنجي قوم کي چيو ته اي منهنجي قوم! پاڻ تي الله جي نعمت ياد ڪريو جو اوهان ۾ پيغمبر مقرر ڪيائين ۽ اوهان کي بادشاهه ڪيائين ۽ اوهان کي اُهي (نعمتون) ڏنائين جي جهانن وارن مان ڪنهن کي (به) نه ڏنائين (٢٠). اي منهنجي قوم! پاڪ زمين ۾ گهڙو جا الله اوهان لاءِ ٺهرائي آهي ۽ پوئتي نه ڦرو نه ته ڦري خساري وارا ٿيندؤ (٢١). چيائون ته اي موسيٰ! بيشڪ اُتي ڏاڍي زور واري قوم آهي ۽ اسين منجهس ايسين ڪڏهن نه گهڙنداسون جيسين اُهي منجهانئس (نه) نڪرن پوءِ جيڪڏهن اُهي اُتان نڪرن ته اسين گهڙڻ وارا آهيون (٢٢). جيڪي الله کان ڊڄندا هئا تن مان ٻـه ڄڻان جن تي الله نعمتون نازل ڪيون هيون چوڻ لڳا ته در کان مٿن (حملو ڪري) گهڙو پوءِ جڏهن در کان لنگهيوَ تڏهن اوهين پڪ غالب آهيو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته ۽ الله تي ڀروسو ڪريو (٢٣).

قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِنَّا لَنْ نَّدْخُلَهَآ اَبَدًا مَّا دَامُوْا فِيْهَا فَاذْهَبْ
اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَآ اِنَّا هٰهُنَا قٰعِدُوْنَ ﴿۲۴﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّىْ
لَآ اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسِىْ وَاَخِىْ فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفٰسِقِيْنَ ﴿۲۵﴾ قَالَ فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۚ
يَتِيْهُوْنَ فِى الْاَرْضِ ؕ فَلَا تَاْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۲۶﴾ ع
وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَىْ اٰدَمَ بِالْحَقِّ ۘ اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ
مِنْ اَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ ؕ قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَ ؕ قَالَ
اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۲۷﴾ لَئِنْۢ بَسَطْتَّ اِلَىَّ يَدَكَ
لِتَقْتُلَنِىْ مَآ اَنَا بِبَاسِطٍ يَّدِىَ اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَ ۚ اِنِّىْٓ اَخَافُ
اللّٰهَ رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۸﴾ اِنِّىْٓ اُرِيْدُ اَنْ تَبُوْٓاَ بِاِثْمِىْ وَ
اِثْمِكَ فَتَكُوْنَ مِنْ اَصْحٰبِ النَّارِ ۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۹﴾ ج
فَطَوَّعَتْ لَهٗ نَفْسُهٗ قَتْلَ اَخِيْهِ فَقَتَلَهٗ فَاَصْبَحَ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿۳۰﴾
فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا يَّبْحَثُ فِى الْاَرْضِ لِيُرِيَهٗ كَيْفَ يُوَارِىْ
سَوْءَةَ اَخِيْهِ ؕ قَالَ يٰوَيْلَتٰٓى اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِثْلَ هٰذَا
الْغُرَابِ فَاُوَارِىَ سَوْءَةَ اَخِىْ ۚ فَاَصْبَحَ مِنَ النّٰدِمِيْنَ ﴿۳۱﴾ ج لا

چيائون ته اي موسيٰ! بيشڪ اسين اصلي ڪڏهن منجهس نه گهڙنداسون جيسين اُهي منجهس رهندا تنهن ڪري تون ۽ تنهنجو رب وڃو پوءِ وڙهو بيشڪ اسين هتي (ئي) ويٺا آهيون (٢۴). موسيٰ چيو ته اي منهنجا پالڻهار! آءٌ پنهنجي سِرَ ۽ پنهنجي ڀاءُ کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن تي اختيار نه ٿو رکان تنهن ڪري اسان جي ۽ بي فرمان قوم جي وچ ۾ جدائي ڪر! (٢٥). (الله) چيو ته اُها (پاڪ زمين) چاليه ورهه مٿن حرام ڪئي وئي آهي. زمين (يعني بريٽ) ۾ حيران پريشان رهندا- تنهنڪري بي فرمان قوم تي ڏک نه ڪر (٢٦). (اي پيغمبر!) آدم جي ٻن پٽن (هابيل ۽ قابيل) جي خبر ڪين سچيءَ طرح پڙهي ٻڌاءِ- جڏهن ٻنهي (هڪ هڪ) قرباني نذر ڪئي تڏهن ٻنهي مان هڪڙي جي قبول ڪئي وئي ۽ ٻئي جي قبول نه ڪئي وئي- (قابيل) چيو ته ضرور ماريندوسانءِ- (هابيل) چيو ته الله رڳو پرهيزگارن جي (قرباني) قبول ڪندو آهي (٢٧). جيڪڏهن پنهنجو هٿ منهنجي مارڻ لاءِ مون ڏانهن ڊگهو ڪندين ته آءٌ پنهنجو هٿ توڏانهن ڪڏهن به ڊگهو نه ڪندس ته توکي ماريان، ڇو ته آءٌ جهانن جي پالڻهار کان ڊڄان ٿو (٢٨). منهنجو ارادو آهي ته منهنجو گناه ۽ پنهنجو گناه تون کڻين ته دوزخين مان ٿئين، ۽ ظالمن جي اِها سزا آهي (٢٩). پوءِ سندس دل کيس سندس ڀاءُ جي کهڻ تي آماده ڪيو پوءِ کيس ڪٺائين پوءِ خساري وارن مان ٿيو (٣٠). پوءِ الله هڪ ڪانوَ کي موڪليو جنهن زمين ۾ هن لاءِ کوٽيو ٿي ته کيس ڏيکاري ته پنهنجي ڀاءُ جي لاشي کي ڪيئن لڪائي- (ڪانو کي ڏسي) چيائين ته مون لاءِ ارمان آهي! ته ڇو مُنجهيس؟ جي آءٌ هِن ڪانوَ جهڙو هجان ها ته (به) پنهنجي ڀاءُ جو لاشو لڪايان ها! پوءِ پشيمانن مان ٿيو (٣١).

مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَ ۛۚ كَتَبْنَا عَلٰى بَنِیْۤ اِسْرَآءِیْلَ اَنَّهٗ مَنْ
قَتَلَ نَفْسًۢا بِغَیْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِی الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِیْعًا ؕ وَمَنْ اَحْیَاهَا فَكَاَنَّمَاۤ اَحْیَا النَّاسَ جَمِیْعًا ؕ
وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَیِّنٰتِ ۫ ثُمَّ اِنَّ كَثِیْرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ
ذٰلِكَ فِی الْاَرْضِ لَمُسْرِفُوْنَ ﴿۳۲﴾ اِنَّمَا جَزٰٓؤُا الَّذِیْنَ یُحَارِبُوْنَ
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَیَسْعَوْنَ فِی الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ یُّقَتَّلُوْۤا اَوْ
یُصَلَّبُوْۤا اَوْ تُقَطَّعَ اَیْدِیْهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِّنْ خِلَافٍ اَوْ
یُنْفَوْا مِنَ الْاَرْضِ ؕ ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْیٌ فِی الدُّنْیَا وَ
لَهُمْ فِی الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِیْمٌ ﴿۳۳﴾ ۙ اِلَّا الَّذِیْنَ تَابُوْا
مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدِرُوْا عَلَیْهِمْ ۚ فَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِیْمٌ ﴿۳۴﴾ ع یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُوْۤا
اِلَیْهِ الْوَسِیْلَةَ وَجَاهِدُوْا فِیْ سَبِیْلِهٖ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿۳۵﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَّا فِی
الْاَرْضِ جَمِیْعًا وَّمِثْلَهٗ مَعَهٗ لِیَفْتَدُوْا بِهٖ مِنْ عَذَابِ
یَوْمِ الْقِیٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۳۶﴾

اِنهيءَ ڪري بني اسرائيلن تي لازم ڪيوسون تہ جيڪو ڪنهن جان جي عوض يا زمين ۾ فساد وجهڻ (واري) کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي ڪُهندو تنهن ڄڻڪ مڙني ماڻهن کي ڪُٺو ۽ جنهن اُن کي بچايو تنهن ڄڻڪ مڙني ماڻهن کي بچايو ۽ بيشڪ اسان جا (گهڻا) پيغمبر چِٽن معجزن سان وٽن آيا وري اُن کان پوءِ منجهانئن گهڻا ملڪ ۾ حد کان لنگهندڙ ٿيا (٣٢). جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر سان وڙهندا ۽ ملڪ ۾ فساد (وجهڻ) لاءِ ڪوشش ڪندا تن جي سزا هن کان سواءِ (ٻي ڪا) نہ آهي تہ ڪُهجين يا سوريءَ چاڙهجين يا سندن هَٿَ ۽ سندن پير اُبتڙ سبتڙ وڍجن يا ديس نڪالي ڏجين۔ دنيا ۾ اُنهن لاءِ اِها خواري آهي ۽ آخرت ۾ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (٣٣). پر جن اوهان جي قابو پوڻ کان اڳ توبہ ڪئي، پوءِ ڄاڻو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٣٤). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ ڏانهس وسيلو ڳوليو (يعني پنهنجي نيڪ عملن جي وسيلي الله تعاليٰ ڏي ويجها ٿيو) ۽ سندس واٽ ۾ ڪوشش ڪريو تہ مانَ اوهين ڪامياب ٿيو (٣٥). بيشڪ جن ڪفر ڪيو تن کي جيڪي زمين ۾ آهي سو مڙئي جيڪڏهن هجي ۽ اُن جيترو ٻيو بہ گڏ (هجين) اُهو قيامت جي ڏينهن جي عذاب کان (بچاءَ لاءِ) عوض ڏين تہ ڪانئن قبول نہ ڪبو ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٣٦).

يُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخٰرِجِيْنَ
مِنْهَا ۡ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ﴿٣٧﴾ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوْٓا
اَيْدِيَهُمَا جَزَآءًۢ بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿٣٨﴾ فَمَنْ تَابَ مِنْۢ بَعْدِ ظُلْمِهٖ وَاَصْلَحَ فَاِنَّ اللّٰهَ
يَتُوْبُ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣٩﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ
مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الرَّسُوْلُ لَا
يَحْزُنْكَ الَّذِيْنَ يُسَارِعُوْنَ فِی الْكُفْرِ مِنَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا
اٰمَنَّا بِاَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوْبُهُمْ ۛۚ وَمِنَ الَّذِيْنَ
هَادُوْا ۛۚ سَمّٰعُوْنَ لِلْكَذِبِ سَمّٰعُوْنَ لِقَوْمٍ اٰخَرِيْنَ ۙ لَمْ
يَاْتُوْكَ ؕ يُحَرِّفُوْنَ الْكَلِمَ مِنْۢ بَعْدِ مَوَاضِعِهٖ ۚ يَقُوْلُوْنَ
اِنْ اُوْتِيْتُمْ هٰذَا فَخُذُوْهُ وَاِنْ لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوْا ؕ
وَمَنْ يُّرِدِ اللّٰهُ فِتْنَتَهٗ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَمْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يُّطَهِّرَ قُلُوْبَهُمْ ؕ لَهُمْ
فِی الدُّنْيَا خِزْیٌ ۙ وَّلَهُمْ فِی الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٤١﴾

باھ مان نڪرڻ گھرندا ۽ (حقيقت ڪري) منجھانئس اُھي نڪرڻ وارا نہ آھن ۽ اُنھن لاءِ سدائين جو عذاب آھي(٣٧). ۽ چورُ (مرد) ۽ چورِ (عورت) اُنھن جا ھٿ سندن ڪئي سببان سزا لاءِ وڍيو الله (جي پار) کان اھو عذاب آھي- ۽ الله غالب حڪمت وارو آھي (٣٨). پوءِ جنھن پنھنجي ڪيل (قصور) کان بعد توبھ ڪئي ۽ چڱا ڪم ڪيا تنھن تي الله (ٻاجھ سان) موٽندو- ڇو تہ الله بخشڻھار مھربان آھي (٣٩). (اي پيغمبر!) معلوم نہ اٿيئي ڇا؟ تہ آسمانن ۽ زمين جي بادشاھي الله جي آھي جنھن کي وڻيس تنھن کي عذاب ڪري جنھن کي وڻيس تنھن کي بخشي- ۽ الله سڀ ڪنھن شيءِ تي وسوارو آھي (٤٠). اي پيغمبر! (اُنھن جو حال) توکي غمگين نہ ڪري جيڪي ڪفر ۾ ڪاھي پوندا آھن اھڙن (ماڻھن) مان جو پنھنجن واتن سان چوندا آھن تہ ايمان آندوسون ۽ سندين دلين ايمان نہ آندو آھي، ۽ (پڻ) يھودين مان، جو ڏاڍا ڪوڙ ٻڌندڙ (يعني قبوليندڙ) آھن، ٻي قوم (ڪافرن) لاءِ جي اجان تو وٽ نہ آيا آھن جاسوسي ڪندڙ آھن- ڪن ڳالھين کي پنھنجن (صحيح) ھنڌن تي ھجڻ کان پوءِ بدلائيندا آھن، (ماڻھن کي) چوندا آھن تہ جيڪڏھن ھيءُ (حڪم) ڏنو وڃيوَ تہ اُھو قبول ڪجو ۽ جيڪڏھن اُھو نہ ڏنو وڃيوَ تہ پري ٿجو- ۽ الله جنھن جي گمراہ ڪرڻ جو ارادو ڪندو آھي تنھن لاءِ الله (جي پار) کان (ھدايت ڪرڻ جو) ڪجھ اختيار نہ اٿيئي- اُھي (اھڙا) آھن جو اُنھن جي دلين کي الله پاڪ ڪرڻ نہ گھرندو آھي- دنيا ۾ اُنھن لاءِ خواري آھي ۽ آخرت ۾ اُنھن لاءِ وڏو عذاب آھي (٤١).

سَمّٰعُوْنَ لِلْكَذِبِ اَكّٰلُوْنَ لِلسُّحْتِ ؕ فَاِنْ جَآءُوْكَ فَاحْكُمْ
بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْ ۚ وَاِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَّضُرُّوْكَ
شَيْـًٔا ؕ وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
الْمُقْسِطِيْنَ ﴿۴۲﴾ وَكَيْفَ يُحَكِّمُوْنَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرٰىةُ فِيْهَا
حُكْمُ اللّٰهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ ؕ وَمَاۤ اُولٰٓئِكَ
بِالْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۴۳﴾ ع اِنَّاۤ اَنْزَلْنَا التَّوْرٰىةَ فِيْهَا هُدًى وَّنُوْرٌ ۚ
يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّوْنَ الَّذِيْنَ اَسْلَمُوْا لِلَّذِيْنَ هَادُوْا وَ
الرَّبّٰنِيُّوْنَ وَالْاَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوْا مِنْ كِتٰبِ
اللّٰهِ وَكَانُوْا عَلَيْهِ شُهَدَآءَ ۚ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ
وَلَا تَشْتَرُوْا بِاٰيٰتِيْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ وَمَنْ لَّمْ يَحْكُمْ بِمَاۤ
اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ
فِيْهَاۤ اَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ ۙ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْاَنْفَ
بِالْاَنْفِ وَالْاُذُنَ بِالْاُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ ۙ وَالْجُرُوْحَ
قِصَاصٌ ؕ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهٖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهٗ ؕ وَمَنْ
لَّمْ يَحْكُمْ بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۴۵﴾

ڪوڙين (ڳالهين) جا ٻڌندڙ آهن حرام (جو مال) کائيندڙ آهن- پوءِ جيڪڏهن تو وٽ اچن ته سندن (تڪرارن جي) وچ ۾ فيصلو ڪر يا کائن منهن موڙ، ۽ جيڪڏهن کائن منهن موڙين ته توکي ڪجھ نقصان رسائي نه سگهندا ۽ جيڪڏهن نبيرو ڪرين ته سندن وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر- ڇو ته الله انصاف ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (۴۲) . ۽ ڪيئن توکان هن حالت ۾ فيصلو ڪرائيندا؟ جو وٽن توريت آهي اُن ۾ الله جو حڪم آهي وري اُن کان پوءِ ڦري ويندا آهن- ۽ اهي مؤمن نه آهن (۴۳) . بيشڪ اسان توريت لاٿو آهي منجهس هدايت ۽ نور آهي، فرمانبردار پيغمبرن ۽ الله وارن ۽ (يهودي) عالمن اُن (توريت) سان يهودين لاءِ فيصلو ڪيو آهي (يعني) اُنهيءَ سان جيڪي الله جي ڪتاب مان ياد ڪرايو وين ۽ مٿس شاهد هئا، پوءِ (ڪين اسان سمجهايو هو ته) ماڻهن کان نه ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو ۽ منهنجي آيتن کي ٿوري مله سان نه وڪڻو- ۽ جيڪي الله لاٿو آهي تنهن سان جيڪي حڪم نه ڪندا سي ئي ڪافر آهن (۴۴) . ۽ اُنهن (يهودين) تي توريت ۾ لازم ڪيوسون ته ماڻهو جو عوض ماڻهو ۽ اک جو عوض اک ۽ نَڪ جو عوض نڪ ۽ ڪَن جو عوض ڪن ۽ ڏند جو عوض ڏند ۽ ڦٽ جو عوض اوترو ڦٽ آهي- پوءِ جيڪو اُن کي بخشيندو تنهن لاءِ اُهو (بخشڻ سندس گناهن جو) ڪفارو آهي ۽ جيڪي الله لاٿو آهي تنهن سان جيڪي حڪم نه ڪندا سي ئي ظالم آهن (۴۵) .

وَقَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰىةِ ۖ وَاٰتَيْنٰهُ الْاِنْجِيْلَ فِيْهِ هُدًى وَّنُوْرٌ ۙ وَّ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَهُدًى وَّمَوْعِظَةً
لِّلْمُتَّقِيْنَ ؕ ﴿٤٦﴾ وَلْيَحْكُمْ اَهْلُ الْاِنْجِيْلِ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فِيْهِ ؕ وَمَنْ
لَّمْ يَحْكُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَاَنْزَلْنَآ
اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتٰبِ
وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ
اَهْوَآءَهُمْ عَمَّا جَآءَكَ مِنَ الْحَقِّ ؕ لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً
وَّمِنْهَاجًا ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ
فِيْ مَآ اٰتٰىكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرٰتِ ؕ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ۙ ﴿٤٨﴾ وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ
وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ اَنْ يَّفْتِنُوْكَ عَنْۢ بَعْضِ مَآ
اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكَ ؕ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ اَنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّصِيْبَهُمْ
بِبَعْضِ ذُنُوْبِهِمْ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ لَفٰسِقُوْنَ ﴿٤٩﴾ اَفَحُكْمَ
الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُوْنَ ؕ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ﴿٥٠﴾ ع

۽ اُنهن (پيغمبرن) جي طريقي تي عيسيٰ پٽ مريم جي کي پوئتان موڪليو سون جو جيڪو ڪانئس اڳ (توريت) هو تنهن جو سچو ڪندڙ هو ۽ کيس انجيل ڏنوسون جنهن ۾ هدايت ۽ نور آهي ۽ توريت جيڪو ڪانئس اڳ هو تنهن جو سچو ڪندڙ ۽ پرهيزگارن لاءِ هدايت ۽ نصيحت هو (٤٦). ۽ انجيل وارن کي جڳائي ته جيڪي الله منجهس لاٿو تنهن سان فيصلو ڪن۔ ۽ جيڪي الله لاٿو تنهن موجب جيڪي فيصلو نه ڪندا سي ئي بي دين آهن (٤٧). ۽ (اي پيغمبر!) تو ڏانهن سچائيءَ سان ڪتاب لاٿوسون جيڪي ڪتاب ڪانئس اڳ آهن تن جو سچو ڪندڙ ۽ متن نگهبان آهي تنهنڪري جيڪي الله لاٿو آهي تنهن موجب سندن وچ ۾ حڪم ڪر ۽ جيڪو حق تو وٽ آيو آهي تنهن کان مڙي سندين سَڌن جي تابعداري نه ڪر۔ اوهان مان هر ڪنهن ٽوليءَ لاءِ شريعت ۽ (هڪ سنئين) واٽ مقرر ڪئي سون۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان مڙني کي هڪ ٽولي ڪري ها پر (گهريائين) ته جيڪي اوهان کي ڏنائين تنهن ۾ اوهان کي پرکي تنهن ڪري چڱاين ڏانهن اڳرائي ڪريو۔ اوهان مڙني جو الله ڏانهن موٽڻ آهي پوءِ جنهن (ڳالهه) بابت اوهين تڪرار ڪندڙ هيؤ تنهن جي فيصلي جي اوهان کي خبر ڏيندو (٤٨). ۽ (وري به توکي حڪم ٿو ڪجي) ته جيڪي الله لاٿو آهي تنهن سان سندن وچ ۾ حڪم ڪر ۽ سندين سَڌن جي تابعداري نه ڪر ۽ اُنهن کان بچندو رهه ته جيڪي الله تو ڏانهن لاٿو آهي تنهن جي ڪنهن (حڪم) کان متان توکي ٿيڙين۔ پوءِ جيڪڏهن ڦرن ته ڄاڻ ته الله سندن ڪن گناهن سببان کين عذاب پهچائڻ گهرندو آهي۔ ۽ ماڻهن مان گهڻا بي دين آهن (٤٩). اجهان جاهليت وارو حڪم گهرندا آهن ڇا؟ ۽ (ڪتاب الاهي تي) يقين ڪندڙ قوم لاءِ حڪم ڪرڻ ۾ الله کان وڌيڪ ڪير چڱو آهي؟ (٥٠).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَتَّخِذُوا الۡيَهُوۡدَ وَالنَّصٰرٰٓى اَوۡلِيَآءَ ‌ؔ‌ۘ
بَعۡضُهُمۡ اَوۡلِيَآءُ بَعۡضٍ‌ؕ وَمَنۡ يَّتَوَلَّهُمۡ مِّنۡكُمۡ فَاِنَّهٗ مِنۡهُمۡ‌ؕ
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهۡدِى الۡقَوۡمَ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۵۱﴾ فَتَرَى الَّذِيۡنَ فِىۡ
قُلُوۡبِهِمۡ مَّرَضٌ يُّسَارِعُوۡنَ فِيۡهِمۡ يَقُوۡلُوۡنَ نَخۡشٰٓى اَنۡ
تُصِيۡبَنَا دَآئِرَةٌ‌ ؕ فَعَسَى اللّٰهُ اَنۡ يَّاۡتِىَ بِالۡفَتۡحِ اَوۡ اَمۡرٍ مِّنۡ عِنۡدِهٖ
فَيُصۡبِحُوۡا عَلٰى مَاۤ اَسَرُّوۡا فِىۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ نٰدِمِيۡنَؕ ﴿۵۲﴾ وَيَقُوۡلُ الَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡۤا اَهٰٓؤُلَۤاءِ الَّذِيۡنَ اَقۡسَمُوۡا بِاللّٰهِ جَهۡدَ اَيۡمَانِهِمۡ‌ ۙ اِنَّهُمۡ
لَمَعَكُمۡ‌ؕ حَبِطَتۡ اَعۡمَالُهُمۡ فَاَصۡبَحُوۡا خٰسِرِيۡنَ ﴿۵۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡا مَنۡ يَّرۡتَدَّ مِنۡكُمۡ عَنۡ دِيۡنِهٖ فَسَوۡفَ يَاۡتِى اللّٰهُ بِقَوۡمٍ
يُّحِبُّهُمۡ وَيُحِبُّوۡنَهٗۤ ۙ اَذِلَّةٍ عَلَى الۡمُؤۡمِنِيۡنَ اَعِزَّةٍ عَلَى الۡكٰفِرِيۡنَ ز
يُجَاهِدُوۡنَ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُوۡنَ لَوۡمَةَ لَاۤئِمٍ‌ ؕ ذٰ لِكَ
فَضۡلُ اللّٰهِ يُؤۡتِيۡهِ مَنۡ يَّشَآءُ‌ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۵۴﴾ اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ
اللّٰهُ وَرَسُوۡلُهٗ وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوا الَّذِيۡنَ يُقِيۡمُوۡنَ الصَّلٰوةَ
وَيُؤۡتُوۡنَ الزَّكٰوةَ وَهُمۡ رٰكِعُوۡنَ ﴿۵۵﴾ وَمَنۡ يَّتَوَلَّ اللّٰهَ وَ
رَسُوۡلَهٗ وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا فَاِنَّ حِزۡبَ اللّٰهِ هُمُ الۡغٰلِبُوۡنَ ﴿۵۶﴾ ع

اي مؤمنو! يهودين ۽ نصارن کي دوست ڪري نہ وٺو۔ اُنهن مان هڪڙا ٻين جا دوست آهن۔ ۽ اوهان منجهان جيڪو ڪين دوست ڪري وٺندو سو بيشڪ منجهانئن آهي۔ ڇو تہ الله ظالم ٽوليءَ کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (٥١). پوءِ جن جي دلين ۾ (منافقيءَ جي) بيماري آهي تن کي ڏسين ٿو تہ اُنهن (يهودين ۽ نصارن جي دوستيءَ) ۾ ڊوڙندا ويندا آهن چوندا آهن تہ پاڻ تي زماني جي ڦيري پهچڻ کان ڊڄون ٿا پوءِ ستت ئي الله فتح يا پنهنجي وٽان ڪو حڪم پاڻ وٽان موڪليندو پوءِ پنهنجين دلين ۾ جيڪي لڪائيندا آهن تنهن تي پشيمان ٿيندا (٥٢). ۽ (قيامت ۾) مؤمن چوندا تہ هي اُهي آهن ڇا؟ جي (دنيا ۾) الله جا وڏا وڏا قسم کڻندا هئا تہ اسين اوهان سان آهيون (اِج منافقيءَ سببان) سندن (سڀ) ڪئي ڪمائي ناس ٿي پوءِ (اُهي) خساري وارا ٿيا (٥٣). اي مؤمنو! اوهان منجهان جيڪو پنهنجي دين کان ڦرندو تہ سگهوئي الله اهڙي قوم کي پيدا ڪندو جن کي (پاڻ) دوست رکندو ۽ اُهي کيس دوست رکندا اُهي مؤمنن سان نوڙت ڪندڙ ۽ ڪافرن کي عزت ڏيکاريندڙ هوندا الله جي واٽ ۾ جهاد ڪندا ۽ ڪنهن ملامت ڪندڙ جي ملامت کان نہ ڊڄندا۔ اهو الله جو فضل آهي جنهن کي وٽيس تنهن کي ڏيندو آهي۔ ۽ الله ڪشادي فضل وارو ڄاڻندڙ آهي (٥٤). (اي مؤمنؤ!) الله ۽ سندس پيغمبر ۽ اُنهن مؤمنن کان سواءِ اوهان جو ڪو دوست نہ آهي جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪواة ڏيندا آهن ۽ اُهي رڪوع ڪندڙ آهن (٥٥). ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمنن کي دوست ڪري وٺندو (سو غالب ٿيندو) ڇو تہ الله جي ٽولي ئي غالب آهي (٥٦).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِيۡنَ اتَّخَذُوۡا دِيۡنَكُمۡ
هُزُوًا وَّلَعِبًا مِّنَ الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا الۡكِتٰبَ مِنۡ قَبۡلِكُمۡ
وَالۡـكُفَّارَ اَوۡلِيَآءَ‌ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ ﴿۵۷﴾ وَ
اِذَا نَادَيۡتُمۡ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوۡهَا هُزُوًا وَّلَعِبًا‌ ؕ ذٰلِكَ
بِاَنَّهُمۡ قَوۡمٌ لَّا يَعۡقِلُوۡنَ ﴿۵۸﴾ قُلۡ يٰۤـاَهۡلَ الۡـكِتٰبِ هَلۡ تَنۡقِمُوۡنَ
مِنَّاۤ اِلَّاۤ اَنۡ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَاۤ اُنۡزِلَ اِلَيۡنَا وَمَاۤ اُنۡزِلَ مِنۡ
قَبۡلُ ۙ وَاَنَّ اَكۡثَرَكُمۡ فٰسِقُوۡنَ ﴿۵۹﴾ قُلۡ هَلۡ اُنَبِّئُكُمۡ بِشَرٍّ مِّنۡ ذٰلِكَ
مَثُوۡبَةً عِنۡدَ اللّٰهِ‌ ؕ مَنۡ لَّعَنَهُ اللّٰهُ وَغَضِبَ عَلَيۡهِ وَجَعَلَ
مِنۡهُمُ الۡقِرَدَةَ وَالۡخَـنَازِيۡرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوۡتَ‌ ؕ اُولٰۤـئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَّاَضَلُّ عَنۡ سَوَآءِ السَّبِيۡلِ ﴿۶۰﴾ وَاِذَا جَآءُوۡكُمۡ قَالُوۡۤا
اٰمَنَّا وَقَدْ دَّخَلُوۡا بِالۡكُفۡرِ وَهُمۡ قَدۡ خَرَجُوۡا بِهٖ‌ ؕ وَاللّٰهُ
اَعۡلَمُ بِمَا كَانُوۡا يَكۡتُمُوۡنَ ﴿۶۱﴾ وَتَرٰى كَثِيۡرًا مِّنۡهُمۡ يُسَارِعُوۡنَ
فِى الۡاِثۡمِ وَالۡعُدۡوَانِ وَاَكۡلِهِمُ السُّحۡتَ‌ ؕ لَبِئۡسَ مَا كَانُوۡا
يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۶۲﴾ لَوۡلَا يَنۡهٰٮهُمُ الرَّبّٰنِيُّوۡنَ وَالۡاَحۡبَارُ عَنۡ
قَوۡلِهِمُ الۡاِثۡمَ وَاَكۡلِهِمُ السُّحۡتَ‌ ؕ لَبِئۡسَ مَا كَانُوۡا يَصۡنَعُوۡنَ ﴿۶۳﴾

اي ايمان وارؤ! جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو تن منجهان جن پنهنجي دين کي مزاڪ ۽ راند بڻايو آهي تن کي ۽ ڪافرن کي دوست نہ بڻايو، ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو تہ الله کان ڊڄو (٥٧). ۽ جڏهن (اوهين) نماز لاءِ بانگ ڏيندا آهيو (تڏهن اُهي) اُن کي مزاڪ ۽ راند بنائيندا آهن اهو هن سببان آهي جو اُي بي سمجهہ قوم آهن (٥٨). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! هن کان سواءِ اسان تي (ٻيو) ڪو عيب رکي سگهو ٿا ڇا؟ تہ الله کي ۽ جيڪو اسان ڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي اڳ لاٿو ويو آهي تنهن کي مڃيو اٿؤن ۽ بيشڪ اوهان منجهان گهڻا بي دين آهن (٥٩). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ الله وٽ هن کان وڌيڪ بڇڙيءَ عاقبت واري جي اوهان کي خبر ڏيان؟ (بڇڙيءَ عاقبت وارو) اُهو آهي جنهن تي الله لعنت ڪئي آهي ۽ مٿس ڏمر ڪيو آهي ۽ منجهائن ڪي ٻولڙا ۽ سوئر ۽ غير خدا جا پوڄيندڙ ڪيائين- اِهي بڇڙي هنڌ رهڻ وارا آهن ۽ سڌيءَ واٽ کان بلڪل ڀُليل آهن (٦٠). ۽ جڏهن اوهان وٽ ايندا آهن تڏهن چوندا آهن تہ ايمان آندوسون هن هوندي جو (اُهي) ڪفر سان اندر ايندا آهن ۽ اُهي اُن (ڪفر) سان ٻاهر ويندا آهن ۽ جيڪي لڪائيندا آهن تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٦١). ۽ (اي پيغمبر!) منجهائن گهڻن کي ڏسين ٿو تہ گناہ ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پنهنجي حرام خوري ۾ تکڙ ڪندا آهن ۽ جيڪي ڪندا آهن سو ضرور بڇڙو آهي (٦٢). الله وارا ۽ عالم کين سندن ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ سندن حرام خوري کان ڇو نہ جهليندا آهن؟ جيڪي ڪندا آهن سو ضرور بڇڙو آهي (٦٣).

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ يَدُ اللّٰهِ مَغْلُوْلَةٌ ۭ غُلَّتْ اَيْدِيْهِمْ وَلُعِنُوْا بِمَا
قَالُوْا ۘ بَلْ يَدٰهُ مَبْسُوْطَتٰنِ ۙ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاۗءُ ۭ وَلَيَزِيْدَنَّ كَثِيْرًا
مِّنْهُمْ مَّآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ۭ وَاَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاۗءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۭ كُلَّمَآ اَوْقَدُوْا نَارًا
لِّلْحَرْبِ اَطْفَاَهَا اللّٰهُ ۙ وَيَسْعَوْنَ فِي الْاَرْضِ فَسَادًا ۭ وَاللّٰهُ لَا
يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٦٤﴾ وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتٰبِ اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا
عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَاَدْخَلْنٰهُمْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اَقَامُوا
التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ مِّنْ رَّبِّهِمْ لَاَكَلُوْا مِنْ
فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ ۭ مِنْهُمْ اُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ ۭ وَكَثِيْرٌ
مِّنْهُمْ سَاۗءَ مَا يَعْمَلُوْنَ ﴿٦٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الرَّسُوْلُ بَلِّغْ مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ
مِنْ رَّبِّكَ ۭ وَاِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهٗ ۭ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ
مِنَ النَّاسِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يٰٓاَهْلَ
الْكِتٰبِ لَسْتُمْ عَلٰي شَيْءٍ حَتّٰي تُقِيْمُوا التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ وَمَآ
اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۭ وَلَيَزِيْدَنَّ كَثِيْرًا مِّنْهُمْ مَّآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ
مِنْ رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ۚ فَلَا تَاْسَ عَلَي الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٨﴾

۽ يهودي چوندا آهن ته الله جو هٿ تنگ آهي (يعني بخيل آهي) سندن هٿ بنديل هجن! ۽ جيڪي چيائون تنهن سببان لعنت ڪئي وين۔ (ائين نه آهي) بلڪ سندس ٻئي هٿ ڪشادا آهن جيئن وڻندو اٿس تيئن خرچيندو آهي۔ ۽ (قسم آهي ته) تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن جيڪو (قرآن) لاٿو ويو آهي سو منجهانئن گهڻن (يهودين) کي بي فرماني ۽ ڪفر ۾ ضرور وڌائيندو۔ ۽ قيامت جي ڏينهن تائين سندن وچ ۾ دشمني ۽ بغض وجهي ڇڏيوسون۔ جنهن مهل جنگ لاءِ باهه ٻاريندا آهن (تنهن مهل) الله اُها وسائيندو آهي ۽ فساد لاءِ ملڪ ۾ ڪوشش ڪندا آهن۔ ۽ الله فسادين کي دوست نه رکندو آهي (٦٤). ۽ جيڪڏهن ڪتاب وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگاري ڪن ها ته سندن گناه کائن ضرور ميٽيون ها ۽ کين نعمت جي باغن ۾ ضرور داخل ڪريون ها (٦٥). ۽ جيڪڏهن اُهي توريت ۽ انجيل ۽ جيڪي سندن پالڻهار وٽان اُنهن ڏانهن لاٿو ويو تن (حڪمن) کي قائم ڪن ها ته پنهنجي مٿاهئون ۽ پنهنجن پيرن هيٺان ضرور (روزي) کائين ها۔ منجهانئن هڪ ٽولي وچٿري آهي۔ ۽ اُنهن مان گهڻا جيڪي ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٦٦). اي پيغمبر! جيڪو (قرآن) تو ڏانهن تنهنجي پالڻهار وٽان لاٿو ويو آهي سو پهچاءِ۔ ۽ جيڪڏهن (ائين) نه ڪيئي ته (ڄڻ) سندس پيغام نه پهچايُئي ۽ الله توکي ماڻهن کان پناه ڏيندو ۽ الله ڪافرن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٦٧). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اي ڪتاب وارؤ! اوهين ايستائين ڪنهن واٽ تي نه آهيو جيستائين توريت ۽ انجيل ۽ جيڪي اوهان جي پالڻهار کان اوهان ڏانهن لاٿو ويو تنهن (جي حڪمن) کي قائم نه ڪريو۔ ۽ جيڪي تنهنجي پالڻهار کان توڏانهن لاٿو ويو آهي سو منجهانئن گهڻن (يهودين) جي بي فرماني ۽ ڪفر کي وڌائيندو۔ تنهن ڪري ڪافرن جي قوم تي ارمان نه ڪر (٦٨).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَىٰ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ
رُسُلًا ۖ كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا
وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾ وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ
تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۖ
وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۖ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۖ
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ ۘ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۚ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ
لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى
اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا
رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۖ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ۖ كَانَا يَأْكُلَانِ
الطَّعَامَ ۗ انْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾

(جيڪي) مؤمن ۽ يهودي ۽ صابئي ۽ نصاريٰ (آهن اُنهن مان) جن الله کي ۽
قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي ڪو ڀؤ ڪونه آهي
۽ نڪي اُهي غمگين رهندا (٦٩). بيشڪ بني اسرائيلن کان انجام ورتوسون
۽ اُنهن ڏانهن (گهڻا) پيغمبر موڪلياسون- جڏهن به وٽن ڪنهن پيغمبر
جيڪي سندين دلين نه ٿي گهريو سو حڪم ٿي آندو تڏهن هڪ ٽوليءَ
کي ڪوڙو ٿي ڀانيائون ۽ هڪ ٽوليءَ کي ڪُٺائون ٿي (٧٠). ۽ ڀانيائون
ٿي ته ڪو فتنو ٿيڻو نه آهي پوءِ (حق کان) انڌا ٿيا ۽ ٻوڙا ٿيا وري (به) الله
مٿن (ٻاجھ سان) موٽيو (جو پيغمبر موڪليائين) وري منجهانئن گهڻا (حق
کان) انڌا ٿيا ۽ ٻوڙا ٿيا- ۽ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (٧١).
بيشڪ جن چيو ته پڪ عيسيٰ پٽ مريم جو پاڻ الله آهي سي ڪافر ٿيا- ۽
عيسيٰ چوندو هو ته اي بني اسرائيلؤ! الله جي عبادت ڪريو جو منهنجو
پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي (هيءَ پڪي ڳالھ آهي ته) جيڪو الله سان
شريڪ مقرر ڪندو تنهن تي بيشڪ الله بهشت حرام ڪيو آهي ۽ سندس
جاءِ دوزخ آهي- ۽ ظالمن جو ڪو به مددگار نه آهي (٧٢). جن چيو ته پڪ
الله ٽن (خدائن) مان هڪ آهي سي بيشڪ ڪافر ٿيا- حالانڪ هڪ
الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي جيڪي چوندا آهن تنهن کان
جيڪڏهن پاڻ کي نه جهليندا ته منجهانئن ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب
ضرور پهچندو (٧٣). پوءِ الله ڏانهن ڇو نه موٽندا آهن ۽ سندس بخشش ڇو
نه گهرندا آهن؟ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧۴). عيسيٰ پٽ مريم جو رڳو
پيغمبر آهي بيشڪ کانئس اڳ (گهڻا) پيغمبر گذري ويا ۽ سندس ماءُ سچي
(فرمان بردار) هئي- اُهي کاڌو کائيندا هئا- (اي پيغمبر!) ڏس ته
ڪيئن اُنهن لاءِ نشانيون بيان ڪريون ٿا! وري ڏس ته اُهي ڪيئن ابتا
ويندا آهن؟ (٧٥).

قُلْ اَتَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا ؕ
وَاللّٰهُ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٧٦﴾ قُلْ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِيْ
دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوْۤا اَهْوَآءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ
قَبْلُ وَاَضَلُّوْا كَثِيْرًا وَّضَلُّوْا عَنْ سَوَآءِ السَّبِيْلِ ﴿٧٧﴾ لُعِنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى لِسَانِ دَاوٗدَ وَعِيْسَى
ابْنِ مَرْيَمَ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿٧٨﴾ كَانُوْا لَا
يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُّنْكَرٍ فَعَلُوْهُ ؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٧٩﴾
تَرٰى كَثِيْرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ
لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ
خٰلِدُوْنَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوْا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَمَاۤ اُنْزِلَ
اِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوْهُمْ اَوْلِيَآءَ وَلٰكِنَّ كَثِيْرًا مِّنْهُمْ
فٰسِقُوْنَ ﴿٨١﴾ لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا
الْيَهُوْدَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۚ وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ مَّوَدَّةً
لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا الَّذِيْنَ قَالُوْۤا اِنَّا نَصٰرٰى ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّ
مِنْهُمْ قِسِّيْسِيْنَ وَرُهْبَانًا وَّاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٨٢﴾

(اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ الله کان سواءِ اُنهن جي ڇو عبادت ڪندا آهيو؟ جي اوهان لاءِ نڪي ڏک ۽ نڪي سک جا مالڪ آهن- ۽ الله ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. (٧٦). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! حق کان سواءِ پنهنجي دين ۾ حد کان نہ لنگهو ۽ اُنهيءَ قوم جي سَڌن جي پٺيان نہ لڳو جيڪي بيشڪ (پاڻ بہ) اڳ ڀُلا آهن ۽ (ٻين) گهڻن کي (بہ) ڀلايو اٿن ۽ سڌيءَ واٽ کان ڀُلا آهن (٧٧). بني اسرائيلن مان جيڪي ڪافر ٿيا تن تي دائود ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي زبان سان لعنت ڪئي ويئي آهي- اُهو هن سببان آهي جو بي فرماني ڪيائون ۽ حد کان لنگهندا هئا (٧٨). جيڪي بُرا ڪم ڪندا هئا تن کان هڪ ٻئي کي نہ جهليندا هئا- جيڪي ڪندا هئا سو ضرور بد آهي (٧٩). (اي پيغمبر!) منجهائن گهڻن کي ڏسين ٿو تہ ڪافرن سان دوستي رکندا آهن- جيڪي اُنهن پاڻ لاءِ اڳ موڪليو آهي سو بڇڙو آهي جو مٿن الله جو ڏمرجڻ آهي ۽ اُن عذاب ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٨٠). ۽ جيڪڏهن (اُهي) الله ۽ (پنهنجي) پيغمبر کي ۽ جيڪي پيغمبر ڏانهن لاٿو ويو تنهن کي مڃين ها تہ اُنهن (مشرڪن) کي دوست ڪري نہ وٺن ها پر منجهائن گهڻا ايمان کان نڪتل آهن (٨١). (اي پيغمبر!) يهودين ۽ مشرڪن کي مؤمنن لاءِ ٻين ماڻهن کان بلڪل وڌيڪ دشمني ڪرڻ وارو ضرور ڏسندين، ۽ جيڪي چون ٿا تہ اسين نصاريٰ آهيون تن کي مسلمانن سان دوستي ڪرڻ ۾ ڏاڍو ويجهو ضرور ڏسندين- اِهو هن سببان آهي جو منجهائن ڪي عالم ۽ ڪي درويش آهن ۽ بي شڪ اُهي وڏائي نہ ڪندا آهن (٨٢).

وَاِذَا سَمِعُوْا مَآ اُنْزِلَ اِلَى الرَّسُوْلِ تَرٰٓى اَعْيُنَهُمْ
تَفِيْضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوْا مِنَ الْحَقِّ ۚ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَآ اٰمَنَّا
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشّٰهِدِيْنَ ۝٨٣ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَآءَنَا مِنَ
الْحَقِّ ۙ وَنَطْمَعُ اَنْ يُّدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصّٰلِحِيْنَ ۝٨٤
فَاَثَابَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوْا جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَا ۭ وَذٰلِكَ جَزَآءُ الْمُحْسِنِيْنَ ۝٨٥ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَآ اُولٰۗئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ۝٨٦ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تُحَرِّمُوْا طَيِّبٰتِ مَآ اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ۝٨٧ وَكُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا ۠ وَّ
اتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ۝٨٨ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ
بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُّمُ الْاَيْمَانَ ۚ
فَكَفَّارَتُهٗٓ اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسٰكِيْنَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُوْنَ
اَهْلِيْكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ ۭ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ ۭ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ ۭ وَاحْفَظُوْٓا
اَيْمَانَكُمْ ۭ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝٨٩

۽ جيڪي پيغمبرن ڏانهن لاٿو ويو سو، جڏهن ٻڌندا آهن تڏهن سندين اکين کي اِنهيءَ سببان جو، سچ کي سڃاتائون ڳوڙها ڳاڙيندو ڏسندين، چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! ايمان آندوسون تنهنڪري اسان کي شاهدن ۾ لک (٨٣). ۽ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو الله کي ۽ جيڪي اسان وٽ سچ (يعني قرآن) آيو تنهن کي هن هوندي به نه مڃيون جو اُميد ٿا رکون ته اسان جو پالڻهار اسان کي صالحن جي ٽوليءَ سان (گڏي بهشت ۾) داخل ڪندو (٨٤). پوءِ جيڪي چيائون تنهن سببان الله کين بهشت ڏنو جنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ اِهو ڀلارن جو بدلو آهي (٨٥). ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو اُهي دوزخي آهن (٨٦). اي ايمان وارؤ! جيڪي پاڪ شيون الله اوهان لاءِ حلال ڪيون آهن سي حرام نه ٻڌايو ۽ نڪي حد کان لنگهو- ڇو ته الله حد کان لنگهندڙن کي دوست نه رکندو آهي (٨٧). ۽ جيڪي الله اوهان کي پاڪ حلال رزق ڏنو آهي تنهن مان کائو ۽ اُن الله کان ڊڄو جنهن کي اوهين مڃيندڙ آهيو (٨٨). الله اوهان جي اجاين قسمن کڻڻ ۾ اوهان کي نه پڪڙيندو پر جيڪي قسم اوهان پڪي نيت سان کنيا تنهن سببان اوهان کي وٽ ڪندو. پوءِ اُن جو ڪفارو وچٿرو (کاڌو) جيڪي پنهنجي عيال کي کارائيندا آهيو تنهن مان ڏهن مسڪينن کي کاڌو ڏيڻ آهي يا کين ويس ڍڪائڻ يا ٻانهو آجو ڪرڻ (جڳائي)- پوءِ جيڪو نه لهي ته ٽي ڏينهن روزو رکڻ لازم آهي- جڏهن اوهين قسم کڻو (۽ ڀڃو) اهو ڪفارو اوهان جي قسمن جو آهي- ۽ پنهنجن قسمن کي (ڀڃڻ کان) سوگهو رکو- اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجا حڪم بيان ڪندو آهي ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٨٩).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ
رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ فَاجْتَنِبُوْهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٩٠﴾ اِنَّمَا
يُرِيْدُ الشَّيْطٰنُ اَنْ يُّوْقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَآءَ فِي الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّنْتَهُوْنَ ﴿٩١﴾
وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاحْذَرُوْا ۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَا
عَلٰى رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿٩٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ جُنَاحٌ فِيْمَا طَعِمُوْٓا اِذَا مَا اتَّقَوْا وَّاٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
ثُمَّ اتَّقَوْا وَّاٰمَنُوْا ثُمَّ اتَّقَوْا وَّاَحْسَنُوْا ۗ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٩٣﴾ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللّٰهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالُهٗٓ اَيْدِيْكُمْ وَ
رِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَّخَافُهٗ بِالْغَيْبِ ۚ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ
ذٰلِكَ فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٩٤﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ
حُرُمٌ ۗ وَمَنْ قَتَلَهٗ مِنْكُمْ مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ
يَحْكُمُ بِهٖ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ هَدْيًاۢ بٰلِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ
مَسٰكِيْنَ اَوْ عَدْلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِّيَذُوْقَ وَبَالَ اَمْرِهٖ ؕ عَفَا اللّٰهُ
عَمَّا سَلَفَ ؕ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

اي ايمان وارؤ! شراب ۽ جوا ۽ پوڄا جا آستانا ۽ ڍارا پليتُ شيطاني
ڪمن مان آهن تنهن ڪري اوهين ڪانئن پرهيز ڪريو ته ماڻ
ڇٽو (٩٠). شيطان جو ارادو شراب (پيارڻ) ۽ جوا (کيڏائڻ) ۾ هن
ڪانسواءِ نه آهي ته اوهان جي وچ ۾ دشمني ۽ ڪاوڙ وجهي ۽ الله جي
ياد ڪرڻ کان ۽ نماز کان اوهان کي جهلي. پوءِ (هاڻي به) اوهين (نه)
جهلبؤ ڇا؟ (٩١). ۽ الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي
فرمانبرداري ڪريو ۽ ڊڄو پوءِ جيڪڏهن اوهين ڦرندؤ ته پڪ ڄاڻو ته
اسان جي پيغمبر تي رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ آهي (٩٢). جن ايمان آندو
۽ چڱا ڪم ڪيا تن تي جيڪي (اڳ) کاڌائون تنهن ۾ گناه نه آهي
جڏهن پرهيزگاري ڪيائون ۽ ايمان آندائون ۽ چڱا ڪم ڪيائون وري
پرهيزگاري ڪيائون ۽ ايمان آندائون وري پرهيزگاري ڪيائون ۽ چڱائي
ڪيائون- ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (٩٣). اي ايمان وارؤ!
الله ڪنهن شڪار (جي حڪم) سان جنهن کي اوهان جا هٿ يا
اوهان جا تير پهچن اوهان کي هن لاءِ ضرور پرکيندو ته الله نڪيڙي ته
ڪير ڪانئس پريٺ ڊڄندو آهي؟ پوءِ جيڪو هن کان پوءِ حد کان
لنگهندو تنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٩٤). اي ايمان وارؤ! اوهين
احرام (جي حالت) ۾ شڪار نه ڪريو- ۽ اوهان مان جنهن ڄاڻي
واڻي اُن کي ماريو پوءِ جيڪي ماريو اٿس تنهن جهڙو جانور، جنهن لاءِ
اوهان مان ٻه معتبر فيصلو ڪن، سزا لازم آهي. اها قرباني ڪعبي
وٽ پهچڻي آهي. يا (مٿس سزا) مسڪينن جو کاڌو ڪفارو آهي يا
ان جي برابر روزا رکي هن لاءِ ته پنهنجي ڪم جي سزا چکي-
جيڪي اڳي گذريو سو الله معاف ڪيو- ۽ جنهن موٽي
(شڪار) ڪيو تنهن کان الله بدلو وٺندو ۽ الله زبردست بدلي وٺڻ وارو
آهي (٩٥).

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۚ وَحُرِّمَ
عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اِلَيْهِ
تُحْشَرُوْنَ ﴿٩٦﴾ جَعَلَ اللّٰهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيٰمًا لِّلنَّاسِ
وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَآئِدَ ۗ ذٰلِكَ لِتَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيْمٌ ﴿٩٧﴾ اِعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ وَاَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٩٨﴾ مَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ ۗ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ
وَمَا تَكْتُمُوْنَ ﴿٩٩﴾ قُلْ لَّا يَسْتَوِي الْخَبِيْثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ
اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيْثِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿١٠٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَسْـَٔلُوْا عَنْ اَشْيَآءَ اِنْ
تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ ۚ وَاِنْ تَسْـَٔلُوْا عَنْهَا حِيْنَ يُنَزَّلُ الْقُرْاٰنُ تُبْدَ
لَكُمْ ۗ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَا ۗ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ سَاَلَهَا قَوْمٌ
مِّنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ اَصْبَحُوْا بِهَا كٰفِرِيْنَ ﴿١٠٢﴾ مَا جَعَلَ اللّٰهُ مِنْۢ
بَحِيْرَةٍ وَّلَا سَآئِبَةٍ وَّلَا وَصِيْلَةٍ وَّلَا حَامٍ ۙ وَّلٰكِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ۗ وَاَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿١٠٣﴾

درياءَ جو شڪار اوهان لاءِ حلال ڪيو ويو ۽ اُن جو کائڻ اوهان ۽ مسافرن لاءِ نفعي وارو آهي، ۽ جهنگ جو شڪار جيستائين اوهين احرام وارا هجو تيستائين اوهان تي حرام ڪيو ويو- ۽ اُن الله کان ڏِجو جنهن ڏانهن گڏ ڪيا ويندؤ (٩٦). الله تعظيم واري گھر ڪعبي ۽ تعظيم واري مهيني ۽ (ڪعبي ڏانهن موڪليل) قربانيءَ ۽ ڪنڌلي ٻڌل جانورن کي ماڻهن لاءِ بقاءَ جو سبب ڪيو- اِهو (هن لاءِ) ته اوهين ڄاڻو تہ جيڪي اسمانن ۾ ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٩٧). ڄاڻو ته الله سخت سزا ڏيندڙ آهي ۽ (هي بہ ته) الله بخشڻهار مهربان آهي (٩٨). پيغمبر تي رڳو پيغام پهچائڻ آهي- ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو (سو سڀ) الله ڄاڻندو آهي (٩٩). (اي پيغمبر!) چؤ ته پليت ۽ پاڪ برابر نہ آهن جيتوڻيڪ پليت جي گهڻائي توکي زياده وڻي، پوءِ اي عقل وارؤ! الله کان ڏِجو ته مانَ اوهين ڇٽو (١٠٠). اي ايمان وارؤ! انهن شين بابت سوال نہ ڪريو جن جي حقيقت جيڪڏهن اوهان تي پڌري ڪئي وڃي ته اوهان کي ڏکي لڳي ۽ جيڪڏهن قران لهڻ مهل اُن بابت سوال ڪريو ته اوهان لاءِ پڌرو ڪيو ويندو اُنهن (سوالن) کان الله اوهان کي معافي ڏني ۽ الله بخشڻهار بردبار آهي (١٠١). بيشڪ هڪ قوم اوهان کان اڳ اهڙين (ڳالهين) جو سوال ڪيو هو (پر سمجهائڻ تي) وري اُن جا ڦري منڪر ٿيا (١٠٢). الله نڪي بحيره ۽ نڪي سائبہ ۽ نڪي وصيلہ ۽ نڪي حام مقرر ڪيو آهي* پر ڪافر الله تي ڪوڙ ٻڌندا آهن ۽ منجهائن گهڻا نہ ٿا سمجهن (١٠٣).

* جاهليت جي زماني ۾ ماڻهن ڪيترائي من گهڙت احڪام ٺاهيا هئا جن جي باري ۾ پنهنجن گذريل وڏن جو قول دليل طور وٺندا هئا، جيئن تہ ڪن جانورن تي هي نالا رکندا هئا: ١- بحيره: اها ڏاچي جنهن جا ڪن چيري بتن جي نالي ڪندا هئا ۽ ان جو کير ڪنهن کي نہ ڏيندا هئا. ٢- سائبہ: اهو جانور جنهن کي بتن جي نالي ڪري جهنگ ۾ ڇيڪ ڇڏيندا هئا ۽ ان جي پٺيءَ تي ڪوبہ بار وغيره نہ رکندا هئا. ٣- وصيلہ: اها ڏاچي جيڪا پهرين پيٽ کان گورڙي مادي ڄڻي ۽ پوءِ لڳاتار ماديون ڄڻي تہ ان کي بتن جي نالي ڪري ڇڏيندا هئا. ٤- حام: اهو نر اٺ جنهن کان ڪجهہ نسل وٺي پوءِ کيس آزاد ڪري ڇڏيندا هئا. (ڏسو فتح الرحمان ۽ تفسير الميسر).

وَاِذَا قِيۡلَ لَهُمۡ تَعَالَوۡا اِلٰى مَاۤ اَنۡزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوۡلِ قَالُوۡا
حَسۡبُنَا مَا وَجَدۡنَا عَلَيۡهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوۡ كَانَ اٰبَآؤُهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ
شَيۡـًٔـا وَّلَا يَهۡتَدُوۡنَ ﴿۱۰۴﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا عَلَيۡكُمۡ اَنۡفُسَكُمۡ ۚ لَا
يَضُرُّكُمۡ مَّنۡ ضَلَّ اِذَا اهۡتَدَيۡتُمۡ ؕ اِلَى اللّٰهِ مَرۡجِعُكُمۡ جَمِيۡعًا فَيُنَبِّئُكُمۡ
بِمَا كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۰۵﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا شَهَادَةُ بَيۡنِكُمۡ اِذَا
حَضَرَ اَحَدَكُمُ الۡمَوۡتُ حِيۡنَ الۡوَصِيَّةِ اثۡنٰنِ ذَوَا عَدۡلٍ مِّنۡكُمۡ
اَوۡ اٰخَرٰنِ مِنۡ غَيۡرِكُمۡ اِنۡ اَنۡتُمۡ ضَرَبۡتُمۡ فِى الۡاَرۡضِ فَاَصَابَتۡكُمۡ
مُّصِيۡبَةُ الۡمَوۡتِ ؕ تَحۡبِسُوۡنَهُمَا مِنۡۢ بَعۡدِ الصَّلٰوةِ فَيُقۡسِمٰنِ بِاللّٰهِ
اِنِ ارۡتَبۡتُمۡ لَا نَشۡتَرِىۡ بِهٖ ثَمَنًا وَّلَوۡ كَانَ ذَا قُرۡبٰى ۙ وَلَا نَكۡتُمُ
شَهَادَةَ ۙ اللّٰهِ اِنَّاۤ اِذًا لَّمِنَ الۡاٰثِمِيۡنَ ﴿۱۰۶﴾ فَاِنۡ عُثِرَ عَلٰۤى اَنَّهُمَا اسۡتَحَقَّاۤ
اِثۡمًا فَاٰخَرٰنِ يَقُوۡمٰنِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِيۡنَ اسۡتَحَقَّ عَلَيۡهِمُ
الۡاَوۡلَيٰنِ فَيُقۡسِمٰنِ بِاللّٰهِ لَشَهَادَتُنَاۤ اَحَقُّ مِنۡ شَهَادَتِهِمَا وَ
مَا اعۡتَدَيۡنَاۤ ۖ اِنَّاۤ اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۱۰۷﴾ ذٰلِكَ اَدۡنٰۤى اَنۡ يَّاۡتُوۡا
بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجۡهِهَاۤ اَوۡ يَخَافُوۡۤا اَنۡ تُرَدَّ اَيۡمَانٌۢ بَعۡدَ اَيۡمَانِهِمۡ ؕ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسۡمَعُوۡا ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهۡدِى الۡقَوۡمَ الۡفٰسِقِيۡنَ ﴿۱۰۸﴾ ع

۾ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله لاٿو آهي تنهن ڏانهن ۽ پيغمبر ڏانهن اچو (تڏهن) چوندا آهن ته جنهن تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي (هلندو) ڏٺوسون سو اسان لاءِ ڪافي آهي- جيتوڻيڪ سندن اَبا ڏاڏا ڪجھ نه ڄاڻندا هئا ۽ نڪي هدايت وارا هئا؟ (١٠۴). اي مؤمنؤ! اوهين پنهنجن نفسن جي ڪريو، جڏهن اوهين هدايت وارا ٿيؤ، تڏهن اُهو اوهان کي نقصان نه رسائيندو جيڪو ڀُلو- الله ڏانهن مڙني جو موٽڻ آهي پوءِ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (١٠٥). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهان مان ڪنهن کي موت ويجهو ٿئي ته وصيت ڪرڻ مهل ٻه معتبر شاهد ڪريو جي اوهان (مسلمانن) مان هجن يا اوهان کان سواءِ ٻيا (يعني غير قوم جا) هجن (اهو تڏهن) جيڪڏهن اوهين ملڪ ۾ مسافر هجو، پوءِ اوهان کي موت جي مصيبت پهچي- جيڪڏهن (اوهين سندن گواهي ڏيڻ ۾ ڪو) شڪ رکو ته (وچينءَ) نماز کان پوءِ اوهين ٻنهن کي جهليو پوءِ اُهي (ٻئي) الله جو قسم کڻي چون ته توڙيجو مائٽ هوندا ته به اسين قسم جي عوض ڪا بها نه وٺنداسون ۽ نڪي الله جي (حڪم واري) شاهدي لڪائينداسون (جي لڪائي سون) ته اُتي جو اُتي ضرور گنهگارن مان ٿينداسون (١٠٦). پوءِ جيڪڏهن معلوم ٿئي ته اُهي ٻئي گناه جوڳا ٿيا ته جن جي مال تي ٻئي حق رکيو آهي تن جي ويجهي مائٽي وارن مان ٻيا ٻه ڄڻا اُنهن جي بجاءِ اُٿن پوءِ الله جو قسم کڻي چون ته اُنهن ٻنهي جي شاهديءَ کان اسان جي شاهدي وڌيڪ سچي آهي ۽ حد کان نه لنگهنداسون نه ته اُتي جو اُتي ضرور ظالمن مان ٿينداسون (١٠٧). اهو (حڪم هن ڳالھ کي) ويجهو آهي ته اُهي (وصي ماڻهو) سچي ڳالھ جي شاهدي ڏيڻ يا پنهنجن قسمن کڻڻ کان پوءِ قسم جي رد ٿيڻ کان ڊڄن- ۽ الله کان ڊڄو ۽ (هي حڪم دل سان) ٻڌو- ۽ الله بي دين قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (١٠٨).

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُوْلُ مَاذَآ اُجِبْتُمْ ؕ قَالُوْا لَا عِلْمَ
لَنَا ؕ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿۱۰۹﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ
اذْكُرْ نِعْمَتِيْ عَلَيْكَ وَعَلٰى وَالِدَتِكَ ۘ اِذْ اَيَّدْتُّكَ بِرُوْحِ
الْقُدُسِ ۟ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا ۚ وَاِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتٰبَ
وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ ۚ وَاِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّيْنِ
كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ بِاِذْنِيْ فَتَنْفُخُ فِيْهَا فَتَكُوْنُ طَيْرًا ۢ بِاِذْنِيْ وَ
تُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ بِاِذْنِيْ ۚ وَاِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتٰى بِاِذْنِيْ ۚ
وَاِذْ كَفَفْتُ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَنْكَ اِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
فَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۱۰﴾ وَ
اِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيّٖنَ اَنْ اٰمِنُوْا بِيْ وَبِرَسُوْلِيْ ۚ قَالُوْۤا
اٰمَنَّا وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ
يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيْعُ رَبُّكَ اَنْ يُّنَزِّلَ
عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَآءِ ؕ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ
مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۱۲﴾ قَالُوْا نُرِيْدُ اَنْ نَّاْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوْبُنَا
وَنَعْلَمَ اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُوْنَ عَلَيْهَا مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۱۱۳﴾

(ياد ڪر!) جنهن ڏينهن الله سيني پيغمبرن کي گڏ ڪندو (تنهن ڏينهن) چوندو ته اوهان کي ڇا جواب ڏنو ويو؟ چوندا ته اسان کي (ماڻهن جي دلين جي) ڪا خبر نه آهي۔ ڇو ته تون ئي ڳجهن جو وڏو ڄاڻندڙ آهين (١٠٩). جڏهن (اُن ڏينهن) الله عيسيٰ پٽ مريم جي کي چوندو ته پاڻ تي ۽ پنهنجي ماءُ تي منهنجيون نعمتون ياد ڪر۔ جڏهن توکي پاڪ روح سان مدد ڏنم (جو) ماڻهن سان پينگهي ۾ (خاص طرح) ۽ وڏي وهيءَ ۾ ڳالهائيندو هئين ۽ جڏهن توکي ڪتاب ۽ دانائي ۽ توريت ۽ انجيل سيکاريم، ۽ جڏهن منهنجي حڪم سان مٽيءَ مان پکيءَ جي شڪل جهڙو بڻائيندو هئين پوءِ منجهس ڦوڪيندو هئين ته منهنجي حڪم سان پکي ٿيو ۽ منهنجي حڪم سان ماءُ ڄاول انڌي ۽ ڪوڙهي کي ڇٽائيندو هئين، ۽ جڏهن مئل کي منهنجي حڪم سان (جيئرو ڪري) ڪڍيندو هئين، ۽ جڏهن بني اسرائيلن (جي شر) کي توکان جهليم جڏهن وٽن معجزن سان آئين تڏهن منجهانئن ڪافرن چيو ته هيءُ رڳو پڌرو جادو آهي (١١٠). ۽ جڏهن حوارين ڏانهن الهام ڪيم ته مون تي ۽ منهنجي پيغمبر تي ايمان آڻيو، چيائون ته ايمان آندوسون ۽ (اي عيسيٰ!) شاهد هج ته اسين مسلمان آهيون (١١١). (ياد ڪريو!) جڏهن حوارين چيو ته اي عيسيٰ پٽ مريم جا تنهنجو پالڻهار اسان تي آسمان کان ڪو (طعام جو) خوانچو لاهي سگهندو ڇا؟ عيسيٰ چيو ته جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله کان ڊڄو (١١٢). چيائون (اسين هيءُ) گهرون ٿا ته منجهانئس کائون ۽ اسان جون دليون آرام وٺن ۽ ڄاڻون ته اسان کي سچ چيو اٿيئي ۽ مٿس شاهد هجون (١١٣).

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَآ اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَآءِ
تَكُوْنُ لَنَا عِيْدًا لِّاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِّنْكَ ۚ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ
خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿١١٤﴾ قَالَ اللّٰهُ اِنِّيْ مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ ۚ فَمَنْ يَّكْفُرْ بَعْدُ
مِنْكُمْ فَاِنِّيْٓ اُعَذِّبُهٗ عَذَابًا لَّآ اُعَذِّبُهٗٓ اَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١١٥﴾ ع
وَاِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُوْنِيْ
وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۗ قَالَ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُوْنُ لِيْٓ اَنْ اَقُوْلَ
مَا لَيْسَ لِيْ بِحَقٍّ ؕ اِنْ كُنْتُ قُلْتُهٗ فَقَدْ عَلِمْتَهٗ ؕ تَعْلَمُ مَا فِيْ نَفْسِيْ
وَلَآ اَعْلَمُ مَا فِيْ نَفْسِكَ ؕ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ
اِلَّا مَآ اَمَرْتَنِيْ بِهٖٓ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
شَهِيْدًا مَّا دُمْتُ فِيْهِمْ ۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِيْ كُنْتَ اَنْتَ الرَّقِيْبَ عَلَيْهِمْ ؕ
وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿١١٧﴾ اِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۚ وَاِنْ
تَغْفِرْ لَهُمْ فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ
الصّٰدِقِيْنَ صِدْقُهُمْ ؕ لَهُمْ جَنّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اَبَدًا ؕ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿١١٩﴾
لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا فِيْهِنَّ ؕ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٢٠﴾ ع

(تڏهن) عيسيٰ پٽ مريم جي چيو ته اي اسان جا پالڻهار الله! اسان تي هڪ دسترخوان آسمان کان لاھ ته اسان جي اڳين ۽ اسانجي پوين (سڀني) لاءِ عيد ٿئي ۽ تنهنجي نشاني ٿئي، ۽ اسان کي روزي ڏي ۽ تون چڱو روزي ڏيندڙ آهين (١١٤). الله چيو ته آءٌ اوهان تي (دسترخوان) لاهيندس، پوءِ اوهان مان جيڪو هن کان پوءِ بي فرماني ڪندو تنهن کي آءٌ اهڙو سخت عذاب ڪندس جو جهانن (جي رهندڙن) مان ڪنهن هڪ کي ان جهڙو عذاب نه ڪندس (١١٥). ۽ (اُهو وقت ياد ڪر!) جڏهن الله چوندو ته اي عيسيٰ پٽ مريم جا! تو ماڻهن کي چيو هو ڇا؟ ته الله کان سواءِ مون کي ۽ منهنجي ماءُ کي ٻه خدا ڪري مڃيو. (عيسيٰ) چوندو ته تون پاڪ آهين جنهن (چوڻ) جو مون کي ڪو حق نه آهي سو چوڻ مون کي ڪيئن جڳائيندو هو؟ جيڪڏهن مون اُهو چيو هوندو ته بيشڪ اُهو توکي معلوم هوندو. جيڪي منهنجي دل ۾ آهي سو (تون) ڄاڻندو آهين ۽ جيڪي تنهنجي دل ۾ آهي سو (آءٌ) نه ڄاڻندو آهيان. ڇو ته تون ئي ڳجهن جو ڏاڍو ڄاڻندڙ آهين (١١٦). جنهن لاءِ مون کي حڪم ڪيو اٿيئي تنهن کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) کين نه چيو اٿم (يعني) هي ته الله جي عبادت ڪريو جو منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، جيسين منجهن رهيس تيسين (آءٌ) مٿن نگهبان رهيس پوءِ جنهن مهل تو مون کي ڪڍي ورتو ته تون ئي مٿن نگهبان رهين ۽ تون سڀ ڪنهن شيءِ تي خبردار آهين (١١٧). جيڪڏهن کين عذاب ڪرين ته اُهي تنهنجا ٻانها آهن، ۽ جيڪڏهن کين بخشين ته تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (١١٨). الله فرمائيندو ته هي اُهو ڏينهن آهي جو سچن کي سندين سچائي فائدو ڏيندي. اُنهن لاءِ (اُهي) بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن اصلي سدائين رهڻ وارا آهن. الله کائن راضي آهي ۽ اُهي کائنس راضي آهن اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (١١٩). آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي منجهن آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٢٠).

سُورَةُ الأَنْعَامِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمٰتِ
وَالنُّوْرَ ۬ ؕ ثُمَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ یَعْدِلُوْنَ ۝١ هُوَ الَّذِیْ
خَلَقَكُمْ مِّنْ طِیْنٍ ثُمَّ قَضٰۤی اَجَلًا ؕ وَاَجَلٌ مُّسَمًّی عِنْدَهٗ ثُمَّ اَنْتُمْ
تَمْتَرُوْنَ ۝٢ وَهُوَ اللّٰهُ فِی السَّمٰوٰتِ وَفِی الْاَرْضِ ؕ یَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَ
جَهْرَكُمْ وَیَعْلَمُ مَا تَكْسِبُوْنَ ۝٣ وَمَا تَاْتِیْهِمْ مِّنْ اٰیَةٍ مِّنْ اٰیٰتِ
رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا عَنْهَا مُعْرِضِیْنَ ۝٤ فَقَدْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ ؕ
فَسَوْفَ یَاْتِیْهِمْ اَنْۢبٰٓؤُا مَا كَانُوْا بِهٖ یَسْتَهْزِءُوْنَ ۝٥ اَلَمْ یَرَوْا كَمْ
اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ مَّكَّنّٰهُمْ فِی الْاَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَّكُمْ
وَاَرْسَلْنَا السَّمَآءَ عَلَیْهِمْ مِّدْرَارًا ۪ وَّجَعَلْنَا الْاَنْهٰرَ تَجْرِیْ مِنْ
تَحْتِهِمْ فَاَهْلَكْنٰهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ وَاَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِیْنَ ۝٦
وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَیْكَ كِتٰبًا فِیْ قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوْهُ بِاَیْدِیْهِمْ لَقَالَ
الَّذِیْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِیْنٌ ۝٧ وَقَالُوْا لَوْلَاۤ اُنْزِلَ
عَلَیْهِ مَلَكٌ ؕ وَلَوْ اَنْزَلْنَا مَلَكًا لَّقُضِیَ الْاَمْرُ ثُمَّ لَا یُنْظَرُوْنَ ۝٨

سورة انعام مکي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
پنجهٺ آيتون ۽ ويهه رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراهه (خاص) اُن اللّٰه کي جڳائي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ اونده ۽ سوجهرو پيدا ڪيو- وري (بہ) ڪافر پنهنجي پالڻهار سان (ٻين کي) برابر ڪندا آهن (١). اُهو (ئي اللّٰه) آهي جنهن اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو وري (اوهان جي جيئڻ ۽ موت جي) مدت ٺهرايائين- ۽ (هڪڙي ٻي) مدت وٽس مقرر ٿيل آهي. وري (اي ڪافرؤ! اللّٰه بابت) اوهين شڪ ڪندا آهيو (٢). (اُهو ئي) اللّٰه آسمانن ۽ زمين ۾ (سڀني جو معبود) آهي- اوهان جو ڳجهہ ۽ اوهان جو ظاهر ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو (بہ) ڄاڻندو آهي (٣). سندن پالڻهار جي آيتن مان ڪا آيت وٽن نہ ايندي آهي پر ڪانئس منهن موڙيندڙ آهن (۴). پوءِ بيشڪ سچ (يعني قرآن) کي جنهن مهل وٽن آيو (تنهن مهل) ڪوڙ ڀانيائون- پوءِ جنهن (ڳالهہ) بابت چٿر ڪندا آهن تنهن جي (سزا جون) خبرون وٽن سگهو پهچنديون (٥). (ڪافر) نہ ڏسندا آهن ڇا؟ تہ ڪانئن اڳ ڪيترا طبقا ناس ڪياسون جن کي زمين ۾ اهڙي طاقت ڏني هئي سون جو اوهان کي بہ نہ ڏني اٿئون ۽ مٿن آسمان کان مينهن سانده وساياسون ۽ سندن هيٺان واهيون وهندڙ ڪيون سون پوءِ انهن کي سندن گناهن سببان هلاڪ ڪيوسون ۽ سندن پوئتان ٻين قومن کي پيدا ڪيوسون (٦). ۽ جيڪڏهن توتي ڪاغذن ۾ (لکيل) ڪتاب (قرآن) نازل ڪريون ها پوءِ اُهي پنهنجا هٿ کيس لائين ها تہ جيڪي ڪافر آهن سي ضرور چون ها تہ هيءَ تہ رڳو پڌرو جادو آهي (٧). ۽ چون ٿا تہ مٿس ملائڪ ڇو نہ لاٿو ويو؟ ۽ جيڪڏهن اسين ملائڪ نازل ڪريون ها تہ ضرور ڪم پورو ٿي وڃي ها (يعني هلاڪ ٿي وڃن ها) وري کين مهلت (مور) نہ ڏجي ها (٨).

وَلَوْ جَعَلْنٰهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنٰهُ رَجُلًا وَّلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَّا
يَلْبِسُوْنَ ﴿٩﴾ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١٠﴾ قُلْ
سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١١﴾
قُلْ لِّمَنْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلْ لِّلّٰهِ ؕ كَتَبَ عَلٰى
نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ؕ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ؕ اَلَّذِيْنَ
خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢﴾ وَلَهٗ مَا سَكَنَ فِي الَّيْلِ
وَالنَّهَارِ ؕ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿١٣﴾ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَتَّخِذُ وَلِيًّا
فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ ؕ قُلْ
اِنِّيْٓ اُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٤﴾ قُلْ اِنِّيْٓ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿١٥﴾ مَنْ يُّصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهٗ ؕ وَ
ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِيْنُ ﴿١٦﴾ وَاِنْ يَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ
لَهٗٓ اِلَّا هُوَ ؕ وَاِنْ يَّمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ﴿١٧﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ ؕ وَهُوَ الْحَكِيْمُ الْخَبِيْرُ ﴿١٨﴾

۽ جيڪڏهن ڪيس ملائڪ ڪريون ها ته ضرور ڪيس مرد (جي شڪل ۾) بڻايون ها ۽ جهڙو شبهو (هاڻي) ڪندا آهن تهڙو شبهو متن قائم رکون ها (٩). ۽ بيشڪ توکان اڳ (ٻين) پيغمبرن سان (به) چٿر ڪئي ويئي (آهي) پوءِ منجهائن جن چٿرون ڪيون تن تي جنهن (ڳالهه) تي چٿر ڪندا هئا تنهن (جي سزا اچي) گهيرو ڪيو (١٠). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته ملڪ ۾ گهمو وري ڏسو ته ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (١١). (اي پيغمبر! ڪائن) پڇا ڪر ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو ڪنهن جو آهي؟ چؤ ته الله جو آهي جنهن (ٻانهن تي) ٻاجهه (ڪرڻ) پاڻ تي لازم ڪئي آهي- قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ شڪ نه آهي ضرور اوهان کي گڏ ڪندو جن پاڻ کي خساري ۾ وڌو سي ڪڏهن ايمان نه آڻيندا (١٢). ۽ جيڪو رات ۽ ڏينهن ۾ رهندو آهي سو اُن جي ملڪ آهي- ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٣). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته آسمانن ۽ زمين جي بڻائيندڙ الله کان سواءِ ٻئي کي سنڀاليندڙ ڪري ڇو وٺان؟ ۽ اُهو (سڀني کي) روزي ڏيندو آهي ۽ کيس روزي ڪوئي نه ڏيندو آهي، چؤ ته مون کي حڪم ڏنو ويو آهي ته پهريون مسلمان آءٌ هجان ۽ (فرمايو ويو ته) تون مشرڪن مان مور نه هج (١٤). چؤ ته جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جو چيو نه مڃيان ته آءٌ وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (١٥). اُن ڏينهن جنهن (ماڻهوءَ) کان (عذاب) ٽاريو ويندو تنهن تي بيشڪ ٻاجهه ڪئي ويئي- ۽ اها پڌري مراد ماڻڻ آهي (١٦). جيڪڏهن الله توکي ڪو ڏک پهچائي ته اُن (الله) کان سواءِ اُن جو ڪو لاهيندڙ نه آهي- ۽ جيڪڏهن اُهو توکي سک پهچائي ته اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١٧). ۽ اُهو پنهنجن ٻانهن تي غالب آهي ۽ اُهو حڪمت وارو خبر رکندڙ آهي (١٨).

قُلْ اَيُّ شَيْءٍ اَكْبَرُ شَهَادَةً ۭ قُلِ اللّٰهُ ۣ شَهِيْدٌۢ بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ۣ
وَاُوْحِيَ اِلَيَّ هٰذَا الْقُرْاٰنُ لِاُنْذِرَكُمْ بِهٖ وَمَنْۢ بَلَغَ ۭ اَىِٕنَّكُمْ
لَتَشْهَدُوْنَ اَنَّ مَعَ اللّٰهِ اٰلِهَةً اُخْرٰي ۭ قُلْ لَّآ اَشْهَدُ ۚ قُلْ اِنَّمَا
هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ وَّاِنَّنِيْ بَرِيْۗءٌ مِّمَّا تُشْرِكُوْنَ ۝١٩ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ
الْكِتٰبَ يَعْرِفُوْنَهٗ كَمَا يَعْرِفُوْنَ اَبْنَاۗءَهُمْ ۘ اَلَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝٢٠ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰي عَلَي اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ
كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ ۭ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ۝٢١ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا
ثُمَّ نَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا اَيْنَ شُرَكَاۗؤُكُمُ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ
تَزْعُمُوْنَ ۝٢٢ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ اِلَّآ اَنْ قَالُوْا وَاللّٰهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا
مُشْرِكِيْنَ ۝٢٣ اُنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوْا عَلٰٓي اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ۝٢٤ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ اِلَيْكَ ۚ وَجَعَلْنَا عَلٰي
قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ۭ وَاِنْ يَّرَوْا كُلَّ
اٰيَةٍ لَّا يُؤْمِنُوْا بِهَا ۭ حَتّٰٓي اِذَا جَاۗءُوْكَ يُجَادِلُوْنَكَ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ۝٢٥ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ
وَيَنْــــَٔوْنَ عَنْهُ ۚ وَاِنْ يُّهْلِكُوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ۝٢٦

پڇا ڪر ته شاهدي ۾ ڪير وڌو آهي؟ چؤ ته منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ الله ئي گواهه آهي ۽ مون ڏانهن هي قرآن هن لاءِ وحي ڪيو ويو آهي ته اُن سان اوهان کي ۽ جن جن کي (هي قرآن) پهچي (تن سڀني کي) ڊيڄاريان. (هي ڳالهه) اوهين ثابت ڪري سگهندؤ ڇا ته الله سان ٻيا (به) عبادت جا لائق آهن؟ چؤ ته آءٌ (اهڙي باطل ڪم جي) شاهدي نه ٿو ڏيان. (بلڪل سچي ڳالهه جي ثابتي لاءِ) چؤ ته هڪ الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق ڪونهي ۽ جن کي اوهين شريڪ ٺهرائيندا آهيو تن کان آءٌ بيزار آهيان (١٩). جن کي ڪتاب ڏنوسين سي اُن (پيغمبر) کي اهڙيءَ طرح سڃاڻندا آهن جهڙي طرح پنهنجن پٽن کي سڃاڻندا آهن جن پاڻ کي نقصان ۾ وڌو سي ايمان نه آڻيندا (٢٠). اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن الله تي ڪوڙو ٺاهه ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙو ڄاتو، ڪو شڪ نه آهي ته ظالم نه ڇٽندا (٢١). ۽ (اُهو وقت ياد ڪر) جنهن ڏينهن اُهي مڙيئي گڏ ڪنداسين وري مشرڪن کي چونداسين ته اوهان جا اُهي شريڪ جن کي اوهين (الله جو شريڪ) ڀانئيندا هيؤ ڪٿي آهن؟ (٢٢). وري سندن ڪوئي عذر هن چوڻ کانسواءِ نه رهندو ته پنهنجي پالڻهار الله جو قسم اَتئون ته اسين شرڪ ڪندڙ نه هئاسون (٢٣). (اي پيغمبر!) ڏس ته پاڻ تي ڪهڙو ڪوڙ چيائون ۽ جيڪي ٺاهه ٺاهيندا آهن سي ڪائن ڀلجي ويا (٢٤). ۽ منجهائن ڪو اهڙو آهي جو تو ڏانهن (قرآن ٻڌڻ لاءِ) ڪن ڏيندو آهي، ۽ سندين دلين تي اُن جي سمجهڻ کان ڍڪ ۽ سندن ڪنن ۾ گهٻرائي ڪئي اٿؤن ۽ جيڪڏهن سڀ معجزا ڏسندا ته (به) ڪين نه مڃيندا. تانجو جنهن مهل توسان جهڳڙو ڪندڙ ٿي تو وٽ ايندا (تنهن مهل) ڪافر چوندا ته هيءُ اڳين جي آکاڻين کانسواءِ (ٻيو) ڪجھ نه آهي (٢٥). ۽ اُهي اُن (جي ٻڌڻ) کان (ٻين کي) جهليندا آهن ۽ (پاڻ به) ڪائنس پري ڀڄندا آهن ۽ پاڻ کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کي) هلاڪ نه ٿا ڪن ۽ نه ڄاڻندا آهن (٢٦).

وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوْا عَلَى النَّارِ فَقَالُوْا يٰلَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ
بِاٰيٰتِ رَبِّنَا وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٢٧ بَلْ بَدَا لَهُمْ مَّا كَانُوْا
يُخْفُوْنَ مِنْ قَبْلُ ۭ وَلَوْ رُدُّوْا لَعَادُوْا لِمَا نُهُوْا عَنْهُ وَاِنَّهُمْ
لَكٰذِبُوْنَ ۝٢٨ وَقَالُوْٓا اِنْ هِىَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
بِمَبْعُوْثِيْنَ ۝٢٩ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ۭ قَالَ اَلَيْسَ
هٰذَا بِالْحَقِّ ۭ قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ۭ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ۝٣٠ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِلِقَاۗءِ اللّٰهِ ۭ حَتّٰٓى
اِذَا جَاۗءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوْا يٰحَسْرَتَنَا عَلٰى مَا فَرَّطْنَا فِيْهَا ۙ
وَهُمْ يَحْمِلُوْنَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰى ظُهُوْرِهِمْ ۭ اَلَا سَاۗءَ مَا يَزِرُوْنَ ۝٣١ وَ
مَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ۭ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ
يَتَّقُوْنَ ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝٣٢ قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهٗ لَيَحْزُنُكَ الَّذِيْ
يَقُوْلُوْنَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُوْنَكَ وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
يَجْحَدُوْنَ ۝٣٣ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوْا عَلٰى
مَا كُذِّبُوْا وَاُوْذُوْا حَتّٰٓى اَتٰىهُمْ نَصْرُنَا ۚ وَلَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمٰتِ اللّٰهِ ۚ وَلَقَدْ جَاۗءَكَ مِنْ نَّبَاِى الْمُرْسَلِيْنَ ۝٣٤

۽ جڏهن (اُهي) باهه تي بيهاربا تڏهن جيڪر ڪين ڏسين! (ته عجب ڪرين) پوءِ چوندا ته اسان کي ارمان آهي (جيڪر دنيا ۾) موٽايا وڃون ۽ پنهنجي پالڻهار جي آيتن کي ڪوڙ نه ڀانيون ۽ مؤمنن مان ٿيون (٢٧). (نه!) بلڪ هن کان اڳ جيڪي (ڪفر ۽ گناه) لڪائيندا هئا سي (اڄ) کين پڌرا نظر آيا ۽ جيڪڏهن (دنيا ڏانهن) موٽايا وڃن ته جنهن (ڪم) کان جهليا ويا سوئي وري ڪرڻ لڳندا ۽ بيشڪ اُهي ضرور ڪوڙا آهن (٢٨). ۽ چون ٿا ته هن دنيا جي حياتيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه آهي ۽ اسين (مرڻ کان پوءِ وري) اُٿڻ وارا نه آهيون (٢٩). ۽ جنهن مهل پنهنجي پالڻهار جي اڳيو بيهاربا (تنهن مهل) جيڪڏهن ڪين ڏسين (ته عجب ڪرين). (الله) چوندو ته هيءُ (وري جيئرو ٿيڻ) سچ نه آهي ڇا؟ چوندا هائو اسان کي پنهنجي پالڻهار جو قسم آهي! (ته سچ آهي)- (الله) چوندو ته جيڪي اوهين ڪفر ڪندا هيؤ تنهن سببان عذاب (جو مزو) چکو (٣٠). جن الله جي ملڻ کي ڪوڙ ڀانيو سي بيشڪ خساري وارا ٿيا- تان جو جڏهن اوچتو انهن تي قيامت ايندي (تڏهن) چوڻ لڳندا ته اسان اُن (قيامت) بابت جا ڪوتاهي ڪئي، تنهن تي اسان کي افسوس آهي ۽ اُهي پنهنجو بار پنهنجن پٺين تي کڻندا- خبردار! جيڪي کڻندا سو بڇڙو آهي (٣١). ۽ دنيا جي حياتي رڳو راند ۽ چرچو آهي- ۽ جيڪي پرهيزگار آهن تن لاءِ آخرت جي جاءِ ڀلي آهي- پوءِ ڇو نه ٿا سمجهو؟ (٣٢). بيشڪ ڄاڻون ٿا ته جيڪي (اُهي) چوندا آهن سو توکي ضرور غمگين ڪندو پوءِ اُهي نه (رڳو) توکي ڪوڙو چوندا آهن پر ظالم الله جي آيتن جو انڪار ڪندا آهن (٣٣). ۽ بيشڪ توکان اڳ (گهڻا) پيغمبر ڪوڙا سمجهيا ويا هئا پوءِ پنهنجي ڪوڙي ڀانئجڻ ۽ پنهنجي ڏکوئجڻ تي ايسين صبر ڪندا رهيا جيسين کين اسان جي مدد پهتي، ۽ الله جي ڳالهين (يعني انجامن) کي (ڪوبه) ڦيريندڙ نه آهي ۽ بيشڪ تو وٽ پيغمبرن جي ڪجهه خبر آئي آهي (٣٤).

وَاِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ اِعْرَاضُهُمْ فَاِنِ اسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْاَرْضِ اَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَآءِ فَتَاْتِيَهُمْ بِاٰيَةٍ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ
لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدٰى فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ ﴿٣٥﴾ اِنَّمَا يَسْتَجِيْبُ
الَّذِيْنَ يَسْمَعُوْنَ ؔؕ وَالْمَوْتٰى يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ ثُمَّ اِلَيْهِ يُرْجَعُوْنَ ﴿٣٦﴾ وَ
قَالُوْا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ
يُّنَزِّلَ اٰيَةً وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٧﴾ وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي
الْاَرْضِ وَلَا طٰٓئِرٍ يَّطِيْرُ بِجَنَاحَيْهِ اِلَّآ اُمَمٌ اَمْثَالُكُمْ ؕ مَا فَرَّطْنَا
فِي الْكِتٰبِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ يُحْشَرُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَا صُمٌّ وَّبُكْمٌ فِي الظُّلُمٰتِ ؕ مَنْ يَّشَاِ اللّٰهُ يُضْلِلْهُ ؕ وَمَنْ يَّشَاْ
يَجْعَلْهُ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٣٩﴾ قُلْ اَرَءَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُ
اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمُ السَّاعَةُ اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُوْنَ ۚ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٤٠﴾
بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُوْنَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُوْنَ اِلَيْهِ اِنْ شَآءَ وَتَنْسَوْنَ
مَا تُشْرِكُوْنَ ﴿٤١﴾ ؑ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰٓى اُمَمٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَاَخَذْنٰهُمْ بِالْبَاْسَآءِ
وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُوْنَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَآ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَا تَضَرَّعُوْا
وَلٰكِنْ قَسَتْ قُلُوْبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٤٣﴾

جيڪڏهن سندن منهن موڙڻ توکي ڏکيو لڳي ٿو تہ جيڪڏهن زمين ۾ ڪا سرنگھ هٿي سگهين يا آسمان تي ڪا ڏاڪڻ ڳولهي سگهين پوءِ وٽن ڪو معجزو آڻين (تہ آڻي اُنهن کي ڏيکار!) ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ ضرور مڙني کي هدايت تي گڏ ڪري ها پوءِ اڻ ڄاڻن مان نہ هج (٣٥). جيڪي (حق طلبيندڙ ٿي حقي ڳالھ کي) ٻڌندا آهن سي ئي (اسلام جي دعوت قبول) ڪندا آهن (اُنهن کي الله هدايت ڪندو آهي) ۽ مُئلن (يعني ڪافرن) کي الله قيامت جي ڏينهن اٿاريندو وري ڏانهنس موٽايا ويندا (٣٦). ۽ چون ٿا تہ سندس پالڻهار وٽان اُن (پيغمبر) تي ڪا نشاني ڇو نہ لاٿي ويئي؟ (اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ الله نشانيءَ جي لاهڻ تي وسوارو آهي پر منجهائن گهڻا (ماڻهو) نہ ڄاڻندا آهن (٣٧). ۽ نڪو زمين ۾ ڪوئي چُرندڙ آهي ۽ نڪو پکي آهي جو پنهنجين ڪنبڙاتين سان اُڏامي ٿو پر اوهان جهڙيون ئي قومون آهن۔ (سڀ) ڪا شيءِ ڪتاب (يعني لوح محفوظ) ۾ لکڻ کان سواءِ نہ ڇڏي سون وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن گڏ ڪيا ويندا (٣٨). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو سي گونگا ۽ ٻوڙا اونداهين ۾ (پيل) آهن۔ الله جنهن کي گهري تنهن کي ڀُلائيندو آهي ۽ جنهن کي گهري تنهن کي سڌي واٽ تي بيهڪ ڏيندو آهي (٣٩). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ (اوهين) ڏسو جيڪڏهن الله جو عذاب اوهان کي پهچي يا قيامت اوهان وٽ اچي تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ الله کان سواءِ ڪنهن کي سڏيندؤ؟ (٤٠). (نہ!) بلڪ خاص اُن کي سڏيندا آهيو پوءِ جيڪڏهن گهري تہ جنهن (مصيبت جي لاهڻ) لاءِ اوهين کيس سڏيندا آهيو سا لاهي ڇڏي ۽ جنهن کي (الله سان) شريڪ ڪندا آهيو سو (اُنهي مهل) وساريندا آهيو (٤١). ۽ بيشڪ اسان توکان اڳ (گهڻين) اُمتن ڏانهن (پيغمبر) موڪليا پوءِ (اُنهن جي بي فرماني سبب) ڪين اسان سختي ۽ تڪليف ڏيئي پڪڙيو تہ مان اُهي زاري ڪن (٤٢). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب وٽن پهتو ٿي (تنهن مهل) ڇو نہ ٿي زاري ڪيائون؟ پر سندين دليون سخت ٿي ويون هيون ۽ جيڪي ڪم ڪندا هئا سي شيطان اُنهن لاءِ سينگاريا (٤٣).

فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ ؕ
حَتّٰۤى اِذَا فَرِحُوْا بِمَاۤ اُوْتُوْۤا اَخَذْنٰهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ
مُّبْلِسُوْنَ ۝٤٤ فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ؕ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ
رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٤٥ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَ
اَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ مَّنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِهٖ ؕ اُنْظُرْ
كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُوْنَ ۝٤٦ قُلْ اَرَءَيْتَكُمْ اِنْ
اَتٰىكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ
الظّٰلِمُوْنَ ۝٤٧ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ ۚ
فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝٤٨
وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوْا
يَفْسُقُوْنَ ۝٤٩ قُلْ لَّاۤ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَاۤ اَعْلَمُ
الْغَيْبَ وَلَاۤ اَقُوْلُ لَكُمْ اِنِّيْ مَلَكٌ ۚ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰۤى اِلَيَّ ؕ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ؕ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ ۝٥٠ ع
وَاَنْذِرْ بِهِ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْ يُّحْشَرُوْۤا اِلٰى رَبِّهِمْ لَيْسَ
لَهُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ وَلِيٌّ وَّلَا شَفِيْعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ۝٥١

پوءِ جيڪا نصيحت ڏني وين سا جنهن مهل وساريائون (تنهن مهل) متن هر شيءِ جا دروازا کولياسون. تان جو جيڪي ڏنو وين تنهن سان جڏهن (چڱيءَ طرح) خوش ٿيا (تڏهن) کين اوچتو پڪڙيو سون پوءِ اُهي اُنهيءَ مهل نااُميد ٿيا (۴۴). پوءِ ظالم قوم جي پاڙ پٽي ويئي. ۽ سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (۴۵). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته ڏسو ته جيڪڏهن الله اوهان جا ڪن ۽ اوهان جون اکيون کسي وٺي ۽ اوهان جي دلين تي مهر هڻي ته اُنهيءَ الله کان سواءِ ڪير ٻيو خدا اوهان کي اُهي ڏيندو؟ ڏس ته ڪهڙا دليل بيان ڪريون ٿا وري ٻه اُهي پاسو ڪندا آهن (۴٦). (اي پيغمبر کين) چؤ ته اوهين خبر ڏيو ته جيڪڏهن الله جو عذاب اوچتو يا ظاهر ظهور اوهان کي پهچي ته ظالم قوم کان سواءِ (ٻيو ڪو) هلاڪ ٿيندو ڇا؟ (۴۷). ۽ پيغمبرن کي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليوسون پوءِ جن مڃيو ۽ پاڻ سڌاريو تن کي ڪو ڀؤ نه آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (۴۸). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تن کي اُنهيءَ سبان جو بدڪاري ڪندا هئا عذاب پهچندو (۴۹). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته (آءٌ) اوهان کي نه ٿو چوان ته مون وٽ الله جا خزانا آهن ۽ نڪي (آءٌ) ڳجهه ڄاڻندو آهيان ۽ نڪي اوهان کي چوان ٿو ته آءٌ ملائڪ آهيان، ۽ جيڪي مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي تنهن کان سواءِ (ٻئي جي) تابعداري نه ڪندو آهيان. چؤ ته انڌو ۽ سڄو هڪ جهڙا آهن ڇا؟ پوءِ اوهين ڇو نه فڪر ڪندا آهيو؟ (۵۰). (اي پيغمبر!) جيڪي (ماڻهو) پنهنجي پالڻهار وٽ گڏ ٿيڻ کان ڊڄندا آهن تن کي هن (قرآن) سان ڊيڄار الله کان سواءِ اُنهن جو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو سفارش ڪندڙ آهي مانَ اُهي پرهيزگاري ڪن (۵۱).

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيْدُوْنَ وَجْهَهٗ ؕ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ وَّ
مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِّنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُوْنَ مِنَ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٢﴾ وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِّيَقُوْلُوْٓا اَهٰٓؤُلَآءِ
مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنْۢ بَيْنِنَا ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشّٰكِرِيْنَ ﴿٥٣﴾
وَاِذَا جَآءَكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِنَا فَقُلْ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ
رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ۙ اَنَّهٗ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوْٓءًۢا بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ تَابَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَاَصْلَحَ ۙ فَاَنَّهٗ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذٰلِكَ
نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ وَلِتَسْتَبِيْنَ سَبِيْلُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٥٥﴾ ع قُلْ اِنِّيْ
نُهِيْتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ قُلْ لَّآ
اَتَّبِعُ اَهْوَآءَكُمْ ۙ قَدْ ضَلَلْتُ اِذًا وَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ﴿٥٦﴾
قُلْ اِنِّيْ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَكَذَّبْتُمْ بِهٖ ؕ مَا عِنْدِيْ مَا
تَسْتَعْجِلُوْنَ بِهٖ ؕ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ
خَيْرُ الْفٰصِلِيْنَ ﴿٥٧﴾ قُلْ لَّوْ اَنَّ عِنْدِيْ مَا تَسْتَعْجِلُوْنَ بِهٖ
لَقُضِيَ الْاَمْرُ بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٨﴾

۽ جيڪي پنهنجي پالڻهار کي صبح ۽ سانجهيءَ جو سندس رضامندي گهرندڙ تي سڏيندا آهن تن کي نہ تڙ۔ توتي سندن ڪجھ بہ حساب نہ آهي ۽ نڪي مٿن تنهنجو ڪجھ بہ حساب آهي جو اُنهن کي تڙيندين (۽ جي ڪين تڙيندي) تہ نامناسب ڪمن ڪندڙن مان ٿيندين (٥٢). ۽ اهڙي طرح منجهائن ڪن کي ڪن سان پرکيوسون تہ چون تہ هي اهي آهن جن تي اسان منجهان الله احسان ڪيو آهي؟ الله شڪر ڪندڙن کي نہ ڄاڻندو آهي ڇا؟ (٥٣). ۽ جيڪي اسان جي آيتن کي مڃيندا آهن سي جڏهن تو وٽ اچن تہ (اُنهن کي) چؤ تہ السلام عليڪم اوهان جي پالڻهار پاڻ تي ٻاجھ لازم ڪئي آهي تہ اوهان مان جيڪو بي علميءَ سان ڪا بڇڙائي ڪندو وري اُن کان پوءِ توبهہ ڪيائين ۽ سڌريو تہ اُهو (الله) بخشڻهار مهربان آهي (٥٤). ۽ اهڙيءَ طرح آيتون بيان ڪندا آهيون (تہ عمل ڪريو) ۽ (هن لاءِ) تہ گنهگارن جو رستو (ماڻهن تي) پڌرو ٿئي (٥٥). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن کي سڏيو ٿا تن جي عبادت ڪرڻ کان مون کي منع ڪئي ويئي آهي۔ ۽ چؤ تہ آءٌ اوهان جي سَڌن جي تابعداري نہ ڪندس (نہ تہ) بيشڪ اُنهي مهل گمراه ٿيندس ۽ آءٌ هدايت وارن مان نہ هوندس (٥٦). چؤ تہ آءٌ پنهنجي پالڻهار جي پڌري حجت تي آهيان ۽ اوهان اُن کي ڪوڙ ڀانيو آهي۔ جنهن شيءِ جي تڪڙ ڪندا آهيو سا مون وٽ نہ آهي (اهڙو) حڪم الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي اختيار ۾ نہ آهي اُهو سچ کي بيان ڪندو آهي ۽ اُهو (سيني) فيصلي ڪندڙن کان ڀَلو آهي (٥٧). چؤ تہ جنهن جي تڪڙ ڪندا آهيو سا جيڪڏهن مون وٽ هجي ها تہ منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ فيصلو ٿي وڃي ها۔ ۽ الله ظالمن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٥٨).

وَعِنْدَهٗ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ ؕ وَيَعْلَمُ مَا فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ؕ وَمَا
تَسْقُطُ مِنْ وَّرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِىْ ظُلُمٰتِ الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ
وَّلَا يَابِسٍ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿۵۹﴾ وَهُوَ الَّذِىْ يَتَوَفّٰىكُمْ بِالَّيْلِ وَ
يَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيْهِ لِيُقْضٰٓى اَجَلٌ مُّسَمًّى ۚ
ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۶۰﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ
فَوْقَ عِبَادِهٖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَكُمُ
الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُوْنَ ﴿۶۱﴾ ثُمَّ رُدُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ
مَوْلٰىهُمُ الْحَقِّ ؕ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ ۟ وَهُوَ اَسْرَعُ الْحٰسِبِيْنَ ﴿۶۲﴾ قُلْ مَنْ
يُّنَجِّيْكُمْ مِّنْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوْنَهٗ تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً ۚ لَئِنْ
اَنْجٰىنَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿۶۳﴾ قُلِ اللّٰهُ يُنَجِّيْكُمْ
مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ ﴿۶۴﴾ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى
اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ
يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَّيُذِيْقَ بَعْضَكُمْ بَاْسَ بَعْضٍ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ
الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ ﴿۶۵﴾ وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ؕ قُلْ
لَّسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيْلٍ ﴿۶۶﴾ ؕ لِكُلِّ نَبَاٍ مُّسْتَقَرٌّ ۫ وَّسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۶۷﴾

۽ وتس ڳجھ جون ڪنجيون آھن ان (ڳجھ جي ڪنجين) کي الله کان سواءِ (ٻيو ڪو بہ) ڪونہ ڄاڻندو آھي. ۽ جيڪي پٽن ۽ دريائن ۾ آھي سو (بہ اُھو) ڄاڻندو آھي ۽ ڪوئي پن نہ ڪرندو آھي پر اُن کي اُھو ڄاڻندو آھي ۽ نڪي ڪو داڻو زمين جي اونداھين ۾ نڪي ڪا آلي ۽ نڪي ڪا سڪي شيءِ پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) ھجڻ کان سواءِ آھي (٥٩). ۽ اُھو (الله) آھي جيڪو اوھان کي رات جو (ڄڻڪ) ماري ٿو ۽ جيڪي اوھين ڏينھن جو ڪمايو ٿا سو (بہ) ڄاڻندو آھي وري اوھان کي اُن مان ھن لاءِ (جاڳائي) اُٿاريندو آھي تہ مقرر ٿيل مدت پوري ڪرائي وڃي، وري اوھان (سڀني) جو ڏانھس موٽڻ آھي وري اوھين جيڪي ڪندا آھيو تنھن جي اوھان کي سُڌ ڏيندو (٦٠). ۽ اُھو پنھنجن ٻانھن تي غالب آھي ۽ اوھان تي پنھنجا نگھبان موڪليندو آھي. تان جو جڏھن اوھان منجھان ڪنھن ھڪ کي موت پھچي تڏھن اسان جا قاصد (ملائڪ) اُن کي ماريندا آھن ۽ اُھي ڪوتاھي نہ ڪندا آھن (٦١). وري (سڀ مئل) سندن سچي ڌڻيءَ الله ڏانھن موٽايا ويندا. خبردار ان جو حڪم (غالب) آھي ۽ اُھو جلد حساب وٺندڙ آھي (٦٢). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اوھان کي پٽن ۽ دريائن جي اونداھين کان ڪير ڇڏائيندو آھي (جڏھن) ڪيس زاريءَ سان ۽ ڳجھوسڏيندا آھيو؟ (۽ چوندا آھيو) تہ جيڪڏھن اسان کي ھن (ڏک) کان (الله) ڇڏايو تہ شڪر ڪندڙن مان ضرور ٿينداسون (٦٣). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ الله اوھان کي اُن کان ۽ سڀ ڪنھن ڏک کان ڇڏائيندو آھي وري (بہ) اوھين (اُن سان) شرڪ ڪندا آھيو (٦٤). (اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ اُھو (الله) اوھان تي اوھان جي مٿان يا اوھان جي پيرن جي ھيٺان عذاب موڪلڻ لاءِ وسوارو آھي يا اوھان کي ٽولي ٽولي ڪري وچڙائي ۽ اوھان مان ڪن کي ڪن جي لڙائيءَ (جو مزو) چکائي. ڏس تہ اسين ڪھڙيءَ طرح (طرحين طرحين) دليل بيان ٿا ڪريون تہ مان اُھي سمجھن (٦٥). ۽ تنھنجي قوم اُن (قرآن) کي ڪوڙ ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) اُھو بلڪل سچ آھي. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ (آءٌ) اوھان جو ذمي وار نہ آھيان (٦٦). ھر ھڪ شيءِ لاءِ ھڪ وقت مقرر آھي ۽ سگھو ڄاڻندؤ (٦٧).

وَاِذَا رَاَيۡتَ الَّذِيۡنَ يَخُوۡضُوۡنَ فِىۡۤ اٰيٰتِنَا فَاَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ حَتّٰى
يَخُوۡضُوۡا فِىۡ حَدِيۡثٍ غَيۡرِهٖ ؕ وَاِمَّا يُنۡسِيَنَّكَ الشَّيۡطٰنُ فَلَا تَقۡعُدۡ
بَعۡدَ الذِّكۡرٰى مَعَ الۡقَوۡمِ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۶۸﴾ وَمَا عَلَى الَّذِيۡنَ يَتَّقُوۡنَ
مِنۡ حِسَابِهِمۡ مِّنۡ شَىۡءٍ وَّلٰـكِنۡ ذِكۡرٰى لَعَلَّهُمۡ يَتَّقُوۡنَ ﴿۶۹﴾ وَذَرِ
الَّذِيۡنَ اتَّخَذُوۡا دِيۡنَهُمۡ لَعِبًا وَّلَهۡوًا وَّغَرَّتۡهُمُ الۡحَيٰوةُ الدُّنۡيَا وَ
ذَكِّرۡ بِهٖۤ اَنۡ تُبۡسَلَ نَفۡسٌۢ بِمَا كَسَبَتۡ ۖ لَيۡسَ لَهَا مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ
وَلِىٌّ وَّلَا شَفِيۡعٌ ۚ وَاِنۡ تَعۡدِلۡ كُلَّ عَدۡلٍ لَّا يُؤۡخَذۡ مِنۡهَا ؕ اُولٰۤٮِٕكَ
الَّذِيۡنَ اُبۡسِلُوۡا بِمَا كَسَبُوۡا ۚ لَهُمۡ شَرَابٌ مِّنۡ حَمِيۡمٍ وَّعَذَابٌ
اَلِيۡمٌۢ بِمَا كَانُوۡا يَكۡفُرُوۡنَ ﴿۷۰﴾ قُلۡ اَنَدۡعُوۡا مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مَا لَا
يَنۡفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلٰٓى اَعۡقَابِنَا بَعۡدَ اِذۡ هَدٰٮنَا اللّٰهُ
كَالَّذِى اسۡتَهۡوَتۡهُ الشَّيٰطِيۡنُ فِى الۡاَرۡضِ حَيۡرَانَ ۖ لَهٗۤ اَصۡحٰبٌ
يَّدۡعُوۡنَهٗۤ اِلَى الۡهُدَى ائۡتِنَا ؕ قُلۡ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الۡهُدٰى ؕ
وَاُمِرۡنَا لِنُسۡلِمَ لِرَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۷۱﴾ وَاَنۡ اَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَ
اتَّقُوۡهُ ؕ وَهُوَ الَّذِىۡۤ اِلَيۡهِ تُحۡشَرُوۡنَ ﴿۷۲﴾ وَهُوَ الَّذِىۡ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ بِالۡحَقِّ ؕ وَيَوۡمَ يَقُوۡلُ كُنۡ فَيَكُوۡنُ ۵

۽ جيڪي اسان جي آيتن بابت اجايو بحث ڪندا آهن تن کي جڏهن ڏسين ته ايستائين ڪائن منهن موڙ جيستائين اُن ڌاران ٻي ڪنهن ڳالهه ۾ بحث ڪن- ۽ جيڪڏهن شيطان توکان وسارائي ته ياد اچڻ کان پوءِ ظالم ٽوليءَ سان گڏ نه ويهه (٦٨). ۽ جيڪي پرهيزگاري ڪندا آهن تن تي اُنهن (ظالمن) جي حساب جي ڪجهه به (ڇڪتاڻ) نه آهي پر (اُنهن تي) نصيحت ڪرڻ لازم آهي ته مان اُهي ڊڄن (٦٩). ۽ (اي پيغمبر!) جن پنهنجي دين کي راند ۽ تماشو بڻايو آهي ۽ کين دنيا جي حياتيءَ ٺڳيو آهي تن کي ڇڏي ڏي ۽ قرآن سان نصيحت ڪر متان (قيامت جي ڏينهن) ڪوئي پنهنجي ڪئي جي سببان (هلاڪت ۾) ڦاسي. الله کان سواءِ اُن جو نه ڪو مددگارٍ نه ڪو سفارش ڪندڙ آهي، ۽ جيڪڏهن سڀ ڪا شيءِ عوض ڏيندو ته ڪانئس نه ورتو ويندو- اهي اُهي آهن جو جيڪي ڪيائون تنهن سببان (هلاڪت ۾) ڦاسي ويا اُنهن لاءِ ٽهڪندڙ پاڻيءَ مان پيڻ ۽ ڏکوئيندڙ عذاب اُنهي ڪري آهي جو ڪفر ڪندا هئا (٧٠). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته الله کان سواءِ اهڙي کي سڏيون ڇا جيڪو اسان کي نه ڪي سک ڏيندو آهي ۽ نه ڪي ڏک ڏيندو آهي؟ ۽ اُنهيءَ کان پوءِ جو الله اسان کي هدايت ڪئي اُنهيءَ وانگر پنهنجين ڪڙين (پر پوءِ) تي موٽايا وڃون ڇا؟ جنهن کي شيطانن جهنگ ۾ ڀلائي ڇڏيو هجي اُهو حيران پيو ڦري سندس ڪي دوست هجن جي ان کي سڌي رستي ڏانهن پيا سڏين ته اسان ڏانهن اچ (۽ اُهو اچي ئي نه) (اي پيغمبر! کين) چؤ ته يقيناً الله جي ڏسيل واٽ اهائي سڌي واٽ آهي ۽ اسان کي حڪم ڏنو ويو آهي ته جهانن جي پالڻهار جي فرمانبرداري ڪريون (٧١). ۽ (هيءُ به حڪم ڏنو ويو آهي) ته نماز پڙهو ۽ ڪانئس ڊڄو ۽ اُهو (الله) آهي جنهن ڏانهن اُٿاريا ويندؤ (٧٢). ۽ اُهوئي آهي جنهن اسمانن ۽ زمين کي رٿ سان بڻايو آهي- ۽ جنهن ڏينهن (قيامت لاءِ) چوندو ته ٿيءُ ته ٿي پوندي.

قَوۡلُهُ الۡحَقُّ ؕ وَلَهُ الۡمُلۡكُ يَوۡمَ يُنۡفَخُ فِى الصُّوۡرِ ؕ عٰلِمُ الۡغَيۡبِ وَ
الشَّهَادَةِ ؕ وَهُوَ الۡحَكِيۡمُ الۡخَبِيۡرُ ﴿٧٣﴾ وَاِذۡ قَالَ اِبۡرٰهِيۡمُ لِاَبِيۡهِ اٰزَرَ
اَتَتَّخِذُ اَصۡنَامًا اٰلِهَةً ۚ اِنِّىۡۤ اَرٰٮكَ وَقَوۡمَكَ فِىۡ ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ﴿٧٤﴾
وَكَذٰلِكَ نُرِىۡۤ اِبۡرٰهِيۡمَ مَلَكُوۡتَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَلِيَكُوۡنَ
مِنَ الۡمُوۡقِنِيۡنَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيۡهِ الَّيۡلُ رَاٰ كَوۡكَبًا ۚ قَالَ هٰذَا
رَبِّىۡ ۚ فَلَمَّاۤ اَفَلَ قَالَ لَاۤ اُحِبُّ الۡاٰفِلِيۡنَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَاَ الۡقَمَرَ بَازِغًا
قَالَ هٰذَا رَبِّىۡ ۚ فَلَمَّاۤ اَفَلَ قَالَ لَٮِٕنۡ لَّمۡ يَهۡدِنِىۡ رَبِّىۡ لَاَكُوۡنَنَّ
مِنَ الۡقَوۡمِ الضَّآلِّيۡنَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَاَ الشَّمۡسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّىۡ
هٰذَاۤ اَكۡبَرُ ۚ فَلَمَّاۤ اَفَلَتۡ قَالَ يٰقَوۡمِ اِنِّىۡ بَرِىۡٓءٌ مِّمَّا تُشۡرِكُوۡنَ ﴿٧٨﴾
اِنِّىۡ وَجَّهۡتُ وَجۡهِىَ لِلَّذِىۡ فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ حَنِيۡفًا وَّمَاۤ
اَنَا مِنَ الۡمُشۡرِكِيۡنَ ﴿٧٩﴾ ۚ وَحَآجَّهٗ قَوۡمُهٗ ؕ قَالَ اَتُحَآجُّوۡٓنِّىۡ فِى اللّٰهِ
وَقَدۡ هَدٰٮنِ ؕ وَلَاۤ اَخَافُ مَا تُشۡرِكُوۡنَ بِهٖۤ اِلَّاۤ اَنۡ يَّشَآءَ رَبِّىۡ شَيۡـًٔـا ؕ
وَسِعَ رَبِّىۡ كُلَّ شَىۡءٍ عِلۡمًا ؕ اَفَلَا تَتَذَكَّرُوۡنَ ﴿٨٠﴾ وَكَيۡفَ اَخَافُ مَاۤ
اَشۡرَكۡتُمۡ وَلَا تَخَافُوۡنَ اَنَّكُمۡ اَشۡرَكۡتُمۡ بِاللّٰهِ مَا لَمۡ يُنَزِّلۡ بِهٖ عَلَيۡكُمۡ
سُلۡطٰنًا ؕ فَاَىُّ الۡفَرِيۡقَيۡنِ اَحَقُّ بِالۡاَمۡنِ ۚ اِنۡ كُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ﴿٨١﴾

سندس ڳالھ سچي آهي- ۽ جنھن ڏينھن صور ۾ ڦوڪيو ويندو (تنھن ڏينھن) رڳو اُن جي بادشاهي اهي- ڳجھ ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ اهي- ۽ اُهو حڪمت وارو خبردار آهي (٧٣). ۽ (ياد ڪر) جڏھن ابراهيم پنھنجي پيءُ آزر کي چيو تہ بتن کي خدا ڪري ڇو ٿو وٺين؟ اءُ توکي ۽ تنھنجي قوم کي بيشڪ پڌري گمراهيءَ ۾ ڏسان ٿو (٧٤). ۽ اهڙيءَ طرح ابراهيم کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ڏيکاري سون ٿي (هن لاءِ) تہ (اُهو) يقين ڪندڙن مان ٿئي (٧٥). پوءِ جنھن مھل رات مٿس اونداهي ڪئي (تنھن مھل آسمان ۾) هڪ تارو ڏٺائين، چيائين هيءُ منھنجو پالڻھار آهي، پوءِ جنھن مھل (اُهو) لٿو (تنھن مھل) چيائين تہ لھندڙن کي پيارو نہ ٿو رکان (٧٦). پوءِ جنھن مھل چنڊ کي چمڪندڙ ڏٺائين (تنھن مھل) چيائين تہ هيءُ منھنجو پالڻھار آهي، پوءِ جنھن مھل لٿو (تنھن مھل) چيائين تہ جيڪڏھن منھنجو پالڻھار مون کي هدايت نہ ڪندو تہ اءُ ضرور گمراھ قوم مان ٿيندس (٧٧). پوءِ جنھن مھل سج کي چمڪندڙ ڏٺائين (تنھن مھل) چيائين تہ هيءُ منھنجو پالڻھار آهي (جو) هيءُ وڏو آهي، پوءِ جنھن مھل لٿو تہ چيائين تہ اي منھنجي قوم! جن کي (اوهين خدا سان) شريڪ بڻائيندا اهيو تن کان اءُ بيزار اهيان (٧٨). مون (سيني کان) هڪ طرفو ٿي پنھنجي مھاڙ کي اُنھيءَ الله ڏانھن سامھون ڪيو آهي جنھن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو آهي ۽ اءُ مشرڪن مان نہ آهيان (٧٩). ۽ سندس قوم ساڻس تڪرار ڪيو. چيائين تہ (اوهين) الله بابت مون سان هن حالت ۾ ڇو ٿا تڪرار ڪريو جو بيشڪ مون کي سڌي رستي لاتو اٿس؟ ۽ جنھن کي ساڻس شريڪ ڪريو ٿا تنھن کان ڪين ڊڄندس پر منھنجي پالڻھار جو ڪجھ (ڪرڻ) گھريو (سو ٿيڻو آهي)- سڀ ڪا شيءِ منھنجي پالڻھار جي علم ۾ سمائي آهي- پوءِ اوهين ڇو نہ نصحيت مڃيندا اهيو؟ (٨٠). ۽ جنھن کي (الله سان) شريڪ ڪريو ٿا تنھن کان ڪيئن ڊڄندس ۽ (اوهين) هن کان نہ ٿا ڊڄو جو اوهين الله ساڻ اُهو شريڪ ڪندا آهيو جنھن جي اوهان وٽ ڪا حجت لاٿل نہ آهي- جيڪڏھن اوهين ڄاڻندا اهيو (تہ ٻڌايو تہ) ٻنھي ٽولين مان ڪھڙي اَمن جي وڌيڪ حقدار آهي؟ (٨١).

اَلَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَلَمۡ يَلۡبِسُوۡۤا اِيۡمَانَهُمۡ بِظُلۡمٍ اُولٰٓـئِكَ لَهُمُ الۡاَمۡنُ
وَهُمۡ مُّهۡتَدُوۡنَ ﴿۸۲﴾ وَتِلۡكَ حُجَّتُنَاۤ اٰتَيۡنٰهَاۤ اِبۡرٰهِيۡمَ عَلٰى قَوۡمِهٖ‌ ؕ
نَرۡفَعُ دَرَجٰتٍ مَّنۡ نَّشَآءُ‌ ؕ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيۡمٌ عَلِيۡمٌ ﴿۸۳﴾ وَوَهَبۡنَا
لَهٗۤ اِسۡحٰقَ وَيَعۡقُوۡبَ‌ ؕ كُلًّا هَدَيۡنَا‌ ۚ وَنُوۡحًا هَدَيۡنَا مِنۡ قَبۡلُ
وَمِنۡ ذُرِّيَّتِهٖ دَاوٗدَ وَسُلَيۡمٰنَ وَاَيُّوۡبَ وَيُوۡسُفَ وَمُوۡسٰى وَ
هٰرُوۡنَ‌ ؕ وَكَذٰلِكَ نَجۡزِى الۡمُحۡسِنِيۡنَ ۙ ﴿۸۴﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحۡيٰى وَعِيۡسٰى
وَاِلۡيَاسَ‌ ؕ كُلٌّ مِّنَ الصّٰلِحِيۡنَ ۙ ﴿۸۵﴾ وَاِسۡمٰعِيۡلَ وَالۡيَسَعَ وَيُوۡنُسَ
وَلُوۡطًا‌ ؕ وَكُلًّا فَضَّلۡنَا عَلَى الۡعٰلَمِيۡنَ ۙ ﴿۸۶﴾ وَمِنۡ اٰبَآئِهِمۡ وَذُرِّيّٰتِهِمۡ
وَاِخۡوَانِهِمۡ‌ ۚ وَاجۡتَبَيۡنٰهُمۡ وَهَدَيۡنٰهُمۡ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسۡتَقِيۡمٍ ﴿۸۷﴾
ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهۡدِىۡ بِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ مِنۡ عِبَادِهٖ‌ ؕ وَلَوۡ
اَشۡرَكُوۡا لَحَبِطَ عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۸۸﴾ اُولٰٓـئِكَ الَّذِيۡنَ
اٰتَيۡنٰهُمُ الۡكِتٰبَ وَالۡحُكۡمَ وَالنُّبُوَّةَ‌ ۚ فَاِنۡ يَّكۡفُرۡ بِهَا هٰٓؤُلَاۤءِ
فَقَدۡ وَكَّلۡنَا بِهَا قَوۡمًا لَّيۡسُوۡا بِهَا بِكٰفِرِيۡنَ ﴿۸۹﴾ اُولٰٓـئِكَ
الَّذِيۡنَ هَدَى اللّٰهُ فَبِهُدٰٮهُمُ اقۡتَدِهۡ‌ ؕ قُلۡ لَّاۤ
اَسۡــئَلُكُمۡ عَلَيۡهِ اَجۡرًا‌ ؕ اِنۡ هُوَ اِلَّا ذِكۡرٰى لِلۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۹۰﴾ ع

جن ايمان آندو ۽ پنهنجي ايمان کي ڪفر سان نہ وچڙايو اُنهن لاءِ اَمن آهي ۽ اُهي هدايت وارا آهن (٨٢). ۽ هي اسان جو دليل آهي جو ابراهيم کي سندس قوم تي (مقابلي لاءِ) ڏنوسون. جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي درجن ۾ مٿاهون ڪندا آهيون. بيشڪ تنهنجو پالڻهار حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٨٣). ۽ ابراهيم کي اسحاق ۽ يعقوب عطا ڪيوسون. سڀني کي هدايت ڪئي سون، ۽ (اُن کان) اڳ نوح کي هدايت ڪئي سون ۽ سندس اولاد مان دائود کي ۽ سليمان ۽ ايوب ۽ يوسف ۽ موسيٰ ۽ هارون کي (هدايت ڪئي سون). ۽ اهڙيءَ طرح اسين ڀلارن کي بدلو ڏيندا آهيون (٨٤). ۽ زڪريا ۽ يحيٰ ۽ عيسيٰ ۽ الياس کي بہ جو هر هڪ ڀلارن مان هو (٨٥). ۽ اسماعيل ۽ يسع ۽ يونس ۽ لوط کي بہ. ۽ سڀني کي جڳ (جي رهندڙن) تي فضيلت ڏني سون (٨٦). ۽ سندن پين ڏاڏن ۽ سندن اولاد ۽ سندس ڀائرن مان بہ، ۽ کين سڳورو ڪيوسون ۽ کين سڌي واٽ ڏانهن هدايت ڪئي سون (٨٧). اِها الله جي هدايت آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهري تنهن کي اُن سان رستي لائي ۽ جيڪڏهن (اِهي ماڻهو) شرڪ ڪن ها تہ جيڪي ڪمايائون سو کائنئن ضرور ناس ٿئي ها (٨٨). اِهي اُهي آهن جن کي ڪتاب ۽ حڪمت ۽ پيغمبري ڏني سون پوءِ جيڪڏهن هي ماڻهو اُن (قرآن جي ڳالهين) کي نہ مڃين تہ بيشڪ اسان هڪ قوم کي مقرر ڪيو آهي جو اُن (قرآن جي ڳالهين) جا انڪار ڪندڙ نہ ٿيندا (٨٩). اهي اُهي آهن جن کي الله هدايت ڪئي آهي پوءِ تون بہ سندن طريقي تي پيروي ڪر چؤ تہ اوهان کان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران اِهو قرآن خاص جهان (وارن) لاءِ نصيحت آهي (٩٠).

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖۤ اِذْ قَالُوْا مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى بَشَرٍ
مِّنْ شَیْءٍ ؕ قُلْ مَنْ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ الَّذِیْ جَآءَ بِهٖ مُوْسٰى نُوْرًا وَّ
هُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُوْنَهٗ قَرَاطِیْسَ تُبْدُوْنَهَا وَتُخْفُوْنَ كَثِیْرًا ۚ
وَعُلِّمْتُمْ مَّا لَمْ تَعْلَمُوْۤا اَنْتُمْ وَلَاۤ اٰبَآؤُكُمْ ؕ قُلِ اللّٰهُ ۙ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِیْ
خَوْضِهِمْ یَلْعَبُوْنَ ۝٩١ وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِیْ
بَیْنَ یَدَیْهِ وَلِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا ؕ وَالَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ یُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَهُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ یُحَافِظُوْنَ ۝٩٢ وَمَنْ
اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ قَالَ اُوْحِیَ اِلَیَّ وَلَمْ یُوْحَ
اِلَیْهِ شَیْءٌ وَّمَنْ قَالَ سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ تَرٰۤى اِذِ
الظّٰلِمُوْنَ فِیْ غَمَرٰتِ الْمَوْتِ وَالْمَلٰٓىِٕكَةُ بَاسِطُوْۤا اَیْدِیْهِمْ ۚ اَخْرِجُوْۤا
اَنْفُسَكُمْ ؕ اَلْیَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ
غَیْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ اٰیٰتِهٖ تَسْتَكْبِرُوْنَ ۝٩٣ وَلَقَدْ جِئْتُمُوْنَا
فُرَادٰى كَمَا خَلَقْنٰكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّتَرَكْتُمْ مَّا خَوَّلْنٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُوْرِكُمْ ۚ
وَمَا نَرٰى مَعَكُمْ شُفَعَآءَكُمُ الَّذِیْنَ زَعَمْتُمْ اَنَّهُمْ فِیْكُمْ شُرَكٰٓؤُا ؕ
لَقَدْ تَّقَطَّعَ بَیْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَّا كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ۝٩٤ ع

۽ اُنهن (يهودين) الله جو سندس مانُ موافق قدر (جيئن ڪيس جُڳائي تيئن) نہ ڪيو هن ڪري جو چيائون تہ الله ڪنهن ماڻهو تي ڪجهہ نہ لاٿو آهي (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اُهو ڪتاب ڪنهن لاٿو جيڪو موسيٰ آندو هو؟ جو ماڻهن لاءِ نور ۽ هدايت هو جنهن کي اوهين جزءَ جزءَ ڪريو ٿا اُن (جي ڪنهن ڀاڱي) کي پڌرو ڪندا آهيو ۽ گهڻو لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي (ڳالهيون) نہ ڪي اوهين ۽ نہ ڪي اوهان جا پيءُ ڏاڏا ڄاڻندا هئا سي اوهان کي سيکاريون ويون۔ چؤ تہ الله (ڪتاب لاٿو آهي) وري اُنهن کي سندن اجائي بحث ۾ راند ڪندو ڇڏي ڏي (٩١). ۽ هيءُ ڪتاب برڪت وارو آهي، اُن کي جيڪي (ڪتاب) اُن کان اڳ آهن تن کي سچو ڪندڙ ڪري لاٿوسون هن لاءِ تہ (تون) مڪي وارن ۽ سندس آس پاس وارن کي ڊيڄارين ۽ جيڪي آخرت کي مڃيندا آهن سي اُن (قرآن) کي مڃيندا آهن ۽ اُهي پنهنجين نمازن جي سنڀال ڪندا آهن (٩٢). ۽ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاهہ ٺاهي يا چوي تہ مون ڏانهن وحي ڪيو ويو آهي ۽ ڏانهنس ڪجهہ بہ وحي نہ ڪيو ويو هجي يا چوي تہ جيئن الله (ڪتاب) نازل ڪيو آهي تيئن اءُ (بہ ڪتاب) نازل ڪندس، ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن ڏسين (تہ جيڪر عجب لڳيئي) جڏهن ظالم موت جي سڪراتن ۾ هوندا ۽ ملائڪ پنهنجن هٿن کي ڊگهو ڪندا (۽ چوندا) تہ پنهنجن ساهن کي ٻاهر ڪڍو۔ اڄ اوهان کي خواري واري عذاب جي سزا انهيءَ سببان ڏني ويندي جو اوهين الله تي ناحق (ڳالهيون) چوندا هيؤ ۽ سندس آيتن کان وڏائي ڪندا هيؤ (٩٣). ۽ بيشڪ اسان وٽ (ائين) هڪ هڪ ٿي آيؤ جيئن اوهان کي پهرين ڀيري پيدا ڪيو هوسون ۽ جيڪي اوهان کي عطا ڪيو هوسون سو اوهان پنهنجين پٺين پوئتان ڇڏي ڏنو ۽ اوهان جا سفارش ڪندڙ اوهان سان گڏ نہ ٿا ڏسون جن کي اوهين پنهنجن (احتياجن پوري ڪرڻ) ۾ (الله سان) شريڪ ڀانئيندا هيؤ۔ بيشڪ اوهان جو پاڻ ۾ ڳانڍاپو ڇڄنو ۽ جن کي اوهين ڀانئيندا هيؤ سي اوهان کان ڀلجي ويا (٩٤).

إِنَّ اللّٰهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰى ؕ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ
الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿۹۵﴾ فَالِقُ الْاِصْبَاحِ ۚ وَ
جَعَلَ الَّيْلَ سَكَنًا وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ؕ ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ
الْعَلِيْمِ ﴿۹۶﴾ وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ النُّجُوْمَ لِتَهْتَدُوْا بِهَا فِيْ
ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ؕ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿۹۷﴾ وَ
هُوَ الَّذِيْٓ اَنْشَاَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَّمُسْتَوْدَعٌ ؕ
قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّفْقَهُوْنَ ﴿۹۸﴾ وَهُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ مِنَ
السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَاَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا
نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا ۚ وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ
وَّجَنّٰتٍ مِّنْ اَعْنَابٍ وَّالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَّغَيْرَ
مُتَشَابِهٍ ؕ اُنْظُرُوْٓا اِلٰى ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَيَنْعِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكُمْ
لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۹۹﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ
وَخَرَقُوْا لَهٗ بَنِيْنَ وَبَنٰتٍۭ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۱۰۰﴾ ع
بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَنّٰى يَكُوْنُ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَمْ تَكُنْ لَّهٗ
صَاحِبَةٌ ؕ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۰۱﴾

پڪ الله ٻج ۽ ککڙي کي ڦٽائيندڙ آهي. مئي مان جيئرو ڪڍندو آهي ۽ جيئري مانِ مئو ڪڍندڙ آهي اِهو (ئي) الله آهي پوءِ اوهين ڪيڏانهن ڀلايا ويندا آهيو؟ (٩٥). پرھ کي ڦٽائيندڙ آهي ۽ رات کي آرام ۽ سج ۽ چنڊ کي (وقتن جي) حساب لاءِ (پيدا) ڪيائين- اِهو اندازو (الله) زبردست ڄاڻندڙ ٺاهيو آهي (٩٦). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن تارن کي اوهان لاءِ هن ڪري (پيدا) ڪيو تہ پَٽن ۽ دريائن جي اونداهين ۾ ساڻن واٽون لهو- بيشڪ ڄاڻندڙ قوم لاءِ نشانيون (کولي) بيان ڪيون سون (٩٧). ۽ اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ جان مان پيدا ڪيو پوءِ (اوهان لاءِ) ٽڪڻ جو هنڌ ۽ سانيڻ جي جاءِ ڪيائين، بيشڪ سمجهندڙ ٽوليءِ لاءِ نشانيون (کولي) بيان ڪيون سون (٩٨). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن آسمان مان پاڻي وسايو پوءِ اُن سان هر شيءِ جا سلا ڄماياسون پوءِ اُن مان ساوڪ کي ڪڍيوسون پوءِ منجهائنس (سنگن ۾) گڏيل داڻا ڪڍون ٿا ۽ کجين جي ڇڳن مان گوشا لڙڪيل ۽ انگورن ۽ زيتونن ۽ ڏاڙهن جا باغ هڪ ٻئي جهڙا ۽ ڌار ڌار قسم جا (پيدا ڪياسون) جڏهن ڦرجن تہ سندن ڦر ۽ اُن جي پچڻ ڏانهن نهاريو! ڇو تہ اُن ۾ مڃيندڙ ٽولي لاءِ ضرور نشانيون آهن (٩٩). ۽ (ڪافرن) جنن کي الله سان شريڪ ٺاهيو آهي هن هوندي جو کين (الله) خلقيو آهي ۽ اُن لاءِ بي علميءَ سان پٽ ۽ ڌيئرون ٺاهيون اٿن- اُهو پاڪ آهي ۽ جيڪي بيان ڪندا آهن تنهن کان مٿاهون آهي (١٠٠). آسمانن ۽ زمين جو (بي مثال) ٺاهيندڙ آهي- کيس اولاد ڪيئن ٿيندو؟ ۽ هوڏانهن کيس زال ئي نہ آهي ۽ سڀ ڪا شيءِ (پاڻ) خلقيائين ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٠١).

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ ۚ وَهُوَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ﴿١٠٢﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ ۫ وَهُوَ يُدْرِكُ
الْاَبْصَارَ ۚ وَهُوَ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ ﴿١٠٣﴾ قَدْ جَآءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ
رَّبِّكُمْ ۚ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ؕ وَمَآ اَنَا عَلَيْكُمْ
بِحَفِيْظٍ ﴿١٠٤﴾ وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ وَلِيَقُوْلُوْا دَرَسْتَ
وَلِنُبَيِّنَهٗ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿١٠٥﴾ اِتَّبِعْ مَآ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ ۚ لَآ
اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٠٦﴾ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ
اَشْرَكُوْا ؕ وَمَا جَعَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ۚ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكِيْلٍ ﴿١٠٧﴾ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا
اللّٰهَ عَدْوًاۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ۖ ثُمَّ
اِلٰى رَبِّهِمْ مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٠٨﴾ وَاَقْسَمُوْا
بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَآءَتْهُمْ اٰيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا ؕ قُلْ
اِنَّمَا الْاٰيٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ ۙ اَنَّهَآ اِذَا جَآءَتْ لَا
يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ اَفْـِٕدَتَهُمْ وَاَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوْا
بِهٖٓ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّنَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿١١٠﴾ ع

اهو اوهان جو پالڻهار آهي۔ اُن کانسواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، سڀ ڪنهن شيءِ کي پيدا ڪندڙ آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو، ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ کي سنڀاليندڙ آهي (١٠٢). (دنيا ۾) اکيون کيس ڏسي نہ سگهنديون ۽ اُهو اکين کي ڏسندو آهي ۽ اُهو باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (١٠٣). بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان اوهان وٽ نشان آيا آهن پوءِ جنهن ڏٺو (يعني سمجهيو) تنهن پاڻ لاءِ (نفعو ڪمايو) ۽ جيڪو انڌو ٿيو تنهن تي (اُن جو نقصان) آهي ۽ (اي پيغمبر! چؤ تہ) آءٌ اوهان تي نگهبان نہ آهيان (١٠٤). ۽ اهڙي طرح طرحين طرحين دليل بيان ڪريون ٿا ۽ هن لاءِ تہ متان (ڪافر) چون تہ تون پڙهيو آهين ۽ هن لاءِ تہ هن (دين) کي اُنهيءَ قوم لاءِ پڌرو ڪريون جي ڄاڻن ٿا (١٠٥). (اي پيغمبر!) جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن وحي ڪيو ويو آهي تنهن جي تابعداري ڪر، اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، ۽ مشرڪن کان منهن موڙ (١٠٦). ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ شرڪ نہ ڪن ها۔ ۽ توکي مٿن نگهبان نہ ڪيو اٿؤن، ۽ نہ کي تون مٿن ڪو نظر ڪندڙ آهين (١٠٧). (اي مسلمانؤ!) جن کي (مشرڪ) الله کان سواءِ سڏيندا آهن تن کي گاريون نہ ڏيو (جو) متان (اُهي) بي سمجهائي جي ڪري دشمنيءَ کان الله کي ڳالهائين۔ اهڙيءَ طرح هر امت لاءِ سندن عمل سينگارياسون وري سندن پالڻهار ڏانهن سندن موٽڻ آهي پوءِ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي کين سُڌ ڏيندو! (١٠٨). ۽ ڪافر پنهنجن سخت سنهن سان الله جو قسم کڻندا آهن تہ وٽن جيڪڏهن ڪو معجزو اچي تہ اُن کي ضرور مڃيندا۔ چؤ تہ معجزا تہ (خاص) الله وٽ آهن (اي مسلمانؤ!) اوهان کي ڪنهن سمجهايو آهي تہ اُهي (مڃيندا؟ بلڪ) جڏهن آيا تہ (بہ) نہ مڃيندا؟ (١٠٩). ۽ سندين دلين کي ۽ سندين اکين کي ڦيرائينداسون جيئن اُن کي پهرين ڀيري نہ مڃيائون ۽ کين سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل ڇڏينداسون (١١٠).

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَاۤ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَ
حَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَیْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْۤا اِلَّاۤ اَنْ يَّشَآءَ
اللّٰهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُوْنَ ﴿١١١﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِیٍّ
عَدُوًّا شَيٰطِيْنَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوْحِیْ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ
زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُوْرًا ؕ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ
وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغٰۤى اِلَيْهِ اَفْـِٕدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ ﴿١١٣﴾ اَفَغَيْرَ
اللّٰهِ اَبْتَغِیْ حَكَمًا وَّهُوَ الَّذِیْۤ اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا ؕ
وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهٗ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَّبِّكَ
بِالْحَقِّ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
صِدْقًا وَّعَدْلًا ؕ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿١١٥﴾
وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِی الْاَرْضِ يُضِلُّوْكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ
اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ﴿١١٦﴾ اِنَّ رَبَّكَ
هُوَ اَعْلَمُ مَنْ يَّضِلُّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿١١٧﴾
فَكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيٰتِهٖ مُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٨﴾

۽ جيڪڏهن انهن تي اسين ملائڪ لاهيون ها ۽ ساڻن مئل (به) ڳالهائين ها ۽ هر شيءِ سندن اڳيان سامهون ڪري گڏ (به) ڪريون ها ته به الله جي گُهر کان سواءِ ڪڏهن نه ايمان آڻين ها پر اُنهن مان گهڻا بي سمجهائي ڪن ٿا (١١١). ۽ اهڙيءَ طرح هر ڪنهن پيغمبر لاءِ ماڻهن ۽ جنن مان شيطان ويري بڻاياسون (ته پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي وسوسو وجهي ڳالهه جي سهڻي بناوت سان ٺڳين- ۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها ته اِهو ڪم نه ڪن ها تنهن ڪري کين ۽ جيڪي ٺاهه ٺاهيندا آهن تن کي ڇڏي ڏي (١١٢). ۽ (هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن) ته جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون ڏانهس لڙن ۽ اُن کي پسند ڪن ۽ (هن لاءِ) ته اُهي جيڪي ڪم ڪندڙ آهن سي ڪندا رهن (١١٣). (اي پيغمبر! چؤ ته) الله ڌاران ٻيو فيصلو ڪندڙ هن هوندي ڇو گهران؟ جو اُنهيءَ اوهان ڏانهن کولي بيان ڪندڙ ڪتاب لاٿو آهي- ۽ جن کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون سي (چڱيءَ طرح) ڄاڻندا آهن ته اُهو تنهنجي پالڻهار کان جائي لاٿل آهي تنهن ڪري تون شڪ ڪندڙن مان مور نه ٿج (١١٤). ۽ تنهنجي پالڻهار جو سخن سچائي ۽ انصاف ۾ پورو آهي- سندس سخنن کي ڪو مٽائيندڙ نه آهي، ۽ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١١٥). ۽ جيڪڏهن زمين وارن (ماڻهن) مان گهڻن (يعني ڪافرن) جو چيو مڃيندين ته توکي الله جي واٽ کان ڀُلائيندا- (اُهي) رڳو گمان تي هلندا آهن ۽ اُهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (١١٦). بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُنهن کي (به) چڱو ڄاڻندڙ آهي جيڪي سندس واٽ کان ڀُلا، ۽ اُهو هدايت وارن کي (به) چڱو ڄاڻندڙ آهي (١١٧). پوءِ جيڪڏهن اوهين سندس آيتن کي مڃيندا آهيو ته جنهن تي الله جو نالو ياد ڪجي تنهن مان کائو(١١٨).

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تَاْكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا
لَّيُضِلُّوْنَ بِاَهْوَآئِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِيْنَ ﴿۱۱۹﴾ وَذَرُوْا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
يَكْسِبُوْنَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَقْتَرِفُوْنَ ﴿۱۲۰﴾ وَلَا تَاْكُلُوْا
مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ ؕ وَاِنَّ الشَّيٰطِيْنَ
لَيُوْحُوْنَ اِلٰٓى اَوْلِيٰٓـئِهِمْ لِيُجَادِلُوْكُمْ ۚ وَاِنْ اَطَعْتُمُوْهُمْ اِنَّكُمْ
لَمُشْرِكُوْنَ ﴿۱۲۱﴾ ع اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنٰهُ وَجَعَلْنَا لَهٗ نُوْرًا
يَّمْشِيْ بِهٖ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهٗ فِى الظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ
مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْكٰفِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۲﴾ وَكَذٰلِكَ
جَعَلْنَا فِيْ كُلِّ قَرْيَةٍ اَكٰبِرَ مُجْرِمِيْهَا لِيَمْكُرُوْا فِيْهَا ؕ وَمَا
يَمْكُرُوْنَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذَا جَآءَتْهُمْ
اٰيَةٌ قَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ حَتّٰى نُؤْتٰى مِثْلَ مَآ اُوْتِيَ رُسُلُ اللّٰهِ ۘ
اَللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهٗ ؕ سَيُصِيْبُ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا
صَغَارٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ شَدِيْدٌ بِمَا كَانُوْا يَمْكُرُوْنَ ﴿۱۲۴﴾

۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو جنهن (شيءِ) تي الله جو نالو ياد ڪجي ٿو تنهن مان نہ کائيندا آهيو هن هوندي جو جيڪي (شيون الله) اوهان تي حرام ڪيون آهن سي اوهان لاءِ بيشڪ کولي بيان ڪيون اٿس؟ پر جنهن (حرام شيءِ مان کائڻ) لاءِ اوهين مجبور ٿيو (سو روا آهي)۔ ۽ گهڻا اڻ ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سَدن سببان ضرور ڀُلائين ٿا۔ بيشڪ تنهنجو پالڻهار حد کان لنگهندڙن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (١١٩). ۽ ظاهري گناهہ ۽ باطني گناهہ (سڀ طرح) ڇڏي ڏيو۔ جيڪي گناهہ ڪندا آهن سي جيڪي ڪن ٿا تنهن سببان سگهو سزا ڏبين (١٢٠). ۽ جنهن (شيءِ) تي الله جو نالو ياد نہ ڪجي تنهن مان نہ کائو جو اُهو (کائڻ) ضرور گناهہ آهي۔ ۽ شيطان پنهنجن يارن کي هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن تہ اوهان سان جهيڙو ڪن، ۽ جيڪڏهن سندن چيو مڃيندؤ تہ اوهين (بہ) ضرور مشرڪ ٿيندؤ (١٢١). جيڪو مئل هو تنهن کي جياريوسون ۽ اُن لاءِ سوجهرو ڪيوسون جنهن سان ماڻهن ۾ گهمي ٿو اُهو اُن جي مثال جهڙو آهي ڇا جيڪو اونداهين ۾ آهي منجهانئس نڪرڻ وارو نہ آهي؟ اهڙيءَ طرح ڪافر جيڪي ڪندا آهن سو اُنهن لاءِ سينگاريو ويو آهي (١٢٢). ۽ اهڙيءَ طرح هر ڳوٺ ۾ اُنهيءَ (ڳوٺ) جا وڏيرا هن لاءِ بدڪار ڪياسون تہ اُن (ڳوٺ) ۾ فساد وجهندا رهن۔ ۽ (اُهي) پاڻ ڪانسواءِ ٻئي ڪنهن لاءِ فساد نہ ڪندا آهن ۽ نہ ڄاڻندا آهن (١٢٣). ۽ جڏهن وٽن ڪا آيت ايندي آهي (تڏهن) چوندا آهن تہ جهڙي (پيغمبري) الله جي پيغمبرن کي ڏني ويئي آهي تهڙي جيستائين اسان کي (نہ) ڏني ويندي تيستائين ڪڏهن نہ مڃينداسون۔ الله جنهن هنڌ پنهنجي پيغمبريءَ کي موڪلي (سو هنڌ) چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي۔ جن ڏوهہ ڪيو تن کي الله وٽان خواري ۽ سخت عذاب انهيءَ ڪري سگهو پهچندو جو شرارتون ڪندا آهن (١٢٤).

فَمَنْ يُّرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَّهْدِيَهٗ يَشْرَحْ صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ ۚ
وَمَنْ يُّرِدْ اَنْ يُّضِلَّهٗ يَجْعَلْ صَدْرَهٗ ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا
يَصَّعَّدُ فِى السَّمَآءِ ؕ كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۲۵﴾ وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيْمًا ؕ قَدْ فَصَّلْنَا
الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّذَّكَّرُوْنَ ﴿۱۲۶﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلٰمِ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۷﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
جَمِيْعًا ۚ يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِّنَ الْاِنْسِ ۚ وَقَالَ
اَوْلِيٰٓؤُهُمْ مِّنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَّبَلَغْنَآ
اَجَلَنَا الَّذِيْٓ اَجَّلْتَ لَنَا ؕ قَالَ النَّارُ مَثْوٰىكُمْ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۲۸﴾ وَكَذٰلِكَ
نُوَلِّيْ بَعْضَ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضًا بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۱۲۹﴾ ع
يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ
هٰذَا ؕ قَالُوْا شَهِدْنَا عَلٰٓى اَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿۱۳۰﴾

پوءِ الله جنهن کي هدايت ڪرڻ گهرندو آهي تنهن جو سينو اسلام لاءِ
ڪشادو ڪندو آهي، ۽ جنهن کي ڀُلائڻ گهرندو آهي تنهن جي سيني کي
اهڙو سخت سوڙهو ڪندو آهي جو ڄڻڪ آسمان تي چڙهي ٿو. جيڪي
نه مڃيندا آهن تن تي الله اهڙيءَ طرح پليتي رکندو آهي (١٢٥). ۽ تنهنجي
پالڻهار جي اِها سڌي واٽ آهي. بيشڪ اسان نشانيون انهيءَ قوم لاءِ کولي
بيان ڪيون آهن جي نصيحت مڃيندا آهن (١٢٦). اُنهن لاءِ سندن پالڻهار
وٽ بهشت آهي ۽ اُهو سندن سنڀاليندڙ آهي (هي سڀ) انهيءَ ڪري (آهي)
جو (چڱا) ڪم ڪندا هئا (١٢٧). ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ
ڪندو (چوندو) ته اي جنن جيون ٽوليون! بيشڪ ماڻهن مان گهڻا پنهنجا
(تابع) ڪيا هيوَ، ۽ ماڻهن مان سندن سنگتي چوندا ته اي اسان جا پالڻهار!
اسان منجهان هڪڙن ٻين کان فائدو ورتو ۽ اُنهيءَ پنهنجي مقرر مدت کي
پهتاسون جيڪا تون اسان لاءِ مقرر ڪئي هئي. (الله) چوندو ته اوهان
جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي جيسين الله گهريو تيسين منجهس سدائين
رهندڙ هجو. بيشڪ تنهنجو رب حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (١٢٨). ۽
اهڙيءَ طرح ظالمن مان ڪن کي ڪن تي جيڪي ڪندا آهن تنهن
(جي شامت) سببان غالب ڪندا آهيون (١٢٩). ۽ اي جنن ۽ ماڻهن جون
ٽوليون! اوهان مان اوهان وٽ پيغمبر نه آيا هئا ڇا؟ جو منهنجيون آيتون
اوهان تي پڙهيائون ٿي ۽ هِن ڏينهن جي اَچڻ کان اوهان کي
ڊيڄاريائون ٿي. چوندا ته پاڻ تي شاهدي ڏني سون ۽ کين دنيائي حياتيءَ
ٺڳيو هو ۽ (هاڻي) پاڻ تي شاهدي ڏنائون ته پاڻ ڪافر هئا (١٣٠).

ذٰلِكَ اَنْ لَّمْ يَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا
غٰفِلُوْنَ ﴿١٣١﴾ وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوْا ؕ وَمَا رَبُّكَ
بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ؕ
اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْۢ بَعْدِكُمْ مَّا يَشَآءُ كَمَآ
اَنْشَاَكُمْ مِّنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ اٰخَرِيْنَ ؕ ﴿١٣٣﴾ اِنَّ مَا تُوْعَدُوْنَ
لَاٰتٍ ۙ وَّمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يٰقَوْمِ اعْمَلُوْا عَلٰى
مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ مَنْ تَكُوْنُ لَهٗ
عَاقِبَةُ الدَّارِ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ
مِمَّا ذَرَاَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْاَنْعَامِ نَصِيْبًا فَقَالُوْا
هٰذَا لِلّٰهِ بِزَعْمِهِمْ وَهٰذَا لِشُرَكَآئِنَا ۚ فَمَا كَانَ
لِشُرَكَآئِهِمْ فَلَا يَصِلُ اِلَى اللّٰهِ ۚ وَمَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ
يَصِلُ اِلٰى شُرَكَآئِهِمْ ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذٰلِكَ
زَيَّنَ لِكَثِيْرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ
شُرَكَآؤُهُمْ لِيُرْدُوْهُمْ وَلِيَلْبِسُوْا عَلَيْهِمْ دِيْنَهُمْ ؕ
وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١٣٧﴾

اِهو (پيغمبرن جو موڪلڻ) هن سببان آهي تہ تنهنجو پالڻهار ڪنهن ڳوٺ ڪي هن حالت ۾ ظلم سان ڪڏهين ناس ڪرڻ وارو نہ آهي جو سندس رهاڪو بيخبر هجن (١٣١). ۽ هر ڪنهن جيڪي عمل ڪيا تنهن مان اُنهن لاءِ درجا آهن۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کان تنهنجو پالڻهار بيخبر نہ آهي (١٣٢). ۽ تنهنجو پالڻهار بي پرواھ ٻاجھ وارو آهي۔ جيڪڏهن گھري تہ اوهان کي ناس ڪري ۽ اوهان کان پوءِ جنهن لاءِ گھري تنهن کي (اُن هنڌ) پيڙهيءَ تي وهاري جيئن اُوهان کي ٻي قوم جي نسل مان پيدا ڪيائين.(١٣٣). بيشڪ جيڪو انجام اوهان سان ڪجي ٿو سو ضرور اچڻو آهي ۽ اوهين ٿڪائڻ وارا نہ آهيو (١٣٤). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجي هنڌ عمل ڪريو آءٌ (بہ) عمل ڪندڙ آهيان، پوءِ سگھو ڄاڻندؤ تہ آخرت ۾ ڪنهن جي چڱي عاقبت هوندي۔ سچ آهي تہ ظالم نہ ڇٽندا (١٣٥). ۽ جيڪي پوک ۽ ڍورن مان الله پيدا ڪيو آهي تنهن مان ڪجھ حصو (ڪافر) الله جو مقرر ڪندا آهن ۽ پنهنجي گمان سان چوندا آهن تہ هيءُ (حصو) الله جو آهي ۽ هيءُ اسان جي بتن جو آهي، وري جيڪو (حصو) سندن بتن جو هوندو آهي سو الله (واري حصي)سان ملي نہ سگھندو آهي، ۽ جيڪو (حصو) الله جو هوندوآهي سو سندن بتن (واري حصي) سان ملي سگھندو آهي، جيڪو فيصلو ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (١٣٦). ۽ اهڙي طرح گھڻن مشرڪن لاءِ سندن شريڪن (جن کي خدا ڪري مڃيندا آهن) سندن اولاد جو مارڻ سينگاريو آهي تہ (جيئن) کين هلاڪ ڪن ۽ سندن دين مٿن رَلائي مِلائي ڇڏين، ۽ جي الله گھري ها تہ اهو نہ ڪن ها! تنهن ڪري کين ۽ جيڪي ناھ ٺاهيندا آهن تنهن کي ڇڏي ڏي (١٣٧).

وَقَالُوْا هٰذِهٖۤ اَنْعَامٌ وَّحَرْثٌ حِجْرٌ ۖ لَّا يَطْعَمُهَاۤ اِلَّا مَنْ
نَّشَآءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُوْرُهَا وَاَنْعَامٌ
لَّا يَذْكُرُوْنَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَآءً عَلَيْهِ ؕ سَيَجْزِيْهِمْ
بِمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ وَقَالُوْا مَا فِیْ بُطُوْنِ هٰذِهِ الْاَنْعَامِ
خَالِصَةٌ لِّذُكُوْرِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلٰۤى اَزْوَاجِنَا ۚ وَاِنْ يَّكُنْ
مَّيْتَةً فَهُمْ فِيْهِ شُرَكَآءُ ؕ سَيَجْزِيْهِمْ وَصْفَهُمْ ؕ اِنَّهٗ حَكِيْمٌ
عَلِيْمٌ ﴿۱۳۹﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ قَتَلُوْۤا اَوْلَادَهُمْ سَفَهًۢا
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّحَرَّمُوْا مَا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ افْتِرَآءً عَلَى اللّٰهِ ؕ
قَدْ ضَلُّوْا وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ ﴿۱۴۰﴾ ع وَهُوَ الَّذِیْۤ اَنْشَاَ
جَنّٰتٍ مَّعْرُوْشٰتٍ وَّغَيْرَ مَعْرُوْشٰتٍ وَّالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ
مُخْتَلِفًا اُكُلُهٗ وَالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَّغَيْرَ
مُتَشَابِهٍ ؕ كُلُوْا مِنْ ثَمَرِهٖۤ اِذَاۤ اَثْمَرَ وَاٰتُوْا حَقَّهٗ يَوْمَ
حَصَادِهٖ ۖ وَلَا تُسْرِفُوْا ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿۱۴۱﴾ لا وَ
مِنَ الْاَنْعَامِ حَمُوْلَةً وَّفَرْشًا ؕ كُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ وَ
لَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۴۲﴾ لا

۽ (پنهنجي خيال سان هيءُ ٻہ) چوندا آهن تہ هي ڍورڍ پوک حرام آهن جنهن لاءِ گهرون تنهن کان سواءِ اُن کي کوئي نہ کائي ۽ (چوندا آهن تہ) هڪڙن ڍورن جي پٺي (سواريءَ لاءِ) حرام ڪئي ويئي آهي ۽ (ٻين) ڍورن تي (ذبح وقت) الله جو نالو ياد نہ ڪندا آهن (اِهي ڳالهيون) الله تي ڪوڙي ٺاهہ ٺاهڻ سان (ڪندا آهن)- جيڪي ٺاهہ ٺاهيندا آهن تنهن جي ڪين سگهو سزا ڏيندو (١٣٨). ۽ چوندا آهن تہ جيڪي هِنن ڍورن جي پيٽن ۾ آهي سو خاص اسان جي مردن لاءِ آهي ۽ اسان جي زالن تي حرام ڪيل آهي، ۽ جيڪڏهن مئل هوندو تہ اُهي (سڀ) اُن ۾ ڀائيوار آهن- سندن تقرير جي ڪين سگهي سزا ڏيندو، ڇو تہ الله حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (١٣٩). جن پنهنجي اولاد کي بنا علم جي بيوقوفي ڪري ڪُٺو ۽ جيڪي الله سندن رزق ڏنو سو الله تي ڪوڙي ٺاهہ ٺاهڻ سان حرام ڪيائون سي بيشڪ نقصان وارا ٿيا- (اُهي) بيشڪ ڀُلا ۽ هدايت وارا نہ آهن (١٤٠). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن ڇپرن وارا ۽ بنا ڇپرن وارا باغ ۽ ڪجيون ۽ پوکون جن جا ڦر قسم قسم ۽ زيتون ۽ ڏاڙهون هڪ جهڙا ۽ جدا جدا قسم جا پيدا ڪيا، جڏهن ڦرن تڏهن سندن ڦر مان کائو ۽ سندن لاباري وقت الله جو حق (سندن زڪواة) ڏيو ۽ اَجايو نہ وڃايو- ڇو تہ الله اجائي وڃائيندڙن کي دوست نہ رکندو آهي (١٤١). ۽ ڍورن مان (وڏا وڏا) بار کڻڻ وارا ۽ زمين سان لڳل (ننڍا جانور پيدا ڪيائين)- الله جيڪا اوهان جي روزي ڪئي آهي تنهن مان کائو ۽ شيطان جي وکن تي نہ هلو- ڇو تہ اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (١٤٢).

ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ۚ مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ ؕ
قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ نَبِّـُٔوْنِیْ بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۙ﴿۱۴۳﴾
وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ
اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ وَصّٰىكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۴۴﴾ قُلْ لَّاۤ اَجِدُ فِیْ مَاۤ اُوْحِیَ اِلَیَّ
مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَّطْعَمُهٗۤ اِلَّاۤ اَنْ يَّكُوْنَ مَيْتَةً اَوْ
دَمًا مَّسْفُوْحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزِيْرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا
اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ
رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴۵﴾ وَعَلَى الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا كُلَّ
ذِیْ ظُفُرٍ ۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُوْمَهُمَاۤ
اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُوْرُهُمَاۤ اَوِ الْحَوَايَاۤ اَوْ مَا اخْتَلَطَ
بِعَظْمٍ ؕ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۖؗ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿۱۴۶﴾

(ڊور) اَٺ قسم آهن، رڍن مان ٻہ ۽ ٻڪرين مان ٻہ (نر ۽ ماديون) آهن. (اي پيغمبر! ڪافرن کي) پڇ تہ (الله) ٻنهي نرن کي حرام ڪيو آهي يا مادين کي يا جنهن کي ٻنهي قسمن جي مادين جي ڳڀڻن لپيٽيو آهي؟ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ مونکي دليل سان خبر ڏيو (١٤٣). ۽ اُٺن مان ٻہ قسم ۽ ڳئن مان ٻہ قسم (اي پيغمبر! ڪافرن) پڇ تہ نرن کي الله حرام ڪيو آهي يا مادين کي يا جنهن کي ٻنهي قسمن جي مادين جي ڳڀڻن لپيٽيو آهي؟ يا جنهن مهل الله اوهان کي اها وصيت ڪئي تنهن مهل (اوهين) حاضر هيؤ؟ پوءِ جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاهہ هڻي لاءِ ٺاهي تہ جاڻپ کان سواءِ ماڻهن کي ڀُلائي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ ڇو تہ الله ظالم قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (١٤٤). (اي پيغمبر!) چؤ تہ جيڪي حڪم مون ڏانهن نازل ٿيا آهن تن ۾ ڪا شيءِ جنهن کي کائيندڙ کائي حرام نہ ٿو لهان هن کان سواءِ تہ (اُهو) مئل هجي يا وهندڙ رت يا سوئر جو ماس جو اِهي (سڀ) حرام آهن، يا گناهہ طرح جنهن (شيءِ) تي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جو نالو سڏيو وڃي، پوءِ جي ڪو لاچاري حالت ۾ نڪي بي فرمان ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ ٿئي (۽ منجهانئس ڪجهہ) تہ بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي (١٤٥). ۽ يهودين تي سڀئي نَهن وارا جانور حرام ڪيا هئاسون، ۽ (پڻ) ڳئن ۽ ٻڪرين مان اُنهن جي ڀِٽي واريءَ لڳل وهہ يا آنڊي واريءَ يا هڏن سان گڏيل وهہ کان سواءِ (ٻي سڀ وهہ) مٿن حرام ڪئي هئي سون. اِها سندين بي فرمانيءَ سببان کين سزا ڏني سون ۽ اسين تہ ضرور سچ چوڻ وارا آهيون (١٤٦).

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَّبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَّاسِعَةٍ ۚ وَلَا يُرَدُّ
بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِن شَيْءٍ ۚ
كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا ۗ
قُلْ هَلْ عِندَكُم مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا ۖ إِن تَتَّبِعُونَ
إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۖ
فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ
الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَٰذَا ۖ فَإِن شَهِدُوا
فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُم بِرَبِّهِمْ
يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾ ع قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ أَلَّا
تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُم مِّنْ إِمْلَاقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۖ وَلَا تَقْرَبُوا
الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۖ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي
حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀانئين ته چؤ ته اوهان جو پالڻهار گهڻي رحمت وارو آهي ۽ ڏوهارڻ قوم کان سندن عذاب نه ٽاربو (١٤٧). مشرڪ سگهو چوندا ته جي الله گهري ها ته نڪي اسين شرڪ ڪريون ها ۽ نڪي اسان جا ابا ڏاڏا (شرڪ ڪن ها) ۽ نڪي اسين (پاڻ تي) ڪا شيءِ حرام ڪريون ها- اهڙيءَ طرح ڪائن جيڪي اڳ هئا تن به ڪوڙ ڀانيو تان جو اسان جي سزا (جو مزو) چکيائون- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهان وٽ ڪو دليل آهي ته اُهو اسان لاءِ ڪڍي آڻيو- (اوهين) رڳو گمان تي هلندا آهيو ۽ اوهين رڳو اٽڪل هڻندا آهيو (١٤٨). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته الله جي حجت مضبوط آهي، جيڪڏهن گهري ها ته ضرور اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها (١٤٩). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته پنهنجن شاهدن کي سڏيو جيڪي شاهدي ڏين ته الله اِنهن (مٿين شين) کي حرام ڪيو آهي پوءِ جيڪڏهن (اُهي اچي) شاهدي ڏين ته (تون) اُنهن سان شاهدي نه ڏي، ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جي چوڻ تي نه هل ۽ اُهي پنهنجي پالڻهار سان ٻين کي برابر ڪن ٿا (١٥٠). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهان جي پالڻهار اوهان تي جيڪي حرام ڪيو آهي سو اچو ته آءٌ پڙهي ٻڌايان (اُهو هي آهي ته) اوهين ڪنهن شيءِ کي ساڻس شريڪ نه ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪريو، ۽ اوهين پنهنجي اولاد کي سڃائيءَ سببان نه ڪهو- اسين اوهان کي (به) ۽ (خاص) اُنهن کي (به) روزي ڏيندا آهيون، ۽ بي حيائيءَ جي ڪمن مان جيڪي پڌرو هجي ۽ جيڪي ڳجهو هجي تنهن (سڀ) کي (اوهين) ويجها نه وڃو، ۽ نڪي (اهڙي) ماڻهو کي ماريو جنهن جو مارڻ حق (شرعي قانون) کان سواءِ الله حرام ڪيو آهي- اِهو (حڪم) آهي جنهن سان اوهان کي (الله) وصيت فرمائي آهي ماڻ اوهين سمجهو (١٥١).

وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى
يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۚ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوْا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۚ
وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوْا ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ۙ﴿۱۵۲﴾
وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِيْ مُسْتَقِيْمًا فَاتَّبِعُوْهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۵۳﴾
ثُمَّ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ تَمَامًا عَلَى الَّذِيْٓ اَحْسَنَ وَتَفْصِيْلًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ ع
وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ فَاتَّبِعُوْهُ وَاتَّقُوْا لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ۙ﴿۱۵۵﴾ اَنْ تَقُوْلُوْٓا اِنَّمَآ اُنْزِلَ الْكِتٰبُ عَلٰى طَآئِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا ۠ وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغٰفِلِيْنَ ۙ﴿۱۵۶﴾ اَوْ تَقُوْلُوْا
لَوْ اَنَّآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتٰبُ لَكُنَّآ اَهْدٰى مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ
جَآءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ؕ سَنَجْزِي الَّذِيْنَ
يَصْدِفُوْنَ عَنْ اٰيٰتِنَا سُوْٓءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا يَصْدِفُوْنَ ﴿۱۵۷﴾

۽ جيڪو (طريقو) بهتر هجي تنهن ڪان سواءِ (ٻئي طريقي سان) يتيم جي مال کي ويجها نہ وڃو جيسين اُهو پنهنجي جوانيءَ کي پهچي، ۽ ماپ ۽ تور انصاف سان پوري ڏيو ونو. اسين ڪنهن ماڻهو کي سندس وس کان سواءِ (وڌيڪ) تڪليف نہ ٿا ڏيون، ۽ جڏهن اوهين (پاڻ ۾) ڳالهايو تڏهن انصاف سان هلو جيتوڻيڪ مائٽيءَ وارو هجي، ۽ الله جو انجام پاڙيو- انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت ڪئي اٿس تہ مانَ اوهين نصيحت ونو (١٥٢). ۽ هيءَ تہ اِها منهنجي سڌي واٽ آهي تنهن ڪري اُن تي هلو، ۽ ٻين واٽن تي نہ هلو جو اُهي واٽون اوهان کي سندس واٽ کان جدا ڪنديون- انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت فرمائي اٿس تہ مانَ اوهين پرهيزگاري ڪريو (١٥٣). وري موسىٰ کي ڪتاب اُنهيءَ ماڻهو تي پنهنجي نعمت جي پوري ڪرڻ لاءِ جو ڀلارو هجي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي تفصيل لاءِ ۽ هدايت ۽ ٻاجھ لاءِ ڏنوسون تہ مانَ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ملاقات کي مڃين (١٥٤). هيءُ برڪت وارو ڪتاب (يعني قرآن) لاٿوسون تنهنڪري اُن جي تابعداري ڪريو ۽ ڊڄو تہ اوهان تي ٻاجھ ڪئي وڃي (١٥٥). (هن لاءِ لاٿو سون تہ اي ڪافرؤ!) متان چوڻ لڳو تہ اسان کان اڳ وارين ٻن ٽولين کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) تي ڪتاب نہ لاٿو ويو آهي ۽ اسين سندن پڙهي پڙهائي کان بيخبر هئاسون (١٥٦). يا چئو تہ جيڪڏهن اسان تي ڪو ڪتاب نازل ٿئي ها تہ (اسين) ضرور اُنهن کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيون ها، پوءِ بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان (روشن) دليل ۽ هدايت ۽ ٻاجھ اوهان وٽ آئي آهي، پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله جي آيتن کي ڪوڙ چوي ۽ ڪائنن منهن موڙي؟ جيڪي اسان جي آيتن کان منهن موڙيندا تن کي اُنهيءَ سببان بڇڙي عذاب جي سزا ڏينداسون جو منهن موڙيندا هئا (١٥٧).

هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ رَبُّكَ اَوْ يَاْتِيَ
بَعْضُ اٰيٰتِ رَبِّكَ ؕ يَوْمَ يَاْتِيْ بَعْضُ اٰيٰتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
اِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ فِيْۤ اِيْمَانِهَا خَيْرًا ؕ قُلِ
انْتَظِرُوْۤا اِنَّا مُنْتَظِرُوْنَ ﴿۱۵۸﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا دِيْنَهُمْ وَكَانُوْا شِيَعًا
لَّسْتَ مِنْهُمْ فِيْ شَيْءٍ ؕ اِنَّمَاۤ اَمْرُهُمْ اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوْا
يَفْعَلُوْنَ ﴿۱۵۹﴾ مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ عَشْرُ اَمْثَالِهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰۤى اِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۱۶۰﴾ قُلْ اِنَّنِيْ
هَدٰىنِيْ رَبِّيْۤ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۚ دِيْنًا قِيَمًا مِّلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ
حَنِيْفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۶۱﴾ قُلْ اِنَّ صَلَاتِيْ وَنُسُكِيْ وَ
مَحْيَايَ وَمَمَاتِيْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۶۲﴾ لَا شَرِيْكَ لَهٗ ۚ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ
وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۱۶۳﴾ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِيْ رَبًّا وَّهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ؕ
وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ اِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۚ ثُمَّ اِلٰى
رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۶۴﴾ وَهُوَ الَّذِيْ
جَعَلَكُمْ خَلٰٓئِفَ الْاَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ
فِيْ مَاۤ اٰتٰىكُمْ ؕ اِنَّ رَبَّكَ سَرِيْعُ الْعِقَابِ ۖ وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۶۵﴾ ع

هن کان سواءِ انتظار نہ کندا آهن تہ وٽن ملائڪ اچن يا تنهنجو پالڻهار اچي يا تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون اچن، جنهن ڏينهن تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون ايندي ون (تنهن ڏينهن) اهڙي ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس ايمان آڻڻ فائدو نہ ڏيندو جنهن اڳ ايمان نہ آندو هوندو يا پنهنجي ايمان ۾ چڱائي نہ ڪئي هوندي- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ (اوهين بہ) انتظار ڪريو اسين بہ انتظار ڪندڙ آهيون (١٥٨). جن پنهنجي دين کي ڏاروڏار ڪري ڇڏيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا تن سان تنهنجو ڪو واسطو نہ آهي- سندن ڪم الله جي ئي حوالي آهي وري جيڪي ڪندا آهن تنهن جي کين سُڌ ڏيندو (١٥٩). جيڪو ڪا چڱائي (الله جي حضور ۾) آڻيندو تنهن لاءِ اُن جهڙيون ڏهوڻيون آهن، ۽ جيڪو بڇڙائي آڻيندو تنهن کي اُن جهڙيءَ کان سواءِ (ٻي) سزا نہ ڏبي ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪبو (١٦٠). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ منهنجي پالڻهار مون کي سڌيءَ واٽ ڏانهن هدايت ڪئي آهي، جو محڪم دين ابراهيم حنيف (خدا ڏانهن هڪ طرفي) جو طريقو آهي، ۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نہ هو (١٦١). (اي پيغمبر! ڪين هيءُ بہ) چؤ تہ منهنجي نماز ۽ منهنجون مڙئي عبادتون ۽ منهنجو جيئڻ ۽ منهنجو مرڻ (سڀ) جهانن جي پالڻهار الله لاءِ آهي (١٦٢). ان جو ڪو شريڪ نہ آهي، ۽ مون کي اُن لاءِ حڪم ٿيل آهي ۽ آءٌ پهريون مسلمان آهيان (١٦٣). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله کان سواءِ ٻيو پالڻهار ڇو گهران؟ حالانڪ اُهو هر شيءِ جو پالڻهار آهي- ۽ سڀ ڪو ماڻهو جيڪي ڪندو سو (بار) رڳو مٿس هوندو، ۽ ڪو کڻندڙ ٻئي جو بار نہ کڻندو، وري اوهان کي پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ جو هنڌ آهي پوءِ جنهن ڳالهہ بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (١٦٤). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن اوهان کي زمين جو بادشاهہ ڪيو آهي ۽ اوهان مان ڪن جا درجا ڪن کان هن لاءِ بلند ڪيائين تہ جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس تنهن ۾ اوهان کي پرکي- ڇو تہ تنهنجو پالڻهار جلد سزا ڏيندڙ (بہ) آهي ۽ بيشڪ اُهو بخشڻهار مهربان (بہ) آهي (١٦٥).

سُوْرَةُ الْاَعْرَافِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓمّٓصٓ ﴿١﴾ كِتٰبٌ اُنْزِلَ اِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِىْ صَدْرِكَ حَرَجٌ
مِّنْهُ لِتُنْذِرَ بِهٖ وَذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٢﴾ اِتَّبِعُوْا مَآ اُنْزِلَ
اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءَ ؕ قَلِيْلًا مَّا
تَذَكَّرُوْنَ ﴿٣﴾ وَكَمْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا فَجَآءَهَا بَاْسُنَا بَيَاتًا
اَوْ هُمْ قَآئِلُوْنَ ﴿٤﴾ فَمَا كَانَ دَعْوٰىهُمْ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَآ اِلَّاۤ اَنْ
قَالُوْۤا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٥﴾ فَلَنَسْـَٔلَنَّ الَّذِيْنَ اُرْسِلَ اِلَيْهِمْ
وَلَنَسْـَٔلَنَّ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَّمَا كُنَّا
غَآئِبِيْنَ ﴿٧﴾ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذِ ِۨالْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ
الَّذِيْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَظْلِمُوْنَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ
مَكَّنّٰكُمْ فِى الْاَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيْهَا مَعَايِشَ ؕ قَلِيْلًا مَّا
تَشْكُرُوْنَ ﴿١٠﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنٰكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنٰكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ
اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ ۖ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ لَمْ يَكُنْ مِّنَ السّٰجِدِيْنَ ﴿١١﴾

سورة اَعراف مڪي آهي ۽ هيءَ ٻه سؤ
ڇهه آيتون ۽ ڇوويهه رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

المص (١). (اي پيغمبر! هي) ڪتاب تو ڏانهن لاٿو ويو ته ساڻس (ماڻهن کي) ڊيڄارين تنهن ڪري ان بابت تنهنجي سيني ۾ ڪا تنگي نه ٿيڻ گهرجي ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت آهي (٢). جيڪي اوهان ڏانهن اوهان جي پالڻهار کان لاٿو ويو تنهن جي پيروي ڪريو ۽ اُن (اللّٰه) کان سواءِ ٻين دوستن جي پيروي نه ڪريو- اوهان (تمام) گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (٣). ۽ گهڻائي ڳوٺ هئا جي ويران ڪياسون پوءِ (يا) راتو واه (سمهڻ مهل) اُنهن کي اسان جو عذاب پهتو يا اُهي منجهند جو ننڊ ڪرڻ وارا هئا (۴). پوءِ جڏهن ڪين اسان جو عذاب پهتو (تڏهن) سندين پڪار هن چوڻ کان سواءِ نه هئي ته اسين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ هئاسون! (٥). پوءِ جن ڏانهن پيغمبر موڪليا ويا تن کان (به) ضرور پڇنداسون ۽ پيغمبرن کان (به) ضرور پڇنداسون (٦). پوءِ (سندن ڪرتوت) مٿن علم سان بيان ڪنداسون ۽ اسين پري نه هئاسون (٧). ۽ اُن ڏينهن (عملن جي) تور سچ آهي، پوءِ جن جا پَلڙا ڳرا ٿيا سي ئي ڇٽل آهن (٨). ۽ جن جا پلڙا هلڪا ٿيا سي اُهي آهن جن پاڻ کي انهيءَ سببان نقصان لاتو جو اسان جي آيتن بابت انڪار ڪندا هئا (٩). ۽ بيشڪ اوهان کي زمين ۾ ٽڪايوسون ۽ منجهس اوهان لاءِ گذران (جو اُپاءُ) رکيوسون- (پر اوهين) ٿورو شڪر ڪندا آهيو (١٠). ۽ بيشڪ اوهان کي پيدا ڪيوسون وري اوهان جي شڪل ٺاهي سون وري ملائڪن کي چيو سون ته آدم کي سجدو ڪريو پوءِ شيطان کان سواءِ (ٻين) سجدو ڪيو(شيطان) سجدي ڪندڙن مان نه ٿيو (١١).

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَ ؕ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۚ خَلَقْتَنِىْ
مِنْ نَّارٍ وَّخَلَقْتَهٗ مِنْ طِيْنٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُوْنُ لَكَ
اَنْ تَتَكَبَّرَ فِيْهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصّٰغِرِيْنَ ﴿١٣﴾ قَالَ اَنْظِرْنِىْۤ
اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿١٤﴾ قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿١٥﴾ قَالَ فَبِمَاۤ اَغْوَيْتَنِىْ
لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِّنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ
وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَآئِلِهِمْ ؕ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ
شٰكِرِيْنَ ﴿١٧﴾ قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُوْمًا مَّدْحُوْرًا ؕ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ
لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿١٨﴾ وَيٰۤاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ
الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا
مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٩﴾ فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطٰنُ لِيُبْدِىَ لَهُمَا مَاوٗرِىَ
عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهٰكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ
اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَيْنِ اَوْ تَكُوْنَا مِنَ الْخٰلِدِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَاۤ اِنِّىْ
لَكُمَا لَمِنَ النّٰصِحِيْنَ ﴿٢١﴾ ۙ فَدَلّٰىهُمَا بِغُرُوْرٍ ۚ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ؕ وَنَادٰىهُمَا رَبُّهُمَاۤ اَلَمْ
اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَّكُمَاۤ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٢٢﴾

(الله) چيو تہ توکي سجدي ڪرڻ کان ڪهڙي (ڳالھ) جهليو؟ جڏهن تہ توکي حڪم (بہ) ڪيم۔ چيائين تہ آءٌ کانئس ڀلو آهيان، مون کي باه مان پيدا ڪيو اٿيئي ۽ اُن کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو اٿيئي (١٢). (الله) چيو تہ اُن (آسمان) مان هيٺ لهي وڃ توکي منجهس وڏائي ڪرڻ نہ جڳائيندي آهي تنهن ڪري (تون) نڪر ڇو تہ تون خوار ٿيلن مان آهين (١٣). چيائين قيامت جي ڏينهن تائين مون کي مهلت ڏي (١٤). (الله) فرمايو تہ يقيناً تون مهلت ڏنلن مان آهين (١٥). چيائين تہ اِنهيءَ سببان جو تو مون کي گمراھ ڪيو (آءٌ تہ) ماڻهن لاءِ تنهنجيءَ سڌيءَ واٽ تي ضرور وهندس (١٦). پوءِ سندن اڳيان ۽ سندن پوئتان ۽ سندن سڄي پاسي کان ۽ سندن کٻي پاسي کان وٽن ايندس ۽ منجهائن گهڻا شڪر ڪندڙ نہ لهندين (١٧). (الله) فرمايو تہ تون آسمانن مان خوار (ٿي) تڙيل ٿي نڪري وڃ اُنهن مان جيڪو تنهنجي تابعداري ڪندو (تنهن کي ۽ توکي دوزخ ۾ وجهي) اوهان مڙني مان دوزخ ضرور ڀريندس (١٨). ۽ (چيو سون تہ) اي آدم! تون ۽ تنهنجي زال بهشت ۾ وڃي رهو ۽ (جيڪي وڻيو سو) جتان وڻيو تتان کائو ۽ هِن وڻ کي ويجها نہ وڃجو نہ تہ ظالمن مان ٿيندؤ (١٩). پوءِ شيطان اُنهن کي هن لاءِ وسوسو وڌو تہ سندن اُگهڙن مان جيڪي کانئن ڍڪيل هو سو اُنهن لاءِ ظاهر ڪري ۽ چيائين تہ اوهان جي پالڻهار اوهان کي هن وڻ کان هن ڌاران نہ جهليو آهي تہ متان اوهين ملائڪ ٿي پئو يا (اُن ۾) سدائين رهڻ وارن مان ٿي پئو (٢٠). ۽ ساک کڻي اُنهن کي چيائين تہ آءٌ (تہ) اوهان جو خير خواه آهيان (٢١). پوءِ اُنهن کي ٺڳيءَ سان لاڙي وڌائين، پوءِ جنهن مهل وڻ مان چکيائون (تنهن مهل) سندين اُگهڙ کين ظاهر ٿي پئي ۽ بهشت جي وڻ مان پن (هڪ ٻئي سان ڳنڍي) پاڻ تي ويڙهڻ لڳا۔ ۽ سندن پالڻهار اُنهن کي سڏيو (۽ چيائين تہ) اوهان کي هن وڻ کان نہ جهليو هوم ڇا؟ ۽ اوهان کي نہ چيو هوم ڇا تہ شيطان اوهان جو پڌرو ويري آهي؟ (٢٢).

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا ٚ وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ ﴿۲۳﴾ قَالَ اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمْ فِي
الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿۲۴﴾ قَالَ فِيْهَا تَحْيَوْنَ وَفِيْهَا
تَمُوْتُوْنَ وَمِنْهَا تُخْرَجُوْنَ ﴿۲۵﴾ ع يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا
يُّوَارِيْ سَوْاٰتِكُمْ وَرِيْشًا ۭ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ۙ ذٰلِكَ خَيْرٌ ۭ ذٰلِكَ مِنْ
اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿۲۶﴾ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ
كَمَآ اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَا ۭ
اِنَّهٗ يَرٰىكُمْ هُوَ وَقَبِيْلُهٗ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۭ اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ
اَوْلِيَاۗءَ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۲۷﴾ وَاِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً قَالُوْا وَجَدْنَا
عَلَيْهَآ اٰبَاۗءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَا ۭ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَاْمُرُ بِالْفَحْشَاۗءِ ۭ
اَتَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۸﴾ قُلْ اَمَرَ رَبِّيْ بِالْقِسْطِ قف
وَاَقِيْمُوْا وُجُوْهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَّادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ
لَهُ الدِّيْنَ ۥ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُوْدُوْنَ ﴿۲۹﴾ ط فَرِيْقًا هَدٰى وَ
فَرِيْقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلٰلَةُ ۭ اِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيٰطِيْنَ
اَوْلِيَاۗءَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿۳۰﴾

چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان پاڻ تي ظلم ڪيو آهي ۽ جيڪڏهن (تون) اسان کي نہ بخشيندين ۽ اسان تي ٻاجھ نہ ڪندين تہ ضرور خساري وارن مان ٿينداسون (٢٣). (الله) فرمايو تہ هيٺ لهي وڃو اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جا ويري آهيو، ۽ اوهان لاءِ زمين ۾ رهڻ جو هنڌ ۽ (گذران جو) سامان (ڪنهن) وقت تائين (ٺهرايل) آهي (٢٤). (الله) چيو تہ اوهين منجهس حياتي گذاريندؤ ۽ منجهس مرندؤ ۽ منجهانئس (جيئرا ٿي) نڪرندؤ (٢٥). اي آدم جا اولاد! اوهان تي هڪ پوشاڪ بيشڪ لاٿي سون جا اوهان جي اُگهڙن کي ڍڪيندي ۽ سينگار جا ڪپڙا۔ ۽ پرهيزگاري جي پوشاڪ اِها (سيني ڪان) ڀلي آهي اِها الله جي نشانين مان آهي مانَ اُهي نصيحت وٺن (٢٦). اي آدم جا اولاد! شيطان اوهان کي اهڙيءَ طرح فتني ۾ نہ وجهي جهڙيءَ طرح اوهان جي ماءُ پيءُ کي بهشت مان ٻاهر ڪڍيائين جو سندين پوشاڪ کائن هن لاءِ ڇڪي لاٿائين تہ کين سندن اُگهڙ ڏيکاري۔ سچ آهي تہ اُهو پاڻ ۽ سندس لشڪر جتان اوهين اُنهن کي ڏسي نہ سگهندا آهيو (تتان اُهي) اوهان کي ڏسندا آهن۔ جيڪي نہ مڃيندا آهن تن جو اسان شيطانن کي دوست بڻايو آهي (٢٧). ۽ (پڻ انهن جا دوست جي) جڏهن ڪو بي حيائي جو ڪم ڪن ٿا (تڏهن) چون ٿا تہ اُن (واٽ) تي اسان پنهنجا ابا ڏاڏا (هلندا) ڏٺاسون ۽ الله اسان کي اُنهن (جي ڪرڻ) جو حڪم ڪيو آهي۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ بيشڪ الله بي حيائيءَ جي ڪمن جو حڪم نہ ڪندو آهي۔ اوهين الله تي اُهو (ڪوڙ) ڇو چوندا آهيو جنهن جي (سند) اوهين نہ ڄاڻندا آهيو؟ (٢٨). چؤ تہ تنهنجي پالڻهار انصاف جو حڪم ڪيو آهي، ۽ (حڪم ڪيو اٿس تہ) پنهنجا منهن سڀ ڪنهن نماز مهل (الله ڏانهن) سڌا ڪريو ۽ اُن لاءِ سچا دينداز ٿي سندس عبادت ڪريو۔ جيئن پهريون اوهان کي پيدا ڪيائين تيئن (اوهين) موٽندؤ (٢٩). هڪ ٽوليءَ کي هدايت ڪيائين ۽ ٻيءَ ٽوليءَ تي گمراهي لازم ٿي چڪي آهي۔ ڇو تہ اُنهن الله کان سواءِ شيطانن کي مددگار ڪري ورتو آهي ۽ ڀانئيندا آهن تہ پاڻ هدايت وارا آهن (٣٠).

يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ خُذُوْا زِيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَّكُلُوْا وَاشْرَبُوْا وَلَا
تُسْرِفُوْا ۚ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿۳۱﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِيْنَةَ اللّٰهِ الَّتِيْٓ
اَخْرَجَ لِعِبَادِهٖ وَالطَّيِّبٰتِ مِنَ الرِّزْقِ ؕ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِي
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَّوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ
يَّعْلَمُوْنَ ﴿۳۲﴾ قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَ
الْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا
وَّاَنْ تَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ
اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۳۴﴾ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ اِمَّا
يَاْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ ۙ فَمَنِ اتَّقٰى وَاَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا
وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۳۶﴾ فَمَنْ
اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ
يَنَالُهُمْ نَصِيْبُهُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا
يَتَوَفَّوْنَهُمْ ۙ قَالُوْٓا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ
قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿۳۷﴾

اي آدم جا اولاد سڀ ڪنهن نماز مهل پنهنجي زينت (جي پوشاڪ) ڍڪيو ۽ کائو ۽ پيئو ۽ اجايو نہ وڃايو۔ ڇو تہ الله اَجائي وڃائيندڙ کي دوست نہ رکندو آهي (٣١). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله جي (بڻايل) زينت جيڪا، پنهنجن ٻانهن لاءِ پيدا ڪئي اٿس ۽ روزيءَ مان سٺيون، شيون ڪنهن حرام ڪيون آهن؟ چؤ تہ اُهي (شيون) دنيا جي حياتيءَ ۾ (۽) خلاصيون قيامت جي ڏينهن مؤمنن لاءِ آهن۔ اهڙيءَ طرح جا قوم ڄاڻندي آهي تنهن لاءِ نشانيون بيان ڪندا آهيون (٣٢). (اي پيغمبر!) چؤ تہ منهنجي پالڻهار بي حيائي جي ڪمن مان جيڪي ظاهر هجي ۽ جيڪي ڳجهو هجي ۽ (سڀ) گناه ۽ ناحق حد کان لنگهڻ ۽ اهڙيءَ شيءِ کي اوهان جو الله سان شريڪ ڪرڻ جنهن بابت ڪا حجت نہ لاٿي اٿس ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهيو سو الله تي چوڻ، اِهي ئي حرام ڪيون آهن (٣٣). ۽ هر ڪنهن امت جو هڪ وقت ٺهرايل آهي، پوءِ جڏهن سندن مدت پهچندي (تڏهن) هڪ گهڙي نہ ڪي دير ڪندا ۽ نہ ڪي اَڳيرو ويندا (٣٤). اي آدم جا اولاد! جيڪڏهن اوهان وٽ اوهان مان پيغمبر اچن (جي) اوهان کي منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائين تہ جيڪي ڊڄندا ۽ پاڻ سڌاريندا تن کي نہ ڪو ڀؤ آهي ۽ نہ ڪي اُهي غمگين ٿيندا (٣٥). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو ۽ انهن (جي قبولڻ) کان وڏائي ڪئي سي دوزخي آهن، اُهي اُن ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٣٦). جنهن الله تي ڪوڙو ناهہ ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ انهن کي (لوح محفوظ ۾) لکيل مان سندن حصو (سک ۽ ڏک جو) ملندو رهندو۔ تان جو جنهن مهل اسان جا قاصد (ملائڪ) سندن روح ڪڍڻ لاءِ ايندا (تڏهن کين) چوندا تہ اوهين الله کان سواءِ جن کي سڏيندا هيؤ سي ڪٿي آهن؟ چوندا تہ اسان کان ڀلجي ويا ۽ پاڻ تي شاهدي ڏيندا تہ پاڻ ڪافر هئا (٣٧).

قَالَ ادْخُلُوْا فِیْٓ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ
فِی النَّارِ ؕ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَّعَنَتْ اُخْتَهَا ؕ حَتّٰٓی اِذَا ادَّارَكُوْا فِیْهَا
جَمِیْعًا ۙ قَالَتْ اُخْرٰىهُمْ لِاُوْلٰىهُمْ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ اَضَلُّوْنَا فَاٰتِهِمْ
عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ؕ۬ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَّلٰكِنْ لَّا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۸﴾
وَقَالَتْ اُوْلٰىهُمْ لِاُخْرٰىهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَیْنَا مِنْ فَضْلٍ
فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿۳۹﴾ ع اِنَّ الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰیٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمَآءِ وَلَا
یَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتّٰی یَلِجَ الْجَمَلُ فِیْ سَمِّ الْخِیَاطِ ؕ وَكَذٰلِكَ
نَجْزِی الْمُجْرِمِیْنَ ﴿۴۰﴾ لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَّمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ؕ
وَكَذٰلِكَ نَجْزِی الظّٰلِمِیْنَ ﴿۴۱﴾ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَاۤ ؗ اُولٰٓىِٕكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۚ هُمْ فِیْهَا
خٰلِدُوْنَ ﴿۴۲﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِیْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ تَجْرِیْ مِنْ
تَحْتِهِمُ الْاَنْهٰرُ ۚ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ هَدٰىنَا لِهٰذَا ۫ وَمَا كُنَّا
لِنَهْتَدِیَ لَوْلَاۤ اَنْ هَدٰىنَا اللّٰهُ ۚ لَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ؕ
وَنُوْدُوْۤا اَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ اُوْرِثْتُمُوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۴۳﴾

(الله) چوندو تہ اُنھيءَ ٽوليءَ سان دوزخ ۾ گھڙو جيڪي اوھان کان اڳ جنن ۽ ماڻھن مان گذري ويا- جنھن مھل ھڪ ٽولي پئي گھڙندي (تنھن مھل) پنھنجي سنگت تي لعنت پئي ڪندي- تان جو جنھن مھل منجھس مڙئي گھڙندا (تنھن مھل) سندن پوئين ٽولي پنھنجي پھرينءَ ٽوليءَ لاءِ چوندي تہ اي اسان جا پالڻھار! ھنن اسان کي گمراھ ڪيو ھو تنھن ڪري اِنھن کي باھ جو ٻيڻو عذاب ڏي- (الله) چوندو تہ سڀ ڪنھن لاءِ ٻيڻو عذاب آھي پر اوھين نہ ٿا ڄاڻو (٣٨). ۽ منجھائن پھرين (ٽولي) اُنھن مان پوئين لاءِ چوندي تہ اسان تي اوھان جي ڪا وڏائي ڪانھي تنھنڪري جيڪي ڪمايو ھيوَ تنھن سببان عذاب (جو مزو) چکو (٣٩). جن اسان جي حڪمن کي ڪوڙو ڀانيو ۽ کانئن وڏائي ڪئي تن لاءِ آسمان جا دروازا نہ کوليا ويندا ۽ نہ کي ايستائين بھشت ۾ گھڙندا جيستائين اُٺ سُئيءَ جي ناڪي مان (نہ) لنگھي- ۽ اھڙيءَ طرح ڏوھارين کي سزا ڏيندا آھيون (٤٠). اُنھن لاءِ وڇاڻو (بہ) دوزخ جو ھوندو ۽ سندن مٿان پوش (بہ دوزخ جو) رھندو- ۽ اھڙي طرح ظالمن کي سزا ڏيندا آھيون (٤١). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ڪنھن ماڻھو کي سندس وس کان وڌيڪ تڪليف ڏيندا ئي نہ آھيون، اھي بھشتي آھن، اُھي منجھس سدائين رھڻ وارا آھن (٤٢). ۽ جيڪو غير سندن دلين ۾ ھوندو سو ڪڍي ڇڏينداسون سندن (ماڙين جي) ھيٺان واھيون پيون وھنديون، ۽ چوندا تہ سڀ ساراھ اُنھيءَ الله کي ڄڳائي جنھن اسان کي ھن (بھشت) ڏانھن رستو لاتو- جيڪڏھن الله اسان کي ھدايت نہ ڪري ھا تہ ڪڏھن اسين ھدايت نہ لھون ھا! بيشڪ اسان وٽ اسان جي پالڻھار جا پيغمبر سچ وٺي آيا- ۽ سڏيو ويندن تہ ھي بھشت (اوھان کي ڏنو ويو) اُن جا اِنھيءَ سببان (اوھين) وارث آھيو جو (چڱائي) ڪندا ھيؤ (٤٣).

وَنَادٰۤى اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَصْحٰبَ النَّارِ اَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُّمْ مَّا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا ؕ قَالُوْا نَعَمْ ۚ فَاَذَّنَ
مُؤَذِّنٌۢ بَيْنَهُمْ اَنْ لَّعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿۴۴﴾ الَّذِيْنَ يَصُدُّوْنَ
عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ كٰفِرُوْنَ ﴿۴۵﴾
وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ۚ وَعَلَى الْاَعْرَافِ رِجَالٌ يَّعْرِفُوْنَ كُلًّاۢ بِسِيْمٰىهُمْ ۚ
وَنَادَوْا اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ اَنْ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ ۟ لَمْ يَدْخُلُوْهَا وَهُمْ يَطْمَعُوْنَ ﴿۴۶﴾
وَاِذَا صُرِفَتْ اَبْصَارُهُمْ تِلْقَآءَ اَصْحٰبِ النَّارِ ۙ قَالُوْا رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَنَادٰۤى اَصْحٰبُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا
يَّعْرِفُوْنَهُمْ بِسِيْمٰىهُمْ قَالُوْا مَاۤ اَغْنٰى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۴۸﴾ اَهٰۤؤُلَآءِ الَّذِيْنَ اَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ ؕ
اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَاۤ اَنْتُمْ تَحْزَنُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَنَادٰۤى
اَصْحٰبُ النَّارِ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ اَنْ اَفِيْضُوْا عَلَيْنَا مِنَ الْمَآءِ اَوْ مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ؕ قَالُوْۤا اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۵۰﴾ الَّذِيْنَ
اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَهْوًا وَّلَعِبًا وَّغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ
نَنْسٰىهُمْ كَمَا نَسُوْا لِقَآءَ يَوْمِهِمْ هٰذَا ۙ وَمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿۵۱﴾

۽ بهشتي دوزخين کي سڏيندا ۽ (چوندا) ته اسان جي پالڻهار اسان سان جيڪو انجام ڪيو سو بيشڪ سچو لڌوسون پوءِ اوهان جي پالڻهار اوهان سان جيڪو انجام ڪيو هو سو سچو نه لڌوَ ڇا؟ چوندا ته هائو! پوءِ سڏيندڙ سندن وچ ۾ سڏيندو ته اُنهن ظالمن تي الله جي لعنت آهي (۴۴). جيڪي الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا رهيا ۽ اُن (واٽ) جي ڏنگائي گهرندا رهيا، ۽ اُهي آخرت کي نه مڃيندڙ هئا (۴۵). ۽ سندن وچ ۾ پردو ڪيو ويندو، ۽ اعراف ۾ اهڙا ماڻهو هوندا جو سڀ ڪنهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا- ۽ بهشتين کي سڏي السلام عليڪم چوندا، (اجا) اُن ۾ (پاڻ) نه گهڙيا هوندا ۽ اُهي اُميدوار هوندا (۴٦). ۽ جڏهن سندن اکيون دوزخين ڏانهن ڦيرايون ويندين (تڏهن) چوندا ته اي اسان جا پالڻهار اسان کي ظالم ٽوليءَ سان گڏ نه ڪر (۴۷). ۽ اعراف وارا جن ماڻهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا تن کي سڏيندا چوندا ته اوهان جيڪي گڏ ڪيو هو سو ۽ جيڪا وڏائي ڪندا هيؤ تنهن اوهان کان ڪجهه به نه ٽاريو (۴۸). هي اُهي (ماڻهو نه) آهن ڇا جن لاءِ اوهين (دنيا ۾) قسم کڻندا هيؤ ته الله مٿن ٻاجه نه ڪندو (يعني بهشت ۾ نه گهيڙيندن)؟ (اُنهن کي حڪم ٿيو آهي ته) بهشت ۾ گهڙو اوهان کي ڪو ڀؤ نه آهي ۽ نڪي اوهين غمگين رهندؤ (۴۹). ۽ دوزخي بهشتين کي سڏيندا (چوندا) ته ڪجهه پاڻي اسان تي پلٽيو يا الله اوهان کي جيڪي رزق ڏنو آهي تنهن مان (ڪجهه ڏيو)- چوندا ته الله اُهي ٻئي اُنهن ڪافرن تي حرام ڪيا آهن (۵۰). جن پنهنجي دين کي تماشو ۽ راند ڪري ورتو ۽ انهن کي دنيا جي حياتيءَ ٺڳيو، پوءِ اُنهن کي اڄ ائين وساريوسون جيئن (اُنهن) پنهنجي هِن ڏينهن جي ملڻ کي وساريو هو ۽ (جيئن) اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا (۵۱).

وَلَقَدْ جِئْنٰهُمْ بِكِتٰبٍ فَصَّلْنٰهُ عَلٰى عِلْمٍ هُدًى وَّرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا تَاْوِيْلَهٗ ؕ يَوْمَ يَاْتِيْ
تَاْوِيْلُهٗ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ نَسُوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ
رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ فَهَلْ لَّنَا مِنْ شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوْا لَنَآ اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ
غَيْرَ الَّذِيْ كُنَّا نَعْمَلُ ؕ قَدْ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا
كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٥٣﴾ ع اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۫ يُغْشِي الَّيْلَ
النَّهَارَ يَطْلُبُهٗ حَثِيْثًا ۙ وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُوْمَ مُسَخَّرٰتٍۭ
بِاَمْرِهٖ ؕ اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ ؕ تَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٥٤﴾ اُدْعُوْا
رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوْا
فِي الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا وَادْعُوْهُ خَوْفًا وَّطَمَعًا ؕ اِنَّ رَحْمَتَ
اللّٰهِ قَرِيْبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ الَّذِيْ يُرْسِلُ الرِّيٰحَ
بُشْرًاۢ بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهٖ ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا
سُقْنٰهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَآءَ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ مِنْ
كُلِّ الثَّمَرٰتِ ؕ كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿٥٧﴾

۽ بيشڪ اُنهن کي هڪ ڪتاب ڏنوسون جنهن کي ڄاڻ سان کولي بيان ڪيوسون ۽ اُنهيءَ قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي جي مڃيندا آهن (٥٢). (ڪافر) هن کان سواءِ انتظار نہ ڪندا آهن تہ اُن (جي وعدي) جي مراد اچي- جنهن ڏينهن سندن مراد ايندي (تنهن ڏينهن) جن اُن کي اڳي وساريو هو سي چوندا تہ بيشڪ اسان جي پالڻهار جا پيغمبر سچ سان آيا، پوءِ (اڄ) اسان لاءِ ڪي سفارش ڪرڻ وارا (ڪين) آهن؟ جو اسان لاءِ پارت ڪن يا وري موٽايا وڃون تہ جيڪي (عمل) ڪياسون تن کان سواءِ ٻيا (چڱا) عمل ڪريون- بيشڪ پاڻ کي نقصان لاتائون ۽ جيڪو ٺاھ ٺاهيندا هئا سو ڪانئن ڀلجي ويو (٥٣). اوهان جو پالڻهار اُهو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو وري عرش تي متوجہ ٿيو، رات سان ڏينهن کي ڍڪيندو آهي (وري ڏينهن) اُن (جي ڪڍ) جلد ايندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا سندس حڪم سان نوايل آهن- خبردار پيدا ڪرڻ ۽ حڪم ڪرڻ اُن جو (ڪم) آهي جهانن جو پالڻهار الله وڏي برڪت وارو آهي (٥٤). پنهنجي پالڻهار کي زاري ڪندڙ ۽ ڳجهيءَ طرح سڏيو ڇو تہ اُهو حد کان لنگھندڙن کي دوست نہ رکندو آهي (٥٥). ۽ اوهين ملڪ ۾ اُن جي سڌاري کان پوءِ فساد نہ وجهو ۽ ان (الله) کي ڀوائتا ۽ آسائتا ٿي سڏيو ڇو تہ الله جي ٻاجھ ڀلارن کي ويجهي آهي (٥٦). ۽ اُهو (الله) آهي جو وائن کي پنهنجي رحمت (واريءَ برسات) جي اڳيان خوش خبري ڏيندڙ ڪري گھلائيندو آهي- تان جو جنهن مهل (اُهي) ڳرن ڪڪرن کي کڻن ٿيون تہ اُنهن کي ڪنهن غير آباد ديھ ڏانهن روانو ڪريون ٿا پوءِ اُنهن (ڪڪرن) مان پاڻي وسايون ٿا پوءِ اُن سان هر جنس جا ميوا ڄمايون ٿا- اهڙيءَ طرح اسين مئن کي (قبرن مان) ٻاهر ڪڍندا سون تہ مانَ اوهين نصيحت وٺو (٥٧).

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهٗ بِاِذْنِ رَبِّهٖ ۚ وَالَّذِيْ خَبُثَ
لَا يَخْرُجُ اِلَّا نَكِدًا ؕ كَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّشْكُرُوْنَ ﴿٥٨﴾ ع
لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا
لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اِنِّيْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿٥٩﴾
قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ
يٰقَوْمِ لَيْسَ بِيْ ضَلٰلَةٌ وَّلٰكِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦١﴾
اُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَاَنْصَحُ لَكُمْ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٢﴾
اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ
لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوْا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَنْجَيْنٰهُ
وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ فِي الْفُلْكِ وَاَغْرَقْنَا الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ
اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عَمِيْنَ ﴿٦٤﴾ ع وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ هُوْدًا ؕ قَالَ
يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٦٥﴾
قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِيْ
سَفَاهَةٍ وَّاِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يٰقَوْمِ
لَيْسَ بِيْ سَفَاهَةٌ وَّلٰكِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٧﴾

۽ (جا) سٺي زمين (آهي تنهن) جا سلا سندس پالڻهار جي حڪم سان ڄمندا آهن۔ ۽ جيڪا اوٺي آهي (تنهن جا سلا) خراب سلن کان سواءِ ٻيا نہ ڄمندا آهن۔ اهڙيءَ طرح جيڪا قوم شڪرانو ڪندڙ آهي تنهن لاءِ نشانيون طرحين طرحين بيان ڪندا آهيون (٥٨). بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن پيغمبر ڪري موڪليوسون. پوءِ چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن (الله) کان سواءِ ڪو اوهان جو خدا نہ آهي۔ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٥٩). سندس قوم جي سردارن چيو تہ اسين توکي پڌري گمراهيءَ ۾ (پيل) ڏسون ٿا (٦٠). چيائين تہ اي منهنجي قوم! مون کي ڪا گمراهي ڪانهي پر آءٌ جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان (٦١). اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچائيندو آهيان ۽ اوهان کي نصيحت ڪندو آهيان ۽ الله (جي پار) کان اُهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٦٢). اوهان کي (هن ڳالھ جو) عجب لڳو ڇا تہ اوهان جي پالڻهار کان هڪ سمجهاڻي اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان اوهان وٽ هن لاءِ آئي تہ اوهان کي ڊيڄاري ۽ تہ اوهين پرهيزگار ٿيو ۽ تہ اوهان تي ٻاجھ ڪئي وڃي؟(٦٣). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون پوءِ اُن کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي ٻيڙيءَ ۾ بچايوسون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي ٻوڙيوسون۔ ڇو تہ اُها انڌي قوم هئي (٦٤). ۽ عاد (قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ هود (پيغمبر ڪري موڪليوسون)۔ چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن (الله) کان سواءِ ڪو ٻيو اوهان جو خدا نہ آهي۔ پوءِ ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (٦٥). سندس قوم مان ڪافرن سردارن چيو تہ اسين بلاشڪ توکي بيوقوفيءَ ۾ ڏسندا آهيون ۽ اسين بلاشڪ توکي ڪوڙن مان ڀانئيندا آهيون (٦٦). چيائين تہ اي منهنجي قوم! مون کي ڪا بہ بيوقوفي ڪانهي پر آءٌ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان (٦٧).

أُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَاَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ اَمِيْنٌ ﴿٦٨﴾ اَوَعَجِبْتُمْ
اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ ؕ
وَاذْكُرُوْۤا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْۢ بَعْدِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّزَادَكُمْ
فِى الْخَلْقِ بَصْۜطَةً ۚ فَاذْكُرُوْۤا اٰلَآءَ اللّٰهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٦٩﴾
قَالُوْۤا اَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللّٰهَ وَحْدَهٗ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ
اٰبَآؤُنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَاۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٧٠﴾
قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَّغَضَبٌ ؕ
اَتُجَادِلُوْنَنِيْ فِيْۤ اَسْمَآءٍ سَمَّيْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّا
نَزَّلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ فَانْتَظِرُوْۤا اِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ
الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿٧١﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ
قَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَمَا كَانُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٧٢﴾ ع
وَاِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا ۘ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا
لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ
هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِيْۤ
اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٣﴾

اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايان ٿو ۽ آءٌ اوهان لاءِ امين نصيحت ڪندڙ آهيان (٦٨). (هن ڳالھ جو) عجب لڳوَ ڇا جو اوهان جي پالڻهار کان اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان سمجهاڻي هن لاءِ اوهان وٽ آئي تہ اوهان کي ڊيڄاري؟ ۽ (اوهين اُهو وقت بہ) ياد ڪريو جڏهن اوهان کي نوح جي قوم کان پوءِ (سندن) پيڙهيءَ تي وهاريائين ۽ اوهان کي جسماني طاقت ۾ وڌايائين، تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو تہ مانَ اوهين ڇٽو (٦٩). چيائون تہ (تون) هن لاءِ اسان وٽ آيو آهين ڇا تہ رڳو هڪ الله جي عبادت ڪريون ۽ اسان جا ابا ڏاڏا جن کي پوڄيندا هئا سي ڇڏي ڏيون؟ جيڪڏهن تون سچو آهين تہ جنهن (عذاب) کان اسان کي ڊيڄارين ٿو سو آڻ (٧٠). چيائين تہ بيشڪ اوهان تي اوهان جي پالڻهار وٽان عذاب ۽ ڏمر لازم ٿي چڪو آهي- اوهين مون ساڻ رڳو (اُنهن) نالن ۾ ڇو جهيڙو ڪندا آهيو جن تي اوهان ۽ اوهان جي ابن ڏاڏن ڇڙو نالو رکيو آهي جن (جي مڃڻ) بابت الله ڪو دليل نہ لاٿو آهي؟ پوءِ انتظار ڪريو بيشڪ آءٌ (بہ) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٧١). پوءِ اُن کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي پنهنجي ٻاجھ سان بچايوسون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن جي پاڙ پٽي ڇڏي سون، ۽ اُهي مؤمن نہ هئا (٧٢). ۽ ثمودين ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون)- چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا نہ آهي، بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان هڪ معجزو آيو آهي، هيءَ الله جي ڏاچي اوهان لاءِ نشاني آهي تنهن ڪري اُنهيءَ کي ڇڏي ڏيو تہ الله جي زمين ۾ چرندي رهي ۽ اُن کي ڪو ايذاءُ نہ پهچائجو نہ تہ اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب وٺندو (٧٣).

وَاذْكُرُوْٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْۢ بَعْدِ عَادٍ وَّبَوَّاَكُمْ
فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْ سُهُوْلِهَا قُصُوْرًا وَّتَنْحِتُوْنَ
الْجِبَالَ بُيُوْتًا ۚ فَاذْكُرُوْٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ
مُفْسِدِيْنَ ۝٧٤ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ
لِلَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُوْنَ اَنَّ صٰلِحًا
مُّرْسَلٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قَالُوْٓا اِنَّا بِمَآ اُرْسِلَ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ۝٧٥
قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا بِالَّذِيْٓ اٰمَنْتُمْ بِهٖ
كٰفِرُوْنَ ۝٧٦ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَ
قَالُوْا يٰصٰلِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ
الْمُرْسَلِيْنَ ۝٧٧ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِيْ دَارِهِمْ
جٰثِمِيْنَ ۝٧٨ فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَةَ رَبِّيْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلٰكِنْ لَّا تُحِبُّوْنَ النّٰصِحِيْنَ ۝٧٩
وَلُوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ۝٨٠ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ
شَهْوَةً مِّنْ دُوْنِ النِّسَآءِ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ۝٨١

۽ جڏهن اوهان کي عادين کان پوءِ پيڙهيءَ تي وهاريائين (سو احسان بہ) ياد ڪريو ۽ اوهان کي ملڪ ۾ جاءِ ڏنائين ۽ اُن جي پٽن مان ماڙيون ٺاهيندا آهيو ۽ ٽڪرن کي ٽُڪي گهر ٺاهيندا آهيو، تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو ۽ (اوهين) ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ نہ وجهو (٧۴). سندس قوم مان وڏائي ڪندڙن سردارن اُنهن کي چيو جن منجهائن هيٺن (ماڻهن) ايمان آندو هو تہ اوهين ڄاڻندا آهيو ڇا تہ صالح پنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان موڪليل آهي؟ اُنهن چيو تہ جنهن (شريعت) سان اُن کي موڪليو ويو آهي تنهن تي اسين ايمان آڻيندڙ آهيون (٧٥). وڏائي ڪندڙن چيو تہ جنهن تي اوهان ايمان آندو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون (٧٦). پوءِ ڏاچيءَ کي منبو ڪيائون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان بي فرمان ٿيا ۽ (ڇٽر ڪري) چيائون تہ اي صالح! جيڪڏهن پيغمبرن مان آهين تہ جنهن (عذاب) جو اسان سان انجام ڪيو اٿيئي سو اسان تي آڻ (٧٧). پوءِ زلزلي (جي عذاب) ورتن پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪُرنڌڙا ٿي (مري) ويا (٧٨). پوءِ (صالح) ڪانئن منهن موڙيو ۽ چيائين تہ اي منهنجي قوم! بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايم ۽ اوهان کي نصيحت ڪيم پر اوهين نصيحت ڪندڙن کي دوست نہ رکندا آهيو (٧٩). ۽ لوط کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ اوهين اهڙي بي حيائي ڇو ڪندا آهيو جا اوهان کان اڳ ساري جهان (جي ماڻهن) مان ڪنهن هڪ بہ نہ ڪئي آهي؟ (٨٠). جو اوهين عورتن کي ڇڏي نرن ڏانهن شهوت سان ويندا آهيو- بلڪ اوهين حد کان لنگهندڙ قوم آهيو (٨١).

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوْۤا اَخْرِجُوْهُمْ
مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ ﴿۸۲﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ
وَاَهْلَهٗۤ اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿۸۳﴾ وَاَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ؕ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۸۴﴾
وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ
مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ فَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوْا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا ؕ
ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۸۵﴾ ۚ وَلَا تَقْعُدُوْا
بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوْعِدُوْنَ وَتَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
مَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَتَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ وَاذْكُرُوْۤا اِذْ كُنْتُمْ
قَلِيْلًا فَكَثَّرَكُمْ ۪ وَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۸۶﴾ وَاِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ اٰمَنُوْا
بِالَّذِيْۤ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا فَاصْبِرُوْا
حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿۸۷﴾

۽ سندس قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نہ هئي تہ اُنهن کي (لوط سميت) پنهنجن ڳوٺن مان لوڏي ڇڏيو۔ ڇو تہ اِهي ماڻهو پاڪ ٿيڻ گهرن ٿا (٨٢). پوءِ اسان لوط کي ۽ سندس گهر وارن کي۔ سندس زال کان سواءِ۔ بچايو سون (اُها) رهيلن مان هئي (٨٣). ۽ مٿن (پٿرن جو) مينهن وسايو سون۔ پوءِ (اي پيغمبر) ڏس تہ ڏوهارين جي پڇاڙي ڪهڙي (خراب) ٿي (٨٤). ۽ مدين (وارن) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون)۔ چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا ڪونهي۔ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (چٽيون) نشانيون آيون آهن تنهن ڪري ماڻ ۽ تور پوري ڏيو ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نہ ڏيو ۽ ملڪ ۾ اُن جي سڌاري کان پوءِ فساد نہ وجهو۔ جيڪڏهن اوهين مؤمن آهيو تہ اِهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (٨٥). ۽ سڀ ڪنهن رستي تي هن لاءِ نہ ويهو تہ جيڪو الله کي مڃي تنهن کي ڌمڪايو ۽ الله جي واٽ کان جهليو ۽ اُن (واٽ) جي ڏنگائي گهرو، ۽ ياد ڪريو جڏهن اوهين ٿورڙا هيو تڏهن اوهان کي وڌايائين ۽ ڏسو تہ فساد وجهندڙن جي پڇاڙي ڪهڙي (بڇڙي) ٿي (٨٦). ۽ جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ اُنهيءَ کي مڃيو آهي جنهن سان موڪليو ويو آهيان ۽ ٻي ٽوليءَ نہ مڃيو آهي تہ (اوهان کي جڳائي تہ ايستائين) صبر ڪريو جيسين اسان جي وچ ۾ الله حڪم ڪري، ۽ اُهو چڱو حڪم ڪندڙ آهي (٨٧).

قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَنُخْرِجَنَّكَ
يٰشُعَيْبُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَآ اَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِيْ مِلَّتِنَا ؕ
قَالَ اَوَلَوْ كُنَّا كٰرِهِيْنَ ۚ﴿٨٨﴾ قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا
فِيْ مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰىنَا اللّٰهُ مِنْهَا ؕ وَمَا يَكُوْنُ لَنَآ اَنْ نَّعُوْدَ فِيْهَآ
اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا ؕ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ؕ عَلَى اللّٰهِ
تَوَكَّلْنَا ؕ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ
الْفٰتِحِيْنَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ
شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ﴿٩٠﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا
فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ۚۛ﴿٩١﴾ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا
فِيْهَا ۚۛ اَلَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَانُوْا هُمُ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلّٰى
عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ ۚ
فَكَيْفَ اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كٰفِرِيْنَ ﴿٩٣﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ
اِلَّآ اَخَذْنَآ اَهْلَهَا بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُوْنَ ﴿٩٤﴾
ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوْا وَّقَالُوْا قَدْ مَسَّ
اٰبَآءَنَا الضَّرَّآءُ وَالسَّرَّآءُ فَاَخَذْنٰهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٩٥﴾

سندس قوم مان هٺيلن سردارن (چٽر ڪري) چيو ته اي شعيب توکي ۽
جن توکي مڃيو آهي تن کي پنهنجي شهر مان ضرور لوڏينداسون يا ته اوهين
اسان جي ريت ۾ موٽي اچو (شعيب) چيو ته جيتوڻيڪ اسين اوهان جي
دين کي برو ڀانئيندڙ آهيون (ته به موٽنداسون ڇا)؟ (٨٨). جيڪڏهن اسين
اوهان جي ريت ۾ اُنهيءَ کان پوءِ جو الله اسان کي ڪانئس ڇڏايو، موٽي
اچون ته بيشڪ الله تي ڪوڙ مڙهيوسون. ۽ اسان جي پالڻهار الله جي گهُر
کان سواءِ اسان کي منجهس موٽڻ نه جڳائيندو آهي اسان جي پالڻهار جي
علم سڀني شين کي سمايو آهي اسين الله تي ڀروسو ڪريون ٿا. اي اسان
جا پالڻهار! اسان جي ۽ اسان جي قوم جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو
ڪر ۽ تون چڱو فيصلو ڪندڙ آهين (٨٩). ۽ سندس قوم مان ڪافرن
جي ٽولي (پنهنجن يارن کي) چيو ته جيڪڏهن اوهين شعيب جي تابعداري
ڪندؤ ته اوهين اتي جو اُتي نقصان وارا ٿيندؤ (٩٠). پوءِ اُنهن کي زلزلي
(جي عذاب) ورتو پوءِ پنهنجي جاين ۾ گوڏن ڀر ڪري (مري) ويا (٩١).
جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي ڄڻڪ اُنهن (ڳوٺن) ۾ رهيا ئي نه هئا.
جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي نقصان وارا هئا (٩٢). پوءِ ڪانئن منهن
موڙيائين ۽ چيائين ته اي منهنجي قوم! بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جا
پيغام پهچايا اٿم ۽ اوهان جي خير خواهي ڪيم تنهن ڪري (هاڻي)
ڪافر قوم تي ڇا لاءِ ڏک ڪريان؟ (٩٣). ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ پيغمبرن
مان ڪو به نه موڪليو سون پر اُتي جي رهاڪن کي (پيغمبرن جي
نافرمانيءَ سبب) سختي ۽ مصيبت ۾ پڪڙيندا رهيا سون ته مانَ اُهي عاجزي
ڪن (٩٤). وري (ايستائين) ڏک جي بجاءِ سک مٽائي ڏنو سون
جيستائين آسودا ٿيا ۽ چيائون ته بيشڪ اسان جي اَبن ڏاڏن کي (ائين)
ڏک سک پهتو هو پوءِ اوچتو ئي اُنهن کي سندن بي خبريءَ جي حالت ۾
پڪڙيوسون (٩٥).

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكٰتٍ
مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوْا فَاَخَذْنٰهُمْ بِمَا
كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٩٦﴾ اَفَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَّاْتِيَهُمْ
بَاْسُنَا بَيَاتًا وَّهُمْ نَآئِمُوْنَ ﴿٩٧﴾ ؕ اَوَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ
يَّاْتِيَهُمْ بَاْسُنَا ضُحًى وَّهُمْ يَلْعَبُوْنَ ﴿٩٨﴾ اَفَاَمِنُوْا مَكْرَ اللّٰهِ ۚ
فَلَا يَاْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٩٩﴾ ع اَوَلَمْ يَهْدِ
لِلَّذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ اَهْلِهَآ اَنْ لَّوْ نَشَآءُ
اَصَبْنٰهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ ۚ وَنَطْبَعُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿١٠٠﴾
تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآئِهَا ۚ وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا مِنْ قَبْلُ ؕ
كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
لِاَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ ۚ وَاِنْ وَّجَدْنَآ اَكْثَرَهُمْ لَفٰسِقِيْنَ ﴿١٠٢﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى بِاٰيٰتِنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ
فَظَلَمُوْا بِهَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَ
قَالَ مُوْسٰى يٰفِرْعَوْنُ اِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٤﴾ لا

۽ جيڪڏهن اُنهن ڳوٺن وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار ٿين ها ته مٿن آسمانن ۽ زمين کان برڪتون ضرور کوليون ها پر ڪوڙ ڀانيائون تنهن ڪري اُنهن جيڪي ڪيو تنهن سببان ڪين پڪڙيوسون (٩٦). ڳوٺن وارا جنهن حال ۾ سمهيل هجن تنهن مهل راتو واه پاڻ تي اسان جي عذاب پهچڻ کان ڇو بي ڀوا ٿيا آهن؟ (٩٧). يا ڳوٺن وارا هن کان ڇو بي ڀوا ٿيا آهن جو اسان جو عذاب ڏينهن چڙهي مهل وٽن اچي ۽ اُهي راند ڪندا هجن؟ (٩٨). الله جي رٿ کان ڇو بي ڀوا ٿيا آهن؟ جو ٽوٽي واريءَ قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو الله جي رٿ کان بي ڀئو نه ٿيندو آهي (٩٩). جيڪي، ملڪ جي رهندڙن کان پوءِ، وارث ٿين ٿا تن کي پڌرو نه ٿيو آهي ڇا؟ ته جيڪڏهن گهرون ها ته ڪين سندن گناهن سببان سزا ڏيون ها، ۽ سندين دلين تي مُهر هڻون ها ته اُهي نه ٻڌن ها (١٠٠). (اي پيغمبر!) اِهي ڳوٺ آهن جن جون خبرون توتي بيان ڪريون ٿا، ۽ بيشڪ وٽن سندن پيغمبر چٽن معجزن سان آيا، پوءِ اُنهيءَ سببان جو اڳي ڪوڙ ڀانيائون اُهي ڪٿي مڃيندا هئا. اهڙيءَ طرح الله ڪافرن جي دلين تي مُهر هڻندو آهي (١٠١). ۽ منجهائن گهڻن کي انجام (تي پورو) نه ڏٺو سون، ۽ منجهائن گهڻن کي بي دين ڏٺو سون (١٠٢). وري ڪائن پوءِ موسيٰ کي فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن پنهنجن معجزن سان پيغمبر ڪري موڪليوسون پوءِ انهن کي نه مڃيائون. (اي پيغمبر!) ڏس ته فساد ڪندڙن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي (١٠٣). ۽ موسيٰ (فرعون کي) چيو ته اي فرعون اءٌ جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان (١٠٤).

حَقِيقٌ عَلَىٰٓ أَن لَّآ أَقُولَ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْحَقَّ ۚ قَدْ جِئْتُكُم بِبَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِىَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِن كُنتَ جِئْتَ
بِـَٔايَةٍ فَأْتِ بِهَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ
فَإِذَا هِىَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُۥ فَإِذَا هِىَ بَيْضَآءُ
لِلنَّٰظِرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ ۖ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾
قَالُوٓا۟ أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِى ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ
بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ ٱلسَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوٓا۟ إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا
إِن كُنَّا نَحْنُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾
قَالُوا۟ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلْقِىَ وَإِمَّآ أَن نَّكُونَ نَحْنُ ٱلْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾
قَالَ أَلْقُوا۟ ۖ فَلَمَّآ أَلْقَوْا۟ سَحَرُوٓا۟ أَعْيُنَ ٱلنَّاسِ وَٱسْتَرْهَبُوهُمْ
وَجَآءُو بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ
فَإِذَا هِىَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ ٱلْحَقُّ وَبَطَلَ مَا
كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا۟ هُنَالِكَ وَٱنقَلَبُوا۟ صَٰغِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَ
أُلْقِىَ ٱلسَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ ﴿١٢٠﴾ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٢١﴾

هن (ڳالھ) تي قائم آهيان تہ الله تي سچ کان سواءِ ڪجھ بہ نہ چوان۔ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻھار کان چِٽي معجزي سان آيو آهيان تنهن ڪري بني اسرائيلن کي مون سان (هلڻ) جي موڪل ڏي (١٠٥). (فرعون) چيو تہ جيڪڏهن ڪو معجزو آندو اٿيئي تہ جيڪڏهن سچن مان آهين تہ اُهو آڻ (١٠٦). پوءِ پنهنجي لٺ اُڇليائين تہ اُڇلڻ سان ئي اُها پڌرو واسينگ (نانگ) ٿي پيئي (١٠٧). ۽ پنهنجو هٿ ٻاهر ڪڍيائين تہ اُهو ڪڍڻ ساڻ ئي ڏسندڙن لاءِ روشن ٿيو (١٠٨). فرعون جي قوم مان سڪر ماڻهو چوڻ لڳا تہ هيءُ پڪو ڄاڻو جادوگر آهي (١٠٩). اوهان کي اوهان جي ملڪ مان ڪڍي ڇڏڻ گهري ٿو، تنهن ڪري اوهين ڇا ٿا صلاح ڏيو؟ (١١٠). (فرعون کي) چيائون تہ کيس ۽ ڀاٽس کي ترساءِ ۽ ڪوٺيندڙ شهرن ڏانهن موڪل (١١١). تہ تو وٽ سڀيئي ڄاڻو جادوگر آڻين (١١٢). ۽ فرعون وٽ جادوگر آيا چوڻ لڳا تہ جيڪڏهن اسين غالب ٿيون تہ اسان لاءِ ضرور (ڪو) انعام (هئڻ) گهرجي (١١٣). فرعون چيو تہ هائو (انعام بہ ڏبو) ۽ اوهين مرتبي وارن مان (بہ) ٿيندؤ (١١٤). چيائون تہ اي موسىٰ! يا توکي (جادؤ جي شيءِ) اُڇلڻ گهرجي يا (پهرين) اسين اُڇليندڙ ٿيون (١١٥). (موسىٰ) چيو تہ (اوهين) اُڇليو، پوءِ جنهن مهل اُڇليائون (تنهن مهل) ماڻهن جون اکيون جادوءَ سان بند ڪيائون ۽ اُنهن کي ڊيڄاريائون ۽ وڏا جادو آندائون (١١٦). ۽ موسىٰ ڏانهن وحي موڪليوسون تہ پنهنجي لٺ اُڇل پوءِ جيڪو جادو ڪيائون تنهن کي اُها اُنهيءَ ئي مهل ڳهندي ويئي (١١٧). پوءِ سچ پڌرو ٿيو ۽ جيڪي ڪندا رهيا سو ڪوڙو ٿيو (١١٨). پوءِ (فرعون وارا) اُن هنڌ هيٺا ٿيا ۽ خوار ٿي موٽيا (١١٩). ۽ جادوگر سجدي ۾ ڪري پيا (١٢٠). چيائون تہ جهانن جي پالڻھار تي ايمان آندوسون (١٢١).

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ آمَنتُم بِهِ قَبْلَ أَنْ
آذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّ هَٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا
أَهْلَهَا ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُم
مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾ قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
مُنقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا
جَاءَتْنَا ۚ رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ
الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ ۚ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ
وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوسَىٰ
لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا ۖ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ
يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾
قَالُوا أُوذِينَا مِن قَبْلِ أَن تَأْتِيَنَا وَمِن بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ۚ
قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي
الْأَرْضِ فَيَنظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ
فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

(جو) موسىٰ ۽ هارون جو پالڻهار (آهي) (١٢٢). فرعون چيو تہ اوهان منهنجي موڪل کان اڳي ئي اُن تي ايمان ڇو آندو آهي؟ هيءُ (اوهان جو) فريب آهي (جو پاڻ ۾ گڏجي) هن ڪري (هن) شهر ۾ ڪيو اٿوَ تہ سندس رهاڪن کي منجهانئس ڪڍي ڇڏيو، پوءِ سگهو ئي ڄاڻندؤ (١٢٣). اوهان جا هٿ ۽ اوهان جا پير اُبتڙ سبتڙ ضرور وڍيندس وري اوهان مڙني کي ضرور سوريءَ چاڙهيندس (١٢٤). چيائون تہ بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽندڙ آهيون (١٢٥). ۽ تون رڳو هن ڪري اسان سان وير ٿو رکين تہ اسان جي پالڻهار جا حڪم جڏهن اسان وٽ آيا (تڏهن) اسان مڃيا آهن- اي اسان جا پالڻهار اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان کي مسلمان ڪري مار (١٢٦). ۽ فرعون جي قوم جي سردارن (کيس) چيو تہ موسىٰ ۽ سندس قوم کي هن لاءِ ڇڏي ڏئين ٿو ڇا؟ تہ ملڪ ۾ فساد وجهن ۽ توکي ۽ تنهنجي معبودن (جي عبادت) کي ڇڏي ڏين؟ چيائين تہ سندن پٽ سگهوئي ڪهنداسون ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏي ڏينداسون، ۽ اسين سندن مٿان بيشڪ زور وارا آهيون (١٢٧). موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي (دلگير ڏسي) چيو تہ الله کان مدد گهرو ۽ صبر ڪريو، ڇو تہ ساري زمين الله جي آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي اُن جو وارث بڻائيندو آهي ۽ (چڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (١٢٨). چيائون تہ اسين تنهنجي اچڻ کان اڳ (بہ) ۽ تنهنجي اچڻ کان پوءِ (بہ) ايذايا ويا آهيون- موسىٰ چيس تہ اُميد آهي تہ اوهان جو پالڻهار اوهان جي دشمن کي ناس ڪري ڇڏيندو ۽ مُلڪ ۾ اوهان کي پيڙهيءَ تي وهاريندو پوءِ ڏسندو تہ (اوهين) ڪهڙي طرح عمل ٿا ڪريو (١٢٩). ۽ بيشڪ فرعون جي قوم کي ڏڪار ۽ ميون جي گهٽتائي ۾ گرفتار ڪيوسون تہ مانَ اُهي نصيحت وٺن (١٣٠).

فَإِذَا جَآءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هٰذِهٖ ۚ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَّطَّيَّرُوا بِمُوسٰى وَمَنْ مَّعَهٗ ۗ أَلَآ إِنَّمَا طٰٓئِرُهُمْ عِنْدَ اللّٰهِ
وَلٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهٖ
مِنْ اٰيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا ۙ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ اٰيٰتٍ
مُّفَصَّلٰتٍ ۖ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا
وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يٰمُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ
عِنْدَكَ ۚ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ
مَعَكَ بَنِيْٓ إِسْرَآءِيْلَ ﴿١٣٤﴾ ۚ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلٰٓى
أَجَلٍ هُمْ بٰلِغُوْهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ
فَأَغْرَقْنٰهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا
غٰفِلِيْنَ ﴿١٣٦﴾ وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِيْنَ كَانُوْا يُسْتَضْعَفُوْنَ
مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِيْ بٰرَكْنَا فِيْهَا ۖ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ
رَبِّكَ الْحُسْنٰى عَلٰى بَنِيْٓ إِسْرَآءِيْلَ ۙ بِمَا صَبَرُوْا ۖ وَدَمَّرْنَا
مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهٗ وَمَا كَانُوْا يَعْرِشُوْنَ ﴿١٣٧﴾

پوءِ جڏهن اُنهن کي سک پهتو ٿي تڏهن چيائون ٿي ته هيءَ اسان جو (حق) آهي ۽ جيڪڏهن اُنهن کي ڪو ڏک پهچندو هو ته موسيٰ ۽ سندس سنگت کي نياڀڳو ڀائيندا هئا- خبردار الله وٽ ته سندين ئي نياڀڳائي آهي پر منجهانئن گهڻا نه ٿا ڄاڻن (١٣١). ۽ چيائون ته (اي موسيٰ) جڏهن به ڪا نشاني اسان وٽ هن لاءِ آڻيندين ته اُن سان اسان تي جادو ڪرين ته اسين توکي مڃڻ وارا نه آهيون (١٣٢). پوءِ مٿن طوفان ۽ ماڪڙ ۽ جوئان ۽ ڏيڏر ۽ رت کليل معجزا موڪلياسون پوءِ وڏائي ڪيائون ۽ (اُها) ڏوهاري قوم هئي (١٣٣). ۽ جڏهن مٿن سزا پهتي ٿي (تڏهن) چيائون ٿي ته اي موسيٰ! پنهنجي پالڻهار کان اُنهيءَ وعدي سان جو تو سان ڪيو اٿس اسان لاءِ دعا گُهر، ته جيڪڏهن اسان تان عذاب لاٿئه ته توتي ضرور ايمان آڻيندا سين ۽ بني اِسرائيل کي (به) ضرور توسان هلڻ (جي موڪل) ڏينداسون (١٣٤). پوءِ جنهن مهل عذاب جيڪو ڪين ٺهرايل مدت تائين پهچڻو هو، سو کانئن لاٿوسون ٿي (تنهن مهل) اُتي جو اُتي اُنهن انجام ڀڳو ٿي (١٣٥). پوءِ اسان کانئن پورو وير ورتو جو اُنهن کي سمنڊ ۾ اِنهيءَ ڪري ٻوڙيوسون جو اُنهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ انهن کان بي خبر هئا (١٣٦). ۽ اُها قوم جيڪا هيٺي ڀانئبي هئي تنهن کي اُنهي اوڀر ۽ اولهه جي زمين (يعني شام ۽ مصر) جو وارث ڪيوسون جنهن ۾ برڪت رکي هئي سون- ۽ تنهنجي پالڻهار جو بني اِسرائيلن سان چڱو انجام اِنهي سببان پورو ٿيو جو صبر ڪيائون- ۽ فرعون ۽ سندس قوم جيڪي بڻايو ۽ جيڪا (اڏاوت) بلند ڪئي هئائون سا (سڀ) ناس ڪري ڇڏي سون (١٣٧).

وَجٰوَزْنَا بِبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْبَحْرَ فَاَتَوْا عَلٰى قَوْمٍ يَّعْكُفُوْنَ
عَلٰٓى اَصْنَامٍ لَّهُمْ ۚ قَالُوْا يٰمُوْسَى اجْعَلْ لَّنَآ اِلٰهًا كَمَا لَهُمْ
اٰلِهَةٌ ۭ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ مَّا هُمْ
فِيْهِ وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ قَالَ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِيْكُمْ
اِلٰهًا وَّهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۴۰﴾ وَاِذْ اَنْجَيْنٰكُمْ مِّنْ اٰلِ
فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ۚ يُقَتِّلُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَ
يَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ۭ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴿۱۴۱﴾ ع
وَوٰعَدْنَا مُوْسٰى ثَلٰثِيْنَ لَيْلَةً وَّاَتْمَمْنٰهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ
مِيْقَاتُ رَبِّهٖٓ اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً ۚ وَقَالَ مُوْسٰى لِاَخِيْهِ
هٰرُوْنَ اخْلُفْنِيْ فِيْ قَوْمِيْ وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيْلَ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۱۴۲﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوْسٰى لِمِيْقَاتِنَا وَكَلَّمَهٗ رَبُّهٗ ۙ قَالَ
رَبِّ اَرِنِيْٓ اَنْظُرْ اِلَيْكَ ۭ قَالَ لَنْ تَرٰىنِيْ وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَى
الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهٗ فَسَوْفَ تَرٰىنِيْ ۚ فَلَمَّا تَجَلّٰى
رَبُّهٗ لِلْجَبَلِ جَعَلَهٗ دَكًّا وَّخَرَّ مُوْسٰى صَعِقًا ۚ فَلَمَّآ اَفَاقَ
قَالَ سُبْحٰنَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۴۳﴾

۽ بني اِسرائيلن کي سمند کان پار ٽپايو پوءِ اُهي هڪڙي اهڙي قوم تي پهتا جو پنهنجن بتن جا مجاور هئا (موسىٰ کي) چيائون ته اي موسىٰ! اسان لاءِ (به) هڪڙو اهڙو معبود بڻاءِ جهڙا هنن لاءِ معبود آهن- (موسىٰ) چيو ته پڪ اوهين جاهل قوم آهيو (١٣٨). بيشڪ هي ماڻهو پاڻ جنهن (مذهب ۾ پيل) آهن سو برباد ٿيل آهي ۽ جيڪي ڪندا رهندا آهن سو باطل آهي (١٣٩). موسىٰ چيو ته الله کان سواءِ هن هوندي به اوهان لاءِ ٻيو معبود ڇو گهران جو اُن اوهان کي جهانن جي ماڻهن کان پلو ڪيو آهي؟ (١٤٠). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن اوهان کي فرعون جي ماڻهن کان ڇڏايوسون جن اوهان کي بڇڙو عذاب چکايو ٿي- جو اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا ۽ اُن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي پرک هئي (١٤١). ۽ موسىٰ کي ٽيهن راتين جو انجام ڏنوسون ۽ اُنهيءَ کي (ٻين) ڏهن سان پورو ڪيوسون پوءِ سندس پالڻهار جو انجام چاليهن راتين جو پورو ٿيو، ۽ موسىٰ پنهنجي ڀاءُ هارون کي چيو ته منهنجي قوم ۾ منهنجي پوئتان خليفو ٿيءُ ۽ سڌارو ڪج ۽ فسادين جي واٽ تي نه هلج! (١٤٢). ۽ جنهن مهل موسىٰ اسان جي انجام واري هنڌ آيو ۽ سندس پالڻهار ساڻس ڳالهايو (تنهن مهل) چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي پاڻ ڏيکار ته آءٌ توکي ڏسان. (الله) چيو ته مون کي ڪڏهن نه ڏسي سگهندين پر جبل ڏانهن نهار پوءِ جيڪڏهن هن پنهنجي جاءِ تي ٽڪاءُ ڪيو ته تون مون کي ڏسي سگهندين. پوءِ جنهن مهل سندس پالڻهار جبل ڏانهن تجلو ڪيو (تنهن مهل) اُن کي ٽُڪر ٽُڪر ڪري ڇڏيائين ۽ موسىٰ بيهوش ٿي ڪري پيو. پوءِ جنهن مهل هوش ۾ آيو (تنهن مهل) چوڻ لڳو ته توکي پاڪائي جڳائي تنهنجي درگاه ۾ توبه ڪيم ۽ آءٌ (سڀ کان) پهريون مؤمن آهيان (١٤٣).

قَالَ يٰمُوْسٰۤى اِنِّى اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسٰلٰتِىْ وَ
بِكَلَامِىْ ۖ فَخُذْ مَاۤ اٰتَيْتُكَ وَكُنْ مِّنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا
لَهٗ فِى الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَىْءٍ مَّوْعِظَةً وَّتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ
شَىْءٍ ۚ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّاْمُرْ قَوْمَكَ يَاْخُذُوْا بِاَحْسَنِهَا ؕ
سَاُورِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٥﴾ سَاَصْرِفُ عَنْ اٰيٰتِىَ الَّذِيْنَ
يَتَكَبَّرُوْنَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ وَاِنْ يَّرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ
لَّا يُؤْمِنُوْا بِهَا ۚ وَاِنْ يَّرَوْا سَبِيْلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا ۚ
وَاِنْ يَّرَوْا سَبِيْلَ الْغَىِّ يَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا غٰفِلِيْنَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآءِ الْاٰخِرَةِ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ ؕ هَلْ يُجْزَوْنَ
اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤٧﴾ ع وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوْسٰى مِنْ بَعْدِهٖ مِنْ
حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ ؕ اَلَمْ يَرَوْا اَنَّهٗ لَا يُكَلِّمُهُمْ
وَلَا يَهْدِيْهِمْ سَبِيْلًا ۘ اِتَّخَذُوْهُ وَكَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا
سُقِطَ فِىْۤ اَيْدِيْهِمْ وَرَاَوْا اَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوْا ۙ قَالُوْا لَئِنْ
لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿١٤٩﴾

(الله) فرمايو تہ اي موسيٰ! مون توکي پنهنجي پيغمبريءَ ۽ پنهنجي ڳالهائڻ سان ماڻهن کان ڀلارو ڪيو آهي جيڪو (توريت) توکي ڏنو اٿم سو وٺ ۽ شڪر ڪندڙن مان هج (١۴۴). ۽ اُن (موسيٰ) لاءِ سڀ ڪنهن شيءِ جي نصيحت واسطي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي ڌارو ڌار بيان واسطي (توريت) تختين ۾ لکي ڏنوسون، (۽ چيو ويس) تہ اُن کي پختائيءَ سان وٺ ۽ پنهنجي قوم کي حڪم ڪر تہ اُن جون چڱيون ڳالهيون (عمل ۾) وٺندا رهن. اوهان کي بدڪارن جي جاءِ سگهو ڏيکاريندس (١۴٥). جيڪي زمين ۾ ناحق وڏائي ڪندا رهندا آهن تن کي سگهو پنهنجن آيتن (جي سمجهہ) کان جهليندس. ۽ جيڪڏهن سڀ نشانيون ڏسندا تہ (بہ) اُنهن تي ايمان نہ آڻيندا. ۽ جيڪڏهن هدايت جي واٽ ڏسندا تہ اُن کي واٽ نہ بڻائيندا، ۽ جيڪڏهن گمراهيءَ جي واٽ ڏسندا تہ اُن کي واٽ بڻائيندا. اُهو هن سببان آهي جو اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ اُنهن کان غافل رهيا هئا (١۴٦). ۽ جن اسان جي آيتن کي ۽ آخرت جي ملڻ کي ڪوڙ ڄاتو تن جا اعمال ناس ٿيا، جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو نہ ڏبن (١۴٧). ۽ موسيٰ جي قوم ڪانئس پوءِ اُنهن (قبطين) جي زيورن مان گابي جو بوتو اُهڙو ٺاهي ورتو جنهن کي رنڀ هئي. نہ ٿي ڏٺائون ڇا تہ اُهو ساڻن نہ ڳالهائيندو هو ۽ نڪي اُنهن کي ڪا واٽ ڏيکاريندو هو؟. اُن کي (خدا ڪري) ورتائون ۽ ظالم هئا (١۴٨). ۽ جڏهن پنهنجي هٿان وين (يعني پشيمان ٿيا) ۽ سمجهيائون تہ اُهي پڪ گمراهہ ٿيا (تڏهن) چيائون تہ جيڪڏهن اسان جو پالڻهار اسان تي ٻاجهہ نہ ڪندو ۽ اسان کي نہ بخشيندو تہ ضرور ٽوٽي وارن مان ٿيندا سون (١۴٩).

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسٰى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا ۙ قَالَ بِئْسَمَا
خَلَفْتُمُوْنِیْ مِنْۢ بَعْدِیْ ۚ اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ ۚ وَاَلْقَى الْاَلْوَاحَ
وَاَخَذَ بِرَاْسِ اَخِیْهِ یَجُرُّهٗۤ اِلَیْهِ ؕ قَالَ ابْنَ اُمَّ اِنَّ الْقَوْمَ
اسْتَضْعَفُوْنِیْ وَكَادُوْا یَقْتُلُوْنَنِیْ ۖؗ فَلَا تُشْمِتْ بِیَ الْاَعْدَآءَ وَ
لَا تَجْعَلْنِیْ مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۱۵۰﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِیْ وَلِاَخِیْ وَ
اَدْخِلْنَا فِیْ رَحْمَتِكَ ۖؗ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِیْنَ ﴿۱۵۱﴾ ۧ اِنَّ الَّذِیْنَ اتَّخَذُوا
الْعِجْلَ سَیَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ؕ
وَكَذٰلِكَ نَجْزِی الْمُفْتَرِیْنَ ﴿۱۵۲﴾ وَالَّذِیْنَ عَمِلُوا السَّیِّاٰتِ ثُمَّ تَابُوْا
مِنْۢ بَعْدِهَا وَاٰمَنُوْۤا ؗ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۱۵۳﴾
وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُّوْسَى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَاحَ ۖۚ وَفِیْ نُسْخَتِهَا
هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلَّذِیْنَ هُمْ لِرَبِّهِمْ یَرْهَبُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ وَاخْتَارَ مُوْسٰى
قَوْمَهٗ سَبْعِیْنَ رَجُلًا لِّمِیْقَاتِنَا ۚ فَلَمَّاۤ اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ
لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِّنْ قَبْلُ وَاِیَّایَ ؕ اَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَآءُ
مِنَّا ۚ اِنْ هِیَ اِلَّا فِتْنَتُكَ ؕ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَآءُ وَتَهْدِیْ مَنْ
تَشَآءُ ؕ اَنْتَ وَلِیُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَیْرُ الْغٰفِرِیْنَ ﴿۱۵۵﴾

۽ جڏهن موسيٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڏمريل افسوس ڪندڙ تي موٽيو (تڏهن) چيائين تہ جيڪي منهنجي پريٺ مون کان پوءِ ڪيوَ سو بڇڙو آهي، پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان (اڳ) ڇو تکڙ ڪيوَ؟ ۽ ڦرهيون اُڇليائين ۽ پنهنجي ڀاءُ جي مٿي (جي وارن) کان وٺي ڪيس پاڻ ڏانهن ڇڪڻ لڳو- (هارون) چيو تہ اي منهنجا ڀاءُ! بيشڪ (هن) قوم مون کي هيڻو ڀانيو ۽ منهنجي مارڻ تي سنبريا تنهن ڪري مون تي دشمن نہ کلاءِ ۽ نڪي مون کي ظالم قوم سان گڏ (١٥٠). (موسيٰ) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ڀاءُ کي بخش ۽ اسان کي پنهنجي ٻاجھ ۾ داخل ڪر- ۽ تون (سڀني) ٻاجھ وارن کان وڌيڪ ٻاجهارو آهين (١٥١). جن ڳابي کي (خدا ڪري) ورتو تن کي سندن پالڻهار وٽان ڏمر ۽ دنيا جي حياتيءَ ۾ خواري سگهو پهچندي- ۽ اهڙي طرح ناهہ ناهيندڙن کي سزا ڏيندا آهيون (١٥٢). ۽ (اي پيغمبر!) جن بڇڙا ڪم ڪيا وري اُن کان پوءِ توبہ ڪيائون ۽ ايمان آندائون (تن کي) تنهنجو پالڻهار اُن (توبہ) کان پوءِ بخشڻهار مهربان آهي (١٥٣). ۽ جڏهن موسيٰ جو ڏمر لٿو تڏهن (توريت جون) ڦرهيون (کڻي) ورتائين، اُن جي لکيي ۾ اُنهن لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ هئي جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن (١٥٤). ۽ موسيٰ پنهنجي قوم مان ستر ڄڻا اسان جي (ملاقات جي) انجام لاءِ چونديا، پوءِ جنهن مهل اُنهن کي زلزلي ورتو (تڏهن موسيٰ) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! جيڪڏهن (تون) گهرين ها تہ هن کان اڳ اُنهن کي ۽ خاص مون کي هلاڪ ڪري ڇڏين ها- اسان منجهان بي عقلن جيڪي ڪيو تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ ڪرين؟ اها تنهنجي پرک (حڪمت) کان سواءِ نہ آهي- جنهن کي گهرين تنهن کي اُن سان گمراهہ ڪندو آهين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي (اُن سان) هدايت ڪندو آهين- تون اسان جو سنڀاليندڙ آهين تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي ٻاجھ ڪر ۽ تون (سڀ کان) چڱو بخشيندڙ آهين (١٥٥).

وَاكْتُبْ لَنَا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا
هُدْنَآ اِلَيْكَ ؕ قَالَ عَذَابِيْۤ اُصِيْبُ بِهٖ مَنْ اَشَآءُ ۚ وَرَحْمَتِيْ
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ؕ فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ وَيُؤْتُوْنَ
الزَّكٰوةَ وَالَّذِيْنَ هُمْ بِاٰيٰتِنَا يُؤْمِنُوْنَ ۚ ﴿١٥٦﴾ اَلَّذِيْنَ
يَتَّبِعُوْنَ الرَّسُوْلَ النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذِيْ يَجِدُوْنَهٗ مَكْتُوْبًا
عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرٰىةِ وَالْاِنْجِيْلِ ۫ يَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ
وَيَنْهٰىهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبٰٓئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلٰلَ الَّتِيْ كَانَتْ
عَلَيْهِمْ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِهٖ وَعَزَّرُوْهُ وَنَصَرُوْهُ وَ
اتَّبَعُوا النُّوْرَ الَّذِيْۤ اُنْزِلَ مَعَهٗۤ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿١٥٧﴾
قُلْ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيْعَا
ِ الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ
وَيُمِيْتُ ۠ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِيْ
يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهٖ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٥٨﴾ وَ
مِنْ قَوْمِ مُوْسٰۤى اُمَّةٌ يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿١٥٩﴾

۽ اسان لاءِ هن دنيا ۾ ۽ آخرت ۾ چڱائي لک چو تہ اسين تو ڏانهن رجوع ٿيا آهيون. (الله) فرمايو تہ آءٌ پنهنجو عذاب جنهن لاءِ وٽندو اٿم تنهن کي پهچائيندو آهيان، ۽ منهنجي ٻاجھ سڀ ڪنهن شيءِ کي شامل آهي. پوءِ اُها پنهنجي ٻاجھ اُنهن لاءِ لکندس جيڪي پرهيزگاري ڪندا آهن ۽ زڪواة ڏيندا آهن ۽ جيڪي منهنجي آيتن تي ايمان آڻيندا آهن (١٥٦). (۽ پڻ آخرت جي رحمت انهن لاءِ لکندس) جيڪي اُنهيءَ نبي اُمي پيغمبر جي تابعداري ڪندا آهن جنهن جون وصفون توريت ۽ انجيل ۾ پاڻ وٽ لکيلون لهندا آهن (اُهو) اُنهن کي چڱن ڪمن جو حڪم ڪندو آهي ۽ برن ڪمن کان اُنهن کي جهليندو آهي ۽ سٺيون شيون اُنهن لاءِ حلال ڪندو آهي ۽ پليت شيون مٿن حرام ڪندو آهي ۽ سندن ڳرو بار ۽ جيڪي تڪليفون مٿن هيون سي ڪائنن لاهيندو آهي. پوءِ جن اُن تي ايمان آندو ۽ سندس تعظيم ڪئي ۽ کيس مدد ڏنائون ۽ اُنهيءَ نور (ڪلام الله) جي تابعداري ڪيائون جيڪو ساڻس لاٿو ويو سي ئي ڇٽل آهن (١٥٧). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي انسانو! آءٌ اوهان مڙني ڏانهن اُن الله جو پيغمبر (ٿي آيو) آهيان جنهن جي آسمانن ۽ زمين ۾ بادشاهي آهي، اُن الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نہ آهي اُهو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي تنهن ڪري الله ۽ سندس اُنهي پيغمبر اُمي نبي تي ايمان آڻيو جيڪو الله ۽ سندس حڪمن کي مڃيندو آهي ۽ اُن جي تابعداري ڪريو تہ مانَ اوهين سڌي واٽ لهو (١٥٨). ۽ موسىٰ جي قوم مان هڪ اهڙي ٽولي آهي جا (ماڻهن کي) سڌو رستو ڏيکاريندي آهي ۽ (اُهي) اُن سان اِنصاف تي هلندا آهن (١٥٩).

وَقَطَّعْنٰهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًا ؕ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى
مُوْسٰۤى اِذِ اسْتَسْقٰىهُ قَوْمُهٗۤ اَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ۚ
فَانْۢبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ
مَّشْرَبَهُمْ ؕ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ؕ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ وَ
مَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٠﴾ وَاِذْ قِيْلَ
لَهُمُ اسْكُنُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوْا مِنْهَا حَيْثُ
شِئْتُمْ وَقُوْلُوْا حِطَّةٌ وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ
لَكُمْ خَطِيْٓـٰٔتِكُمْ ؕ سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِيْ قِيْلَ لَهُمْ
فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا
يَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٢﴾ ع وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِيْ كَانَتْ
حَاضِرَةَ الْبَحْرِ ۘ اِذْ يَعْدُوْنَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَاْتِيْهِمْ
حِيْتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَّيَوْمَ لَا يَسْبِتُوْنَ ۙ لَا
تَاْتِيْهِمْ ۛۚ كَذٰلِكَ ۛۚ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٣﴾

۽ بني اسرائيلن مان ٻارهن پاڙا توليون ڪري جدا ڪياسون. ۽ جڏهن موسيٰ کان سندس قوم پاڻي گهريو تڏهن ڏانهس وحي موڪليوسون ته پنهنجي لٺ پهڻ کي هڻ، پوءِ (هنيائين ته) اُن مان ٻارهن چشما ڦٽي وڙها. بيشڪ سڀ ڪنهن ماڻهو پنهنجي پاڻي پرڻ جي جاءِ ڄاتي ٿي. ۽ اسان مٿن ڪڪر جي ڇانوَ ڪئي ۽ مٿن من ۽ سلويٰ لاٿاسون. (۽ چيوسون ته) جيڪا اوهان جي سٺي روزي بڻائي اٿوَن تنهن مان کائو. ۽ اسان جو ڪجهه نه وڃايائون پر پاڻ کي نقصان ٿي لاتائون. (١٦٠). ۽ جڏهن اُنهن کي چيو ويو ته هن ڳوٺ ۾ وڃي ٽڪو ۽ منجهانئس جتان وڻيو تتان کائو ۽ چئو ته بخش (ڪر) ۽ دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي لنگهو ته اوهان کي اوهان جون خطائون بخشيون. ڀلارن کي سگهو وڌيڪ (چڱائي) ڏينداسون (١٦١). پوءِ اُنهن (بني اسرائيلن) مان جيڪي ظالم هئا تن کي جيڪا ڳالهه چئي ويئي هئي سا اُنهن مٽائي ٻي ڳالهه چئي پوءِ مٿن آسمان کان اِنهيءَ سببان سزا موڪلي سون جو ظلم ٿي ڪيائون (١٦٢). ۽ (اي پيغمبر!) کانئن اُن ڳوٺ (جي حال) بابت پڇا ڪر جيڪو درياءَ جي ڪناري تي هو. جڏهن (اُهي منع هوندي) ڇنڇر (جي حڪم) ۾ حڪم عدولي ڪرڻ لڳا جڏهن اُنهن جون مڇيون سندن ڇنڇر ڏينهن (پاڻيءَ جي مٿان) سندن سامهون پڌريون ٿي ايند يون هيون ۽ جنهن ڏينهن ڇنڇر نه ڪندا هئا تنهن ڏينهن (ٻاهر) نه ايند يون هيون، اهڙيءَ طرح اُنهن کي اِنهيءَ سببان پرکيوسون جو نافرماني ٿي ڪيائون (١٦٣).

وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمًا ۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ
مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ قَالُوْا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَّقُوْنَ ﴿١٦٤﴾ فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖۤ اَنْجَيْنَا الَّذِيْنَ يَنْهَوْنَ عَنِ
السُّوْٓءِ وَاَخَذْنَا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا بِعَذَابٍۢ بَئِيْسٍۢ بِمَا كَانُوْا
يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٥﴾ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَّا نُهُوْا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُوْنُوْا
قِرَدَةً خٰسِئِيْنَ ﴿١٦٦﴾ وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ اِلٰى
يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ يَّسُوْمُهُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيْعُ
الْعِقَابِ ۖۚ وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٧﴾ وَقَطَّعْنٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اُمَمًا ۚ
مِنْهُمُ الصّٰلِحُوْنَ وَمِنْهُمْ دُوْنَ ذٰلِكَ ۫ وَبَلَوْنٰهُمْ بِالْحَسَنٰتِ
وَالسَّيِّاٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَّرِثُوا
الْكِتٰبَ يَاْخُذُوْنَ عَرَضَ هٰذَا الْاَدْنٰى وَيَقُوْلُوْنَ سَيُغْفَرُ لَنَا ۚ
وَاِنْ يَّاْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهٗ يَاْخُذُوْهُ ؕ اَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّيْثَاقُ
الْكِتٰبِ اَنْ لَّا يَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوْا مَا فِيْهِ ؕ وَالدَّارُ
الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿١٦٩﴾ وَالَّذِيْنَ يُمَسِّكُوْنَ
بِالْكِتٰبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّا لَا نُضِيْعُ اَجْرَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿١٧٠﴾

۽ جڏهن منجهائن هڪ ٽوليءَ (نصيحت ڪندڙن کي) چيو ته اهڙيءَ قوم کي اوهين ڇو نصيحت ڪندا آهيو جن کي الله هلاڪ ڪندڙ آهي يا ڪين سخت عذاب ڪندڙ آهي؟ تڏهن چيائون ته (اسان جي نصيحت) اوهان جي پالڻهار وٽ عذر آهي ۽ مانَ اُهي ڊڄن. (١٦٤). پوءِ جيڪا نصيحت ڏني ويئي هين سا جنهن مهل وساريائون اُنهيءَ مهل اُنهن ماڻهن کي بچايوسون جيڪي مدائي کان جهليندا هُين ۽ ظالمن کي سخت عذاب سان اِنهيءَ ڪري پڪڙيوسون جو هو بدڪار هئا (١٦٥). پوءِ جنهن کان جهليو ويو هُين تنهن کان جڏهن حد ٽپيا تڏهن کين چيوسون ته خوار ٽيل پولڙا ٿيو (١٦٦). ۽ (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار (يهودين کي) سُڌ ڏني ته (اُهو) مٿن قيامت تائين (اهڙو حاڪم) ضرور مقرر ڪندو جيڪو اُنهن کي بڇڙي سزا چکائيندو رهندو- ڇو ته تنهنجو پالڻهار سگهو سزا ڏيندڙ آهي، ۽ اُهو بخشڻهار مهربان (به) آهي (١٦٧). ۽ اُنهن (بني اسرائيلن) کي ملڪ ۾ ٽوليون ٽوليون ڪري پکيڙي ڇڏيوسون، منجهائن ڪي سڌريل آهن ۽ ڪي اَڻ سڌريل آهن ۽ انهن کي سکن ۽ ڏکن سان پرکيوسون ته مانَ اُهي موٽن (١٦٨). وري ڪائنن پوءِ اهڙا بڇڙا اُنهن جي جاگهن تي ويٺا جو ڪتاب (توريت) جا (ڇڙا) وارث ٿيا. هن دنيا جو سامان اختيار ڪندا آهن ۽ چوندا آهن ته بخشباسون، ۽ جيڪڏهن وٽن ڪو اهڙو سامان ايندو آهي ته (اُهي پشيمان نه ٿيندا آهن ۽) اُهو وٺندا آهن- ڪائنن ڪتاب (توريت) ۾ هي انجام نه ورتو ويو هو ڇا ته سچ کان سواءِ الله تي ڪجهه به ڪين چون؟ ۽ جيڪي منجهس آهي سو پڙهيو به اٿن ۽ آخرت جو ملڪ اُنهن لاءِ ڀَلو آهي جيڪي پرهيزگار آهن پوءِ ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (١٦٩). ۽ جيڪي ڪتاب کي مضبوطيءَ سان وٺن ٿا ۽ نماز پڙهن ٿا- (اهڙن) نيڪن جو اجر اسين نه وڃائيندا آهيون (١٧٠).

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ ج
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ١٧١ وَ
إِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ
أَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ ج أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى ج شَهِدْنَا ج أَنْ
تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ١٧٢ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا
أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا
بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ١٧٣ وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ١٧٤ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ
مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ١٧٥ وَلَوْ شِئْنَا
لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ ج فَمَثَلُهُ
كَمَثَلِ الْكَلْبِ ج إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ط
ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ج فَاقْصُصِ
الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ١٧٦ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ١٧٧ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
فَهُوَ الْمُهْتَدِي ج وَمَنْ يُضْلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ١٧٨

۽ (ياد ڪر) جڏھن اُنھن جي مٿان جبل کي ٽنگيوسون جڻ ته اُھو ڇَٽي ھو ۽ ڀانيائون ته اُھو مٿن ڪِرندو، (کين چيوسون) ته جيڪي اسان اوھان کي ڏنو آھي سو محڪم ڪري وٺو ۽ جيڪي منجھس آھي سو ياد ڪندا رھو ته مانَ اوھين (عذاب کان) بچو (۱۷۱). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جڏھن تنھنجي پالڻھار آدم جي اولاد مان (يعني) سندن پٺين مان سندن اولاد کي پيدا ڪيو ۽ سندن وجود کي مٿن شاھد ڪيائين (۽ پڇيائين) ته (آءٌ) اوھان جو پالڻھار نه آھيان ڇا؟ چيائون ته ھائو (آھين)، گواھ ٿيا آھيون، (اِھا گواھي ھن لاءِ ورتي ھئي) ته (متان) قيامت جي ڏينھن چئو ته اسين ھِن (ڳالھ) کان بي خبر ھئاسون (۱۷۲). يا (متان) چئو ته شرڪ رڳو اسان جي اَبن ڏاڏن اڳ ڪيو ھو ۽ اسين ڪانئن پوءِ اولاد ھئاسون، تنھن ڪري جيڪي بيھودن ڪيو تنھن سببان اسان کي ڇو ٿو ھلاڪ ڪرين؟ (۱۷۳). ۽ اھڙيءَ طرح اسين آيتون ڪليل طرح بيان ڪندا آھيون ته مانَ اُھي موٽن (۱۷۴). ۽ (اي پيغمبر!) تون اُن (ماڻھو) جو قصو کين پڙھي ٻڌاءِ جنھن کي پنھنجن آيتن جو علم ڏنو ھيوسون (اُھو) اُنھن (آيتن جي علم) مان (پاڻ ڀٽائي) نڪتو پوءِ شيطان سندس پٺيان لڳو پوءِ (اُھو) گمراھن مان ٿيو (۱۷۵) ۽ جيڪڏھن اسين گھرون ھا ته کيس انھن (آيتن) سان ضرور مٿاھون ڪريون ھا پر ھو زمين (جي پَستيءَ) ڏانھن جھڪي پيو ۽ پنھنجين سَڌن جي پٺيان لڳو، پوءِ سندس مثال ڪتي جي مثال وانگر ٿيو، (جو) جيڪڏھن (تون) مٿس (ڪا شيءِ) اولارين ته سھڪي يا جي ڇڏي ڏينس ته (به) سھڪي، اِھو اُنھي قوم جو مثال آھي جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو، پوءِ (اي پيغمبر انھن کي) اِھا نصيحت پڙھي ٻڌاءِ ته مانَ اُھي سوچ ڪن (۱۷٦). جن ماڻھن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن جو حال بڇڙو آھي ۽ اُنھن پاڻ تي ئي ظلم ڪيو (۱۷۷). جنھن کي الله ھدايت ڪئي سو ھدايت وارو آھي، ۽ جن کي گمراھ ڪيائين سي ئي نقصان وارا آھن (۱۷۸).

وَلَقَدْ ذَرَاْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيْرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۖ لَهُمْ قُلُوْبٌ لَّا
يَفْقَهُوْنَ بِهَا ۫ وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُوْنَ بِهَا ۫ وَلَهُمْ اٰذَانٌ لَّا
يَسْمَعُوْنَ بِهَا ؕ اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ﴿١٧٩﴾
وَلِلّٰهِ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا ۪ وَذَرُوا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ
فِيْٓ اَسْمَآئِهٖ ؕ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَآ اُمَّةٌ
يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا
سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٢﴾ وَاُمْلِيْ لَهُمْ ؕ اِنَّ كَيْدِيْ
مَتِيْنٌ ﴿١٨٣﴾ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا ٚ مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ
مُّبِيْنٌ ﴿١٨٤﴾ اَوَلَمْ يَنْظُرُوْا فِيْ مَلَكُوْتِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ
اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ ۙ وَّاَنْ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ ۚ فَبِاَيِّ
حَدِيْثٍ ۢ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهٗ ؕ وَ
يَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿١٨٦﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ
مُرْسٰىهَا ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ ۚ لَا يُجَلِّيْهَا لِوَقْتِهَآ اِلَّا هُوَ ؔۘ ثَقُلَتْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ لَا تَاْتِيْكُمْ اِلَّا بَغْتَةً ؕ يَسْـَٔلُوْنَكَ كَاَنَّكَ حَفِيٌّ
عَنْهَا ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٧﴾

۽ بيشڪ دوزخ لاءِ جنن ۽ ماڻهن مان گهڻا پيدا ڪيا اٿون اُنهن جون (اَهڙيون) دليون آهن جو اُنهن سان (الله جو حڪم) نہ سمجهندا آهن ۽ اُنهن جون (اَهڙيون) اکيون آهن جو انهن سان (حقانيت) ڏسي نہ سگهندا آهن ۽ اُنهن جا (اهڙا)ڪن آهن جو اُنهن سان (حق کي) ٻڌي نہ سگهندا آهن- اهي ڍورن وانگر آهن بلڪ انهن کان بہ وڌيڪ گمراهہ آهن اِهي ئي غافل آهن (١٧٩) . ۽ الله جا نالا (سڀ) سهڻا آهن تنهن ڪري ڪيس اُنهن (نالن) سان سڏيو ۽ جيڪي سندس نالن کي ڦيرائيندا آهن تن کي ڇڏي ڏيو- ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي سگهو سزا ڏبن (١٨٠) . ۽ جيڪي اسان پيدا ڪيا آهن تن مان هڪ ٽولي آهي جا سچي (دين) جو سڌو رستو ڏيکاريندي آهي، ۽ اُن (دين)سان انصاف ڪندا اهن (١٨١) . ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي سگهو ڍرڏيئي (اُتاهون) سزا ڏينداسون جتان ڄاڻنـدا ئـي نہ (١٨٢) . ۽ اُنهن کي مهلت ڏيندس، ڇو تہ اسان جي رٿ مضبوط آهي (١٨٣) . (اُهي) سوچ نہ ڪندا آهن ڇا تہ سندن سنگتي (محمد ﷺ) کي ڪا چريائي ڪانهي؟ اُهو تہ رڳو پڌرو ڍيڄاريندڙ آهي (١٨٤) . آسمانن ۽ زمين جي بادشاهيءَ (۾) ۽ الله هر جنس مان جيڪي پيدا ڪيو آهي تنهن ۾ نہ نهاريندا آهن ڇا؟ ۽ تہ متان سندن (موت جي ٺهرايل) مدت پڪ پوري ٿيڻ تي هجي، پوءِ قرآن کان بعد ڪهڙيءَ ڳالهہ تـي ايمـان آڻيندا؟ (١٨٥) . جنهن کي الله گمراهہ ڪندو آهي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي ۽ الله اُنهن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل ڇڏي ڏيندو آهي (١٨٦) . (اي پيغمبر!) تو کان قيامت بابت پڇن ٿا تہ ڪهڙيءَ مهل اچڻي آهي، چؤ تہ اُنهيءَ جي خبر رڳو منهنجي پالڻهار وٽ آهي، الله کان سواءِ ڪيس سندس وقت تي ڪو پڌرو نہ ڪندو- (اُن جي اَچڻ جي مهل جي ڄاڻ) آسمانن ۽ زمين ۾ ڳري ٿي آهي (يعني ڪو سمجهي نہ ٿو سگهي)- اُها تہ اوهان وٽ اوچتو ئي ايندي- (اي پيغمبر) تو کان (ائين) پڇن ٿا جو ڄڻڪ تون اُن جي کوجنا ڪندڙ آهين- چؤ تہ اُن جي خبر الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن وٽ نہ آهي پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (١٨٧) .

قُلْ لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِیْ نَفْعًا وَّلَا ضَرًّا اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ
كُنْتُ اَعْلَمُ الْغَیْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَیْرِ ۛۚ وَمَا مَسَّنِیَ
السُّوْٓءُ ۛۚ اِنْ اَنَا اِلَّا نَذِیْرٌ وَّبَشِیْرٌ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ ﴿۱۸۸﴾ ۧ هُوَ الَّذِیْ
خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ وَّجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِیَسْكُنَ اِلَیْهَا ۚ
فَلَمَّا تَغَشّٰىهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِیْفًا فَمَرَّتْ بِهٖ ۚ فَلَمَّآ اَثْقَلَتْ
دَّعَوَا اللّٰهَ رَبَّهُمَا لَىِٕنْ اٰتَیْتَنَا صَالِحًا لَّنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِیْنَ ﴿۱۸۹﴾
فَلَمَّآ اٰتٰىهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهٗ شُرَكَآءَ فِیْمَآ اٰتٰىهُمَا ۚ فَتَعٰلَى اللّٰهُ
عَمَّا یُشْرِكُوْنَ ﴿۱۹۰﴾ اَیُشْرِكُوْنَ مَا لَا یَخْلُقُ شَیْـًٔا وَّهُمْ یُخْلَقُوْنَ ۚ ﴿۱۹۱﴾
وَلَا یَسْتَطِیْعُوْنَ لَهُمْ نَصْرًا وَّلَآ اَنْفُسَهُمْ یَنْصُرُوْنَ ﴿۱۹۲﴾ وَاِنْ
تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا یَتَّبِعُوْكُمْ ؕ سَوَآءٌ عَلَیْكُمْ اَدَعَوْتُمُوْهُمْ
اَمْ اَنْتُمْ صَامِتُوْنَ ﴿۱۹۳﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
عِبَادٌ اَمْثَالُكُمْ فَادْعُوْهُمْ فَلْیَسْتَجِیْبُوْا لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِیْنَ ﴿۱۹۴﴾ اَلَهُمْ اَرْجُلٌ یَّمْشُوْنَ بِهَآ ۫ اَمْ لَهُمْ اَیْدٍ یَّبْطِشُوْنَ
بِهَآ ۫ اَمْ لَهُمْ اَعْیُنٌ یُّبْصِرُوْنَ بِهَآ ۫ اَمْ لَهُمْ اٰذَانٌ یَّسْمَعُوْنَ
بِهَا ؕ قُلِ ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ كِیْدُوْنِ فَلَا تُنْظِرُوْنِ ﴿۱۹۵﴾

چؤ تہ الله جي گُھر ڏاران آءٌ پاڻ کي نڪي فائدو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهان ٿو۔ ۽ جيڪڏهن ڳجھ ڄاڻان ها تہ گھڻيون چڱايون گڏ ڪريان ها ۽ مون کي ڪو ڏک نہ پهچي ها، آءٌ تہ ان قوم لاءِ رڳو ڊيڄاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ (پيغمبر) آهيان جيڪي مڃيندا آهن (١٨٨) . اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ وجود مان بڻايو ۽ منجهانئس سندس زال هن لاءِ بڻايائين تہ ساڻس سڪون وٺي، پوءِ جنهن مهل ساڻس ميلاپ ڪندو آهي تہ اُها هلڪي بار سان ڳورهاري ٿيندي آهي ۽ اُن سان گھمندي رهندي آهي ۽ وري جنهن مهل ڏاڍي ڳري ٿيندي آهي (تنهن مهل) ٻئي پنهنجي پالڻهار کي سڏيندا آهن (تہ قسم آهي) تہ جيڪڏهن اسان کي صالح (ٻار) ڏيندين تہ ضرور شڪر ڪندڙن مان ٿينداسون (١٨٩) . پوءِ جنهن مهل اُنهن کي صالح (پٽ) ڏيندو آهي (تنهن مهل) جيڪي اُنهن کي ڏنائين تنهن ۾ الله سان شريڪ مقرر ڪندا آهن، ۽ جنهن شيءِ کي الله سان شريڪ بڻائيندا آهن تنهن کان الله (جو شان) مٿاهون آهي (١٩٠) . (هي مشرڪ) اهڙن کي ڇو ٿا شريڪ بڻائين جي ڪجھ بڻائي نہ سگهندا آهن ۽ اُهي پاڻ خلقيل آهن (١٩١) . ۽ نڪي اُنهن کي ڪا مدد ڏيئي سگهندا آهن ۽ نڪي پاڻ کي (ئي) مدد ڏيئي سگهندا آهن (١٩٢) . ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن اُنهن کي هدايت ڏانهن سڏيندؤ تہ اوهان جي تابعداري نہ ڪندا۔ اوهان تي برابر آهي تہ اُنهن کي سڏيو يا اوهين ماٺ ڪريو (١٩٣) . الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي اوهان جهڙا ٻانها آهن تنهن ڪري جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو تہ اُنهن کي سڏيو، تہ پوءِ ڀَلي اوهان کي ورندي ڏين (١٩٤) . اُنهن (بتن) کي ڪي پير آهن ڇا جن سان گھمندا آهن يا اُنهن کي ڪي هٿ آهن ڇا جن سان وٺندا آهن يا اُنهن کي اکيون آهن ڇا جن سان ڏسندا آهن يا انهن کي ڪي ڪن آهن ڇا جن سان ٻڌندا آهن؟ چؤ تہ (اوهين) پنهنجن بتن کي سڏيو پوءِ مون لاءِ (جيڪا رٿ اچيوَ سا) رٿيو ۽ مون کي مهلت نہ ڏيو (١٩٥) .

إِنَّ وَلِـۧىَ اللّٰهُ الَّذِىۡ نَزَّلَ الۡـكِتٰبَ ۖۚ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصّٰلِحِيۡنَ ﴿۱۹۶﴾
وَالَّذِيۡنَ تَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِهٖ لَا يَسۡتَطِيۡعُوۡنَ نَـصۡرَكُمۡ وَلَاۤ
اَنۡفُسَهُمۡ يَنۡصُرُوۡنَ ﴿۱۹۷﴾ وَاِنۡ تَدۡعُوۡهُمۡ اِلَى الۡهُدٰى لَا يَسۡمَعُوۡا ؕ
وَتَرٰٮهُمۡ يَنۡظُرُوۡنَ اِلَيۡكَ وَهُمۡ لَا يُبۡصِرُوۡنَ ﴿۱۹۸﴾ خُذِ الۡعَفۡوَ وَاۡمُرۡ
بِالۡعُرۡفِ وَاَعۡرِضۡ عَنِ الۡجٰهِلِيۡنَ ﴿۱۹۹﴾ وَاِمَّا يَنۡزَغَـنَّكَ مِنَ
الشَّيۡطٰنِ نَزۡغٌ فَاسۡتَعِذۡ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۲۰۰﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ
اتَّقَوۡا اِذَا مَسَّهُمۡ طٰۤـئِفٌ مِّنَ الشَّيۡطٰنِ تَذَكَّرُوۡا فَاِذَا هُمۡ
مُّبۡصِرُوۡنَ ﴿۲۰۱﴾ ۚ وَاِخۡوَانُهُمۡ يَمُدُّوۡنَهُمۡ فِى الۡغَىِّ ثُمَّ لَا يُقۡصِرُوۡنَ ﴿۲۰۲﴾
وَاِذَا لَمۡ تَاۡتِهِمۡ بِاٰيَةٍ قَالُوۡا لَوۡلَا اجۡتَبَيۡتَهَا ؕ قُلۡ اِنَّمَاۤ اَتَّبِعُ
مَا يُوۡحٰٓى اِلَىَّ مِنۡ رَّبِّىۡ ۚ هٰذَا بَصَآئِرُ مِنۡ رَّبِّكُمۡ وَهُدًى وَّ
رَحۡمَةٌ لِّقَوۡمٍ يُّؤۡمِنُوۡنَ ﴿۲۰۳﴾ وَاِذَا قُرِئَ الۡقُرۡاٰنُ فَاسۡتَمِعُوۡا
لَهٗ وَاَنۡصِتُوۡا لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُوۡنَ ﴿۲۰۴﴾ وَاذۡكُرْ رَّبَّكَ فِىۡ نَفۡسِكَ
تَضَرُّعًا وَّخِيۡفَةً وَّدُوۡنَ الۡجَـهۡرِ مِنَ الۡقَوۡلِ بِالۡغُدُوِّ
وَالۡاٰصَالِ وَلَا تَكُنۡ مِّنَ الۡغٰفِلِيۡنَ ﴿۲۰۵﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ عِنۡدَ رَبِّكَ
لَا يَسۡتَكۡبِرُوۡنَ عَنۡ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُوۡنَهٗ وَلَهٗ يَسۡجُدُوۡنَ ﴿۲۰۶﴾ السجدة

بيشڪ منهنجو مددگار اُهو الله آهي جنهن ڪتاب نازل ڪيو ۽ اُهو نيڪن
ڪي مدد ڏيندو آهي (١٩٦). ۽ ان (الله) کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي
اوهان کي ڪا مدد ڏيئي نہ سگهندا آهن ۽ نڪي پاڻ کي مدد ڏيئي سگهندا
آهن (١٩٧). ۽ جيڪڏهن اوهين اُنهن کي هدايت ڏانهن سڏيو تہ ڪين
ٻڌندا۔ ۽ ڪين ڏسندو آهين (تہ ڄڻ) تہ تو ڏانهن تڪين ٿا مگر اُهي
ڏسندا ئي نہ آهن (١٩٨). (اي پيغمبر) معافي ڏيڻ جي عادت ڪر ۽ چڱي
ڪم ڪرڻ جو حڪم ڪر ۽ جاهلن کان منهن موڙ. (١٩٩). ۽
جيڪڏهن توکي شيطان کان ڪو وسوسو پوي تہ الله کان پناه گهر۔ ڇو تہ
اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٠٠). جيڪي پرهيزگار آهن تن کي جڏهن شيطان
کان ڪو وسوسو پهچندو آهي تڏهن الله کي ياد ڪندا آهن پوءِ اُهي اُنهيءَ
ئي مهل (دانائيءَ واري نظر سان)ڏسندڙ ٿيندا آهن (٢٠١). ۽ اُنهن (شيطانن)
جا ڀائر ڪين گمراهيءَ ۾ ڇڪيندا آهن وري نہ گهٽائيندا آهن (٢٠٢). ۽
(اي پيغمبر!) جڏهن وٽن ڪا آيت نہ آڻيندو آهين (تڏهن) چوندا آهن تہ
(پاڻ) ڇو نہ ٺاهيندو آهين؟ چؤ تہ جيڪي مون ڏانهن پنهنجي پالڻهار جو
وحي ٿيندو آهي تنهن کان سواءِ (ڪنهن جي) تابعداري نہ ڪندو آهيان،
هي (قرآن) اوهان جي پالڻهار وٽان سوجهرو ۽ هدايت ۽ ٻاجهہ اُنهيءَ قوم لاءِ
آهي جا مڃيندي آهي (٢٠٣). ۽ جڏهن قرآن پڙهيو وڃي (تڏهن) اُهو ڪن
ڏيئي ٻڌو ۽ چپ ڪريو مانَ ٻاجهہ ڪجيوَ (٢٠٤). ۽ پنهنجي پالڻهار کي
پنهنجي دل ۾ عاجزيءَ ۽ ڀؤ سان وڏي آواز کان (ڪجهہ) جهڪو
صبح ۽ سانجهي جو ياد ڪر ۽ غافلن مان نہ هج (٢٠٥). بيشڪ جيڪي
تنهنجي پالڻهار وٽ (ويجها) آهن (سي) سندس عبادت کان وڏائي نہ ڪندا
آهن ۽ اُن جي پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ اُن کي سجدو ڪندا آهن (٢٠٦).

سُوْرَةُ الْاَنْفَالِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ ؕ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِ ۚ فَاتَّقُوا
اللّٰهَ وَاَصْلِحُوْا ذَاتَ بَيْنِكُمْ ۖ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗۤ اِنْ كُنْتُمْ
مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ
قُلُوْبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيٰتُهٗ زَادَتْهُمْ اِيْمَانًا وَّعَلٰى
رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿۲﴾ ۚۖ الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿۳﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ حَقًّا ؕ لَهُمْ
دَرَجٰتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿۴﴾ ۚ كَمَاۤ
اَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْۢ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ ۖ وَاِنَّ فَرِيْقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
لَكٰرِهُوْنَ ﴿۵﴾ ۙ يُجَادِلُوْنَكَ فِى الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُوْنَ
اِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُوْنَ ﴿۶﴾ ؕ وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى
الطَّآئِفَتَيْنِ اَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّوْنَ اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ
تَكُوْنُ لَكُمْ وَيُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ
الْكٰفِرِيْنَ ﴿۷﴾ ۙ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿۸﴾ ۚ

سورة اَنفال مدني آهي ۽ هن ۾
پنجهتر آيتون ۽ ڏهرڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) غنيمت جي مال بابت توکان پڇن ٿا، چؤ ته غنيمت جو مال اللّٰه ۽ پيغمبر جو آهي، پوءِ اللّٰه کان ڊڄو ۽ اوهين پنهنجو پاڻ ۾ ٺهراءُ ڪريو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته اللّٰه ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو (١). مؤمن اُهي ئي آهن جن جون دليون جڏهن اللّٰه ياد ڪيو ويندو آهي (تڏهن) ڊڄنديون آهن ۽ جڏهن سندس آيتون اُنهن کي پڙهي ٻڌائبيون آهن تڏهن اُهي سندن ايمان کي وڌائينديون آهن ۽ (اُهي) پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (٢). اُهي نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪي کين رزق ڏنوسون تنهن مان خرچ ڪندا آهن (٣). اِهي ئي پڪا مؤمن آهن- اُنهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ (وڏا) درجا ۽ بخشش ۽ چڱي روزي آهي (۴). تنهنجي اُنهيءَ پالڻهار (جو قسم آهي) جنهن توکي (مديني منجهان) تنهنجي گهر مان(ڪنهن مصلحت لاءِ) ٻاهر آندو، ۽ بيشڪ مؤمنن منجهان هڪ ٽولي ضرور ناراض هئي (٥). اُهي سچي ڳالھ بابت اُن جي پڌري ٿيڻ کان پوءِ (بہ) توسان گفتگو ڪندا رهيا ڄڻ ته اُهي (اکين سان) ڏسندي موت ڏانهن هڪليا وڃن ٿا (٦). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن اللّٰه اوهان سان انجام ڪيو ته (ڪافرن جي) ٻن ٽولين مان هڪ اوهان کي هٿ لڳندي ۽ اوهان گهريو ٿي ته بي هٿيار (ٽولي) اوهان لاءِ هجي ۽ اللّٰه گهريو ٿي ته پنهنجي حڪم سان حق کي ثابت ڪري ۽ ڪافرن جي پاڙ هن لاءِ وڍي (٧). ته حق کي ثابت ڪري ۽ باطل کي ناس ڪري توڙيڪ مجرم (ڏوهاري) ناراض رهن (٨).

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ
مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ
بِهِ قُلُوبُكُمْ ۚ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُم
مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾ إِذْ
يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا ۚ
سَأُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ وَمَن يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ
كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ الْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَن يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ
بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

جڏھن پنھنجي پالڻھار کي فرياد ٿي ڪيوَ تہ (اُھا) اوھان جي (فرياد) قبول ڪيائين (فرمايائين) تہ آءٌ لڳو لڳ ھڪ ٻئي پٺيان ايندڙ ھڪ ھزار ملائڪن سان اوھان جي مدد ڪندڙ آھيان (٩). الله ان (مدد) کي رڳو خوشخبري ڪيو ھو ۽ تہ اُن سان اوھان جيون دليون تسلي واريون ٿين۔ ۽ الله جي پار کان سواءِ (ٻئي ھنڌان) مدد (ملڻي) نہ آھي۔ ڇو تہ الله غالب حڪمت وارو آھي (١٠). (ياد ڪريو) جنھن مھل پنھنجي طرف کان امن ڏيڻ لاءِ اوھان کي اونگھ ڍڪايائين ۽ اوھان تي آسمان مان پاڻي ھن لاءِ وسايائين تہ اُن سان اوھان کي (وھنجارائي) پاڪ ڪري ۽ اوھان کان شيطان جي پليتي پري ڪري ۽ اوھان جي دلين کي مضبوط ڪري ۽ اُن سان (اوھان جي) قدمن کي ڄمائي رکي (١١). (ياد ڪر) جڏھن تنھنجي پالڻھار ملائڪن ڏانھن وحي ڪيو تہ آءٌ اوھان ساڻ آھيان تنھن ڪري مؤمنن کي ھمٿايو۔ ڪافرن کي دل ۾ سگھو دھشت وجھندس پوءِ (اي مؤمنو!) گردنن تي ڌڪ ھڻونِ ۽ اُنھن (جي آڱرين) جو سڀ ڪو سنڌ ڀڃو(١٢). اِھو (حڪم) ھن سببان آھي جو اُنھن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو تہ بيشڪ الله سخت سزا (ڏيندڙ) آھي (١٣). اھا (سزااوھين) چکو ۽ (پڪ ڄاڻو) تہ ڪافرن لاءِ باہ جو عذاب آھي (١٤). اي مؤمنؤ! جڏھن (ويڙھ ۾) ڪافرن جي مُڇي سان آمھون سامھون ٿيو تڏھن اُنھن کي پٺي ڏيئي نہ ڀڄو (١٥). ۽ اُنھيءَ ڏينھن لڙائي جي چال ڪندڙ يا (پنھنجي لشڪر جي) ڪنھن ٽوليءَ ڏانھن پاسي ورندڙ کان سواءِ جيڪو اُنھن کي پٺي ڏيئي ڀڄندو سو بيشڪ الله جي ڏمر ھيٺ آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آھي ۽ اُھا بڇڙي جاءِ آھي (١٦).

فَلَمْ تَقْتُلُوْهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ ۪ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَ
لٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى ۚ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِيْنَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۷﴾ ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوْهِنُ كَيْدِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۸﴾ اِنْ
تَسْتَفْتِحُوْا فَقَدْ جَآءَكُمُ الْفَتْحُ ۚ وَاِنْ تَنْتَهُوْا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَ
اِنْ تَعُوْدُوْا نَعُدْ ۚ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْـًٔا وَّلَوْ كَثُرَتْ ۙ
وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۹﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَطِيْعُوا
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُوْنَ ﴿۲۰﴾ وَلَا
تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ قَالُوْا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿۲۱﴾ اِنَّ
شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِيْنَ لَا
يَعْقِلُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيْهِمْ خَيْرًا لَّاَسْمَعَهُمْ ؕ وَلَوْ
اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۲۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
اسْتَجِيْبُوْا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ ۚ
وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ وَاَنَّهٗۤ اِلَيْهِ
تُحْشَرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَاتَّقُوْا فِتْنَةً لَّا تُصِيْبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا
مِنْكُمْ خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲۵﴾

پوءِ ڪين اوهان قتل نہ ڪيو پر ڪين الله قتل ڪيو آهي ۽ (اي پيغمبر) جڏهن تو (ذوڙ جي مٺ) اُڇلي تڏهن (اُها) تو نہ اُڇلي پر الله اُڇلي۔ ۽ (هن لاءِ) تہ پاڻ وٽان مؤمنن کي (نعمت ڏيڻ سان) چڱيءَ طرح آزمائي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٧). اِهو (حال) آهي ۽ الله ڪافرن جي مڪر کي ڪمزور ڪندڙ آهي (١٨). (اي ڪافرؤ!) جڏهن (بدر جي لڙائيءَ جي سنبرڻ مهل ڪفر ۽ اسلام جي سچائيءَ پرکڻ لاءِ) سوڀ گهريو تڏهن بيشڪ اوهان جي آڏو (اسلام کي) سوڀ آئي، ۽ جيڪڏهن اوهين (اسلام جي سچائي سمجهي ڪفر کان) بس ڪندؤ تہ اُهو اوهان لاءِ چڱو آهي، ۽ جيڪڏهن ٻيهر (ويڙهہ لاءِ) ايندؤ تہ وري (اسلام کي فتح) ڏينداسون۔ ۽ اوهان جو لشڪر جيتوڻيڪ گهڻو هوندو تہ بہ اوهان کان ڪجهہ بہ نہ ٽاري سگهندو ۽ الله مؤمنن سان (ساڻ) آهي (١٩). اي ايمان وارؤ! الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ اُن کان منهن نہ موڙيو حالانڪ اوهين (قرآن) ٻڌو ٿا (٢٠). ۽ اُنهن (ڪافرن ۽ منافقن) جهڙا نہ ٿيو جن چيو تہ ٻڌوسون ۽ اُهي نہ ٿا ٻڌن (٢١). الله وٽ (سڀني چرندڙ) ساهدارن مان بري ۾ برا (حق ٻڌڻ ۽ چوڻ کان) ٻوڙا ۽ گونگا آهن جي (ڪجهہ بہ) نہ سمجهندا آهن (٢٢). ۽ جيڪڏهن الله منجهن ڪا چڱائي ڄاڻي ها تہ ضرور ڪين ٻڌائي ها ۽ جيڪڏهن ڪين ٻڌائي ها تہ(بہ)اُهي منهن موڙيندڙ ٿي ڦري وڃن ها (٢٣). اي مسلمانؤ! الله ۽ پيغمبر جو سڏ قبول ڪريو جڏهن (پيغمبر) اوهان کي هن لاءِ سڏي تہ اوهان (جي دلين) کي زندهہ ڪري، ۽ ڄاڻو تہ الله ماڻهو ۽ سندس دل جي وچ ۾ آڙ هوندو آهي ۽ يقيناً اوهين (سڀ) ڏانهس ئي گڏ ڪبؤ (٢٤). ۽ اُنهي فتني کان ڊڄو جو اوهان مان جن ظلم ڪيو ڇڙو تن کي (ئي) نہ پهچندو (بلڪ عام هوندو)، ۽ ڄاڻو تہ الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (٢٥).

وَاذْكُرُوْٓا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِي الْاَرْضِ تَخَافُوْنَ
اَنْ يَّتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰىكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ
مِّنَ الطَّيِّبٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تَخُوْنُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ وَتَخُوْنُوْٓا اَمٰنٰتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٧﴾
وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ
عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ
يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا وَّيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَ
اللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢٩﴾ وَاِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لِيُثْبِتُوْكَ اَوْ يَقْتُلُوْكَ اَوْ يُخْرِجُوْكَ ؕ وَيَمْكُرُوْنَ وَيَمْكُرُ اللّٰهُ ؕ
وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمٰكِرِيْنَ ﴿٣٠﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا قَالُوْا
قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَآءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هٰذَآ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ
اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣١﴾ وَاِذْ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا
هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَآءِ
اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ
فِيْهِمْ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿٣٣﴾

۽ (اي مڪي مان هجرت ڪندڙؤ ! سندس احسانن کي) ياد ڪريو جڏهن
اوهين ٿورڙا (۽) هيٺا هيؤ ڌرتي تي تہ متان (ڪافر)ماڻهو اوهان کي اُمالڪ
اغوا ڪري وٺن پوءِ اوهان کي جاءِ (پناهہ) ڏنائين ۽ اوهان کي پنهنجي مدد
سان قوت ڏنائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين تہ مانَ اوهين
شڪرانو ڪريو (٢٦) . اي مؤمنؤ! الله ۽ پيغمبر جي خيانت نہ ڪريو ۽ اوهين
ڄاڻي واڻي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي جي) امانت جي خيانت (بہ) نہ ڪريو (٢٧) .
۽ ڄاڻو تہ اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو (اوهان لاءِ) آزمائش آهن ۽
الله وٽ ئي وڏو اجر آهي (٢٨) . اي ايمان وارؤ جيڪڏهن الله کان ڊڄندا
رهندؤ تہ اوهان لاءِ (اوهان جي دلين ۾ حق ۽ باطل کي) نکيڙيندڙ (نور) پيدا
ڪندو ۽ اوهان جا گناه اوهان کان ٽاريندو ۽ اوهان کي بخشيندو ۽ الله
وڏي فضل وارو آهي (٢٩) . ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل تو لاءِ
ڪافرن رٿ ٿي ڪئي تہ توکي سوگهو ڪن يا توکي ڪهن يا توکي
لوڏين- ۽ (اها بچڙي) رٿ ڪيائون ٿي- ۽ الله (بہ) رٿ ڪئي ٿي ۽ الله
بهتر رٿ ڪندڙ آهي (٣٠) . ۽ جڏهن اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائجن
ٿيون (تڏهن) چوندا آهن تہ ٻڌوسون، جيڪڏهن گهرون تہ اُنهيءَ جهڙو
(اسين بہ) چئون، (پر)هي تہ رڳو اڳين جون آکاڻيون آهن (٣١) . ۽ (ياد
ڪريو) جڏهن (ڪافرن) چيو تہ اي الله! جيڪڏهن هي (قرآن) تو
وٽان حق آهي تہ اسان تي آسمان کان پٿر وساءِ يا ڪو اسان تي ڏکوئيندڙ
عذاب آڻ (٣٢) . ۽ الله کي نہ جڳائيندو آهي جو تنهنجي منجهن هوندي
کين عذاب ڪري- ۽ الله کي (هي بہ) نہ جڳائيندو آهي جو کين هن
هوندي عذاب ڪري جو اُهي بخشش گهرندا هجن (٣٣) .

وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّوْنَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوْٓا اَوْلِيَآءَهٗ ؕ اِنْ اَوْلِيَآؤُهٗٓ اِلَّا الْمُتَّقُوْنَ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۴﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَآءً وَّتَصْدِيَةً ؕ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿۳۵﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنْفِقُوْنَ
اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ فَسَيُنْفِقُوْنَهَا ثُمَّ
تَكُوْنُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُوْنَ ۬ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا
اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُوْنَ ﴿۳۶﴾ لِيَمِيْزَ اللّٰهُ الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَ
يَجْعَلَ الْخَبِيْثَ بَعْضَهٗ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهٗ جَمِيْعًا
فَيَجْعَلَهٗ فِيْ جَهَنَّمَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۳۷﴾ قُلْ لِّلَّذِيْنَ
كَفَرُوْٓا اِنْ يَّنْتَهُوْا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ ۚ وَاِنْ يَّعُوْدُوْا
فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۳۸﴾ وَقَاتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا
تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ كُلُّهٗ لِلّٰهِ ۚ فَاِنِ انْتَهَوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۳۹﴾ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوْٓا
اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰىكُمْ ؕ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿۴۰﴾

۽ ڪين ڇا (ٿيو) آهي جو الله ڪين (پيغمبر جي هجرت ڪان پوءِ) عذاب نہ ڪري هن هوندي جو مسجد الحرام ڪان (ماڻهن کي) جهليندا آهن حالانڪ اُن جا متولي نہ آهن- پرهيزگارن ڪان سواءِ ٻيو ڪو اُن جو متولي نہ آهي پر اُنهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٣٤). ۽ سندن نماز الله جي گهر وٽ سيٽين ۽ تاڙين هڻڻ ڪان سواءِ (ڪجهه) نہ آهي- پوءِ انهي ڪري جو ڪفر ڪندا هُيؤ عذاب چکو (٣٥). (۽) ڪافر پنهنجا مال هن لاءِ خرچ ڪن ٿا تہ (ماڻهن کي) الله جي راه ڪان جهلين پوءِ اهي سگهو (پنهنجا مال) خرچ ڪندا وري (اُهو خرچڻ) مٿن حسرت ٿيندو وري هيٺا ٿيندا ۽ ڪافر دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا (٣٦). تہ (جيئن) الله پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري ۽ پليت کي هڪ ٻئي تي رکي پوءِ (ڪيس سڀني) هيڪاندو ڍير ڪري پوءِ اُن کي دوزخ ۾ وجهي- اِهي ئي خساري وارا آهن (٣٧). (اي پيغمبر!) ڪافرن کي چؤ تہ جيڪڏهن اوهين بس ڪندؤ تہ جو ڪجهه گذريو سو کين بخشبو ۽ جيڪڏهن ٻيهر ويڙهه ڪندا تہ بيشڪ اڳين جي (اها) عادت ٿي گذري آهي (٣٨). ۽ (اي مؤمنؤ!) اُنهن سان (ايستائين) لڙائي ڪريو جيستائين (ڪفر جو) فتنو نہ رهي ۽ سموري حڪومت رڳو الله جي ٿئي (يعني قانون الهيءَ جو عمل هلي) پوءِ جيڪڏهن مُڙي وڃن تہ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (٣٩). ۽ جيڪڏهن منهن موڙيائون (۽ باز نہ آيا) تہ ڄاڻو تہ الله اوهان جو سنڀاليندڙ آهي ۽ اُهو ڀلو سنڀاليندڙ ۽ ڀلو مددگار آهي (٤٠).

وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّنْ شَیْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهٗ وَ
لِلرَّسُوْلِ وَلِذِی الْقُرْبٰی وَالْیَتٰمٰی وَالْمَسٰكِیْنِ وَابْنِ
السَّبِیْلِ ۙ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰی عَبْدِنَا یَوْمَ
الْفُرْقَانِ یَوْمَ الْتَقَی الْجَمْعٰنِ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿٤١﴾
اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْیَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوٰی وَ
الرَّكْبُ اَسْفَلَ مِنْكُمْ ؕ وَلَوْ تَوَاعَدْتُّمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِی
الْمِیْعٰدِ ۙ وَلٰكِنْ لِّیَقْضِیَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ۙ۬ لِّیَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْۢ بَیِّنَةٍ وَّیَحْیٰی مَنْ حَیَّ عَنْۢ بَیِّنَةٍ ؕ وَاِنَّ
اللّٰهَ لَسَمِیْعٌ عَلِیْمٌ ﴿٤٢﴾ ۙ اِذْ یُرِیْكَهُمُ اللّٰهُ فِیْ مَنَامِكَ قَلِیْلًا ؕ
وَلَوْ اَرٰىكَهُمْ كَثِیْرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِی الْاَمْرِ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ سَلَّمَ ؕ اِنَّهٗ عَلِیْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿٤٣﴾ وَ
اِذْ یُرِیْكُمُوْهُمْ اِذِ الْتَقَیْتُمْ فِیْۤ اَعْیُنِكُمْ قَلِیْلًا وَّیُقَلِّلُكُمْ
فِیْۤ اَعْیُنِهِمْ لِیَقْضِیَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ؕ وَاِلَی اللّٰهِ
تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿٤٤﴾ ع یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا لَقِیْتُمْ فِئَةً
فَاثْبُتُوْا وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِیْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٤٥﴾ ج

۽ ڄاڻو تہ جيڪو مال (غنيمت ڪافرن کان) اوهان جي هٿ ۾ آيو تنهن جو پنجون حصو الله ۽ پيغمبر ۽ (پيغمبر جي) عزيزن ۽ يتيمن ۽ مسڪينن ۽ مسافرن لاءِ آهي. جيڪڏهن اوهان الله کي مڃيو آهي ۽ (پڻ) جيڪو (قرآن) پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي فيصلي جي ڏينهن- جنهن ڏينهن ٻئي ٽوليون پاڻ ۾ (مد) مقابل ٿيون- نازل ڪيوسون (تنهن تي يقين رکندا آهيو تہ ان حڪم تي عمل ڪريو)- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۴۱). (اِهو اُهو وقت هو) جنهن مهل اوهين اورينءَ پر ۽ هو پرينءَ پر هئا ۽ (قافلي جا) سوار اوهان کان هيٺينءَ پر هئا ۽ جيڪڏهن پاڻ ۾ (مقابلي لاءِ) انجام ڪريو ها تہ ضرور(ان)انجام ۾ برخلاف ٿيو ها۽ پر هن لاءِ تہ جيڪو ڪم الله کي ڪرڻو هو سو پورو ڪري (تہ حق پڌرو ٿئي ۽) هن لاءِ تہ جيڪو هلاڪ (گمراه) ٿئي سو چٽائيءَ کان پوءِ مري تہ هلاڪ ٿئي ۽ جيڪو جيئرو ٿئي (يعني حق کي پروڙي) سو چٽائيءَ کان پوءِ پل تہ جيئرو رهي- ۽ بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۴۲). (ياد ڪريو) جنهن مهل الله تنهنجي خواب ۾ توکي اُهي (ڪافر) ٿورا ڏيکاريا- ۽ جيڪڏهن توکي اُهي گهڻا ڏيکاري ها تہ ضرور بي همت ٿيو ها ۽ ضرور (اُن) ڪم ۾ هڪ ٻئي سان تڪرار ڪريو ها پر الله (اُن تڪرار کان اوهان کي) بچايو- ڇو تہ اُهو سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (۴۳). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن اوهين هڪ ٻئي جي سامهون ٿيؤ تڏهن (الله) اوهان جي اکين ۾ اُهي ٿورڙا ڪري ڏيکاريا تي ۽ اُنهن (ڪافرن) جي نگاهن ۾ اوهان کي ٿورڙا ڪري ڏيکاريائين تي هن لاءِ تہ الله اُهو ڪم پورو ڪري جيڪو ڪرڻو هو ۽ الله ڏانهن (سڀ) ڪم موٽايا ويندا (۴۴). اي ايمان وارؤ! جڏهن ڪنهن (ڪافر) ٽوليءَ سان (جنگ ۾) مقابلو ڪريو تڏهن ثابت قدم رهو ۽ الله کي گهڻو ياد ڪريو تہ مانَ اوهين ڪامياب ٿيو (۴۵).

وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَنَازَعُوْا فَتَفْشَلُوْا وَتَذْهَبَ
رِيْحُكُمْ وَاصْبِرُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ۚ ﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا
كَالَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَّرِئَآءَ النَّاسِ وَ
يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿٤٧﴾
وَاِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّيْ جَارٌ لَّكُمْ ۚ فَلَمَّا تَرَآءَتِ الْفِئَتٰنِ
نَكَصَ عَلٰى عَقِبَيْهِ وَقَالَ اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ مِّنْكُمْ اِنِّيْٓ اَرٰى مَا لَا تَرَوْنَ
اِنِّيْٓ اَخَافُ اللّٰهَ ؕ وَاللّٰهُ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾ ع اِذْ يَقُوْلُ
الْمُنٰفِقُوْنَ وَالَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هٰٓؤُلَآءِ دِيْنُهُمْ ؕ
وَمَنْ يَّتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٤٩﴾ وَ
لَوْ تَرٰٓى اِذْ يَتَوَفَّى الَّذِيْنَ كَفَرُوا الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ
وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ۚ وَذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿٥٠﴾ ذٰلِكَ
بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿٥١﴾ لا
كَدَاْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پاڻ ۾ تڪرار نہ ڪريو نہ تہ ڪمزور ٿيندؤ ۽ اوهان جي (اتفاق جي) هوا هلي ويندي ۽ صبر ڪريو۔ ڇو تہ الله صابرن ساڻ آهي (۴٦). ۽ اوهين اُنهن (بدر وارن ڪافرن) وانگر نہ ٿيو جيڪي پنهنجن ديسن مان لاڏ سان ۽ ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ نڪتا ۽ الله جي واٽ کان جهلڻ لڳا۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کي الله گهيرو ڪندڙ آهي (۴٧). ۽ جڏهن شيطان سندن ڪرتوت اُنهن لاءِ سينگاريا ۽ (ڪافرن کي) چيائين تہ اڄ ماڻهن مان ڪوبہ اوهان تي غالب (ٿيڻو) نہ آهي ۽ بيشڪ آءٌ اوهان جو ڀرجهلو آهيان. پوءِ جڏهن ٻئي لشڪر آمهون سامهون ٿيا تڏهن (شيطان) پنهنجين ڪڙين (ڀَر پوءِ) تي ڀڳو ۽ چيائين تہ آءٌ اوهان کان بيزار آهيان جيڪي اوهين نٿا ڏسو سو آءٌ ڏسان ٿو آءٌ الله کان ڊڄان ٿو۔ ۽ الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (۴٨). (اُهو وقت ياد ڪريو) جنهن مهل منافقن ۽ جن جي دلين ۾ بيماري هئي تن چيو تہ هنن (مسلمانن) کي سندن دين ٺڳيو آهي۔ ۽ جيڪو الله تي ڀروسو ڪندو آهي تہ بيشڪ الله غالب حڪمت وارو آهي (۴٩). (اي ڏسندڙ!) جيڪڏهن (اُنهيءَ مهل) ڏسين جنهن مهل ملائڪ ڪافرن جو ساهہ ڪڍندا آهن ۽ سندن منهن ۽ پٺين کي سَٽيندا ڪُٽيندا آهن (تہ عجب ڪرين!)، ۽ (چوڏا اٿن تہ هاڻي) ساڙيندڙ عذاب (جو مزو) چکو (٥٠). اِهو هن سببان آهي جو جيڪي اوهان جي هٿن اڳي موڪليو آهي. ۽ يقيناً الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نہ آهي (٥١). (اُنهن جو حال) فرعونين ۽ اُنهن جهڙو آهي جيڪي کانئن اڳ هئا۔ (جو) الله جي آيتن کي نہ مڃيائون پوءِ الله سندن گناهن سببان کين پڪڙيو۔ ڇو تہ الله سگهارو سخت سزا ڏيندڙ آهي (٥٢).

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمۡ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعۡمَةً اَنۡعَمَهَا عَلٰى قَوۡمٍ حَتّٰى
يُغَيِّرُوۡا مَا بِاَنۡفُسِهِمۡ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ۙ﴿۵۳﴾ كَدَاۡبِ اٰلِ
فِرۡعَوۡنَ ۙ وَالَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ ؕ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمۡ فَاَهۡلَكۡنٰهُمۡ
بِذُنُوۡبِهِمۡ وَاَغۡرَقۡنَاۤ اٰلَ فِرۡعَوۡنَ ۚ وَكُلٌّ كَانُوۡا ظٰلِمِيۡنَ ﴿۵۴﴾
اِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنۡدَ اللّٰهِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا فَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۵۵﴾ ۖ
اَلَّذِيۡنَ عٰهَدۡتَّ مِنۡهُمۡ ثُمَّ يَنۡقُضُوۡنَ عَهۡدَهُمۡ فِىۡ كُلِّ
مَرَّةٍ وَّهُمۡ لَا يَتَّقُوۡنَ ﴿۵۶﴾ فَاِمَّا تَثۡقَفَنَّهُمۡ فِى الۡحَرۡبِ فَشَرِّدۡ بِهِمۡ
مَّنۡ خَلۡفَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ يَذَّكَّرُوۡنَ ﴿۵۷﴾ وَاِمَّا تَخَافَنَّ مِنۡ قَوۡمٍ
خِيَانَةً فَانۢبِذۡ اِلَيۡهِمۡ عَلٰى سَوَآءٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الۡخَآئِنِيۡنَ ﴿۵۸﴾ ع
وَلَا يَحۡسَبَنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا سَبَقُوۡا ؕ اِنَّهُمۡ لَا يُعۡجِزُوۡنَ ﴿۵۹﴾ وَ
اَعِدُّوۡا لَهُمۡ مَّا اسۡتَطَعۡتُمۡ مِّنۡ قُوَّةٍ وَّمِنۡ رِّبَاطِ الۡخَيۡلِ
تُرۡهِبُوۡنَ بِهٖ عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمۡ وَاٰخَرِيۡنَ مِنۡ دُوۡنِهِمۡ ۚ
لَا تَعۡلَمُوۡنَهُمۡ ۚ اَللّٰهُ يَعۡلَمُهُمۡ ؕ وَمَا تُنۡفِقُوۡا مِنۡ شَىۡءٍ فِىۡ سَبِيۡلِ
اللّٰهِ يُوَفَّ اِلَيۡكُمۡ وَاَنۡتُمۡ لَا تُظۡلَمُوۡنَ ﴿۶۰﴾ وَاِنۡ جَنَحُوۡا لِلسَّلۡمِ
فَاجۡنَحۡ لَهَا وَتَوَكَّلۡ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۶۱﴾

اِهو هن ڪري جو الله، جا نعمت ڪنهن قوم کي عطا ڪندو آهي تنهن کي، (اُهو) ايستائين ڪڏهن نہ متائيندو آهي جيستائين جيڪي سندين دلين ۾ آهي سو (پاڻ نہ) متائيندا آهن ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٥٣). (اُنهن جو حال) فرعونين ۽ پڻ جيڪي کانئن اڳ هئا تن جهڙو آهي- (جو) پنهنجي پالڻهار جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتائون تنهن ڪري اُنهن کي سندن گناهن سببان هلاڪ ڪيوسون ۽ فرعونين کي ٻوڙيوسون، ۽ مڙئي ظالم هئا (٥٤). (ذرتيءَ تي چرندڙ) ساهدارن مان (سڀ کان) بڇڙا الله وٽ ڪافر آهن جو اُهي ايمان نہ ٿا آڻين (٥٥). اُنهن مان جن سان (صلح جو) انجام ڪيو اٿيئي سي وري هر ڀيري انجام ڀڃندا آهن ۽ اُهي نہ ڊڄندا آهن (٥٦). پوءِ جيڪڏهن لڙائي ۾ کين لهين تہ(اهڙي سزا ڏين جو کين ڏسي) جيڪي سندن پوئتان هجن تن کي ڀڄائين تہ مانَ اُهي ياد ڪن (٥٧). ۽ جيڪڏهن ڪنهن قوم جي (معاهدي ڀڃڻ جي) خيانت کان ڊڄين تہ اُنهن ڏانهن (سندن معاهدي پوري ٿيڻ مهل) بيزاريءَ جو اِطلاع موڪل- ڇو تہ الله خيانت ڪندڙن کي دوست نہ رکندو آهي (٥٨). ۽ ڪافر (ائين) نہ ڀانئين تہ (ڪو) اڳ ڪڍائي ويا- پڪ اُهي نہ ٿڪائي سگهندا (٥٩). ۽ اُنهن لاءِ (لڙائي جي هٿيارن جي) سگهہ مان ۽ گهوڙن جي تيار رکڻ مان جيڪي ٿي سگهيوَ سو الله جي ويرين ۽ پنهنجي ويرين کي دهشت ڏيڻ لاءِ تيار رکو ۽ اُنهن کان سواءِ ٻيءَ قوم کي (بہ)، کين توهان نہ ڄاڻندا آهيو، اُنهن کي الله ڄاڻندو آهي- ۽ جيڪي ڪنهن شيءِ مان الله جي واٽ ۾ خرچ ڪندؤ سو اوهان کي پورو ڏبو ۽ اوهان کي (گهٽ ڏئي) ظلم نہ ڪبو (٦٠). ۽ جيڪڏهن صلح لاءِ لاڙو ڪن تہ (تون بہ) اُن ڏانهن لاڙو ڪر ۽ الله تي ڀروسو ڪر- ڇو تہ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦١).

وَاِنۡ يُّرِيۡدُوۡۤا اَنۡ يَّخۡدَعُوۡكَ فَاِنَّ حَسۡبَكَ اللّٰهُ‌ ؕ هُوَ الَّذِىۡۤ
اَيَّدَكَ بِنَصۡرِهٖ وَبِالۡمُؤۡمِنِيۡنَ ۙ ﴿٦٢﴾ وَاَلَّفَ بَيۡنَ قُلُوۡبِهِمۡ‌ ؕ لَوۡ اَنۡفَقۡتَ
مَا فِى الۡاَرۡضِ جَمِيۡعًا مَّاۤ اَلَّفۡتَ بَيۡنَ قُلُوۡبِهِمۡ ۙ وَلٰـكِنَّ اللّٰهَ
اَلَّفَ بَيۡنَهُمۡ‌ ؕ اِنَّهٗ عَزِيۡزٌ حَكِيۡمٌ ﴿٦٣﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ حَسۡبُكَ اللّٰهُ وَ
مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿٦٤﴾ ع يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ حَرِّضِ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ
عَلَى الۡقِتَالِ‌ ؕ اِنۡ يَّكُنۡ مِّنۡكُمۡ عِشۡرُوۡنَ صٰبِرُوۡنَ يَغۡلِبُوۡا
مِائَتَيۡنِ‌ ۚ وَاِنۡ يَّكُنۡ مِّنۡكُمۡ مِّائَةٌ يَّغۡلِبُوۡۤا اَلۡفًا مِّنَ الَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا بِاَنَّهُمۡ قَوۡمٌ لَّا يَفۡقَهُوۡنَ ﴿٦٥﴾ اَلۡئٰنَ خَفَّفَ اللّٰهُ عَنۡكُمۡ
وَعَلِمَ اَنَّ فِيۡكُمۡ ضَعۡفًا‌ ؕ فَاِنۡ يَّكُنۡ مِّنۡكُمۡ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ يَّغۡلِبُوۡا
مِائَتَيۡنِ‌ ۚ وَاِنۡ يَّكُنۡ مِّنۡكُمۡ اَلۡفٌ يَّغۡلِبُوۡۤا اَلۡفَيۡنِ بِاِذۡنِ اللّٰهِ‌ ؕ وَ
اللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيۡنَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ لِنَبِىٍّ اَنۡ يَّكُوۡنَ لَهٗۤ اَسۡرٰى حَتّٰى
يُثۡخِنَ فِى الۡاَرۡضِ‌ ؕ تُرِيۡدُوۡنَ عَرَضَ الدُّنۡيَا ‌ۖ وَاللّٰهُ يُرِيۡدُ
الۡاٰخِرَةَ‌ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيۡزٌ حَكِيۡمٌ ﴿٦٧﴾ لَوۡلَا كِتٰبٌ مِّنَ اللّٰهِ سَبَقَ
لَمَسَّكُمۡ فِيۡمَاۤ اَخَذۡتُمۡ عَذَابٌ عَظِيۡمٌ ﴿٦٨﴾ فَكُلُوۡا مِمَّا غَنِمۡتُمۡ
حَلٰلًا طَيِّبًا ‌ۖ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ‌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿٦٩﴾ ع

۽ جيڪڏهن توکي دوکي ڏيڻ جو ارادو ڪن تہ يقيناً تو لاءِ الله ڪافي آهي- ۽ اُهوئي آهي جنهن توکي پنهنجي مدد ۽ مؤمنن سان سگهہ ڏني (٦٢). ۽ اُنهن (مؤمنن) جي دلين کي جوڙيائين- جيڪي زمين ۾ آهي سو مڙيئي جيڪڏهن تون خرچين ها تہ سندن دلين کي جوڙي نہ سگهين ها! پر الله سندن وچ ۾ ميلاپ ڏنو- ڇو تہ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (٦٣). اي پيغمبر! توکي الله ۽ پڻ مؤمن مان جن تنهنجي تابعداري ڪئي سي ڪافي آهن (٦٤). اي پيغمبر! مؤمنن کي لڙائيءَ تي همٿاءِ- جيڪڏهن اوهان مان صبر وارا ويهہ (ڄڻا)آهن تہ ٻن سَون تي غالب ٿيندا، ۽ جيڪڏهن اوهان مان سؤ (ڄڻا) آهن تہ هزار ڪافرن تي غالب ٿيندا هن ڪري جو اُها اهڙي قوم آهي جا نہ سمجهندي آهي (٦٥). هاڻي الله اوهان تان بار هلڪو ڪيو ۽ اوهان ۾ ڪمزوري معلوم ڪيائين- تنهن ڪري جيڪڏهن اوهان مان صبر وارا سؤ (ڄڻا) هوندا تہ ٻن سون تي غالب ٿيندا، ۽ جيڪڏهن اوهان مان هزار هوندا تہ ٻن هزارن تي الله جي حڪم سان غالب ٿيندا- ۽ الله صابرن ساڻ آهي (٦٦). پيغمبر کي نہ جڳائيندو آهي جو (ڪافرن کي) قيد ۾ رکي (بلڪ کين قتل ڪري) ايتري تائين جو ملڪ ۾ (ڪافرن جي عام) خونريزي ڪري- (اوهين) دنيا جو سامان گهرندا آهيو ۽ الله آخرت (جو ثواب ڏيڻ) گهرندو آهي- ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٦٧). جيڪڏهن (توهان کي عذاب نہ ڪرڻ تقدير ۾) اڳيئي نہ لکي ها تہ (جيڪر) اوهان جيڪي (فديو) ورتو تنهن ۾ اوهان کي ضرور وڏو عذاب پهچي ها (٦٨). پوءِ جيڪي اوهان مال غنيمت مان حاصل ڪريو سو پاڪ حلال (ڀانئي) کائو ۽ الله کان ڊڄو ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٦٩).

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّمَنْ فِيْۤ اَيْدِيْكُمْ مِّنَ الْاَسْرٰۤى ۙ اِنْ يَّعْلَمِ اللّٰهُ فِيْ
قُلُوْبِكُمْ خَيْرًا يُّؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّاۤ اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٧٠﴾ وَاِنْ يُّرِيْدُوْا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ
فَاَمْكَنَ مِنْهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٧١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا
وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا
وَّنَصَرُوْۤا اُولٰٓئِكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَلَمْ يُهَاجِرُوْا مَا لَكُمْ مِّنْ وَّلَايَتِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ حَتّٰى يُهَاجِرُوْا ۚ
وَاِنِ اسْتَنْصَرُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا عَلٰى قَوْمٍۢ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٧٢﴾ وَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ اِلَّا تَفْعَلُوْهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ
وَفَسَادٌ كَبِيْرٌ ﴿٧٣﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا وَّنَصَرُوْۤا اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ
حَقًّا ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿٧٤﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْۢ بَعْدُ
وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا مَعَكُمْ فَاُولٰٓئِكَ مِنْكُمْ ؕ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ
بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٧٥﴾ ع

اي پيغمبر! قيدين مان جيڪي اوهان جي هٿن ۾ آهن تن کي چؤ ته جيڪڏهن الله اوهان جي دلين ۾ ڪا چڱائي ڄاتي ته جيڪي اوهان کان ورتو ويو تنهن کان چڱو اوهان کي ڏيندو ۽ اوهان کي بخشيندو۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٠). ۽ جيڪڏهن توسان خيانت ڪرڻ گهرندا ته بيشڪ اڳ الله سان (به) خيانت ڪئي هئائون پوءِ (اوهان کي) اُنهن تي سگهارو ڪيائين ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٧١). جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو ۽ جن جاءِ ڏني ۽ مدد ڪئي اِهي هڪ ٻئي جا دوست آهن۔ ۽ جن ايمان آندو ۽ هجرت نه ڪئي تن جي دوستي مان اوهان کي ايستائين ڪجهه به (فائدو) نه آهي جيستائين هجرت (نه) ڪن، ۽ جيڪڏهن دين (جي ڪم) ۾ اوهان کان مدد گهرن ته اوهان کي اُنهي قوم کان سواءِ ٻيءَ قوم تي مدد ڏيڻ لازم آهي جن جو اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ معاهدو ٿيل هجي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٧٢). ۽ جيڪي ڪافر آهن تن مان هڪڙا ٻين جا سنگتي آهن پر (اي مسلمانؤ!) جيڪڏهن اوهين اُها (ٻانڀي) نه ڪندؤ ته ملڪ ۾ فتنو ۽ وڏو فساد ٿيندو (٧٣). ۽ جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو ۽ جن جاءِ (هجرت ڪندڙن کي) ڏني ۽ مدد ڪئي اِهي ئي پڪا مؤمن آهن۔ اُنهن لاءِ بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (٧٤). ۽ جن (اُنهن کان) پوءِ ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ اوهان سان گڏ جهاد ڪيو سي به اوهان مان آهن. ۽ مائٽي وارا الله جي حڪم موجب (پاڻ ۾) هڪ ٻئي جا وڌيڪ حقدار آهن۔ ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٧٥).

سُوْرَةُ التَّوْبَةِ

بَرَآءَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖۤ اِلَى الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ؕ ١
فَسِيْحُوْا فِى الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّاعْلَمُوْۤا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى اللّٰهِ ۙ
وَاَنَّ اللّٰهَ مُخْزِى الْكٰفِرِيْنَ ٢ وَاَذَانٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖۤ اِلَى
النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ اَنَّ اللّٰهَ بَرِىۡٓءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ۙ ۬ وَ
رَسُوْلُهٗ ؕ فَاِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوْۤا اَنَّكُمْ
غَيْرُ مُعْجِزِى اللّٰهِ ؕ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۙ ٣ اِلَّا
الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوْكُمْ شَيْـًٔا وَّلَمْ
يُظَاهِرُوْا عَلَيْكُمْ اَحَدًا فَاَتِمُّوْۤا اِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ اِلٰى مُدَّتِهِمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ٤ فَاِذَا انْسَلَخَ الْاَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا
الْمُشْرِكِيْنَ حَيْثُ وَجَدْتُّمُوْهُمْ وَخُذُوْهُمْ وَاحْصُرُوْهُمْ
وَاقْعُدُوْا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَاِنْ تَابُوْا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَ
اٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوْا سَبِيْلَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ٥ وَاِنْ
اَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ اسْتَجَارَكَ فَاَجِرْهُ حَتّٰى يَسْمَعَ كَلٰمَ
اللّٰهِ ثُمَّ اَبْلِغْهُ مَاْمَنَهٗ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْلَمُوْنَ ٦ ع

سورة التوبه مدني آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
اٺـٽيـهہ آيتون ۽ سورهن رڪوع آهي

جن مشرڪن سان اوهان معاهدو ڪيو تن ڏانهن الله ۽ سندس پيغمبر جي پار ڪان (معاهدي ڪان) دستبرداري (جو اعلان) آهي (١). (اي مشرڪؤ! مسلمانن جي) ملڪ ۾ چار مهينا گهمو ڦرو ۽ ڄاڻو تہ اوهين الله کي ٿڪائڻ وارا نہ آهيو ۽ (ڄاڻو) تہ الله ڪافرن کي خوار ڪرڻ وارو آهي (٢). ۽ وڏي حج جي ڏينهن الله ۽ سندس پيغمبر جي طرفان ماڻهن ڏانهن اعلان آهي تہ الله ۽ سندس پيغمبر مشرڪن کان بيزار آهي پوءِ (اي مشرڪؤ!) جيڪڏهن (شرڪ کان) توبہ ڪندؤ تہ اُها اوهان لاءِ ڀلي آهي، ۽ جيڪڏهن اوهين منهن ڦيرائيندؤ تہ ڄاڻو تہ اوهين الله کي ٿڪائڻ وارا نہ آهيو. ۽ (اي پيغمبر!) ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٣). پر مشرڪن مان جن سان معاهدو ڪيو هيوَ وري (اُنهن) اوهان سان (معاهدي ۾) ڪو قصور نہ ڪيو ۽ نڪي اوهان تي ڀئي ڪنهن کي مدد ڏنائون تن جو (معاهدو) سندن مدت تائين ساڻن پورو ڪريو. بيشڪ الله پرهيزگارن کي دوست رکندو آهي (٤). پوءِ (جن مهينن ۾ لڙائي) حرام (ڪئي ويئي آهي سي) مهينا جڏهن پورا ٿين تڏهن مشرڪن کي جتي لهو تتي اُنهن کي قتل ڪريو ۽ اُنهن کي پڪڙيو ۽ اُنهن جو گهراءُ ڪريو ۽ سيني گهٽن تي اُنهن لاءِ (گهاٽ ۾) ويهو، پوءِ جيڪڏهن توبهہ ڪن ۽ نماز پڙهن ۽ زڪواة ڏين تہ سندن واٽ ڇڏيو. ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). ۽ جيڪڏهن مشرڪن مان ڪو هڪڙو تو کان اَمان گهري تہ کيس اَمان ڏي جيستائين (هو) ڪلام الله ٻڌي پوءِ کيس سندس اَمن جي هنڌ پهچاءِ. اِهو هن ڪري جو اُها قوم اَهڙي آهي جو نہ ڄاڻندي آهي (٦).

كَيۡفَ يَكُوۡنُ لِلۡمُشۡرِكِيۡنَ عَهۡدٌ عِنۡدَ اللّٰهِ وَعِنۡدَ رَسُوۡلِهٖۤ
اِلَّا الَّذِيۡنَ عٰهَدۡتُّمۡ عِنۡدَ الۡمَسۡجِدِ الۡحَرَامِ ۚ فَمَا اسۡتَقَامُوۡا
لَكُمۡ فَاسۡتَقِيۡمُوۡا لَهُمۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الۡمُتَّقِيۡنَ ﴿٧﴾ كَيۡفَ وَاِنۡ
يَّظۡهَرُوۡا عَلَيۡكُمۡ لَا يَرۡقُبُوۡا فِيۡكُمۡ اِلًّا وَّلَا ذِمَّةً ؕ يُرۡضُوۡنَكُمۡ
بِاَفۡوَاهِهِمۡ وَتَاۡبٰى قُلُوۡبُهُمۡ ۚ وَاَكۡثَرُهُمۡ فٰسِقُوۡنَ ۚ ﴿٨﴾
اِشۡتَرَوۡا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيۡلًا فَصَدُّوۡا عَنۡ سَبِيۡلِهٖ ؕ
اِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿٩﴾ لَا يَرۡقُبُوۡنَ فِىۡ مُؤۡمِنٍ اِلًّا
وَّلَا ذِمَّةً ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الۡمُعۡتَدُوۡنَ ﴿١٠﴾ فَاِنۡ تَابُوۡا وَاَقَامُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَاِخۡوَانُكُمۡ فِى الدِّيۡنِ ؕ وَنُفَصِّلُ
الۡاٰيٰتِ لِقَوۡمٍ يَّعۡلَمُوۡنَ ﴿١١﴾ وَاِنۡ نَّكَثُوۡۤا اَيۡمَانَهُمۡ
مِّنۡۢ بَعۡدِ عَهۡدِهِمۡ وَطَعَنُوۡا فِىۡ دِيۡنِكُمۡ فَقَاتِلُوۡۤا
اَئِمَّةَ الۡكُفۡرِ ۙ اِنَّهُمۡ لَاۤ اَيۡمَانَ لَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ
يَنۡتَهُوۡنَ ﴿١٢﴾ اَلَا تُقَاتِلُوۡنَ قَوۡمًا نَّكَثُوۡۤا اَيۡمَانَهُمۡ
وَهَمُّوۡا بِاِخۡرَاجِ الرَّسُوۡلِ وَهُمۡ بَدَءُوۡكُمۡ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ
اَتَخۡشَوۡنَهُمۡ ۚ فَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنۡ تَخۡشَوۡهُ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ ﴿١٣﴾

الله وٽ ۽ سندس پيغمبر وٽ مشرڪن لاءِ انجام ڪيئن ٿيندو؟ سواءِ اُنهن جي جن سان مسجد الحرام وٽ معاهدو ڪيو هيوَ، پوءِ اُهي جيستائين اوهان جي معاهدي تي قائم رهن تيستائين اوهين بہ اُنهن لاءِ (سندن معاهدي تي) قائم رهو- ڇو تہ الله پرهيزگارن کي دوست رکندو آهي (٧). ڪيئن (سندن معاهدو قائم رهندو؟) هوڏانهن جيڪڏهن اوهان تي غالب ٿين تہ اوهان بابت نہ ڪي مائٽي جو ۽ نہ ڪي معاهدي جو خيال رکن- اوهان کي پنهنجن (مٺين) زبانن سان راضي ڪندا آهن ۽ سندن دليون انڪاري آهن، ۽ منجهانئن گهڻا بي دين آهن (٨). الله جي آيتن کي ٿوري ملھ تي وڪيائون پوءِ (ماڻهن کي) سندس واٽ کان جهليائون- اُهي جيڪي ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٩). ڪنهن مؤمن بابت نڪي مائٽيءَ جو ۽ نڪي معاهدي جو خيال رکندا آهن. اهي ئي حد کان لنگهيل آهن (١٠). پوءِ جيڪڏهن (ڪفر کان) توبہ ڪن ۽ نماز پڙهن ۽ زڪواة ڏين تہ اوهان جا دين ۾ ڀائر آهن- ۽ جيڪي ماڻهو ڄاڻندا آهن تن لاءِ نشانيون کولي بيان ڪريون ٿا (١١). ۽ جيڪڏهن پنهنجن انجامن ڀڃڻ کان پوءِ پنهنجا قسم ڀَڃن ۽ اوهان جي دين ۾ طعني بازي ڪن تہ ڪفر جي اڳواڻن سان جنگ ڪريو ڇو تہ اُنهن جو قَسم (اعتبار جوڳو) نہ آهي ماڻَ اُهي جهلجن (١٢). اهڙي قوم سان ڇو نہ ٿا وڙهو جن پنهنجن قسمن کي ڀڳو ۽ پيغمبر جي لوڏڻ لاءِ سنبريا ۽ منديئون اوهان سان (دشمني) ۾ پهل ڪرڻ لڳا؟ ڪائن ڇو ٿا ڊڄو؟ جيڪڏهن مؤمن آهيو تہ الله (هن لاءِ) وڌيڪ حقدار آهي تہ ڪائنس ڊڄو (١٣).

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ
وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ ۗ وَ
يَتُوبُ اللّٰهُ عَلٰى مَن يَشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَن
تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِينَ جٰهَدُوا مِنكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا
مِن دُونِ اللّٰهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً ۗ وَاللّٰهُ خَبِيرٌۢ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُوا مَسٰجِدَ اللّٰهِ
شٰهِدِينَ عَلٰٓى أَنفُسِهِم بِالْكُفْرِ ۗ أُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمٰلُهُمْ ۚ وَ
فِى النَّارِ هُمْ خٰلِدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسٰجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَأَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللّٰهَ ۖ
فَعَسٰٓى أُولٰٓئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾ أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ
الْحَآجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ وَجٰهَدَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ ۗ لَا يَسْتَوُۥنَ عِندَ اللّٰهِ ۗ وَ
اللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَ
هَاجَرُوا وَجٰهَدُوا فِى سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ ۙ
أَعْظَمُ دَرَجَةً عِندَ اللّٰهِ ۗ وَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾

اُنهن سان وڙهو ته الله اوهان جي هٿان ڪين سزا ڏيندو ۽ ڪين خوار ڪندو ۽ اوهان کي مٿن سوڀ ڏيندو ۽ مؤمنن جي قوم جي سينن کي شفا بخشيندو (يعني ٺاريندو) (١۴). ۽ سندن دلين جي ڪاوڙ ختم ڪندو- ۽ الله جنهن لاءِ گهرندو تنهن تي ٻاجه سان موٽندو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٥). ڀانئيندا آهيو ڇا ته اوهان کي (جهاد جي تڪليف کان) ڇڏيو ويندو؟ ۽ حقيقت ڪري اوهان مان جن جهاد ڪيو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمنن کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڳجهو دوست (به) نه ورتائون تن کي الله اڃان نه نکيڙيو آهي- ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٦). پاڻ تي ڪفر جو اقراري ٿي، مشرڪن کي، الله جي مسجدين جي آباد ڪرڻ جو حق ئي نه آهي- اِهي اُهي آهن جن جا اعمالَ ڇٽ ٿي ويا، ۽ اُهي باه ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (١٧). الله جي مسجدين کي آباد ڪرڻ رڳو اُنهيءَ کي جڳائيندو آهي جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ نماز پڙهي ۽ زڪواة ڏني ۽ الله کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کان) نه ڊنو- پوءِ اميد آهي ته اِهي هدايت وارن مان آهن (١٨). اوهان جو حاجين کي پاڻي پيارڻ ۽ مسجدالحرام کي آباد رکڻ اُن (جي عملن) جهڙو آهي ڇا جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو؟ الله وٽ (هيءُ ۽ اهي) برابر نه آهن- ۽ الله ظالم قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (١٩). جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان جهاد ڪيو سي الله وٽ مرتبي ۾ بلڪل وڏا آهن- ۽ اِهي ئي مراد ماڻڻ وارا آهن (٢٠).

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَّجَنّٰتٍ لَّهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ إِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوٓا اٰبَآءَكُمْ وَ
إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَآءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ ۚ وَمَنْ
يَّتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِنْ كَانَ
اٰبَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَ
أَمْوَالُ ۨاقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ
مَسٰكِنُ تَرْضَوْنَهَآ أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَ
جِهَادٍ فِي سَبِيلِهٖ فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِأَمْرِهٖ ۗ وَاللّٰهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ ﴿٢٤﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ فِي
مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ ۙ وَّيَوْمَ حُنَيْنٍ ۙ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَّضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا
رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُّدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِينَتَهٗ
عَلٰى رَسُولِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ وَذٰلِكَ جَزَآءُ الْكٰفِرِينَ ﴿٢٦﴾

اُنهن کي سندن پالڻھار پاڻ وٽان ٻاجھ ۽ راضپي ۽ اُنھن باغن جي خوشخبري ڏئي ٿو جن ۾ اُنھن لاءِ سدائين نعمتون آھن (٢١). منجھس سدائين رھڻ وارا آھن ڇو تہ الله وٽ ئي وڏو اَجر آھي (٢٢). اي مؤمنؤ! پنھنجن پئرن ۽ پنھنجن ڀائرن کي دوست ڪري نہ وٺو جيڪڏھن (اُھي) ڪفر کي ايمان کان پيارو رکن تہ- ۽ جيڪي اوھان مان اُنھن سان دوستي ڪندا سي ئي ظالم آھن (٢٣). (اي پيغمبر!) چؤ تہ جيڪڏھن اوھان جا پئر ۽ اوھان جا ڀائر ۽ اوھان جون زالون ۽ اوھان جا مائٽ ۽ اُھي مال جي اوھان ڪمايا آھن ۽ واپار جنھن جي بند ٿيڻ کان ڊڄو ٿا ۽ جايون جن کي پسند ڪريو ٿا سي اوھان کي الله ۽ سندس پيغمبر ۽ سندس واٽ ۾ جھاد ڪرڻ کان وڌيڪ پيارا آھن تہ (ايستائين) ترسو جيستائين الله پنھنجو عذاب آڻي ۽ الله بي دين قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آھي (٢٤). بيشڪ الله اوھان کي گھڻن ھنڌن ۾ سوڀ ڏني ۽ (پڻ جنگ) حُنين جي ڏينھن جو جڏھن اوھان جي گھڻائي اوھان کي عجب ۾ وڌو ۽ اوھان کان (اوھان جي گھڻائي) ڪجھ بہ ٽاري نہ سگھي ۽ زمين پنھنجي ويڪرائي ھوندي (بہ) اوھان تي سوڙهي ٿي ويئي پوءِ اوھين پٺيرا ٿي ڦريؤ (٢٥). وري الله پنھنجي پار کان سڪون پنھنجي پيغمبر تي ۽ مؤمنن تي لاٿو ۽ (ملائڪن جو) لشڪر لاٿائين جن کي نہ ٿي ڏٺوَ ۽ ڪافرن کي سزا ڏنائين ۽ اھا ڪافرن جي سزا آھي (٢٦).

ثُمَّ يَتُوْبُ اللّٰهُ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۷﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّمَا الْمُشْرِكُوْنَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هٰذَا ۚ وَ
اِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيْكُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖۤ اِنْ شَآءَ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۸﴾ قَاتِلُوا الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ
وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلَا يُحَرِّمُوْنَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَ
رَسُوْلُهٗ وَلَا يَدِيْنُوْنَ دِيْنَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِيْنَ
اُوْتُوا الْكِتٰبَ حَتّٰى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَّدٍ وَّهُمْ
صٰغِرُوْنَ ﴿۲۹﴾ ع وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ عُزَيْرُ ابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ
النَّصٰرَى الْمَسِيْحُ ابْنُ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ ۚ
يُضَاهِــُٔوْنَ قَوْلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ ؕ
قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ ۚ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ﴿۳۰﴾ اِتَّخَذُوْۤا اَحْبَارَهُمْ
وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَالْمَسِيْحَ
ابْنَ مَرْيَمَ ۚ وَمَاۤ اُمِرُوْۤا اِلَّا لِيَعْبُدُوْۤا اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ
لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ سُبْحٰنَهٗ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۳۱﴾

وري اُن کان پوءِ الله جنهن لاءِ وڻيس تنهن تي ٻاجھہ سان موٽندو. ۽ الله بخشڻھار مهربان آهي (٢٧). اي مؤمنؤ! مشرڪ بس پليت آهن تنهن ڪري هن سال کان پوءِ مسجدالحرام جي ويجھو نہ وڃن، ۽ جيڪڏهن (اوهين) سڃائيءَ کان ڊڄندا آهيو تہ جيڪڏهن الله گھريو تہ پنهنجي فضل سان اوهان کي سگھوئي آسودو ڪندو. ڇو تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢٨). جن کي ڪتاب ڏنو ويو تن مان جيڪي الله کي ۽ قيامت جي ڏينهن کي نہ مڃيندا آهن ۽ نڪي الله ۽ سندس پيغمبرجي حرام ڪيل (شين) کي حرام ڪري ڄاڻندا آهن ۽ نڪي سچو دين قبول ڪندا آهن تن سان ايستائين وڙھو جيستائين (اُهي) ذليل ٿي پنهنجي هٿان جزيو ڏين (٢٩). ۽ يهودين چيو تہ عُزير الله جو پٽ آهي ۽ نصارن چيو تہ عيسىٰ الله جو پٽ آهي. اِهو سندن چوڻ سندن واتن سان آهي، اڳين ڪافرن جي چوڻ جهڙي ريس ڪندا آهن. الله مٿن لعنت ڪري، ڪيڏي جو ڪيڏي ڀُلايا ويندا آهن؟ (٣٠). پنهنجن عالمن ۽ پنهنجن فقيرن ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي کي الله کان سواءِ پالڻھار ڪري ورتائون، ۽ هڪ الله جي عبادت ڪرڻ کان سواءِ ڪين ٻيو حڪم نہ ڪيو ويو آهي! اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي. جيڪي ساڻس شريڪ ڪندا آهن تنهن کان هو پاڪ آهي (٣١).

يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّطْفِـُٔوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبَى
اللّٰهُ اِلَّآ اَنْ يُّتِمَّ نُوْرَهٗ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ﴿۳۲﴾ هُوَ
الَّذِيْٓ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ
عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۙ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ﴿۳۳﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْٓا اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَاْكُلُوْنَ
اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ
وَالَّذِيْنَ يَكْنِزُوْنَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُوْنَهَا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ ۙ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿۳۴﴾ يَّوْمَ يُحْمٰى عَلَيْهَا
فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوْبُهُمْ وَظُهُوْرُهُمْ ؕ
هٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ فَذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُوْنَ ﴿۳۵﴾
اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُوْرِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِيْ
كِتٰبِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ مِنْهَآ
اَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ؕ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ ۵ۙ فَلَا تَظْلِمُوْا
فِيْهِنَّ اَنْفُسَكُمْ ۫ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِيْنَ كَآفَّةً كَمَا
يُقَاتِلُوْنَكُمْ كَآفَّةً ؕ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۶﴾

۽ پنهنجن واتن سان الله جي نور کي وسائڻ گهرندا آهن ۽ الله پنهنجي نور کي پوري ڪرڻ کان سواءِ نہ رهندو جيتوڻيڪ ڪافر اَرها ٿين (٣٢). اُهو (الله) آهي جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان هن لاءِ موڪليو تہ ان کي سڀني دينن تي غالب ڪري جيتوڻيڪ مشرڪ رنج ٿين (٣٣). اي ايمان وارؤ! اهل ڪتاب جي عالمن ۽ درويشن مان گهڻا ماڻهن جو مال ٺڳيءَ سان کائيندا آهن ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا آهن۔ ۽ جيڪي سون ۽ چاندي جو خزانو گڏ ڪندا آهن ۽ اُهو الله جي واٽ ۾ نہ خرچيندا آهن تن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٣٤). جنهن ڏينهن (سندس مال) دوزخ جي باہ ۾ تپائبو (جڏهن تپندو تہ) پوءِ اُن سان سندن پيشانيون ۽ سندن پاسريون ۽ سندن پٺيون ڏنيبيون۔ (چئبن تہ) هيءُ اُهو (خزانو) آهي جيڪو پاڻ لاءِ گڏ ڪيو هيوَ (اُن جو مزو) چکو (٣٥). بيشڪ مهينن جو ڳاڻاٽو يقيناً ڪتاب الاهي ۾ الله وٽ ٻارهن مهينا آهي، جنهن ڏينهن کان آسمانن ۽ زمين کي بڻايائين، منجهانئس چار (مهينا) تعظيم وارا آهن۔ اِهو پڪو دين آهي تنهن ڪري اوهين پاڻ کي منجهن نقصان نہ لايو ۽ سڀني مشرڪن سان وڙهو جهڙي طرح اوهان سان سڀئي وڙهن ٿا۔ ۽ ڄاڻو تہ الله پرهيزگارن سان گڏ آهي (٣٦).

إِنَّمَا النَّسِيٓءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ
اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ ۚ زُيِّنَ لَهُمْ سُوٓءُ أَعْمَالِهِمْ ۗ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ
إِذَا قِيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ ۚ
أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ ۚ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ
لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ۖ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
السُّفْلَىٰ ۗ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾
انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

تعظيم وارن مهينن جو اڳي پوءِ ڪرڻ رڳو ڪفر ۾ واڌارو آهي. اُن سان ڪافر ڀلايا ويندا آهن اُن (مهيني) کي هڪ سال حلال ڳڻين ٿا ۽ ٻئي سال اُن کي حرام ڀانئين ٿا هن لاءِ تہ الله جي حرام ڪيلن مهينن جي ڳاڻاٽي جي پورائي ڪن. پوءِ جن کي الله حرام ڪيو آهي تن کي حلال ٿا ڪن- اُنهن لاءِ سندن بڇڙا ڪرتوت سينگاريا ويا- ۽ الله ڪافرن جي قوم کي هدايت نہ ڪندو آهي (٣٧). اي ايمان وارؤ! اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو جڏهن اوهان کي چئبو آهي تہ الله جي واٽ ۾ (جهاد لاءِ) نڪرو تڏهن زمين ڏانهن ڳرا ٿي ڪرندا آهيو- آخرت جي بدران دنيا جي حياتيءَ سان راضي ٿيا آهيو ڇا؟ پوءِ دنيا جي حياتيءَ جو سامان آخرت (جي مقابلي) ۾ ٿورڙي کان سواءِڪجهہ نہ آهي (٣٨). جيڪڏهن نہ نڪرندؤ تہ اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو ۽ اوهان کان سواءِ ٻي قوم مٽائي آڻيندو ۽ اوهين کيس ڪجهہ ضرر نہ رسائيندؤ- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٣٩). جيڪڏهن پيغمبر کي مدد نہ ڏيندؤ تہ بيشڪ کيس الله مدد ڏني آهي جنهن مهل ڪافرن (مڪي مان) کيس لوڌيو، ٻن مان هڪڙو پاڻ هو، جڏهن ٻئي غار ۾ (اندر) هئا تڏهن پنهنجي سنگتيءَ کي چيائين تہ اُلڪو نہ ڪر ڇو تہ الله اسان سان (گڏ) آهي، پوءِ الله مٿس پنهنجو سڪون لاٿو ۽ کيس اهڙي لشڪر سان مدد ڪيائين جو اُن کي اوهان نہ ڏٺو ۽ ڪافرن جي ڳالهہ کي هيٺ ڪيائين- ۽ الله جي ڳالهہ (هميشہ) مٿاهين آهي- ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٤٠). (هر حال جنگ جي) ٿوري سامان ۽ گهڻي سامان سوڌا (جهاد لاءِ) نڪرو ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪريو- اِهو اوهان لاءِ ڀلو آهي جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (٤١).

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيْبًا وَّسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوْكَ
وَلٰكِنْۢ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ ؕ وَسَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ
لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ ۚ يُهْلِكُوْنَ اَنْفُسَهُمْ ۚ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿٤٢﴾ عَفَا اللّٰهُ عَنْكَ ۚ لِمَ
اَذِنْتَ لَهُمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا وَتَعْلَمَ
الْكٰذِبِيْنَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَاْذِنُكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ
وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالْمُتَّقِيْنَ ﴿٤٤﴾ اِنَّمَا يَسْتَاْذِنُكَ الَّذِيْنَ
لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوْبُهُمْ
فَهُمْ فِيْ رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَلَوْ اَرَادُوا الْخُرُوْجَ
لَاَعَدُّوْا لَهٗ عُدَّةً وَّلٰكِنْ كَرِهَ اللّٰهُ انْۢبِعَاثَهُمْ
فَثَبَّطَهُمْ وَقِيْلَ اقْعُدُوْا مَعَ الْقٰعِدِيْنَ ﴿٤٦﴾
لَوْ خَرَجُوْا فِيْكُمْ مَّا زَادُوْكُمْ اِلَّا خَبَالًا
وَّلَاۡاَوْضَعُوْا خِلٰلَكُمْ يَبْغُوْنَكُمُ الْفِتْنَةَ ۚ
وَفِيْكُمْ سَمّٰعُوْنَ لَهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٧﴾

جيڪڏهن سامان سولو ۽ سفر هلڪو هجي ها تہ ضرور تنهنجي پٺيان لڳن ها پر مٿن پنڌ پري ٿيو. ۽ سگهوئي الله جو قسم کڻندا (چوندا تہ) جيڪڏهن اسين توفيق ساريون ها تہ اوهان سان گڏ نڪرون ها! پاڻ کي (منافقيءَ سببان) هلاڪ ڪن ٿا ۽ الله ڄاڻي ٿو تہ اُهي ڪوڙا آهن (۴۲). الله توکي معاف ڪيو. ڪين ڇا لاءِ تو موڪل ڏني جيسين تو لاءِ سچا پڌرا ٿين ها ۽ (تون) ڪوڙن کي ڄاڻين ها (۴۳). جن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو آهي سي پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جانين ساڻ جهاد ڪرڻ ۾ توکان موڪل نہ ٿا گهرن. ۽ الله پرهيزگارن کي ڄاڻندڙ آهي (۴۴). اُنهن کان سواءِ ٻيو ڪو توکان موڪل نہ گهرندو جيڪي الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي نہ مڃيندا آهن ۽ سندن دليون شڪ ۾ پيل آهن پوءِ اُهي پنهنجي شڪ ۾ حيران آهن (۴۵). ۽ جيڪڏهن ٻاهر نڪرڻ گهرن ها تہ اُن لاءِ تياريءَ جو سامان تيار ڪن ها پر الله سندن (جهاد تي) وڃڻ پسند نہ ڪيو تنهن ڪري ڪين توفيق نہ ڏنائين ۽ چيو ويو تہ وهندڙن سان گڏ ويهي رهو (۴٦). جيڪڏهن اوهان ۾ (گڏجي) نڪرن ها تہ اوهان ۾ شرارت کان سواءِ ٻيو ڪجھ نہ وڌائين ها ۽ ضرور اوهان جو بگيڙ گهرندڙ ٿي اوهان جي وچ ۾ فساد وجهڻ لاءِ ڊوڙن ها! ۽ اوهان ۾ اُنهن جا (ڪي) جاسوس آهن. ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (۴۷).

لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوْا لَكَ الْاُمُوْرَ
حَتّٰى جَآءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ اَمْرُ اللّٰهِ وَهُمْ كٰرِهُوْنَ ﴿٤٨﴾
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ ائْذَنْ لِّيْ وَلَا تَفْتِنِّيْ ؕ اَلَا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوْا ؕ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿٤٩﴾
اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۚ وَاِنْ تُصِبْكَ مُصِيْبَةٌ
يَّقُوْلُوْا قَدْ اَخَذْنَآ اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَّهُمْ
فَرِحُوْنَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَّنْ يُّصِيْبَنَآ اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَا ۚ هُوَ
مَوْلٰىنَا ۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿٥١﴾ قُلْ
هَلْ تَرَبَّصُوْنَ بِنَآ اِلَّآ اِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِ ؕ وَنَحْنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُّصِيْبَكُمُ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖۤ
اَوْ بِاَيْدِيْنَا ۖ فَتَرَبَّصُوْۤا اِنَّا مَعَكُمْ مُّتَرَبِّصُوْنَ ﴿٥٢﴾ قُلْ
اَنْفِقُوْا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَّنْ يُّتَقَبَّلَ مِنْكُمْ ؕ اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا
فٰسِقِيْنَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقٰتُهُمْ اِلَّآ
اَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَبِرَسُوْلِهٖ وَلَا يَاْتُوْنَ الصَّلٰوةَ
اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُوْنَ اِلَّا وَهُمْ كٰرِهُوْنَ ﴿٥٤﴾

اُهي اڳ بيشڪ فساد جي فڪر ۾ هئا ۽ تو لاءِ ٻچڙيون صلاحون ڪندا رهيا تانجو مدد آئي ۽ الله جو حڪم غالب ٿيو ۽ اُهي ناراض هئا (۴٨). ۽ منجهانئن ڪو چوي ٿو ته مون کي موڪل ڏي ۽ مون کي آزمائش ۾ نه وجهه- خبردار! (اُهي پاڻ) آزمائش ۾ ڪريل آهن- ۽ بيشڪ دوزخ ڪافرن کي گهيرو ڪندڙ آهي (۴٩). (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪو سهنج رسندو آهي ته کين ڏکيو لڳندو آهي، ۽ جيڪڏهن توکي ڪو اهنج پهچندو آهي ته چوندا آهن ته بيشڪ پنهنجو ڪم اڳيئي سنڀالي ورتو اٿئون ۽ اُهي سَرها ٿي ڦرندا آهن (۵٠). (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪي الله اسان لاءِ لکيو آهي تنهن کان سواءِ ٻيو ڪجهه اسان کي ڪڏهن نه پهچندو، اُهو اسان جو سنڀاليندڙ آهي، ۽ مؤمنن کي الله تي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (۵١). (اي پيغمبر! منافقن کي) چؤ ته اوهين اسان لاءِ ٻن چڱاين مان هڪڙيءَ کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهيو- ۽ اسين (به) اوهان لاءِ انتظار ڪندا آهيون ته الله پاڻ وٽان يا اسان جي هٿان اوهان کي سزا پهچائي پوءِ اوهين انتظار ڪريواسين (به) اوهان سان گڏ منتظر آهيون (۵٢). چؤ (ته اي منافقؤ!) سَرها ٿي توڙي ارها ٿي خرچ ڪريو ته به اوهان کان ڪڏهن قبول نه ڪبو- ڇو ته اوهين بي دين ٽولي آهيو (۵٣). ۽ کانئن سندن خرچ جو قبول ڪرڻ هن کان سواءِ نه جهليو ويو ته اُهي الله ۽ سندس پيغمبر جا منڪر آهن ۽ نڪي آرس ڪرڻ کان سواءِ نماز پڙهندا آهن ۽ نڪي (الله جي واٽ ۾) رنج کان سواءِ خرچيندا آهن (۵۴).

فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
بِهَا فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٥٥﴾
وَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ ؕ وَمَا هُمْ مِّنْكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ
يَّفْرَقُوْنَ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُوْنَ مَلْجَاً اَوْ مَغٰرٰتٍ اَوْ مُدَّخَلًا
لَّوَلَّوْا اِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُوْنَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّلْمِزُكَ
فِى الصَّدَقٰتِ ۚ فَاِنْ اُعْطُوْا مِنْهَا رَضُوْا وَاِنْ لَّمْ يُعْطَوْا
مِنْهَآ اِذَا هُمْ يَسْخَطُوْنَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ رَضُوْا مَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ
وَرَسُوْلُهٗ ۙ وَقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ سَيُؤْتِيْنَا اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ وَ
رَسُوْلُهٗۤ ۙ اِنَّآ اِلَى اللّٰهِ رٰغِبُوْنَ ﴿٥٩﴾ اِنَّمَا الصَّدَقٰتُ لِلْفُقَرَآءِ
وَالْمَسٰكِيْنِ وَالْعٰمِلِيْنَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوْبُهُمْ وَفِى
الرِّقَابِ وَالْغٰرِمِيْنَ وَفِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ؕ فَرِيْضَةً
مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمُ الَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ
النَّبِىَّ وَيَقُوْلُوْنَ هُوَ اُذُنٌ ؕ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ لَّكُمْ يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مِنْكُمْ ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ رَسُوْلَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٦١﴾

پوءِ توکي نکي سندن مال ۽ نکي سندن اولاد عجب ۾ وجهي- الله رڳو گهرندو آهي ته دنيا جي حياتيءَ ۾ اُن سان کين عذاب ڪري ۽ سندن ساهه ڪفر جي ئي حالت ۾ نڪري (٥٥). ۽ الله جو قسم کڻندا آهن ته اُهي اوهان منجهان آهن- ۽ (حقيقت ڪري) اُهي اوهان منجهان نه آهن پر اُها ڊڄڻي قوم آهي (٥٦). جيڪا پناه جي جاءِ يا ڪي چُرون يا ڪو گهڙڻ جو هنڌ لهن ها ته اُن ڏانهن اُهي ڊوڙندائي ڦرن ها (٥٧). ۽ منجهائن ڪي اهڙا آهن جي صدقن (جي ورهاڱي) ۾ تو کي طعنو هڻندا آهن پوءِ جيڪڏهن منجهانئس ڏجين ته سرها ٿيندا آهن ۽ جيڪڏهن منجهانئس نه ڏجين ته اُنهي ئي مهل ڪاوڙبا آهن (٥٨). ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جيڪي کين ڏنو آهي تنهن تي جيڪڏهن راضي ٿين ها ۽ چون ها ته اسان کي الله ڪافي آهي اسان کي الله پنهنجي فضل سان ڏيندو ۽ سندس پيغمبر (به ڏيندو) اسين الله ڏانهن اميدوار آهيون (ته اُنهن لاءِ ڀلو هجي ها!) (٥٩). صدقا رڳو فقيرن ۽ مسڪينن ۽ ان جي اُگاڙي ڪندڙن ۽ جن (نئين مسلمانن) جون دليون (اسلام ڏانهن) جوڙٽيون آهن (تن لاءِ) ۽ ٻانهن جي آزاد ڪرڻ ۽ قرضين ۽ الله جي واٽ ۾ (جهاد ڪرڻ) ۽ مسافرن لاءِ آهن- (اهو) الله (جي پار) کان حڪم ٺيل آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٦٠). ۽ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جي پيغمبر کي ايذائيندا آهن ۽ چوندا آهن ته هو پربڌڙيو آهي- چئو ته اوهان لاءِ پر ٻڌڙيو ڀلو آهي الله کي مڃيندو آهي ۽ مؤمنن (جي صلاح) کي (به) مڃيندو آهي ۽ اوهان مان ايمان وارن لاءِ ٻاجهارو آهي- ۽ جيڪي الله جي پيغمبر کي ايذائيندا آهن تن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٦١).

يَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوْكُمْ ۚ وَاللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗٓ
اَحَقُّ اَنْ يُّرْضُوْهُ اِنْ كَانُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٦٢﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْٓا
اَنَّهٗ مَنْ يُّحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاَنَّ لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ
خَالِدًا فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيْمُ ﴿٦٣﴾ يَحْذَرُ الْمُنٰفِقُوْنَ
اَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُوْرَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ
قُلِ اسْتَهْزِءُوْا ۚ اِنَّ اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُوْنَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِنْ
سَاَلْتَهُمْ لَيَقُوْلُنَّ اِنَّمَا كُنَّا نَخُوْضُ وَنَلْعَبُ ؕ قُلْ اَبِاللّٰهِ
وَاٰيٰتِهٖ وَرَسُوْلِهٖ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوْا قَدْ
كَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ ؕ اِنْ نَّعْفُ عَنْ طَآئِفَةٍ مِّنْكُمْ
نُعَذِّبْ طَآئِفَةً ۢ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿٦٦﴾ اَلْمُنٰفِقُوْنَ
وَالْمُنٰفِقٰتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ ۢ بَعْضٍ ۘ يَاْمُرُوْنَ بِالْمُنْكَرِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوْفِ وَيَقْبِضُوْنَ اَيْدِيَهُمْ ؕ نَسُوا
اللّٰهَ فَنَسِيَهُمْ ؕ اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَ اللّٰهُ
الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَا ؕ هِيَ حَسْبُهُمْ ۚ وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ﴿٦٨﴾ ۙ

اوهان لاءِ الله جو قسم کڻندا آهن ته اوهان کي راضي ڪن، ۽ جيڪڏهن مؤمن آهن ته الله ۽ سندس پيغمبر وڌيڪ حقدار آهي جو اُن کي راضي ڪن (٦٢). نه ڄاڻندا آهن ڇا ته جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ جي باه آهي؟ منجهس سدائين رهڻ وارو آهي- اِها وڏي خواري آهي (٦٣). منافق مسلمانن تي ڪنهن سورة جي لهڻ کان ڊڄن ٿا ته جيڪي سندين دلين ۾ آهي سو متان مسلمانن کي ڄاڻائي- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهين پيا ٺٺولي ڪريو، ڇو ته جنهن کان ڊڄندا آهيو سو الله پڌرو ڪندڙ آهي (٦٤). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن کانئن پڇين ته ضرور چوندا ته بيشڪ کل ۽ راند ٿي ڪئي سون- (ڪين) چؤ ته الله ۽ سندس آيتن ۽ سندس پيغمبر سان مسخري ڪيوَ ٿي ڇا؟ (٦٥). بهانو نه ڪريو! بيشڪ ايمان کان پوءِ ڪفر ڪيو اَٿوَ- جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ کان ٽرنداسون ته ٻئي ٽوليءَ کي هن سببان سزا ڏينداسون جو اُهي ڏوهي هئا (٦٦). منافق ۽ منافقياڻيون هڪ ٻئي جهڙا آهن- (اُهي) مدَن ڪمن جو حڪم ڪندا آهن ۽ چڱن ڪمن کان جهليندا آهن ۽ پنهنجا هٿ (خيرات ڏيڻ کان) بند ڪندا آهن الله کي وساريائون تنهنڪري الله (بہ) کين وساريو- بيشڪ منافق ئي بي دين آهن (٦٧). الله منافقن ۽ منافقاڻين ۽ ڪافرن کي دوزخ جي باھ جو انجام ڏنو آهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن- اها کين ڪافي آهي، ۽ الله مٿن لعنت ڪئي آهي، ۽ انهن لاءِ هميشہ جو عذاب آهي (٦٨).

كَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوْٓا اَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَّاَكْثَرَ
اَمْوَالًا وَّاَوْلَادًا ۭ فَاسْتَمْتَعُوْا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ
وَخُضْتُمْ كَالَّذِيْ خَاضُوْا ۭ اُولٰۗىِٕكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٦٩﴾ اَلَمْ يَاْتِهِمْ
نَبَاُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوْحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ ڏ وَقَوْمِ
اِبْرٰهِيْمَ وَاَصْحٰبِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكٰتِ ۭ اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ
يَظْلِمُوْنَ ﴿٧٠﴾ وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاۗءُ
بَعْضٍ ۘ يَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ ۭ اُولٰۗىِٕكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٧١﴾
وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ۭ
وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ۭ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿٧٢﴾ ع

اوهين (بہ) اھڙا ٿيا آھيو جيڪي اوھان کان اڳ ھئا (اُھي) اوھان کان طاقت ۾ مال ۽ اولاد ۾ گھڻو وڌيڪ ھئا- پوءِ پنھنجي نصيب آھر فائدو ورتائون پوءِ اوھان بہ پنھنجي نصيب آھر فائدو ورتو جھڙيءَ طرح اوھان کان اڳين پنھنجي نصيب آھر فائدو ورتو ۽ (اوھين بہ) اُنھن وانگر اجاين بحثن ۾ پئجي ويا آھيو جيئن اُھي اجاين بحثن ۾ پيا- اُنھن جي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ناس ٿي، ۽ اُھي ئي خساري وارا آھن (٦٩). ڪائنن اڳين جي خبر نہ پھتي اُتن ڇا جي نوح ۽ عاد ۽ ثمود جي قوم ۽ ابراھيم جي قوم ۽ مَدين وارا ۽ اونڌي ٿيلن ڳوٺن وارا ھئا؟ جو اُنھن ڏانھن سندن پيغمبر پڌرن معجزن سان آيا (تہ نہ مڃيائيون)، پوءِ الله جو شان نہ ھو جو مٿن ظلم ڪري پر پاڻ تي ظلم ڪيائون ٿي (٧٠). ۽ مؤمن ۽ مومنياڻيون (پاڻ ۾) ھڪ ٻئي جا مددگار آھن- چڱن ڪمن جو حڪمُ ڪندا آھن ۽ خراب ڪمن کان جھليندا آھن ۽ نماز کي قائم ڪندا آھن ۽ زڪواة ڏيندا آھن ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندا آھن- اِنھن تي الله سگھوئي ٻاجھ ڪندو- ڇو تہ الله غالب حڪمت وارو آھي (٧١). الله مؤمنن ۽ مؤمنياڻين سان بھشت جو انجام ڪيو آھي جنھن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن منجھس سدائين رھڻ وارا آھن ۽ (پڻ) ھميشہ رھڻ وارن باغن ۾ چڱين جاين جو (اَنجام اٿن)- ۽ الله جو راضپو (سڀ کان) تمام وڏو آھي- اِھا وڏي مراد ماڻڻ آھي (٧٢).

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ؕ وَ
مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۷۳﴾ يَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ مَا قَالُوْا ؕ
وَلَقَدْ قَالُوْا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوْا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوْا
بِمَا لَمْ يَنَالُوْا ۚ وَمَا نَقَمُوْۤا اِلَّاۤ اَنْ اَغْنٰىهُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ
مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَاِنْ يَّتُوْبُوْا يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ وَاِنْ يَّتَوَلَّوْا
يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ عَذَابًا اَلِيْمًا ۙ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَمَا لَهُمْ
فِى الْاَرْضِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۷۴﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ
اٰتٰىنَا مِنْ فَضْلِهٖ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۷۵﴾
فَلَمَّاۤ اٰتٰىهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوْا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۷۶﴾
فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهٗ بِمَاۤ اَخْلَفُوا
اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿۷۷﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا
اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ
الْغُيُوْبِ ۚ ﴿۷۸﴾ اَلَّذِيْنَ يَلْمِزُوْنَ الْمُطَّوِّعِيْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
فِى الصَّدَقٰتِ وَالَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ اِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُوْنَ مِنْهُمْ ؕ سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ ۫ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۷۹﴾

اي پيغمبر! ڪافرن ۽ منافقن سان جهاد ڪر ۽ مٿن سختي ڪر- ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي- ۽ اُها جاءِ بڇڙي آهي (٧٣). الله جو قسم ڪٽندا آهن ته (پاڻ) نه چيو اٿن- ۽ بيشڪ ڪفر جو ڪلمو چيو اٿن ۽ پنهنجي اسلام (آڻڻ) کانپوءِ ڪفر ڪيائون ۽ جنهن ڪي پهچي نه سگهيا تنهن لاءِ زور لاتائون، ۽ اِهو اُنهن رڳو هن ڳاله جو بدلو ڏنو جو الله پنهنجي فضل سان ۽ سندس رسول کين شاهوڪار ڪيو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ته اُنهن لاءِ ڀَلي آهي، ۽ جيڪڏهن ڦرندا ته الله دنيا ۽ آخرت ۾ کين ڏکوئيندڙ عذاب سان سزا ڏيندو، ۽ ملڪ ۾ اُنهن لاءِ نه ڪو سنڀاليندڙ ۽ نه ڪو مددگار آهي (٧٤). ۽ منجهانئن ڪي آهن جن الله سان انجام ڪيو آهي ته جيڪڏهن پنهنجي فضل سان اسان کي ڏنائين ته ضرور خيرات ڏينداسون ۽ ڀَلارن مان ٿينداسون (٧٥). پوءِ جنهن مهل پنهنجي فضل سان کين مال ڏنائين ته اُن جي ڪنجوسائي ڪيائون ۽ اُهي منهن موڙيندڙ ٿي ڦريا (٧٦). پوءِ (الله) سندن دلين ۾ کين سندن ملڻ جي ڏينهن تائين اِنهيءَ سببان منافقي لاڳو ڪري ڇڏي جو الله سان اُهو انجام نه پاڙيائون جيڪو ساٽس ڪيائون ۽ اِنهي سببان جو ڪوڙ چوندا رهيا (٧٧). نه ڄاڻندا آهن ڇا ته الله سندن ڳجها ۽ سندن پڌرا (سخن) ۽ سندن ڳجهيون صلاحون ڄاڻندو آهي ۽ بيشڪ الله وڏو ڳجه ڄاڻندڙ آهي؟ (٧٨). اِهي اهڙا آهن جو صدقي ڏيندڙن مؤمنن جي صدقي ڏيڻ ۾ طعنا هڻندا آهن ۽ اُنهن کي (به طعنا هڻندا آهن) جيڪي (مزدوري ڪرڻ جي) محنت کان سواءِ ڪجه نه لهندا آهن ۽ اُنهن سان مسخريون ڪندا آهن- الله (به) سندن مسخرين جو کين بدلو ڏيندو ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٧٩).

اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ؕ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً
فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ
وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُوْنَ بِمَقْعَدِهِمْ
خِلٰفَ رَسُوْلِ اللّٰهِ وَكَرِهُوْۤا اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ
فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَالُوْا لَا تَنْفِرُوْا فِى الْحَرِّ ؕ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ
حَرًّا ؕ لَوْ كَانُوْا يَفْقَهُوْنَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوْا قَلِيْلًا وَّلْيَبْكُوْا كَثِيْرًا ۚ
جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٨٢﴾ فَاِنْ رَّجَعَكَ اللّٰهُ اِلٰى طَآئِفَةٍ
مِّنْهُمْ فَاسْتَاْذَنُوْكَ لِلْخُرُوْجِ فَقُلْ لَّنْ تَخْرُجُوْا مَعِىَ اَبَدًا
وَّلَنْ تُقَاتِلُوْا مَعِىَ عَدُوًّا ؕ اِنَّكُمْ رَضِيْتُمْ بِالْقُعُوْدِ اَوَّلَ مَرَّةٍ
فَاقْعُدُوْا مَعَ الْخٰلِفِيْنَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلٰۤى اَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّاتَ
اَبَدًا وَّلَا تَقُمْ عَلٰى قَبْرِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَمَاتُوْا
وَهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿٨٤﴾ وَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ
اللّٰهُ اَنْ يُّعَذِّبَهُمْ بِهَا فِى الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٨٥﴾
وَاِذَاۤ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ اَنْ اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوْا مَعَ رَسُوْلِهِ
اسْتَاْذَنَكَ اُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوْا ذَرْنَا نَكُنْ مَّعَ الْقٰعِدِيْنَ ﴿٨٦﴾

اُنهن لاءِ بخشش گهرين يا اُنهن لاءِ بخشش نہ گهرين. جيڪڏهن اُنهن لاءِ ستر ڀيرا بخشش گهرين تہ بہ الله اُنهن کي نہ بخشيندو. اِهو هن سببان آهي جو اُنهن الله ۽ سندس پيغمبر کي نہ مڃيو. ۽ الله بي دين قوم کي هدايت نہ ڪندو آهي (٨٠). الله جي پيغمبر جي (جهاد تي) وڃڻ کان پوءِ پٺ تي رهندڙ پنهنجي (رهجي) ويهڻ تي خوش ٿيا ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪرڻ ناپسند ڪيائون ۽ پاڻ ۾ چيائون تہ گرميءَ ۾ (جهاد لاءِ) نہ نڪرو! (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ دوزخ جي باهہ ڏاڍي گرم آهي. جيڪڏهن سمجهن ها (تہ ائين نہ ڪن ها) (٨١). پوءِ ٿورو کلڻ گهرجين ۽ گهڻو روئڻ گهرجين، اُنهن (اعمالن) جي بدلي ۾ جو جيڪي ڪندا آهن (٨٢). پوءِ جيڪڏهن الله توکي منجهائن ڪنهن ٽوليءَ ڏانهن موٽائي نئي تہ نڪرڻ لاءِ توکان موڪلائيندا پوءِ چؤ تہ مون سان ڪڏهن بہ نہ نڪرندؤ ۽ مون سان گڏجي ڪنهن دشمن سان ڪڏهن بہ نہ وڙهندؤ. ڇو تہ اوهين پهريون ڀيرو ويهڻ سان راضي ٿيؤ تنهن ڪري (هاڻي بہ) پوئتي ويهندڙن سان گڏجي ويهو (٨٣). ۽منجهائن جيڪو مري تنهن تي بلڪل نماز نہ پڙهہ ۽ نڪي سندس قبر تي بيهہ بيشڪ اُنهن الله ۽ سندس پيغمبر کي نہ مڃيو ۽ اُهي بي دين ٿي مئا (٨۴). ۽ تون سندن مال ۽ سندن اولاد تي عجب نہ ڪر. الله گهرندو آهي تہ اُن جي سببان دنيا ۾ ئي کين عذاب ڪري ۽ سندن ساهہ ڪفر جي ئي حالت ۾ نڪرن (٨٥). ۽جيڪڏهن ڪا سورة (هن لاءِ) نازل ڪئي ويندي آهي تہ الله کي مڃيو ۽ سندس پيغمبر سان گڏجي جهاد ڪريو تہ منجهائن آسودا توکان موڪلائيندا آهن ۽ چوندا آهن تہ اسان کي ڇڏ تہ ويٺلن سان گڏ رهون (٨٦).

رَضُوْا بِاَنْ يَّكُوْنُوْا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُوْنَ ﴿٨٧﴾ لٰكِنِ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
جٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْخَيْرٰتُ ؗ
وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٨٨﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿٨٩﴾ وَ
جَآءَ الْمُعَذِّرُوْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِيْنَ
كَذَبُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ سَيُصِيْبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَآءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضٰى وَلَا
عَلَى الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ مَا يُنْفِقُوْنَ حَرَجٌ اِذَا نَصَحُوْا لِلّٰهِ وَ
رَسُوْلِهٖ ؕ مَا عَلَى الْمُحْسِنِيْنَ مِنْ سَبِيْلٍ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٩١﴾ لا
وَّلَا عَلَى الَّذِيْنَ اِذَا مَآ اَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَآ اَجِدُ
مَآ اَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ ۪ تَوَلَّوْا وَّاَعْيُنُهُمْ تَفِيْضُ مِنَ الدَّمْعِ
حَزَنًا اَلَّا يَجِدُوْا مَا يُنْفِقُوْنَ ﴿٩٢﴾ ؕ اِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ
يَسْتَاْذِنُوْنَكَ وَهُمْ اَغْنِيَآءُ ۚ رَضُوْا بِاَنْ يَّكُوْنُوْا
مَعَ الْخَوَالِفِ ۙ وَطَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٩٣﴾

ويٺلن (عورتن) سان گڏ هجڻ ۾ راضي ٿيا ۽ سندين دلين تي مُهر هنئي وئي پوءِ اُهي نہ سمجهندا آهن (٨٧). پر پيغمبر ۽ جن ساڻس ايمان آندو تن پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جندن سان جهاد ڪيو. ۽ اِهي اُهي آهن جن لاءِ ڀلايون آهن ۽ اِهي ئي ڇٽل آهن (٨٨). اُنهن لاءِ الله اهڙا باغ تيار ڪيا آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (٨٩). ۽ بَدوين مان بهاني ڪرڻ وارا آيا تہ کين موڪل ڏني وڃي، ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبر کي ڪوڙو ڄاتو سي ويهي رهيا. منجهانئن ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب سگهوئي پهچندو (٩٠). نڪي هيڻن تي ۽ نڪي بيمارن تي ۽ نڪي اُهي جو جيڪي خرچين سو نہ ٿا لهن تن تي ڪو گناه آهي جڏهن تہ الله ۽ سندس پيغمبر جا خيرخواه هجن ڀلارن تي ڪو ڏوراپو نہ آهي. ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٩١). ۽ نڪي اُنهن تي (ڪو گناه آهي) جي جڏهن تو وٽ آيا تہ کين (سواريءَ تي) چاڙهين (۽ تون) چوين تہ (ڪا سواري) نہ ٿو لهان جنهن تي اوهان کي چاڙهيان تڏهن اُهي موٽيا ۽ هن ڏک کان سندين اکيون هنجون هاريندڙ هيون تہ جيڪي (الله جي واٽ ۾) خرچين سو نہ ٿا لهن! (٩٢). (ڏوراپي جي) واٽ رڳو اُنهن تي آهي جن توکان موڪلايو ۽ اُهي شاهوڪار هئا، رهيلن (عورتن) سان گڏ هجڻ ۾ راضي ٿيا ۽ الله سندين دلين تي مُهر هنئي پوءِ اُهي نہ ڄاڻندا آهن (٩٣).

يَعْتَذِرُوْنَ اِلَيْكُمْ اِذَا رَجَعْتُمْ اِلَيْهِمْ ؕ قُلْ لَّا
تَعْتَذِرُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّاَنَا اللّٰهُ مِنْ اَخْبَارِكُمْ ؕ وَ
سَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُوْلُهٗ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۴﴾ سَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ
لَكُمْ اِذَا انْقَلَبْتُمْ اِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوْا عَنْهُمْ ؕ فَاَعْرِضُوْا عَنْهُمْ ؕ
اِنَّهُمْ رِجْسٌ ۫ وَّمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۹۵﴾
يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ ۚ فَاِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ
لَا يَرْضٰى عَنِ الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۹۶﴾ اَلْاَعْرَابُ اَشَدُّ كُفْرًا وَّ
نِفَاقًا وَّاَجْدَرُ اَلَّا يَعْلَمُوْا حُدُوْدَ مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى
رَسُوْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۹۷﴾ وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ يَّتَّخِذُ
مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَّيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَآئِرَ ؕ عَلَيْهِمْ
دَآئِرَةُ السَّوْءِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۹۸﴾ وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ
يُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرُبٰتٍ
عِنْدَ اللّٰهِ وَصَلَوٰتِ الرَّسُوْلِ ؕ اَلَآ اِنَّهَا قُرْبَةٌ لَّهُمْ ؕ
سَيُدْخِلُهُمُ اللّٰهُ فِيْ رَحْمَتِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۹۹﴾ ع

جڏهن (اوهين) اُنهن ڏانهن موٽندؤ (تڏهن) اوهان وٽ بهانو ڪندا- (اُنهن کي) چؤ ته بهانو نه ڪريو اوهان (جي ڳالهه) کي ڪڏهن نه مڃينداسون، بيشڪ اوهان جي حال کان الله اسان کي خبر ڏني آهي- ۽ الله ۽ سندس پيغمبر اوهان جا عمل سگهوئي ڏسندو وري ڳجهه ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ (الله) ڏانهن موٽايا ويندؤ پوءِ جيڪي تي ڪيوَ تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (٩٤). جڏهن اُنهن ڏانهن موٽندؤ (تڏهن) سٽت ئي اوهان جي آڏو الله جو قسم هن لاءِ کڻندا ته (اوهين) کانئن مڙي وڃو- پوءِ کانئن مڙي وڃو- ڇو ته اُهي پليت آهن ۽ جيڪي ڪمائيندا رهيا تنهن جي عوض ۾ سندن جاءِ دوزخ آهي (٩٥). اوهان وٽ هن لاءِ قسم کڻندا ته (اوهين) کانئن راضي ٿيو، پوءِ جيڪڏهن (اوهين) کانئن راضي ٿيندؤ ته (به) الله بي دين ماڻهن کان راضي نه ٿيندو (٩٦). بدوي ڪفر ۽ منافقيءَ ۾ تمام سخت آهن ۽ هن (عادت) جوڳا آهن جو الله پنهنجي پيغمبر تي جيڪي حڪم لاٿا تنهن جون (شرعي) حدون نه ڄاڻن- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٩٧). ۽ بدوين مان کي اهڙا آهن جو جيڪي خرچ ڪن تا سو ڇَٽي ڄاڻندا آهن ۽ اوهان تي زماني جي ڦير گهير (اچڻ) جا منتظر آهن- زماني جو بڇڙو ڦيرو مٿن هجي (شال)- ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٩٨). ۽ بدوين مان کي اهڙا آهن جي الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن ۽ جيڪي خرچيندا آهن تنهن کي الله وٽ ويجهڙائيءَ جو ۽ پيغمبر جي دعائن (حاصل ڪرڻ) جو وسيلو ڪري وٺندا آهن- بيشڪ اُها اُنهن لاءِ ويجهڙائيءَ (جو سبب) آهي- الله کين پنهنجي رحمت هيٺ سگهوئي داخل ڪندو- ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٩٩).

وَالسّٰبِقُوْنَ الْاَوَّلُوْنَ مِنَ الْمُهٰجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِيْنَ
اتَّبَعُوْهُمْ بِاِحْسَانٍ ۙ رَّضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ
جَنّٰتٍ تَجْرِیْ تَحْتَهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيْمُ ﴿۱۰۰﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُمْ مِّنَ الْاَعْرَابِ مُنٰفِقُوْنَ ۛؕ وَمِنْ
اَهْلِ الْمَدِيْنَةِ ۛؔ مَرَدُوْا عَلَی النِّفَاقِ ۫ لَا تَعْلَمُهُمْ ؕ نَحْنُ
نَعْلَمُهُمْ ؕ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّوْنَ اِلٰی عَذَابٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۰۱﴾ۚ
وَاٰخَرُوْنَ اعْتَرَفُوْا بِذُنُوْبِهِمْ خَلَطُوْا عَمَلًا صَالِحًا وَّاٰخَرَ سَيِّئًا ؕ
عَسَی اللّٰهُ اَنْ يَّتُوْبَ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۰۲﴾ خُذْ
مِنْ اَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيْهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ؕ
اِنَّ صَلٰوتَكَ سَكَنٌ لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۰۳﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا اَنَّ
اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَاْخُذُ الصَّدَقٰتِ وَ
اَنَّ اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۰۴﴾ وَقُلِ اعْمَلُوْا فَسَيَرَی اللّٰهُ
عَمَلَكُمْ وَرَسُوْلُهٗ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ؕ وَسَتُرَدُّوْنَ اِلٰی عٰلِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ۚ وَاٰخَرُوْنَ مُرْجَوْنَ
لِاَمْرِ اللّٰهِ اِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَاِمَّا يَتُوْبُ عَلَيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۰۶﴾

۽ مهاجرن ۽ انصارن مان (ايمان ۾) آڳرائي ڪرڻ وارا ۽ جن چڱائي سان سندن تابعداري ڪئي اُنهن (سڀني) کان الله راضي آهي ۽ اُهي کانئس راضي آهن ۽ اُنهن لاءِ باغ تيار ڪيا اٿس جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (١٠٠). ۽ اوهان جي آس پاس وارن بدوين مان (به) ڪي منافق آهن. ۽ مديني وارن مان (به) ڪي منافقيءَ تي عادتي ٿي ويا آهن، (تون) کين نه ڄاڻندو آهين. اسين اُنهن کي ڄاڻندا آهيون. سگهوئي کين ٻه ڀيرا عذاب ڪنداسون وري وڏي عذاب ڏانهن موٽايا ويندا (١٠١). ۽ ٻيا (اهڙا) آهن جن پنهنجا گناه ڀاسيا آهن (اُنهن) چڱا ڪم ۽ ٻيا بڇڙا ڪم گڏي سڏي ڪيا آهن. اُميد آهي ته الله مٿن ٻاجھ سان موٽندو. ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٠٢). سندن مالن مان زڪواة وصول ڪر ته ان سان کين (ظاهر ۾ به) پاڪ ڪندو رهين ۽ کين (باطن ۾ به) سنو ڪندو رهين ۽ مٿن رحمت جي دعا گهر. ڇو ته تنهنجي دعا اُنهن لاءِ راحت آهي. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٠٣). ڄاڻندا نه آهن ڇا ته الله ئي پنهنجن ٻانهن جي توبه قبول ڪندو آهي ۽ (سندن) خيراتون قبول ڪندو آهي ۽ بيشڪ الله ئي توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (١٠٤). ۽ چؤ ته عمل ڪريو پوءِ الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمن (سڀئي) اوهان جا عمل ڏسندا. ۽ ڳجھ ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ (الله) ڏانهن سگهو موٽايا ويندؤ پوءِ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (١٠٥). ۽ ٻيا (رهجي ويل) الله جي حڪم لاءِ رهايل آهن ته يا کين عذاب ڪري يا کين معاف ڪري. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠٦).

وَالَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَّ كُفْرًا وَّ تَفْرِيْقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ وَ اِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللّٰهَ وَ رَسُوْلَهٗ مِنْ قَبْلُ ؕ
وَ لَيَحْلِفُنَّ اِنْ اَرَدْنَاۤ اِلَّا الْحُسْنٰى ؕ وَ اللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ
لَكٰذِبُوْنَ ﴿۱۰۷﴾ لَا تَقُمْ فِيْهِ اَبَدًا ؕ لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى
مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ ؕ فِيْهِ رِجَالٌ يُّحِبُّوْنَ اَنْ
يَّتَطَهَّرُوْا ؕ وَ اللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِيْنَ ﴿۱۰۸﴾ اَفَمَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ
عَلٰى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَ رِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ
عَلٰى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهٖ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ ؕ وَ اللّٰهُ لَا
يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰۹﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِيْ بَنَوْا
رِيْبَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّاۤ اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَ اللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۱۰﴾ ع
اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَ اَمْوَالَهُمْ
بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ؕ يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُوْنَ وَ
يُقْتَلُوْنَ ۫ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرٰىةِ وَ الْاِنْجِيْلِ
وَ الْقُرْاٰنِ ؕ وَ مَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوْا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِيْ بَايَعْتُمْ بِهٖ ؕ وَ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۱۱۱﴾

۽ (اُنهن مان اهڙا به آهن) جن نقصان پهچائڻ ۽ ڪفر ڪرڻ ۽ مسلمانن جي وچ ۾ ڏڦيڙ وجهڻ ۽ جن (ماڻهن) الله ۽ سندس پيغمبر سان اڳ ويڙهه ڪئي آهي تن واسطي گهات تاڙڻ لاءِ (هڪ) مسجد بڻائي آهي. ۽ (اُهي) ضرور قسم ڪڻندا ته چڱائي کان سواءِ اسان جو (بڻائڻ ۾) ٻيو ڪو ارادو نه آهي. ۽ الله شاهدي ڏئي ٿو ته اُهي ڪوڙا آهن (١٠٧). منجهس اصلي نه بيهه! (جا مسجد) پهرين ڏينهن کان ئي پرهيزگاريءَ تي اڏي ويئي آهي تنهن ۾ توکي بيهڻ (يعني نماز پڙهڻ ۽ پڙهائڻ) وڌيڪ لائق آهي. جنهن ۾ اهڙا مرد آهن جي پاڪ رهڻ کي دوست رکندا آهن ۽ الله پاڪ رهڻ وارن کي دوست رکندو آهي (١٠٨). جنهن پنهنجي اڏاوت الله جي ڊپ ۽ (سندس) رضامنديءَ تي اَڏي سو ڀلو آهي يا اُهو جنهن پنهنجي اڏاوت نئن جي ڪِرندڙ ڀَر تي اَڏي؟ پوءِ اُها اڏيندڙ سميت دوزخ جي باهه ۾ ڪِري. ۽ الله ظالمن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (١٠٩). جو بنياد بڻايائون سو سدائين سندن دلين ۾ شڪ (جو سبب) رهندو، سندن دلين جي ودڻ کان سواءِ نه ويندو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١١٠). الله مؤمنن کان سندن سر ۽ سندن مال هن ڪري ڳڏا جو پڪ بهشت اُنهن لاءِ آهي. (اهي) اُن (انجام) تي الله جي واٽ ۾ وڙهندا آهن پوءِ ماريندا (به) آهن ۽ ماربا (به آهن)، جو انجام توريت ۽ انجيل ۽ قرآن ۾ پڪيءَ طرح ٿيل آهي. ۽ الله کان وڌيڪ پنهنجي انجام کي پورو ڪندڙ ڪير آهي؟ پوءِ جنهن سودي جي بدران اوهان پاڻ کي وڪيو آهي تنهن سان خوش ٿيو. ۽ اِها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (١١١).

اَلتَّآئِبُوْنَ الْعٰبِدُوْنَ الْحٰمِدُوْنَ السَّآئِحُوْنَ الرّٰكِعُوْنَ
السّٰجِدُوْنَ الْاٰمِرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَالنَّاهُوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَالْحٰفِظُوْنَ لِحُدُوْدِ اللّٰهِ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۱۲﴾ مَا كَانَ
لِلنَّبِيِّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْ يَّسْتَغْفِرُوْا لِلْمُشْرِكِيْنَ وَ
لَوْ كَانُوْٓا اُولِيْ قُرْبٰى مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُمْ
اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿۱۱۳﴾ وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ
اِلَّا عَنْ مَّوْعِدَةٍ وَّعَدَهَآ اِيَّاهُ ۚ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهٗٓ اَنَّهٗ عَدُوٌّ
لِّلّٰهِ تَبَرَّاَ مِنْهُ ؕ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ لَاَوَّاهٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۱۴﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ
لِيُضِلَّ قَوْمًۢا بَعْدَ اِذْ هَدٰىهُمْ حَتّٰى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَّا
يَتَّقُوْنَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۱۵﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَهٗ مُلْكُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ وَمَا لَكُمْ مِّنْ
دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۱۱۶﴾ لَقَدْ تَّابَ اللّٰهُ عَلَى
النَّبِيِّ وَالْمُهٰجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ فِيْ
سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْۢ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيْغُ قُلُوْبُ فَرِيْقٍ
مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّهٗ بِهِمْ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۙ ﴿۱۱۷﴾

توبهه ڪندڙ، عبادت ڪندڙ، ساراهه ڪندڙ، (خدا جي واٽ ۾) مسافري ڪندڙ، رڪوع ڪندڙ، سجدو ڪندڙ، چڱائيءَ جو حڪم ڪندڙ ۽ مدائي کان جهليندڙ ۽ الله جي حدن کي نگاهه ۾ رکندڙ (اُنهن لاءِ بهشت جو انجام آهي) ۽ (اهڙن) مؤمنن کي خوشخبري ڏي (١١٢). پيغمبر ۽ مؤمنن کي مشرڪن لاءِ ڪين (هن ڳالهه جي) پڌري ٿيڻ کان پوءِ ته اُهي دوزخي آهن بخشش گهرڻ نه جڳائي توڻيڪ مائٽيءَ وارا هجن (١١٣). ۽ ابراهيم جو، پنهنجي پيءُ لاءِ بخشش گهرڻ، انجام ڪان سواءِ نه هو جو اُن ساڻس انجام ڪيو هو، پوءِ جنهن دم کيس پڌرو ٿيو ته اُهو الله جو ويري آهي (تنهن دم) ڪانئس بيزار ٿيو. بيشڪ ابراهيم بلڪل ڪؤنريءَ دل وارو (۽) بردبار هو (١١٤). ۽ الله جو ڪم نه آهي جو ڪنهن قوم کي سڌي رستي ڏيکارڻ کان پوءِ ڪين گمراهه ڪري جيسين اُهي (ڳالهيون) اُنهن لاءِ پڌريون (نه) ڪري جن کان اُنهن کي بچڻ گهرجي. بيشڪ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١١٥). بيشڪ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي ئي آهي. (اُهو) جياري ٿو ۽ ماري ٿو. ۽ الله کان سواءِ اوهان جو نه ڪو دوست ۽ نه ڪو مدد ڏيندڙ آهي (١١٦). پيغمبر ۽ اُنهن مهاجرن ۽ انصارن تي بيشڪ الله ٻاجهه سان موٽيو جن سوڙهه جي وقت ۾ پيغمبر جي تابعداري ڪئي اُن کان پوءِ جو، منجهانئن هڪ ٽوليءَ جون دليون لُـڏي وڃڻ تي ويجهيون هيون، وري (الله) مٿن ٻاجهه سان موٽيو. ڇو ته اُهو مٿن شفقت ڪندڙ مهربان آهي (١١٧).

وَّعَلَى الثَّلٰثَةِ الَّذِيْنَ خُلِّفُوْا ؕ حَتّٰۤى اِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ اَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوْۤا اَنْ
لَّا مَلْجَاَ مِنَ اللّٰهِ اِلَّاۤ اِلَيْهِ ؕ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوْبُوْا ؕ اِنَّ
اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۱۸﴾ ع يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ
وَكُوْنُوْا مَعَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۱۱۹﴾ مَا كَانَ لِاَهْلِ الْمَدِيْنَةِ وَمَنْ
حَوْلَهُمْ مِّنَ الْاَعْرَابِ اَنْ يَّتَخَلَّفُوْا عَنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ وَ
لَا يَرْغَبُوْا بِاَنْفُسِهِمْ عَنْ نَّفْسِهٖ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ لَا يُصِيْبُهُمْ
ظَمَاٌ وَّلَا نَصَبٌ وَّلَا مَخْمَصَةٌ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَطَـُٔوْنَ
مَوْطِئًا يَّغِيْظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُوْنَ مِنْ عَدُوٍّ نَّيْلًا اِلَّا كُتِبَ
لَهُمْ بِهٖ عَمَلٌ صَالِحٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۲۰﴾
وَلَا يُنْفِقُوْنَ نَفَقَةً صَغِيْرَةً وَّلَا كَبِيْرَةً وَّلَا يَقْطَعُوْنَ
وَادِيًا اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۱﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُوْنَ لِيَنْفِرُوْا كَآفَّةً ؕ فَلَوْلَا نَفَرَ
مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوْا فِى الدِّيْنِ وَ
لِيُنْذِرُوْا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوْۤا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُوْنَ ﴿۱۲۲﴾ ع

۽ اُنهن تـن تي (بہ) جيڪي (جهاد کان) رهجي ويا هئا۔ تانجو جڏهن زمين ايتريءَ ويڪرائي هوندي بہ مٿـن سوڙهي ٿـي ويئي هئي ۽ سندن ساه مٿـن مُنجهيا هئا ۽ پـانيائون ٿـي تہ (هاڻي) الله (جي عذاب) کان بچڻ جي جاءِ سندس (بارگاهه) کان سواءِ ڪونہ آهي۔ وري مٿـن هـن لاءِ ٻـاجهه سان موٽـيو تہ توبهہ ڪـن۔ ڇو تہ الله ئي توبهہ قبول ڪندڙ مهربان آهي (١١٨). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ سچن سان گڏ هجو (١١٩). مديني وارن ۽ سندس آس پاس وارن بدوين کي نڪي الله جي پيغمبر کان (جهاد ۾) پوئتي رهڻ ۽ نڪي سندس وجود کان پاڻ کي پيارو رکڻ جڳائي۔ اِهو هن ڪري جو کين نڪي اُڃ ۽ نڪي ڏک ۽ نڪي بک الله جي واٽ ۾ پهچندي آهي ۽ نڪي اهڙي هنڌ ويندا آهن جتي ڪافر ڪاوڙجن ۽ نڪي دشمن کان (ڪو) اهنج پهچندو اٿـن پر اُنهن لاءِ (هر هڪ ڳالهہ جي) بدلي چڱو عمل لکيو ويندو آهي۔ ڇو تہ الله ڀلارن جو اَجر نہ وڃائيندو آهي (١٢٠). ۽ ڪوبہ خرچ۔ٿورو يا گهڻو۔نہ ڪندا آهن ۽ نڪي ڪا وادي ٽپندا آهن پر اُنهن لاءِ (چڱو عمل) هن لاءِ لکيو ويندو آهي تہ جيڪو تمام چڱو ڪم ڪندا آهن تنهن جو کين الله بدلو ڏئي (١٢١). ۽ مؤمنن کي نہ ٺهندو آهي جو مڙيئي (گڏ) نڪرن، پوءِ ٺوليءَ مان ڪي ڄڻا منجهانئن هن لاءِ ڇو نہ نڪرندا آهن تہ دين ۾ عالم ٿـين ۽ جڏهن پنهنجي قـوم ڏانهن موٽـي وڃن تڏهن اُن کي ڊيڄارين تہ مانَ اُهي ڊڄن (١٢٢).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَاتِلُوا الَّذِيْنَ يَلُوْنَكُمْ مِّنَ
الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوْا فِيْكُمْ غِلْظَةً ؕ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ
الْمُتَّقِيْنَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذَا مَآ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ فَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ
اَيُّكُمْ زَادَتْهُ هٰذِهٖٓ اِيْمَانًا ۚ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
فَزَادَتْهُمْ اِيْمَانًا وَّهُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿١٢٤﴾ وَاَمَّا
الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا اِلٰى
رِجْسِهِمْ وَمَاتُوْا وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿١٢٥﴾ اَوَلَا يَرَوْنَ
اَنَّهُمْ يُفْتَنُوْنَ فِيْ كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا
يَتُوْبُوْنَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿١٢٦﴾ وَاِذَا مَآ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ
نَّظَرَ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ ؕ هَلْ يَرٰىكُمْ مِّنْ اَحَدٍ ثُمَّ
انْصَرَفُوْا ؕ صَرَفَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا
يَفْقَهُوْنَ ﴿١٢٧﴾ لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ
عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيْصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ
رَّحِيْمٌ ﴿١٢٨﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ ۖ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ﴿١٢٩﴾ ع

اي مؤمنؤ! ڪافرن مان جيڪي اوهان جي آس پاس آهن تن سان وڙهو ۽ پَلي تہ (اُهي) اوهان ۾ ڪا ڏاڍائي ڏسن- ۽ ڄاڻو تہ الله پرهيزگارن سان گڏ آهي (١٢٣). ۽ جڏهن ڪا بہ سورة لاهبي آهي تڏهن منجهائن ڪو اهڙو آهي جو چوندو آهي تہ هن سورة اوهان مان ڪهڙي جو ايمان وڌايو آهي؟ پوءِ جن ايمان آندو آهي تن جي ايمان کي وڌايو اٿس ۽ اُهي خوش ٿيندا آهن (١٢٤). ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي تن کي پليتيءَ تي پليتي وڌائي اٿس ۽ اُهي ڪافر ٿي مئا (١٢٥). نہ ڏسندا آهن ڇا تہ هر سال هڪ ڀيرو يا ٻہ ڀيرا سزا ڏني ويندي اٿن؟ وري نڪي توبه ڪندا آهن ۽ نڪي اُهي نصيحت وٺندا آهن (١٢٦). ۽ جڏهن ڪا سورة (اُنهن بابت) نازل ڪبي آهي (تڏهن) اُنهن مان هڪڙا ٻين ڏانهن (شرمندگيءَ ڪان) نهاريندا آهن- (۽ چوندا آهن تہ) ڪنهن اوهان کي ڏٺو آهي ڇا؟ وري (گهرن ڏانهن) موٽندا آهن- الله سندن دليون هن سببان ڦيرايون آهن جو اُها بي سمجھ قوم آهي (١٢٧). (اي انسانؤ!) بيشڪ اوهان جي جنس منجهان اوهان وٽ پيغمبر آيو آهي اوهان جو ڏک مٿس اولو آهي اوهان (جي هدايت) تي حريص آهي مسلمانن تي شفقت ڪندڙ مهربان آهي (١٢٨). پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ چؤ تہ مون کي الله ڪافي آهي اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي- مٿس ڀروسو ڪيم ۽ اُهو وڏي عرش جو مالڪ آهي (١٢٩).

سُوْرَةُ يُوْنُسَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓرٰ ۚ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِيْمِ ﴿١﴾ اَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَآ
اِلٰى رَجُلٍ مِّنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنَّ لَهُمْ
قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ قَالَ الْكٰفِرُوْنَ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٢﴾
اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ ؕ مَا مِنْ شَفِيْعٍ اِلَّا مِنْۢ
بَعْدِ اِذْنِهٖ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٣﴾ اِلَيْهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا ؕ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ؕ اِنَّهٗ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ
لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ بِالْقِسْطِ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيْمٍ وَّعَذَابٌ اَلِيْمٌۢ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ ﴿٤﴾
هُوَ الَّذِيْ جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَآءً وَّالْقَمَرَ نُوْرًا وَّقَدَّرَهٗ مَنَازِلَ
لِتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِيْنَ وَالْحِسَابَ ؕ مَا خَلَقَ اللّٰهُ ذٰلِكَ اِلَّا بِالْحَقِّ ۚ
يُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٥﴾ اِنَّ فِي اخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَّقُوْنَ ﴿٦﴾

سورة يونس مكي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
نو آيتون ۽ يارهن رڪوع آهي.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آلر ـ هي آيتون حڪمت واري ڪتاب جون آهن (١). ماڻهن کي (هيءَ ڳالهه) ڇو عجب ۾ وجهندي آهي جو منجهانئن هڪ مڙس ڏانهن وحي موڪليوسون ته ماڻهن کي ڊيڄار ۽ جن ايمان آندو تن کي خوشخبري ڏي ته انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ وڏو مرتبو آهي ـ ڪافرن چيو ته هيءُ پڌرو جادوگر آهي (٢). بيشڪ اوهان جو پالڻهار اُهو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو (۽) وري عرش ڏانهن توجه ڪيائين، (اُهو ئي) ڪمن کي رٿيندو آهي ـ ڪوئي سفارش ڪندڙ نه آهي پر سندس اجازت کان پوءِ ـ اهوئي اوهان جو پالڻهار الله آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو ـ پوءِ ڇو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (٣). اوهان مڙني جو ڏانهنس موٽڻ آهي ـ الله جو انجام سچو آهي ـ اُهوئي خلق کي پهريون (ڀيرو) بڻائيندو آهي وري (ڀيرو) ڪين هن لاءِ موٽائي بڻائيندو ته جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي انصاف سان بدلو ڏئي ـ ۽ جن نه مڃيو تن لاءِ ٽهڪندڙ پاڻي ۽ ڏکوئيندڙ عذاب اِنهي ڪري آهي جو ڪفر ڪيو هئائون (۴). اُهو (الله) آهي جنهن سج کي چمڪندڙ ۽ چنڊ کي روشن ڪيو ۽ اُن (چنڊ) جون منزلون هن لاءِ مقرر ڪيون ته اوهين ورهن جو ڳاڻيٽو ۽ حساب ڄاڻو ـ الله اِهو سچ کان سواءِ نه بڻايو آهي، ڄاڻندڙ قوم لاءِ نشانيون کولي بيان ڪندو آهي (٥). بيشڪ رات ۽ ڏينهن جي ڦير گهير (۾) ۽ الله جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ بڻايو تنهن ۾ پرهيزگار قوم لاءِ ضرور نشانيون آهن (٦).

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اٰيٰتِنَا غٰفِلُونَ ﴿٧﴾ أُولٰٓئِكَ
مَأْوٰىهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ ۚ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ
الْأَنْهٰرُ فِي جَنّٰتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعْوٰىهُمْ فِيهَا سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَ
تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلٰمٌ ۚ وَاٰخِرُ دَعْوٰىهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعٰلَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ
لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ ۖ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي
طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا
لِجَنْۢبِهٖٓ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَآئِمًا ۚ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهٗ مَرَّ
كَأَنْ لَّمْ يَدْعُنَآ إِلٰى ضُرٍّ مَّسَّهٗ ۚ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَمَّا ظَلَمُوا ۙ وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ وَمَا كَانُوا
لِيُؤْمِنُوا ۚ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنٰكُمْ
خَلٰٓئِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

بيشڪ جيڪي اسان جي ملڻ جو آسرو نہ ٿا رکن ۽ دنيا جي حياتيءَ ساڻ ريجهي ويا ۽ اُنهيءَ سان آرامي ٿي رهيا ۽ اُهي جيڪي اسان جي آيتن کان بي خبر رهيا (٧). اِهي جيڪي ڪمائيندا رهيا تنهن سببان اُنهن جو هنڌ باه آهي (٨). (۽) جن مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سندن پالڻهار سندن ايمان سببان (اُهڙن بهشتن ڏانهن) سڌو رستو ڏيکاريندو، جن جي هيٺان نعمتن وارن باغن ۾ نهرون وهنديون آهن (٩). منجهن سندن دعا (هيءَ) آهي تہ اي الله! توکي پاڪائي جڳائي ۽ منجهن سندن آجيان سلام آهي، ۽ سندن دعا جي پڇاڙي هيءَ آهي تہ سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (١٠). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن لاءِ مدائي جلد موڪلي ها جهڙو هي پنهنجي چڱائي جلد گهرندا آهن تہ سندن (مقرر ٿيل) مدت اُنهن لاءِ پوري ڪئي وڃي ها- پوءِ جيڪي اسان جي ملڻ جي اُميد نہ رکندا آهن تن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ڇڏيندا آهيون (١١). ۽ جنهن مهل ماڻهو کي ڪو ڏک پهچندو آهي (تنهن مهل) پنهنجي پاسي پر يا ويٺي يا بيٺي اسان کي سڏيندو آهي پوءِ جنهن مهل کانئس سندس ڏک لاهيندا آهيون (تنهن مهل اُهڙي ويساري ۾ پئجي) هليو ويندو آهي (جو) ڄڻڪ ڪيس جا اوکائي پهتي هئي تنهن (جي لاهڻ) لاءِ اسان کي سڏيو ئي نہ هئائين- اُهڙيءَ طرح حد کان لنگهندڙ جيڪي ڪندا آهن سو اُنهن لاءِ سينگاريو ويو آهي (١٢). ۽ بيشڪ اوهان کان اڳ (گهڻين) قومن جڏهن ظلم ڪيو تڏهن (ڪين) هلاڪ ڪيو اُٿؤن ۽ وٽن سندن پيغمبر چٽن معجزن سان آيا ۽ اهڙا نہ هئا جو ايمان آڻين- اهڙيءَ طرح ڏوهارڻ قوم کي سزا ڏيندا آهيون (١٣). وري ڪائن پوءِ ملڪ ۾ اوهان کي سندن جاءِ تي وهاريوسون تہ ڏسون تہ اوهين ڪهڙي طرح ڪم ڪريو ٿا (١٤).

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنٰتٍ ۙ قَالَ الَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ
لِقَآءَنَا ائْتِ بِقُرْاٰنٍ غَيْرِ هٰذَآ اَوْ بَدِّلْهُ ؕ قُلْ مَا يَكُوْنُ لِيْۤ
اَنْ اُبَدِّلَهٗ مِنْ تِلْقَآئِ نَفْسِيْ ۚ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰۤى اِلَيَّ ۚ
اِنِّيْۤ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۵﴾ قُلْ
لَّوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا تَلَوْتُهٗ عَلَيْكُمْ وَلَآ اَدْرٰىكُمْ بِهٖ ۖ فَقَدْ لَبِثْتُ
فِيْكُمْ عُمُرًا مِّنْ قَبْلِهٖ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۶﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُوْنَ ﴿۱۷﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُوْلُوْنَ هٰٓؤُلَآءِ شُفَعَآؤُنَا عِنْدَ اللّٰهِ ؕ قُلْ
اَتُنَبِّـُٔوْنَ اللّٰهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ ؕ
سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۱۸﴾ وَمَا كَانَ النَّاسُ
اِلَّآ اُمَّةً وَّاحِدَةً فَاخْتَلَفُوْا ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ
رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيْمَا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَيَقُوْلُوْنَ
لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ۚ فَقُلْ اِنَّمَا
الْغَيْبُ لِلّٰهِ فَانْتَظِرُوْا ۚ اِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿۲۰﴾

۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) جيڪي اسان جي ملڻ جي اُميد نہ رکندا آهن سي چوندا آهن تہ هن کان سواءِ ڪو ٻيو قرآن آڻ يا کيس مٽاءِ- چؤ تہ پنهنجي طرفان ان جي مٽائڻ جو مون کي اختيار ڪونهي، جيڪي مون کي وحي ڪيو ويندو آهي تنهن کان سواءِ (ٻئي ڪنهن جي) تابعداري نہ ڪندو آهيان، بيشڪ آءٌ جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪريان تہ وڏي ڏينهن جي عذاب کان ڊڄان ٿو (١٥). چؤ تہ جيڪڏهن الله گهري ها تہ آءٌ اُن (قرآن کي اوهان تي) نہ پڙهان ها ۽ نڪي (الله) اُن سان اوهان کي ڄاڻائي ها! بيشڪ آءٌ اوهان ۾ هن کان اڳ (سڄي) ڄمار رهيس (تڏهن نہ پڙهيم)- پوءِ ڇو نہ ٿا سمجهو؟ (١٦). پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله تي ڪوڙو ٺاهہ ٺاهي يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڄاڻي- سچ آهي تہ ڏوهاري نہ ڇٽندا (١٧). ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهن سي نڪي کين ڏک پهچائيندا آهن ۽ نڪي کين سک پهچائيندا آهن ۽ چوندا آهن تہ هي الله وٽ اسان جا شفاعت ڪندڙ آهن- چؤ تہ اوهين الله کي اهڙيءَ شيءِ بابت چتائيندا آهيو ڇا جيڪا شيءِ (هو) نڪي آسمانن ۾ ۽ نڪي زمين ۾ ڄاڻندو آهي؟ اهو پاڪ آهي ۽ جنهن شيءِ کي ساڻس شريڪ ڪندا آهيو تنهن کان اُهو مٿاهون آهي (١٨). ۽ (اصل) ماڻهو هڪ ٽوليءَ کان سواءِ نہ هئا پوءِ اختلاف ڪيائون- ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳ ٿيل نہ هجي ها تہ جنهن (ڳالهہ) بابت اختلاف ڪن ٿا تنهن جو سندن وچ ۾ فيصلو پورو ڪيو وڃي ها (١٩). ۽ چوندا آهن تہ سندس پالڻهار کان مٿس ڪو معجزو ڇو نہ لاٿو ويو آهي؟ چؤ تہ ڳجهہ (جي خبر) الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي نہ آهي پوءِ انتظار ڪريو آءٌ بہ اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٢٠).

وَاِذَاۤ اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْۢ بَعْدِ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُمْ اِذَا لَهُمْ مَّكْرٌ
فِیْۤ اٰیَاتِنَا ؕ قُلِ اللّٰهُ اَسْرَعُ مَكْرًا ؕ اِنَّ رُسُلَنَا یَكْتُبُوْنَ مَا تَمْكُرُوْنَ ﴿۲۱﴾
هُوَ الَّذِیْ یُسَیِّرُكُمْ فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ ؕ حَتّٰۤی اِذَا كُنْتُمْ فِی الْفُلْكِ ۚ وَ
جَرَیْنَ بِهِمْ بِرِیْحٍ طَیِّبَةٍ وَّ فَرِحُوْا بِهَا جَآءَتْهَا رِیْحٌ عَاصِفٌ
وَّ جَآءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَّ ظَنُّوْۤا اَنَّهُمْ اُحِیْطَ بِهِمْ ۙ دَعَوُا
اللّٰهَ مُخْلِصِیْنَ لَهُ الدِّیْنَ ۚ۬ لَىِٕنْ اَنْجَیْتَنَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُوْنَنَّ
مِنَ الشّٰكِرِیْنَ ﴿۲۲﴾ فَلَمَّاۤ اَنْجٰىهُمْ اِذَا هُمْ یَبْغُوْنَ فِی الْاَرْضِ بِغَیْرِ
الْحَقِّ ؕ یٰۤاَیُّهَا النَّاسُ اِنَّمَا بَغْیُكُمْ عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ ۙ مَّتَاعَ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ز
ثُمَّ اِلَیْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۳﴾ اِنَّمَا مَثَلُ
الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا كَمَآءٍ اَنْزَلْنٰهُ مِنَ السَّمَآءِ فَاخْتَلَطَ بِهٖ نَبَاتُ
الْاَرْضِ مِمَّا یَاْكُلُ النَّاسُ وَ الْاَنْعَامُ ؕ حَتّٰۤی اِذَاۤ اَخَذَتِ الْاَرْضُ
زُخْرُفَهَا وَ ازَّیَّنَتْ وَ ظَنَّ اَهْلُهَاۤ اَنَّهُمْ قٰدِرُوْنَ عَلَیْهَاۤ ۙ اَتٰىهَاۤ
اَمْرُنَا لَیْلًا اَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنٰهَا حَصِیْدًا كَاَنْ لَّمْ تَغْنَ
بِالْاَمْسِ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰیٰتِ لِقَوْمٍ یَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَ اللّٰهُ
یَدْعُوْۤا اِلٰى دَارِ السَّلٰمِ ؕ وَ یَهْدِیْ مَنْ یَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ ﴿۲۵﴾

۽ جڏهن ماڻهن کي تڪليف پهچڻ کان پوءِ (پنهنجي) ٻاجه (سان سک جو مزو) چکائيندا آهيون (تڏهن) اتي جو اُتي اُنهن کي اسان جي آيتن ۾ بدگمانيون (ٿيندڙيون) آهن- چؤ ته الله رٿ رٿڻ ۾ ڏاڍو تکڙو آهي- بيشڪ جيڪي اوهين بڇڙيون رٿون ڪندا آهيو سي اسان جا ملائڪ لکندا آهن (٢١). اُهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي بر ۽ دريائن ۾ گهمائيندو آهي تان جو جڏهن ٻيڙين ۾ هوندا آهيو، ۽ (اُهي) پاتيڻن سميت سٺائن وائن سان هلنديون آهن ۽ اُنهن سان سرها ٿيندا آهن ته اوچتو کين آٽائو واءُ پهچندو آهي ۽ کين چوڌاري لهر ايندي آهي ۽ ڀانئيندا آهن ته بيشڪ (اُها) کين ويڙهي ويئي (تڏهن) الله جي عبادت ۾ سچائيءَ وارا ٿي کيس سڏيندا آهن، (۽ چوندا آهن) ته جيڪڏهن هن (مصيبت) کان اسان کي بچائين ته ضرور شڪراني ڪندڙن مان ٿينداسون (٢٢). پوءِ جنهن مهل کين بچايائين (تنهن مهل) اُتي جو اُتي ملڪ ۾ ناحق شرارت ڪندا آهن- اي انسانؤ! اوهان جون شرارتون اوهان تي ئي آهن (هيءُ) دنيا جي حياتي جو فائدو (لڏو) وري اوهان جو موٽڻ اسان ڏانهن آهي پوءِ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏينداسون (٢٣). دنيا جي حياتيءَ جو مثال رڳو اُنهيءَ پاڻيءَ وانگر آهي جنهن کي آسمان کان وسايوسون پوءِ ساڻس زمين جا (اُهي) سلا رليا مليا جن مان ماڻهو ۽ ڍور کائيندا آهن- تانجو جنهن مهل زمين پنهنجي ساوڪ ورتي ۽ سينگاري ۽ سندس رهڻ وارن ڀانيو ته پاڻ مٿس وس وارا آهن (تنهن مهل) اوچتو اُن کي رات جو يا ڏينهن جو اسان جو حڪم پهتو پوءِ اُن کي لٽيل (ناس) ڪري ڇڏيوسون ڄڻڪ ڪالهه ئي نه هئي- اهڙي طرح سمجهندڙ قوم لاءِ نشانيون کولي بيان ڪندا آهيون (٢٤). ۽ الله سلامتيءَ جي گهر ڏانهن سڏيندو آهي- ۽ جنهن کي وڻيس تنهن کي سڌيءَ واٽ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (٢٥).

لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوا الْحُسْنٰى وَزِيَادَةٌ ؕ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوْهَهُمْ قَتَرٌ وَّلَا
ذِلَّةٌ ؕ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِيْنَ كَسَبُوا
السَّيِّاٰتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍ ۢ بِمِثْلِهَا ۙ وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ؕ مَا لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ
مِنْ عَاصِمٍ ۚ كَاَنَّمَآ اُغْشِيَتْ وُجُوْهُهُمْ قِطَعًا مِّنَ الَّيْلِ مُظْلِمًا ؕ
اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيْعًا ثُمَّ نَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا مَكَانَكُمْ اَنْتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ
فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُمْ مَّا كُنْتُمْ اِيَّانَا تَعْبُدُوْنَ ﴿٢٨﴾
فَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ۢ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ
لَغٰفِلِيْنَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُوْا كُلُّ نَفْسٍ مَّآ اَسْلَفَتْ وَرُدُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ
مَوْلٰىهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٣٠﴾ ع قُلْ مَنْ
يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اَمَّنْ يَّمْلِكُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَ
مَنْ يُّخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُّدَبِّرُ
الْاَمْرَ ؕ فَسَيَقُوْلُوْنَ اللّٰهُ ۚ فَقُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٣١﴾ فَذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ ۚ
فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ اِلَّا الضَّلٰلُ ۚ فَاَنّٰى تُصْرَفُوْنَ ﴿٣٢﴾ كَذٰلِكَ
حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ فَسَقُوْٓا اَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٣٣﴾

جن چڱائي ڪئي تن لاءِ (اهڙي) چڱائي بلڪ وڌيڪ آهي- ۽ سندن منهن کي نڪي ڪارنهن ۽ نڪي خواري ويڙهيندي- اِهي بهشتي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٦) . ۽ جن بڇڙائي ڪمائي تن لاءِ اُن جهڙي بڇڙي سزا آهي ۽ کين خواري ڍڪيندي- اُنهن کي الله (جي عذاب) کان ڪو بچائيندڙ نہ آهي، ڄڻڪ سندن منهن کي اونداهيءَ رات مان ٽڪرا ڍڪايا ويا آهن- اِهي دوزخي آهن، منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٧) . ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ ڪنداسون وري مشرڪن کي چوندا سون تہ اوهين ۽ اوهان جا (الله سان ٺهرايل) شريڪ پنهنجي هنڌ بيهو، پوءِ سندن وچ ۾ جدائي وجهنداسون ۽ سندن شريڪ چوندا تہ (اوهين) اسان کي پوڄيندڙ نہ هيؤ (٢٨) . پوءِ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ الله شاهد ڪافي آهي تہ اسين اوهان جي پوڄا کان ضرور بيخبر هئاسون (٢٩) . اُن هنڌ سڀ ڪنهن ماڻهوءَ جيڪي اڳي موڪليو هوندو سو (اُهو) لهندو ۽ پنهنجي سچي ڌڻيءَ الله ڏانهن موٽايا ويندا ۽ جيڪو ٺاهہ ٺاهيائون ٿي سو کائن ڀلجي ويندو (٣٠) . چؤ تہ اوهان کي آسمان ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ ڪنن ۽ اکين جو ڀيو ڪير مالڪ آهي ڇا؟ ۽ ڪير جيئري کي مئي مان ڪڍندو آهي؟ ۽ ڪير ڪمن کي رٿيندو آهي؟ پوءِ ستت ئي چوندا تہ الله! پوءِ چؤ تہ ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (٣١) . پوءِ اُهوئي اوهان جو سچو پالڻهار الله آهي، پوءِ سچ کان پوءِ گمراهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڇا آهي؟ پوءِ ڪيڏي جو ڪيڏي ڦيرايا وڃو ٿا؟ (٣٢) . اهڙيءَ طرح تنهنجي پالڻهار جو حڪم اُنهن بدڪارن تي لازم ٿيو آهي جو اهي ايمان نہ آڻيندا (٣٣) .

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَآئِكُمْ مَّنْ يَّبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ؕ قُلِ اللّٰهُ
يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿۳۴﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَآئِكُمْ
مَّنْ يَّهْدِيْۤ اِلَى الْحَقِّ ؕ قُلِ اللّٰهُ يَهْدِيْ لِلْحَقِّ ؕ اَفَمَنْ يَّهْدِيْۤ
اِلَى الْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُّتَّبَعَ اَمَّنْ لَّا يَهِدِّيْۤ اِلَّاۤ اَنْ يُّهْدٰى ۚ فَمَا لَكُمْ ۟ وقفة
كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَمَا يَتَّبِعُ اَكْثَرُهُمْ اِلَّا ظَنًّا ؕ اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ
مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿۳۶﴾ وَمَا كَانَ هٰذَا
الْقُرْاٰنُ اَنْ يُّفْتَرٰى مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ تَصْدِيْقَ الَّذِيْ
بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيْلَ الْكِتٰبِ لَا رَيْبَ فِيْهِ مِنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۳۷﴾ وقف
اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ فَاْتُوْا بِسُوْرَةٍ مِّثْلِهٖ وَادْعُوْا مَنِ
اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۳۸﴾ بَلْ كَذَّبُوْا
بِمَا لَمْ يُحِيْطُوْا بِعِلْمِهٖ وَلَمَّا يَاْتِهِمْ تَاْوِيْلُهٗ ؕ كَذٰلِكَ كَذَّبَ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۳۹﴾ وَ
مِنْهُمْ مَّنْ يُّؤْمِنُ بِهٖ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهٖ ؕ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ
بِالْمُفْسِدِيْنَ ﴿۴۰﴾ ع وَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقُلْ لِّيْ عَمَلِيْ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ ۚ
اَنْتُمْ بَرِيْٓـُٔوْنَ مِمَّاۤ اَعْمَلُ وَاَنَا بَرِيْٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۴۱﴾

چؤ تہ اوھان جي معبودن مان ڪو آھي ڄا جيڪو خلق کي نئين سر بڻائي وري ڪين (ماري) موٽائي جياري چؤ تہ الله نئين سر خلق کي بڻائي ٿو وري ڪيس موٽائي جياريندو، پوءِ اوھين ڪيڏي جو ڪيڏي ڦيرايا ويندا آھيو؟ (٣٤). چؤ تہ اوھان جي معبودن مان ڪو آھي جو حق ڏانھن ڪنھن کي ھدايت ڪري؟ چؤ تہ الله حق ڏانھن سڌو رستو ڏيکاريندو آھي۔ پوءِ جيڪو حق ڏانھن سڌو رستو ڏيکاري سو تابعداري ڪرڻ جو وڌيڪ حقدار آھي يا اُھو جيڪو (پاڻ) رستي ڏيکارڻ کان سواءِ رستو نہ لھندو ھجي؟ پوءِ اوھان کي ڇا ٿيو؟ ڪيئن فيصلو ڪريو ٿا! (٣٥). ۽ اُنھن مان گھڻا رڳو گمان تي ھلندا آھن۔ بيشڪ گمان سچ جي پورائي ڪجھ بہ نہ ڪندو آھي۔ بيشڪ جيڪي ڪندا آھن سو الله ڄاڻندڙ آھي (٣٦). ۽ ھيءُ قرآن الله کان سواءِ ڪنھن جو بڻايل نہ آھي پر ڪانئس اڳ جيڪي ڪتاب آھن تن جي تصديق ڪندڙ آھي ۽ حڪمن کي کولي بيان ڪندڙ آھي منجھس ڪو شڪ نہ آھي (تہ) جھانن جي پالڻھار کان آھي (٣٧). يا چوندا آھن تہ (محمد ﷺ) اُھو پاڻون ٺاھيو آھي۔ چؤ تہ جيڪڏھن سچا آھيو تہ ان جھڙي ڪا سورت آڻيو ۽ الله کان سواءِ جنھن کي (سڏي) سگھو تنھن کي سڏيو (٣٨). بلڪ جنھن علم کي پھچي نہ سگھيا تنھن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ اڃا وٽن سندس وعدن جي سچائي نہ آئي آھي۔ جيڪي ڪانئن اڳ ھئا تن بہ اھڙيءَ طرح ڪوڙ ڀانيو ھو پوءِ ڏس تہ ظالمن جي پڇاڙي ڪھڙيءَ طرح ٿي! (٣٩). ۽ منجھانئن ڪو اُن (قرآن) تي ايمان آڻيندو آھي ۽ منجھانئن ڪو اُن تي ايمان نہ آڻيندو آھي۔ ۽ تنھنجو پالڻھار فساد ڪندڙن کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آھي (٤٠). ۽ جيڪڏھن توکي ڪوڙو ڀانئين تہ چؤ مون لاءِ منھنجو عمل ۽ اوھان لاءِ اوھانجو عمل آھي. جيڪي (آءٌ) ڪريان ٿو تنھن کان اوھين ڇٽل آھيو ۽ جيڪي (اوھين) ڪريو ٿا تنھن کان آءٌ بيزار آھيان (٤١).

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُوْنَ اِلَيْكَ ؕ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوْا
لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۴۲﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّنْظُرُ اِلَيْكَ ؕ اَفَاَنْتَ تَهْدِى الْعُمْىَ وَ
لَوْ كَانُوْا لَا يُبْصِرُوْنَ ﴿۴۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْـًٔا وَّ لٰكِنَّ
النَّاسَ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَاَنْ لَّمْ يَلْبَثُوْٓا اِلَّا
سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُوْنَ بَيْنَهُمْ ؕ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِلِقَآءِ اللّٰهِ وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ ﴿۴۵﴾ وَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِىْ
نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللّٰهُ شَهِيْدٌ عَلٰى مَا
يَفْعَلُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ رَسُوْلُهُمْ قُضِىَ بَيْنَهُمْ
بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ
كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۴۸﴾ قُلْ لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِىْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا اِلَّا مَا شَآءَ
اللّٰهُ ؕ لِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ؕ اِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً
وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُهٗ بَيَاتًا اَوْ نَهَارًا
مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿۵۰﴾ اَثُمَّ اِذَا مَا وَقَعَ اٰمَنْتُمْ بِهٖ ؕ
آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۵۱﴾ ثُمَّ قِيْلَ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا
ذُوْقُوْا عَذَابَ الْخُلْدِ ۚ هَلْ تُجْزَوْنَ اِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿۵۲﴾

۽ منجهائُن ڪي تو ڏانهن (ڪَن ڏيئي قرآن ڪي) ٻڌندا آهن پوءِ تون ٻوڙن ڪي ٻڌائيندين ڇا جيتوڻيڪ نہ سمجهندا هجن؟ (٤٢). ۽ منجهائُن ڪوئي توڏانهن نهاريندو آهي پوءِ انڌن کي سڌو رستو ڏيکاريندين ڇا؟ جيتوڻيڪ ڏسندائي نہ هجن (٤٣). الله ماڻهن تي ڪجهہ ئي ظلم نہ ڪندو آهي پر ماڻهو پاڻ تي پاڻ ظلم ڪندا آهن (٤٤). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين گڏ ڪندو تنهن ڏينهن ڄڻڪ (دنيا ۾) ڏينهن جي هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) ترسيائي نہ هئا پاڻ ۾ هڪ ٻئي کي سڃاڻندا۔ بيشڪ جن الله جي ديدار کي ڪوڙ ڀانيو تن نقصان پاتو ۽ هدايت وارا نہ هئا (٤٥). ۽ جيڪو انجام ساڻن ڪريون ٿا تنهن منجهان ڪجهہ جيڪڏهن توکي ڏيکاريون يا توکي فوت ڪريون تہ (هر حال ۾) سندن موٽڻ اسان ڏانهن آهي وري جيڪي ڪندا آهن تنهن تي الله شاهد آهي (٤٦). ۽ سڀ ڪنهن اُمت لاءِ هڪ پيغمبر آهي، پوءِ جڏهن سندن پيغمبر آيو (تڏهن) سندن وچ ۾ انصاف سان نبيروڪيو ويو ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪيو ويو (٤٧). ۽ چوندا آهن تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اِهو انجام ڪڏهن ٿيندو؟ (٤٨). چؤ تہ (آءٌ) الله جي مرضيءَ کان سواءِ پاڻ کي نہ ڪي ڏک ۽ نہ ڪي سک پهچائي سگهان ٿو سڀ ڪنهن اُمت لاءِ هڪ مدت آهي۔ جڏهن سندن (ٺهرايل) مدت پهچي ٿي تڏهن هڪ گهڙي نڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳيرو ويندا (٤٩). چؤ تہ مون کي خبر ڏيو تہ جيڪڏهن سندس عذاب رات جو يا ڏينهن جو اوهان تي اچي (تہ ڇا ڪري سگهندؤ)؟ ڏوهاري اُن مان ڇاجي تڪڙ گهرندا آهن؟ (٥٠). وري جنهن مهل (اُهو) پهچندو (تنهن مهل) اُن تي ايمان آڻيندؤ ڇا؟ (چيو ويندن تہ) هاڻي (مڃيوَ)؟ ۽ بيشڪ (اڳي) اُن کي تڪڙو گهرندا هيؤ (٥١). وري ظالمن کي چيو ويندو تہ هميشگيءَ وارو عذاب چکو، جيڪي اوهين ڪمائيندا هيؤ تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو اوهان کي نہ ڏبو (٥٢).

وَيَسْتَنْۢبِـُٔوْنَكَ اَحَقٌّ هُوَ ؕ قُلْ اِيْ وَرَبِّيْٓ اِنَّهٗ لَحَقٌّ ؔۚ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿٥٣﴾
وَلَوْ اَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْاَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهٖ ؕ وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ
لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ۚ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿٥٤﴾ اَلَآ
اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَلَآ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلٰكِنَّ
اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٥٦﴾ يٰٓاَيُّهَا
النَّاسُ قَدْ جَآءَتْكُمْ مَّوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَشِفَآءٌ لِّمَا فِي الصُّدُوْرِ ۙ
وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهٖ
فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوْا ؕ هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ﴿٥٨﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ مَّآ اَنْزَلَ
اللّٰهُ لَكُمْ مِّنْ رِّزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِّنْهُ حَرَامًا وَّحَلٰلًا ؕ قُلْ آٰللّٰهُ اَذِنَ
لَكُمْ اَمْ عَلَى اللّٰهِ تَفْتَرُوْنَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ
الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُوْنُ فِيْ شَاْنٍ وَّمَا تَتْلُوْا مِنْهُ مِنْ
قُرْاٰنٍ وَّلَا تَعْمَلُوْنَ مِنْ عَمَلٍ اِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُوْدًا اِذْ تُفِيْضُوْنَ
فِيْهِ ؕ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَّبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا
فِي السَّمَآءِ وَلَآ اَصْغَرَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْبَرَ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿٦١﴾

۽ توکان خبر پڇندا آهن تہ اِهو (وعدو) سچ آهي؟ چؤ تہ هائو! مون کي پنهنجي پالڻهار جو قسم آهي تہ ضرور سچ آهي، ۽ اوهين ٿڪائڻ وارا نہ آهيو (٥٣). ۽ جيڪڏهن سڀ ڪنهن ظلم ڪندڙ شخص کي جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) هجي ها تہ ضرور پنهنجي عوض ڏئي ها! ۽ جڏهن عذاب ڏسندا تڏهن اندر (ئي اندر) ۾ لڄي ٿيندا، ۽ سندن وچ ۾ انصاف سان نبيرو ڪيو ويندو ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪبو (٥٤). خبردار! جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- (پنهنجي عوض ڏيئي نہ سگهندؤ) خبردار الله جو انجام سچو آهي پر اُنهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٥٥). اُهو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي ۽ اوهين ڏانهس موٽايا ويندؤ (٥٦). اي انسانو! اوهان جي پالڻهار کان اوهان وٽ نصيحت ۽ جيڪا (بيماري) سينن ۾ آهي تنهن لاءِ شفا ۽ مؤمن لاءِ هدايت ۽ رحمت آئي آهي (٥٧). چؤ تہ الله جي فضل سان ۽ سندس ٻاجھ سان (قرآن نازل ٿيو آهي) پوءِ اُن سان خوش ٿيڻ گهرجين- جيڪي گڏ ڪندا آهن تنهن کان اُهو ڀَلو آهي (٥٨). چؤ تہ ڪجھ ڏسو ٿا؟ تہ الله روزيءَ مان جيڪي اوهان لاءِ لاٿو آهي پوءِ منجهانئس اوهان (پاڻ) ڪجھ حرام ۽ ڪجھ حلال ڪيو آهي- چؤ تہ الله اوهان کي موڪل ڏني آهي ڇا يا الله تي ٺاهہ ٺاهيندا آهيو؟ (٥٩). ۽ جيڪي الله تي ڪوڙ ٺاهيندا آهن تن کي قيامت جي ڏينهن ڪهڙو گمان آهي (تہ ڪين عذاب نہ ڪندو ڇا)؟ بيشڪ الله ماڻهن تي ضرور وڏي فضل ڪرڻ وارو آهي پر اُنهن مان گهڻا شڪرانو نہ ڪندا آهن (٦٠). ۽ ڪنهن بہ حال ۾ نہ هوندو آهين ۽ الله جي طرف کان آيل قرآن مان جيڪي ڪجھ پڙهندو آهين ۽ ڪوبہ ڪم اوهين نہ ڪندا آهيو جڏهن منجهس لڳا رهندا آهيو مگر اسين (هر حال ۾) اوهان وٽ حاضر هوندا آهيون- ۽ تنهنجي پالڻهار کان ذري جيترو بہ نہ ڪي زمين ۾ نہ ڪي آسمان ۾ (ڪجھ) ڳجهو رهندو آهي ۽ نہ ڪي اُن کان ٿورو ۽ نہ ڪي گهڻو، پر (سڀ) پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) آهي (٦١).

اَلَاۤ اِنَّ اَوْلِيَآءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۚ ﴿٦٢﴾
اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرٰى فِى الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَفِى الْاٰخِرَةِ ؕ لَا تَبْدِيْلَ لِكَلِمٰتِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ هُوَ
الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿٦٤﴾ وَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ
جَمِيْعًا ؕ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٦٥﴾ اَلَاۤ اِنَّ لِلّٰهِ مَنْ فِى السَّمٰوٰتِ
وَمَنْ فِى الْاَرْضِ ؕ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ شُرَكَآءَ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا
يَخْرُصُوْنَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِىْ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوْا
فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ
يَّسْمَعُوْنَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهٗ ؕ هُوَ الْغَنِىُّ ؕ
لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ اِنْ عِنْدَكُمْ مِّنْ
سُلْطٰنٍۭ بِهٰذَا ؕ اَتَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٨﴾
قُلْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا
يُفْلِحُوْنَ ﴿٦٩﴾ مَتَاعٌ فِى الدُّنْيَا ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ
نُذِيْقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيْدَ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ ﴿٧٠﴾ ع

خبردار! الله جي پيارن کي نڪي ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين رهندا (٦٢). جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪئي اٿن (٦٣). تن لاءِ دنيا جي حياتيءَ ۽ آخرت ۾ خوشخبري آهي- الله جي حڪمن کي ڪا ڦير گهير ڪانهي- اها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (٦٤). ۽ سندن ڪا ٻه ڳالهه توکي نہ ڏکوئي- بيشڪ سمورو غلبو الله جو ئي آهي- اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦٥). خبردار! جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو يقيناً الله جو آهي- ۽ جيڪي الله کان سواءِ ٻين شريڪن جي عبادت ڪندا آهن سي (حقيقت ۾) گمان کان سواءِ ٻئي جي تابعداري نہ ڪندا آهن ۽ اُهي رڳو اٽڪلبازي هلندا آهن (٦٦). اُهو (الله) آهي جنهن اوهان لاءِ رات کي هن ڪري بڻايو تہ منجهس آرام ڪريو ۽ ڏينهن کي روشن بڻايائين بيشڪ ان ۾ ٻڌندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (٦٧). ڪافر چون ٿا تہ الله (پنهنجي لاءِ) اولاد ورتو آهي، اُهو پاڪ آهي- اُهو بي پرواه آهي- جيڪي آسمانن ۾ آهي، ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو اُن جو آهي- هن (پٽ جي چوڻ) بابت اوهان وٽ ڪا سند نہ آهي- جيڪي نہ ڄاڻندا آهيو سو ڇو الله تي چوندا آهيو؟ (٦٨). چؤ تہ جيڪي الله تي ڪوڙو ٺاهه ٺاهيندا آهن سي يقيناً نہ ڇٽندا (٦٩). دنيا ۾ ڪجهه آسودو گذران هوندن وري اسان وٽ سندن موٽڻ آهي وري کين اِنهيءَ سببان سخت عذاب چکائيندا سون جو ڪفر ڪندا آهن (٧٠).

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ نُوْحٍ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ اِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ
مَّقَامِيْ وَتَذْكِيْرِيْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَعَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ فَاَجْمِعُوْٓا
اَمْرَكُمْ وَشُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ اَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوْٓا اِلَيَّ وَ
لَا تُنْظِرُوْنِ ﴿٧١﴾ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَاَلْتُكُمْ مِّنْ اَجْرٍ ؕ اِنْ اَجْرِيَ
اِلَّا عَلَى اللّٰهِ ۙ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٧٢﴾ فَكَذَّبُوْهُ
فَنَجَّيْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنٰهُمْ خَلٰٓئِفَ وَاَغْرَقْنَا
الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿٧٣﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَآءُوْهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا بِهٖ مِنْ قَبْلُ ؕ كَذٰلِكَ نَطْبَعُ عَلٰى
قُلُوْبِ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿٧٤﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى وَهٰرُوْنَ اِلٰى
فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ بِاٰيٰتِنَا فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْٓا اِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٧٦﴾
قَالَ مُوْسٰٓى اَتَقُوْلُوْنَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمْ ؕ اَسِحْرٌ هٰذَا ؕ وَلَا يُفْلِحُ
السّٰحِرُوْنَ ﴿٧٧﴾ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا
وَتَكُوْنَ لَكُمَا الْكِبْرِيَآءُ فِي الْاَرْضِ ؕ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿٧٨﴾

۽ نوح جو قصو کين پڙهي ٻڌاءِ. جڏهن پنهنجي قوم کي چيائين ته اي منهنجي قوم! جيڪڏهن منهنجو رهڻ ۽ الله جي آيتن سان منهنجي نصيحت ڏيڻ اوهان تي ڳري ٿي آهي ته الله تي ڀروسو ڪيم پوءِ پنهنجي رٿا ۽ پنهنجن شريڪن جي مدد سان گڏجي صلاح ڪريو پوءِ اوهانجي رٿا اوهان کان ڳجهي نه رهي ته پوءِ مون سان (جو وڻيوَ سو) ڪري گذرو ۽ مون کي دير نه ڏيو (٧١). پوءِ جيڪڏهن (منهنجي چوڻ کان) ڦريؤ (ته ڇا ٿيو؟) مون اوهان کان ڪو اُجورو نه گهريو هو، منهنجو اجورو الله کان سواءِ ٻئي تي نه آهي ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي ته مسلمانن مان هجان (٧٢). پوءِ ڪيس ڪوڙو ڀانيائون پوءِ کيس ۽ جيڪي ٻيڙيءَ ۾ ساڻس هئا تن کي بچايوسون ۽ کين اُنهن (ڪافرن) جو جانشين ڪيوسون، ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو تن کي ٻوڙيوسون، پوءِ ڏس ته جن کي ڊيڄاريو ويو هو تن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (٧٣). وري ان (نوح) کان پوءِ (گهڻا) پيغمبر سندن قوم ڏانهن موڪليا سون پوءِ وٽن پڌرن معجزن سان آيا پوءِ اهڙا نه هئا جو جنهن شيءِ کي پهريائين ڪوڙ ڀانيو هئائون تنهن تي ايمان آڻين. اهڙيءَ طرح حد کان لنگهندڙن جي دلين تي مهر هڻندا آهيون (٧٤). وري کانئن پوءِ موسىٰ ۽ هارون کي فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن پنهنجن معجزن سميت موڪليوسون پوءِ وڏائي ڪيائون ۽ ڏوهارڻ قوم هئي (٧٥). پو ۽جنهن مهل وٽن اسان وٽان سچي ڳالهه آئي (تڏهن) چيائون ته بيشڪ هيءَ پڌرو جادو آهي (٧٦). موسىٰ چيو ته جڏهن اوهان وٽ حق آيو (تڏهن) اُن لاءِ ڇو چوندا آهيو (ته جادو آهي)؟ هيءُ جادو آهي ڇا؟ حالانڪ جادوگر ڪامياب نه ٿيندا آهن (٧٧). چيائون ته اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا ته جنهن (ريت) تي اسان پنهنجا پيءُ ڏاڏا ڏٺا تنهن کان اسان کي ڦيرائين ۽ مُلڪ ۾ اوهان (ٻنهي) لاءِ وڏپ هجي؟ ۽ اسين اوهان ٻنهي کي مڃڻ وارا نه آهيون (٧٨).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُوْنِیْ بِكُلِّ سٰحِرٍ عَلِیْمٍ ۝۷۹ فَلَمَّا جَآءَ السَّحَرَةُ
قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰۤى اَلْقُوْا مَاۤ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ۝۸۰ فَلَمَّاۤ اَلْقَوْا قَالَ مُوْسٰى
مَا جِئْتُمْ بِهِ ۙ السِّحْرُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَیُبْطِلُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا یُصْلِحُ عَمَلَ
الْمُفْسِدِیْنَ ۝۸۱ وَیُحِقُّ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ۝۸۲ ع
فَمَاۤ اٰمَنَ لِمُوْسٰۤى اِلَّا ذُرِّیَّةٌ مِّنْ قَوْمِهٖ عَلٰى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ
وَمَلَا۟ىٕهِمْ اَنْ یَّفْتِنَهُمْ ؕ وَاِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِی الْاَرْضِ ۚ وَاِنَّهٗ
لَمِنَ الْمُسْرِفِیْنَ ۝۸۳ وَقَالَ مُوْسٰى یٰقَوْمِ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ
فَعَلَیْهِ تَوَكَّلُوْۤا اِنْ كُنْتُمْ مُّسْلِمِیْنَ ۝۸۴ فَقَالُوْا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا ۚ
رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ۝۸۵ ۙ وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ
الْقَوْمِ الْكٰفِرِیْنَ ۝۸۶ وَاَوْحَیْنَاۤ اِلٰى مُوْسٰى وَاَخِیْهِ اَنْ تَبَوَّاٰ
لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُیُوْتًا وَّاجْعَلُوْا بُیُوْتَكُمْ قِبْلَةً وَّاَقِیْمُوا
الصَّلٰوةَ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِیْنَ ۝۸۷ وَقَالَ مُوْسٰى رَبَّنَاۤ اِنَّكَ
اٰتَیْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَاَهٗ زِیْنَةً وَّاَمْوَالًا فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ۙ
رَبَّنَا لِیُضِلُّوْا عَنْ سَبِیْلِكَ ۚ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلٰۤى اَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ
عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَلَا یُؤْمِنُوْا حَتّٰى یَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِیْمَ ۝۸۸

۽ فرعون چيو ته سڀئي هوشيار جادوگر مون وٽ آڻيو (٧٩). پوءِ جنهن مهل جادوگر آيا (تنهن مهل) موسيٰ اُنهن کي چيو ته جيڪي اُڇلائڻو اٿو سو اوهين اُڇليو (٨٠). پوءِ جنهن مهل اُڇليائون (تنهن مهل) موسيٰ چيو ته جيڪي آندو اٿو سو جادو آهي- الله اُن کي سگهوئي باطل ڪندو- ڇو ته الله فسادين جو ڪم نه ٺاهيندو آهي (٨١). ۽ الله حق کي پنهنجي حڪم سان ثابت ڪندو آهي جيتوڻيڪ ڏوهاري ٻُڇان پائين (٨٢). پوءِ موسيٰ تي سندس قوم مان هڪ ٽوليءَ کان سواءِ، فرعون ۽ سندس سردارن کان ڊڄڻ جي ڪري ته، متان ڪين ايذائين (ڪنهن) ايمان نه آندو- ۽ بيشڪ فرعون (اُن) ملڪ ۾ هٺيلو هو، ۽ اُهو ضرور حد کان لنگهندڙن مان هو (٨٣). ۽ موسيٰ چيو ته اي منهنجي قوم! جيڪڏهن اوهان الله تي ايمان آندو آهي ته جي مسلمان آهيو ته مٿس ڀروسو ڪريو (٨٤). پوءِ چيائون ته الله تي ڀروسو ڪيوسون، اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ظالمن جي قوم جي پرک نه ڪر (٨٥). ۽ ڪافرن جي قوم کان پنهنجي ٻاجھ سان اسان کي بچاءِ! (٨٦). ۽ موسيٰ ۽ سندس ڀاءُ ڏانهن وحي ڪيوسون ته اوهين پنهنجي قوم لاءِ مصر ۾ گهر ٺاهيو ۽ (اُنهن) پنهنجن گهرن کي قبلي جي سامهون ڪريو ۽ نماز پڙهو- ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (٨٧). ۽ موسيٰ چيو ته اي اسان جا پالڻهار! تو فرعون ۽ سندس سردارن کي سينگار ۽ (گهڻو) مال دنيا جي حياتيءَ ۾ (هن لاءِ) ڏنو آهي ته اي اسان جا پالڻهار! تنهنجي واٽ کان ماڻهن کي ڀُلائين! اي اسان جا پالڻهار! سندن مال کي ناس ڪر ۽ سندين دلين تي مهر هڻ جو جيستائين ڏکوئيندڙ عذاب (نه) ڏسن تيستائين ايمان نه آڻين (٨٨).

قَالَ قَدْ اُجِيْبَتْ دَّعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيْمَا وَلَا تَتَّبِعٰٓنِّ سَبِيْلَ
الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٨٩﴾ وَجٰوَزْنَا بِبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْبَحْرَ فَاَتْبَعَهُمْ
فِرْعَوْنُ وَجُنُوْدُهٗ بَغْيًا وَّعَدْوًا ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَدْرَكَهُ الْغَرَقُ ۙ قَالَ
اٰمَنْتُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا الَّذِيْٓ اٰمَنَتْ بِهٖ بَنُوْٓا اِسْرَآءِيْلَ وَ
اَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٩٠﴾ آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيْكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُوْنَ لِمَنْ خَلْفَكَ
اٰيَةً ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ اٰيٰتِنَا لَغٰفِلُوْنَ ﴿٩٢﴾ ع وَلَقَدْ
بَوَّاْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مُبَوَّاَ صِدْقٍ وَّرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ۚ
فَمَا اخْتَلَفُوْا حَتّٰى جَآءَهُمُ الْعِلْمُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضِيْ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَاِنْ كُنْتَ فِيْ شَكٍّ
مِّمَّآ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ فَسْـَٔلِ الَّذِيْنَ يَقْرَءُوْنَ الْكِتٰبَ مِنْ
قَبْلِكَ ۚ لَقَدْ جَآءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿٩٤﴾ ۙ
وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَتَكُوْنَ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ ﴿٩٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا
يُؤْمِنُوْنَ ﴿٩٦﴾ ۙ وَلَوْ جَآءَتْهُمْ كُلُّ اٰيَةٍ حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٩٧﴾

الله چيو تہ بيشڪ اوهان (ٻنهي) جي دعا قبول ڪئي ويئي پوءِ ٻئي مضبوط ٿي بيهو ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهن تن جي طريقي جي تابعداري نہ ڪريو (٨٩). ۽ بني اسرائيلن کي سمنڊ کان پار ڪيوسون پوءِ فرعون ۽ سندس لشڪر ظلم ۽ سرڪشي ڪرڻ لاءِ سندن پٺيان پيا، حتاڪ (فرعون لشڪر سوڌو) ٻڏڻ لڳو (تڏهن فرعون) چيو تہ ايمان آندم، (سچ آهي) تہ جنهن تي بني اسرائيلن ايمان آندو آهي تنهن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نہ آهي ۽ آءُ مسلمانن منجهان آهيان (٩٠). (چيو ويس تہ) هاڻي (ٿو ايمان آڻين)؟ ۽ بيشڪ اڳ تو نافرماني ڪئي ۽ فسادين مان هئين (٩١). پوءِ اڄ توکي تنهنجي لاش سوڌو هن لاءِ بچائينداسون (۽ ٻيٽار تي اُڇلينداسون) تہ جيڪي توکان پوءِ اچن تن لاءِ نشاني هجين- ۽ ماڻهن مان گهڻا اسان جي نشانين کان ضرور بيخبر آهن (٩٢). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي چڱي هنڌ رهڻ جي جاءِ ڏني سون ۽ کين سٺين شين مان روزي ڏني سون، پوءِ (ايستائين) اختلاف نہ ڪيائون جيستائين وٽن علم (يعني قرآن نہ) آيو- بيشڪ تنهنجو پالڻهار جنهن ڳالهہ بابت جهڳڙو ڪندا آهن تنهن جو قيامت ڏينهن سندن وچ ۾ فيصلو ڪندو (٩٣). پوءِ جيڪي تو ڏانهن نازل ڪيوسون تنهن کان جيڪڏهن شڪ ۾ آهين تہ جيڪي توکان اڳ ڪتاب پڙهندا آهن تن کان پڇ، بيشڪ تنهنجي پالڻهار کان توڏانهن حق آيو آهي پوءِ تون شڪ ڪندڙن مان نہ هج (٩٤). ۽ نڪي تون اُنهن مان هج جن الله جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو نہ تہ تون خساري وارن مان ٿيندين (٩٥). بيشڪ جن تي پنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جو حڪم لازم ٿي چڪو آهي سي ايمان نہ آڻيندا (٩٦). جيتوڻيڪ وٽن سڀ دليل اچن. جيستائين ڪو ڏکوئيندڙ عذاب ڏسن (٩٧).

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ اٰمَنَتْ فَنَفَعَهَآ اِيْمَانُهَآ اِلَّا قَوْمَ يُوْنُسَ ؕ لَمَّآ
اٰمَنُوْا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنٰهُمْ
اِلٰى حِيْنٍ ﴿٩٨﴾ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَاٰمَنَ مَنْ فِي الْاَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيْعًا ؕ
اَفَاَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتّٰى يَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٩٩﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ
اَنْ تُؤْمِنَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ لَا
يَعْقِلُوْنَ ﴿١٠٠﴾ قُلِ انْظُرُوْا مَاذَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا تُغْنِي
الْاٰيٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠١﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُوْنَ اِلَّا
مِثْلَ اَيَّامِ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ قُلْ فَانْتَظِرُوْٓا اِنِّيْ مَعَكُمْ
مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّيْ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كَذٰلِكَ ۚ
حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٣﴾ قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فِيْ
شَكٍّ مِّنْ دِيْنِيْ فَلَآ اَعْبُدُ الَّذِيْنَ تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
وَلٰكِنْ اَعْبُدُ اللّٰهَ الَّذِيْ يَتَوَفّٰىكُمْ ۖۚ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٤﴾ وَاَنْ اَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ حَنِيْفًا ۚ وَلَا تَكُوْنَنَّ
مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٠٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَ
لَا يَضُرُّكَ ۚ فَاِنْ فَعَلْتَ فَاِنَّكَ اِذًا مِّنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٠٦﴾

يونس جي قوم کان سواءِ ڪن ٻِـوٽـن (وارن عذاب ٿيڻ وقت) ڇو نہ ايمان آندو؟ تہ سندن ايمان کين فائدو ڏئي ها- جنهن مهل (يونس جي قوم) ايمان آندو (تنهن مهل) خواريءَ وارو عذاب دنيا جي حياتيءَ ۾ کانئن لاٿوسون ۽ کين (ڪجھ) وقت تائين فائدو ڏنوسون (٩٨). ۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها تہ جيڪي زمين ۾ آهن سي سيئي ضرور ايمان آڻين ها- پوءِ تون ماڻهن کي زور ڪندين ڇا تہ مؤمن ٿين؟ (٩٩). ۽ڪنهن بہ شخص کي الله جي گهر کان سواءِ مؤمن ٿيڻ جو اختيار ئي نہ آهي- ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهن تن تي (ڪفر جي) پليتي رکندو آهي (١٠٠). چؤ تہ نهاريو تہ آسمانن ۽ زمين ۾ ڪهڙيون (سندس قدرتون) آهن؟ ۽ نہ مڃيندڙ قوم کي نشانيون ۽ ڊيڄاريندڙ فائدو نہ ڏيندا آهن (١٠١). پوءِ اُنهن جهڙين مصيبتن کـان سواءِ انتظار نہ ڪندا آهن جيـڪي کانئن اڳ گـذري ويـون (کيـن) چؤ تہ انتظـار ڪريو آءٌ بہ اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙن مان آهـيان (١٠٢). وري اسين پيغمبرن کي ۽ جن ايمان آندو تن کي بچائيندا آهيون اهڙي طرح، اسان تي حق آهي تہ مؤمنن کي بچايون (١٠٣). چؤ تہ اي انسانؤ! جيڪڏهن منهنجي دين کان شڪ ۾ آهيو تہ (ٻڌو تہ) الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهيو تن کي نہ پوڄيندس پر اُن الله کي پوڄيندس جيڪو اوهان کي ماريندو آهي، ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي تہ مؤمنن مان هجان (١٠٤). ۽ (هيءُ) تہ پنهنجي مهاڙ کي دين لاءِ هڪ طرفو ٿي سڌو ڪر ۽ مشرڪن مان نہ هج! (١٠٥). ۽ الله کان سواءِ اُنهي جي عبادت نہ ڪر جيڪو توکي نڪي سک پهچائي ۽ نڪي ڏک پهچائي، پوءِ جيڪڏهن (ائين) ڪنديـن تہ اُنهي مـهل تون ظالمن مان ٿينديـن (١٠٦).

وَإِنْ يَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهٗٓ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُّرِدْكَ
بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهٖ يُصِيبُ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَهُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾ قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ
رَّبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدٰى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهٖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا
يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَآ أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰٓى
إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِينَ ﴿١٠٩﴾

سُورَةُ هُودٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓرٰ كِتٰبٌ أُحْكِمَتْ اٰيٰتُهٗ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾ أَلَّا
تَعْبُدُوٓا إِلَّا اللّٰهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ وَّبَشِيرٌ ﴿٢﴾ وَّأَنِ اسْتَغْفِرُوا
رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَّتَاعًا حَسَنًا إِلٰٓى أَجَلٍ مُّسَمًّى وَّ
يُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهٗ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾
أَلَآ إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ
ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهٗ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

۽ جيڪڏهن الله توکي کو ڏک پهچائي تہ اُن کانسواءِ کو اُن جي لاهڻ وارو ڪونهي، ۽ جيڪڏهن تو لاءِ ڀلائي گهري تہ سندس فضل کو هٽائڻ وارو نہ آهي- پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي وڻيس تنهن کي ڀلائي پهچائيندو آهي- ۽ اُهو بخشڻهار مهربان آهي (١٠٧). چؤ تہ اي انسانؤ! بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان حق آيو آهي، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو پاڻ لاءِ هدايت ٿو لهي، ۽ جيڪو ڀلو تنهن تي گمراهيءَ هجڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نہ آهي- ۽ آءٌ اوهان جو ذميوار نہ آهيان (١٠٨). ۽ جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو وڃي ٿو تنهن جي تابعداري ڪر ۽ (ايستائين) صبر ڪر جيستائين الله نبيروڪري، ۽ اُهو چڱو فيصلو ڪندڙ آهي (١٠٩).

سورة هود مکي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ ٽيويهہ آيتون ۽ ڏهہ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الر- (هي) ڪتاب آهي جنهن جون آيتون محڪم آهن. وري حڪمت واري داناءَ الله وٽان کولي بيان ڪيل آهن (١). تہ الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نہ ڪريو- آءٌ سندس طرف کان اوهان کي ڊيڄاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ آهيان (٢). ۽ تہ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري ڏانهس (توبہ ڪري) موٽو تہ ٺهرايل مدت تائين اوهان کي چڱي نفعي سان فائدو ڏئي ۽ سڀ ڪنهن ڀلائيءَ واري کي سندس ڀلائي (جو عوض ڏئي) ۽ جيڪڏهن اوهين ڦرندؤ تہ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٣). الله ڏانهن اوهان جو موٽڻ آهي، ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٤). خبردار! اُهي پنهنجن سينن کي هن لاءِ وٺيندا آهن تہ کانئس لڪن- خبردار! جنهن دم (اُهي) پنهنجا ڪپڙا ڍڪيندا آهن (تنهن دم بہ) جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ظاهر ڪندا آهن (سو الله) ڄاڻندو آهي بيشڪ اُهو سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (٥).

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا وَ
يَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ؕ كُلٌّ فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿٦﴾ وَ
هُوَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ وَّكَانَ
عَرْشُهٗ عَلَى الْمَآءِ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ؕ وَلَئِنْ قُلْتَ
اِنَّكُمْ مَّبْعُوْثُوْنَ مِنْۢ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُوْلَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ
هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٧﴾ وَلَئِنْ اَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِلٰٓى اُمَّةٍ
مَّعْدُوْدَةٍ لَّيَقُوْلُنَّ مَا يَحْبِسُهٗ ؕ اَلَا يَوْمَ يَاْتِيْهِمْ لَيْسَ مَصْرُوْفًا
عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٨﴾ ع وَلَئِنْ اَذَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنٰهَا مِنْهُ ۚ اِنَّهٗ لَيَئُوْسٌ كَفُوْرٌ ﴿٩﴾
وَلَئِنْ اَذَقْنٰهُ نَعْمَآءَ بَعْدَ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُ لَيَقُوْلَنَّ ذَهَبَ
السَّيِّاٰتُ عَنِّيْ ؕ اِنَّهٗ لَفَرِحٌ فَخُوْرٌ ﴿١٠﴾ ۙ اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿١١﴾
فَلَعَلَّكَ تَارِكٌۢ بَعْضَ مَا يُوْحٰٓى اِلَيْكَ وَضَآئِقٌۢ بِهٖ
صَدْرُكَ اَنْ يَّقُوْلُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ كَنْزٌ اَوْ جَآءَ مَعَهٗ
مَلَكٌ ؕ اِنَّمَآ اَنْتَ نَذِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ﴿١٢﴾ ؕ

۽ ڪو چُرندڙ زمين ۾ آهي ئي نہ پر سندس روزي الله تي آهي ۽ سندس رهڻ جو هنڌ ۽ سندس سانڍ جي جاءِ (الله) ڄاڻندو آهي۔ سڀ پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) آهي (٦). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو ۽ سندس عرش پاڻي تي هو (اِهو بڻائڻ هن ڪري آهي) تہ اوهان کي پرکي تہ اوهان مان عملن جي اعتبار کان وڌيڪ ڀلو ڪير آهي۔ ۽ جيڪڏهن انهن کي چوين تہ مرڻ کان پوءِ اوهين جياريا ويندؤ تہ ڪافر ضرور چوندا تہ هيءُ تہ پڌرو جادو آهي (٧). ۽ جيڪڏهن ڪنهن مقرر ڪيل مدت تائين ڪانئن عذاب ڪٽي هٽايون تہ ضرور چوندا تہ اُن کي ڪنهن جهليو آهي؟ خبردار جنهن ڏينهن (اهو عذاب) وٽن ايندو (تنهن ڏينهن) ڪانئن ترڪو نہ آهي ۽ جنهن (شيءِ) سان ٺٺوليون ڪندا هئا سا کين وڪوڙي ويندي (٨). ۽ جيڪڏهن ماڻهؤ کي پاڻ وٽان ڪا ٻاجھ چکايون تا ۽ وري اُها ڪانئس کسيون تا، تہ اُهو نااُميد بيشڪر (بڻجندو) آهي (٩). ۽ جيڪڏهن اُن کي ڏک پهچڻ کان پوءِ سک پهچايون تہ ضرور چوندو تہ مون کان ڏک ويا۔ اُهو پڪ سرهو وڏائي ڪندڙ ٿيندو آهي (١٠). پر جن صبر ڪيو ۽ چڱا ڪم ڪيا۔ تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اَجر آهي (١١). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪي تو ڏانهن وحي ڪجي ٿو تنهن مان متان ڪجھ ڇڏي ڏئين ۽ (پڻ) متان دل تنگ ڪرين ڪافرن جي هن چوڻ ڪري تہ مٿس خزانو ڇو نہ لاٿو ويو؟ يا ملائڪ ساڻس ڇو نہ آيو؟ (نہ ڇڏ ۽ نہ دل تنگ ڪر)۔ ڇو تہ تون ڊيڄاريندڙ ئي آهين۔ ۽ الله هر شيءِ جو سنڀاليندڙ آهي (١٢).

اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ فَاْتُوْا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهٖ مُفْتَرَيٰتٍ وَّ
ادْعُوْا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٣﴾
فَاِلَّمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَكُمْ فَاعْلَمُوْۤا اَنَّمَاۤ اُنْزِلَ بِعِلْمِ اللّٰهِ وَاَنْ لَّاۤ اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَ
زِيْنَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يُبْخَسُوْنَ ﴿١٥﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَيْسَ لَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُ ۖؗ وَحَبِطَ مَا
صَنَعُوْا فِيْهَا وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٦﴾ اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى
بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ وَيَتْلُوْهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰۤى
اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِهٖ مِنَ
الْاَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهٗ ۚ فَلَا تَكُ فِىْ مِرْيَةٍ مِّنْهُ ۗ اِنَّهُ الْحَقُّ
مِنْ رَّبِّكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ؕ اُولٰٓئِكَ يُعْرَضُوْنَ عَلٰى رَبِّهِمْ وَ
يَقُوْلُ الْاَشْهَادُ هٰٓؤُلَآءِ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ۚ اَلَا
لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٨﴾ الَّذِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ؕ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿١٩﴾

بلڪ (ائين ٻه) چون ٿا ته اُهو (قرآن) پاڻ ٺاهيو اٿس- چؤ ته جيڪڏهن سچا آهيو ته (اوهين ٻه) اُن جهڙيون ڏهه سورتون پاڻون ٺاهيل آڻيو ۽ الله کان سواءِ (ٻين) جن کي سڏي سگهو تن کي سڏيو (١٣). پوءِ جيڪڏهن اوهان جو (اهو چوڻ) قبول نه ڪن ته ڄاڻو ته (اُهو قرآن) رڳو الله جي علم سان لاٿو ويو آهي ۽ (ڄاڻو) ته اُن کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نه آهي، پوءِ اوهين اسلام تي (محڪم) ڇو نه رهندؤ؟ (١٤). جيڪي دنيا جي حياتي ۽ سندس سينگار گهرندا هجن تن کي دنيا ۾ (ئي) سندن عملن جو اُجورو پورو ڏينداسون ۽ انهن کي اُن ۾ گهٽ نه ڏبو (١٥). اِهي اُهي آهن جن لاءِ آخرت ۾ باه کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه آهي، ۽ جيڪي دنيا ۾ ڪيائون سو ڇٽ ٿيو ۽ جيڪي ڪمائيندا هئا سو باطل ٿيو (١٦). (اُهو ماڻهو گمراهن جهڙو نه آهي) جيڪو پنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان پڌريءَ حجت تي هجي ۽ الله کان اُن لاءِ شاهد (يعني قرآن) ايندو هجي ۽ اُن (قرآن) کان اڳ موسىٰ جو ڪتاب (توريت) رهبر ۽ رحمت (ٻه گواه) هجي- اِهي (ماڻهو) اُن (قرآن) تي ايمان آڻين ٿا- ۽ (پوءِ اُنهن جي سيني) ٽولين مان جيڪو اُن (قرآن) جو انڪار ڪندو تنهن جي رهڻ جو هنڌ باه آهي، تنهن ڪري (تون) ڪائنس شڪ ۾ نه هج اُهو تنهنجي پالڻهار جي پار کان حق (لٿو) آهي پر گهڻا ماڻهو ايمان نٿا آڻين (١٧). ۽ جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاهه ٺاهي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ اِهي پنهنجي پالڻهار جي آڏو ڪيا ويندا ۽ شاهد چوندا ته اِهي اُهي آهن جن پنهنجي پالڻهار تي ڪوڙ چيو، خبردار (اُنهن) ظالمن تي الله جي لعنت آهي (١٨). جيڪي الله جي واٽ کان جهليندا آهن ۽ اُن جي ڏنگائي گهرندا آهن- ۽ اُهي ئي آخرت کي نه مڃيندا آهن (١٩).

أُولٰٓئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِّنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ أَوْلِيَآءَ يُضٰعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾ أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوٓا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ
أَنَّهُمْ فِي الْأٰخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ وَأَخْبَتُوٓا إِلٰى رَبِّهِمْ أُولٰٓئِكَ أَصْحٰبُ الْجَنَّةِ هُمْ
فِيهَا خٰلِدُونَ ﴿٢٣﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمٰى وَالْأَصَمِّ وَالْبَصِيرِ
وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيٰنِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
نُوحًا إِلٰى قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٥﴾ أَن لَّا تَعْبُدُوٓا إِلَّا
اللّٰهَ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ ﴿٢٦﴾ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا نَرٰىكَ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا وَمَا نَرٰىكَ
اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرٰى
لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كٰذِبِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ يٰقَوْمِ أَرَءَيْتُمْ
إِن كُنتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَآتٰىنِي رَحْمَةً مِّنْ عِندِهِ
فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَأَنتُمْ لَهَا كٰرِهُونَ ﴿٢٨﴾

اُهي ملڪ ۾ ڪڏهن عاجز ڪرڻ وارا نہ آهن ۽ الله کان سواءِ (ٻيا ڪي) انهن جا مددگار نہ آهن. اُنهن کي ٻيڻو عذاب ڪيو ويندو- جو ٻڌي نہ ٿي سگهيا ۽ نہ ٿي ڏٺائون (٢٠). اِهي اُهي آهن جن پاڻ کي نقصان لاتو ۽ جيڪو ناهہ ناهيندا هئا سو کانئن ڀلجي ويو (٢١). بيشڪ اِهي (ماڻهو) ضرور آخرت ۾ خساري وارا آهن (٢٢). پڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن نِويا سي بهشتي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٣). اُنهن ٻن ٽولين جو مثال اَنڌي ۽ ٻوڙي ۽ ڏسندڙ ۽ ٻڌندڙ وانگر آهي- (اِهي) مثال ۾ برابر آهن ڇا؟ پوءِ ڇو نہ ٿا نصيحت وٺو؟ (٢٤). ۽ بيشڪ اسان نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليو (اُن چيو تہ) آءٌ اوهان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٢٥). تہ الله کان سواءِ (اوهين ٻئي جي) عبادت نہ ڪريو بيشڪ آءُ اوهان تي ڏکوئيندڙ ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٢٦). پوءِ سندس قوم مان ڪافر ٽوليءَ چيو تہ توکي پاڻ جهڙي ماڻهو کان سواءِ (ٻيو) نہ ٿا ڏسون ۽ اسان مان مٺاڇري سوچ وارن خسيسن کان سواءِ (ٻيو) ڪو تنهنجو تابعدار نہ ٿا ڏسون، ۽ پاڻ تي اوهان جي ڪا فضيلت نہ ٿا ڏسون بلڪ اوهان کي ڪوڙو ڀانئيندا آهيون (٢٧). (نوح) چيو تہ اي منهنجي قوم! (مون کي) ڏسيو تہ سهي تہ جيڪڏهن (آءُ) پنهنجي پالڻهار جي پڪيءَ حجت تي هجان ۽ پاڻ وٽان مون کي رحمت ڏني هجيس (جنهن جي حقيقت) اوهان کان لڪائي ويئي هجي، تہ اُن (جي مڃڻ) جو هن هوندي اوهان کي ڇو زور ڪريون جو اوهين اُن کي ناپسند ڪندڙ هجو؟ (٢٨).

وَيٰقَوْمِ لَآ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۗ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَمَآ اَنَا
بِطَارِدِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۗ اِنَّهُمْ مُّلٰقُوْا رَبِّهِمْ وَلٰكِنِّىْٓ اَرٰىكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُوْنَ ﴿٢٩﴾ وَيٰقَوْمِ مَنْ يَّنْصُرُنِىْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ طَرَدْتُّهُمْ ۗ اَفَلَا
تَذَكَّرُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَلَآ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِىْ خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَآ اَعْلَمُ
الْغَيْبَ وَلَآ اَقُوْلُ اِنِّىْ مَلَكٌ وَّلَآ اَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ تَزْدَرِىْٓ اَعْيُنُكُمْ
لَنْ يُّؤْتِيَهُمُ اللّٰهُ خَيْرًا ۗ اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا فِىْٓ اَنْفُسِهِمْ ۚۖ اِنِّىْٓ اِذًا
لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٣١﴾ قَالُوْا يٰنُوْحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَاَكْثَرْتَ جِدَالَنَا
فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٣٢﴾ قَالَ اِنَّمَا يَاْتِيْكُمْ
بِهِ اللّٰهُ اِنْ شَآءَ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِىْٓ اِنْ
اَرَدْتُّ اَنْ اَنْصَحَ لَكُمْ اِنْ كَانَ اللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يُّغْوِيَكُمْ ۗ هُوَ رَبُّكُمْ ۣ
وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٣٤﴾ ۗ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ۗ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهٗ
فَعَلَىَّ اِجْرَامِىْ وَاَنَا بَرِىْٓءٌ مِّمَّا تُجْرِمُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَاُوْحِىَ اِلٰى نُوْحٍ
اَنَّهٗ لَنْ يُّؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ اِلَّا مَنْ قَدْ اٰمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ
بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٦﴾ ۚ وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا
وَلَا تُخَاطِبْنِىْ فِى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۚ اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ ﴿٣٧﴾

۽ اي منهنجي قوم! (آءٌ) اوهان کان اُن بابت ڪو مال (املاڪ) نہ ٿو گهران۔ منهنجو اُجورو الله کان سواءِ ٻئي تي نہ آهي ۽ آءٌ مؤمنن کي تڙڻ وارو نہ آهيان۔ ڇو تہ اُهي پنهنجي پالڻهار کي ملڻ وارا آهن پر (آءٌ) اوهان کي جاهل قوم ڏسان ٿو (٢٩). ۽ اي منهنجي قوم! جيڪڏهن کين تڙيندس تہ مون کي الله کان ڪير ڇڏائيندو؟ پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (٣٠). ۽ آءٌ اوهان کي نہ ٿو چوان تہ مون وٽ الله جا خزانا آهن ۽ نڪي (ڪو) ڳجهہ ڄاڻندو آهيان ۽ نڪي چوان ٿو تہ آءٌ ملائڪ آهيان، ۽ جن کي اوهان جون اکيون حقير سمجهن ٿيون تن لاءِ نہ ٿو چوان تہ الله کين ڪا ڀلائي ڪڏهن نہ ڏيندو۔ جيڪي سندن دلين ۾ آهي سو الله بهتر ڄاڻندڙ آهي، (جي چوندس) تہ آءٌ اُنهي مهل ظالمن مان ٿيندس (٣١). چيائون تہ اي نوح! بيشڪ تو اسان سان جهڳڙو ڪيو پوءِ اسان سان گهڻو ئي جهيڙو ڪيئہ سو جيڪڏهن سچن مان آهين تہ اَسان سان جيڪو اَنجام ڪرين ٿو سو اسان وٽ آڻ (٣٢). (نوح) چيو تہ اُهو اوهان وٽ رڳو الله آڻيندو جيڪڏهن اُن گهريو تہ ۽ اوهين (ڀڄي) عاجز ڪرڻ وارا نہ آهيو (٣٣). ۽ جيڪڏهن آءٌ اوهان کي نصيحت ڏيڻ گهران (پر) جيڪڏهن الله اوهان جو ڀُلائڻ گهرندو تہ منهنجي نصيحت اوهان کي ڪو فائدو نہ ڏيندي۔ اُهو اوهان جو پالڻهار آهي، ۽ ڏانهس موٽايا ويندؤ (٣٤). بلڪ (هيئن ٻہ) چوندا آهن تہ (هن پيغمبر) اُهو پاڻون ٺاهيو آهي، چؤ تہ جيڪڏهن مون اُن کي پاڻ ٺاهيو آهي تہ منهنجو ڏوهہ مون تي آهي ۽ جيڪي اوهين ڏوهہ ڪندا آهيو تنهن کان آءٌ بيزار آهيان (٣٥). ۽ نوح ڏانهن وحي ڪيو ويو تہ جنهن ايمان آندو آهي تنهن کان سواءِ تنهنجي قوم مان ٻيو ڪو بہ ڪڏهن ايمان نہ آڻيندو تنهن ڪري جيڪي ڪندا آهن تنهن تي تون رنج نہ ٿيءُ (٣٦). ۽ اسان جي روبرو ۽ اسان جي حڪم سان ٻيڙي جوڙ ۽ ظالمن بابت مون کي نہ چئج. ڇو تہ اُهي ٻوڙيا ويندا (٣٧).

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ قف وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَاٌ مِّنْ قَوْمِهٖ سَخِرُوْا مِنْهُ ط
قَالَ اِنْ تَسْخَرُوْا مِنَّا فَاِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُوْنَ ﴿٣٨﴾ فَسَوْفَ
تَعْلَمُوْنَ لا مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
مُّقِيْمٌ ﴿٣٩﴾ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّوْرُ لا قُلْنَا احْمِلْ فِيْهَا مِنْ
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ اٰمَنَ ط وَمَآ اٰمَنَ مَعَهٗٓ اِلَّا قَلِيْلٌ ﴿٤٠﴾ وَقَالَ ارْكَبُوْا فِيْهَا بِسْمِ
اللّٰهِ مَجْرٖىهَا وَمُرْسٰىهَا ط اِنَّ رَبِّيْ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٤١﴾ وَهِيَ تَجْرِيْ
بِهِمْ فِيْ مَوْجٍ كَالْجِبَالِ قف وَنَادٰى نُوْحُ نِ ابْنَهٗ وَكَانَ فِيْ
مَعْزِلٍ يّٰبُنَيَّ ارْكَبْ مَّعَنَا وَلَا تَكُنْ مَّعَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٤٢﴾ قَالَ سَاٰوِيْٓ
اِلٰى جَبَلٍ يَّعْصِمُنِيْ مِنَ الْمَآءِ ط قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ اَمْرِ
اللّٰهِ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ ج وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِيْنَ ﴿٤٣﴾
وَقِيْلَ يٰٓاَرْضُ ابْلَعِيْ مَآءَكِ وَيٰسَمَآءُ اَقْلِعِيْ وَغِيْضَ الْمَآءُ
وَقُضِيَ الْاَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُوْدِيِّ وَقِيْلَ بُعْدًا لِّلْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٤﴾ وَنَادٰى نُوْحٌ رَّبَّهٗ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِيْ مِنْ
اَهْلِيْ وَاِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَاَنْتَ اَحْكَمُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿٤٥﴾

۽ ٻيڙي ٺاھڻ لڳو ۽ جڏھن ٻہ سندس قوم مان ڪا ٽولي وٽانئس لنگھي ٿي (تڏھن) مٿس ٺٺوليون ڪيائون ٿي. نوح ٿي چيو تہ جيڪڏھن اوھين اسان تي ٺٺوليون ڪريو ٿا تہ اسين (بہ) اھڙيون ٺٺوليون اوھان تي ڪنداسون جھڙيون ٺٺوليون (اوھين) ڪريو ٿا (٣٨). پوءِ جنھن کي عذاب پھچندو تنھن کي سگھوئي ڄاڻندؤ جو (اُھو) اُن کي خوار ڪندو ۽ مٿس سدائين عذاب (پيو) لھندو (٣٩). (اُنھيءَ ڪم ۾ ھو) تان جو جڏھن اسان جو حڪم آيو ۽ تنور اُبامڻ لڳو (تڏھن) چيوسون تہ سڀ ڪنھن جنس (جي جانورن) مان ٻہ ٻہ (نر ۽ مادي) ۽ جن بابت حڪم ٿي چڪو آھي (تہ ھلاڪ ڪبا) تن ڌاران (ٻيا) پنھنجي گھر وارا ۽ جن ايمان آندو سي منجھس چاڙھ۔ ۽ تورن ڪان سواءِ مٿس ايمان نہ آندو ھئائون (٤٠). ۽ (نوح) چيو تہ منجھس چڙھو. الله جي نالي سان سندس ھلڻ ۽ سندس بيھڻ آھي۔ ڇو تہ منھنجو پالڻھار ضرور بخشيندڙ مھربان آھي (٤١). ۽ اُھا جبلن جھڙين لھرين ۾ کين (ڪٽي) ھلڻ لڳي، ۽ نوح پنھنجي پٽ کي سڏيو ۽ اُھو ڪناري تي ھو تہ اي منھنجا پٽ! اسان سان چڙھ ۽ ڪافرن سان گڏ نہ ٿيءُ (٤٢). چيائين تہ (اھڙي) جبل تي پناھ وٺندس جو مون کي پاڻيءَ ڪان بچائيندو۔ (نوح) چيو تہ اَڄ الله جي عذاب ڪان ڪو بچائيندڙ ڪونھي پر جنھن تي (پاڻ) رحم ڪري (سو بچي سگھندو). ايتري ۾ ٻنھين جي وچ ۾ لھر اچي پيئي ۽ (اُھو) ٻڏلن مان ٿيو (٤٣). ۽ فرمايو ويو تہ اي زمين! (تون) پنھنجو پاڻي ڇُھي وڃ ۽ اي آسمان! (تون پنھنجو پاڻي) بند ڪر ۽ پاڻي سڪايو ويو ۽ ڪم پورو ڪيو ويو ۽ (ٻيڙي جبل) جوديءَ تي بيٺي ۽ چيو ويو تہ (شل) ظالمن جي قوم ناس ٿئي (٤٤). ۽ نوح پنھنجي پالڻھار کي سڏيو ۽ چيائين اي منھنجا پالڻھار! منھنجو پٽ (بہ) منھنجي گھر وارن مان آھي، ۽ بيشڪ تنھنجو انجام بلڪل سچو آھي ۽ تون حاڪمن جو حاڪم آھين (٤٥).

قَالَ يٰنُوْحُ اِنَّهٗ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ ۚ اِنَّهٗ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ ۖ فَلَا
تَسْـَٔلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ؕ اِنِّيْۤ اَعِظُكَ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ
الْجٰهِلِيْنَ ﴿۴۶﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّيْۤ اَعُوْذُ بِكَ اَنْ اَسْـَٔلَكَ مَا لَيْسَ لِيْ
بِهٖ عِلْمٌ ؕ وَ اِلَّا تَغْفِرْ لِيْ وَ تَرْحَمْنِيْۤ اَكُنْ مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿۴۷﴾
قِيْلَ يٰنُوْحُ اهْبِطْ بِسَلٰمٍ مِّنَّا وَ بَرَكٰتٍ عَلَيْكَ وَ عَلٰۤى اُمَمٍ
مِّمَّنْ مَّعَكَ ؕ وَ اُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۴۸﴾
تِلْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهَاۤ اِلَيْكَ ۚ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَاۤ اَنْتَ
وَ لَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هٰذَا ۛؕ فَاصْبِرْ ۛؕ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿۴۹﴾ ع
وَ اِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ هُوْدًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ
اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُفْتَرُوْنَ ﴿۵۰﴾ يٰقَوْمِ لَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ
اَجْرًا ؕ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى الَّذِيْ فَطَرَنِيْ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۵۱﴾
وَ يٰقَوْمِ اسْتَغْفِرُوْا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوْبُوْۤا اِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَآءَ
عَلَيْكُمْ مِّدْرَارًا وَّ يَزِدْكُمْ قُوَّةً اِلٰى قُوَّتِكُمْ وَ لَا تَتَوَلَّوْا
مُجْرِمِيْنَ ﴿۵۲﴾ قَالُوْا يٰهُوْدُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَّ مَا نَحْنُ
بِتَارِكِيْۤ اٰلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَ مَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿۵۳﴾

(الله) فرمايو تہ اي نوح! اُھو تنھنجي گھر وارن مان نہ آھي، ڇو تہ اُھو اَڻ سڌريل ڪمن وارو آھي تنھن ڪري جنھن جي توکي ڪا خبر نہ آھي تنھن بابت مون کان (ڪجھ) نہ گھر- آءٌ توکي نصيحت ڪريان ٿو تہ متان جاھلن مان ٿئين (٤٦). (نوح) چيو تہ اي منھنجا پالڻھار! جنھن (ڳالھ جي حقيقت) جي مون کي خبر نہ آھي تنھن بابت توکان گھرڻ جي آءٌ تو وٽان پناہ گھران ٿو ۽ جي تون نہ بخشيندين ۽ رحم نہ ڪندين تہ خساري وارن مان ٿيندس (٤٧). چيو ويو تہ اي نوح! اسان جي طرف کان سلامتيءَ ۽ برڪتن سان لھ جي توتي ھجن ۽ اُنھن ٽولين تي (بہ) جيڪي تو ساڻ آھن- ۽ (ٻيون ڪي) جماعتون ھونديون جن کي (ڪجھ دنيوي) فائدو ڏينداسون وري اُنھن (مان ڪافرن)کي اسان وٽان ڏکوئيندڙ عذاب پھچندو (٤٨). اِھي (قصا) ڳجھين خبرن مان آھن جي توڏانھن وحي ڪريون ٿا، ھن کان اڳ نڪي (ان کي تون) ڄاڻندو ھئين ۽ نڪا تنھنجي قوم ڄاڻندي ھئي- پوءِ صبر ڪر ڇو تہ (يقيناً) پڇاڙي پرھيزگارن لاءِ آھي (٤٩). ۽ عاد وارن ڏانھن سندن ڀاءُ ھود کي (موڪليوسون)- چيائين تہ اي منھنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن (الله) کان سواءِ اوھان جو ڪو معبود نہ آھي- اوھين رڳو ٺاھ ٺاھيندڙ آھيو (٥٠). اي منھنجي قوم! اوھان کان ھن (پيغام پھچائڻ تي) ڪو اُجورو نہ ٿو گھران- منھنجو اُجورو رڳو اُنھيءَ تي آھي جنھن مون کي پيدا ڪيو آھي- پوءِ اوھين ڇو نہ ٿا سمجھو؟ (٥١). ۽ اي منھنجي قوم! پنھنجي پالڻھار کان بخشش گھرو وري سندس اڳيان توبھ ڪريو تہ اوھان تي لڳو لڳ وسندڙ ڪڪر موڪليندو ۽ اوھان جي طاقت مٿي طاقت وڌائيندو ۽ اوھين ڏوھي ٿي منھن نہ ڦيريو (٥٢). چيائون تہ اي ھود! اسان وٽ ڪوئي دليل نہ آندو اَٿيئي ۽ اسين تنھنجي چوڻ سان پنھنجن معبودن کي ڇڏڻ وارا نہ آھيون ۽ نڪي اسين توکي مڃيندڙ آھيون (٥٣).

إِن نَّقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوٓءٍ قَالَ إِنِّيٓ أُشْهِدُ اللّٰهَ
وَاشْهَدُوٓا أَنِّي بَرِيٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِن دُونِهِ فَكِيدُونِي جَمِيعًا
ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِن دَآبَّةٍ
إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾ فَإِن
تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُم مَّآ أُرْسِلْتُ بِهِۦٓ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا
غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُۥ شَيْـًٔا إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٥٧﴾ وَ
لَمَّا جَآءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُۥ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ
نَجَّيْنَاهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
وَعَصَوْا رُسُلَهُۥ وَاتَّبَعُوٓا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَأُتْبِعُوا فِي
هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ أَلَآ إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ
أَلَا بُعْدًا لِّعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صٰلِحًا قَالَ يٰقَوْمِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلٰهٍ غَيْرُهُۥ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ
وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوٓا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ
مُّجِيبٌ ﴿٦١﴾ قَالُوا يٰصٰلِحُ قَدْ كُنتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هٰذَآ أَتَنْهٰنَآ أَن
نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَآؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَآ إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٢﴾

اسين توکي رڳو (هيءَ ڳالھ) چئون ٿا تہ اسان جي ڪن بتن (شايد) توکي
ڪجھ ايذايو آهي. (هود) چيو تہ آءٌ الله کي شاهد ڪريان ٿو ۽ اوهين بہ
شاهد هجو تہ آءٌ اُنهن کان بيزار آهيان جن کي (الله سان) شريڪ بڻائيدا
آهيو (۵۴). اُن (الله) ڌاران. پوءِ مون لاءِ سڀيئي رٿا ڪريو وري مون کي
مهلت نہ ڏيو (۵۵). مون پنهنجي پالڻهار ۽ اوهان جي پالڻهار الله تي ئي ڀروسو
ڪيو آهي. ڪو (جاندار) چرندڙ نہ آهي جنهن جي پيشانيءَ (جي چڳ) اُن
(الله) کان سواءِ ٻيو ڪو (هٿ ۾) وٺندڙ هجي. بيشڪ منهنجو پالڻهار
سڌيءَ واٽ تي (ملڻ وارو) آهي (۵٦). پوءِ جيڪڏهن ڦرندؤ تہ (مون کي ڇا
ٿيندو؟) بيشڪ جنهن پيغام سان اوهان ڏانهن موڪليو ويو آهيان سو
اوهان کي پهچايم. ۽ منهنجو پالڻهار اوهان کان سواءِ ٻي قوم کي اوهان
جي جاءِ تي وهاريندو، ۽ اوهين کيس ڪجھ ذرو نقصان پهچائي نہ
سگهندؤ. ڇو تہ منهنجو پالڻهار سڀني شين تي نگهبان آهي (۵۷). ۽ جنهن
مهل اسان جو عذاب پهتو (تنهن مهل) هود کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو
تن کي پنهنجي ٻاجھ سان بچايوسون، ۽ کين سخت عذاب کان
ڇڏايوسون (۵۸). ۽ اُهو حال عاد وارن جو آهي جو پنهنجي پالڻهار جي
نشانين جو انڪار ڪيائون ۽ پنهنجن پيغمبرن جي نافرماني ڪيائون ۽
سڀ ڪنهن هٺيلي فساديءَ جي حڪم جا تابعدار ٿيا (۵۹). ۽ هن دنيا
۾ (بہ) ۽ قيامت جي ڏينهن (بہ) لعنت پويان لاتي وين. خبردار! بيشڪ عاد
وارن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو.) خبردار! هود جي قوم عادين کي
ڦٽ هجي! (٦٠). ۽ ثمود جي قوم ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي
موڪليوسون چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان کان
سواءِ اوهان جو (ڪو ٻيو) معبود نہ آهي. اُنهيءَ اوهان کي زمين مان پيدا
ڪيو ۽ منجهس اوهان کي آباد ڪيائين تنهن ڪري کانئس بخشش گهرو
وري سندس اڳيان توبھ ڪريو. بيشڪ منهنجو پالڻهار ويجهو (۽) قبول
ڪندڙ آهي (٦١). چيائون تہ اي صالح! هن کان اڳ بيشڪ اسين تو ۾
(ڪيئي) اميدون رکندا هئاسون (جي هاڻي بند ٿيون) اسان جي اَبن ڏاڏن
جن کي پوڄيو تن جي پوڄڻ کان اسان کي ڇو ٿو جهلين؟ ۽ جنهن ڏانهن
اسان کي سڏين ٿو تنهن کان اسين بلڪل شڪ ۾ پيل آهيون (٦٢).

قَالَ يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّىْ وَاٰتٰىنِىْ مِنْهُ
رَحْمَةً فَمَنْ يَّنْصُرُنِىْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهٗ قف فَمَا تَزِيْدُوْنَنِىْ غَيْرَ
تَخْسِيْرٍ ﴿۶۳﴾ وَيٰقَوْمِ هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِىْٓ
اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ ﴿۶۴﴾
فَعَقَرُوْهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوْا فِىْ دَارِكُمْ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ ؕ ذٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ
مَكْذُوْبٍ ﴿۶۵﴾ فَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صٰلِحًا وَّالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَمِنْ خِزْىِ يَوْمِئِذٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِىُّ الْعَزِيْزُ ﴿۶۶﴾
وَاَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاَصْبَحُوْا فِىْ دِيَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿۶۷﴾ لا
كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا فِيْهَا ؕ اَلَآ اِنَّ ثَمُوْدَا۠ كَفَرُوْا رَبَّهُمْ ؕ اَلَا بُعْدًا
لِّثَمُوْدَ ﴿۶۸﴾ ع وَلَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُنَآ اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُشْرٰى قَالُوْا سَلٰمًا ؕ
قَالَ سَلٰمٌ فَمَا لَبِثَ اَنْ جَآءَ بِعِجْلٍ حَنِيْذٍ ﴿۶۹﴾ فَلَمَّا رَآٰ اَيْدِيَهُمْ
لَا تَصِلُ اِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ؕ قَالُوْا لَا تَخَفْ اِنَّآ
اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمِ لُوْطٍ ؕ ﴿۷۰﴾ وَامْرَاَتُهٗ قَآئِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنٰهَا
بِاِسْحٰقَ ۙ وَمِنْ وَّرَآءِ اِسْحٰقَ يَعْقُوْبَ ﴿۷۱﴾ قَالَتْ يٰوَيْلَتٰٓى ءَاَلِدُ
وَاَنَا عَجُوْزٌ وَّهٰذَا بَعْلِىْ شَيْخًا ؕ اِنَّ هٰذَا لَشَىْءٌ عَجِيْبٌ ﴿۷۲﴾

(صالح) چيو تہ اي منهنجي قوم! (مون کي اوهين) ڏسو تہ سهي تہ جيڪڏهن آءٌ پنهنجي پالڻهار کان چٽيءَ حجت تي هجان ۽ پنهنجي طرف کان مون تي (نبوت جي) ٻاجھ ڪئي هجيس تہ جيڪڏهن (آءٌ اوهان جو چيو مڃي) سندس نافرماني ڪريان تہ الله کان مون کي ڪير ڇڏائيندو؟ پوءِ اوهان مون لاءِ رڳو نقصان وڌايو (٦٣). ۽ اي منهنجي قوم! هيءَ الله جي ڏاچي اوهان لاءِ نشاني (معجزو) آهي پوءِ اُن کي ڇڏيو تہ الله جي زمين ۾ (جتي وڻيس اُتي) چري ۽ ان کي ڪو ايذاءُ نہ پهچائجو نہ تہ پوءِ اوهان کي سنت عذاب (اچي) وٺندو (٦٤). پوءِ ان جون کُچون ڪپي (ماري وڌائون) پوءِ (صالح) چيو تہ اوهين پنهنجن گهرن ۾ (چڙا) ٽي ڏينهن وسو رسو۔ اِهو انجام ڪوڙو نہ آهي (٦٥). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب آيو (تنهن مهل) صالح ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجيءَ ٻاجھ سان بچايوسون ۽ قيامت جي ڏينهن جي خواريءَ کان (بہ)۔ تحقيق تنهنجو پالڻهار وڏو طاقت وارو (۽) غالب آهي (٦٦). ۽ (اُنهن) ظالمن کي هڪ راڙ ورتو پوءِ صبح جو پنهنجن حويلين ۾ ڪرونڊڙا ٿي (مري) ويا (٦٧). جڻ تہ انهن ۾ رهيا ئي نہ هئا. خبردار ٿيو! ثمود (جي قوم) پنهنجي پالينڙ جو انڪار ڪيو. خبردار ٿيو! ثمود (جي قوم) تي لعنت پئي (٦٨). ۽ بيشڪ اسان جا قاصد ابراهيم وٽ خوشخبري (ڏيڻ) لاءِ آيا (پوءِ) سلام ڏنائون، (ابراهيم) سلام ورايو پوءِ ڀڳل ڳابي (جي گوشت آڻڻ) ۾ ڪا دير نہ ڪيائين (٦٩). پوءِ جنهن مهل سندن هٿن کي اُن (گوشت) ڏانهن نہ پهچندو ڏٺائين (تنهن مهل) ڪين اوپرو ڀانيائين ۽ ڪانئن دل ۾ ڊنو. چيائون تہ نہ ڊڄ اسان کي لوط جي قوم ڏانهن موڪليو ويو آهي (٧٠). ۽ سنديس زال جا بيٺل هئي سا کِلي. پوءِ ان کي اسحاق جي (ڄمڻ) جي ۽ اسحاق جي پٺيان يعقوب جي مبارڪ ڏني سون (٧١). چيائين تہ هاءِ افسوس! آءٌ هن حالت ۾ ڄڻينديس ڇا؟ جو آءٌ (پاڻ) ڪراڙي جهور آهيان ۽ هيءُ منهنجو مڙس بہ ٻڍو آهي۔ بيشڪ هيءَ ڳالھ ضرور عجب جهڙي آهي (٧٢).

قَالُوْٓا اَتَعْجَبِيْنَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ رَحْمَتُ اللّٰهِ وَبَرَكٰتُهٗ عَلَيْكُمْ اَهْلَ
الْبَيْتِؕ اِنَّهٗ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ﴿۷۳﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ اِبْرٰهِيْمَ الرَّوْعُ
وَجَآءَتْهُ الْبُشْرٰى يُجَادِلُنَا فِىْ قَوْمِ لُوْطٍؕ ﴿۷۴﴾ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ
لَحَلِيْمٌ اَوَّاهٌ مُّنِيْبٌ ﴿۷۵﴾ يٰۤاِبْرٰهِيْمُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَاۚ اِنَّهٗ قَدْ
جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَۚ وَاِنَّهُمْ اٰتِيْهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُوْدٍ ﴿۷۶﴾ وَلَمَّا
جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوْطًا سِیْٓءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَّقَالَ هٰذَا
يَوْمٌ عَصِيْبٌ ﴿۷۷﴾ وَجَآءَهٗ قَوْمُهٗ يُهْرَعُوْنَ اِلَيْهِؕ وَمِنْ قَبْلُ
كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِؕ قَالَ يٰقَوْمِ هٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِىْ هُنَّ اَطْهَرُ
لَكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا تُخْزُوْنِ فِىْ ضَيْفِىْؕ اَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ
رَّشِيْدٌ ﴿۷۸﴾ قَالُوْا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِىْ بَنٰتِكَ مِنْ حَقٍّۚ
وَاِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيْدُ ﴿۷۹﴾ قَالَ لَوْ اَنَّ لِىْ بِكُمْ قُوَّةً اَوْ
اٰوِىْۤ اِلٰى رُكْنٍ شَدِيْدٍ ﴿۸۰﴾ قَالُوْا يٰلُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ
لَنْ يَّصِلُوْۤا اِلَيْكَ فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ الَّيْلِ وَلَا
يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ اِلَّا امْرَاَتَكَؕ اِنَّهٗ مُصِيْبُهَا مَاۤ اَصَابَهُمْؕ
اِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُؕ اَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيْبٍ ﴿۸۱﴾

چيائون تہ الله جي قدرت تي ڇو ٿي عجب ڪرين؟ اي هن گھر وارؤ! اوهان تي الله جي ٻاجھ ۽ سندس برڪتون آهن۔ بيشڪ اُهو (الله) ساراهيل وڏائيءَ وارو آهي (٧٣). پوءِ جنهن مهل ابراهيم کان ڀَوءُ لٿو ۽ خوشخبري پهتس (تنهن مهل) لوط جي قوم بابت اسان سان تڪرار ڪرڻ لڳو (٧۴). ڇو تہ ابراهيم بردبار نرم دل (الله ڏانهن) موٽڻدڙ هو (٧٥). (چيوسون تہ) اي ابراهيم انهيءَ (ڳالھ) کان مڙي وڃ ڇو تہ تنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جو حڪم اچي چڪو آهي، ۽ ڪين اڻ ٽر عذاب اچڻ وارو آهي (٧٦). ۽ جڏهن اسان جا قاصد لوط وٽ آيا (تڏهن) سندن (اچڻ) سببان خفي ٿيو ۽ اُنهن جي سببان تنگ دل ٿيو ۽ چيائين تہ هيءُ ڏينهن ڏاڍو سخت آهي! (٧٧). ۽ سندس قوم ڏانهنس ڊوڙندي آئي۔ ۽ (اُهي) اڳي بڇڙا ڪم ڪندا هئا۔ چيائين تہ اي منهنجي قوم! هي منهنجيون ڌيئرون اوهان (جي نڪاح) لاءِ ڏاڍيون سٺيون آهن پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجي مهمانن (سان بڇڙي هلت ڪرڻ) ۾ مون کي لڄي نہ ڪريو. اوهان ۾ ڪو ڀلارو مڙس ڪونهي ڇا (جو اوهان کي جهلي)؟ (٧٨). چيائون تہ تون پڪي طرح ڄاڻي چڪو آهين تہ اسان کي تنهنجي ڌيئرن ۾ ڪا احتياجي ڪانهي، ۽ جيڪي اسين گھرون ٿا سو ضرور تون ڄاڻندو آهين (٧٩). (لوط) چيو تہ جيڪڏهن مون کي اوهان سان ڪا (مقابلي جي) سگھ هجي ها يا ڪنهن مضبوط سهاري ڏانهن پناھ وٺان ها! (تہ جيڪي ڪرڻو هو سو ڪريان ها) (٨٠). (ملائڪن) چيو تہ اي لوط! اسين تنهنجي پالڻهار جا موڪليل آهيون (اُهي) تو وٽ ڪڏهن پهچي نہ سگھندا پوءِ (تون) پنهنجي گھر وارن سوڌو ڪجھ رات ڏيئي نڪر ۽ اوهان کي جڳائي تہ ڪو هڪڙو پوئتي (ڪافرن جي عذاب ڏانهن) نہ واجهائي پر تنهنجي زال (واجهائيندي)۔ هن کي جو جيڪو (عذاب) اُن (ڪافرن جي) قوم کي پهچندو سو اُن کي (بہ) پهچڻو آهي۔ سندن (عذاب پهچڻ جي) انجام جي مهل صبح آهي (تون اُٻهارو نہ ٿي) صبح ويجهو نہ آهي ڇا؟ (٨١).

فَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيْلٍ ۙ مَّنْضُوْدٍ ﴿۸۲﴾ مُّسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ ؕ وَ
مَا هِيَ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ بِبَعِيْدٍ ﴿۸۳﴾ وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ؕ
قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ وَلَا
تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ اِنِّيْۤ اَرٰىكُمْ بِخَيْرٍ وَّاِنِّيْۤ
اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيْطٍ ﴿۸۴﴾ وَيٰقَوْمِ اَوْفُوا
الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ
وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿۸۵﴾ بَقِيَّتُ اللّٰهِ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۚ۬ وَمَاۤ اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيْظٍ ﴿۸۶﴾ قَالُوْا يٰشُعَيْبُ
اَصَلٰوتُكَ تَاْمُرُكَ اَنْ نَّتْرُكَ مَا يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَاۤ اَوْ اَنْ نَّفْعَلَ
فِيْۤ اَمْوَالِنَا مَا نَشٰٓؤُا ؕ اِنَّكَ لَاَنْتَ الْحَلِيْمُ الرَّشِيْدُ ﴿۸۷﴾ قَالَ
يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَرَزَقَنِيْ مِنْهُ
رِزْقًا حَسَنًا ؕ وَمَاۤ اُرِيْدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلٰى مَاۤ اَنْهٰىكُمْ
عَنْهُ ؕ اِنْ اُرِيْدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ ؕ وَمَا
تَوْفِيْقِيْۤ اِلَّا بِاللّٰهِ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ ﴿۸۸﴾

پوءِ جنهن مهل اسان جو حڪم پهتو (تنهن مهل) اُن (ڳوٺ جي) مٿاهين (پر) کي هيٺاهون ڪيوسون ۽ اُن تي پڪي مٽيءَ جا ڳوڙها لڳو لڳ وساياسون (٨٢). جو تنهنجي پالڻهار وٽان نشان ٿيل هئا- ۽ اُها (سزا) ظالمن کان پري نہ هئي (٨٣). ۽ مدين (جي قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي موڪليوسون- (شعيب) چيو تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود ڪونهي- ۽ ماپ ۽ تور گهٽائي نہ ڏيو آءٌ اوهان کي آسودو ڏسان ٿو آءٌ اوهان تي وڪوڙيندڙ ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٨٤). ۽ اي منهنجي قوم ماپ ۽ تور انصاف سان پوري ڏيو ۽ ماڻهن کي سندين شيون گهٽائي نہ ڏيو ۽ ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ وجهو (٨٥). جيڪڏهن اوهين مؤمن آهيو تہ الله جي بچايل بچت اوهان لاءِ ڀلي آهي، ۽ آءٌ اوهان تي نگهبان نہ آهيان (٨٦). چيائون تہ اي شعيب! تنهنجي نماز توکي حڪم ڪيو آهي ڇا تہ جنهن کي اسان جا ابا ڏاڏا پوڄيندا هئا تنهن کي يا پنهنجن مالن ۾ جيڪي ڪرڻ گهرندا آهيون سو ڇڏي ڏيون، (ڇٽر ڪري چيائون) تہ بيشڪ تون بردبار سئين رستي وارو آهين (٨٧). (شعيب) چيو تہ اي منهنجي قوم! (اوهين) ڏسو تہ سهي تہ (آءٌ) جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار کان چٽيءَ حجت تي هجان ۽ پنهنجي پار کان چڱي روزي مون کي ڏني هجيس (تہ اوهان جو چيو ڪيئن مڃيندس)- ۽ جنهن کان اوهان کي جهليان ٿو تنهن کان اوهان (کي جهلڻ) جو ابتڙ هلڻ نہ ٿو گهران- جيترو وس پهچم سو سڌاري ڪرڻ کان سواءِ نہ گهرندس- ۽ الله (جي فضل) کان سواءِ مون کي ڪا سگهہ نہ آهي- مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهس رجوع ڪريان ٿو (٨٨).

وَيٰقَوۡمِ لَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ شِقَاقِيۡۤ اَنۡ يُّصِيۡبَكُمۡ مِّثۡلُ مَاۤ اَصَابَ
قَوۡمَ نُوۡحٍ اَوۡ قَوۡمَ هُوۡدٍ اَوۡ قَوۡمَ صٰلِحٍ‌ ؕ وَمَا قَوۡمُ لُوۡطٍ مِّنۡكُمۡ
بِبَعِيۡدٍ ﴿۸۹﴾ وَاسۡتَغۡفِرُوۡا رَبَّكُمۡ ثُمَّ تُوۡبُوۡۤا اِلَيۡهِ‌ ؕ اِنَّ رَبِّىۡ رَحِيۡمٌ
وَّدُوۡدٌ ﴿۹۰﴾ قَالُوۡا يٰشُعَيۡبُ مَا نَفۡقَهُ كَثِيۡرًا مِّمَّا تَقُوۡلُ وَاِنَّا
لَنَرٰٮكَ فِيۡنَا ضَعِيۡفًا‌ ۚ وَلَوۡلَا رَهۡطُكَ لَرَجَمۡنٰكَ‌ ۖ وَمَاۤ اَنۡتَ عَلَيۡنَا
بِعَزِيۡزٍ ﴿۹۱﴾ قَالَ يٰقَوۡمِ اَرَهۡطِىۡۤ اَعَزُّ عَلَيۡكُمۡ مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَ
اتَّخَذۡتُمُوۡهُ وَرَآءَكُمۡ ظِهۡرِيًّا‌ ؕ اِنَّ رَبِّىۡ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ مُحِيۡطٌ ﴿۹۲﴾
وَيٰقَوۡمِ اعۡمَلُوۡا عَلٰى مَكَانَتِكُمۡ اِنِّىۡ عَامِلٌ‌ ؕ سَوۡفَ تَعۡلَمُوۡنَ ۙ
مَنۡ يَّاۡتِيۡهِ عَذَابٌ يُّخۡزِيۡهِ وَمَنۡ هُوَ كَاذِبٌ‌ ؕ وَارۡتَقِبُوۡۤا اِنِّىۡ
مَعَكُمۡ رَقِيۡبٌ ﴿۹۳﴾ وَلَمَّا جَآءَ اَمۡرُنَا نَجَّيۡنَا شُعَيۡبًا وَّالَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡا مَعَهٗ بِرَحۡمَةٍ مِّنَّا وَاَخَذَتِ الَّذِيۡنَ ظَلَمُوا الصَّيۡحَةُ
فَاَصۡبَحُوۡا فِىۡ دِيَارِهِمۡ جٰثِمِيۡنَ ۙ ﴿۹۴﴾ كَاَنۡ لَّمۡ يَغۡنَوۡا فِيۡهَا‌ ؕ اَلَا
بُعۡدًا لِّمَدۡيَنَ كَمَا بَعِدَتۡ ثَمُوۡدُ ﴿۹۵﴾ وَلَقَدۡ اَرۡسَلۡنَا مُوۡسٰى
بِاٰيٰتِنَا وَسُلۡطٰنٍ مُّبِيۡنٍ ۙ ﴿۹۶﴾ اِلٰى فِرۡعَوۡنَ وَمَلَا۟ـئِهٖ
فَاتَّبَعُوۡۤا اَمۡرَ فِرۡعَوۡنَ‌ ۚ وَمَاۤ اَمۡرُ فِرۡعَوۡنَ بِرَشِيۡدٍ ﴿۹۷﴾

۽ اي منهنجي قوم! اوهان کي مون سان دشمني ڪرڻ اهڙي عذاب پهچڻ جو سبب نہ بڻجي جهڙو عذاب نوح جي قوم يا هود جي قوم يا صالح جي قوم کي پهتو. ۽ لوط جي قوم اوهان کان ڪا پري نہ آهي (٨٩). ۽ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري ان ڏانهن توبهہ ڪريو. ڇو تہ منهنجو پالڻهار مهربان (سڀ ڪنهن جو) سڄڻ آهي (٩٠). چيائون تہ اي شعيب! جيڪي تون چوين ٿو تنهن مان گهڻو نہ ٿا سمجهون ۽ تو کي پاڻ مان بلڪل هيڻو ڏسون ٿا، ۽ جيڪڏهن تنهنجو ڪُرم نہ هجي ها تہ تو کي پٿرن سان ماريون ها ۽ تون اسان تي ڪو سردار نہ آهين (٩١). (شعيب) چيو تہ اي منهنجي قوم! اوهان وٽ منهنجو ڪُرم الله کان وڌيڪ پيارو آهي ڇا؟ ۽ اُن (الله جي حڪم) کي پنهنجيءَ پٺيءَ پويان اُڇلي ڇڏيو اَٿوَ. بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کي منهنجو پالڻهار بلڪل ڄاڻندڙ آهي (٩٢). ۽ اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجي پِر تي عمل ڪريو آءٌ (بہ) عمل ڪندڙ آهيان. سگهوئي ڄاڻندؤ تہ ڪنهن کي عذاب پهچي ٿو جو کيس خوار ڪندو ۽ جيڪو ڪوڙو آهي تنهن کي بہ. ۽ انتظار ڪريو آءٌ (بہ) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٩٣). ۽ جنهن مهل اسان جو عذاب آيو تنهن مهل شعيب کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجي ٻاجھ سان بچايوسون، ۽ ظالمن کي سخت ڪڙڪي (اچي) پڪڙيو پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪرونڊڙا ٿي (مري) ويا (٩٤). ڄڻڪ منجهن هئائي نہ. خبردار! مدين وارن تي ڦِٽ هجي جهڙي ثمود قوم تي ڦِٽ لعنت ٿي (٩٥). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجين نشانين ۽ پڌري حجت سان موڪليوسون (٩٦). فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن. پوءِ (سڀ ماڻهو) فرعون جي حڪم جي پويان لڳا ۽ فرعون جو حڪم صحيح نہ هو (٩٧).

يَقْدُمُ قَوْمَهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَاَوْرَدَهُمُ النَّارَ ؕ وَبِئْسَ الْوِرْدُ
الْمَوْرُوْدُ ﴿۹۸﴾ وَاُتْبِعُوْا فِىْ هٰذِهٖ لَعْنَةً وَّيَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ بِئْسَ
الرِّفْدُ الْمَرْفُوْدُ ﴿۹۹﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْقُرٰى نَقُصُّهٗ عَلَيْكَ مِنْهَا
قَآئِمٌ وَّحَصِيْدٌ ﴿۱۰۰﴾ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوْۤا اَنْفُسَهُمْ فَمَاۤ
اَغْنَتْ عَنْهُمْ اٰلِهَتُهُمُ الَّتِىْ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ
شَىْءٍ لَّمَّا جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَ ؕ وَمَا زَادُوْهُمْ غَيْرَ تَتْبِيْبٍ ﴿۱۰۱﴾ وَكَذٰلِكَ
اَخْذُ رَبِّكَ اِذَاۤ اَخَذَ الْقُرٰى وَهِىَ ظَالِمَةٌ ؕ اِنَّ اَخْذَهٗۤ اَلِيْمٌ
شَدِيْدٌ ﴿۱۰۲﴾ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْاٰخِرَةِ ؕ
ذٰلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوْعٌ ۙ لَّهُ النَّاسُ وَذٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُوْدٌ ﴿۱۰۳﴾ وَمَا
نُؤَخِّرُهٗۤ اِلَّا لِاَجَلٍ مَّعْدُوْدٍ ﴿۱۰۴﴾ ؕ يَوْمَ يَاْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ اِلَّا
بِاِذْنِهٖ ۚ فَمِنْهُمْ شَقِىٌّ وَّسَعِيْدٌ ﴿۱۰۵﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ شَقُوْا فَفِى
النَّارِ لَهُمْ فِيْهَا زَفِيْرٌ وَّشَهِيْقٌ ﴿۱۰۶﴾ ۙ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا مَا دَامَتِ
السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيْدُ ﴿۱۰۷﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ سُعِدُوْا فَفِى الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا مَا دَامَتِ
السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ ؕ عَطَآءً غَيْرَ مَجْذُوْذٍ ﴿۱۰۸﴾

قيامت جي ڏينهن (فرعون) پنهنجي قوم جو اڳواڻ ٿيندو پوءِ کين باهہ ۾ گهيڙيندو۔ ۽ جنهن گهٽ ۾ گهيڙيا ويندا سو بڇڙو آهي (٩٨). ۽ هن (دنيا) ۾ (بہ) لعنت اُنهن کي پويان لڳائي ويئي ۽ قيامت جي ڏينهن (بہ)۔ جيڪو (لعنت جو) انعام ملين سو بڇڙو آهي (٩٩). (اي پيغمبر!) اِهي ڳوٺن جون خبرون آهن جي تو تي بيان ڪريون ٿا اُنهن مان (ڪي) قائم بيٺل ۽ (ڪي) ناس ٿيل آهن (١٠٠). ۽ اسان اُنهن تي ظلم نہ ڪيو پر هنن پاڻ تي (پاڻهين) ظلم ڪيو پوءِ جنهن مهل تنهنجي پالڻهار جو حڪم پهتو (تنهن مهل) سندن معبودن، جن کي الله کان سواءِ سڏيندا هئا ڪائنن ڪجھ بہ نہ ٽاريو۔ ۽ هلاڪيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) کين نہ وڌايائون (١٠١). ائين تنهنجي پالڻهار جو اُن مهل ڳوٺن (وارن) کي اُن حالت ۾ پڪڙڻ ٿيندو آهي جنهن مهل اهي ظلم ڪندڙ ٿيندا آهن۔ بيشڪ سندس پڪڙ سخت ڏکوئيندڙ آهي (١٠٢). بيشڪ اِن (ڳالھ) ۾ اُنهيءَ لاءِ نشاني آهي جو آخرت جي عذاب کان ڊنو آهي۔ اِهو اُهو ڏينهن آهي جنهن ۾ ماڻهن کي ميڙبو ۽ اِهو اُهو ڏينهن آهي جنهن ۾ (سڀ) حاضر ٿيندا (١٠٣). ۽ ٿورڙي مدت کان سواءِ اُن کي نہ ٿا پٺتي ڪريون (١٠٤). جنهن ڏينهن (اُهو) ايندو تہ ڪو ماڻهو اُن (الله) جي موڪل کان سواءِ نہ ڳالهائيندو، پوءِ اُنهن مان ڪي بدبخت ۽ ڪي نيڪ بخت هوندا (١٠٥). پوءِ جيڪي بدبخت ٿيا سي باهہ ۾ (گهڙندا) اُنهن کي منجهس رڙيون ۽ دانهون هونديون (١٠٦). جيترو وقت تنهنجي پالڻهار گهريو اُن کان سواءِ آسمانن ۽ زمين جي بقاءَ هجڻ تائين منجهس سدائين رهندا۔ ڇو تہ تنهنجو پالڻهار جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٠٧). ۽ جيڪي نيڪ بخت ڪيا ويا سي بهشت ۾ (گهڙندا ۽) جيترو وقت تنهنجي پالڻهار گهريو اُن کان سواءِ آسمانن ۽ زمين جي بقاءَ هجڻ تائين منجهس سدائين رهندا (اِها) بخشش اَڻ کٽ آهي (١٠٨).

فَلَا تَكُ فِىْ مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هٰٓؤُلَآءِ ؕ مَا يَعْبُدُوْنَ اِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ اٰبَآؤُهُمْ مِّنْ قَبْلُ ؕ وَاِنَّا لَمُوَفُّوْهُمْ نَصِيْبَهُمْ غَيْرَ
مَنْقُوْصٍ ﴿١٠٩﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ فَاخْتُلِفَ فِيْهِ ؕ وَ
لَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَفِىْ
شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿١١٠﴾ وَاِنَّ كُلًّا لَّمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ اَعْمَالَهُمْ ؕ
اِنَّهٗ بِمَا يَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿١١١﴾ فَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ
مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ؕ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكَنُوْٓا اِلَى
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ ۙ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ
اَوْلِيَآءَ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿١١٣﴾ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَىِ النَّهَارِ وَزُلَفًا
مِّنَ الَّيْلِ ؕ اِنَّ الْحَسَنٰتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّاٰتِ ؕ ذٰلِكَ ذِكْرٰى
لِلذّٰكِرِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَاصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١١٥﴾ فَلَوْلَا
كَانَ مِنَ الْقُرُوْنِ مِنْ قَبْلِكُمْ اُولُوْا بَقِيَّةٍ يَّنْهَوْنَ عَنِ
الْفَسَادِ فِى الْاَرْضِ اِلَّا قَلِيْلًا مِّمَّنْ اَنْجَيْنَا مِنْهُمْ ۚ وَاتَّبَعَ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَآ اُتْرِفُوْا فِيْهِ وَكَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿١١٦﴾ وَمَا
كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا مُصْلِحُوْنَ ﴿١١٧﴾

تنهن ڪري اِهي جيڪا پوڄا ڪندا آهن تنهن کان تون شڪ ۾ نہ رهہ. جهڙو سندن ابا ڏاڏا اڳ پوڄيندا هئا اُن کان سواءِ اِهي نہ پوڄيندا آهن. ۽ اسين کين اَڻ ڪٽ (عذاب جو) حصو پورو ڏيندڙ آهيون (١٠٩). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون پوءِ منجهس اختلاف پيو. جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳي نہ ٿي چڪي ها تہ سندن وچ ۾ فيصلو ڪيو وڃي ها. ۽ اُهي کانئس وڏي شڪ ۾ پيل آهن (١١٠). ۽ جنهن مهل (اُٿاريا ويندا تنهن مهل) سڀ ڪنهن کي تنهنجو پالڻهار سندن اعمالن جو پورو بدلو ڏيندو. ڇو تہ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي اُهو خبر رکندڙ آهي (١١١). پوءِ جيئن توکي حڪم ڪيو ويو آهي تيئن تون محڪم رهہ ۽ جن تو ساڻ توبهہ ڪئي (سي بہ محڪم رهن) ۽ حد کان نہ لنگهو. ڇو تہ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (١١٢). ۽ ظالمن ڏانهن لاڙو نہ ڪريو نہ تہ اوهان کي باهہ لڳندي ۽ الله کان سواءِ ڪو اوهان جو دوست نہ آهي وري مدد نہ ڏبوَ (١١٣). ۽ ڏينهن جي اڳياڙيءَ ۽ پوياڙيءَ جي وقتن ۾ ۽ ڪو وقت رات ۾ (بہ) نماز پڙهہ. ڇو تہ چڱايون مداين کي نيئنديون آهن. نصيحت وٺندڙن لاءِ اِها نصيحت آهي (١١٤). ۽ صبر ڪر ڇو تہ الله ڀلارن جو اَجر نہ وڃائيندو آهي (١١٥). پوءِ اوهان کان اڳ اڳين صدين وارن مان (گهڻا) سمجهہ ڀريا ڇو نہ ٿيا؟ جو (ماڻهن کي) ملڪ ۾ فساد (وجهڻ) کان جهلين ها پر ڪي ٿورڙا ٿيا جن کي منجهانئن بچايوسون ۽ جيڪي ظالم هئا سي جنهن (مال) ۾ آسودا ڪيا ويا تنهن جي پٺيان لڳا ۽ اُهي ڏوهاري هئا (١١٦). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار اهڙو نہ آهي جو ڳوٺن (وارن) کي سندن سڌريل رهاڪن هوندي ظلم سان ناس ڪري ڇڏي (١١٧).

وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلَا يَزَالُوْنَ
مُخْتَلِفِيْنَ ﴿١١٨﴾ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ رَبُّكَ ؕ وَلِذٰلِكَ خَلَقَهُمْ ؕ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ
رَبِّكَ لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ ﴿١١٩﴾ وَكُلًّا
نَّقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهٖ فُؤَادَكَ ۚ وَجَآءَكَ
فِيْ هٰذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَّذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٢٠﴾ وَقُلْ لِّلَّذِيْنَ لَا
يُؤْمِنُوْنَ اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ ؕ اِنَّا عٰمِلُوْنَ ﴿١٢١﴾ وَانْتَظِرُوْا ۚ اِنَّا
مُنْتَظِرُوْنَ ﴿١٢٢﴾ وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ
كُلُّهٗ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٣﴾ ع

سُوْرَةُ يُوْسُفَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓرٰ ۫ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿١﴾ ۫ اِنَّاۤ اَنْزَلْنٰهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا
لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَاۤ
اَوْحَيْنَاۤ اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْاٰنَ ۖ وَاِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهٖ لَمِنَ
الْغٰفِلِيْنَ ﴿٣﴾ اِذْ قَالَ يُوْسُفُ لِاَبِيْهِ يٰۤاَبَتِ اِنِّيْ رَاَيْتُ اَحَدَ
عَشَرَ كَوْكَبًا وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ لِيْ سٰجِدِيْنَ ﴿٤﴾

۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها تہ (سيني) ماڻهن کي (هڪ ئي) امت ڪري ها ۽ (اُهي) سدائين اختلاف ڪندا رهندا (١١٨). پر جن تي تنهنجي پالڻهار رحم ڪيو (سي هڪ ئي دين تي رهندا)۔ ۽ ڪين اُنهيءَ لاءِ الله پيدا ڪيو آهي۔ ۽ تنهنجي پالڻهار جو (هيءُ) ٻول پورو ٿيو تہ جِنن ۽ ماڻهن مان گڏي دوزخ ضرور ڀريندس (١١٩). ۽ (اي پيغمبر!) پيغمبرن جي خبرن مان تو وٽ اوترو بيان ڪريون ٿا جنهن سان تنهنجي دل کي مضبوط ڪريون ۽ اُنهن (خبرن) ۾ حق ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت ۽ سمجهاڻي تو وٽ آئي آهي (١٢٠). ۽ (اي پيغمبر) جيڪي نہ مڃيندا آهن تن کي چؤ تہ اوهين پنهنجي جاءِ تي عمل ڪريو اسين (بہ) عمل ڪندڙ آهيون (١٢١). ۽ انتظار ڪريو اسين (بہ) انتظار ڪندڙ آهيون (١٢٢). ۽ آسمانن ۽ زمين جو ڳجهہ رڳو الله کي (معلوم) آهي ۽ سڀ ڪم ڏانهس موٽايا ويندا آهن پوءِ سندس عبادت ڪر ۽ مٿس ڀروسو رک۔ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن کان تنهنجو پالڻهار بي خبر نہ آهي (١٢٣).

سورة يوسف مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
يارهن آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آلرا۔ هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (١). ۽ بيشڪ اسان اُن کي قرآن عربي (ٻوليءَ وارو) ڪري نازل ڪيو تہ مانَ اوهين سمجهو (٢).
(اي پيغمبر!) اسين توڏانهن هن قرآن کي پنهنجي وحي موڪلڻ سان تمام سهڻو قصو توکي پڙهي ٻڌايون ٿا ۽ جڏهن تہ (تون) هن کان اڳ بيشڪ بيخبرن مان هئين (٣). (ياد ڪر!) جڏهن يوسف پنهنجي پيءُ کي چيو تہ اي (منهنجا) اَبا! مون يارهن تارا ۽ سج ۽ چنڊ ڏٺا، اُنهن کي ڏٺم تہ مون کي ٿا سجدو ڪن (٤).

قَالَ يٰبُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلٰٓى اِخْوَتِكَ فَيَكِيْدُوْا لَكَ
كَيْدًا ؕ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لِلْاِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ۝۵ وَكَذٰلِكَ
يَجْتَبِيْكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهٗ
عَلَيْكَ وَعَلٰٓى اٰلِ يَعْقُوْبَ كَمَآ اَتَمَّهَا عَلٰٓى اَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ
اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝۶ لَقَدْ كَانَ فِيْ يُوْسُفَ
وَاِخْوَتِهٖٓ اٰيٰتٌ لِّلسَّآئِلِيْنَ ۝۷ اِذْ قَالُوْا لَيُوْسُفُ وَاَخُوْهُ اَحَبُّ
اِلٰٓى اَبِيْنَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ ؕ اِنَّ اَبَانَا لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنِ ۝۸ ۖۚ
اِقْتُلُوْا يُوْسُفَ اَوِ اطْرَحُوْهُ اَرْضًا يَّخْلُ لَكُمْ وَجْهُ اَبِيْكُمْ وَ
تَكُوْنُوْا مِنْۢ بَعْدِهٖ قَوْمًا صٰلِحِيْنَ ۝۹ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوْا
يُوْسُفَ وَاَلْقُوْهُ فِيْ غَيٰبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ
اِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ۝۱۰ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مَالَكَ لَا تَاْمَنَّا عَلٰى يُوْسُفَ
وَاِنَّا لَهٗ لَنٰصِحُوْنَ ۝۱۱ اَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَّرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَاِنَّا
لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ۝۱۲ قَالَ اِنِّيْ لَيَحْزُنُنِيْٓ اَنْ تَذْهَبُوْا بِهٖ وَاَخَافُ
اَنْ يَّاْكُلَهُ الذِّئْبُ وَاَنْتُمْ عَنْهُ غٰفِلُوْنَ ۝۱۳ قَالُوْا لَئِنْ
اَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ اِنَّآ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ۝۱۴

(يعقوب) چيو ته اي منهنجا پـٽڙا! پنهنجو خواب پنهنجن ڀائرن وٽ بيان نه ڪــج نه تـه تو لاءِ ڪو ڦند ڦيريندا۔ ڇو ته شيطان انسان جو پڌرو ويري آهي (٥). ۽ اهڙي طرح تنهنجو پالڻهار توکي سڳورو ڪندو ۽ توکي خوابن جو تعبير سيکاريندو ۽ پنهنجي نعمت توتي ۽ يعقوب جي اولاد تي (ائين) پوري ڪندو جيئن اڳ تنهنجي ڀيءُ ڏاڏي ابراهيم ۽ اسحاق تي پوري ڪيائين بيشڪ تنهنجو پالڻهار ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٦). بيشڪ يوســف ۽ سندس ڀائرن (جي قصي) ۾ پڇــندڙن لاءِ (گهڻيون) نشانيون آهن (٧). جڏهن (ڀاڻ ۾) چيائون ته بيشڪ يوسف ۽ سندس (سڳو) ڀاءُ (بنيامين) اسان جي ڀيءُ وٽ اسان کان وڌيڪ پيارا آهن جيتوڻيڪ اسين (گهڻا ڄڻا) وڏو جٿو آهيون بيشڪ اسان جو ڀيءُ پڌري ڀُل ۾ آهي (٨). (هاڻي گهرجي ته) يوسف کي کهو يا کيس ڪنهن ملڪ ۾ ڦٽي ڪري اچو ته اوهان جي ڀيءُ جو توجهه رڳو اوهان لاءِ ٿئي ۽ اُن (ڪم) کان پوءِ اوهين سڌريل ٿجو (٩). منجهانئن (هڪ) چوندڙ چيو ته يوسف کي نه ماريو ۽ جيڪڏهن (ڪجهه) ڪندڙ آهيو ته کوهه جي تري ۾ (ڪٽي) اُڇلايوس ته ڪو واٽهڙو کيس ڪڍي ويندو (١٠). (يعقوب کي) چيائون ته اي بابا! توکي ڇا ٿيو آهي جو يوسف جي باري ۾ توکي اسان تي ڪو ڀروسو نه ٿو ٿئي حالانڪ اسين سندس خيرخواهه آهيون (١١). سڀاڻي اسان ساڻ کيس ڇڏ ته کائي ۽ کيڏي ۽ اسين سندس نگهبان آهيون (١٢). (يعقوب) چيو ته اوهان جو کيس نئڻ مون کي ضرور مونجهو ٿو ڪري ۽ ڊڄان ٿو ته (متان) کيس بگهڙ کائي ۽ اوهين کانئس بيخبر هجو (١٣). چيائون ته اسان جي (گهڻن ڄڻن جي) وڏي ٽولي هوندي به جيڪڏهن کيس بگهڙ کاڌو ته اسين اُنهيءَ مهل ضرور ٽوٽي وارا هوندا سون (١٤).

فَلَمَّا ذَهَبُوْا بِهٖ وَاَجْمَعُوْٓا اَنْ يَّجْعَلُوْهُ فِىْ غَيٰبَتِ الْجُبِّ ۚ
وَاَوْحَيْنَآ اِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِاَمْرِهِمْ هٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١٥﴾
وَجَآءُوْٓ اَبَاهُمْ عِشَآءً يَّبْكُوْنَ ﴿١٦﴾ قَالُوْا يٰٓاَبَانَآ اِنَّا ذَهَبْنَا
نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوْسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَاَكَلَهُ الذِّئْبُ ۚ وَمَآ
اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صٰدِقِيْنَ ﴿١٧﴾ وَجَآءُوْ عَلٰى قَمِيْصِهٖ
بِدَمٍ كَذِبٍ ؕ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ؕ فَصَبْرٌ
جَمِيْلٌ ؕ وَاللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُوْنَ ﴿١٨﴾ وَجَآءَتْ سَيَّارَةٌ
فَاَرْسَلُوْا وَارِدَهُمْ فَاَدْلٰى دَلْوَهٗ ؕ قَالَ يٰبُشْرٰى هٰذَا غُلٰمٌ ؕ
وَاَسَرُّوْهُ بِضَاعَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوْهُ
بِثَمَنٍۢ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُوْدَةٍ ۚ وَكَانُوْا فِيْهِ مِنَ الزّٰهِدِيْنَ ﴿٢٠﴾ ع
وَقَالَ الَّذِى اشْتَرٰىهُ مِنْ مِّصْرَ لِامْرَاَتِهٖٓ اَكْرِمِىْ مَثْوٰىهُ
عَسٰٓى اَنْ يَّنْفَعَنَآ اَوْ نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا ؕ وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوْسُفَ
فِى الْاَرْضِ ۡ وَلِنُعَلِّمَهٗ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ ؕ وَاللّٰهُ غَالِبٌ
عَلٰٓى اَمْرِهٖ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ
اَشُدَّهٗٓ اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا ؕ وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٢٢﴾

پوءِ جنهن مهل ڪيس نيائون (تنهن مهل) هن کي کوهه جي تري ۾ اُڇلڻ تي اتفاق ڪيائون ۽ اسان ان ڏانهن وحي ڪيوسون ته سندن هن واقعي جي کين ضرور خبر ڏيندين ۽ اُهي (توکي) نه ڄاڻندا (١٥). ۽ پنهنجي پيءُ وٽ رات جو روئندا آيا (١٦). چيائون ته اي ابا! اسين ڳوءِ ڀڄڻ وياسون ۽ يوسف کي پنهنجن سامانن تي ڇڏيوسون پوءِ اُن کي بگهڙ کاڌو، ۽ توڙي اسين سچا آهيون ته به تون اسان کي پت ڪندڙ نه ٿيندين (١٧). ۽ سندس پهراڻ تي ڪوڙو رت لائي آندائون. (يعقوب) چيو ته (ائين نه آهي) بلڪ اوهان جي نفسن اوهان لاءِ (اُن) ناهه کي ٺاهيو آهي تنهن ڪري (مون کي) چڱو صبر ڪرڻ گهرجي. ۽ جيڪي اوهين بيان ڪري رهيا آهيو تنهن تي الله کان ئي مدد گهري وڃي ٿي (١٨). ۽ (اُن کوهه تي) قافلو آيو پوءِ پنهنجي پاڻي ڀريندڙ کي موڪليائون جنهن پنهنجو ڀوڪو وڌو. چيائين وهه واهه! هي نينگر آهي. ۽ کيس هڪ (چڱي) موڙي سمجهي لڪايائون. ۽ جيڪي ڪيائون ٿي سو الله ڄاڻندڙ هو (١٩). ۽ کيس (پائرن) هلڪيءَ بها سان وڪيو جو ڪي چند درهم هئا ۽ سندس حق ۾ بيزاري (ظاهر) ڪندڙ هئا (٢٠). ۽ مصر وارن مان جنهن کيس خريد ڪيو تنهن پنهنجي زال (زليخا) کي چيو ته هن جي چڱي تعظيم ڪج متان اسان کي ڪو فائدو ڏئي يا کيس پٽيلو ڪري رکون. ۽ اهڙي طرح يوسف کي مصر ۾ جاءِ ڏني سون ۽ هن لاءِ ته کيس خوابن جو تعبير سيکاريون. ۽ الله پنهنجي ڪم تي غالب آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٢١). ۽ جنهن مهل (يوسف) پنهنجي جوانيءَ کي پهتو (تنهن مهل) کيس حڪمت ۽ علم ڏنوسون. ۽ اهڙي طرح ڀلارن کي بدلو ڏيندا آهيون (٢٢).

وَرَاوَدَتْهُ الَّتِيْ هُوَ فِيْ بَيْتِهَا عَنْ نَّفْسِهٖ وَغَلَّقَتِ الْاَبْوَابَ
وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ؕ قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اِنَّهٗ رَبِّيْۤ اَحْسَنَ مَثْوَايَ ؕ
اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَاۤ اَنْ
رَّاٰ بُرْهَانَ رَبِّهٖ ؕ كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوْٓءَ وَالْفَحْشَآءَ ؕ
اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٢٤﴾ وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ
قَمِيْصَهٗ مِنْ دُبُرٍ وَّاَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ ؕ قَالَتْ مَا جَزَآءُ
مَنْ اَرَادَ بِاَهْلِكَ سُوْٓءًا اِلَّاۤ اَنْ يُّسْجَنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٢٥﴾
قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِيْ عَنْ نَّفْسِيْ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ اَهْلِهَا ۚ
اِنْ كَانَ قَمِيْصُهٗ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٢٦﴾
وَاِنْ كَانَ قَمِيْصُهٗ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ
الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَاٰ قَمِيْصَهٗ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ مِنْ
كَيْدِكُنَّ ؕ اِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾ يُوْسُفُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ٚ
وَاسْتَغْفِرِيْ لِذَنْۢبِكِ ۖۚ اِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخٰطِـِٕيْنَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ
نِسْوَةٌ فِي الْمَدِيْنَةِ امْرَاَتُ الْعَزِيْزِ تُرَاوِدُ فَتٰىهَا عَنْ
نَّفْسِهٖ ۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا ؕ اِنَّا لَنَرٰىهَا فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٠﴾

۽ جنهن مائيءَ جي گهر ۾ اُهو هو تنهن سندس نفس کي راضيو ٿي ۽ دروازا بند ڪيائين ۽ چيائين ته اوري اُءُ! (يوسف) چيو ته الله جي پناهه (گهريم)! اُنهيءَ منهنجي نپائيندڙ (يعني عزيز) مون کي چڱي هنڌ رکيو آهي- هيءَ (ڳالهه) سچي آهي ته ظالم نه ڇٽندا (٢٣). ۽ بيشڪ (اُها) اُن ڏانهن لڙي ۽ (يوسف به) اُن ڏانهن لڙيو، جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جو دليل نه ڏسي ها (ته جيڪي ٿيڻو هو سو ٿئي ها!) اهڙي طرح (اِنهي ڪري ٿيو) ته جيئن بڇڙائي ۽ بي حيائي کانئس ٽاريون- سچ آهي ته اهو اسان جي خالص ٻانهن مان هو (٢٤). ۽ ٻئي دروازي ڏانهن ڊوڙيا ۽ مائيءَ ان (يوسف) جو پهراڻ پٺيءَ کان (ڇڪ ڏيندي) ڦاڙي وڌو ۽ سندس مڙس کي دروازي وٽ مليا- (زليخا) چوڻ لڳي ته جيڪو تنهنجي گهر واريءَ سان مدائي ڪرڻ جو ارادو ڪري تنهن جي سزا قيد ڪرڻ يا ڏکوئيندڙ عذاب ڏيڻ کان سواءِ (ٻي ڪا) نه آهي (٢٥). (يوسف) چيو ته اها پاڻ مون کي منهنجي نفس کان راضي رهي هئي. ۽ سندس گهر جي ڀاتين مان هڪ شاهد شاهدي ڏني، ته جيڪڏهن هن جو پهراڻ اڳ کان ڦاڙيو ويو آهي ته (زليخا) سچي ۽ اُهو ڪوڙن مان آهي (٢٦). ۽ جيڪڏهن سندس پهراڻ پٺيءَ کان ڦاڙيو ويو آهي ته (زليخا) ڪوڙي ۽ اُهو سچن مان آهي (٢٧). جنهن مهل (عزيز) پهراڻ پٺيءَ کان ڦاٽل ڏٺو (تنهن مهل) چيائين ته اِهو (چوڻ) اوهان (رنن) جي مڪر مان آهي- ڇو ته اوهان جو مڪر وڏو آهي (٢٨). (اي يوسف!) اِن (ڳالهه) کان منهن موڙ ۽ (اي زليخا!) تون (به) پنهنجي گناهه جي بخشش گهر، ڇو ته تون ئي خطا وارن مان آهين (٢٩). ۽ شهر ۾ ڪيترين عورتن پچاريو ته عزيز جي زال پنهنجي جوان ٻانهي کي سندس نفس کان (بڇڙي ڪم لاءِ) راضيندي آهي. بيشڪ (يوسف جو) پيار سندس دل ۾ پيهي ويو آهي- اسين کيس ضرور پڌريءَ گمراهيءَ ۾ ڏسنديون آهيون (٣٠).

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ اَرْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ وَاَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَاً

وَّاٰتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّيْنًا وَّقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ ۚ فَلَمَّا

رَاَيْنَهٗۤ اَكْبَرْنَهٗ وَقَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا هٰذَا بَشَرًا ؕ

اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا مَلَكٌ كَرِيْمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذٰلِكُنَّ الَّذِيْ لُمْتُنَّنِيْ فِيْهِ ؕ وَ

لَقَدْ رَاوَدْتُّهٗ عَنْ نَّفْسِهٖ فَاسْتَعْصَمَ ؕ وَلَئِنْ لَّمْ يَفْعَلْ مَاۤ اٰمُرُهٗ

لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُوْنًا مِّنَ الصّٰغِرِيْنَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ السِّجْنُ اَحَبُّ

اِلَيَّ مِمَّا يَدْعُوْنَنِيْۤ اِلَيْهِ ۚ وَاِلَّا تَصْرِفْ عَنِّيْ كَيْدَهُنَّ اَصْبُ

اِلَيْهِنَّ وَاَكُنْ مِّنَ الْجٰهِلِيْنَ ﴿٣٣﴾ فَاسْتَجَابَ لَهٗ رَبُّهٗ فَصَرَفَ عَنْهُ

كَيْدَهُنَّ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَا لَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا رَاَوُا

الْاٰيٰتِ لَيَسْجُنُنَّهٗ حَتّٰى حِيْنٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيٰنِ ؕ قَالَ

اَحَدُهُمَاۤ اِنِّيْۤ اَرٰىنِيْۤ اَعْصِرُ خَمْرًا ۚ وَقَالَ الْاٰخَرُ اِنِّيْۤ اَرٰىنِيْۤ اَحْمِلُ فَوْقَ

رَاْسِيْ خُبْزًا تَاْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ ؕ نَبِّئْنَا بِتَاْوِيْلِهٖ ۚ اِنَّا نَرٰىكَ مِنَ

الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَاْتِيْكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقٰنِهٖۤ اِلَّا نَبَّاْتُكُمَا

بِتَاْوِيْلِهٖ قَبْلَ اَنْ يَّاْتِيَكُمَا ؕ ذٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِيْ رَبِّيْ ؕ اِنِّيْ تَرَكْتُ

مِلَّةَ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٣٧﴾

پوءِ جنهن مهل (زليخا) سندن گلا ڪرڻ ٻڌي (تنهن مهل) اُنهن ڏانهن (ماڻهو) موڪليائين ۽ اُنهن لاءِ مجلس تيار ڪيائين ۽ منجهائن هر هڪ کي ڪپ ڏنائين ۽ چيائين ته (اي يوسف!) مٿن نڪر، جنهن دم ڪيس ڏٺائون ته ڪيس وڏيڪ (سهڻو) ڄاتائون ۽ (سندس حسن ۾ محو ٿي) پنهنجا هٿ وڍيائون ۽ چيائون ته الله پاڪ آهي هيءَ (نينگر) ماڻهو نه آهي- پر (هڪ) ملائڪ سڳورو آهي (٣١). (زليخا) چيو ته اِهو اُهو آهي جنهن (جي محبت) ۾ اوهين مون کي ٽوڪينديون هيون- ۽ بيشڪ سندس نفس کان ڪيس راڻيم ٿي پوءِ پاڻ بچايائين- ۽ ڪيس جيڪو حڪم ڪريان ٿي سو جيڪڏهن نه ڪندو ته ضرور قيد ڪيو ويندو ۽ ضرور بي مانن مان ٿيندو (٣٢). (يوسف) چيو اي منهنجا پالڻهار! جنهن (ڪم) ڏانهن مون کي سڏين ٿيون تنهن کان قيد مون کي وڏيڪ پسند آهي ۽ جيڪڏهن سندن مڪر مون کان نه ٽاريندين ته اُنهن ڏانهن لڙندس ۽ جاهلن مان ٿيندس (٣٣). پوءِ سندس پالڻهار اُن جي دعا قبول ڪئي ۽ کانئس اُنهن جو مڪر ٽاريائين بيشڪ اهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٣٤). وري به نشانين جي ڏسڻ کان پوءِ کين هي (ڳالهه) نظر آئي ته ڪجهه وقت تائين ڪيس ضرور قيد ۾ وجهن (٣٥). ۽ ساڻس ٻه جوان قيد ۾ گهڙيا- اُنهن مان هڪ چيو ته مون پاڻ کي (ننڊ ۾) ڏٺو ته شراب نپوڙيان ٿو، ۽ ٻئي چيو ته مون پاڻ کي مٿي تي ماني کڻندو ۽ منجهانئس پکين کي کائيندو ڏٺو- اسان کي اُن جي تعبير جي خبر ڏي، بيشڪ اسين توکي ڀلارن مان ڏسون ٿا (٣٦). (يوسف) چيو ته جيڪو طعام اوهين کارايا ويندا آهيو سو اوهان وٽ ايندو ئي نه پر اوهان وٽ ان جي اچڻ کان اڳي ئي سندس تعبير آءٌ اوهان کي ڏسيندس- اِهو (تعبير ڪرڻ) اُنهن (ڳالهين) مان آهي جيڪي منهنجي پالڻهار مون کي سيکاريون آهن، بيشڪ مون اُن قوم جي ريت ڦِٽي ڪئي آهي جيڪي الله کي نه مڃيندا آهن ۽ اُهي آخرت جا (به) منڪر آهن (٣٧).

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ اٰبَآءِیْۤ اِبْرٰهِیْمَ وَاِسْحٰقَ وَیَعْقُوْبَ ؕ مَا كَانَ
لَنَآ اَنْ نُّشْرِكَ بِاللّٰهِ مِنْ شَیْءٍ ؕ ذٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ عَلَیْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا یَشْكُرُوْنَ ﴿٣٨﴾ یٰصَاحِبَیِ
السِّجْنِ ءَاَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُوْنَ خَیْرٌ اَمِ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ؕ ﴿٣٩﴾
مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖۤ اِلَّاۤ اَسْمَآءً سَمَّیْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ وَ
اٰبَآؤُكُمْ مَّاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ
اَمَرَ اَلَّا تَعْبُدُوْۤا اِلَّاۤ اِیَّاهُ ؕ ذٰلِكَ الدِّیْنُ الْقَیِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا یَعْلَمُوْنَ ﴿٤٠﴾ یٰصَاحِبَیِ السِّجْنِ اَمَّاۤ اَحَدُكُمَا
فَیَسْقِیْ رَبَّهٗ خَمْرًا ۚ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَیُصْلَبُ فَتَاْكُلُ الطَّیْرُ
مِنْ رَّاْسِهٖ ؕ قُضِیَ الْاَمْرُ الَّذِیْ فِیْهِ تَسْتَفْتِیٰنِ ؕ ﴿٤١﴾ وَقَالَ
لِلَّذِیْ ظَنَّ اَنَّهٗ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِیْ عِنْدَ رَبِّكَ ۫ فَاَنْسٰهُ
الشَّیْطٰنُ ذِكْرَ رَبِّهٖ فَلَبِثَ فِی السِّجْنِ بِضْعَ سِنِیْنَ ﴿٤٢﴾ ع
وَقَالَ الْمَلِكُ اِنِّیْۤ اَرٰی سَبْعَ بَقَرٰتٍ سِمَانٍ یَّاْكُلُهُنَّ
سَبْعٌ عِجَافٌ وَّسَبْعَ سُنْۢبُلٰتٍ خُضْرٍ وَّاُخَرَ یٰبِسٰتٍ ؕ یٰۤاَیُّهَا
الْمَلَاُ اَفْتُوْنِیْ فِیْ رُءْیَایَ اِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْیَا تَعْبُرُوْنَ ﴿٤٣﴾

۽ پنهنجي پيءُ ڏاڏن ابراهيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب جي دين جي پيروي ڪئي اٿم، ڪنهن شيءِ کي الله سان شريڪ ڪرڻ اسان کي نه جڳائيندو آهي- اِهو اسان تي ۽ ٻين ماڻهن تي الله جو فضل آهي پر گهڻا ماڻهو شڪرانو نه ڪندا آهن (٣٨). اي منهنجا (ٻئي) سنگتي قيدي! (هي ڳالهه سمجهندا آهيو ته) جدا جدا گهڻا رب چڱا آهن يا اڪيلو زبردست الله (چڱو آهي)؟ (٣٩). الله کان سواءِ جن جي اوهين پوڄا ڪندا آهيو سي رڳو نالا آهن جو اوهان ۽ اوهان جي پيءُ ڏاڏن نالا رکيا آهن، اُنهن جي بابت الله ڪا سند نازل نه ڪئي آهي- الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي حڪومت نه آهي- حڪم ڪيائين ته خاص اُن (الله) کان سواءِ ڪنهن جي عبادت نه ڪريو- اِهو ئي دين سڌو آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٤٠). اي منهنجا قيدي ساٿيو! اوهان مان هڪڙو پنهنجي بادشاهه کي شراب پياريندو، ۽ ٻيو سوريءَ چاڙهيو ويندو پوءِ سندس مٿي مان پکي کائيندا. جنهن بابت پڇا ڪريو ٿا سو ڪم پورو ٿي ويو (٤١). ۽ اُنهن ٻنهين مان جنهن لاءِ گمان هوس ته (نيٺ) ڇٽندو تنهن کي چيائين ته پنهنجي بادشاهه وٽ مون کي ياد ڪج، پوءِ شيطان سندس بادشاهه وٽ ڪانئس يادگيري وسارائي ڇڏي تنهن ڪري (يوسف) ڪيترائي ورهيه قيد ۾ رهيو (٤٢). ۽ بادشاهه چيو ته مون (ننڊ ۾) ست سڀريون ڳئون ڏٺيون آهن جن کي ست ڏٻريون کاڌو ٿي ۽ (پڻ) ست ساوا سنگ ۽ ٻيا (ست) سُڪا (ڏٺا اٿم)- اي سردارؤ! جيڪڏهن اوهين خواب جو تعبير ڪندا آهيو ته منهنجي خواب جو مون کي تعبير ٻڌايو (٤٣).

قَالُوْٓا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍ ۚ وَمَا نَحْنُ بِتَاْوِيْلِ الْاَحْلَامِ بِعٰلِمِيْنَ ﴿٤٤﴾
وَقَالَ الَّذِيْ نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ اُمَّةٍ اَنَا اُنَبِّئُكُمْ بِتَاْوِيْلِهٖ
فَاَرْسِلُوْنِ ﴿٤٥﴾ يُوْسُفُ اَيُّهَا الصِّدِّيْقُ اَفْتِنَا فِيْ سَبْعِ بَقَرٰتٍ
سِمَانٍ يَّاْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَّسَبْعِ سُنْۢبُلٰتٍ خُضْرٍ وَّاُخَرَ
يٰبِسٰتٍ ۙ لَّعَلِّيْٓ اَرْجِعُ اِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿٤٦﴾ قَالَ تَزْرَعُوْنَ
سَبْعَ سِنِيْنَ دَاَبًا ۚ فَمَا حَصَدْتُّمْ فَذَرُوْهُ فِيْ سُنْۢبُلِهٖٓ اِلَّا قَلِيْلًا
مِّمَّا تَاْكُلُوْنَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَاْتِيْ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَّاْكُلْنَ مَا
قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ اِلَّا قَلِيْلًا مِّمَّا تُحْصِنُوْنَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَاْتِيْ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ
عَامٌ فِيْهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيْهِ يَعْصِرُوْنَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُوْنِيْ
بِهٖ ۚ فَلَمَّا جَآءَهُ الرَّسُوْلُ قَالَ ارْجِعْ اِلٰى رَبِّكَ فَسْئَلْهُ مَا بَالُ
النِّسْوَةِ الّٰتِيْ قَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ ۭ اِنَّ رَبِّيْ بِكَيْدِهِنَّ عَلِيْمٌ ﴿٥٠﴾
قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ اِذْ رَاوَدْتُّنَّ يُوْسُفَ عَنْ نَّفْسِهٖ ۭ قُلْنَ حَاشَ
لِلّٰهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوْٓءٍ ۭ قَالَتِ امْرَاَتُ الْعَزِيْزِ الْـٰٔنَ حَصْحَصَ
الْحَقُّ ۡ اَنَا رَاوَدْتُّهٗ عَنْ نَّفْسِهٖ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٥١﴾ ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ
اَنِّيْ لَمْ اَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ كَيْدَ الْخَآئِنِيْنَ ﴿٥٢﴾

چيائون (اِهي) پريشان (گنجريل) خواب آهن، ۽ اسين ڪوڙن خوابن جو تعبير نہ ڄاڻندا آهيون (٤٤). ۽ جيڪو ٻنهين مان ڇٽو هو ۽ گهڻي مدت کان پوءِ ياد آيس تنهن چيو تہ اُن جي تعبير جي آءٌ توهان کي سُڌ ڏيندس پوءِ مون کي موڪليو (٤٥). (پوءِ قيد خاني ڏانهن ويو چيائين تہ) اي سچار يوسف! ستن سٻرين ڳئن بابت جن کي ستن ڏٻرين کاڌو ۽ ستن ساون سنگن ۽ ٻين (ستن) سڪن بابت (تعبير) ٻڌاءِ تہ جيڪر آءٌ ماڻهن ڏانهن موٽان تہ مانَ اُهي ڄاڻن (٤٦). (يوسف) چيو تہ ست ورهيہ سانده پوک ڪندا رهو، پوءِ جيڪي فصل لڻو (تنهن مان جيڪي کائو تنهن کان سواءِ ٻيو) سڀ سندن سنگن ۾ رکي ڇڏيو، اُنهن ٿورن کان سواءِ جيڪي اوهين کائو (٤٧). وري اُن کان پوءِ ست سال سخت (ڏڪار) جا ايندا اُنهن لاءِ جيڪي (اَن) اڳي رکي ڇڏيو هوندوَ سو جيڪي بچائي رکندؤ تنهن مان ٿورڙي کان سواءِ (ٻيو سڀ) کائيندا (٤٨). وري اُن کان پوءِ اهڙو سال ايندو جنهن ۾ ماڻهن تي مينهن وسايا ويندا ۽ منجهس (ڊاک وغيره) نپوڙيندا (٤٩). ۽ بادشاھ چيو تہ يوسف کي مون وٽ آڻيو، جنهن مهل وٽس قاصد آيو (تنهن مهل يوسف) چيو تہ پنهنجي بادشاھ ڏانهن موٽ! پوءِ کانئس پڇ تہ اُنهن زائفن جو ڪهڙو حال هو جن پنهنجا هٿ وڍيا؟ بيشڪ منهنجو پالڻهار سندن مڪر کي ڄاڻندڙ آهي (٥٠). (بادشاھ عورتن کان) پڇيو تہ اوهان جو ڇا حال هو جڏهن يوسف کي سندس نفس کان راڻيوَ ٿي؟ چيائون تہ الله پاڪ آهي، ڪا بڇڙائي مٿس نہ ڄاتي سون۔ عزيز جي زال چيو تہ هاڻي حق پڌرو ٿيو، مون کيس سندس نفس کان راڻڻ گهريو هو ۽ اُهو بيشڪ سچن مان آهي (٥١). (يوسف چيو تہ) اِهو هن لاءِ هو تہ (عزيز) ڄاڻي تہ مون پريٺ سندس خيانت نہ ڪئي هئي ۽ الله خيانت ڪندڙن جو فريب پورو ٿيڻ نہ ڏيندو آهي (٥٢).

وَمَآ اُبَرِّئُ نَفْسِيْ ۚ اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌۢ بِالسُّوْٓءِ اِلَّا
مَا رَحِمَ رَبِّيْ ؕ اِنَّ رَبِّيْ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۵۳﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُوْنِيْ
بِهٖٓ اَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِيْ ۚ فَلَمَّا كَلَّمَهٗ قَالَ اِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا
مَكِيْنٌ اَمِيْنٌ ﴿۵۴﴾ قَالَ اجْعَلْنِيْ عَلٰى خَزَآئِنِ الْاَرْضِ ۚ اِنِّيْ حَفِيْظٌ
عَلِيْمٌ ﴿۵۵﴾ وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوْسُفَ فِي الْاَرْضِ ۚ يَتَبَوَّاُ مِنْهَا حَيْثُ
يَشَآءُ ؕ نُصِيْبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَّشَآءُ وَلَا نُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۵۶﴾
وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿۵۷﴾ ع وَجَآءَ
اِخْوَةُ يُوْسُفَ فَدَخَلُوْا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ﴿۵۸﴾ وَ
لَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُوْنِيْ بِاَخٍ لَّكُمْ مِّنْ اَبِيْكُمْ ۚ اَلَا
تَرَوْنَ اَنِّيْٓ اُوْفِي الْكَيْلَ وَاَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِيْنَ ﴿۵۹﴾ فَاِنْ لَّمْ تَاْتُوْنِيْ
بِهٖ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِيْ وَلَا تَقْرَبُوْنِ ﴿۶۰﴾ قَالُوْا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ
اَبَاهُ وَاِنَّا لَفٰعِلُوْنَ ﴿۶۱﴾ وَقَالَ لِفِتْيٰنِهِ اجْعَلُوْا بِضَاعَتَهُمْ فِيْ
رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُوْنَهَآ اِذَا انْقَلَبُوْٓا اِلٰٓى اَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُوْنَ ﴿۶۲﴾ فَلَمَّا رَجَعُوْٓا اِلٰٓى اَبِيْهِمْ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مُنِعَ مِنَّا
الْكَيْلُ فَاَرْسِلْ مَعَنَآ اَخَانَا نَكْتَلْ وَاِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ﴿۶۳﴾

۽ (آءٌ) پنهنجي نفس کي پاڪ نہ ٿو ڀانيان، ڇو تہ (جنهن تي) منهنجو پالڻهار ٻاجھ ڪري تنهن کان سواءِ نفس (هميشہ) بڇڙائي ڏانهن گھڻو ڇڪيندڙ آهي- بي شڪ منهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي (٥٣). ۽ بادشاھ چيو تہ کيس مون وٽ آڻيو تہ (آءٌ) کيس پاڻ لاءِ مقرر ڪريان. پوءِ جنهن مهل ساڻس ڳالهايائين (تنهن مهل سندس سياڻپ سمجهي) چيائين تہ تون اَڄ اسان وٽ معتبر امانت وارو آهين (٥٤). (يوسف) چيو تہ مون کي هن ملڪ (مصر) جي خزانن تي مقرر ڪر، ڇو تہ آءٌ نگهبان (۽ سيني ڪمن جو) وڏيڪ ڄاڻندڙ آهيان (٥٥). ۽ اهڙي طرح يوسف کي (اُنهيءَ) ملڪ ۾ مرتبي وارو ڪيوسون، جتي وڻندو هوس تتي ٽڪندو هو- جنهن لاءِ وڻندو اُتئون تنهن تي پنهنجي ٻاجھ پهچائيندا آهيون ۽ نيڪن جو اَجر نہ وڃائيندا آهيون (٥٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪندا رهيا تن لاءِ آخرت جو اَجر ڀلو آهي (٥٧). ۽ يوسف جا ڀائر آيا پوءِ وٽس (لنگهي) ويا تہ کين سڃاتائين ۽ اُهي کيس نہ سڃاڻندڙ هئا (٥٨). ۽ جنهن مهل اُنهن لاءِ سندن سامان تيار ڪيائين (تنهن مهل کين) چيائين تہ پنهنجي پيئيتي ڀاءُ کي مون وٽ آڻيو، اوهين نہ ٿا ڏسو ڇا تہ آءٌ پورو ماڻ ڏيان ٿو ۽ آءٌ چڱو مهماني ڪندڙ آهيان؟ (٥٩). پوءِ جيڪڏهن کيس مون وٽ نہ آڻيندؤ تہ اوهان لاءِ مون وٽ ڪا مئپ ڪانهي ۽ نڪي مون کي ويجها ٿجو (٦٠). چيائون تہ اُن بابت (ڪنهن بهاني سان) سندس پيءُ کي جلد راڻيندا سون ۽ ضرور اسين (ائيـن) ڪرڻ وارا ٿينداسون (٦١). ۽ (يوسف) پنهنجن جوانن کي چيو تہ سندن موڙي سندن مڏين ۾ وجهي ڇڏيو پوءِ جڏهن پنهنجن گهر وارن ڏانهن موٽي وڃن (تڏهن) مانَ اُنهيءَ کي سڃاڻن تہ شايد اُهي وري اچن (٦٢). پوءِ جنهن مهل پنهنجي پيءُ وٽ (ڪنعان ۾) موٽي آيا (تنهن مهل) چيائون تہ اي اَبا! (اَن) ماپي ڏيڻ اسان کان روڪيو ويو آهي تنهن ڪري اسان سان اسان جي ڀاءُ (بنيامين) کي موڪل (ڏي تہ) مئپ وٺون ۽ اَسين سندس نگهبان آهيون (٦٣).

قَالَ هَلْ اٰمَنُكُمْ عَلَيْهِ اِلَّا كَمَآ اَمِنْتُكُمْ عَلٰٓى اَخِيْهِ مِنْ قَبْلُ ؕ
فَاللّٰهُ خَيْرٌ حٰفِظًا ۪ وَّهُوَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿٦٤﴾ وَلَمَّا فَتَحُوْا
مَتَاعَهُمْ وَجَدُوْا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ اِلَيْهِمْ ؕ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مَا
نَبْغِيْ ؕ هٰذِهٖ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ اِلَيْنَا ۚ وَنَمِيْرُ اَهْلَنَا وَنَحْفَظُ اَخَانَا
وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيْرٍ ؕ ذٰلِكَ كَيْلٌ يَّسِيْرٌ ﴿٦٥﴾ قَالَ لَنْ اُرْسِلَهٗ
مَعَكُمْ حَتّٰى تُؤْتُوْنِ مَوْثِقًا مِّنَ اللّٰهِ لَتَاْتُنَّنِيْ بِهٖٓ اِلَّآ اَنْ
يُّحَاطَ بِكُمْ ۚ فَلَمَّآ اٰتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُوْلُ وَكِيْلٌ ﴿٦٦﴾
وَقَالَ يٰبَنِيَّ لَا تَدْخُلُوْا مِنْ بَابٍ وَّاحِدٍ وَّادْخُلُوْا مِنْ
اَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ ؕ وَمَآ اُغْنِيْ عَنْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ؕ
اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۚ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا دَخَلُوْا مِنْ حَيْثُ اَمَرَهُمْ اَبُوْهُمْ ؕ مَا
كَانَ يُغْنِيْ عَنْهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا حَاجَةً فِيْ نَفْسِ
يَعْقُوْبَ قَضٰىهَا ؕ وَاِنَّهٗ لَذُوْ عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنٰهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٦٨﴾ ع وَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوْسُفَ اٰوٰٓى اِلَيْهِ
اَخَاهُ قَالَ اِنِّيْٓ اَنَا اَخُوْكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٦٩﴾

(يعقوب کين) چيو تہ هن جي نسبت اوهان تي اهڙوئي اعتبار ٿو ڪريان جهڙو اڳ سندس ڀاءُ جي بہ نسبت اوهان تي اعتبار ڪيو هوم. پوءِ الله چڱو نگهبان آهي ۽ اُهو ٻاجهارن کان وڌ ٻاجهارو آهي (٦۴). ۽ جنهن مهل پنهنجو سامان کوليائون (تنهن مهل) پنهنجي موڙي پاڻ وٽ موٽايل ڏٺائون. چيائون تہ اي اسان جا اَبا! (ٻيو) اسان کي ڇا گهرجي؟ (جو) هيءَ موڙي اسان جي اَسان ڏانهن وري موٽايل آهي (تہ موٽي وڃون)، ۽ پنهنجن گهر وارن لاءِ اَن آڻيون ۽ پنهنجي ڀاءُ جي نگهباني ڪنداسون ۽ هڪ اُٺ جو بار وڌيڪ بہ وٺنداسون. اِهو (جيڪي اَن آندو اٿئون سو) ماڻ ٿورو آهي (٦٥). (يعقوب کين) چيو تہ (آءٌ) اوهان سان اُن کي (ايسين) ڪڏهن نہ موڪليندس جيسين مون وٽ الله جي ساک (نہ) ڪٽندؤ تہ اوهين ڪنهن گهيري ۾ پوڻ کان سواءِ اُن کي مون وٽ ضرور آڻيندؤ، پوءِ جنهن مهل کيس پنهنجو پڪو انجام ڏنائون (تنهن مهل يعقوب) چيو تہ جيڪي اسين چئون ٿا تنهن تي الله ذميوار آهي (٦٦). ۽ (چيائين) تہ اي پٽؤ! اوهين هڪ دروازي کان نہ گهڙجو ۽ الڳ الڳ دروازن مان گهڙجو. ۽ آءٌ اوهان کان الله جي تقدير مان ڪا بہ شيءِ ٽاري نہ ٿو سگهان. الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جو حڪم نہ آهي. مٿس ڀروسو ڪيم، ۽ سڀ ڪنهن ڀروسي ڪندڙ کي مٿس ڀروسو ڪرڻ گهرجي (٦٧). ۽ جهڙي طرح سندن پيءُ کين حڪم فرمايو هو تهڙي طرح جنهن مهل (مصر جي دروازن کان) گهڙيا. (تنهن مهل جي ڪا سختي پهچين ها تہ سندن پيءُ) الله جي تقدير مان ڪائنن ڪجھ بہ ٽاري نہ ٿي سگهيو (اِهو حڪم ڪرڻ) يعقوب جي دل ۾ رڳو هڪ خيال هو جو اُن کي پورو ڪيائين. ۽ جيڪي کيس سيکاريو هوسون تنهن سببان (اُهو) علم وارو هو پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (٦٨). ۽ جنهن مهل يوسف وٽ ويا تنهن مهل اُن پنهنجي (سڳي) ڀاءُ کي پاڻ وٽ جاءِ ڏني چيائين تہ سچ پچ آءٌ تنهنجو ڀاءُ آهيان تنهن ڪري جيڪي ڪيو اٿن تنهن تي ڏک نہ ڪر (٦٩).

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا
وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِم مَّاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ
الْمَلِكِ وَلِمَن جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾
قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُم مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِن كُنتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا
جَزَاؤُهُ مَن وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ
اسْتَخْرَجَهَا مِن وِعَاءِ أَخِيهِ ۚ كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ ۖ مَا
كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ ۚ نَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ ۗ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ قَالُوا إِن
يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِن قَبْلُ ۚ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي
نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ قَالَ أَنتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا ۖ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ ۖ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

پوءِ جنهن مهل اُنهن لاءِ سندن سامان سنبرايائين (تنهن مهل) پنهنجي (سڳي) ڀاءُ جي مڏيءَ ۾ پيالو لڪايائين وري آواز ڪندڙ آواز ڪيو ته اي قافلي وارؤ! اوهين ضرور چور آهيو (٧٠). (قافلي وارن ٻڌي) اُنهن ڏانهن منهن ڪري چيو ته ڇا وڃايو اٿوَ؟ (٧١). چيائون ته بادشاه جو پيالو وڃايو اَٿئون ۽ جنهن اُهو (لهي) آندو تنهن لاءِ اُٺ جو بار (اِنعام) آهي ۽ آءٌ (اُن انجام) جو ذميوار آهيان (٧٢). چيائون ته الله جو قسم آهي ته اوهان کي خبر هوندي ته اسين هن لاءِ نه آيا آهيون ته ملڪ ۾ ڏڦيڙ وجهون ۽ نڪي اسين چور آهيون (٧٣). (وري نوڪرن) چيو ته جيڪڏهن ڪوڙا هجو ته اُن (چور) جي سزا ڪهڙي آهي؟ (٧٤). چيائون ته اُن جي سزا (هيءَ) آهي ته جنهن جي مڏيءَ مان اُهو لڌو سو، (پاڻ) اُن جو بدلو آهي- اهڙي طرح اسين ظالمن کي سزا ڏيندا آهيون (٧٥). پوءِ (يوسف) پنهنجي (سڳي) ڀاءُ جي ٻوري (ڳولڻ) کان اڳ اُنهن (ٻين) جون ٻوريون ڳولڻ شروع ڪيون وري اُهو (پيالو) پنهنجي ڀاءُ جي ٻوري مان ڪڍيائين- اهڙي طرح يوسف کي تجويز سيکاري سون- جو بادشاه جي قانون موجب پنهنجي ڀاءُ کي الله جي گهُر کان سواءِ وٺي نه ٿي سگهيو- جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي درجن ۾ مٿاهون ڪندا آهيون- ۽ هر ڪنهن سياڻي جي مٿان سياڻو آهي (٧٦). چيائون ته جيڪڏهن (هن) چوري ڪئي آهي ته اڳ سندس ڀاءُ (ٻه) بيشڪ چوري ڪئي هئي، پوءِ اُن (ڳالهه) کي يوسف پنهنجي دل ۾ لڪايو ۽ کين اُها پڌري نه ڪيائين (دل ۾) چيائين ته اوهين بڇڙي مان وارا آهيو، ۽ جيڪي بيان ڪريو ٿا سو الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٧٧). چيائون ته اي عزيز! هن جو پيءُ پوڙهو وڏي ڄمار وارو آهي تنهن ڪري اسان مان هڪڙو سندس بدران وٺ، اسين توکي نيڪن مان ڏسون ٿا (٧٨).

قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اَنْ نَّاْخُذَ اِلَّا مَنْ وَّجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهٗٓ
اِنَّآ اِذًا لَّظٰلِمُوْنَ ﴿۷۹﴾ فَلَمَّا اسْتَيْئَسُوْا مِنْهُ خَلَصُوْا نَجِيًّا ؕ
قَالَ كَبِيْرُهُمْ اَلَمْ تَعْلَمُوْٓا اَنَّ اَبَاكُمْ قَدْ اَخَذَ عَلَيْكُمْ
مَّوْثِقًا مِّنَ اللّٰهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُّمْ فِيْ يُوْسُفَ ۚ فَلَنْ
اَبْرَحَ الْاَرْضَ حَتّٰى يَاْذَنَ لِيْٓ اَبِيْٓ اَوْ يَحْكُمَ اللّٰهُ لِيْ ۚ وَهُوَ
خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿۸۰﴾ اِرْجِعُوْٓا اِلٰٓى اَبِيْكُمْ فَقُوْلُوْا يٰٓاَبَانَآ اِنَّ
ابْنَكَ سَرَقَ ۚ وَمَا شَهِدْنَآ اِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا
لِلْغَيْبِ حٰفِظِيْنَ ﴿۸۱﴾ وَسْئَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِيْ كُنَّا فِيْهَا
وَالْعِيْرَ الَّتِيْٓ اَقْبَلْنَا فِيْهَا ؕ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿۸۲﴾ قَالَ بَلْ
سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ؕ فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ ؕ عَسَى اللّٰهُ اَنْ
يَّاْتِيَنِيْ بِهِمْ جَمِيْعًا ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ﴿۸۳﴾ وَتَوَلّٰى
عَنْهُمْ وَقَالَ يٰٓاَسَفٰى عَلٰى يُوْسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنٰهُ مِنَ
الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيْمٌ ﴿۸۴﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ تَفْتَؤُا تَذْكُرُ يُوْسُفَ حَتّٰى
تَكُوْنَ حَرَضًا اَوْ تَكُوْنَ مِنَ الْهٰلِكِيْنَ ﴿۸۵﴾ قَالَ اِنَّمَآ اَشْكُوْا
بَثِّيْ وَحُزْنِيْٓ اِلَى اللّٰهِ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۸۶﴾

چيائين الله پناهہ ۾ رکي جو جنهن وٽ پنهنجو سامان لڌوسون تنهن کان سواءِ ٻئي کنهن کي پڪڙيون (جيڪڏهن ونون تہ) اُنهيءَ مهل اسين ظالمر آهيون (٧٩). پوءِ جنهن مهل کانئس نااُميد ٿيا (تنهن مهل) نويڪلا ٿي صلاح کندڙ ٿيا۔ سندن وڏي (ڀاءُ) چيو تہ نہ ڄاڻندا آهيو ڇا تہ اوهان جي پيءُ اوهان کان الله جو پڪو قسمر ورتو آهي؟ ۽ اڳ ۾ اوهان يوسف جي نسبت ۾ ڪجهہ نہ گھٽايو هو، تنهن ڪري (جيسين) منهنجو پيءُ مون کي موڪل (نہ) ڏيندو يا الله مون لاءِ حڪمر نہ ڪندو تيسين آءٌ هن ملڪ مان ڪڏهن نہ نڪرندس ۽ اُهو چڱو حڪمر ڏيڻ وارو آهي (٨٠). اوهين پنهنجي پيءُ وٽ موٽي وڃو پوءِ چئو تہ اي ابا! تنهنجي پٽ چوري ڪئي ۽ جيڪي ڄاتو سون اُن کان سواءِ ٻي (ڳالهہ) جي شاهدي نہ ڏني سون ۽ اسين ڳجهہ (جي خبر) نہ ڄاڻندا هئاسون (٨١). ۽ جنهن ڳوٺ ۾ هئاسون اُنهيءَ کان ۽ جنهن قافلي ۾ آياسون تنهن کان پڇا ڪر۔ ۽ اسين ضرور سچا آهيون (٨٢). (يعقوب) چيو تہ (نہ!) بلڪ توهان جي نفس اوهان لاءِ (هيءَ) ڳالهہ ٺاهي آهي تنهن ڪري چڱو صبر ڪرڻ (منهنجو ڪمر) آهي۔ اُميد آهي تہ الله انهن سڀني کي مون وٽ آڻيندو۔ ڇو تہ اُهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٨٣). ۽ کانئن منهن موڙيائين ۽ چيائين يوسف لاءِ مون کي افسوس آهي! ۽ سندس ٻئي اکيون ڏک کان اڇيون ٿيون پوءِ اُهو ڏک ڀريل هو (٨٤). ۽ (سندس گهراڻي وارن) چيو تہ الله جو قسمر آهي تہ تون سدائين يوسف کي ساريندو رهندين جيسين مرڻ کنڌيءَ تي ٿئين يا مئلن مان ٿئين! (٨٥). چيائين آءٌ تہ پنهنجو ڏک ۽ بي قراري الله جي جناب ۾ بيان ڪندو آهيان ۽ الله جي طرف کان اُهو ڄاڻندو آهيان جو اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٨٦).

يٰبَنِىَّ اذْهَبُوْا فَتَحَسَّسُوْا مِنْ يُّوْسُفَ وَاَخِيْهِ وَلَا تَايْـَٔسُوْا
مِنْ رَّوْحِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ لَا يَايْـَٔسُ مِنْ رَّوْحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ
الْكٰفِرُوْنَ ﴿۸۷﴾ فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلَيْهِ قَالُوْا يٰۤاَيُّهَا الْعَزِيْزُ مَسَّنَا
وَاَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّزْجٰىةٍ فَاَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَجْزِى الْمُتَصَدِّقِيْنَ ﴿۸۸﴾ قَالَ
هَلْ عَلِمْتُمْ مَّا فَعَلْتُمْ بِيُوْسُفَ وَاَخِيْهِ اِذْ اَنْتُمْ جٰهِلُوْنَ ﴿۸۹﴾
قَالُوْۤا ءَاِنَّكَ لَاَنْتَ يُوْسُفُ ؕ قَالَ اَنَا يُوْسُفُ وَهٰذَاۤ اَخِىْ ز
قَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا ؕ اِنَّهٗ مَنْ يَّتَّقِ وَيَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ
لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۹۰﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ لَقَدْ اٰثَرَكَ
اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخٰطِـِٔيْنَ ﴿۹۱﴾ قَالَ لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ
الْيَوْمَ ؕ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ ز وَهُوَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿۹۲﴾ اِذْهَبُوْا
بِقَمِيْصِىْ هٰذَا فَاَلْقُوْهُ عَلٰى وَجْهِ اَبِىْ يَاْتِ بَصِيْرًا ج
وَاْتُوْنِىْ بِاَهْلِكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۹۳﴾ ع وَلَمَّا فَصَلَتِ
الْعِيْرُ قَالَ اَبُوْهُمْ اِنِّىْ لَاَجِدُ رِيْحَ يُوْسُفَ لَوْلَاۤ اَنْ
تُفَنِّدُوْنِ ﴿۹۴﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِىْ ضَلٰلِكَ الْقَدِيْمِ ﴿۹۵﴾

اي منهنجا پٽؤ! وڃو ۽ يوسف ۽ سندس ڀاءُ جي ڳولا ڪريو ۽ الله جي رحمت کان نااُميد نہ ٿيو۔ ڇو تہ الله جي ٻاجھ کان ڪافرن جي قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو (بہ) نااُميد نہ ٿيندو آهي (٨٧). پوءِ جنهن مهل يوسف وٽ آيا (تنهن مهل) چيائون تہ اي عزيز! اسان کي ۽ اسان جي گهر وارن کي (ڏڪار جي) تڪليف پهتي آهي ۽ نڪمي ڪجهہ قيمت کڻي آيا آهيون پوءِ اسان کي پوري مٿپ ڏي ۽ اسان کي (ڪجهہ) خيرات (بہ) ڏي۔ ڇو تہ الله خير ڪندڙن کي چڱو بدلو ڏيندو آهي (٨٨). يوسف ڪين چيو تہ جڏهن اوهين بي سمجهہ هيؤ تڏهن جيڪي اوهان يوسف ۽ سندس ڀاءُ سان ڪيو سو ڄاتو اٿو؟ (٨٩). چيائون تہ تون ئي پڪ يوسف آهين ڇا؟ چيائين (هائو) آءٌ يوسف آهيان ۽ هيءَ منهنجو ڀاءُ آهي بيشڪ الله اسان تي اِحسان ڪيو آهي۔ جيڪو پرهيزگاري ڪندو ۽ صبر ڪندو تہ الله ڀلارن جو اَجر نہ وڃائيندو آهي (٩٠). چيائون تہ الله جو قسم آهي تہ بيشڪ الله توکي اسان کان ڀَلو ڪيو آهي ۽ بيشڪ اسين خطا ڪندڙ هئاسون (٩١). (يوسف) چيو اڄ اوهان تي ڪا ميار ڪانهي۔ الله اوهان کي بخشيندو ۽ اُهو (سڀني) ٻاجهارن کان وڌ ٻاجهارو آهي (٩٢). هي منهنجو پهراڻ کڻي وڃو پوءِ اُهو منهنجي پيءُ جي منهن تي گهمايو تہ ڏسندڙ ٿيندو، ۽ مڙيئي پنهنجي گهر جا ڀاتي مون وٽ آڻيو (٩٣). ۽ جنهن مهل قافلو (مصر مان) نڪتو (تنهن مهل) سندن پيءُ چيو تہ جيڪڏهن (اوهين) مونکي اٻوجهہ نہ سمجهو تہ مون کي يوسف جي بوءِ اچي ٿي (٩٤). چيائون تہ الله جو قسم آهي تہ تون اڳئين ويساري ۾ آهين (٩٥).

فَلَمَّآ اَنْ جَآءَ الْبَشِيْرُ اَلْقٰىهُ عَلٰى وَجْهِهٖ فَارْتَدَّ بَصِيْرًا ۚ
قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ ۚ اِنِّیْۤ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۹۶﴾
قَالُوْا يٰۤاَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَاۤ اِنَّا كُنَّا خٰطِـِٕيْنَ ﴿۹۷﴾
قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّیْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۹۸﴾
فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوْسُفَ اٰوٰۤى اِلَيْهِ اَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوْا
مِصْرَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِيْنَ ؕ﴿۹۹﴾ وَرَفَعَ اَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ
وَخَرُّوْا لَهٗ سُجَّدًا ۚ وَقَالَ يٰۤاَبَتِ هٰذَا تَاْوِيْلُ رُءْيَایَ مِنْ
قَبْلُ ز قَدْ جَعَلَهَا رَبِّیْ حَقًّا ؕ وَقَدْ اَحْسَنَ بِیْۤ اِذْ اَخْرَجَنِیْ
مِنَ السِّجْنِ وَجَآءَ بِكُمْ مِّنَ الْبَدْوِ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ نَّزَغَ
الشَّيْطٰنُ بَيْنِیْ وَبَيْنَ اِخْوَتِیْ ؕ اِنَّ رَبِّیْ لَطِيْفٌ لِّمَا يَشَآءُ ؕ
اِنَّهٗ هُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ﴿۱۰۰﴾ رَبِّ قَدْ اٰتَيْتَنِیْ مِنَ الْمُلْكِ وَ
عَلَّمْتَنِیْ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ ۚ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قف
اَنْتَ وَلِیّٖ فِی الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ تَوَفَّنِیْ مُسْلِمًا وَّاَلْحِقْنِیْ
بِالصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۰۱﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ ۚ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ اَجْمَعُوْۤا اَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُوْنَ ﴿۱۰۲﴾

جنهن مهل خوشخبري ڏيندڙ آيو تنهن مهل سندس منهن تي اُهو (پهراڻ) گهمايائين ته ڦري ڏسندڙ ٿيو. چيائين ته اوهان کي نه چيو هوم ڇا ته آءٌ الله جي پار کان اُهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نه ڄاڻندا آهيو؟ (٩٦). چيائون ته اي اسان جا اَبا! اسان لاءِ اسان جي گناهن جي بخشش گهر اَسين بيشڪ گنهگار آهيون (٩٧). (يعقوب) چيو ته (آءٌ) سگهو اوهان لاءِ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرندس ڇو ته اُهوئي بخشڻهار مهربان آهي (٩٨). پوءِ جنهن مهل يوسف وٽ پهتا (تنهن مهل) پنهنجي ماءُ پيءُ کي پاڻ وٽ جاءِ ڏنائين ۽ چيائين ته جيڪڏهن الله گهريو ته مصر ۾ بي پروا ٿي گهڙو (٩٩). ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ کي تخت تي ويهاريائين ۽ اُهي ڏانهنس ڪنڌ نوڙائي جهڪيا، ۽ (يوسف) چيو ته اي منهنجا اَبا! هيءُ منهنجي اڳين خواب جو تعبير آهي بيشڪ منهنجي پالڻهار اُن کي سچو ڪيو. ۽ (الله) مون سان تڏهن بيشڪ اِحسان ڪيو جڏهن مون کي قيد مان ٻاهر ڪڍيائين ۽ منهنجي ۽ منهنجي ڀائرن جي وچ ۾ شيطان ڀيائي وڌي تنهن کان پوءِ اوهان کي ٻهراڙيءَ کان (شهر ۾) آندائين. ڇو ته منهنجو پالڻهار جنهن لاءِ وڻيس تنهن تي احسان ڪندڙ آهي. سچ آهي ته اُهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠٠). (يوسف چيو ته) اي منهنجا پالڻهار بيشڪ مون کي بادشاهي ڏني اٿيئي ۽ مون کي خوابن جو تعبير سيڪاريو اٿيئي، اي آسمانن ۽ زمين جا بڻائيندڙ! تون دنيا ۽ آخرت ۾ منهنجو وارث آهين، مون کي مسلمان ڪري مار ۽ مون کي صالحن سان شامل ڪر! (١٠١). (اي پيغمبر!) اِهو (قصو) ڳجهين خبرن مان آهي جو تو ڏانهن وحي ڪريون ٿا، ۽ اُنهن جڏهن فريب ڪندڙ ٿي پنهنجي ڪم جو ارادو ٿي ڪيو تڏهن تون وٽن ڪونه هئين (١٠٢).

وَمَآ اَكۡثَرُ النَّاسِ وَلَوۡ حَرَصۡتَ بِمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿۱۰۳﴾ وَمَا تَسۡـَٔلُهُمۡ عَلَيۡهِ
مِنۡ اَجۡرٍ‌ ؕ اِنۡ هُوَ اِلَّا ذِكۡرٌ لِّلۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۱۰۴﴾ وَكَاَيِّنۡ مِّنۡ اٰيَةٍ فِى
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ يَمُرُّوۡنَ عَلَيۡهَا وَهُمۡ عَنۡهَا مُعۡرِضُوۡنَ ﴿۱۰۵﴾
وَمَا يُؤۡمِنُ اَكۡثَرُهُمۡ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمۡ مُّشۡرِكُوۡنَ ﴿۱۰۶﴾ اَفَاَمِنُوۡۤا اَنۡ
تَاۡتِيَهُمۡ غَاشِيَةٌ مِّنۡ عَذَابِ اللّٰهِ اَوۡ تَاۡتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغۡتَةً وَّ
هُمۡ لَا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿۱۰۷﴾ قُلۡ هٰذِهٖ سَبِيۡلِىۡۤ اَدۡعُوۡۤا اِلَى اللّٰهِ‌ ؔ‌ عَلٰى
بَصِيۡرَةٍ اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِىۡ‌ ؕ وَسُبۡحٰنَ اللّٰهِ وَمَاۤ اَنَا مِنَ الۡمُشۡرِكِيۡنَ ﴿۱۰۸﴾
وَمَاۤ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ قَبۡلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوۡحِىۡۤ اِلَيۡهِمۡ مِّنۡ اَهۡلِ الۡقُرٰى‌ ؕ
اَفَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَيَنۡظُرُوۡا كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيۡنَ
مِنۡ قَبۡلِهِمۡ‌ ؕ وَلَدَارُ الۡاٰخِرَةِ خَيۡرٌ لِّلَّذِيۡنَ اتَّقَوۡا‌ ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۱۰۹﴾
حَتّٰۤى اِذَا اسۡتَيۡـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوۡۤا اَنَّهُمۡ قَدۡ كُذِبُوۡا جَآءَهُمۡ
نَصۡرُنَا ۙ فَنُجِّىَ مَنۡ نَّشَآءُ‌ ؕ وَلَا يُرَدُّ بَاۡسُنَا عَنِ الۡقَوۡمِ الۡمُجۡرِمِيۡنَ ﴿۱۱۰﴾
لَقَدۡ كَانَ فِىۡ قَصَصِهِمۡ عِبۡرَةٌ لِّاُولِى الۡاَلۡبَابِ‌ ؕ مَا كَانَ
حَدِيۡثًا يُّفۡتَرٰى وَلٰـكِنۡ تَصۡدِيۡقَ الَّذِىۡ بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَ
تَفۡصِيۡلَ كُلِّ شَىۡءٍ وَّهُدًى وَّرَحۡمَةً لِّقَوۡمٍ يُّؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۱۱﴾ ع

۽ (اي پيغمبر!) جيتوڻيڪ حرص ڪرين تہ بہ گھڻا ماڻھو ايمان آڻيندڙ نہ آهن (١٠٣). ۽ (تون) اُن (قرآن جي پھچائڻ) تي ڪائنن ڪو اُجورو نہ گھرندو آهين۔ اُهو (قرآن) جھانن جي نصيحت کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نہ آهي (١٠٤). ۽ ڪيتريون ئي نشانيون آسمانن ۽ زمين ۾ آهن جن تان لنگھندا آهن ۽ اُهي (ڏسي ڪري) اُنھن (تي ڌيان ڏيڻ) کان منھن موڙيندا آهن (١٠٥). ۽ منجھانئن گھڻا الله تي ايمان نہ آڻيندا آهن پر اُهي (الله سان) شريڪ بڻائيندڙ آهن (١٠٦). (اُهي) الله جي عذاب مان پاڻ وٽ ڇپ اچڻ کان يا قيامت جي (اُھڙي حالت ۾) اوچتي پھچڻ کان بي پروا ٿيا آهن ڇا، جو اُهي نہ ڄاڻندا هجن؟ (١٠٧). (اي پيغمبر!) چؤ تہ هيءَ منھنجي واٽ آهي پڌري حجت سان، الله ڏانھن سڏيان ٿو. آءٌ ۽ منھنجا تابعدار بہ (سڏيندا آهن)۔ ۽ الله پاڪ آهي ۽ آءٌ مشرڪن مان نہ آهيان (١٠٨). ۽ (اي پيغمبر!) اسان توکان اڳ شھر وارن مان، مَردن کان سواءِ، ٻيو ڪونہ موڪليوسون جن ڏانھن وحي ڪيوسون. پوءِ ڇو نہ زمين ۾ گھمي ڏسندا آهن تہ جيڪي ڪائنن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪھڙي طرح ٿي؟ ۽ آخرت جو گھر اُنھن لاءِ ڀلو آهي جيڪي ڊڄندا آهن۔ پوءِ ڇو نہ ڄاڻندا آهيو؟ (١٠٩). (ايستائين دير ڏني سون) جيستائين پيغمبر (مدد پھچڻ کان) نااُميد ٿيڻ لڳا ۽ (سندن قوم) ڀانيو تہ اُنھن سان ڪوڙو (انجام) ڪيو ويو آهي وٽن اسان جي مدد پھتي پوءِ جنھن کي گھريو سون تنھن کي ڇوٽڪارو ڏنو ويو ۽ ڏوھارڻ قوم کان اسان جو عذاب ٽاريو نہ ويندو آهي (١١٠). بيشڪ عقل وارن لاءِ اُنھن (پيغمبرن) جي قصن ۾ عبرت آهي۔ (هيءُ قرآن) بڻاوتي آکاڻي نہ آهي پر جيڪي (ڪتاب) ڪانئس اڳ آهن تن کي سچو ڪندڙ آهي ۽ سڀ ڪنھن شيءِ لاءِ تفصيل آهي ۽ ايمان واريءَ قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي (١١١).

سُوْرَةُ الرَّعْدِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓمّٓرٰ ۚ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ ؕ وَالَّذِيْٓ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ الْحَقُّ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝١ اَللّٰهُ الَّذِيْ رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ
عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ؕ
كُلٌّ يَّجْرِيْ لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ يُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ
بِلِقَآءِ رَبِّكُمْ تُوْقِنُوْنَ ۝٢ وَهُوَ الَّذِيْ مَدَّ الْاَرْضَ وَجَعَلَ فِيْهَا
رَوَاسِيَ وَاَنْهٰرًا ؕ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ جَعَلَ فِيْهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ
يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ۝٣ وَ
فِي الْاَرْضِ قِطَعٌ مُّتَجٰوِرٰتٌ وَّجَنّٰتٌ مِّنْ اَعْنَابٍ وَّزَرْعٌ وَّنَخِيْلٌ
صِنْوَانٌ وَّغَيْرُ صِنْوَانٍ يُّسْقٰى بِمَآءٍ وَّاحِدٍ ۫ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا
عَلٰى بَعْضٍ فِي الْاُكُلِ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ۝٤ وَ
اِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا ءَاِنَّا لَفِيْ خَلْقٍ
جَدِيْدٍ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ الْاَغْلٰلُ فِيْٓ
اَعْنَاقِهِمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝٥

سورة رعد مڪي آهي ۽ هي ٽيتاليھ
آيتون ۽ ڇھ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجھاري مهربان جي نالي سان (شروع)

المرٰ هي ڪتاب جون آيتون آهن۔ ۽ جيڪي توڏانهن تنهنجي پالڻهار وٽان نازل ڪيو ويو سو حق آهي پر گھڻا ماڻهو نہ مڃيندا آهن (١). اللّٰه اُهو آهي جنهن آسمانن کي بنا ٿنڀن جي ڪڙو ڪيو آهي اُنهن کي ڏسو ٿا وري عرش ڏي متوجہ ٿيو ۽ سج ۽ چنڊ کي نوايائين۔ سڀڪو ٺهرايل مدت تائين هلندو آهي۔ (اُهو سڀني)ڪمن کي رٿيندو آهي نشانيون تفصيل سان بيان ڪندو آهي تہ مانَ اوهين پنهنجي پالڻهار جي ملڻ جو يقين ڪريو (٢). ۽ اُهو (اللّٰه) آهي جنهن زمين کي پکيڙيو ۽ منجهس جبل ۽ درياءَ بڻايائين۔ ۽ منجهس سڀ ڪنهن ميوي مان ٻہ ٻہ قسم بڻايائين. ڏينهن کي رات سان ڍڪيندو آهي۔ بيشڪ اُن ۾ پرورڻيندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (٣). ۽ زمين ۾ (مختلف قسم جا) ٽُڪرا لڳو لڳ آهن ۽ انگورن جا جا باغ آهن ۽ پوکون ۽ کجيون آهن (انهن مان ڪي) ڄُهڳٽا ۽ (ڪي) هڪ ٽُڙ وارا آهن، اُنهن کي هڪ ئي پاڻي پياريو ويندو آهي ۽ اسين ميوي ۾ ڪن (جي مزي) کي ڪن کان وڌيڪ ڪندا آهيون۔ بيشڪ اُن ۾ سمجهندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (۴). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي (سندن انڪار جو) عجب ٿيندو آهي تہ سندن (هن) چوڻ جو بہ عجب ڪرڻو آهي (جو چوندا آهن) تہ هان جڏهن مٽي ٿينداسون تہ اسين وري نئين سر بڻايا ويندا سون ڇا؟ اِهي اُهي آهن جن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو. ۽ اِهي اُهي آهن جن جي ڳچين ۾ ڳٽ هوندا، ۽ اِهي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٥).

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثُلٰتُ ؕ وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلٰى
ظُلْمِهِمْ ۚ وَاِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝٦ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَوْلَاۤ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اِنَّمَاۤ اَنْتَ مُنْذِرٌ وَّ
لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ۝٧ ع اَللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ اُنْثٰى وَمَا تَغِيْضُ
الْاَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ؕ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهٗ بِمِقْدَارٍ ۝٨ عٰلِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيْرُ الْمُتَعَالِ ۝٩ سَوَآءٌ مِّنْكُمْ مَّنْ اَسَرَّ الْقَوْلَ وَ
مَنْ جَهَرَ بِهٖ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِالَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ۝١٠
لَهٗ مُعَقِّبٰتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖ يَحْفَظُوْنَهٗ
مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا
بِاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاِذَاۤ اَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُوْٓءًا فَلَا مَرَدَّ لَهٗ ۚ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّالٍ ۝١١ هُوَ الَّذِيْ يُرِيْكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَّطَمَعًا
وَّيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ۝١٢ ع وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهٖ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
مِنْ خِيْفَتِهٖ ۚ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيْبُ بِهَا مَنْ
يَّشَآءُ وَهُمْ يُجَادِلُوْنَ فِى اللّٰهِ ۚ وَهُوَ شَدِيْدُ الْمِحَالِ ۝١٣ ط

۽ (اي پيغمبر!) ڀلائي (جي پهچڻ) کان اڳي ئي توکان برائي جلد گهرندا آهن ۽ بيشڪ کانئن اڳ (ماڻهن تي اهڙا) عذاب ٿي چڪا آهن- ۽ تنهنجو پالڻهار ماڻهن کي سندن ڏوهي هجڻ هوندي بہ بخشڻ وارو آهي، ۽ تنهنجو پالڻهار سخت عذاب ڪرڻ وارو (بہ) آهي (٦). ۽ ڪافر چوندا آهن تہ هن (پيغمبر) تي سندس پالڻهار کان (ڪابہ) نشاني ڇو نہ نازل ڪئي ويئي آهي؟ (اي پيغمبر) تون رڳو ڊيڄاريندڙ آهين ۽ هر قوم لاءِ هدايت ڪرڻ وارو هوندو آهي (٧). هر مادي (پنهنجي پيٽ ۾) جيڪو (حمل) کڻندي آهي سو الله ڄاڻندو آهي ۽ ٻچيرڻيون جيڪي گهٽائينديون آهن ۽ جيڪي وڌائينديون آهن (سو بہ ڄاڻندو آهي)- ۽ هر شيءِ وٽس اندازي سان آهي (٨). ڳجهہ ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ وڏو مٿاهون آهي (٩). اوهان مان جيڪو ڳالهہ هوريان ڪري ۽ جيڪو وڏي سڏ ڳالهائي ۽ جيڪو رات جو لڪي ۽ ڏينهن جو پڌرو ٿي گهمي (سي سندس علم ۾) هڪ جهڙا آهن (١٠). اُن (ماڻهو) لاءِ (ملائڪ پهريدار) هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ سندس اڳتان ۽ سندس پوئتان (مقرر) آهن جو الله جي حڪم سان اُن جي نگهباني ڪندا آهن- پڪ الله ڪنهن قوم جي حالت کي (ايستائين) نہ ڦيرائيندو آهي جيستائين اُهي جيڪي سندن دلين ۾ آهي سو (پاڻ) نہ ڦيرائين، ۽ جڏهن الله ڪنهن قوم جي خرابيءَ جو ارادو ڪندو آهي تڏهن اُن کي ڪو ٽارڻ ڪونهي، ۽ نہ ڪي اُنهن جو الله کان سواءِ ڪو مددگار آهي (١١). اُهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي ڀوَ ۽ اُميد لاءِ وڄ ڏيکاريندو آهي ۽ ڳرن ڪڪرن کي اٿاريندو آهي (١٢). ۽ گاج ۽ (سڀ) ملائڪ سندس ڀؤ کان سندس ساراہ سان پاڪائي واکاڻيندا آهن، ۽ وڄون موڪليندو آهي پوءِ اُهي جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن تي ڪيرائيندو آهي ۽ ڪافر الله بابت تڪرار ڪندا آهن، حالانڪ اُهو سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (١٣).

لَهٗ دَعْوَةُ الْحَقِّ ؕ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَجِيْبُوْنَ
لَهُمْ بِشَيْءٍ اِلَّا كَبَاسِطِ كَفَّيْهِ اِلَى الْمَآءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ
بِبَالِغِهٖ ؕ وَمَا دُعَآءُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿۱۴﴾ وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ
مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا وَّظِلٰلُهُمْ بِالْغُدُوِّ
وَالْاٰصَالِ ﴿۱۵﴾ السجدة قُلْ مَنْ رَّبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلِ اللّٰهُ ؕ قُلْ
اَفَاتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءَ لَا يَمْلِكُوْنَ لِاَنْفُسِهِمْ نَفْعًا
وَّلَا ضَرًّا ؕ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۙ۬ اَمْ هَلْ
تَسْتَوِي الظُّلُمٰتُ وَالنُّوْرُ ۚ۬ اَمْ جَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ خَلَقُوْا
كَخَلْقِهٖ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ؕ قُلِ اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
وَّهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۱۶﴾ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَالَتْ
اَوْدِيَةٌۢ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَّابِيًا ؕ وَمِمَّا
يُوْقِدُوْنَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَآءَ حِلْيَةٍ اَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ
مِّثْلُهٗ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ۬ؕ فَاَمَّا
الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَآءً ۚ وَاَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ
فَيَمْكُثُ فِي الْاَرْضِ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ ؕ ﴿۱۷﴾

ڪيس (هر حال ۾) سڏڻ حق آهي۔ ۽ (ڪافر) الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهن سي ڪين ڪنهن (بہ) طرح ورندي ڏيئي نہ سگهندا (اُنهن سڏيندڙن جو مثال) رڳو اُنهيءَ (ماڻهو) وانگر (آهي) جو پنهنجو ٻـڪ پاڻي ڏانهن هن لاءِ ڊگهيريندڙ هجي تہ پاڻي سندس وات ۾ پوي ۽ اُهو پاڻي سندس وات ۾ ڪڏهن پوڻ وارو نہ آهي۔ ۽ ڪافرن جو سڏڻ رڳو گمراهيءَ ۾ هجڻ آهي (١۴) . ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي سرها ۽ اَرها الله کي سجدو ڪندا آهن ۽ سندن پاڇا (بہ) صبح جو ۽ سانجهيءَ جو (سجدو ڪندا آهن) (١٥). (اي پيغمبر! ڪافرن) پڇ تہ آسمانن ۽ زمين جو پالڻهار ڪير آهي؟ (سندن پاران) چؤ تہ الله۔ (وري ڪافرن) پڇا ڪر تہ پوءِ الله کان سواءِ ٻيا اهڙا مددگار ڇو ورتا اٿوَ جي پنهنجو پاڻ کي نڪي نفعو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهندا آهن؟ (۽ اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ اَنڌو ۽ سڄو ڪو برابر آهي ڇا؟ يا اُونداهيون ۽ سوجهرو برابر آهي ڇا؟ الله لاءِ (اهڙا) شريڪ مقرر ڪيا اٿن ڇا جو (اُنهن) الله جي مخلوقات جهڙي (خلق) خلقي هجي جو (اُها) خلق مٿن هڪ جهڙي ٿي پيئي آهي؟ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ سڀ ڪنهن جو خلقڻهار الله آهي ۽ اُهوئي اڪيلو غالب آهي (١٦) . (جنهن) آسمان کان پاڻي وسايو پوءِ واديون پنهنجي قدر سارو وهيون پوءِ ڇُر، اُپامندڙ گج کي کنيو۔ ۽ جيڪا شيءِ زيورن يا سامان جي طلب ڪرڻ لاءِ باه ۾ ڳاريندا آهن اُن تي بہ اُن جهڙي گج (ٿيندي) آهي۔ اهڙي طرح الله کري ۽ کوٽي جو مثال ڏيندو آهي۔ پر گج تہ سڪي (ختم ٿي) ويندي آهي، ۽ جا (شيءِ) ماڻهن کي نفعو ڏيندي آهي سا زمين ۾ رهندي آهي۔ اَهڙي طرح الله مثال ڏيندو آهي (١٧) .

لِلَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنٰى ؕ وَالَّذِيْنَ لَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهٗ لَوْ اَنَّ
لَهُمْ مَّا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا وَّمِثْلَهٗ مَعَهٗ لَافْتَدَوْا بِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ
سُوْٓءُ الْحِسَابِ ۙ۬ وَمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾ ع اَفَمَنْ يَّعْلَمُ
اَنَّمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ اَعْمٰى ؕ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا
الْاَلْبَابِ ﴿١٩﴾ الَّذِيْنَ يُوْفُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَلَا يَنْقُضُوْنَ الْمِيْثَاقَ ﴿٢٠﴾ ۙ
وَالَّذِيْنَ يَصِلُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَ
يَخَافُوْنَ سُوْٓءَ الْحِسَابِ ؕ ﴿٢١﴾ وَالَّذِيْنَ صَبَرُوا ابْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ
وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً وَّيَدْرَءُوْنَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۙ ﴿٢٢﴾ جَنّٰتُ عَدْنٍ
يَّدْخُلُوْنَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَآئِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
يَدْخُلُوْنَ عَلَيْهِمْ مِّنْ كُلِّ بَابٍ ۚ ﴿٢٣﴾ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ
عُقْبَى الدَّارِ ؕ ﴿٢٤﴾ وَالَّذِيْنَ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مِيْثَاقِهٖ
وَيَقْطَعُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيُفْسِدُوْنَ فِي الْاَرْضِ ۙ اُولٰٓئِكَ
لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوْٓءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ
وَفَرِحُوْا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا مَتَاعٌ ﴿٢٦﴾ ع

جن پنهنجي پالڻهار جو حڪم قبول ڪيو تن لاءِ ڀلائي آهي- ۽ جيڪي سندس (حڪم) قبول نہ ڪيائون تن کي جيڪڏهن جيڪي زمين ۾ آهي سو سڀ ۽ پڻ اوترو ساڻس (ٻيو) اُنهن کي هجي اُهو جيڪڏهن عيوض ڏين (تہ بہ قبول نہ ڪبو)- اُنهن لاءِ حساب جي خرابي آهي، ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي- ۽ اُها بڇڙي جاءِ آهي (١٨). پوءِ جيڪي تو ڏانهن تنهنجي پالڻهار کان نازل ڪيو ويو آهي تنهن کي جيڪو ڄاڻندو آهي تہ سچ آهي سو ڪو اُن جهڙو آهي ڇا جيڪو انڌو هجي؟ سمجھ وارن کان سواءِ ڪو نصيحت نہ وٺندو آهي (١٩). جيڪي الله جو انجام پاڙيندا آهن ۽ انجام نہ ڀڃندا آهن (٢٠). ۽ الله جنهن جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو تنهن کي جيڪي (ماڻهو) ڳنڍيندا آهن ۽ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن ۽ حساب جي سختيءَ جو ڀؤ ڪندا آهن (٢١). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جي رضامندي حاصل ڪرڻ لاءِ صبر ڪيو ۽ نماز پڙهي ۽ جيڪي کين روزي ڏني سون تنهن مان ڳجهو ۽ پڌرو خرچيائون ۽ ڀلائيءَ سان برائيءَ ٽاريندا آهن تن لاءِ آخرت جو گهر آهي (٢٢). (جي) هميشگيءَ وارا باغ آهن اُن ۾ گهڙندا ۽ سندن ابن ڏاڏن ۽ سندن زالن ۽ سندن اولاد مان جيڪي سڌريل هوندا سي (بہ گهڙندا) ۽ سڀ ڪنهن دروازي کان مٿن ملائڪ گهڙندا (٢٣). (چوندا تہ) اِنهيءَ ڪري جو (ڏکن ۾) صبر ڪيو هيوَ اوهان تي سلامتي آهي پوءِ آخرت جو گهر ڀلو آهي (٢٤). ۽ جيڪي الله جو انجام اُن جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ ڀڃندا آهن ۽ الله جن ڪمن جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو آهي سو ڇنندا آهن ۽ زمين ۾ فساد وجهندا آهن اُنهن تي لعنت آهي ۽ اُنهن لاءِ بڇڙو گهر آهي (٢٥). الله جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن لاءِ روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ تنگ (بہ) ڪندو آهي- ۽ (ڪافر) دنيا جي حياتي سان خوش ٿيندا آهن- ۽ دنيا جي حياتي آخرت ۾ ٿوري موڙيءَ کان سواءِ نہ آهي (٢٦).

وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ۭ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ
يُضِلُّ مَنْ يَّشَاۗءُ وَيَهْدِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ اَنَابَ ۝٢٧ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَتَطْمَىِٕنُّ
قُلُوْبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِ ۭ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَىِٕنُّ الْقُلُوْبُ ۝٢٨ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ طُوْبٰى لَهُمْ وَحُسْنُ مَاٰبٍ ۝٢٩ كَذٰلِكَ اَرْسَلْنٰكَ فِيْٓ
اُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَآ اُمَمٌ لِّتَتْلُوَا۟ عَلَيْهِمُ الَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ وَ
هُمْ يَكْفُرُوْنَ بِالرَّحْمٰنِ ۭ قُلْ هُوَ رَبِّيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ
مَتَابِ ۝٣٠ وَلَوْ اَنَّ قُرْاٰنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ اَوْ قُطِّعَتْ بِهِ الْاَرْضُ
اَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتٰى ۭ بَلْ لِّلّٰهِ الْاَمْرُ جَمِيْعًا ۭ اَفَلَمْ يَايْـــَٔسِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْ
لَّوْ يَشَاۗءُ اللّٰهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيْعًا ۭ وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا تُصِيْبُهُمْ
بِمَا صَنَعُوْا قَارِعَةٌ اَوْ تَحُلُّ قَرِيْبًا مِّنْ دَارِهِمْ حَتّٰى يَاْتِيَ وَعْدُ اللّٰهِ ۭ اِنَّ
اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ۝٣١ ع وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَاَمْلَيْتُ
لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ ۣ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۝٣٢ اَفَمَنْ هُوَ قَاۗىِٕمٌ
عَلٰي كُلِّ نَفْسٍۢ بِمَا كَسَبَتْ ۚ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَاۗءَ ۭ قُلْ سَمُّوْهُمْ ۭ اَمْ تُنَبِّـــــُٔـوْنَهٗ
بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْاَرْضِ اَمْ بِظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ ۭ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا
مَكْرُهُمْ وَصُدُّوْا عَنِ السَّبِيْلِ ۭ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ۝٣٣

۽ ڪافر چوندا آهن ته هن جي پالڻهار کان هن تي معجزو ڇو نه نازل ڪيو ويو آهي؟ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته الله جنهن جي لاءِ گهرندو آهي تنهن کي گمراهه ڪندو آهي ۽ جيڪو موٽيو تنهن کي پاڻ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (٢٧). (اهي اُهي آهن) جن ايمان آندو ۽ سندن دليون الله جي ذڪر سان آرامي ٿينديون آهن- خبردار! الله جي ذڪر سان دليون آرام وٺنديون آهن (٢٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن لاءِ (آخرت ۾) خوشي ۽ چڱي جاءِ آهي (٢٩). اهڙيءَ طرح توکي هڪ اهڙي توليءَ ڏانهن جو، بيشڪ ڪائنس اڳ ڪيتريون توليون گذري ويون آهن، هن لاءِ موڪليو سون ته جيڪي توڏانهن وحي ڪيوسون سو کين پڙهي ٻڌائين. ۽ اُهي رحمان جا منڪر آهن- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته. اهو منهنجو پالڻهار آهي، اُن کان سواءِ ٻيو ڪو معبود نه آهي، مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهنس منهنجو موٽڻ آهي (٣٠). ۽ جيڪڏهن سچ پچ قرآن اهڙو هجي ها جو اُن سان جبل هلائجن ها يا اُن سان زمين ٽُڪر ٽُڪر ڪجي ها يا اُن سان مئلن کي ڳالهرائجي ها (ته ٻه اُهي ايمان نه آڻين ها)- بلڪ سڀ ڪم الله جي وس ۾ آهن- اچا مؤمنن نه ڄاتو آهي ڇا ته جيڪڏهن الله گهري ها ته سيني ماڻهن کي هدايت ڪري ها؟ ۽ ڪافرن کي سندن ڪرتوتن سببان سدائين سزا پهچندي آهي يا ايستائين سندن گهرن جي آسپاس پيئي پهچندي جيستائين الله جو انجام ايندو، ڇو ته الله پنهنجي انجام کي نه ڦيرائيندو آهي (٣١). ۽ (اي پيغمبر) بيشڪ توکان اڳ پيغمبرن تي ٺٺوليون ڪيون ويون هيون پوءِ ڪافرن کي ڍر ڏنم وري کين پڪڙيم، پوءِ منهنجو عذاب ڪيئن هو! (٣٢). سڀ ڪنهن ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جي جيڪو خبر رکندڙ هجي (سو بيخبرن بتن جهڙو آهي) ڇا؟ ۽ (ڪافرن) الله جا شريڪ مقرر ڪيا آهن- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته انهن جا نالا بيان ڪريو- يا ڪيس اُهو ڄاڻائيندا آهيو ڇا جيڪي (هو) زمين ۾ نه ڄاڻندو آهي؟ يا (بنا حقيقت جي الله سان شريڪ ڪرڻ اهي) ڇڙيون ڳالهيون آهن- بلڪ ڪافرن کي سندن بڇڙو خيال سهڻو ڪري ڏيکاريو ويو آهي ۽ اُهي (سئين) واٽ کان روڪيا ويا آهن ۽ جنهن کي الله گمراهه ڪري تنهنکي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي (٣٣).

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَشَقُّ ۚ وَمَا
لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ وَّاقٍ ﴿۳۴﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ۭ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۭ اُكُلُهَا دَاۗىِٕمٌ وَّظِلُّهَا ۭ تِلْكَ عُقْبَى
الَّذِيْنَ اتَّقَوْا ڰ وَّعُقْبَى الْكٰفِرِيْنَ النَّارُ ﴿۳۵﴾ وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ
الْكِتٰبَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمِنَ الْاَحْزَابِ مَنْ يُّنْكِرُ
بَعْضَهٗ ۭ قُلْ اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ وَلَآ اُشْرِكَ بِهٖ ۭ اِلَيْهِ
اَدْعُوْا وَاِلَيْهِ مَاٰبِ ﴿۳۶﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ۭ وَلَىِٕنِ
اتَّبَعْتَ اَهْوَاۗءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاۗءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ
مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا وَاقٍ ﴿۳۷﴾ ع وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ وَ
جَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجًا وَّذُرِّيَّةً ۭ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ
بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۭ لِكُلِّ اَجَلٍ كِتَابٌ ﴿۳۸﴾ يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَاۗءُ
وَيُثْبِتُ ښ وَعِنْدَهٗٓ اُمُّ الْكِتٰبِ ﴿۳۹﴾ وَاِنْ مَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ
الَّذِيْ نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ وَعَلَيْنَا
الْحِسَابُ ﴿۴۰﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَاْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا ۭ
وَاللّٰهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهٖ ۭ وَهُوَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۴۱﴾

اُنهن لاءِ دنيا جي حياتي ۾ عذاب آهي ۽ بيشڪ آخرت جي سزا تہ بلڪل سخت آهي، ۽ ڪين الله (جي عذاب) کان ڪو بچائڻ وارو نہ آهي (٣٤). جنهن بهشت جو پرهيزگارن سان انجام ڪيو ويو آهي تنهن جو بيان (هي) آهي تہ اُن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ ان جا ميوا هميشہ آهن- ۽ ان جي ڇانو (سدائين رهندڙ آهي)- پرهيزگارن جي اِها پڇاڙي آهي ۽ ڪافرن جي پڇاڙي باھ آهي (٣٥). ۽ جن کي ڪتاب ڏنو اٿئون سي جيڪي تو ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي تنهن سان سرها ٿيندا آهن ۽ (انهن) جماعتن مان ڪو اهڙو آهي جو اُن جي ڪن (ڳالهين) جو اِنڪار ڪندو آهي- (اي پيغمبر! ڪين) چئُ تہ مون کي اِنهيءَ کان سواءِ ٻيو حڪم نہ ڪيو ويو آهي تہ الله جي عبادت ڪريان ۽ ساڻس (ڪنهن کي) شريڪ نہ ڪريان- ڏانهنس (ماڻهن کي) سڏيان ٿو ۽ ڏانهنس منهنجو موٽڻ آهي (٣٦). ۽ اُهڙي طرح اُن (قرآن) کي (هڪ) حڪم (ڪندڙ) عربي (ٻولي) ۾ موڪليوسون ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تون پاڻ وٽ علم جي اچڻ کان پوءِ سندن سڌن جي تابعداري ڪندين تہ الله وٽان نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو بچائيندڙ لهندين (٣٧). ۽ بيشڪ توکان اڳ (ڪيترائي) پيغمبر موڪلياسون ۽ ڪين زالون ۽ اولاد ڏنوسون ۽ ڪنهين پيغمبر کي الله جي حڪم کان سواءِ ڪنهن معجزي آڻڻ جو اختيار نہ آهي- هر ڪنهن مدت لاءِ حڪم لکيل آهي (٣٨). الله ميٽيندو آهي جيڪي گهرندو آهي ۽ ثابت رکندو آهي جيڪي گهرندو آهي، ۽ وٽس اصل ڪتاب آهي (٣٩). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪو انجام ساڻن ڪريان ٿو (تنهن مان) جيڪڏهن ڪجھ توکي ڏيکاريان يا توکي ماريان تہ (بهرحال) تو تي پيغام پهچائڻ ۽ اسان تي حساب وٺڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نہ آهي (٤٠). اجا نہ ڏسندا آهن ڇا تہ اسين زمين کي سندس چوڌاري گهٽائيندا آهيون، ۽ الله حڪم ڪندو آهي سندس حڪم کي ڪو روڪڻ وارو نہ آهي- ۽ اُهو (الله) سگهو حساب وٺندڙ آهي (٤١).

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلّٰهِ الْمَكْرُ جَمِيْعًا ؕ يَعْلَمُ
مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ ؕ وَسَيَعْلَمُ الْكُفّٰرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾
وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَسْتَ مُرْسَلًا ؕ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ۢ
بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ۙ وَمَنْ عِنْدَهٗ عِلْمُ الْكِتٰبِ ﴿٤٣﴾

سُوْرَةُ إِبْرَاهِيْمَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓرٰ ۚ كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى
النُّوْرِ ۙ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿١﴾ اللّٰهِ الَّذِيْ لَهٗ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَوَيْلٌ لِّلْكٰفِرِيْنَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيْدِ ﴿٢﴾
اِلَّذِيْنَ يَسْتَحِبُّوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْاٰخِرَةِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ؕ اُولٰٓئِكَ فِيْ ضَلٰلٍ بَعِيْدٍ ﴿٣﴾ وَمَآ
اَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهٖ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ؕ فَيُضِلُّ اللّٰهُ
مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَآ اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۙ
وَذَكِّرْهُمْ بِاَيّٰىمِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿٥﴾

۽ جيڪي ڪانئن اڳ هئا تن بيشڪ فريب ڪيو پوءِ سڀ بچڙي سزا الله جي هٿ ۾ آهي- هر ماڻهو جيڪا ڪمائي ڪندو آهي (سا الله) ڄاڻندو آهي ۽ ڪافر سگهو ڄاڻندا تہ ڪنهن لاءِ آخرت جو گهر آهي (۴۲). ۽ ڪافر چوندا آهن تہ تون پيغمبر نہ آهين- (ڪين) چؤ تہ منهنجي وچ ۾ ۽ اوهان جي وچ ۾ الله شاهد ڪافي آهي ۽ اهي (بہ) جن وٽ ڪتاب جو علم آهي (۴۳).

سورة ابراهيم مڪي آهي ۽ هي ٻاونجاه آيتون ۽ ست رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الر - هيءُ ڪتاب آهي جو (اي پيغمبر!) اُهو اسان تو ڏانهن هن لاءِ نازل ڪيو تہ ماڻهن کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍين ۽ سندن رب جي حڪم سان اُنهي ساراهيل غالب الله جي واٽ تي آڻين (۱). جنهن جو اُهو (سڀئي) آهي جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي- ۽ سخت عذاب جي ڪري اُنهن ڪافرن لاءِ ويل آهي (۲). جيڪي دنيا جي حياتيءَ کي آخرت جي حياتي کان وڌيڪ پيارو رکندا آهن ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليندا آهن ۽ اُن جي ڏنگائي گهرندا آهن- اِهي وڏي گمراهيءَ ۾ آهن (۳). ۽ ڪنهن پيغمبر کي سندس قوم جي ٻوليءَ کان سواءِ ٻيءَ (ٻوليءَ) سان نہ موڪليوسون (هن لاءِ) تہ اُنهن کي (پڌرو) بيان ڪري پوءِ الله جنهن کي گهري ٿو تنهن کي گمراهہ ۽ جنهن لاءِ وڻيس تنهن کي هدايت ڪري ٿو- ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (۴). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجن معجزن سان موڪليوسون (چيوسون) تہ پنهنجي قوم کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍ ۽ کين الله (جي ڏمر) وارو ڏينهن ياد ڏيار- بيشڪ اُن ۾ هر هڪ صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (۵).

وَاِذۡ قَالَ مُوۡسٰى لِقَوۡمِهِ اذۡكُرُوۡا نِعۡمَةَ اللّٰهِ عَلَيۡكُمۡ اِذۡ
اَنۡجٰكُمۡ مِّنۡ اٰلِ فِرۡعَوۡنَ يَسُوۡمُوۡنَكُمۡ سُوۡٓءَ الۡعَذَابِ وَ
يُذَبِّحُوۡنَ اَبۡنَآءَكُمۡ وَيَسۡتَحۡيُوۡنَ نِسَآءَكُمۡ‌ ؕ وَفِىۡ ذٰ لِكُمۡ بَلَاۤءٌ
مِّنۡ رَّبِّكُمۡ عَظِيۡمٌ ۚ ﴿۶﴾ وَاِذۡ تَاَذَّنَ رَبُّكُمۡ لَئِنۡ شَكَرۡتُمۡ
لَاَزِيۡدَنَّكُمۡ‌ وَلَئِنۡ كَفَرۡتُمۡ اِنَّ عَذَابِىۡ لَشَدِيۡدٌ‏ ﴿۷﴾ وَقَالَ
مُوۡسٰۤى اِنۡ تَكۡفُرُوۡۤا اَنۡتُمۡ وَمَنۡ فِى الۡاَرۡضِ جَمِيۡعًا ۙ فَاِنَّ
اللّٰهَ لَـغَنِىٌّ حَمِيۡدٌ‏ ﴿۸﴾ اَلَمۡ يَاۡتِكُمۡ نَبَؤُا الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِكُمۡ
قَوۡمِ نُوۡحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوۡدَ ۛؕ وَالَّذِيۡنَ مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ‌ ۛؕ لَا
يَعۡلَمُهُمۡ اِلَّا اللّٰهُ‌ ؕ جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُمۡ بِالۡبَيِّنٰتِ فَرَدُّوۡۤا
اَيۡدِيَهُمۡ فِىۡۤ اَفۡوَاهِهِمۡ وَقَالُوۡۤا اِنَّا كَفَرۡنَا بِمَاۤ اُرۡسِلۡتُمۡ بِهٖ
وَاِنَّا لَفِىۡ شَكٍّ مِّمَّا تَدۡعُوۡنَنَاۤ اِلَيۡهِ مُرِيۡبٍ‏ ﴿۹﴾ قَالَتۡ رُسُلُهُمۡ
اَفِى اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ ؕ يَدۡعُوۡكُمۡ
لِيَـغۡفِرَ لَكُمۡ مِّنۡ ذُنُوۡبِكُمۡ وَيُؤَخِّرَكُمۡ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى‌ ؕ
قَالُوۡۤا اِنۡ اَنۡتُمۡ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُنَا ؕ تُرِيۡدُوۡنَ اَنۡ تَصُدُّوۡنَا
عَمَّا كَانَ يَعۡبُدُ اٰبَآؤُنَا فَاۡتُوۡنَا بِسُلۡطٰنٍ مُّبِيۡنٍ‏ ﴿۱۰﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن موسىٰ پنهنجي قوم کي چيو ته پاڻ تي الله جون نعمتون ياد ڪريو جڏهن ته فرعون جي (اُنهن) ماڻهن کان اوهان کي بچايائين جيڪي اوهان کي سخت عذاب چکائيندا هئا ۽ اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا- ۽ هن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي آزمائش هئي (٦). ۽ جڏهن اوهان جي پالڻهار اوهان کي خبردار ڪيو ته جيڪڏهن اوهين (منهنجو) شڪرانو ڪندؤ ته اوهان کي ضرور وڌيڪ ڏيندس ۽ جيڪڏهن بي شڪري ڪندؤ ته بيشڪ منهنجو عذاب سخت آهي (٧). ۽ موسىٰ چيو ته اوهان جو ۽ سڀني جهان وارن جو انڪار ڪرڻ (الله کي ڪجهه نقصان لائي نه سگهندو) ڇو ته الله بي پرواهه ساراهيل آهي (٨). اوهان کي اُنهن جي سُڌ نه پهتي آهي ڇا؟ جيڪي اوهان کان اڳ نوح ۽ عاد ۽ ثمود جي قوم هئا- ۽ جيڪي کانئن پوءِ هئا- جن کي الله کان سواءِ ڪوئي نه ڄاڻندو آهي- سندن پيغمبر وٽن پڌرن معجزن سان آيا پوءِ پنهنجا هٿ پنهنجن واتن ۾ ورايائون ۽ چيائون ته جنهن شيءِ سان اوهان کي موڪليو ويو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون ۽ جنهن ڏانهن اوهين اسان کي سڏيندا آهيو تنهن کان اسين سخت شڪ ۾ پيل آهيون (٩). سندن پيغمبرن چيو ته (اوهان کي) آسمانن ۽ زمين جي بڻائيندڙ الله جي بابت ڪو شڪ آهي ڇا؟ (اُهو) اوهان کي هن لاءِ سڏيندو آهي ته اوهان جا گناه اوهان کي بخشي ۽ ٺهرايل مدت تائين اوهان کي مهلت ڏئي- چيائون ته اوهين به اسان جهڙا ماڻهو آهيو (تنهن ڪري اوهان جي چوڻ تي ڪيئن لڳون)- جن کي اسان جا ابا ڏاڏا پوڄيندا هئا تن کان اسان کي جهلڻ جو ارادو رکندا آهيو (جي سچا آهيو) ته اسان وٽ ڪو پڌرو دليل آڻيو (١٠).

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ اِنْ نَّحْنُ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَمُنُّ
عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَمَا كَانَ لَنَآ اَنْ نَّاْتِيَكُمْ بِسُلْطٰنٍ
اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَآ اَلَّا
نَتَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰىنَا سُبُلَنَا ؕ وَلَنَصْبِرَنَّ عَلٰى مَآ
اٰذَيْتُمُوْنَا ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿١٢﴾ ع وَقَالَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ اَرْضِنَآ اَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِيْ مِلَّتِنَا ؕ
فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْاَرْضَ
مِنْۢ بَعْدِهِمْ ؕ ذٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِيْ وَخَافَ وَعِيْدِ ﴿١٤﴾ وَاسْتَفْتَحُوْا
وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيْدٍ ﴿١٥﴾ مِّنْ وَّرَآئِهٖ جَهَنَّمُ وَيُسْقٰى مِنْ مَّآءٍ
صَدِيْدٍ ﴿١٦﴾ يَّتَجَرَّعُهٗ وَلَا يَكَادُ يُسِيْغُهٗ وَيَاْتِيْهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ
مَكَانٍ وَّمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ؕ وَمِنْ وَّرَآئِهٖ عَذَابٌ غَلِيْظٌ ﴿١٧﴾ مَثَلُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ اَعْمَالُهُمْ كَرَمَادِ اِۨشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيْحُ فِيْ يَوْمٍ عَاصِفٍ ؕ
لَا يَقْدِرُوْنَ مِمَّا كَسَبُوْا عَلٰى شَيْءٍ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الضَّلٰلُ الْبَعِيْدُ ﴿١٨﴾
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ؕ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ
وَيَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿١٩﴾ وَّمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ﴿٢٠﴾

سندن پيغمبرن کين چيو تہ اسين (بہ) اوهان جهڙائي ماڻهو آهيون پر الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن جي لاءِ گهرندو آهي تنهن تي احسان ڪندو آهي ۽ الله جي حڪم کان سواءِ اوهان وٽ ڪنهن دليل جي آڻڻ جي اسان کي ڪا سگهہ نہ آهي۔ ۽ مؤمنن کي جڳائي تہ الله تي ڀروسو ڪن (١١). ۽ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي تہ الله تي ڀروسو نہ ڪريون ۽ بيشڪ اسان کي اسان جي سڌن رستن جي هدايت ڪيائين ۽ جيڪي اسان کي ڏکوئيندا آهيو تنهن تي اسين ضرور صبر ڪنداسون۔ ۽ ڀروسي ڪندڙن کي الله تي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (١٢). ۽ ڪافرن پنهنجن پيغمبرن کي چيو تہ اوهان کي پنهنجي ملڪ مان لوڏينداسون يا اسان جي دين ڏانهن ضرور موٽو پوءِ سندن پالڻهار اُنهن ڏانهن وحي ڪيو تہ ظالمن کي ضرور ناس ڪنداسون (١٣). ۽ اُنهن کان پوءِ ملڪ ۾ اوهان کي ضرور رهائينداسين اهو (انجام) اُنهيءَ لاءِ آهي جيڪو منهنجي اڳيان بيهڻ کان ڊڃي ۽ منهنجي دڙڪي کان ڊڃي (١٤). ۽ (پيغمبرن) سوڀ جون دعائون گهريون ۽ هر هٺيلو ضدي نامراد ٿيو (١٥). اُن جي پويان دوزخ آهي ۽ اُن کي پُونءَ جو پاڻي پياريو ويندو (١٦). اُن کي ڍُڪ ڍُڪ ڪري پيئندو ۽ اُن کي ڳيت ڏيئي بہ نہ سگهندو ۽ هر ڪنهن پاسي کان موت ايندس ۽ هو مئل نہ هوندو۔ ۽ اُن جي پويان سخت عذاب آهي (١٧). جن پنهنجي پالڻهار کان انڪار ڪيو تن جي ڪرتوتن جو مثال اُنهيءَ ڪيريءَ جهڙو آهي جنهن کي آنڌي واري ڏينهن ۾ (سخت) واءُ اُڏائي۔ جيڪي ڪمايائون تنهن جي ذري تي پهچي نہ سگهندا۔ اهائي وڏي گمراهي آهي (١٨). (اي پيغمبر!) نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ الله آسمانن ۽ زمين کي رٽ ساڻ بڻايو آهي؟ جيڪڏهن وڻيس تہ اوهان کي نِئي ۽ ٻي نئين خلق آڻي (١٩). ۽ اِهو (ڪرڻ) الله تي اوکو نہ آهي (٢٠).

وَبَرَزُوْا لِلّٰهِ جَمِيْعًا فَقَالَ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُّغْنُوْنَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ
شَيْءٍ ؕ قَالُوْا لَوْ هَدٰىنَا اللّٰهُ لَهَدَيْنٰكُمْ ؕ سَوَآءٌ عَلَيْنَآ اَجَزِعْنَآ اَمْ
صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيْصٍ ﴿۲۱﴾ وَقَالَ الشَّيْطٰنُ لَمَّا قُضِيَ الْاَمْرُ
اِنَّ اللّٰهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُّكُمْ فَاَخْلَفْتُكُمْ ؕ وَمَا كَانَ
لِيَ عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ اِلَّآ اَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِيْ ۚ فَلَا
تَلُوْمُوْنِيْ وَلُوْمُوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ مَآ اَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ ؕ
اِنِّيْ كَفَرْتُ بِمَآ اَشْرَكْتُمُوْنِ مِنْ قَبْلُ ؕ اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۲﴾ وَاُدْخِلَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ؕ
تَحِيَّتُهُمْ فِيْهَا سَلٰمٌ ﴿۲۳﴾ اَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا كَلِمَةً
طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ اَصْلُهَا ثَابِتٌ وَّفَرْعُهَا فِي السَّمَآءِ ﴿۲۴﴾
تُؤْتِيْٓ اُكُلَهَا كُلَّ حِيْنٍۭ بِاِذْنِ رَبِّهَا ؕ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۲۵﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيْثَةٍ كَشَجَرَةٍ
خَبِيْثَةِ ِۨاجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْاَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿۲۶﴾

۽ مڙيئي الله جي اڳيان حاضر ٿيندا پوءِ هيٺا هٺيلن کي چوندا ته اسين اوهان جي پٺيان لڳا هئاسون پوءِ اوهين الله جي عذاب مان ڪجھ اسان کان ٽارڻ وارا آهيو ڇا؟ (هٺيلا) چوندا ته الله اسان کي هدايت ڪري ها ته اسين به اوهان کي هدايت ڪريون ها۔ (هاڻي) اسان جو رڙڻ رڙڻ يا اسان جو صبر ڪرڻ اسان لاءِ هڪ جهڙو آهي اسان کي ڪا واه نه آهي (٢١). ۽ جڏهن ڪم پورو ڪيو ويندو تڏهن شيطان چوندو ته الله اوهان سان سچو انجام ڪيو هو ۽ مون اوهان سان (ڪوڙو) وعدو ڪيو هو پوءِ اوهان سان نه پاڙيم۔ مون کي اوهان تي اوهان جي سڏڻ کان سواءِ (ٻيو ڪو) زور نه هو پوءِ اوهان منهنجو چيو قبول ڪيو، تنهن ڪري مون کي ملامت نه ڪريو۔ ۽ (هاڻي) پاڻ کي ڦٽ لعنت ڪريو۔ آءٌ اوهان جي دانهن ورنائڻ وارو نه آهيان ۽ نڪي اوهين منهنجي دانهن ٻڌڻ وارا آهيو۔ اوهان اڳي مون کي (الله) جو شريڪ بڻايو هو تنهن کان آءٌ بيزار آهيان۔ ڇو ته ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢٢). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي (اُنهن) باغن ۾ داخل ڪيا ويندا جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن پنهنجي پالڻهار جي موڪل سان منجهن سدائين رهندڙ آهن۔ منجهس سندن ڪيڪار سلام آهي (٢٣). (اي پيغمبر!) توکي معلوم نه آهي ڇا؟ ته الله ڪهڙو مثال بيان ڪيو آهي پاڪ ڪلمون (اهڙي) پاڪ وڻ وانگر آهي جنهن جي پاڙ مضبوط هجي ۽ سندس ٽاريون آسمان ۾ هجن (٢٤). پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان هر وقت پنهنجا ميوا ڏيندو هجي۔ ۽ الله ماڻهن لاءِ مثال بيان ڪندو آهي ته مانَ اُهي نصيحت وٺن (٢٥). ۽ بڇڙي لفظ جو مثال (اهڙي) بڇڙي وڻ وانگر آهي جو زمين تان پٽيو ويو اُن کي ڪو (پڪي پاڙ جو) ٽڪاءُ نه آهي (٢٦).

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللّٰهُ الظّٰلِمِيْنَ ۙ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ ﴿٢٧﴾ ع
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ بَدَّلُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ كُفْرًا وَّاَحَلُّوْا قَوْمَهُمْ
دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۗ وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٩﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ
اَنْدَادًا لِّيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيْلِهٖ ۗ قُلْ تَمَتَّعُوْا فَاِنَّ مَصِيْرَكُمْ
اِلَى النَّارِ ﴿٣٠﴾ قُلْ لِّعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ
وَيُنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً مِّنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خِلٰلٌ ﴿٣١﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ
مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ
بِاَمْرِهٖ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْاَنْهٰرَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
دَآئِبَيْنِ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٣﴾ وَاٰتٰىكُمْ مِّنْ كُلِّ مَا
سَاَلْتُمُوْهُ ۗ وَاِنْ تَعُدُّوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوْهَا ۗ اِنَّ الْاِنْسَانَ
لَظَلُوْمٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ ع وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا
الْبَلَدَ اٰمِنًا وَّاجْنُبْنِيْ وَبَنِيَّ اَنْ نَّعْبُدَ الْاَصْنَامَ ۗ ﴿٣٥﴾

جن ايمان آندو تن کي الله دنيا جي حياتي ۾ ۽ آخرت ۾ پڪي قول سان مضبوط رکندو آهي، ۽ الله ظالمن کي گمراهہ ڪندو آهي، ۽ الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (٢٧). (اي پيغمبر!) توکي اُهي معلوم نہ آهن ڇا جن بي شڪريءَ سببان الله جي نعمتن کي مٽايو ۽ پنهنجي قوم کي تباهيءَ جي گهر ۾ وڌو (٢٨). دوزخ (۾)، اُهي منجهس گهڙندا۔ اُهو بڇڙو ٽڪاڻو آهي (٢٩). ۽ الله سان شريڪ مقرر ڪيائون تہ سندس واٽ کان (ماڻهن کي) ڀلائين۔ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اوهين مزا ماڻي وٺو ڇو تہ اوهان جو (دوزخ جي) باهہ ڏانهن موٽڻ آهي (٣٠). (اي پيغمبر!) منهنجن انهن ٻانهن کي چؤ جن ايمان آندو آهي تہ نماز پڙهندا رهن ۽ جيڪي کين رزق ڏنو اٿئون تنهن منجهان ڳجهو ۽ پڌرو اُن ڏينهن جي اچڻ کان اڳ (الله جي واٽ ۾) خرچ ڪندا رهن جنهن ۾ نہ ڪو واپار ۽ نہ ڪا ياراڻي هوندي (٣١). الله اُهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ آسمان کان (مينهن جو) پاڻي وسايو پوءِ اُن سان (سڀ ڪنهن جنس جي) ميون مان اوهان جي روزي ڪڍيائين، اوهان کي ٻيڙيون هن لاءِ نوائي ڏنائين تہ سندس حڪم سان سمنڊ ۾ ترنديون رهن، ۽ اوهان کي نديون (بہ) نوائي ڏنائين (٣٢). ۽ اوهان لاءِ سدائين هلندڙ سج ۽ چنڊ نوائي ڏنائين، ۽ اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن نوائي ڏنائين (٣٣). ۽ جيڪا شيءِ ڪانئس گهريوَ تنهن سڀ مان ڪجهہ اوهان کي ڏنائين، ۽ جيڪڏهن الله جي نعمتن کي ڳڻيندؤ تہ اُهي ڳڻي نہ سگهندؤ، بيشڪ انسان ضرور بي انصاف بي شڪر آهي (٣٤). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! هن شهر (مڪي) کي امن وارو ڪر ۽ مون کي ۽ منهنجي اولاد کي بتن جي پوڄڻ کان پاسي ڪر (٣٥).

رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ كَثِیْرًا مِّنَ النَّاسِ ۚ فَمَنْ
تَبِعَنِیْ فَاِنَّهٗ مِنِّیْ ۚ وَمَنْ عَصَانِیْ فَاِنَّكَ غَفُوْرٌ
رَّحِیْمٌ ﴿۳۶﴾ رَبَّنَآ اِنِّیْٓ اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّیَّتِیْ بِوَادٍ غَیْرِ
ذِیْ زَرْعٍ عِنْدَ بَیْتِكَ الْمُحَرَّمِ ۙ رَبَّنَا لِیُقِیْمُوا
الصَّلٰوةَ فَاجْعَلْ اَفْـِٕدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِیْٓ اِلَیْهِمْ
وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الثَّمَرٰتِ لَعَلَّهُمْ یَشْكُرُوْنَ ﴿۳۷﴾ رَبَّنَآ
اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِیْ وَمَا نُعْلِنُ ؕ وَمَا یَخْفٰی عَلَی اللّٰهِ
مِنْ شَیْءٍ فِی الْاَرْضِ وَلَا فِی السَّمَآءِ ﴿۳۸﴾ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ
وَهَبَ لِیْ عَلَی الْكِبَرِ اِسْمٰعِیْلَ وَاِسْحٰقَ ؕ اِنَّ رَبِّیْ لَسَمِیْعُ
الدُّعَآءِ ﴿۳۹﴾ رَبِّ اجْعَلْنِیْ مُقِیْمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّیَّتِیْ ۖۗ
رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَآءِ ﴿۴۰﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِیْ وَلِوَالِدَیَّ
وَلِلْمُؤْمِنِیْنَ یَوْمَ یَقُوْمُ الْحِسَابُ ﴿۴۱﴾ ع وَلَا تَحْسَبَنَّ
اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا یَعْمَلُ الظّٰلِمُوْنَ ۬ؕ اِنَّمَا یُؤَخِّرُهُمْ
لِیَوْمٍ تَشْخَصُ فِیْهِ الْاَبْصَارُ ﴿۴۲﴾ لا مُهْطِعِیْنَ مُقْنِعِیْ
رُءُوْسِهِمْ لَا یَرْتَدُّ اِلَیْهِمْ طَرْفُهُمْ ۚ وَاَفْـِٕدَتُهُمْ هَوَآءٌ ﴿۴۳﴾ ط

اي منهنجا پالڻھار! اُنهن (بتن) ماڻھن مان گھڻن کي ڀلايو آھي، پوءِ جيڪو منهنجي پويان لڳو سو بيشڪ منهنجو آھي، ۽ جنھن منهنجي نافرماني ڪئي تہ بيشڪ تون بخشڻھار مھربان آھين (٣٦). اي اسان جا پالڻھار! مون پنھنجي اولاد مان ڪن کي غيرآباد ميدان ۾ تنھنجي تعظيم واري گھر (بيت الله) وٽ ھن لاءِ ٽڪايو آھي تہ اي اسان جا پالڻھار! اُھي نماز پڙھن پوءِ ڪن ماڻھن جون دليون اُنھن ڏانھن لڙندڙيون ڪر ۽ کين ميون جي روزي ڏي تہ مانَ اُھي شڪرانو ڪن (٣٧). اي اسان جا پالڻھار! جيڪي (اسين) ڳجھو ڪريون ٿا ۽ جيڪي پڌرو ڪريون ٿا سو تون ڄاڻندو آھين- ۽ ڪا شيءِ نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ الله کان ڳجھي آھي (٣٨). سڀ ساراھ اُنھي الله کي جڳائي جنھن مون کي ٻڍاپي ۾ اسماعيل ۽ اسحاق عطا ڪيو، چو تہ منھنجو پالڻھار ضرور دعا ٻڌندڙ آھي (٣٩). اي منھنجا پالڻھار! مون کي ۽ منھنجي اولاد مان ڪن کي نماز پڙھندڙ ڪر ۽ اي اسان جا پالڻھار! منھنجي دعا قبول ڪر (٤٠). اي اسان جا پالڻھار! مون کي ۽ منھنجي ماءُ پيءُ کي ۽ مؤمن ماڻھن کي (اُنھيءَ ڏينھن) بخش جنھن ڏينھن حساب قائم ٿيندو (٤١). ۽ جيڪي ظالم ڪندا آھن تنھن کان الله کي بي خبر ھرگز نہ ڀانءِ الله کين رڳو اُنھي (ڏينھن) تائين ڍر ڏني آھي جنھن ڏينھن اکيون ٽڙي ويندييون (٤٢). پنھنجا ڳاٽ کڻندڙ تکڙا ڊوڙندڙ ھوندا! پاڻ ڏانھن سندن نظر وري نہ سگھندي، ۽ سندن دلون پيون دھڪنديون (٤٣).

وَاَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَاْتِيْهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ
ظَلَمُوْا رَبَّنَآ اَخِّرْنَآ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ۙ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ
الرُّسُلَ ؕ اَوَلَمْ تَكُوْنُوْٓا اَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِّنْ زَوَالٍ ۙ﴿۴۴﴾ وَّسَكَنْتُمْ
فِيْ مَسٰكِنِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ
وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْاَمْثَالَ ﴿۴۵﴾ وَقَدْ مَكَرُوْا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللّٰهِ مَكْرُهُمْ ؕ
وَاِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُوْلَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿۴۶﴾ فَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ مُخْلِفَ
وَعْدِهٖ رُسُلَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿۴۷﴾ ؕ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ
غَيْرَ الْاَرْضِ وَالسَّمٰوٰتُ وَبَرَزُوْا لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۴۸﴾ وَتَرَى
الْمُجْرِمِيْنَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِيْنَ فِى الْاَصْفَادِ ﴿۴۹﴾ ۚ سَرَابِيْلُهُمْ مِّنْ
قَطِرَانٍ وَّتَغْشٰى وُجُوْهَهُمُ النَّارُ ۙ﴿۵۰﴾ لِيَجْزِيَ اللّٰهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا
كَسَبَتْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۵۱﴾ هٰذَا بَلٰغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنْذَرُوْا
بِهٖ وَلِيَعْلَمُوْٓا اَنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ وَّلِيَذَّكَّرَ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿۵۲﴾ ع

سُوْرَةُ الْحِجْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓرٰ قف تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ وَقُرْاٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۱﴾

۽ (اي پيغمبر!) ماڻهن کي اُن ڏينهن کان ڊيڄار (جنهن ڏينهن) کين عذاب پهچندو پوءِ ظالم چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ويجهيءَ مدت تائين مهلت ڏي ته تنهنجي سڏ کي قبول ڪريون ۽ پيغمبرن جي فرمانبرداري ڪريون. (چيو ويندن ته) هن کان اڳ اوهين قسم نه کڻندا هيؤ ڇا ته اوهان کي ڪا زوالي نه ٿيندي؟ (۴۴). ۽ اوهين انهن جي جاين ۾ ٽڪيؤ جن پاڻ تي ظلم ڪيو ۽ اوهان لاءِ واضح ٿيو ته اُنهن سان ڪيئن ڪيوسون ۽ اوهان لاءِ ڪيئي مثال بيان ڪياسون (۴۵). ۽ بيشڪ اُنهن پنهنجو (وڏو) مڪر ڪيو ۽ الله وٽ سندن مڪر (جي سزا) آهي. ۽ سندن مڪر ڪو اهڙو نه آهي جنهن سان جبل (پنهنجي جاين کان) هٽي وڃن (۴٦). پوءِ (اي پيغمبر!) الله کي پنهنجن پيغمبرن ساڻ پنهنجي وعدي جي خلافي ڪندڙ هرگز نه ڀانءِ ڇو ته الله زبردست (اُن ڏينهن) بدلي وٺڻ وارو آهي (۴۷). جنهن ڏينهن هيءَ زمين ٻي زمين ڪئي ويندي ۽ آسمان (به). ۽ (سڀ ماڻهو) الله هڪڙي (۽) زبردست جي آڏو ٿيندا (۴۸). ۽ اُن ڏينهن ڏوهارن کي زنجيرن ۾ ٻڌل ڏسندين (۴۹). سندن ڪپڙا گندرف مان هوندا ۽ سندن منهن کي باه وڪوڙيندين (۵۰). هن لاءِ ته هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو اُن کي الله بدلو ڏئي. بيشڪ الله جلد حساب ڪندڙ آهي (۵۱). اِهو (قرآن) ماڻهن کي پهچائڻو آهي ۽ ته اُن سان ڊيڄاريا وڃن ۽ ڄاڻن ته اُهيءَ هڪ الله کان سواءِ ٻيو ڪو معبود نه آهي ۽ عقل وارا نصيحت وٺن (۵۲).

سورة حجر مڪي آهي ۽ هيءَ نوانوي آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الر ـ هي آيتون (هن) ڪتاب ۽ چِٽي قرآن جون آهن (۱).

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْ كَانُوْا مُسْلِمِيْنَ ۝٢
ذَرْهُمْ يَاْكُلُوْا وَيَتَمَتَّعُوْا وَيُلْهِهِمُ الْاَمَلُ فَسَوْفَ
يَعْلَمُوْنَ ۝٣ وَمَآ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ اِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ
مَّعْلُوْمٌ ۝٤ مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُوْنَ ۝٥ وَ
قَالُوْا يٰاَيُّهَا الَّذِيْ نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ اِنَّكَ لَمَجْنُوْنٌ ۝٦ لَوْ
مَا تَاْتِيْنَا بِالْمَلٰٓئِكَةِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝٧ مَا نُنَزِّلُ
الْمَلٰٓئِكَةَ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوْٓا اِذًا مُّنْظَرِيْنَ ۝٨ اِنَّا نَحْنُ
نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ۝٩ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ
قَبْلِكَ فِيْ شِيَعِ الْاَوَّلِيْنَ ۝١٠ وَمَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا
كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝١١ كَذٰلِكَ نَسْلُكُهٗ فِيْ قُلُوْبِ الْمُجْرِمِيْنَ ۝١٢
لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْاَوَّلِيْنَ ۝١٣ وَلَوْ فَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَابًا مِّنَ السَّمَآءِ فَظَلُّوْا فِيْهِ يَعْرُجُوْنَ ۝١٤ لَقَالُوْٓا اِنَّمَا سُكِّرَتْ
اَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُوْرُوْنَ ۝١٥ وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَآءِ
بُرُوْجًا وَّزَيَّنّٰهَا لِلنّٰظِرِيْنَ ۝١٦ وَحَفِظْنٰهَا مِنْ كُلِّ شَيْطٰنٍ
رَّجِيْمٍ ۝١٧ اِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاَتْبَعَهٗ شِهَابٌ مُّبِيْنٌ ۝١٨

ڪافر گهڻو ئي (هيءَ) خواهش ڪندا ته جيڪر مسلمان هجون ها! (٢). (اي پيغمبر!) کين ڇڏي ڏي ته (دنيا ۾) کائين ۽ (لذتن ۾) مزا ماڻي وٺن ۽ کين اميد غافل ڪري ڇڏي پوءِ سگهوئي ڄاڻندا (٣). ۽ ڪنهن ڳوٺ کي ويران نه ڪيوسون پر (سندن بڇڙن ڪمن جي ڪري) اُن لاءِ مقرر حڪم ڪيل هو (۴). ڪائي قوم پنهنجي مقرر مدت کان نڪي اڳرائي ڪندي ۽ نڪي پوئتي رهي سگهندي (٥). ۽ (ڪافرن) چيو ته اي جنهن تي قرآن لاٿو ويو آهي! بيشڪ تون پڪ چريو آهين (٦). جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته اسان وٽ ملائڪ ڇو نه آڻيندو آهين؟ (٧). (اي پيغمبر!) کين چؤ ته ملائڪ پڪي رٿ کان سواءِ نازل نه ڪندا آهيون ۽ (جيڪڏهن نازل ڪريون ۽ نه مڃين ته) اُنهيءَ مهل اُنهن کي مهلت نه ڏني ويندي (٨). اسان ئي نصيحت (يعني قرآن) نازل ڪيو ۽ اسين ئي سندس ضرور حفاظت ڪندڙ آهيون (٩). ۽ بيشڪ توکان اڳي پهرين ٽولين ۾ پيغمبر موڪلياسون (١٠). ۽ ڪو پيغمبر وٽن نه ايندو هو جو اُنهيءَ سان ٺٺولين ڪرڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه ڪندا هئا (١١). ۽ اهڙي طرح ڏوهارين جي دلين ۾ (اهڙو خيال) وجهندا آهيون (١٢). جو اُن کي نه مڃيندا ۽ بيشڪ اڳين جي ريت هلي ايندي آهي (١٣). ۽ جيڪڏهن آسمان مان ڪو دروازو مٿن کوليون ها پوءِ اُن ۾ سدائين مٿي چڙهندا رهن ها (١۴). تڏهن به ضرور چون ها ته رڳو اسان جون اکيون منڊيون ويون آهن بلڪ اسين جادو ڪيل قوم آهيون (١٥). ۽ بيشڪ آسمان ۾ برج بڻاياسون ۽ اُن کي ڏسندڙن لاءِ سينگاريوسون (١٦). ۽ اُن کي هر ڪنهن تڙيل شيطان کان بچايوسون (١٧). پر جيڪو چوريءَ ڪن ڏئي تنهن جي ڪڍ چٽو اُلانبو پوندو آهي (١٨).

وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ وَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُوْنٍ ﴿۱۹﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيْهَا مَعَايِشَ وَمَنْ
لَّسْتُمْ لَهٗ بِرٰزِقِيْنَ ﴿۲۰﴾ وَاِنْ مِّنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَآئِنُهٗ ۫ وَمَا
نُنَزِّلُهٗٓ اِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُوْمٍ ﴿۲۱﴾ وَاَرْسَلْنَا الرِّيٰحَ لَوَاقِحَ فَاَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَسْقَيْنٰكُمُوْهُ ۚ وَمَآ اَنْتُمْ لَهٗ بِخٰزِنِيْنَ ﴿۲۲﴾ وَ
اِنَّا لَنَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَنَحْنُ الْوٰرِثُوْنَ ﴿۲۳﴾ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُسْتَقْدِمِيْنَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَاْخِرِيْنَ ﴿۲۴﴾ وَاِنَّ
رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ ۭ اِنَّهٗ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿۲۵﴾ ع وَلَقَدْ خَلَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿۲۶﴾ ج وَالْجَآنَّ
خَلَقْنٰهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُوْمِ ﴿۲۷﴾ وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿۲۸﴾
فَاِذَا سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ ﴿۲۹﴾
فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ﴿۳۰﴾ لا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ۭ اَبٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ مَعَ
السّٰجِدِيْنَ ﴿۳۱﴾ قَالَ يٰٓاِبْلِيْسُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السّٰجِدِيْنَ ﴿۳۲﴾ قَالَ
لَمْ اَكُنْ لِّاَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهٗ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿۳۳﴾

۽ زمين کي پکيڙيوسون ۽ منجهس جبل کوڙياسون ۽ منجهس هر شيءِ اندازي سان ڄمائي سون (١٩). ۽ منجهس اوهان لاءِ ۽ اُنهن لاءِ (قِسمر قِسمر جي) روزي (پيدا) ڪئي سون جن کي (اوهين) روزي ڏيندڙ نہ آهيو (٢٠). اهڙي ڪا شيءِ آهي ئي ڪانہ جنهن جا خزانا اسان وٽ نہ هجن اُنهن شين کي (اسين) مقرر اندازي کان سواءِ نہ لاهيندا آهيون (٢١). ۽ ڪڪرن ڪڻندڙ وائن کي موڪليندا آهيون پوءِ آسمان مان پاڻي وسائيندا آهيون پوءِ اُهو اوهان کي پياريندا آهيون، ۽ اُهو اوهين (تلاون ۾) گڏ ڪرڻ وارا نہ آهيو (٢٢). ۽ اسين ئي جياريندا آهيون ۽ ماريندا آهيون ۽ اسين (سڀ ڪنهن جا) وارث آهيون (٢٣). ۽ بيشڪ اوهان کان اڳ وارا بہ ڄاڻندا آهيون ۽ بيشڪ (اوهان کان) پوءِ ايندڙ (بہ) ڄاڻندا آهيون (٢۴). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار کين اٿاريندو۔ بيشڪ اُهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٢٥). ۽ بيشڪ اسان آدم کي ٻُوهيل گنديءَ وجندڙ مٽيءَ مان بڻايو (٢٦). ۽ ان (آدمر) کان اڳ جنن جي جَيِيءَ واري باھ مان بڻايوسون (٢٧). ۽ جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو تہ آءٌ آدم کي ٻُوهيل سڙيل وجندڙ مٽيءَ مان بڻائيندڙ آهيان (٢٨). پوءِ جڏهن کيس بڻائي برابر ڪريان ۽ منجهس پنهنجي روح مان ڦوڪيان تڏهن کيس سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پئجو (٢٩). پوءِ اُنهن مڙني ملائڪن گڏجي سجدو ڪيو (٣٠). سواءِ ابليس جي۔ جنهن سجدي ڪندڙن سان گڏ هجڻ کان انڪار ڪيو (٣١). (الله) چيو تہ اي ابليس! توکي ڇا ٿيو جو سجدي ڪرڻ وارن مان نہ ٿئين؟ (٣٢). (هن) چيو تہ مون کي نہ جڳائيندو آهي تہ آءٌ اهڙي ماڻهوءَ کي سجدو ڪريان جنهن کي ٻُوهيل گنديءَ وجندڙ مٽيءَ مان بڻايو اٿيئي (٣٣).

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيْمٌ ۳۴ لا وَّإِنَّ عَلَيْكَ
اللَّعْنَةَ إِلٰى يَوْمِ الدِّيْنِ ۳۵ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِيْٓ إِلٰى يَوْمِ
يُبْعَثُوْنَ ۳۶ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ۳۷ لا إِلٰى يَوْمِ الْوَقْتِ
الْمَعْلُوْمِ ۳۸ قَالَ رَبِّ بِمَآ أَغْوَيْتَنِيْ لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِيْنَ ۳۹ لا إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ
الْمُخْلَصِيْنَ ۴۰ قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيْمٌ ۴۱ إِنَّ
عِبَادِيْ لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ
مِنَ الْغٰوِيْنَ ۴۲ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِيْنَ ۴۳ لا
لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ ط لِكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُوْمٌ ۴۴ ع
إِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ۴۵ ط اُدْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ
اٰمِنِيْنَ ۴۶ وَنَزَعْنَا مَا فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلٰى
سُرُرٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ ۴۷ لَا يَمَسُّهُمْ فِيْهَا نَصَبٌ وَّمَا هُمْ مِّنْهَا
بِمُخْرَجِيْنَ ۴۸ نَبِّئْ عِبَادِيْٓ أَنِّيْٓ أَنَا الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۴۹ لا وَأَنَّ
عَذَابِيْ هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيْمُ ۵۰ وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرٰهِيْمَ ۵۱ م
إِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ط قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُوْنَ ۵۲

(الله) فرمايو تہ اُن (بهشت) مان نڪر ڇو تہ تون تڙيل آهين (٣۴). ۽ توتي قيامت تائين لعنت آهي (٣۵). (ابليس) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي قيامت جي ڏينهن تائين مهلت ڏي (٣٦). (الله) فرمايو تہ بيشڪ تون مهلت ڏنلن مان آهين (٣٧). تهرايل وقت واري ڏينهن تائين (٣٨). (ابليس) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! تو جو مون کي گمراهہ ڪيو آهي تنهن ڪري آءٌ اُنهن لاءِ زمين ۾ (گناهن کي) ضرور سينگاريندس ۽ ضرور سڀني کي گمراهہ ڪندس (٣٩). سواءِ اُنهن تنهنجن ٻانهن جي جي سچا آهن (۴٠). (الله) فرمايو تہ هيءَ واٽ مون تائين سڌي آهي (۴١). گمراهن مان جنهن تنهنجي تابعداري ڪئي تنهن کان سواءِ (ٻين) منهنجن ٻانهن تي تنهنجو ڪو وس نہ آهي (۴٢). ۽ اُنهن مڙني گمراهن جي انجام واري جاءِ دوزخ آهي (۴٣). اُن کي ست دروازا آهن. هر ڪنهن دروازي لاءِ اُنهن مان ورهايل ڀاڱو آهي (۴۴). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ چشمن ۾ هوندا (۴۵). (ڪين چئبو تہ) اُنهن ۾ بي فڪرا ٿي سلامتي سان گهڙو (۴٦). ۽ سندن سينن ۾ جيڪي ڪينو هوندو سو اُنهن مان ڪيندا سين (هڪ ٻئي جا) ڀائر ٿي آمهون سامهون تختن تي ويٺا هوندا (۴٧). اُتي ڪين نڪو ٿڪ پهچندو ۽ نہ ڪي اُتان ڪڍيا ويندا (۴٨). (اي پيغمبر!) منهنجن ٻانهن کي خبر ڏي تہ آءٌ بخشڻهار مهربان آهيان (۴٩). ۽ منهنجو عذاب ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۵٠). ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن کي ابراهيم جي مهمانن جي خبر ڏي. (۵١). جنهن مهل وٽس پهتا (تنهن مهل) چيائون سلام. (ابراهيم) چيو تہ اسين اوهان کان ڊڄندڙ آهيون (۵٢).

قَالُوْا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ ﴿٥٣﴾ قَالَ اَبَشَّرْتُمُوْنِيْ
عَلٰٓى اَنْ مَّسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُوْنَ ﴿٥٤﴾ قَالُوْا بَشَّرْنٰكَ
بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِّنَ الْقٰنِطِيْنَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَنْ يَّقْنَطُ مِنْ
رَّحْمَةِ رَبِّهٖٓ اِلَّا الضَّآلُّوْنَ ﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا
الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٥٧﴾ قَالُوْٓا اِنَّآ اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ﴿٥٨﴾ ۙ اِلَّآ اٰلَ
لُوْطٍ ؕ اِنَّا لَمُنَجُّوْهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٥٩﴾ ۙ اِلَّا امْرَاَتَهٗ قَدَّرْنَآ ۙ اِنَّهَا لَمِنَ
الْغٰبِرِيْنَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَآءَ اٰلَ لُوْطِ ِۨ الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٦١﴾ ۙ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ
مُّنْكَرُوْنَ ﴿٦٢﴾ قَالُوْا بَلْ جِئْنٰكَ بِمَا كَانُوْا فِيْهِ يَمْتَرُوْنَ ﴿٦٣﴾ وَ
اَتَيْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿٦٤﴾ فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ
الَّيْلِ وَاتَّبِعْ اَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ وَّامْضُوْا
حَيْثُ تُؤْمَرُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيْنَآ اِلَيْهِ ذٰلِكَ الْاَمْرَ اَنَّ دَابِرَ هٰٓؤُلَآءِ
مَقْطُوْعٌ مُّصْبِحِيْنَ ﴿٦٦﴾ وَجَآءَ اَهْلُ الْمَدِيْنَةِ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿٦٧﴾
قَالَ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ ضَيْفِيْ فَلَا تَفْضَحُوْنِ ﴿٦٨﴾ ۙ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا
تُخْزُوْنِ ﴿٦٩﴾ قَالُوْٓا اَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٧٠﴾ قَالَ هٰٓؤُلَآءِ بَنٰتِيْٓ
اِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ﴿٧١﴾ ؕ لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفِيْ سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿٧٢﴾

چيائون تہ نہ ڊڄ! اسين توکي علم واري پٽ جي مبارڪ ڏيون ٿا (٥٣). (ابراهيم) چيو تہ مون کي هن هوندي بہ مبارڪ ڏيو ٿا ڇا جو مون کي ٻڍاپ پهتي آهي پوءِ ڪهڙي طرح مبارڪ ڏيو ٿا؟ (٥۴). چيائون تہ توکي جائي مبارڪ ڏيون ٿا تنهن ڪري نااُميدن مان نہ ٿي (٥٥). (ابراهيم) چيو تہ پنهنجي پالڻهار جي رحمت کان گمراهن کان سواءِ (ٻيو) ڪير نا اُميد ٿيندو؟ (٥٦). (وري) ابراهيم چيو تہ اي موڪليل (ملائڪؤ) اوهان جو ڪهڙو ڪم آهي (٥٧). چيائون تہ اسين ڏوهارين جي قوم ڏانهن موڪليل آهيون (٥٨). لوط جي گهراڻي وارن کان سواءِ. جن مڙني کي اسين ضرور بچائيندڙ آهيون (٥٩). سواءِ سندس زال جي جنهن لاءِ طئي ڪيوسون تہ اُها رهيلن مان آهي (٦٠). پوءِ جنهن مهل موڪليل (ملائڪ) لوط جي گهراڻي وارن ڏانهن آيا (٦١). (تنهن مهل لوط) چيو تہ اوهين اوپري قوم آهيو (٦٢). چيائون تہ (نہ) بلڪ تو وٽ اُهو (عذاب) وٺي آيا آهيون جنهن ۾ (ڪافر) شڪ ڪندا هئا (٦٣). ۽ تو وٽ سچ سان آيا آهيون ۽ بيشڪ اسين ضرور سچا آهيون (٦۴). پوءِ پنهنجي ڪٽنب سميت راتو واهہ نڪر ۽ (تون) سندن پويان هل ۽ اوهان مان ڪو هڪڙو (بہ) پوئتي نہ واجهائي ۽ جتي حڪم ڪيو ويو اُتوَ اُتي وڃو (٦٥). ۽ لوط ڏانهن هن حڪم جو وحي ڪيوسون تہ اُنهن جي پاڙ صبح ٿيندي ئي پٽي ويندي (٦٦). ۽ شهر وارا خوشيون ڪندا آيا (٦٧). (لوط) چيو تہ هي منهنجا مهمان آهن پوءِ مون کي لڄي نہ ڪريو (٦٨). ۽ الله کان ڊڄو ۽ خوار نہ ڪريو (٦٩). چيائون تہ توکي ڏيهہ جهان وارن (جي مهماني) کان نہ جهليو هيوسون ڇا؟ (٧٠). (لوط) چيو تہ جيڪڏهن اوهين (منهنجو چيو) ڪندڙ ٿيندؤ تہ هي منهنجون ڌيئر حاضر آهن (٧١). (اي پيغمبر!) تنهنجي حياتي جو قسم آهي تہ اِهي (ڪافر) پنهنجي گمراهي ۾ حيران آهن (٧٢).

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَ
أَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ ﴿٧٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾ فَانْتَقَمْنَا
مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَآتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾
وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ﴿٨٢﴾
فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَّا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ
الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ
سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾ لَا تَمُدَّنَّ
عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ
عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَقُلْ إِنِّي أَنَا
النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

پوءِ سج اُڀرڻ مهل ڪڙڪي ورتن (٧٣). ۽ اُن شهر جو مٿيون پاسو اُن جي هيٺ ڪيوسون ۽ مٿن پڪل مٽيءَ جا ڳوڙها وساياسون (٧٤). بيشڪ اُن ۾ عبرت وٺندڙن لاءِ نشانيون آهن (٧٥). ۽ اهو ڳوٺ هميشه (جي اَچ وڃ) واري واٽ تي هو (٧٦). بيشڪ اُن ۾ مؤمنن لاءِ نشانيون آهن (٧٧). ۽ ايڪه (شهر) وارا ظالم هئا (٧٨). پوءِ کائنئن بدلو ورتوسون۔ ۽ (لوطين ۽ ايڪه وارن جا) ٻئي ڳوٺ پڌري رستي تي هئا (٧٩). ۽ بيشڪ حِجر وارن پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (٨٠). ۽ کين پنهنجيون نشانيون ڏنيون سون پوءِ اُنهن کان منهن موڙيندڙ ٿيا (٨١). ۽ بي فڪرا ٿي جبلن مان ٽُڪي گهر ٺاهيندا هئا (٨٢). پوءِ کين صبح ٿيندي ئي ڪڙڪي (اچي) ورتو (٨٣). پوءِ جيڪو ڪمايائون سو کائنئن ڪجھ به ٽاري نه سگهيو (٨٤). ۽ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي منجهن آهي سو رَبَّ ڪان سواءِ نه بڻايو اٿئون۔ ۽ قيامت ضرور اَچڻي آهي پوءِ (سندن بي ادبين کان) سهڻي طرح درگذر ڪر (٨٥). بيشڪ تنهنجو پالڻهار وڏو خلقيندڙ (۽) گهڻو ڄاڻندڙ آهي (٨٦). ۽ بيشڪ توکي ٻٽيون ست آيتون (يعني سورة فاتحہ) ۽ وڏو قرآن ڏنوسون (٨٧). اُنهن کي هر جنس جي سامان مان جيڪي شيون ڏنيون سون تن ڏانهن تون پنهنجون اکيون کڻي نه نهار ۽ نکي مٿن ڏک ڪر ۽ مؤمنن لاءِ پنهنجو پاسو (شفقت مان) جهڪو ڪر (٨٨). ۽ چؤ ته بيشڪ آءٌ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٨٩). جهڙي طرح اُنهن ورهاست ڪندڙن تي (عذاب) نازل ڪيوسون (٩٠).

الَّذِيْنَ جَعَلُوا الْقُرْاٰنَ عِضِيْنَ ﴿۹۱﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسْـَٔلَنَّهُمْ
اَجْمَعِيْنَ ﴿۹۲﴾ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۹۳﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَ
اَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۹۴﴾ اِنَّا كَفَيْنٰكَ الْمُسْتَهْزِءِيْنَ ﴿۹۵﴾ الَّذِيْنَ
يَجْعَلُوْنَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿۹۶﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ
اَنَّكَ يَضِيْقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُوْلُوْنَ ﴿۹۷﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ
مِّنَ السّٰجِدِيْنَ ﴿۹۸﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَاْتِيَكَ الْيَقِيْنُ ﴿۹۹﴾ ع

سُوْرَةُ النَّحْلِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَتٰۤى اَمْرُ اللّٰهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوْهُ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يُشْرِكُوْنَ ﴿۱﴾ يُنَزِّلُ الْمَلٰٓئِكَةَ بِالرُّوْحِ مِنْ اَمْرِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ
مِنْ عِبَادِهٖۤ اَنْ اَنْذِرُوْۤا اَنَّهٗ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنَا فَاتَّقُوْنِ ﴿۲﴾ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ؕ تَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۳﴾ خَلَقَ
الْاِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ﴿۴﴾ وَالْاَنْعَامَ
خَلَقَهَا ۚ لَكُمْ فِيْهَا دِفْءٌ وَّمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ﴿۵﴾
وَلَكُمْ فِيْهَا جَمَالٌ حِيْنَ تُرِيْحُوْنَ وَحِيْنَ تَسْرَحُوْنَ ﴿۶﴾ ص

جن قرآن کي ٽڪرا ٽڪرا ڪيو (٩١). (تهڙي طرح) تنهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته اُنهن مڙني کان ضرور پڇنداسون (٩٢). جيڪي ڪندا آهن تنهن بابت (٩٣). پوءِ جيڪي توکي حڪم ڪجي ٿو سو کولي ٻڌاءِ ۽ مشرڪن کان منهن موڙ (٩۴). اسان تنهنجي طرفان اُنهن ٺٺولين ڪندڙن جي پورائي ڪئي (٩٥). جي الله سان ٻيو معبود مقرر ڪندا آهن پوءِ سگھوئي ڄاڻندا (٩٦). ۽ بيشڪ ڄاڻندا آهيون ته جيڪي چوندا آهن تنهن سببان تنهنجو سينو تنگ ٿيندو آهي (٩٧). پوءِ تون پاڪائي سان پنهنجي پالڻهار جي ساراه ڪر ۽ سجدي ڪندڙن مان هج (٩٨). ۽ (ايستائين) پنهنجي پالڻهار جي عبادت (پيو) ڪر جيستائين توکي موت پهچي (٩٩).

سورة نحل مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ اٺاويهه
آيتون ۽ سورهن رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اللّٰه جو حڪم پهتو تنهن ڪري اُن جي تڪڙ نه ڪريو، اللّٰه پاڪ آهي ۽ اُنهيءَ شيءِ کان مٿاهون آهي جيڪا ساڻس شريڪ مقرر ڪندا آهن (١). پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گھرندو آهي تنهن تي پنهنجي ارادي سان ملائڪن کي وحي سان هن لاءِ نازل ڪندو آهي ته (ماڻهن کي) ڊيڄاريو (ته الله ٿو فرمائي) ته مون کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نه آهي تنهن ڪري مون کان ڊڄو (٢). آسمانن ۽ زمين کي رٿ سان بڻايائين۔ جيڪا شيءِ ساڻس شريڪ ڪندا آهن تنهن کان (اُهو) مٿاهون آهي (٣). آدميءَ کي نطفي مان خلقيائين پوءِ اوچتو ئي اُهو پڌرو جهڳڙالو ٿي پيو (۴). ۽ اوهان لاءِ ڍور خلقيائين اُنهن مان گرم پوشاڪون ۽ (ٻيا) فائدا آهن ۽ منجهانئن ڪي کائيندا آهيو (٥). جنهن مهل (اُهي ڍور) واڙيندا آهيو ۽ جنهن مهل چيڙيندا آهيو (تنهن مهل) اوهان لاءِ سونهن آهي (٦).

وَتَحْمِلُ اَثْقَالَكُمْ اِلٰى بَلَدٍ لَّمْ تَكُوْنُوْا بٰلِغِيْهِ اِلَّا بِشِقِّ
الْاَنْفُسِ ؕ اِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۙ﴿۷﴾ وَّالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ
وَالْحَمِيْرَ لِتَرْكَبُوْهَا وَزِيْنَةً ؕ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۸﴾
وَعَلَى اللّٰهِ قَصْدُ السَّبِيْلِ وَمِنْهَا جَآئِرٌ ؕ وَلَوْ شَآءَ لَهَدٰىكُمْ
اَجْمَعِيْنَ ﴿۹﴾ ع هُوَ الَّذِیْۤ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً لَّكُمْ مِّنْهُ
شَرَابٌ وَّمِنْهُ شَجَرٌ فِيْهِ تُسِيْمُوْنَ ﴿۱۰﴾ يُنْۢبِتُ لَكُمْ بِهِ
الزَّرْعَ وَالزَّيْتُوْنَ وَالنَّخِيْلَ وَالْاَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ
الثَّمَرٰتِ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۱۱﴾ وَسَخَّرَ
لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۙ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ؕ وَالنُّجُوْمُ
مُسَخَّرٰتٌۢ بِاَمْرِهٖ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ۙ﴿۱۲﴾
وَمَا ذَرَاَ لَكُمْ فِی الْاَرْضِ مُخْتَلِفًا اَلْوَانُهٗ ؕ اِنَّ فِیْ
ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّذَّكَّرُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَهُوَ الَّذِیْ
سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَاْكُلُوْا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَّتَسْتَخْرِجُوْا
مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُوْنَهَا ۚ وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاخِرَ
فِيْهِ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۴﴾

۽ جنهن شهر ڏانهن اوهين پنهنجي جيئن کي جوکي ۾ وجهڻ کان سواءِ
پهچي نہ سگهندا آهيو تنهن ڏانهن اوهان جو بار کڻندا آهن. ڇو تہ اوهان
جو پالڻهار وڏو ٻاجهارو مهربان آهي (٧). ۽ گهوڙا ۽ خچر ۽ گڏه هن لاءِ
(خلقيائين) تہ اُنهن تي اوهين چڙهو ۽ (اُنهن کي) زينت ڄاڻو. ۽ جيڪي
شيون (اوهين) نہ ڄاڻندا آهيو سي (بہ) پيدا ڪندو آهي (٨). ۽ الله تي سڌو
رستو (ڏسڻ) آهي ۽ اُنهن مان ڪي (رستا) ڏنگا آهن. ۽ جيڪڏهن
(الله) گهري ها تہ اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها (٩). اُهو (الله)
آهي جنهن آسمان مان اوهان لاءِ پاڻي وسايو منجهانئس ڪجھ پيئڻ جو آهي
۽ منجهانئس جهنگ (پيدا ٿيندو) آهي جنهن ۾ مال چاريندا آهيو (١٠). اُن
سان پوک ۽ زيتون ۽ ڪجيون ۽ انگور ۽ هر جنس جا ميوا اوهان لاءِ
ڄمائيندو آهي. بيشڪ اُن ۾ سوچيندڙ قوم لاءِ ضرور نشاني آهي (١١). ۽
اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ تابع ڪيائين. ۽ تارا سندس حڪم
سان تابع ڪيل آهن بيشڪ اُن ۾ سمجهدار قوم لاءِ ضرور نشانيون
آهن (١٢). ۽ قسمين قسمين رنگن جون (شيون ۽ جانور) جيڪي زمين ۾
پيدا ڪيائين سي بہ اوهان لاءِ آهن. بيشڪ ان ۾ نصيحت وٺندڙ قوم لاءِ
ضرور نشاني آهي (١٣). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن درياءَ کي هن لاءِ تابع
ڪيو تہ اوهين منجهانئس تازو گوشت (يعني مڇي) کائو ۽ منجهانئس اُهي
زيور (يعني موتي) ڪڍو جيڪي اوهين پائيندا آهيو ۽ منجهس ترندڙ ٻيڙيون
ڏسندو آهين ۽ اِنهي لاءِ تہ اوهين سندس رزق ڳوليو ۽ تہ مانَ اوهين شڪرانو
ڪريو (١۴).

وَاَلْقٰى فِی الْاَرْضِ رَوَاسِیَ اَنْ تَمِیْدَ بِكُمْ وَ اَنْهٰرًا وَّسُبُلًا
لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۱۵﴾ وَعَلٰمٰتٍ ؕ وَ بِالنَّجْمِ هُمْ یَهْتَدُوْنَ ﴿۱۶﴾ اَفَمَنْ
یَّخْلُقُ كَمَنْ لَّا یَخْلُقُ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۱۷﴾ وَ اِنْ تَعُدُّوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ
لَا تُحْصُوْهَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَغَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۱۸﴾ وَ اللّٰهُ یَعْلَمُ مَا تُسِرُّوْنَ وَ
مَا تُعْلِنُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَ الَّذِیْنَ یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَا یَخْلُقُوْنَ
شَیْـًٔا وَّ هُمْ یُخْلَقُوْنَ ﴿۲۰﴾ ؕ اَمْوَاتٌ غَیْرُ اَحْیَآءٍ ۚ وَ مَا یَشْعُرُوْنَ ۙ
اَیَّانَ یُبْعَثُوْنَ ﴿۲۱﴾ ع اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَالَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ قُلُوْبُهُمْ مُّنْكِرَةٌ وَّ هُمْ مُّسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۲۲﴾ لَا جَرَمَ اَنَّ
اللّٰهَ یَعْلَمُ مَا یُسِرُّوْنَ وَ مَا یُعْلِنُوْنَ ؕ اِنَّهٗ لَا یُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِیْنَ ﴿۲۳﴾
وَ اِذَا قِیْلَ لَهُمْ مَّا ذَاۤ اَنْزَلَ رَبُّكُمْ ۙ قَالُوْۤا اَسَاطِیْرُ
الْاَوَّلِیْنَ ﴿۲۴﴾ لِیَحْمِلُوْۤا اَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً یَّوْمَ الْقِیٰمَةِ ۙ
وَ مِنْ اَوْزَارِ الَّذِیْنَ یُضِلُّوْنَهُمْ بِغَیْرِ عِلْمٍ ؕ اَلَا سَآءَ مَا
یَزِرُوْنَ ﴿۲۵﴾ ع قَدْ مَكَرَ الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتَى
اللّٰهُ بُنْیَانَهُمْ مِّنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَیْهِمُ السَّقْفُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَ اَتٰىهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَیْثُ لَا یَشْعُرُوْنَ ﴿۲۶﴾

۽ زمين ۾ مضبوط جبل کوڙيائين تہ متان اُها اوهان کي ڏوڏو ڏئي ۽ نديـون (وهـايائين) ۽ رستـا بڻايائين تہ مانَ اوهـين سڌو رستو لهو (١٥). ۽ (ٻـيا بہ گهڻا) نـشان۔ ۽ تارن سـان اُهـي (ماڻهو) سـڌو رسـتـو لهندا آهن (١٦). جيڪو پيدا ڪري سو اُنهي جهڙو آهي ڇا جو (ڪجھ بہ) پيدا نہ ڪري؟ پوءِ ڇو نہ نصيحت وٺندا آهيو؟ (١٧). جيڪڏهن اوهين الله جي نعمتن کي ڳڻيو تہ اُنهن کي (ڪڏهن بہ) ڳڻي نہ سگهندؤ۔ ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٨). ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندو آهي (١٩). ۽ جن کي الله کان سواءِ سڏيندا آهن سي ڪا شيءِ خلقي نہ سگهندا آهن ۽ اُهي (پاڻ) خلقيا ويا آهن (٢٠). مردا بي جان آهن، ۽ نہ ڄاڻندا آهن تہ ڪڏهن اٿاريا ويندا (٢١). اوهان جو معبود هڪڙو خدا آهي، پوءِ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن تن جون دليون مڃڻ واريون نہ آهن ۽ اُهي وڏائي ڪندڙ آهن (٢٢). (ڪافر) جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي (هو) پڌرو ڪندا آهن سو بلاشڪ الله ڄاڻندو آهي۔ بيشڪ اُهو وڏائي ڪندڙن کي پسند نہ ڪندو آهي (٢٣). ۽ جڏهن اُنهن کي چئبو آهي تہ اوهان جي پالڻهـار ڇا نازل ڪيو آهي؟ (تڏهن) چوندا آهن تہ اڳين جـون آکاڻيون (٢۴). (اِهو سندن چوڻ) هن لاءِ آهي جو قيامت جي ڏينهن پنهنجا پورا بار کڻندا ۽ جن کي بنا علم جي گمراھ ڪندا آهن تن جا (بہ) ڪجھ بار کڻندا۔ خبردار! جيڪو (بہ) بار کڻندا سو بڇڙو آهي (٢٥). جيڪي کانئن اڳ هئا تن بيشڪ فريب ڪيو پوءِ الله جي حڪم سندن اڏاوتن کي بنيادن کان پٽيو پوءِ انهن تي مٿانئن ڇت اچي ڪري ۽ کين عذاب اُتان پهتو جتان ڄاتائون ئي نہ ٿي (٢٦).

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُخْزِيْهِمْ وَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ
كُنْتُمْ تُشَآقُّوْنَ فِيْهِمْ ؕ قَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ اِنَّ الْخِزْيَ
الْيَوْمَ وَالسُّوْٓءَ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ۙ﴿۲۷﴾ الَّذِيْنَ تَتَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ
ظَالِمِيْٓ اَنْفُسِهِمْ ۪ فَاَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوْٓءٍ ؕ بَلٰٓى اِنَّ
اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۸﴾ فَادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿۲۹﴾ وَقِيْلَ لِلَّذِيْنَ
اتَّقَوْا مَاذَآ اَنْزَلَ رَبُّكُمْ ؕ قَالُوْا خَيْرًا ؕ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ
هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ؕ وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ ؕ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِيْنَ ۙ﴿۳۰﴾
جَنّٰتُ عَدْنٍ يَّدْخُلُوْنَهَا تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ لَهُمْ فِيْهَا
مَا يَشَآءُوْنَ ؕ كَذٰلِكَ يَجْزِي اللّٰهُ الْمُتَّقِيْنَ ۙ﴿۳۱﴾ الَّذِيْنَ تَتَوَفّٰىهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ طَيِّبِيْنَ ۙ يَقُوْلُوْنَ سَلٰمٌ عَلَيْكُمُ ۙ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۲﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ
يَاْتِيَ اَمْرُ رَبِّكَ ؕ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ وَمَا ظَلَمَهُمُ
اللّٰهُ وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۳۳﴾ فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ
مَا عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۳۴﴾ ع

وري قيامت جي ڏينهن کين خوار ڪندو ۽ چوندو ته (اوهان جا) مون سان
ٺهرايل شريڪ جن جي بابت اوهين تڪرار ڪندا هيؤ سي ڪٿي آهن؟
جن کي علم ڏنو ويو سي چوندا ته اَڄ اُنهن ڪافرن تي خواري ۽ بڇڙائي
آهي (٢٧). جن جو ملائڪ اهڙي حالت ۾ ساه ڪڍندا آهن جو پاڻ تي
ظالم هئا، اُهي صلح پيش ڪندا (۽ چوندا ته) اسان ڪا بڇڙائي نه ڪئي
هئي- (ملائڪ چوندا ته) هائو! جيڪي اوهين ڪندا رهيؤ سو الله ڄاڻندڙ
آهي (٢٨). پوءِ دوزخ جي دروازن مان گهڙو منجهس سدائين رهندڙ هجو-
پوءِ وڏائي ڪندڙن جي جاءِ بڇڙي آهي (٢٩). ۽ پرهيزگارن کي چيو ويو ته
اوهان جي پالڻهار ڇا نازل ڪيو آهي؟ چوندا ته چڱائي- جن هن دنيا ۾
چڱائي ڪئي تن لاءِ چڱائي آهي- ۽ آخرت جو گهر ضرور ڀلو آهي- ۽
پرهيزگارن جو گهر ضرور ڀلو آهي (٣٠). جو هميشه جي رهڻ وارا باغ آهن
اُن ۾ گهڙندا اُنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن جيڪي گهرندا سو اُنهن
لاءِ منجهن آهي- اهڙي طرح الله پرهيزگارن کي بدلو ڏيندو (٣١). (اِهي اُهي
آهن) جن کي ملائڪ پاڪ حالت ۾ ماريندا آهن (ملائڪ) چوندا آهن
السلام عليڪم. جيڪي (عمل) ڪندا هيؤ تنهن سببان بهشت ۾
گهڙو (٣٢). ڪافر (موت جي) ملائڪن جي پاڻ وٽ اچڻ يا تنهنجي
پالڻهار (جي عذاب) جي حڪم اچڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪو انتظار نه
ڪندا آهن- جيڪي ڪائن اڳ هئا تن به اهڙي طرح ڪيو هو- ۽ الله مٿن
ظلم نه ڪيو پر اُهي پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (٣٣). پوءِ کين سندن
ڪرتوتن جي بڇڙائي پهتي ۽ جنهن لاءِ ٺٺوليون ڪندا هئا سا کين ويڙهي
ويئي (٣٤).

وَقَالَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا لَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُوْنِهٖ
مِنْ شَیْءٍ نَّحْنُ وَلَآ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ شَیْءٍ ؕ
كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ اِلَّا
الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِیْ كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوْتَ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللّٰهُ
وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلٰلَةُ ؕ فَسِيْرُوْا فِی الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٣٦﴾ اِنْ تَحْرِصْ عَلٰى هُدٰىهُمْ
فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِیْ مَنْ يُّضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٣٧﴾ وَ
اَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ ۙ لَا يَبْعَثُ اللّٰهُ مَنْ يَّمُوْتُ ؕ
بَلٰى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٨﴾ ۙ
لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِیْ يَخْتَلِفُوْنَ فِيْهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا
اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰذِبِيْنَ ﴿٣٩﴾ اِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَیْءٍ اِذَآ اَرَدْنٰهُ اَنْ نَّقُوْلَ
لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٤٠﴾ ع وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا فِی اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا
ظُلِمُوْا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِی الدُّنْيَا حَسَنَةً ؕ وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ
كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤١﴾ ۙ الَّذِيْنَ صَبَرُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿٤٢﴾

۽ مشرڪ چوندا آهن ته جيڪڏهن الله گهري ها ته اُن ڪانسواءِ ڪا شيءِ نڪي اسين پوڄيون ها ۽ نڪي اسان جا ابا ڏاڏا (پوڄين ها) ۽ نڪي اُن جي حڪم ڪان سواءِ ڪا شيءِ حرام ڪريون ها. اهڙي طرح جيڪي ڪانئن اڳ هئا تن به ڪيو هو، پوءِ پيغمبرن تي پڌري (پيغام) پهچائڻ ڪان سواءِ (ٻيو ڪجھ لازم) نه آهي (٣۵). ۽ بيشڪ هر قوم ۾ (هڪ) پيغمبر موڪليو سون ته الله جي عبادت ڪريو ۽ بتن (جي پوڄا) ڪان پري ٿيو، پوءِ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جن کي الله هدايت ڪئي ۽ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جن تي گمراهي ثابت ٿي. پوءِ ملڪن ۾ گهمو وري ڏسو ته ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي (٣٦). (اي پيغمبر!) جيڪڏهن هنن کي هدايت ڪرڻ لاءِ حرص ڪندين (ته منجهانئن ڪوبه فائدو نه آهي) ڇو ته الله جنهن کي گمراهه ڪندو آهي تنهن کي هدايت نه ڪندو آهي ۽ اُنهن جو ڪوبه مددگار نه آهي (٣٧). ۽ الله جو پڪيءَ طرح قسم ڪنيائون ته جيڪو مرندو تنهن کي الله (وري) نه جياريندو. هائو! وري (جياريندو) اُن (ڳالھ) تي وعدو پڪ ٿي چڪو آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٣٨). هن لاءِ (وري جياريندو) ته جنهن بابت تڪرار ڪندا آهن سو اُنهن کي (الله) پڌرو ڪري ٻڌائي ۽ ته ڪافر ڄاڻن ته اُهي (پاڻ) ڪوڙا هئا (٣٩). ڪنهن به شيءِ لاءِ اسان جو چوڻ بس هي آهي ته جڏهن اسين اُن کي پيدا ڪرڻ گهرندا آهيون تڏهن ان کي چوندا آهيون ته ٿيءُ ته ٿي پوندي آهي (۴٠). ۽ جن پاڻ تي ظلم ٿيڻ ڪان پوءِ الله (جي واٽ) ۾ وطن ڇڏيو تن کي ضرور دنيا ۾ چڱي جاءِ ڏيندا آهيون. ۽ ضرور آخرت جو اَجر تمام وڏو آهي. ڪاش جو ڄاڻن ها (۴١). (اُهي نعمتون اُنهن کي آهن) جن صبر ڪيو ۽ (جي) پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪن ٿا (۴٢).

وَمَآ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ قَبۡلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوۡحِىۡۤ اِلَيۡهِمۡ فَسۡـَٔلُوۡۤا اَهۡلَ
الذِّكۡرِ اِنۡ كُنۡتُمۡ لَا تَعۡلَمُوۡنَ ۙ﴿۴۳﴾ بِالۡبَيِّنٰتِ وَالزُّبُرِؕ وَاَنۡزَلۡنَاۤ اِلَيۡكَ
الذِّكۡرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيۡهِمۡ وَلَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُوۡنَ ﴿۴۴﴾
اَفَاَمِنَ الَّذِيۡنَ مَكَرُوا السَّيِّاٰتِ اَنۡ يَّخۡسِفَ اللّٰهُ بِهِمُ الۡاَرۡضَ
اَوۡ يَاۡتِيَهُمُ الۡعَذَابُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَشۡعُرُوۡنَ ۙ﴿۴۵﴾ اَوۡ يَاۡخُذَهُمۡ
فِىۡ تَقَلُّبِهِمۡ فَمَا هُمۡ بِمُعۡجِزِيۡنَ ۙ﴿۴۶﴾ اَوۡ يَاۡخُذَهُمۡ عَلٰى تَخَوُّفٍؕ فَاِنَّ
رَبَّكُمۡ لَرَءُوۡفٌ رَّحِيۡمٌ ﴿۴۷﴾ اَوَلَمۡ يَرَوۡا اِلٰى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنۡ شَىۡءٍ
يَّتَفَيَّؤُا ظِلٰلُهٗ عَنِ الۡيَمِيۡنِ وَالشَّمَآئِلِ سُجَّدًا لِّلّٰهِ وَهُمۡ
دٰخِرُوۡنَ ﴿۴۸﴾ وَلِلّٰهِ يَسۡجُدُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ مِنۡ
دَآبَّةٍ وَّالۡمَلٰٓئِكَةُ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُوۡنَ ﴿۴۹﴾ يَخَافُوۡنَ رَبَّهُمۡ مِّنۡ فَوۡقِهِمۡ
وَيَفۡعَلُوۡنَ مَا يُؤۡمَرُوۡنَ ۩ السجدة ﴿۵۰﴾ وَقَالَ اللّٰهُ لَا تَتَّخِذُوۡۤا اِلٰهَيۡنِ اثۡنَيۡنِ ۚ
اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَاِيَّاىَ فَارۡهَبُوۡنِ ﴿۵۱﴾ وَلَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَ
الۡاَرۡضِ وَلَهُ الدِّيۡنُ وَاصِبًا ؕ اَفَغَيۡرَ اللّٰهِ تَتَّقُوۡنَ ﴿۵۲﴾ وَمَا بِكُمۡ
مِّنۡ نِّعۡمَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَاِلَيۡهِ تَجۡـَٔرُوۡنَ ۚ﴿۵۳﴾
ثُمَّ اِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنۡكُمۡ اِذَا فَرِيۡقٌ مِّنۡكُمۡ بِرَبِّهِمۡ يُشۡرِكُوۡنَ ۙ﴿۵۴﴾

۽ (اي پيغمبر!) تو کان اڳ (ڪو پيغمبر) مردن کان سواءِ نہ موڪليو اٿئون اُنهن ڏانهن وحي ٿي ڪيوسون پوءِ (اي انسانؤ!) جيڪڏهن (اوهين) نہ ڄاڻندا آهيو تہ علم وارن کان پڇو (۴٣). دليلن ۽ ڪتابن سان (موڪلياسون)۔ ۽ اسان توڏانهن قرآن هن لاءِ نازل ڪيو تہ جيڪي ماڻهن لاءِ نازل ڪيو ويو آهي سو اُنهن کي بيان ڪري ٻڌائين ۽ مانَ اُهي سوچين (۴۴). جن براين جي رٿ رٿي سي (هن ڪان) بي پروا ٿيا آهن ڇا تہ الله کين زمين ۾ ڳهائي ڇڏي يا جتان نہ ڄاڻندا هجن اُتان مٿن عذاب اچي؟ (۴٥). يا اُنهن کي سندن گهمڻ ڦرڻ ۾ پڪڙي پوءِ اُهي عاجز ڪرڻ وارا نہ آهن (۴٦). يا پوائتي حالت ۾ کين پڪڙي پوءِ اوهان جو پالڻهار ٻاجهارو مهربان آهي (۴٧). الله جيڪي شيون خلقيون تن ڏانهن ڇو نہ ڏسندا آهن جو سندن پاڇا سڄي ۽ کٻي (پاسي) الله کي سجدو ڪندڙ ٿي لڙندا آهن ۽ اُهي عاجزي ڪندڙ آهن (۴٨). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي سي ۽ جيڪي ساهدار زمين ۾ آهن سي ۽ ملائڪ (سڀ) الله کي سجدو ڪندا آهن ۽ اُهي وڏائي نہ ڪندا آهن (۴٩). (ملائڪ) پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن جو سندن مٿان آهي ۽ جيڪو حڪم ڪبو اٿن سو ڪندا آهن (٥٠). ۽ الله فرمايو آهي تہ اوهين ٻہ خدا ڪري نہ وٺو، اُن هڪ الله کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، تنهن ڪري اوهين خاص مون کان ڊڄندا رهو (٥١). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس آهي ۽ اُن جي عبادت سدائين (لازم) آهي۔ پوءِ الله کان سواءِ ٻين کان ڇو ڊڄندا آهيو؟ (٥٢). ۽ جيڪا نعمت اوهان تي ٿيل آهي سا الله جي پار کان آهي۔ پوءِ جڏهن اوهان تي سختي پهچي ٿي تڏهن ڏانهنس دانهون ڪندا آهيو (٥٣). وري جڏهن اوهان کان ڏک لاهي (تڏهن) جهٽ پٽ اوهان مان ڪا ٽولي پنهنجي پالڻهار سان شريڪ مقرر ڪندي آهي۔ (٥۴).

لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ؕ فَتَمَتَّعُوْا ۫ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُوْنَ
لِمَا لَا يَعْلَمُوْنَ نَصِيْبًا مِّمَّا رَزَقْنٰهُمْ ؕ تَاللّٰهِ لَتُسْـَٔلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ
تَفْتَرُوْنَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُوْنَ لِلّٰهِ الْبَنٰتِ سُبْحٰنَهٗ ۙ وَلَهُمْ مَّا يَشْتَهُوْنَ ﴿٥٧﴾
وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِالْاُنْثٰى ظَلَّ وَجْهُهٗ مُسْوَدًّا وَّهُوَ كَظِيْمٌ ۚ ﴿٥٨﴾
يَتَوَارٰى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوْٓءِ مَا بُشِّرَ بِهٖ ؕ اَيُمْسِكُهٗ عَلٰى هُوْنٍ اَمْ
يَدُسُّهٗ فِى التُّرَابِ ؕ اَلَا سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ ۚ وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٦٠﴾ ع
وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَّا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَّلٰكِنْ
يُّؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ
سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُوْنَ لِلّٰهِ مَا يَكْرَهُوْنَ وَتَصِفُ
اَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ اَنَّ لَهُمُ الْحُسْنٰى ؕ لَا جَرَمَ اَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَ
اَنَّهُمْ مُّفْرَطُوْنَ ﴿٦٢﴾ تَاللّٰهِ لَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰٓى اُمَمٍ مِّنْ قَبْلِكَ
فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ
اَلِيْمٌ ﴿٦٣﴾ وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ اِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِى
اخْتَلَفُوْا فِيْهِ ۙ وَهُدًى وَّرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٦٤﴾

هن لاءِ ته ڪين جيڪي ڏنوسون تنهن جي بي شڪري ڪن- پوءِ دنيا ۾ خوش گذاريو، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ (٥٥). ۽ جيڪي ڪين ڏنوسون تنهن مان (ڪافر) اُنهن (بتن) لاءِ حصو مقرر ڪندا آهن جي نه ڄاڻندا آهن- الله جو قسم آهي ته جيڪي ناهه ناهيندا آهيو تنهن بابت ضرور پڇيا ويندؤ (٥٦). ۽ الله لاءِ ڌيئرون (مقرر) ڪندا آهن، اُهو پاڪ آهي، ۽ پاڻ لاءِ جيڪي وڻندو اٿن (يعني پٽ- سو مقرر ڪندا آهن) (٥٧). ۽ جڏهن منجهائن ڪنهن هڪ کي ڌيءَ (ڄمڻ) جي خبر ڏبي آهي (تڏهن) سندس منهن ڪارو ٿي ويندو آهي ۽ اُهو ڏک ڀريل ٿيندو آهي (٥٨). جيڪا ڪيس خراب خبر ڏني ويئي تنهن جي (ناراضپي) سببان قوم کان پيو لڪندو آهي- (ڳڻتيءَ ۾ پوندو آهي ته) اُن (ڌيءَ جي ٻار) کي خواريءَ هوندي (به زنده) رکي يا اُن کي مٽيءَ ۾ دٻي ڇڏي- خبردار اُهي جيڪو فيصلو ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٥٩). جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جو مثال بڇڙو آهي- ۽ الله جو مثال مٿاهون آهي- ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (٦٠). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن کي سندن ظلم سببان پڪڙي ته ڪنهن ڇُرندڙ کي زمين تي نه ڇڏي پر اُنهن کي مقرر مدت تائين مهلت ڏيندو آهي، پوءِ جنهن مهل سندن مدت پهچندي (تنهن مهل) هڪ گهڙي نڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳيرو ويندا (٦١). ۽ الله لاءِ اُها شيءِ مقرر ڪندا آهن جيڪا (پاڻ) ناپسند ڪندا آهن ۽ سندن زبانون ڪوڙ بڪنديون آهن ته، سندن لاءِ (چوڻڪاري جي) چڱائي آهي. بلاشڪ اُنهن لاءِ (دوزخ جي) باهه آهي ۽ اُهي حد کان لنگهي ويل آهن (٦٢). الله جو قسم آهي ته بيشڪ توکان اڳ اُمتن ڏانهن (پيغمبر) موڪلياسون پوءِ کين شيطان سندن عمل چڱا ڪري ڏيکاريا پوءِ اُهو اَڄ سندن دوست آهي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٦٣). ۽ (اي پيغمبر!) توتي ڪتاب هن کان سواءِ نازل نه ڪيو سون ته جن اُن بابت تڪرار ڪيو تن لاءِ تون وضاحت ڪرين ۽ (پڻ) مؤمن قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجهه آهي (٦٤).

وَاللّٰهُ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَاِنَّ لَكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً ؕ نُسْقِيْكُمْ
مِّمَّا فِيْ بُطُوْنِهٖ مِنْۢ بَيْنِ فَرْثٍ وَّدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآئِغًا لِّلشّٰرِبِيْنَ ﴿٦٦﴾
وَمِنْ ثَمَرٰتِ النَّخِيْلِ وَالْاَعْنَابِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْهُ سَكَرًا وَّرِزْقًا
حَسَنًا ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَاَوْحٰى رَبُّكَ اِلَى
النَّحْلِ اَنِ اتَّخِذِيْ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوْتًا وَّمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُوْنَ ﴿٦٨﴾
ثُمَّ كُلِيْ مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ فَاسْلُكِيْ سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ؕ يَخْرُجُ مِنْۢ
بُطُوْنِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ اَلْوَانُهٗ فِيْهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿٦٩﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفّٰىكُمْ ۙ وَمِنْكُمْ مَّنْ
يُّرَدُّ اِلٰۤى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ
قَدِيْرٌ ﴿٧٠﴾ ع وَاللّٰهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ ۚ فَمَا الَّذِيْنَ
فُضِّلُوْا بِرَآدِّيْ رِزْقِهِمْ عَلٰى مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيْهِ سَوَآءٌ ؕ اَفَبِنِعْمَةِ
اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ ﴿٧١﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَّ
جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنِيْنَ وَحَفَدَةً وَّرَزَقَكُمْ مِّنَ
الطَّيِّبٰتِ ؕ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ يَكْفُرُوْنَ ﴿٧٢﴾

۽ الله آسمان کان (مينهن جو) پاڻي وسايو پوءِ اُن سان زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ آباد ڪيائين. بيشڪ اُن ۾ ٻڌندڙ قوم لاءِ نشاني آهي (٦٥). ۽ بيشڪ ڍورن ۾ اوهان لاءِ عبرت آهي. جيڪي سندن پيٽن ۾ آهي تنهن مان ڇيڻن ۽ رت جي وچان نج کير اوهان کي پياريندا آهيون جو پيئندڙن کي لذت ڏيندڙ آهي (٦٦). ۽ کجين جي ۽ انگورن جي ميون مان ڪو (اهڙو قسم) آهي جو ان مان شراب ۽ سٺي روزي ٺاهيندا آهيو. بيشڪ اُن ۾ سمجهدار قوم لاءِ نشاني آهي (٦٧). ۽ تنهنجي پالڻهار ماکيءَ جي مک ڏانهن الهام ڪيو ته ڪن جبلن ۾ ۽ وڻن ۾ ۽ جن (شين) مان (ماڻهو گهرن جون) ڇتيون جوڙيندا آهن تن ۾ گهر ٺاءِ (٦٨). وري هر جنس جي ميون مان کاءُ پوءِ پنهنجي پالڻهار جي واٽن تي آسانيءَ سان هل. سندس پيٽن مان رنگا رنگ پيئڻ جي شيءِ (يعني ماکي) نڪرندي آهي منجهس ماڻهن لاءِ شفا آهي. بيشڪ اُن ۾ سوچ ڪندڙ قوم لاءِ عبرت آهي (٦٩). ۽ الله اوهان کي خلقيو وري اوهان کي ماريندو، ۽ اوهان مان ڪو نڪمي (جهور) عمر ڏانهن هن لاءِ موٽايو ويندو آهي ته ڄاڻڻ کان پوءِ ڪجهه نه ڄاڻي. بيشڪ الله وڏو ڄاڻندڙ وڏي وس وارو آهي (٧٠). ۽ الله اوهان مان هڪڙن کي ٻين کان وڌيڪ روزي ڏني آهي، پوءِ اُهي وڌ ڏنل روزي وارا پنهنجي روزيءَ کي پنهنجن ٻانهن تي موٽائڻ وارا نه آهن ته اُهي (سڀ) منجهس برابر هجن. پوءِ الله جي نعمتن جو ڇو انڪار ڪندا آهن؟ (٧١). ۽ الله اوهان لاءِ اوهان جي جنس مان زالون پيدا ڪيون ۽ اوهان جي زالن مان پٽ ۽ پوٽا (پيدا) ڪيائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين. پوءِ ڇو باطل کي مڃيندا آهن ۽ اُهي ڇو الله جي نعمتن جو انڪار ڪندا آهن؟ (٧٢).

وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ شَيْـًٔا وَّلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضْرِبُوْا
لِلّٰهِ الْاَمْثَالَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٧٤﴾ ضَرَبَ
اللّٰهُ مَثَلًا عَبْدًا مَّمْلُوْكًا لَّا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَّمَنْ رَّزَقْنٰهُ
مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَّجَهْرًا ؕ هَلْ
يَسْتَوٗنَ ؕ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ
اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ اَحَدُهُمَآ اَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَّهُوَ
كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰىهُ ۙ اَيْنَمَا يُوَجِّهْهُّ لَا يَاْتِ بِخَيْرٍ ؕ هَلْ يَسْتَوِيْ
هُوَ ۙ وَمَنْ يَّاْمُرُ بِالْعَدْلِ ۙ وَهُوَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٧٦﴾ ع
وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَآ اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا
كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٧٧﴾
وَاللّٰهُ اَخْرَجَكُمْ مِّنْۢ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ شَيْـًٔا ۙ وَّ
جَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ۙ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٨﴾
اَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرٰتٍ فِيْ جَوِّ السَّمَآءِ ؕ مَا يُمْسِكُهُنَّ
اِلَّا اللّٰهُ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٧٩﴾

۽ الله ڌاران اُنهن جي عبادت ڪندا آهن جيڪي آسمانن ۽ زمين مان ڪين روزي ڏيڻ جو ڪجھ اختيار نہ رکندا آهن ۽ نہ ڪي (ڪجھ ڪري) سگھندا آهن (٧٣). پوءِ الله لاءِ (ٻچڙا) مثال بيان نہ ڪريو- ڇو تہ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٧٤). الله هڪ خريد ٿيل ٻانهي جو مثال بيان ڪري ٿو جنهن جو ڪنهن شيءِ تي وس نہ هجي ۽ (ٻيو) اُهو جنهن کي پاڻ وٽان چڱي روزي ڏني سون پوءِ اُهو اُن مان (اسان جي واٽ ۾) ڳجهو ۽ پڌرو خرچ ڪندو هجي (اُهي ٻئي پاڻ ۾) برابر آهن ڇا؟ سڀ ساراهہ الله کي جڳائي- پر اُنهن مان گھڻا نہ ڄاڻندا آهن (٧٥). ۽ الله ٻن ماڻهن جو (ٻيو) مثال بيان ڪري ٿو جن ٻنهي مان هڪڙو گونگو هجي ڪنهن شيءِ تي وس ڪونہ هجيس ۽ اُهو پنهنجي مالڪ تي بار هجي جيڏانهن موڪليس اُتان ڪا ڀلائي نہ آڻي- اُهو اُنهيءَ جي برابر آهي ڇا جيڪو اِنصاف جو حڪم ڏئي ۽ اُهو سڌي واٽ تي هجي؟ (٧٦). ۽ آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ الله کي (معلوم) آهي- ۽ قيامت (آڻڻ) جو ڪم (سندس اڳيان) رڳي اک ڇنڀ (جي دير) جهڙو آهي بلڪ اُهو اُنهي ڪان بہ وڌيڪ نزديڪ آهي- ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٧٧). ۽ الله اوهان کي اوهان جي مائن جي پيٽن مان ڪڍيو جو ڪجھ نہ ڄاڻندا هيؤ ۽ اوهان جا ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايائين تہ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٧٨). آسمان جي فضا ۾ لڙڪيل پکين ڏانهن نہ ڏسندا آهن ڇا؟ اُنهن کي الله کان سواءِ ڪوئي نہ جهليندو آهي- بيشڪ اُن ۾ ايمان واري قوم لاءِ نشانيون آهن (٧٩).

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ بُيُوْتِكُمْ سَكَنًا وَّجَعَلَ لَكُمْ مِّنْ جُلُوْدِ
الْاَنْعَامِ بُيُوْتًا تَسْتَخِفُّوْنَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اِقَامَتِكُمْ ۙ
وَمِنْ اَصْوَافِهَا وَاَوْبَارِهَا وَاَشْعَارِهَآ اَثَاثًا وَّمَتَاعًا
اِلٰى حِيْنٍ ﴿٨٠﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّمَّا خَلَقَ ظِلٰلًا وَّجَعَلَ لَكُمْ
مِّنَ الْجِبَالِ اَكْنَانًا وَّجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيْلَ تَقِيْكُمُ الْحَرَّ
وَسَرَابِيْلَ تَقِيْكُمْ بَاْسَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُوْنَ ﴿٨١﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ
الْمُبِيْنُ ﴿٨٢﴾ يَعْرِفُوْنَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُوْنَهَا وَاَكْثَرُهُمُ
الْكٰفِرُوْنَ ﴿٨٣﴾ ع وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا ثُمَّ لَا
يُؤْذَنُ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿٨٤﴾ وَاِذَا رَاَ الَّذِيْنَ
ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٨٥﴾ وَ
اِذَا رَاَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا شُرَكَآءَهُمْ قَالُوْا رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ
شُرَكَآؤُنَا الَّذِيْنَ كُنَّا نَدْعُوْا مِنْ دُوْنِكَ ۚ فَاَلْقَوْا
اِلَيْهِمُ الْقَوْلَ اِنَّكُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿٨٦﴾ ۚ وَاَلْقَوْا اِلَى اللّٰهِ
يَوْمَئِذِ ۣ السَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٨٧﴾

۽ الله اوهان جي گھرن مان اوهان لاءِ آرام (جو هنڌ) بڻايو ۽ ڍورن جي چمڙن مان اوهان لاءِ گھر بڻايائين جن کي اوهين پنهنجي مسافري جي ڏينهن ۾ پنهنجي ڪنهن هنڌ رهڻ جي ڏينهن ۾ هلڪو پائيندا آهيو ۽ سندن اُنن ۽ سندن ملسن ۽ سندن ڏاسن مان (گھر جو) اسباب ۽ فائدي جو سامان بڻايو تا (جو ڳچ) مدت تائين (ڪم ڏئي ٿو) (٨٠). ۽ الله پنهنجي خلقيل شين مان اوهان لاءِ ڇانئون بڻايون ۽ جبلن مان اوهان لاءِ چُرون بڻايائين ۽ اوهان لاءِ ڪپڙا بڻايائين جي اوهان کي گرمي (۽ سردي) کان بچائيندا آهن ۽ ڪپڙا جي، اوهان کي اوهان جي ويڙهه کان بچائيندا آهن- اهڙي طرح اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪندو آهي ته مانَ اوهين فرمانبرداري ڪريو (٨١). پوءِ جيڪڏهن ڦرندا ته (اي پيغمبر) تو تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪي) نه آهي (٨٢). الله جي نعمت ڄاڻندا آهن وري اُن کي نه مڃيندا آهن ۽ اُنهن مان گھڻا ڪافر آهن (٨٣). ۽ جنهن ڏينهن سڀ ڪنهن ٽوليءَ مان (هڪ) شاهد ڪڙو ڪنداسون اُنهيءَ ڏينهن ڪافرن کي (عذر ڪرڻ لاءِ) موڪل نه ڏبي ۽ نڪي اُنهن جا عذر قبول ڪيا ويندا (٨٤). ۽ جڏهن ظالم عذاب ڏسندا تڏهن ڪانئن (عذاب) نڪي هلڪو ڪبو ۽ نڪي اُنهن کي مهلت ڏبي (٨٥). ۽ جڏهن مشرڪ پنهنجن بتن کي ڏسندا (تڏهن) چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! هي اسان جا اُهي بت آهن جن کي توکان سواءِ سڏيندا هئاسين، پوءِ اُهي (بت) اُنهن کي ورندي ڏيندا ته اوهين ڪوڙا آهيو (٨٦). اُنهيءَ ڏينهن الله جي آڏو عاجزي ڪندا ۽ جيڪو ناهه ناهيندا هئا سو ڪانئن ڀُلجي ويندو (٨٧).

الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ زِدْنٰهُمْ عَذَابًا
فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا يُفْسِدُوْنَ ﴿۸۸﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِيْ كُلِّ
اُمَّةٍ شَهِيْدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ اَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيْدًا
عَلٰى هٰۤؤُلَآءِ ؕ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّ
هُدًى وَّرَحْمَةً وَّبُشْرٰى لِلْمُسْلِمِيْنَ ﴿۸۹﴾ ع اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيْتَآئِ ذِي الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ
الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿۹۰﴾ وَ
اَوْفُوْا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عٰهَدْتُّمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيْدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ عَلَيْكُمْ كَفِيْلًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ ﴿۹۱﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّتِيْ نَقَضَتْ غَزْلَهَا
مِنْۢ بَعْدِ قُوَّةٍ اَنْكَاثًا ؕ تَتَّخِذُوْنَ اَيْمَانَكُمْ دَخَلًۢا بَيْنَكُمْ اَنْ
تَكُوْنَ اُمَّةٌ هِيَ اَرْبٰى مِنْ اُمَّةٍ ؕ اِنَّمَا يَبْلُوْكُمُ اللّٰهُ بِهٖ ؕ وَلَيُبَيِّنَنَّ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿۹۲﴾ وَلَوْ شَآءَ
اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ يُّضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ
وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَلَتُسْـَٔلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۳﴾

جن انڪار ڪيو ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليو تن کي عذاب
جي مٿان عذاب انهيءَ سببان وڌائينداسون جو (هو) فساد ڪندا هئا (۸۸).
۽ اُن ڏينهن هر ٽوليءَ ۾ سندن جنس مان مٿن شاهد بيهارينداسون ۽ (اي
پيغمبر!) توکي هنن (ڪافرن) تي شاهد آڻينداسون- ۽ هر شيءِ جي
وضاحت لاءِ ۽ مسلمانن جي هدايت ۽ ٻاجھ ۽ خوشخبري ڏيڻ لاءِ تو تي
ڪتاب نازل ڪيو سون (۸۹). بيشڪ الله انصاف ۽ ڀلائي (ڪرڻ) ۽
مائٽي وارن کي ڏيڻ جو حڪم ڪري ٿو ۽ بي حيائيءَ ۽ برائيءَ ۽
زبردستيءَ کان جهلي ٿو، اوهان کي نصيحت ڏئي ٿو ته مانَ اوهين نصيحت
وٺو (۹۰). ۽ جڏهن اوهين الله جو (نالو وٺي پاڻ ۾) انجام ڪريو (تڏهن
اُهو) انجام پاڙيو ۽ اوهين قسمن کي سندن پڪي ڪرڻ کان پوءِ نه ڀڃو جو
بيشڪ الله کي پاڻ تي نگهبان ڪيو اٿو- جو ڪي ڪندا آهيو سو
الله ڄاڻندو آهي (۹۱). ۽ اُن عورت وانگر نه ٿيو جنهن پنهنجو سٽ (ڪتڻ
۽) پڪي ڪرڻ کان پوءِ ڇني ڪوهي ڇڏيو- اوهين قسمن کي هن لاءِ پاڻ
۾ حيلو بڻايو ٿا ته (هڪ) ٽولي ٻيءَ ٽوليءَ کان وڌيڪ ٿئي- الله ته اوهان
کي رڳو اُن سان پرکيندو آهي- ۽ جنهن بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو
سو قيامت جي ڏينهن اوهان جي لاءِ ضرور بيان ڪندو (۹۲). ۽ جيڪڏهن
الله گهري ها ته اوهان کي هڪ جماعت ڪري ها پر جنهن جي لاءِ
وڻندو اٿس تنهن کي گمراه ڪندو آهي، ۽ جنهن جي لاءِ وڻندو اٿس
تنهن کي هدايت ڪندو آهي- ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن بابت
اوهين ضرور پڇبؤ (۹۳).

وَلَا تَتَّخِذُوْٓا اَيْمَانَكُمْ دَخَلًاۢ بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌۢ بَعْدَ
ثُبُوْتِهَا وَتَذُوْقُوا السُّوْٓءَ بِمَا صَدَدْتُّمْ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ وَ
لَكُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوْا بِعَهْدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ
اِنَّمَا عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ
يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ بَاقٍ ؕ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِيْنَ صَبَرُوْٓا
اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً ۚ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٧﴾ فَاِذَا
قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿٩٨﴾
اِنَّهٗ لَيْسَ لَهٗ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿٩٩﴾ اِنَّمَا سُلْطٰنُهٗ عَلَى الَّذِيْنَ يَتَوَلَّوْنَهٗ وَالَّذِيْنَ
هُمْ بِهٖ مُشْرِكُوْنَ ﴿١٠٠﴾ ع وَاِذَا بَدَّلْنَآ اٰيَةً مَّكَانَ اٰيَةٍ ۙ وَّ
اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوْٓا اِنَّمَآ اَنْتَ مُفْتَرٍ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهٗ رُوْحُ الْقُدُسِ مِنْ رَّبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهُدًى وَّبُشْرٰى لِلْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٠٢﴾

۽ اوهين پنهنجن قسمن کي پاڻ ۾ ٺڳي نہ بڻايو نہ تہ اُنهن جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ اوهان جا پير ترڪندا ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهلڻ سببان سزا چکندؤ، ۽ اوهان کي وڏو عذاب ٿيندو (٩٤). ۽ الله جي انجام کي ٿوري ملھ سان نہ وڪڻو، جو تہ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو تہ جيڪي الله وٽ آهي سو اوهان جي لاءِ چڱو آهي (٩٥). جيڪي اوهان وٽ آهي سو کپي ويندو ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو هميشہ رهڻ وارو آهي۔ ۽ جن صبر ڪيو تن کي سندن عملن جو بلڪل ڀلو بدلو ڏينداسون (٩٦). جنهن چڱو عمل ڪيو (پوءِ) اُهو مرد هجي يا عورت ۽ اُهو مؤمن هوندو تہ ضرور کيس ڀلي حياتي ڏيئي جيارينداسون، ۽ جيڪي ڪندا هئا تنهن جو بدلو ضرور کين تمام ڀلو ڏينداسون (٩٧). پوءِ (اي پيغمبر!) جڏهن قرآن پڙهين تڏهن تڙيل شيطان (جي شر) کان الله جي سام پؤ (٩٨). اُن کي ايمان وارن تي ۽ جي پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن تن تي ڪو غلبو نہ آهي (٩٩). سندس غلبو رڳو اُنهن تي آهي جيڪي کيس دوست رکندا آهن ۽ (اُنهن تي بہ) جيڪي الله سان شريڪ (مقرر) ڪندا آهن (١٠٠). ۽ جڏهن هڪڙيءَ آيت جي جاءِ تي ٻي آيت مٽائي آڻيندا آهيون ۽ الله جيڪي نازل ڪندو آهي سو چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (تڏهن) چوندا آهن تہ تون رڳو پاڻون ٺاهيندڙ آهين۔ (نہ!) بلڪ اُنهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (١٠١). (اي پيغمبر!) کين چؤ تہ اُهو قرآن تنهنجي پالڻهار وٽان جبرئيل سچ سان هن لاءِ نازل ڪيو آهي تہ مؤمنن کي ثابت رکي ۽ مسلمانن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري هجي (١٠٢).

وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّهُمْ يَقُوْلُوْنَ اِنَّمَا يُعَلِّمُهٗ بَشَرٌ ؕ لِسَانُ الَّذِیْ
یُلْحِدُوْنَ اِلَیْهِ اَعْجَمِیٌّ وَّ هٰذَا لِسَانٌ عَرَبِیٌّ مُّبِیْنٌ ﴿۱۰۳﴾
اِنَّ الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ ۙ لَا یَهْدِیْهِمُ اللّٰهُ وَ لَهُمْ
عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۱۰۴﴾ اِنَّمَا یَفْتَرِی الْكَذِبَ الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ
بِاٰیٰتِ اللّٰهِ ۚ وَ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْۢ
بَعْدِ اِیْمَانِهٖۤ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَ قَلْبُهٗ مُطْمَىِٕنٌّۢ بِالْاِیْمَانِ وَ لٰكِنْ
مَّنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَیْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ ۚ وَ لَهُمْ
عَذَابٌ عَظِیْمٌ ﴿۱۰۶﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا
عَلَى الْاٰخِرَةِ ۙ وَ اَنَّ اللّٰهَ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۱۰۷﴾
اُولٰٓىِٕكَ الَّذِیْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰی قُلُوْبِهِمْ وَ سَمْعِهِمْ وَ اَبْصَارِهِمْ ۚ
وَ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ﴿۱۰۸﴾ لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِی الْاٰخِرَةِ هُمُ
الْخٰسِرُوْنَ ﴿۱۰۹﴾ ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِیْنَ هَاجَرُوْا مِنْۢ بَعْدِ
مَا فُتِنُوْا ثُمَّ جٰهَدُوْا وَ صَبَرُوْۤا ۙ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا
لَغَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۱۱۰﴾ ع یَوْمَ تَاْتِیْ كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ
نَّفْسِهَا وَ تُوَفّٰی كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَ هُمْ لَا یُظْلَمُوْنَ ﴿۱۱۱﴾

۽ بيشڪ ڄاڻندا آهيون ته اُهي چوندا آهن ته اُن (پيغمبر) کي ڪو ماڻهو سيکاريندو آهي- جنهن ڏانهن اِها نسبت ڪندا آهن تنهن جي ٻولي عجمي آهي ۽ هيءُ (قرآن) چٽي عربي ٻوليءَ ۾ آهي (١٠٣). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن کي نه مڃيندا آهن تن کي الله سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٠٤). ڪوڙو ٺاهه اُنهن کان سواءِ ڪونه ٺاهيندو آهي جيڪي الله جي آيتن کي نه مڃيندا آهن، ۽ اُهي (پاڻ) ڪوڙا آهن (١٠٥). جنهن کي (ڪفر ڪرڻ تي) زور ڪيو وڃي (اُهو زبان سان ڪجھ چوي) ۽ سندس دل ايمان سان مطمئن هجي اُن کان سواءِ جيڪو پنهنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ الله جو انڪار ڪري بلڪ جيڪو ڪفر سان سينو ويڪرو ڪري (يعني راضي ٿئي) اهڙن تي الله جو ڏمر آهي، ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (١٠٦). اهو هن ڪري جو اُنهن دنيا جي حياتي کي آخرت کان زياده پسند ڪيو آهي ۽ (اِنهيءَ ڪري) ته الله ڪافرن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (١٠٧). اِهي اُهي آهن جو سندن دلين ۽ سندن ڪنن ۽ سندن اکين تي الله مُهر هنئي ۽ اُهي بي خبر آهن (١٠٨). بلاشڪ اُهي ئي آخرت ۾ خساري وارا آهن (١٠٩). وري بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُنهن کي (بخشي ٿو) جيڪي (ڪفر جي ڪلمي چوڻ لاءِ ڪافرن جي هٿان) ايذايا ويا پوءِ وطن ڇڏيائون وري جهاد ڪيائون ۽ صبر ڪيائون. بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُن کان پوءِ ضرور بخشڻهار مهربان آهي (١١٠). اُنهيءَ ڏينهن هر هڪ ماڻهو پنهنجي جيءَ طرفان جهيڙو ڪندو ايندو ۽ هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو ڪيس پورو بدلو ڏبو ۽ اُنهن سان ظلم نه ڪبو (١١١).

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ اٰمِنَةً مُّطْمَئِنَّةً
يَّاْتِيْهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِاَنْعُمِ
اللّٰهِ فَاَذَاقَهَا اللّٰهُ لِبَاسَ الْجُوْعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوْا
يَصْنَعُوْنَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوْهُ
فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿١١٣﴾ فَكُلُوْا مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا ۪ وَّاشْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ اِنْ
كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿١١٤﴾ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَ
الدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ
اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١١٥﴾
وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَا تَصِفُ اَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا
حَلٰلٌ وَّهٰذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوْا عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُوْنَ ؕ ﴿١١٦﴾
مَتَاعٌ قَلِيْلٌ ۪ وَّلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى الَّذِيْنَ
هَادُوْا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَا
ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿١١٨﴾

۽ الله هڪ ڳوٺ جو (هڪ) قصو بيان ڪيو آهي جو امن ۽ سڪون سان هو اُن ڪي سندس روزي هر ڪنهن هنڌان جججهي ايندي هئي پوءِ الله جي نعمتن جي بي شڪري ڪيائين پوءِ جيڪي ڪندا هئا تنهن سببان الله ڪيس بک ۽ ڀوَ جي پوشاڪ (جو مزو) چکايو (١١٢). ۽ بيشڪ منجهائن (هڪ) پيغمبر وٽن آيو پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون تنهن ڪري کين عذاب پڪڙيو ۽ اُهي ظالم هئا (١١٣). پوءِ الله اوهان کي جيڪا حلال (۽) سٺي شيءِ روزي ڪري ڏني تنهن مان کائو ۽ جيڪڏهن اوهين خاص الله جي عبادت ڪندا آهيو ته سندس نعمتن جو شڪرانو ڪريو (١١٤). مئل ڍور ۽ رت ۽ سوئر جو ماس ۽ جنهن شيءِ کي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جي نالي سان سڏيو وڃي تنهن کان سواءِ ٻيو (ڪجهه ٻه) اوهان تي حرام نه ڪيائين، پوءِ جيڪو نڪي بي فرماني ڪندڙ ۽ نه ڪي حد کان لنگهندڙ تي لاچار ٿئي (۽ کائي) ته بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (١١٥). ۽ جن شين کي اوهان جون زبانون ڪوڙ سان بيان ڪنديون آهن تن لاءِ (هن ڪري) نه چئو ته هيءَ حلال آهي ۽ هيءَ حرام آهي ته الله تي ڪوڙو ناهه ناهيو- ڇو ته جيڪي الله تي ڪوڙو ناهه ناهيندا آهن سي (ڪڏهن) نه ڇٽندا (١١٦). ۽ هيءَ (حياتي) ٿوري موڙي آهي ۽ اُنهن لاءِ آخرت ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١١٧). ۽ جيڪي تو تي هن کان اڳ بيان ڪيوسون سو يهودين تي حرام ڪيو هوسون، ۽ اسان مٿن ظلم نه ڪيو پر (هو) پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (١١٨).

ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِيْنَ عَمِلُوا السُّوْٓءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوْا مِنْۢ
بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْٓا اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۱۹﴾
اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ كَانَ اُمَّةً قَانِتًا لِّلّٰهِ حَنِيْفًا ؕ وَلَمْ يَكُ مِنَ
الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۲۰﴾ شَاكِرًا لِّاَنْعُمِهٖ ؕ اِجْتَبٰىهُ وَهَدٰىهُ اِلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۱۲۱﴾ وَاٰتَيْنٰهُ فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً ؕ وَاِنَّهٗ فِى الْاٰخِرَةِ لَمِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۲۲﴾ ؕ ثُمَّ اَوْحَيْنَاۤ اِلَيْكَ اَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ؕ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۲۳﴾ اِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِيْنَ
اخْتَلَفُوْا فِيْهِ ؕ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا
كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۲۴﴾ اُدْعُ اِلٰى سَبِيْلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ
وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِىْ هِىَ اَحْسَنُ ؕ اِنَّ
رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿۱۲۵﴾
وَاِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوْا بِمِثْلِ مَا عُوْقِبْتُمْ بِهٖ ؕ وَلَئِنْ
صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِّلصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۲۶﴾ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ اِلَّا بِاللّٰهِ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِىْ ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُوْنَ ﴿۱۲۷﴾
اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَّالَّذِيْنَ هُمْ مُّحْسِنُوْنَ ﴿۱۲۸﴾ ع

وري جن بي سمجهائي سان بڇڙا ڪم ڪيا وري اُن ڪان پوءِ توبهه ڪيائون ۽ پاڻ سڌاريائون تن لاءِ تنهنجو پالڻهار اُن (توبهه) ڪان پوءِ بلڪل ضرور بخشڻهار مهربان آهي (١١٩). ابراهيم هڪ طرفو ٿيل الله جي عبادت ڪندڙ امام هو ۽ مشرڪن مان نه هو (١٢٠). الله جي نعمتن جو شڪر ڪندڙ هو۔ (الله) ڪيس سڳورو ڪيو ۽ سڌي واٽ ڏانهن هدايت ڪيائينس (١٢١). ۽ دنيا ۾ ڪيس چڱائي ڏني سون۔ ۽ بيشڪ اُهو آخرت ۾ ڀلارن مان آهي (١٢٢). (اي پيغمبر! اُن ڪان) پوءِ تو ڏانهن وحي ڪيوسون ته هڪ مُهاڙي ابراهيم جي دين جي تابعداري ڪر۔ ۽ ابراهيم مشرڪن مان نه هو (١٢٣). جن ڇنڇر بابت تڪرار ڪيو تن ڪان سواءِ ٻين تي اُن (جي تعظيم) جو حڪم لازم نه ڪيو ويو۔ ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ اُنهيءَ جو ضرور نبيرو ڪندو جنهن ۾ تڪرار ڪندا آهن (١٢۴). (اي پيغمبر!) حڪمت ۽ سهڻي نصيحت سان پنهنجي پالڻهار جي واٽ ڏانهن (ماڻهن کي) دعوت ڏي ۽ سهڻي نموني ساڻن بحث ڪر۔ ڇو ته جيڪو الله جي واٽ ڪان گمراهه ٿيو تنهن کي تنهنجو پالڻهار وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي ۽ اُهو هدايت وارن کي (به) وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي (١٢٥). ۽ جيڪڏهن (ڪافرن ڪان) بدلو وٺو ته جيترو ايذايا ويا هجو اوترو اُنهن کي ايذايو۔ ۽ جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ته اُهو صابرن لاءِ ڀلو آهي (١٢٦). ۽ (اي پيغمبر!) صبر ڪر ۽ تنهنجو صبر الله جي توفيق سان ئي آهي ۽ جيڪو فريب ڪندا آهن تنهن بابت نڪي مٺن ڏک ڪر ۽ نڪي تنگ دل ٿيءُ (١٢٧). پڪ جيڪي پرهيزگاري ڪندڙ آهن ۽ جيڪي ڀلارا آهن تن سان الله گڏ آهي (١٢٨).

سُوْرَةُ بَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

سُبْحٰنَ الَّذِیْٓ اَسْرٰی بِعَبْدِهٖ لَیْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ اِلَی الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِیْ بٰرَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِیَهٗ مِنْ
اٰیٰتِنَا ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِیْعُ الْبَصِیْرُ ۝۱ وَ اٰتَیْنَا مُوْسَی الْكِتٰبَ وَ
جَعَلْنٰهُ هُدًی لِّبَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ اَلَّا تَتَّخِذُوْا مِنْ دُوْنِیْ وَكِیْلًا ؕ ۝۲
ذُرِّیَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوْحٍ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَبْدًا شَكُوْرًا ۝۳
وَ قَضَیْنَآ اِلٰی بَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ فِی الْكِتٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِی الْاَرْضِ
مَرَّتَیْنِ وَ لَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِیْرًا ۝۴ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ اُوْلٰىهُمَا بَعَثْنَا
عَلَیْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ اُولِیْ بَاْسٍ شَدِیْدٍ فَجَاسُوْا خِلٰلَ الدِّیَارِ ؕ
وَ كَانَ وَعْدًا مَّفْعُوْلًا ۝۵ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَیْهِمْ
وَ اَمْدَدْنٰكُمْ بِاَمْوَالٍ وَّ بَنِیْنَ وَ جَعَلْنٰكُمْ اَكْثَرَ نَفِیْرًا ۝۶
اِنْ اَحْسَنْتُمْ اَحْسَنْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ ۫ وَ اِنْ اَسَاْتُمْ فَلَهَا ؕ
فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ لِیَسُوْٓءٗا وُجُوْهَكُمْ وَ لِیَدْخُلُوا
الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوْهُ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّ لِیُتَبِّرُوْا مَا عَلَوْا تَتْبِیْرًا ۝۷

سورة بني اسرائيل مڪي آهي ۽ هن هڪ سؤ
يارهن آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اُهو (اللّٰه) پاڪ آهي جنهن پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) کي هڪڙي رات (جي اندر) تعظيم واريءَ مسجد (حرام) مان، اُنهيءَ مسجد اقصيٰ تائين، جنهن جي چوڌاري برڪت رکي سون، هن لاءِ سير ڪرايو ته کيس پنهنجيون نشانيون ڏيکاريون۔ بيشڪ اُهوئي ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١). ۽ موسيٰ کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون ۽ اُن کي بني اسرائيلن لاءِ هدايت ڪرڻ وارو ڪيوسون (۽ چيوسون) ته مون (اللّٰه) کان سواءِ (ٻيو) ڪو پرجهلو نه وٺو (٢). اي (اُن قوم جو) اولاد! جن کي نوح سان گڏ (ٻيڙيءَ ۾) چاڙهيوسون۔ بيشڪ اُهو شاڪر ٻانهو هو (٣). ۽ بني اسرائيلن ڏانهن (سندن) ڪتاب ۾ (هي حڪم) موڪليوسون ته اوهين ملڪ ۾ ٻه ڀيرا ضرور فساد ڪندؤ ۽ اوهين ضرور وڏي سرڪشي ڪندؤ (۴). پوءِ جڏهن ٻنهين مان پهريون انجام (فساد جو) ايندو (تڏهن) اوهان تي پنهنجا ڏاڍا سورهيه ٻانها ڪڙا ڪندا سون جي شهرن جي وچ ۾ ڪاهي پوندا۔ ۽ اِهو انجام (پورو) ٿيڻو آهي (٥). وري اوهان کي هڪ ڀيرو مٿن غلبو ڏينداسون ۽ مال ۽ اولاد سان اوهان کي (لڳو لڳ) وڌائينداسون ۽ اوهان جي لشڪر کي وڌائينداسون (٦). جيڪڏهن اوهين چڱائي ڪندؤ ته (اُها) پاڻ لاءِ چڱائي ڪندؤ ۽ **جيڪڏهن** اوهين بڇڙائي ڪندؤ ته پاڻ لاءِ۔ پوءِ جڏهن ٻيو انجام (فساد جو) پهچندو ته ٻيا اوهان جا منهن اُرها ڪندا ۽ اهڙي طرح مسجد ۾ گهڙندا جهڙي طرح اُن ۾ پهريون ڀيرو گهڙيا هئا ۽ جنهن تي غالب ٿيندا تنهن کي چڱي طرح اُجاڙيندا (٧).

عَسٰی رَبُّكُمْ اَنْ یَّرْحَمَكُمْ ۚ وَ اِنْ عُدْتُّمْ عُدْنَا ۘ وَ جَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكٰفِرِیْنَ حَصِیْرًا ﴿۸﴾ اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ یَهْدِیْ لِلَّتِیْ هِیَ اَقْوَمُ وَ
یُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِیْنَ الَّذِیْنَ یَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَبِیْرًا ۙ﴿۹﴾
وَّ اَنَّ الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَلِیْمًا ﴿۱۰﴾ ع
وَ یَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَآءَهٗ بِالْخَیْرِ ؕ وَ كَانَ الْاِنْسَانُ عَجُوْلًا ﴿۱۱﴾
وَ جَعَلْنَا الَّیْلَ وَ النَّهَارَ اٰیَتَیْنِ فَمَحَوْنَاۤ اٰیَةَ الَّیْلِ وَ جَعَلْنَاۤ اٰیَةَ
النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوْا فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكُمْ وَ لِتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِیْنَ
وَ الْحِسَابَ ؕ وَ كُلَّ شَیْءٍ فَصَّلْنٰهُ تَفْصِیْلًا ﴿۱۲﴾ وَ كُلَّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنٰهُ
طٰٓئِرَهٗ فِیْ عُنُقِهٖ ؕ وَ نُخْرِجُ لَهٗ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ كِتٰبًا یَّلْقٰىهُ مَنْشُوْرًا ﴿۱۳﴾
اِقْرَاْ كِتٰبَكَ ؕ كَفٰی بِنَفْسِكَ الْیَوْمَ عَلَیْكَ حَسِیْبًا ﴿۱۴﴾ؕ مَنِ اهْتَدٰی فَاِنَّمَا
یَهْتَدِیْ لِنَفْسِهٖ ۚ وَ مَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا یَضِلُّ عَلَیْهَا ؕ وَ لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِّزْرَ اُخْرٰی ؕ وَ مَا كُنَّا مُعَذِّبِیْنَ حَتّٰی نَبْعَثَ رَسُوْلًا ﴿۱۵﴾ وَ اِذَاۤ اَرَدْنَاۤ
اَنْ نُّهْلِكَ قَرْیَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِیْهَا فَفَسَقُوْا فِیْهَا فَحَقَّ عَلَیْهَا
الْقَوْلُ فَدَمَّرْنٰهَا تَدْمِیْرًا ﴿۱۶﴾ وَ كَمْ اَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُوْنِ مِنْۢ
بَعْدِ نُوْحٍ ؕ وَ كَفٰی بِرَبِّكَ بِذُنُوْبِ عِبَادِهٖ خَبِیْرًۢا بَصِیْرًا ﴿۱۷﴾

(چيو ويو تہ) اوهان جو پالڻهار ويجهوئي اوهان تي ٻاجھ ڪندو، ۽ جيڪڏهن اوهين (ٽيون ڀيرو) ڦرندؤ تہ اسين بہ (سزا ڏيڻ ڏانهن) ڦرنداسون۔ ۽ ڪافرن لاءِ دوزخ کي قيد خانو مقرر ڪيوسون (٨). هيءُ قرآن اُنهيءَ (واٽ) ڏانهن رستو ڏيکاريندو آهي جيڪا ڏاڍي سڌي آهي ۽ اُنهن مؤمنن کي خوشخبري ڏيندو آهي جيڪي چڱا ڪم ڪندا آهن تہ اُنهن لاءِ بلڪل وڏو اَجر آهي (٩). ۽ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن تن لاءِ بلڪل ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (١٠). ۽ انسان برائيءَ کي (اهڙو) گهرندو آهي جهڙو ڀلائيءَ کي سندس گهرڻ هوندو آهي۔ ۽ انسان جلد باز آهي (١١). ۽ رات ۽ ڏينهن کي ٻہ نشانيون ڪيون سون پوءِ رات جي نشاني کي ميٽايوسون ۽ ڏينهن جي نشاني کي هن لاءِ روشن ڪيوسون تہ پنهنجي پالڻهار جو فضل ڳوليو ۽ (پڻ هن لاءِ) تہ اوهين سالن جو ڳاڻاٽو ۽ حساب ڄاڻو۔ ۽ هر هڪ شيءِ جو تفصيلي بيان ڪيوسون (١٢). ۽ هر ماڻهو جي ڳچيءَ ۾ سندس عمل نامو ٻڌوسون۔ ۽ قيامت جي ڏينهن هڪ ڪتاب اِنهي لاءِ ڪيدنداسون جو اُن کي کليل ملندو (١٣). (چيو ويندس تہ) پنهنجو ڪتاب پڙهہ۔ اَڄ تنهنجو نفس ئي توتي حساب وٺندڙ ڪافي آهي (١٤). جيڪو هدايت وارو ٿيو اهو رڳو پاڻ لاءِ ئي هدايت وارو ٿيو ۽ جيڪو ڀُلو (گمراهہ ٿيو) سو رڳو پاڻ لاءِ ڀُلندو۔ ۽ ڪو بار کڻندڙ ٻئي ڪنهن جو بار نہ کڻندو۔ ۽ اسين ايستائين عذاب ڪندڙ نہ آهيون جيستائين ڪنهن پيغمبر کي (نہ) موڪليون (١٥). ۽ جڏهن اسين ڪنهن ڳوٺ کي ناس ڪرڻ گهرندا آهيون (تڏهن) اُنهن مان آسودن کي (پيغمبرن جي معرفت پنهنجي عبادت جو) حڪم ڪندا آهيون پوءِ منجهس نافرماني ڪندا آهن تنهن ڪري مٿس عذاب لازم ٿيندو آهي پوءِ چڱي طرح اُن جي پاڙ پٽيندا آهيون (١٦). ۽ ڪيترائي جهانن مان نوح کان پوءِ ناس ڪياسون۔ ۽ تنهنجو پالڻهار پنهنجن ٻانهن جي گناهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ ڪافي آهي (١٧).

مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهٗ فِيْهَا مَا نَشَآءُ لِمَنْ نُّرِيْدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهٗ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلٰىهَا مَذْمُوْمًا مَّدْحُوْرًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ اَرَادَ الْاٰخِرَةَ وَسَعٰى لَهَا
سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُوْرًا ﴿١٩﴾ كُلًّا نُّمِدُّ هٰٓؤُلَآءِ
وَهٰٓؤُلَآءِ مِنْ عَطَآءِ رَبِّكَ ؕ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ مَحْظُوْرًا ﴿٢٠﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ
فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ وَلَلْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ دَرَجٰتٍ وَّاَكْبَرُ تَفْضِيْلًا ﴿٢١﴾
لَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُوْمًا مَّخْذُوْلًا ﴿٢٢﴾ ع وَقَضٰى رَبُّكَ
اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّآ اِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ؕ اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَآ اَوْ كِلٰهُمَا فَلَا تَقُلْ لَّهُمَآ اُفٍّ وَّلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا
كَرِيْمًا ﴿٢٣﴾ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَّبِّ ارْحَمْهُمَا
كَمَا رَبَّيٰنِيْ صَغِيْرًا ؕ ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا فِيْ نُفُوْسِكُمْ ؕ اِنْ تَكُوْنُوْا صٰلِحِيْنَ
فَاِنَّهٗ كَانَ لِلْاَوَّابِيْنَ غَفُوْرًا ﴿٢٥﴾ وَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَالْمِسْكِيْنَ
وَابْنَ السَّبِيْلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيْرًا ﴿٢٦﴾ اِنَّ الْمُبَذِّرِيْنَ كَانُوْٓا اِخْوَانَ
الشَّيٰطِيْنِ ؕ وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِرَبِّهٖ كَفُوْرًا ﴿٢٧﴾ وَاِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَآءَ
رَحْمَةٍ مِّنْ رَّبِّكَ تَرْجُوْهَا فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُوْرًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ
مَغْلُوْلَةً اِلٰى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُوْمًا مَّحْسُوْرًا ﴿٢٩﴾

جيڪو دنيا (جي آسودگي) گهرندو آهي تنهن کي منجهس جيڪي گهرندا آهيون سو جلد ڏيندا آهيون، جنهن لاءِ گهرندا آهيون (تنهن کي ڏيندا آهيون) وري اُن لاءِ دوزخ مقرر ڪيوسون، جنهن ۾ (هو) خوار (۽) تڙيل ٿي گهڙندو (١٨). ۽ جنهن آخرت گهري ۽ اُن لاءِ چڱي ڪوشش ڪئي ۽ اهو مؤمن (به) هجي سي اُهي آهن جن جي ڪوشش قبول ٿيل آهي (١٩). هِن ٽوليءَ جي ۽ هُن ٽوليءَ جي هر هڪ کي تنهنجي پالڻهار جي بخشش مان لڳو لڳ ڏيون ٿا ۽ تنهنجي رب جي ڏات ڪا روڪيل نہ آهي (٢٠). ڏس تہ اُنهن مان هڪڙن کي ٻين کان (دنيا منجھ رزق ۽ مرتبي ۾) ڪهڙي طرح ڀلو ڪيو اٿئون ۽ آخرتِ تہ درجن جي ڪري بلڪل وڏي ۽ مان ڏيڻ ڪري بلڪل وڏيڪ آهي (٢١). (اي انسان تون) الله سان ٻيو ڪو معبود مقرر نہ ڪر نہ تہ پشيمان (۽) خوار ٿي وهندين (٢٢). ۽ تنهنجي پالڻهار حڪم ڪيو آهي تہ اُن کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نہ ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان نيڪي ڪريو جيڪڏهن ٻنهي مان ڪو هڪڙو تنهنجي آڏو ٻڍائي کي پهچي يا ٻئي تہ کين تون اُف (بہ) نہ چئج ۽ نکي کين جهڻڪج ۽ ساڻن چڱي ڳالھ (ادب واري) ڳالهائجَ (٢٣). ۽ اُنهن لاءِ عاجزي جون ٻانهون نرميءَ مان هيٺاهيون ڪج ۽ چئج تہ اي منهنجا پالڻهار! اُنهن تي (اهڙي طرح) ٻاجھ ڪر جهڙي طرح مون کي ننڍپڻ ۾ پاليائون ٿي (٢۴). جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو اوهان جو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندڙ آهي- جيڪڏهن اوهين سڌريل هوندؤ (تہ بخشيندوَ) ڇو تہ الله توبھ ڪندڙن کي بخشڻهار آهي (٢٥). ۽ مائٽي وارن ۽ مسڪينن کي ۽ مسافرن کي سندن حق ڏي ۽ اڍنگائي سان اجايو نہ وڃاءِ (٢٦). ڇو تہ اجايو وڃائيندڙ شيطانن جا ڀائر آهن ۽ شيطان پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪندڙ آهي (٢٧). ۽ جيڪڏهن تون (ان رزق جي اَڻ هوند ڪري) اُنهن کان منهن موڙين، جنهن رزق جي ملڻ جي پنهنجي پالڻهار کان اُميد رکين ٿو تہ (کين جهڻڪي نہ موٽاءِ بلڪ) ساڻن مٺي ڳالھ ڳالهاءِ (٢٨). ۽ نکي پنهنجي هٿ کي (بخل مان) پنهنجي ڳچي ۾ بند ڪر ۽ نکي اُهو سارو کولي ڇڏ جو پوءِ ملامت ڪيل (۽) پشيمان ٿي ويهي رهين (٢٩).

اِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ۭ اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهٖ
خَبِيْرًۢا بَصِيْرًا ﴿۳۰﴾ وَلَا تَقْتُلُوْٓا اَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ اِمْلَاقٍ ۭ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ
وَاِيَّاكُمْ ۭ اِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْاً كَبِيْرًا ﴿۳۱﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰٓى اِنَّهٗ كَانَ
فَاحِشَةً ۭ وَسَاۗءَ سَبِيْلًا ﴿۳۲﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا
بِالْحَقِّ ۭ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوْمًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهٖ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفْ
فِّي الْقَتْلِ ۭ اِنَّهٗ كَانَ مَنْصُوْرًا ﴿۳۳﴾ وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا بِالَّتِيْ
هِىَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۠ وَاَوْفُوْا بِالْعَهْدِ ۚ اِنَّ الْعَهْدَ كَانَ
مَسْـُٔوْلًا ﴿۳۴﴾ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ اِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوْا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيْمِ ۭ
ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ تَاْوِيْلًا ﴿۳۵﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ۭ اِنَّ
السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُولٰۗىِٕكَ كَانَ عَنْهُ مَسْـُٔوْلًا ﴿۳۶﴾ وَلَا
تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا ۚ اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ
طُوْلًا ﴿۳۷﴾ كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهٗ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوْهًا ﴿۳۸﴾ ذٰلِكَ مِمَّآ
اَوْحٰٓى اِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۭ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰـهًا اٰخَرَ
فَتُلْقٰى فِيْ جَهَنَّمَ مَلُوْمًا مَّدْحُوْرًا ﴿۳۹﴾ اَفَاَصْفٰىكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِيْنَ وَ
اتَّخَذَ مِنَ الْمَلٰۗىِٕكَةِ اِنَاثًا ۭ اِنَّكُمْ لَتَقُوْلُوْنَ قَوْلًا عَظِيْمًا ﴿۴۰﴾ ع

تنهنجو پالڻهار جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ گهٽ به ڪندو آهي- ڇو ته اُهو پنهنجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (٣٠). ۽ پنهنجن ٻارن کي سڃائي جي ڊپ کان نه ڪهو- اسين کين ۽ (خود) اوهان کي روزي ڏيندا آهيون- بيشڪ اُنهن کي ڪهڻ وڏو ڏوهه آهي (٣١). ۽ زنا کي ويجها نه وڃو ڇو ته اُها بي حيائي آهي ۽ اُها واٽ بڇڙي آهي (٣٢). ۽ اهڙي شخص کي نه ڪهو جنهن جو (شرعي) حق کان سواءِ ڪهڻ الله حرام ڪيو آهي- ۽ جيڪو ناحق ماريو وڃي تنهن جي وارث کي (قصاص جو) اختيار ڏنوسون پوءِ جڳائي ته مارڻ ۾ (پاڻئون بدلو وٺي) زيادتي نه ڪري- ڇـو ته اُهـو (قصاص وٺڻ ۾) مـدد ڏنـل ٿيـو آهـي (٣٣). ۽ نڪي ڪنهن ڇوري ٻار جي مال کي چڱي (نيت) کان سواءِ ويجها وڃو جيستائين هو بلوغت کي پهچي ۽ (پنهنجو) انجام پاڙيو، ڇو ته انجام جي بابت بلڪل پڇا ٿيندي (٣٤). ۽ جڏهن ماڻ پـريو تڏهن پورو پـريو ۽ سنئين ترازي سان توريو- اِها (پوري ماپ ۽ تور) ڀلي ۽ عاقبت جي ڪري بلڪل چڱي آهي (٣٥). ۽ (اي ٻانها!) جنهن شيءِ جي توکي ڪا سُڌ نه آهي تنهن جي پويان نه لڳ- ڇو ته ڪن ۽ اک ۽ دل اِنهن سڀني (عضون) کان اُنهي بابت بلڪل پڇا ٿيندي (٣٦). ۽ زمين ۾ (تون) اَڪڙ ڪري نه گهم، ڇو ته تون نڪي زمين کي چيري سگهندين ۽ نڪي ڊيگهه ۾ جبل (جي چوٽي) کي پهچي سگهندين (٣٧). اِنهن سڀني (عادتن) جي بڇڙائي تنهنجي پالڻهار وٽ ناپسند آهي (٣٨). اِهي حڪم اُنهن مان آهن جيڪي تنهنجي پالڻهار توڏانهن حڪمت منجهان وحي ڪيا آهن- ۽ الله سان ٻيو ڪو معبود مقرر نه ڪر نه ته تون خوار (۽) تڙيل ٿي دوزخ ۾ وڌو ويندين (٣٩). (اي مشرڪؤ!) اوهان جي پالڻهار اوهان کي پٽن لاءِ چونڊيو ۽ (پاڻ) ملائڪن کي (پنهنجون) ڌيئر ڪري ورتائين ڇا؟ بيشڪ اوهين هيءَ وڏي ڳالهه ڪندا آهيو (٤٠).

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِیْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لِیَذَّكَّرُوْاؕ وَمَا یَزِیْدُهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ﴿۴۱﴾ قُلْ
لَّوْ كَانَ مَعَهٗۤ اٰلِهَةٌ كَمَا یَقُوْلُوْنَ اِذًا لَّابْتَغَوْا اِلٰى ذِی الْعَرْشِ سَبِیْلًا ﴿۴۲﴾
سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا یَقُوْلُوْنَ عُلُوًّا كَبِیْرًا ﴿۴۳﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ
وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِیْهِنَّؕ وَاِنْ مِّنْ شَیْءٍ اِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهٖ وَلٰكِنْ لَّا
تَفْقَهُوْنَ تَسْبِیْحَهُمْؕ اِنَّهٗ كَانَ حَلِیْمًا غَفُوْرًا ﴿۴۴﴾ وَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ
جَعَلْنَا بَیْنَكَ وَبَیْنَ الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُوْرًاۙ ﴿۴۵﴾
وَّجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ یَّفْقَهُوْهُ وَفِیْۤ اٰذَانِهِمْ وَقْرًاؕ وَاِذَا
ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِی الْقُرْاٰنِ وَحْدَهٗ وَلَّوْا عَلٰۤى اَدْبَارِهِمْ نُفُوْرًا ﴿۴۶﴾ نَحْنُ
اَعْلَمُ بِمَا یَسْتَمِعُوْنَ بِهٖۤ اِذْ یَسْتَمِعُوْنَ اِلَیْكَ وَاِذْ هُمْ نَجْوٰۤى اِذْ
یَقُوْلُ الظّٰلِمُوْنَ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿۴۷﴾ اُنْظُرْ كَیْفَ ضَرَبُوْا
لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا یَسْتَطِیْعُوْنَ سَبِیْلًا ﴿۴۸﴾ وَقَالُوْۤا ءَاِذَا كُنَّا
عِظَامًا وَّرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خَلْقًا جَدِیْدًا ﴿۴۹﴾ قُلْ كُوْنُوْا حِجَارَةً
اَوْ حَدِیْدًاۙ ﴿۵۰﴾ اَوْ خَلْقًا مِّمَّا یَكْبُرُ فِیْ صُدُوْرِكُمْۚ فَسَیَقُوْلُوْنَ مَنْ
یُّعِیْدُنَاؕ قُلِ الَّذِیْ فَطَرَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍۚ فَسَیُنْغِضُوْنَ اِلَیْكَ
رُءُوْسَهُمْ وَیَقُوْلُوْنَ مَتٰى هُوَؕ قُلْ عَسٰۤى اَنْ یَّكُوْنَ قَرِیْبًا ﴿۵۱﴾

۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هن لاءِ وري وري سمجهايوسون ته نصيحت وٺن ۽ اُهو اُنهن بابت نفرت ڪرڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) ڪين ٿو وڌائي (٤١). (اي پيغمبر) چؤ ته جيڪڏهن ساڻس ٻيا معبود جهڙي طرح چوندا آهن (تهڙي طرح) هجن ها ته اُهي اُنهيءَ دم عرش جي مالڪ ڏانهن (جنگ جي) واٽ طلبين ها (٤٢). اُهو پاڪ آهي ۽ جيڪي چوندا آهن تنهن کان گهڻو مٿاهون آهي (٤٣). ست آسمان ۽ زمين ۽ جيڪي منجهن آهن سي اُن جي پاڪائي بيان ڪندا آهن۔ ۽ ڪا (به) شيءِ اهڙي نه آهي جا سندس ساراهه سان ګڏ پاڪائي بيان نه ڪندي هجي پر (اوهين) سندن تسبيح نه سمجهندا آهيو۔ بيشڪ اُهو بردبار بخشڻهار آهي (٤٤). ۽ جڏهن (تون) قرآن پڙهندو آهين (تڏهن) تنهنجي وچ ۾ ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جي وچ ۾ (اسين) لڪل پردو ڪندا آهيون (٤٥). ۽ اُن جي سمجهڻ کان سندين دلين تي پردو ۽ سندن ڪنن ۾ ګهٻرائي وجهندا آهيون. ۽ جڏهن پنهنجي هڪڙي پالڻهار کي قرآن ۾ ياد ڪرين ٿو تڏهن نفرت ڪندي پنهنجي پٺين (ٻر پوءِ) تي موٽندا آهن (٤٦). (اي پيغمبر!) جنهن مهل توڏانهن ڪن ڏيئي جنهن (ٺٺوليءَ ڪرڻ جي ارادي) سان (قرآن کي) ٻڌندا آهن ۽ جنهن مهل ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن جڏهن ظالم چوندا آهن ته (اوهين) رڳو جادو ڪيل مڙس جي تابعداري ڪريو ٿا (تنهن مهل سندين انهن ڳالهين کي) اسين چڱي طرح ڄاڻندا آهيون (٤٧). ڏس ته تو لاءِ ڪهڙا مثال ڏيندا آهن! پوءِ ګمراهه ٿيا تنهن ڪري سڌي واٽ لهي نه سگهندا آهن (٤٨). ۽ چوندا آهن ته جڏهن اسين (مري ڳري) هڏا ۽ ذرا ذرا ٿينداسين (تڏهن) اسين وري نوان بڻجي اُٿنداسين ڇا؟ (٤٩). چؤ ته پهڻ ٿيو يا لوهه ٿيو (٥٠). يا پنهنجين دلين ۾ جيڪا (ٻي) وڏي خلق ڀانئيندا آهيو (سا ٿيو ته به اُٿندؤ)، پوءِ سگهو ئي چوندا ته ڪير اسان کي وري جياريندو؟ چؤ ته جنهن اوهان کي پهريون ڀيرو پيدا ڪيو (اهو جياريندوَ)، پوءِ توڏانهن پنهنجا ڪنڌ لوڏيندا ۽ چوندا ته اُهو ڪڏهن ٿيندو؟ چؤ ته اُميد آهي ته سگهو ٿيڻو آهي (٥١).

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُل لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنزَغُ
بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾ رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ
إِن يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِن يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾
وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ
النَّبِيِّينَ عَلَىٰ بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم
مِّن دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾ وَإِن
مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا
شَدِيدًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾ وَمَا مَنَعَنَا أَن نُّرْسِلَ
بِالْآيَاتِ إِلَّا أَن كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً
فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ
أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَ
الشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

جنهن ڏينهن الله اوهان کي سڏيندو (تنهن ڏينهن) اوهين سندس ساراهه ڪندي ورندي ڏيندؤ ۽ ڀانئيندؤ ته ٿورڙو ئي وقت رهيا آهيو (٥٢). ۽ (اي پيغمبر!) منهنجن ٻانهن کي چؤ ته (هڪٻئي سان) بلڪل چڱي (ڳالهه) چوندا رهن- ڇو ته شيطان سندن وچ ۾ جهيڙو وجهندو آهي- بيشڪ شيطان ماڻهو جو پڌرو ويري آهي (٥٣). اوهان جو پالڻهار اوهان کي چڱي طرح ڄاڻندو آهي- جيڪڏهن وڻيس ته اوهان تي ٻاجهه ڪري يا جيڪڏهن وڻيس ته اوهان کي عذاب ڪري- ۽ اسان توکي مٿن وڪيل ڪري نه موڪليو آهي (٥٤). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو تنهنجو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندو آهي- ۽ بيشڪ هڪڙن نبين کي ٻين کان وڌيڪ ڪيوسون ۽ دائود کي زبور ڏنوسون (٥٥). (اي پيغمبر!) چؤ ته الله کان سواءِ ٻين جن کي (الله جهڙو) ڀانئيندا آهيو تن کي سڏيو پوءِ (اُهي) اوهان کان نڪي ڪنهن تڪليف لاهڻ جو ۽ نڪي ٽارڻ جو اختيار رکندا آهن (٥٦). هي (ڪافر خدا کان سواءِ) جن کي سڏيندا آهن سي پاڻ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وسيلو ڳوليندا آهن ته انهن مان ڪير ڏاڍو ويجهو آهي؟ ۽ سندس ٻاجهه جي اُميد رکندا آهن ۽ سندس عذاب کان ڊڄندا آهن- ڇو ته تنهنجي پالڻهار جو عذاب ڊڄڻ جهڙي شيءِ آهي (٥٧). ۽ ڪو به ڳوٺ نه آهي جنهن (جي رهڻ وارن) کي (سندن بڇڙن ڪرتوتن سبب) قيامت جي ڏينهن کان اڳ اسين ناس ڪرڻ وارا نه آهيون يا اُن کي سخت سزا سان عذاب (نه) ڏيندڙ آهيون- اهو حڪم ڪتاب ۾ لکيل آهي (٥٨). ۽ اسان کي معجزن موڪلڻ کان اِنهي ڳالهه کان سواءِ ٻئي ڪنهن نه روڪيو جو اڳين (ماڻهن) اُنهن کي ڪوڙ ڄاتو هو- ۽ ثمود (جي قوم) کي ڏاچي معجزي لاءِ ڏني سون ته اُن سان ظلم ڪيائون- ۽ اسين رڳو ڊيڄارڻ لاءِ معجزا موڪليندا آهيون (٥٩). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل توکي چيوسون ته تنهنجي پالڻهار ماڻهن جو (پنهنجي قدرت سان) گهيرو ڪيو آهي- ۽ اسان توکي جيڪو خواب ڏيکاريو سو ۽ جو لعنت ڪيل (ٿوهر جو) وڻ قرآن ۾ بيان ڪيو ويو آهي سو ماڻهن جي آزمائش کان سواءِ نه آهي- ۽ اسين جو کين ڊيڄاريندا آهيون سو کين وڏي شرارت کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه وڌائيندو آهي (٦٠).

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ قَالَ
ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِيْنًا ﴿٦١﴾ؕ قَالَ اَرَءَيْتَكَ هٰذَا الَّذِىْ كَرَّمْتَ
عَلَىَّ لَئِنْ اَخَّرْتَنِ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَاَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهٗٓ اِلَّا
قَلِيْلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمْ
جَزَآءً مَّوْفُوْرًا ﴿٦٣﴾ وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَاَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِى الْاَمْوَالِ
وَالْاَوْلَادِ وَعِدْهُمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿٦٤﴾ اِنَّ عِبَادِىْ
لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ وَكِيْلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمُ الَّذِىْ
يُزْجِىْ لَكُمُ الْفُلْكَ فِى الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِكُمْ
رَحِيْمًا ﴿٦٦﴾ وَاِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِى الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ
اِلَّآ اِيَّاهُ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىكُمْ اِلَى الْبَرِّ اَعْرَضْتُمْ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ
كَفُوْرًا ﴿٦٧﴾ اَفَاَمِنْتُمْ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ اَوْ يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ وَكِيْلًا ﴿٦٨﴾ۙ اَمْ اَمِنْتُمْ اَنْ
يُّعِيْدَكُمْ فِيْهِ تَارَةً اُخْرٰى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ
الرِّيْحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ۙ ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهٖ تَبِيْعًا ﴿٦٩﴾

۽ جڏهن ملائڪن کي چيو سون تہ آدم کي سجدو ڪريو پوءِ ابليس کان سواءِ (ٻين) سجدو ڪيو (ابليس) چيو تہ جنهن کي مٽيءَ مان پيدا ڪيئي تنهن کي ڇو سجدو ڪريان؟ (٦١). (وري ابليس) چيو تہ ڏس هيءُ جنهن کي تو مون تي شرف ڏنو جيڪڏهن مون کي قيامت جي ڏينهن تائين مهلت ڏيندين تہ ٿورڙن کان سواءِ سندس (ٻي) اولاد کي پاڙئون پٽيندس (٦٢). (الله) چيو تہ وڃ پوءِ منجهائن جن تنهنجي تابعداري ڪئي تن اوهان سڀني جي سزا دوزخ آهي (۽ اُها) بلڪل پوري سزا (آهي) (٦٣). ۽ منجهائن جنهن کي (ڀُلائي) سگهين تنهن کي پنهنجي سڏ سان ڀُلاءِ ۽ پنهنجن سوارن ۽ پيادن سان مٿن چڙهائي ڪر ۽ سندن مال ۽ اولاد ۾ ڀائيواري ڪر ۽ ڪين انجام ڏي۔ ۽ شيطان ٺڳي کان سواءِ ڪين ڪو دلاسو نہ ڏيندو آهي (٦٤). بيشڪ منهنجن ٻانهن تي توکي ڪا سگهہ نہ آهي۔ ۽ تنهنجو پالڻهار نگهبان ڪافي آهي (٦٥). اوهان جو پالڻهار اُهو آهي جيڪو اوهان لاءِ سمنڊ ۾ ٻيڙيون هن لاءِ هلائيندو آهي تہ سندس روزي ڳوليو۔ بيشڪ اُهو اوهان تي ٻاجهارو آهي (٦٦). ۽ جڏهن اوهان کي درياءَ ۾ ڪا تڪليف پهچندي آهي تڏهن خاص اُن (الله) کان سواءِ ٻين جن کي اوهين سڏيندا آهيو سي وسري ويندا اٿوَ پوءِ جنهن مهل اوهان کي خشڪيءَ تي بچائيندو آهي (تنهن مهل) منهن موڙيندا آهيو۔ ۽ انسان ڏاڍو ٻي شڪر آهي (٦٧). (اوهين) پاڻ کي خشڪيءَ جي ڪنهن پاسي ۾ ڳهائڻ کان يا پاڻ تي (پٿرن جي) طوفان اچڻ کان بي ڊپا ٿيا آهيو ڇا؟ وري اوهين پاڻ لاءِ ڪو واهرو نہ لهندؤ (٦٨). يا ٻئي ڀيري اُن (ساڳئي سمنڊ) ۾ موٽائڻ کان بي ڊپا ٿيا آهيو ڇا؟ پوءِ اوهان تي واءُ جو طوفان موڪلي پوءِ اوهان کي اوهان جي ڪفر سببان ٻوڙي وري اُنهي (ٻوڙڻ جي) ڪري پاڻ لاءِ اسان تي ڪو پيڇي ڪرڻ وارو نہ لهندؤ (٦٩).

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِيْٓ اٰدَمَ وَحَمَلْنٰهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ
الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلْنٰهُمْ عَلٰى كَثِيْرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيْلًا ﴿٧٠﴾ ع يَوْمَ
نَدْعُوْا كُلَّ اُنَاسٍۭ بِاِمَامِهِمْ ۚ فَمَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ فَاُولٰٓئِكَ
يَقْرَءُوْنَ كِتٰبَهُمْ وَلَا يُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿٧١﴾ وَمَنْ كَانَ فِيْ هٰذِهٖٓ
اَعْمٰى فَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ اَعْمٰى وَاَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٧٢﴾ وَاِنْ كَادُوْا لَيَفْتِنُوْنَكَ
عَنِ الَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهٗ ۖ وَاِذًا لَّاتَّخَذُوْكَ
خَلِيْلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَآ اَنْ ثَبَّتْنٰكَ لَقَدْ كِدْتَّ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيْلًا ﴿٧٤﴾ ۙ
اِذًا لَّاَذَقْنٰكَ ضِعْفَ الْحَيٰوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيْرًا ﴿٧٥﴾ وَاِنْ كَادُوْا لَيَسْتَفِزُّوْنَكَ مِنَ الْاَرْضِ لِيُخْرِجُوْكَ
مِنْهَا وَاِذًا لَّا يَلْبَثُوْنَ خِلٰفَكَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ اَرْسَلْنَا
قَبْلَكَ مِنْ رُّسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيْلًا ﴿٧٧﴾ ع اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِدُلُوْكِ
الشَّمْسِ اِلٰى غَسَقِ الَّيْلِ وَقُرْاٰنَ الْفَجْرِ ۭ اِنَّ قُرْاٰنَ الْفَجْرِ كَانَ
مَشْهُوْدًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ الَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهٖ نَافِلَةً لَّكَ ۖ عَسٰٓى اَنْ يَّبْعَثَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا ﴿٧٩﴾ وَقُلْ رَّبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّ
اَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٨٠﴾

۽ بيشڪ آدم جي اولاد کي شرف ڏنوسون ۽ کين خشڪيءَ ۽ سمنڊ ۾ (سوارين تي) کنيوسون ۽ کين سٺين شين مان روزي ڏني سون ۽ جيڪي خلقياسون تن مان گھڻن کان کين زياده مانَ وارو ڪيوسون (٧٠). جنهن ڏينهن هر ڪنهن ٽوليءَ کي سندن اڳواڻ سان سڏينداسون، پوءِ جنهن کي سندس اعمال نامو سڄي هٿ ۾ ڏنو ويندو سي پنهنجو اعمال نامو پڙهندا ۽ تند جيترو به ظلم نه ڪبن (٧١). ۽ جيڪو هن دنيا ۾ (حق سڃاڻڻ کان) انڌو ٿيو سو آخرت ۾ (به) انڌو (هوندو) ۽ واٽ کان بنھ ڀُليل رهندو (٧٢). ۽ جيڪي تو ڏانهن (پنهنجن حڪمن جو) وحي ڪيوسون تنهن کان توکي هن لاءِ دوکي ۾ وجهڻ لڳا هئا ته تون اُن کان سواءِ ٻيو ڪو اسان تي ناهه ناهين ۽ اُنهي مهل توکي دوست بڻائين (٧٣). ۽ جيڪڏهن اسين توکي (پنهنجي ڳالھ تي) پختو نه رکون ها ته ويجهو هو جو بيشڪ اُنهن ڏانهن ڪجھ ٿورو ئي لڙي پوين ها (٧٤). ته اُتي جو اُتي حياتي جو ٻيڻو عذاب ۽ موت جو (به) ٻيڻو عذاب توکي چکايون ها وري پاڻ لاءِ اسان تي ڪو مددگار نه لهين ها (٧٥). ۽ (اي پيغمبر! مڪي جي) زمين مان سگهوئي توکي هن لاءِ بيقرار ڪندا ته منجهانئس توکي لڏائين ۽ اُنهيءَ مهل توڪان پوءِ (پاڻ به) ٿورو وقت رهندا (٧٦). توڪان اڳ جيڪي پنهنجا پيغمبر موڪلياسون تن جي دستور موافق (جو سندن قومن کين لڏايو ته ناس ڪيو وُيُن) ۽ اسان جي دستور کي ڪا ڦير ڦار نه لهندين (٧٧). سج لڙي کان وٺي رات جي اونداهيءَ تائين نماز پڙھ ۽ فجر جو قرآن (پڙھ)- بيشڪ فجر جو قرآن پڙهڻ مهل ملائڪ حاضر ٿين ٿا (٧٨). ۽ ڪجھ رات جو اُن (قرآن) سان تهجد پڙھ جو (اها) تو لاءِ وڌڪي عبادت آهي تنهنجو پالڻهار سگهوئي توکي ساراهيل جاءِ (مقام محمود) ۾ اُتاريندو (٧٩). ۽(اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! مونکي (مديني ۾) سچائيءَ سان داخل ڪر ۽ (مڪي مان) مونکي سچائيءَ سان ٻاهر ڪڍ ۽ پاڻ وٽان مون لاءِ ڪا قوت مدد ڏيندڙ ڪر (٨٠).

وَقُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوْقًا ﴿٨١﴾
وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۙ وَلَا يَزِيْدُ
الظّٰلِمِيْنَ اِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾ وَاِذَآ اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ
بِجَانِبِهٖ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوْسًا ﴿٨٣﴾ قُلْ كُلٌّ يَّعْمَلُ عَلٰى
شَاكِلَتِهٖ ۗ فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبِيْلًا ﴿٨٤﴾ ع وَيَسْـَٔلُوْنَكَ
عَنِ الرُّوْحِ ۗ قُلِ الرُّوْحُ مِنْ اَمْرِ رَبِّيْ وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ
اِلَّا قَلِيْلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ ثُمَّ
لَا تَجِدُ لَكَ بِهٖ عَلَيْنَا وَكِيْلًا ﴿٨٦﴾ لا اِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۗ اِنَّ فَضْلَهٗ
كَانَ عَلَيْكَ كَبِيْرًا ﴿٨٧﴾ قُلْ لَّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰٓى
اَنْ يَّاْتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَاْتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ ظَهِيْرًا ﴿٨٨﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ
كُلِّ مَثَلٍ ۫ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُوْرًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ
حَتّٰى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْاَرْضِ يَنْۢبُوْعًا ﴿٩٠﴾ لا اَوْ تَكُوْنَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ
نَّخِيْلٍ وَّعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهٰرَ خِلٰلَهَا تَفْجِيْرًا ﴿٩١﴾ لا اَوْ تُسْقِطَ السَّمَآءَ
كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا اَوْ تَاْتِيَ بِاللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ قَبِيْلًا ﴿٩٢﴾ لا

۽ (اي پيغمبر!) چؤ ته سچ آيو ۽ ڪوڙ ڀڄو۔ ڇو ته ڪوڙ ڀڄندڙ آهي (٨١). ۽ اسين قرآن ڪي نازل ڪريون ٿا جو اُهو سارو مؤمنن لاءِ شفا ۽ ٻاجھ آهي ۽ ظالمن بابت نقصان ڪان سواءِ (ٻيو ڪي) نه وڌائيندو آهي (٨٢). ۽ جڏهن انسان تي ڪا نعمت (نازل) ڪندا آهيون (تڏهن) منهن موڙيندو آهي ۽ پاسيرو ٿيندو آهي، ۽ جڏهن کيس تڪليف پهچندي آهي (تڏهن) مايوس ٿيندو آهي (٨٣). (اي پيغمبر!) چؤ ته سڀ ڪو پنهنجي ڍول تي ڪم ڪندو آهي۔ پوءِ جيڪو وڌيڪ سڌيءَ واٽ تي آهي تنهن کي تنهنجو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندو آهي (٨۴). ۽ (اي پيغمبر!) توکان روح بابت پڇن ٿا۔ چؤ ته روح منهنجي پالڻهار جي اَمر مان آهي ۽ اوهان کي ٿورڙي علم کان سواءِ ڪجھ نه ڏنو ويو آهي (٨٥). ۽ جيڪو (قرآن) توڏانهن وحي ڪيوسون سو جيڪڏهن گهرون ته ورائي وٺون ته پوءِ تون پاڻ لاءِ اسان تي ڪو پرجهلو نه لهندين (٨٦). پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ (اُن ورائي وٺڻ کي جهلي رکيو) آهي۔ ڇو ته سندس فضل تو تي وڏو آهي (٨٧). (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪڏهن ماڻهو ۽ جنّ هن قرآن جهڙي (ٻئي ڪنهن ڪتاب) آڻڻ لاءِ گڏ ٿين ته ان جهڙو ڪڏهن آڻي نه سگهندا جيتوڻيڪ هڪ ٻئي کي مدد ڏين (٨٨). ۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هر مثال ماڻهن لاءِ دهرائي بيان ڪيو اٿئون پر گهڻا ماڻهو بي شڪر ٿي انڪار ڪندا آهن (٨٩). ۽ چوندا آهن ته اسين توکي (ايستائين) ڪڏهن نه مڃينداسون جيستائين زمين ۾ اسان لاءِ ڪو چشمو وهائين (٩٠). يا ڪجين ۽ انگورن مان تو لاءِ ڪو باغ ٿئي پوءِ سندس وچ ۾ تون وهندڙ واهيون وهائين (٩١). يا جهڙيءَ طرح تو ڀانيو تهڙيءَ طرح اسان تي آسمان ٽُڪر ٽُڪر ڪري ڪيرائين يا تون الله ۽ ملائڪن کي سامهون آڻين (٩٢).

اَوْ يَكُوْنَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرُفٍ اَوْ تَرْقٰى فِى السَّمَآءِ ؕ وَلَنْ نُّؤْمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتّٰى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتٰبًا نَّقْرَؤُهٗ ؕ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّىْ هَلْ
كُنْتُ اِلَّا بَشَرًا رَّسُوْلًا ﴿۹۳﴾ ع وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُّؤْمِنُوْٓا اِذْ جَآءَهُمُ
الْهُدٰٓى اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَّسُوْلًا ﴿۹۴﴾ قُلْ لَّوْ كَانَ فِى
الْاَرْضِ مَلٰٓئِكَةٌ يَّمْشُوْنَ مُطْمَئِنِّيْنَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَآءِ
مَلَكًا رَّسُوْلًا ﴿۹۵﴾ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًاۢ بَيْنِىْ وَبَيْنَكُمْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ
بِعِبَادِهٖ خَبِيْرًاۢ بَصِيْرًا ﴿۹۶﴾ وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ
يُّضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
عَلٰى وُجُوْهِهِمْ عُمْيًا وَّبُكْمًا وَّصُمًّا ؕ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ كُلَّمَا خَبَتْ
زِدْنٰهُمْ سَعِيْرًا ﴿۹۷﴾ ذٰلِكَ جَزَآؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا وَقَالُوْٓا
ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خَلْقًا جَدِيْدًا ﴿۹۸﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِىْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ قَادِرٌ عَلٰٓى
اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ اَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيْهِ ؕ فَاَبَى الظّٰلِمُوْنَ
اِلَّا كُفُوْرًا ﴿۹۹﴾ قُلْ لَّوْ اَنْتُمْ تَمْلِكُوْنَ خَزَآئِنَ رَحْمَةِ رَبِّىْٓ اِذًا
لَّاَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْاِنْفَاقِ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ قَتُوْرًا ﴿۱۰۰﴾ ع

يا توکي ڪا سوني ماڙي هجي يا آسمان تي چڙهين۔ ۽ تنهنجي چڙهڻ کي (ايستائين) ڪڏهن نہ مڃيندا سون جيستائين اسان تي (اهڙو لکيل) ڪتاب لاهين جنهن کي پڙهون۔ چؤ تہ منهنجو پالڻهار پاڪ آهي آءٌ رڳو پيغام پهچائڻ وارو ماڻهو آهيان (٩٣). ۽ جڏهن ماڻهن وٽ هدايت آئي (تڏهن) کين ايمان آڻڻ کان هن ڳالهہ کان ڪنهن نہ جهليو آهي جو چوندا آهن تہ الله پيغمبر کي ڇو ماڻهو ڪري موڪليو (٩٤). (اي پيغمبر) چؤ تہ جيڪڏهن ملائڪ (اوهان جيان) زمين ۾ ٽڪندڙ ٿي گهمن ڦرن ها تہ اسين مٿن ضرور آسمان مان ملائڪ پيغمبر ڪري موڪليون ها (٩٥). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله اوهان ۽ اسان جي وچ ۾ شاهد ڪافي آهي۔ بيشڪ اُهو پنهنجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (٩٦). ۽ جنهن کي الله هدايت ڪئي سو هدايت وارو آهي، ۽ جيڪي گمراهہ ٿيا تن لاءِ تون الله کان سواءِ ڪوئي دوست نہ لهندين۔ ۽ کين قيامت جي ڏينهن سندن منهن ڀر انڌا ۽ گونگا ۽ ٻوڙا ڪري گڏ ڪنداسون۔ سندن جاءِ دوزخ آهي۔ جنهن مهل جهڪو ٿيندو تنهن مهل اُنهن لاءِ دوزخ کي وڌيڪ تپائينداسون (٩٧). اِها سندن سزا هن سببان آهي جو اسان جي نشانين جو انڪار ڪيائون ۽ چيائون تہ جڏهن اسين هڏا ۽ چورو ٿينداسون (تڏهن) وري نئين سر پيدا ٿي اُٿاريا وينداسون ڇا؟ (٩٨). نہ ڏسندا آهن ڇا تہ جنهن الله آسمانن ۽ زمين کي بڻايو سو سندن اهڙي بڻائڻ تي وس وارو آهي ۽ اُنهن لاءِ اِها مدت مقرر ڪيائين جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي۔ پوءِ ظالم اِنڪار کان سواءِ ڪجهہ قبول نہ ڪندا آهن (٩٩). (اي پيغمبر!) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين منهنجي پالڻهار جي ٻاجهہ جي خزانن جا مالڪ هجو ها تہ اُنهي مهل (سڀ) خرچ ٿي وڃڻ جي ڀؤ کان اوهين ضرور بند رکو ها۔ ۽ انسان پڪو پيچ (بخيل) آهي (١٠٠).

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسٰى تِسْعَ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ فَسْـَٔلْ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اِذْ جَآءَهُمْ
فَقَالَ لَهٗ فِرْعَوْنُ اِنِّيْ لَاَظُنُّكَ يٰمُوْسٰى مَسْحُوْرًا ﴿۱۰۱﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ
اَنْزَلَ هٰٓؤُلَآءِ اِلَّا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ بَصَآئِرَ ۚ وَاِنِّيْ لَاَظُنُّكَ
يٰفِرْعَوْنُ مَثْبُوْرًا ﴿۱۰۲﴾ فَاَرَادَ اَنْ يَّسْتَفِزَّهُمْ مِّنَ الْاَرْضِ فَاَغْرَقْنٰهُ وَ
مَنْ مَّعَهٗ جَمِيْعًا ﴿۱۰۳﴾ لا وَّقُلْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ لِبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اسْكُنُوا
الْاَرْضَ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيْفًا ﴿۱۰۴﴾ ط وَبِالْحَقِّ اَنْزَلْنٰهُ
وَبِالْحَقِّ نَزَلَ ۭ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿۱۰۵﴾ وَقُرْاٰنًا فَرَقْنٰهُ
لِتَقْرَاَهٗ عَلَى النَّاسِ عَلٰى مُكْثٍ وَّنَزَّلْنٰهُ تَنْزِيْلًا ﴿۱۰۶﴾ قُلْ اٰمِنُوْا بِهٖٓ اَوْ
لَا تُؤْمِنُوْا ۭ اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖٓ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ
يَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿۱۰۷﴾ لا وَّيَقُوْلُوْنَ سُبْحٰنَ رَبِّنَآ اِنْ كَانَ
وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُوْلًا ﴿۱۰۸﴾ وَيَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ يَبْكُوْنَ وَيَزِيْدُهُمْ
خُشُوْعًا ﴿۱۰۹﴾ السجدۃ قُلِ ادْعُوا اللّٰهَ اَوِ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ ۭ اَيًّا مَّا تَدْعُوْا فَلَهُ الْاَسْمَآءُ
الْحُسْنٰى ۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ
سَبِيْلًا ﴿۱۱۰﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَّلَمْ يَكُنْ لَّهٗ
شَرِيْكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ وَلِيٌّ مِّنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيْرًا ﴿۱۱۱﴾ ع

۽ بيشڪ موسىٰ کي نَوَ پڌريون نشانيون ڏنيون سون پوءِ بني اسرائيلن کان پڇ ته جڏهن (اُهو) وٽن آيو تڏهن کيس فرعون چيو ته اي موسىٰ بيشڪ آءٌ توکي يقيناً جادو ٿيل ڀانئيندو آهيان (١٠١). (موسىٰ) چيو ته بيشڪ تو ڄاتو آهي ته اِهي (نشانيون) آسمانن ۽ زمين جي پالڻھار کان سواءِ (ٻئي ڪنهن) نه نازل ڪيون آهن (اوهانجي) سمجهائڻ لاءِ (ته ڪين ڏسي مون کي مڃيو)، ۽ اي فرعون! بيشڪ آءٌ توکي (اُنهن جي انڪار سببان) هلاڪ ٿيل ڀانئيندو آهيان (١٠٢). پوءِ فرعون ملڪ مان سندن لوڏڻ جو ارادو ڪيو پوءِ فرعون ۽ سندس ساري سنگت کي ٻوڙيو سون (١٠٣). ۽ ڪانئس پوءِ بني اسرائيلن کي چيوسون ته انهيءَ ملڪ ۾ رهو پوءِ جڏهن آخرت جو وعدو آيو (تڏهن) اوهان کي لپيٽي آٽيندا سون (١٠٤). ۽ اُن (قرآن) کي اسان سچ سان نازل ڪيو آهي ۽ اُهو سچ سان نازل ٿيو آهي- ۽ توکي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ کان سواءِ نه موڪليوسون- (١٠٥). ۽ اُن قرآن کي جدا جدا (سورتون ۽ آيتون) هن لاءِ ڪيوسون ته اُهو ماڻهن کي آهستي آهستي پڙهي ٻڌائين ۽ اُن کي ٿورو ٿورو ڪري لاٿوسون (١٠٦). (اي پيغمبر!) چؤ ته اوهين اُن (قرآن) کي مڃيو توڙي نه مڃيو- بيشڪ جن کي هن کان اڳ علم ڏنو ويو آهي تن وٽ جڏهن (قرآن) پڙهبو آهي (تڏهن) سجدو ڪندڙ ٿي ڪاڏين ڀر ڪرندا آهن (١٠٧). ۽ چوندا آهن ته اسان جو پالڻھار پاڪ آهي بيشڪ اسان جي پالڻھار جو انجام ضرور (پورو) ٿيڻو آهي (١٠٨). ۽ روئيندا ڪاڏين ڀر ڪرندا آهن ۽ (قرآن) منجهن عاجزي وڌائيندو آهي (١٠٩). (اي پيغمبر!) چؤ ته (الله کي) الله (جي نالي سان) سڏيو يا رحمان (جي نالي سان) سڏيو. جنهن نالي سان (اوهين) سڏيو اُنهيءَ جا (سڀ) نالا سھڻا آهن، ۽ پنهنجي نماز ۾ نڪي تمام ڏاڍيان پڙهه ۽ نڪي تمام هوريان پڙهه اُنهيءَ جي وچواري واٽ اختيار ڪر (١١٠). ۽ چؤ ته سڀ ساراهه اُنهيءَ الله کي جڳائي جنهن (پاڻ لاءِ) ڪو اولاد نه ورتو آهي ۽ نڪي سندس ملڪ ۾ ڪو ڀائيوار آهي ۽ نڪي ڪنهن هيٺائي جي سبب سندس ڪو مددگار آهي ۽ هن جي گهڻي قدر وڏائي بيان ڪر (١١١).

سُوْرَةُ الْكَهْفِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْۤ اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ وَلَمْ یَجْعَلْ
لَّهٗ عِوَجًا ﴿١﴾ قَیِّمًا لِّیُنْذِرَ بَاْسًا شَدِیْدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَیُبَشِّرَ
الْمُؤْمِنِیْنَ الَّذِیْنَ یَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾
مّٰكِثِیْنَ فِیْهِ اَبَدًا ﴿٣﴾ وَّیُنْذِرَ الَّذِیْنَ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ
وَلَدًا ﴿٤﴾ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ وَّلَا لِاٰبَآىِٕهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً
تَخْرُجُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ اِنْ یَّقُوْلُوْنَ اِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾ فَلَعَلَّكَ
بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلٰۤى اٰثَارِهِمْ اِنْ لَّمْ یُؤْمِنُوْا بِهٰذَا الْحَدِیْثِ
اَسَفًا ﴿٦﴾ اِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْاَرْضِ زِیْنَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ اَیُّهُمْ
اَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾ وَاِنَّا لَجٰعِلُوْنَ مَا عَلَیْهَا صَعِیْدًا جُرُزًا ﴿٨﴾
اَمْ حَسِبْتَ اَنَّ اَصْحٰبَ الْكَهْفِ وَالرَّقِیْمِ كَانُوْا مِنْ
اٰیٰتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ اِذْ اَوَى الْفِتْیَةُ اِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوْا رَبَّنَاۤ
اٰتِنَا مِنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً وَّهَیِّئْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾
فَضَرَبْنَا عَلٰۤى اٰذَانِهِمْ فِی الْكَهْفِ سِنِیْنَ عَدَدًا ﴿١١﴾

سورة ڪهف مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ ڏهه
آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهي.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراهه انهيءَ الله کي جڳائي جنهن پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي ڪتاب لاٿو ۽ اُن ۾ ڪو ڏنگ (ڏانءُ) نہ رکيائين (١). (هن لاءِ) سڌو ڪيائين تہ پاڻ وٽان سخت مصيبت کان ڪافرن کي ڊيڄاري ۽ اُنهن مؤمنن کي خوشخبري ڏي جيڪي چڱا ڪم ڪندا آهن تہ اُنهن لاءِ چڱو اَجر آهي (٢). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٣). ۽ اُنهن کي ڊيڄاري جيڪي چون ٿا تہ الله (پاڻ لاءِ) پٽ ورتو آهي (۴). جنهن جو نڪي کين ۽ نڪي سندن پيءُ ڏاڏن کي ڪو علم آهي- وڏي (گناه جي) ڳالهه آهي جا سندن واتن مان نڪري ٿي! اُهي ڪوڙ چوڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نہ چوندا آهن (٥). جيڪڏهن انهن هن (قرآن واري) ڳالهه تي ايمان نہ آندو تہ شايد تون (اي پيغمبر! ان) ارمان مان سندن پويان پاڻ کي هلاڪ ڪرين (٦). جيڪي زمين تي آهي سو اسان اُن جي سينگار لاءِ هن ڪري ڪيو تہ کين آزمايون تہ اُنهن منجهان عملن ۾ وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ (٧). ۽ اُن زمين تي جيڪا (آبادي) آهي سا اسين ميدان ڪرڻ وارا آهيون (٨). ڀانيو اَٿيئي ڇا؟ تہ غار ۽ رقيم (سندن نالن واري ڪتبي) وارا اسان جي عجب نشانين مان هئا (٩). جڏهن غار ۾ انهن جوانن پناهه ورتي تڏهن چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار پاڻ وٽان اسان کي ٻاجهه عطا ڪر ۽ اسان جي ڪم ۾ اسان لاءِ آساني ڪر (١٠). پوءِ ڪيترائي ورهه غار ۾ سندن ڪنن تي (ڳهاٽي ننڊ جا پردا) هنياسون (١١).

ثُمَّ بَعَثْنٰهُمْ لِنَعْلَمَ اَیُّ الْحِزْبَیْنِ اَحْصٰى لِمَا لَبِثُوْۤا اَمَدًا ﴿١٢﴾
نَحْنُ نَقُصُّ عَلَیْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّهُمْ فِتْیَةٌ اٰمَنُوْا بِرَبِّهِمْ
وَ زِدْنٰهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَّ رَبَطْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اِذْ قَامُوْا فَقَالُوْا
رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ لَنْ نَّدْعُوَا۠ مِنْ دُوْنِهٖۤ اِلٰهًا لَّقَدْ
قُلْنَاۤ اِذًا شَطَطًا ﴿١٤﴾ هٰۤؤُلَآءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً ؕ لَوْ
لَا یَاْتُوْنَ عَلَیْهِمْ بِسُلْطٰنٍۭ بَیِّنٍ ؕ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾ وَ اِذِ اعْتَزَلْتُمُوْهُمْ وَ مَا یَعْبُدُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ
فَاْوٗۤا اِلَى الْكَهْفِ یَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَ یُهَیِّئْ لَكُمْ
مِّنْ اَمْرِكُمْ مِّرْفَقًا ﴿١٦﴾ وَ تَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَّزٰوَرُ عَنْ
كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْیَمِیْنِ وَ اِذَا غَرَبَتْ تَّقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ
وَ هُمْ فِیْ فَجْوَةٍ مِّنْهُ ؕ ذٰلِكَ مِنْ اٰیٰتِ اللّٰهِ ؕ مَنْ یَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ
الْمُهْتَدِ ۚ وَ مَنْ یُّضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ وَلِیًّا مُّرْشِدًا ﴿١٧﴾ وَ
تَحْسَبُهُمْ اَیْقَاظًا وَّ هُمْ رُقُوْدٌ ۖۗ وَّ نُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْیَمِیْنِ وَ
ذَاتَ الشِّمَالِ ۖۗ وَ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَیْهِ بِالْوَصِیْدِ ؕ لَوِ اطَّلَعْتَ
عَلَیْهِمْ لَوَلَّیْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَّ لَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾

وري ڪين هن لاءِ اُٿاريوسون تہ ڏيڪاريون تہ جا مدت رهيا سا ٻنهي ٽولين مان ڪهڙي کي ياد آهي (١٢). اسين توکي سندن سچي خبر بيان ڪريون ٿا- بيشڪ اُهي چند نوجوان هئا جو پنهنجي رب تي ايمان آندو هئائون ۽ کين وڌيڪ هدايت ڪئي هئي سون (١٣). ۽ سندن دلين کي مضبوط ڪيوسون جڏهن اُٿيا تڏهن چيائون تہ اسان جو رب! آسمانن ۽ زمين جو رب آهي اُن کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي معبود ڪري نہ سڏيندا سون (جي سڏيوسون تہ) ضرور بيشڪ اُنهي مهل بيهودي ڳالھ چئي سون (١۴). اسان جي هن قوم الله کان سواءِ ٻيا معبود ورتا آهن- مٿن ڇو نہ ڪو پڌرو دليل آڻيندا آهن؟ پوءِ جيڪو الله تي ڪوڙو ناھ ٺاهي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ (١٥). ۽ جڏهن اوهين اُنهن (مشرڪن) کان ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهن تن کان پاسي ٿيو تڏهن غار ڏانهن پناه وٺو تہ اوهان جو رب اوهان لاءِ پنهنجي رحمت پکيڙيندو ۽ اوهان جي ڪم ۾ اوهان لاءِ سولائي مهيا ڪندو (١٦). ۽ (اي ڏسندڙ) جڏهن سج اُڀري (تڏهن) ڏسندين تہ (اُس) سندن غار کان سڄي پاسي لڙندي آهي ۽ جڏهن لهي تڏهن سندن کٻي پاسي مٽندي آهي ۽ اهي اُن (غار جي) ويڪرائيءَ ۾ آهن- اِها الله جي نشانين مان آهي- جنهن کي الله هدايت ڪري سو هدايت وارو آهي، ۽ جنهن کي گمراھ ڪري تنهن لاءِ ڪوبہ دوست واٽ ڏيکاريندڙ نہ لهندين (١٧). ۽ تون کين جاڳندڙ ڀانئيندين پر اِهي (ننڊ ۾) سمهيل آهن ۽ کين سڄي پاسي ۽ کٻي پاسي تي اُٿلائيندا آهيون ۽ سندن ڪتو چائنٺ تي اڳيون ٽنگون ڊگهيريو پيو آهي- جيڪڏهن مٿن بيهي ڏسين تہ کائنئن ڀڄندڙ ٿي پٺي ڦيرين ۽ کائنئن دهشت مان ڀرجي وڃين (١٨).

وَكَذٰلِكَ بَعَثْنٰهُمْ لِيَتَسَآءَلُوْا بَيْنَهُمْ ؕ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ
كَمْ لَبِثْتُمْ ؕ قَالُوْا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ؕ قَالُوْا رَبُّكُمْ
اَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ ؕ فَابْعَثُوْٓا اَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هٰذِهٖٓ
اِلَى الْمَدِيْنَةِ فَلْيَنْظُرْ اَيُّهَآ اَزْكٰى طَعَامًا فَلْيَاْتِكُمْ بِرِزْقٍ
مِّنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ اَحَدًا ﴿١٩﴾
اِنَّهُمْ اِنْ يَّظْهَرُوْا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوْكُمْ اَوْ يُعِيْدُوْكُمْ
فِيْ مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوْٓا اِذًا اَبَدًا ﴿٢٠﴾ وَكَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا
عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوْٓا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّاَنَّ السَّاعَةَ لَا
رَيْبَ فِيْهَا ۚ اِذْ يَتَنَازَعُوْنَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوْا
عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا ؕ رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمْ ؕ قَالَ الَّذِيْنَ غَلَبُوْا
عَلٰٓى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَّسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُوْلُوْنَ
ثَلٰثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ
رَجْمًا بِالْغَيْبِ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ سَبْعَةٌ وَّثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ ؕ قُلْ
رَّبِّيْٓ اَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَّا يَعْلَمُهُمْ اِلَّا قَلِيْلٌ ۬ۙ فَلَا تُمَارِ فِيْهِمْ
اِلَّا مِرَآءً ظَاهِرًا ۪ وَّلَا تَسْتَفْتِ فِيْهِمْ مِّنْهُمْ اَحَدًا ﴿٢٢﴾ ع

۽ اهڙي طرح کين هن لاءِ اٿاريوسون ته پاڻ ۾ پڇن- منجهانئن چوندڙ چيو ته (اوهين هتي) ڪيترو ترسيؤ- چيائون ته هڪ ڏينهن يا ڏينهن جو ڪجهه (حصو) رهياسون (ڪن) چيو ته جيترو اوهين رهيا آهيو سو اوهان جو رب وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي- پوءِ پاڻ مان هڪ کي هن پنهنجي سڪي سان شهر ڏانهن موڪليو پوءِ پلي ڏسي ته اُن (ڳوٺ) جو ڪهڙو وڌيڪ پاڪ (حلال) طعام آهي پوءِ منجهانئس ڪجهه (طعام) اوهان وٽ آڻي ۽ جڳائي ته (خريداري مهل) نرمي (۽ هوشياري) ڪري ۽ اوهان جو حال ڪنهن هڪڙي کي نه ڄاڻائي (١٩). ڇو ته جيڪڏهن (اُهي) اوهان تي واقف ٿيندا ته اوهان کي سنگسار ڪندا يا پنهنجي مذهب ۾ اوهان کي موٽائيندا ۽ اُنهيءَ مهل اوهين بلڪل ڪڏهن نه ڪامياب ٿيندؤ (٢٠). ۽ اهڙي طرح (تڏهن) ماڻهن کي هن لاءِ مٿن خبردار ڪيوسون ته ڄاڻن ته الله جو انجام سچو آهي ۽ بيشڪ قيامت (ٿيڻي) آهي منجهس ڪو شڪ نه آهي. تڏهن اُنهن جي ڳالهه بابت پاڻ ۾ جهيڙو ڪرڻ لڳا پوءِ چيائون ته اُنهن (جي غار) تي ڪا اڏاوت اڏيو. سندن پالڻهار کين وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي- جيڪي پنهنجي ڳالهه ۾ غالب ٿيا تن چيو ته اُنهن (جي غار) تي مسجد ضرور ٺاهيندا سون (٢١). (ڪي) چوندا ته (اُهي) ٽي آهن چوٿون سندن ڪتو آهي، ۽ (ڪي) چوندا ته پنج آهن ڇهون سندن ڪتو آهي ڳجهه بابت اٽڪل هڻندا آهن، ۽ (ڪي) چوندا ته ست آهن اٺون سندن ڪتو آهي- (اي پيغمبر) چؤ ته سندن ڳاڻيٽو منهنجو پالڻهار وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي اُنهن کي رڳا ڪي ٿورا ڄاڻندا آهن پوءِ اُنهن بابت سرسري جهيڙي ڪرڻ کان سواءِ جهيڙو نه ڪر ۽ نڪي اُنهن بابت ڪافرن مان ڪنهن هڪ کان پڇا ڪر (٢٢).

وَلَا تَقُوْلَنَّ لِشَایۡءٍ اِنِّیۡ فَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًا ۝۲۳ اِلَّاۤ اَنۡ یَّشَآءَ
اللّٰهُ ۫ وَاذۡكُرۡ رَّبَّكَ اِذَا نَسِیۡتَ وَقُلۡ عَسٰۤی اَنۡ یَّهۡدِیَنِ
رَبِّیۡ لِاَقۡرَبَ مِنۡ هٰذَا رَشَدًا ۝۲۴ وَلَبِثُوۡا فِیۡ كَهۡفِهِمۡ
ثَلٰثَ مِائَةٍ سِنِیۡنَ وَازۡدَادُوۡا تِسۡعًا ۝۲۵ قُلِ اللّٰهُ اَعۡلَمُ بِمَا
لَبِثُوۡا ۚ لَهٗ غَیۡبُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ؕ اَبۡصِرۡ بِهٖ وَاَسۡمِعۡ ؕ مَا
لَهُمۡ مِّنۡ دُوۡنِهٖ مِنۡ وَّلِیٍّ ۫ وَّلَا یُشۡرِكُ فِیۡ حُكۡمِهٖۤ اَحَدًا ۝۲۶
وَاتۡلُ مَاۤ اُوۡحِیَ اِلَیۡكَ مِنۡ كِتَابِ رَبِّكَ ؕ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ قف
وَلَنۡ تَجِدَ مِنۡ دُوۡنِهٖ مُلۡتَحَدًا ۝۲۷ وَاصۡبِرۡ نَفۡسَكَ مَعَ الَّذِیۡنَ
یَدۡعُوۡنَ رَبَّهُمۡ بِالۡغَدٰوةِ وَالۡعَشِیِّ یُرِیۡدُوۡنَ وَجۡهَهٗ
وَلَا تَعۡدُ عَیۡنٰكَ عَنۡهُمۡ ۚ تُرِیۡدُ زِیۡنَةَ الۡحَیٰوةِ الدُّنۡیَا ۚ وَ
لَا تُطِعۡ مَنۡ اَغۡفَلۡنَا قَلۡبَهٗ عَنۡ ذِكۡرِنَا وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ وَكَانَ
اَمۡرُهٗ فُرُطًا ۝۲۸ وَقُلِ الۡحَقُّ مِنۡ رَّبِّكُمۡ ۫ فَمَنۡ شَآءَ فَلۡیُؤۡمِنۡ
وَّمَنۡ شَآءَ فَلۡیَكۡفُرۡ ۚ اِنَّاۤ اَعۡتَدۡنَا لِلظّٰلِمِیۡنَ نَارًا
اَحَاطَ بِهِمۡ سُرَادِقُهَا ؕ وَاِنۡ یَّسۡتَغِیۡثُوۡا یُغَاثُوۡا بِمَآءٍ
كَالۡمُهۡلِ یَشۡوِی الۡوُجُوۡهَ ؕ بِئۡسَ الشَّرَابُ ؕ وَسَآءَتۡ مُرۡتَفَقًا ۝۲۹

۽ ڪنهن ڪم لاءِ هرگز نہ چؤ تہ آءٌ پڪ هيءُ سڀاڻي ڪندس (٢٣). مگر (چؤ) ان شاءَ الله ۽ جڏهن وسارين (تڏهن) پنهنجي رب کي ياد ڪر ۽ چؤ تہ سگهو ئي منهنجو پالڻهار هن کان بہ وڌيڪ ويجهو سڌو رستو مونکي ڏيکاريندو (٢۴). ۽ اُهي پنهنجي غار ۾ ٽن سؤن ورهن کان نؤ ورهہ وڌيڪ رهيا (٢٥). چؤ تہ جيڪي رهيا سو الله وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي، اُن کي آسمانن ۽ زمين جو ڳجهہ (معلوم) آهي- ڪهڙو عجيب ڏسندڙ ۽ ڪهڙو عجيب ٻڌندڙ آهي! اُن کان سواءِ ڪو اُنهن جو مددگار نہ آهي، ۽ پنهنجي حڪم ۾ ڪنهن هڪ کي ڀائيوار نہ ڪندو آهي (٢٦). ۽ تنهنجي پالڻهار جي ڪتاب مان جيڪي توڏانهن وحي ڪيو ويو سو پڙهہ سندس حڪم کي ڪا ڦير ڦار نہ آهي، ۽ اُن کان سواءِ تون ڪا واهہ نہ لهندين (٢٧). ۽ پاڻ کي اُنهن سان صبر ۾ رک جيڪي پنهنجي پالڻهار کي صبح ۽ سانجهي جو ياد ڪندا آهن سندس رضامندي گهرندا آهن ۽ (گهرجي تہ) تنهنجون اکيون دنيا جي حياتي جي سينگار جو ارادو رکي اُنهن (ياد ڪندڙن) کان (ٻئي پاسي) نہ واجهائين، ۽ اُنهيءَ جي فرمان برداري نہ ڪر جنهن جي دل اسان پنهنجي ياد ڪرڻ کان غافل ڪئي ۽ پنهنجي خواهش جي پٺيان لڳو ۽ سندس ڪم حد کان وڌيل آهي (٢٨). ۽ چؤ تہ (اِهو سخن) اوهان جي پالڻهار وٽان (آيل) سچ آهي، پوءِ جنهن کي وڻي سو ايمان آڻي ۽ جنهن کي وڻي سو نہ مڃي. اسان ظالمن لاءِ باهہ تيار ڪئي آهي ۽ اُن جا پردا اُنهن کي ويڙهيندا- ۽ جيڪڏهن فرياد ڪندا تہ اُنهن جي فرياد اهڙي پاڻيءَ سان ورنائي ويندي جو پگهاريل ٽامي وانگر هوندو سندن منهن کي ڀُڃندو- اُهو بڇڙو پيئڻ آهي- ۽ بڇڙو آرام جو هنڌ آهي (٢٩).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ
أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُولٰٓئِكَ لَهُمْ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهٰرُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَّ
يَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّنْ سُنْدُسٍ وَّإِسْتَبْرَقٍ مُّتَّكِئِينَ
فِيهَا عَلَى الْأَرَآئِكِ ط نِعْمَ الثَّوَابُ ط وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾ وَاضْرِبْ
لَهُمْ مَّثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ
وَّحَفَفْنٰهُمَا بِنَخْلٍ وَّجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ﴿٣٢﴾ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ
اٰتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِّنْهُ شَيْئًا وَّفَجَّرْنَا خِلٰلَهُمَا نَهَرًا ﴿٣٣﴾
وَّكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَّأَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾ وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ
ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هٰذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾
وَّمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَّلَئِنْ رُّدِدْتُّ إِلٰى رَبِّي لَأَجِدَنَّ
خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ
أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ
سَوّٰكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لٰكِنَّا هُوَ اللّٰهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تہ جنهن چڱو ڪم ڪيو آهي تنهن جو اَجر اسين نہ وڃائيندا آهيون (٣٠). اِهي (اُهي) آهن جن لاءِ (بهشت) عدن جا باغ آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سونن ڪنگڻن جا زيور اُنهن کي پارايا ويندا ۽ سُندسُ ۽ استبرق پٽ جي سائي پوشاڪ ڍڪيندا اُتي تختن تي تڪيو لائي ويهندا۔ اِهو بدلو ڀلو آهي، ۽ آرام جي جاءِ بہ ڀلي آهي (٣١). ۽ (اي پيغمبر!) کين ٻن ماڻهن جو قصو بيان ڪر،اُنهن مان هڪڙي لاءِ انگورن جا ٻہ باغ پيدا ڪيا هئاسون ۽ اُنهن جي چوڌاري کجيون پيدا ڪيون هيون سون ۽ اُنهن جي وچ ۾ پوک پيدا ڪئي هئي سون (٣٢). ٻنهي باغن پنهنجا ميوا پچايا ۽ منجهائن ڪجهہ گهٽ نہ ڪيائون ۽ اُنهن جي وچ ۾ واهہ وهايوسون (٣٣). ۽ اُن کي (گهڻو) ڦر مليو، پوءِ پنهنجي سنگتيءَ سان ڳالهائيندي کيس چيائين تہ آءٌ توکان مال ۾ وڌيڪ آهيان ۽ افرادن جي اعتبار کان (بہ) وڌيڪ طاقتور آهيان (٣٤). ۽ پنهنجي باغ ۾ گهڙيو ۽ اُهو پاڻ لاءِ ظالم هو، چيائين تہ مون کي هن (باغ) جي ناس ٿيڻ جو بلڪل ڪو گمان نہ آهي (٣٥). ۽ نڪي قيامت جي قائم ٿيڻ جو مون کي ڪو گمان آهي ۽ جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ڪٿي) موٽيس (بہ) تہ هن کان (بہ) ڀلي جاءِ ضرور لهندس (٣٦). سندس سنگتيءَ ساڻس گفتگو ڪندي کيس چيو تہ جنهن توکي مٽي مان بڻايو وري نطفي مان وري سنئين لڱين مڙس ڪيائين تنهن جو ڇو تو انڪار ڪيو؟ (٣٧). (آءٌ هيءُ ويساهہ رکندو آهيان تہ) منهنجو پالڻهار الله آهي ۽ آءٌ پنهنجي پالڻهار سان ڪوبہ شريڪ نہ ڪندس (٣٨).

وَلَوْلَآ اِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَآءَ اللّٰهُ ۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ۚ
اِنْ تَرَنِ اَنَا اَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَّوَلَدًا ۚ﴿۳۹﴾ فَعَسٰى رَبِّيْٓ اَنْ
يُّؤْتِيَنِ خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَآءِ
فَتُصْبِحَ صَعِيْدًا زَلَقًا ۙ﴿۴۰﴾ اَوْ يُصْبِحَ مَآؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيْعَ
لَهٗ طَلَبًا ﴿۴۱﴾ وَاُحِيْطَ بِثَمَرِهٖ فَاَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلٰى مَآ
اَنْفَقَ فِيْهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا وَيَقُوْلُ يٰلَيْتَنِيْ
لَمْ اُشْرِكْ بِرَبِّيْٓ اَحَدًا ﴿۴۲﴾ وَلَمْ تَكُنْ لَّهٗ فِئَةٌ يَّنْصُرُوْنَهٗ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ۗ﴿۴۳﴾ هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ
لِلّٰهِ الْحَقِّ ۗ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ عُقْبًا ۧ﴿۴۴﴾ وَاضْرِبْ لَهُمْ
مَّثَلَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَآءٍ اَنْزَلْنٰهُ مِنَ السَّمَآءِ
فَاخْتَلَطَ بِهٖ نَبَاتُ الْاَرْضِ فَاَصْبَحَ هَشِيْمًا تَذْرُوْهُ
الرِّيٰحُ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿۴۵﴾ اَلْمَالُ وَ
الْبَنُوْنَ زِيْنَةُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَالْبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ خَيْرٌ
عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ اَمَلًا ﴿۴۶﴾ وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَ
تَرَى الْاَرْضَ بَارِزَةً ۙ وَّحَشَرْنٰهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ اَحَدًا ۚ﴿۴۷﴾

۽ جڏهن تون پنهنجي باغ ۾ گهڙيين تڏهن ڇو نہ چيئي تہ ماشاءَ الله (جيڪي الله گهريو سو ٿيڻو آهي) الله (جي مدد) کان سواءِ ڪا طاقت نہ آهي، جيڪڏهن تون پاڻ کان مون کي مال ۽ اولاد ۾ گهٽ ڏسين ٿو (٣٩). تہ اُميد آهي جو منهنجو پالڻهار تنهنجي باغ کان ڀلو مون کي ڏئي ۽ اُن (تنهنجي باغ) تي آسمان کان ڪا آفت موڪلي پوءِ ڦري صاف ميدان ٿي پوي (٤٠). يا سندس پاڻي سڪي وڃي پوءِ اُن کي ڪڏهن لهي نہ سگهين (٤١). ۽ سندس ميوي کي ڇَٽُ ڪيو ويو پوءِ اُن (جي ٻڻائڻ) ۾ جيڪي خرچ ڪيو هئائين تنهن تي پنهنجا هٿ مليندو رهيو ۽ اُهو (باغ) پنهنجن (ٻڌايل) ڇپرن سميت ڪريل هو ۽ چوندو رهيو تہ افسوس آهي پنهنجي پالڻهار سان ڪنهن کي شريڪ مقرر نہ ڪريان ها! (تہ چڱو هو) (٤٢). ۽ نڪي اُن لاءِ ڪا جماعت هئي جو الله کان سواءِ ڪيس مدد ڏئي ۽ نڪي (پاڻ) بدلي وٺڻ وارو هو (٤٣). ان هنڌ سچي الله جي بادشاهي آهي- اُهو ثواب (ڏيڻ) ۾ ڀلو ۽ بدلي ڏيڻ ۾ (بہ) ڀلو آهي (٤٤). ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن کي دنيا جي حياتي جو مثال بيان ڪر جا اُنهيءَ پاڻي وانگر آهي جنهن کي آسمان کان وسايو سون پوءِ اُن سان زمين جا سلا گهاٽا ڄميا پوءِ ڦري ڀُريل ڪک ٿيا اُنهن کي وائن اُڏايو- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٤٥). مال ۽ اولاد دنيا جي حياتي جو سينگار آهي، ۽ سدائين رهندڙ چڱايون تنهنجي پالڻهار وٽ ثواب ڪري ڀليون ۽ اُميد ڪري چڱيون آهن (٤٦). ۽ (ياد ڪر) جنهن ڏينهن جبلن کي هلائيندا سون ۽ زمين کي صفا پٽي ڏسندين ۽ ماڻهن کي گڏ ڪندا سون پوءِ منجهانئن ڪنهن هڪ کي نہ ڇڏيندا سون (٤٧).

وَعُرِضُوْا عَلٰى رَبِّكَ صَفًّا ؕ لَقَدْ جِئْتُمُوْنَا كَمَا خَلَقْنٰكُمْ
اَوَّلَ مَرَّةٍۭ بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَّنْ نَّجْعَلَ لَكُمْ مَّوْعِدًا ﴿۴۸﴾ وَوُضِعَ
الْكِتٰبُ فَتَرَى الْمُجْرِمِيْنَ مُشْفِقِيْنَ مِمَّا فِيْهِ وَ
يَقُوْلُوْنَ يٰوَيْلَتَنَا مَالِ هٰذَا الْكِتٰبِ لَا يُغَادِرُ صَغِيْرَةً
وَّلَا كَبِيْرَةً اِلَّاۤ اَحْصٰىهَا ۚ وَوَجَدُوْا مَا عَمِلُوْا حَاضِرًا ؕ وَ
لَا يَظْلِمُ رَبُّكَ اَحَدًا ﴿۴۹﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا
لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ
اَمْرِ رَبِّهٖ ؕ اَفَتَتَّخِذُوْنَهٗ وَذُرِّيَّتَهٗۤ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِيْ وَهُمْ
لَكُمْ عَدُوٌّ ؕ بِئْسَ لِلظّٰلِمِيْنَ بَدَلًا ﴿۵۰﴾ مَاۤ اَشْهَدْتُّهُمْ خَلْقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَا خَلْقَ اَنْفُسِهِمْ ۪ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ
الْمُضِلِّيْنَ عَضُدًا ﴿۵۱﴾ وَيَوْمَ يَقُوْلُ نَادُوْا شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ
زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ
مَّوْبِقًا ﴿۵۲﴾ وَرَاَ الْمُجْرِمُوْنَ النَّارَ فَظَنُّوْۤا اَنَّهُمْ مُّوَاقِعُوْهَا وَ
لَمْ يَجِدُوْا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿۵۳﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ
لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ اَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿۵۴﴾

۽ (اُهي) تنهنجي پالڻهار وٽ صفون ڪري پيش ڪيا ويندا. (چوندا سون تہ) جهڙي طرح اوهان کي پهريون ڀيرو پيدا ڪيو هوسون (تهڙي طرح) اسان وٽ آيا آهيو بلڪ ڀانئيندا هيؤ تہ اوهان جي لاءِ انجام (جو هنڌ) نہ ڪندا سون (۴٨) . ۽ اعمال نامو رکيو ويندو پوءِ جيڪي منجهس هوندو تنهن کان ڏوهارين کي ڊڄندڙ ڏسندين ۽ چوندا تہ اسان لاءِ ارمان آهي هن اعمال نامي کي ڇا ٿيو آهي جو نڪي ننڍي (گناه) کي ۽ نڪي وڏي کي ڳاڻاٽي کان سواءِ ڇڏيو اٿس، ۽ جيڪي ڪيائون سو حاضر لهندا. ۽ تنهنجو پالڻهار ڪنهن تي بہ ظلم نہ ڪندو (۴٩) . ۽ جڏهن ملائڪن کي چيوسون تہ آدم کي سجدو ڪريو تڏهن ابليس کان سواءِ ٻين سجدو ڪيو. اُهو جنن مان هو پوءِ پنهنجي پالڻهار جي حڪم جي نافرماني ڪيائين. پوءِ اوهين کيس ۽ سندس اولاد کي مون کان سواءِ ڇو دوست وٺندا آهيو؟ حالانڪ اُهي اوهان جا ويري آهن. (شيطان) ظالمن لاءِ بڇڙو بدلو آهي (٥٠). نڪي آسمانن ۽ زمين جي بڻائڻ مهل اُنهن (شيطانن ۽ سندس اولاد) کي حاضر ڪيو هوم ۽ نڪي کين پيدا ڪرڻ مهل ۽ نڪي آءٌ گمراهن کي ٻانهن ٻيلي وٺندڙ آهيان (٥١). ۽ جنهن ڏينهن الله چوندو تہ (اي مشرڪؤ!) اوهين اُنهن کي سڏيو جن کي منهنجا شريڪ ڄاڻندا هيؤ پوءِ اُنهن کي سڏيندا پوءِ اُهي کين ورندي نہ ڏيندا ۽ سندن وچ ۾ هلاڪت جو هنڌ ڪنداسون (٥٢). ۽ ڏوهاري باھ کي ڏسندا پوءِ (پڪ) ڀانئيندا تہ اُهي اُن ۾ (اجهو) ڪرندا ۽ ڪانئس ڪا موٽڻ جي واھ نہ لهندا (٥٣). ۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هر طرح جا مثال ماڻهن لاءِ بيان ڪياسون ۽ انسان هر شيءِ کان وڌيڪ جهڳڙالو آهي (٥۴).

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُّؤْمِنُوْٓا اِذْ جَآءَهُمُ الْهُدٰى وَيَسْتَغْفِرُوْا
رَبَّهُمْ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْاَوَّلِيْنَ اَوْ يَاْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿۵۵﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ
وَمُنْذِرِيْنَ ۚ وَيُجَادِلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا
بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوْٓا اٰيٰتِيْ وَمَآ اُنْذِرُوْا هُزُوًا ﴿۵۶﴾ وَمَنْ
اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ فَاَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ
يَدٰهُ ۭ اِنَّا جَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ
اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ۭ وَاِنْ تَدْعُهُمْ اِلَى الْهُدٰى فَلَنْ يَّهْتَدُوْٓا
اِذًا اَبَدًا ﴿۵۷﴾ وَرَبُّكَ الْغَفُوْرُ ذُو الرَّحْمَةِ ۭ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا
كَسَبُوْا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ ۭ بَلْ لَّهُمْ مَّوْعِدٌ لَّنْ يَّجِدُوْا
مِنْ دُوْنِهٖ مَوْىِٕلًا ﴿۵۸﴾ وَتِلْكَ الْقُرٰٓى اَهْلَكْنٰهُمْ لَمَّا ظَلَمُوْا وَجَعَلْنَا
لِمَهْلِكِهِمْ مَّوْعِدًا ﴿۵۹﴾ ع وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِفَتٰىهُ لَآ اَبْرَحُ حَتّٰٓى
اَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ اَوْ اَمْضِيَ حُقُبًا ﴿۶۰﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ
بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوْتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيْلَهٗ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿۶۱﴾ فَلَمَّا
جَاوَزَا قَالَ لِفَتٰىهُ اٰتِنَا غَدَآءَنَا ۡ لَقَدْ لَقِيْنَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا نَصَبًا ﴿۶۲﴾

۽ ماڻهن وٽ جڏهن هدايت آئي تڏهن کين ايمان آڻڻ ۽ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرڻ کان هن ڳالهه ڪنهن نه جهليو جو اڳين جي رسم (جهڙي پاڙيٽ سزا) وٽن اچي يا وٽن سامهون عذاب پهچي (٥٥). ۽ پيغمبرن کي رڳو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليون ٿا ۽ ڪافر ڪوڙو جهڳڙو هن لاءِ ڪندا آهن ته ان سان سچ کي ٿيڙين ۽ منهنجين نشانين کي ۽ جنهن سان ڊيڄاريا ويا تنهن کي يوگ ڪري ورتائون (٥٦). ۽ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جنهن کي سندس پالڻهار جي نشانين سان نصيحت ڏني وڃي ته اُن کان منهن موڙي ۽ جيڪي سندس هٿن اڳي ڪري موڪليو سو وساري؟ اسان ان جي سمجهڻ کان سندن دلين تي پردا ڪيا ۽ سندن ڪنن ۾ گهٻرائي (وڏي سون)- ۽ جيڪڏهن تون کين هدايت ڏانهن سڏين ته اُن وقت سڌو رستو ڪڏهن به نه لهندا (٥٧). ۽ تنهنجو رب بخشڻهار ٻاجهارو آهي- جيڪڏهن کين سندن ڪئي سببان پڪڙي ها ته اُنهن لاءِ عذاب تڪڙو موڪلي ها- (نه!) بلڪ اُنهن لاءِ انجام ٿيل آهي جو اُن کان سواءِ ڪا واهه نه لهندا (٥٨). ۽ اِهي ڳوٺ آهن جو اُنهن کي (تڏهن) ناس ڪيوسون جڏهن ظلم ڪيائون ۽ اُنهن جي ناس ڪرڻ لاءِ (هڪ) انجام مقرر ڪيوسون (٥٩). ۽ (ياد ڪر) جڏهن موسىٰ پنهنجي سنگتيءَ کي چيو ته سدائين پيو پنڌ ڪندس جيستائين ٻن دريائن جي گڏ ٿيڻ جي هنڌ پهچندس يا گهڻو وقت پيو هلندس (٦٠). پوءِ جنهن مهل ٻن دريائن جي گڏ ٿيڻ جي هنڌ کي پهتا (تنهن مهل) پنهنجي مڇي وساريائون جنهن پنهنجي واٽ درياءَ ۾ سرنگهه جيان ورتي (٦١). پوءِ جڏهن اڳي هليا (تڏهن موسىٰ) پنهنجي سنگتي کي چيو ته اسان کي پنهنجو منجهند وارو کاڌو ڏي. بيشڪ اسان جي هن مسافريءَ ۾ اسان کي ٿڪ پهتو آهي (٦٢).

قَالَ اَرَءَيْتَ اِذْ اَوَيْنَآ اِلَى الصَّخْرَةِ فَاِنِّيْ نَسِيْتُ الْحُوْتَ ۡ وَ
مَآ اَنْسٰنِيْهُ اِلَّا الشَّيْطٰنُ اَنْ اَذْكُرَهٗ ۚ وَاتَّخَذَ سَبِيْلَهٗ فِي
الْبَحْرِ ۖ عَجَبًا ﴿۶۳﴾ قَالَ ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ ۖ فَارْتَدَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمَا
قَصَصًا ﴿۶۴﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَآ اٰتَيْنٰهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا
وَعَلَّمْنٰهُ مِنْ لَّدُنَّا عِلْمًا ﴿۶۵﴾ قَالَ لَهٗ مُوْسٰى هَلْ اَتَّبِعُكَ عَلٰٓى
اَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿۶۶﴾ قَالَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيْعَ
مَعِيَ صَبْرًا ﴿۶۷﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلٰى مَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ خُبْرًا ﴿۶۸﴾
قَالَ سَتَجِدُنِيْٓ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ صَابِرًا وَّلَآ اَعْصِيْ لَكَ اَمْرًا ﴿۶۹﴾
قَالَ فَاِنِ اتَّبَعْتَنِيْ فَلَا تَسْـَٔلْنِيْ عَنْ شَيْءٍ حَتّٰٓى اُحْدِثَ
لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿۷۰﴾ فَانْطَلَقَا ۫ حَتّٰٓى اِذَا رَكِبَا فِي السَّفِيْنَةِ خَرَقَهَا ۭ
قَالَ اَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ اَهْلَهَا ۚ لَقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا اِمْرًا ﴿۷۱﴾
قَالَ اَلَمْ اَقُلْ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيْعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿۷۲﴾ قَالَ لَا
تُؤَاخِذْنِيْ بِمَا نَسِيْتُ وَلَا تُرْهِقْنِيْ مِنْ اَمْرِيْ عُسْرًا ﴿۷۳﴾
فَانْطَلَقَا ۫ حَتّٰٓى اِذَا لَقِيَا غُلٰمًا فَقَتَلَهٗ ۙ قَالَ اَقَتَلْتَ
نَفْسًا زَكِيَّةًۢ بِغَيْرِ نَفْسٍ ۭ لَقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا نُّكْرًا ﴿۷۴﴾

چيائين تہ (نہ) ڏنـيءَ چـا جڏهن پهڻ وٽ ترسيا هئاسون تڏهن مون (اُتي) مڇـي وساري ۽ اُن جي يادگيري مون کان شيطان کان سواءِ ٻئي ڪنهن نہ وسارائي، ۽ پنهنجي واٽ درياءَ ۾ عجب طرح سان ورتائين (٦٣). (موسيٰ) چيو تہ اِهو هنڌ اُهو آهي جنهن کي اسين ڳوليون ٿا پوءِ هو پنهنجي پوئين پيرين ڳوليندا موٽـيا (٦۴). پوءِ منهنجن ٻانهن مان اُهو ٻانهو لڌائون جنهن کي پاڻ وٽان رحمت ڏني هئي سون ۽ پاڻ وٽان ڪيس علم سيکاريو هوسون (٦٥). موسيٰ اُن کي چيو تہ جي آءُ تنهنجي سنگت ڪريان تہ جيڪا توکي سڌي واٽ سيکاري وئي آهي تنهن مان مون کي بہ سيکارين (٦٦). (خضر) چيو تہ تون مون سان ڪڏهن صبر ڪري نہ سگهندين (٦٧). ۽ جنهن جي توکي خبر ئي نہ آهي تنهن تي تون ڪئـي صبر ڪندين (٦٨). (موسيٰ) چيو تہ جي الله گهريو تہ مون کي صبر ڪندڙ لهندين ۽ آءٌ تنهنجي ڪنهن حڪم جي نافرماني نہ ڪندس (٦٩). (خضر) چيو تہ جيڪڏهن منهنجي سنگت ڪرين تہ (ايستائين) مون کان ڪنهن ڳالھ بابت نہ پڇـج جيستائين (آءٌ) پاڻ تـوسان اُن جو بيان (نہ) ڪريان (٧٠). پوءِ ٻئي (اُتـي) هليا تان جو جڏهن ٻيڙيءَ ۾ چڙهيا تڏهن (خضر) اُن کي سوراخ ڪيو۔ (موسيٰ) چيو تہ تو اُن کي اِنهيءَ لاءِ سوراخ ڪيو ڇا تہ ٻيڙيءَ وارن کي ٻوڙين؟ بيشڪ تو اڻنگو ڪم ڪيو (٧١). (خضر) چيو تہ توکي نہ چيو هوم ڇا تہ تون مون سان صبر ڪري نہ سگهندين (٧٢). (موسيٰ) چيو تہ جيڪي مون وساريو تنهن سببان مون کي نہ پڪڙ ۽ منهنجي ڪم ۾ مون تي سختـي نہ وجھ (٧٣). پوءِ ٻئي هليا، تان جو جڏهن هڪ ڇوڪر کي مليا تڏهن (خضر) اُن کي ڪـٺو (موسيٰ) چيو تہ قصاص ڌاران بيگناھ جان کي ڇو ڪُـٺئي؟ بيشڪ تو خراب ڪم ڪيو (٧۴).

قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيْعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾
قَالَ اِنْ سَاَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍۢ بَعْدَهَا فَلَا تُصٰحِبْنِيْ ۚ قَدْ بَلَغْتَ
مِنْ لَّدُنِّيْ عُذْرًا ﴿٧٦﴾ فَانْطَلَقَا ٚ حَتّٰۤى اِذَاۤ اَتَيَاۤ اَهْلَ قَرْيَةِ اِۨسْتَطْعَمَاۤ
اَهْلَهَا فَاَبَوْا اَنْ يُّضَيِّفُوْهُمَا فَوَجَدَا فِيْهَا جِدَارًا يُّرِيْدُ اَنْ
يَّنْقَضَّ فَاَقَامَهٗ ؕ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ اَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ
هٰذَا فِرَاقُ بَيْنِيْ وَبَيْنِكَ ۚ سَاُنَبِّئُكَ بِتَاْوِيْلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَّلَيْهِ
صَبْرًا ﴿٧٨﴾ اَمَّا السَّفِيْنَةُ فَكَانَتْ لِمَسٰكِيْنَ يَعْمَلُوْنَ فِي الْبَحْرِ
فَاَرَدْتُّ اَنْ اَعِيْبَهَا وَكَانَ وَرَآءَهُمْ مَّلِكٌ يَّاْخُذُ كُلَّ سَفِيْنَةٍ
غَصْبًا ﴿٧٩﴾ وَاَمَّا الْغُلٰمُ فَكَانَ اَبَوٰهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِيْنَاۤ اَنْ يُّرْهِقَهُمَا
طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ﴿٨٠﴾ ۚ فَاَرَدْنَاۤ اَنْ يُّبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكٰوةً
وَّاَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾ وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلٰمَيْنِ يَتِيْمَيْنِ فِي
الْمَدِيْنَةِ وَكَانَ تَحْتَهٗ كَنْزٌ لَّهُمَا وَكَانَ اَبُوْهُمَا صَالِحًا ۚ فَاَرَادَ
رَبُّكَ اَنْ يَّبْلُغَاۤ اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا ۖ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۚ
وَمَا فَعَلْتُهٗ عَنْ اَمْرِيْ ؕ ذٰلِكَ تَاْوِيْلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَّلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾ ع
وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ ؕ قُلْ سَاَتْلُوْا عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾ ؕ

(خضر) چيو تہ توکي نہ چيو هوم چا تہ تون مون سان (گڏ رهي) ڪڏهن نہ صبر ڪري سگھندين؟ (٧٥). (موسيٰ) چيو تہ جيڪڏهن هن کان پوءِ ڪنهن ڳالھ بابت توکان پڇان تہ منهنجي سنگت نہ ڪج، بيشڪ منهنجي پاران عذر (جي حد) کي پهتين (٧٦). پوءِ (ٻئي) هليا، تان جو جنهن مهل هڪڙي ڳوٺ وارن وٽ آيا (تنهن مهل) اُن جي رهاڪن کان کاڌو گھريائون تہ (اُنهن) سندن مهماني ڪرڻ کان انڪار ڪيو. پوءِ اُن (ڳوٺ) ۾ هڪ ڊهڻ کي ويجهي ڀت ڏٺائون پوءِ اُها (خضر ڊاهي ٻيهر) اَوساري (موسيٰ) چيو تہ جيڪڏهن گھرين ها تہ اُن (جي اوسارڻ) تي مزوري ضرور وٺين ها! (٧٧). (خضر) چيو تہ هاڻي منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ جدائي پيئي، هاڻي توکي اُنهن (ڳالهين) جي حقيقت جي سڌ ڏيان ٿو جن تي تو صبر ڪري نہ سگھيو (٧٨). پر ٻيڙي (جا ڀڳي ويئي سا) مسڪينن جي هئي (جنهن تي) هو درياءَ ۾ پورهيو ڪندا (وتندا) هئا پوءِ اُن کي عيب دار ڪرڻ گھريم جو سندن پوئتان اهڙو بادشاه هو جنهن سڀ ڪا ٻيڙي بيگر ۾ ٿي ورتي (٧٩). ۽ نينگر (جو، ماريو ويو) تنهن جا ماءُ پيءُ مؤمن هئا تنهن ڪري ڊنا سون تہ نافرمانيءَ ۽ ڪفر ڪرڻ سان ٻنهين کي عاجز ڪندو (٨٠). پوءِ گھريو سون تہ سندن پالڻهار کين ان جي بدلي اُن کان بہ پاڪبازيءَ جي ڪري وڌيڪ ڀلو ۽ ٻاجھ جي ڪري وڌيڪ ويجهو (اولاد) ڏئي (٨١). ۽ جا ڀت (ٺاهي ويئي) سان شهر ۾ ٻن يتيمن ٻارن جي هئي ۽ اُن جي هيٺان سندن خزانو هو ۽ سندن ماءُ پيءُ نيڪ هئا پوءِ تنهنجي پالڻهار گھريو تہ ٻئي پنهنجي جواني کي پهچن ۽ پنهنجو خزانو تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سان ڪڍن ۽ اِهو پنهنجي راءِ سان نہ ڪيم- اِها اُن جي حقيقت آهي جنهن تي تو صبر ڪري نہ سگھيو (٨٢). ۽ (اي پيغمبر!) توکان ذوالقرنين بابت پڇن ٿا- چؤ تہ اوهان کي اُن جو (ڪجھ) بيان ڪري ٻڌايان ٿو (٨٣).

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾ فَأَتْبَعَ
سَبَبًا ﴿٨٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ
حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا ۗ قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ
تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ
فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ
آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءً الْحُسْنَىٰ ۖ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا
يُسْرًا ﴿٨٨﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ
عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾ كَذَٰلِكَ ۖ وَقَدْ أَحَطْنَا
بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ
وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾ قَالُوا يَا ذَا
الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ
نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا
مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
رَدْمًا ﴿٩٥﴾ آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ
انْفُخُوا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ﴿٩٦﴾

بيشڪ اسان اُن کي زمين ۾ مضبوط حڪومت ڏني ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جو سامان ڪيس ڏنوسون (٨۴). پوءِ سامان (جي مدد) سان هليو (٨٥). ايترو (سير ڪيائين) جو سج لهڻ جي هنڌ پهتو اُن کي ڳپڙاتي گرم تلاءَ ۾ لهندو ڏٺائين ۽ اُن (تلاءَ) وٽ هڪ قوم کي ڏٺائين- چيو سون ته اي ذوالقرنين! اُنهن کي يا سزا ڏين يا منجهن ڪو چڱائي جو سڌارو ڪرين (ته توکي اختيار آهي) (٨٦). (ذوالقرنين) چيو ته جيڪو (ماڻهو) ظلم ڪندو تنهن کي سزا ڏينداسون وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن ورايو ويندو پوءِ اُهو ڪيس سخت عذاب جي سزا ڏيندو (٨٧). ۽ جيڪو ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو تنهن کي چڱو بدلو ملندو، ۽ پنهنجي معاملي ۾ اُن کي سولائي (جهڙو ڪم) چونداسون (٨٨). وري سامان (جي مدد) سان هليو (٨٩). ايترو (سفر ڪيائين) جو سج اُڀرڻ جي هنڌ پهتو ته اُهو هڪ اهڙي قوم تي اُڀرندو ڏٺائين جن لاءِ سج کان اوريان ڪا اوٽ نه بڻائي هئي سون (٩٠). اهڙي طرح (سندس قصو آهي)- ۽ بيشڪ اسان وٽ اُن جي ساري خبر آهي (٩١). وري سامان (جي مدد) سان هليو (٩٢). ايترو جو جڏهن ٻن جبلن جي وچ ۾ پهتو ته اُنهن جي هِن پاسي اهڙي قوم ڏٺائين جا ڪابه ڳالهه سمجهي نه ٿي سگهي (٩٣). چيائون ته اي ذوالقرنين! بيشڪ ياجوج ۽ ماجوج ملڪ ۾ فساد وجهندڙ آهن تنهن ڪري تو لاءِ اسين هن شرط تي ڏن مقرر ڪريون ته تون اسان جي ۽ سندن وچ ۾ اَڙ بڻائين (٩۴). (ذوالقرنين) چيو ته منهنجي پالڻهار جيڪا مون کي ان بابت سگهه ڏني آهي سا ڀلي آهي. پوءِ اوهين مون سان زور بار جي مدد ڪريو ته اوهان جي ۽ سندن وچ ۾ وڏي اَڙ بڻايان (٩٥). لوهه جا ٽڪر مون وٽ آڻيو- جڏهن ٻنهي جبلن جي وچ ۾ (ڀري) پورائي ڪيائين (تڏهن) چيائين ته (هاڻ ڌوڻ) ڌئون- تان جو جڏهن اُن کي (تپائي) باهه ڪيائين (تڏهن) چيائين ته مون وٽ آڻيو ته مٿس ڳگهاريل ٽامون پلٽيان (٩٦).

فَمَا اسْطَاعُوْٓا اَنْ يَّظْهَرُوْهُ وَمَا اسْتَطَاعُوْا لَهٗ نَقْبًا ﴿۹۷﴾ قَالَ
هٰذَا رَحْمَةٌ مِّنْ رَّبِّيْ ۚ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ رَبِّيْ جَعَلَهٗ دَكَّآءَ ۚ وَكَانَ
وَعْدُ رَبِّيْ حَقًّا ﴿۹۸﴾ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَّمُوْجُ فِيْ بَعْضٍ وَّنُفِخَ
فِي الصُّوْرِ فَجَمَعْنٰهُمْ جَمْعًا ﴿۹۹﴾ وَّعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكٰفِرِيْنَ
عَرْضَا ﴿۱۰۰﴾ الَّذِيْنَ كَانَتْ اَعْيُنُهُمْ فِيْ غِطَآءٍ عَنْ ذِكْرِيْ وَكَانُوْا
لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَمْعًا ﴿۱۰۱﴾ اَفَحَسِبَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنْ يَّتَّخِذُوْا
عِبَادِيْ مِنْ دُوْنِيْٓ اَوْلِيَآءَ ۭ اِنَّآ اَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكٰفِرِيْنَ نُزُلًا ﴿۱۰۲﴾
قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْاَخْسَرِيْنَ اَعْمَالًا ﴿۱۰۳﴾ اَلَّذِيْنَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ يُحْسِنُوْنَ صُنْعًا ﴿۱۰۴﴾ اُولٰۗىِٕكَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ وَلِقَاۗىِٕهٖ فَحَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَلَا
نُقِيْمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَزْنًا ﴿۱۰۵﴾ ذٰلِكَ جَزَاۗؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوْا
وَاتَّخَذُوْٓا اٰيٰتِيْ وَرُسُلِيْ هُزُوًا ﴿۱۰۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنّٰتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿۱۰۷﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا
لَا يَبْغُوْنَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿۱۰۸﴾ قُلْ لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمٰتِ رَبِّيْ
لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمٰتُ رَبِّيْ وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهٖ مَدَدًا ﴿۱۰۹﴾

پوءِ (ياجوج ماجوج) نڪي اُن تي چڙهي سگهيا ۽ نڪي اُن کي ڪا سرنگهه ھٽي سگهيا (٩٧). چيائين ته هيءَ منهنجي رب جي (هڪڙي) ٻاجهه آهي، جنهن مهل منهنجي رب جو انجام ايندو (تنهن مهل) اُن کي سنئون ڪري ڇڏيندو، ۽ منهنجي رب جو انجام سچو آهي (٩٨). ۽ اُن ڏينهن ڇڏينداسون ته هڪ ٻئي ۾ ڳاهٽ ٿيندا (ايندا) ۽ صور ۾ ڦوڪيو ويندو پوءِ اُنهن مڙني کي گڏ ڪنداسون (٩٩). ۽ اُن ڏينهن اُنهن ڪافرن کي دوزخ آڏو ڪنداسون جيئن آڏو ڪجي (١٠٠). جن جيون اکيون منهنجي يادگيري کان ڍڪ ۾ هيون ۽ (ساڻ ڪان ڪجهه) ٻُڌي نه سگهندا هئا (١٠١). ڪافرن (اجا پاڻ کي سزا جوڳو) نه ڀانيو آهي ڇا جو مون کان سواءِ منهنجن ٻانهن کي دوست ورتو اٿن؟ اسان ڪافرن جي رهڻ لاءِ دوزخ تيار ڪيو آهي (١٠٢). (اي پيغمبر!) چؤ ته ڪرتوتن جي ڪري بلڪل ٽوٽي وارن جي اوهان کي سُڌ ڏيون ڇا؟ (١٠٣). جن پنهنجي محنت دنيا جي حياتي ۾ اجائي وڃائي ۽ اُهي (پنهنجي لاءِ) ڀانئيندا آهن ته اُهي (پاڻ) چڱو ڪم ڪندا آهن (١٠٤). اِهي اُهي آهن جن پنهنجي پالڻهار جي آيتن ۽ سندس ملڻ جو انڪار ڪيو پوءِ سندن ڪئي ڪمائي ڇٽ ٿي پوءِ اُنهن لاءِ قيامت جي ڏينهن ڪا تور ڪڙي نه ڪنداسون (١٠٥). اِها سندين سزا دوزخ اِنهي سببان آهي جو ڪفر ڪيائون ۽ منهنجي آيتن ۽ منهنجي پيغمبرن کي ٺٺولي ڪري ورتائون (١٠٦). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ فردوس جا باغ مهماني (جي جاءِ) آهن (١٠٧). منجهن سدائين رهڻ وارا آهن ڪائن وري ڦرڻ نه گهرندا (١٠٨). چؤ ته جيڪڏهن منهنجي پالڻهار جي سخنن (لکڻ) لاءِ سمنڊ مس ٿئي ته منهنجي پالڻهار جي سخنن پوري ٿيڻ کان اڳ سمنڊ کپي ويندو توڻيڪ جهڙس (ٻيا سمنڊ) مدد لاءِ آڻيون (١٠٩).

قُلْ اِنَّمَآ اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَمَنْ كَانَ
يَرْجُوْا لِقَآءَ رَبِّهٖ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَّلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهٖٓ اَحَدًا ﴿١١٠﴾

سُوْرَةُ مَرْيَمَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

كٓهٰيٰعٓصٓ ﴿١﴾ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهٗ زَكَرِيَّا ﴿٢﴾ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗ
نِدَآءً خَفِيًّا ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّيْ وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّيْ وَاشْتَعَلَ الرَّاْسُ
شَيْبًا وَّلَمْ اَكُنْۢ بِدُعَآئِكَ رَبِّ شَقِيًّا ﴿٤﴾ وَاِنِّيْ خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ
وَّرَآءِيْ وَكَانَتِ امْرَاَتِيْ عَاقِرًا فَهَبْ لِيْ مِنْ لَّدُنْكَ وَلِيًّا ﴿٥﴾ يَّرِثُنِيْ
وَيَرِثُ مِنْ اٰلِ يَعْقُوْبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ﴿٦﴾ يٰزَكَرِيَّآ اِنَّا نُبَشِّرُكَ
بِغُلٰمِ ۨ اسْمُهٗ يَحْيٰى ۙ لَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ﴿٧﴾ قَالَ رَبِّ اَنّٰى
يَكُوْنُ لِيْ غُلٰمٌ وَّكَانَتِ امْرَاَتِيْ عَاقِرًا وَّقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ
عِتِيًّا ﴿٨﴾ قَالَ كَذٰلِكَ ۚ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَّقَدْ خَلَقْتُكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ﴿٩﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيْٓ اٰيَةً ۭ قَالَ
اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ﴿١٠﴾ فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ
مِنَ الْمِحْرَابِ فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ اَنْ سَبِّحُوْا بُكْرَةً وَّعَشِيًّا ﴿١١﴾

چؤ تہ آءٌ اوهان جهڙو ئي ماڻهو آهيان مون ڏانهن وحي موڪليو ويندو آهي تہ اوهان جو معبود رڳو هڪ الله آهي پوءِ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي ملڻ جي اُميد رکي تنهن کي جڳائي تہ چڱا ڪم ڪري ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ۾ ڪنهن هڪڙي کي شريڪ نہ ڪري (١١٠).

سورة مريم مڪي آهي ۽ هي انانوي آيتون ۽ ڇهہ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪهيٰعص (١). تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سندس ٻانهي زڪريا (تي ٿيل) جو (هي) بيان آهي (٢). جڏهن پنهنجي پالڻهار کي آهستي ٻاڏائي سڏيائين (٣). چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! منهنجي (لڳن جا) هڏا ڪمزور ٿيا آهن ۽ ٻڍائي کان منهنجو مٿو (اڇو) چمڪي ٿو ۽ اي منهنجا پالڻهار! توکي سڏڻ کان نااُميد نہ آهيان (٤). ۽ آءٌ پنهنجي پوئتان پنهنجن مائٽن کان ڊڄان ٿو ۽ منهنجي زال سنڍ آهي تنهن ڪري پاڻ وٽان مون کي ڪو وارث بخش! (٥). جو منهنجو وارث ٿئي ۽ يعقوب جي اولاد جو (بہ) وارث ٿئي ۽ اي منهنجا پالڻهار! اُن کي صالح ڪر (٦). (چيو سون تہ) اي زڪريا اسان توکي هڪ نينگر جي مبارڪ ڏيون ٿا جنهن جو نالو يحيٰ آهي اڳ اهڙي نالي وارو ڪونہ ڪيوسون (٧). چيائين اي منهنجا پالڻهار! مون کي پٽ هن حالت ۾ ڪيئن ٿيندو جو منهنجي زال سنڍ آهي ۽ بيشڪ آءٌ پيري کان جهورائي کي پهتو آهيان (٨). (جبرئيل) چيو تہ اهڙي طرح (ٿيڻو) آهي. تنهنجي پالڻهار چيو آهي تہ اِهو مون تي آسان آهي ۽ بيشڪ هن کان اڳ توکي پيدا ڪيو اٿم ۽ تون (اصل) ڪجھ نہ هئين (٩). زڪريا چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ ڪا نشاني ڪر. فرمايائين تہ تنهنجي نشاني (هي آهي) تہ ماڻهن سان سانده ٽي (ڏينهن) راتيون ڳالهائي نہ سگهندين (١٠). پوءِ محراب مان پنهنجي قوم ڏانهن نڪتو پوءِ اُنهن ڏانهن اشارو ڏنائين تہ صبح ۽ سانجهي جو (الله جي) پاڪائي بيان ڪريو (١١).

يٰيَحْيٰى خُذِ الْكِتٰبَ بِقُوَّةٍ ؕ وَاٰتَيْنٰهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ۙ﴿۱۲﴾ وَّحَنَانًا
مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكٰوةً ؕ وَكَانَ تَقِيًّا ۙ﴿۱۳﴾ وَّبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ
جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿۱۴﴾ وَسَلٰمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوْتُ وَيَوْمَ
يُبْعَثُ حَيًّا ﴿۱۵﴾ وَاذْكُرْ فِى الْكِتٰبِ مَرْيَمَ ۘ اِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ اَهْلِهَا
مَكَانًا شَرْقِيًّا ۙ﴿۱۶﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُوْنِهِمْ حِجَابًا ۫ فَاَرْسَلْنَاۤ
اِلَيْهَا رُوْحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿۱۷﴾ قَالَتْ اِنِّىْۤ اَعُوْذُ
بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿۱۸﴾ قَالَ اِنَّمَاۤ اَنَا رَسُوْلُ رَبِّكِ ۖۗ
لِاَهَبَ لَكِ غُلٰمًا زَكِيًّا ﴿۱۹﴾ قَالَتْ اَنّٰى يَكُوْنُ لِىْ غُلٰمٌ وَّلَمْ
يَمْسَسْنِىْ بَشَرٌ وَّلَمْ اَكُ بَغِيًّا ﴿۲۰﴾ قَالَ كَذٰلِكِ ۚ قَالَ رَبُّكِ
هُوَ عَلَىَّ هَيِّنٌ ۚ وَلِنَجْعَلَهٗۤ اٰيَةً لِّلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِّنَّا ۚ وَكَانَ
اَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿۲۱﴾ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهٖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿۲۲﴾
فَاَجَآءَهَا الْمَخَاضُ اِلٰى جِذْعِ النَّخْلَةِ ۚ قَالَتْ يٰلَيْتَنِىْ مِتُّ
قَبْلَ هٰذَا وَكُنْتُ نَسْيًا مَّنْسِيًّا ﴿۲۳﴾ فَنَادٰىهَا مِنْ تَحْتِهَاۤ
اَلَّا تَحْزَنِىْ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿۲۴﴾ وَهُزِّىْۤ
اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿۲۵﴾

(۽ يحيٰ ڄمي ڏهن ورهين جو ٿيو تہ) چيوسون تہ اي يحيٰ! ڪتاب کي
مضبوطيءَ سان وٺ۔ ۽ ٻاراڻي (عمر) ۾ کيس علم ڏنوسون (١٢). ۽ پاڻ
وٽان کيس شفقت ۽ پاڪبازي ڏني سون۔ ۽ (اُهو) پرهيزگار هو (١٣). ۽
پنهنجي ماءُ پيءُ سان نيڪي ڪرڻ وارو هو ۽ هٺيلو نافرمان نہ هو (١۴). ۽
جنهن ڏينهن ڄائو ۽ جنهن ڏينهن مرندو ۽ جنهن ڏينهن جيئرو ٿي اُٿندو
(تنهن ڏينهن) مٿس سلام هجي (١٥). ۽ مريم (جو قصو) ڪتاب ۾ ياد
ڪر۔ جڏهن پنهنجن گهر وارن کان اڀرندي هنڌ پَرَ ڀري ٿي (١٦). پوءِ
کانئن هڪ اوٽ ورتائين، پوءِ ڏانهنس پنهنجو ملائڪ موڪليو سون پوءِ هو
ان جي اڳيان پورو ماڻهو (وانگر) بڻجي بيٺو (١٧). (مريم) چيو آءُ توکان
ٻاجهاري (الله) جي سام پوان ٿي، جيڪڏهن پرهيزگار آهين (تہ مون کان
پري ٿيءُ) (١٨). ملائڪ چيو تہ آءٌ تہ تنهنجي پالڻهار جو هن لاءِ موڪليل
آهيان تہ توکي پاڪباز نينگر بخشيان (١٩). (مريم) چيو تہ مون کي ٻار
ڪيئن ٿيندو جو مون کي ڪنهن ماڻهو نہ ڇُهيو آهي ۽ نڪي آءُ
بدڪار آهيان (٢٠). (ملائڪ) چيو تہ اهڙي طرح (ٿيڻو) آهي، تنهنجي
پالڻهار فرمايو تہ اِهو مون تي سولو آهي، ۽ (هن لاءِ) تہ ان کي ماڻهن جي لاءِ
پنهنجي طرف کان نشاني ۽ ٻاجھ (جو وسيلو) ڪريون ۽ (اِهو) ڪم ٺئي
ٿيل آهي (٢١). پوءِ اُن سان پيٽ ٿيس پوءِ اُن سان پري ڀري هنڌ الڳ
ٿي (٢٢). پوءِ ويم جي سورن کجي جي ٿڙ ڏانهن نيس، چيائين تہ جيڪر
هن کان اڳ مران ها، ۽ اصل وسري ويل هجان ها! (تہ چڱو هو) (٢٣).
پوءِ کيس (ملائڪ) سندس هيٺين طرف کان سڏيو تہ ڏک نہ ڪر بيشڪ
تنهنجي پالڻهار تنهنجي هيٺان تلاءُ پيدا ڪيو آهي (٢۴). ۽ کجي جي ٿڙ
کي پاڻ ڏانهن ذوڻ تہ توتي تازيون ڪارڪون ڇاڻي (٢٥).

فَكُلِىۡ وَاشۡرَبِىۡ وَقَرِّىۡ عَيۡنًا ۚ فَاِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الۡبَشَرِ اَحَدًا ۙ
فَقُوۡلِىۡۤ اِنِّىۡ نَذَرۡتُ لِلرَّحۡمٰنِ صَوۡمًا فَلَنۡ اُكَلِّمَ الۡيَوۡمَ اِنۡسِيًّا ۚ ﴿٢٦﴾
فَاَتَتۡ بِهٖ قَوۡمَهَا تَحۡمِلُهٗ ؕ قَالُوۡا يٰمَرۡيَمُ لَقَدۡ جِئۡتِ شَيۡـًٔـا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾
يٰۤاُخۡتَ هٰرُوۡنَ مَا كَانَ اَبُوۡكِ امۡرَاَ سَوۡءٍ وَّمَا كَانَتۡ اُمُّكِ بَغِيًّا ۖ ۚ ﴿٢٨﴾
فَاَشَارَتۡ اِلَيۡهِ ؕ قَالُوۡا كَيۡفَ نُكَلِّمُ مَنۡ كَانَ فِى الۡمَهۡدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾
قَالَ اِنِّىۡ عَبۡدُ اللّٰهِ ؕ اٰتٰنِىَ الۡكِتٰبَ وَجَعَلَنِىۡ نَبِيًّا ۙ ﴿٣٠﴾ وَّجَعَلَنِىۡ
مُبٰرَكًا اَيۡنَ مَا كُنۡتُ وَاَوۡصٰنِىۡ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ مَا دُمۡتُ
حَيًّا ۖ ﴿٣١﴾ وَّبَرًّۢا بِوَالِدَتِىۡ وَلَمۡ يَجۡعَلۡنِىۡ جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلٰمُ
عَلَىَّ يَوۡمَ وُلِدْتُّ وَيَوۡمَ اَمُوۡتُ وَيَوۡمَ اُبۡعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذٰلِكَ
عِيۡسَى ابۡنُ مَرۡيَمَ ۚ قَوۡلَ الۡحَقِّ الَّذِىۡ فِيۡهِ يَمۡتَرُوۡنَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ
لِلّٰهِ اَنۡ يَّتَّخِذَ مِنۡ وَّلَدٍ ۙ سُبۡحٰنَهٗ ؕ اِذَا قَضٰۤى اَمۡرًا فَاِنَّمَا يَقُوۡلُ
لَهٗ كُنۡ فَيَكُوۡنُ ؕ ﴿٣٥﴾ وَاِنَّ اللّٰهَ رَبِّىۡ وَرَبُّكُمۡ فَاعۡبُدُوۡهُ ؕ هٰذَا
صِرَاطٌ مُّسۡتَقِيۡمٌ ﴿٣٦﴾ فَاخۡتَلَفَ الۡاَحۡزَابُ مِنۡۢ بَيۡنِهِمۡ ۚ فَوَيۡلٌ
لِّلَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ مَّشۡهَدِ يَوۡمٍ عَظِيۡمٍ ﴿٣٧﴾ اَسۡمِعۡ بِهِمۡ وَاَبۡصِرۡ ۙ
يَوۡمَ يَاۡتُوۡنَنَا لٰكِنِ الظّٰلِمُوۡنَ الۡيَوۡمَ فِىۡ ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ﴿٣٨﴾

پوءِ کاءُ ۽ پيءُ ۽ نيڻ ٺار، پوءِ جيڪڏهن ڪنهن ماڻهو کي ڏسين ته چؤ ته آءٌ الله لاءِ روزو باسيو آهي تنهن ڪري ڪنهن ماڻهو سان اڄ اصل نه ڳالهائيندي‌س (٢٦). پوءِ اُن کي پنهنجي قوم وٽ کڻي آئي- چيائون ته اي مريم! بيشڪ بڇڙي شيءِ آندي اٿيئي (٢٧). اي هارون جي ڀيڻ! نڪي تنهنجو پيءُ بڇڙو مڙس هو ۽ نڪي ماءُ ڪا بدڪار هئي (٢٨). پوءِ ڏانهنس اشارو ڏنائين- چيائون ته جيڪو پينگهي ۾ ٻار آهي تنهن سان ڪيئن ڳالهايون (٢٩). (عيسيٰ) چيو ته آءٌ الله جو ٻانهو آهيان- مون کي ڪتاب ڏنو اٿس ۽ مون کي پيغمبر ڪيو اٿس (٣٠). ۽ جتي هوندس اُتي مون کي برڪت وارو ڪيائين ۽ جيسين جيئرو هوندس تيسين مون کي نماز (پڙهڻ) ۽ زڪواة (ڏيڻ) جو حڪم ڪيائين (٣١). ۽ پنهنجي ماءُ سان چڱائي ڪندڙ (ڪيائين) ۽ مون کي هٺيلو بدبخت نه ڪيائين (٣٢). ۽ جنهن ڏينهن ڄائس ۽ جنهن ڏينهن مرندس ۽ جنهن ۽ ڏينهن وري جيئرو ٿي اُٿندس تنهن ڏينهن مون تي سلام آهي (٣٣). اهو (قصو) عيسيٰ پٽ مريم جو آهي، سچي ڳالھ آهي جنهن ۾ (ماڻهو) شڪ ڪندا آهن (٣٤). الله کي (پاڻ لاءِ) ڪو پٽ وٺڻ نه جڳائيندو آهي اُهو پاڪ آهي- جڏهن ڪو ڪم ڪندو آهي تڏهن اُن لاءِ رڳو چوندو آهي ته ٿيءُ ته ٿي پوندو آهي (٣٥). ۽ الله منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو- اِها سڌي واٽ آهي (٣٦). پوءِ ڪن ٽولين پاڻ ۾ اختلاف ڪيو، پوءِ ڪافرن لاءِ وڏي ڏينهن جي اچڻ کان ويل آهي (٣٧). جنهن ڏينهن اسان وٽ ايندا (تنهن ڏينهن) ڪهڙو نه چڱو ٻڌندا! ۽ ڪهڙو نه چڱو ڏسندا! پر ظالم اڄ پڌري گمراهي ۾ آهن (٣٨).

وَاَنۡذِرۡهُمۡ يَوۡمَ الۡحَسۡرَةِ اِذۡ قُضِىَ الۡاَمۡرُ‌ ۘ وَهُمۡ فِىۡ غَفۡلَةٍ وَّهُمۡ
لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ۝٣٩ اِنَّا نَحۡنُ نَرِثُ الۡاَرۡضَ وَمَنۡ عَلَيۡهَا وَاِلَيۡنَا
يُرۡجَعُوۡنَ ۝٤٠ وَاذۡكُرۡ فِى الۡكِتٰبِ اِبۡرٰهِيۡمَ ؕ اِنَّهٗ كَانَ صِدِّيۡقًا
نَّبِيًّا ۝٤١ اِذۡ قَالَ لِاَبِيۡهِ يٰۤاَبَتِ لِمَ تَعۡبُدُ مَا لَا يَسۡمَعُ وَلَا يُبۡصِرُ وَ
لَا يُغۡنِىۡ عَنۡكَ شَيۡــًٔا ۝٤٢ يٰۤاَبَتِ اِنِّىۡ قَدۡ جَآءَنِىۡ مِنَ الۡعِلۡمِ مَا لَمۡ
يَاۡتِكَ فَاتَّبِعۡنِىۡۤ اَهۡدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ۝٤٣ يٰۤاَبَتِ لَا تَعۡبُدِ الشَّيۡطٰنَ ؕ
اِنَّ الشَّيۡطٰنَ كَانَ لِلرَّحۡمٰنِ عَصِيًّا ۝٤٤ يٰۤاَبَتِ اِنِّىۡۤ اَخَافُ اَنۡ
يَّمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحۡمٰنِ فَتَكُوۡنَ لِلشَّيۡطٰنِ وَلِيًّا ۝٤٥ قَالَ اَرَاغِبٌ
اَنۡتَ عَنۡ اٰلِهَتِىۡ يٰۤاِبۡرٰهِيۡمُ ۚ لَئِنۡ لَّمۡ تَنۡتَهِ لَاَرۡجُمَنَّكَ وَاهۡجُرۡنِىۡ مَلِيًّا ۝٤٦
قَالَ سَلٰمٌ عَلَيۡكَ ۚ سَاَسۡتَغۡفِرُ لَكَ رَبِّىۡ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِىۡ حَفِيًّا ۝٤٧ وَ
اَعۡتَزِلُكُمۡ وَمَا تَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ وَاَدۡعُوۡا رَبِّىۡ ۖ عَسٰٓى اَلَّاۤ
اَكُوۡنَ بِدُعَآءِ رَبِّىۡ شَقِيًّا ۝٤٨ فَلَمَّا اعۡتَزَلَهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُوۡنَ مِنۡ
دُوۡنِ اللّٰهِ ۙ وَهَبۡنَا لَهٗۤ اِسۡحٰقَ وَيَعۡقُوۡبَ ؕ وَكُلًّا جَعَلۡنَا نَبِيًّا ۝٤٩
وَوَهَبۡنَا لَهُمۡ مِّنۡ رَّحۡمَتِنَا وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ لِسَانَ صِدۡقٍ عَلِيًّا ۝٥٠ ع
وَاذۡكُرۡ فِى الۡكِتٰبِ مُوۡسٰٓى ۚ اِنَّهٗ كَانَ مُخۡلَصًا وَّكَانَ رَسُوۡلًا نَّبِيًّا ۝٥١

۽ ڪين پشيماني جي ڏينهن کان ڊيڄار جنهن ڏينهن ڪم پورو ڪبو ۽ اُهي غفلت ۾ آهن ۽ اُهي ايمان نٿا آڻين (٣٩). بيشڪ اسين زمين جا ۽ جيڪي مٿس آهي تنهن جا وارث آهيون ۽ اسان ڏانهن موٽايا ويندا (٤٠). ۽ ابراهيم (جو قصو) ڪتاب ۾ ياد ڪر. بيشڪ اُهو سچار پيغمبر هو (٤١). جڏهن پنهنجي پيءُ کي چيائين ته اي اَبا! جيڪو نه ڪي ٻڌي ۽ نه ڪي ڏسي ۽ نه ڪي توکان ڪجھ ٽاري تنهن جي پوڄا ڇو ڪندو آهين؟ (٤٢). اي اَبا! بيشڪ (الله جي پار کان) مون وٽ (اها) ڄاڻ آئي آهي جا تو وٽ نه آئي آهي تنهن ڪري منهنجي تابعداري ڪر ته توکي سڌو رستو ڏيکاريان (٤٣). اي اَبا! شيطان کي نه پوڄ. ڇو ته شيطان الله جو نافرمان آهي (٤٤). اي اَبا! آءٌ توتي الله جي عذاب پهچڻ کان ڊڄان ٿو پوءِ متان شيطان جو سنگتي ٿئين (٤٥). (پڻس) چيو ته اي ابراهيم! تون منهنجي معبودن کان ڇو ڦرڻ وارو آهين؟ جيڪڏهن نه روڪبين ته توکي ضرور پٿرن سان ماريندس ۽ گهڻي مدت مون کان پاسي ٿيءُ (٤٦). (ابراهيم) چيو ته توتي سلام هجي، آءٌ تو لاءِ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرندس. ڇو ته اُهو مون تي مهربان آهي (٤٧). ۽ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو تن کان ۽ اوهان کان پاسو ڪريان ٿو ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪندس، اميد آهي ته پنهنجي رب جي دعا سان بدبخت نه ٿيندس (٤٨). پوءِ جڏهن کانئن ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا هئا تن کان پاسو ڪيائين (تڏهن) کيس اسحاق ۽ يعقوب عطا ڪيوسون. ۽ هر هڪ کي پيغمبر ڪيوسون (٤٩). ۽ کين پنهنجي ٻاجھ مان (گهڻيون شيون) عطا ڪيون سون ۽ اُنهن جي نيڪ نامي بلند ڪئي سون (٥٠). ۽ ڪتاب ۾ موسىٰ (جو قصو) ياد ڪر، بيشڪ اُهو چونڊيل هو ۽ پيغمبر نبي هو (٥١).

وَنَادَيْنٰهُ مِنْ جَانِبِ الطُّوْرِ الْاَيْمَنِ وَقَرَّبْنٰهُ نَجِيًّا ﴿۵۲﴾ وَ
وَهَبْنَا لَهٗ مِنْ رَّحْمَتِنَاۤ اَخَاهُ هٰرُوْنَ نَبِيًّا ﴿۵۳﴾ وَاذْكُرْ فِى الْكِتٰبِ
اِسْمٰعِيْلَ ۚ اِنَّهٗ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا ﴿۵۴﴾ وَ
كَانَ يَاْمُرُ اَهْلَهٗ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ ۪ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهٖ مَرْضِيًّا ﴿۵۵﴾
وَاذْكُرْ فِى الْكِتٰبِ اِدْرِيْسَ ۚ اِنَّهٗ كَانَ صِدِّيْقًا نَّبِيًّا ﴿۵۶﴾ ۙ وَّرَفَعْنٰهُ
مَكَانًا عَلِيًّا ﴿۵۷﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ
مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ ۗ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوْحٍ ۚ وَّمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيْمَ
وَاِسْرَآءِيْلَ ۚ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا ؕ اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُ
الرَّحْمٰنِ خَرُّوْا سُجَّدًا وَّبُكِيًّا ﴿۵۸﴾ السجدة فَخَلَفَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ
اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوٰتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ﴿۵۹﴾ ۙ
اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُوْنَ
الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُوْنَ شَيْـًٔا ﴿۶۰﴾ ۙ جَنّٰتِ عَدْنِ ۣ الَّتِىْ وَعَدَ
الرَّحْمٰنُ عِبَادَهٗ بِالْغَيْبِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ وَعْدُهٗ مَاْتِيًّا ﴿۶۱﴾ لَا يَسْمَعُوْنَ
فِيْهَا لَغْوًا اِلَّا سَلٰمًا ؕ وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيْهَا بُكْرَةً وَّعَشِيًّا ﴿۶۲﴾
تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِىْ نُوْرِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿۶۳﴾

۽ طور (جبل) جي سڄي پر کان کيس سڏيوسون ۽ همراز ٿيڻ لاءِ کيس ويجهو ڪيوسون (٥٢). ۽ پنهنجي ٻاجه سان سندس ڀاءُ هارون پيغمبر ڪري کيس عطا ڪيوسون (٥٣). ۽ ڪتاب ۾ اسماعيل (جو قصو) ياد ڪر بيشڪ اُهو انجام جو پورو ۽ پيغمبر نبي هو (٥٤). ۽ پنهنجي گهر وارن کي نماز ۽ زڪواة جو حڪم ڪندو هو ۽ پنهنجي پالڻهار وٽ پسند هو (٥٥). ۽ ڪتاب ۾ ادريس (جو قصو) ياد ڪر، بيشڪ اُهو سچار پيغمبر هو (٥٦). ۽ وڏي مرتبي ڪري سندس مانُ مٿاهون ڪيوسون (٥٧). اِهي اُهي آهن جن تي الله فضل ڪيو، آدم جي اولاد منجهان پيغمبرن مان ۽ جن کي نوح سان (ٻيڙي ۾) کنيوسون ۽ ابراهيم ۽ يعقوب جي اولاد مان ۽ جن کي هدايت ڪئي سون ۽ چونڊيوسون (تن مان آهن) جڏهن الله جون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون هيون تڏهن سجدو ڪندڙ ۽ روئيندڙ ٿي ڪري پوندا هئا (٥٨). پوءِ سندن پوئتان ڪيترا نااهل پيڙهي تي ويٺا (جو) نماز ڇڏي ڏنائون ۽ خواهشن جي پٺيان لڳا پوءِ سگهو گمراهيءَ جي سزا لهندا (٥٩). پر جن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشت ۾ گهڙندا ۽ مٿن ڪوبه ظلم نه ڪبو (٦٠). هميشه جا باغ آهن جن لاءِ الله پنهنجن ٻانهن سان پريٺ انجام ڪيو آهي- بيشڪ سندس انجام پهچڻو آهي (٦١). اُن ۾ سلام کان سواءِ (ٻي) ڪا بيهودي ڳالهه نه ٻڌندا- ۽ منجهس اُنهن لاءِ صبح ۽ سانجهي جو سندن روزي آهي- (٦٢). اِهو بهشت اُهو آهي جو منهنجن ٻانهن مان جيڪو پرهيزگار ٻڻجندو تنهن کي (اُن جو) وارث ڪنداسون (٦٣).

وَمَا نَتَنَزَّلُ اِلَّا بِاَمْرِ رَبِّكَ ۚ لَهٗ مَا بَيْنَ اَيْدِيْنَا وَمَا خَلْفَنَا
وَمَا بَيْنَ ذٰلِكَ ۚ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهٖ ؕ هَلْ تَعْلَمُ
لَهٗ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾ وَيَقُوْلُ الْاِنْسَانُ ءَاِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ اُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾
اَوَلَا يَذْكُرُ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْـًٔا ﴿٦٧﴾
فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيٰطِيْنَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ
جِثِيًّا ۚ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيْعَةٍ اَيُّهُمْ اَشَدُّ عَلَى الرَّحْمٰنِ
عِتِيًّا ۚ ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ اَعْلَمُ بِالَّذِيْنَ هُمْ اَوْلٰى بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَاِنْ
مِّنْكُمْ اِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ۚ ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي
الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَّنَذَرُ الظّٰلِمِيْنَ فِيْهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ
اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا ۙ اَيُّ الْفَرِيْقَيْنِ
خَيْرٌ مَّقَامًا وَّاَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ
اَحْسَنُ اَثَاثًا وَّرِءْيًا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلٰلَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ
الرَّحْمٰنُ مَدًّا ۚ حَتّٰٓى اِذَا رَاَوْا مَا يُوْعَدُوْنَ اِمَّا الْعَذَابَ وَاِمَّا
السَّاعَةَ ؕ فَسَيَعْلَمُوْنَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾

۽ (ملائڪن چيو تہ) تنهنجي پالڻهار جي حڪم کان سواءِ نہ لهندا آهيون، جيڪي اسان جي آڏو آهي ۽ جيڪي اسان جي پويان آهي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي (سڀ خبر) اُن کي آهي، ۽ تنهنجو پالڻهار وسارڻ وارو نہ آهي (٦۴). آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي تنهن جو پالڻهار آهي پوءِ سندس عبادت ڪر ۽ سندس عبادت تي صبر ڪر (يعني مضبوط رھ)۔ تون اُن نالي وارو ڪو ڄاڻندو آهين ڇا؟ (٦٥). ۽ ماڻهو چوندو آهي تہ جڏهن مرندس (تڏهن) جيئرو ٿي ڪڍبس ڇا؟ (٦٦). انسان کي ياد نہ آهي ڇا تہ کيس اڳ پيدا ڪيوسون حالانڪ ڪجھ بہ نہ هو؟ (٦٧). پوءِ تنهنجي رب جو قسم آهي تہ اُنهن کي ۽ شيطانن کي گڏ ڪنداسون وري دوزخ جي چوڌاري کين گوڏن ڀر حاضر ڪنداسون (٦٨). وري هر هڪ ٽولي مان اهڙن (ماڻهن) کي ڌار ڪنداسون جن اُنهن مان ٻاجهاري (الله) جي سخت نافرماني ڪئي (٦٩). وري جيڪي اُن (جهنم) ۾ گهڙڻ جا وڌيڪ حقدار آهن تن کي اسين چڱيءَ طرح ڄاڻندا آهيون (٧٠). ۽ اوهان مان ڪو (اهڙو) ڪونهي جو اُن (جهنم) تي اچڻ وارو نہ آهي، تنهن جي پالڻهار تي اِهو (انجام) لازم مقرر آهي (٧١). وري پرهيزگارن کي بچائيندا سون ۽ ظالمن کي منجهس ڪرونڊڙو ڇڏينداسون (٧٢). ۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون اُنهن کي پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) ڪافر مؤمنن کي چوندا آهن تہ ٻنهين ٽولين مان ڪير، مرتبي جي ڪري بهتر ۽ مجلس جي ڪري معتبر آهي؟ (٧٣). ۽ ڪائنن اڳ ڪيترائي جڳ ناس ڪياسون جو اُهي (ظاهري ساز) سامان ۽ ڏيک ويک جي ڪري وڌيڪ چڱا هئا (٧۴). چؤ تہ جيڪو گمراهي ۾ آهي تنهن کي الله وڌيڪ وڌائيندو آهي، تان جو جيڪو انجام يا تہ عذاب جو يا قيامت جو (ساڻن) ڪيو ويو سو جڏهن ڏسندا، تڏهن هو ڄاڻندا تہ بچڙي مانَ وارو ۽ لشڪر جي ڪري وڌيڪ هيڻو ڪير آهي (٧٥).

وَيَزِيدُ اللّٰهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى ۗ وَالْبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾ اَفَرَءَيْتَ الَّذِيْ كَفَرَ
بِاٰيٰتِنَا وَقَالَ لَاُوْتَيَنَّ مَالًا وَّوَلَدًا ﴿٧٧﴾ اَطَّلَعَ الْغَيْبَ اَمِ اتَّخَذَ
عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا ۗ سَنَكْتُبُ مَا يَقُوْلُ وَنَمُدُّ لَهٗ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾ وَّنَرِثُهٗ مَا يَقُوْلُ وَيَاْتِيْنَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَاتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لِّيَكُوْنُوْا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾ كَلَّا ۗ سَيَكْفُرُوْنَ
بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّاۤ اَرْسَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ
عَلَى الْكٰفِرِيْنَ تَؤُزُّهُمْ اَزًّا ﴿٨٣﴾ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ۗ اِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾
يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِيْنَ اِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾ وَّنَسُوْقُ الْمُجْرِمِيْنَ
اِلٰى جَهَنَّمَ وِرْدًا ﴿٨٦﴾ لَا يَمْلِكُوْنَ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ
الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا
اِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْاَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ
هَدًّا ﴿٩٠﴾ اَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لِلرَّحْمٰنِ اَنْ يَّتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾
اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِلَّاۤ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَقَدْ
اَحْصٰىهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ اٰتِيْهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

۽ الله هدايت وارن کي هدايت ۾ وڌائيندو آهي- ۽ باقي رهندڙيون نيڪيون تنهنجي پالڻهار وٽ ثواب ڪري ڀليون ۽ موٽ ڪري چڱيون آهن (٧٦). (اي پيغمبر!) اُنهيءَ کي نہ ڏٺو اٿيئي ڇا جنهن اسان جي آيتن کي نہ مڃيو ۽ چيائين تہ مون کي مال ۽ اولاد ضرور ڏنو ويندو؟ (٧٧). (اُهو) ڳجھ ڄاڻندو آهي ڇا يا الله وٽان ڪو انجام ورتو اٿس؟ (٧٨). ائين (هرگز) نہ آهي- جيڪي چوندو آهي سو سگهوئي لکنداسون ۽ اُن لاءِ ڏکھو عذاب وڌائينداسون (٧٩). ۽ جيڪي چوي ٿو سو کانئس کسينداسون ۽ اسان وٽ اڪيلو ايندو (٨٠). ۽ الله کان سواءِ ٻيا معبود هن لاءِ ورتا اٿن تہ اُنهن لاءِ مانَ جو سبب ٿين (٨١). ائين (اصل) نہ آهي- (اُهي) سندن پوڄا جو انڪار ڪندا ۽ انهن جا دشمن (۽ مخالف) ٿيندا (٨٢). (اي پيغمبر!) نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ شيطانن کي ڪافرن تي موڪليوسون تہ (اُهي) کين لوڏا ڏيئي ڏوڙين؟ (٨٣). پوءِ مٿن (عذاب جي) تڪڙ نہ ڪر- اسين اُنهن لاءِ (سندن عملن ۽ ڏينهن جي پوري) ڳڻ ڳڻيندا آهيون (٨۴). اُن ڏينهن پرهيزگارن کي مهمانن وانگر ٻاجهاري (الله) وٽ گڏ ڪنداسون (٨٥). ۽ ڏوهين کي دوزخ ڏانهن اُڃو روانو ڪنداسون (٨٦). جنهن الله وٽان انجام ورتو تنهن کان سواءِ (ٻيا ڪي) شفاعت ڪري نہ سگهندا (٨٧). ۽ چوندا آهن تہ الله پاڻ لاءِ اولاد ورتو آهي (٨٨). (چئبن تہ) بيشڪ اوهان بڇڙي شيءِ آندي (٨٩). اِنهي (چوڻ) کان اِجهو آسمان ٽڙڪي پوندا ۽ زمين ڦاٽي پوندي ۽ جبل ذرا ذرا ٿي ڪرندا! (٩٠). اُنهي سببان جو (اُنهن) الله لاءِ پٽ (ٻڌائي) سڏيا (٩١). ۽ الله کي اولاد وٺڻ نہ جڳائيندو آهي (٩٢). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي سڀ الله وٽ ٻانها ٿي ايندا (٩٣). بيشڪ (الله) کين شمار ڪيو آهي ۽ سندن تعداد ڳڻيو اٿس (٩۴). ۽ قيامت جي ڏينهن اُنهن مان هر هڪ وٽس اڪيلو ايندو (٩٥).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَٰنُ
وُدًّا ﴿٩٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ
بِهِ قَوْمًا لُّدًّا ﴿٩٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ
مِنْهُم مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٩٨﴾

سُورَةُ طٰهٰ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

طٰهٰ ﴿١﴾ مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ ﴿٢﴾ إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن
يَخْشَىٰ ﴿٣﴾ تَنزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى ﴿٤﴾
الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ ﴿٥﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَىٰ ﴿٦﴾ وَإِن تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ
فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَىٰ ﴿٨﴾ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿٩﴾ إِذْ رَأَىٰ نَارًا فَقَالَ
لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ
أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَىٰ ﴿١١﴾ إِنِّي أَنَا
رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ الله سگهو محبت پيدا ڪندو (٩٦). پوءِ اُهو (قرآن) تنهنجي زبان تي رڳو هن لاءِ آسان ڪيوسون ته (تون) ساڻس پرهيزگارن کي خوش خبري ڏئين ۽ اُن سان جهڳڙالو قوم کي ڊيڄارين (٩٧). ۽ ڪائنن اڳ ڪيترا جڳ ناس ڪياسون. منجهائن ڪنهن هڪ جو پتو لهين ٿو ڇا يا سندن ڀڻڪ ٻڌين ٿو ڇا؟ (٩٨).

سورة طـٰهٰ مڪي آهي ۽ هي هڪ سؤ
پنجٽيهه آيتون ۽ اٺ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري جي نالي سان (شروع)

طـٰهٰ (١). توتي قرآن هن لاءِ نه لاٿوسون ته تون اوکو ٿئين (٢). پر جيڪو ڊڄي تنهن جي نصيحت ڏيڻ لاءِ (لاٿو سون) (٣). اُنهي (جي طرف) کان لهڻ وارو آهي جنهن زمين کي ۽ بلند آسمانن کي بڻايو آهي (۴). (اُهو) ٻاجهارو عرش تي قائم آهي (٥). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي ۽ جيڪي ٻنهين جي وچ ۾ آهي ۽ جيڪي زمين جي تري هيٺان آهي سو اُن جو آهي (٦). ۽ جيڪڏهن (تون ﭙـل) ڏاڍيان ڳالهائين ته بيشڪ اُهو لڪ (۾) ۽ صفا آهستي (چيل ڳاله سڀ) ڄاڻندو آهي (٧). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ٻيو ڪو به معبود نه آهي. اُن جا نالا تمام سهڻا آهن (٨). ۽ (اي پيغمبر!) توکي موسىٰ جي ڳالهه نه پهتي آهي ڇا؟ (٩). جڏهن باهه ڏٺائين تڏهن پنهنجي گهر جي ڀاتين کي چيائين ته ترسو جو مون باهه ڏٺي آهي اُميد ته منجهائنس ڪو اَڱر اوهان وٽ ڪٽي اچان يا باهه تي ڪو (دڳ جي) ڏس ڏيڻ وارو لهان (١٠). پوءِ جنهن مهل باهه وٽ آيو (تنهن مهل) اُن کي سڏيو ويو ته اي موسىٰ (١١). بيشڪ آءٌ تنهنجو پالڻهار آهيان تنهن ڪري پنهنجي جتي (پري) لاهه. ڇو ته تون پاڪ ميدان طوىٰ ۾ آهين (١٢).

وَاَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا یُوْحٰی ﴿۱۳﴾ اِنَّنِیْٓ اَنَا اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ
اَنَا فَاعْبُدْنِیْ ۙ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِیْ ﴿۱۴﴾ اِنَّ السَّاعَةَ اٰتِیَةٌ
اَكَادُ اُخْفِیْهَا لِتُجْزٰی كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا تَسْعٰی ﴿۱۵﴾ فَلَا یَصُدَّنَّكَ عَنْهَا
مَنْ لَّا یُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ فَتَرْدٰی ﴿۱۶﴾ وَمَا تِلْكَ بِیَمِیْنِكَ یٰمُوْسٰی ﴿۱۷﴾
قَالَ هِیَ عَصَایَ ۚ اَتَوَكَّؤُا عَلَیْهَا وَاَهُشُّ بِهَا عَلٰی غَنَمِیْ وَلِیَ فِیْهَا
مَاٰرِبُ اُخْرٰی ﴿۱۸﴾ قَالَ اَلْقِهَا یٰمُوْسٰی ﴿۱۹﴾ فَاَلْقٰىهَا فَاِذَا هِیَ حَیَّةٌ
تَسْعٰی ﴿۲۰﴾ قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ ٚ سَنُعِیْدُهَا سِیْرَتَهَا الْاُوْلٰی ﴿۲۱﴾
وَاضْمُمْ یَدَكَ اِلٰی جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَیْضَآءَ مِنْ غَیْرِ سُوْٓءٍ اٰیَةً
اُخْرٰی ۙ ﴿۲۲﴾ لِنُرِیَكَ مِنْ اٰیٰتِنَا الْكُبْرٰی ﴿۲۳﴾ ۚ اِذْهَبْ اِلٰی فِرْعَوْنَ اِنَّهٗ
طَغٰی ﴿۲۴﴾ ع قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِیْ صَدْرِیْ ﴿۲۵﴾ ۙ وَیَسِّرْ لِیْٓ اَمْرِیْ ﴿۲۶﴾ ۙ وَاحْلُلْ
عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِیْ ﴿۲۷﴾ ۙ یَفْقَهُوْا قَوْلِیْ ﴿۲۸﴾ وَاجْعَلْ لِّیْ وَزِیْرًا مِّنْ
اَهْلِیْ ﴿۲۹﴾ ۙ هٰرُوْنَ اَخِی ﴿۳۰﴾ ۙ اشْدُدْ بِهٖٓ اَزْرِیْ ﴿۳۱﴾ ۙ وَاَشْرِكْهُ فِیْٓ اَمْرِیْ ﴿۳۲﴾
كَیْ نُسَبِّحَكَ كَثِیْرًا ﴿۳۳﴾ ۙ وَّنَذْكُرَكَ كَثِیْرًا ﴿۳۴﴾ ط اِنَّكَ كُنْتَ بِنَا
بَصِیْرًا ﴿۳۵﴾ قَالَ قَدْ اُوْتِیْتَ سُؤْلَكَ یٰمُوْسٰی ﴿۳۶﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا
عَلَیْكَ مَرَّةً اُخْرٰٓی ﴿۳۷﴾ ۙ اِذْ اَوْحَیْنَآ اِلٰٓی اُمِّكَ مَا یُوْحٰٓی ﴿۳۸﴾

۽ مون تـوکي چونڊيو آهي تنهن ڪـري جيڪـي وحـي ڪـجي ٿو سو ٻـڌ (١٣). سچ پچ آءٌ الله آهيان. مون کان سواءِ (ٻيو ڪو) معبود نہ آهي تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪـر ۽ منهنجي ياد ڪرڻ لاءِ نماز قائم ڪر (١٤). بيشڪ قيامت اچڻي آهي اُن جي (وقت جي اچڻ) کي هن ڪري ڳجهو ڪريان ٿو تہ جيئن هر ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس محنت جو بدلو ڏجي (١٥). جيڪو اُن کي نہ مڃيندو آهي ۽ پنهنجين سڌن جي پٺيان لڳو آهي سو تـوکي اُن (جي مڃڻ) کان متان روڪـي تہ پوءِ هلاڪ ٿيندين (١٦). ۽ اي موسيٰ اها تنهنجي سڄي هٿ ۾ ڇا آهي؟ (١٧). چيائين تہ هيءَ منهنجي لٺ آهي، مٿس ٽيڪ ڏينـدو آهيان ۽ اُن سان پنهنجي ٻڪرين تي (وڻ جا) پن ڇاڻيندو آهيان ۽ منجهس مون لاءِ ٻيا (بہ) فائدا آهن (١٨). (الله) فرمايو تہ اي موسيٰ! اها اُڇلاءِ (١٩). پوءِ اُها اُڇليائين تہ اُها اُنهي مهل ڊوڙندڙ واسينگ (نانگ) ٿي پيئي (٢٠). (الله) فرمايو تہ اُنهي کي وٺ ۽ نہ ڊڄ، اسين اجهو اُنهي کي سنديس پهرينءَ شڪل ۾ موٽائيندا سون (٢١). ۽ پنهنجو هٿ پنهنجي بغل سان ملاءِ تہ بي عيبو اڇو ٿي نڪري، اها ٻي نشاني (هن لاءِ) آهي (٢٢). تہ توکي پنهنجن وڏين نشانين مان ڏيکاريون (٢٣) فرعون ڏانهن وڃ جو بيشڪ اُهو سرڪش ٿيـو آهي (٢٤). (موسيٰ) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ منهنجو سينو کول (٢٥). ۽ منهنجو ڪم مون لاءِ سولو ڪر (٢٦). ۽ منهنجي زبان جي هٻڪ لاھ (٢٧) تہ (اُهي) منهنجي ڳالھ سمجهن (٢٨) ۽ منهنجي گهر وارن منجهان مون لاءِ ڪـو وزير مقرر ڪـر (٢٩). (يعني) منهنجي ڀاءُ هارون کي (٣٠). اُن سان منهنجي طاقت مضبوط ڪر (٣١). ۽ منهنجي ڪم ۾ اُن کي ڀائيوار ڪر (٣٢). تہ تنهنجي گهڻي پاڪائي بيان ڪريون (٣٣). ۽ توکي گهڻو ياد ڪريون (٣٤). بيشڪ تون اسان جو حال ڏسندڙ آهين (٣٥). (الله) چيـو تہ اي موسيٰ! بيـشڪ (تو لاءِ) تـنهنجو سـوال قـبول ڪيو ويـو (٣٦). ۽ بيشڪ توتي هڪ ڀيرو (ٻيـو بہ) احسان ڪيو سون (٣٧). جڏهن تـنهـنجي ماءُ ڏانهن اُهـو الهام ڪـيوسون جيـڪو اِلهام ڪرڻو هو (٣٨).

أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ
بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّي وَعَدُوٌّ لَّهُ ۚ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً
مِّنِّي ۚ وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٣٩﴾ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ
أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ۖ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا
وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ
فُتُونًا ۚ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ
يَا مُوسَىٰ ﴿٤٠﴾ وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي ﴿٤١﴾ اذْهَبْ أَنتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي
وَلَا تَنِيَا فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾ اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقُولَا لَهُ
قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾ قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَن
يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَن يَطْغَىٰ ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا تَخَافَا ۖ إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ
وَأَرَىٰ ﴿٤٦﴾ فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكَ ۖ وَالسَّلَامُ
عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ﴿٤٧﴾ إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن
كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٤٨﴾ قَالَ فَمَن رَّبُّكُمَا يَا مُوسَىٰ ﴿٤٩﴾ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ
كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ﴿٥٠﴾ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

تہ اُن (نينگر) کي صندوق ۾ وجھ پوءِ اُن کي درياءَ ۾ اُڇل تہ درياءُ کيس ڪپ تي اُڇليندو (۽) منھنجو ويري ۽ سندس ويري کيس وٺندو۔ ۽ پاڻ وٽان توتي (اي موسىٰ) پيـار وڌم، ۽ (گھريم) تہ منھنجي اکين اڳيان پلجين (٣٩). جڏھن تنھنجي ڀيڻ گھمي ٿي (تڏھن) چيائين ٿي تہ جيڪو اُن کي سنڀالي تنھن جو اوھان کي ڏس ڏيان؟ پوءِ توکي تنھنجي ماءُ ڏانھن موٽايوسون تہ اُن جا نيڻ ٺرن ۽ غمگين نہ ٿي ۽ ھڪڙو ماڻھو ماريئہ پوءِ توکي ڏک کان ڇڏايوسون ۽ توکي پرکڻ طرح پرکيوسون۔ پوءِ مدين وارن ۾ ڪيترائي ورھيہ رھئين وري اي موسىٰ! تون تقدير (الاھيءَ) مطابق آئين (٤٠). ۽ (اي موسىٰ!) توکي خاص پاڻ لاءِ بڻايم (٤١). تون ۽ تنھنجو ڀاءُ منھنجين نشانين سميت (فرعون ڏانھن) وڃو ۽ منھنجي ياد ڪرڻ ۾ سستي نہ ڪجو (٤٢). فرعون ڏانھن وڃو جو اُھو سرڪش ٿيو آھي (٤٣). پوءِ اُن سان نرميءَ سان ڳالھائجو تہ مانَ اُھو نصيحت وٺي يا ڊڄي (٤٤). چيائون تہ اي اسان جا پالڻھار! اسين ڊڄون ٿا تہ متان اسان تي زيادتي ڪري يا حد کان لنگھي (٤٥). (الله) چيو تہ نہ ڊڄو بيشڪ آءٌ اوھان ساڻ گڏ آھيان ٻڌان ٿو ۽ ڏسان ٿو (٤٦). پوءِ وٽس وڃو ۽ چئو تہ اسين تنھنجي پالڻھار جا موڪليل آھيون پوءِ بني اسرائيلن کي اسان سان (ھلڻ جي) موڪل ڏي ۽ کين نہ ڏکوءِ بيشڪ تو وٽ تنھنجي پالڻھار (جي طرف) کان نشانيءَ سان آيا آھيون۔ ۽ جيڪو سڌي رستي تي ھلي تنھن تي سلامتي آھي (٤٧). بيشڪ اسان ڏانھن وحي موڪليو ويو آھي تہ جيڪو (الله جي حڪمن کي) ڪوڙ ڀانئي ۽ منھن موڙي تنھن تي عذاب (مقرر ٿيل) آھي (٤٨). (فرعون) چيو تہ پوءِ اي موسىٰ! اوھان جو رب ڪير آھي؟ (٤٩). (موسىٰ) چيو تہ اسان جو رب اُھو آھي جنھن ھر شيءِ کي سندس صورت بخشي وري ھدايت ڪيائين (٥٠). (فرعون) چيو تہ پھرين قومن جو ڪھڙو حال آھي؟ (٥١).

قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ فِيْ كِتٰبٍ ۚ لَا يَضِلُّ رَبِّيْ وَلَا يَنْسَى ﴿٥٢﴾
الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَّسَلَكَ لَكُمْ فِيْهَا سُبُلًا وَّ
اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ۭ فَاَخْرَجْنَا بِهٖٓ اَزْوَاجًا مِّنْ نَّبَاتٍ شَتّٰى ﴿٥٣﴾
كُلُوْا وَارْعَوْا اَنْعَامَكُمْ ۭ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي النُّهٰى ﴿٥٤﴾ مِنْهَا
خَلَقْنٰكُمْ وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اُخْرٰى ﴿٥٥﴾ وَلَقَدْ اَرَيْنٰهُ
اٰيٰتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَاَبٰى ﴿٥٦﴾ قَالَ اَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ اَرْضِنَا
بِسِحْرِكَ يٰمُوْسٰى ﴿٥٧﴾ فَلَنَاْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهٖ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ
مَوْعِدًا لَّا نُخْلِفُهٗ نَحْنُ وَلَآ اَنْتَ مَكَانًا سُوًى ﴿٥٨﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ
يَوْمُ الزِّيْنَةِ وَاَنْ يُّحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى ﴿٥٩﴾ فَتَوَلّٰى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ
كَيْدَهٗ ثُمَّ اَتٰى ﴿٦٠﴾ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوْا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا
فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ ۚ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرٰى ﴿٦١﴾ فَتَنَازَعُوْٓا اَمْرَهُمْ
بَيْنَهُمْ وَاَسَرُّوا النَّجْوٰى ﴿٦٢﴾ قَالُوْٓا اِنْ هٰذٰنِ لَسٰحِرٰنِ يُرِيْدٰنِ اَنْ
يُّخْرِجٰكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيْقَتِكُمُ الْمُثْلٰى ﴿٦٣﴾
فَاَجْمِعُوْا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوْا صَفًّا ۚ وَقَدْ اَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلٰى ﴿٦٤﴾
قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِمَّآ اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّآ اَنْ نَّكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَلْقٰى ﴿٦٥﴾

(موسيٰ) چيو ته اُنهن جي خبر منهنجي رب وٽ ڪتاب ۾ آهي، منهنجو رب نڪي ڀلندو آهي ۽ نڪي وساريندو آهي (٥٢). جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ توهان لاءِ منجهس رستا جاري ڪيا ۽ آسمان کان پاڻي وسايو- پوءِ اُن سان هر جنس جا سلن مان جوڙا ڄمايا سون (٥٣). (چيوسون ته) کائو ۽ پنهنجي ڍورن کي چاريو- بيشڪ اُن ۾ عقل وارن لاءِ نشانيون آهن (٥٤). ان (مٽيءَ) مان اُوهان کي خلقيوسون ۽ منجهس اوهان کي ورائيندا سون ۽ منجهانئس اوهان کي ٻيو ڀيرو ڪڍنداسون (٥٥). ۽ بيشڪ اُن (فرعون) کي سڀيئي نشانيون ڏيکاريون سون پوءِ ڪوڙ ڀانيائين ۽ انڪار ڪيائين (٥٦). (فرعون) چيو ته اي موسيٰ! اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا ته پنهنجي جادوءَ سان اسان جي ملڪ مان اسان کي لوڏين؟ (٥٧). پوءِ اسان به اهڙو ئي جادو تو وٽ ضرور آڻينداسون (جهڙو تون اسان کي ڏيکارين ٿو) تنهن ڪري اسان جي ۽ پنهنجي وچ ۾ اهڙو انجام (جو وقت) ڪنهن صاف پڌر ۾ مقرر ڪر جو ان کان نڪي تون ۽ نڪي اسين ڦِرڻ ٽيون (٥٨). چيائين ته اوهان جي اَنجام جو وقت جشن جو ڏينهن آهي ۽ ماڻهو ڏينهن چڙهئي گڏ ٿين (٥٩). پوءِ فرعون (گهر ڏانهن) موٽيو پوءِ پنهنجا ڦند گڏ ڪري وري آيو (٦٠). موسيٰ جادوگرن کي چيو ته اوهان تي ويل هجي! الله تي ڪوڙو ٺاهه نه ٺاهيو نه ته اوهان جي ڪنهن آفت سان پاڙ پٽيندو، ۽ جنهن ٺاهه ٺاهيو سو بيشڪ نامراد ٿيو (٦١). پوءِ پنهنجي ڪم بابت پاڻ ۾ گفتگو ڪيائون ۽ ڳجهيون صلاحون ڪيائون (٦٢). چيائون ته هي ٻئي ضرور جادوگر آهن پنهنجي جادوءَ سان اوهان کي اوهان جي ملڪ مان لوڏڻ ۽ اوهان جي (جادوگريءَ واري) نرالي طريقي کي وڃائڻ گهرندا آهن (٦٣). تنهن ڪري پنهنجا جادوءَ (جا سامان) گڏ ڪريو وري قطار ٻڌي اچو، ۽ جيڪو اڄ مٿانهون ٿيو سو بيشڪ ڪامياب ٿيو (٦٤). چيائون ته اي موسيٰ! (تون) اڇليندين يا پهرين اسين (پنهنجو ڍارو) اُڇليون (٦٥).

قَالَ بَلْ اَلْقُوْا ۚ فَاِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ اِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ
اَنَّهَا تَسْعٰى ﴿٦٦﴾ فَاَوْجَسَ فِیْ نَفْسِهٖ خِيْفَةً مُّوْسٰى ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ
اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى ﴿٦٨﴾ وَاَلْقِ مَا فِیْ يَمِيْنِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوْا ۗ اِنَّمَا
صَنَعُوْا كَيْدُ سٰحِرٍ ۗ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَتٰى ﴿٦٩﴾ فَاُلْقِیَ السَّحَرَةُ
سُجَّدًا قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ هٰرُوْنَ وَمُوْسٰى ﴿٧٠﴾ قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ
اَنْ اٰذَنَ لَكُمْ ۗ اِنَّهٗ لَكَبِيْرُكُمُ الَّذِیْ عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۚ فَلَاُقَطِّعَنَّ
اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ وَّلَاُوصَلِّبَنَّكُمْ فِیْ جُذُوْعِ النَّخْلِ ۫
وَلَتَعْلَمُنَّ اَيُّنَآ اَشَدُّ عَذَابًا وَّاَبْقٰى ﴿٧١﴾ قَالُوْا لَنْ نُّؤْثِرَكَ عَلٰى مَا
جَآءَنَا مِنَ الْبَيِّنٰتِ وَالَّذِیْ فَطَرَنَا فَاقْضِ مَآ اَنْتَ قَاضٍ ۗ
اِنَّمَا تَقْضِیْ هٰذِهِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾ ؕ اِنَّآ اٰمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا
خَطٰيٰنَا وَمَآ اَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ ۗ وَاللّٰهُ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ﴿٧٣﴾
اِنَّهٗ مَنْ يَّاْتِ رَبَّهٗ مُجْرِمًا فَاِنَّ لَهٗ جَهَنَّمَ ۗ لَا يَمُوْتُ فِيْهَا وَ
لَا يَحْيٰى ﴿٧٤﴾ وَمَنْ يَّاْتِهٖ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصّٰلِحٰتِ فَاُولٰٓئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجٰتُ الْعُلٰى ﴿٧٥﴾ ۙ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۗ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا مَنْ تَزَكّٰى ﴿٧٦﴾ ع

(موسىٰ) چيو تہ ڀلي (اوهين) اُڇليو، پوءِ اوچتو ئي سندن رسا ۽ سندن لٺيون جادوءَ (جي اثر) کان موسىٰ جي خيال ۾ آيو تہ ڄڻڪ اُهي ڊوڙن ٿيون (٦٦). پوءِ موسىٰ پنهنجي دل ۾ ڪجھ ڊپ محسوس ڪيو (٦٧). چيوسون تہ نہ ڊڄ پڪ تون ئي غالب آهين (٦٨). ۽ جيڪي تنهنجي سڄي هٿ ۾ آهي سو اڇل تہ جيڪي بڻايائون سو ڳھي وڃي. جيڪي بڻايائون سو رڳو هڪ جادوگر جو فريب ئي آهي. ۽ جادوگر جتي ويندو اُتي ڪامياب نہ ٿيندو (٦٩). پوءِ سڀ جادوگر سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پيا چيائون تہ موسىٰ ۽ هارون جي رب تي ايمان آندوسون (٧٠). (فرعون) چيو تہ اوهان منهنجي موڪل ڏيڻ کان اڳ اُن تي ڇو ايمان آندو؟ بيشڪ اُهو اوهان جو ضرور وڏو (استاد) آهي جنهن اوهان کي جادو سيکاريو آهي، تنهن ڪري اوهان جا هٿ ۽ اهان جا پير اُبتا سبتا ضرور وديندس ۽ اوهان کي کجين جي ٿڙن ۾ ضرور سوريءَ چاڙهيندس ۽ ضرور ڄاڻندؤ تہ ان مان ڪنهن جو عذاب وڌيڪ سخت ۽ گھڻي تائين رهڻ وارو آهي (٧١). چيائون تہ چٽن دليلن مان جيڪي اسان وٽ آيا تن تي ۽ جنهن اسان کي پيدا ڪيو تنهن تي توکي ڪڏهن زيادتي نہ ڏينداسون تنهن ڪري جيڪي تون ڪرڻ وارو آهين سو ڪر. (تون) رڳو دنيا جي هن حياتيءَ بابت فيصلو ڪندين (٧٢). بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار تي هن لاءِ ايمان آندو آهي تہ اسان جون خطائون ۽ جنهن جادو ڪرڻ تي تو اسان کي زور ڪيو سو اسان کي بخشي. ۽ الله (سڀ کان) ڀلو ۽ سدائين رهڻ وارو آهي (٧٣). سچ آهي تہ جيڪو پنهنجي پالڻهار وٽ ڏوهاري ٿي ايندو تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ آهي. اُهو منجهس نڪي مرندو ۽ نڪي جيئندو (٧٤). ۽ جيڪي مؤمن ٿي چڱا ڪم ڪري وٽس ايندا سي اُهي آهن جن لاءِ وڏا مرتبا آهن (٧٥). سدائين رهڻ جا باغ، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. ۽ جيڪو پاڪ ٿيو تنهن جو اِهو بدلو آهي (٧٦).

وَلَقَدْ اَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى ۙ اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِىْ فَاضْرِبْ
لَهُمْ طَرِيْقًا فِى الْبَحْرِ يَبَسًا ۙ لَّا تَخٰفُ دَرَكًا وَّلَا تَخْشٰى ﴿٧٧﴾
فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُوْدِهٖ فَغَشِيَهُمْ مِّنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ؕ ﴿٧٨﴾
وَاَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهٗ وَمَا هَدٰى ﴿٧٩﴾ يٰبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ قَدْ
اَنْجَيْنٰكُمْ مِّنْ عَدُوِّكُمْ وَوٰعَدْنٰكُمْ جَانِبَ الطُّوْرِ الْاَيْمَنَ
وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ﴿٨٠﴾ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا
رَزَقْنٰكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيْهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِىْ ۚ وَمَنْ
يَّحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِىْ فَقَدْ هَوٰى ﴿٨١﴾ وَاِنِّىْ لَغَفَّارٌ لِّمَنْ
تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدٰى ﴿٨٢﴾ وَمَآ اَعْجَلَكَ
عَنْ قَوْمِكَ يٰمُوْسٰى ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمْ اُولَآءِ عَلٰٓى اَثَرِىْ وَ
عَجِلْتُ اِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضٰى ﴿٨٤﴾ قَالَ فَاِنَّا قَدْ فَتَنَّا
قَوْمَكَ مِنْۢ بَعْدِكَ وَاَضَلَّهُمُ السَّامِرِىُّ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ
مُوْسٰٓى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا ۚ قَالَ يٰقَوْمِ اَلَمْ يَعِدْكُمْ
رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا ؕ اَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ اَمْ اَرَدْتُّمْ اَنْ
يَّحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَخْلَفْتُمْ مَّوْعِدِىْ ﴿٨٦﴾

۽ بيشڪ موسيٰ ڏانهن وحي ڪيوسون ته راتو واهه منهنجي ٻانهن سميت نڪر پوءِ سمنڊ ۾ اُنهن لاءِ سڪي واٽ ٺاهي (دشمنن کان) پڪڙجڻ جو پئُ نہ ڪر ۽ نڪي (ٻڏڻ کان) ڊڄ (٧٧). پوءِ فرعون پنهنجي لشڪر سميت سندن پوئتان پيو پوءِ سمنڊ مان (پاڻي جو اُهو ڪُن) ڪين وري ويو جيڪو کين ورڻو هو (٧٨). ۽ فرعون پنهنجي قوم کي گمراهه ڪيو ۽ سڌي رستي نہ لاتو (٧٩). اي بني اسرائيلؤ! بيشڪ اوهان کي اوهان جي دشمنن کان بچايوسون ۽ طور (جبل) جي سڄي پاسي کان اوهان کي (توريت ڏيڻ جو) انجام ڪيوسون ۽ مَن ۽ سلويٰ اوهان تي لاٿاسون (٨٠). (۽ چيوسون ته) سٺين (شين) مان جيڪا اوهان جي روزي ڪئي سون سا کائو ۽ منجهس نافرماني نہ ڪريو نہ تہ اوهان تي منهنجو ڏمر نازل ٿيندو، ۽ جنهن تي منهنجو ڏمر نازل ٿيو سو بيشڪ اُجڙيو (٨١). ۽ جنهن توبهہ ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا وري سڌو رستو لڌائين تنهن کي بيشڪ آءٌ بخشيندڙ آهيان (٨٢). ۽ اي موسيٰ! ڪنهن توکي پنهنجي قوم کان (اڳ اچڻ جي) تڪڙ ڪرائي؟ (٨٣). چيائين ته اُهي اجهو منهنجي پوئتان آهن ۽ اي منهنجا پالڻهار! توڏانهن هن لاءِ تڪڙ ڪيم ته راضي ٿئين (٨٤). (الله) چيو ته اسان تنهنجي پويان تنهنجي قوم کي پرکيو ۽ کين سامريءَ گمراهه ڪيو (٨٥). پوءِ موسيٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڪاوڙجي ارمان ۾ موٽيو- چيائين ته اي منهنجي قوم! اوهان جي پالڻهار اوهان کي چڱو انجام نہ ڏنو هو ڇا؟ پوءِ اوهان تي مدو ڊگهو ٿي پيو ڇا يا پنهنجي پالڻهار جو ڏمر پاڻ تي نازل ٿيڻ گهريوَ؟ تنهن ڪري منهنجي انجام جي برخلافي ڪيوَ (٨٦).

قَالُوْا مَاۤ اَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلٰكِنَّا حُمِّلْنَاۤ اَوْزَارًا مِّنْ زِيْنَةِ
الْقَوْمِ فَقَذَفْنٰهَا فَكَذٰلِكَ اَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾ فَاَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا
جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ فَقَالُوْا هٰذَاۤ اِلٰهُكُمْ وَاِلٰهُ مُوْسٰى ۬ فَنَسِيَ ﴿٨٨﴾ اَفَلَا
يَرَوْنَ اَلَّا يَرْجِعُ اِلَيْهِمْ قَوْلًا ۙ وَّلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾
وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هٰرُوْنُ مِنْ قَبْلُ يٰقَوْمِ اِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهٖ ۚ وَاِنَّ
رَبَّكُمُ الرَّحْمٰنُ فَاتَّبِعُوْنِيْ وَاَطِيْعُوْۤا اَمْرِيْ ﴿٩٠﴾ قَالُوْا لَنْ نَّبْرَحَ
عَلَيْهِ عٰكِفِيْنَ حَتّٰى يَرْجِعَ اِلَيْنَا مُوْسٰى ﴿٩١﴾ قَالَ يٰهٰرُوْنُ مَا
مَنَعَكَ اِذْ رَاَيْتَهُمْ ضَلُّوْۤا ﴿٩٢﴾ اَلَّا تَتَّبِعَنِ ؕ اَفَعَصَيْتَ اَمْرِيْ ﴿٩٣﴾
قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَاْخُذْ بِلِحْيَتِيْ وَلَا بِرَاْسِيْ ۚ اِنِّيْ خَشِيْتُ اَنْ
تَقُوْلَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِيْ ﴿٩٤﴾ قَالَ
فَمَا خَطْبُكَ يٰسَامِرِيُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوْا بِهٖ
فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ اَثَرِ الرَّسُوْلِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذٰلِكَ سَوَّلَتْ
لِيْ نَفْسِيْ ﴿٩٦﴾ قَالَ فَاذْهَبْ فَاِنَّ لَكَ فِي الْحَيٰوةِ اَنْ تَقُوْلَ لَا
مِسَاسَ ۠ وَاِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُخْلَفَهٗ ۚ وَانْظُرْ اِلٰۤى اِلٰهِكَ الَّذِيْ
ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا ؕ لَنُحَرِّقَنَّهٗ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهٗ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾

چيائون تہ پنهنجي وس کان تنهنجي انجام جي برخلافي نہ ڪئي سون پر (فرعون جي) قوم جي زيورن مان بار ڪنيا هئاسون پوءِ اُهي اڇلاياسون ۽ اهڙي طرح سامريءَ (باھ ۾) وڌا (٨٧). پوءِ اُنهن لاءِ گابي جو بوتو (ناهي) ڪڍيائين جنهن کي رنڀ هئي پوءِ چيائين تہ هيءَ اوهان جو معبود ۽ موسىٰ جو معبود آهي ۽ (موسىٰ) ڀلي ويو آهي (٨٨). نہ ٿي ڏٺائون ڇا تہ (اُهو) اُنهن کي ورندي ورائي نہ ٿو ڏئي ۽ ڪين نڪي ڏک ۽ نڪي سک ڏيئي سگهي ٿو؟ (٨٩). ۽ بيشڪ هارون اڳ ئي ڪين چيو هو تہ اي منهنجي قوم! اوهين اُن (گابي) سان پرکيا ويا آهيو، ۽ بيشڪ اوهان جو پالڻهار ٻاجهارو (الله) آهي تنهن ڪري منهنجي تابعداري ڪريو ۽ منهنجو حڪم مڃيو (٩٠). چيائون تہ (اسين ايسين) متس مجاور رهنداسون جيسين موسىٰ اسان ڏانهن موٽي (٩١). (موسىٰ اچي) چيو تہ اي هارون! توکي ڪنهن جهليو جڏهن ڪين گمراھ ٿيندو ڏٺيءِ؟ (٩٢). تہ منهنجي پٺيان نہ لڳين. منهنجي حڪم جي ڇو نافرماني ڪيئہ؟ (٩٣). هارون چيو تہ اي ادا! نڪي مون کي ڏاڙهيءَ کان وٺ ۽ نڪي منهنجي مٿي کان، آءٌ (هن ڳالھ کان) ڊنس تہ متان چوين تہ يعقوب جي اولاد جي وچ ۾ جدائي وڌئي ۽ منهنجي چوڻ جي نگاھ نہ رکيئہ (٩٤). موسىٰ چيو تہ اي سامري! تنهنجو ڇا معاملو آهي؟ (٩٥). چيائين تہ اُها (شيءِ) ڏٺم جا (ماڻهن) نہ ڏٺي پوءِ ان قاصد (ملائڪ) جي پيرن جي (مٽيءَ جي) هڪ مٺ ڀريم پوءِ اُها (گابي جي بوتي ۾) وڌم ۽ اهڙي طرح منهنجي نفس (اُهو) مون لاءِ سينگاريو (٩٦). (موسىٰ) چيو تہ وڃ! بيشڪ توکي حياتي ۾ (هي سزا) آهي تہ چوندو رهندين تہ: نہ ڇُهو، ۽ تو لاءِ بيشڪ (ٻيو بہ) انجام آهي جنهن جي توسان برخلافي نہ ڪبي، ۽ پنهنجي معبود ڏانهن نهار جنهن تي مجاور ٿي ويٺو هئين. اسين اُن کي ضرور ساڙينداسون وري اُن (جي ڪيريءَ) کي درياءَ ۾ ڪنڊائڻ وانگر ڪِنڊائينداسين (٩٧).

إِنَّمَآ إِلٰهُكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿۹۸﴾ كَذٰلِكَ
نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْۢبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ ۚ وَقَدْ اٰتَيْنٰكَ مِنْ لَّدُنَّا
ذِكْرًا ﴿۹۹﴾ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهٗ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وِزْرًا ﴿۱۰۰﴾ خٰلِدِيْنَ
فِيْهِ ۚ وَسَآءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ حِمْلًا ﴿۱۰۱﴾ يَّوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ وَنَحْشُرُ
الْمُجْرِمِيْنَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿۱۰۲﴾ يَّتَخَافَتُوْنَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَّبِثْتُمْ إِلَّا
عَشْرًا ﴿۱۰۳﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ إِذْ يَقُوْلُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيْقَةً إِنْ
لَّبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿۱۰۴﴾ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّيْ نَسْفًا ﴿۱۰۵﴾
فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿۱۰۶﴾ لَّا تَرٰى فِيْهَا عِوَجًا وَّلَآ أَمْتًا ﴿۱۰۷﴾ يَوْمَئِذٍ
يَّتَّبِعُوْنَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهٗ ۚ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ
فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿۱۰۸﴾ يَوْمَئِذٍ لَّا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ
لَهُ الرَّحْمٰنُ وَرَضِيَ لَهٗ قَوْلًا ﴿۱۰۹﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيْطُوْنَ بِهٖ عِلْمًا ﴿۱۱۰﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوْهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّوْمِ ۚ وَقَدْ
خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿۱۱۱﴾ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَا يَخٰفُ ظُلْمًا وَّلَا هَضْمًا ﴿۱۱۲﴾ وَكَذٰلِكَ أَنْزَلْنٰهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا وَّ
صَرَّفْنَا فِيْهِ مِنَ الْوَعِيْدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿۱۱۳﴾

اوهان جو معبود الله ئي آهي اُنهي کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نہ آهي- سڀ ڪا شيءِ (سندس) علم ۾ سمائي آهي (٩٨). (اي پيغمبر!) اهڙي طرح جيڪي گذري ويا تن جي خبرن مان توتي بيان ڪريون ٿا ۽ پاڻ وٽان توکي نصيحت (يعني قرآن) ڏنوسون (٩٩). جيڪو ڪانئس منهن موڙيندو سو قيامت جي ڏينهن (گناهن جو) بار کڻندو (١٠٠). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن- ۽ قيامت جي ڏينهن اُنهن کي بار کڻڻ بڇڙو آهي (١٠١). جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪيو ويندو ۽ اُن ڏينهن ڏوهارين کي جهرو ڪري اُٿاريندا سون (١٠٢). (تنهن ڏينهن) پاڻ ۾ سُس پُس ڪندا تہ اوهين (دنيا ۾) رڳو ڏهاڪو ڏينهن رهيؤ (١٠٣). جيڪي چوندا سو اسين چڱو ڄاڻندڙ آهيون اُن مهل منجهانئن صحيح طريقي وارو چوندو تہ هڪ ڏينهن کان سواءِ نہ رهيا آهيو (١٠٤). ۽ (اي پيغمبر!) جبلن بابت توکان پڇن ٿا چؤ تہ منهنجو پالڻهار اُنهن کي اُڏائي کِنڊائيندو (١٠٥). پوءِ اُن (هنڌ) کي صاف ميدان ڪري ڇڏيندو (١٠٦). منجهس نڪي هيٺاهين ۽ نڪي مٿاهين ڏسندين (١٠٧). اُن ڏينهن سڏيندڙ جي پوئتان لڳندا جنهن کي ڪا ڏنگائي نہ هوندي، ۽ سڀ آواز الله لاءِ جهڪا ٿيندا پوءِ ڀڻڪ کان سواءِ ڪجهہ نہ ٻڌندين (١٠٨). جنهن کي الله موڪل ڏني ۽ اُن جي چوڻ کان راضي ٿيو تنهن کان سواءِ اُن ڏينهن ڪا سفارش فائدو نہ ڏيندي (١٠٩). جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي ۽ (ماڻهو) ڪيس سندن علم سان نٿا ڄاڻي سگهن (١١٠). ۽ سڀ چهرا سدائين جيئري، (جڳ کي) قائم رکندڙ لاءِ عاجزي ڪندڙ آهن- ۽ جنهن ظلم (جو بار) کنيو سو بيشڪ نامراد ٿيو (١١١). ۽ جيڪو چڱا ڪم ڪندو ۽ اُهو مؤمن (بہ) هوندو سو نڪي ظلم کان ۽ نڪي نقصان کان ڊڄندو (١١٢). ۽ اهڙي طرح اهو عربي قرآن لاٿو سون ۽ منجهس طرحين طرحين دڙڪا بيان ڪياسون تہ مانَ اُهي ڊڄن يا (اُهو) انهن لاءِ ڪا نصيحت پيدا ڪري (١١٣).

فَتَعٰلَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ
يُّقْضٰۤى اِلَيْكَ وَحْيُهٗ ۫ وَقُلْ رَّبِّ زِدْنِىْ عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَاۤ
اِلٰۤى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِىَ وَلَمْ نَجِدْ لَهٗ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰۤئِكَةِ
اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ اَبٰى ﴿١١٦﴾ فَقُلْنَا يٰۤاٰدَمُ اِنَّ هٰذَا
عَدُوٌّ لَّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقٰى ﴿١١٧﴾ اِنَّ
لَكَ اَلَّا تَجُوْعَ فِيْهَا وَلَا تَعْرٰى ﴿١١٨﴾ ۙ وَاَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا فِيْهَا وَلَا تَضْحٰى ﴿١١٩﴾
فَوَسْوَسَ اِلَيْهِ الشَّيْطٰنُ قَالَ يٰۤاٰدَمُ هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ
الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلٰى ﴿١٢٠﴾ فَاَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا
وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ۫ وَعَصٰۤى اٰدَمُ رَبَّهٗ
فَغَوٰى ﴿١٢١﴾ ۖ ثُمَّ اجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدٰى ﴿١٢٢﴾ قَالَ اهْبِطَا
مِنْهَا جَمِيْعًاۢ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِّنِّىْ هُدًى ۙ۬
فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَاىَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقٰى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ اَعْرَضَ
عَنْ ذِكْرِىْ فَاِنَّ لَهٗ مَعِيْشَةً ضَنْكًا وَّنَحْشُرُهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
اَعْمٰى ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِىْۤ اَعْمٰى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيْرًا ﴿١٢٥﴾
قَالَ كَذٰلِكَ اَتَتْكَ اٰيٰتُنَا فَنَسِيْتَهَا ۚ وَكَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسٰى ﴿١٢٦﴾

پوءِ الله سچو بادشاهه مٿاهون آهي، ۽ قرآن (جي پڙهڻ) ۾ اُن کان اڳ جو، تو ڏانهن اُن جو لهڻ پورو ڪجي تڪڙ نه ڪر ۽ چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! مونکي علم ۾ وڌاءِ (١١٤). ۽ بيشڪ آدم کي اڳ حڪم ڪيو هيوسون پوءِ وساريائين ۽ سندس ڪا پڪي نيت نه لڌي سون (١١٥). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ملائڪن کي چيوسون ته آدم کي سجدو ڪريو پوءِ ابليس کان سواءِ سڀني سجدو ڪيو- اُن انڪار ڪيو (١١٦). پوءِ چيوسون ته اي آدم! هيءُ تنهنجو ۽ تنهنجي زال جو ويري آهي متان اوهان کي بهشت مان ڪڍي ته ڏکيا ٿيو (١١٧). بيشڪ تو لاءِ (هي آهي ته) منجهس نڪي بک لڳندئي ۽ نڪي اُگهاڙو ٿيندين (١١٨). ۽ پڪ تون منجهس نڪي اُڃو ٿيندي ۽ نڪي اُس لڳندئي (١١٩). پوءِ کيس شيطان وسوسو ڏنو چيائين ته اي آدم! سدائين رهڻ جي وڻ جو ۽ سدائين رهڻ واري بادشاهيءَ جو توکي ڏس ڏيان؟ (١٢٠). پوءِ منجهانئس ٻنهين کاڌو تنهن ڪري اُنهن کي سندين اُگهڙ ظاهر ٿي ۽ بهشت (جي وڻ) جا پن پاڻ تي ويڙهڻ لڳا ۽ آدم پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪئي تنهن ڪري ڀٽڪي ويو (١٢١). وري سندس پالڻهار کيس چونڊيو پوءِ مٿس ٻاجھ سان موٽيو ۽ (کيس) سڌي رستي لاتائين (١٢٢). چيائين ته منجهانئس ٻئي گڏ لهي وڃو اوهان مان ڪي ڪن جا ويري ٿيندا، پوءِ جڏهن اوهان وٽ منهنجي هدايت اچي تڏهن جنهن منهنجي تابعداري ڪئي سو گمراهه نه ٿيندو ۽ نڪي بدبخت ٿيندو (١٢٣). ۽ جيڪو منهنجي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندو تنهن لاءِ بيشڪ حياتي اَهنجي ٿيندي ۽ قيامت جي ڏينهن کيس اَنڌو ڪري اُٿاريندا سون (١٢٤). چوندو اي منهنجا پالڻهار! مون کي اَنڌو ڪري ڇو اُٿاريئه ۽ بيشڪ (اڳي) سڄو هوس (١٢٥). (الله) چوندو ته ائين آهي. تو وٽ اسان جيون آيتون آيون پوءِ ڪين وساريئه ۽ اهڙي طرح اڄ وساربين (١٢٦).

وَكَذٰلِكَ نَجْزِيْ مَنْ اَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ ؕ وَلَعَذَابُ
الْاٰخِرَةِ اَشَدُّ وَاَبْقٰى ﴿١٢٧﴾ اَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنَ
الْقُرُوْنِ يَمْشُوْنَ فِيْ مَسٰكِنِهِمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي النُّهٰى ﴿١٢٨﴾ ع
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَّاَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿١٢٩﴾ ؕ
فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوْبِهَا ۚ وَمِنْ اٰنَآئِ الَّيْلِ فَسَبِّحْ وَاَطْرَافَ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْضٰى ﴿١٣٠﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِهٖۤ اَزْوَاجًا
مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۙ۬ لِنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ وَرِزْقُ رَبِّكَ
خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ﴿١٣١﴾ وَاْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا ؕ لَا
نَسْـَٔلُكَ رِزْقًا ؕ نَحْنُ نَرْزُقُكَ ؕ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوٰى ﴿١٣٢﴾ وَقَالُوْا
لَوْلَا يَاْتِيْنَا بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اَوَلَمْ تَاْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ
الْاُوْلٰى ﴿١٣٣﴾ وَلَوْ اَنَّاۤ اَهْلَكْنٰهُمْ بِعَذَابٍ مِّنْ قَبْلِهٖ لَقَالُوْا
رَبَّنَا لَوْلَاۤ اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ مِنْ قَبْلِ
اَنْ نَّذِلَّ وَنَخْزٰى ﴿١٣٤﴾ قُلْ كُلٌّ مُّتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوْا ۚ
فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ اَصْحٰبُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى ﴿١٣٥﴾ ع

۽ اهڙي طرح انهي کي سزا ڏينداسون جيڪو حد کان لنگهيو ۽ پنهنجي پالڻهار جي نشانين کي نہ مڃيائين- ۽ آخرت جو عذاب ڏاڍو سخت ۽ جٽادار آهي (١٢٧). (هن ڳالهہ) کين سڌو رستو نہ ڏيکاريو ڇا تہ کانئن اڳ ڪيترائي جڳ ناس ڪياسون جن جي جاين ۾ گهمندا آهن؟ بيشڪ اُن ۾ ڏيان وارن لاءِ نشانيون آهن (١٢٨). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳاتو نہ ٿئي ها ۽ (پڻ) مدت مقرر ٿيل نہ هجي ها تہ ضرور (عذاب) لازم ٿئي ها (١٢٩). پوءِ جيڪي چوندا آهن تنهن تي صبر ڪر ۽ سج اُبرڻ کان اڳ ۽ ان جي لهڻ کان اڳ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراهہ سان گڏ بيان ڪر ۽ رات جي (پهرين) گهڙين ۾ ۽ ڪجهہ گهڙيون ڏينهن جون پاڪائي بيان ڪر تہ مانَ تون خوش ٿئين (١٣٠). ۽ (اي پيغمبر!) تون پنهنجين اکين کي ان ڏانهن نہ کول جنهن سان منجهانئن (ڪافرن جي) ٽولين کي دنيا جي حياتيءَ جي سينگار سان هن لاءِ آسودو ڪيوسون تہ منجهس کين پرکيون- ۽ تنهنجي پالڻهار جو رزق ڀلو ۽ سدائين (رهڻ) وارو آهي (١٣١). ۽ پنهنجي گهر وارن کي نماز جو حڪم ڪر ۽ مٿس صبر ڪر (يعني قائم رهہ) تو کان رزق نہ گهرندا آهيون- اسين توکي روزي ڏيندا آهيون- ۽ چڱي عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (١٣٢). ۽ چون ٿا تہ اسان وٽ پنهنجي پالڻهار جي ڪا نشاني ڇو نہ آڻيندو آهي؟ جيڪي پهرين صحيفن ۾ آهي سي نشانيون وٽن نہ آيون آهن ڇا؟ (١٣٣). ۽ جيڪڏهن اسين کين هن (پيغمبر موڪلڻ) کان اڳ عذاب سان ناس ڪريون ها تہ ضرور چون ها تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان ڏانهن پيغمبر ڇو نہ موڪليئہ تہ پنهنجي ذليل ٿيڻ ۽ خوار هجڻ کان اڳ تنهنجي آيتن جي تابعداري ڪريون ها! (١٣٤). (اي پيغمبر!) چؤ تہ سڀ ڪو منتظر آهي پوءِ (اوهين بہ) منتظر رهو، پوءِ سگهو ئي ڄاڻندؤ تہ سڌيءَ واٽ وارا ڪير آهن ۽ هدايت وارو ڪير ٿيو؟ (١٣٥).

سُوْرَةُ الْاَنْبِيَاۗءِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِيْ غَفْلَةٍ
مُّعْرِضُوْنَ ۚ ١ مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنْ رَّبِّهِمْ مُّحْدَثٍ اِلَّا اسْتَمَعُوْهُ
وَهُمْ يَلْعَبُوْنَ ٢ لَاهِيَةً قُلُوْبُهُمْ ۭ وَاَسَرُّوا النَّجْوَى ڰ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ڰ
هَلْ هٰذَآ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۚ اَفَتَاْتُوْنَ السِّحْرَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُوْنَ ٣
قٰلَ رَبِّيْ يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاۗءِ وَالْاَرْضِ ۡ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ٤
بَلْ قَالُوْٓا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍۢ بَلِ افْتَرٰىهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ ښ فَلْيَاْتِنَا
بِاٰيَةٍ كَمَآ اُرْسِلَ الْاَوَّلُوْنَ ٥ مَآ اٰمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا ۚ
اَفَهُمْ يُؤْمِنُوْنَ ٦ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوْحِيْٓ اِلَيْهِمْ
فَسْـَٔــلُوْٓا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ٧ وَمَا جَعَلْنٰهُمْ
جَسَدًا لَّا يَاْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوْا خٰلِدِيْنَ ٨ ثُمَّ صَدَقْنٰهُمُ
الْوَعْدَ فَاَنْجَيْنٰهُمْ وَمَنْ نَّشَاۗءُ وَاَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِيْنَ ٩ لَقَدْ
اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ كِتٰبًا فِيْهِ ذِكْرُكُمْ ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ١٠ ۧ وَكَمْ قَصَمْنَا
مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَّاَنْشَاْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ١١

سورة انبياءمكي آهي ، هي هڪ سؤ
ٻارهن آيتون ۽ ست رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ماڻهن لاءِ سندن حساب ويجهو ٿيو آهي ۽ اُهي غفلت ۾ (رهي ڪانئس) منهن موڙيندڙ آهن! (١). سندن پالڻهار وٽان ڪا نئين نصيحت وٽن نه ايندي آهي پر اُن کي (ٺٺولي وانگر راند) ڪيڏنـدي ٻڌندا آهن (٢). سندن دليون وائڙيون آهن- ۽ ظالم ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن ته هي (پيغمبر) اوهان جهڙو ئي ماڻهو آهي، ۽ اوهين ڏسي وائسي جادوءَ کي ڇو ويجها ويندا آهيو؟ (٣). (پيغمبر) چيو ته منهنجو پالڻهار سڀ ڳالهه ڄاڻندو آهي (جا) آسمان ۽ زمين ۾ (جتي هجي) ۽ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۴). بلڪ چيائون ته (اُهو قرآن) اجايا خيالات آهن بلڪ اُن کي ناهه ناهيو اَٿس بلڪ اُهو شاعر آهي، پوءِ جڳائي ته اسان وٽ ڪا نشاني آڻي جهڙي طرح پهريان (پيغمبر) موڪليا ويا هئا (٥). (هائو!) ڪو به ڳوٺ جنهن کي اڳ ناس ڪيوسون تنهن (جي رهاڪن پنهنجن پيغمبرن تي) ايمان نه آندو هو، پوءِ هي ايمان آڻيندا ڇا؟ (٦). ۽ (اي پيغمبر!) توکان اڳ رڳا مرد پيغمبر موڪلياسون جن ڏانهن وحي ڪيو هيوسون (ڇؤ ته) جيڪڏهن نه ڄاڻندا آهيو ته علم وارن کان پڇو (٧). ۽ اُنهن (پيغمبرن) جو اهڙو جسو نه بڻايوسون جو طعام نه کائن ۽ نه سدائين رهڻ وارا هئا (٨). وري ساڻن (پنهنجي) انجام کي سچو ڪيوسون پوءِ اُنهن کي ۽ جنهن لاءِ گهريوسون تنهن کي بچايوسون ۽ حد کان لنگهندڙن کي ناس ڪيوسون (٩). بيشڪ اوهان ڏانهن هڪ ڪتاب نازل ڪيوسون جنهن ۾ اوهان لاءِ نصيحت آهي- پوءِ ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (١٠). ۽ ڪيترائي ڳوٺ جو اُهي ظالم هئا ويران ڪياسون ۽ کائن پوءِ ٻيون قومون پيدا ڪيون سون (١١).

فَلَمَّآ اَحَسُّوْا بَاْسَنَآ اِذَا هُمْ مِّنْهَا يَرْكُضُوْنَ ۭ﴿۱۲﴾ لَا تَرْكُضُوْا وَ
ارْجِعُوْٓا اِلٰى مَآ اُتْرِفْتُمْ فِيْهِ وَمَسٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْئَلُوْنَ ﴿۱۳﴾
قَالُوْا يٰوَيْلَنَآ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿۱۴﴾ فَمَا زَالَتْ تِّلْكَ دَعْوٰىهُمْ حَتّٰى
جَعَلْنٰهُمْ حَصِيْدًا خٰمِدِيْنَ ﴿۱۵﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا لٰعِبِيْنَ ﴿۱۶﴾ لَوْ اَرَدْنَآ اَنْ نَّتَّخِذَ لَهْوًا لَّاتَّخَذْنٰهُ
مِنْ لَّدُنَّآ ۖ اِنْ كُنَّا فٰعِلِيْنَ ﴿۱۷﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ
فَيَدْمَغُهٗ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۭ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُوْنَ ﴿۱۸﴾
وَلَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ وَمَنْ عِنْدَهٗ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ
عَنْ عِبَادَتِهٖ وَلَا يَسْتَحْسِرُوْنَ ۚ﴿۱۹﴾ يُسَبِّحُوْنَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُوْنَ ﴿۲۰﴾ اَمِ اتَّخَذُوْٓا اٰلِهَةً مِّنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُوْنَ ﴿۲۱﴾
لَوْ كَانَ فِيْهِمَآ اٰلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۲۲﴾ لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ
يُسْئَلُوْنَ ﴿۲۳﴾ اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اٰلِهَةً ۭ قُلْ هَاتُوْا
بُرْهَانَكُمْ ۚ هٰذَا ذِكْرُ مَنْ مَّعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِيْ ۭ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۙ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۲۴﴾

پوءِ جنهن دم اسان جو عذاب محسوس ڪيائون (تنهن دم) اُمالڪ اُتاهون اُهي ڀڄڻ لڳا (١٢). (چيوسون تہ) نہ ڀڄو ۽ جن (نعمتن) ۾ سکيا هيؤ تن ڏانهن ۽ پنهنجن گهرن ڏانهن موٽو تہ مانَ اوهان کان پڇيو وڃي (١٣). چوندا رهيا تہ اسان لاءِ ويل آهي بيشڪ اسين ظالم هئاسون! (١٤). پوءِ سدائين سندن اهو پڪارڻ هو تانجو کين لڻيل (۽) وسانيل ڪيوسون (١٥). ۽ آسمان ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي سا ڪا اسان راند نہ بڻائي آهي (١٦). جيڪڏهن اسان کي راند بڻائڻ (يعني ٻارن ٻچن) جو ڪو ارادو هجي ها تہ ضرور اُن کي پاڻ وٽان وٺون ها (يعني پاڻ جهڙا ڪريون ها) جيڪڏهن ڪندڙ هجون ها! (پر اسين ائين ڪندڙ نہ آهيون) (١٧). بلڪ سچ کي ڪوڙ تي اُڇليندا آهيون پوءِ اُهو سندس مٿو ڀڃندو آهي پوءِ اُنهي مهل اُهو (ڪوڙ) چٽ ٿيندڙ آهي- ۽ جيڪي (الله جون) وصفون اوهين بيان ڪندا آهيو تنهن سببان اوهان لاءِ خرابي آهي (١٨). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- ۽ جيڪي وٽس آهن سي سندس عبادت کان وڏائي نہ ڪندا آهن ۽ نڪي ٿڪبا آهن (١٩). (اُهي) رات جو ۽ ڏينهن جو پاڪائي بيان ڪندا آهن سست نہ ٿيندا آهن (٢٠). زمين (جي شين) مان اهڙا معبود ورتا اٿن ڇا جو اُهي (مئي کان پوءِ کين) کڙو ڪندا؟ (٢١). جيڪڏهن آسمان ۽ زمين ۾ الله کان سواءِ (گهڻا) معبود هجن ها تہ (آسمان ۽ زمين) ٻئي اُجڙن ها! پوءِ (ڪافر) جيڪو بيان ڪندا آهن تنهن (ڳالهہ) کان عرش جو مالڪ الله پاڪ آهي (٢٢). (الله) جيڪي ڪندو آهي تنهن بابت (اُهو) نہ پڇبو ۽ اُنهن کان پڇا ڪبي (٢٣). اُن کان سواءِ (ٻيا) معبود ڇو ورتائون؟ (اي پيغمبر کين) چؤ تہ پنهنجو (توريت ۽ انجيل مان) دليل آڻيو. هي (قرآن) منهنجي سنگت جي نصيحت آهي ۽ (هي) مون کان اڳ وارن جي نصيحت آهي بلڪ اُنهن مان گهڻا حق کي نہ ڄاڻندا آهن تنهن ڪري اُهي منهن موڙيندڙ آهن (٢٤).

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا نُوْحِیْٓ اِلَيْهِ اَنَّهٗ
لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدُوْنِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا
سُبْحٰنَهٗ ؕ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُوْنَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُوْنَهٗ بِالْقَوْلِ وَهُمْ
بِاَمْرِهٖ يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَ
لَا يَشْفَعُوْنَ ۙ اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهٖ مُشْفِقُوْنَ ﴿٢٨﴾
وَمَنْ يَّقُلْ مِنْهُمْ اِنِّیْٓ اِلٰهٌ مِّنْ دُوْنِهٖ فَذٰلِكَ نَجْزِيْهِ جَهَنَّمَ ؕ
كَذٰلِكَ نَجْزِی الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٩﴾ ع اَوَلَمْ يَرَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ؕ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ
كُلَّ شَیْءٍ حَیٍّ ؕ اَفَلَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلْنَا فِی الْاَرْضِ رَوَاسِیَ اَنْ
تَمِيْدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيْهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿٣١﴾
وَجَعَلْنَا السَّمَآءَ سَقْفًا مَّحْفُوْظًا ۚۖ وَّهُمْ عَنْ اٰيٰتِهَا مُعْرِضُوْنَ ﴿٣٢﴾
وَهُوَ الَّذِیْ خَلَقَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ؕ كُلٌّ
فِیْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ ؕ
اَفَا۟ئِنْ مِّتَّ فَهُمُ الْخٰلِدُوْنَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ
الْمَوْتِ ؕ وَنَبْلُوْكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ؕ وَاِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ﴿٣٥﴾

۽ تو کان اڳ جيڪو (بہ) پيغمبر موڪليوسون تنهن ڏانهن هي وحي ڪيوسون ته مون کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪريو (٢٥). ۽ چون ٿا تہ الله (پنهنجي لاءِ ملائڪ) اولاد ورتو آهي اُهو پاڪ آهي- بلڪ (ملائڪ الله جا) سڳورا ٻانها آهن (٢٦). ڳالهائڻ ۾ اُن کان اڳاٽائي نہ ڪندا آهن ۽ اهي سندس حڪم موجب ڪم ڪندا آهن (٢٧). جيڪي سندن اڳتان ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي ۽ (الله) جنهن کان راضي ٿئي تنهن کان سواءِ ٻئي لاءِ سفارش نہ ڪندا آهن ۽ اُهي سندس ڀؤ کان ڏڄندڙ آهن (٢٨). ۽ منجهانئن جيڪو چوي تہ الله کان سواءِ آءٌ معبود آهيان تنهن کي دوزخ جي سزا ڏينداسون- ظالمن کي اهڙي ئي سزا ڏيندا آهيون (٢٩). ڪافرن نہ ڏٺو آهي ڇا تہ آسمان ۽ زمين بند ٿيل هئا؟ پوءِ اُنهن کي کوليوسون- ۽ سڀ ڪنهن جيئري شيءِ کي پاڻيءَ مان پيدا ڪيوسون- پوءِ ڇو نہ ايمان آڻيندا آهن؟ (٣٠). ۽ زمين ۾ جبل پيدا ڪياسون تہ متان ڪين ڏوڏي ۽ منجهس ويڪرا رستا بڻايا سون تہ مانَ اُهي واٽ لهن (٣١). ۽ آسمان کي محفوظ ڇت بڻائي سون، ۽ اُهي اُن جي نشانين کان منهن موڙيندڙ آهن (٣٢). ۽ (الله) اُهو آهي جنهن رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ بڻايو- هر هڪ (پنهنجي) دائري ۾ ترندو آهي (٣٣). ۽ توکان اڳ ڪنهن ماڻهوءَ کي سدائين رهڻ وارو نہ ڪيوسون- جيڪڏهن تون مئين تہ اُهي سدائين رهڻ وارا آهن ڇا؟ (٣٤). سڀ ڪو جيءُ موت (جو مزو) چکڻ وارو آهي- ۽ اوهان کي مدائي ۽ چڱائي سان آزمائش لاءِ پرکيدا آهيون- ۽ اسان ڏانهن موٽائبؤ (٣٥).

وَاِذَا رَاٰكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا هُزُوًا ؕ اَهٰذَا
الَّذِيْ يَذْكُرُ اٰلِهَتَكُمْ ۚ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٣٦﴾
خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ ؕ سَاُورِيْكُمْ اٰيٰتِيْ فَلَا تَسْتَعْجِلُوْنِ ﴿٣٧﴾
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٣٨﴾ لَوْ يَعْلَمُ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا حِيْنَ لَا يَكُفُّوْنَ عَنْ وُّجُوْهِهِمُ النَّارَ وَلَا
عَنْ ظُهُوْرِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿٣٩﴾ بَلْ تَاْتِيْهِمْ بَغْتَةً
فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٤٠﴾
وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا
مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٤١﴾ ع قُلْ مَنْ يَّكْلَؤُكُمْ بِالَّيْلِ
وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ ؕ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٤٢﴾
اَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُوْنِنَا ؕ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَ
اَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِّنَّا يُصْحَبُوْنَ ﴿٤٣﴾ بَلْ مَتَّعْنَا هٰۤؤُلَآءِ وَ
اٰبَآءَهُمْ حَتّٰى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ؕ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا نَاْتِي
الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا ؕ اَفَهُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿٤٤﴾ قُلْ اِنَّمَاۤ
اُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ ۖ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَآءَ اِذَا مَا يُنْذَرُوْنَ ﴿٤٥﴾

۽ جڏهن ڪافر توکي ڏسندا آهن تڏهن توکي رڳو ٺٺولي ڪري وٺندا آهن- (۽ چوندا آهن) تہ هي اُهو آهي ڇا جيڪو اوهان جي معبودن (جي عيبن) جـو ذڪر ڪندو آهي، ۽ اُهي الله ياد ڪرڻ کان انڪار ڪندا آهن (٣٦). انسان (فطرتاً) جلدباز بڻايو ويو آهي. سگهـو پنهنجيـون نشانيـون اوهـان کي ڏيکاريندس پوءِ مون کان (عذاب) جلد نہ گهرو (٣٧). ۽ چون ٿا تہ جـيـڪڏهن اوهين سچا آهـيو تـہ اهـو انـجام ڪڏهن ٿيندو؟ (٣٨). جيڪڏهن ڪافر اُن وقت کي ڄاڻن ها جنهن مهل نہ ڪي پنهنجن منهن ۽ نہ ڪي پنهنجن پٺين کان باهہ کي جهلي سگهندا ۽ نہ ڪي ڪين مدد ڏبي (تہ ائين نہ چون ها) (٣٩). بلڪ (اُها گهڙي) وٽـن اوچتو ايندي پوءِ کين حيران ڪندي پوءِ نڪي اها ٽاري سگهندا ۽ نڪي کين مهلت ڏبي (٤٠). ۽ بيشڪ توکان اڳ پيغمبرن سان ٺٺوليون ڪيون ويون پوءِ منجهائن جن ٺٺوليون ڪيون تن تي اُهو عذاب ڪڙڪيو جنهن سان ٺٺوليون ڪندا هئا (٤١). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ رات ۽ ڏينهن جو ٻـاجهاري (الله جي عذاب) کان ڪير اوهان جي نگهباني ڪندو آهي؟ بلڪ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندڙ آهن (٤٢). اسان کان سواءِ (بچائڻ وارا ٻيا) ڪي معبود آهن ڇا جو اُنهن کي بچائيندا؟ اُهي پاڻ کي بہ مدد ڏيئي نہ سگهندا آهن ۽ نڪي اُهي (هڪ ٻئي جي مدد سان) اسان (جي عذاب) کان بچندا (٤٣). بلڪ کين ۽ سندن پيءُ ڏاڏن کي آسودو ڪيوسون تان جو سندن ڄمار ڊگهي ٿي- پوءِ نہ ٿا ڏسن ڇا تہ (ڪافرن جي) ملڪ کي اُن جي چوڌاريون (مسلمانن جي غالب ٿيڻ سان) گهٽائيندا پيا اچون؟ پوءِ اُهي ڏاڍا ٿيندا ڇا؟ (٤٤). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ آءٌ اوهان کي وحي سان ئي ڊيڄاريندو آهيان ۽ جڏهن (ماٺهو) ڊيـڄاريا ويندا آهن تڏهـن ٻـوڙو (ڊيڄارڻ جـو) سـڏ نہ ٻڌندو آهي (٤٥).

وَلَئِنْ مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُوْلُنَّ يٰوَيْلَنَآ
اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿۴۶﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِيْنَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ
فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ؕ وَاِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ اَتَيْنَا بِهَا ؕ وَكَفٰى بِنَا حٰسِبِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا
مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ الْفُرْقَانَ وَضِيَآءً وَّذِكْرًا لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿۴۸﴾ لا
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَهٰذَا ذِكْرٌ مُّبٰرَكٌ اَنْزَلْنٰهُ ؕ اَفَاَنْتُمْ لَهٗ
مُنْكِرُوْنَ ﴿۵۰﴾ ع وَلَقَدْ اٰتَيْنَآ اِبْرٰهِيْمَ رُشْدَهٗ مِنْ قَبْلُ وَ
كُنَّا بِهٖ عٰلِمِيْنَ ﴿۵۱﴾ ج اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ مَا هٰذِهِ التَّمَاثِيْلُ
الَّتِيْٓ اَنْتُمْ لَهَا عٰكِفُوْنَ ﴿۵۲﴾ قَالُوْا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا لَهَا
عٰبِدِيْنَ ﴿۵۳﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ فِيْ ضَلٰلٍ
مُّبِيْنٍ ﴿۵۴﴾ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ اَمْ اَنْتَ مِنَ اللّٰعِبِيْنَ ﴿۵۵﴾
قَالَ بَلْ رَّبُّكُمْ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الَّذِيْ
فَطَرَهُنَّ ۖ وَاَنَا عَلٰى ذٰلِكُمْ مِّنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۵۶﴾ وَ
تَاللّٰهِ لَاَكِيْدَنَّ اَصْنَامَكُمْ بَعْدَ اَنْ تُوَلُّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿۵۷﴾

۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جي عذاب مان ٿورڙو ئي کين پهچي ته ضرور چون ته هاءِ ارمان! اسين ظالم هئاسون (٤٦). ۽ قيامت جي ڏينهن عدل جي ترازي رکنداسون پوءِ ڪنهن به ماڻهوءَ تي ڪوبه ظلم نه ڪبو. ۽ جيڪڏهن (عمل) اهڙ جي داڻي جي تور هوندو ته به اُن کي آڻينداسون. ۽ اسين حساب ڪندڙ بس آهيون (٤٧). ۽ بيشڪ موسيٰ ۽ هارون کي (سچ کي ڪوڙ کان) نکيڙيندڙ ڪتاب ۽ (اُنهن) پرهيزگارن لاءِ روشني ۽ نصيحت ڏني سون (٤٨). جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريٺ ڊڄندا آهن ۽ اُهي قيامت کان (پڻ) ڊڄندڙ آهن (٤٩). ۽ هي (قرآن) هڪ برڪت واري نصيحت آهي جنهن کي نازل ڪيوسون. پوءِ ڇو اوهين اُن جا منڪر ٿيندا آهيو؟ (٥٠). ۽ بيشڪ ابراهيم کي اڳ ئي سندس هدايت ڏني سون ۽ کيس ڄاڻندڙ هئاسون (٥١). جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجي قوم کي چيائين ته هي ڪهڙيون مورتون آهن جن تي اوهين ويهي عبادت ڪريو؟ (٥٢). چيائون ته پنهنجا ابا ڏاڏا اُنهن جا پوڄيندڙ ڏٺاسون (٥٣). (ابراهيم) چيو ته بيشڪ اوهين پاڻ ۽ اوهان جا اَبا ڏاڏا پڌري گمراهيءَ ۾ آهيو (٥٤). چيائون اسان وٽ سچ آندو اٿيئي يا تون راند ڪندڙن مان آهين؟ (٥٥). (ابراهيم) چيو ته بلڪ اوهان جو پالڻهار اُهوئي آسمانن ۽ زمين جو پالڻهار آهي جنهن اُهي بڻايا آهن ۽ آءٌ اُن (ڳالھ) تي شاهدي ڏيندڙن مان آهيان (٥٦). ۽ الله جو قسم آهي ته اوهان جي پٺيري ٿي ڦرڻ کان پوءِ اوهان جي بتن لاءِ ضرور ڪا رٿ ڪندس (٥٧).

فَجَعَلَهُمْ جُذٰذًا اِلَّا كَبِيْرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ اِلَيْهِ يَرْجِعُوْنَ ﴿٥٨﴾
قَالُوْا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَآ اِنَّهٗ لَمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٩﴾ قَالُوْا
سَمِعْنَا فَتًى يَّذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهٗٓ اِبْرٰهِيْمُ ؕ﴿٦٠﴾ قَالُوْا
فَاْتُوْا بِهٖ عَلٰٓى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُوْنَ ﴿٦١﴾ قَالُوْٓا
ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا يٰٓاِبْرٰهِيْمُ ؕ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهٗ ۖۗ
كَبِيْرُهُمْ هٰذَا فَسْئَلُوْهُمْ اِنْ كَانُوْا يَنْطِقُوْنَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوْٓا اِلٰٓى
اَنْفُسِهِمْ فَقَالُوْٓا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۙ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نُكِسُوْا عَلٰى
رُءُوْسِهِمْ ۚ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰٓؤُلَآءِ يَنْطِقُوْنَ ﴿٦٥﴾ قَالَ اَفَتَعْبُدُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْـًٔا وَّلَا يَضُرُّكُمْ ؕ﴿٦٦﴾ اُفٍّ
لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾
قَالُوْا حَرِّقُوْهُ وَانْصُرُوْٓا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ﴿٦٨﴾
قُلْنَا يٰنَارُ كُوْنِىْ بَرْدًا وَّسَلٰمًا عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ ۙ﴿٦٩﴾ وَاَرَادُوْا
بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَخْسَرِيْنَ ۚ﴿٧٠﴾ وَنَجَّيْنٰهُ وَلُوْطًا
اِلَى الْاَرْضِ الَّتِىْ بٰرَكْنَا فِيْهَا لِلْعٰلَمِيْنَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا لَهٗٓ
اِسْحٰقَ ؕ وَيَعْقُوْبَ نَافِلَةً ؕ وَكُلًّا جَعَلْنَا صٰلِحِيْنَ ﴿٧٢﴾

پوءِ اُنهن کي سندن وڏي بت کان سواءِ ٽڪر ٽڪر ڪيائين تہ مانَ اُهي ڏانهنس موٽن (٥٨). چيائون تہ اسان جي بتن سان هھڙو حال ڪنهن ڪيو؟ بيشڪ اُهو ظالمن مان آهي (٥٩). چيائون تہ هڪ جوان کان ٻڌوسون تہ سندن گلا ٿي ڪيائين، اُن کي ابراهيم سڏيندا آهن (٦٠). چيائون تہ ڪيس ماڻهن جي اکين جي آڏو آڻيو تہ مانَ اُهي گواهي ڏين (٦١). (جڏهن آندائونس تڏهن) چيائون تہ اي ابراهيم! تو اسان جي بتن جو هيءُ حال ڪيوآهي ڇا؟ (٦٢). ابراهيم چيو تہ (نہ!) بلڪ اِهو سندن هن وڏي ڪيو آهي جيڪڏهن ڳالهائين ٿا تہ کانئن پڇو (٦٣). پوءِ پاڻ ڏانهن (ڦري ٿي) موٽيا پوءِ (هڪ ٻئي کي) چيائون تہ بيشڪ اوهين پاڻ بي اِنصاف آهيو (٦٤). پوءِ پنهنجا ڪنڌ اُونڌا ڪيائون، (چيائون) تہ بيشڪ تون ڄاڻندو آهين تہ هي نہ ڳالهائيندا آهن (٦٥). (ابراهيم) چيو تہ پوءِ الله کان سواءِ اُنهن کي ڇو پوڄيندا آهيو جيڪي نہ ڪي اوهان کي نفعو پهچائيندا آهن ۽ نہ ڪي اوهان کي نقصان پهچائيندا آهن؟ (٦٦). اوهان تي ۽ جنهن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهيو تنهن تي حيف هجي- پوءِ (اوهين) نہ سمجهندا آهيو ڇا؟ (٦٧). چيائون تہ اُن کي ساڙيو ۽ جيڪڏهن اوهين ڪجھ ڪرڻ گهرو ٿا تہ پنهنجن بتن جو پلؤ وٺو (٦٨). (پوءِ باه ۾ وڌائونس) چيوسون تہ اي باھ! ابراهيم تي ٿڌي ۽ سلامتي واري ٿي پؤ (٦٩). ۽ کيس ايذائڻ گهريائون تنهنڪري کين بلڪل ٽوٽي وارو ڪيوسون (٧٠). ۽ کيس ۽ لوط کي اهڙي زمين ڏانهن بچائي آندوسون جنهن ۾ جهان وارن لاءِ برڪت ڪئي سون (٧١). ۽ ابراهيم کي اسحاق بخشيوسون- ۽ يعقوب(جو، سندس پوٽو هو) وڌيڪ (بخشيوسون) ۽ سڀني کي صالح ڪيوسون (٧٢).

وَجَعَلْنٰهُمْ اَئِمَّةً یَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنَا وَاَوْحَیْنَاۤ اِلَیْهِمْ فِعْلَ
الْخَیْرٰتِ وَاِقَامَ الصَّلٰوةِ وَاِیْتَآءَ الزَّكٰوةِ ۚ وَكَانُوْا لَنَا عٰبِدِیْنَ ۙ ﴿٧٣﴾
وَلُوْطًا اٰتَیْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا وَّنَجَّیْنٰهُ مِنَ الْقَرْیَةِ الَّتِیْ
كَانَتْ تَّعْمَلُ الْخَبٰٓئِثَ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فٰسِقِیْنَ ۙ ﴿٧٤﴾
وَاَدْخَلْنٰهُ فِیْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهٗ مِنَ الصّٰلِحِیْنَ ﴿٧٥﴾ ع وَنُوْحًا
اِذْ نَادٰی مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَنَجَّیْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِیْمِ ۚ ﴿٧٦﴾ وَنَصَرْنٰهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا بِاٰیٰتِنَا ؕ
اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فَاَغْرَقْنٰهُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿٧٧﴾ وَدَاوٗدَ
وَسُلَیْمٰنَ اِذْ یَحْكُمٰنِ فِی الْحَرْثِ اِذْ نَفَشَتْ فِیْهِ غَنَمُ
الْقَوْمِ ۚ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شٰهِدِیْنَ ۙ ﴿٧٨﴾ فَفَهَّمْنٰهَا سُلَیْمٰنَ ۚ
وَكُلًّا اٰتَیْنَا حُكْمًا وَّعِلْمًا ۫ وَّسَخَّرْنَا مَعَ دَاوٗدَ الْجِبَالَ
یُسَبِّحْنَ وَالطَّیْرَ ؕ وَكُنَّا فٰعِلِیْنَ ﴿٧٩﴾ وَعَلَّمْنٰهُ صَنْعَةَ
لَبُوْسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِّنْۢ بَاْسِكُمْ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ
شٰكِرُوْنَ ﴿٨٠﴾ وَلِسُلَیْمٰنَ الرِّیْحَ عَاصِفَةً تَجْرِیْ بِاَمْرِهٖۤ
اِلَی الْاَرْضِ الَّتِیْ بٰرَكْنَا فِیْهَا ؕ وَكُنَّا بِكُلِّ شَیْءٍ عٰلِمِیْنَ ﴿٨١﴾

۽ اُهي اهڙا امام ڪياسون جو اسان جي حڪم موجب سڌو رستو ڏيکاريندا هئا ۽ اُنهن ڏانهن چڱن ڪمن ڪرڻ ۽ نماز پڙهڻ ۽ زڪواة ڏيڻ جو حڪم ڪيوسون- ۽ اسان جي عبادت ڪندڙ هئا (٧٣). ۽ لوط کي حڪمت ۽ علم ڏنوسون ۽ کيس اهڙي ڳوٺ (وارن) کان بچايوسون جو گندا ڪم ڪندا هئا- ڇو ته اُهي بڇڙي نافرمان قوم هئا (٧۴). ۽ کيس پنهنجي ٻاجھ هيٺ داخل ڪيوسون- بيشڪ اُهو صالحن مان هو (٧٥). ۽ (اي پيغمبر!) نوح (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن (اُنهن پيغمبرن کان) اڳ، دعا گهريائين تڏهن سندس دعا قبول ڪئي سون پوءِ کيس ۽ سندس گهر وارن کي وڏي مصيبت کان بچايوسون (٧٦). ۽ کيس اهڙي قوم تي سوڀارو ڪيوسون جنهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو- بيشڪ اُهي بڇڙي قوم هئا تنهن ڪري اُنهن مڙني کي ٻوڙيوسون (٧٧). ۽ دائود ۽ سليمان (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن پوک بابت فيصلو ڪيائون جو هڪ قوم جي ڌڻ (رات جو) منجهس ڀيل ڪئي هئي- ۽ سندن فيصلي ڪرڻ وقت حاضر هئاسون (٧٨). تڏهن اُهو سليمان کي سمجهايوسون ۽ هر هڪ کي حڪمت ۽ علم ڏنوسون ۽ دائود کي جبل ۽ پکي تابع ڪري ڏناسون جو (ساڻس) تسبيح چوندا هئا- ۽ (اسين ائين) ڪرڻ وارا هئاسون (٧٩). ۽ دائود کي اوهان لاءِ زره ٺاهڻ هن لاءِ سيکاري سون ته اوهان کي اوهان جي لڙائي (جي نقصان) کان بچائي، پوءِ اوهين ڪي شڪر ڪندڙ آهيو ڇا؟ (٨٠). ۽ سليمان کي تيز واءُ (تابع ڪري ڏنوسون) جو سندس حڪم سان اهڙيءَ زمين ڏانهن هلندو هو جنهن ۾ برڪت رکي سون- ۽ سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهيون (٨١).

وَمِنَ الشَّيٰطِيْنِ مَنْ يَّغُوْصُوْنَ لَهٗ وَ يَعْمَلُوْنَ عَمَلًا
دُوْنَ ذٰلِكَ ۚ وَكُنَّا لَهُمْ حٰفِظِيْنَ ﴿۸۲﴾ وَاَيُّوْبَ اِذْ نَادٰى
رَبَّهٗۤ اَنِّيْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿۸۳﴾
فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَكَشَفْنَا مَا بِهٖ مِنْ ضُرٍّ وَّاٰتَيْنٰهُ اَهْلَهٗ وَ
مِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرٰى لِلْعٰبِدِيْنَ ﴿۸۴﴾
وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ كُلٌّ مِّنَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۸۵﴾
وَاَدْخَلْنٰهُمْ فِيْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهُمْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۸۶﴾ وَ
ذَا النُّوْنِ اِذْ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادٰى فِي الظُّلُمٰتِ اَنْ لَّاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنْتَ سُبْحٰنَكَ ۖ ق
اِنِّيْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۸۷﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۙ وَنَجَّيْنٰهُ
مِنَ الْغَمِّ ؕ وَكَذٰلِكَ نُـنْجِي الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۸۸﴾ وَزَكَرِيَّاۤ
اِذْ نَادٰى رَبَّهٗ رَبِّ لَا تَذَرْنِيْ فَرْدًا وَّاَنْتَ خَيْرُ
الْوٰرِثِيْنَ ﴿۸۹﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۫ وَوَهَبْنَا لَهٗ يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا
لَهٗ زَوْجَهٗ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا يُسٰرِعُوْنَ فِي الْخَيْرٰتِ وَ
يَدْعُوْنَنَا رَغَبًا وَّرَهَبًا ؕ وَكَانُوْا لَنَا خٰشِعِيْنَ ﴿۹۰﴾

۽ ديوَن مان ڪي اهڙا (تابع ڪري ڏناسون) جي اُن لاءِ ٽپندا هئا ۽ اُن ڪان سواءِ ٻيو ڪم (بہ) ڪندا هئا، ۽ اسين سندن نگهبان هئاسون (٨٢). ۽ (اي پيغمبر!) ايوب (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ مون کي تڪليف پهتي آهي ۽ تون (سڀني) ٻاجهارن کان وڌ ٻاجهارو آهين (٨٣). پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون پوءِ جيڪو کيس ڏک پهتو هو سو لاٿوسون ۽ سندس گهر وارا کيس (ورائي) ڏناسون ۽ اوترا ٻيا بہ ساڻن گڏ پنهنجيءَ ٻاجھ وٽان (ڏناسون) ۽ (تہ) عبادت ڪندڙن لاءِ يادگيري هجي (٨٤). ۽ اسماعيل ۽ ادريس ۽ ذوالڪفل (ياد ڪر)۔ هر هڪ صابرن مان هو (٨٥). ۽ کين پنهنجي ٻاجھ ۾ داخل ڪيوسون۔ بيشڪ اُهي صالحن مان هئا (٨٦). ۽ مڇي واري (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن هو (پنهنجي قوم) تي ڪاوڙجي ويو. پوءِ (ذوالنون ائين) ڀانيو تہ اسان جي مٿس ڪڏهن پڪڙ نہ هلندي. پوءِ اونداهين ۾ دانهون ڪيائين تہ توکان سواءِ ڪو معبود نہ آهي تون پاڪ آهين آءٌ گنهگارن مان آهيان (٨٧). پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون ۽ کيس غم کان بچايوسون ۽ اهڙي طرح مؤمنن کي بچائيندا آهيون (٨٨). ۽ زڪريا (جو قصو ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي اڪيلو نہ ڇڏ ۽ تون چڱو وارث آهين (٨٩). پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون ۽ کيس يحيٰ بخشيوسون ۽ سندس زال کي سندس لاءِ چڱو ڪيوسون اُهي نيڪين ۾ اڳرائي ڪندا هئا ۽ اسان کي اُميد ۽ ڀؤ ڪندي سڏيندا هئا ۽ اسان کان ڊڄندڙ هئا (٩٠).

وَالَّتِيْۤ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهَا مِنْ رُّوْحِنَا وَ
جَعَلْنٰهَا وَابْنَهَاۤ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿٩١﴾ اِنَّ هٰذِهٖۤ اُمَّتُكُمْ
اُمَّةً وَّاحِدَةً ۖ وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْنِ ﴿٩٢﴾ وَتَقَطَّعُوْۤا اَمْرَهُمْ
بَيْنَهُمْ ؕ كُلٌّ اِلَيْنَا رٰجِعُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهٖ ۚ وَاِنَّا لَهٗ كٰتِبُوْنَ ﴿٩٤﴾ وَ
حَرٰمٌ عَلٰى قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَاۤ اَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٩٥﴾ حَتّٰۤى اِذَا
فُتِحَتْ يَاْجُوْجُ وَمَاْجُوْجُ وَهُمْ مِّنْ كُلِّ حَدَبٍ يَّنْسِلُوْنَ ﴿٩٦﴾
وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَاِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ اَبْصَارُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا ؕ يٰوَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِيْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا بَلْ
كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٩٧﴾ اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
حَصَبُ جَهَنَّمَ ؕ اَنْتُمْ لَهَا وٰرِدُوْنَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ هٰۤؤُلَآءِ
اٰلِهَةً مَّا وَرَدُوْهَا ؕ وَكُلٌّ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٩٩﴾ لَهُمْ فِيْهَا
زَفِيْرٌ وَّهُمْ فِيْهَا لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿١٠٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ سَبَقَتْ
لَهُمْ مِّنَّا الْحُسْنٰۤى ۙ اُولٰٓئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُوْنَ ﴿١٠١﴾ لَا يَسْمَعُوْنَ
حَسِيْسَهَا ۚ وَهُمْ فِيْ مَا اشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ خٰلِدُوْنَ ﴿١٠٢﴾ ج

۽ (اُنهي مائيءَ جو قصو ياد ڪر) جنهن پنهنجي اُگهڙ بچائي پوءِ منجهس پنهنجي روح مان ڦوڪيوسون ۽ کيس ۽ سندس پٽ کي ساري جڳ لاءِ نشاني ڪئي سون (٩١). بيشڪ اِهو اوهان جو دين هڪ دين آهي ۽ آءٌ اوهان جو پالڻهار آهيان تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪريو (٩٢). ۽ پنهنجي (دين جي) ڪمن کي پاڻ ۾ ٽڪر ٽڪر ڪيائون. سڀيئي مون ڏانهن موٽندڙ آهن (٩٣). پوءِ جيڪو چڱا ڪم ڪندو ۽ اُهو مؤمن به هوندو تنهن جي محنت جي بي قدري نه ڪبي، ۽ اسين اُن لاءِ لکندڙ آهيون (٩۴). جنهن ڳوٺ کي ناس ڪيوسون تنهن تي (موٽڻ) حرام ٿيل آهي بيشڪ اُهي (دنيا ڏانهن وري) نه موٽندا (٩٥). تانجو جڏهن ياجوج ۽ ماجوج کي کولبو ۽ اُهي هر ڪنهن دڙي کان ڊوڙندا (٩٦). ۽ (جڏهن قيامت جو) سچو وعدو پهچندو تڏهن اوچتو ئي ڪافرن جون اکيون ٽڙي ويندين. (چوندا ته) هاءِ ارمان! بيشڪ هن (حال) کان بي خبريءَ ۾ هئاسون بلڪ اسين ظالم هئاسون (٩٧). اوهين ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهيو سي دوزخ جو ٻارڻ آهيو. اُن ۾ اوهين گهڙندڙ آهيو (٩٨). جيڪڏهن اُهي (بت) معبود هجن ها ته اُن (دوزخ) ۾ نه گهڙن ها! ۽ مڙيئي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٩٩). منجهس انهن کي رڙيون هوندون ۽ اُهي منجهس (ڪجھ) نه ٻڌندا (١٠٠). جن لاءِ اسان وٽ اڳي ئي چڱائي (لکيل) آهي اُهي اُن (دوزخ) کان پري ڪبا (١٠١). (اُهي) اُن جي ڀڻڪ نه ٻڌندا، ۽ جنهن (عيش) ۾ سندن جيءُ (رهڻ) گهرندو تنهن ۾ اُهي سدائين رهندا (١٠٢).

لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْاَكْبَرُ وَتَتَلَقّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ؕ هٰذَا يَوْمُكُمُ
الَّذِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿۱۰۳﴾ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَآءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ
لِلْكُتُبِ ؕ كَمَا بَدَاْنَاۤ اَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيْدُهٗ ؕ وَعْدًا عَلَيْنَا ؕ اِنَّا كُنَّا
فٰعِلِيْنَ ﴿۱۰۴﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُوْرِ مِنْۢ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ
الْاَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصّٰلِحُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ اِنَّ فِيْ هٰذَا لَبَلٰغًا
لِّقَوْمٍ عٰبِدِيْنَ ﴿۱۰۶﴾ ؕ وَمَاۤ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۰۷﴾
قُلْ اِنَّمَا يُوْحٰۤى اِلَيَّ اَنَّمَاۤ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ
مُّسْلِمُوْنَ ﴿۱۰۸﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ اٰذَنْتُكُمْ عَلٰى سَوَآءٍ ؕ وَاِنْ اَدْرِيْۤ
اَقَرِيْبٌ اَمْ بَعِيْدٌ مَّا تُوْعَدُوْنَ ﴿۱۰۹﴾ اِنَّهٗ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ
الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ وَاِنْ اَدْرِيْ لَعَلَّهٗ فِتْنَةٌ لَّكُمْ
وَمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿۱۱۱﴾ قٰلَ رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ ؕ وَرَبُّنَا
الرَّحْمٰنُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ ع

سُوْرَةُ الْحَجِّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمْ ۚ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيْمٌ ﴿۱﴾

ڪين تمام وڏي گهٻراهٽ غمگين نہ ڪندي ۽ ڪين ملائڪ گڏبا۔ (۽ چوندن تہ) هي اُهو ڏينهن آهي جنهن جو اوهان کي وعدو ڏنو ويندو هو (١٠٣). جنهن ڏينهن آسمانن کي ڪاغذ جي ويڙهي وانگي ويڙهيندا سون۔ جيئن پهريون (مخلوق) پيدا ڪرڻ شروع ڪئي سون (تيئن) اُن کي وري ٻڻائيندا سون۔ اِهو انجام اسان تي لازم آهي۔ اسين ڪرڻ وارا آهيون (١٠۴). ۽ بيشڪ توريت کان پوءِ زبور ۾ لکيوسون تہ منهنجا صالح ٻانها زمين جا وارث ٿيندا (١٠٥). هن (ڳالهہ) ۾ عبادت ڪندڙ قوم لاءِ (مطلب جي) پورائي آهي (١٠٦). ۽ (اي پيغمبر!) توکي خاص جهانن جي رحمت لاءِ موڪليوسون (١٠٧). چؤ تہ مون وٽ هن حڪم کان سواءِ وحي نہ ٿيندو آهي تہ هڪ الله کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نہ آهي. پوءِ اوهين ڇو نہ حڪم مڃيندڙ آهيو؟ (١٠٨). پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ چؤ تہ اوهان (سڀني) کي (الله جي حڪم تي) هڪ جهڙو خبردار ڪيم۔ ۽ جيڪو اوهان کي انجام ڏنو ويو سو نہ ٿو ڄاڻان تہ ويجهو آهي يا پري آهي (١٠٩). بيشڪ الله ظاهري ڳالهہ (بہ) ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي اوهين لڪائيندا آهيو سو (بہ) ڄاڻندو آهي (١١٠). ۽ آءٌ نہ ڄاڻندو آهيان تہ متان اُها ٿهرايل (دير) اوهان لاءِ پرک هجي ۽ هڪ وقت تائين (اوهان لاءِ) نفعو هجي (١١١). (پيغمبر) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! سچو فيصلو ڪر۔ ۽ اسان جو پالڻهار ٻاجهارو آهي جيڪي اوهين بيان ڪندا آهيو تنهن تي ڪائنس مدد گهري ويندي آهي (١١٢).

سورة حج مدني آهي ۽ هي اٺهتر آيتون ۽ ڏهہ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي انسانؤ! پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو، ڇو تہ قيامت وارو زلزلو وڏي شيءِ آهي (١).

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّآ اَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكٰرٰى
وَمَا هُمْ بِسُكٰرٰى وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِيْدٌ ﴿٢﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِى اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّيَتَّبِعُ كُلَّ
شَيْطٰنٍ مَّرِيْدٍ ۙ﴿٣﴾ كُتِبَ عَلَيْهِ اَنَّهٗ مَنْ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهٗ يُضِلُّهٗ
وَيَهْدِيْهِ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ﴿٤﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ
فِىْ رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَاِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ
نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَّغَيْرِ
مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ؕ وَنُقِرُّ فِى الْاَرْحَامِ مَا نَشَآءُ اِلٰٓى
اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْۤا اَشُدَّكُمْ ۚ
وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ
لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْۢ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْـًٔا ؕ وَتَرَى الْاَرْضَ
هَامِدَةً فَاِذَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَآءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ
وَاَنْۢبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ﴿٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ
هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّهٗ يُحْىِ الْمَوْتٰى وَاَنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ۙ﴿٦﴾

جنهن ڏينهن اُن کي ڏسندؤ (تنهن ڏينهن) هر ٿڃ پياريندڙ (زائفان) جنهن (ٻار) کي ٿڃ پياريندي هوندي تنهن کي (دهشت کان) وساريندي ۽ هر پيٽ واري پنهنجي ٻچي کي ڪيريندي ۽ ماڻهن کي بيهوش ڏسندين حالانڪ اُهي نشي ۾ نہ هوندا پر الله جو عذاب سخت آهي (٢). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي شان ۾ بي سمجهي سان تڪرار ڪندو آهي ۽ هر شيطان تڙيل جي پٺيان لڳندو آهي (٣). اُن (شيطان) تي لازم ڪيو ويو آهي تہ جيڪو ڪيس دوست رکندو تنهن کي بيشڪ اُهو گمراهہ ڪندو ۽ اُن کي دوزخ جي عذاب ڏانهن رستو ڏيکاريندو (٤). اي انسانؤ! جيڪڏهن (قيامت ۾) اٿارڻ کان اوهين شڪ ۾ پيل آهيو تہ اسان اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو وري نطفي مان وري رت جي دڳ مان وري گوشت جي ٻوٽيءَ مان پورو بڻايل ۽ اڻ پورو بڻايل. هن لاءِ تہ اوهان کي کولي بيان ڪريون- ۽ جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي مقرر مدت تائين ڳڀڻين ۾ رهائيندا آهيون وري ٻار بڻائي اوهان کي ٻاهر ڪڍندا آهيون وري (نپائيندا آهيون) تہ اوهين پنهنجي جواني کي پهچو، ۽ اوهان مان ڪو (اڳي) مرندو آهي ۽ اوهان مان ڪنهن کي (جهورائي جي) نڪمي ڄمار ڏانهن هن لاءِ ورايو ويندو آهي تہ ڄاڻپ کان پوءِ ڪجهہ نہ ڄاڻي- ۽ زمين کي غير آباد ڏسندو آهين پوءِ جڏهن مٿس پاڻي وسائيندا آهيون تڏهن اُپامندي آهي ۽ تازي ٿيندي آهي ۽ سڀ ڪنهن جنس مان چڱا سلا ڄمائيندي آهي (٥). اِهو (بيان) هن لاءِ آهي جو الله (جو ئي هجڻ) حق آهي ۽ اهوئي مئن کي جياريندو ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٦).

وَّاَنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيْهَا ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ مَنْ
فِی الْقُبُوْرِ ۞ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِی اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَّلَا هُدًى وَّلَا كِتٰبٍ مُّنِيْرٍ ۞ ثَانِیَ عِطْفِهٖ لِيُضِلَّ عَنْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ لَهٗ فِی الدُّنْيَا خِزْیٌ وَّنُذِيْقُهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
عَذَابَ الْحَرِيْقِ ۞ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدٰكَ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ۞ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّعْبُدُ اللّٰهَ عَلٰى حَرْفٍ ۚ
فَاِنْ اَصَابَهٗ خَيْرُ ِۨاطْمَاَنَّ بِهٖ ۚ وَاِنْ اَصَابَتْهُ فِتْنَةُ ِۨانْقَلَبَ عَلٰى
وَجْهِهٖ ۚ قف خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةَ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِيْنُ ۞
يَدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهٗ وَمَا لَا يَنْفَعُهٗ ؕ ذٰلِكَ هُوَ
الضَّلٰلُ الْبَعِيْدُ ۞ ۚ يَدْعُوْا لَمَنْ ضَرُّهٗۤ اَقْرَبُ مِنْ نَّفْعِهٖ ؕ
لَبِئْسَ الْمَوْلٰى وَلَبِئْسَ الْعَشِيْرُ ۞ اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيْدُ ۞ مَنْ كَانَ يَظُنُّ اَنْ لَّنْ
يَّنْصُرَهُ اللّٰهُ فِی الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ اِلَى
السَّمَآءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهٗ مَا يَغِيْظُ ۞

۽ ته قيامت اچڻي آهي منجهس ڪو شڪ نه آهي ۽ ته جيڪي قبرن ۾ هوندا تن کي الله (قيامت ۾) اُٿاريندو (٧). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي شان ۾ بنا علم ۽ بنا هدايت ۽ بنا ڪنهن روشن ڪتاب جي تڪرار ڪندو آهي (٨). (وڏائي ڪان) ڪنڌ موڙيندڙ ٿي، هن لاءِ ته، (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان گمراهه ڪري. اُن لاءِ دنيا ۾ خواري آهي ۽ قيامت جي ڏينهن کيس سڙڻ جو عذاب چکائينداسون (٩). (چئبس ته) اِها سزا اُنهن ڪمن جي ڪري آهي جو تنهنجي هٿن اَڳي موڪليا آهن ۽ (اِنهيءَ ڪري) ته الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نه آهي (١٠). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي عبادت آسيري پاسيري ڪندو آهي، پوءِ جيڪڏهن کيس نفعو پهچندو آهي ته اُن سان مطمئن ٿيندو آهي ۽ جيڪڏهن کيس ڪو ڏک پهچندو آهي ته پنهنجي منهن ڀر ڦرندو آهي. دنيا ۽ آخرت گنوايائين. اِهوئي پڌرو نقصان آهي (١١). (اُهو) الله کان سواءِ اُنهيءَ کي سڏيندو آهي جيڪو کيس نڪي نقصان لائيندو آهي ۽ نڪي کيس نفعو ڏيندو آهي. اِها ئي وڏي گمراهي آهي (١٢). اُنهي کي سڏيندو آهي جنهن جو نقصان سندس نفعي کان وڌيڪ ويجهو آهي. بيشڪ (اهڙو) سائين بڇڙو آهي ۽ (اهڙو) همراهه (به) بڇڙو آهي (١٣). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن کي الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن. بيشڪ الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٤). جيڪو ڀانئيندو آهي ته الله پيغمبر جي دنيا ۽ آخرت ۾ ڪڏهن مدد نه ڪندو، تنهن کي گهرجي ته ڇت ڏانهن رسي ٻڌي (ڦاهي) چڙهي وري گهرجيس ته (اها) ڇني پوءِ نهاري ته اُن جي ان حيلي اُن کي ختم ڪيو جنهن اُن کي ڪاوڙايو ٿي؟ (١٥).

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ يَهْدِيْ مَنْ يُّرِيْدُ ﴿١٦﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَادُوْا وَالصّٰبِـِٕيْنَ وَالنَّصٰرٰى
وَالْمَجُوْسَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا ۖ ق اِنَّ اللّٰهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿١٧﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهٗ مَنْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُوْمُ وَ
الْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَآبُّ وَكَثِيْرٌ مِّنَ النَّاسِ ؕ وَكَثِيْرٌ حَقَّ
عَلَيْهِ الْعَذَابُ ؕ وَمَنْ يُّهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّكْرِمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿١٨﴾ السجدة هٰذٰنِ خَصْمٰنِ اخْتَصَمُوْا فِيْ رَبِّهِمْ ز
فَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ نَّارٍ ؕ يُصَبُّ مِنْ
فَوْقِ رُءُوْسِهِمُ الْحَمِيْمُ ﴿١٩﴾ ج يُصْهَرُ بِهٖ مَا فِيْ بُطُوْنِهِمْ وَالْجُلُوْدُ ﴿٢٠﴾ ط
وَلَهُمْ مَّقَامِعُ مِنْ حَدِيْدٍ ﴿٢١﴾ كُلَّمَآ اَرَادُوْٓا اَنْ يَّخْرُجُوْا
مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اُعِيْدُوْا فِيْهَا ق وَذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿٢٢﴾ ع
اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ يُحَلَّوْنَ فِيْهَا مِنْ
اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَّلُؤْلُؤًا ؕ وَلِبَاسُهُمْ فِيْهَا حَرِيْرٌ ﴿٢٣﴾

۽ اهڙي طرح اُن (قرآن) کي پڌريون آيتون ڪري نازل ڪيوسون ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي هدايت ڪندو آهي (١٦). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ جيڪي يهودي ۽ صابئي ۽ نصاريٰ ۽ مجوسي ۽ مشرڪ آهن تن (سڀني) جي وچ ۾ الله قيامت جي ڏينهن نبيرو ڪندو، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي حاضر آهي (١٧). (اي پيغمبر!) نه ڏٺئي ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهن ۽ جيڪي زمين ۾ آهن سي ۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا ۽ جبل ۽ وڻ ۽ ڍور ۽ ماڻهن مان گهڻا الله کي سجدو ڪندا آهن، ۽ گهڻا (ماڻهو) آهن جن تي عذاب لازم ٿيو آهي، ۽ جنهن کي الله خوار ڪندو تنهن کي ڪو مانَ ڏيڻ وارو ڪونهي، ڇو ته الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٨). اهي ٻئي ٽوليون پاڻ ۾ ويري آهن، پنهنجي پالڻهار بابت تڪرار ڪندڙن آهن پوءِ جن ڪفر ڪيو تن لاءِ باه جا ڪپڙا ورڇيا ويندا، ۽ سندن مٿن جي مٿان ٽهڪندڙ پاڻي هاربو (١٩). جيڪي سندن پيٽن ۾ هوندو سو ۽ کلون اُن سان ڳاربيون (٢٠). ۽ اُنهن جي ڪُٽڻ لاءِ لوه جا وڏاڻ هوندا! (٢١). جڏهن به منجهانئس ڏک جي ڪري نڪرڻ گهرندا تڏهن منجهس وري ورائبا ۽ (چيو ويندن ته) سڙڻ جو عذاب چکو (٢٢). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون پيون وهنديون منجهن سون جا زيور ۽ موتي پارائبا، ۽ منجهن سندن پوشاڪ پَٽ جي هوندي (٢٣).

وَهُدُوْٓا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۚۖ وَهُدُوْٓا اِلٰى صِرَاطِ
الْحَمِيْدِ ﴿٢٤﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِيْ جَعَلْنٰهُ لِلنَّاسِ سَوَآءَ ۨ الْعَاكِفُ
فِيْهِ وَالْبَادِ ؕ وَمَنْ يُّرِدْ فِيْهِ بِاِلْحَادٍ ۢ بِظُلْمٍ نُّذِقْهُ مِنْ
عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٢٥﴾ وَاِذْ بَوَّاْنَا لِاِبْرٰهِيْمَ مَكَانَ الْبَيْتِ اَنْ لَّا
تُشْرِكْ بِيْ شَيْـًٔا وَّطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّآئِفِيْنَ وَالْقَآئِمِيْنَ وَ
الرُّكَّعِ السُّجُوْدِ ﴿٢٦﴾ وَاَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَاْتُوْكَ رِجَالًا
وَّعَلٰى كُلِّ ضَامِرٍ يَّاْتِيْنَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيْقٍ ﴿٢٧﴾ لِّيَشْهَدُوْا
مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ فِيْٓ اَيَّامٍ مَّعْلُوْمٰتٍ
عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْ ۢ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ۚ فَكُلُوْا مِنْهَا
وَاَطْعِمُوا الْبَآئِسَ الْفَقِيْرَ ﴿٢٨﴾ ثُمَّ لْيَقْضُوْا تَفَثَهُمْ
وَلْيُوْفُوْا نُذُوْرَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوْا بِالْبَيْتِ الْعَتِيْقِ ﴿٢٩﴾
ذٰلِكَ ۗ وَمَنْ يُّعَظِّمْ حُرُمٰتِ اللّٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ؕ
وَاُحِلَّتْ لَكُمُ الْاَنْعَامُ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْاَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوْا قَوْلَ الزُّوْرِ ۙ ﴿٣٠﴾

۽ (دنيا ۾) ڪين چڱي ڳالھ ڏانهن هدايت ڪئي وئي هئي، ۽ (الله) ساراهيل جي واٽ ڏانهن دڳ لاتا ويا هئا (٢۴). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ ۽ اُنهي تعظيم واري مسجد (حرام) کان جهليندا آهن جا ماڻهن لاءِ بڻائي سون ۽ جنهن ۾ شهري ۽ ٻهراڙي وارا برابر آهن- ۽ جيڪو منجهس ظلم سان زيادتي جو ارادو ڪندو تنهن کي ڏکوئيندڙ عذاب چکائيندا سون (٢٥). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم لاءِ بيت الله جو هنڌ مقرر ڪيوسون (۽ سمجهايوسون) ته مون سان ڪنهن کي شريڪ نه ڪر ۽ منهنجي گهر کي طواف ڪندڙن ۽ قيام ڪندڙن ۽ رڪوع ڪندڙن (۽) سجدي ڪندڙن لاءِ پاڪ رک (٢٦). ۽ ماڻهن ۾ حج جو پڙهو ڏي ته تو ڏانهن پيادا ۽ ڏٻرن ڏاچين تي جيڪي ڏوراهين پنڌ کان ايندیون (هن لاءِ) چڙهي ايندا (٢٧). ته پنهنجي فائدي جي هنڌ تي پهچن ۽ ڄاڻايل ڏينهن ۾ الله ڏني تنهن تي چوپائي مال جيڪا روزي ڪين الله ڏني تنهن تي ڄاڻايل ڏينهن ۾ (ذبح مهل) الله جو نالــو ياد ڪن، پوءِ اُنهن منجهان (پاڻ به) کائو ۽ عاجز فقير به کارايو (٢٨). وري پــلي ته پنهنجي (جسي جي) مَرُ لاهين ۽ پنهنجون منتون پوريون ڪن ۽ هن قديم گهر جو طواف ڪن (٢٩). اِهو (حڪم) آهي ۽ جيڪو الله جي عبادت جي رڪنن جو ادب ڪندو تنهن لاءِ اُهو سندس پالڻهار وٽ ڀلو آهي- ۽ جيڪي اوهان کي پڙهي ٻڌائبو تنهن کان سواءِ ٻيا ڍور اوهان تي حلال ڪيا ويا تنهن ڪري بتن جي پليتي کان پاسو ڪريو ۽ ڪوڙي ڳالھ کان (به) پاسو ڪريو (٣٠).

حُنَفَآءَ لِلّٰهِ غَيْرَ مُشْرِكِيْنَ بِهٖ ؕ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَكَاَنَّمَا
خَرَّ مِنَ السَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ اَوْ تَهْوِيْ بِهِ الرِّيْحُ فِيْ
مَكَانٍ سَحِيْقٍ ﴿۳۱﴾ ذٰلِكَ ۗ وَمَنْ يُّعَظِّمْ شَعَآئِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ
تَقْوَى الْقُلُوْبِ ﴿۳۲﴾ لَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
مَحِلُّهَاۤ اِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيْقِ ﴿۳۳﴾ ع وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا
لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْۢ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ؕ
فَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَلَهٗۤ اَسْلِمُوْا ؕ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِيْنَ ﴿۳۴﴾ ۙ
الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ عَلٰى
مَاۤ اَصَابَهُمْ وَالْمُقِيْمِي الصَّلٰوةِ ۙ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿۳۵﴾
وَالْبُدْنَ جَعَلْنٰهَا لَكُمْ مِّنْ شَعَآئِرِ اللّٰهِ لَكُمْ فِيْهَا خَيْرٌ ۖۗ
فَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا صَوَآفَّ ۚ فَاِذَا وَجَبَتْ جُنُوْبُهَا
فَكُلُوْا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ ؕ كَذٰلِكَ سَخَّرْنٰهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۳۶﴾ لَنْ يَّنَالَ اللّٰهَ لُحُوْمُهَا وَلَا
دِمَآؤُهَا وَلٰكِنْ يَّنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ؕ كَذٰلِكَ سَخَّرَهَا
لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰىكُمْ ؕ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۳۷﴾

الله ڏانهن هڪ طرفا ٿي (۽) ساڻس شريڪ نہ مقرر ڪندڙ ٿي، (پاسو ڪريو)- ۽ جيڪو الله سان شريڪ مقرر ڪندو سو ڄڻڪ آسمان کان ڪِريو جنهن کي (مردار خور) پکي ڪٽي ويا يا ڪيس واءُ (اُڏائي) پري هنڌ اُڇليو (٣١). اِهو (حڪم) آهي ۽ جيڪو الله جي (عبادت جي) نشانين جو ادب ڪري (بتن ۽ ڪوڙ کان پاڻ پلي سو پرهيزگار آهي) ڇو تہ اِهو (ڪم) دلين جي پرهيزگاري مان آهي (٣٢). اوهان لاءِ اُنهن (ڍورن) ۾ گهڻا نفعا مقرر مدت تائين آهن وري قديم گهر ڏانهن (ڪسڻ لاءِ) پهچڻ جو هنڌ اٿن (٣٣). ۽ هر ڪنهن ٽوليءَ لاءِ قرباني جو طريقو، هن لاءِ مقرر ڪيو سون تہ ڪين ڍورن مان جيڪا روزي الله ڏني تنهن تي (قرباني ڪرڻ مهل) الله جو نالو ياد ڪن- پوءِ اوهان جو معبود هڪ الله آهي تنهن ڪري سندس حڪم مڃيو- ۽ اُنهن عاجزي ڪندڙن کي خوشخبري ڏي (٣٤). جن جون دليون جڏهن الله ياد ڪبو آهي (تڏهن) ڏڙڪنديون آهن ۽ (پڻ اُنهن ماڻهن کي جو) جيڪي مٿن آيو تنهن تي صبر ڪندڙ آهن ۽ نماز پڙهندڙ آهن ۽ ڪين جيڪا روزي ڏني سون تنهن مان خرچيندا آهن (٣٥). ۽ قرباني وارن اُٺن کي اوهان لاءِ الله جي عبادت جي نشانين مان ڪيوسون منجهس اوهان لاءِ ڀلائي آهي پوءِ (قرباني ڪرڻ مهل) قطار ٻڌائي، مٿن الله جو نالو ياد ڪريو، پوءِ جڏهن اُهي (ڪسجڻ کان بعد) پاسن ڀر ليٽن تڏهن منجهانئن کائو- ۽ (فقيرن مان) گهرندڙ ۽ نہ گهرندڙ کي کارايو- اهڙيءَ طرح اُهي اوهان کي تابع ڪري ڏنا سون تہ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٣٦). نڪي اُنهن (قربانين) جو گوشت ۽ نڪي اُنهن جو رت الله کي پهچندو آهي پر اوهان جي پرهيزگاري الله کي پهچندي آهي- اهڙي طرح اهي (جانور) اوهان کي تابع ڪري ڏنائين تہ جيئن اوهين الله جي وڏائي (هن شڪراني سببان) بيان ڪريو جو اوهان کي هدايت ڪيائين- ۽ ڀلارن کي خوشخبري ڏي (٣٧).

اِنَّ اللّٰهَ يُدٰفِعُ عَنِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
خَوَّانٍ كَفُوْرٍ ۳۸ اُذِنَ لِلَّذِيْنَ يُقٰتَلُوْنَ بِاَنَّهُمْ ظُلِمُوْا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ
عَلٰى نَصْرِهِمْ لَقَدِيْرُ ۙ ۳۹ اِلَّذِيْنَ اُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ
اِلَّاۤ اَنْ يَّقُوْلُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ؕ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ
بِبَعْضٍ لَّهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَّصَلَوٰتٌ وَّمَسٰجِدُ يُذْكَرُ
فِيْهَا اسْمُ اللّٰهِ كَثِيْرًا ؕ وَلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَّنْصُرُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِىٌّ
عَزِيْزٌ ۴۰ اَلَّذِيْنَ اِنْ مَّكَّنّٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا
الزَّكٰوةَ وَاَمَرُوْا بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَلِلّٰهِ عَاقِبَةُ
الْاُمُوْرِ ۴۱ وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّعَادٌ
وَّثَمُوْدُ ۙ ۴۲ وَقَوْمُ اِبْرٰهِيْمَ وَقَوْمُ لُوْطٍ ۴۳ وَّاَصْحٰبُ مَدْيَنَ ۚ وَكُذِّبَ
مُوْسٰى فَاَمْلَيْتُ لِلْكٰفِرِيْنَ ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ ۚ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ۴۴
فَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ فَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا
وَبِئْرٍ مُّعَطَّلَةٍ وَّقَصْرٍ مَّشِيْدٍ ۴۵ اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَتَكُوْنَ
لَهُمْ قُلُوْبٌ يَّعْقِلُوْنَ بِهَاۤ اَوْ اٰذَانٌ يَّسْمَعُوْنَ بِهَا ۚ فَاِنَّهَا لَا
تَعْمَى الْاَبْصَارُ وَلٰكِنْ تَعْمَى الْقُلُوْبُ الَّتِىْ فِى الصُّدُوْرِ ۴۶

بيشڪ الله مؤمنن ڪان (سندن ويري) ٽاريندو آهي۔ ڇو ته الله هر خيانت ڪندڙ بي شڪر کي دوست نه رکندو آهي (٣٨). جن سان (ڪافر) وڙهندا آهن تن کي (جهاد لاءِ) اُنهي ڪري موڪل ڏني ويئي جو اُنهن تي ظلم ڪيو ويو آهي۔ ۽ بيشڪ الله ڪين مدد ڏيڻ تي وس وارو آهي (٣٩). جن کي پنهنجن ديسن مان ناحق (هن ڪري) لوڌيو ويو جو (هن) چوڻ ڪان سواءِ (ٻيو) نه چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي۔ ۽ جيڪڏهن ڪن ماڻهن سان ڪن کي الله نه ٽاري ها ته (جيڪر) خانقاهون ۽ گرجائون ۽ ڪنيسا ۽ مسجدون جن ۾ الله جو نالو گهڻو ياد ڪبو آهي سي ضرور ڊاٺيون وڃن ها۔ ۽ جيڪو الله (جي دين) جي مدد ڪندو آهي تنهن کي الله ضرور مدد ڏيندو آهي۔ بيشڪ الله زبردست (۽) زور وارو آهي (٤٠). اُنهن ماڻهن کي جو جيڪڏهن زمين ۾ غلبو ڏينداسون ته نماز قائم ڪندا ۽ زڪواة ڏيندا ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا ۽ برن ڪمن ڪان روڪيندا۔ ۽ سڀني ڪمن جي پڇاڙي الله لاءِ آهي (٤١). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀانئين ٿا ته بيشڪ کانئن اڳ نوح جي قوم ۽ عادين ۽ ثمودين (پيغمبرن کي) ڪوڙو ڄاتو هو (٤٢). ۽ ابراهيم جي قوم ۽ لوط جي قوم (ٻه) (٤٣). ۽ مدين وارن (ٻه پنهنجي پيغمبر کي ڪوڙو ڄاتو)، ۽ موسىٰ کي (ٻه) ڪوڙو ڄاتو ويو پوءِ اُنهن ڪافرن کي دير ڏنم وري ڪين پڪڙيم، پوءِ منهنجي سزا ڪهڙي (نه سخت) هئي! (٤٤). پوءِ ڪيترائي ڳوٺ آهن جن کي ناس ڪيوسون ۽ اُهي ظالم هئا پوءِ اُهي پنهنجن ڇتين سميت ڊٺل آهن ۽ گهڻا کوه اُجڙيل ۽ ڪيئي بلند ماڙيون (سڃيون پيون) آهن (٤٥). پوءِ ملڪن ۾ نه گهميا آهن ڇا؟ ته ڪين (اهڙيون) دليون هجن جن سان اُهي سمجهن ۽ ڪين (اهڙا) ڪن هجن جن سان ٻڌن، بيشڪ هيءَ (حالت) آهي ته سندن اکيون انڌيون نه آهن پر دليون اَنڌيون اٿن جيڪي (سندن) سينن ۾ آهن (٤٦).

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُّخْلِفَ اللّٰهُ وَعْدَهٗ ؕ وَاِنَّ يَوْمًا
عِنْدَ رَبِّكَ كَاَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ ﴿٤٧﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ
اَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ اَخَذْتُهَا ۚ وَاِلَيَّ الْمَصِيْرُ ﴿٤٨﴾ قُلْ
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَاۤ اَنَا لَكُمْ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِيْنَ سَعَوْا
فِيْۤ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿٥١﴾ وَمَاۤ اَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ وَّلَا نَبِيٍّ اِلَّاۤ اِذَا تَمَنّٰۤى اَلْقَى الشَّيْطٰنُ
فِيْۤ اُمْنِيَّتِهٖ ۚ فَيَنْسَخُ اللّٰهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطٰنُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللّٰهُ
اٰيٰتِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٥٢﴾ لِّيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطٰنُ
فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْقَاسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَ
اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَفِيْ شِقَاقٍ بَعِيْدٍ ﴿٥٣﴾ وَّلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْعِلْمَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوْا بِهٖ فَتُخْبِتَ لَهٗ
قُلُوْبُهُمْ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٥٤﴾
وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً اَوْ يَاْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيْمٍ ﴿٥٥﴾

۽ (اي پيغمبر!) توکان عذاب جو جلد اچڻ گهرندا آهن ۽ الله پنهنجو انجام
ڪڏهن اُبتڙ نہ ڪندو- ۽ تنهنجي پالڻهار وٽ هڪ ڏينهن اوهان جي
ڳاڻيتي جي هزار وره جي برابر آهي (۴٧). ۽ گهڻا ڳوٺ آهن جن کي
مهلت ڏنم ۽ اُهي ظالم هئا وري کين پڪڙيم، ۽ مون ڏانهن موٽڻ
آهي (۴٨). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي انسانؤ! آءٌ اوهان کي رڳو پڌرو
ڊيڄاريندڙ آهيان (۴٩). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ
بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (٥٠). ۽ جيڪي اسان جي آيتن جي
جهڪي ڪرڻ ۾ ڊوڙيا سي دوزخي آهن (٥١). ۽ (اي پيغمبر!) توکان اڳ
نہ ڪوئي پيغمبر، ۽ نہ ڪوئي نبي موڪليوسون پر جڏهن ڪا (انساني)
آرزو ڪيائون تڏهن شيطان سندس آرزوءَ ۾ (حرڪت) وجهڻ لڳو، پوءِ
جيڪي شيطان وڌو سو الله مٽائيندو رهيو وري الله پنهنجن آيتن کي
محڪم ڪري ٿو- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٥٢). هن لاءِ تہ
جيڪا شيطان (حرڪت) وڌي تنهن سان اُنهن کي (ڏار ڪري) پرکي جن
کي دلين ۾ بيماري آهي ۽ سندن دليون سخت آهن- ۽ بيشڪ ظالم وڏي
ڦيٽي ۾ آهن (٥٣). ۽ تہ جن کي علم ڏنو ويو سي ڄاڻن تہ اُهو تنهنجي
پالڻهار وٽان سچ آهي پوءِ اُن تي ايمان آڻين ۽ سندن دليون الله لاءِ عاجزي
ڪن- ۽ بيشڪ الله مؤمنن کي سڌي واٽ ڏانهن ضرور رستو ڏيکاريندڙ
آهي (٥۴). ۽ ڪافر اُنهي (وحي) کان (ايسين) سدائين شڪ ۾ هوندا
جيسين اوچتو وٽن قيامت پهچي يا نياڳي ڏينهن جو عذاب وٽن
پهچي (٥٥).

اَلۡمُلۡكُ يَوۡمَئِذٍ لِّلّٰهِ ؕ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ ؕ فَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِىۡ جَنّٰتِ النَّعِيۡمِ ﴿۵۶﴾ وَالَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَ
كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ مُّهِيۡنٌ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِيۡنَ
هَاجَرُوۡا فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُوۡۤا اَوۡ مَاتُوۡا لَيَرۡزُقَنَّهُمُ
اللّٰهُ رِزۡقًا حَسَنًا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَيۡرُ الرّٰزِقِيۡنَ ﴿۵۸﴾
لَيُدۡخِلَنَّهُمۡ مُّدۡخَلًا يَّرۡضَوۡنَهٗ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَلِيۡمٌ
حَلِيۡمٌ ﴿۵۹﴾ ذٰلِكَ ۚ وَمَنۡ عَاقَبَ بِمِثۡلِ مَا عُوۡقِبَ بِهٖ
ثُمَّ بُغِىَ عَلَيۡهِ لَيَنۡصُرَنَّهُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوۡرٌ ﴿۶۰﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُوۡلِجُ الَّيۡلَ فِى النَّهَارِ وَيُوۡلِجُ النَّهَارَ
فِى الَّيۡلِ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌۢ بَصِيۡرٌ ﴿۶۱﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ
الۡحَـقُّ وَاَنَّ مَا يَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِهٖ هُوَ الۡبَاطِلُ وَاَنَّ
اللّٰهَ هُوَ الۡعَلِىُّ الۡكَبِيۡرُ ﴿۶۲﴾ اَلَمۡ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنۡزَلَ
مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَتُصۡبِحُ الۡاَرۡضُ مُخۡضَرَّةً ؕ اِنَّ
اللّٰهَ لَطِيۡفٌ خَبِيۡرٌ ﴿۶۳﴾ ۚ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِى الۡاَرۡضِ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الۡغَنِىُّ الۡحَمِيۡدُ ﴿۶۴﴾

اُنهيءَ ڏينهن الله جي بادشاهي آهي- (اُهو) سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو- پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي نعمتن وارن باغن ۾ هوندا (٥٦). ۽ جن انڪار ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو سي اُهي آهن جن لاءِ خواري وارو عذاب آهي (٥٧). ۽ جن الله جي واٽ ۾ ديس ڇڏيو وري ڪسجي ويا يا مُئا تن کي الله چڱو رزق ڏيندو- ۽ الله چڱو روزي ڏيندڙ آهي (٥٨). جو هنڌ هنن کي وڻندو تنهن ۾ ضرور کين داخل ڪندو- ۽ بيشڪ الله ضرور ڄاڻندڙ بردبار آهي (٥٩). اِهو (فيصلو) آهي، ۽ جيڪو جيترو ايذايو ويو اوترو ايذائي، وري مٿس زيادتي ڪئي وڃي ته اُن (ايذايل) کي الله مدد ڏيندو- بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (٦٠). اها (مدد) هن سببان آهي ته الله رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي ۽ (هن ڪري) ته الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٦١). اها (مدد) هن ڪري آهي ته الله پاڻ برحق آهي ۽ الله کان سواءِ جنهن کي سڏيندا آهن سو ڪوڙو آهي ۽ (هن ڪري) ته الله ئي مٿاهون تمام وڏو آهي (٦٢). (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته الله آسمان مان (مينهن جو) پاڻي وسايو؟ پوءِ زمين ساول واري ٿيندي آهي- ڇو ته الله لطف ڪندڙ خبر رکندڙ آهي (٦٣). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- ۽ الله ضرور بي پرواهه ساراهيل آهي (٦٤).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِيْ
فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهٖ ۭ وَيُمْسِكُ السَّمَاۗءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ
إِلَّا بِإِذْنِهٖ ۭ إِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿٦٥﴾ وَهُوَ الَّذِيْٓ
أَحْيَاكُمْ ۡ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ ۭ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ ﴿٦٦﴾
لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوْهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي
الْأَمْرِ وَادْعُ إِلٰى رَبِّكَ ۭ إِنَّكَ لَعَلٰى هُدًى مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٦٧﴾
وَإِنْ جٰدَلُوْكَ فَقُلِ اللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٦٨﴾ اَللّٰهُ
يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ
تَعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاۗءِ وَالْأَرْضِ ۭ إِنَّ ذٰلِكَ فِيْ كِتٰبٍ ۭ
إِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا
لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا وَّمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهٖ عِلْمٌ ۭ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ
مِنْ نَّصِيْرٍ ﴿٧١﴾ وَإِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ تَعْرِفُ فِيْ
وُجُوْهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ ۭ يَكَادُوْنَ يَسْطُوْنَ بِالَّذِيْنَ
يَتْلُوْنَ عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۭ قُلْ أَفَأُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذٰلِكُمْ ۭ
اَلنَّارُ ۭ وَعَدَهَا اللّٰهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۭ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٧٢﴾ ع

(اي پيغمبر!) نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله اوهان لاءِ نوايو آهي ۽ ٻيڙيون درياءَ ۾ سندس حڪم سان ترنديون آهن۔ ۽ آسمان کي زمين تي ڪِرڻ کان جهليندو آهي پر (جي ڪيرائيس تہ) سندس اختيار آهي۔ بيشڪ الله ماڻهن تي ٻاجهارو مهربان آهي (٦٥). ۽ اُهو ئي آهي جنهن اوهان کي جياريو وري اوهان کي ماريندو وري اوهان کي جياريندو۔ بيشڪ انسان بي شڪر آهي (٦٦). سڀ ڪنهن ٽولي لاءِ هڪ شريعت مقرر ڪئي سون جنهن تي اُهي عمل ڪندڙ آهن پوءِ جڳائين نہ توسان هن ڪم ۾ جهڳڙو نہ ڪن ۽ (تون) پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ماڻهن کي) سڏيندو رهہ۔ بيشڪ تون سڌي واٽ تي آهين (٦٧). ۽ جيڪڏهن توسان جهڳڙو ڪن تہ چؤ تہ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٦٨). جنهن بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن بابت قيامت جي ڏينهن الله اوهان جي وچ ۾ نبيرو ڪندو (٦٩). (اي پيغمبر!) معلوم نہ اٿيئي ڇا تہ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي؟ بيشڪ اها (ڳالهہ) ڪتاب (لوح محفوظ) ۾ (لکيل) آهي۔ بيشڪ اُهو الله تي آسان آهي (٧٠). ۽ (ڪافر) الله کان سواءِ اُنهيءَ کي پوڄيندا آهن جنهن لاءِ ڪا سند نہ لاٿي اٿس ۽ (پڻ) اُنهيءَ کي (پوڄيندا آهن) جنهن جي ڪين ڪا خبر نہ آهي۔ ۽ ظالمن جو ڪو مددگار ڪونهي (٧١). ۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن تڏهن ڪافرن جي منهن ۾ ناراضپو سڃاڻندو آهين۔ جيڪي مٿن اسان جون آيتون پڙهندا آهن تن تي ڪاهي پوڻ لاءِ ويجها ٿيندا آهن۔ (اي پيغمبر!) کين چؤ تہ هن کان وڌيڪ بڇڙي ڳالهہ جي سُڌ اوهان کي ڏيان ڇا؟ (اُها) باهہ آهي۔ جنهن جو الله ڪافرن کي انجام ڏنو آهي۔ ۽ اُها جاءِ بڇڙي آهي (٧٢).

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوْا لَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَنْ يَّخْلُقُوْا ذُبَابًا وَّلَوِ
اجْتَمَعُوْا لَهٗ ؕ وَاِنْ يَّسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْـًٔا لَّا يَسْتَنْقِذُوْهُ
مِنْهُ ؕ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوْبُ ﴿۷۳﴾ مَا قَدَرُوا اللّٰهَ
حَقَّ قَدْرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِىٌّ عَزِيْزٌ ﴿۷۴﴾ اَللّٰهُ يَصْطَفِىْ مِنَ
الْمَلٰۤـئِكَةِ رُسُلًا وَّمِنَ النَّاسِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ﴿۷۵﴾ ۚ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ﴿۷۶﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا ارْكَعُوْا وَاسْجُدُوْا وَ
اعْبُدُوْا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۷۷﴾ ۩ ۚ
وَجَاهِدُوْا فِى اللّٰهِ حَقَّ جِهَادِهٖ ؕ هُوَ اجْتَبٰٮكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِى الدِّيْنِ مِنْ حَرَجٍ ؕ مِلَّةَ اَبِيْكُمْ
اِبْرٰهِيْمَ ؕ هُوَ سَمّٰٮكُمُ الْمُسْلِمِيْنَ ۙ۬ مِنْ قَبْلُ وَفِىْ هٰذَا
لِيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ شَهِيْدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُوْنُوْا شُهَدَآءَ عَلَى
النَّاسِ ۖۚ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاعْتَصِمُوْا
بِاللّٰهِ ؕ هُوَ مَوْلٰٮكُمْ ۚ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿۷۸﴾ ع

اي انسانو! هڪ مثال بيان ڪجي ٿو اُهو اوهين ٻڌو. بيشڪ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي ڪا مک به پيدا نه ڪندا آهن توڻيڪ اُن (جي بڻائڻ) لاءِ سيئي گڏ ٿين. ۽ جيڪڏهن مک ڪانئن ڪا شيءِ ڪسي وٺي ته اُها ڪانئس ڇڏائي به نه سگهندا. طالب ۽ مطلوب (يعني پوڄاري ۽ بت) ٻئي هيڻا آهن (٧٣). جهڙو الله جو قدر آهي (تهڙو) سندس قدر بجاءِ نه آندائون. بيشڪ الله ڏاڍو طاقتور (۽) غالب آهي (٧٤). الله ملائڪن ۽ ماڻهن مان پيغام پهچائڻ وارا چونڊيندو آهي. بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٧٥). جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي. ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم موٽايا وڃن ٿا (٧٦). اي ايمان وارؤ! رڪوع ڪريو ۽ سجدو ڪريو ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪريو ۽ چڱا ڪم ڪريو ته مانَ (اوهين) ڇٽو (٧٧). ۽ الله (جي دين) ۾ اهڙو جهاد ڪريو جهڙو اُن جي جهاد جو حق آهي. اُنهيءَ اوهان کي چونڊيو ۽ اوهان تي دين ۾ ڪا تنگي نه ڪيائين. اوهان جي پيءُ ابراهيم وارو دين (اوهان جو دين ڪيائين). الله اوهان جو نالو هن کان اڳ ۽ هن (قرآن) ۾ مسلمان هن لاءِ رکيو ته پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان تي شاهد هجي ۽ اوهين ماڻهن تي شاهد هجو، پوءِ نماز قائم ڪريو ۽ زڪواة ڏيو ۽ الله کي چنبڙي وٺو. (جو) اُهو اوهان جو سائين آهي، پوءِ چڱو سائين ۽ چڱو مددگار آهي (٧٨).

سورة المؤمنون

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُوْنَ ① الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ صَلَاتِهِمْ
خٰشِعُوْنَ ② وَالَّذِيْنَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُوْنَ ③ وَالَّذِيْنَ
هُمْ لِلزَّكٰوةِ فٰعِلُوْنَ ④ وَالَّذِيْنَ هُمْ لِفُرُوْجِهِمْ حٰفِظُوْنَ ⑤ اِلَّا
عَلٰٓى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُوْمِيْنَ ⑥ فَمَنِ
ابْتَغٰى وَرَآءَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْعٰدُوْنَ ⑦ وَالَّذِيْنَ هُمْ
لِاَمٰنٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رٰعُوْنَ ⑧ وَالَّذِيْنَ هُمْ عَلٰى صَلَوٰتِهِمْ يُحَافِظُوْنَ ⑨
اُولٰٓئِكَ هُمُ الْوٰرِثُوْنَ ⑩ الَّذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيْهَا
خٰلِدُوْنَ ⑪ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ طِيْنٍ ⑫
ثُمَّ جَعَلْنٰهُ نُطْفَةً فِيْ قَرَارٍ مَّكِيْنٍ ⑬ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً
فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظٰمًا فَكَسَوْنَا الْعِظٰمَ
لَحْمًا ثُمَّ اَنْشَاْنٰهُ خَلْقًا اٰخَرَ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخٰلِقِيْنَ ⑭
ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُوْنَ ⑮ ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تُبْعَثُوْنَ ⑯
وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَآئِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غٰفِلِيْنَ ⑰

سورة مؤمنون مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
ارڙهن آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ (اُهي) مؤمن ڪامياب ٿيا (١). جيڪي پنهنجيءَ نماز ۾ عاجزي ڪندڙ آهن (٢). ۽ جيڪي اجائي ڳالهه کان منهن موڙيندڙ آهن (٣). ۽ جي زڪواة ادا ڪندڙ آهن (۴). ۽ جي پنهجين اگهڙن کي (زنا کان) بچائيندڙ آهن (٥). رڳو پنهنجي زالن يا پنهنجن ٻانهين سان (گڏ ٿيندا آهن) پوءِ بيشڪ اهي ملامت ڪيل نہ آهن (٦). پوءِ جيڪي انهن (پنهنجن زالن يا پنهنجن ٻانهين) کان سواءِ طلبيندا سي ئي حد کان لنگهندڙ آهن (٧). ۽ جيڪي پنهنجي امانتن جي ۽ پنهنجي انجام جي رعايت ڪندڙ آهن (٨). ۽ جيڪي پنهنجن نمازن جي نگاهہ رکندا آهن (٩). اِهي اُهي ئي وارث آهن (١٠). جيڪي (نيٺ) بهشت جا وارث ٿيندا۔ اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (١١). ۽ بيشڪ ماڻهوءَ کي مٽيءَ جي سَتَ مان بڻايوسون (١٢). وري ان کي نطفو ڪري محڪم جاءِ ۾ رکيوسون (١٣). وري (اُن) نطفي کي رت جو دڳ بڻايوسون وري (اُن) رت جي دڳ کي ٻوٽي بڻايوسون وري (اُن) ٻوٽيءَ کي هڏا بڻاياسون پوءِ (انهن) هڏن کي گوشت پهرايوسون وري ان کي ٻي (نئين) بڻاوت بڻائي سون۔ پوءِ اللّٰه (وڏيءَ) برڪت وارو (سڀ کان) وڌيڪ سهڻو خلقيندڙ آهي (١۴). وري بيشڪ اوهين ان کان پوءِ ضرور مرندؤ (١٥). وري بيشڪ اوهين قيامت جي ڏينهن اٿاربؤ (١٦). ۽ بيشڪ اوهان جي مٿان ست آسمان بڻاياسون ۽ بڻائڻ کان بي خبر نہ هئاسون (١٧).

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَاَسْكَنّٰهُ فِی الْاَرْضِ ۖۗ وَاِنَّا عَلٰی
ذَهَابٍۭ بِهٖ لَقٰدِرُوْنَ ۚ﴿۱۸﴾ فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ بِهٖ جَنّٰتٍ مِّنْ نَّخِیْلٍ وَّ
اَعْنَابٍ ۘ لَكُمْ فِیْهَا فَوَاكِهُ كَثِیْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۙ﴿۱۹﴾ وَشَجَرَةً
تَخْرُجُ مِنْ طُوْرِ سَیْنَآءَ تَنْۢبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْاٰكِلِیْنَ ﴿۲۰﴾ وَ
اِنَّ لَكُمْ فِی الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً ؕ نُسْقِیْكُمْ مِّمَّا فِیْ بُطُوْنِهَا وَلَكُمْ فِیْهَا
مَنَافِعُ كَثِیْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۙ﴿۲۱﴾ وَعَلَیْهَا وَعَلَی الْفُلْكِ تُحْمَلُوْنَ ﴿۲۲﴾ ع
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰی قَوْمِهٖ فَقَالَ یٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ
مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۲۳﴾ فَقَالَ الْمَلَؤُا الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ
قَوْمِهٖ مَا هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ یُرِیْدُ اَنْ یَّتَفَضَّلَ عَلَیْكُمْ ؕ وَلَوْ شَآءَ
اللّٰهُ لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً ۖۚ مَّا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِیْۤ اٰبَآئِنَا الْاَوَّلِیْنَ ﴿۲۴﴾ ۚۖ اِنْ هُوَ
اِلَّا رَجُلٌۢ بِهٖ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوْا بِهٖ حَتّٰی حِیْنٍ ﴿۲۵﴾ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِیْ
بِمَا كَذَّبُوْنِ ﴿۲۶﴾ فَاَوْحَیْنَاۤ اِلَیْهِ اَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْیُنِنَا وَ
وَحْیِنَا فَاِذَا جَآءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّوْرُ ۙ فَاسْلُكْ فِیْهَا مِنْ كُلٍّ
زَوْجَیْنِ اثْنَیْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَیْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ ۚ وَلَا تُخَاطِبْنِیْ فِی الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا ۚ اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ ﴿۲۷﴾

۽ آسمان کان پاڻي اندازي سان وسايوسون، پوءِ ان کي زمين ۾ رهايوسون ۽ بيشڪ اسين ان جي ورائي نيڻ تي وس وارا آهيون (١٨). پوءِ اُن سان ڪجين ۽ انگورن جا باغ اوهان لاءِ جماياسون. اوهان لاءِ انهن (باغن) ۾ گهڻا ميوا آهن ۽ انهن مان (ڪجھ) اوهين کائيندا آهيو (١٩). ۽ اُهو (زيتون جو) وڻ (پيدا ڪيوسون) جو طورسينا مان نڪرندو آهي (اهڙيءَ طرح) ڄمندو آهي، جو تيل ۽ کائڻ وارن لاءِ ڀوڙ پيدا ٿيندو آهي (٢٠). ۽ بيشڪ اوهان لاءِ ڍورن ۾ (به) عبرت آهي- (جو) جيڪي سندن پيٽن (يعني اوهن) ۾ آهي تنهن مان اوهان کي (کير) پياريندا آهيون ۽ اوهان لاءِ منجهن (ٻيا به) گهڻا فائدا آهن ۽ منجهانئن (ڪجھ) کائيندا (به) آهيو (٢١). ۽ انهن تي ۽ ٻيڙين تي اوهان کي سوار ڪبو آهي (٢٢). ۽ بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليوسون پوءِ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو، ان کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نه آهي. پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (٢٣). پوءِ سندس قوم مان جيڪي (سردار) ڪافر هئا، تن چيو ته هي رڳو اوهان جهڙو ماڻهو آهي، اوهان تي سرداري (حاصل) ڪرڻ گهرندو آهي. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته ملائڪن کي موڪلي ها، اها (ڳالهه ته) پنهنجن اڳين اَبن ڏاڏن ۾ نه ٻڌي سون (٢٤). اِهو ته رڳو هڪڙو ديوانو شخص آهي تنهن ڪري ان لاءِ هڪ وقت تائين ترسو (٢٥). (نوح) چيو اي منهنجا پالڻهار! مون کي مدد ڏي، انهيءَ ڪري جو مون کي ڪوڙو ڀانيائون (٢٦). پوءِ ڏانهس وحي ڪيوسون ته اسان جي اکين آڏو ۽ اسان جي حڪم سان ٻيڙي ٺاهه پوءِ جڏهن اسان جو حڪم اچي ۽ تنور اُٻامي تڏهن سڀ ڪنهن جوڙي مان ٻه ٻه (نر ۽ مادي) ۽ پنهنجي گهروارا منجهس چاڙهه پر منجهانئن جن بابت (هلاڪ ٿيڻ جو) حڪم ٿي چڪو (سي نه چاڙهه)، ۽ ظالمن بابت مون کي نه چؤ ڇو ته اهي ٻڏل آهن (٢٧).

فَاِذَا اسْتَوَيْتَ اَنْتَ وَمَنْ مَّعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِيْ نَجّٰىنَا مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٨﴾ وَقُلْ رَّبِّ اَنْزِلْنِيْ مُنْزَلًا مُّبٰرَكًا
وَّاَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِيْنَ ﴿٢٩﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ وَّاِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِيْنَ ﴿٣٠﴾
ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِيْنَ ﴿٣١﴾ فَاَرْسَلْنَا فِيْهِمْ رَسُوْلًا
مِّنْهُمْ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ۭ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ
الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِلِقَاۗءِ الْاٰخِرَةِ وَاَتْرَفْنٰهُمْ
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۙ مَا هٰذَآ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ يَاْكُلُ مِمَّا تَاْكُلُوْنَ مِنْهُ
وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَلَىِٕنْ اَطَعْتُمْ بَشَرًا مِّثْلَكُمْ ۙ اِنَّكُمْ اِذًا
لَّخٰسِرُوْنَ ﴿٣٤﴾ اَيَعِدُكُمْ اَنَّكُمْ اِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَّعِظَامًا اَنَّكُمْ
مُّخْرَجُوْنَ ﴿٣٥﴾ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوْعَدُوْنَ ﴿٣٦﴾ اِنْ هِيَ اِلَّا
حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوْتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوْثِيْنَ ﴿٣٧﴾ اِنْ هُوَ
اِلَّا رَجُلُ اِۨفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَّمَا نَحْنُ لَهٗ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿٣٨﴾ قَالَ
رَبِّ انْصُرْنِيْ بِمَا كَذَّبُوْنِ ﴿٣٩﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيْلٍ لَّيُصْبِحُنَّ نٰدِمِيْنَ ﴿٤٠﴾
فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنٰهُمْ غُثَاۗءً ۚ فَبُعْدًا لِّلْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قُرُوْنًا اٰخَرِيْنَ ﴿٤٢﴾

پوءِ جڏهن ٻيڙي تي تون چڙهي ويهين ۽ تنهنجا سنگتي (ٻه ويهن) تڏهن چؤ ته سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي جنهن ظالمن جي قوم کان اسان کي بچايو (٢٨). ۽ چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي برڪت واري هنڌ لاهه ۽ تون (سڀ کان) چڱو لاهيندڙ آهين (٢٩). بيشڪ هن (قصي) ۾ نشانيون آهن ۽ بيشڪ اسين پرکڻ وارا هئاسون (٣٠). وري کائن پوءِ ٻيو جُڳ پيدا ڪيوسون (٣١). پوءِ منجهن هڪ پيغمبر اُنهن (جي قبيلي) مان موڪليوسون (تنهن چيو) ته الله جي عبادت ڪريو، ان کان سواءِ اوهان جو ڪو ٻه معبود نه آهي، پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (٣٢). ۽ سندس قوم مان جن سردارن ڪفر ڪيو ۽ آخرت جي ملڻ کي ڪوڙ ڀانيو ۽ کين دنيا جي حياتيءَ ۾ آسودو به ڪيو هيوسون، تن چيو ته هي (پيغمبر) رڳو اوهان جهڙو ماڻهو آهي (جو) جنهن (قسم) منجهان (اوهين) کائيندا آهيو، تنهن مان (اُهو به) کائيندو آهي ۽ جنهن (قسم) منجهان (اوهين) پيئندا آهيو تنهن مان (اهو به) پيئندو آهي (٣٣). ۽ جيڪڏهن پاڻ جهڙي ماڻهوءَ جو چيو مڃيندؤ ته اوهين انهيءَ مهل ٽوٽي وارا ٿيندؤ (٣٤). اوهان سان انجام ڪندو آهي ڇا ته جڏهن (اوهين) مرندؤ ۽ مٽي ۽ هڏا ٿيندؤ (تڏهن) اوهين ٻاهر ڪڍبؤ؟ (٣٥). جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو سو (ٻڌڻ ۽ چوڻ کان) پري (بلڪل) پري آهي (٣٦). اسان جي رڳي هيءَ دنيا جي حياتي آهي (جنهن ۾) مرندا آهيون ۽ جيئندا آهيون ۽ اسين (وري جيئرا ٿي) اُٿڻ وارا نه آهيون (٣٧). هيءُ رڳو هڪ ماڻهو آهي جنهن الله تي ڪوڙ ٻڌو آهي ۽ اسين کيس (ڪڏهن) مڃڻ وارا نه آهيون (٣٨). (پيغمبر) چيو ته منهنجا پالڻهار مون کي مدد ڏي هن ڪري جو مون کي ڪوڙو ڀانيائون (٣٩). (الله) فرمايو ته، ٿوري مدت کان پوءِ پشيمان ٿيندا (٤٠). پوءِ کين سچي انجام جي ڪري دهڪي پڪڙيو پوءِ کين ڪُتو ڪيوسون، پوءِ ظالمن جي قوم تي لعنت هجي (٤١). وري کائن پوءِ ٻيا جُڳ پيدا ڪياسون (٤٢).

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُوْنَ ﴿۴۳﴾ ؕ ثُمَّ اَرْسَلْنَا
رُسُلَنَا تَتْرَا ؕ كُلَّمَا جَآءَ اُمَّةً رَّسُوْلُهَا كَذَّبُوْهُ فَاَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ
بَعْضًا وَّجَعَلْنٰهُمْ اَحَادِيْثَ ۚ فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۴۴﴾ ثُمَّ
اَرْسَلْنَا مُوْسٰى وَاَخَاهُ هٰرُوْنَ ۙ۬ بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۴۵﴾ ۙ
اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا عَالِيْنَ ﴿۴۶﴾ ۚ فَقَالُوْۤا
اَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عٰبِدُوْنَ ﴿۴۷﴾ ۚ فَكَذَّبُوْهُمَا
فَكَانُوْا مِنَ الْمُهْلَكِيْنَ ﴿۴۸﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ لَعَلَّهُمْ
يَهْتَدُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهٗۤ اٰيَةً وَّاٰوَيْنٰهُمَاۤ اِلٰى
رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَّمَعِيْنٍ ﴿۵۰﴾ ۧ يٰۤاَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوْا مِنَ الطَّيِّبٰتِ
وَاعْمَلُوْا صَالِحًا ؕ اِنِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿۵۱﴾ ؕ وَاِنَّ هٰذِهٖۤ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً
وَّاحِدَةً وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُوْنِ ﴿۵۲﴾ فَتَقَطَّعُوْۤا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا ؕ
كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُوْنَ ﴿۵۳﴾ فَذَرْهُمْ فِيْ غَمْرَتِهِمْ حَتّٰى
حِيْنٍ ﴿۵۴﴾ اَيَحْسَبُوْنَ اَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهٖ مِنْ مَّالٍ وَّبَنِيْنَ ﴿۵۵﴾ ۙ نُسَارِعُ
لَهُمْ فِي الْخَيْرٰتِ ؕ بَلْ لَّا يَشْعُرُوْنَ ﴿۵۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ هُمْ مِّنْ خَشْيَةِ
رَبِّهِمْ مُّشْفِقُوْنَ ﴿۵۷﴾ ۙ وَالَّذِيْنَ هُمْ بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۸﴾ ۙ

ڪائي ٽولي پنهنجيءَ مدت کان نہ اڳي ويندي آهي ۽ نڪي (اُهي) دير
ڪندا آهن (٤٣). وري لڳو لڳ پنهنجن پيغمبرن کي موڪليوسون،
جڏهن بہ ڪنهن ٽوليءَ وٽ سندس پيمغبر آيو (تڏهن) ڪيس ڪوڙو
ڄاتائون، پوءِ انهن کي هڪ ٻئي پٺيان (ناس) ڪيوسون ۽ کين (ٻين لاءِ)
آکاڻيون ڪيوسون، پوءِ نہ مڃيندڙ قوم تي لعنت هجي (٤٤). وري پنهنجي
نشانين ۽ پڌريءَ حجت سان موسيٰ ۽ سندس ڀاءُ هارون کي موڪليو
سون (٤٥). فرعون ۽ سندن لشڪر ڏانهن، پوءِ (اُنهن) وڏائي ڪئي ۽
(اُهي) هٺيلي قوم هئا (٤٦). پوءِ چيائون تہ پاڻ جهڙن ٻن ماڻهن تي ڇو
ايمان آڻيون؟ ۽ سندن قوم (تہ) اسان جو ٻانهپو ڪندڙ آهي (٤٧). پوءِ
انهن کي ڪوڙو ڄاتائون پوءِ هلاڪ ڪيلن مان ٿيا (٤٨). ۽ بيشڪ
موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون تہ مَن اهي سڌو رستو لهن (٤٩). ۽ مريم جي
پٽ کي ۽ سندس ماءُ کي هڪ نشاني ڪئي سون ۽ انهن کي سنئينءَ ۽
وهندڙ چشمن واري مٿاهين دڙي تي (رهڻ جي) جاءِ ڏسي سون (٥٠).
(چيوسون تہ) اي پيغمبرؤ! سٺين شين مان کائو ۽ چڱا ڪم ڪريو.
بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو سو آءٌ ڄاڻيندڙ آهيان (٥١). ۽ بيشڪ اوهان
جو هي دين هڪ دين آهي ۽ آءٌ اوهان جو پالڻهار آهيان، تنهن ڪري مون
کان ڊڄو (٥٢). پوءِ (انهن) پنهنجي ڪم کي پاڻ ۾ ذرا ذرا ڪري ڇڏيو.
سڀ ڪنهن ٽوليءَ وٽ جيڪي آهي، تنهن سان اها سرهي (رهندي)
آهي (٥٣). پوءِ (اي پيغمبر!) کين سندس غفلت ۾ هڪ وقت تائين ڇڏي
ڏي (٥٤). جنهن مال ۽ اولاد سان کين واڌارو ڏنو سون تنهن کي ڀائيندا
آهن ڇا؟ (٥٥). تہ ڪا انهن لاءِ چڱاين ڏيڻ ۾ تڪڙ ٿا ڪريون (نہ!)
بلڪ نہ سمجهندا آهن (٥٦). بيشڪ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي ڀؤ
کان ڊڄندڙ آهن (٥٧). ۽ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي نشانين تي ايمان
آڻيندا آهن (٥٨).

وَالَّذِيْنَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُوْنَ ﴿٥٩﴾ وَالَّذِيْنَ يُؤْتُوْنَ مَآ اٰتَوْا وَّ
قُلُوْبُهُمْ وَجِلَةٌ اَنَّهُمْ اِلٰى رَبِّهِمْ رٰجِعُوْنَ ﴿٦٠﴾ اُولٰٓئِكَ يُسٰرِعُوْنَ
فِى الْخَيْرٰتِ وَهُمْ لَهَا سٰبِقُوْنَ ﴿٦١﴾ وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا
وَلَدَيْنَا كِتٰبٌ يَّنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿٦٢﴾ بَلْ قُلُوْبُهُمْ فِىْ
غَمْرَةٍ مِّنْ هٰذَا وَلَهُمْ اَعْمَالٌ مِّنْ دُوْنِ ذٰلِكَ هُمْ لَهَا عٰمِلُوْنَ ﴿٦٣﴾
حَتّٰٓى اِذَآ اَخَذْنَا مُتْرَفِيْهِمْ بِالْعَذَابِ اِذَا هُمْ يَجْـَٔرُوْنَ ﴿٦٤﴾ لَا تَجْـَٔرُوا
الْيَوْمَ اِنَّكُمْ مِّنَّا لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿٦٥﴾ قَدْ كَانَتْ اٰيٰتِىْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ
عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُوْنَ ﴿٦٦﴾ مُسْتَكْبِرِيْنَ ۖ بِهٖ سٰمِرًا تَهْجُرُوْنَ ﴿٦٧﴾
اَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ اَمْ جَآءَهُمْ مَّا لَمْ يَاْتِ اٰبَآءَهُمُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٦٨﴾
اَمْ لَمْ يَعْرِفُوْا رَسُوْلَهُمْ فَهُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ﴿٦٩﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ بِهٖ جِنَّةٌ ۭ
بَلْ جَآءَهُمْ بِالْحَقِّ وَاَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كٰرِهُوْنَ ﴿٧٠﴾ وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ اَهْوَآءَهُمْ
لَفَسَدَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ ۭ بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ
عَنْ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٧١﴾ اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ۖ
وَّهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿٧٢﴾ وَاِنَّكَ لَتَدْعُوْهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٧٣﴾
وَاِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنٰكِبُوْنَ ﴿٧٤﴾

۽ اهي جيڪي پنهنجي پالڻھار سان شريڪ مقرر نہ ڪندا آهن (٥٩). ۽ اهي جيڪي (اُهو) ڏيندا آهن جيڪي (سندس واٽ ۾) ڏنائون هن حال ۾ جو سندن دليون هن ڪري ڏڪنديون آهن تہ اُهي پنهنجي پالڻھار ڏانهن موٽڻ وارا آهن (٦٠). اهي (ماڻھو) چڱاين ۾ تڪڙائي ڪندا آهن ۽ اهي ان لاءِ اڳرائي ڪندڙ آهن (٦١). ۽ (اسين) ڪنهن بہ جيءَ تي سندس طاقت کان سواءِ تڪليف نہ ٿا رکون ۽ اسان وٽ هڪ ڪتاب آهي، جو سچ ڳالهائيندو آهي ۽ انهن تي ظلم نہ ڪبو (٦٢). بلڪ سندين دليون انهن (ڳالهين) کان غفلت ۾ آهن ۽ هن کان سواءِ انهن جا ٻيا ڪرتوت بہ آهن، جي اُهي ڪندا آهن (٦٣). تانجو منجهائن عياشين (ماڻهن) کي جڏهن عذاب سان پڪڙيوسون، تڏهن دانهون ڪندا رهيا (٦٤). (چيوسون) تہ اڄ دانهون نہ ڪريو، چو تہ اسان کان اوهان کي مدد نہ ملندي (٦٥). بيشڪ اوهان کي منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائبيون هيون تڏهن اوهين پنهنجن ڪڙين (پر پوئتي) ڦرندا هيؤ (٦٦). اُن (قرآن) کان وڏائي ڪندڙ (۽) آکاڻين ۾ مشغول ٿي (ڪيس) ڇڏيوَ ٿي (٦٧). قرآن کي نہ سوچيائون ڇا يا وٽن اهڙي شيءِ آئي آهي، جا سندن اڳين پيءُ ڏاڏن وٽ نہ آئي هئي؟ (٦٨). يا پنهنجي پيغمبر کي نہ سڃاتائون ڇا؟ تنهن ڪري اهي سندس منڪر (ٿيا) آهن (٦٩). يا چوندا آهن تہ کيس چريائي آهي (نہ!) بلڪ (پيغمبر) وٽن سچي ڳالھ آندي آهي ۽ منجهائن گھڻا سچ کي برو ڀانئيندڙ آهن (٧٠). ۽ جيڪڏهن الله سندن سَڌن تي هلي ها تہ آسمان ۽ زمين ۽ جيڪي منجهن آهي، سي ويران ٿين ها- (نہ!) بلڪ سندن نصيحت وٽن آندي سون ۽ اهي پنهنجيءَ نصيحت (ڪتاب) کان منهن موڙيندڙ آهن (٧١). يا کانئن ڪو نزرانو گھرندو آهين ڇا؟ پوءِ تنهنجي پالڻھار جو نزرانو (ڏيڻ) ڀلو آهي ۽ اهو (سڀ کان) چڱو روزي ڏيندڙ آهي (٧٢). ۽ بيشڪ تون سڌي واٽ ڏانهن کين سڏيندو آهين (٧٣). ۽ بيشڪ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن، سي سڌيءَ واٽ کان پاسيرا ٿيندڙ آهن (٧٤).

وَلَوْ رَحِمْنٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِّنْ ضُرٍّ لَّلَجُّوْا فِيْ طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُوْنَ ﴿۷۵﴾ وَلَقَدْ اَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوْا لِرَبِّهِمْ
وَمَا يَتَضَرَّعُوْنَ ﴿۷۶﴾ حَتّٰۤى اِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيْدٍ
اِذَا هُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿۷۷﴾ وَهُوَ الَّذِيْۤ اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ
وَالْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿۷۸﴾ وَهُوَ الَّذِيْ ذَرَاَكُمْ فِي
الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۷۹﴾ وَهُوَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ
وَلَهُ اخْتِلَافُ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۸۰﴾ بَلْ قَالُوْا
مِثْلَ مَا قَالَ الْاَوَّلُوْنَ ﴿۸۱﴾ قَالُوْۤا ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّ
عِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ﴿۸۲﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا هٰذَا
مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّاۤ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۸۳﴾ قُلْ لِّمَنِ الْاَرْضُ
وَمَنْ فِيْهَاۤ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۸۴﴾ سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ اَفَلَا
تَذَكَّرُوْنَ ﴿۸۵﴾ قُلْ مَنْ رَّبُّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيْمِ ﴿۸۶﴾ سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۸۷﴾ قُلْ مَنْۢ
بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّهُوَ يُجِيْرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ اِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۸۸﴾ سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ فَاَنّٰى تُسْحَرُوْنَ ﴿۸۹﴾

جيڪڏهن مٿن رحم ڪريون ها ۽ جيڪي ڪين ڏک پهتو سو لاهيون ها ته (به) سدائين پنهنجيءَ گمراهيءَ ۾ حيران رهن ها (٧٥). ۽ بيشڪ ڪين عذاب سان پڪڙيوسون ته پوءِ (به) پنهنجي پالڻهار جي اڳيان نه نوڙيا ۽ نڪي عاجزي ڪيائون (٧٦). (پنهنجيءَ غفلت ۾ رهيا) تانجو جنهن مهل مٿن سخت عذاب وارو دروازو کوليوسون (تنهن مهل) اُتي جا اتي انهيءَ ۾ نااميد ٿيا (٧٧). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ ڪنَّ ۽ اکيون ۽ دليون بڻايون (پر اوهين تمام) ٿورو شڪر ڪندا آهيو (٧٨). ۽ (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي زمين ۾ پيدا ڪيو ۽ ڏانهس وري گڏ ڪيا ويندؤ (٧٩). ۽ (الله) اُهو آهي جيڪو جياري ٿو ۽ ماري ٿو ۽ رات ۽ ڏينهن جو ڦيرقار ڪرڻ اُن جو (ڪم) آهي، پوءِ نه سمجهندا آهيو ڇا؟ (٨٠). بلڪ جيئن اڳين چيو تيئن چوندا آهن (٨١). چون ٿا ته اسان جڏهن مرنداسون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) وري جيئرا ٿي اٿنداسون ڇا؟ (٨٢). بيشڪ اسان کي ۽ اسان جي اَبن ڏاڏن کي هن کان اڳ انهيءَ (ڳالھ) جو انجام ڏنو ويو آهي، اِهي رڳو اڳين جا قصا آهن (٨٣). چؤ ته جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو ته (ٻڌايو ته) زمين ۽ جيڪي منجهس آهي سو ڪنهن جو آهي؟ (٨٤). سگهوئي چوندا ته (اُهو سڀ) الله جو آهي. چؤ ته پوءِ ڇو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (٨٥). (اي پيغمبر ڪائنن پڇ) ته ستن آسمانن جو رب ۽ وڏي عرش جو رب ڪير آهي؟ (٨٦). سگهوئي چوندا (اِهو سڀ) الله جو آهي. چؤ ته پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (٨٧). (ڪائنن) پڇ ته (اُهو) ڪير آهي جنهن جي هٿ ۾ سڀ ڪنهن شيءِ جي حڪومت آهي ۽ اهو پناه ڏيندو آهي ۽ ان (جي عذاب) کان ڪنهن کي پناه ڏيئي نه سگهبي آهي جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (ته ڏسيو) (٨٨). سگهوئي چوندا ته (اهو سڀ) الله جي (هٿ ۾) آهي (ڪين) چؤ ته پوءِ اوهين ڪٿان ٺڳجو ٿا (٨٩).

بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ
وَّلَدٍ وَّمَا كَانَ مَعَهٗ مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍۭ بِمَا خَلَقَ
وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿٩١﴾ عٰلِمِ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ؏ ﴿٩٢﴾ قُلْ رَّبِّ اِمَّا
تُرِيَنِّيْ مَا يُوْعَدُوْنَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِيْ فِي الْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٩٤﴾ وَاِنَّا عَلٰٓى اَنْ نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقٰدِرُوْنَ ﴿٩٥﴾
اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ ؕ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُوْنَ ﴿٩٦﴾
وَقُلْ رَّبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزٰتِ الشَّيٰطِيْنِ ﴿٩٧﴾ وَاَعُوْذُ بِكَ
رَبِّ اَنْ يَّحْضُرُوْنِ ﴿٩٨﴾ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ارْجِعُوْنِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّيْٓ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيْمَا تَرَكْتُ كَلَّا ؕ اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ
قَآئِلُهَا ؕ وَمِنْ وَّرَآئِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿١٠٠﴾ فَاِذَا نُفِخَ
فِي الصُّوْرِ فَلَآ اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَّلَا يَتَسَآءَلُوْنَ ﴿١٠١﴾
فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ
مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فِيْ جَهَنَّمَ
خٰلِدُوْنَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوْهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيْهَا كٰلِحُوْنَ ﴿١٠٤﴾

بلڪ وٽن سچي (ڳالھ) آندي اٿئون ۽ بيشڪ اُهي ڪوڙا آهن (٩٠). الله
ڪنهن کي پٽ ڪري ورتو آهي ۽ نڪي ساڻس ڪو
(ٻيو) معبود آهي (جيڪڏهن ائين هجي ها) ته هرڪو معبود پنهنجيءَ
مخلوق کي وٺيو وڃي ها ۽ اُهي هڪ ٻئي تي ڏاڍ ڪن ها۔ (ڪافر)
جيڪي بيان ڪندا آهن تنهن کان الله پاڪ آهي (٩١). ڳجھ ۽ ظاهر جو
ڄاڻندڙ آهي جنهن کي (ان سان) شريڪ بڻائيندا آهن تنهن کان مٿاهون
آهي (٩٢). (اي پيمغبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪو انجام ڪجين
ٿو، سو جيڪر مون کي ڏيکارين (٩٣). اي منهنجا پالڻهار! مون کي ظالمن
جي قوم ۾ (داخل) نه ڪر (٩٤). ۽ جيڪو ڪين انجام ڏيون ٿا تنهن
جي توکي ڏيکارڻ تي بيشڪ اسين وس وارا آهيون (٩٥). ڏاڍي چڱي طريقي
سان برائيءَ کي ٽار (ڪافر) جيڪي بيان ڪندا آهن سو اسين وڌيڪ
ڄاڻندڙ آهيون (٩٦). ۽ (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! شيطانن جي
وسوسن کان تنهنجي پناه گهران ٿو (٩٧). ۽ اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽ
انهن جي ويجهي ٿيڻ کان (به) تنهنجي پناه وٺان ٿو (٩٨). (ڪافر پنهنجي
غفلت ۾ هوندا) تانجو جنهن مهل منجهانئن ڪنهن کي موت ايندو (تنهن
مهل) چوندو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي دنيا ۾ (ورائي) موٽاءِ (٩٩). ته
جيڪي (اُتي) ڇڏيم تنهن ۾ آءٌ جيڪر چڱا عمل ڪريان. ائين (ڪڏهن
ٿيڻو) نه آهي. بيشڪ اها هڪ ڳالھ آهي جا اهو چوندڙ آهي ۽ سندن اڳيان
هڪ پردو (عالم قبر) اُنهيءَ ڏينهن تائين رهندو (جنهن ڏينهن قيامت ۾)
اُٿاريا ويندا(١٠٠). پوءِ جنهن مهل صور ۾ ڦوڪبو (تنهن مهل) اُن ڏينهن
سندن وچ ۾ نه ذاتيون رهنديون ۽ نڪي پاڻ ۾ پڇا ڳاڇا ڪندا (١٠١).
پوءِ جنهن (جي نيڪيءَ) جو پلڙو ڳرو ٿيو سي ئي ڇٽل آهن (١٠٢). ۽
جنهنجو پلڙو هلڪو ٿيو سي اُهي آهن جن پاڻ کي نقصان لاتو (اُهي)
دوزخ ۾ سدائين رهندڙ آهن (١٠٣). سندن منهن کي باھ ساڙيندي ۽ اُهي
منجهس بدشڪلا ٿيندا (١٠٤).

اَلَمْ تَكُنْ اٰیٰتِیْ تُتْلٰی عَلَیْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ قَالُوْا
رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَیْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَآلِّیْنَ ﴿۱۰۶﴾ رَبَّنَآ
اَخْرِجْنَا مِنْهَا فَاِنْ عُدْنَا فَاِنَّا ظٰلِمُوْنَ ﴿۱۰۷﴾ قَالَ اخْسَـُٔوْا فِیْهَا
وَلَا تُكَلِّمُوْنِ ﴿۱۰۸﴾ اِنَّهٗ كَانَ فَرِیْقٌ مِّنْ عِبَادِیْ یَقُوْلُوْنَ
رَبَّنَآ اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَیْرُ الرّٰحِمِیْنَ ﴿۱۰۹﴾ ج صلے
فَاتَّخَذْتُمُوْهُمْ سِخْرِیًّا حَتّٰۤی اَنْسَوْكُمْ ذِكْرِیْ وَكُنْتُمْ مِّنْهُمْ
تَضْحَكُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ اِنِّیْ جَزَیْتُهُمُ الْیَوْمَ بِمَا صَبَرُوْۤا اَنَّهُمْ هُمُ
الْفَآئِزُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ قٰلَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِی الْاَرْضِ عَدَدَ سِنِیْنَ ﴿۱۱۲﴾
قَالُوْا لَبِثْنَا یَوْمًا اَوْ بَعْضَ یَوْمٍ فَسْـَٔلِ الْعَآدِّیْنَ ﴿۱۱۳﴾
قٰلَ اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا قَلِیْلًا لَّوْ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۱۴﴾
اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنٰكُمْ عَبَثًا وَّاَنَّكُمْ اِلَیْنَا لَا تُرْجَعُوْنَ ﴿۱۱۵﴾
فَتَعٰلَی اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ رَبُّ الْعَرْشِ
الْكَرِیْمِ ﴿۱۱۶﴾ وَمَنْ یَّدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ۙ لَا بُرْهَانَ
لَهٗ بِهٖ ۙ فَاِنَّمَا حِسَابُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا یُفْلِحُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿۱۱۷﴾
وَقُلْ رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَیْرُ الرّٰحِمِیْنَ ﴿۱۱۸﴾ ع

(چيو ويندن تہ) منهنجون آيتون اوهان کي نہ پڙهي ٻڌائيون هيون ڇا؟ پوءِ اوهين اُنهن کي ڪوڙو ڀانئيندا هيؤ؟ (١٠٥). چوندا تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان جي بدبختي اسان تي غالب ٿي ويئي ۽ گمراهہ قوم هئاسون (١٠٦). اي اسان جا پالڻهار! هتان اسان کي ٻاهر ڪڍ پوءِ جيڪڏهن موٽي (ڪفر) ڪريون تہ بيشڪ اسين ظالم ٿيون (١٠٧). (الله) فرمائيندو تہ منجهس خوار پيا رهو ۽ مون سان نہ ڳالهايو (١٠٨). ڇو تہ منهنجن ٻانهن مان هڪ ٽولي هئي جا چوندي هئي تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان ايمان آندو تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي رحم ڪر جو تون (سڀ کان) چڱو ٻاجهارو آهين (١٠٩). پوءِ (ايسين) کين مزاڪ ڪري ورتوَ جيسين (سندن دشمنيءَ) اوهان (جي دلين) کان منهنجي يادگيري وسارائي ۽ اوهين مٿن کِليؤ ٿي (١١٠). بيشڪ اڄ کين بدلو ڏنم انهيءَ ڪري جو صبر ڪيو هيائون (هيءُ) تہ اهي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (١١١). (الله) فرمائيندو تہ زمين ۾ (اوهين) ڪيترا ورهيہ رهيؤ؟ (١١٢). چوندا تہ هڪ ڏينهن يا ڏينهن جو ڀاڱو رهياسون پوءِ ڳڻيندڙن کان پڇا ڪر (١١٣). (الله) فرمائيندو تہ ٿوريءَ (دير) کان سواءِ نہ رهيا هيؤ جيڪر اوهين ڄاڻو ها (١١٤). اوهين ڀانيو ٿا ڇا تہ اوهان کي اجايو بڻايو اٿؤن ۽ اوهين اسان ڏانهن وري نہ موٽايا ويندؤ؟ (١١٥). پوءِ الله سچو بادشاهہ تمام مٿاهون آهي، ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، (اُهو) سڳوري عرش جو رب آهي (١١٦). ۽ جيڪو الله سان گڏ ٻئي معبود کي سڏيندو، جنهن جو ڪيس ڪو دليل ڪونهي، تنهن جو حساب سندس پالڻهار وٽ ئي آهي. سچ آهي تہ ڪافر نہ ڇٽندا (١١٧). ۽ چؤ تہ اي منهنجا پالڻهار! بخش ۽ رحم ڪر ۽ تون (سڀني) ٻاجهارن کان چڱو آهين (١١٨).

سُوْرَةُ النُّوْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

سُوْرَةٌ اَنْزَلْنٰهَا وَفَرَضْنٰهَا وَاَنْزَلْنَا فِيْهَاۤ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ لَّعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُوْنَ ۝١ اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِيْ فَاجْلِدُوْا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
مِائَةَ جَلْدَةٍ ۪ وَّلَا تَاْخُذْكُمْ بِهِمَا رَاْفَةٌ فِيْ دِيْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ
تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۚ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ
مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٢ اَلزَّانِيْ لَا يَنْكِحُ اِلَّا زَانِيَةً اَوْ مُشْرِكَةً ۫ وَّ
الزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَاۤ اِلَّا زَانٍ اَوْ مُشْرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذٰلِكَ عَلَى
الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٣ وَالَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ الْمُحْصَنٰتِ ثُمَّ لَمْ يَاْتُوْا
بِاَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ فَاجْلِدُوْهُمْ ثَمٰنِيْنَ جَلْدَةً وَّلَا تَقْبَلُوْا لَهُمْ
شَهَادَةً اَبَدًا ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝٤ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا
مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْا ۚ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٥ وَالَّذِيْنَ
يَرْمُوْنَ اَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ شُهَدَآءُ اِلَّاۤ اَنْفُسُهُمْ
فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمْ اَرْبَعُ شَهٰدٰتٍۭ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝٦
وَالْخَامِسَةُ اَنَّ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كَانَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۝٧

سورة نور مدني آهي ۽ هيءَ چوهٺ
آيتون ۽ نوَ رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(هيءَ هڪ) سورة آهي جا نازل ڪئي سون ۽ اُن (جي حڪمن) کي فرض ڪيوسون ۽ منجهس پڌريون آيتون نازل ڪيون سون، ته مانَ اوهين نصيحت وٺو (١). ۽ زنا ڪندڙ عورت ۽ زنا ڪندڙ مرد ٻنهي منجهان هرهڪ کي سؤ دُرا هڻو ۽ جيڪڏهن اوهين الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهيو ته الله جي دين ۾ اوهان کي انهن ٻنهي تي نرمي ڪرڻ نه جڳائي ۽ مؤمنن مان هڪ ٽوليءَ کي انهن ٻنهي جي سزا تي حاضر ٿيڻ گهرجي (٢). زنا ڪندڙ مرد، زنا ڪندڙ عورت يا مشرڪياڻي کان سواءِ ٻي نه پرڻبو ۽ زنا ڪندڙ عورت، ڪيس زنا ڪندڙ مرد يا مشرڪ کان سواءِ ٻيو نه پرڻبو ۽ اهو (زنا ڪندڙ زائفان سان نڪاح ڪرڻ) مؤمنن تي حرام ڪيو ويو آهي (٣). ۽ جيڪي پاڪدامن عورتن کي تهمت لائين وري چار شاهد نه آڻين ته کين اسي دُرا هڻو ۽ انهن جي گواهي اصلي قبول نه ڪريو، ۽ اُهي ئي بي دين آهن (٤). پر هن کان پوءِ جن توبه ڪئي ۽ پاڻ سڌاريو، ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). ۽ جيڪي پنهنجي زالن کي تهمت لائين ۽ کين پاڻ کان سواءِ ڪي شاهد نه هجن ته اهڙي هرهڪ جي (سچي) شاهدي چار ڀيرا (هيئن ڏيڻ) آهي ته الله جو قسم آهي ته بيشڪ پاڻ سچ چوندڙن مان آهي (٦). ۽ پنجون ڀيرو چوي ته جيڪڏهن ڪوڙن مان هوندو ته مٿس الله جي لعنت هجي (٧).

وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهٰدٰتٍۭ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ
لَمِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿۸﴾ وَالْخَامِسَةَ اَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَاۤ اِنْ كَانَ
مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۹﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ وَاَنَّ اللّٰهَ
تَوَّابٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۰﴾ع اِنَّ الَّذِيْنَ جَآءُوْ بِالْاِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ ؕ لَا
تَحْسَبُوْهُ شَرًّا لَّكُمْ ؕ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَّا اكْتَسَبَ
مِنَ الْاِثْمِ ۚ وَالَّذِيْ تَوَلّٰى كِبْرَهٗ مِنْهُمْ لَهٗ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۱﴾ لَوْلَاۤ
اِذْ سَمِعْتُمُوْهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ بِاَنْفُسِهِمْ خَيْرًا ۙ وَّقَالُوْا
هٰذَاۤ اِفْكٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۲﴾ لَوْلَا جَآءُوْ عَلَيْهِ بِاَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ ۚ فَاِذْ لَمْ يَاْتُوْا
بِالشُّهَدَآءِ فَاُولٰٓئِكَ عِنْدَ اللّٰهِ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِيْ مَاۤ اَفَضْتُمْ فِيْهِ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۴﴾ۚ اِذْ تَلَقَّوْنَهٗ بِاَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُوْلُوْنَ بِاَفْوَاهِكُمْ مَّا
لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ وَّتَحْسَبُوْنَهٗ هَيِّنًا ۖ وَّهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيْمٌ ﴿۱۵﴾ وَ
لَوْلَاۤ اِذْ سَمِعْتُمُوْهُ قُلْتُمْ مَّا يَكُوْنُ لَنَاۤ اَنْ نَّتَكَلَّمَ بِهٰذَا ۖ سُبْحٰنَكَ
هٰذَا بُهْتَانٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۶﴾ يَعِظُكُمُ اللّٰهُ اَنْ تَعُوْدُوْا لِمِثْلِهٖۤ اَبَدًا اِنْ
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۷﴾ۚ وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۸﴾

۽ ان زال کان (هيءَ ڳالھ) سزا ٽاريندي جو چار ڀيرا شاهدي ڏئي تہ الله جو قسم آهي تہ بيشڪ اهو مڙس ڪوڙ چوندڙن مان آهي (٨). ۽ پنجون ڀيرو (هيءَ شاهدي ڏئي) تہ جيڪڏهن اُهو مڙس سچن مان آهي تہ اُن (يعني زال) تي الله جو ڏمر هجي (٩). ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ هجي ها (تہ عذاب ٿئيوَ ها) ۽ بيشڪ الله توبھ قبول ڪندڙ حڪمت وارو آهي (١٠). بيشڪ جن ڪوڙو بهتان آندو سي اوهان مان ئي هڪ ٽولي آهن (اوهين) اُن (بهتان) کي نہ ڀانيو تہ اوهان لاءِ (ڪو) خراب آهي، بلڪ اهو اوهان لاءِ ڀَلو آهي، منجهائن سڀ ڪنهن ماڻهوءَ گناهَ مان جيڪي ڪمايو سو، سندس لاءِ آهي، ۽ منجهائن جنهن بهتان جو وڏو لڙ مچايو تنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (١١). جڏهن اُهو ٻُڌوَ تڏهن مؤمن مردن ۽ مؤمن زالن پنهنجن (همر دينن) ۾ چڱو گمان ڇو نہ ڪيو ۽ ڇو نہ چيائون تہ هي پڌرو بهتان آهي؟ (١٢). ان (ڳالھ) تي چار شاهد ڇو نہ آندائون؟ پوءِ جڏهن شاهد نہ آندائون تڏهن اِهي ئي الله وٽ ڪوڙا آهن (١٣). ۽ جيڪڏهن الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ دنيا ۽ آخرت ۾ اوهان تي نہ هجي ها تہ جنهن (ڳالھ) بابت چرچو مچايوَ (تنهن بابت) اوهان کي (تڏهن ئي) وڏو عذاب پهچي ها (١٤). جڏهن ان کي پنهنجن زبانن سان ٻاقيندا رهيؤ ۽ جنهن (ڳالھ جي حقيقت) جي اوهان کي ڪا خبر نہ هئي سا پنهنجن واتن سان چوندا رهيؤ ۽ ان کي هلڪو ٿي ڀانيوَ ۽ (حقيقت ڪري) اُهو الله وٽ وڏو (گناھ) هو (١٥). ۽ جڏهن اهو ٻُڌوَ (تڏهن) ڇو نہ چيوَ تہ اسان کي اهو چوڻ نہ جڳائيندو آهي (اي الله) تنهنجي پاڪائي بيان ڪريون ٿا، هي وڏو بهتان آهي (١٦). الله اوهان کي نصيحت ٿو ڪري تہ جيڪڏهن مؤمن آهيو تہ (ٻيهر) وري اصلي اهڙو (ڪمر) نہ ڪجو (١٧). ۽ الله اوهان لاءِ آيتون بيان ٿو ڪري ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٨).

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۹﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۲۰﴾ ع
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۚ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَىٰ مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ ۗ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۱﴾ وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ
يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ
وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿۲۲﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۲۳﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ
أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۴﴾ يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ
اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿۲۵﴾ الْخَبِيثَاتُ
لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ ۖ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ
لِلطَّيِّبَاتِ ۚ أُولَٰئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ ۖ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿۲۶﴾ ع

بيشڪ جيڪي (ماڻهو) مؤمنن (جي نسبت) ۾ بدڪاريءَ (جي تهمت) جي پڌري ٿيڻ کي دوست رکندا آهن تن لاءِ دنيا ۽ آخرت ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (١٩) . ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ هجي ها (تہ ضرور خراب ٿيو ها) ۽ بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٠) . اي ايمان وارؤ! اوهين شيطان جي وکن تي نہ هلو ۽ جيڪو شيطان جي وکن تي هلندو تہ شيطان تہ بي حيائيءَ (جون ڳالهيون) ۽ گندا ڪم ڏسيندو آهي ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ هجي ها تہ اوهان مان ڪو هڪ ڪڏهن نہ سڌري ها پر الله جنهن کي گھرندو آهي (تنهن کي) پاڪ ڪندو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢١) . ۽ اوهان مان فضل وارا ۽ آسودا مائٽيءَ وارن ۽ مسڪينن ۽ الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيندڙن کي (ڪجھ بہ) نہ ڏيڻ جو قسم نہ کڻن ۽ جڳائي تہ معاف ڪن ۽ ٽارو ڪن. اوهين نہ گھرندا آهيو ڇا تہ الله اوهان کي بخشي؟ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٢) . بيشڪ جيڪي (ماڻهو) پاڪدامن بيخبر مؤمنياڻين کي تهمت لائيندا آهن، تن تي دنيا ۽ آخرت ۾ لعنت آهي ۽ انهن لاءِ (اُنهي ڏينهن) وڏو عذاب آهي (٢٣) . اُنهن جيڪي ڪمايو هو تنهن بابت سندن زبانون ۽ سندن هٿ ۽ سندن پير جنهن ڏينهن مٿن شاهدي ڏيندا (٢۴) . اُن ڏينهن الله کين انصاف سان سندن بدلو پورو ڏيندو، ۽ (اهو) ڄاڻندا تہ الله ئي سچو پڌري ڪرڻ وارو آهي (٢٥) . پليت زالون پليت مردن لاءِ (لائق) آهن ۽ پليت مرد پليت زالن لاءِ (لائق) آهن ۽ پاڪ زالون پاڪ مردن لاءِ (لائق) آهن ۽ پاڪ مرد پاڪ زالن لاءِ (لائق) آهن، (انهن جي بنسبت ماڻهو) جيڪي چوندا آهن، تنهن (ڳالھ) کان اهي پاڪ آهن. انهن لاءِ بخشش ۽ سڳوري روزي آهي (٢٦) .

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ بُيُوْتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَاْنِسُوْا
وَتُسَلِّمُوْا عَلٰۤى اَهْلِهَا ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ۲۷ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا
فِيْهَاۤ اَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوْهَا حَتّٰى يُؤْذَنَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ قِيْلَ لَكُمُ ارْجِعُوْا
فَارْجِعُوْا هُوَ اَزْكٰى لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ۲۸ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
اَنْ تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ مَسْكُوْنَةٍ فِيْهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ
وَمَا تَكْتُمُوْنَ ۲۹ قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوْا
فُرُوْجَهُمْ ؕ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ۳۰ وَقُلْ
لِّلْمُؤْمِنٰتِ يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوْجَهُنَّ وَلَا يُبْدِيْنَ
زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلٰى جُيُوْبِهِنَّ ۖ وَلَا
يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا لِبُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اٰبَآئِهِنَّ اَوْ اٰبَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ
اَبْنَآئِهِنَّ اَوْ اَبْنَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنِيْۤ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ
بَنِيْۤ اَخَوٰتِهِنَّ اَوْ نِسَآئِهِنَّ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ اَوِ التّٰبِعِيْنَ غَيْرِ
اُولِى الْاِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ اَوِ الطِّفْلِ الَّذِيْنَ لَمْ يَظْهَرُوْا عَلٰى
عَوْرٰتِ النِّسَآءِ ۪ وَلَا يَضْرِبْنَ بِاَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِيْنَ مِنْ
زِيْنَتِهِنَّ ؕ وَتُوْبُوْۤا اِلَى اللّٰهِ جَمِيْعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُوْنَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۳۱

اي ايمان وارو! پنهنجن گهرن کان سواءِ ٻين (ماڻهن جي) گهرن ۾ (ايسين) نہ گهڙو جيسين (نہ) موڪلايو ۽ اُن جي رهڻ وارن تي سلام (نہ) ڏيو. اهو اوهان لاءِ چڱو آهي مانَ اوهين نصيحت وٺو (٢٧). پوءِ جيڪڏهن منجهس ڪنهن تي نہ ڏسو تہ ان ۾ (ايسين) نہ گهڙو، جيسين اوهان کي موڪل (نہ) ڏجي ۽ جيڪڏهن اوهان کي چئجي تہ موٽو تہ موٽي وڃو، اهو اوهان لاءِ تمام سٺو آهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو الله ڄاڻندڙ آهي (٢٨). اهڙن گهرن ۾ گهڙڻ کان اوهان کي ڪو گناهہ ڪونهي جنهن ۾ ڪوئي نہ رهندو هجي، منجهس اوهان جو سامان (رکيل) هجي ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو، سو الله ڄاڻندو آهي (٢٩). مؤمنن کي چؤ تہ پنهنجن اکين کي هيٺ ڪن ۽ پنهنجن اوگهڙن کي بچائيندا رهن. اِهو اُنهن لاءِ تمام سٺو آهي، جيڪي ڪندا آهن، تنهن جي بيشڪ الله خبر رکندڙ آهي (٣٠). ۽ مؤمنياڻين کي چؤ تہ، پنهنجيون اکيون جهڪيون ڪن ۽ پنهنجن اوگهڙن کي بچائينديون رهن ۽ پنهنجي سينگار (يعني زيورن جي جاين) کي ظاهر نہ ڪن، پر انهن مان جيڪي ظاهر (ضروري) آهن (جهڙا هٿ پير) ۽ جڳائين تہ پنهنجن چادرن کي پنهنجن گريبانن تي لاهي ڇڏين، ۽ پنهنجن مڙسن يا پنهنجن پين يا پنهنجن سهرن يا پنهنجن پٽن يا پنهنجن مڙسن جي پٽن يا پنهنجن ڀائرن يا پنهنجن ڀائٽين يا پنهنجن ڀاڻيجن يا پنهنجن (مسلمان) زائفن يا پنهنجن ٻانهن يا خدمتگار مردن مان (عورتن ڏانهن) اڻ خواهش وارن يا جن ٻارن کي عورتن جي اوگهڙ جو سماءُ نہ پوي تن کانسواءِ ٻين (سيني) جي اڳيان پنهنجو سينگار ظاهر نہ ڪن ۽ پنهنجن پيرن سان (زيور) هن لاءِ نہ ڇمڪائين تہ سندن سينگار مان جيڪي ڳجهو آهي، سو ڄاتو وڃي ۽ اي مسلمانؤ! اوهين مڙيئي الله جي اڳيان توبهہ ڪريو تہ مانَ اوهين ڇٽو (٣١).

وَاَنۡكِحُوا الۡاَيَامٰى مِنۡكُمۡ وَالصّٰلِحِيۡنَ مِنۡ عِبَادِكُمۡ وَاِمَآئِكُمۡ‌ؕ اِنۡ
يَّكُوۡنُوۡا فُقَرَآءَ يُغۡنِهِمُ اللّٰهُ مِنۡ فَضۡلِهٖ‌ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۳۲﴾
وَلۡيَسۡتَعۡفِفِ الَّذِيۡنَ لَا يَجِدُوۡنَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغۡنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنۡ
فَضۡلِهٖ‌ؕ وَالَّذِيۡنَ يَبۡتَغُوۡنَ الۡكِتٰبَ مِمَّا مَلَكَتۡ اَيۡمَانُكُمۡ فَكَاتِبُوۡهُمۡ
اِنۡ عَلِمۡتُمۡ فِيۡهِمۡ خَيۡرًا‌ۖ وَّاٰتُوۡهُمۡ مِّنۡ مَّالِ اللّٰهِ الَّذِىۡۤ اٰتٰٮكُمۡ‌ؕ وَلَا
تُكۡرِهُوۡا فَتَيٰتِكُمۡ عَلَى الۡبِغَآءِ اِنۡ اَرَدۡنَ تَحَصُّنًا لِّتَبۡتَغُوۡا عَرَضَ الۡحَيٰوةِ
الدُّنۡيَا‌ؕ وَمَنۡ يُّكۡرِهْهُّنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنۡۢ بَعۡدِ اِكۡرَاهِهِنَّ غَفُوۡرٌ
رَّحِيۡمٌ ﴿۳۳﴾ وَلَقَدۡ اَنۡزَلۡنَاۤ اِلَيۡكُمۡ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ وَّمَثَلًا مِّنَ الَّذِيۡنَ
خَلَوۡا مِنۡ قَبۡلِكُمۡ وَمَوۡعِظَةً لِّلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿۳۴﴾ اَللّٰهُ نُوۡرُ السَّمٰوٰتِ
وَالۡاَرۡضِ‌ؕ مَثَلُ نُوۡرِهٖ كَمِشۡكٰوةٍ فِيۡهَا مِصۡبَاحٌ‌ؕ اَلۡمِصۡبَاحُ فِىۡ
زُجَاجَةٍ‌ؕ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوۡكَبٌ دُرِّىٌّ يُّوۡقَدُ مِنۡ شَجَرَةٍ
مُّبٰرَكَةٍ زَيۡتُوۡنَةٍ لَّا شَرۡقِيَّةٍ وَّلَا غَرۡبِيَّةٍ ۙ يَّكَادُ زَيۡتُهَا يُضِىۡٓءُ وَلَوۡ
لَمۡ تَمۡسَسۡهُ نَارٌ‌ؕ نُوۡرٌ عَلٰى نُوۡرٍ‌ؕ يَهۡدِى اللّٰهُ لِنُوۡرِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ‌ ؕ وَ
يَضۡرِبُ اللّٰهُ الۡاَمۡثَالَ لِلنَّاسِ‌ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿۳۵﴾ فِىۡ بُيُوۡتٍ اَذِنَ
اللّٰهُ اَنۡ تُرۡفَعَ وَيُذۡكَرَ فِيۡهَا اسۡمُهٗ ۙ يُسَبِّحُ لَهٗ فِيۡهَا بِالۡغُدُوِّ وَالۡاٰصَالِ ﴿۳۶﴾

۽ پنهنجيءَ (قوم) مان رنن زالن کي پرڻايو ۽ پنهنجن ٻانهن ۽ پنهنجين ٻانهين مان نيڪن کي (بہ پرڻايو). جيڪڏهن (هو) غريب هوندا تہ الله پنهنجي فضل سان کين آسودو ڪندو ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٣٢). ۽ جيڪي پرڻجي نہ ٿا سگهن، تن کي ايسين پاڪدامن رهڻ گهرجي، جيسين کين الله پنهنجي فضل سان آسودو ڪري. ۽ اوهان جي ٻانهن مان جيڪي (آزاديءَ لاءِ عوض ڏيڻ جو) لکيل انجام گهرن تن ۾ جيڪڏهن ڪا چڱائي ڄاڻو تہ کين لکيل انجام ڏيو ۽ جيڪو مال الله اوهان کي ڏنو آهي، تنهن مان کين ڏيو ۽ اوهانجيون ٻانهيون جيڪڏهن پاڪدامن رهڻ جو ارادو ڪن ٿيون انهن کي اوهين دنيا جي حياتيءَ جي سامان حاصل ڪرڻ لاءِ بدڪاريءَ تي زور نہ ڪريو. ۽ جيڪو کين زور ڪندو تہ زور ڪرڻ کان پوءِ انهن (ٻانهين) کي الله بخشڻھار مهربان آهي (٣٣). ۽ بيشڪ اوهان ڏانهن چٽيون نشانيون ۽ جيڪي اوهان کان اڳ گذري ويا تن جا مثال ۽ پرهيزگارن لاءِ نصيحت لاٿي سون (٣٤). الله آسمانن ۽ زمين کي روشن ڪندڙ آهي. سندس نور جو مثال انهيءَ جاري وانگر آهي، جنهن ۾ ڏيو هجي، ڏيو قنديل ۾ هجي، اهو قنديل چٽڪ چمڪندڙ ستارو آهي، جو انهيءَ برڪت واري زيتون جي وڻ (جي تيل) مان ٻارجي جو نڪي اوير ۽ نڪي اولھ (ڇمندو) آهي، سندس تيل جيتوڻيڪ باھ نہ پهتي هجي تہ بہ سوجهري ڪرڻ کي ويجهو آهي. نور تي نور آهي. الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي پنهنجي نور سان سڌو رستو ڏيکاريندو آهي ۽ الله ماڻهن لاءِ مثال بيان ڪندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٣٥). (اُنهيءَ نور جو هنڌ) اُنهن گهرن ۾ (آهي) جن لاءِ الله حڪم ڪيو آهي تہ انهن جي تعظيم ڪجي ۽ انهن ۾ سندس نالو ياد ڪجي، انهن ۾ صبح ۽ سانجهي جو الله جي پاڪائي بيان ڪندا آهن (٣٦).

رِجَالٌ ۙ لَّا تُلْهِيْهِمْ تِجَارَةٌ وَّلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوةِ وَ
اِيْتَآءِ الزَّكٰوةِ ۙ يَخَافُوْنَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيْهِ الْقُلُوْبُ وَالْاَبْصَارُ ﴿٣٧﴾
لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا وَيَزِيْدَهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍۭ
بِقِيْعَةٍ يَّحْسَبُهُ الظَّمْاٰنُ مَآءً ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَهٗ لَمْ يَجِدْهُ شَيْـًٔا وَّ
وَجَدَ اللّٰهَ عِنْدَهٗ فَوَفّٰىهُ حِسَابَهٗ ؕ وَاللّٰهُ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ اَوْ
كَظُلُمٰتٍ فِيْ بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَّغْشٰىهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ
سَحَابٌ ؕ ظُلُمٰتٌۢ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ ؕ اِذَآ اَخْرَجَ يَدَهٗ لَمْ يَكَدْ
يَرٰىهَا ؕ وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهٗ نُوْرًا فَمَا لَهٗ مِنْ نُّوْرٍ ﴿٤٠﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ
اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَالطَّيْرُ صٰٓفّٰتٍ ؕ كُلٌّ قَدْ
عَلِمَ صَلَاتَهٗ وَتَسْبِيْحَهٗ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿٤١﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿٤٢﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزْجِيْ سَحَابًا ثُمَّ
يُؤَلِّفُ بَيْنَهٗ ثُمَّ يَجْعَلُهٗ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ ۚ وَيُنَزِّلُ
مِنَ السَّمَآءِ مِنْ جِبَالٍ فِيْهَا مِنْۢ بَرَدٍ فَيُصِيْبُ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ وَ
يَصْرِفُهٗ عَنْ مَّنْ يَّشَآءُ ؕ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهٖ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

(يعني اهڙا) مڙس جو کين نکي واپار ۽ نکي سودو الله جي ياد ڪرڻ ۽ نماز پڙهڻ ۽ زڪواة ڏيڻ کان جهليندو آهي، انهيءَ ڏينهن کان ڊڄندا آهن، جنهن ۾ دليون ۽ اکيون اُبتيون ٿينديون (٣٧). هن لاءِ ته جيڪي تمام چڱا عمل ڪيائون، تن جو کين الله بدلو ڏئي ۽ کين پنهنجي فضل سان وڌيڪ به ڏئي ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (٣٨). ۽ جن ڪفر ڪيو، تن جا اعمال رڻ پٽ جي رُج وانگر آهن، جو اُجو ان کي پاڻي ڀانئي، تانجو جڏهن اُن وٽ اچي (تڏهن) ان کي ڪا شيءِ نه لهي ۽ الله کي ئي ان وٽ لهي جو اهو کيس سندس حساب پورو پهچائي ڏئي ۽ الله جلد حساب وٺندڙ آهي (٣٩). يا (ڪافر جي اعمالن جو مثال) اونداهين وانگر آهي جو اونهي درياءَ ۾ لهرين جي مٿان لهرين ويڙهيس مٿانئس جهڙ هجي، هڪ ٻئي جي مٿان (اُهي) اونداهيون هجن، جڏهن پنهنجو هٿ ڪڍي (تڏهن) ان کي ڏسي نه سگهي ۽ جنهن کي الله سوجهرو نه ڏنو تنهن کي ڪو سوجهرو ڪونهي (٤٠). نه ڏٺو اٿئي ڇا ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي ۽ کليل پرن وارا پکي الله جي پاڪائي بيان ڪندا آهن؟ بيشڪ سڀيئي پنهنجيءَ نماز ۽ پنهنجيءَ تسبيح (پڙهڻ جي طريقي) کان واقف آهن ۽ جيڪي ڪندا آهن، سو الله ڄاڻندڙ آهي (٤١). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهت الله جي آهي ۽ الله ڏانهن ورڻو آهي (٤٢). (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته الله ڪڪرن کي هلائيندو آهي، وري انهن کي پاڻ ۾ گڏيندو آهي، وري کين تهن تي ته ڪندو آهي، پوءِ ڦڙي ڏسندو آهين ته سندن وچان نڪرندي آهي ۽ آسمان کان اُتي جي ڳڙن جي جبلن مان ڳڙو وسائيندو آهي، پوءِ جنهن کي وٽيس، تنهن کي اُهو لڳائيندو آهي ۽ جنهن کان وٽيس تنهن کان اهو ٽاريندو آهي. ان (ڪڪر) جي وڄ جو چمڪاٽ (ڄڻ ته) اِجهو اکيون ٿو نئي (٤٣).

یُقَلِّبُ اللّٰهُ الَّیْلَ وَالنَّهَارَ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّاُولِی الْاَبْصَارِ ﴿۴۴﴾
وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّنْ مَّآءٍ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ یَّمْشِیْ عَلٰی بَطْنِهٖ ۚ وَمِنْهُمْ
مَّنْ یَّمْشِیْ عَلٰی رِجْلَیْنِ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ یَّمْشِیْ عَلٰۤی اَرْبَعٍ ؕ یَخْلُقُ اللّٰهُ مَا
یَشَآءُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿۴۵﴾ لَقَدْ اَنْزَلْنَاۤ اٰیٰتٍ مُّبَیِّنٰتٍ ؕ وَ
اللّٰهُ یَهْدِیْ مَنْ یَّشَآءُ اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ ﴿۴۶﴾ وَیَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا
بِاللّٰهِ وَبِالرَّسُوْلِ وَاَطَعْنَا ثُمَّ یَتَوَلّٰی فَرِیْقٌ مِّنْهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ
ذٰلِكَ ؕ وَمَاۤ اُولٰٓىِٕكَ بِالْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۴۷﴾ وَاِذَا دُعُوْۤا اِلَی اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ
لِیَحْكُمَ بَیْنَهُمْ اِذَا فَرِیْقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَاِنْ یَّكُنْ لَّهُمُ الْحَقُّ
یَاْتُوْۤا اِلَیْهِ مُذْعِنِیْنَ ﴿۴۹﴾ اَفِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَمِ ارْتَابُوْۤا اَمْ
یَخَافُوْنَ اَنْ یَّحِیْفَ اللّٰهُ عَلَیْهِمْ وَرَسُوْلُهٗ ؕ بَلْ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۵۰﴾ ع
اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِیْنَ اِذَا دُعُوْۤا اِلَی اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ لِیَحْكُمَ
بَیْنَهُمْ اَنْ یَّقُوْلُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ؕ وَاُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۵۱﴾ وَمَنْ
یُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَیَخْشَ اللّٰهَ وَیَتَّقْهِ فَاُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْفَآىِٕزُوْنَ ﴿۵۲﴾
وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَیْمَانِهِمْ لَىِٕنْ اَمَرْتَهُمْ لَیَخْرُجُنَّ ؕ قُلْ لَّا
تُقْسِمُوْا ۚ طَاعَةٌ مَّعْرُوْفَةٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِیْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۵۳﴾

الله رات ۽ ڏينهن کي مٽائيندو آهي، بيشڪ اُن ۾ ڏسڻ وارن لاءِ عبرت آهي (۴۴). ۽ الله سيڪو جاندار پاڻيءَ مان بڻايو آهي، پوءِ منجهائن ڪي پنهنجي پيٽ ڀر هلندا آهن ۽ منجهائن ڪي ٻن پيرن تي هلندا آهن ۽ منجهائن ڪي چئن (پيرن) تي هلندا آهن. الله جيڪي گهرندو آهي، سو پيدا ڪندو آهي، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وَس وارو آهي (۴۵). بيشڪ پڌريون آيتون نازل ڪيون سون ۽ الله جنهن کي گهري تنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي (۴٦). ۽ (منافق) چوندا آهن ته، الله تي ۽ پيغمبر تي ايمان آندوسون ۽ فرمانبرداري ڪئي سون، وري ان کان پوءِ منجهائن هڪ ٽولي ڦري وڃي ٿي ۽ اهي ايمان وارا نه آهن (۴۷). ۽ جڏهن الله ۽ سندس پيغمبر ڏانهن سڏبا آهن ته سندن وچ ۾ (پيغمبر) نبيرو ڪري (تڏهن) اُمالڪ منجهائن هڪ ٽولي منهن موڙيندڙ آهي (۴۸). ۽ جيڪڏهن (ڪنهن تي) سندن حق هوندو آهي ته پيغمبر ڏانهن ڪنڌ نوائي ايندا آهن (۴۹). سَندين دلين ۾ بيماري آهي ڇا يا شڪ ۾ پيا آهن يا ڊڄندا آهن ته الله ۽ سندس پيغمبر مٿن ظلم ڪندو؟ (نه!) بلڪ اهي پاڻ بي انصاف آهن (۵۰). جڏهن مؤمنن کي الله ۽ سندس پيغمبر ڏانهن سڏبو آهي ته (پيغمبر) سندن وچ ۾ نبيرو ڪري تڏهن انهن جو چوڻ رڳو هيءُ هوندو آهي ته ٻڌوسون ۽ حڪم مڃيوسون ۽ اِهي ئي ڇٽل آهن (۵۱). ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو ۽ الله کان ڊڄندو ۽ اُن (جي نافرمانيءَ) کان بچندو، (ته) پوءِ اِهي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (۵۲). ۽ الله جا وڏا قسم پڪيءَ طرح کڻندا آهن ته جيڪڏهن کين (جهاد جو) حڪم ڪرين ته ضرور (سڀ ڦٽي ڪري پنهنجي ديس مان) نڪرندا (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهين قسم نه کڻو، دستوري فرمانبرداري (ڪريو). ڇو ته جيڪي ڪندا آهيو (تنهن جي) الله خبر رکندڙ آهي (۵۳).

قُلْ اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ
مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَّا حُمِّلْتُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيْعُوْهُ تَهْتَدُوْا ؕ وَمَا عَلَى
الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۵۴﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِى الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ ۪ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِيْنَهُمُ الَّذِى ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ
مِّنْۢ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا ؕ يَعْبُدُوْنَنِىْ لَا يُشْرِكُوْنَ بِىْ شَيْـًٔا ؕ وَمَنْ
كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَ
اٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۵۶﴾ لَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مُعْجِزِيْنَ فِى الْاَرْضِ ۚ وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ وَلَبِئْسَ
الْمَصِيْرُ ﴿۵۷﴾ ع يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِيَسْتَاْذِنْكُمُ الَّذِيْنَ مَلَكَتْ
اَيْمَانُكُمْ وَالَّذِيْنَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلٰثَ مَرّٰتٍ ؕ مِنْ
قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَحِيْنَ تَضَعُوْنَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيْرَةِ
وَمِنْۢ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَآءِ ۗ ثَلٰثُ عَوْرٰتٍ لَّكُمْ ؕ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَ
لَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌۢ بَعْدَهُنَّ ؕ طَوّٰفُوْنَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى
بَعْضٍ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۵۸﴾

چؤ تہ الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ڦرندؤ تہ جيڪي پيغمبر تي (الله جي حڪمن پهچائڻ جو حق) رکيو ويو، تنهن جو ذمو مٿس ئي آهي ۽ جيڪي اوهان تي رکيو ويو، (تنهن تي عمل ڪرڻ جو حق) اوهان تي ئي آهي ۽ جيڪڏهن سندس چيو مـيندؤ تہ هـدايت ڏيندوَ ۽ پيغمبر تي تہ رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ (لازم) آهي (٥٤). اوهان مان جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي الله انجام ڏنو آهي تہ ملڪ ۾ کين ضرور خليفو ڪندو، جيئن کانئن اڳين کي حاڪم ڪيائين ۽ سندن اُنهيءَ دين کي جو اُنهن واسطي پسند ڪيو اٿس، اُنهن لاءِ ضرور پختو ڪندو ۽ سندن خوف کان پوءِ کين مٽائي امن ڏيندو (اُهي) منهنجي عبادت ڪندا رهندا (۽) مون سان ڪنهن شيءِ کي شريڪ نہ ڪندا ۽ جيڪي اِن کان پوءِ ناشُڪري ڪندا سي ئي بي دين آهن (٥٥). ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو تہ مَنَ اوهان تي رحم ڪيو وڃي (٥٦). ڪافرن کي نہ ڀانئہ تہ زمين ۾ ٿڪائيندڙ آهن. ۽ سندن جاءِ دوزخ آهـي ۽ البتہ اُهو موٽـڻ جو هنڌ بڇڙو آهي (٥٧). اي ايمان وارؤ! اوهان جي ٻانهن کي ۽ جيڪي اوهان (جي ٻارن) مان بلوغت کي نہ پهتا آهن، تن کي ٽـي وقت (گهرن ۾ اچڻ لاءِ) اوهان کان موڪلائڻ گهرجي، فجر جي نماز کان اڳ ۽ منجهند جو جڏهن اوهين پنهنجا ڪپڙا لاهي رکندا آهيو ۽ سومهڻيءَ جي نماز کان پوءِ، (جو اِهي) اوهان لاءِ ٽـي اوگهڙ (جا وقت) آهن. اُنهن (وقتن) کان پوءِ (هڪ ٻئي وٽ اوهان جي اچڻ وڃڻ ۾) نڪي اوهان تي ۽ نڪي اُنهن تي گناهه آهي. اوهين هڪٻئي تي هر هر ڦرندڙ گهرندڙ آهيو اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ حڪم بيان ڪري ٿو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٥٨).

وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَاْذِنُوْا كَمَا
اسْتَاْذَنَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ
اٰيٰتِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝٥٩ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَآءِ الّٰتِيْ
لَا يَرْجُوْنَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَّضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجٰتٍۭ بِزِيْنَةٍ ؕ وَاَنْ يَّسْتَعْفِفْنَ
خَيْرٌ لَّهُنَّ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ۝٦٠ لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى
حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْمَرِيْضِ حَرَجٌ
وَّلَا عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَاْكُلُوْا مِنْۢ بُيُوْتِكُمْ اَوْ
بُيُوْتِ اٰبَآئِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اُمَّهٰتِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اِخْوَانِكُمْ
اَوْ بُيُوْتِ اَخَوٰتِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ عَمّٰتِكُمْ
اَوْ بُيُوْتِ اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ خٰلٰتِكُمْ اَوْ مَا مَلَكْتُمْ
مَّفَاتِحَهٗۤ اَوْ صَدِيْقِكُمْ ؕ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ
تَاْكُلُوْا جَمِيْعًا اَوْ اَشْتَاتًا ؕ فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوْتًا
فَسَلِّمُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبٰرَكَةً
طَيِّبَةً ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝٦١ ع

۽ جڏهن اوهان جا ٻار بلوغت کي پهچن، تڏهن ڪين اهڙيءَ طرح موڪل وٺڻ گهرجي، جهڙيءَ طرح انهن (ڇوڪرن) جا اڳيان (يعني وڏا) موڪل وٺندا آهن. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجا حڪم بيان فرمائي ٿو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٥٩). ۽ جيڪي ٻڍيون زائفون پرڻي جو ڪو آسرو نه رکنديون هجن سي جيڪڏهن سينگار جي ظاهر نه ڪرڻ جي ارادي سان پنهنجون چادريون نه ڍڪين ته مٿن گناه ڪونهي ۽ جيڪڏهن (ان کان به) بچن ته انهن لاءِ ڀلو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦٠). انڌي تي ڪو حرج نه آهي ۽ نڪي منڊي تي ڪو حرج ۽ نڪي بيمار تي ڪو حرج ۽ نڪي خود اوهان (ماڻهن) تي (ڪو حرج) آهي، جي اوهين پنهنجن گهرن (مان) يا پنهنجن پين جي گهرن يا پنهجين مائرن جي گهرن يا پنهنجن ڀائرن جي گهرن يا پنهنجين ڀينرن جي گهرن يا پنهنجن چاچن جي گهرن يا پنهنجين پڦين جي گهرن يا پنهنجن مامن جي گهرن يا پنهنجين ماسين جي گهرن يا جن (گهرن) جون ڪنجيون اوهان جي هٿ آهن، يا پنهنجن دوستن جي گهرن مان کائو. گڏجي (کائڻ) يا ڌار ڌار ٿي کائڻ ۾ اوهان تي ڪو گناه ڪونهي. پوءِ جڏهن گهرن ۾ گهڙو تڏهن پنهنجن ماڻهن تي سلام ڏيو جو (اِها) الله وٽان برڪت واري سٺي دعا آهي. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ حڪم بيان ڪندو آهي ته مَنَ اوهين سمجهو (٦١).

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَاِذَا كَانُوْا
مَعَهٗ عَلٰٓى اَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوْا حَتّٰى يَسْتَاْذِنُوْهُ ؕ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَسْتَاْذِنُوْنَكَ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۚ
فَاِذَا اسْتَاْذَنُوْكَ لِبَعْضِ شَاْنِهِمْ فَاْذَنْ لِّمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٦٢﴾ لَا تَجْعَلُوْا دُعَآءَ
الرَّسُوْلِ بَيْنَكُمْ كَدُعَآءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ؕ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
يَتَسَلَّلُوْنَ مِنْكُمْ لِوَاذًا ۚ فَلْيَحْذَرِ الَّذِيْنَ يُخَالِفُوْنَ عَنْ اَمْرِهٖٓ
اَنْ تُصِيْبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصِيْبَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٦٣﴾ اَلَآ اِنَّ لِلّٰهِ مَا
فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قَدْ يَعْلَمُ مَآ اَنْتُمْ عَلَيْهِ ؕ وَيَوْمَ
يُرْجَعُوْنَ اِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٦٤﴾

سُوْرَةُ الْفُرْقَانِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

تَبٰرَكَ الَّذِيْ نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰى عَبْدِهٖ لِيَكُوْنَ لِلْعٰلَمِيْنَ نَذِيْرًا ﴿١﴾
الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَّلَمْ يَكُنْ
لَّهٗ شَرِيْكٌ فِى الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهٗ تَقْدِيْرًا ﴿٢﴾

مؤمن رڳو اُهي آهن، جن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آندو آهي ۽ جڏهن
گڏ ٿي ڪرڻ واري ڪنهن ڪم ۾ ساڻس هوندا آهن (تڏهن) ايسين
ڪيڏي نہ ويندا آهن، جيسين ڪائنس موڪل (نہ) وٺندا آهن. بيشڪ (اي
پيغمبر!) جيڪي توکان موڪلائيندا آهن، سي اُهي آهن جي الله ۽ سندس
پيغمبر کي مڃيندا آهن، پوءِ جڏهن پنهنجن ڪن ڪمن لاءِ توکان
موڪلائين تڏهن انهن مان جنهن لاءِ گهرين تنهن کي موڪل ڏي ۽ اُنهن
لاءِ الله کان بخشش گُهر، ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٦٢). اوهين
پيغمبر کي سڏڻ اهڙيءَ طرح نہ ڀانيو جهڙيءَ طرح اوهان جو پاڻ ۾ هڪ
ٻئي کي سڏڻ آهي. بيشڪ الله اُنهن کي ڄاڻندو آهي، جيڪي اوهان مان
ٻئي جي اوٽ ڪري کسڪي ويندا آهن، پوءِ جيڪي سندس حڪم جي
ابتڙ هلندا آهن، تن کي پاڻ تي آفت پهچڻ کان يا پاڻ تي ڪنهن ڏکوئيندڙ
عذاب پهچڻ کان ڊڄڻ گهرجي (٦٣). خبردار! جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾
آهي، سو بيشڪ الله جو آهي، جنهن (حال) تي اوهين آهيو تنهن کي
بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ جنهن ڏينهن ڏانهنس موٽايا ويندا (تنهن ڏينهن)
جيڪي (عمل) ڪيائون تنهن جي کين سڌ ڏيندو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ
کي ڄاڻندڙ آهي. (٦٤).

سورة فرقان مڪي آهي ۽ هن ۾ ستهتر
آيتون ۽ ڇهہ رڪوع آهن

الله ٻاجهاري جي نالي سان (شروع)

اُهو (الله) وڏو برڪت وارو آهي، جنهن پنهنجي ٻانهي تي (حق باطل جو)
فرق ڪندڙ (قرآن هن لاءِ) نازل ڪيو تہ جهان وارن لاءِ ڊيڄاريندڙ
هجي (١). (اُهو آهي) جنهن کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي آهي ۽ (پاڻ
لاءِ) نڪو اولاد ورتائين ۽ نڪي بادشاهيءَ ۾ ساڻس ڪو شريڪ آهي ۽
سڀڪنهن شيءِ کي بڻايائين، پوءِ اُن جو اندازو پوريءَ طرح ٺهرايائين (٢).

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اٰلِهَةً لَّا يَخْلُقُوْنَ شَيْـًٔا وَّهُمْ يُخْلَقُوْنَ
وَلَا يَمْلِكُوْنَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا وَّلَا يَمْلِكُوْنَ مَوْتًا
وَّلَا حَيٰوةً وَّلَا نُشُوْرًا ﴿٣﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّآ
اِفْكُ ۨ افْتَرٰىهُ وَاَعَانَهٗ عَلَيْهِ قَوْمٌ اٰخَرُوْنَ ۚۛ فَقَدْ جَآءُوْ
ظُلْمًا وَّزُوْرًا ﴿٤﴾ ۚۛ وَقَالُوْٓا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿٥﴾ قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِيْ يَعْلَمُ السِّرَّ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوْا
مَالِ هٰذَا الرَّسُوْلِ يَاْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِيْ فِي الْاَسْوَاقِ ؕ
لَوْلَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُوْنَ مَعَهٗ نَذِيْرًا ﴿٧﴾ ۙ اَوْ يُلْقٰٓى
اِلَيْهِ كَنْزٌ اَوْ تَكُوْنُ لَهٗ جَنَّةٌ يَّاْكُلُ مِنْهَا ؕ وَقَالَ الظّٰلِمُوْنَ
اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿٨﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ
الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ﴿٩﴾ ع تَبٰرَكَ الَّذِيْٓ
اِنْ شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذٰلِكَ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ وَيَجْعَلْ لَّكَ قُصُوْرًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوْا
بِالسَّاعَةِ وَاَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيْرًا ﴿١١﴾ ج

۽ (ڪافرن) الله ڪان سواءِ اُهي معبود ورتا آهن، جو ڪجھ بڻائي نہ سگھندا آهن ۽ اُهي پاڻ پيدا ڪيل آهن ۽ پاڻ لاءِ نڪي ڏک ۽ نڪي سک جو اختيار اٿن ۽ نڪي موت ۽ نڪي حياتيءَ ۽ نڪي وري جيئري ٿيڻ جو اختيار اٿن (٣). ۽ ڪافر چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو ڪوڙو قصو آهي، (جو) اُهو پاڻ ٺاهيو اٿس ۽ اُن (جي ٺاهڻ) تي ٻي قوم بہ ڪيس مدد ڏني آهي، (اهڙي چوڻ سان) بيشڪ اُنهن ظلم ۽ ڪوڙ (ڪم ۾) آندو آهي (٤). ۽ چيائون تہ (هي قرآن) اڳين جا قصا آهن، جو اُهي لکايا اٿس، پوءِ اهي مٿس صبح ۽ سانجهيءَ پڙهبا آهن (٥). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اُهو (قرآن) اُنهيءَ (الله) نازل ڪيو آهي، جيڪو آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ ڄاڻندو آهي. بيشڪ اُهو بخشڻهار مهربان آهي (٦). ۽ (ڪافر) چون ٿا تہ هن پيغمبر کي ڇا (ٿيو) آهي، جو ڪاڌو کائيندو آهي ۽ بازارين ۾ گھمندو آهي، ڏانهس ملائڪ ڇو نہ نازل ڪيو ويو آهي تہ اهو ساڻس (گڏ) ڊيڄاريندڙ هجي (٧). يا ڏانهس (آسمان ڪان) خزانو ڇو نہ اُڇليو ويو يا ان کي ڪو باغ ڇو نہ آهي، جو منجهانئس کائي ۽ ظالم چوندا آهن تہ اوهين رڳو جادو ڪيل ماڻهو جي تابعداري ڪندا آهيو (٨). (اي پيغمبر) ڏس تہ تو لاءِ ڪهڙيءَ طرح جون ڳالهيون ڪندا آهن، پوءِ (اُهي) گمراه ٿيا ۽ (هاڻي) ڪا واٽ لهي نہ ٿا سگھن (٩). اُهو (الله) وڏو برڪت وارو آهي، جيڪڏهن گهري تہ (دنيا ۾) تو لاءِ هن (چيل) ڪان ڀلا باغ جن جي هيٺان واهيون پيون وهن، سي توکي ڏئي ۽ توکي وڏيون ماڙيون (بہ) ڏئي (١٠). بلڪ قيامت کي ڪوڙ ڀانيو اٿن ۽ جنهن قيامت کي ڪوڙو ڀانيو تنهن لاءِ دوزخ تيار ڪيو اٿئون (١١).

إِذَا رَأَتْهُم مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾
وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ
ثُبُورًا ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ
الْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَّهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
خَالِدِينَ ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنتُمْ أَضْلَلْتُمْ
عِبَادِي هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ
مَا كَانَ يَنبَغِي لَنَا أَن نَّتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَ
لَٰكِن مَّتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا
بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُم بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا
وَلَا نَصْرًا ۚ وَمَن يَظْلِم مِّنكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾
وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ ۗ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ۗ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾ ع

جڏهن (دوزخ) اُنهن کي ڏوراهين هنڌ کان ڏسندو (تڏهن) اُن جون ڪاوڙ جون هڪلون ۽ گجڪار ٻڌندا (١٢). ۽ جڏهن اُتان هٿ پير جڪڙيل، سوڙهي هنڌ سٽيا ويندا (تڏهن) اُتي (پاڻ لاءِ) هلاڪت کي سڏيندا (١٣). (چيو ويندن ته) اَڄ اوهين هڪ هلاڪت کي نه پڪاريو پر گهڻن هلاڪتن کي پڪاريو (١٤). (اي پيغمبر!) کين چئو ته اِهو ڀلو آهي يا اُهو هميشه وارو بهشت جنهن جو پرهيزگارن کي انجام ڏنو ويو آهي؟ جو اُنهن لاءِ بدلو ۽ موٽڻ جو هنڌ هوندو (١٥). جيڪي گهرندا سو انهن لاءِ منجهس سدائين (موجود) هوندو، تنهنجي پالڻهار کان (اِهو) وعدو گهريل آهي (١٦). ۽ اُن ڏينهن کين ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهن، تن کي الله گڏ ڪندو، پوءِ چوندو ته اوهان هنن منهنجن ٻانهن کي گمراه ڪيو هو يا اُهي پاڻ واٽ کان گمراهه ٿيا هوا؟ (١٧). چوندا ته تنهنجي پاڪائي بيان ٿا ڪريون، توکان سواءِ اسان کي ڪو دوست وٺڻ نه جڳائيندو هو، پر اُنهن کي ۽ سندن پيُن ڏاڏن کي آسودو ڪيئه تان جو نصيحت وساريائون ۽ هلاڪ ٿيل قوم ٿيا (١٨). پوءِ (چوندا سون ته اي ڪافرؤ!) بيشڪ جيڪي (ڳالهيون هنن معبودن بابت) چيوَ ٿي، تن ۾ اُنهن اوهان کي ڪوڙو ڪيو پوءِ (اوهين) نڪي عذاب ٽاري سگهو ٿا ۽ نڪي مدد وٺي سگهو ٿا. ۽ اوهان مان جنهن ظلم ڪيو هوندو، تنهن کي وڏو عذاب چکائينداسون (١٩). ۽ توکان اڳ پيغمبرن مان جيترا به موڪليا سون سي (به توئي وانگي) کاڌو کائيندا هوا ۽ بازارين ۾ گهمندا هوا ۽ اوهان کي (پاڻ ۾) هڪ ٻئي لاءِ پرک ڪيو اٿؤن (ته ڏسون ته) صبر ڪريو ٿا (يا نه)؟ ۽ تنهنجو پالڻهار ڏسندڙ آهي (٢٠).

وَ قَالَ الَّذِیۡنَ لَا یَرۡجُوۡنَ لِقَآءَنَا لَوۡلَاۤ اُنۡزِلَ عَلَیۡنَا
الۡمَلٰٓئِکَۃُ اَوۡ نَرٰی رَبَّنَا ؕ لَقَدِ اسۡتَکۡبَرُوۡا فِیۡۤ اَنۡفُسِہِمۡ وَ عَتَوۡ عُتُوًّا
کَبِیۡرًا ﴿٢١﴾ یَوۡمَ یَرَوۡنَ الۡمَلٰٓئِکَۃَ لَا بُشۡرٰی یَوۡمَئِذٍ لِّلۡمُجۡرِمِیۡنَ وَ
یَقُوۡلُوۡنَ حِجۡرًا مَّحۡجُوۡرًا ﴿٢٢﴾ وَ قَدِمۡنَاۤ اِلٰی مَا عَمِلُوۡا مِنۡ عَمَلٍ
فَجَعَلۡنٰہُ ہَبَآءً مَّنۡثُوۡرًا ﴿٢٣﴾ اَصۡحٰبُ الۡجَنَّۃِ یَوۡمَئِذٍ خَیۡرٌ مُّسۡتَقَرًّا
وَّ اَحۡسَنُ مَقِیۡلًا ﴿٢٤﴾ وَ یَوۡمَ تَشَقَّقُ السَّمَآءُ بِالۡغَمَامِ وَ نُزِّلَ الۡمَلٰٓئِکَۃُ
تَنۡزِیۡلًا ﴿٢٥﴾ اَلۡمُلۡکُ یَوۡمَئِذِ ۣالۡحَقُّ لِلرَّحۡمٰنِ ؕ وَ کَانَ یَوۡمًا عَلَی
الۡکٰفِرِیۡنَ عَسِیۡرًا ﴿٢٦﴾ وَ یَوۡمَ یَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰی یَدَیۡہِ یَقُوۡلُ
یٰلَیۡتَنِی اتَّخَذۡتُ مَعَ الرَّسُوۡلِ سَبِیۡلًا ﴿٢٧﴾ یٰوَیۡلَتٰی لَیۡتَنِیۡ لَمۡ
اَتَّخِذۡ فُلَانًا خَلِیۡلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدۡ اَضَلَّنِیۡ عَنِ الذِّکۡرِ بَعۡدَ اِذۡ جَآءَنِیۡ ؕ
وَ کَانَ الشَّیۡطٰنُ لِلۡاِنۡسَانِ خَذُوۡلًا ﴿٢٩﴾ وَ قَالَ الرَّسُوۡلُ یٰرَبِّ
اِنَّ قَوۡمِی اتَّخَذُوۡا ہٰذَا الۡقُرۡاٰنَ مَہۡجُوۡرًا ﴿٣٠﴾ وَ کَذٰلِکَ جَعَلۡنَا لِکُلِّ
نَبِیٍّ عَدُوًّا مِّنَ الۡمُجۡرِمِیۡنَ ؕ وَ کَفٰی بِرَبِّکَ ہَادِیًا وَّ نَصِیۡرًا ﴿٣١﴾
وَ قَالَ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا لَوۡ لَا نُزِّلَ عَلَیۡہِ الۡقُرۡاٰنُ جُمۡلَۃً
وَّاحِدَۃً ۚۛ کَذٰلِکَ ۚۛ لِنُثَبِّتَ بِہٖ فُؤَادَکَ وَ رَتَّلۡنٰہُ تَرۡتِیۡلًا ﴿٣٢﴾

۽ جيڪي اسان جي ملڻ جي اميد نہ رکندا آهن سي چوندا آهن تہ اسان تي
چو نہ ملائڪ نازل ڪيا ويا يا پنهنجي پالڻهار کي (چو نہ ٿا) ڏسون؟
بيشڪ اُنهن پنهنجن دلين (نفسن) ۾ وڏائي ڪئي ۽ تمام وڏو هٺ
ڪيائون (٢١). جنهن ڏينهن ملائڪن کي ڏسندا تنهن ڏينهن ڏوهارين لاءِ
ڪا خوشخبري نہ آهي ۽ چوندا تہ (الله ڪري اوهين شال) گهڻو پري
هجو! (٢٢). ۽ جيڪو بہ عمل ڪيائون تنهن ڏانهن اسين رخ ڪنداسون،
پوءِ اُن کي اڏاميل ڌوڙ ڪري ڇڏينداسون (٢٣). اُنهيءَ ڏينهن بهشتن جي
رهڻ جي جاءِ تمام ڀلي ۽ آرام ڪرڻ جي جاءِ بہ تمام سهڻي
هوندي (٢۴). ۽ جنهن ڏينهن آسمان ڪڪرن سان ڦاٽندو ۽ ملائڪ لڳو
لڳ لاهبا (٢٥). اُن ڏينهن سچي حڪومت ٻاجهاري (الله) جي آهي، ۽ اهو
ڏينهن ڪافرن تي سخت ٿيندو (٢٦). ۽ جنهن ڏينهن ظالم پنهنجا ٻئي
هٿ چَٻيندو چوندو تہ، هاءِ اَرمان! (جيڪر) پيمغبر سان گڏ واٽ وٺان ها!
(تہ چڱو هو) (٢٧). هئہ هئہ ارمان !جيڪر فلاڻي کي دوست نہ وٺان
ها (٢٨). بيشڪ جڏهن مون وٽ نصيحت آئي تنهن کان پوءِ هن مون کي
ان کان گمراه ڪيو ۽ شيطان ماڻهوءَ کي (وقت تي) دغا ڏيندڙ
آهي (٢٩). ۽ پيغمبر چوندو تہ اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منهنجيءَ قوم
هن قرآن کي ڇڏي ڏنو هو (٣٠). ۽ اهڙيءَ طرح سڀ ڪنهن پيغمبر لاءِ
ڏوهارين مان ويري بڻاياسون، ۽ تنهنجو پالڻهار هدايت ڪرڻ وارو ۽ مدد ڏيڻ
وارو ڪافي آهي (٣١). ۽ ڪافر چون ٿا تہ، پيغمبر تي سارو قرآن هڪ ئي
ڀيري چو نہ نازل ڪيو ويو؟ اهڙيءَ طرح (ٿورو ٿورو ڪري لاٿو سون) تہ
ان سان تنهنجيءَ دل کي مضبوط ڪريون ۽ اُهو آهستي آهستي پڙهي
ٻڌايوسون (٣٢).

وَلَا يَاْتُوْنَكَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِيْرًا ﴿٣٣﴾ اَلَّذِيْنَ
يُحْشَرُوْنَ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَ ۙ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضَلُّ
سَبِيْلًا ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنَا مَعَهٗٓ اَخَاهُ هٰرُوْنَ
وَزِيْرًا ﴿٣٥﴾ فَقُلْنَا اذْهَبَآ اِلَى الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ فَدَمَّرْنٰهُمْ
تَدْمِيْرًا ﴿٣٦﴾ وَقَوْمَ نُوْحٍ لَّمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنٰهُمْ وَجَعَلْنٰهُمْ لِلنَّاسِ
اٰيَةً ؕ وَاَعْتَدْنَا لِلظّٰلِمِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿٣٧﴾ وَّعَادًا وَّثَمُوْدَاۡ وَ
اَصْحٰبَ الرَّسِّ وَقُرُوْنًا بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيْرًا ﴿٣٨﴾ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ
الْاَمْثَالَ ۫ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيْرًا ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ اَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِيْٓ
اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ ؕ اَفَلَمْ يَكُوْنُوْا يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ كَانُوْا لَا
يَرْجُوْنَ نُشُوْرًا ﴿٤٠﴾ وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا هُزُوًا ؕ اَهٰذَا
الَّذِيْ بَعَثَ اللّٰهُ رَسُوْلًا ﴿٤١﴾ اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْ
لَآ اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا ؕ وَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ حِيْنَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ
مَنْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٤٢﴾ اَرَءَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ ؕ اَفَاَنْتَ
تَكُوْنُ عَلَيْهِ وَكِيْلًا ﴿٤٣﴾ اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُوْنَ
اَوْ يَعْقِلُوْنَ ؕ اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٤٤﴾ ع

۽ (ڪافر) تو وٽ اهڙي ڪا حجت نہ ٿا آڻين جنهن جو اسين سچو (جواب) ۽ وڌيڪ سهڻو تفصيل تو وٽ نہ ٿا آڻيون (٣٣). جيڪي پنهنجن منهن ڀر دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا اُهي جاءِ جي اعتبار کان تمام بڇڙا ۽ واٽ کي بلڪل وڃائيندڙ آهن! (٣٤). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون ۽ ساڻس سندس ڀاءُ هارون وزير ڪيوسون (٣٥). پوءِ چيو سون تہ (ٻئي) اُنهيءَ قوم ڏانهن وڃو جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو، پوءِ (آخر) کين پاڙئون پٽيوسون (٣٦). ۽ نوح جي قوم! جڏهن پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو (تڏهن) کين ٻوڙيوسون ۽ کين ماڻهن لاءِ (عبرت وٺڻ جي) نشاني بڻايو سون. ۽ ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيوسون (٣٧). ۽ عادين ۽ ثمودين ۽ رس وارن ۽ اُنهن جي وچ ۾ گهڻن جُڳن کي (ناس ڪيوسون) (٣٨). ۽ هرهڪ کي بيان ڪري ٻڌايوسون ۽ سڀني کي ناس ڪيوسون (جيئن) ناس ڪرڻ (گهرجي) (٣٩). ۽ بيشڪ (ڪافر) اُن ڳوٺ وٽان ٿي آيا آهن، جنهن تي (پٿرن جو) بڇڙو مينهن وسايو ويو هو، ان کي نہ ٿي ڏٺائون ڇا؟ بلڪ اُهي وري جيئري ٿيڻ جي اُميد نہ رکندا هئا (٤٠). ۽ جڏهن توکي ڏسن ٿا، (تڏهن) توکي رڳو ٺٺولي ڪري وٺن ٿا (چون ٿا تہ) هيءُ اُهو (شخص) آهي ڇا جنهن کي الله پيغمبر ڪري موڪليو آهي؟ (٤١). بيشڪ اسان کي پنهنجن ٻتن (جي پوڄا) کان تڏهن ئي ڀُلائي ڇڏي ها، جيڪڏهن اسين مٿن پڪا نہ رهون ها ۽ جڏهن عذاب ڏسندا (تڏهن) ڄاڻندا تہ واٽ کي بلڪل وڃائيندڙ ڪير آهي؟ (٤٢). (اي پيغمبر! تو) اُن کي ڏٺو جنهن پنهنجيءَ سَڌ کي پنهنجو معبود ڪري ورتو؟ پوءِ تون مٿس ڪو نگهبان ٿيندين ڇا؟ (٤٣). ڀانيو اٿئي ڇا تہ منجهائن گهڻا ٻڌن ٿا يا سمجهن ٿا؟ اُهي رڳو ڍورن وانگر آهن، بلڪ اُهي واٽ کي (جانورن کان بہ) وڌيڪ وڃائيندڙ آهن (٤٤).

اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ شَآءَ لَجَعَلَهٗ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ
جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيْلًا ﴿۴۵﴾ ثُمَّ قَبَضْنٰهُ اِلَيْنَا قَبْضًا يَّسِيْرًا ﴿۴۶﴾
وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا وَّالنَّوْمَ سُبَاتًا وَّجَعَلَ
النَّهَارَ نُشُوْرًا ﴿۴۷﴾ وَهُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ الرِّيٰحَ بُشْرًا ۢ بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهٖ ۚ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً طَهُوْرًا ﴿۴۸﴾ لِّنُحْیِۦَ بِهٖ بَلْدَةً
مَّيْتًا وَّنُسْقِيَهٗ مِمَّا خَلَقْنَآ اَنْعَامًا وَّاَنَاسِيَّ كَثِيْرًا ﴿۴۹﴾ وَلَقَدْ
صَرَّفْنٰهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوْا ۖ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُوْرًا ﴿۵۰﴾ وَلَوْ
شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِيْ كُلِّ قَرْيَةٍ نَّذِيْرًا ﴿۵۱﴾ فَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَ
جَاهِدْهُمْ بِهٖ جِهَادًا كَبِيْرًا ﴿۵۲﴾ وَهُوَ الَّذِيْ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا
عَذْبٌ فُرَاتٌ وَّهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ ۚ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَّحِجْرًا
مَّحْجُوْرًا ﴿۵۳﴾ وَهُوَ الَّذِيْ خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا فَجَعَلَهٗ نَسَبًا وَّ
صِهْرًا ۭ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيْرًا ﴿۵۴﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۭ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلٰى رَبِّهٖ
ظَهِيْرًا ﴿۵۵﴾ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿۵۶﴾ قُلْ مَآ اَسْـَٔلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مَنْ شَآءَ اَنْ يَّتَّخِذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيْلًا ﴿۵۷﴾

(اي پيغمبر!) پنهنجي پالڻهار ڏانهن نہ ڏٺو اٿئي ڇا تہ پاڇي کي ڪيئن
ڊگهو ڪيائين؟ ۽ جيڪڏهن گهري ها تہ ان کي (هڪ هنڌ) بيهاري ڇڏي
ها! وري سج کي مٿس (پنهنجيءَ قدرت جو) دليل ڪيوسون (۴۵). وري
اُن (پاڇي) کي پاڻ ڏانهن هوريان هوريان سوڙهو ڪيوسون (جيئن) سوڙهو
ڪرڻ (گهرجي) (۴٦). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ رات کي پردو ۽
ننڊ کي آرام ڪيو ۽ ڏينهن کي ترڻ پکڙڻ جو وقت ڪيائين (۴۷). ۽
(الله) اُهو آهي جنهن پنهنجيءَ ٻاجھ (يعني مينهن) کان اڳي هوائن کي
خوشخبري ڏيندڙ ڪري موڪليو ۽ آسمان مان پاڪ پاڻي (هن لاءِ)
وسايوسون (۴۸). تہ اُن سان ويران شهر کي آباد ڪريون ۽ تہ پنهنجن پيدا
ڪيل ڍورن ۽ گھڻن ماڻهن کي اُهو پياريون (۴۹). ۽ بيشڪ اُن (مينهن)
کي سندن وچ ۾ هن ڪري ڦيرائيندا آهيون تہ نصيحت وٺن، پوءِ گھڻا
ماڻهو بيشُڪريءَ کان سواءِ نہ ٿا رهن (۵٠). ۽ جيڪڏهن گهرون ها تہ
هرهڪ ڳوٺ ۾ هڪ ڊيڄاريندڙ موڪليون ها (۵۱). پوءِ تون ڪافرن جو
چيو نہ مڃ ۽ اُن (قرآن جي حڪم) سان (مقابلي طرح) ساڻن وڏو جهاد
ڪر (۵۲). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن ٻن دريائن کي پاڻ ۾ ملايو جو هيءُ
(هڪڙو) مٺو اُڃ لاهيندڙ ۽ هيءُ (ٻيو) لوڻيانو ڪارو آهي، ۽ سندن وچ ۾
اوٽ ۽ مضبوط پردو بڻايائين (۵۳). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن پاڻيءَ مان ماڻهو
کي بڻايو، پوءِ کيس پيڙهيءَ ۽ سيٽپيءَ (ساهراڻ) جي مائٽيءَ وارو ڪيائين
۽ تنهنجو پالڻهار وس وارو آهي (۵۴). ۽ الله کان سواءِ اهڙن جي پوڄا
ڪندا آهن، جي کين نہ ڪي سک ڏين ۽ نہ ڪو کين ڏک پهچائين ۽
ڪافر پنهنجي پالڻهار کي پٺي ڏيڻ وارو آهي (۵۵). ۽ (اي پيغمبر!) اسان
توکي رڳو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو آهي (۵٦). (کين)
چؤ تہ، آءٌ اوهان کان اُن (قرآن جي پهچائڻ) تي ڪو اُجورو نہ ٿو گهران، پر
جيڪو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺڻ گهري (سو ڀلي تہ وٺي) (۵۷).

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ ۚ وَكَفَىٰ بِهِ
بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ الرَّحْمَٰنُ فَاسْأَلْ
بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَٰنِ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَٰنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۩ ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ الَّذِي
جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُّنِيرًا ﴿٦١﴾
وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنْ أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ
أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمَٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ
هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ
لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا
عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ
مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ
يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ
مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾

۽ (اي پيغمبر! تون اُنهيءَ الله) جيئري تي ڀروسو ڪر، جيڪو (ڪڏهن) نہ مرندو ۽ سندس ساراهہ سان گڏ پاڪائي بيان ڪر ۽ اُهو پنهنجن ٻانهن جي گناهن جي خبر رکندڙ ڪافي آهي (٥٨). جنهن آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي (سو) ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو، (اُهو) ٻاجهارو آهي، پوءِ سندس (صفتون) ڪنهن خبر رکندڙ کان پڇ (٥٩). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ رحمان کي سجدو ڪريو (تڏهن) چوندا آهن تہ رحمان ڇا آهي؟ جنهن لاءِ اسان کي حڪم ٿو ڪرين، تنهن کي ڇو سجـدو ڪـريون؟ ۽ (انهيءَ ڳـالهہ هـئـون) سندن نفرت وڌائي (٦٠). اُهو (الله) وڏيءَ برڪت وارو آهي، جنهن آسمان ۾ برج بڻايا ۽ منجهس ڏيو (يعني سج) ۽ چمڪندڙ چنڊ بڻايو (٦١). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن رات ۽ ڏينهن کي هڪ ٻئي جي پٺيان ايندڙ اُنهيءَ (ماڻهوءَ) لاءِ بڻايو، جيڪو نصيحت وٺڻ گهري يا شڪرانو ڪرڻ گهري (٦٢). ۽ ٻاجهاري (الله) جا ٻانها اُهي آهن جيڪي زمين تي نِوڙت سان گهمندا آهن ۽ جڏهن بي عقل ساڻن ڳالهائيندا آهن (تڏهن) چوندا آهن تہ سلامت هجو (شال) (٦٣). ۽ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار کي سجدو ڪندڙ ۽ قيام ڪندڙ ٿي راتيون گذاريندا آهن (٦٤). ۽ اُهي جيڪي چوندا آهن تہ، اي اسان جا پالڻهار! اسان کان دوزخ جو عذاب ٽار! بيشڪ دوزخ جو عذاب (وڏي) چٽي آهي (٦٥). بيشڪ اهو آرام ڪرڻ جو هنڌ ۽ رهڻ جو هنڌ بڇڙو آهي (٦٦). ۽ اُهي جو جڏهن خرچ ڪندا آهن (تڏهن) نہ ڪي اجايو خرچيندا آهن ۽ نہ ڪي تنگي ڪندا آهن ۽ اِنهن (ٻنهي) جي وچ ۾ پورا هلندا آهن (٦٧). ۽ اُهي جيڪي الله ساڻ ڪنهن ٻئي معبود کي نہ پوڄيندا آهن ۽ نڪي اهڙي ماڻهوءَ کي ماريندا آهن، جنهن جو حق کان سواءِ مارڻ الله حرام ڪيو آهي ۽ نڪي زنا ڪندا آهن ۽ جيڪو اِهي ڪم ڪندو، سو سخت عذاب لهندو (٦٨).

يُّضٰعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَيَخْلُدْ فِيْهٖ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ اِلَّا مَنْ
تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِهِمْ
حَسَنٰتٍ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٧٠﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَاِنَّهٗ يَتُوْبُ اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾ وَالَّذِيْنَ لَا يَشْهَدُوْنَ الزُّوْرَ ۙ وَ
اِذَا مَرُّوْا بِاللَّغْوِ مَرُّوْا كِرَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِيْنَ اِذَا ذُكِّرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ لَمْ
يَخِرُّوْا عَلَيْهَا صُمًّا وَّعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا
مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَّاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ اِمَامًا ﴿٧٤﴾
اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوْا وَيُلَقَّوْنَ فِيْهَا تَحِيَّةً وَّسَلٰمًا ﴿٧٥﴾ ۙ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ﴿٧٦﴾ قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ
رَبِّيْ لَوْلَا دُعَآؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُوْنُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾ ع

سُوْرَةُ الشُّعَرَاءِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

طٰسٓمّٓ ﴿١﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿٢﴾ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ
نَّفْسَكَ اَلَّا يَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٣﴾ اِنْ نَّشَاْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ
مِّنَ السَّمَآءِ اٰيَةً فَظَلَّتْ اَعْنَاقُهُمْ لَهَا خٰضِعِيْنَ ﴿٤﴾

قيامت جــي ڏينهن ان کــي ٻيڻــو عــذاب ڪــبو ۽ منجهس سدائين خوار رهندو (٦٩). پر جن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي، اُهي آهن جــن جون مدايون الله ڦيرائي نيڪيون ڪندو ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٠). ۽ جيڪو توبه ڪري ۽ چڱا ڪم ڪري سو بيشڪ الله ڏانهن نيڻ وري موٽي ٿو (٧١). ۽ اُهي جيڪي ڪوڙي شاهدي نہ ڏيندا آهن ۽ جڏهن بيهودي ڪم تي لنگهندا آهن، (تڏهن چڱيءَ ريت) معززن وانگر لنگهندا آهن (٧٢). ۽ اُهي جو جڏهن کين سندن پالڻهار جي آيتن سان نصيحت ڏبي آهي (تڏهن) اُن (جي ٻڌڻ) سان ٻوڙا ۽ انڌا ٿي نہ ڪرندا آهن (٧٣). ۽ اُهي جيڪي چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان جي زالن ۽ اسان جي اولاد مان اسان کي اکين جو ٺار بخش ۽ اسان کي پرهيزگارن جو امام ڪر (٧٤). اِهي (اُهي) آهن، جن کي سندن صبر سببان وڏيون ماڙيون عيوض ۾ ڏبيون ۽ ان ۾ چڱي دعا ۽ سلام پهچائبن (٧٥). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن، اُهو آرام ڪرڻ جو ۽ رهڻ جو سهڻو هنڌ آهي (٧٦). (اي پيغمبر کين) چئو تہ جيڪڏهن (الله کي) اوهان جو سڏڻ نہ هجي تہ منهنجي پالڻهار کي اوهان جي ڪا پرواه نہ آهي. بيشڪ اوهان (پيغمبر کي) ڪوڙو ڀانيو، تنهن ڪري سگهو (اوهان لاءِ) عذاب لازم ٿيندو (٧٧).

سورة شعراء مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻہ سؤ ستاويہ آيتون ۽ يارهن رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طسم (١). هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (٢). متان تون پاڻ کي هن سببان گهٽي مارينڌڙ ٿئين تہ (ڪافر) مسلمان نہ ٿا ٿين (٣). جيڪڏهن اسين گهرون تہ آسمان کان مٿن ڪا (اهڙي) نشاني نازل ڪريون جنهن جي آڏو سندن گردن جهڪا ٿين (٤).

وَمَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ اِلَّا كَانُوْا عَنْهُ
مُعْرِضِيْنَ ﴿٥﴾ فَقَدْ كَذَّبُوْا فَسَيَاْتِيْهِمْ اَنْۢبٰٓؤُا مَا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٦﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ كَمْ اَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ
زَوْجٍ كَرِيْمٍ ﴿٧﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٨﴾
وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿٩﴾ ع وَاِذْ نَادٰى رَبُّكَ مُوْسٰٓى اَنِ
ائْتِ الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٠﴾ ۙ قَوْمَ فِرْعَوْنَ ؕ اَلَا يَتَّقُوْنَ ﴿١١﴾ قَالَ رَبِّ
اِنِّيْٓ اَخَافُ اَنْ يُّكَذِّبُوْنِ ﴿١٢﴾ ؕ وَيَضِيْقُ صَدْرِيْ وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِيْ
فَاَرْسِلْ اِلٰى هٰرُوْنَ ﴿١٣﴾ وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْۢبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَّقْتُلُوْنِ ﴿١٤﴾ ۚ ۖ
قَالَ كَلَّا ۚ فَاذْهَبَا بِاٰيٰتِنَآ اِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَمِعُوْنَ ﴿١٥﴾ فَاْتِيَا فِرْعَوْنَ
فَقُوْلَآ اِنَّا رَسُوْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٦﴾ ۙ اَنْ اَرْسِلْ مَعَنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ﴿١٧﴾ ؕ
قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ فِيْنَا وَلِيْدًا وَّلَبِثْتَ فِيْنَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِيْنَ ﴿١٨﴾ ۙ
وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِيْ فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٩﴾ قَالَ فَعَلْتُهَآ
اِذًا وَّاَنَا مِنَ الضَّآلِّيْنَ ﴿٢٠﴾ ؕ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِيْ
رَبِّيْ حُكْمًا وَّجَعَلَنِيْ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ
اَنْ عَبَّدْتَّ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ﴿٢٢﴾ ؕ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢٣﴾

۽ ٻاجهاري (الله) کان ڪا ئي نئين نصيحت وٽن نہ ايندي آهي جو ڪانئس منهن موڙيندڙ (نہ) آهن (٥). پوءِ بيشڪ ڪوڙ ڀانئي چڪا، تنهن ڪري سگهوئي وٽن اُهي خبرون ايندون جن سان (اُهي) ٺٺوليون ڪندا هئا (٦). زمين ڏانهن نہ ڏٺو اٿن ڇا تہ منجهس هر ڪنهن چڱيءَ جنس جا ڪيترائي سلا ڄماياسون؟ (٧). بيشڪ اِن ۾ نشاني آهي ۽ منجهائن گهڻا مڃڻ ورا نہ آهن (٨). ۽ بيشڪ تنهجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (٩). ۽ جڏهن تنهنجي پالڻهار موسىٰ کي سڏيو تہ ظالمن جي قوم ڏانهن وڃ (١٠). جا فرعون جي قوم آهي (ڪانئن پڇ تہ) پرهيزگاري نہ ڪندا ڇا؟ (١١). موسىٰ چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ آءٌ ڊڄان ٿو تہ متان مون کي ڪوڙو ڀانئين (١٢). ۽ منهنجو سينو تنگ ٿئي ۽ منهنجي زبان پوري نہ اُٿندي آهي، تنهن ڪري هارون ڏانهن (پيغمبريءَ جو حڪم) موڪل (١٣). ۽ اُنهن جو مون تي ڏوهه آهي، تنهن ڪري ڊڄان ٿو تہ متان مون کي ماري ڇڏين (١۴). (الله) فرمايو اِئين (ٿيڻو) نہ آهي. پوءِ منهنجين نشانين سان ٻئي (ڄڻا) وڃو، بيشڪ اسين اوهان سان گڏ ٻڌندڙ آهيون (١٥). تنهن ڪري فرعون وٽ وڃو ۽ چئوس تہ، بيشڪ اسين جهان جي پالڻهار جا (هن پيغام سان) موڪليل آهيون (١٦). تہ بني اسرائيل کي اسان ساڻ موڪل (١٧). (فرعون) چيو تہ، توکي پنهنجن (ٻاتين) ۾ ننڍڙو ڪري نہ پاليو هيوسون ڇا؟ ۽ پنهنجيءَ عمر جا ڪيترائي ورهيہ اسان ۾ گذاريئي (١٨). ۽ تو پنهنجو اُهو ڪم ڪيو جو تون ڪري چڪين ۽ تون بيشڪرن مان آهين (١٩). (موسي) چيو تہ، جنهن مهل اُهو ڪم ڪيو هوم (تنهن مهل) آءٌ بي سمجهن مان هوس (٢٠). پوءِ جنهن مهل اوهان جي (ايذاءَ) کان ڊنس (تنهن مهل) اوهان کان ڀڳس، پوءِ منهنجي پالڻهار مون کي سياڻپ بخشي ۽ مون کي پيغمبرن مان ڪيائين (٢١). ۽ اِهو اُهو احسان آهي ڇا جنهنجو مون تي ٿورو رکين ٿو؟ تہ بني اسرائيل کي ٻانهو ڪري ورتو اٿئي (٢٢). فرعون چيو تہ، جهانن جو رب ڇا (کي چئبو) آهي؟ (٢٣).

قَالَ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا ؕ اِنْ كُنْتُمْ مُّوْقِنِیْنَ ﴿۲۴﴾
قَالَ لِمَنْ حَوْلَهٗۤ اَلَا تَسْتَمِعُوْنَ ﴿۲۵﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَآىِٕكُمُ
الْاَوَّلِیْنَ ﴿۲۶﴾ قَالَ اِنَّ رَسُوْلَكُمُ الَّذِیْۤ اُرْسِلَ اِلَیْكُمْ لَمَجْنُوْنٌ ﴿۲۷﴾
قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَیْنَهُمَا ؕ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۲۸﴾
قَالَ لَىِٕنِ اتَّخَذْتَ اِلٰهًا غَیْرِیْ لَاَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُوْنِیْنَ ﴿۲۹﴾
قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَیْءٍ مُّبِیْنٍ ﴿۳۰﴾ قَالَ فَاْتِ بِهٖۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ
الصّٰدِقِیْنَ ﴿۳۱﴾ فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِیَ ثُعْبَانٌ مُّبِیْنٌ ﴿۳۲﴾ۚۖ وَّنَزَعَ یَدَهٗ
فَاِذَا هِیَ بَیْضَآءُ لِلنّٰظِرِیْنَ ﴿۳۳﴾ؑ قَالَ لِلْمَلَاِ حَوْلَهٗۤ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ
عَلِیْمٌ ﴿۳۴﴾ۙ یُّرِیْدُ اَنْ یُّخْرِجَكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهٖ ۖۗ فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ﴿۳۵﴾
قَالُوْۤا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَابْعَثْ فِی الْمَدَآىِٕنِ حٰشِرِیْنَ ﴿۳۶﴾ۙ یَاْتُوْكَ بِكُلِّ
سَحَّارٍ عَلِیْمٍ ﴿۳۷﴾ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِیْقَاتِ یَوْمٍ مَّعْلُوْمٍ ﴿۳۸﴾ۙ وَّقِیْلَ
لِلنَّاسِ هَلْ اَنْتُمْ مُّجْتَمِعُوْنَ ﴿۳۹﴾ۙ لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ
كَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِیْنَ ﴿۴۰﴾ فَلَمَّا جَآءَ السَّحَرَةُ قَالُوْا لِفِرْعَوْنَ اَىِٕنَّ
لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِیْنَ ﴿۴۱﴾ قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ اِذًا لَّمِنَ
الْمُقَرَّبِیْنَ ﴿۴۲﴾ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰۤى اَلْقُوْا مَاۤ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ﴿۴۳﴾

(موسيٰ) چيو تہ آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي، تنهن جو پالڻهار آهي، جيڪڏهن اوهين ويساه رکندڙ آهيو (٢٤). (فرعون) پنهنجي آسپاس وارن کي چيو تہ (اوهين) نہ ٿا ٻڌو ڇا؟ (٢٥). (موسيٰ) چيو تہ (اُهو) اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين اَبن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (٢٦). (فرعون) چيو تہ اوهان جو پيغمبر جيڪو اوهان ڏانهن موڪليو ويو آهي سو بيشڪ چريو آهي (٢٧). (موسيٰ) چيو تہ اوڀر ۽ اولهہ ۽ جيڪي اُنهن ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن جو (بہ) پالڻهار آهي، جيڪڏهن اوهين سمجهہ رکندا آهيو (تہ اها سمجهاڻي بس آهي) (٢٨). (فرعون) چيو تہ جيڪڏهن مون کان سواءِ کو ٻيو خدا ورتئي تہ ضرور توکي قيدين مان ڪندس (٢٩). (موسيٰ) چيو تہ جيتوڻيڪ تو وٽ پڌري شيءِ آڻيان تہ بہ (قيد ڪندين) ڇا؟ (٣٠). (فرعون) چيو تہ جيڪڏهن تون سچن مان آهين تہ اُها آڻ (٣١). پوءِ پنهنجي لٺ اُڇليائين تہ اُها اُماڻڪ پڌرو واسينگ (نانگ) ٿي پيئي (٣٢). ۽ پنهنجو هٿ ڪڍيائين تہ اوچتو اُهو ڏسندڙن لاءِ چمڪندڙ ٿي پيو (٣٣). (فرعون) پنهنجن آسپاس وارن سردارن کي چيو تہ بيشڪ هيءُ (شخص) وڏو ڄاڻون جادوگر آهي (٣٤). (هو) اوهانکي اوهان جي ملڪ مان پنهنجي جادوءَ سان لوڌڻ گهري ٿو، پوءِ مون کي (هاڻي) ڇا ٿا حڪم ڪريو؟ (٣٥). چيائون تہ کيس ۽ سندس ڀاءُ کي ترساءِ ۽ شهرن ۾ ڪوٺيندڙن کي موڪل (٣٦). تہ هر وڏي ڄاڻون جادوگر کي تو وٽ آڻين (٣٧). پوءِ هڪ ڏينهن جي ٺهرايل انجام تي جادوگر گڏ ڪيا ويا (٣٨). ۽ ماڻهن کي چيو ويو تہ اوهين (بہ) گڏ ٿيڻ وارا آهيو ڇا؟ (٣٩). جيڪڏهن اُهي (جادوگر) غالب ٿيا تہ مَنَ اسين اُنهن جا تابعدار ٿيون (٤٠). پوءِ جنهن مهل جادوگر آيا (تنهن مهل) فرعون کي چيائون تہ جيڪڏهن اسين ڏاڍا ٿيون تہ اسان لاءِ ڪو انعام آهي (يا نہ)؟ (٤١). (فرعون) چيو تہ هائو ۽ بيشڪ اوهين اُنهيءَ مهل (منهنجن) ويجهن مان ٿيندؤ (٤٢). کين (موسيٰ) چيو تہ جيڪي (ڍارا) اوهين اُڇلڻ وارا آهيو، سي اُڇليو (٤٣).

فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
الْغٰلِبُوْنَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقٰى مُوْسٰى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُوْنَ ﴿٤٥﴾
فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سٰجِدِيْنَ ﴿٤٦﴾ قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوْسٰى
وَهٰرُوْنَ ﴿٤٨﴾ قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ أَنْ اٰذَنَ لَكُمْ إِنَّهٗ لَكَبِيْرُكُمُ الَّذِيْ
عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
مِّنْ خِلَافٍ وَّلَأُوصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِيْنَ ﴿٤٩﴾ قَالُوْا لَا ضَيْرَ إِنَّآ إِلٰى
رَبِّنَا مُنْقَلِبُوْنَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَّغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطٰيٰنَآ أَنْ كُنَّآ أَوَّلَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٥١﴾ وَأَوْحَيْنَآ إِلٰى مُوْسٰٓى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِيْٓ إِنَّكُمْ مُّتَّبَعُوْنَ ﴿٥٢﴾
فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَآئِنِ حٰشِرِيْنَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هٰٓؤُلَآءِ لَشِرْذِمَةٌ
قَلِيْلُوْنَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَآئِظُوْنَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيْعٌ حٰذِرُوْنَ ﴿٥٦﴾
فَأَخْرَجْنٰهُمْ مِّنْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿٥٧﴾ وَّكُنُوْزٍ وَّمَقَامٍ كَرِيْمٍ ﴿٥٨﴾ كَذٰلِكَ
وَأَوْرَثْنٰهَا بَنِيْٓ إِسْرَآءِيْلَ ﴿٥٩﴾ فَأَتْبَعُوْهُمْ مُّشْرِقِيْنَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا تَرَآءَ
الْجَمْعٰنِ قَالَ أَصْحٰبُ مُوْسٰٓى إِنَّا لَمُدْرَكُوْنَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّآ إِنَّ مَعِيَ
رَبِّيْ سَيَهْدِيْنِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَآ إِلٰى مُوْسٰٓى أَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ
فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيْمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْاٰخَرِيْنَ ﴿٦٤﴾

پوءِ هنن پنهنجا رسا ۽ پنهنجيون لٺيون اُڇليون ۽ چيائون ته فرعون جي عزت جو قسم آهي ته بيشڪ اسين ئي غالب ٿينداسون (۴۴). پوءِ موسىٰ پنهنجي لٺ اُڇلي ته اُها اُتي جو اُتي جيڪو ناٽڪ ٺاهيندا ويا سو ڳهندي ويئي (۴۵). پوءِ جادوگر سجدو ڪندڙ ٿي ڪريا (۴٦). چيائون ته، جهانن جي پالڻهار تي ايمان آندوسون (۴۷). (جو) موسىٰ ۽ هارون جو رب آهي (۴٨). (فرعون) چيو ته، اُن کان اڳ، جو اوهان کي موڪل ڏيان، اوهان موسىٰ تي ڇو ايمان آندو؟ بيشڪ اُهو اوهان جو وڏو (استاد) آهي، جنهن اوهان کي جادو سيکاريو، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ- اوهان جا هڪ پاسي جا هٿ ۽ ٻئي پاسي جا پير ضرور وڍيندس ۽ اوهان مڙني کي (گڏ) ضرور سوريءَ چاڙهيندس (۴۹). چيائون ته، ڪو حرج نه اهي، بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهيون (۵۰). بيشڪ اسين اميد ٿا رکون ته اسان جو پالڻهار اسان جا ڏوه اسان کي بخشيندو، انهيءَ ڪري جو پهرين (اسين) مسلمان ٿيا آهيون (۵۱). ۽ موسىٰ ڏانهن وحي ڪيوسون ته منهنجن ٻانهن کي راتو واه وٺي نڪر، ڇو ته (فرعون ۽ سندس لشڪر) اوهان جي پٺيان پوندا (۵۲) پوءِ فرعون شهرن ۾ ڪوٺيندڙ موڪليا (۵۳). (چيائين) ته بيشڪ هي ٿورڙن (ماڻهن) جو مڇو آهي (۵۴). ۽ بيشڪ اُنهن اسان کي ڪاوڙايو اهي (۵۵). ۽ اسين هٿيارن واري جماعت آهيون (۵٦). (الله فرمائي ٿو ته) پوءِ اُنهن (فرعونين) کي باغن ۽ چشمن مان ٻاهر ڪڍيوسون (۵۷). ۽ خزانن ۽ عزت واري جاءِ مان (ٻه) (۵٨). اهڙيءَ طرح (ڪيوسون). ۽ اُنهن (شين) جو بني اسرائيلن کي وارث ڪيوسون (۵۹). پوءِ سج اُڀرندي ئي اُنهن (بني اسرائيلن) جي پوئتان پيا (٦۰). پوءِ جنهن مهل ٻنهي ٽولين هڪ ٻئي کي ڏٺو (تنهن مهل) موسىٰ جي سنگتين چيو ته، بيشڪ اسان کي پهچي ويا (٦۱). (موسىٰ) چيو ته، ائين نه آهي، بيشڪ منهنجو پالڻهار مون ساڻ آهي، سگهو مون کي رستي لائيندو (٦۲). پوءِ موسىٰ ڏانهن وحي ڪيوسين ته پنهنجي لٺ سمنڊ کي هڻ- پوءِ اُهو چيرجي پيو، پوءِ هر ڀاڱو وڏي پهاڙ جهڙو ٿي پيو (٦۳). ۽ اُنهن ٻين (يعني فرعونين) کي اُن هنڌ ويجهو ڪيوسون (٦۴).

وَاَنْجَيْنَا مُوْسٰى وَمَنْ مَّعَهٗٓ اَجْمَعِيْنَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿٦٦﴾
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٦٧﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿٦٨﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ اِبْرٰهِيْمَ ﴿٦٩﴾ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ
وَقَوْمِهٖ مَا تَعْبُدُوْنَ ﴿٧٠﴾ قَالُوْا نَعْبُدُ اَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عٰكِفِيْنَ ﴿٧١﴾
قَالَ هَلْ يَسْمَعُوْنَكُمْ اِذْ تَدْعُوْنَ ﴿٧٢﴾ اَوْ يَنْفَعُوْنَكُمْ اَوْ يَضُرُّوْنَ ﴿٧٣﴾
قَالُوْا بَلْ وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُوْنَ ﴿٧٤﴾ قَالَ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا
كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ﴿٧٥﴾ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمُ الْاَقْدَمُوْنَ ﴿٧٦﴾ فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ
لِّيْٓ اِلَّا رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٧٧﴾ الَّذِيْ خَلَقَنِيْ فَهُوَ يَهْدِيْنِ ﴿٧٨﴾ وَ
الَّذِيْ هُوَ يُطْعِمُنِيْ وَيَسْقِيْنِ ﴿٧٩﴾ وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ ﴿٨٠﴾
وَالَّذِيْ يُمِيْتُنِيْ ثُمَّ يُحْيِيْنِ ﴿٨١﴾ وَالَّذِيْٓ اَطْمَعُ اَنْ يَّغْفِرَ لِيْ
خَطِيْٓـَٔتِيْ يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿٨٢﴾ رَبِّ هَبْ لِيْ حُكْمًا وَّاَلْحِقْنِيْ بِالصّٰلِحِيْنَ ﴿٨٣﴾
وَاجْعَلْ لِّيْ لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿٨٤﴾ وَاجْعَلْنِيْ مِنْ
وَّرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيْمِ ﴿٨٥﴾ وَاغْفِرْ لِاَبِيْٓ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ الضَّآلِّيْنَ ﴿٨٦﴾
وَلَا تُخْزِنِيْ يَوْمَ يُبْعَثُوْنَ ﴿٨٧﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَّلَا بَنُوْنَ ﴿٨٨﴾ اِلَّا
مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ﴿٨٩﴾ وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿٩٠﴾

۽ موسيٰ ۽ سندس سنگتين مڙني کي بچايوسون (٦٥). وري (هنن) ٻين (يعني فرعونين) کي ٻوڙيوسون (٦٦). بيشڪ اِنهيءَ (قصي) ۾ نشاني آهي ۽ انهن مان گهڻا مڃڻ وارا نہ هئا (٦٧). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (٦٨). ۽ اُنهن کي ابراهيم جو قصو پڙهي ٻڌاءِ (٦٩). جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ ڇا کي پوڄيندا آهيو؟ (٧٠). چيائون تہ (اسين) بتن کي پوڄيندا آهيون پوءِ سدائين اُنهن جا مجاور ٿي وهندا آهيون (٧١). (ابراهيم) چيو تہ جڏهن (هنن کي) سڏيو ٿا (تڏهن) اوهان جو (سڏ) ٻڌن ٿا ڇا؟ (٧٢). يا اوهان کي سک پهچائيندا آهن يا ڏک ڏيندا آهن؟ (٧٣). چيائون (نہ!) بلڪ پنهنجن پيءُ ڏاڏن کي ائين ڪندو ڏٺوسون (٧٤). ابراهيم چيو تہ (انهن کي) ڏٺو اٿوَ جن کي پوڄيندا رهيؤ؟ (٧٥). اوهين ۽ اوهان جا اڳيان ابا ڏاڏا (٧٦). بيشڪ اُهي جهانن جي پالڻهار کان سواءِ منهنجا ويري آهن (٧٧). جنهن مون کي پيدا ڪيو آهي، وري اُهو ئي مون کي سڌو رستو ڏيکاريندو (٧٨). ۽ اُهو آهي جو مون کي کارائيندو آهي ۽ پياريندو آهي (٧٩). ۽ جڏهن بيمار ٿيندو آهيان، تڏهن اُهو ئي مونکي شفا ڏيندو آهي (٨٠). ۽ اهو آهي جو مون کي ماريندو وري اهو ئي مون کي جياريندو (٨١). ۽ اُهو آهي جو آسرو اٿم تہ قيامت جي ڏينهن منهنجون خطائون مون کي بخشيندو (٨٢). اي منهنجا پالڻهار! مون کي دانائي بخش ۽ مون کي صالحن سان شامل ڪر (٨٣). ۽ پوين ۾ منهنجي چڱي يادگيري (قائم) ڪر (٨٤). ۽ مون کي نعمت واري بهشت جي وارثن مان ڪر (٨٥). ۽ منهنجي پيءُ کي بخش جو اُهو گمراهَن مان آهي (٨٦). ۽ جنهن ڏينهن (ماڻهو جيئرا ٿي) اُٿندا (تنهن ڏينهن) مون کي خوار نہ ڪج (٨٧). جنهن ڏينهن نڪي مال ۽ نڪي پٽ نفعو ڏيندا (٨٨). پر اُهو (فائدي وارو هوندو) جو الله وٽ سالم دل آڻيندو (٨٩). ۽ پرهيزگارن لاءِ بهشت ويجهو ڪيو ويندو (٩٠).

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ لِلْغٰوِيْنَ ﴿٩١﴾ وَقِيْلَ لَهُمْ اَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ﴿٩٢﴾
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ هَلْ يَنْصُرُوْنَكُمْ اَوْ يَنْتَصِرُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَكُبْكِبُوْا فِيْهَا
هُمْ وَالْغَاوٗنَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُوْدُ اِبْلِيْسَ اَجْمَعُوْنَ ﴿٩٥﴾ قَالُوْا وَهُمْ فِيْهَا
يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٩٦﴾ تَاللّٰهِ اِنْ كُنَّا لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٩٧﴾ اِذْ نُسَوِّيْكُمْ بِرَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿٩٨﴾ وَمَا اَضَلَّنَاۤ اِلَّا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شٰفِعِيْنَ ﴿١٠٠﴾
وَلَا صَدِيْقٍ حَمِيْمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٢﴾
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٠٤﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوْحِ ِۨالْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٠٥﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ
اَخُوْهُمْ نُوْحٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٠٦﴾ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿١٠٧﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَ
اَطِيْعُوْنِ ﴿١٠٨﴾ وَمَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١١٠﴾ قَالُوْۤا اَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ
الْاَرْذَلُوْنَ ﴿١١١﴾ قَالَ وَمَا عِلْمِيْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١١٢﴾ اِنْ حِسَابُهُمْ
اِلَّا عَلٰى رَبِّيْ لَوْ تَشْعُرُوْنَ ﴿١١٣﴾ وَمَاۤ اَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٤﴾ اِنْ اَنَا
اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١١٥﴾ قَالُوْا لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ يٰنُوْحُ لَتَكُوْنَنَّ
مِنَ الْمَرْجُوْمِيْنَ ﴿١١٦﴾ قَالَ رَبِّ اِنَّ قَوْمِيْ كَذَّبُوْنِ ﴿١١٧﴾

۽ گمراهن لاءِ دوزخ ظاهر ڪيو ويندو (٩١). ۽ کين چيو ويندو ته اُهي ڪٿي آهن، جن کي پوڄيندا هيؤ (٩٢). الله کانسواءِ؟ (هاڻي) اُهي اوهان کي مدد ڏين ٿا ڇا يا (پاڻ) بدلو وٺي سگهن ٿا؟ (٩٣). پوءِ اُهي گمراهه (پوڄيندڙ) ۽ بت منجهس اونڌا ڪري اُڇلايا ويندا (٩٤). ۽ مڙيئي شيطاني لشڪر به (اُڇلائبا) (٩٥). ۽ (تڏهن) اُهي منجهس هڪ ٻئي سان جهڳڙو ڪندي پيا چوندا (٩٦). ته الله جو قسم آهي بيشڪ اسين ته پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هيا سون (٩٧). جڏهن اوهان کي جهانن جي پالڻهار سان برابر ٿي ڪيو سون (٩٨). ۽ (هنن) مجرمن کان سواءِ ٻئي ڪنهين اسان کي گمراهه نه ڪيو (٩٩). پوءِ اسان جو (هاڻي) نڪو ڪو سفارش ڪرڻ وارو آهي (١٠٠). ۽ نڪو ڪو غمتار دوست آهي (١٠١). پوءِ جيڪر هڪ ڀيرو اسان کي (وري دنيا ۾ وڃڻ) ملي ته مؤمنن مان ٿيون! (١٠٢). بيشڪ اِن ۾ ضرور نشاني آهي ۽ اُنهن مان گهڻا مؤمن نه آهن (١٠٣). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٠٤). نوح جي قوم پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٠٥). جڏهن کين سندن ڀاءُ نوح چيو ته، (الله کان) ڇو نه ٿا ڊڄو؟ (١٠٦). بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٠٧). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٠٨). ۽ اوهان کان اِن (پيغام جي پهچائڻ) تي ڪو اُجورو نه ٿو گهران، منهنجو اُجورو ته رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٠٩). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١١٠). چيائون ته توتي ايمان ڇو آڻيون؟ ۽ حالانڪ نيچ ماڻهن (ڪنهن دنياوي لالچ لاءِ) تنهنجي تابعداري ڪئي آهي (١١١). (نوح) چيو ته، مون کي ڪهڙي سُڌ ته (هو) ڇا ڪندا رهيا آهن (١١٢). جيڪڏهن اوهين سمجهه وارا آهيو ته، سندن حساب منهنجي پالڻهار کان سواءِ ٻئي ڪنهن تي نه آهي (١١٣). ۽ آءٌ مؤمنن کي تڙڻ وارو نه آهيان (١١٤). آءٌ ته رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (١١٥). چيائون ته اي نوح! جيڪڏهن تون نه رهندين ته ضرور سنگسار ٿيندين (١١٦). (نوح) چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منهنجيءَ قوم مون کي ڪوڙو ڀانيو (١١٧).

فَافْتَحْ بَيْنِيْ وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَّنَجِّنِيْ وَمَنْ مَّعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٨﴾
فَاَنْجَيْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿١١٩﴾ ثُمَّ اَغْرَقْنَا بَعْدُ
الْبٰقِيْنَ ﴿١٢٠﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٢١﴾ وَ
اِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٢٢﴾ كَذَّبَتْ عَادُ ۨالْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ
قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ هُوْدٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٢٤﴾ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿١٢٥﴾
فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١٢٦﴾ وَمَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ
اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٧﴾ اَتَبْنُوْنَ بِكُلِّ رِيْعٍ اٰيَةً تَعْبَثُوْنَ ﴿١٢٨﴾ وَ
تَتَّخِذُوْنَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُوْنَ ﴿١٢٩﴾ وَاِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ
جَبَّارِيْنَ ﴿١٣٠﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١٣١﴾ وَاتَّقُوا الَّذِيْۤ اَمَدَّكُمْ بِمَا
تَعْلَمُوْنَ ﴿١٣٢﴾ اَمَدَّكُمْ بِاَنْعَامٍ وَّبَنِيْنَ ﴿١٣٣﴾ وَجَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿١٣٤﴾ اِنِّيْۤ
اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿١٣٥﴾ قَالُوْا سَوَآءٌ عَلَيْنَاۤ اَوَعَظْتَ
اَمْ لَمْ تَكُنْ مِّنَ الْوٰعِظِيْنَ ﴿١٣٦﴾ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا خُلُقُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا
نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَهْلَكْنٰهُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَ
مَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٩﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٤٠﴾
كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٤١﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ صٰلِحٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٤٢﴾

تنهن ڪري منهنجي ۽ سندن وچ ۾ چڱيءَ طرح فيصلو ڪر ۽ مون کي ۽ جيڪي مؤمن مون سان آهن، تن کي بچاءِ (١١٨). پوءِ کيس ۽ سندس سنگتين کي ڀريل ٻيڙيءَ ۾ بچايوسون (١١٩). وري ڪانئن پوءِ رهيلن کي ٻوڙيو سون (١٢٠). بيشڪ ان ۾ وڏي نشاني آهي ۽ انهن مان گھڻا مڃيندڙ نہ هئا (١٢١). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٢٢). عاد (جي قوم) پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو (١٢٣). جڏهن سندن ڀاءُ هود کين چيو تہ (الله کان) ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (١٢٤). بيشڪ آءٌ اوهان جو امين پيغمبر آهيان (١٢٥). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٢٦). ۽ آءٌ اوهان کان اُن (پيغام) پهچائڻ تي ڪو اجورو نہ ٿو گھران، منهنجو اُجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٢٧). سڀڪنهن دڙي تي اجايا مشغول ٿي نشان ڇو ٺاهيندا آهيو؟ (١٢٨). ۽ (ڇو) پڪيون ماڙيون ٺاهيندا آهيو؟ جڻڪ اوهين سدائين رهندؤ (١٢٩). ۽ جڏهن اوهين دست درازي ڪندا آهيو (تڏهن) زبردست ٿي دست درازي ڪندا آهيو (١٣٠). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١٣١). ۽ اُنهيءَ (الله) کان ڊڄو، جنهن اوهان کي اُنهيءَ (شيءِ) جي مدد ڏني جا (اوهين) ڄاڻندا آهيو (١٣٢). اوهان کي ڍورن ۽ پٽن (ڏيڻ) سان مدد ڏني اٿس (١٣٣). ۽ باغن ۽ (پاڻي جي) چشمن (ڏيڻ) سان بہ (١٣٤). بيشڪ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (١٣٥). چيائون تہ (جي) تون (اسان کي) نصيحت ڏين يا نصيحت ڏيندڙن مان نہ هجين تہ اسان لاءِ هڪجهڙو آهي (١٣٦). اِها اڳين جي ئي عادت آهي (١٣٧). ۽ اسين (ڪڏهن) عذاب ڪيل نہ ٿينداسون (١٣٨). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون تنهن ڪري کين هلاڪ ڪيوسون. بيشڪ ان (قصي) ۾ نشاني آهي ۽ منجهانئن گھڻا مڃڻ وارا نہ هئا (١٣٩). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٤٠). ثمود (جي قوم) پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٤١). جڏهن کين سندن ڀاءُ صالح چيو تہ (الله کان) ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (١٤٢).

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٤٤﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا
آمِنِينَ ﴿١٤٦﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٤٨﴾
وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ ﴿١٤٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٥٠﴾
وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَ
لَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ
مِثْلُنَا ۚ فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ هَٰذِهِ نَاقَةٌ
لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ
عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ ﴿١٥٧﴾ فَأَخَذَهُمُ
الْعَذَابُ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾
إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ
إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾ أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٥﴾ وَ
تَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾

بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ اَمين پيغمبر آهيان (١٤٣). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١٤٤). ۽ آءٌ اوهان کان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران، منهنجو اجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٤٥). اُهو جيڪي هتي (دنيا ۾) آهي، تنهن ۾ اوهان کي بي ڀؤ ڇڏي ڏبو ڇا (تہ هميشہ آرام ۾ رهو)؟ (١٤٦). باغن ۾ ۽ چشمن ۾ (١٤٧). ۽ پوکن ۽ کجين ۾ جن جا گوشا ڪنئَرا آهن (١٤٨). ۽ ڪاريگر ٿي جبلن مان (تراشي) گهرَ بڻائيندا آهيو (١٤٩). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٥٠). ۽ اُنهن حد کان لنگهندڙن جو چيو نہ مڃو (١٥١). جيڪي ملڪ ۾ بگيڙ وجهندا آهن ۽ سڌارو نہ ڪندا آهن (١٥٢). چيائون تہ تون رڳو جادو ڪيلن مان آهين (١٥٣). تون رڳو اسان جهڙو ماڻهو آهين، جيڪڏهن تون سچن مان آهين تہ ڪا نشاني آڻ (١٥٤). (صالح) چيو تہ، هيءَ ڏاچي آهي، اُن جي (پاڻي) پيڻ لاءِ ۽ اوهان جي (پاڻي) پيڻ لاءِ واري جو ڏينهن مقرر ٿيل آهي (١٥٥). ۽ اوهين ڪيس ڪو ايذاءُ نہ پهچائجو، نہ تہ اوهان کي وڏي ڏينهن جو عذاب پڪڙيندو (١٥٦). پوءِ اُن جون ڪُچون ڪپيائون (۽ ماري وڌائون) پوءِ پشيمان ٿيا (١٥٧). پوءِ کين عذاب پڪڙيو، بيشڪ ان ۾ نشاني آهي ۽ منجهائن گهڻا مڃڻ وارا نہ هئا (١٥٨). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٥٩). لوط جي قوم پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٦٠). جڏهن کين سندن ڀاءُ لوط چيو تہ، (الله کان) ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (١٦١). بيشڪ آءٌ اوهان جو اَمين پيغمبر آهيان (١٦٢). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٦٣). ۽ اُن (پيغام پهچائڻ) تي اوهان کان ڪو اجورو نہ ٿو گهران، منهنجو اُجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٦٤). دنيا جهان جي نرن ڏانهن (بڇڙائيءَ لاءِ) ڇو ويندا آهيو؟ (١٦٥). ۽ جيڪي اوهان جي پالڻهار اوهان لاءِ اوهان جون زالون خلقيون آهن تن کي ڇو ڇڏيندا آهيو؟ بلڪ اوهين حد کان لنگهندڙ قوم آهيو (١٦٦).

قَالُوا لَئِن لَّمْ تَنتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٧﴾ قَالَ إِنِّي
لِعَمَلِكُم مِّنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾ رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾ فَنَجَّيْنَاهُ وَ
أَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٧١﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ﴿١٧٢﴾
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذَرِينَ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾
كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا
تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٧٩﴾
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٠﴾
أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ
الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾ وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٨٤﴾
قَالُوا إِنَّمَا أَنتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾ وَمَا أَنتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَ
إِن نَّظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾ فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ
إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾ قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾ فَكَذَّبُوهُ
فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾

چيائون تہ اي لوط! جيڪڏهن نہ رهندين تہ ضرور لوڏائبين (١٦٧). لوط چيو تہ بيشڪ آءٌ اوهان جي ڪم ڪان رنج آهيان (١٦٨). اي منهنجا پالڻهار! جيڪي (هو) ڪندا آهن، تنهن جي شر ڪان مونکي ۽ منهنجي گهر جي ڀاتين کي بچاءِ! (١٦٩). پوءِ کيس ۽ سندس مڙني ڀاتين کي بچايوسون (١٧٠). سواءِ (هڪڙيءَ) ٻڍڙيءَ زال جي جا رهيلن مان هئي (١٧١). وري (اُنهن) ٻين جي پاڙ پٽي سون (١٧٢). ۽ مٿن (پٿڻ جو) مينهن وسايوسون، پوءِ ڊيڄاريلن جو مينهن بڇڙو آهي (١٧٣). بيشڪ هن ۾ وڏي نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ ورا نہ هئا (١٧٤). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٧٥). (شهر) ايڪه وارن پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٧٦). جڏهن کين شعيب چيو تہ (الله کان) ڇو نہ ٿا ڊڄو؟ (١٧٧). بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٧٨). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٧٩). ۽ آءٌ اوهان کان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران، منهنجو اُجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٨٠). ماڻ پورو ڀريو ۽ ڪسُ لائيندڙن مان نہ ٿيو (١٨١). ۽ سنئينءَ تارازيءَ سان توريو (١٨٢). ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نہ ڏيو ۽ ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ نہ وجهو (١٨٣). ۽ اُنهيءَ (الله) کان ڊڄو جنهن اوهان کي ۽ اڳينءَ خلق کي خلقيو (١٨٤). چيائون تہ تون رڳو جادو ڪيلن مان آهين (١٨٥). ۽ تون رڳو اسان جهڙو ماڻهو آهين ۽ بيشڪ اسين توکي ڪوڙن مان ڀائيندا آهيون (١٨٦). جيڪڏهن تون سچن مان آهين تہ اسان تي آسمان مان ڪا ڇپ ڪيراءِ (١٨٧). (شعيب) چيو تہ جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو منهنجو پالڻهار چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهي (١٨٨). پوءِ ان کي ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري ڇانوري واري ڏينهن جي عذاب کين پڪڙيو. بيشڪ اُهو وڏي ڏينهن جو عذاب هو (١٨٩).

اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً ؕ وَ مَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِیْنَ ﴿۱۹۰﴾ وَ اِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِیْزُ الرَّحِیْمُ ﴿۱۹۱﴾ ع وَ اِنَّهٗ لَتَنْزِیْلُ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۱۹۲﴾ ؕ نَزَلَ بِهِ
الرُّوْحُ الْاَمِیْنُ ﴿۱۹۳﴾ ۙ عَلٰی قَلْبِكَ لِتَكُوْنَ مِنَ الْمُنْذِرِیْنَ ﴿۱۹۴﴾ ۙ بِلِسَانٍ
عَرَبِیٍّ مُّبِیْنٍ ﴿۱۹۵﴾ ؕ وَ اِنَّهٗ لَفِیْ زُبُرِ الْاَوَّلِیْنَ ﴿۱۹۶﴾ اَوَ لَمْ یَكُنْ لَّهُمْ اٰیَةً اَنْ
یَّعْلَمَهٗ عُلَمٰٓؤُا بَنِیْۤ اِسْرَآءِیْلَ ﴿۱۹۷﴾ ؕ وَ لَوْ نَزَّلْنٰهُ عَلٰی بَعْضِ الْاَعْجَمِیْنَ ﴿۱۹۸﴾ ۙ
فَقَرَاَهٗ عَلَیْهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ مُؤْمِنِیْنَ ﴿۱۹۹﴾ ؕ كَذٰلِكَ سَلَكْنٰهُ فِیْ قُلُوْبِ
الْمُجْرِمِیْنَ ﴿۲۰۰﴾ ؕ لَا یُؤْمِنُوْنَ بِهٖ حَتّٰی یَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِیْمَ ﴿۲۰۱﴾ ۙ فَیَاْتِیَهُمْ
بَغْتَةً وَّ هُمْ لَا یَشْعُرُوْنَ ﴿۲۰۲﴾ ۙ فَیَقُوْلُوْا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُوْنَ ﴿۲۰۳﴾ ؕ
اَفَبِعَذَابِنَا یَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۲۰۴﴾ اَفَرَءَیْتَ اِنْ مَّتَّعْنٰهُمْ سِنِیْنَ ﴿۲۰۵﴾ ۙ ثُمَّ
جَآءَهُمْ مَّا كَانُوْا یُوْعَدُوْنَ ﴿۲۰۶﴾ ۙ مَاۤ اَغْنٰی عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا یُمَتَّعُوْنَ ﴿۲۰۷﴾ ؕ
وَ مَاۤ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْیَةٍ اِلَّا لَهَا مُنْذِرُوْنَ ﴿۲۰۸﴾ ۛ ذِكْرٰی ۛ قف وَ مَا كُنَّا
ظٰلِمِیْنَ ﴿۲۰۹﴾ وَ مَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّیٰطِیْنُ ﴿۲۱۰﴾ ج وَ مَا یَنْۢبَغِیْ لَهُمْ وَ مَا
یَسْتَطِیْعُوْنَ ﴿۲۱۱﴾ ؕ اِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُوْلُوْنَ ﴿۲۱۲﴾ ؕ فَلَا تَدْعُ مَعَ
اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَكُوْنَ مِنَ الْمُعَذَّبِیْنَ ﴿۲۱۳﴾ ج وَ اَنْذِرْ عَشِیْرَتَكَ
الْاَقْرَبِیْنَ ﴿۲۱۴﴾ ۙ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۲۱۵﴾ ج

بيشڪ هن (احوال) ۾ (وڏي) نشاني آهي ۽ منجهائن گهڻا مڃڻ وارا نہ هئا (١٩٠). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٩١). ۽ بيشڪ اهو (قرآن) جهانن جي پالڻهار ڪان لاٿل آهي (١٩٢). اُن کي روح الامين (يعني جبرئيل) لاٿو (١٩٣). تنهنجيءَ دل تي (هن لاءِ) تہ ڊيڄاريندڙن مان ٿئين (١٩٤). (جو) پڌريءَ عربيءَ ٻوليءَ ۾ آهي (١٩٥). ۽ بيشڪ سندس خبر اڳين صحيفن ۾ (لکيل) آهي (١٩٦). اُنهن لاءِ (اِها) نشاني نہ آهي ڇا تہ بني اسرائيلن جا عالم اُن (جي حقانيت) ڄاڻن ٿا (١٩٧). ۽ جيڪڏهن قرآن کي (عربن کان سواءِ ٻئي) ڪنهن عجميءَ تي نازل ڪريون ها (١٩٨). پوءِ اُهو مٿن پڙهي ها تہ ان کي (بہ) مڃڻ وارا نہ ٿين ها (١٩٩). اِهڙيءَ طرح گنهگارن جي دلين ۾ اُهو (انڪار) وڌوسون (٢٠٠). اُن تي (ايسين) ايمان نہ آڻيندا جيسين ڏکوئيندڙ عذاب (نہ) ڏسندا (٢٠١). پوءِ اوچتو وٽن عذاب ايندو ۽ اُهي بي خبر هوندا (٢٠٢). پوءِ چوندا تہ اسين مهلت ڏنل ٿينداسون ڇا؟ (٢٠٣). پوءِ ڇو اسان جو عذاب تکڙو گهرندا آهن؟ (٢٠٤). پوءِ ڏنو اٿيئي ڇا تہ جيڪڏهن کين ڪيئي ورهيہ عيش ڪرڻ (جي مهلت) ڏيون (٢٠٥). وري وٽن اُهو اچي جنهن جو انجام ڏنو پئي وين (٢٠٦). تہ سندن آسودو هجڻ ڪائن ڪجهہ نہ ٽاريندو! (٢٠٧). ۽ اهڙي ڪنهن ڳوٺ کي ناس نہ ڪيوسون جنهن لاءِ ڊيڄاريندڙ (نہ) هئا (٢٠٨). نصيحت ڏيڻ لاءِ ۽ اسين ظالم نہ هياسون (٢٠٩). ۽ اُن (قرآن) کي شيطانن نازل نہ ڪيو آهي (٢١٠). ۽ نڪي کين جڳائيندو آهي ۽ نڪي ڪري سگهندا آهن (٢١١). بيشڪ اُهي (ملائڪن جي ڪلام) ٻڌڻ (جي جاءِ) کان پري ڪيل آهن (٢١٢). تنهن ڪري الله سان گڏ ڪنهن ٻئي معبود کي نہ سڏ نہ تہ عذاب وارن مان ٿيندين (٢١٣). ۽ پنهنجن ويجهن مائٽن کي ڊيڄار (٢١٤). ۽ مؤمنن مان جيڪو تنهنجي تابعداري ڪري تنهن لاءِ پنهنجو بازو جهڪو ڪر (يعني نرمي ڪر) (٢١٥).

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ
الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرٰىكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلُّبَكَ فِي السّٰجِدِينَ ﴿٢١٩﴾
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلٰى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيٰطِينُ ﴿٢٢١﴾
تَنَزَّلُ عَلٰى كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كٰذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾
وَالشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوٗنَ ﴿٢٢٤﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ
يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾ إِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَذَكَرُوا اللّٰهَ كَثِيرًا وَّانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
ظُلِمُوا ۗ وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوٓا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَّنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

سُورَةُ النَّمْلِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

طٰسٓ ۚ تِلْكَ اٰيٰتُ الْقُرْاٰنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿١﴾ هُدًى وَّبُشْرٰى
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَ
هُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ
زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾ أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ
لَهُمْ سُوٓءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ﴿٥﴾

پوءِ جيڪڏهن تنهنجي نافرماني ڪن ته چؤ ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان بيشڪ آءٌ بيزار آهيان (٢١٦). ۽ اُنهيءَ غالب مهربان (الله) تي ڀروسو ڪر (٢١٧). جيڪو (تهجد وقت) تنهنجي اٿڻ مهل توکي ڏسي ٿو (٢١٨). ۽ سجدي ڪندڙن ۾ تنهنجو ڦرڻ به ڏسي ٿو (٢١٩). بيشڪ اُهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻيندڙ آهي (٢٢٠). اوهان کي سڌ (نه) ڏيان ڇا ته ڪنهن تي شيطان لهندا آهن؟ (٢٢١). سيڪنهن ٻهتاڪيءَ گنهگار تي لهندا آهن (٢٢٢). جو ٻُڌل (ڳالھ اُن جي ڪَن ۾ آڻي) وجهندا آهن ۽ منجهائن گهڻا ڪوڙا آهن (٢٢٣). ۽ گمراھ (ماڻهو) ئي شاعرن جي تابعداري ڪندا آهن (٢٢٤). نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته اُهي هر ميدان ۾ حيران ٿيندا آهن (٢٢٥). ۽ بيشڪ اُهي اُهو چوندا آهن، جيڪي نه ڪندا آهن (٢٢٦). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا ۽ الله کي گهڻو ساريائون ۽ (پنهنجي) ڏکوئجڻ کان پوءِ بدلو ورتائون، (اُهي گمراھ نه آهن)، ۽ ظالم سگهوئي ڄاڻندا ته ڪهڙي موٽڻ جي هنڌ وري موٽندا! (٢٢٧).

سورة نمل مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيانوي
آيتون ۽ ست رڪوع آهن

اللهﷻ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طس، هي قرآن ۽ پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (١). اُنهن مؤمنن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري آهن (٢). جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪوات ڏيندا آهن ۽ اُهي آخرت تي (به) يقين رکندا آهن (٣). بيشڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن، تن لاءِ سندن ڪرتوت سينگارياسون، پوءِ اُهي حيران رهندا آهن (٤). اِهي اُهي آهن جن لاءِ عذاب جي سختي آهي، اُهي ئي آخرت ۾ ٽوٽي وارا آهن (٥).

وَاِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْاٰنَ مِنْ لَّدُنْ حَكِيْمٍ عَلِيْمٍ ۝٦ اِذْ قَالَ مُوْسٰى
لِاَهْلِهٖۤ اِنِّيْۤ اٰنَسْتُ نَارًا ؕ سَاٰتِيْكُمْ مِّنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ اٰتِيْكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ
لَّعَلَّكُمْ تَصْطَلُوْنَ ۝٧ فَلَمَّا جَآءَهَا نُوْدِيَ اَنْۢ بُوْرِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَ
مَنْ حَوْلَهَا ؕ وَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٨ يٰمُوْسٰۤى اِنَّهٗۤ اَنَا اللّٰهُ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٩ۙ وَاَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَآنٌّ
وَّلّٰى مُدْبِرًا وَّلَمْ يُعَقِّبْ ؕ يٰمُوْسٰى لَا تَخَفْ ۫ اِنِّيْ لَا يَخَافُ لَدَيَّ
الْمُرْسَلُوْنَ ۝١٠ۖ اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًۢا بَعْدَ سُوْٓءٍ فَاِنِّيْ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝١١ وَاَدْخِلْ يَدَكَ فِيْ جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ مِنْ
غَيْرِ سُوْٓءٍ ۫ فِيْ تِسْعِ اٰيٰتٍ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا
قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ۝١٢ فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ اٰيٰتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوْا هٰذَا
سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝١٣ۚ وَجَحَدُوْا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَاۤ اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَّعُلُوًّا ؕ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ۝١٤ ع وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ وَ
سُلَيْمٰنَ عِلْمًا ۚ وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ فَضَّلَنَا عَلٰى كَثِيْرٍ مِّنْ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِيْنَ ۝١٥ وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوٗدَ وَقَالَ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا
مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَاُوْتِيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ؕ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِيْنُ ۝١٦

۽ (اي پيغمبر) بيشڪ توکي حڪمت واري ڄاڻندڙ (الله) وٽان قرآن ڏنو وڃي ٿو (٦). (ياد ڪر!) جڏهن موسىٰ پنهنجي گهر جي ڀاتين کي چيو ته بيشڪ مون باه ڏٺي آهي. اِجهو اوهان وٽ اتان ڪا خبر آڻيندس يا اوهان وٽ (ڪو) مچ تاندو آڻيندس ته مَنَ اوهين پاڻ سيڪيو (٧). پوءِ جنهن مهل (باه) وٽ آيو (تنهن مهل) سڏيو ويو ته جو باه ۾ ۽ جو سندس چوگرد آهي، سو برڪت وارو ڪيو ويو آهي ۽ جهانن جو پالڻهار الله پاڪ آهي (٨). (چيو ويو ته) اي موسىٰ! بيشڪ (ڳالهه هيءَ آهي ته) آءٌ الله غالب حڪمت وارو آهيان (٩). ۽ پنهنجيءَ لٺ کي اُڇل، پوءِ جنهن مهل ان کي چُرندو ڏٺائين ڄڻڪ اها نانگ آهي (تنهن مهل) پٺي ڏيئي ڀڳو ۽ پوئتي نه موٽيو (چيوسون ته) اي موسىٰ! نه ڊڄ بيشڪ مون وٽ پيغمبر نه ڊڄندا آهن (١٠). پرجنهن ظلم ڪيو وري مدائيءَ کان پوءِ مٽائي چڱائي ڪيائين ته بيشڪ (اُنهيءَ لاءِ) آءٌ بخشڻهار مهربان آهيان (١١). ۽ پنهنجو هٿ پنهنجي گريبان ۾ گهيڙ ته بي عيب چمڪندڙ ٿي نڪري (انهن ٻن معجزن سان) جي نون معجزن ۾ (داخل) آهن، فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن (وڃ). بيشڪ اُهي بدڪار قوم آهن (١٢). پوءِ جنهن مهل اسان جون چِٽيون آيتون وٽن پهتيون، (تنهن مهل) چيائون ته، هيءُ پڌرو جادو آهي (١٣). ۽ بي انصافيءَ ۽ وڏائيءَ کان اُنهن (نشانين) جو انڪار ڪيائون، حالانڪ سندن دلين اُنهن کي پڪ ڄاتو هو (ته الله جي طرف کان آيل آهن). پوءِ ڏس ته فسادين جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي (١٤). ۽ بيشڪ دائود ۽ سليمان کي علم ڏنوسون ۽ هنن چيو ته، سڀ ساراهه اُنهيءَ الله کي جڳائي جنهن پنهنجن گهڻن مؤمن ٻانهن تي اسان کي فضيلت ڏني آهي (١٥). ۽ سليمان دائود جو وارث ٿيو ۽ چيائين ته اي انسانؤ! اسان کي پکين جي ٻولي سيکاري وئي آهي ۽ اسان کي سڀڪا نعمت ڏني وئي آهي، بيشڪ اِها ئي پڌري ڀلائي آهي (١٦).

وَحُشِرَ لِسُلَيْمٰنَ جُنُوْدُهٗ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿١٧﴾
حَتّٰٓى اِذَآ اَتَوْا عَلٰى وَادِ النَّمْلِ ۙ قَالَتْ نَمْلَةٌ يّٰٓاَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوْا
مَسٰكِنَكُمْ ۚ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُنُوْدُهٗ ۙ وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١٨﴾
فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِىْٓ اَنْ اَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِىْٓ اَنْعَمْتَ عَلَىَّ وَعَلٰى وَالِدَىَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضٰىهُ وَاَدْخِلْنِىْ بِرَحْمَتِكَ فِىْ عِبَادِكَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ
الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِىَ لَآ اَرَى الْهُدْهُدَ ۖ اَمْ كَانَ مِنَ الْغَآئِبِيْنَ ﴿٢٠﴾
لَاُعَذِّبَنَّهٗ عَذَابًا شَدِيْدًا اَوْ لَاَاذْبَحَنَّهٗٓ اَوْ لَيَاْتِيَنِّىْ بِسُلْطٰنٍ
مُّبِيْنٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيْدٍ فَقَالَ اَحَطْتُّ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ وَ
جِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍۭ بِنَبَاٍ يَّقِيْنٍ ﴿٢٢﴾ اِنِّىْ وَجَدْتُّ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ
وَاُوْتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَىْءٍ وَّلَهَا عَرْشٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٣﴾ وَجَدْتُّهَا وَقَوْمَهَا
يَسْجُدُوْنَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُوْنَ ﴿٢٤﴾ اَلَّا يَسْجُدُوْا لِلّٰهِ
الَّذِىْ يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُوْنَ
وَمَا تُعْلِنُوْنَ ﴿٢٥﴾ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۩ ﴿٢٦﴾ السجدة

۽ سليمان لاءِ جنّن ۽ ماڻهن ۽ پکين مان سندس لشڪر گڏ ڪيا ويا، پوءِ
اُهي لڳو لڳ صفون ٻڌائي بيهاريا ويندا هئا (١٧). تانجو جڏهن ڪِولين جي
ميدان تي پهتا (تڏهن) هڪ ڪِول چيو تہ، اي ڪِوليون! اوهين پنهنجن
ٻرڙن ۾ گهڙو تہ سليمان ۽ سندس لشڪر پنهنجي بي خبريءَ ۾ اوهان کي
نہ لتاڙين (١٨). پوءِ (سليمان) اُن جي ڳالهائڻ کان مرڪي کِليو ۽ چيائين
تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي توفيق ڏي تہ تنهنجي اُنهن نعمتن جو شڪر
ڪريان، جي مون تي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ تي ڪيون اٿيئي ۽ (توفيق ڏيم) تہ
اهڙا چڱا ڪم ڪريان جن کان تون راضي ٿئين ۽ مون کي پنهنجيءَ
ٻاجھ سان پنهنجن صالحن ٻانهن ۾ داخل ڪر (١٩). ۽ پکين جي جانچ
پڙتال ڪيائين، پوءِ (هُدهُد کي نہ ڏسي ڪري) چيائين تہ، مون کي ڇا
(ٿيو) آهي، جو هُدهُد نہ ٿو ڏسان يا هو غيرحاضر آهي؟ (٢٠). ضرور
سخت سزا ڏيندومانس يا ضرور ڪهندوسانس يا مون وٽ ڪو پڌرو دليل
آڻي (٢١). پوءِ گهڻو نہ ترسيو تہ (اچي) چيائين تہ اهڙي خبر آندي اٿم جنهن
جي تو کي ڪا سُڌ نہ هئي ۽ (شهر) سبا کان (هيءَ) پڪي خبر تو وٽ
آندي اٿم (٢٢). بيشڪ مون هڪ عورت ڏٺي جا انهن تي بادشاهي ٿي
ڪري ۽ ڪيس سڀ ڪا نعمت ڏني ويئي آهي ۽ ان کي وڏو تخت (بہ)
آهي (٢٣). کيس ۽ سندس قوم کي الله کان سواءِ سج جي پوڄا ڪندو
ڏٺم ۽ شيطان اُنهن لاءِ سندن ڪرتوت سينگاريا آهن ۽ کين (الله جي)
واٽ کان جهليو اٿس، تنهن ڪري اهي هدايت نہ ٿا لهن (٢٤). (اُهي)
اُنهيءَ الله کي سجدو ڇو نہ ٿا ڪن، جو آسمانن ۽ زمين جون ڳجهيون
شيون پڌريون ڪندو آهي؟ ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا
آهيو سو (بہ) ڄاڻندو آهي (٢٥). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ (ٻيو)
ڪو عبادت جي لائق نہ آهي (اُهو) وڏي عرش جو پالڻهار آهي (٢٦).

قَالَ سَنَنْظُرُ اَصَدَقْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿۲۷﴾ اِذْهَبْ بِّكِتٰبِيْ
هٰذَا فَاَلْقِهْ اِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُوْنَ ﴿۲۸﴾ قَالَتْ
يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اِنِّيْۤ اُلْقِيَ اِلَيَّ كِتٰبٌ كَرِيْمٌ ﴿۲۹﴾ اِنَّهٗ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهٗ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿۳۰﴾ اَلَّا تَعْلُوْا عَلَيَّ وَاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ﴿۳۱﴾
قَالَتْ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَفْتُوْنِيْ فِيْۤ اَمْرِيْ ۚ مَا كُنْتُ قَاطِعَةً اَمْرًا
حَتّٰى تَشْهَدُوْنِ ﴿۳۲﴾ قَالُوْا نَحْنُ اُولُوْا قُوَّةٍ وَّاُولُوْا بَاْسٍ شَدِيْدٍ ۙ۵
وَّالْاَمْرُ اِلَيْكِ فَانْظُرِيْ مَاذَا تَاْمُرِيْنَ ﴿۳۳﴾ قَالَتْ اِنَّ الْمُلُوْكَ
اِذَا دَخَلُوْا قَرْيَةً اَفْسَدُوْهَا وَجَعَلُوْۤا اَعِزَّةَ اَهْلِهَاۤ اَذِلَّةً ۚ وَ
كَذٰلِكَ يَفْعَلُوْنَ ﴿۳۴﴾ وَاِنِّيْ مُرْسِلَةٌ اِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنٰظِرَةٌ ۢ بِمَ
يَرْجِعُ الْمُرْسَلُوْنَ ﴿۳۵﴾ فَلَمَّا جَآءَ سُلَيْمٰنَ قَالَ اَتُمِدُّوْنَنِ بِمَالٍ فَمَاۤ
اٰتٰىنِۦَ اللّٰهُ خَيْرٌ مِّمَّاۤ اٰتٰىكُمْ ۚ بَلْ اَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُوْنَ ﴿۳۶﴾ اِرْجِعْ
اِلَيْهِمْ فَلَنَاْتِيَنَّهُمْ بِجُنُوْدٍ لَّا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِّنْهَاۤ
اَذِلَّةً وَّهُمْ صٰغِرُوْنَ ﴿۳۷﴾ قَالَ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَيُّكُمْ يَاْتِيْنِيْ بِعَرْشِهَا
قَبْلَ اَنْ يَّاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ﴿۳۸﴾ قَالَ عِفْرِيْتٌ مِّنَ الْجِنِّ اَنَا اٰتِيْكَ
بِهٖ قَبْلَ اَنْ تَقُوْمَ مِنْ مَّقَامِكَ ۚ وَاِنِّيْ عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ اَمِيْنٌ ﴿۳۹﴾

(سليمان) چيو تہ ڏسندا سين تہ سچ چيو اٿيئي يا ڪوڙن مان آهين (٢٧). هيءُ منهنجو خط کڻي وڃ، پوءِ اهو اُنهن ڏانهن اُڇل، وري ڪانئن منهن ڦيراءِ، پوءِ ڏس تہ ڇا ٿا ورندي ڏين؟ (٢٨). (بلقيس خط ڏسي) چيو تہ اي سردارؤ! مون ڏانهن مانائتو خط اڇليو ويو آهي (٢٩). بيشڪ اُهو (خط) سليمان وٽان (آيل) آهي ۽ بيشڪ اُهو الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع) آهي (٣٠). (هن مضمون سان لکيل آهي) تہ منهنجي اڳو وڏائي نہ ڪريو ۽ مون وٽ مسلمان ٿي اچو (٣١). (بلقيس وري) چيو تہ اي سردارؤ! منهنجي ڪم ۾ مون کي صلاح ڏيو، (آءٌ) ڪو ڪم ايسين نبيرينڌڙ نہ آهيان، جيسين اوهين حاضر (نہ) ٿيندؤ (٣٢). چيائون تہ اسين زوراور ۽ ڏاڍا جنگي جوان آهيون ۽ معاملو تنهنجي حوالي آهي، پوءِ نهار تہ ڇا ٿي حڪم ڪرين؟ (٣٣). چيائين تہ بيشڪ بادشاهہ جنهن مهل ڪنهن ڳوٺ ۾ گهڙندا آهن، (تنهن مهل) ان کي اجاڙيندا آهن ۽ اُن جي مانوارن کي بي مانو ڪندا آهن ۽ (سيئي بادشاهہ) ائين ئي ڪندا آهن (٣٤). ۽ بيشڪ آءٌ اُنهن ڏانهن ڪا سوکڙي موڪليان ٿي، پوءِ ڏسان تہ قاصد ڇا سان موٽن ٿا؟ (٣٥). پوءِ جنهن مهل سليمان وٽ (قاصد) آيو، (تنهن مهل سليمان) چيو تہ اوهين مون کي مال سان امداد ڪريو ٿا ڇا؟ پوءِ جيڪي مون کي الله ڏنو آهي، سو اُنهي کان ڀلو آهي، جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس، بلڪ اوهين پنهنجن سوغاتن سان خوش ٿا ٿيو (٣٦). (سندن سوکڙين سميت) اُنهن ڏانهن موٽي وڃ، (اسين) بيشڪ اهڙا لشڪر وٺي آڻيندا سون، جن جي سامهون ٿيڻ جي انهن کي ڪا مجال نہ هوندي ۽ ان هنڌان کين بلڪل بيمانو ڪري ڪڍنداسون ۽ اُهي ذليل هوندا (٣٧). (سليمان) چيو تہ اي سردارؤ! اوهان مان ڪو اُنهن جي مسلمان ٿي مون وٽ اچڻ کان اڳ سندس تخت مون وٽ آڻيندو؟ (٣٨). جنّن مان هڪڙي وڏي جن چيو تہ تون پنهنجي جاءِ تان اُٿين، تنهن کان اڳي آءٌ اهو تو وٽ آڻيندس ۽ بيشڪ آءٌ مٿس وڏو سگهارو معتبر آهيان (٣٩).

قَالَ الَّذِیۡ عِنۡدَهٗ عِلۡمٌ مِّنَ الۡکِتٰبِ اَنَا اٰتِیۡکَ بِهٖ قَبۡلَ
اَنۡ یَّرۡتَدَّ اِلَیۡکَ طَرۡفُکَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهُ مُسۡتَقِرًّا عِنۡدَهٗ قَالَ
هٰذَا مِنۡ فَضۡلِ رَبِّیۡ ۟ۖ لِیَبۡلُوَنِیۡۤ ءَاَشۡکُرُ اَمۡ اَکۡفُرُ ؕ وَ مَنۡ
شَکَرَ فَاِنَّمَا یَشۡکُرُ لِنَفۡسِهٖ ۚ وَ مَنۡ کَفَرَ فَاِنَّ رَبِّیۡ غَنِیٌّ
کَرِیۡمٌ ﴿۴۰﴾ قَالَ نَکِّرُوۡا لَهَا عَرۡشَهَا نَنۡظُرۡ اَتَهۡتَدِیۡۤ اَمۡ تَکُوۡنُ
مِنَ الَّذِیۡنَ لَا یَهۡتَدُوۡنَ ﴿۴۱﴾ فَلَمَّا جَآءَتۡ قِیۡلَ اَهٰکَذَا
عَرۡشُکِ ؕ قَالَتۡ کَاَنَّهٗ هُوَ ۚ وَ اُوۡتِیۡنَا الۡعِلۡمَ مِنۡ قَبۡلِهَا وَ
کُنَّا مُسۡلِمِیۡنَ ﴿۴۲﴾ وَ صَدَّهَا مَا کَانَتۡ تَّعۡبُدُ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ ؕ
اِنَّهَا کَانَتۡ مِنۡ قَوۡمٍ کٰفِرِیۡنَ ﴿۴۳﴾ قِیۡلَ لَهَا ادۡخُلِی الصَّرۡحَ ۚ
فَلَمَّا رَاَتۡهُ حَسِبَتۡهُ لُجَّةً وَّ کَشَفَتۡ عَنۡ سَاقَیۡهَا ؕ قَالَ اِنَّهٗ
صَرۡحٌ مُّمَرَّدٌ مِّنۡ قَوَارِیۡرَ ۬ؕ قَالَتۡ رَبِّ اِنِّیۡ ظَلَمۡتُ نَفۡسِیۡ وَ
اَسۡلَمۡتُ مَعَ سُلَیۡمٰنَ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ ﴿۴۴﴾ وَ لَقَدۡ اَرۡسَلۡنَاۤ اِلٰی
ثَمُوۡدَ اَخَاهُمۡ صٰلِحًا اَنِ اعۡبُدُوا اللّٰهَ فَاِذَا هُمۡ فَرِیۡقٰنِ
یَخۡتَصِمُوۡنَ ﴿۴۵﴾ قَالَ یٰقَوۡمِ لِمَ تَسۡتَعۡجِلُوۡنَ بِالسَّیِّئَةِ قَبۡلَ
الۡحَسَنَةِ ۚ لَوۡ لَا تَسۡتَغۡفِرُوۡنَ اللّٰهَ لَعَلَّکُمۡ تُرۡحَمُوۡنَ ﴿۴۶﴾

(ٻيو) شخص جنهن وٽ ڪتاب مان علم هو، (تنهن) چيو ته، تنهنجي نگاه جي تو ڏانهن موٽڻ کان اڳي آءٌ اُهو (تخت) تو وٽ آڻيندس. پوءِ جنهن مهل (سليمان) اُهو پاڻ وٽ رکيل ڏٺو، (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجي پالڻهار جي فضل مان آهي (هن لاءِ) ته مون کي پرکي ته شڪر ڪريان ٿو يا بي شڪري ڪريان ٿو ۽ جيڪو شڪر ڪندو سو رڳو پنهنجي (نفعي) لاءِ شڪر ڪندو ۽ جنهن بي شڪري ڪئي ته منهنجو پالڻهار بي پرواهه ڪرم ڪندڙ آهي (٤٠). (سليمان) چيو ته، اُن جي تخت کي اُن (جي آزمائش) لاءِ بدليو ته ڏسون ته سجاڻي ٿي يا اُنهن مان ٿئي ٿي، جيڪي نه سڃاڻن؟ (٤١). پوءِ جنهن مهل (بلقيس) آئي (تنهن مهل) چيو ويو ته، تنهنجو تخت ههڙو آهي ڇا؟ چيائين ته هيءُ ڄڻڪ اُهو ئي آهي ۽ هن کان اڳ (سليمان جي سچائيءَ بابت) اسان کي ڄاڻ ڏني ويئي هئي ۽ اسين حڪم مڃيندڙ آهيون (٤٢). ۽ الله کان سواءِ جنهن جي پوڄا ڪندي هئي، تنهن کان کيس (سليمان) جهليو، بيشڪ اها ڪافرن جي قوم مان هئي (٤٣). اُن کي چيو ويو ته، محلات ۾ گهڙ! پوءِ اُها جنهن مهل ڏٺائين (تنهن مهل) اُن کي پاڻيءَ جو تلاءُ ڀانيائين ۽ پنهنجن پنين تان ڪپڙو لاٿائين (سليمان) چيو ته، اها محلات شيشن سان جڙيل آهي. چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ مون پاڻ تي پاڻ ظلم ڪيو ۽ (هاڻي) جهانن جي پالڻهار الله کي سليمان سميت مڃيم (٤٤). ۽ بيشڪ ثمود (قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي موڪليو سون ته الله جي عبادت ڪريو، پوءِ اُهي اُن مهل ٻه ٽوليون ٿي جهڳڙو ڪندا رهندا (٤٥). (صالح) چيو ته، اي منهنجي قوم! اوهين چڱائي کان اڳ برائيءَ جي تڪڙ جو ڪندا آهيو؟ الله کان بخشش ڇو نه ٿا گهرو ته مَنَ اوهان تي رحم ڪيو وڃي (٤٦).

قَالُوا اطَّيَّرۡنَا بِكَ وَبِمَنۡ مَّعَكَ ؕ قَالَ طٰٓئِرُكُمۡ عِنۡدَ اللّٰهِ بَلۡ
اَنۡتُمۡ قَوۡمٌ تُفۡتَنُوۡنَ ﴿۴۷﴾ وَكَانَ فِى الۡمَدِيۡنَةِ تِسۡعَةُ رَهۡطٍ يُّفۡسِدُوۡنَ
فِى الۡاَرۡضِ وَلَا يُصۡلِحُوۡنَ ﴿۴۸﴾ قَالُوۡا تَقَاسَمُوۡا بِاللّٰهِ لَنُبَيِّتَنَّهٗ وَ
اَهۡلَهٗ ثُمَّ لَنَقُوۡلَنَّ لِوَلِيِّهٖ مَا شَهِدۡنَا مَهۡلِكَ اَهۡلِهٖ وَاِنَّا لَصٰدِقُوۡنَ ﴿۴۹﴾
وَمَكَرُوۡا مَكۡرًا وَّمَكَرۡنَا مَكۡرًا وَّهُمۡ لَا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿۵۰﴾ فَانۡظُرۡ كَيۡفَ
كَانَ عَاقِبَةُ مَكۡرِهِمۡ ۙ اَنَّا دَمَّرۡنٰهُمۡ وَقَوۡمَهُمۡ اَجۡمَعِيۡنَ ﴿۵۱﴾ فَتِلۡكَ
بُيُوۡتُهُمۡ خَاوِيَةًۢ بِمَا ظَلَمُوۡا ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوۡمٍ يَّعۡلَمُوۡنَ ﴿۵۲﴾
وَاَنۡجَيۡنَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَكَانُوۡا يَتَّقُوۡنَ ﴿۵۳﴾ وَلُوۡطًا اِذۡ قَالَ
لِقَوۡمِهٖۤ اَتَاۡتُوۡنَ الۡفَاحِشَةَ وَاَنۡتُمۡ تُبۡصِرُوۡنَ ﴿۵۴﴾ اَئِنَّكُمۡ
لَتَاۡتُوۡنَ الرِّجَالَ شَهۡوَةً مِّنۡ دُوۡنِ النِّسَآءِ ؕ بَلۡ اَنۡتُمۡ قَوۡمٌ
تَجۡهَلُوۡنَ ﴿۵۵﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنۡ قَالُوۡۤا اَخۡرِجُوۡۤا اٰلَ
لُوۡطٍ مِّنۡ قَرۡيَتِكُمۡ ۚ اِنَّهُمۡ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوۡنَ ﴿۵۶﴾ فَاَنۡجَيۡنٰهُ وَ
اَهۡلَهٗۤ اِلَّا امۡرَاَتَهٗ ۫ قَدَّرۡنٰهَا مِنَ الۡغٰبِرِيۡنَ ﴿۵۷﴾ وَ اَمۡطَرۡنَا
عَلَيۡهِمۡ مَّطَرًا ۚ فَسَآءَ مَطَرُ الۡمُنۡذَرِيۡنَ ﴿۵۸﴾ قُلِ الۡحَمۡدُ لِلّٰهِ وَسَلٰمٌ
عَلٰى عِبَادِهِ الَّذِيۡنَ اصۡطَفٰى ؕ آٰللّٰهُ خَيۡرٌ اَمَّا يُشۡرِكُوۡنَ ﴿۵۹﴾

چيائون تہ توڪي ۽ تنهنجي سنگت ڪي نياڳو سمجهيوسون (صالح) چيو تہ اوهان جو نياڳ الله وٽ آهي، بلڪ اوهين پرکيل قوم آهيو (۴٧). ۽ (اُن) شهر ۾ نوَ ڄڻا هئا جي ملڪ ۾ ڏڦيڙ وجهندا هئا ۽ سڌارو نہ ڪندا هئا (۴٨). اُنهن الله جو قسم پاڻ ۾ کڻي چيو تہ صالح کي ۽ سندس گهروارن کي راتاهو هڻي ماريون، وري سندس وارث کي ضرور چونداسين تہ (اسين) سندس گهروارن جي هلاڪ ٿيڻ مهل حاضر نہ هئاسون ۽ بيشڪ اسين سچا آهيون (۴٩). ۽ هنن هڪڙي قسم جو فريب ڪيو ۽ اسان (بہ) هڪڙي قسم جي رٿ رٿي ۽ اُهي بي خبر هئا (٥٠). پوءِ (اي پيغمبر!) نهار تہ سندن فريب جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! جو اسان ڪين ۽ سندن ساريءَ قوم کي ناس ڪيو (٥١). پوءِ اِنهيءَ سببان جو ظلم ڪيائون، اِهي سندن گهر اجڙيل آهن، ڄاڻندڙ قوم لاءِ بيشڪ هن ۾ وڏي نشاني آهي (٥٢). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪئي تن کي بچايوسين (٥٣). ۽ لوط کي (موڪليو سون). جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ اوهين بيحيائيءَ (جو ڪم) چو ڪندا آهيو ۽ اوهين ڏسندا (بہ) آهيو؟ (٥۴). اوهين زالن کي ڇڏي مردن ڏانهن شهوت سان ڇو ويندا آهيو؟ بلڪ اوهين جاهل قوم آهيو (٥٥). تڏهن سندس قوم جي ورندي رڳو هيءَ هئي تہ چيائون تہ پنهنجي ڳوٺ مان لوط جي گهروارن کي تڙيو، ڇو تہ اهي ماڻهو پاڪ هجڻ گهرندا آهن (٥٦). پوءِ کيس ۽ سندس گهروارن کي بچايوسون، سواءِ سندس زال جي، جنهن کي پوئتي رهيلن مان ٺهرايوسون (٥٧). ۽ مٿن مينهن وسايوسون، پوءِ ڊيڄاريلن جو مينهن بڇڙو آهي (٥٨). (اي پيغمبر!) چئو تہ سڀ ساراهہ الله کي جڳائي ۽ سندس اُنهن ٻانهن تي سلام هجي جن کي پسند ڪيائين. الله ڀلو آهي يا اُهو جنهن کي (اهي الله جو) شريڪ ٻڌائيندا آهن؟ (٥٩).

اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ
السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ ۚ مَا كَانَ
لَكُمْ اَنْ تُنْۢبِتُوْا شَجَرَهَا ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَّعْدِلُوْنَ ؕ ﴿۶۰﴾
اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَّجَعَلَ خِلٰلَهَاۤ اَنْهٰرًا وَّجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ؕ ﴿۶۱﴾ اَمَّنْ يُّجِيْبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ
وَيَكْشِفُ السُّوْٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ
قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ؕ ﴿۶۲﴾ اَمَّنْ يَّهْدِيْكُمْ فِيْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَ
الْبَحْرِ وَمَنْ يُّرْسِلُ الرِّيٰحَ بُشْرًاۢ بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهٖ ؕ
ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ تَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ؕ ﴿۶۳﴾ اَمَّنْ يَّبْدَؤُا
الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ وَمَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ
ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۶۴﴾
قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ ؕ
وَمَا يَشْعُرُوْنَ اَيَّانَ يُبْعَثُوْنَ ﴿۶۵﴾ بَلِ ادّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِي
الْاٰخِرَةِ ۫ بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ مِّنْهَا ۫ بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُوْنَ ع ﴿۶۶﴾

(نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) اُهو ڪير آهي، جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ اوهان لاءِ آسمان مان پاڻي وسايو؟ پوءِ اُن سان (هر طرح جا) رونق وارا باغ ڄماياسون، انهن (باغن) جي وڻن جي ڄمائڻ جي اوهان کي (ڪا سگهہ) نہ هئي. الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ بلڪ اُهي (اهڙي) قوم آهن جو (سڌي رستي کان) ٿڙي هلندا آهن (٦٠). (نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) زمين کي ٽڪاءُ وارو ڪنهن ڪيو؟ ۽ اُن جي وچ ۾ نهرون (ڪنهن) پيدا ڪيون؟ ۽ مٿس جبل (ڪنهن) پيدا ڪيا؟ ۽ ٻن دريائن جي وچ ۾ (ڪنهن) اوٽ بڻائي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ بلڪ انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٦١). (نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) پريشان حال جي دعا ڪير قبول ڪندو آهي جڏهن (هو) الله کي سڏيندو آهي ۽ (ڪير) تڪليف دور ڪندو آهي؟ ۽ اوهان کي زمين ۾ (ڪير اڳين جو) وارث ڪندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ اوهين گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (٦٢). (نہ بلڪ پڇون ٿاتہ) اوهان کي بر ۽ بحر جي اونداهين ۾ ڪير (سڌو) رستو ڏيکاريندو آهي؟ ۽ پنهنجيءَ ٻاجھ (يعني مينهن) کان اڳ خوشخبري ڏيندڙ هوائُن کي ڪير گهلائيندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ (ڪافر) جيڪي شريڪ مقرر ڪندا آهن، تن کان الله تمام مٿاهون آهي (٦٣). ڀلا نئين سر خلق ڪير بڻائيندو آهي؟ وري ٻيهر ان کي بڻائيندو. ۽ اوهان کي آسمان ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ (اي پيغمبر کين) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پنهنجي حجت آڻيو (٦٤). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ آسمانن ۽ زمين ۾ جيڪي بہ آهن، سي الله کان سواءِ ڳجھ نہ ڄاڻندا آهن ۽ نڪي ڄاڻندا آهن تہ ڪڏهن وري اٿاربن (٦٥). بلڪ سندن ڄاڻپ آخرت (جي نسبت) ۾ عاجز ٿي پيئي آهي، بلڪ اُهي ڪانئس شڪ ۾ آهن، (نہ!) بلڪ اُن (جي سمجھ) کان انڌا آهن (٦٦).

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا وَّاٰبَآؤُنَآ اَئِنَّا
لَمُخْرَجُوْنَ ﴿۶۷﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا مِنْ
قَبْلُ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۶۸﴾ قُلْ سِيْرُوْا
فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۶۹﴾
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِىْ ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُوْنَ ﴿۷۰﴾
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۷۱﴾ قُلْ
عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِىْ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۷۲﴾
وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا
يَشْكُرُوْنَ ﴿۷۳﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُوْرُهُمْ وَمَا
يُعْلِنُوْنَ ﴿۷۴﴾ وَمَا مِنْ غَآئِبَةٍ فِى السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا فِىْ
كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿۷۵﴾ اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ عَلٰى بَنِىْٓ
اِسْرَآءِيْلَ اَكْثَرَ الَّذِىْ هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۷۶﴾ وَاِنَّهٗ
لَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۷۷﴾ اِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِىْ بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهٖ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ﴿۷۸﴾
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِيْنِ ﴿۷۹﴾

۽ ڪافر چوندا آهن تہ، جڏهن اسين متي ٿيندا سون ۽ اسان جا پيءُ ڏاڏا (بہ، تڏهن بہ) اسين وري قبرن مان ڪڍياسون ڇا؟ (٦٧). بيشڪ اسان کي ۽ اسان جي پيءُ ڏاڏن کي هن کان اڳ انهيءَ (ڳالھ) جو انجام ڏنو ويو آهي. هيءُ رڳو اڳين جون آکاڻيون آهن (٦٨). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ، زمين ۾ گهمو ۽ ڏسو تہ گنهگارن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي هئي (٦٩). ۽ (اي پيغمبر!) متن ڏک نہ ڪر ۽ سندن فريب ڪرڻ کان خفتگيءَ ۾ نہ رھ (٧٠). ۽ چوندا آهن تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اهو انجام ڪڏهن ٿيندو (٧١). (کين) چؤ تہ، جيڪي تڪڙو گهرندا آهيو، تنهن مان ڪجھ متان اوهان جي پٺيءَ پويان (ويجهو) هجي (٧٢). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ماڻهن تي فضل ڪرڻ وارو آهي، پر گهڻا ماڻهو شڪر نہ ڪندا آهن (٧٣). ۽ سندن سينا جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهن، سو تنهنجو پالڻهار بيشڪ ڄاڻندو آهي (٧٤). ۽ آسمان ۽ زمين ۾ اهڙي ڪا (شيءِ) ڳجهي نہ آهي، جا پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) نہ آهي (٧٥). بيشڪ هيءُ قرآن بني اسرائيلن کي گهڻيون اُهي ڳالهيون بيان ڪندو آهي، جن بابت اُهي تڪرار ڪندا هئا (٧٦). ۽ بيشڪ اُهو مومنن لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي (٧٧). بيشڪ تنهنجو پالڻهار پنهنجي حڪم سان سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو ۽ اُهو غالب ڄاڻندڙ آهي (٧٨). پوءِ (اي پيغمبر! تون) الله تي ڀروسو ڪر، بيشڪ تون پڌري سچي (دين) تي آهين (٧٩).

إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ إِذَا
وَلَّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿٨٠﴾ وَمَآ أَنْتَ بِهٰدِى الْعُمْىِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ ؕ
إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿٨١﴾ وَ
إِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ الْأَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ ۙ أَنَّ النَّاسَ كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا لَا يُوْقِنُوْنَ ﴿٨٢﴾ ع وَ
يَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُّكَذِّبُ
بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿٨٣﴾ حَتّٰىٓ إِذَا جَآءُوْ قَالَ أَكَذَّبْتُمْ
بِاٰيٰتِىْ وَلَمْ تُحِيْطُوْا بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٨٤﴾
وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوْا فَهُمْ لَا يَنْطِقُوْنَ ﴿٨٥﴾
أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا الَّيْلَ لِيَسْكُنُوْا فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ
إِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يُنْفَخُ
فِى الصُّوْرِ فَفَزِعَ مَنْ فِى السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِى الْأَرْضِ
إِلَّا مَنْ شَآءَ اللّٰهُ ؕ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دٰخِرِيْنَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى الْجِبَالَ
تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَّهِىَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ؕ صُنْعَ اللّٰهِ
الَّذِىْٓ أَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍ ؕ إِنَّهٗ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَفْعَلُوْنَ ﴿٨٨﴾

بيشڪ تون نڪي مئن کي ٻڌائي سگھندين ۽ نڪي ٻوڙن کي سڏ ٻڌائي سگھندين، جڏھن (ھو) پٺي ڏيئي ڦرن (٨٠) . ۽ نڪي تون انڌن کي سندس گمراھيءَ کان (موٽڻ لاءِ) سڌو رستو ڏيکاريندڙ آھين (تون) رڳو اُنھيءَ کي ٻڌائيندين جيڪو اسان جي آيتن تي ايمان آڻيندو، پوءِ اُھي فرمانبردار آھن (٨١) . ۽ جڏھن مٿن (عذاب جو) انجام لازم ٿيندو، (تڏھن) اُنھن لاءِ ھڪ جانور زمين مان ڪينداسون، جو ساڻن ڳالھائيندو، اِنھيءَ ڪري جو ماڻھو اسان جي آيتن تي يقين نہ رکندا ھئا (٨٢) . ۽ انھيءَ ڏينھن، جو سيڪنھن امت مان اھڙي ٽولي کي کڙو ڪندا سون، جنھن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو ٿي، پوءِ اُھي (ھڪ ٻئي جي پھچڻ تائين) بيھاريا ويندا (٨٣) . تانجو جڏھن (سڀ) ايندا (تڏھن الله) چوندو تہ، اوھان منھنجين آيتن کي ڇو ڪوڙو ڄاتو ھو؟ ۽ انھن کي اوھان سمجھو بہ نہ ھيو يا (ڇئو تہ) اوھان ڪھڙو ڪم ڪيو ٿي؟ (٨٤) . ۽ سندن ظلم ڪرڻ سببان مٿن (عذاب جو) انجام لازم ٿي چڪو، پوءِ اُھي (ماڻھو) ڳالھائي نہ سگھندا (٨٥) . نہ ڏٺو اٿن ڇا تہ، اسان رات کي (ھن لاءِ) پيدا ڪيو تہ منجھس آرام وٺن ۽ ڏينھن کي روشن (بڻايوسون) بيشڪ ھن ۾ مجيندڙ قوم لاءِ (منھنجي قدرت جون) نشانيون آھن (٨٦) . ۽ (ياد ڪريو) جنھن ڏينھن صور ۾ ڦوڪبو (تنھن ڏينھن) جيڪي آسمانن ۾ آھن ۽ جيڪي زمين ۾ آھن، سي سڀيئي گھبرائيندا، پر جن لاءِ الله گھريو آھي، (سي نہ گھبرائيندا) ۽ سيڪو وٽس عجز انڪساري سان ايندو (٨٧) . ۽ تون جبلن کي ڏسين ٿو، انھن کي (زمين ۾) ڄميل ڀانئين ٿو؟ حالانڪ اُھي ڪڪرن جي ھلڻ وانگر ھلندا (اِھا انھيءَ) الله جي ڪاريگري آھي، جنھن سيڪنھن شيءِ کي پڪو ڪري جوڙيو آھي، بيشڪ جيڪي ڪندا آھيو، تنھن جي اُھو خبر رکندڙ آھي (٨٨) .

مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا ۚ وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَّوْمَئِذٍ
اٰمِنُوْنَ ﴿٨٩﴾ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ ۗ هَلْ
تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٠﴾ اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ رَبَّ هٰذِهِ
الْبَلْدَةِ الَّذِيْ حَرَّمَهَا وَلَهٗ كُلُّ شَيْءٍ ۫ وَّاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ
الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٩١﴾ وَاَنْ اَتْلُوَا الْقُرْاٰنَ ۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدِيْ لِنَفْسِهٖ ۚ
وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ اِنَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُنْذِرِيْنَ ﴿٩٢﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
سَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ فَتَعْرِفُوْنَهَا ۗ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٣﴾ ع

سُوْرَةُ الْقَصَصِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

طٰسٓمٓ ﴿١﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿٢﴾ نَتْلُوْا عَلَيْكَ مِنْ نَّبَاِ
مُوْسٰى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٣﴾ اِنَّ فِرْعَوْنَ
عَلَا فِي الْاَرْضِ وَجَعَلَ اَهْلَهَا شِيَعًا يَّسْتَضْعِفُ طَآئِفَةً
مِّنْهُمْ يُذَبِّحُ اَبْنَآءَهُمْ وَيَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ ۗ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٤﴾ وَنُرِيْدُ اَنْ نَّمُنَّ عَلَى الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا
فِي الْاَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ اَئِمَّةً وَّنَجْعَلَهُمُ الْوٰرِثِيْنَ ﴿٥﴾ لا

جيڪو نيڪي آڻيندو، تنهن لاءِ اُن کان ڀلو (بدلو) آهي ۽ اُهي اُن ڏينهن جي گهٻرائڻ کان اَمن وارا هوندا (٨٩) . ۽ جيڪي گناهه آڻيندا تن جا منهن باهه ۾ اونڌا ڪري وجهبا (چيو ويندن) ته جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن کان سواءِ ٻيوڪو بدلو نه ٿو ڏجيوَ (٩٠) . (اي پيغمبر چئو ته) مون کي ته (هيءُ) حڪم ڪيل آهي ته هن شهر (مڪي) جي مالڪ جي عبادت ڪريان، جنهن اُن کي تعظيم وارو ڪيو ۽ سڀڪا شيءِ سندس آهي ۽ مون کي حڪم ڪيل آهي ته مسلمانن مان هجان (٩١) . ۽ (هيءُ) قرآن پڙهان، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو رڳو پاڻ لاءِ هدايت وارو ٿئي ٿو ۽ جيڪو گمراهه ٿيو ته چؤ ته آءٌ رڳو ڊيڄاريندڙ آهيان (٩٢) . ۽ چؤ ته، سڀ ساراهه الله کي جڳائي، (اُهو) اوهان کي پنهنجيون نشانيون سگهو ڏيکاريندو، پوءِ جن کي (اوهين) سڃاڻيندؤ ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن کان اوهان جو پالڻهار بي خبر نه آهي (٩٣) .

سورة قصص مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاسي آيتون ۽ نَو رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طسمر (١) . هيءُ پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (٢) . (اي پيغمبر!) موسىٰ ۽ فرعون جو ڪجهه احوال مؤمن ماڻهن (جي ٻڌائڻ) لاءِ توکي سچيءَ طرح پڙهي ٻڌايون ٿا (٣) . بيشڪ فرعون ملڪ ۾ وڏائي ڪئي هئي ۽ ان جي رهڻ وارن کي ٽوليون ٽوليون ڪري ڇڏيون هيائين، منجهائن هڪ ٽوليءَ کي هيڻو ڪيو هيائين، جو سندن پٽ ڪهندو هو ۽ سندين ڌيئرون جيئريون ڇڏيندو هو. بيشڪ اُهو فسادين مان هو (٤) . ۽ گهريوسون ته جن کي ملڪ ۾ هيڻو ڪيو ويو هو، تن تي احسان ڪريون ۽ کين اڳواڻ بڻايون ۽ کين وارث ڪريون (٥) .

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ
أَرْضِعِيهِ ۚ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا
تَحْزَنِي ۚ إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾
فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا ۗ إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾ وَقَالَتِ
امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِي وَلَكَ ۗ لَا تَقْتُلُوهُ ۖ
عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾
وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا ۗ إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ
لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾
وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ ۖ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ
هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ
نَاصِحُونَ ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ
وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ ع

۽ ڪين ملڪ ۾ دېدٻو ڏيون ۽ فرعون ۽ هامان ۽ سندن لشڪرن کي اُنهن (هيٺن) کان اُها (ڳالھ) ڏيکاريون جنهن کان ڊڄندا هئا (٦). ۽ موسيٰ جي ماءُ ڏانهن الهام ڪيو سون تہ انکي کير پيار! پوءِ جڏهن مٿس خطرو ڀانئين تڏهن کيس درياءَ ۾ اُڇلج ۽ نڪي ڊڄج ۽ نڪي غمگين ٿج، ڇو تہ اسين کيس تو ڏانهن ورائڻ وارا آهيون ۽ کيس پيغمبرن مان ڪرڻ وارا آهيون (٧). پوءِ فرعون جي گهراڻي وارن ان کي کڻي ورتو تہ (نيٺ) اُنهن لاءِ ويري ۽ ڏک (جو سبب) ٿئي. يقيناً فرعون ۽ هامان ۽ سندن لشڪر خطا ڪندڙ هئا (٨). ۽ فرعون جي زال چيو تہ، هيءُ ڇوڪر منهنجي لاءِ ۽ تنهنجي لاءِ اکين جو ٺار آهي! ان کي نہ ڪُهو! مَن اسان کي فائدو ڏئي يا کيس پٽ ڪريون ۽ اُهي (اُن حال جي حقيقت) نہ ڄاڻندا هئا (٩). ۽ موسيٰ جي ماءُ جي دل بي قرار ٿي. اها ان راز کي ظاهر ڪرڻ تي هئي، جيڪڏهن سندس دل کي اسين مضبوط نہ ڪريون ها! (هن لاءِ) تہ يقين ڪندڙن مان ٿئي (١٠). ۽ موسيٰ جي ڀيڻ کي چيائين تہ، سندس پيرو کڻ. پوءِ (اها) ان کي پري کان ڏسندي رهي ۽ انهن نہ ٿي ڄاتو (١١). ۽ (ڀيڻس جي پهچڻ کان) اڳ مٿس دائين جو کير حرام ڪيو سون، پوءِ ڀيڻس چيو تہ (آءٌ) اوهان کي اهڙو گهراڻو ڏسيان جو (اُهي) اوهان جي پاران ان جي سنڀال ڪن؟ ۽ اُهي ان جا گهڻ گهرا هجن (١٢). پوءِ کيس سندس ماءُ ڏانهن وري پهچايوسون تہ سندس اکيون ٺرن ۽ غمگين نہ ٿئي ۽ (هيءُ بہ) ڄاڻي تہ بيشڪ الله جو انجام سچو آهي، پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (١٣).

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَاسْتَوٰٓى اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا ؕ وَكَذٰلِكَ
نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٤﴾ وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلٰى حِيْنِ غَفْلَةٍ مِّنْ
اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيْهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلٰنِ ۫ هٰذَا مِنْ شِيْعَتِهٖ وَهٰذَا
مِنْ عَدُوِّهٖ ۚ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِىْ مِنْ شِيْعَتِهٖ عَلَى الَّذِىْ مِنْ
عَدُوِّهٖ ۙ فَوَكَزَهٗ مُوْسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ ۫ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ ؕ
اِنَّهٗ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٥﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّىْ ظَلَمْتُ نَفْسِىْ فَاغْفِرْ لِىْ
فَغَفَرَ لَهٗ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ بِمَاۤ اَنْعَمْتَ عَلَىَّ
فَلَنْ اَكُوْنَ ظَهِيْرًا لِّلْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٧﴾ فَاَصْبَحَ فِى الْمَدِيْنَةِ خَآئِفًا
يَّتَرَقَّبُ فَاِذَا الَّذِى اسْتَنْصَرَهٗ بِالْاَمْسِ يَسْتَصْرِخُهٗ ؕ قَالَ
لَهٗ مُوْسٰۤى اِنَّكَ لَغَوِىٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّاۤ اَنْ اَرَادَ اَنْ يَّبْطِشَ
بِالَّذِىْ هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا ۙ قَالَ يٰمُوْسٰۤى اَتُرِيْدُ اَنْ تَقْتُلَنِىْ
كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْاَمْسِ ۖ اِنْ تُرِيْدُ اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَ جَبَّارًا
فِى الْاَرْضِ وَمَا تُرِيْدُ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ
رَجُلٌ مِّنْ اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ يَسْعٰى ۫ قَالَ يٰمُوْسٰۤى اِنَّ الْمَلَاَ
يَاْتَمِرُوْنَ بِكَ لِيَقْتُلُوْكَ فَاخْرُجْ اِنِّىْ لَكَ مِنَ النّٰصِحِيْنَ ﴿٢٠﴾

۽ جنهن مهل پنهنجي جوانيءَ کي پهتو ۽ پختو ٿيو (تنهن مهل) کيس دانائي ۽ علم ڏنو سون ۽ اهڙيءَ طرح ڀلارن کي (چڱو) بدلو ڏيندا آهيون (١۴). ۽ (موسىٰ) شهر ۾ اتي جي رهاڪن جي غفلت جي وقت ۾ گهڙيو، پوءِ اتي ٻـه مڙس پاڻ ۾ وڙهندا ڏٺائين، هي (هڪڙو) سندس قوم مان هو، ۽ هي (ٻيو) سندس ويريءَ (فرعون جي قوم) مان هو ۽ پوءِ جيڪو سندس قوم مان هو، تنهن اُنهيءَ تي همراهي گهري جيڪو سندس ويريءَ (جي قوم) مان هو، پوءِ موسىٰ ان کي مڪ هنئي ۽ ان کي پورو ڪيائين، چيائين تہ، هيءُ شيطان جي ڪم مان آهي. بيشڪ اهو پڌرو گمراهہ ڪندڙ ويري آهي (١٥). چيائين تہ، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ مون پاڻ تي ظلم ڪيو، تنهن ڪري مون کي بخش، پوءِ کيس بخشيائين، بيشڪ اُهو ئي بخشڻهار مهربان آهي (١٦). چيائين تہ، اي منهنجا پالڻهار! جيڪو مون تي فضل ڪيو اٿيئي تنهن سببان ڏوهارين جو مددگار ڪڏهن نہ ٿيندس (١٧). پوءِ صبح ٿيندي شهر ۾ ڊڄندو خبرون جاچيندو رهيو تہ اوچتو جنهن ڪالهہ کانئس مدد گهري هئي، تنهن کانئس (وري) رڙ ڪري مدد گهري. موسىٰ کيس چيو تہ بيشڪ تون صفا بي راهو آهين (١٨). پوءِ جيڪو ٻنهي جو ويري هو تنهن ڏانهن (موسىٰ) جنهن مهل هٿ ڊگهيرڻ جو ارادو ڪيو، (تنهن مهل فرياد ڪندڙ موسىٰ کي پاڻ تي سنبريل سمجهي) چيو تہ، اي موسىٰ جيئن ڪالهہ هڪڙي ماڻهوءَ کي ماريوءِ تيئن مون کي (بہ) مارڻ جو ارادو ڪرين ٿو ڇا؟ ملڪ ۾ جابر ٿيڻ کان سواءِ تنهنجو ٻيو ڪو ارادو نہ آهي ۽ تون سڌاريندڙن مان پنهنجو هجڻ نہ ٿو گهرين (١٩). ۽ هڪ مڙس شهر جي پرين پاسي کان ڊوڙندو آيو ۽ چيائين تہ، اي موسىٰ! بيشڪ (هتان جا) سردار تو لاءِ رٿ ڪن ٿا، تہ توکي ڪُهن، تنهن ڪري تون نڪر بيشڪ آءٌ تو لاءِ خير گهرندڙن مان آهيان (٢٠).

فَخَرَجَ مِنْهَا خَآئِفًا يَّتَرَقَّبُ ۬ قَالَ رَبِّ نَجِّنِیْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ﴿٢١﴾ ع
وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَآءَ مَدْیَنَ قَالَ عَسٰی رَبِّیْٓ اَنْ یَّهْدِیَنِیْ سَوَآءَ
السَّبِیْلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ مَدْیَنَ وَجَدَ عَلَیْهِ اُمَّةً مِّنَ
النَّاسِ یَسْقُوْنَ ۬ وَوَجَدَ مِنْ دُوْنِهِمُ امْرَاَتَیْنِ تَذُوْدٰنِ ج
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ط قَالَتَا لَا نَسْقِیْ حَتّٰی یُصْدِرَ الرِّعَآءُ سکتة وَاَبُوْنَا
شَیْخٌ كَبِیْرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقٰی لَهُمَا ثُمَّ تَوَلّٰٓی اِلَی الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنِّیْ
لِمَآ اَنْزَلْتَ اِلَیَّ مِنْ خَیْرٍ فَقِیْرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَآءَتْهُ اِحْدٰىهُمَا تَمْشِیْ عَلَی
اسْتِحْیَآءٍ ۬ قَالَتْ اِنَّ اَبِیْ یَدْعُوْكَ لِیَجْزِیَكَ اَجْرَ مَا سَقَیْتَ لَنَا ط
فَلَمَّا جَآءَهٗ وَقَصَّ عَلَیْهِ الْقَصَصَ لا قَالَ لَا تَخَفْ قف نَجَوْتَ مِنَ
الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ اِحْدٰىهُمَا یٰٓاَبَتِ اسْتَاْجِرْهُ ۬ اِنَّ خَیْرَ
مَنِ اسْتَاْجَرْتَ الْقَوِیُّ الْاَمِیْنُ ﴿٢٦﴾ قَالَ اِنِّیْٓ اُرِیْدُ اَنْ اُنْكِحَكَ
اِحْدَی ابْنَتَیَّ هٰتَیْنِ عَلٰٓی اَنْ تَاْجُرَنِیْ ثَمٰنِیَ حِجَجٍ ج فَاِنْ اَتْمَمْتَ
عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ ج وَمَآ اُرِیْدُ اَنْ اَشُقَّ عَلَیْكَ ط سَتَجِدُنِیْٓ اِنْ
شَآءَ اللّٰهُ مِنَ الصّٰلِحِیْنَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذٰلِكَ بَیْنِیْ وَبَیْنَكَ ط اَیَّمَا الْاَجَلَیْنِ
قَضَیْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَیَّ ط وَاللّٰهُ عَلٰی مَا نَقُوْلُ وَكِیْلٌ ﴿٢٨﴾ ع

پوءِ (موسيٰ) ڊڄندو بچندو اُن (شهر) مان نڪتو، چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! ظالمن جي قوم کان مون کي بچاءِ (٢١). ۽ جنهن مهل مدين (شهر) جي طرف منهن ڪيائين (تنهن مهل) چيائين ته اميد اٿم ته منهنجو پالڻهار مون کي سڌي واٽ ڏيکاريندو (٢٢). ۽ جنهن مهل مدين جي تڙ تي پهتو (تنهن مهل) اُن تي ماڻهن جي هڪ ٽولي (جانورن کي) پاڻي پياريندي ڏٺائين ۽ انهن کان سواءِ ٻـه عورتون (ٻه پنهنجو ڌڻ پاڻي پيئڻ کان) جهلينديون ڏٺائين (موسيٰ) چيو ته اوهان جو ڇا معاملو آهي؟ چيائون ته (اسين) ايسين (پنهنجي ڌڻ کي پاڻي) نه پياريندِيون سون، جيسين ڌنار (پنهنجا جانور پياري نه) موٽائيـن ۽ اسان جو پيءُ وڏو ٻـڍڙو آهي (٢٣). پوءِ اُنهن (جي ڌڻ) کي پاڻي پياريائين، وري (ويهڻ لاءِ) ڇانوَ ڏانهن ڦريو، پوءِ چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ جيڪي مون ڏانهن چڱائيءَ مان موڪلين تنهن لاءِ آءٌ محتاج آهيان (٢٤). پوءِ منجهانئن هڪڙي لڄ سان گهمندي وٽس آئي، چيائين ته منهنجو پيءُ توکي هن لاءِ سڏي ٿو ته جيڪو اسان (جي ڌڻ) کي پاڻي پياريئي تنهن جي مزوري توکي ڏئي. پوءِ جنهن مهل وٽس آيو ۽ سڄو قصو وٽس بيان ڪيائين، (تنهن مهل شعيب) چيو ته ڊڄ نه (هاڻي) ظالم قوم کان بچي نڪتين (٢٥). منجهانئن هڪ چيو ته اَبا هن کي مزور ڪري رک، ڇو ته ڀلو (نوڪر) جنهن کي مزور رکين اهو آهي جو سگهارو اعتبار جوڳو هجي (٢٦). (شعيب) چيو ته منهنجو ارادو آهي ته هنن پنهنجن ٻـن ڌيئرن مان هڪڙي هن شرط تي توکي پرڻايان ته اَٺ سال منهنجي مزوري ڪرين ۽ جيڪڏهن تون ڏهه (ورهيه) پورا ڪندين ته اُهو تنهنجي طرفان (احسان) آهي ۽ آءٌ تو تي (ڪا) سختي ڪرڻ نه ٿو گهران، جيڪـڏهن الله گـهريو ته مـون کـي خير خواهن مان ڏسندين (٢٧). (موسيٰ) چيو ته منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ اهو (انجام) آهي، اِنهن ٻـنهي مدتن مان جيڪا به پوري ڪريان ته مون تي ڪو زور بار نه هوندو ۽ جيڪي چئون ٿا، تنهن تي الله شاهد (ڪافي) آهي (٢٨).

فَلَمَّا قَضٰى مُوْسَى الْاَجَلَ وَسَارَ بِاَهْلِهٖۤ اٰنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّوْرِ نَارًا ۚ قَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُوْۤا اِنِّيْۤ اٰنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّيْۤ اٰتِيْكُمْ
مِّنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُوْنَ ﴿٢٩﴾
فَلَمَّاۤ اَتٰىهَا نُوْدِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْاَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبٰرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ اَنْ يّٰمُوْسٰۤى اِنِّيْۤ اَنَا اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٠﴾ۙ
وَاَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَآنٌّ وَّلّٰى
مُدْبِرًا وَّلَمْ يُعَقِّبْ ؕ يٰمُوْسٰۤى اَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ ۫ اِنَّكَ مِنَ
الْاٰمِنِيْنَ ﴿٣١﴾ اُسْلُكْ يَدَكَ فِيْ جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ مِنْ
غَيْرِ سُوْٓءٍ ۫ وَّاضْمُمْ اِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذٰنِكَ بُرْهَانٰنِ
مِنْ رَّبِّكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿٣٢﴾
قَالَ رَبِّ اِنِّيْ قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَاَخَافُ اَنْ يَّقْتُلُوْنِ ﴿٣٣﴾
وَاَخِيْ هٰرُوْنُ هُوَ اَفْصَحُ مِنِّيْ لِسَانًا فَاَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْاً
يُّصَدِّقُنِيْۤ ۫ اِنِّيْۤ اَخَافُ اَنْ يُّكَذِّبُوْنِ ﴿٣٤﴾ قَالَ سَنَشُدُّ
عَضُدَكَ بِاَخِيْكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُوْنَ
اِلَيْكُمَا ۛۚ بِاٰيٰتِنَاۤ ۛۚ اَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُوْنَ ﴿٣٥﴾

پوءِ جنهن مهل موسيٰ (اُها) مدت پوري ڪئي ۽ پنهنجي گهروارن کي وٺي هليو، (تنهن مهل وچ رستي ۾ ڪوه) طور جي پاسي ڏانهن باهه ڏٺائين، پنهنجي گهروارن کي چيائين ته ترسو بيشڪ مون باهه ڏٺي آهي، اميد اٿم اُتان ڪا خبر يا ڪو باهه جو ٽانڊو اوهان وٽ آڻيندس ته مَن اوهين پاڻ سيڪيو (٢٩). پوءِ جڏهن اُنهيءَ (باهه) وٽ آيو (تڏهن) ميدان جي سڄيءَ پر ڪان مبارڪ جاءِ ۾ وڻ مان سڏيو ويو ته اي موسيٰ! بيشڪ آءٌ جهانن جو پالڻهار الله آهيان (٣٠). ۽ تون پنهنجي لٺ اڇل، پوءِ جنهن مهل ان کي چُرندو ڏٺائين ته ڄڻڪ اها نانگ آهي، (تنهن مهل) پٺيرو ٿي ڦريو ۽ پوئتي نه موٽيو (چيوسون ته) اي موسيٰ! اوري اچ ۽ نه ڊڄ، جو بيشڪ تون اَمن وارن مان آهين (٣١). پنهنجو هٿ گريبان ۾ وجهه ته بي عيب چمڪندڙ ٿي نڪري ۽ خوف کان (تسلي ٿيڻ لاءِ) پنهنجون ٻانهون پاڻ ڏانهن ملاءِ، پوءِ اِهي ٻئي حجتون فرعون ۽ سندس لشڪر ڏانهن تنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان آهن، بيشڪ اُهي بدڪار ماڻهو هئا (٣٢). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منجهائن هڪ شخص کي مون ماريو آهي، تنهن ڪري آءٌ پنهنجي مارجڻ کان ڊڄان ٿو (٣٣). ۽ منهنجو ڀاءُ هارون مون کان (زبان جي ڪري) وڌيڪ چٽو ڳالهائيندڙ آهي، تنهن ڪري ان کي مون سان مدد ڏيندڙ ڪري موڪل ته منهنجي تصديق ڪري، ڇو ته آءٌ پنهنجي ڪوڙي ٿيڻ کان ڊڄان ٿو (٣٤). (الله) چيو ته سگهو تنهنجا بازو تنهنجي ڀاءُ سان مضبوط ڪنداسون ۽ اوهان کي غلبو ڏينداسون، پوءِ (اُهي) اوهان ڏانهن (ايذاءُ لاءِ) پهچي نه سگهندا، اسان جي معجزن سببان، اوهين ٻئي ۽ جيڪي اوهان جي پٺيان لڳا، سي غالب رهندا (٣٥).

فَلَمَّا جَآءَهُمْ مُّوْسٰى بِاٰيٰتِنَا بَيِّنٰتٍ قَالُوْا مَا هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ
مُّفْتَرًى وَّمَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِيْٓ اٰبَآئِنَا الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٦﴾ وَقَالَ
مُوْسٰى رَبِّيْٓ اَعْلَمُ بِمَنْ جَآءَ بِالْهُدٰى مِنْ عِنْدِهٖ وَمَنْ تَكُوْنُ
لَهٗ عَاقِبَةُ الدَّارِ ۭ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
يٰٓاَيُّهَا الْمَلَاُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرِيْ ۚ فَاَوْقِدْ لِيْ
يٰهَامٰنُ عَلَى الطِّيْنِ فَاجْعَلْ لِّيْ صَرْحًا لَّعَلِّيْٓ اَطَّلِعُ اِلٰٓى
اِلٰهِ مُوْسٰى ۙ وَاِنِّيْ لَاَظُنُّهٗ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَاسْتَكْبَرَ
هُوَ وَجُنُوْدُهٗ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوْٓا اَنَّهُمْ اِلَيْنَا
لَا يُرْجَعُوْنَ ﴿٣٩﴾ فَاَخَذْنٰهُ وَجُنُوْدَهٗ فَنَبَذْنٰهُمْ فِي الْيَمِّ ۚ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٠﴾ وَجَعَلْنٰهُمْ اَئِمَّةً
يَّدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ ۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿٤١﴾
وَاَتْبَعْنٰهُمْ فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً ۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ هُمْ
مِّنَ الْمَقْبُوْحِيْنَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ
مِنْۢ بَعْدِ مَآ اَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ الْاُوْلٰى بَصَآئِرَ
لِلنَّاسِ وَهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٣﴾

پوءِ جنهن مهل موسيٰ اسان جي پڌرن معجزن سان وٽن آيو، (تنهن مهل) چيائون ته هي رڳو هٿرادو جادو آهي ۽ اها ڳالھ پنهنجن پهرين پيءُ ڏاڏن ۾ نه ٻڌي سون (٣٦). ۽ موسيٰ چيو ته منهنجو پالڻهار انهيءَ کي وڌيڪ ڄاڻندو آهي، جنهن وٽائنس هدايت آندي آهي ۽ جنهن لاءِ (آخرت ۾ موچاري) عاقبت جو گهر آهي، بيشڪ ظالم نه ڇٽندا (٣٧). ۽ فرعون چيو ته اي (منهنجا) سردارؤ! مون اوهان لاءِ پاڻ کان سواءِ ڪو ٻيو معبود نه ڄاتو آهي، پوءِ اي هامان! مون لاءِ سرن جو (ڪورو) ٻار، پوءِ مون لاءِ هڪ ماڙي ٺاهه ته مَن موسيٰ جي معبود ڏانهن نهاريان ۽ آءٌ بيشڪ کيس ڪوڙن مان ڀانيان ٿو (٣٨). ۽ اُن (فرعون) ۽ سندس لشڪرن ناحق ملڪ ۾ وڏائي ڪئي ۽ ڀانيائون ته اهي اسان ڏانهن نه موٽائبا (٣٩). پوءِ کيس ۽ سندس لشڪرن کي پڪڙيوسون، پوءِ کين سمنڊ ۾ اڇليوسون، پوءِ ڏس ته ظالمن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (٤٠). ۽ اسان اُهي (دوزخين جا اڳواڻ) ٺاهيا جو (ماڻهن کي) باھ ڏانهن سڏيندا هئا ۽ قيامت جي ڏينهن مدد نه ڏبن (٤١). ۽ هن دنيا ۾ لعنت سندن پوئتان لاتي سون ۽ قيامت جي ڏينهن اُهي بڇڙن مان هوندا (٤٢). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون، اُن کان پوءِ جو پهرين جُڳن کي هلاڪ ڪيوسون جو (اُهو) ماڻهن لاءِ چٽو دليل ۽ هدايت ڪندڙ ۽ ٻاجھ هو ته مَن اُهي نصيحت وٺن (٤٣).

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ اِذْ قَضَيْنَآ اِلٰى مُوْسَى الْاَمْرَ وَمَا
كُنْتَ مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۴۴﴾ وَلٰكِنَّآ اَنْشَاْنَا قُرُوْنًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِيْٓ اَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۙ
وَلٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿۴۵﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّوْرِ اِذْ نَادَيْنَا
وَلٰكِنْ رَّحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اَتٰىهُمْ مِّنْ نَّذِيْرٍ
مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَلَوْلَآ اَنْ تُصِيْبَهُمْ
مُّصِيْبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ فَيَقُوْلُوْا رَبَّنَا لَوْلَآ اَرْسَلْتَ
اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۴۷﴾ فَلَمَّا
جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا لَوْلَآ اُوْتِيَ مِثْلَ مَآ
اُوْتِيَ مُوْسٰى ؕ اَوَلَمْ يَكْفُرُوْا بِمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ۚ
قَالُوْا سِحْرٰنِ تَظَاهَرَا ۙ وَقَالُوْٓا اِنَّا بِكُلٍّ كٰفِرُوْنَ ﴿۴۸﴾
قُلْ فَاْتُوْا بِكِتٰبٍ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى مِنْهُمَآ اَتَّبِعْهُ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۴۹﴾ فَاِنْ لَّمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَكَ فَاعْلَمْ اَنَّمَا
يَتَّبِعُوْنَ اَهْوَآءَهُمْ ؕ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوٰىهُ بِغَيْرِ
هُدًى مِّنَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۵۰﴾ ع

۽ (اي پيغمبر! تون تڏهن) اُلهندي پاسي کان نہ هئين، جڏهن موسيٰ ڏانهن وحي موڪليو سون ۽ نڪي (تون اُتي) حاضرين مان هئين (۴۴). پر ڪيترائي جُڳ (موسيٰ کان پوءِ) پيدا ڪياسون، پوءِ مٿن مدت ڊگهي گذري، ۽ نڪي (تون) مدين وارن ۾ رهندڙ هئين جو اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائيئي ٿي پر اسين (پيغمبرن کي) موڪليندا رهياسون (۴۵). ۽ نڪي (تون ڪوه) طور جي پاسي هئين جڏهن (موسيٰ کي) سڏيوسون، پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ تو تي (هن لاءِ ٿي) آهي تہ تون اُنهي قوم کي ڊيڄارين، جن وٽ توکان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ آيو تہ مَن اُهي نصيحت وٺن (۴٦). ۽ جيڪڏهن ائين نہ هجي ها تہ سندن هٿن جيڪي اڳي موڪليو آهي، تنهن جي سبب انهن تي جڏهن مصيبت پهچي، تڏهن (متان) چون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان ڏانهن ڪو پيغمبر ڇو نہ موڪليئي تہ تنهنجي آيتن جا تابعدار ٿجون ها ۽ مؤمنن مان هجون ها (تہ تو کي نہ موڪليون ها) (۴۷). پوءِ جنهن مهل اسان وٽان اُنهن وٽ سچو (وحي) آيو، (تنهن مهل) چوڻ لڳا تہ، جهڙو (معجزو) موسيٰ کي ڏنو ويو، تهڙو هن پيغمبر کي ڇو نہ ڏنو ويو آهي، جيڪي اڳي موسيٰ کي ڏنو ويو، تنهن جو انڪار نہ ڪيو اٿن ڇا؟ (هاڻي) چون ٿا تہ (توريت ۽ قرآن) ٻئي هڪ جهڙا جادو آهن ۽ چون ٿا تہ اسين هر هڪ جا منڪر آهيون (۴۸). (ڪين) چؤ تہ جيڪڏهن سچا آهيو تہ الله وٽان ڪو ڪتاب آڻيو، جو اُهو انهن ٻنهي کان وڌيڪ سڌو رستو ڏيکاريندڙ هجي تہ ان جي تابعداري ڪريان (۴۹). پوءِ جيڪڏهن تنهنجي ڳالھ قبول نہ ڪن تہ ڄاڻ تہ اهي رڳو پنهنجن سڌن تي هلندا آهن ۽ جيڪو الله جي رستي ڏيکارڻ کان سواءِ پنهنجيءَ سڌ تي هلي، تنهن کان وڌيڪ گمراه ڪير آهي؟ بيشڪ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (۵۰).

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٥١﴾ اَلَّذِيْنَ
اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِهٖ هُمْ بِهٖ يُؤْمِنُوْنَ ﴿٥٢﴾ وَاِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ
قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِهٖٓ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّنَآ اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهٖ مُسْلِمِيْنَ ﴿٥٣﴾
اُولٰٓئِكَ يُؤْتَوْنَ اَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوْا وَيَدْرَءُوْنَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿٥٤﴾ وَاِذَا سَمِعُوا
اللَّغْوَ اَعْرَضُوْا عَنْهُ وَقَالُوْا لَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ز
سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ ز لَا نَبْتَغِى الْجٰهِلِيْنَ ﴿٥٥﴾ اِنَّكَ لَا تَهْدِيْ مَنْ
اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ج وَهُوَ اَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوْٓا اِنْ نَّتَّبِعِ الْهُدٰى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ
مِنْ اَرْضِنَا ط اَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَّهُمْ حَرَمًا اٰمِنًا يُّجْبٰٓى اِلَيْهِ ثَمَرٰتُ
كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِّنْ لَّدُنَّا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٥٧﴾
وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍۭ بَطِرَتْ مَعِيْشَتَهَا ج فَتِلْكَ مَسٰكِنُهُمْ
لَمْ تُسْكَنْ مِّنْۢ بَعْدِهِمْ اِلَّا قَلِيْلًا ط وَكُنَّا نَحْنُ الْوٰرِثِيْنَ ﴿٥٨﴾ وَ
مَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى حَتّٰى يَبْعَثَ فِيْٓ اُمِّهَا رَسُوْلًا يَّتْلُوْا
عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ج وَمَا كُنَّا مُهْلِكِى الْقُرٰٓى اِلَّا وَاَهْلُهَا ظٰلِمُوْنَ ﴿٥٩﴾

۽ بيشڪ هن قرآن کي انهن لاءِ لڳولڳ موڪليوسون ته مَنَ اُهي نصيحت وٺن (٥١). جن کي هن (قرآن) کان اڳ ڪتاب ڏنو اٿئون سي ان (قرآن) کي مڃيندا آهن (٥٢). ۽ جڏهن کين (هيءُ قرآن) پڙهي ٻڌائبو آهي، (تڏهن) چوندا آهن ته اُن تي ايمان آندو سون، بيشڪ اهو اسان جي پالڻهار وٽان سچو آهي، بيشڪ اسين اُن (جي نازل ٿيڻ) کان اڳيئي مسلمان هئاسون (٥٣). اِهي اُهي آهن جن کي سندن اجر ٻه ڀيرا ڏبو، انهيءَ ڪري جو صبر ڪيائون ۽ مدائيءَ کي چڱائيءَ سان ٽاريندا آهن ۽ جيڪا کين روزي ڏني اٿئون، تنهن مان خرچيندا آهن (٥٤). ۽ جڏهن ڪا بيهودي ڳالھ ٻڌندا آهن (تڏهن) اُن کان منهن موڙيندا آهن ۽ چوندا آهن ته اسان جا عمل اسان لاءِ آهن ۽ اوهان جا عمل اوهان لاءِ آهن، اوهان تي سلام هجي، (اسين) جاهلن (جي سنگت) کي نه ٿا گهرون (٥٥). (اي پيغمبر!) بيشڪ تون جنهن کي گهرين تنهن کي هدايت ڪري نه ٿو سگهين، پر الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي هدايت ڪندو آهي ۽ اُهو هدايت وارن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهي (٥٦). ۽ (ڪي) چوندا آهن ته جيڪڏهن تو ساڻ هدايت جي تابعداري ڪنداسون ته پنهنجي ملڪ مان تڙجي ويندا سون. کين حرم ۾ امن سان نه ٽڪايوسون ڇا؟ جو ان ڏانهن سڀ ڪنهن جنس جو ميوو پاڻ وٽان روزيءَ طرح پهچائبو آهي، پر انهن مان گهڻا (ماڻهو) نه ڄاڻندا آهن (٥٧). ۽ ڳوٺن مان ڪيترائي ويران ڪيا سون، جي پنهنجي گذران ۾ حد کان لنگهيا هئا، پوءِ اهي سندن رهڻ جون جايون آهن، انهن کان پوءِ ڪن ٿورڙن (وقتن) کان سواءِ (اتي) رهيو ئي ڪونه آهي. ۽ (آخر) اسين (ئي) وارث هياسون (٥٨). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار ڳوٺن کي (ايسين) ڪڏهن ناس ڪرڻ وارو نه آهي، جيسين اُن جي ڪنهن وڏي شهر ۾ ڪو پيغمبر (نه) موڪلي، جو اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائي ۽ ڳوٺن کي ڪڏهن به ناس ڪرڻ وارا نه آهيون، سواءِ اِنهيءَ حالت جي جو سندن رهڻ وارا ظالم هجن (٥٩).

وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزِيْنَتُهَا ۚ وَمَا
عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ٦٠ اَفَمَنْ وَّعَدْنٰهُ وَعْدًا
حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيْهِ كَمَنْ مَّتَّعْنٰهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ ٦١ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ
شُرَكَاۗءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ٦٢ قَالَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ رَبَّنَا هٰٓؤُلَاۗءِ الَّذِيْنَ اَغْوَيْنَا ۚ اَغْوَيْنٰهُمْ كَمَا غَوَيْنَا ۚ تَبَرَّاْنَآ
اِلَيْكَ ۡ مَا كَانُوْٓا اِيَّانَا يَعْبُدُوْنَ ٦٣ وَقِيْلَ ادْعُوْا شُرَكَاۗءَكُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ وَرَاَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ اَنَّهُمْ
كَانُوْا يَهْتَدُوْنَ ٦٤ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ مَاذَآ اَجَبْتُمُ
الْمُرْسَلِيْنَ ٦٥ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْاَنْۢبَاۗءُ يَوْمَىِٕذٍ فَهُمْ لَا
يَتَسَاۗءَلُوْنَ ٦٦ فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسٰٓى اَنْ
يَّكُوْنَ مِنَ الْمُفْلِحِيْنَ ٦٧ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاۗءُ وَيَخْتَارُ ۭ مَا
كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ ۭ سُبْحٰنَ اللّٰهِ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ٦٨ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ
مَا تُكِنُّ صُدُوْرُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ٦٩ وَهُوَ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۭ لَهُ
الْحَمْدُ فِي الْاُوْلٰى وَالْاٰخِرَةِ ۡ وَلَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ٧٠

۽ هر جنس مان جيڪي اوهان کي ڏنو ويو آهي، سو دنيا جي حياتيءَ جو سامان ۽ سندس سينگار آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي، سو ڀلو آهي ۽ سدائين رهڻ وارو آهي، پوءِ ڇو نه سمجهه رکندا آهيو؟ (٦٠). ڀلا جنهن کي انجام چڱو ڏنوسون پوءِ اهو ان کي ملڻ وارو آهي، سو اِنهي جهڙو آهي ڇا، جنهن کي رڳو دنيا جي حياتيءَ جي سامان سان خوشحال ڪيو سون، وري اهو قيامت جي ڏينهن (عذاب ۾) حاضر ڪيلن مان هجي؟ (٦١). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏي چوندو ته، منهنجا اُهي شريڪ ڪٿي آهن، جن کي اوهين (مون جهڙو) ڀائيندا هيؤ؟ (٦٢). (اُن ڏينهن) جن تي عذاب (جو حڪم) لازم ٿي چڪو هوندو، سي چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! هي اُهي آهن جن کي گمراه ڪيوسون، جهڙا پاڻ گمراهه ٿيا سون تهڙو کين (به) ڪيو سون، (هاڻي سيني ڪان) تنهنجي آڏو بيزار ٿيون ٿا، اُهي اسان کي نه پوڄيندا هئا (٦٣). ۽ چيو ويندو ته پنهنجن شريڪن کي سڏيو. پوءِ کين سڏيندا ته (اُهي) کين ورندي نه ڏيندا ۽ عذاب ڏسندا، (تڏهن سڌ ڪندا ته) جيڪر اُهي (دنيا ۾) هدايت وارا هجن ها! (٦٤). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏيندو، پوءِ چوندو ته اوهان پيغمبرن کي ڪهڙي ورندي ڏني؟ (٦٥). پوءِ اُن ڏينهن (سڀ) ڳالهيون کين ڀلجي وينديون، پوءِ اُهي پاڻ ۾ (به) نه پڇندا (٦٦). پوءِ جنهن توبهه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، سو اميد آهي ته ڇٽلن مان ٿيندو (٦٧). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار جيڪي گهرندو آهي، سو خلقيندو آهي ۽ (جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي) چونڊيندو آهي، انهن کي ڪو اختيار ڪونهي. الله کي پاڪائي آهي ۽ جنهن کي ساڻس شريڪ مقرر ڪندا آهن، تنهن کان تمام مٿاهون آهي (٦٨). ۽ سندن سينا جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهن، سو تنهنجو پالڻهار ڄاڻندو آهي (٦٩). ۽ اهو الله آهي ان کان سواءِ ڪو عبادت جي لائق نه آهي. دنيا ۽ آخرت ۾ سندس ساراه آهي ۽ سندس ئي حڪومت آهي ۽ ڏانهس اوهان کي موٽائبو (٧٠).

قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ الَّيْلَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِضِيَآءٍ ؕ اَفَلَا تَسْمَعُوْنَ ﴿٧١﴾
قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُوْنَ فِيْهِ ؕ اَفَلَا
تُبْصِرُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَّحْمَتِهٖ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوْا
فِيْهِ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ
يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿٧٤﴾
وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا فَقُلْنَا هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ
فَعَلِمُوْٓا اَنَّ الْحَقَّ لِلّٰهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٧٥﴾ ع
اِنَّ قَارُوْنَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوْسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْ ۪ وَاٰتَيْنٰهُ
مِنَ الْكُنُوْزِ مَآ اِنَّ مَفَاتِحَهٗ لَتَنُوْٓاُ بِالْعُصْبَةِ اُولِى الْقُوَّةِ ۗ
اِذْ قَالَ لَهٗ قَوْمُهٗ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِيْنَ ﴿٧٦﴾
وَابْتَغِ فِيْمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ
مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ
الْفَسَادَ فِى الْاَرْضِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٧٧﴾

(ڪين) چؤ تہ ڏسو تہ سهي، جيڪڏهن الله اوهان تي قيامت جي ڏينهن تائين هميشہ رات (قائم) ڪري ڇڏي تہ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪهڙو معبود آهي جو اوهان وٽ سوجهرو آڻيندو؟ پوءِ نہ ٻڌندا آهيو ڇا؟ (٧١). (ڪين) چؤ تہ، ڏسو تہ سهي، جيڪڏهن الله اوهان تي قيامت جي ڏينهن توڻي هميشہ ڏينهن (قائم) ڪري ڇڏي تہ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪهڙو معبود آهي، جو اوهان وٽ رات آڻيندو، جنهن ۾ اوهين آرام وٺو؟ پوءِ اوهين نہ ٿا ڏسو ڇا؟ (٧٢). ۽ پنهنجيءَ ٻاجھ سان اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن بڻايائين تہ (اوهين) منجهس آرام وٺو ۽ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو تہ مَنَ اوهين شڪرانو ڪريو (٧٣). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏي چوندو تہ اهي منهنجا شريڪ ڪٿي آهن، جن کي اوهين (مون جهڙو) ڀائيندا هيؤ؟ (٧٤). ۽ هر هڪ ٽوليءَ مان هڪ شاهد جدا ڪنداسون ۽ چونداسون تہ پنهنجو دليل پيش ڪريو، پوءِ (اُهي) ڄاڻندا تہ بيشڪ حق الله جي پاسي آهي ۽ جيڪو ٺاهہ ٺاهيندا هئا سو کانئن ڀلجي ويندو (٧٥). بيشڪ قارون موسيٰ جي قوم مان هو، پوءِ مٿن بغاوت ڪرڻ لڳو ۽ کيس خزانن مان ايترو ڏنو هيوسون، جو سندس ڪنجين سگھ واري ٽوليءَ کي ٿڪايو ٿي، جڏهن سندس قوم کيس چيو تہ (مال ڏسي) نہ آڪڙج ڇو تہ الله آڪڙ ڪندڙن کي پسند نہ ڪندو آهي (٧٦). ۽ الله توکي جيڪي ڏنو آهي، تنهن سان آخرت جي گهر جي ڀلائي طلب ڪر ۽ دنيا مان پنهنجو (نيڪ عمل ڪرڻ جو) حصو نہ وسار ۽ جهڙيءَ طرح الله تو سان چڱائي ڪئي آهي، تهڙيءَ طرح (تون سندس خلق سان) چڱائي ڪر ۽ زمين ۾ فساد وجهڻ نہ گهر، ڇو تہ الله فساد ڪرڻ وارن کي پسند نہ ڪندو آهي (٧٧).

قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰى عِلْمٍ عِنْدِىْ ؕ اَوَلَمْ يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ
اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهٖ مِنَ الْقُرُوْنِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَّاَكْثَرُ
جَمْعًا ؕ وَلَا يُسْـَٔلُ عَنْ ذُنُوْبِهِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ
فِىْ زِيْنَتِهٖ ؕ قَالَ الَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يٰلَيْتَ لَنَا
مِثْلَ مَآ اُوْتِىَ قَارُوْنُ ۙ اِنَّهٗ لَذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿٧٩﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ
اُوْتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللّٰهِ خَيْرٌ لِّمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۚ
وَلَا يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الصّٰبِرُوْنَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهٖ وَبِدَارِهِ الْاَرْضَ ۫ فَمَا
كَانَ لَهٗ مِنْ فِئَةٍ يَّنْصُرُوْنَهٗ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۖ وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُنْتَصِرِيْنَ ﴿٨١﴾ وَاَصْبَحَ الَّذِيْنَ تَمَنَّوْا مَكَانَهٗ بِالْاَمْسِ يَقُوْلُوْنَ
وَيْكَاَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ ۚ
لَوْلَآ اَنْ مَّنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ؕ وَيْكَاَنَّهٗ لَا يُفْلِحُ
الْكٰفِرُوْنَ ﴿٨٢﴾ ع تِلْكَ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِيْنَ لَا
يُرِيْدُوْنَ عُلُوًّا فِى الْاَرْضِ وَلَا فَسَادًا ؕ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿٨٣﴾
مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا
يُجْزَى الَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٤﴾

(قارون) چيو ته اهو (گهڻو مال) ته رڳو هڪ هنر سان، جو مون وٽ آهي، مون کي مليو آهي. نه ڄاتو هئائين ڇا ته بيشڪ الله کانئس اڳ (اُهي) ڪيترائي جُڳ ناس ڪري ڇڏيا هئا، جيڪي کانئس ڏاڍيءَ سگهه وارا ۽ وڏي جماعت وارا هئا ۽ ڏوهارين کان سندن ڏوهن بابت (عذر) نه پڇبو (٧٨). پوءِ (هڪ ڏينهن) پنهنجي قوم جي سامهون پنهنجي سينگار سان نڪتو، جيڪي دنيا جي حياتي گهرندا هئا، تن چيو ته، هئه ارمان! اهڙو (مال جيڪر) اسان کي (به) هجي ها جهڙوڪ قارون کي ڏنو ويو آهي، بيشڪ اُهو وڏي نصيب وارو آهي (٧٩). ۽ جن کي علم ڏنو ويو تن چيو ته، اوهان لاءِ ويل هجي! الله جو ثواب انهيءَ ماڻهوءَ لاءِ ڀلو آهي، جنهن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، اِها (ڳالهه) صابرن کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي دل ۾ نه گهرندي آهي (٨٠). پوءِ کيس ۽ سندس گهر کي زمين ۾ ڳهايوسون، پوءِ الله کان سواءِ ڪا ٽولي ان لاءِ ڪانه هئي، جا کيس مدد ڏئي ۽ نڪي پاڻ وير وٺڻ وارن مان هو (٨١). ۽ جن ڪالهه سندس مرتبي جي سڌ ٿي ڪئي سي صبح جو چوڻ لڳا ته، عجب آهي ته الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي (تنهن جي) روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ تنگ (به) ڪندو آهي، جيڪڏهن الله اسان تي احسان نه ڪري ها ته اسان کي (به زمين ۾) ڳهائي ڇڏي ها! نه ڄاتو اٿيئي ته ڪافرن کي ڇوٽڪارو نه آهي؟ (٨٢). اِهو آخرت جو گهر آهي، جنهن کي اسان انهن لاءِ مقرر ڪيو آهي، جيڪي ملڪ ۾ وڏائي ڪرڻ نه گهرندا آهن ۽ نڪي فساد وجهڻ (گهرندا آهن) ۽ (چڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (٨٣). جيڪو چڱائي آڻيندو تنهن لاءِ اُن کان ڀلو (بدلو) آهي ۽ جي ڪو مدائي آڻيندو ته مدائين ڪرڻ وارا رڳو اُها سزا لهندا جيڪي ڪيائون ٿي (٨٤).

اِنَّ الَّذِیۡ فَرَضَ عَلَیۡکَ الۡقُرۡاٰنَ لَرَآدُّکَ اِلٰی مَعَادٍ ؕ
قُلۡ رَّبِّیۡۤ اَعۡلَمُ مَنۡ جَآءَ بِالۡہُدٰی وَ مَنۡ ہُوَ فِیۡ ضَلٰلٍ
مُّبِیۡنٍ ﴿۸۵﴾ وَ مَا کُنۡتَ تَرۡجُوۡۤا اَنۡ یُّلۡقٰۤی اِلَیۡکَ الۡکِتٰبُ
اِلَّا رَحۡمَۃً مِّنۡ رَّبِّکَ فَلَا تَکُوۡنَنَّ ظَہِیۡرًا لِّلۡکٰفِرِیۡنَ ﴿۫۸۶﴾
وَ لَا یَصُدُّنَّکَ عَنۡ اٰیٰتِ اللّٰہِ بَعۡدَ اِذۡ اُنۡزِلَتۡ اِلَیۡکَ
وَ ادۡعُ اِلٰی رَبِّکَ وَ لَا تَکُوۡنَنَّ مِنَ الۡمُشۡرِکِیۡنَ ﴿ۚ۸۷﴾ وَ لَا تَدۡعُ
مَعَ اللّٰہِ اِلٰـہًا اٰخَرَ ۘ لَاۤ اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ ۟ قف کُلُّ شَیۡءٍ ہَالِکٌ اِلَّا
وَجۡہَہٗ ؕ لَہُ الۡحُکۡمُ وَ اِلَیۡہِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿٪۸۸﴾

سُوۡرَۃُ الۡعَنۡکَبُوۡتِ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
الٓـمّٓ ۚ﴿۱﴾ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنۡ یُّتۡرَکُوۡۤا اَنۡ یَّقُوۡلُوۡۤا اٰمَنَّا وَ ہُمۡ لَا
یُفۡتَنُوۡنَ ﴿۲﴾ وَ لَقَدۡ فَتَنَّا الَّذِیۡنَ مِنۡ قَبۡلِہِمۡ فَلَیَعۡلَمَنَّ اللّٰہُ
الَّذِیۡنَ صَدَقُوۡا وَ لَیَعۡلَمَنَّ الۡکٰذِبِیۡنَ ﴿۳﴾ اَمۡ حَسِبَ الَّذِیۡنَ
یَعۡمَلُوۡنَ السَّیِّاٰتِ اَنۡ یَّسۡبِقُوۡنَا ؕ سَآءَ مَا یَحۡکُمُوۡنَ ﴿۴﴾ مَنۡ کَانَ
یَرۡجُوۡا لِقَآءَ اللّٰہِ فَاِنَّ اَجَلَ اللّٰہِ لَاٰتٍ ؕ وَ ہُوَ السَّمِیۡعُ الۡعَلِیۡمُ ﴿۵﴾

بيشڪ جنهن (الله) تو تي قرآن نازل ڪيو، سو موٽڻ جي جاءِ (آخرت) ڏانهن توکي ضرور موٽائڻ وارو آهي (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته جنهن هدايت آندي، تنهن کي منهنجو پالڻهار چڱو ڄاڻندڙ آهي ۽ اُنهيءَ کي به جيڪو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهي (٨٥). ۽ توکي ڪو آسرو نه هو ته تو ڏانهن (هيءُ) ڪتاب لاهبو، پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سان (لاٿو ويو) پوءِ ڪافرن جو مددگار هرگز نه ٿج (٨٦). ۽ (اي پيغمبر!) توکي الله جي آيتن (جي پهچائڻ) کان، اُن کان بعد جو تو ڏانهن موڪليو ويون، (ڪافر) نه جهلين ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ماڻهن کي) سڏ ۽ مشرڪن مان ڪڏهن نه ٿيءُ (٨٧). ۽ الله سان گڏ ٻئي ڪنهن کي معبود (سمجهي) نه سڏ، اُن کان سواءِ ڪو عبادت جي لائق نه آهي، سندس ذات کان سواءِ سيڪا شيءِ ناس ٿيڻ واري آهي، سڀ حڪم اُن جو ئي آهي ۽ ڏانهس موٽايا ويندؤ (٨٨).

سورة عنڪبوت مڪي آهي ۽ هن ۾ اُڻهتر آيتون ۽ ست رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). ماڻهن ڀانيو آهي ڇا ته سندن (رڳو ايتري) چوڻ تي ته ايمان آندوسون، اُهي ڇڏيا ويندا ۽ اُهي نه آزمائبا؟ (٢). ۽ جيڪي کانئن اڳ هئا، تن کي بيشڪ پرکيوسون. پوءِ جيڪي سچا آهن، تن کي الله ضرور ڌار ڪندو ۽ ڪوڙن کي (به) ضرور ڌار ڪندو (٣). جيڪي بڇڙايون ڪن ٿا، تن ڀانيو آهي ڇا ته اسان کان اڳي نڪري ويندا؟ جيڪو فيصلو ڪن ٿا، سو بڇڙو آهي (٤). جيڪو الله جي ملڻ جي اميد رکندو آهي، سو (سمجهي) ته بيشڪ الله جي ٺهرايل مدت ضرور اچڻي آهي، ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٥).

وَمَنْ جٰهَدَ فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَغَنِىٌّ عَنِ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿۶﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَحْسَنَ الَّذِىْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۷﴾
وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ؕ وَاِنْ جٰهَدٰكَ
لِتُشْرِكَ بِىْ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ؕ اِلَىَّ
مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۸﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِى الصّٰلِحِيْنَ ﴿۹﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ فَاِذَاۤ اُوْذِىَ فِى اللّٰهِ جَعَلَ
فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللّٰهِ ؕ وَلَئِنْ جَآءَ نَصْرٌ مِّنْ رَّبِّكَ
لَيَقُوْلُنَّ اِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ؕ اَوَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِمَا فِىْ صُدُوْرِ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۰﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنٰفِقِيْنَ ﴿۱۱﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوْا
سَبِيْلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطٰيٰكُمْ ؕ وَمَا هُمْ بِحٰمِلِيْنَ مِنْ خَطٰيٰهُمْ
مِّنْ شَىْءٍ ؕ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۱۲﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالًا مَّعَ
اَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْـَٔلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۱۳﴾ ع

۽ جيڪو (الله جي دين لاءِ) ڪوشش ڪري سو رڳو پنهنجي لاءِ ئي ڪوشش ٿو ڪري، ڇو ته الله جهانن کان بي پرواه آهي (٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کان سندن مدايون ضرور ميٽينداسون ۽ جيڪي ڪندا هئا، تنهن جو ڪين ڏاڍو چڱو بدلو ڏيندا سون (٧). ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان چڱائيءَ ڪرڻ جو حڪم ڪيو سون، ۽ (اي ماڻهو!) جيڪڏهن (اُهي) مون سان ڪنهن کي شريڪ ڪرڻ جي لاءِ توکي مجبور ڪن، جنهن (جي حقيقت) جي تو کي ڪا ڄاڻپ نه آهي، ته انهن جو چيو نه مڃ. اوهان جو مون ڏانهن موٽڻ آهي، تنهن ڪري جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندس (٨). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي صالحن (جي ٽوليءَ) ۾ ضرور داخل ڪندا سون (٩). ۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن، جي چوندا آهن، ته الله تي ايمان آندو اٿئون. پوءِ جڏهن الله (جي واٽ) ۾ ان کي (ڪو) ايذاءُ پهچايو ويندو آهي، (تڏهن) ماڻهن جي ايذائن کي الله جي عذاب وانگر سمجهندو آهي ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار وٽان ڪا مدد ايندي آهي ته چوندا آهن ته، بيشڪ اسين اوهان ساڻ هياسون. جيڪي جهان (وارن) جي دلين ۾ آهي سو الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ نه آهي ڇا؟ (١٠). ۽ جن ايمان آندو آهي، تن کي الله ضرور ڏار ڪندو ۽ منافقن کي به ضرور ڏار ڪندو (١١). ۽ ڪافر مؤمنن کي چون ٿا ته، (اوهين) اسان جي واٽ جي تابعداري ڪريو ۽ (اسين) اوهان جون مدايون کڻنداسين. حالانڪ اُهي سندن مداين مان ڪجھ به کڻڻ وارا نه آهن. بيشڪ اهي ڪوڙا آهن (١٢). ۽ پنهنجون (گناهَن جون) ڳنڊڙيون ۽ (ٻيون ڪيئي) ڳنڊڙيون پنهنجي گناهَن سان ضرور کڻندا ۽ جيڪو ٺاھ ٺاهيندا آهن، تنهن بابت قيامت جي ڏينهن ضرور پُڇيا ويندا (١٣).

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَلَبِثَ فِيْهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ
اِلَّا خَمْسِيْنَ عَامًا ؕ فَاَخَذَهُمُ الطُّوْفَانُ وَهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿۱۴﴾
فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَصْحٰبَ السَّفِيْنَةِ وَجَعَلْنٰهَاۤ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۵﴾
وَاِبْرٰهِيْمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ ؕ ذٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۶﴾ اِنَّمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ اَوْثَانًا وَّتَخْلُقُوْنَ اِفْكًا ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَا يَمْلِكُوْنَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوْا
عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوْهُ وَاشْكُرُوْا لَهٗ ؕ اِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ﴿۱۷﴾ وَاِنْ تُكَذِّبُوْا فَقَدْ كَذَّبَ اُمَمٌ مِّنْ
قَبْلِكُمْ ؕ وَمَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۱۸﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللّٰهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿۱۹﴾ قُلْ سِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ
فَانْظُرُوْا كَيْفَ بَدَاَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ
النَّشْاَةَ الْاٰخِرَةَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۲۰﴾ ج
يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَاِلَيْهِ تُقْلَبُوْنَ ﴿۲۱﴾

۽ بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليوسون، پوءِ پنجاھ ورهيہ گهٽ (هڪ) هزار سال منجهن رهيو. پوءِ کين طوفان پڪڙيو ۽ اُهي ظالم هئا (١۴). پوءِ کيس ۽ ٻيڙيءَ وارن کي (ٻڏڻ کان) بچايوسون ۽ اُن (ٻيڙيءَ) کي جهان (وارن) لاءِ نشاني ڪيو سون (١٥). ۽ ابراهيم کي (موڪليوسون) جڏهن پنهجيءَ قوم کي چيائين تہ الله جي عبادت ڪريو ۽ کانئس ڊڄو، اِهو اوهان لاءِ ڀلو آهي، جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو (١٦). اوهين تہ الله کان سواءِ بتن کي پوڄيندا آهيو ۽ اوهين (ڪوڙو) ٺاهہ ٺاهيندا آهيو، بيشڪ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهيو، سي اوهان کي روزي (ڏيڻ) جا (ڪي) مالڪ نہ آهن، تنهن ڪري الله وٽان روزي طلب ڪريو ۽ سندس عبادت ڪريو ۽ سندس شڪرانو ڪريو، ڏانهس موٽايا ويندؤ (١٧). ۽ جيڪڏهن ڪوڙو ڀانيو ٿا تہ (ڇا ٿيو؟) بيشڪ اوهان کان اڳ (ڪيترين) اُمتن (پهنجن پيغمبرن کي) ڪوڙو ڀانيو هو ۽ پيغمبر تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ رکيل) نہ آهي (١٨). نہ ڏٺو اٿن، ڇا؟ تہ الله خلق کي ڪهڙيءَ طرح نئين سر بڻائيندو آهي. وري ان کي ٻيهر بڻائيندو، بيشڪ اِهو (ڪم) الله تي آسان آهي (١٩). (کين) چؤ تہ ملڪ ۾ گهمو، پوءِ نظر ڪريو تہ الله ڪيئن نئين سر خلق کي پيدا ڪيو، وري اُن پيدا ڪيل کي الله ٻيهر پيدا ڪندو. ڇو تہ الله سيڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢٠). جنهن کي وڻيس تنهن کي عذاب ڪري ۽ جنهن کي وڻيس تنهن تي رحم ڪري ۽ (اوهين) ڏانهس موٽايا ويندؤ (٢١).

وَمَآ اَنۡتُمۡ بِمُعۡجِزِيۡنَ فِى الۡاَرۡضِ وَلَا فِى السَّمَآءِ‌ ۚ وَمَا
لَـكُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مِنۡ وَّلِىٍّ وَّلَا نَصِيۡرٍ ﴿۲۲﴾ وَالَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَلِقَآئِهٖۤ اُولٰٓـئِكَ يَئِسُوۡا مِنۡ رَّحۡمَتِىۡ
وَاُولٰٓـئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿۲۳﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهٖۤ
اِلَّاۤ اَنۡ قَالُوا اقۡتُلُوۡهُ اَوۡ حَرِّقُوۡهُ فَاَنۡجٰىهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ‌ ؕ
اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ يُّؤۡمِنُوۡنَ ﴿۲۴﴾ وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذۡتُمۡ
مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ اَوۡثَانًا ۙ مَّوَدَّةَ بَيۡنِكُمۡ فِى الۡحَيٰوةِ
الدُّنۡيَا‌ ۚ ثُمَّ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ يَكۡفُرُ بَعۡضُكُمۡ بِبَعۡضٍ
وَّيَلۡعَنُ بَعۡضُكُمۡ بَعۡضًا وَّمَاۡوٰٮكُمُ النَّارُ وَمَا لَـكُمۡ
مِّنۡ نّٰصِرِيۡنَ ﴿۲۵﴾ ۖۚ فَاٰمَنَ لَهٗ لُوۡطٌ‌ ۘ وَقَالَ اِنِّىۡ مُهَاجِرٌ
اِلٰى رَبِّىۡ‌ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ﴿۲۶﴾ وَوَهَبۡنَا لَهٗۤ اِسۡحٰقَ
وَيَعۡقُوۡبَ وَجَعَلۡنَا فِىۡ ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالۡكِتٰبَ
وَاٰتَيۡنٰهُ اَجۡرَهٗ فِى الدُّنۡيَا‌ ۚ وَاِنَّهٗ فِى الۡاٰخِرَةِ لَمِنَ
الصّٰلِحِيۡنَ ﴿۲۷﴾ وَلُوۡطًا اِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهٖۤ اِنَّكُمۡ لَتَاۡتُوۡنَ
الۡفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمۡ بِهَا مِنۡ اَحَدٍ مِّنَ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۲۸﴾

۽ اوهين نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ عاجز ڪرڻ وارا آهيو ۽ اوهان جو الله کان سواءِ نہ ڪو سڄڻ ۽ نہ ڪو مددگار آهي (٢٢) . ۽ جن الله جي آيتن ۽ سندس ملڻ جو انڪار ڪيو سي منهنجي ٻاجهہ کان نااميد ٿيا آهن ۽ انهن لاءِ ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢٣) . پوءِ ابراهيم جي قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ (ٻي) ڪانہ هئي تہ ان کي ڪهو يا ان کي ساڙيو، پوءِ الله کيس باهہ کان بچايو. بيشڪ هن (احوال) ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ وڏيون نشانيون آهن (٢۴).۽ (ابراهيم) چيو تہ، اوهان دنيا جي حياتيءَ ۾ رڳو پاڻ ۾ دوستيءَ جي ڪري الله کان سواءِ بتن کي اختيار ڪيو آهي، وري قيامت جي ڏينهن اوهين هڪ ٻئي جو انڪار ڪندؤ ۽ اوهان مان هڪڙا ٻين تي لعنت ڪندا ۽ اوهان جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اوهان جو ڪوبہ مددگار نہ آهي (٢٥) . پوءِ ابراهيم تي لوط ايمان آندو ۽ ابراهيم چيو تہ، بيشڪ آءٌ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وطن ڇڏڻ وارو آهيان، بيشڪ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٢٦) . ۽ ان کي اسحاق ۽ يعقوب بخشيوسون ۽ سندس اولاد ۾ پيغمبري ۽ ڪتاب مقرر ڪيو سون ۽ کيس دنيا ۾ سندس اجر ڏنوسون ۽ بيشڪ اُهو آخرت ۾ (بہ) صالحن مان آهي (٢٧) . ۽ لوط کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ، اوهين اُهو بي حيائيءَ جو ڪم ڪندا آهيو، جو جهان وارن مان ڪنهن هڪ (بہ) اُهو اوهان کان اڳ نہ ڪيو آهي (٢٨) .

اَىِٕنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُوْنَ السَّبِيْلَ ۙ۬ وَتَاْتُوْنَ
فِىْ نَادِيْكُمُ الْمُنْكَرَ ؕ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوا
ائْتِنَا بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۲۹﴾ قَالَ رَبِّ
انْصُرْنِىْ عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۳۰﴾ وَلَمَّا جَآءَتْ رُسُلُنَاۤ
اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُشْرٰى ۙ قَالُوْۤا اِنَّا مُهْلِكُوْۤا اَهْلِ هٰذِهِ
الْقَرْيَةِ ۚ اِنَّ اَهْلَهَا كَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿۳۱﴾ۚ ۖ قَالَ اِنَّ فِيْهَا
لُوْطًا ؕ قَالُوْا نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَنْ فِيْهَا لَنُنَجِّيَنَّهٗ وَاَهْلَهٗۤ
اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿۳۲﴾ وَلَمَّاۤ اَنْ جَآءَتْ
رُسُلُنَا لُوْطًا سِىْٓءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَّقَالُوْا
لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۫ اِنَّا مُنَجُّوْكَ وَاَهْلَكَ اِلَّا
امْرَاَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿۳۳﴾ اِنَّا مُنْزِلُوْنَ عَلٰۤى اَهْلِ
هٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿۳۴﴾
وَلَقَدْ تَّرَكْنَا مِنْهَاۤ اٰيَةًۢ بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَاِلٰى
مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۙ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَ
ارْجُوا الْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَلَا تَعْثَوْا فِى الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿۳۶﴾

ڇا اوهين نرن ڏانهن (شهوت سان) ويندا آهيو ۽ واٽ تي ڦر ڪندا آهيو ۽ پنهنجن مجلس ۾ بد ڪم ڪندا آهيو؟ پوءِ سندس قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نه هئي ته جيڪڏهن سچن مان آهين ته الله جو عذاب اسان وٽ آڻ (٢٩). (لوط) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي فسادين جي قوم تي مدد ڏي (٣٠). ۽ جنهن مهل اسان جي قاصدن (ملائڪن) ابراهيم وٽ خوشخبري آندي (تنهن مهل) چيائون ته اسين هن ڳوٺ وارن کي ناس ڪرڻ وارا آهيون، ڇو ته اتي رهڻ وارا ظالم (ٿيا) آهن (٣١). (ابراهيم) چيو ته بيشڪ اُن ۾ لوط آهي. چيائون ته جيڪو به منجهس آهي، تنهن کي اسين چڱو ڄاڻندڙ آهيون، ڪيس ۽ سندس گهر جي ڀاتين کي ضرور بچائينداسون، سواءِ سندس زال جي جا باقي رهيلن مان ٿيندي (٣٢). ۽ جنهن مهل اسان جا قاصد لوط وٽ آيا، تنهن مهل انهن جي (اچڻ) سببان ناراض ٿيو ۽ انهن جي (اچڻ) سببان دل تنگ ٿيو ۽ (اُنهن) چيو ته نڪي ڊڄ ۽ نڪي غمگين ٿيءُ، بيشڪ اسين تو کي ۽ تنهنجي گهر جي ڀاتين کي بچائڻ وارا آهيون، سواءِ تنهنجيءَ زال جي، جا باقي رهيلن مان ٿيندي (٣٣). بيشڪ اسين هن ڳوٺ وارن تي هڪ عذاب اِنهيءَ سببان آسمان کان لاهڻ وارا آهيون، جو بدڪار ٿيا آهن (٣٤). ۽ بيشڪ اِن ڳوٺ جي پڌري نشاني سمجهندڙ قوم لاءِ ڇڏي سون (٣٥). ۽ مَدين (وارن) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي موڪليوسون، پوءِ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ۽ قيامت جي ڏينهن جي اميد رکو ۽ فسادي ٿي ملڪ ۾ نه گهمو ڦرو (٣٦).

فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِیْ دَارِهِمْ
جٰثِمِیْنَ ﴿۳۷﴾ وَعَادًا وَّثَمُوْدَاۡ وَقَدْ تَّبَیَّنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسٰكِنِهِمْ ۫ وقفة
وَزَیَّنَ لَهُمُ الشَّیْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِیْلِ
وَكَانُوْا مُسْتَبْصِرِیْنَ ﴿۳۸﴾ وَقَارُوْنَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ ۫ قف وَلَقَدْ
جَآءَهُمْ مُّوْسٰی بِالْبَیِّنٰتِ فَاسْتَكْبَرُوْا فِی الْاَرْضِ وَمَا كَانُوْا
سٰبِقِیْنَ ﴿۳۹﴾ فَكُلًّا اَخَذْنَا بِذَنْۢبِهٖ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ اَرْسَلْنَا عَلَیْهِ
حَاصِبًا ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اَخَذَتْهُ الصَّیْحَةُ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا
بِهِ الْاَرْضَ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِیَظْلِمَهُمْ
وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ یَظْلِمُوْنَ ﴿۴۰﴾ مَثَلُ الَّذِیْنَ اتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِیَآءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوْتِ ۚ اِتَّخَذَتْ بَیْتًا ؕ وَ
اِنَّ اَوْهَنَ الْبُیُوْتِ لَبَیْتُ الْعَنْكَبُوْتِ لَوْ كَانُوْا یَعْلَمُوْنَ ﴿۴۱﴾
اِنَّ اللّٰهَ یَعْلَمُ مَا یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ شَیْءٍ ؕ وَهُوَ
الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿۴۲﴾ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۚ وَمَا
یَعْقِلُهَاۤ اِلَّا الْعٰلِمُوْنَ ﴿۴۳﴾ خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضَ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً لِّلْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۴۴﴾ ع

پوءِ ان کي ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري کين زلزلي اچي ورتو، پوءِ پنهنجن گهرن ۾ (ئـي) اونـڌا ٿي (مري) پيا (٣٧). ۽ عاد ۽ ثمود کي (چٽ ڪيوسون) ۽ بيشڪ سندن گهرن مان کي اوهان تي ظاهر ٿي چڪا آهن ۽ شيطان انهن لاءِ سندن عمل سينگاريا هئا، پوءِ کين (سڌيءَ) واٽ کان جهليائين ۽ (اُهي) سمجهه وارا (بہ) هئا (٣٨). ۽ قارون ۽ فرعون ۽ هامان کي (بہ چٽ ڪيوسون) ۽ بيشڪ موسىٰ پڌرن معجزن سان وٽن آيو هو، پوءِ ملڪ ۾ وڏائي ڪيائون ۽ (اسان کان) اڳ ڪڏي ويندڙ نہ هئا (٣٩). پوءِ سڀ ڪنهن کي سندس گناه سببان پڪڙيوسون، پوءِ منجهانئن ڪن تي سخت آنڌي موڪلي سون ۽ منجهانئن ڪن کي ڪڙڪي (اچي) ورتو ۽ منجهانئن ڪن کي زمين ۾ گهايوسون ۽ منجهانئن ڪن کي ٻوڙيو سون. ۽ ڪڏهن ٿيڻو نہ هو، جو الله مٿن ظلم ڪري، پر هنن پنهنجو پاڻ تي ظلم ٿي ڪيو (٤٠). جن الله کان سواءِ (ٻيا) دوست ورتا آهن، تن جو مثال ڪوريئڙي جي مثال وانگر آهي، جنهن گهر ٺاهيو ۽ بيشڪ (سڀني) گهرن ۾ وڏيڪ هيڻو ڪورئڙي جو گهر آهي. جيڪڏهن (اها ڳالهه) ڄاڻن ها (تہ ائين نہ ڪن ها) (٤١). بيشڪ جنهن شيءِ کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهن، سا جيڪا بہ هجي تنهن کي الله ڄاڻندو آهي ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (٤٢). ۽ اِهي مثال آهن جن کي ماڻهن لاءِ بيان ڪندا آهيون، ۽ انهن کي ڄاڻندڙن کان سواءِ ڪو ڪونہ سمجهندو آهي (٤٣). الله آسمانن ۽ زمين کي (چڱيءَ) رٿ سان خلقيو آهي، بيشڪ ان (ڪم) ۾ مؤمنن لاءِ (وڏي) نشاني آهي (٤٤).

اُتْلُ مَآ اُوْحِیَ اِلَیْكَ مِنَ الْكِتٰبِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ ؕ
اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰی عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ ؕ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ
وَاللّٰهُ یَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ ﴿۴۵﴾ وَلَا تُجَادِلُوْٓا اَهْلَ الْكِتٰبِ اِلَّا
بِالَّتِیْ هِیَ اَحْسَنُ ۗ اِلَّا الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ وَقُوْلُوْٓا اٰمَنَّا
بِالَّذِیْٓ اُنْزِلَ اِلَیْنَا وَاُنْزِلَ اِلَیْكُمْ وَاِلٰهُنَا وَاِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ
وَّنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَآ اِلَیْكَ الْكِتٰبَ ؕ فَالَّذِیْنَ
اٰتَیْنٰهُمُ الْكِتٰبَ یُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَمِنْ هٰٓؤُلَآءِ مَنْ یُّؤْمِنُ بِهٖ ؕ وَ
مَا یَجْحَدُ بِاٰیٰتِنَآ اِلَّا الْكٰفِرُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُوْا مِنْ قَبْلِهٖ
مِنْ كِتٰبٍ وَّلَا تَخُطُّهٗ بِیَمِیْنِكَ اِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۴۸﴾
بَلْ هُوَ اٰیٰتٌۢ بَیِّنٰتٌ فِیْ صُدُوْرِ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ ؕ وَمَا یَجْحَدُ
بِاٰیٰتِنَآ اِلَّا الظّٰلِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَقَالُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَیْهِ اٰیٰتٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قُلْ
اِنَّمَا الْاٰیٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاِنَّمَآ اَنَا نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ﴿۵۰﴾ اَوَلَمْ یَكْفِهِمْ اَنَّآ اَنْزَلْنَا
عَلَیْكَ الْكِتٰبَ یُتْلٰی عَلَیْهِمْ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَرَحْمَةً وَّذِكْرٰی لِقَوْمٍ
یُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۱﴾ ع قُلْ كَفٰی بِاللّٰهِ بَیْنِیْ وَبَیْنَكُمْ شَهِیْدًا ۚ یَعْلَمُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوْا بِاللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۵۲﴾

(اي پيغمبر!) ڪتاب مان جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو ويو سو پڙهه ۽ نماز قائم ڪر، بيشڪ نماز بيحيائيءَ ۽ بري (ڪم ڪرڻ) کان جهليندي آهي ۽ بيشڪ الله جو ياد ڪرڻ (سڀ کان) وڏو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، سو الله ڄاڻيندو آهي (٤٥). ۽ ڪتاب وارن مان جن بي انصافي ڪئي تن کان سواءِ ٻين سان ڏاڍي سهڻي طريقي کان سواءِ تڪرار نہ ڪريو ۽ چئو تہ جيڪي اسان ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي ۽ جيڪي اوهان ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي، تنهن تي اسان ايمان آندو آهي ۽ اسان جو معبود ۽ اوهان جو معبود هڪ آهي ۽ اسين مسلمان آهيون (٤٦). ۽ (جهڙيءَ طرح اڳيان ڪتاب نازل ڪياسون) اهڙيءَ طرح اسان تو ڏانهن ڪتاب (قرآن) نازل ڪيو، پوءِ جن کي ڪتاب ڏنوسون اهي اُن کي مڃيندا آهن. ۽ انهن (عربن) مان ڪو (اهڙو آهي)، جو ان تي ايمان آڻيندو آهي. ۽ ڪافرن کان سواءِ (ٻيو) ڪو اسان جي آيتن جو انڪار نہ ڪندو آهي (٤٧). ۽ انهيءَ (قرآن جي لهڻ) کان اڳ ڪو ڪتاب نڪي تون پڙهندو هئين ۽ نڪي اُهو پنهنجي سڄي هٿ سان لکندو هئين (جيڪڏهن لکين پڙهين ها) تہ انهيءَ مهل اُهي ڪوڙا ضرور شڪ ۾ پون ها (٤٨). بلڪ اهو (قرآن) پڌريون آيتون (آهي) انهن جي سينن ۾ (محفوظ) آهي، جن کي علم ڏنو ويو آهي ۽ ظالمن کان سواءِ (ٻيو) ڪو اسان جي آيتن جو انڪار نہ ڪندو آهي (٤٩). ۽ چون ٿا تہ سندس پالڻهار کان مٿس معجزا ڇو نہ نازل ڪيا ويا آهن؟ (ڪين) چؤ تہ معجزا (تہ رڳو منهنجي) الله وٽ آهن ۽ آءٌ تہ رڳو پڌرو ديڄاريندڙ آهيان (٥٠). اسان تو تي ڪتاب نازل ڪيو، جو کين پڙهي ٻڌائبو آهي، سو کين ڪافي نہ آهي ڇا؟ بيشڪ هن ۾ مؤمنن جي قوم لاءِ رحمت ۽ نصيحت آهي (٥١). کين چئو تہ الله منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ شاهد ڪافي آهي، جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو اُهو ڄاڻندو آهي ۽ جن باطل کي مڃيو ۽ الله جو انڪار ڪيو سي ئي ٽوٽي وارا آهن (٥٢).

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ۭ وَلَوْلَآ اَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاۗءَهُمُ الْعَذَابُ ۭ
وَلَيَاْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝۵۳ يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ۭ وَ
اِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ۝۵۴ يَوْمَ يَغْشٰىهُمُ الْعَذَابُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ وَيَقُوْلُ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝۵۵
يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّ اَرْضِيْ وَاسِعَةٌ فَاِيَّايَ فَاعْبُدُوْنِ ۝۵۶
كُلُّ نَفْسٍ ذَاۗىِٕقَةُ الْمَوْتِ ۣ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ۝۵۷ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۭ نِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ۝۵۸ الَّذِيْنَ
صَبَرُوْا وَعَلٰي رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ۝۵۹ وَكَاَيِّنْ مِّنْ دَاۗبَّةٍ لَّا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا ڰ اللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ ڮ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝۶۰ وَلَىِٕنْ
سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۚ فَاَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ۝۶۱ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاۗءُ
مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَهٗ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ۝۶۲ وَلَىِٕنْ
سَاَلْتَهُمْ مَّنْ نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاۗءِ مَاۗءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ
مَوْتِهَا لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۭ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ۭ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ۝۶۳ ع

۽ توکان عذاب تکڙو گهرندا آهن. ۽ جيڪڏهن (ان جي) مدت مقرر ٿيل نہ هجي ها تہ کين عذاب ضرور پهچي ها ۽ (اُهو) مٿن پڪ اوچتو ايندو ۽ اُهي بي خبر هوندا (٥٣). تو کان عذاب تکڙو گهرندا آهن ۽ بيشڪ دوزخ ڪافرن کي (اُنهيءَ ڏينهن) وڪوڙيندڙ آهي (٥٤). جنهن ڏينهن کين عذاب سندن مٿان ۽ سندن پيرن جي هيٺان ويڙهيندو ۽ (الله) چوندو تہ جيڪي ڪندا هيؤ تنهن جو (مزو) چکو (٥٥). اي منهنجا مؤمن ٻانهؤ! بيشڪ منهنجي زمين ويڪري آهي، تنهن ڪري خاص منهنجي عبادت ڪريو (٥٦) هر هڪ نفس موت جو مزو چکڻ وارو آهي، وري اسان ڏي موٽائبؤ (٥٧). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي ضرور بهشت جي ماڙين ۾ ٽڪائيندا سون، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (انهن چڱن) ڪمن ڪندڙن جي مزوري چڱي آهي (٥٨). جن صبر ڪيو ۽ پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (٥٩). ۽ ڪيترائي جانور پنهنجي روزي (ساڻ) نہ کڻندا آهن، الله انهن کي ۽ اوهان کي روزي ڏيندو آهي، ۽ اهوئي ٻڌندڙ ڄاڻيندڙ آهي (٦٠). ۽ جيڪڏهن ڪائنن پڇين تہ ڪنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ (ڪنهن) سج ۽ چنڊ کي نوايو آهي؟ تہ ضرور چوندا تہ الله۔ پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (٦١). الله پنهنجي ٻانهن مان جنهن لاءِ گهري تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن جي) تنگ ڪندو آهي. ڇو تہ الله هر شيءِ کي ڄاڻيندڙ آهي (٦٢). ۽ جيڪڏهن ڪائنن پڇين تہ ڪنهن آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ ان سان زمين کي ان جي مرڻ (غير آباد ٿيڻ) کان پوءِ جيئرو (آباد) ڪيو؟ تہ ضرور چوندا تہ الله (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ سڀ ساراه الله کي جڳائي، بلڪ منجهائن گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٦٣).

وَمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَهْوٌ وَّلَعِبٌ ؕ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ
لَهِيَ الْحَيَوَانُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۶۴﴾ فَاِذَا رَكِبُوْا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا
اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ
يُشْرِكُوْنَ ﴿۶۵﴾ لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ۚۙ وَلِيَتَمَتَّعُوْا ۫ فَسَوْفَ
يَعْلَمُوْنَ ﴿۶۶﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا اٰمِنًا وَّيُتَخَطَّفُ النَّاسُ
مِنْ حَوْلِهِمْ ؕ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَكْفُرُوْنَ ﴿۶۷﴾
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ
لَمَّا جَآءَهٗ ؕ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿۶۸﴾ وَالَّذِيْنَ
جٰهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۶۹﴾ ع

سُوْرَةُ الرُّوْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
الٓمّٓ ﴿۱﴾ ۚ غُلِبَتِ الرُّوْمُ ﴿۲﴾ ۙ فِيْٓ اَدْنَى الْاَرْضِ وَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ
غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُوْنَ ﴿۳﴾ ۙ فِيْ بِضْعِ سِنِيْنَ ۬ؕ لِلّٰهِ الْاَمْرُ مِنْ
قَبْلُ وَمِنْۢ بَعْدُ ؕ وَيَوْمَئِذٍ يَّفْرَحُ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿۴﴾ ۙ
بِنَصْرِ اللّٰهِ ؕ يَنْصُرُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۵﴾ ۙ

۽ هيءَ دنيا جي حياتي تہ تماشي ۽ راند کان سواءِ ٻيو ڪجھ نہ آهي ۽ بيشڪ آخرت جي حويلي ئي سدائين حياتيءَ (واري) آهي. جيڪڏهن ڄاڻن ها (تہ آخرت کي دنيا کان وڌيڪ پسند ڪن ها!) (٦٤). پوءِ (اُهي) جڏهن ٻيڙين ۾ چڙهندا آهن، (تڏهن) رڳو الله کي سندس سچو اعتقاد رکندڙ ٿي سڏيندا آهن، پوءِ جڏهن کين پَر ڏانهن بچائي پهچائيندو آهي، (تڏهن) اُتي جو اُتي (هن ڪري) شرڪ ڪندا آهن (٦٥). تہ جيڪي کين ڏنو سون تنهن جي بي شڪري ڪن ۽ ٻَل تہ مزا ماڻي وٺن پوءِ سگهوئي (حال جي حقيقت) ڄاڻيندا (٦٦). نہ ڏٺائون ڇا تہ اسان (مڪي جي) حرم کي امن جي جاءِ ڪئي؟ حالانڪ سندس آس پاس کان ماڻهو اُمالڪ کڄي ويندا آهن، پوءِ ڇو ڪوڙ (باطل) کي مڃيندا آهن ۽ الله جي نعمتن جو (ڇو) انڪار ڪندا آهن؟ (٦٧). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي، جيڪو الله تي ڪوڙو ناھ ٺاهي يا جڏهن وٽس حق آيو، تڏهن ان کي ڪوڙو ڄاڻي؟ ڪافرن جي جاءِ دوزخ ۾ نہ آهي ڇا؟ (٦٨). ۽ جن اسان (جي واٽ) ۾ ڪوشش ڪئي، تن کي ضرور پنهنجون واٽون ڏيکاريندا سون ۽ بيشڪ الله ڀلارن سان گڏ آهي (٦٩).

سورة روم مڪي آهي ۽ هن ۾ سٺ
آيتون ۽ ڇهہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). رومي هيٺا ٿيا (٢). ويجهي ملڪ ۾ ۽ اُهي پنهنجي هيٺي ٿيڻ کان پوءِ سگهوئي غالب ٿيندا (٣). ٿورن ورهين ۾- الله جي ئي (هٿ ۾) حڪومت اڳي توڙي پوءِ آهي- ۽ انهيءَ ڏينهن مؤمن خوش ٿيندا (۴). الله جي مدد سان (الله) جنهن کي گهري تنهن کي سوڀ ڏيندو آهي ۽ اهوئي غالب مهربان آهي (٥).

وَعْدَ اللّٰهِ ؕ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ وَعْدَهٗ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُوْنَ ﴿٦﴾ يَعْلَمُوْنَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚۖ وَهُمْ عَنِ
الْاٰخِرَةِ هُمْ غٰفِلُوْنَ ﴿٧﴾ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا فِىْٓ اَنْفُسِهِمْ ۫ مَا خَلَقَ اللّٰهُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ وَ
اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُوْنَ ﴿٨﴾ اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا
فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ
كَانُوْٓا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّاَثَارُوا الْاَرْضَ وَعَمَرُوْهَآ اَكْثَرَ
مِمَّا عَمَرُوْهَا وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ؕ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿٩﴾ ؕ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِيْنَ
اَسَآءُوا السُّوْٓاٰى اَنْ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَكَانُوْا بِهَا يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١٠﴾ ع
اَللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿١١﴾ وَيَوْمَ
تَقُوْمُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿١٢﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ
مِّنْ شُرَكَآئِهِمْ شُفَعٰٓؤُا وَكَانُوْا بِشُرَكَآئِهِمْ كٰفِرِيْنَ ﴿١٣﴾
وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّتَفَرَّقُوْنَ ﴿١٤﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَهُمْ فِىْ رَوْضَةٍ يُّحْبَرُوْنَ ﴿١٥﴾

الله انجام ڪيو آهي. الله پنهنجو انجام نہ ڦيرائيندو، پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (٦). ظاهر دنيا جي حياتيءَ جون (رٿون) ڄاڻندا آهن ۽ اُهي آخرت کان بي خبر آهن (٧). پنهنجين دلين ۾ نہ سوچيائون ڇا؟ تہ الله آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي، تنهن کي پوريءَ رٿ ۽ مقرر مدت کان سواءِ نہ بڻايو آهي ۽ بيشڪ ماڻهن مان گهڻا پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان منڪر آهن (٨). ملڪ ۾ نہ گهميا آهن ڇا، جو نهارين تہ جيڪي کانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي؟ جي کانئن وڌيڪ سگهہ وارا هئا ۽ زمين کيڙيائون ۽ اها جيڪي پاڻ آباد ڪيائون، تنهن کان وڌيڪ اُها اُنهن آباد ڪئي ۽ سندن پيغمبر وٽن معجزن سان آيا، پوءِ الله جو شان اهڙو نہ هو جو مٿن ظلم ڪري پر پاڻ تي پاڻ ظلم ڪيائون ٿي (٩). وري جن بڇڙائي ڪئي، تن جي پڇاڙي بڇڙي ٿي، هن ڪري جو الله جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ مٿن ٺٺوليون ڪندا هئا (١٠). الله خلق کي نئين سر بڻائي ٿو، وري ان کي ڀيهر بڻائيندو، وري ڏانهس اوهين موٽائبؤ (١١). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي تنهن ڏينهن گنهگار نااُميد ٿيندا (١٢). ۽ (الله سان مقرر ڪيلن) سندن شريڪن مان ڪوبہ انهن کي سفارش ڪرڻ وارو نہ ٿيندو ۽ پنهنجن (ٺهرايلن) شريڪن جا منڪر ٿيندا (١٣). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي، تنهن ڏينهن (ماڻهو) ڌارو ڌار ٿيندا (١٤). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي باغن ۾ خوش ڪبا (١٥).

وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآئِ الْاٰخِرَةِ
فَاُولٰٓئِكَ فِى الْعَذَابِ مُحْضَرُوْنَ ﴿١٦﴾ فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ حِيْنَ
تُمْسُوْنَ وَحِيْنَ تُصْبِحُوْنَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِى السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَّحِيْنَ تُظْهِرُوْنَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَيُحْىِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا ؕ وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُوْنَ ﴿١٩﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَكُمْ مِّنْ
تُرَابٍ ثُمَّ اِذَآ اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُوْنَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ
لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْٓا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ
مَّوَدَّةً وَّرَحْمَةً ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢١﴾
وَمِنْ اٰيٰتِهٖ خَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ
وَاَلْوَانِكُمْ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّلْعٰلِمِيْنَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ
مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَآؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّ فِىْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ يُرِيْكُمُ الْبَرْقَ
خَوْفًا وَّطَمَعًا وَّيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَيُحْىٖ بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿٢٤﴾

۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ۽ قيامت جي ملڻ کي ڪوڙ ڄاتو سي عذاب ۾ حاضر ڪيل هوندا (١٦). پوءِ جنهن مهل سانجهي ڪريو ۽ جنهن مهل صبح ڪريو، تنهن مهل الله جي پاڪائي بيان ڪيو (١٧). ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ ان جي ساراه آهي ۽ پوئين پهر ۽ جنهن مهل منجهند ڪريو (تنهن مهل به پاڪائي بيان ڪريو) (١٨). مئي مان جيئرو ڪڍندو آهي ۽ جيئري مان مئو ڪڍندو آهي ۽ زمين کي ان جي مرڻ کان پوءِ جياريندو آهي ۽ اهڙيءَ طرح (اوهين قبرن مان) ڪڍبؤ (١٩). ۽ سندس نشانين مان هيءُ آهي جو اوهان کي مٽيءَ مان بڻايائين، وري انهيءَ مهل اوهين ماڻهو ٿي گهمو ڦرو ٿا (٢٠). ۽ سندس نشانين مان هيءُ آهي جو اوهان جي جنس مان اوهان لاءِ زالون پيدا ڪيائين ته انهن سان آرام وٺو ۽ اوهان جي وچ ۾ پيار ۽ ٻاجھ پيدا ڪيائين، بيشڪ هن ۾ انهيءَ قوم لاءِ نشانيون آهن، جيڪي ڌيان رکندا آهن (٢١). ۽ آسمانن ۽ زمين جو بڻائڻ ۽ اوهان جي ٻولين ۽ رنگن جو قسمين قسمين هجڻ سندس نشانين مان آهي. بيشڪ ان ۾ ڄاڻيندڙن لاءِ نشانيون آهن (٢٢). ۽ اوهان جو رات ۽ ڏينهن ۾ سمهڻ ۽ اوهان جو سندس فضل مان روزي طلب ڪرڻ سندس نشانين مان آهي، بيشڪ هن ۾ ان قوم لاءِ نشانيون آهن، جيڪي (ڪن لائي) ٻڌندا آهن (٢٣). ۽ سنديس نشانين مان (هيءُ به) آهي، جو اوهان کي ڊيڄارڻ ۽ اُميد رکڻ لاءِ وڄ ڏيکاريندو آهي ۽ آسمان کان پاڻي وسائيندو آهي، پوءِ اُن سان زمين کي اُن جي مرڻ کانپوءِ جياريندو آهي، بيشڪ هن ۾ انهيءَ قوم لاءِ نشانيون آهن، جيڪي سمجھ رکندا آهن (٢٤).

وَمِنْ اٰیٰتِهٖٓ اَنْ تَقُوْمَ السَّمَآءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهٖ ؕ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةً ۖۗ مِّنَ الْاَرْضِ اِذَآ اَنْتُمْ تَخْرُجُوْنَ ﴿۲۵﴾ وَلَهٗ مَنْ فِی
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ﴿۲۶﴾ وَهُوَ الَّذِیْ یَبْدَؤُا
الْخَلْقَ ثُمَّ یُعِیْدُهٗ وَهُوَ اَهْوَنُ عَلَیْهِ ؕ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰی
فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿۲۷﴾ ضَرَبَ لَكُمْ
مَّثَلًا مِّنْ اَنْفُسِكُمْ ؕ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ اَیْمَانُكُمْ
مِّنْ شُرَكَآءَ فِیْ مَا رَزَقْنٰكُمْ فَاَنْتُمْ فِیْهِ سَوَآءٌ تَخَافُوْنَهُمْ
كَخِیْفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰیٰتِ لِقَوْمٍ یَّعْقِلُوْنَ ﴿۲۸﴾
بَلِ اتَّبَعَ الَّذِیْنَ ظَلَمُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ بِغَیْرِ عِلْمٍ ۚ فَمَنْ یَّهْدِیْ
مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ ؕ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِیْنَ ﴿۲۹﴾ فَاَقِمْ وَجْهَكَ
لِلدِّیْنِ حَنِیْفًا ؕ فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتِیْ فَطَرَ النَّاسَ عَلَیْهَا ؕ لَا
تَبْدِیْلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ الدِّیْنُ الْقَیِّمُ ۙۗ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا یَعْلَمُوْنَ ﴿۳۰﴾ ۙۗ مُنِیْبِیْنَ اِلَیْهِ وَاتَّقُوْهُ وَاَقِیْمُوا
الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُوْنُوْا مِنَ الْمُشْرِكِیْنَ ﴿۳۱﴾ ۙ مِنَ الَّذِیْنَ فَرَّقُوْا
دِیْنَهُمْ وَكَانُوْا شِیَعًا ؕ كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَیْهِمْ فَرِحُوْنَ ﴿۳۲﴾

ءِ سندس حڪم سان آسمان ۽ زمين جو بيهڻ سنديس نشانين مان آهي. وري جنهن مهل اوهان کي زمين مان هڪئي ڀيري سڏيو ويندو، (تنهن مهل) جهٽ پٽ اوهين نڪرندؤ (٢٥). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس آهي، سڀئي سندس فرمانبردار آهن (٢٦). ۽ اُهو ئي آهي، جيڪو خلق کي نئين سر بڻائيندو آهي، وري ان کي ورائي بڻائيندو ۽ اهو مٿس بلڪل سهنجو آهي ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ سندس ئي صفت تمام مٿاهين آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٢٧). (الله) اوهان لاءِ اوهان جي حال جو هڪ مثال بيان ڪيو آهي، (ته) اوهان جا هٿ جن (ٻانهن) جا مالڪ ٿيا آهن، سي جيڪي (مال) اوهان کي ڏنو سون تنهن ۾ اوهان جا ڪي ڀائيوار آهن ڇا؟ جو اُهي ۽ اوهين اُن (مال) ۾ برابر (حصي وارا) هجو (۽ اوهين) اُنهن جي (ڀائيواريءَ جي دعويٰ) کان اهڙيءَ طرح ڊڄندا آهيو، جهڙي طرح اوهان کي پاڻ جهڙن (جي ڀائيواريءَ) کان ڀؤ آهي، اهڙيطرح انهيءَ قوم لاءِ نشانيون کولي بيان ڪندا آهيون، جيڪي سمجهه رکندا آهن (٢٨). بلڪل ظالم اَڻ ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سڌن جا تابعدار ٿيا آهن، پوءِ جنهن کي الله گمراه ڪيو، تنهن کي ڪير هدايت ڪندو؟ ۽ انهن لاءِ ڪو مددگار ڪونهي (٢٩). پوءِ (اي پيغمبر!) پنهنجي منهن کي دين لاءِ هڪ طرفو ڪري بيهار، الله جي دين جي (پيروي ڪر) جنهن تي ماڻهن کي پيدا ڪيائين، الله جي خلقڻ کي ڪا مٽ سٽ نه آهي، اهو ئي سڌو دين آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻيندا آهن (٣٠). ڏانهنس موٽندڙ ٿي (عبادت ڪريو) ۽ کانئس ڊڄو ۽ نماز پڙهندا رهو ۽ مشرڪن مان نه ٿيو (٣١). انهن مان نه ٿيو جن پنهنجي دين کي ڌارو ڌار ڪيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا، سڀڪا ٽولي اُنهي تي خوش آهي، جيڪي وٽس آهي (٣٢).

وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُّنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَآ
اَذَاقَهُمْ مِّنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿٣٣﴾ لِيَكْفُرُوْا
بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ۭ فَتَمَتَّعُوْا ۪ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٤﴾ اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا
فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوْا بِهٖ يُشْرِكُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَاِذَآ اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوْا
بِهَا ۭ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ اِذَا هُمْ يَقْنَطُوْنَ ﴿٣٦﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاۗءُ وَيَقْدِرُ ۭ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٣٧﴾ فَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَ
الْمِسْكِيْنَ وَابْنَ السَّبِيْلِ ۭ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَ
اللّٰهِ ۡ وَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ رِّبًا لِّيَرْبُوَا۟
فِيْٓ اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوْا عِنْدَ اللّٰهِ ۚ وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ زَكٰوةٍ
تُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْمُضْعِفُوْنَ ﴿٣٩﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ
خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ ۭ هَلْ مِنْ
شُرَكَاۗىِٕكُمْ مَّنْ يَّفْعَلُ مِنْ ذٰلِكُمْ مِّنْ شَيْءٍ ۭ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يُشْرِكُوْنَ ﴿٤٠﴾ ع ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ اَيْدِي
النَّاسِ لِيُذِيْقَهُمْ بَعْضَ الَّذِيْ عَمِلُوْا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٤١﴾

۽ جڏهن ماڻهن کي ڪا تڪليف پهچندي آهي، (تڏهن) پنهنجي پالڻهار ڏانهن متوجهہ ٿي ڪيس سڏيندا آهن، وري جڏهن اهو پاڻ وٽان ڪين ٻاجھہ چکائيندو آهي، (تڏهن) انهيءَ ئي مهل منجهائن ڪا ٽولي پنهنجي پالڻهار سان (هن لاءِ) شريڪ ٺهرائيندي آهي (٣٣). تہ جيڪي ڪين ڏنو سون تنهن جي بي شڪري ڪن، پوءِ مزا ماڻيو وٺو، پوءِ سگهوئي (حال حقيقت) ڄاڻندؤ (٣٤). مٿن ڪا سند لاٿي سون ڇا؟ جو اُنهيءَ (شيءِ) جي (سچائي) بابت ڳالهائي ٿي، جنهن شيءِ کي الله سان شريڪ ڪندا آهن (٣٥). ۽ جڏهن ماڻهن کي ٻاجھہ چکائيندا آهيون (تڏهن) ان سان سرها ٿيندا آهن ۽ جيڪڏهن انهيءَ سببان جو سندس هٿن (مدايون) اڳي موڪليون ڪين ڪو ڏک پهچندو آهي تہ انهيءَ ئي مهل نا اميد ٿيندا آهن (٣٦). نہ ڏٺو اٿن ڇا؟ تہ الله جنهن لاءِ گهرندو آهي، تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي، تنهن جي) گهٽ ڪندو آهي. بيشڪ هن ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (٣٧). تنهن ڪري مائٽيءَ واري ۽ مسڪين ۽ مسافر کي، سندس حق ڏي اِهو اُنهن لاءِ ڀلو آهي، جيڪي الله جو راضپو گهرندا آهن ۽ اِهي ئي ڇوٽڪاري وارا آهن (٣٨). ۽ وياج مان جيڪي ڏنو هجيوَ تہ ماڻهن جي مال ۾ وڌي سو الله وٽ نہ وڌندو ۽ الله جو راضپو گهرندڙ ٿي زڪواة مان جيڪي ڏنو هجيوَ، پوءِ اِهي ئي (پنهنجي مال کي الله وٽ) ٻيڻو ڪندڙ آهن (٣٩). الله اُهو آهي جنهن اوهان کي بڻايو، وري اوهان کي روزي ڏنائين وري اوهان کي ماريندو، وري اوهان کي جياريندو. اوهان جي (ٺهرايل) شريڪن مان ڪو اهڙو آهي ڇا، جو اهڙن ڪمن مان ڪجھہ ڪري (سگهي)؟ الله پاڪ آهي ۽ ان کان تمام مٿاهون آهي، جنهن کي (ساڻس) شريڪ ٺهرائيندا آهن (٤٠). ماڻهن جي هٿن جي ڪئي سببان بَرَ ۽ بحر ۾ فساد هن لاءِ پڌرو ٿيو آهي تہ، جيڪي (مدا ڪم) ڪيائون تنهن جي ڪجھہ (سزا) ڪين چکائي تہ مَنَ اُهي موٽن (٤١).

قُلْ سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلُ ؕ كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِيْنَ ﴿۴۲﴾ فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ
الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ يَوْمَئِذٍ
يَّصَّدَّعُوْنَ ﴿۴۳﴾ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗ ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِاَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُوْنَ ﴿۴۴﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۴۵﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖۤ
اَنْ يُّرْسِلَ الرِّيٰحَ مُبَشِّرٰتٍ وَّلِيُذِيْقَكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَلِتَجْرِيَ
الْفُلْكُ بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَ
لَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَآءُوْهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا ؕ وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۴۷﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ يُرْسِلُ الرِّيٰحَ
فَتُثِيْرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهٗ فِي السَّمَآءِ كَيْفَ يَشَآءُ وَيَجْعَلُهٗ
كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ ۚ فَاِذَآ اَصَابَ بِهٖ
مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖۤ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَاِنْ
كَانُوْا مِنْ قَبْلِ اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِّنْ قَبْلِهٖ لَمُبْلِسِيْنَ ﴿۴۹﴾

چؤ تہ ملڪ ۾ گھمو، پوءِ ڏسو تہ جيڪي اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ منجھانئن گھڻا مشرڪ هئا (٤٢). پوءِ پنھنجي منھن کي ان ڏينھن جي اچڻ کان اڳ سڌي دين لاءِ بيھار! جو الله وٽان اُن (ڏينھن) کي رد ٿيڻو نہ آهي، اُن ڏينھن (ماڻھو) الڳ الڳ ٿيندا (٤٣). جيڪو ڪافر ٿيو تنھن تي سندس ڪفر آهي ۽ جن چڱا ڪم ڪيا سي پاڻ لاءِ هنڌ وڇائين ٿا (٤٤). تہ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن کي (الله) پنھنجي فضل سان بدلو ڏئي، بيشڪ اُهو ڪافرن کي دوست نہ رکندو آهي (٤٥). ۽ سندس نشانين مان هيءُ آهي تہ خوشخبري ڏيندڙ هيرون گُھلائيندو آهي ۽ تہ اوهان کي پنھنجي ٻاجھ چکائي ۽ تہ سندس حڪم سان ٻيڙيون ترن ۽ تہ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ۽ تہ مَنَ اوهين شڪرانو ڪريو (٤٦). ۽ بيشڪ تو کان اڳ گھڻن پيغمبرن کي سندس قوم ڏانھن موڪليو سون، پوءِ وٽن معجزن سان آيا، پوءِ جن نافرماني ڪئي، تن کان بدلو ورتو سون ۽ مؤمنن کي سوڀارو ڪرڻ اسان تي حق آهي (٤٧). الله اُهو آهي جيڪو وائن کي موڪليندو آهي، پوءِ (اُهي) ڪڪر کي ڪڻنديون آهن، پو جيئن (الله) گھرندو آهي، تيئن آسمان ۾ اُن (ڪڪر) کي ڪندائيندو آهي، پوءِ اُن کي تَھ تَھ ڪندو آهي، پوءِ (تون) ڦڙين کي ڏسندو آهين، جو اُن (ڪڪر) جي وچ مان نڪرنديون آهن، پوءِ جڏهن پنھنجن ٻانھن مان جنھن تي وٺندو اٿس، تنھن تي اُهو (مينھن) پھچائيندو آهي، (تڏهن) اُنھيءَ ئي مهل اُهي خوش ٿيندا آهن (٤٨). ۽ جيتوڻيڪ اڳ اُن (مينھن) جي مٿن وسائجڻ کان اڳيئي نااُميد ٿيندڙ هئا (٤٩).

فَانْظُرْ اِلٰٓى اٰثٰرِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۵۰﴾ وَلَئِنْ
اَرْسَلْنَا رِيْحًا فَرَاَوْهُ مُصْفَرًّا لَّظَلُّوْا مِنْۢ بَعْدِهٖ يَكْفُرُوْنَ ﴿۵۱﴾ فَاِنَّكَ
لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿۵۲﴾
وَمَآ اَنْتَ بِهٰدِ الْعُمْىِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ ؕ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ
بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۵۳﴾ اَللّٰهُ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ مِّنْ ضُعْفٍ
ثُمَّ جَعَلَ مِنْۢ بَعْدِ ضُعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْۢ بَعْدِ قُوَّةٍ
ضُعْفًا وَّشَيْبَةً ؕ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْقَدِيْرُ ﴿۵۴﴾
وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ۙ مَا لَبِثُوْا غَيْرَ سَاعَةٍ ؕ
كَذٰلِكَ كَانُوْا يُؤْفَكُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَ
الْاِيْمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِىْ كِتٰبِ اللّٰهِ اِلٰى يَوْمِ الْبَعْثِ ؗ فَهٰذَا
يَوْمُ الْبَعْثِ وَلٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۵۶﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يَنْفَعُ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَلَقَدْ
ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِىْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ؕ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ
بِاٰيَةٍ لَّيَقُوْلَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُبْطِلُوْنَ ﴿۵۸﴾

پوءِ الله جي ٻاجھ جي نشانين ڏانهن نهار ته ڪهڙيءَ طرح زمين کي سندس مرڻ کانپوءِ جياري ٿو. بيشڪ اُهو (الله) مئن کي ضرور جيارڻ وارو آهي ۽ اُهو (الله) سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٥٠). ۽ جيڪڏهن ڪو واءُ (جو جهولو) گُهلايون (جو ان کي سڪائي ڇڏي) پوءِ اُن (پوک) کي هيڊو ٿيندو ڏسن ته ان کان پوءِ بي شڪري ڪرڻ لڳندا آهن (٥١). پوءِ (اي پيغمبر!) تون سڌ نڪي مئن کي ٻڌائي سگهندين ۽ نڪي ٻوڙن کي ٻڌائي سگهندين، جڏهن ته اُهي پٺي ڏيئي منهن ڦيرائين (٥٢). ۽ نڪي تون انڌن کي سندن گمراهيءَ کان (روڪي) سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهين. تون ته رڳو اُنهن کي ٻڌائي سگهندين جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو آهي، پوءِ اُهي مسلمان به آهن (٥٣). الله اهو آهي، جنهن اوهان کي (پهرين) ڪمزور (شيءِ) مان خلقيو آهي، وري هيڻائيءَ کان پوءِ (اوهان ۾) سگھ پيدا ڪيائين، وري سگھ کان پوءِ (اوهان کي) هيڻائي ۽ ٻڍائي ڏنائين. جو گهرندو آهي، سو خلقيندو آهي ۽ اهو ڄاڻندڙ وس وارو آهي (٥٤). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي (تنهن ڏينهن) گنهگار قسم کڻندا ته (دنيا ۾) هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) نه رهيا هئا (سون)- اهڙيءَ طرح (رستي کان) ڦيرايا ويندا هئا (٥٥). ۽ جن کي علم ۽ ايمان ڏنو ويو آهي، سي ڪين چوندا ته الله جي ڪتاب ۾ لکيئي موافق جيئري ٿي اُٿڻ جي ڏينهن توڻي (دنيا ۾) رهيا آهيو، پوءِ هيءُ جيئري ٿي اٿڻ جو ڏينهن آهي، پر اوهين نه ڄاڻندا هيؤ (٥٦). پوءِ اُن ڏينهن ظالمن کي سندن عذر ڪرڻ فائدو نه ڏيندو ۽ نڪي انهن کان توبه طلب ڪبي (٥٧). ۽ بيشڪ ماڻهن لاءِ هن قرآن ۾ هر طرح جا مثال بيان ڪياسون. ۽ جيڪڏهن وٽن ڪا نشاني (تون) آڻين ته ڪافر ضرور چوندا ته اوهين رڳو ڪوڙا آهيو (٥٨).

كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝٥٩ فَاصْبِرْ
اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِيْنَ لَا يُوْقِنُوْنَ ۝٦٠

سُوْرَةُ لُقْمٰنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

الٓمّٓ ۝١ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِيْمِ ۝٢ هُدًى وَّرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِيْنَ ۝٣
الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ
يُوْقِنُوْنَ ۝٤ اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنْ رَّبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝٥
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّشْتَرِيْ لَهْوَ الْحَدِيْثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ وَّيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۭ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝٦
وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيٰتُنَا وَلّٰى مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَّمْ يَسْمَعْهَا كَاَنَّ
فِيْٓ اُذُنَيْهِ وَقْرًا ۚ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۝٧ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنّٰتُ النَّعِيْمِ ۝٨ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۭ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ۭ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٩ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَاَلْقٰى
فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَمِيْدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيْهَا مِنْ كُلِّ دَاۗبَّةٍ ۭ
وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاۗءِ مَاۗءً فَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيْمٍ ۝١٠

اهـڙيءَ طـرح جيـڪي نہ ڄاڻـنـدا آهـن، تن جي دلين تي الله مهر هڻندو آهي (٥٩). پوءِ (اي پيغمبر!) صبر ڪر، ڇو تہ الله جو وعدو سچو آهي ۽ جيڪي يقين نہ رکندا آهن، سي توکي هلڪو نہ سمجهن (٦٠).

سورة لقمان مڪي آهي ۽ هن ۾ چوٽيھ آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). هي آيتون حڪمت واري ڪتاب جون آهن (٢). (جو) هدايت ۽ ٻاجھ اُنهن ڀلارن لاءِ آهي (٣). جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪواة ڏيندا آهن ۽ اُهي آخرت جو ويساهہ (بہ) رکندا آهن (۴). اهي پنهنجي پالڻهار جي سڌي رستي تي آهن ۽ اِهي ئي ڇوٽڪاري وارا آهن (٥). ۽ ماڻهن مان ڪو (اهڙو) آهي جو بيهوديءَ ڳالھ کي ڳنهندو آهي تہ (ماڻهن کي) اڻڄاڻائيءَ سان الله جي واٽ کان ڀُلائي ۽ اُن (واٽ) کي ٺٺولي ڪري وٺي، اِنهن لاءِ ئي خواريءَ وارو عذاب آهي (٦). ۽ جڏهن اسان جون آيتون ڪيس پڙهي ٻڌائبيون آهن، (تڏهن) هٺيلو ٿي مُنهن ڦيرائيندو آهي، ڄڻڪ اُنهن کي ٻڌو ئي نہ هوائين، ڄڻڪ سندس ٻنهي ڪنن ۾ گھبرائي آهي، تنهن ڪري کيس ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٧). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ نعمت وارا باغ آهن (٨). منجهن سدائين رهڻ وارا آهن (اهو) الله جو پڪو انجام ڏنل آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٩). آسمانن کي ري ٿنڀن بڻايائين، جو ڪين ڏسو ٿا. ۽ زمين ۾ جبل وڌائين تہ متان اوهان کي ڏوڏي ۽ منجهس هر جنس جا جانور پکيڙيائين ۽ آسمان کان پاڻي وسايوسون، پوءِ منجهس سٺا هر جنس جا اوڀڙ ڄماياسون (١٠).

هٰذَا خَلْقُ اللّٰهِ فَاَرُوْنِیْ مَاذَا خَلَقَ الَّذِیْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ بَلِ
الظّٰلِمُوْنَ فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿۱۱﴾ وَلَقَدْ اٰتَیْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ
لِلّٰهِ ؕ وَمَنْ یَّشْكُرْ فَاِنَّمَا یَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِیٌّ
حَمِیْدٌ ﴿۱۲﴾ وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِهٖ وَهُوَ یَعِظُهٗ یٰبُنَیَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ ؕ
اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِیْمٌ ﴿۱۳﴾ وَوَصَّیْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَیْهِ ۚ حَمَلَتْهُ
اُمُّهٗ وَهْنًا عَلٰی وَهْنٍ وَّفِصٰلُهٗ فِیْ عَامَیْنِ اَنِ اشْكُرْ لِیْ وَلِوَالِدَیْكَ ؕ
اِلَیَّ الْمَصِیْرُ ﴿۱۴﴾ وَاِنْ جَاهَدٰكَ عَلٰۤی اَنْ تُشْرِكَ بِیْ مَا لَیْسَ لَكَ
بِهٖ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِی الدُّنْیَا مَعْرُوْفًا ؗ وَّاتَّبِعْ
سَبِیْلَ مَنْ اَنَابَ اِلَیَّ ۚ ثُمَّ اِلَیَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۵﴾ یٰبُنَیَّ اِنَّهَاۤ اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُنْ فِیْ صَخْرَةٍ اَوْ فِی السَّمٰوٰتِ اَوْ فِی الْاَرْضِ یَاْتِ بِهَا
اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَطِیْفٌ خَبِیْرٌ ﴿۱۶﴾ یٰبُنَیَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَاْمُرْ
بِالْمَعْرُوْفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلٰی مَاۤ اَصَابَكَ ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ۚ ﴿۱۷﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا
تَمْشِ فِی الْاَرْضِ مَرَحًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا یُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ۚ ﴿۱۸﴾

اِها الله جي بڻاوت آهي، پوءِ مونکي ڏيکاريو تہ جيڪي اُن (الله) کان سواءِ (ٻيا) آهن، تن ڇا بڻايو آهي؟ بلڪ ظالم پڌريءَ ڀل ۾ آهن (١١). ۽ بيشڪ لقمان کي حڪمت ڏني سون (چيو سون) تہ الله جو شڪر ڪر ۽ جيڪو شڪر ڪندو سو رڳو پنهنجي جيءَ (جي نفع) لاءِ شڪر ڪندو ۽ جيڪو بي شڪري ڪندو تہ بيشڪ الله بي پرواهہ ساراهيل آهي (١٢). ۽ (ياد ڪر) جڏهن لقمان پنهنجي پٽ کي چيو ۽ اُنهيءَ کيس سمجهايو ٿي تہ اي منهنجا پٽڙا! الله سان (ڪنهن کي) شريڪ نہ ڪر، ڇو تہ شرڪ وڏي بي انصافي آهي (١٣). ۽ ماڻهوءَ کي سندس ماءُ پيءُ بابت حڪم ڪيوسون، جو ماڻس تڪليف جي مٿان تڪليف سهي کيس (پنهنجي پيٽ ۾) کنيو ۽ ٻن ورهين ۾ سندس (ٿڃ جو) ڇڏائڻ آهي (حڪم جو مطلب هي آهي) تہ منهنجو ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ جو شڪرانو ڪر (جو آخر) مون ڏانهن (ئي) موٽڻ آهي (١٤). ۽ جيڪڏهن (اُهي) مون سان (ڪنهن کي) شريڪ ڪرڻ لاءِ توکي مجبور ڪن، جنهن جي توکي ڪا ڄاڻپ نہ آهي تہ سندن (انهيءَ چوڻ جي) فرمانبرداري نہ ڪر ۽ دنيا ۾ ساڻن چڱيءَ ريت سنگت ڪر ۽ جنهن مون ڏانهن موٽ ڪئي هجي، تنهن جي واٽ جي تابعداري ڪر، وري اوهان جو مون ڏانهن ورڻ آهي، پوءِ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندس (١٥). (لقمان هيءُ بہ چيو تہ) اي منهنجا پٽڙا! ڪا بہ (شيءِ) جيڪڏهن آهر جي داڻي جيتري آهي، پوءِ اُها ڪنهن پهڻ ۾ هجي يا آسمانن ۾ يا زمين ۾ (هجي) تہ (بہ) الله ان کي آڻي حاضر ڪندو. ڇو تہ الله باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (١٦). اي منهنجا پٽڙا! نماز پڙهہ ۽ چڱي ڪم جو حڪم ڪر ۽ مدي (ڪم) کان منع ڪر ۽ تو کي جيڪا تڪليف پهچي، تنهن تي صبر ڪر، ڇو تہ اهي (ڪم) همت وارن ڪمن مان آهن (١٧). ۽ ماڻهن لاءِ پنهنجو ڳل (يعني منهن) ڇِڀو نہ ڪر ۽ زمين ۾ لاڏ سان نہ گهم، ڇو تہ الله سڀڪنهن هٺيلي وڏائيءَ ڪندڙ کي دوست نہ رکندو آهي (١٨).

وَاقْصِدْ فِیْ مَشْیِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ؕ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَمِیْرِ ﴿۱۹﴾ ع اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِی الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلَیْكُمْ نِعَمَهٗ ظَاهِرَةً وَّبَاطِنَةً ؕ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ یُّجَادِلُ فِی اللّٰهِ بِغَیْرِ عِلْمٍ وَّلَا هُدًی وَّلَا كِتٰبٍ مُّنِیْرٍ ﴿۲۰﴾ وَ
اِذَا قِیْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا
عَلَیْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ الشَّیْطٰنُ یَدْعُوْهُمْ اِلٰی عَذَابِ السَّعِیْرِ ﴿۲۱﴾
وَمَنْ یُّسْلِمْ وَجْهَهٗۤ اِلَی اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰی ؕ وَاِلَی اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُوْرِ ﴿۲۲﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا
یَحْزُنْكَ كُفْرُهٗ ؕ اِلَیْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
عَلِیْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۲۳﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِیْلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلٰی
عَذَابٍ غَلِیْظٍ ﴿۲۴﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
لَیَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا یَعْلَمُوْنَ ﴿۲۵﴾ لِلّٰهِ مَا
فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِیُّ الْحَمِیْدُ ﴿۲۶﴾ وَلَوْ اَنَّمَا
فِی الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ اَقْلَامٌ وَّالْبَحْرُ یَمُدُّهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖ
سَبْعَةُ اَبْحُرٍ مَّا نَفِدَتْ كَلِمٰتُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِیْزٌ حَكِیْمٌ ﴿۲۷﴾

۽ پنهنجي گهمڻ ۾ وچولي چال هل ۽ پنهنجو آواز ڍرو ڪر، ڇو ته آوازن مان بڇڙو (آواز) گڏهه جي هينگ آهي (١٩). نه ڏٺو اٿوَ ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله اوهان کي تابعُ ڪري ڏنو آهي ۽ پنهنجون پڌريون ۽ ڳجهيون نعمتون اوهان تي پريور ڪيائين؟ ۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جو اَڻ ڄاڻائيءَ سان ۽ بنا هدايت ۽ روشن ڪتاب هجڻ ڪانسواءِ الله بابت جهڳڙو ڪندا آهن (٢٠). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله نازل ڪيو، تنهن جي تابعداري ڪريو، (تڏهن چوندا آهن ته نه!) بلڪ اسان جنهن تي پنهنجا پيءُ ڏاڏا (هلندا) ڏٺا، تنهن جي تابِعداري ڪنداسون، توڙيڪ شيطان دوزخ جي عذاب ڏانهن کين سڏي ٿو ته به (ان جي پيروي ڪندا ڇا)؟ (٢١). ۽ جنهن پنهنجي مهاڙ الله ڏانهن ڪئي ۽ اُهو چڱن ڪمن ڪرڻ وارو آهي، تنهن بيشڪ مضبوط ڪڙي کي پڪڙيو ۽ (سڀني) ڪمن جي پڇاڙي الله ڏانهن آهي (٢٢). ۽ جيڪو ڪفر ڪري تنهن جو ڪفر توکي غمگين نه ڪري، کين اسان ڏانهن ورڻو آهي، پوءِ جيڪو ڪيائون تنهن جي کين سُڌ ڏينداسون، ڇو ته الله سينن وارو (ڳجهه) ڄاڻندڙ آهي (٢٣). (دنيا ۾) کين ٿورو (وقت) آسودو ڪريون ٿا، وري کين سخت عذاب ڏانهن ڇڪي نينداسون (٢٤). ۽ جيڪڏهن ڪائن پڇندين ته آسمان ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله. چؤ ته سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي، بلڪ منجهانئن گهڻا نه ڄاڻندا آهن (٢٥). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو ئي آهي، بيشڪ الله ئي بي پرواهه ڏاڍو ساراهيل آهي (٢٦). ۽ جيڪي وڻ زمين ۾ آهن، سي جيڪڏهن قلم ٿين ۽ سمنڊ (جو پاڻي) اُن جي مس ٿئي ان کان پوءِ ست سمنڊ (ٻيا به) هجن ته الله (جي قدرت) جون ڳالهيون نه کٽنديون، ڇو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٧).

مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَّاحِدَةٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ﴿۲۸﴾
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۫ كُلٌّ يَّجْرِىْۤ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى وَّاَنَّ اللّٰهَ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۲۹﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِهِ الْبَاطِلُ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِىُّ الْكَبِيْرُ ﴿۳۰﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ
الْفُلْكَ تَجْرِىْ فِى الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِّنْ اٰيٰتِهٖ ؕ اِنَّ فِىْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿۳۱﴾ وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ
دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ
فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ؕ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَاۤ اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُوْرٍ ﴿۳۲﴾
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِىْ وَالِدٌ
عَنْ وَّلَدِهٖ ۫ وَلَا مَوْلُوْدٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَّالِدِهٖ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ وَعْدَ
اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۥ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ
الْغَرُوْرُ ﴿۳۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ ۚ وَ
يَعْلَمُ مَا فِى الْاَرْحَامِ ؕ وَمَا تَدْرِىْ نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ؕ
وَمَا تَدْرِىْ نَفْسٌۢ بِاَىِّ اَرْضٍ تَمُوْتُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿۳۴﴾

اوهان (سيني) جو خلقڻ ۽ اوهان جو وري جيارڻ رڳو هڪڙي ماڻهو (جي خلقڻ ۽ وري جيارڻ) جهڙو آهي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٢٨). نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ تہ الله رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي، ۽ سج ۽ چنڊ کي نوايائين. سيڪو مقرر مدت توڻي هلندو آهي ۽ (نہ ڏٺو اٿيئي ڇا) تہ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٢٩). اِهي (ڪم) هن ڪري آهن تہ الله ئي برحق آهي ۽ بيشڪ ان کان سواءِ جنهن (ٻئي) کي سڏيندا آهن سو ڪوڙ آهي ۽ بيشڪ الله ئي تمام مٿاهون وڏو آهي (٣٠). نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ تہ، ٻيڙيون الله جي ئي فضل سان سمنڊ ۾ ترنديون آهن (هن لاءِ) تہ (الله) اوهان کي پنهنجن نشانين مان ڏيکاري، بيشڪ هن ۾ سيڪنهن وڏي صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (٣١). ۽ جڏهن کين (درياءَ جي) لهر ڇانوَ ڪندڙ ڪڪرن وانگر ويڙهيندي آهي (تڏهن) خاص الله کي نِلو ڏانهس مهاڙ ڪري سڏيندا آهن، پوءِ جنهن مهل کين پـر ڏانهن بچائي پهچائيندو آهي، (تنهن مهل) منجهائن ڪي وچٿرا هوندا آهن ۽ سيڪنهن دغاباز بي شڪر کان سواءِ ٻيو ڪوبہ اسان جي آيتن جو انڪار نہ ڪندو آهي (٣٢). اي انسانؤ! پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو ۽ اُن ڏينهن کان (بہ) ڊڄو جنهن ۾ ڪو پيءُ پنهنجي پٽ جي پورائي نہ ڪندو ۽ نہ ڪو پٽ پنهنجي پيءُ جي ڪجھ بہ پورائي ڪندڙ هوندو. بيشڪ الله جو وعدو سچو آهي، تنهن ڪري نڪي اوهان کي دنيا جي حياتي ٺڳي ۽ نڪي اوهان کي الله بابت ٺڳيندڙ (شيطان) ٺڳي (٣٣). بيشڪ قيامت جي خبر الله وٽ ئي آهي ۽ (اُهو ئي) مينهن وسائيندو آهي ۽ جيڪي ڳڀڻين ۾ آهي، سو (بہ) ڄاڻندو آهي ۽ ڪو ئي جيءُ نہ ڄاڻندو آهي تہ (پاڻ) سڀاڻي ڇا ڪندو ۽ ڪوئي جيءُ نہ ڄاڻندو آهي تہ (پاڻ) ڪهڙيءَ زمين تي مرندو، بيشڪ الله ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (٣٤).

سُوْرَةُ السَّجْدَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓمّٓ ۝١ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ لَا رَيْبَ فِيْهِ مِنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٢ اَمْ
يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ۚ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ
اَتٰىهُمْ مِّنْ نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ۝٣ اَللّٰهُ
الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۗ مَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا شَفِيْعٍ ۗ
اَفَلَا تَتَذَكَّرُوْنَ ۝٤ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ السَّمَآءِ اِلَى الْاَرْضِ ثُمَّ
يَعْرُجُ اِلَيْهِ فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗۤ اَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ ۝٥
ذٰلِكَ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝٦ الَّذِيْۤ اَحْسَنَ
كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهٗ وَبَدَاَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ طِيْنٍ ۝٧ ۚ ثُمَّ جَعَلَ
نَسْلَهٗ مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍ ۝٨ ۚ ثُمَّ سَوّٰىهُ وَنَفَخَ فِيْهِ مِنْ
رُّوْحِهٖ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ۗ قَلِيْلًا مَّا
تَشْكُرُوْنَ ۝٩ وَقَالُوْۤا ءَاِذَا ضَلَلْنَا فِي الْاَرْضِ ءَاِنَّا لَفِيْ
خَلْقٍ جَدِيْدٍ ۬ؕ بَلْ هُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ كٰفِرُوْنَ ۝١٠

سورة سجده مڪي آهي ۽ هن ۾
ٽيهه آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). (هن) ڪتاب جو لاهڻ، منجهس ڪو شڪ ڪونهي (جو) جهانن جي پالڻهار وٽان آهي (٢). چوندا آهن ڇا ته ان (قرآن) کي پاڻ ٺاهيو اٿس؟ (نه!) بلڪ اُهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچو (آيل) آهي (هن لاءِ) ته اُنهيءَ قوم کي ڊيڄارين جن وٽ توکان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ نه آيو آهي ته مَنَ اُهي هدايت لهن (٣). الله اُهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندس وچ ۾ آهي، سو ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو. ان کان سواءِ اوهان لاءِ نڪي ڪو سڄڻ ۽ نڪي ڪو پارت ڪندڙ آهي. پوءِ نصيحت نه ٿا وٺو ڇا؟ (٤). آسمان کان زمين ڏانهن هر ڪم جي رٿا ڪندو آهي، وري (اها تدبير) اُن ڏينهن ۾ ڏانهس مٿي ويندي آهي، جنهن ڏينهن جو اندازو هزار ورهيه جيترو اُنهيءَ (ليکي) مان آهي، جو ڳڻيندا آهيو* (٥). اها (سندس وصف) آهي، جو ڳجهه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ غالب مهربان آهي (٦). جنهن جيڪا شيءِ پيدا ڪئي سا سڀڪا چڱيءَ طرح بڻائي ۽ ماڻهن جي پيدائش کي گاري مان (نئون) شروع ڪيائين (٧). وري سندس اولاد حقير پاڻيءَ جي نچوڙ مان بڻايائين (٨). وري کيس سنئين لڱين ڪيائين ۽ منجهس پنهنجو روح ڦوڪيائين ۽ اوهان لاءِ ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايائين. اوهين ٿورو شڪر ڪندا آهيو (٩). ۽ چون ٿا ته جڏهن زمين ۾ رَلي ملي وياسون (تڏهن به) اسين وري نئين سر بڻباسين ڇا؟ (نه!) بلڪ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان منڪر آهن (١٠).

* مطلب ته دنيا ۾ تدبير الاهي ڪيئن لهي ٿي ۽ وري ڪيئن مٿي چڙهي ٿي؟ ان کي جيڪڏهن ماڻهو خيال ۾ آڻين ته اهو عرصو هڪ هزار سال کان گهٽ معلوم نه ٿيندو. پر الله تعاليٰ جي آڏو اهو سمورو انتظام هڪ ڏينهن ۾ پورو ٿئي ٿو! غرض ته ماڻهن جا وهم الله جي قدرت ۽ طاقت کي پهچي نه ٿا سگهن- والله اعلم (فتح الرحمن).

قُلْ يَتَوَفّٰىكُمْ مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِيْ وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ
تُرْجَعُوْنَ ﴿١١﴾ وَلَوْ تَرٰۤى اِذِ الْمُجْرِمُوْنَ نَاكِسُوْا رُءُوْسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْؕ
رَبَّنَاۤ اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوْقِنُوْنَ ﴿١٢﴾ وَ
لَوْ شِئْنَا لَاٰتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدٰىهَا وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّيْ
لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ ﴿١٣﴾ فَذُوْقُوْا بِمَا
نَسِيْتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَاۚ اِنَّا نَسِيْنٰكُمْ وَذُوْقُوْا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٤﴾ اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِّرُوْا بِهَا خَرُّوْا
سُجَّدًا وَّسَبَّحُوْا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿١٥﴾ السجدة تَتَجَافٰى
جُنُوْبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَّطَمَعًا٘ وَّمِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّاۤ اُخْفِيَ لَهُمْ مِّنْ قُرَّةِ
اَعْيُنٍۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٧﴾ اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ
فَاسِقًاؕ لَا يَسْتَوٗنَ ﴿١٨﴾ اَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ
جَنّٰتُ الْمَاْوٰى نُزُلًۢا بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٩﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ فَسَقُوْا
فَمَاْوٰىهُمُ النَّارُؕ كُلَّمَاۤ اَرَادُوْۤا اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَاۤ اُعِيْدُوْا فِيْهَا وَ
قِيْلَ لَهُمْ ذُوْقُوْا عَذَابَ النَّارِ الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ﴿٢٠﴾

(اي پيغمبر! کين) چؤ تہ جيڪو موت جو ملائڪ اوهان تي مقرر ڪيل آهي سو اوهان جو روح ڪيندو ۽ وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽائبؤ (١١). ۽ (انهيءَ مهل) جيڪڏهن ڏسين جنهن مهل گنهگار پنهنجي پالڻهار جي سامهون پنهنجا ڪنڌ اونڌا ڪندڙ هوندا (تہ عجب ڪرين)- (اهي گنهگار چوندا تہ) اي اسان جا پالڻهار! ڏٺوسون ۽ ٻڌو سون هاڻي اسان کي (دنيا ۾) موٽاءِ تہ چڱو ڪم ڪريون بيشڪ اسين يقين ڪندڙ آهيون (١٢). ۽ جيڪڏهن گهرون ها تہ سيڪنهن شخص کي هدايت ڪريون ها پر مون وٽان (هي) حڪم ٺهرائجي چڪو آهي تہ جنّن ۽ ماڻهن (انهن ئي) مڙني مان دوزخ ضرور ڀريندس (١٣). پوءِ هن ڏينهن جي ملڻ کي جو وساريو هيوَ تنهن سببان (عذاب) چکو بيشڪ اسان (بہ) اوهان کي وساريو ۽ جيڪي ڪندا هيؤ تنهن سببان هميشگيءَ جو عذاب چکو (١٤). اسان جي آيتن تي رڳو اُهي ايمان آڻيندا آهن جن کي انهن (آيتن) سان جڏهن نصيحت ڏبي آهي تڏهن سجدو ڪندڙ تي ڪرندا آهن ۽ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراه سان بيان ڪندا آهن ۽ اُهي وڏائي نہ ڪندا آهن (١٥). سندن پاسا سمهڻ جي هنڌ کان الڳ ٿي پنهنجي پالڻهار کي خوف ۽ اميد سان سڏيندا آهن ۽ جيڪا کين روزي ڏني سون تنهن مان خرچيندا آهن (١٦). پوءِ جيڪو اکين جو ٺار اُنهن لاءِ لڪايو ويو آهي سو ڪو جيءُ نہ ڄاڻندو آهي اُهو بدلو هنن جيڪي ڪمايو هو تنهن سبب آهي (١٧). جيڪو مؤمن آهي سو بدڪار جي برابر آهي ڇا؟ (اُهي ٻئي ڪڏهن) برابر نہ ٿيندا (١٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بهشت (جا باغ) مهمانيءَ طور رهڻ جو هنڌ آهي ان ڪري جو (چڱا) ڪم ڪندا رهيا (١٩). پر جن بڇڙائي ڪئي تن جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي جنهن مهل منجهانئس نڪرڻ جو ارادو ڪندا (تنهن مهل) منجهس ورائي (پيا) وجهبا ۽ کين چئبو تہ ان باہ جو عذاب چکو جنهن کي اوهين ڪوڙو ڀائيندا هيؤ (٢٠).

وَلَنُذِيْقَنَّهُمْ مِّنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى دُوْنَ الْعَذَابِ
الْاَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ
بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَا ؕ اِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِيْنَ مُنْتَقِمُوْنَ ﴿٢٢﴾ ع
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ فَلَا تَكُنْ فِيْ مِرْيَةٍ
مِّنْ لِّقَآئِهٖ وَجَعَلْنٰهُ هُدًى لِّبَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ ۚ ﴿٢٣﴾ وَ
جَعَلْنَا مِنْهُمْ اَئِمَّةً يَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوْا ؕ۫ وَ
كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يُوْقِنُوْنَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٢٥﴾ اَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ
كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْقُرُوْنِ يَمْشُوْنَ فِيْ مَسٰكِنِهِمْ ؕ
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ ؕ اَفَلَا يَسْمَعُوْنَ ﴿٢٦﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَسُوْقُ
الْمَآءَ اِلَى الْاَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا تَاْكُلُ مِنْهُ
اَنْعَامُهُمْ وَاَنْفُسُهُمْ ؕ اَفَلَا يُبْصِرُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى
هٰذَا الْفَتْحُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٨﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٢٩﴾ فَاَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ اِنَّهُمْ مُّنْتَظِرُوْنَ ﴿٣٠﴾ ع

۽ ڪين وڏي عذاب کان سواءِ هلڪي سزا (دنيا ۾ بہ) ضرور چکائينداسون تہ مَنَ اهي (سڌيءَ واٽ ڏانهن) ورن (٢١). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن کي سندس پالڻهار جي آيتن سان نصيحت ڏجي تہ وري اُنهن کان منهن موڙي. بيشڪ اسين ڏوهارين کان بدلو وٺندڙ آهيون (٢٢). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون، پوءِ تون ان (قرآن) جي ملڻ کان شڪ ۾ نہ ٿيءُ ۽ اُن (موسيٰ) کي بني اسرائيلن لاءِ هدايت بڻايوسون (٢٣). ۽ منجهائن پيشوا ڪيا (هيا) سون جي اسان جي حڪم سان سڌو رستو ڏيکاريندا هئا، جڏهن جو (اُهي ڏکن تي) صبر ڪندا رهيا ۽ (اُهي) اسان جي آيتن تي يقين رکندا هوا (٢٤). بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ اُنهيءَ (ڳالھ) جو نبيرو ڪندو، جنهن بابت جهڳڙو ڪندا هوا (٢٥). (هن ڳالھ) کين هدايت نہ ڪئي آهي ڇا؟ تہ، ڪائنن اڳ ڪيترا ئي جُڳ ناس ڪياسون، جن جي گهرن ۾ (اهي) گهمندا آهن؟ بيشڪ هن (ڳالھ) ۾ وڏيون نشانيون آهن، پوءِ نہ ٻڌندا آهن ڇا؟ (٢٦). نہ ڏٺائون ڇا؟ تہ، اسين اُبرَٽ (ويران) زمين ڏانهن پاڻي وهائيندا آهيون، پوءِ اُن سان پوک ڄمائيندا آهيون، جنهن مان سندس ڍور ۽ اُهي پاڻ کائيندا آهن. پوءِ نہ ڏسندا آهن ڇا؟ (٢٧). ۽ چون ٿا تہ، جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اِهو فيصلو ڪڏهن ٿيندو؟ (٢٨). (اي پيمغبر! کين) چؤ تہ فيصلي جي ڏينهن ڪافرن کي سندن ايمان آڻڻ فائدو نہ ڏيندو ۽ نہ کي کين مهلت ڏبي (٢٩). پوءِ ڪائنن منهن موڙ ۽ انتظار ڪر، بيشڪ اُهي (بہ) انتظار ڪندڙ آهن (٣٠).

سُورَةُ الأَحْزَابِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ ۗ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ۚ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ
وَكِيلًا ﴿٣﴾ مَّا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ۚ وَمَا جَعَلَ
أَزْوَاجَكُمُ اللَّائِي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ ۚ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ
أَبْنَاءَكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ ۖ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ
يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٤﴾ ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ ۚ
فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ ۚ وَ
لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُم بِهِ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ ۚ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥﴾ النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ
أَنفُسِهِمْ ۖ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ۗ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ
بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَن
تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُم مَّعْرُوفًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾

سورة احزاب مدني آهي ۽ هن ۾
ٽيهتر آيتون ۽ نو رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! الله کان ڊڄ ۽ ڪافرن ۽ منافقن جو چيو نہ مڃ- ڇو تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١). ۽ جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن وحي ڪجي ٿو، تنهن جي تابعداري ڪر، ڇو تہ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٢). ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله سنڀاليندڙ ڪافي آهي (٣). الله ڪنهن ماڻهوءَ جي اندر ۾ ٻہ دليون (پيدا) نہ ڪيون آهن ۽ نڪي اوهان جي انهن زالن کي جن کي اوهين ماءُ چئي وينا آهيو، سي اوهان جون (حقيقي) مائر ڪيائين ۽ نڪي اوهان جي پٽيلن کي اوهان جا (حقيقي) پٽ ڪيائين. اِهو اوهان جو چوڻ اوهان جي واتن جو آهي ۽ الله سچ چوندو آهي ۽ اُهو ئي (سڌو) رستو ڏيکاريندو آهي (۴). ڪين سندن پين جا (پٽ ڪري) سڏيو، اِهو الله وٽ بلڪل انصاف آهي، پوءِ جيڪڏهن سندن پيئر نہ ڄاڻندا هجو تہ اوهان جا دين ۾ ڀائر ۽ اوهان جا دوست آهن ۽ جنهن ڳالهائڻ ۾ غلطي ڪئي هجيوَ، تنهن ۾ اوهان تي ڪو گناه نہ آهي، پر اوهان جي دلين جيڪي ڄاڻي واڻي ڪيو (تنهن ۾ گناه) آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). پيغمبر مؤمنن تي سندن جندن کان وڌيڪ حق رکندو آهي ۽ سندس زالون سندن مائر آهن ۽ مائٽيءَ وارا هڪ ٻئي جا پاڻ ۾ الله جي ڪتاب ۾ (ٻين) مؤمنن ۽ هجرت ڪندڙن کان وڌيڪ حقدار آهن، پر پنهنجن دوستن سان احسان ڪريو (تہ جائز آهي)- اِهو (حڪم) ڪتاب ۾ لکيل آهي (٦).

وَاِذْ اَخَذْنَا مِنَ النَّبِيّٖنَ مِيْثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُّوْحٍ وَّاِبْرٰهِيْمَ

وَمُوْسٰى وَعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۠ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ۙ﴿٧﴾

لِّيَسْـَٔلَ الصّٰدِقِيْنَ عَنْ صِدْقِهِمْ ۚ وَاَعَدَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿٨﴾ ع

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَآءَتْكُمْ جُنُوْدٌ

فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا وَّجُنُوْدًا لَّمْ تَرَوْهَا ۭ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ

بَصِيْرًا ۚ﴿٩﴾ اِذْ جَآءُوْكُمْ مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَاِذْ

زَاغَتِ الْاَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوْبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّوْنَ بِاللّٰهِ

الظُّنُوْنَا ۭ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُوْنَ وَزُلْزِلُوْا زِلْزَالًا شَدِيْدًا ﴿١١﴾

وَاِذْ يَقُوْلُ الْمُنٰفِقُوْنَ وَالَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا

اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗٓ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿١٢﴾ وَاِذْ قَالَتْ طَّاۗىِٕفَةٌ مِّنْهُمْ يٰٓاَهْلَ

يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوْا ۚ وَيَسْتَاْذِنُ فَرِيْقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ

يَقُوْلُوْنَ اِنَّ بُيُوْتَنَا عَوْرَةٌ ۭ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ۚۛ اِنْ يُّرِيْدُوْنَ اِلَّا

فِرَارًا ﴿١٣﴾ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُىِٕلُوا الْفِتْنَةَ

لَاٰتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوْا بِهَآ اِلَّا يَسِيْرًا ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ كَانُوْا عَاهَدُوا اللّٰهَ

مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّوْنَ الْاَدْبَارَ ۭ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْـُٔوْلًا ﴿١٥﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن پيغمبرن کان سندن انجام ورتوسون ۽ (پڻ) توکان ۽ نوح ۽ ابراهيم ۽ موسيٰ ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي کان (به ورتوسون) ۽ (هن لاءِ) ڪائن پڪو انجام ورتوسين (٧). ته (الله) سچن کان سندن سچائيءَ بابت پڇي ۽ ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿس (٨). اي ايمان وارؤ! پاڻ تي الله جو احسان ياد ڪريو، جڏهن (ڪافرن جا) لشڪر اوهان تي (چڙهائي ڪري) آيا، تڏهن مٿن واءُ موڪليوسون ۽ (اوهان جي مدد لاءِ ملائڪن جا) اهڙا لشڪر به، جن کي اوهان نه ٿي ڏٺو (پوءِ ڪافرن کي ڀڄائي اوهان کي بچايوسون) ۽ جيڪي ڪريو ٿا سو الله ڏسندڙ آهي (٩). جڏهن (اُهي) اوهان جي مٿان ۽ اوهان جي هيٺان اوهان وٽ آيا ۽ اُنهيءَ مهل اکيون ڏرا ڏيئي ويون ۽ دليون (دهشت کان) نڙگهٽن کي پهتيون ۽ الله جي به نسبت ڪيئي گمان ڀانيوَ ٿي! (١٠). اُتي مؤمنن کي پرکيو ويو ۽ کين تمام سخت لوڏيو ويو (١١). ۽ انهيءَ مهل منافقن ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي، تن چيو ٿي ته الله ۽ سندس پيغمبر اسان کي ٺڳيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪو انجام نه ڏنو آهي (١٢). ۽ اُنهيءَ مهل منجهائن هڪ ٽوليءَ چيو ته، اي مديني وارؤ! اوهان لاءِ (هتي ترسڻ جي) ڪا جاءِ ڪانهي، تنهن ڪري موٽو ۽ منجهائن هڪ ٽوليءَ پيغمبر کان موڪلايو ٿي ۽ چوڻ لڳا ته اسان جا گهر هيڪلا آهن. حالانڪ اُهي هيڪلا نه هئا، ڀڄڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ارادو نه هئن (١٣). ۽ جيڪڏهن اُن (مديني) جي آس پاس کان مٿن ڪا (ڪافرن جي فوج) اچي ڪڙڪي ها، وري ڪائن خانه جنگي طلب ڪئي وڃي ها ته ضرور اها ڪن ها ۽ ان لاءِ ٿوري دير کان سواءِ ترسن ئي نه ها (١٤). ۽ هن کان اڳ ۾ الله سان انجام ڪيو هئائون ته (ڀڄڻ لاءِ) پٺيون نه ڦيرائيندا ۽ الله جي انجام جي (ضرور) پڇا ڪئي ويندي (١٥).

قُلْ لَّنْ يَّنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ اِنْ فَرَرْتُمْ مِّنَ الْمَوْتِ اَوِ الْقَتْلِ وَاِذًا
لَّا تُمَتَّعُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ۱۶ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِيْ يَعْصِمُكُمْ مِّنَ اللّٰهِ اِنْ
اَرَادَ بِكُمْ سُوْٓءًا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً ؕ وَلَا يَجِدُوْنَ لَهُمْ مِّنْ دُوْنِ
اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ۱۷ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعَوِّقِيْنَ مِنْكُمْ وَالْقَآئِلِيْنَ
لِاِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ اِلَيْنَا ۚ وَلَا يَاْتُوْنَ الْبَاْسَ اِلَّا قَلِيْلًا ۱۸ ۙ اَشِحَّةً
عَلَيْكُمْ ۖۚ فَاِذَا جَآءَ الْخَوْفُ رَاَيْتَهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ تَدُوْرُ
اَعْيُنُهُمْ كَالَّذِيْ يُغْشٰى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۚ فَاِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ
سَلَقُوْكُمْ بِاَلْسِنَةٍ حِدَادٍ اَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ ؕ اُولٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوْا
فَاَحْبَطَ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ۱۹ يَحْسَبُوْنَ
الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوْا ۚ وَاِنْ يَّاْتِ الْاَحْزَابُ يَوَدُّوْا لَوْ اَنَّهُمْ
بَادُوْنَ فِي الْاَعْرَابِ يَسْاَلُوْنَ عَنْ اَنْۢبَآئِكُمْ ؕ وَلَوْ كَانُوْا فِيْكُمْ مَّا
قٰتَلُوْٓا اِلَّا قَلِيْلًا ۲۰ ع لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللّٰهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
لِّمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيْرًا ؕ ۲۱ وَلَمَّا رَاَ
الْمُؤْمِنُوْنَ الْاَحْزَابَ ۙ قَالُوْا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَ
صَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ ۫ وَمَا زَادَهُمْ اِلَّآ اِيْمَانًا وَّتَسْلِيْمًا ؕ ۲۲

(ڪين) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين مرڻ يا مارجڻ کان ڀڄندؤ تہ ڀڄڻ اوهان کي فائدو نہ ڏيندو ۽ انهيءَ مهل بلڪل ٿورو ئي (زندگيءَ جو) فائدو ڏنو ويندوَ (١٦). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اوهان کي الله (جي عذاب) کان ڪير بچائيندو، جيڪڏهن اُهو اوهان کي ڪا تڪليف پهچائڻ گهري يا اوهان کي ڪا ڀاجھ پهچائڻ گهري (تہ اُها ڪير روڪيندو؟) ۽ الله کان سواءِ پاڻ لاءِ نہ ڪو دوست ۽ نہ ڪو مددگار لهندا (١٧). اوهان مان (جهاد کان) جهليندڙن ۽ پنهنجن ڀائرن کي (هيئن) چوندڙن کي تہ اسان ڏانهن اچو، بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ ٿورن کان سواءِ (ٻيا) لڙائيءَ ۾ نہ ٿا اچن (١٨). (هٿون) اوهان تي پيچائي ڪندڙ آهن، پوءِ جنهن مهل ڀؤَ (جو وقت) اچي (تنهن مهل) ڪين ڏسين تہ تو ڏانهن سندن اکيون اُن (ماڻهو) وانگر نهارينديون آهن، جنهن تي موت (جي سڪرات) جي بيهوشي پهتي هجي، پوءِ جنهن مهل (جنگ جو) ڀؤ لهندو آهي، تنهن مهل (غنيمت جي) مال (وٺڻ) تي لالچي ٿي اوهان کي تکين زبانن سان ايذائيندا آهن- انهن ايمان نہ آندو، تنهن ڪري الله سندن اعمال چٽ ڪيا ۽ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (١٩). (خوف جي ڪري) ڀائيندا آهن تہ (ڪافرن جا) لشڪر نہ ويا آهن ۽ جيڪڏهن (ڪافرن جا) ڪي لشڪر اچن ها تہ (هيءَ ڳالھ) گهرن ها تہ اهي جيڪر جهنگن ۾ وينل هجن ها (۽) اوهان جون خبرون (هر ڪنهن کان) پڇندا رهن ها ۽ جيڪڏهن اوهان ۾ هجن ها تہ رڳو ٿورا (اچي) جنگ ۾ وڙهن ها (٢٠). بيشڪ اوهان لاءِ الله جي پيغمبر (جي طريقي) ۾ عمدي پيروي اُنهيءَ لاءِ آهي، جيڪو الله (جي رضا جي اميد) ۽ قيامت جي ڏينهن (جي اچڻ) جي اميد رکندو هجي ۽ الله کي گهڻو ياد ڪندو هجي (٢١). ۽ جنهن مهل مؤمنن (ڪافرن) جي لشڪرن کي ڏٺو (تنهن مهل) چيائون تہ هي اُهو انجام آهي، جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر اسان کي ڏنو هو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر سچ فرمايو هو ۽ انهيءَ (حالت) انهن کي ايمان ۽ فرمان برداريءَ ۾ هيڪاندو وڌايو (٢٢).

مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ رِجَالٌ صَدَقُوْا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ ۚ فَمِنْهُمْ
مَّنْ قَضٰى نَحْبَهٗ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّنْتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوْا تَبْدِيْلًا ﴿۲۳﴾ لِّيَجْزِيَ
اللّٰهُ الصّٰدِقِيْنَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقِيْنَ اِنْ شَآءَ اَوْ
يَتُوْبَ عَلَيْهِمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۲۴﴾ ۚ وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوْا خَيْرًا ۭ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ الْقِتَالَ ۭ
وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيْزًا ﴿۲۵﴾ ۚ وَاَنْزَلَ الَّذِيْنَ ظَاهَرُوْهُمْ مِّنْ اَهْلِ
الْكِتٰبِ مِنْ صَيَاصِيْهِمْ وَقَذَفَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيْقًا
تَقْتُلُوْنَ وَتَاْسِرُوْنَ فَرِيْقًا ﴿۲۶﴾ ۚ وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَ
اَمْوَالَهُمْ وَاَرْضًا لَّمْ تَطَئُوْهَا ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا ﴿۲۷﴾ ع
يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
وَزِيْنَتَهَا فَتَعَالَيْنَ اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿۲۸﴾
وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَالدَّارَ الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ
اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنٰتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۲۹﴾ يٰنِسَآءَ
النَّبِيِّ مَنْ يَّاْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُّضٰعَفْ
لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۭ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿۳۰﴾

مؤمنن مان ڪي اهڙا مڙس آهن، جو جيڪو الله سان انجام ڪيو هيائون
تنهن تي سچائي ڪيائون، پوءِ منجهائن ڪنهن پنهنجو ذمو پورو ڪيو ۽
منجهائن ڪو انتظار ڪندو آهي ۽ (پنهنجي چوڻ کي) ڪنهن طرح نہ
مٽايائون (٢٣). (اهو هِن ڪري آهي)تہ الله سچن کي سندن سچائيءَ سببان
بدلو ڏئي ۽ جيڪڏهن گهري تہ منافقن کي عذاب ڪري يا (توبه جي توفيق
ڏيڻ سان) مٿن ٻاجھ سان موٽي. ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢۴). ۽
الله ڪافرن کي سندن ڏمر سميت موٽايو جو ڪا چڱائي نہ لڌائون ۽ الله
مؤمنن جي پاران ويڙھ بابت ڪافي ٿيو ۽ الله سگهارو غالب آهي (٢٥). ۽
ڪتاب وارن مان جن اِنهن (مشرڪن) جي مدد ڪئي هئي، تن کي (الله)
سندن ڪوٽن مان لاٿو ۽ سندين دلين ۾ دهشت وڌائين (جو) هڪ ٽوليءَ
کي ماريوَ ٿي، ۽ ٻيءَ ٽوليءَ کي قيد ڪيوَ ٿي (٢٦). ۽ (نيٺ) اوهان کي
سندين زمين ۽ سندن گهرن ۽ سندن مالن ۽ انهيءَ زمين جو وارث
ڪيائين، جنهن تي پير (بہ) نہ گهمايا هيوَ ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس
وارو آهي (٢٧). اي پيغمبر! پنهنجين زالن کي چؤ تہ، جيڪڏهن اوهين دنيا
جي حياتي ۽ ان جو سينگار گهرنديون هجو تہ اچو تہ اوهان کي سامان ڏيان
۽ چڱيءَ طرح ڇڏيان (٢٨). ۽ جيڪڏهن اوهين الله ۽ سندس پيغمبر ۽
آخرت جي گهر (يعني بهشت) کي گهرو ٿيون تہ بيشڪ، اوهان مان نيڪ
بختن لاءِ الله وڏو اجر تيار ڪيو آهي (٢٩). اي پيغمبر جون زالون! اوهان
مان جيڪا ظاهر ظهور بي حيائي ڪندي، تنهن کي وڌائي ٻيڻو عذاب
ڪيو ويندو ۽ اهو الله تي آسان آهي (٣٠).

وَمَنْ يَّقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتَعْمَلْ صَالِحًا
نُّؤْتِهَآ اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ ۙ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيْمًا ﴿۳۱﴾ يٰنِسَآءَ
النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِّنَ النِّسَآءِ اِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ
بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِيْ فِيْ قَلْبِهٖ مَرَضٌ وَّقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ﴿۳۲﴾ ۚ
وَقَرْنَ فِيْ بُيُوْتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْاُوْلٰى
وَاَقِمْنَ الصَّلٰوةَ وَاٰتِيْنَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ
اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيْرًا ﴿۳۳﴾ ۚ وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلٰى فِيْ بُيُوْتِكُنَّ
مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطِيْفًا خَبِيْرًا ﴿۳۴﴾ ع
اِنَّ الْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمٰتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ
وَالْقٰنِتِيْنَ وَالْقٰنِتٰتِ وَالصّٰدِقِيْنَ وَالصّٰدِقٰتِ وَالصّٰبِرِيْنَ
وَالصّٰبِرٰتِ وَالْخٰشِعِيْنَ وَالْخٰشِعٰتِ وَالْمُتَصَدِّقِيْنَ وَ
الْمُتَصَدِّقٰتِ وَالصَّآئِمِيْنَ وَالصّٰٓئِمٰتِ وَالْحٰفِظِيْنَ
فُرُوْجَهُمْ وَالْحٰفِظٰتِ وَالذّٰكِرِيْنَ اللّٰهَ كَثِيْرًا وَّ
الذّٰكِرٰتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَّغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۳۵﴾

۽ اوهان مان جيڪا الله ۽ سندس پيغمبر جي تابعداري ڪندي ۽ چڱا ڪم ڪندي، تنهن کي سندس اجر ٻه ڀيرا ڏينداسين ۽ ان لاءِ عزت واري روزي تيار ڪنداسين (٣١). اي پيغمبر جون زالون! اوهين ڪن ٻين زائفن جهڙيون نه آهيو، جيڪڏهن اوهين (الله کان) ڊڄنديون آهيو ته (ڪنهن ڌارئي ماڻهوءَ سان) ڳالهائڻ ۾ هيٺاهين نه ڪريو، ڇو ته جنهن جي دل ۾ بيماري آهي، سو (متان) طمع ڪري ۽ چڱو سخن ڳالهايو (٣٢). ۽ پنهنجن گهرن ۾ رهو ۽ اڳئين جاهليت جي سينگار وانگر سينگار نه ڪريو ۽ نماز قائم رکو ۽ زڪوات ڏيو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو. اي پيغمبر جا گهروارؤ! الله رڳو هيءُ گهرندو آهي ته اوهان کان پليتي دور ڪري ۽ ته اوهان کي چڱيءَ طرح پاڪ ڪري (٣٣). ۽ اوهان جي گهرن ۾ جيڪي الله جي آيتن ۽ دانائيءَ جي ڳالهين (علم شريعت) مان پڙهبو آهي، سو ياد ڪريو. ڇو ته الله لطف ڪندڙ خبر رکندڙ آهي (٣٤). بيشڪ مسلمان مرد ۽ مسلمان زائفون ۽ مؤمن ۽ مؤمنياڻيون ۽ فرمانبردار ۽ فرمانبردارڻيون ۽ سچار ۽ سچاريون ۽ صبر وارا ۽ صبر واريون ۽ (الله کان) ڊڄندڙ ۽ (الله کان) ڊڄندڙيون ۽ خيرات ڪرڻ وارا ۽ خيرات ڪرڻ واريون ۽ روزي رکڻ وارا ۽ روزي رکڻ واريون ۽ پنهنجين اوگهڙن جي حفاظت ڪرڻ وارا ۽ حفاظت ڪرڻ واريون ۽ الله کي گهڻو ياد ڪندڙ ۽ ياد ڪندڙيون اِنهن (سڀني) لاءِ الله بخشش ۽ وڏو اَجر تيار ڪيو آهي (٣٥).

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَّلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗۤ اَمْرًا اَنْ
يَّكُوْنَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلٰلًا مُّبِيْنًا ﴿٣٦﴾ وَاِذْ تَقُوْلُ لِلَّذِيْۤ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ
عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْفِيْ فِيْ نَفْسِكَ
مَا اللّٰهُ مُبْدِيْهِ وَتَخْشَى النَّاسَ ۚ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰىهُ ؕ فَلَمَّا
قَضٰى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنٰكَهَا لِكَيْ لَا يَكُوْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ
حَرَجٌ فِيْۤ اَزْوَاجِ اَدْعِيَآئِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا ؕ وَكَانَ اَمْرُ
اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيْمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهٗ ؕ
سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَّقْدُوْرَا ۟ۙ ﴿٣٨﴾
الَّذِيْنَ يُبَلِّغُوْنَ رِسٰلٰتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهٗ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا
اللّٰهَ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَآ اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ
وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيْمًا ﴿٤٠﴾ ع يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيْرًا ﴿٤١﴾ ۙ وَّ
سَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِيْ يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلٰٓئِكَتُهٗ
لِيُخْرِجَكُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَحِيْمًا ﴿٤٣﴾

۽ جڏهن الله ۽ سندس پيغمبر ڪنهن ڪم بابت حڪم ڪري (تڏهن) ڪنهن مؤمن ۽ ڪنهن مؤمنياڻيءَ کي اُنهيءَ پنهنجي ڪم ۾ ڪو اختيار هجڻ نہ جڳائي. ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي نافرماني ڪندو سو بيشڪ پڌريءَ ڀُل ۾ ڀُلو (٣٦). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جڏهن تو اُنهيءَ شخص کي چيو ٿي جنهن تي الله فضل ڪيو آهي ۽ تو (بہ) مٿس احسان ڪيو، تہ پنهنجيءَ زال کي پاڻ وٽ جهل (۽ طلاق نہ ڏي) ۽ الله کان ڊڄ. ۽ تو پنهنجيءَ دل ۾ اها (ڳالھ) لڪائي ٿي، جنهن کي الله پڌرو ڪندڙ آهي ۽ ماڻهن کان ڊڄين ٿي، حالانڪ الله (هن ڳالھ جو) وڌيڪ حقدار آهي، جو ان کان ڊڄين. پوءِ جنهن مهل زيد اُن (عورت) کان پنهنجي حاجت پوري ڪئي، (يعني طلاق ڏنائين تنهن مهل) ان کي تو سان پرڻايوسون (هن لاءِ) تہ مؤمنن تي پنهنجي پٽيلن جي زالن پرڻجڻ ۾ ڪو حرج نہ رهي، جڏهن (اُهي) اُنهن کان پنهنجي حاجت پوري ڪن (يعني طلاق ڏين). ۽ الله جو (جيڪو) حڪم (آهي سو) ٿيڻو آهي (٣٧). پيغمبر تي اُنهيءَ ۾ ڪو حرج نہ آهي، جيڪي الله اُن (پيغمبر) لاءِ حلال ڪيو آهي، جيڪي اڳ گذري ويا تن ۾ (بہ) الله جو اهو دستور هو ۽ الله جو حڪم ٺهرايل (اُنهن لاءِ) مقرر آهي (٣٨). جيڪي الله جا پيغام پهچائيندا آهن ۽ کانئس ڊڄندا آهن ۽ الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن کان نہ ڊڄندا آهن ۽ الله حساب ڪندڙ ڪافي آهي (٣٩). محمد(ﷺ) اوهانجي مردن مان ڪنهن هڪ جو پيءُ نہ آهي، پر الله جو پيغمبر آهي ۽ سڀني پيغمبرن جي مهر آهي ۽ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٤٠). اي ايمان وارؤ! الله کي تمام گهڻو ياد ڪريو (٤١). ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو ڪيس پاڪائيءَ سان واکاڻيو (٤٢). هو اُهو آهي جو اوهان تي رحمت موڪلي ٿو ۽ سندس ملائڪ بہ اوهان لاءِ رحمت جي دعا گهرندا آهن تہ اوهان کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ الله مؤمنن تي مهربان آهي (٤٣).

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهٗ سَلٰمٌ ۚۖ وَّاَعَدَّ لَهُمْ اَجْرًا كَرِيْمًا ﴿۴۴﴾ يٰٓاَيُّهَا
النَّبِيُّ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿۴۵﴾ وَّدَاعِيًا اِلَى
اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُّنِيْرًا ﴿۴۶﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ
اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيْرًا ﴿۴۷﴾ وَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَدَعْ اَذٰىهُمْ
وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ۭ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿۴۸﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا
نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنٰتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوْهُنَّ
فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّوْنَهَا ۚ فَمَتِّعُوْهُنَّ
وَسَرِّحُوْهُنَّ سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿۴۹﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّآ اَحْلَلْنَا
لَكَ اَزْوَاجَكَ الّٰتِيْٓ اٰتَيْتَ اُجُوْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ
مِمَّآ اَفَاۗءَ اللّٰهُ عَلَيْكَ وَبَنٰتِ عَمِّكَ وَبَنٰتِ عَمّٰتِكَ وَبَنٰتِ
خَالِكَ وَبَنٰتِ خٰلٰتِكَ الّٰتِيْ هَاجَرْنَ مَعَكَ ۡ وَامْرَاَةً
مُّؤْمِنَةً اِنْ وَّهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ اِنْ اَرَادَ النَّبِيُّ اَنْ
يَّسْتَنْكِحَهَا ۤ خَالِصَةً لَّكَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۭ قَدْ عَلِمْنَا
مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِيْٓ اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ
لِكَيْلَا يَكُوْنَ عَلَيْكَ حَرَجٌ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۵۰﴾

جنهن ڏينهن الله کي ملندا (تنهن ڏينهن) سندن کيڪار سلام آهي ۽ انهن لاءِ سڳورو اَجر تيار ڪيو اٿس (۴۴). اي پيغمبر! بيشڪ اسان توکي شاهدي ڏيندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو (۴۵). ۽ الله ڏانهن سندس حڪم سان سڏيندڙ ۽ روشن ڏيئو (ڪري موڪليوسون) (۴٦). ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي ته انهن لاءِ الله جي پار کان وڏو فضل آهي (۴۷). ۽ ڪافرن ۽ منافقن جو چيو نه مڃ ۽ سندن ايذائڻ (جي خيال) کي ڇڏ ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله ڪارساز آهي (۴۸). اي ايمان وارؤ جڏهن مؤمنياڻين کي پرڻجو ۽ وري کين هٿ لائڻ کان اڳ ۾ طلاق ڏيو، تڏهن مٿن ڪا عدت اوهان لاءِ ڪانهي، جنهن کي (اوهين) ڳڻيو، پوءِ کين (ڇڙو) جورو ڏيو ۽ چڱيءَ طرح سان کين ڇڏيو (۴۹). اي پيغمبر! بيشڪ، اسان تو لاءِ اُهي زالون حلال ڪيون جن کي تو سندن ڪابين ڏنو ۽ جيڪي ٻانهيون الله تو تي عنايت ڪيون تن مان جن تي تنهنجو هٿ مالڪ ٿئي سي ۽ تنهنجي چاچي جون ڌيئر ۽ تنهنجي پڦين جيون ڌيئر ۽ تنهنجي مامي جون ڌيئر ۽ تنهنجي ماسين جون ڌيئر جن تو سان گڏ هجرت ڪئي، حلال ڪيون سون ۽ اها مؤمنياڻي زائفان به (حلال ڪئي سون) جيڪا پنهنجي جند پيغمبر کي (سواءِ مهر وٺڻ جي) بخشي بشرطيڪ پيغمبر کيس پرڻجڻ جو ارادو ڪري (اِهو حڪم) مؤمنن کان سواءِ خاص تو لاءِ آهي. اُنهن (مؤمنن) تي سندن زالن ۽ سندن ٻانهين بابت جن تي سندن هٿ مالڪ ٿيا آهن ۽ جيڪي (ڪابين ۽ خرچ ڏيڻ) فرض ڪيو اٿئون، سو بيشڪ ڄاتو اٿئون (اهو) هن ڪري ته توتي ڪو حرج نه هجي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۵۰).

تُرْجِیْ مَنْ تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِیْۤ اِلَیْكَ مَنْ تَشَآءُ ؕ وَمَنِ ابْتَغَیْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَیْكَ ؕ ذٰلِكَ اَدْنٰۤی اَنْ تَقَرَّ اَعْیُنُهُنَّ
وَلَا یَحْزَنَّ وَیَرْضَیْنَ بِمَاۤ اٰتَیْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ؕ وَاللّٰهُ یَعْلَمُ مَا
فِیْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِیْمًا حَلِیْمًا ﴿۵۱﴾ لَا یَحِلُّ لَكَ النِّسَآءُ
مِنْۢ بَعْدُ وَلَاۤ اَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ اِلَّا مَا مَلَكَتْ یَمِیْنُكَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ
رَّقِیْبًا ﴿۵۲﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُیُوْتَ النَّبِیِّ
اِلَّاۤ اَنْ یُّؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰی طَعَامٍ غَیْرَ نٰظِرِیْنَ اِنٰىهُ وَلٰكِنْ اِذَا
دُعِیْتُمْ فَادْخُلُوْا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوْا وَلَا مُسْتَاْنِسِیْنَ
لِحَدِیْثٍ ؕ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ یُؤْذِی النَّبِیَّ فَیَسْتَحْیٖ مِنْكُمْ ؗ
وَاللّٰهُ لَا یَسْتَحْیٖ مِنَ الْحَقِّ ؕ وَاِذَا سَاَلْتُمُوْهُنَّ مَتَاعًا
فَسْـَٔلُوْهُنَّ مِنْ وَّرَآءِ حِجَابٍ ؕ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوْبِكُمْ وَقُلُوْبِهِنَّ ؕ
وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوْا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَلَاۤ اَنْ تَنْكِحُوْۤا اَزْوَاجَهٗ
مِنْۢ بَعْدِهٖۤ اَبَدًا ؕ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِیْمًا ﴿۵۳﴾ اِنْ
تُبْدُوْا شَیْـًٔا اَوْ تُخْفُوْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمًا ﴿۵۴﴾

منجهائن جنهن کي گھرين تنهن کي ڇڏي ڏين ۽ جنهن کي گھرين تنهن کي پاڻ وٽ جاءِ ڏين ۽ جن کي تو پاسي ڪيو تن مان جنهن کي وري طلب ڪرين ته توتي ڪو گناهه نه آهي. اِهو (اختيار) هن (ڳالهه) کي تمام ويجهو آهي ته سندن اکيون ٺرن ۽ (اُهي) غمگين نه ٿين ۽ جيڪي تون کين ڏين تنهن کان اُهي سڀ خوش ٿين ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي، سو الله ڄاڻندو آهي ۽ الله ڄاڻندڙ بردبار آهي (٥١). (اي پيغمبر!) اِنهن (ٻـن قِسمن) کان پوءِ تو کي ٻيون زالون حلال نه آهن ۽ نڪي انهن جي بجاءِ (ٻيون) زالون نڪاح ڪرين، جيتوڻيڪ سندن سونهن تو کي پسند اچي، پر تنهنجو هٿ جنهن جو مالڪ ٿيو آهي، (تنهن ۾ توکي اختيار آهي) ۽ الله سيڪنهن شيءِ تي نگهبان آهي (٥٢). اي مؤمنؤ! پيغمبر جي گھرن ۾ اُنهيءَ (وقت) کان سواءِ اندر نه وڃو (جنهن وقت) اوهان کي ڪنهن طعام (کائڻ) لاءِ اچڻ جي موڪل ڏني وڃي (۽ اهڙي وقت وڃو جو) اُن جي تيار ٿيڻ جو انتظار ڪندڙ نه هجو، پر جڏهن اوهان کي سڏيو وڃي، تڏهن اندر وڃو. پوءِ جڏهن کائي چڪو تڏهن نڪري وڃو ۽ ڪنهن ڳالهه ۾ ريجهي ويهي نه رهو، ڇو ته انهيءَ (ڪم) پيغمبر کي ايذايو ٿي، پوءِ هن اوهان کان لڄ ٿي ڪئي ۽ الله حق (چوڻ) کان لڄ نه ڪندو آهي ۽ جڏهن انهن (پيغمبر جي ٻيبين) کان ڪا شيءِ گھرو تڏهن پردي جي ٻاهران کائن گھرو، اِهو (ڪم) اوهان جي دلين ۽ اُنهن جي دلين لاءِ ڏاڍو پاڪ آهي. ۽ اوهان کي نه جڳائيندو آهي ته الله جي پيغمبر کي ايذايو ۽ نڪي (جڳائيندو آهي) ته ان کان پوءِ سندس زالون اوهين ڪڏهن پرڻجو. ڇو ته اِهو (ڪم) الله وٽ وڏو (گناهه) آهي (٥٣). جيڪڏهن ڪنهن ڳالهه کي پڌرو ڪريو يا ان کي لڪايو ته بيشڪ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٥٤).

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيْٓ اٰبَآئِهِنَّ وَلَآ اَبْنَآئِهِنَّ وَلَآ اِخْوَانِهِنَّ
وَلَآ اَبْنَآءِ اِخْوَانِهِنَّ وَلَآ اَبْنَآءِ اَخَوٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآئِهِنَّ وَلَا
مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ ۚ وَاتَّقِيْنَ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيْدًا ﴿۵۵﴾ اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِيِّ ؕ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ﴿۵۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
يُؤْذُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ
لَهُمْ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿۵۷﴾ وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿۵۸﴾ ع يٰٓاَيُّهَا
النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ وَبَنٰتِكَ وَنِسَآءِ الْمُؤْمِنِيْنَ يُدْنِيْنَ
عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيْبِهِنَّ ؕ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ يُّعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۵۹﴾ لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنٰفِقُوْنَ وَ
الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْمُرْجِفُوْنَ فِي الْمَدِيْنَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُوْنَكَ فِيْهَآ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۶۰﴾ ۛ مَّلْعُوْنِيْنَ ۛ
اَيْنَمَا ثُقِفُوْٓا اُخِذُوْا وَقُتِّلُوْا تَقْتِيْلًا ﴿۶۱﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي
الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ﴿۶۲﴾

زالن تي نہ ڪي پنهنجن پين ۽ نہ ڪي پنهنجن پٽن ۽ نہ ڪي پنهنجن ڀائرن ۽ نہ ڪي پنهنجن ڀاٽين ۽ نہ ڪي پنهنجن ڀاٽيجن ۽ نہ ڪي پنهنجن (مسلمان) زائفن ۽ نہ ڪي جن تي سندن هٿ مالڪ ٿيا آهن، تن جي اڳيان (پردي نہ ڪرڻ ۾) گناهہ آهي، ۽ (اي عورتؤ) الله کان ڊڄو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي حاضر آهي (٥٥). بيشڪ، الله ۽ سندس ملائڪ پيغمبر تي رحمت موڪليندا آهن، اي ايمان وارؤ! اوهين بہ مٿس صلوات پڙهو ۽ پوريءَ طرح سلام چئو (٥٦). بيشڪ، جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر کي ايذائيندا آهن، تن تي الله دنيا ۽ آخرت ۾ لعنت ڪئي آهي ۽ انهن لاءِ خواريءَ وارو عذاب تيار ڪيو اٿس (٥٧). ۽ جيڪي (ماڻهو) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي اهڙي ڪم (جي تهمت) سان ايذائيندا آهن، جو انهن نہ ڪيو هجي، تن بيشڪ ڪوڙي ٺاهہ ۽ پڌري گناهہ جو بار کنيو (٥٨). اي پيغمبر! پنهنجين زالن ۽ پنهنجين ڌيئرن ۽ مؤمنن جي عورتن کي چئو تہ، (جيڪڏهن ٻاهر نڪرن تہ) پاڻ تي پنهنجون چادريون وجهن. اهو (هن ڳالهہ کي) تمام ويجهو آهي تہ، اُهي سڃاتيون وڃن (تہ اهي پرديدار آهن)، پوءِ کين ايذاءُ ڏنو نہ وڃي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥٩). منافق ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي، سي ۽ مديني ۾ ڪوڙين ڳالهين پکيڙڻ وارا جيڪڏهن (پنهنجيءَ عادت کان) نہ جهلبا تہ مٿن توکي مسلط ڪنداسون، وري ٿورن (ڏينهن) کان سواءِ ان (يعني مديني) ۾ تنهنجا پاڙيسري نہ ٿيندا (٦٠). تڙيل آهن، جتي ليندا تتي پڪڙبا ۽ چڱيءَ طرح ڪسبا (٦١). جيڪي (هن کان) اڳ گذري ويا تن ۾ (بہ) الله جو اِهو دستور هو ۽ الله جي دستور کي ڪڏهن مٽ سٽ نہ ڏسندين (٦٢).

يَسْـَٔلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَمَا
يُدْرِيْكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُوْنُ قَرِيْبًا ﴿٦٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكٰفِرِيْنَ
وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيْرًا ﴿٦٤﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ۚ لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا
نَصِيْرًا ﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوْهُهُمْ فِى النَّارِ يَقُوْلُوْنَ يٰلَيْتَنَاۤ اَطَعْنَا
اللّٰهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُوْلَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوْا رَبَّنَاۤ اِنَّاۤ اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَآءَنَا
فَاَضَلُّوْنَا السَّبِيْلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَاۤ اٰتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ
لَعْنًا كَبِيْرًا ﴿٦٨﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اٰذَوْا
مُوْسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوْا ؕ وَكَانَ عِنْدَ اللّٰهِ وَجِيْهًا ﴿٦٩﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا ﴿٧٠﴾ يُّصْلِحْ
لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيْمًا ﴿٧١﴾ اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَّحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَ
حَمَلَهَا الْاِنْسَانُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ ظَلُوْمًا جَهُوْلًا ﴿٧٢﴾ لِّيُعَذِّبَ اللّٰهُ
الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْمُشْرِكِيْنَ وَالْمُشْرِكٰتِ وَيَتُوْبَ
اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٧٣﴾

ماڻهو تو کان قيامت بابت پڇن ٿا۽ (کين) چؤ ته ان جي خبر رڳو الله وٽ آهي. ۽ ڪهڙيءَ (ڳالھ) توکي ڄاڻايو ته متان قيامت ويجهڙو ئي ٿيندي هجي؟ (٦٣). بيشڪ الله ڪافرن تي لعنت ڪئي آهي ۽ انهن لاءِ ساڙيندڙ باھ تيار ڪئي اٿس (٦۴). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن. نڪي ڪو سڄڻ ۽ نڪي ڪو مددگار لهندا (٦٥). جنهن ڏينهن سندن منهن باھ ۾ اونڌا ڪبا (تنهن ڏينهن) چوندا ته اسان لاءِ هَئَه اَرمان! (جيڪر) الله جي فرمانبرداري ڪريون ها ۽ پيغمبر جي (بہ) فرمانبرداري ڪريون ها (ته چڱو هو)! (٦٦). ۽ چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! بيشڪ اسان پنهنجن سردارن ۽ پنهنجن وڏن جي فرمانبرداري ڪئي ته انهن اسان کي واٽ کان ڀُلايو (٦٧). اي اسان جا پالڻهار! کين ٻيڻو عذاب ڪر ۽ مٿن تمام وڏي لعنت ڪر (٦٨). اي ايمان وارؤ! (اوهين) انهن وانگر نه ٿيو، جن موسىٰ کي ايذايو. پوءِ جيڪي چيائون تنهن کان الله کيس پاڪ ڪيو ۽ (اهو) الله وٽ مان وارو هو (٦٩). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ سڌي ڳالھ چئو (٧٠). (ته) اوهانجا عمل اوهان لاءِ سڌاري ۽ اوهان جا گناھ اوهان کي بخشي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندو، تنهن بيشڪ وڏي مراد ماڻي (٧١). بيشڪ اسان آسمانن ۽ زمين ۽ جبلن کي امانت آڇي، ته ان جي کڻڻ کان انڪار ڪيائون ۽ کانئس ڊنا ۽ ان کي انسان کنيو، بيشڪ اُهو وڏو ظالم جاهل آهي (٧٢). (هيءَ آڇ هن لاءِ آهي) ته الله منافقن ۽ منافقياڻين ۽ مشرڪن ۽ مشرڪياڻين کي عذاب ڪري ۽ الله مؤمنن ۽ مؤمنياڻين تي ٻاجھ سان موٽي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٣).

سُورَةُ سَبَأ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ لَهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِی الْاٰخِرَةِ ؕ وَهُوَ الْحَكِيْمُ الْخَبِيْرُ ۝١ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِی
الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا يَعْرُجُ
فِيْهَا ؕ وَهُوَ الرَّحِيْمُ الْغَفُوْرُ ۝٢ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَاْتِيْنَا
السَّاعَةُ ؕ قُلْ بَلٰى وَرَبِّیْ لَتَاْتِيَنَّكُمْ عٰلِمِ الْغَيْبِ ۚ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ
مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِی السَّمٰوٰتِ وَلَا فِی الْاَرْضِ وَلَاۤ اَصْغَرُ مِنْ ذٰلِكَ
وَلَاۤ اَكْبَرُ اِلَّا فِیْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ۝٣ لِّيَجْزِیَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ۝٤ وَالَّذِيْنَ
سَعَوْ فِیْۤ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّنْ رِّجْزٍ
اَلِيْمٌ ۝٥ وَيَرَى الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ الَّذِیْۤ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ
رَّبِّكَ هُوَ الْحَقَّ ۙ وَيَهْدِیْۤ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ۝٦
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ يُّنَبِّئُكُمْ
اِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۙ اِنَّكُمْ لَفِیْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ۝٧ ۚ

سورة سبا مڪي آهي ۽ هن ۾ چوونجاهه
آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراه اُنهيءَ الله کي جڳائي جو جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي، سو (سڀ) سندس آهي ۽ ان جي ئي ساراه آخرت ۾ آهي ۽ اُهو ئي حڪمت وارو خبر رکندڙ آهي (١). جيڪي زمين ۾ گهڙندو آهي ۽ جيڪي منجهانئس نڪرندو آهي ۽ جيڪي آسمان مان لهندو آهي ۽ جيڪي منجهس چڙهندو آهي، سو (سڀ اُهو) ڄاڻندو آهي ۽ اُهو ئي مهربان بخشڻهار آهي (٢). ۽ ڪافر چوندا آهن ته اسان تي قيامت (ڪڏهن) نه ايندي (ڪين) چؤ ته، ها مون کي پنهنجي (اُنهيءَ) پالڻهار ڳجهه ڄاڻندڙ جو قسم آهي ته اوهان وٽ ضرور ايندي. جنهن کان ذري جيترو نڪي آسمانن ۾ نڪي زمين ۾ ڳجهو رهي ٿو ۽ ان کان تمام ننڍي (ڪا شيءِ اهڙي) ڪانهي ۽ نڪي تمام وڏي جا پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) نه آهي (٣). هن لاءِ ته جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي بدلو ڏئي، اُنهن لاءِ ئي بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (۴). ۽ جيڪي اسان جي آيتن ۾ مقابلو ڪندڙ ٿي ڊوڙيا انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا آهي (٥). ۽ جن کي علم ڏنو ويو آهي، سي سمجهندا آهن ته جيڪو (قرآن) تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي، سو برحق آهي ۽ غالب ساراهيل (الله) جي واٽ ڏانهن رستو ڏيکاريندڙ آهي (٦). ۽ ڪافر (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن ته، اوهان کي اهڙو ماڻهو ڏسيون ڇا؟ جو اوهان کي ٻڌائي ته جڏهن (اوهين) ڳري صفا ذرا ذرا ٿيندؤ (تڏهن) بيشڪ اوهين نئين سر خلقيا ويندؤ (٧).

أَفْتَرَىٰ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا أَمْ بِهٖ جِنَّةٌ ۘط بَلِ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلٰلِ الْبَعِيْدِ ﴿٨﴾ أَفَلَمْ يَرَوْا إِلٰى مَا
بَيْنَ أَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ ط إِنْ نَّشَأْ نَخْسِفْ
بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَآءِ ط إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ﴿٩﴾ ع وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ مِنَّا فَضْلًا ط
يٰجِبَالُ أَوِّبِيْ مَعَهٗ وَالطَّيْرَ ج وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيْدَ ﴿١٠﴾ لا أَنِ اعْمَلْ
سٰبِغٰتٍ وَّقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوْا صَالِحًا ط إِنِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
بَصِيْرٌ ﴿١١﴾ وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيْحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَّرَوَاحُهَا شَهْرٌ ج وَ
أَسَلْنَا لَهٗ عَيْنَ الْقِطْرِ ط وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَّعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهٖ ط وَمَنْ يَّزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيْرِ ﴿١٢﴾
يَعْمَلُوْنَ لَهٗ مَا يَشَآءُ مِنْ مَّحَارِيْبَ وَتَمَاثِيْلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ
وَقُدُوْرٍ رّٰسِيٰتٍ ط إِعْمَلُوْا اٰلَ دَاوٗدَ شُكْرًا ط وَقَلِيْلٌ مِّنْ عِبَادِيَ
الشَّكُوْرُ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلٰى مَوْتِهٖ
إِلَّا دَآبَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهٗ ج فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ
أَنْ لَّوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوْا فِي الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ﴿١٤﴾

(اُنهيءَ) الله تي ڪوڙو ناھ ناھيو آھي يا ڪيس ڪا چريائي آھي (نہ!) بلڪ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آھن، سي عذاب ۾ ھوندا ۽ (اُھي) وڏي ڀُل ۾ آھن (٨). جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آسمان ۽ زمين مان (بڻايو ويو) آھي سو (غور ڪري) نہ ڏٺائون ڇا؟ جيڪڏھن گھرون تہ کين زمين ۾ ڳھائي ڇڏيون يا آسمان کان مٿن ٽُڪرا ڪيرايون. بيشڪ اِن ۾ سڀ ڪنھن (الله ڏانھن) موٽندڙ ٻانھي لاءِ (وڏي) نشاني آھي (٩). ۽ بيشڪ دائود کي پاڻ وٽان بزرگي ڏني سون- (۽ حڪم ڪيوسون تہ) اي جبلؤ! ساڻس تسبيحون چؤ ۽ پکين کي (اُن جو فرمانبردار ڪيوسون) ۽ ان لاءِ لوھ کي نرم ڪيوسون (١٠). (حڪم ڏنوسون تہ) ويڪريون زرھون ٺاءِ ۽ اندازي سان ڪڙيون ناھ. ۽ (اي داؤد جي گھراڻي وارؤ!) چڱا ڪم ڪريو، ڇو تہ جيڪي (اوھين) ڪندا آھيو، سو بيشڪ آءٌ ڏسندڙ آھيان (١١). ۽ واءُ کي سليمان لاءِ (نوايوسون) اُن جي اڳياڙيءَ جي منزل مھيني جو پنڌ ۽ پوياڙيءَ جي منزل (بہ) مھيني جو پنڌ ھئي. ۽ ان لاءِ ٽامي جو چشمو وھايوسون ۽ جنّن مان (بہ ڪن کي فرمانبردار ڪيوسون) جو سندس پالڻھار جي حڪم سان سندس اڳيان ڪمائيندا ھئا ۽ منجھائن جيڪو اسان جي حڪم کان مڙيو تنھن کي باھ جو عذاب چکائينداسون (١٢). جيڪي گھرندو ھو سو ان لاءِ کي قلعا ۽ مورتون ۽ حوضن جيڏا پيالا ۽ وڏيون ديڳيون، جي نہ چُرنديون ھيون سي ٺائيندا ھوا (چيوسون تہ) اي داؤد جا اولاد! شڪرانو ڪريو ۽ منھنجن ٻانھن مان ٿورا شڪرانو ڪندڙ آھن (١٣). پوءِ جنھن مھل مٿس موت کي حڪم ڪيوسون (تنھن مھل) سندس موت تي اُڏيھيءَ کان سواءِ (ٻئي ڪنھن) اُنھن (جنن) کي نہ ڄاڻايو جو سندس لٺ کي ٿي کاڌائين، پوءِ جنھن مھل ڪريو (تنھن مھل) جنن معلوم ڪيو تہ جيڪڏھن ڳجھ ڄاڻن ھا تہ خواريءَ واري عذاب ۾ نہ رھن ھا! (١٤).

لَقَدْ كَانَ لِسَبَاٍ فِيْ مَسْكَنِهِمْ اٰيَةٌ ۚ جَنَّتٰنِ عَنْ يَّمِيْنٍ وَّشِمَالٍ ۬ۥ
كُلُوْا مِنْ رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوْا لَهٗ ؕ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَّرَبٌّ
غَفُوْرٌ ﴿۱۵﴾ فَاَعْرَضُوْا فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنٰهُمْ
بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ اُكُلٍ خَمْطٍ وَّاَثْلٍ وَّشَيْءٍ مِّنْ سِدْرٍ
قَلِيْلٍ ﴿۱۶﴾ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِمَا كَفَرُوْا ؕ وَهَلْ نُجٰزِيْٓ اِلَّا الْكَفُوْرَ ﴿۱۷﴾
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِيْ بٰرَكْنَا فِيْهَا قُرًى ظَاهِرَةً
وَّقَدَّرْنَا فِيْهَا السَّيْرَ ؕ سِيْرُوْا فِيْهَا لَيَالِيَ وَاَيَّامًا اٰمِنِيْنَ ﴿۱۸﴾
فَقَالُوْا رَبَّنَا بٰعِدْ بَيْنَ اَسْفَارِنَا وَظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنٰهُمْ
اَحَادِيْثَ وَمَزَّقْنٰهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿۱۹﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ اِبْلِيْسُ ظَنَّهٗ فَاتَّبَعُوْهُ
اِلَّا فَرِيْقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۲۰﴾ وَمَا كَانَ لَهٗ عَلَيْهِمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ
اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْاٰخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِيْ شَكٍّ ؕ وَ
رَبُّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيْظٌ ﴿۲۱﴾ ع قُلِ ادْعُوا الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ مِّنْ
دُوْنِ اللّٰهِ ۚ لَا يَمْلِكُوْنَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي
الْاَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيْهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَّمَا لَهٗ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيْرٍ ﴿۲۲﴾

بيشڪ سبا جي قوم لاءِ سندن ديسن ۾ (هڪ) نشاني هئي، (يعني) ٻہ باغ سڄي ۽ کٻي پاسي کان هئا (چيو ويُن تہ) پنهنجي پالڻهار جي رزق مان کائو ۽ سندس شڪرانو ڪريو (اوهان لاءِ هيءُ) شهر سٺو آهي ۽ پالڻهار بخشڻهار آهي (١٥). پوءِ (شڪر ڪرڻ کان) منهن موڙيائون تنهن ڪري (بند ٻڌي) سخت ڇَر کي مٿن وهايوسون ۽ سندن (اُنهن) ٻن باغن جي بدلي کين (ٻيا) ٻہ باغ ڦڪن ميون ۽ لَئِن وارا ۽ ڪجھ ٿورين ٻيرين وارا ڏناسون (١٦). سندن بي شڪريءَ سببان کين اِها سزا ڏني سون ۽ بي شڪر کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي سزا نہ ڏيندا آهيون (١٧). ۽ سندن وچ ۾ ۽ اُهي ڳوٺ جن ۾ برڪت رکي سون تن جي وچ ۾ پڌرا ڳوٺ (لڳو لڳ) ڪيا سون ۽ انهن ۾ اچ وڃ جو پورو بندوبست رکيوسون (چيوسون تہ) راتيان ۽ ڏينهان منجهن بي ڀؤا گهمندا رهو (١٨). پوءِ چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان جي مسافرين ۾ ڏورائي ڪر ۽ پاڻ تي ظلم ڪيائون، تنهن ڪري اُنهن کي (ٻين جي لاءِ) آکاڻيون ڪيوسين ۽ کين تمام ذرا پرزا ڪري ڇني ڦاڙي ڇڏيوسون. بيشڪ هن ۾ سڀ ڪنهن وڏي صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (١٩). ۽ بيشڪ ابليس انهن بہ نسبت پنهنجي گمان کي سچو لڌو جو مؤمنن جي هڪ ٽوليءَ کان سواءِ ٻين ان جي تابعداري ڪئي (٢٠). ۽ ان جو مٿن ڪو زور نہ هو پر (اسين پرکيون) تہ جيڪو آخرت کي مڃيندو هجي، تنهن کي انهيءَ کان ڌار ڪريون جيڪو ان کان شڪ ۾ (پيل) هجي ۽ تنهنجو پالڻهار سڀڪنهن شيءِ تي نگهبان آهي (٢١). (کين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن ۾ اوهين (خدائي جو) گمان ڪندا آهيو تن کي سڏيو، اُهي نڪي آسمانن ۾ ۽ نڪي زمين ۾ ذري جيترا (بہ) مالڪ آهن ۽ نڪي منجهن ڪا ڀائيواري آهي ۽ نڪي منجهائن ڪو الله جو مددگار آهي (٢٢).

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهٗٓ اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ لَهٗ ؕ حَتّٰٓى اِذَا فُزِّعَ
عَنْ قُلُوْبِهِمْ قَالُوْا مَاذَا ۙ قَالَ رَبُّكُمْ ؕ قَالُوا الْحَقَّ ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيْرُ ﴿٢٣﴾ قُلْ مَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلِ اللّٰهُ ۙ وَ
اِنَّآ اَوْ اِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى اَوْ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٢٤﴾ قُلْ لَّا تُسْـَٔلُوْنَ
عَمَّآ اَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٥﴾ قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ
بَيْنَنَا بِالْحَقِّ ؕ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيْمُ ﴿٢٦﴾ قُلْ اَرُوْنِيَ الَّذِيْنَ اَلْحَقْتُمْ
بِهٖ شُرَكَآءَ كَلَّا ؕ بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٢٧﴾ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا كَآفَّةً
لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٨﴾ وَيَقُوْلُوْنَ
مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٩﴾ قُلْ لَّكُمْ مِّيْعَادُ يَوْمٍ لَّا
تَسْتَاْخِرُوْنَ عَنْهُ سَاعَةً وَّلَا تَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿٣٠﴾ ع وَقَالَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَلَا بِالَّذِيْ بَيْنَ يَدَيْهِ ؕ وَلَوْ
تَرٰٓى اِذِ الظّٰلِمُوْنَ مَوْقُوْفُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۖۚ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضِ
اِلْقَوْلَ ۚ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا لَوْلَآ اَنْتُمْ
لَكُنَّا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٣١﴾ قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْٓا اَنَحْنُ
صَدَدْنٰكُمْ عَنِ الْهُدٰى بَعْدَ اِذْ جَآءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُّجْرِمِيْنَ ﴿٣٢﴾

نڪي وٽس (ٻئي ڪنهن جي) سفارش فائدو ڏيندي، مگر جنهن لاءِ اجازت ڏني هوندائين (فرشتا ڪنهن حڪم نازل ٿيڻ مهل گهٻرائجي ويندا آهن) تانجو جنهن مهل سندن دلين کان پريشاني لهندي آهي (تنهن مهل) چوندا آهن ته اوهان جي پالڻهار ڇا چيو آهي؟ (مٿيان هيٺين کي) چوندا آهن ته سچ فرمايو اٿس ۽ اُهو (سڀ کان) مٿاهون وڏو آهي (٢٣). (ڪين) چؤ ته اوهان کي آسمانن ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ چؤ ته الله (ڏيندو آهي) ۽ بيشڪ اسين يا اوهين (يا ته) هدايت تي آهيون يا پڌريءَ گمراهيءَ ۾ (٢٤). چؤ ته جيڪي اسان ڏوه ڪيا آهن، تنهن بابت اوهين نه پڇيا ويندؤ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو، تنهن بابت اسين نه پڇيا ويندا سين (٢٥). چؤ ته اسان جو پالڻهار اسان (مڙني) کي گڏ ڪندو، وري اسان (۽ اوهان) جي وچ ۾ حق سان فيصلو ڪندو ۽ اُهو ئي (سچو) فيصلو ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٦). چؤ ته، جن کي اوهان ساڻس شريڪ ٺائي ملايو آهي، سي مون کي ڏيکاريو (چؤ ته) اهڙيءَ طرح نه آهي. بلڪ اهو الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٧). ۽ (اي پيغمبر!) تو کي ته مڙني ماڻهن لاءِ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليوسون، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٢٨). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اِهو (قيامت جو) انجام ڪڏهن ٿيندو؟ (٢٩). چؤ ته، اوهان لاءِ اهڙي ڏينهن جو انجام آهي، جنهن کان هڪ گهڙي نڪي دير ڪندؤ ۽ نڪي اڳي ويندؤ (٣٠). ۽ ڪافر چون ٿا ته، هن قرآن کي ڪڏهن نه مڃيندا سون ۽ نڪي اُنهيءَ کي جيڪو ڪانئس اڳ آهي. ۽ (اي ڏسندڙ!) جڏهن ظالم پنهنجي پالڻهار جي اڳيان بيهاربا (تڏهن) جيڪڏهن ڏسين (ته عجب ڪرين)، جو (پاڻ ۾) اُنهن مان هڪڙا ٻين ڏي ڳالهه ورائيندا، جيڪي هيٺا آهن سي هٺيلن کي چوندا ته جيڪڏهن اوهين نه هجو ها ته اسين مؤمن هجون ها (٣١). هٺيلا هيٺن کي چوندا ته جڏهن (هدايت) اوهان وٽ آئي تڏهن اسان اوهان کي هدايت کان جهليو هو ڇا؟ (نه!) بلڪ اوهين پاڻ گنهگار هيؤ (٣٢).

وَقَالَ الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا بَلْ مَكْرُ الَّيْلِ وَ
النَّهَارِ اِذْ تَاْمُرُوْنَنَآ اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهٗٓ اَنْدَادًا ؕ وَاَسَرُّوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ؕ وَجَعَلْنَا الْاَغْلٰلَ فِيْٓ اَعْنَاقِ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا ؕ هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ
مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿۳۴﴾ وَ
قَالُوْا نَحْنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَّاَوْلَادًا ۙ وَّمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿۳۵﴾ قُلْ
اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۶﴾ ع وَمَآ اَمْوَالُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ بِالَّتِيْ تُقَرِّبُكُمْ
عِنْدَنَا زُلْفٰٓى اِلَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۫ فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ
جَزَآءُ الضِّعْفِ بِمَا عَمِلُوْا وَهُمْ فِي الْغُرُفٰتِ اٰمِنُوْنَ ﴿۳۷﴾ وَ
الَّذِيْنَ يَسْعَوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ
مُحْضَرُوْنَ ﴿۳۸﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ
مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَهٗ ؕ وَمَآ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَهُوَ
يُخْلِفُهٗ ۚ وَهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿۳۹﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا
ثُمَّ يَقُوْلُ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اَهٰٓؤُلَآءِ اِيَّاكُمْ كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ ﴿۴۰﴾

۽ هيٺا هنيلن کي چوندا ته (ائين نه آهي) بلڪ رات ۽ ڏينهن جي (اوهان جي) فريب ڪرڻ (اسان کي جهليو هو) جڏهن اسان کي حڪم ڪندا هيؤ ته الله سان ڪفر ڪريون ۽ ساڻس شريڪ ٺهرايون. ۽ جڏهن عذاب کي ڏسندا (تڏهن) پشيماني (دل ۾) لڪائيندا ۽ ڪافرن جي ڳچين ۾ ڳٽ وجهنداسون. جيڪي ڪندا هيا تنهن کان سواءِ ٻئي جي سزا نه ڏبن (٣٣). ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ ڪو ڊيڄاريندڙ نه موڪليوسون، مگر ان جي عياشين (ماڻهن) چيو ته، بيشڪ جنهن شيءِ سان اوهين موڪليا ويا آهيو، (تنهن کي) اسين نه مڃيندڙ آهيون (٣٤). ۽ چيائون ته اسين گهڻي مال ۽ اولاد وارا آهيون ۽ اسان کي عذاب ٿيڻو نه آهي (٣٥). چؤ ته منهنجو پالڻهار جنهن لاءِ گهري تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن جي) تنگ ڪندو آهي، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٣٦). ۽ نڪي اوهان جا مال ۽ نڪي اوهان جا اولاد اهڙي شيءِ آهن، جو اوهان کي اسان وٽ مرتبي جي ڪري ويجهو ڪن، پر (ويجها اُهي آهن) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن جيڪي ڪمايو، تنهن سببان اُنهن لاءِ ٻيڻو بدلو آهي ۽ اُهي بي پوا وڏين ماڙين ۾ رهندا (٣٧). ۽ جيڪي اسان جي آيتن (جي رد ڪرڻ) ۾ مقابلو ڪندڙ ٿي ڪوشش ڪندا آهن، اُهي عذاب ۾ حاضر ڪبا (٣٨). چؤ ته، بيشڪ منهنجو پالڻهار پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي، تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جي) تنگ ڪندو آهي ۽ جيڪي اوهين ڪجهه خرچيندؤ، تنهن جو الله بدلو ڏيندو ۽ اهو چڱو روزي ڏيندڙ آهي (٣٩). ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ ڪندو وري ملائڪن کي چوندو ته (هي) اُهي آهن ڇا جي اوهان کي پوڄيندا هوا؟ (٤٠).

قَالُوْا سُبْحٰنَكَ اَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُوْنِهِمْ ۚ بَلْ كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ
الْجِنَّ ۚ اَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُّؤْمِنُوْنَ ﴿٤١﴾ فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ نَّفْعًا وَّلَا ضَرًّا ۭ وَنَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ذُوْقُوْا عَذَابَ
النَّارِ الَّتِيْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا
بَيِّنٰتٍ قَالُوْا مَا هٰذَآ اِلَّا رَجُلٌ يُّرِيْدُ اَنْ يَّصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ
يَعْبُدُ اٰبَاۗؤُكُمْ ۚ وَقَالُوْا مَا هٰذَآ اِلَّآ اِفْكٌ مُّفْتَرًى ۭ وَقَالَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٤٣﴾
وَمَآ اٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ كُتُبٍ يَّدْرُسُوْنَهَا وَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمْ قَبْلَكَ
مِنْ نَّذِيْرٍ ﴿٤٤﴾ وَكَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۙ وَمَا بَلَغُوْا مِعْشَارَ
مَآ اٰتَيْنٰهُمْ فَكَذَّبُوْا رُسُلِيْ ۣ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿٤٥﴾ قُلْ اِنَّمَآ
اَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ۚ اَنْ تَقُوْمُوْا لِلّٰهِ مَثْنٰى وَفُرَادٰى ثُمَّ
تَتَفَكَّرُوْا ۣ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۭ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ لَّكُمْ
بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيْدٍ ﴿٤٦﴾ قُلْ مَا سَاَلْتُكُمْ مِّنْ اَجْرٍ
فَهُوَ لَكُمْ ۭ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيْدٌ ﴿٤٧﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَقْذِفُ بِالْحَقِّ ۚ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿٤٨﴾

(ملائڪ) چوندا تہ تون پاڪ ذات آهين، اسان جو تون سائين آهين، نہ اُهي. بلڪ اُهي جنن کي پوڄيندا هئا. انهن مان گھڻا کين مڃيندڙ هئا (۴١). پوءِ اڄ اوهان مان ڪوبہ هڪ ٻئي کي نڪي سک پهچائڻ جو ۽ نڪي ڏک پهچائڻ جو اختيار رکي ٿو ۽ ظالمن کي چونداسون تہ اُن باھ جي سزا (جو مزو) چکو، جنهن کي اوهين ڪوڙ ڀائيندا هيؤ (۴٢). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن، تڏهن (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن تہ هيءُ رڳو هڪڙو ماڻهو آهي، جو جنهن کي اوهان جا پيءُ ڏاڏا پوڄيندا هئا. تنهن کان اوهان کي جهلڻ گهرندو آهي ۽ چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو ڪوڙو ٺاھ آهي ۽ ڪافرن وٽ جڏهن سچي ڳالھ آئي (تڏهن) اُن لاءِ چوندا آهن تہ هيءُ رڳو پڌرو جادو آهي (۴٣). حالانڪ اُنهن (مشرڪن) کي نڪي ڪو ڪتاب ڏنوسون جنهن کي پڙهن، ۽ نڪي توکان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ اُنهن ڏانهن موڪليوسون (۴۴). ۽ ڪائن اڳين بہ ڪوڙ ڄاتو هو، حالانڪ جيڪي اُنهن کي ڏنو هيوسون تنهن جي ڏهينءَ پتيءَ کي بہ (اُهي مشرڪ) نہ پهتا آهن، پوءِ انهن اسان جي پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو. پوءِ منهنجو عذاب ڪيئن هو؟ (۴۵). (ڪين) چؤ تہ اوهان کي رڳو هڪ ڳالھ جي نصيحت ڪريان ٿو، تہ ٻہ ٻہ ۽ هڪ هڪ ٿي الله (جي ڪم) لاءِ ڪَڙا ٿيو، وري سوچيو (تہ) اوهان جي سنگتيءَ کي ڪا چريائي نہ آهي، (بلڪ) اُهو تہ سخت عذاب (جي پهچڻ) کان اڳ اوهان کي ڊيڄاريندڙ آهي (۴٦). (ڪين) چؤ تہ اوهان کان ڪوئي اجورو گهريو هجيم سو اوهان کي ئي هجي، منهنجو اجورو الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن تي نہ آهي ۽ اهو هر شيءِ تي شاهد آهي (۴٧). (ڪين) چؤ تہ، بيشڪ منهنجو پالڻهار حق کي منهنجي دل ۾ وجهندو آهي، (اُهو) ڳجهن جو ڄاڻندڙ آهي (۴٨).

قُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيْدُ ﴿۴۹﴾ قُلْ اِنْ
ضَلَلْتُ فَاِنَّمَآ اَضِلُّ عَلٰى نَفْسِىْ ۚ وَاِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوْحِىْٓ
اِلَىَّ رَبِّىْ ؕ اِنَّهٗ سَمِيْعٌ قَرِيْبٌ ﴿۵۰﴾ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ فَزِعُوْا فَلَا فَوْتَ
وَاُخِذُوْا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيْبٍ ﴿۵۱﴾ لا وَّقَالُوْٓا اٰمَنَّا بِهٖ ۚ وَاَنّٰى لَهُمُ
التَّنَاوُشُ مِنْ مَّكَانٍۢ بَعِيْدٍ ﴿۵۲﴾ ۚ وَقَدْ كَفَرُوْا بِهٖ مِنْ قَبْلُ ۚ
وَيَقْذِفُوْنَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍۢ بَعِيْدٍ ﴿۵۳﴾ وَحِيْلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا
يَشْتَهُوْنَ كَمَا فُعِلَ بِاَشْيَاعِهِمْ مِّنْ قَبْلُ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا فِىْ شَكٍّ مُّرِيْبٍ ﴿۵۴﴾ ع

سُوْرَةُ فَاطِرٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا
اُولِىْٓ اَجْنِحَةٍ مَّثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ؕ يَزِيْدُ فِى الْخَلْقِ مَا يَشَآءُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱﴾ مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ
لَهَا ۚ وَمَا يُمْسِكْ ۙ فَلَا مُرْسِلَ لَهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۲﴾
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ؕ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ
يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۫ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿۳﴾

(ڪين) چؤ تہ، حق آيو ۽ ڪوڙو (معبود) نڪي نئين سر پيدا ڪري ٿو ۽ نڪي ٻيهر پيدا ڪندو (۴٩). (ڪين) چؤ تہ، جيڪڏهن گمراه ٿيس تہ رڳو پاڻ لاءِ گمراه ٿيان ٿو ۽ جيڪڏهن هدايت وارو ٿيس تہ (اُها) اُنهيءَ سببان آهي جو منهنجو پالڻهار مون ڏانهن وحي موڪليندو آهي، بيشڪ اُهو ٻڌندڙ ويجهو آهي (۵٠). ۽ جنهن مهل پريشان ٿيندا ۽ (الله جي عذاب کان) ڇوٽڪارو ڪونہ لهندا ۽ ويجهي هنڌان پڪڙبا (تنهن مهل) جيڪڏهن ڏسين (تہ عجب ڪرين!) (۵١). ۽ چوندا تہ (هاڻي) اُن (قرآن) تي ايمان آندوسون ۽ (اُتي دنيا جي) پري واري هنڌ کان ڪين (ايمان) ڪٿان هٿ ايندو؟ (۵٢). حالانڪ اڳي اُن قرآن کي نہ مڃيندا هئا ۽ پري واري هنڌ کان اڻ ڏٺو (گمان جا تير) اُڇليندا رهيا (۵٣). ۽ اُنهن جي ۽ اُهي جيڪي سڌون ڪندا رهيا تن جي وچ ۾ اَڙ وڌي ويئي جهڙيءَ طرح انهن جهڙن (ٻين) سان اڳ ڪيو ويو، ڇو تہ اُهي ٻہ وڌي شڪ ۾ پيل هئا (۵۴).

سورة فاطر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجيتاليه آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي جو آسمانن ۽ زمين جو بڻائيندڙ آهي، ملائڪن کي قاصد ڪرڻ وارو آهي، جو ٻن ٻن ۽ ٽن ٽن ۽ چئن چئن پَرَن وارا آهن، جيڪي گهري سو (سندن) خلقت ۾ وڌائي ٿو، ڇو تہ الله هر شيءِ تي وس وارو آهي (١). الله ماڻهن لاءِ (پنهجيءَ) ٻاجه مان جيڪي کوليندو تنهن کي ڪو بند ڪرڻ وارو نہ آهي ۽ جيڪي بند ڪندو تنهن کي ان (جي بند ڪرڻ) کان پوءِ ڪو کولڻ وارو نہ آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٢). اي انسانؤ! پاڻ تي الله جون نعمتون ياد ڪيو، الله کان سواءِ ڪو خلقيندڙ آهي ڇا؟ جو آسمان ۽ زمين مان اوهان کي روزي ڏئي ٿو، ان (الله) کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو؟ (٣).

وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ﴿۴﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا ٛ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ﴿۵﴾ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوْهُ
عَدُوًّا ؕ اِنَّمَا يَدْعُوْا حِزْبَهٗ لِيَكُوْنُوْا مِنْ اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ؕ ﴿۶﴾ اَلَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۬ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ
مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿۷﴾ ع اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ فَرَاٰهُ حَسَنًا ؕ فَاِنَّ
اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ۖ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ
عَلَيْهِمْ حَسَرٰتٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ﴿۸﴾ وَاللّٰهُ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ
الرِّيٰحَ فَتُثِيْرُ سَحَابًا فَسُقْنٰهُ اِلٰى بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَاَحْيَيْنَا بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ كَذٰلِكَ النُّشُوْرُ ﴿۹﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ
جَمِيْعًا ؕ اِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهٗ ؕ وَ
الَّذِيْنَ يَمْكُرُوْنَ السَّيِّاٰتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ؕ وَمَكْرُ اُولٰٓئِكَ هُوَ
يَبُوْرُ ﴿۱۰﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ
اَزْوَاجًا ؕ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهٖ ؕ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ
مُّعَمَّرٍ وَّلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهٖٓ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿۱۱﴾

۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تو کي ڪوڙو ڀانئين ته بيشڪ تو کان اڳ (ٻيا ڪيترائي) پيغمبر ڪوڙا ڀانيا ويا ۽ سڀ ڪم الله ڏانهن موٽائجن ٿا (۴). اي انسانؤ! بيشڪ الله جو انجام سچو آهي، تنهن ڪري نڪي اوهان کي دنيا جي حياتي ٺڳي ۽ نڪي ٺڳيندڙ (شيطان) الله بابت اوهان کي ٺڳي (٥). بيشڪ شيطان اوهان جو ويري آهي، تنهن ڪري ان کي ويري (ڪري) وٺو (هو) پنهنجيءَ ٽوليءَ کي رڳو هن لاءِ سڏيندو آهي ته دوزخين مان ٿين (٦). جن ڪفر ڪيو، تن لاءِ سخت عذاب آهي ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اَجر آهي (٧). جنهن لاءِ سندس بڇڙو ڪم سينگاريو ويو، پوءِ اُن کي هن چڱو (ڪري) ڏٺو (سو چڱي ڪم ڪندڙ جهڙو هوندو) ڇا؟ پوءِ بيشڪ الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي گمراه ڪندو آهي ۽ جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي هدايت ڪندو آهي، تنهن ڪري مٿن ارمان ڪرڻ سببان تنهنجو ساهه نه وڃي! ڇو ته جيڪي ڪندا آهن، سو الله ڄاڻندڙ آهي (٨). ۽ الله اُهو آهي، جنهن وائن کي موڪليو، پوءِ انهن ڪڪر کي ڪنيو، پوءِ ان (ڪڪر) کي ويران ڳوٺ ڏانهن روانو ڪيوسون، پوءِ اُن (جي پاڻيءَ) سان زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ جياريوسون، اهڙيءَ طرح (قبرن مان) مُئن جو اٿڻ آهي (٩). جيڪو مانُ گهري (سو ياد رکي) ته سڀ مان الله لاءِ ئي آهي (اُن وٽان عزت ملندي آهي). ڏانهس پاڪ سخن چڙهندو آهي ۽ ان (پاڪ سخن کي) کي چڱو عمل مٿي چاڙهيندو آهي ۽ جيڪي بڇڙائين جي رٿ ڪندا آهن تن لاءِ سخت عذاب آهي ۽ اُها رٿ انهن جي برباد ٿيندي (١٠). ۽ الله اوهان کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو، وري نطفي مان (بڻايائين) وري اوهان کي جوڙو جوڙو (مڙس ۽ زال) ڪيائين ۽ مادين مان ڪابه سندس علم کان سواءِ نڪي ڏُکي ٿيندي آهي ۽ نڪي ڄڻيندي آهي ۽ نڪي ڪنهن وڏي عمر واري کي ڄمار ڏبي آهي ۽ نڪي سندس ڄمار مان (ڪجهه) گهٽائبو آهي، مگر (اُهو) ڪتاب ۾ (لکيل) آهي. بيشڪ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (١١).

وَمَا يَسْتَوِى الْبَحْرٰنِ ۖ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهٗ وَ
هٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ ؕ وَمِنْ كُلٍّ تَاْكُلُوْنَ لَحْمًا طَرِيًّا وَّتَسْتَخْرِجُوْنَ
حِلْيَةً تَلْبَسُوْنَهَا ۚ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيْهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوْا مِنْ
فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿١٢﴾ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ
فِى الَّيْلِ ۙ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَّجْرِىْ لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ
ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ؕ وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مَا
يَمْلِكُوْنَ مِنْ قِطْمِيْرٍ ؕ ﴿١٣﴾ اِنْ تَدْعُوْهُمْ لَا يَسْمَعُوْا دُعَآءَكُمْ ۚ وَلَوْ
سَمِعُوْا مَا اسْتَجَابُوْا لَكُمْ ؕ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُوْنَ بِشِرْكِكُمْ ؕ
وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيْرٍ ﴿١٤﴾ ع يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ اِلَى
اللّٰهِ ۚ وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِىُّ الْحَمِيْدُ ﴿١٥﴾ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ
وَيَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿١٦﴾ ۚ وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ﴿١٧﴾ وَ
لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ؕ وَاِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ اِلٰى حِمْلِهَا
لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَىْءٌ وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ؕ اِنَّمَا تُنْذِرُ
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ؕ
وَمَنْ تَزَكّٰى فَاِنَّمَا يَتَزَكّٰى لِنَفْسِهٖ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿١٨﴾

۽ (اُهي) ٻہ درياءَ هڪ جهڙا نہ آهن، (جن مان) هيءُ هڪ مٺو اُڃ لاهيندڙ آهي، سندس پاڻي وڻندڙ آهي ۽ اُهو (ٻيو) کارو کوڙو آهي ۽ هرهڪ مان (مڇيءَ جو) تازو گوشت کائيندا آهيو ۽ زيور (يعني موتي منجهانئن) ڪڍندا آهيو جي پائيندا آهيو ۽ منجهس (پاڻيءَ کي) چيريندڙ ٻيڙيون ڏسندو آهين، (هن لاءِ) تہ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ۽ مَنَ اوهين شڪرانو ڪريو (١٢). رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ کي تابع ڪيائين، هرهڪ مقرر وقت تي هلندو آهي، اُهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، اُن جي بادشاهي آهي ۽ جن کي الله کان سواءِ سڏيندا آهيو، سي کارڪ جي ککڙيءَ جي تند (جيتري ذري) جا (بہ) مالڪ نہ آهن (١٣). جيڪڏهن کين سڏيو تہ اوهان جو سڏ نہ ٻڌندا آهن ۽ جيڪڏهن (ڪٿي) ٻڌن (بہ) تہ بہ اوهان کي ورندي نہ ڏيندا ۽ قيامت جي ڏينهن اوهان جي شريڪ ٺهرائڻ جا منڪر ٿيندا ۽ توکي خبر رکندڙ جهڙي ڪوبہ خبر نہ ڏيندو (١٤). اي انسانؤ! اوهين الله ڏانهن محتاج آهيو ۽ الله اهو ئي بي پرواه ساراهيل آهي (١٥). جيڪڏهن گهري تہ اوهان کي ناس ڪري ۽ نئين خلق پيدا ڪري (١٦). ۽ اهو (ڪم) الله لاءِ اوکو نہ آهي (١٧). ۽ ڪوبہ بار کڻندڙ ٻئي جو بار نہ کڻندو ۽ جيڪڏهن (گناهَن جي) ڳوري بار وارو پنهنجي بار کڻڻ ڏانهن ڪنهن کي سڏيندو، توڻيڪ مائٽيءَ وارو هوندو تہ بہ منجهانئس ڪجهہ نہ کنيو ويندو. تون تہ انهن کي ديڄاري سگهندين، جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريٺ ڊڄندا آهن ۽ نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪو پاڪائي ڪري ٿو سو رڳو پاڻ لاءِ پاڪائي ڪري ٿو ۽ الله ڏانهن موٽڻو آهي (١٨).

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ﴿١٩﴾ وَلَا الظُّلُمٰتُ وَلَا النُّوْرُ ﴿٢٠﴾
وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُوْرُ ﴿٢١﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَآءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ
إِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ مَنْ يَّشَآءُ وَمَآ أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي
الْقُبُوْرِ ﴿٢٢﴾ إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيْرٌ ﴿٢٣﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ
بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا وَإِنْ مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيْهَا نَذِيْرٌ ﴿٢٤﴾
وَإِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَآءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ
أَخَذْتُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿٢٦﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
اللّٰهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجْنَا بِهٖ ثَمَرٰتٍ مُّخْتَلِفًا
أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بِيْضٌ وَّحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ
أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيْبُ سُوْدٌ ﴿٢٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَآبِّ
وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهٗ كَذٰلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ
مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا إِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ غَفُوْرٌ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ
يَتْلُوْنَ كِتٰبَ اللّٰهِ وَأَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَأَنْفَقُوْا مِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً يَّرْجُوْنَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُوْرَ ﴿٢٩﴾

۽ اَنڌو ۽ سڄو برابر نہ آهن (١٩). ۽ نڪي اونداهيون ۽ نڪي سوجهرو (٢٠). ۽ نڪي ڇانوَ ۽ نڪي اُس (پاڻ ۾ هڪ جهڙا آهن) (٢١). ۽ نڪي جيئرا ۽ نڪي مُئا برابر ٿين ٿا، بيشڪ الله جنهن کي گهري تنهن کي ٻڌائيندو آهي ۽ تون کو قبرن وارن کي ٻڌائيندڙ نہ آهين (٢٢). تون تہ رڳو ڊيڄاريندڙ آهين (٢٣). بيشڪ، اسان توکي سچي دين سان خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو ۽ اهڙي ڪا ٽولي آهي ئي ڪانہ جنهن ۾ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ گذريو آهي (٢٤). ۽ جيڪڏهن تو کي ڪوڙو ڀانئين ٿا تہ ڪائنئن اڳين بہ بيشڪ ڪوڙو ڀانيو هو، جن وٽ سندن پيغمبر چِٽن معجزن سان ۽ صحيفن سان ۽ روشن ڪتابن سان آيا هئا (٢٥). وري ڪافرن کي پڪڙيم، پوءِ منهنجي سزا ڪيئن هئي! (٢٦). نہ ڏٺو اٿئي ڇا تہ الله آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ ان سان ميوا پيدا ڪيا سون، جن جا رنگ قسمين قسمين آهن ۽ جبلن مان ڌارون آهن، ڪي اڇيون ۽ ڪي ڳاڙهيون انهن جا طرحين طرحين رنگ آهن ۽ ڪي نهايت ڪاريون (بہ) آهن (٢٧). ۽ اهڙيءَ طرح ماڻهن ۽ چرندڙن (ساهدارن) ۽ ڍورن مان (بہ) جو اُنهن جا رنگ طرح طرح جا آهن، (ٻٽاياسين). الله کان سندس ٻانهن مان رڳو علم وارا ڊڄندا آهن، بيشڪ الله غالب بخشڻهار آهي (٢٨). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) الله جو ڪتاب پڙهندا آهن ۽ نماز (پوريءَ طرح) پڙهندا آهن ۽ جيڪي ڪين ڏنوسون، تنهن مان ڳجهو ۽ پڌرو خرچيندا آهن، سي اهڙي واپار جي اميد رکندا آهن، جو ڪڏهن نہ برباد ٿيندو (٢٩).

لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ غَفُورٌ
شَكُورٌ ﴿٣٠﴾ وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ هُوَ ٱلْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِعِبَادِهِۦ لَخَبِيرٌۢ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا
ٱلْكِتَٰبَ ٱلَّذِينَ ٱصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا ۖ فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ
وَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌۢ بِٱلْخَيْرَٰتِ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ
هُوَ ٱلْفَضْلُ ٱلْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّٰتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ
فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ۖ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾
وَقَالُوا۟ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِىٓ أَذْهَبَ عَنَّا ٱلْحَزَنَ ۖ إِنَّ رَبَّنَا
لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِىٓ أَحَلَّنَا دَارَ ٱلْمُقَامَةِ مِن فَضْلِهِۦ
لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا۟ وَلَا يُخَفَّفُ
عَنْهُم مِّنْ عَذَابِهَا ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى كُلَّ كَفُورٍ ﴿٣٦﴾ وَهُمْ
يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَآ أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَٰلِحًا غَيْرَ
ٱلَّذِى كُنَّا نَعْمَلُ ۚ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن
تَذَكَّرَ وَجَآءَكُمُ ٱلنَّذِيرُ ۖ فَذُوقُوا۟ فَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾

(هن لاءِ) ته الله کين سندن اجر پورو ڏئي ۽ پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ به ڏئي، ڇو ته اُهو بخشڻهار قدر ڄاڻندڙ آهي (٣٠). ۽ جيڪي تو ڏانهن ڪتاب مان وحي ڪيوسون سو سچ آهي، جيڪي کانئس اڳ آهن، تن کي به سچو ڪندڙ آهي. بيشڪ الله پنهجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (٣١). وري انهن کي ڪتاب جو وارث ڪيوسون، جن کي پنهنجن ٻانهن مان چونڊيوسون، پوءِ منجهانئن ڪي پاڻ لاءِ ظالم آهن، ۽ منجهانئن ڪي وچٿرا آهن ۽ منجهانئن ڪي الله جي حڪم سان چڱاين ۾ اڳرائي ڪندڙ آهن. اِهو ئي وڏو فضل آهي (٣٢). (اُنهن لاءِ) هميشه وارا باغ (آهن) جن ۾ (اُهي) گهڙندا منجهن سونَ جا ڪنگڻ ۽ موتي پهرائبن ۽ انهن ۾ سندن لباس پَٽ هوندو (٣٣). ۽ چوندا ته، سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي، جنهن اسان کان (سڀ) ڏک ٽاريا، بيشڪ اسان جو پالڻهار بخشڻهار قدر ڄاڻندڙ آهي (٣٤). جنهن اسان کي پنهنجي فضل سان سدائين رهڻ واري هنڌ لاٿو، نڪي اسان کي منجهس ڪو ڏک پهچندو ۽ نڪي اسان کي منجهس ڪو ٿَڪ پهچندو (٣٥). ۽ جن ڪفر ڪيو تن لاءِ دوزخ جي باهه آهي، نڪي مٿن حڪم ڪبو ته مَرن ۽ نڪي کانئن اُن جي عذاب مان ڪجهه هلڪو ڪبو، سڀ ڪنهن بي شڪر کي اهڙيءَ طرح سزا ڏيندا آهيون (٣٦). ۽ اُهي (دوزخي) منجهس دانهون ڪندا، ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ڪڍ ته جيڪي ڪم ڪندا هئاسون، تن ڌاران ٻيا چڱا ڪم ڪريون (چيو ويندن ته) اوهان کي ايتري ڄمار نه ڏني هئي سون ڇا؟ ته، جيڪو نصيحت وٺڻ گهري ها سو منجهس نصيحت وٺي سگهي ها ۽ اوهان وٽ ڊيڄاريندڙ (به) آيو. تنهن ڪري (پنهنجيءَ ڪمائيءَ جو مزو) چکو، ڇو ته ظالمن جو ڪو مددگار نه آهي (٣٧).

إِنَّ اللّٰهَ عٰلِمُ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ
الصُّدُوْرِ ﴿۳۸﴾ هُوَ الَّذِيْ جَعَلَكُمْ خَلٰۗىِٕفَ فِي الْاَرْضِ ۭ فَمَنْ كَفَرَ
فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗ ۭ وَلَا يَزِيْدُ الْكٰفِرِيْنَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ اِلَّا
مَقْتًا ۚ وَلَا يَزِيْدُ الْكٰفِرِيْنَ كُفْرُهُمْ اِلَّا خَسَارًا ﴿۳۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ
شُرَكَاۗءَكُمُ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ اَرُوْنِيْ مَاذَا خَلَقُوْا
مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوٰتِ ۚ اَمْ اٰتَيْنٰهُمْ كِتٰبًا
فَهُمْ عَلٰي بَيِّنَتٍ مِّنْهُ ۚ بَلْ اِنْ يَّعِدُ الظّٰلِمُوْنَ بَعْضُهُمْ
بَعْضًا اِلَّا غُرُوْرًا ﴿۴۰﴾ اِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
اَنْ تَزُوْلَا ڬ وَلَىِٕنْ زَالَتَآ اِنْ اَمْسَكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِّنْۢ
بَعْدِهٖ ۭ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ﴿۴۱﴾ وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ
اَيْمَانِهِمْ لَىِٕنْ جَاۗءَهُمْ نَذِيْرٌ لَّيَكُوْنُنَّ اَهْدٰى مِنْ اِحْدَى
الْاُمَمِ ۚ فَلَمَّا جَاۗءَهُمْ نَذِيْرٌ مَّا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُوْرَا ﴿۴۲﴾ لا اِۨسْتِكْبَارًا
فِي الْاَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ ۭ وَلَا يَحِيْقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ اِلَّا
بِاَهْلِهٖ ۭ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا سُنَّتَ الْاَوَّلِيْنَ ۚ فَلَنْ تَجِدَ
لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ڬ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْوِيْلًا ﴿۴۳﴾

بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين جو ڳجهه ڄاڻندڙ آهي، بيشڪ اُهو سِينن وارو (ڳجهه به) ڄاڻندڙ آهي (٣٨). (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان کي زمين ۾ (اڳين جو) پيڙهيءَ وارو ڪيو، پوءِ جيڪو ڪفر ڪندو، تنهن تي سندس ڪفر (جو نقصان) آهي ۽ نڪي ڪافرن لاءِ سندن ڪفر سندن پالڻهار وٽ ڏمر کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) وڌائيندو ۽ نڪي ڪافرن لاءِ سندن ڪفر نقصان کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) وڌائيندو (٣٩). (ڪين) چؤ ته الله کان سواءِ جن پنهنجن (ٺهرايلن) ٻتن کي سڏيندا آهيو، سي ڏنا اٿو ڇا؟ مون کي ڏيکاريو ته زمين مان ڇا بڻايو اٿن؟ يا آسمانن ۾ سندن ڪا ڀائيواري آهي ڇا؟ يا کين ڪو ڪتاب ڏنو اٿون ڇا؟ جو اُهي اُن جي پڌريءَ حجت تي آهن؟ (نه!) بلڪ ظالم هڪ ٻئي کي رڳو ٺڳيءَ جو انجام ڏيندا آهن (٤٠). بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين کي ٽرڻ کان نگاه (۾) رکندو آهي ۽ جيڪڏهن ٽرِيا ته الله کان پوءِ انهن کي روڪي نه سگهندو. بيشڪ اهو بردبار بخشڻهار آهي (٤١). ۽ انهن پنهنجن پڪن قسمن سان الله جو قسم کنيو ته جيڪڏهن وٽن ڪو ڊيڄاريندڙ آيو ته هرهڪ امت کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيندا، پوءِ جنهن مهل ڊيڄاريندڙ وٽن آيو، (تنهن مهل اُن جي اچڻ) رڳو سندن نفرت وڌائي (٤٢). ملڪ ۾ وڏائي ڪرڻ ۽ بچڙيءَ رٿ رٿڻ سبب (نفرت ڪيائون) ۽ بچڙيءَ رٿ رٿڻ (جو نتيجو) اُن جي هلت ڪرڻ وارن کان سواءِ ٻئي تي نه پوندو آهي، تنهن ڪري رڳو اڳين جي (عذاب جي) دستور جا منتظر آهن، پوءِ (تون) ڪڏهن الله جي دستور کي ڪا مٽ سٽ نه ڏسندين ۽ (تون) الله جي دستور کي ڪڏهن ڪا ڦير گهير نه ڏسندين (٤٣).

اَوَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَيَنۡظُرُوۡا كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ وَكَانُوۡۤا اَشَدَّ مِنۡهُمۡ قُوَّةً ‌ؕ وَمَا
كَانَ اللّٰهُ لِيُعۡجِزَهٗ مِنۡ شَىۡءٍ فِى السَّمٰوٰتِ وَلَا فِى الۡاَرۡضِ‌ؕ
اِنَّهٗ كَانَ عَلِيۡمًا قَدِيۡرًا ﴿۴۴﴾ وَلَوۡ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا
كَسَبُوۡا مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهۡرِهَا مِنۡ دَآبَّةٍ وَّلٰـكِنۡ
يُّؤَخِّرُهُمۡ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى‌ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمۡ فَاِنَّ
اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهٖ بَصِيۡرًا ﴿۴۵﴾ ع

سُوۡرَةُ يٰسٓ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ
يٰسٓ ۚ‏ ﴿۱﴾ وَالۡقُرۡاٰنِ الۡحَكِيۡمِۙ ﴿۲﴾ اِنَّكَ لَمِنَ الۡمُرۡسَلِيۡنَۙ ﴿۳﴾ عَلٰى صِرَاطٍ
مُّسۡتَقِيۡمٍؕ ﴿۴﴾ تَنۡزِيۡلَ الۡعَزِيۡزِ الرَّحِيۡمِۙ ﴿۵﴾ لِتُنۡذِرَ قَوۡمًا مَّاۤ اُنۡذِرَ
اٰبَآؤُهُمۡ فَهُمۡ غٰفِلُوۡنَ ﴿۶﴾ لَقَدۡ حَقَّ الۡقَوۡلُ عَلٰٓى اَكۡثَرِهِمۡ فَهُمۡ
لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۷﴾ اِنَّا جَعَلۡنَا فِىۡۤ اَعۡنَاقِهِمۡ اَغۡلٰلًا فَهِىَ اِلَى
الۡاَذۡقَانِ فَهُمۡ مُّقۡمَحُوۡنَ ﴿۸﴾ وَجَعَلۡنَا مِنۡۢ بَيۡنِ اَيۡدِيۡهِمۡ
سَدًّا وَّمِنۡ خَلۡفِهِمۡ سَدًّا فَاَغۡشَيۡنٰهُمۡ فَهُمۡ لَا يُبۡصِرُوۡنَ ﴿۹﴾

زمين ۾ نہ گهميا آهن ڇا؟ جو ڏسن تہ جيڪي ڪائنن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙي ٿي، اُهي ڪائنن سگهہ ۾ بہ تمام ڏاڍا هئا ۽ الله اهڙو نہ آهي؟ جو ڪيس آسمانن ۾ ڪا بہ شيءِ ٿڪائي ۽ نڪي زمين ۾ (ٿڪائي) بيشڪ اُهو ڄاڻندڙ وس وارو آهي (۴۴). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن کي سندن ڪرتوتن سببان پڪڙي ها تہ ڪو چرندڙ زمين جي پٺيءَ تي نہ ڇڏي ها، پر طئي ٿيل مدت تائين کين مهلت ڏئي ٿو، پوءِ جڏهن سندن مدت آئي تڏهن بيشڪ الله پنهجن ٻانهن کي ڏسندڙ آهي (۴۵).

سورة يٰسٓ مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽياسي آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! (١). (هن) حڪمت واري قرآن جو قسم آهي (٢). بيشڪ تون پيغمبرن مان آهين (٣). سڌيءَ واٽ تي (۴). (الله) غالب مهربان وٽان (قرآن جو) لاهڻ آهي (۵). (هن لاءِ) تہ اهڙيءَ قوم کي ڊيڄارين جو سندن پيءُ ڏاڏا نہ ڊيڄاريا ويا آهن، تنهن ڪري اُهي بي خبر آهن (٦). بيشڪ اُنهن مان گهڻن تي (عذاب جو) قول لازم ٿيو آهي، تنهن ڪري اُهي ايمان نہ ٿا آڻين (٧). بيشڪ اسان سندين ڳچين ۾ ڳٽ وڌا، پوءِ اُهي ڪاڏين تائين (پيل) آهن تنهن ڪري اُهي ڳاٽي ٽنگيل آهن (٨). ۽ سندن اڳيان اوٽ ۽ سندن پوئتان (بہ) اوٽ ڪئي سون، پوءِ کين ڍڪيوسون، تنهن ڪري اُهي (ڪجھ) نہ ڏسندا (٩).

وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾
إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلذِّكْرَ وَخَشِىَ ٱلرَّحْمَٰنَ بِٱلْغَيْبِ ۖ
فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ
وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا۟ وَءَاثَٰرَهُمْ ۚ وَكُلَّ شَىْءٍ أَحْصَيْنَٰهُ فِىٓ
إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾ وَٱضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَٰبَ ٱلْقَرْيَةِ إِذْ
جَآءَهَا ٱلْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾ إِذْ أَرْسَلْنَآ إِلَيْهِمُ ٱثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا
فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوٓا۟ إِنَّآ إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا۟
مَآ أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَآ أَنزَلَ ٱلرَّحْمَٰنُ مِن شَىْءٍ
إِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا۟ رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّآ إِلَيْكُمْ
لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَآ إِلَّا ٱلْبَلَٰغُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوٓا۟
إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۖ لَئِن لَّمْ تَنتَهُوا۟ لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم
مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا۟ طَٰٓئِرُكُم مَّعَكُمْ ۚ أَئِن
ذُكِّرْتُم ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنْ أَقْصَا
ٱلْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَٰقَوْمِ ٱتَّبِعُوا۟ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾
ٱتَّبِعُوا۟ مَن لَّا يَسْـَٔلُكُمْ أَجْرًا وَهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٢١﴾

۽ ڪين تنهنجو ڊيڄارڻ ۽ ڪين تنهنجو نہ ڊيڄارڻ سندن لاءِ هڪ جهڙو آهي، (اُهي) ايمان نہ آڻيندا (١٠). تون رڳو ان کي ڊيڄاريندين جيڪو نصيحت تي هلي ۽ ٻاجهاري (الله) کان پريت ڏجي، تو پوءِ اُن کي بخشش ۽ سڳوري اَجر جي خوشخبري ڏي (١١). بيشڪ اسين مُئن کي جيارينداآهيون ۽ جيڪي (مدا توڻي چڱا ڪم ڪري) اڳي موڪليائون سي ۽ سندن پيرن جا نشان لکون ٿا ۽ هر شيءِ کي پڌري ڪتاب (لوح محفوظ) ۾ ڳڻيو اٿون (١٢). ۽ اُنهن سان ڳوٺ وارن جو قصو بيان ڪر، جڏهن وٽن پيغمبر آيا (١٣). جڏهن جو اُنهن ڏانهن ٻن پيغمبرن کي موڪليوسون، پوءِ ٻنهي کي ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري ٽئين سان غلبو ڏنوسون، پوءِ (ڳڏجي) چيائون تہ، بيشڪ اسين اوهان ڏانهن موڪليل آهيون (١٤). چيائون تہ اوهين تہ رڳو اسان جهڙا ماڻهو آهيو ۽ ٻاجهاري (الله) ڪا شيءِ نہ لاٿي آهي، اوهين رڳو ڪوڙا آهيو (١٥). چيائون تہ اسان جو پالڻهار ڄاڻندو آهي، تہ بيشڪ اسين اوهان ڏانهن موڪليل آهيون (١٦). ۽ اسان تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهہ لازم) نہ آهي (١٧). چيائون تہ، بيشڪ اسان اوهان جي (اچڻ) سببان بدبختي سمجهي آهي، جيڪڏهن اوهين نہ جهلبؤ تہ اوهان کي پٿرن سان ماريندا سون ۽ ضرور اسان کان اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب پهچندو (١٨). (پيغمبرن) چيو تہ، اوهان جي بدبختي اوهان سان آهي، جيڪڏهن اوهان کي نصيحت ڏبي آهي تہ (اِنهيءَ ڪري) ڇا؟ بلڪ اوهين حد کان لنگهيل قوم آهيو (١٩). ۽ شهر جي پرين پاسي کان هڪ مڙس ڊوڙندو آيو چيائين تہ، اي منهنجي قوم! پيغمبرن جي تابعداري ڪريو (٢٠). (اوهين) اُنهن جي تابعداري ڪريو، جيڪي اوهان کان ڪو اجورو نہ گهرندا آهن ۽ اُهي سڌيءَ واٽ وارا آهن (٢١).

وَمَا لِیَ لَآ اَعۡبُدُ الَّذِیۡ فَطَرَنِیۡ وَاِلَیۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۲۲﴾
ءَاَتَّخِذُ مِنۡ دُوۡنِهٖۤ اٰلِهَةً اِنۡ یُّرِدۡنِ الرَّحۡمٰنُ بِضُرٍّ لَّا تُغۡنِ عَنِّیۡ
شَفَاعَتُهُمۡ شَیۡئًا وَّلَا یُنۡقِذُوۡنِ ﴿۲۳﴾ اِنِّیۡۤ اِذًا لَّفِیۡ ضَلٰلٍ مُّبِیۡنٍ ﴿۲۴﴾ اِنِّیۡۤ
اٰمَنۡتُ بِرَبِّکُمۡ فَاسۡمَعُوۡنِ ﴿۲۵﴾ قِیۡلَ ادۡخُلِ الۡجَنَّةَ ؕ قَالَ یٰلَیۡتَ قَوۡمِیۡ
یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۲۶﴾ بِمَا غَفَرَ لِیۡ رَبِّیۡ وَجَعَلَنِیۡ مِنَ الۡمُکۡرَمِیۡنَ ﴿۲۷﴾ وَمَاۤ
اَنۡزَلۡنَا عَلٰی قَوۡمِهٖ مِنۡۢ بَعۡدِهٖ مِنۡ جُنۡدٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَمَا کُنَّا مُنۡزِلِیۡنَ ﴿۲۸﴾
اِنۡ کَانَتۡ اِلَّا صَیۡحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمۡ خٰمِدُوۡنَ ﴿۲۹﴾ یٰحَسۡرَةً عَلَی
الۡعِبَادِ ۚ مَا یَاۡتِیۡهِمۡ مِّنۡ رَّسُوۡلٍ اِلَّا کَانُوۡا بِهٖ یَسۡتَهۡزِءُوۡنَ ﴿۳۰﴾ اَلَمۡ یَرَوۡا
کَمۡ اَهۡلَکۡنَا قَبۡلَهُمۡ مِّنَ الۡقُرُوۡنِ اَنَّهُمۡ اِلَیۡهِمۡ لَا یَرۡجِعُوۡنَ ﴿۳۱﴾ وَاِنۡ
کُلٌّ لَّمَّا جَمِیۡعٌ لَّدَیۡنَا مُحۡضَرُوۡنَ ﴿۳۲﴾ وَاٰیَةٌ لَّهُمُ الۡاَرۡضُ الۡمَیۡتَةُ ۚۖ
اَحۡیَیۡنٰهَا وَاَخۡرَجۡنَا مِنۡهَا حَبًّا فَمِنۡهُ یَاۡکُلُوۡنَ ﴿۳۳﴾ وَجَعَلۡنَا فِیۡهَا جَنّٰتٍ
مِّنۡ نَّخِیۡلٍ وَّاَعۡنَابٍ وَّفَجَّرۡنَا فِیۡهَا مِنَ الۡعُیُوۡنِ ﴿۳۴﴾ لِیَاۡکُلُوۡا مِنۡ
ثَمَرِهٖ ۙ وَمَا عَمِلَتۡهُ اَیۡدِیۡهِمۡ ؕ اَفَلَا یَشۡکُرُوۡنَ ﴿۳۵﴾ سُبۡحٰنَ الَّذِیۡ خَلَقَ
الۡاَزۡوَاجَ کُلَّهَا مِمَّا تُنۡۢبِتُ الۡاَرۡضُ وَمِنۡ اَنۡفُسِهِمۡ وَمِمَّا لَا یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۶﴾
وَاٰیَةٌ لَّهُمُ الَّیۡلُ ۚۖ نَسۡلَخُ مِنۡهُ النَّهَارَ فَاِذَا هُمۡ مُّظۡلِمُوۡنَ ﴿۳۷﴾

۽ مون کي ڇا (ٿيو) آهي جو اُنهيءَ (الله) جي عبادت نہ ڪريان، جنهن
مون کي پيدا ڪيو ۽ (اوهين بہ) ڏانهس موٽايا ويندؤ (٢٢). اُن کان سواءِ
ٻيا معبود وٺان ڇا؟ جيڪڏهن ٻاجهارو (الله) مون کي ڏک پهچائڻ گهري
تہ انهن جي شفاعت مون کان ڪجھ (بہ ڏک) نہ ٽاريندي ۽ نڪي (اُهي)
مون کي ڇڏائيندا (٢٣). (جي ائين ڪندس تہ) بيشڪ آءٌ اُنهيءَ مهل پڌريءَ
گمراهيءَ ۾ هوندس (٢۴). بيشڪ مون اوهان جي پالڻهار تي ايمان آندو
آهي، پوءِ مون کان ٻڌو (٢٥). (ان چوڻ تي ڪيس شهيد ڪيائون). چيو
ويس تہ، بهشت ۾ گهڙ، چيائين هئہ ارمان! (جيڪر) منهنجي قوم ڄاڻي
ها (٢٦). تہ ڇا جي ڪري منهنجي پالڻهار مون کي بخشيو ۽ مون کي
سڳورن مان ڪيائين (٢٧). ۽ ڪائنس پوءِ سندس قوم تي آسمان کان ڪو
لشڪر نہ لاٿوسون ۽ نڪي (لشڪر) لاهيندڙ آهيون (٢٨). (سندن سزا)
رڳو هڪ سخت رڙ هئي، پوءِ اُنهيءَ (ئي) دم اُهي (باھ وانگر) وسامي
(مري) ويا (٢٩). ٻانهن تي ارمان آهي! (جو) وٽن ڪو (بہ اهڙو) پيغمبر نہ
آيو، جنهن سان ٺـٺوليون نہ ٿي ڪيائون (٣٠). نہ ڏٺو اٿن ڇا؟ تہ، کانئن
اڳ ڪيترائي (ماڻهن جا) طبقا ناس ڪيا سون (جو) اُهي انهن ڏانهن
موٽي نہ ٿا اچن (٣١). ۽ جيڪي بہ آهن، سي سڀ اسان وٽ حاضر
ڪبا (٣٢). ۽ هڪ نشاني انهن (جي جيئارڻ) لاءِ مئل زمين آهي، جنهن
کي جياريوسون ۽ منجهانئس (اَن جا) داڻا ڪڍيا سون، جو ان مان کائيندا
آهن (٣٣). ۽ منجهس کجورن ۽ انگورن جا باغ پيدا ڪياسون ۽ انهن
(باغن) ۾ ڪي چشما وهاياسون (٣۴). (هن لاءِ) تہ سندس ميوي مان
کائيندا رهن ۽ انهن (ميون) کي سندن هٿن نہ ٺاهيو آهي، پوءِ ڇو نہ
شڪرانو ڪندا آهن؟ (٣٥). اُهو (الله)، پاڪ آهي، جنهن اُها شيءِ جيڪا
زمين ڄمائيندي آهي سا ۽ سندن جيئن مان ۽ جيڪي (شيون) نہ ڄاڻندا
آهن، تن مان سڀني جنسن کي جوڙو جوڙو (ڪوڙو ۽ مٺو نر ۽ مادي) پيدا
ڪيو (٣٦). ۽ اُنهن لاءِ هڪ نشاني رات آهي، (جو) اُن مان ڏينهن کي
ڇڪي ڪڍندا آهيون، پوءِ انهيءَ مهل اهي اونداهيءَ ۾ رهندا آهن (٣٧).

وَالشَّمۡسُ تَجۡرِیۡ لِمُسۡتَقَرٍّ لَّهَا ؕ ذٰلِكَ تَقۡدِیۡرُ الۡعَزِیۡزِ الۡعَلِیۡمِ ﴿۳۸﴾ وَالۡقَمَرَ

قَدَّرۡنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰی عَادَ كَالۡعُرۡجُوۡنِ الۡقَدِیۡمِ ﴿۳۹﴾ لَا الشَّمۡسُ یَنۡۢبَغِیۡ

لَهَاۤ اَنۡ تُدۡرِكَ الۡقَمَرَ وَلَا الَّیۡلُ سَابِقُ النَّهَارِ ؕ وَكُلٌّ فِیۡ فَلَكٍ

یَّسۡبَحُوۡنَ ﴿۴۰﴾ وَاٰیَةٌ لَّهُمۡ اَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّیَّتَهُمۡ فِی الۡفُلۡكِ الۡمَشۡحُوۡنِ ﴿۴۱﴾ ۙ

وَخَلَقۡنَا لَهُمۡ مِّنۡ مِّثۡلِهٖ مَا یَرۡكَبُوۡنَ ﴿۴۲﴾ وَاِنۡ نَّشَاۡ نُغۡرِقۡهُمۡ فَلَا صَرِیۡخَ

لَهُمۡ وَلَا هُمۡ یُنۡقَذُوۡنَ ﴿۴۳﴾ ۙ اِلَّا رَحۡمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا اِلٰی حِیۡنٍ ﴿۴۴﴾ وَاِذَا

قِیۡلَ لَهُمُ اتَّقُوۡا مَا بَیۡنَ اَیۡدِیۡكُمۡ وَمَا خَلۡفَكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُوۡنَ ﴿۴۵﴾ وَمَا

تَاۡتِیۡهِمۡ مِّنۡ اٰیَةٍ مِّنۡ اٰیٰتِ رَبِّهِمۡ اِلَّا كَانُوۡا عَنۡهَا مُعۡرِضِیۡنَ ﴿۴۶﴾ وَاِذَا

قِیۡلَ لَهُمۡ اَنۡفِقُوۡا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ قَالَ الَّذِیۡنَ كَفَرُوۡا لِلَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡۤا

اَنُطۡعِمُ مَنۡ لَّوۡ یَشَآءُ اللّٰهُ اَطۡعَمَهٗۤ ۖ اِنۡ اَنۡتُمۡ اِلَّا فِیۡ ضَلٰلٍ مُّبِیۡنٍ ﴿۴۷﴾

وَیَقُوۡلُوۡنَ مَتٰی هٰذَا الۡوَعۡدُ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِیۡنَ ﴿۴۸﴾ مَا یَنۡظُرُوۡنَ

اِلَّا صَیۡحَةً وَّاحِدَةً تَاۡخُذُهُمۡ وَهُمۡ یَخِصِّمُوۡنَ ﴿۴۹﴾ فَلَا یَسۡتَطِیۡعُوۡنَ

تَوۡصِیَةً وَّلَاۤ اِلٰۤی اَهۡلِهِمۡ یَرۡجِعُوۡنَ ﴿۵۰﴾ ع وَنُفِخَ فِی الصُّوۡرِ فَاِذَا هُمۡ

مِّنَ الۡاَجۡدَاثِ اِلٰی رَبِّهِمۡ یَنۡسِلُوۡنَ ﴿۵۱﴾ قَالُوۡا یٰوَیۡلَنَا مَنۡۢ بَعَثَنَا

مِنۡ مَّرۡقَدِنَا ۜ هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحۡمٰنُ وَصَدَقَ الۡمُرۡسَلُوۡنَ ﴿۵۲﴾

۽ سج پنهنجي ٺڪاڻي جي جاءِ تي پيو هلندو آهي، اِهو غالب (الله) جو اندازو (ٺهرايل) آهي (۳۸). ۽ چنڊ لاءِ منزلون مقرر ڪيون سون تانجو پراڻي کجيءَ جي (سڪل) ڇڙهيءَ وانگر وري (ڏنگو) ٿيندو آهي (۳۹). نڪي سج کي چنڊ جي پهچڻ جي (ڪا) مجال آهي ۽ نڪي رات (سج لهڻ کان اڳ) ڏينهن تي اڳرائي ڪندڙ آهي ۽ (سج ۽ چنڊ ۽ تارن مان) هرهڪ آسمان ۾ پيو هلندو آهي (۴۰). ۽ اُنهن لاءِ هڪ نشاني (هيءَ به) آهي، جو اسان سندن اولاد کي ڀريل ٻيڙيءَ ۾ کنيو (۴۱). ۽ اُنهن لاءِ اُن (ٻيڙيءَ) جهڙيون (ٻيون سواريون به) بڻايون سون جن تي سواري ڪندا آهن (۴۲). ۽ جيڪڏهن گهرون ته کين ٻوڙي ڇڏيون، پوءِ انهن لاءِ ڪو دانهن ورنائڻ وارو نه ٿئي ۽ نڪي اُهي ڇڏائبا (۴۳). پر پاڻ وٽان ٻاجهه ڪئي سون ۽ هڪ وقت تائين (اُهي) آسودا ڪيا سون(۴۴). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته اُنهيءَ (عذاب) کان ڊڄو جيڪو اوهان جي اڳيان ۽ اوهان جي پٺيان (اچڻو) آهي ته مَن اوهان تي ٻاجهه ڪجي (۴۵). ۽ سندن پالڻهار جي نشانين مان ڪائي (اهڙي) نشاني وٽن نه ايندي آهي، جنهن کان (هو) منهن موڙيندڙ نه هوندا آهن (۴٦). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله اوهان کي رزق ڏنو آهي، تنهن مان خرچيو، (تڏهن) ڪافر مؤمنن کي چوندا آهن ته اهڙي کي ڇو کارايون؟ جو جيڪڏهن الله گهري ها ته کيس کارائي ها! اوهين رڳو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهيو (۴۷). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اهو انجام ڪڏهن (پورو) ٿيندو (۴۸). اُهي رڳو هڪ سخت آواز جو انتظار ڪندا آهن، جو اُهو اُنهيءَ حالت ۾ کين (اوچتو) پڪڙيندو، جو اُهي جهڳڙو ڪندا هوندا (۴۹). پوءِ (اُهي) نڪي وصيت ڪري سگهندا ۽ نڪي پنهنجي گهروارن ڏانهن موٽي سگهندا (۵۰). ۽ صور ۾ ڦوڪبو، پوءِ اُهي اُتي جو اتي پنهنجي پالڻهار ڏانهن قبرن مان ڊوڙندا (۵۱). چوندا ته، اسان لاءِ ويل آهي! اسان کي اسان جي سمهڻ جي جاءِ (قبرن) مان ڪنهن اُٿاريو؟ (ملائڪ چوندا هائو!) هيءُ اُهو آهي، جيڪو ٻاجهاري (الله) انجام ڏنو هو ۽ پيغمبرن سچ چيو هو (۵۲).

إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾
فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾ إِنَّ
أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ
عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَّكِئُونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُم مَّا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾
سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾
أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَأَنِ اعْبُدُونِي هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ
مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي
كُنتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ اصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾ الْيَوْمَ
نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّىٰ
يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا
مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَن نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا
يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ
مُّبِينٌ ﴿٦٩﴾ لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

(اِهو واقعو) رڳو هڪ سخت رڙ هوندي، پوءِ اُهي اُتي جو اُتي گڏ ڪري اسان وٽ حاضر ڪيا ويندا (٥٣). پوءِ اَڄ ڪنهن جيءَ تي ڪجھ بہ ظلم نہ ڪبو ۽ جيڪي ڪندا هيؤ، رڳو ان جو اوهان کي بدلو ڏبو (٥٤). بيشڪ بهشتي اڄ مزن ماڻڻ ۾ مشغول هوندا (٥٥). اُهي ۽ سندن زالون ڇانوَن ۾ پلنگن تي ٽيڪ ڏيئي ويهندڙ هوندا (٥٦). اُنهن لاءِ بهشت ۾ ميوا آهن ۽ جيڪي گهرندا سو (پڻ) اُنهن لاءِ آهي (٥٧). چيو ويندو تہ، پالڻهار مهربان (الله) کان (اوهان تي) سلام هجي (٥٨). ۽ (چوندا سون تہ) اي گنهگارؤ! اڄ (نيڪن کان) جدا ٿيو (٥٩). اي آدم جا اولاد! اوهان ڏانهن پيغام نہ موڪليو هيم ڇا تہ، شيطان کي نہ پوڄجو، جو بيشڪ اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (٦٠). ۽ تہ منهنجي عبادت ڪجو، (جو) اِها سڌي واٽ آهي (٦١). ۽ بيشڪ (شيطان) اوهان مان گهڻيءَ خلق کي گمراهہ ڪيو، پوءِ اوهين نہ سمجهندا هيؤ ڇا؟(٦٢). هيءُ اُهو دوزخ آهي، (جنهن) جو اوهان کي وعدو ڏبو هو (٦٣). ان ۾ اڄ انهيءَ ڪري گهڙو جو ڪفر ڪندا هيؤ (٦٤). اڄ سندن واتن تي مهر هڻنداسون ۽ جيڪي ڪندا هئا، تنهن بابت سندن هٿ اسان سان ڳالهائيندا ۽ سندن پير شاهدي ڏيندا (٦٥). ۽ جيڪڏهن گهرون تہ سندين اکين کي ناس ڪريون، پوءِ واٽ ڏانهن ڊوڙن تہ ڪٿان ڏسندا؟ (٦٦). ۽ جيڪڏهن گهرون تہ سندين جاين تي (ئي) کين بدشڪل ڪري ڇڏيون تہ پوءِ نڪي اڳتي هلي سگهن ۽ نڪي پوئتي موٽن (٦٧). ۽ جنهن کي وڏيءَ ڄمار وارو ڪندا آهيون، تنهن کي بڻاوت ۾ اُبتو ڪندا آهيون (ايتري ڳالھ بہ) نہ سمجهندا آهن ڇا؟ (٦٨). ۽ ان (پيغمبر) کي نڪي شعر سيکاريو اٿون ۽ نڪي (شعر) اُن جو لائق هو. هيءُ تہ رڳو نصيحت ۽ پڌرو قرآن ئي آهي (٦٩). تہ اُنهيءَ کي ڊيڄاري جيڪو جيئرو (يعني سمجھ وارو) هجي ۽ ڪافرن تي حجت ثابت ٿئي (٧٠).

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِّمَّا عَمِلَتْ اَيْدِيْنَآ اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مٰلِكُوْنَ ﴿۷۱﴾
وَذَلَّلْنٰهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوْبُهُمْ وَمِنْهَا يَاْكُلُوْنَ ﴿۷۲﴾ وَلَهُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ
وَمَشَارِبُ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿۷۳﴾ وَاتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لَّعَلَّهُمْ
يُنْصَرُوْنَ ﴿۷۴﴾ ؕ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَهُمْ ۙ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُوْنَ ﴿۷۵﴾ فَلَا
يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿۷۶﴾ اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ
اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ﴿۷۷﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَّ
نَسِيَ خَلْقَهٗ ؕ قَالَ مَنْ يُّحْيِ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيْمٌ ﴿۷۸﴾ قُلْ يُحْيِيْهَا الَّذِيْٓ
اَنْشَاَهَآ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمٌ ﴿۷۹﴾ ۙ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ
الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَآ اَنْتُمْ مِّنْهُ تُوْقِدُوْنَ ﴿۸۰﴾ اَوَلَيْسَ الَّذِيْ
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ ؔ بَلٰى ۗ وَهُوَ
الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ﴿۸۱﴾ اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۸۲﴾
فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿۸۳﴾ ع

سُوْرَةُ الصّٰٓفّٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالصّٰٓفّٰتِ صَفًّا ﴿۱﴾ ۙ فَالزّٰجِرٰتِ زَجْرًا ﴿۲﴾ ۙ فَالتّٰلِيٰتِ ذِكْرًا ﴿۳﴾ ۙ

نہ ڏنو اٿن ڇا تہ اسان انهن لاءِ انهن شين مان ڍور پيدا ڪيا، جن ڪي اسان جي هٿن بڻايو؟ پوءِ اهي اُنهن جا مالڪ آهن (٧١). ۽ انهن (ڍورن) کي اُنهن جو تابعدار ڪيوسون، پوءِ منجهائن ڪي سندن چڙهيءَ جا آهن ۽ منجهائن ڪي (اُهي) کائيندا آهن (٧٢). ۽ اُنهن لاءِ اُنهن ڍورن ۾ گهڻا فائدا آهن ۽ پيئڻ (جون شيون يعني کير) آهن، پوءِ ڇو نہ شڪر ڪندا آهن؟ (٧٣). ۽ الله کان سواءِ ٻيا معبود ڪري ورتا اٿن تہ مَنَ ڪين مدد ڏني وڃي (٧٤). (اُهي) ڪين مدد ڏيئي نہ سگهندا ۽ اهي (بت) اُنهن جو لشڪر ٿي گڏ ڪيا ويندا (٧٥). پوءِ (اي پيغمبر!) تو کي سندن چوڻ نہ ڏکوئي، جيڪي ڳجهو ڪندا آهن ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهن، سو بيشڪ اسين ڄاڻون ٿا (٧٦). انسان نہ ڏٺو آهي ڇا تہ، اسان کيس نطفي مان بڻايو، پوءِ اُهو اُنهيءَ (ئي) مهل پڌرو جهيڙاڪ ٿيندو آهي (٧٧). ۽ انسان لاءِ هڪ مثال بيان ڪندو آهي ۽ پنهنجيءَ پيدائش کي وساريندو آهي. چوندو آهي تہ (هنن) هڏن کي ڪير جياريندو، جنهن حالت ۾ اُهي ڳُتا ٿيل هوندا؟ (٧٨). (اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ، جنهن انهن کي پهريون ڀيرو بڻايو سو انهن کي (وري) جياريندو ۽ اهو سڀ ڪنهن پيدائش کي ڄاڻندڙ آهي (٧٩). جنهن سائي وڻ مان اوهان لاءِ باھ پيدا ڪئي، پوءِ اوهين انهيءَ مهل منجهانئس (باھ) ٻاريندا آهيو (٨٠). جنهن اسمانن ۽ زمين کي بڻايو سو انهن جهڙن جي بڻائڻ تي وس وارو نہ آهي ڇا؟ هائو! (وس وارو آهي) ۽ اُهو وڏو بڻائيندڙ، (سڀ) ڄاڻندڙ آهي (٨١). سندس حڪم هن کان سواءِ (ٻيو) ڪونہ آهي تہ جڏهن ڪا شيءِ (بڻائڻ) گهرندو آهي، تڏهن ان لاءِ رڳو چوندو آهي تہ ٿيءُ تہ (اُها شيءِ) ٿي پوندي آهي (٨٢). پوءِ اُهو (الله) پاڪ آهي، جنهن جي هٿ ۾ هر شيءِ جي حڪومت آهي ۽ ڏانهس اوهين موٽايا ويندؤ (٨٣).

سورة صافات مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ ٻياسي آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(پنهنجي پالڻهار وٽ) قطار ڪري صفن ٻڌڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آهي (١). پوءِ جهڻڪ ڏيئي (شيطانن کي) ڌمڪائڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آهي (٢). پوءِ (قرآن) پڙهڻ واريءَ جماعت جو قسم آهي (٣).

إِنَّ إِلٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿۴﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
الْمَشَارِقِ ﴿۵﴾ إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا بِزِيْنَةِ ۨالْكَوَاكِبِ ﴿۶﴾ وَحِفْظًا
مِّنْ كُلِّ شَيْطٰنٍ مَّارِدٍ ﴿۷﴾ لَا يَسَّمَّعُوْنَ إِلَى الْمَلَاِ الْأَعْلٰى وَيُقْذَفُوْنَ
مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿۸﴾ دُحُوْرًا وَّلَهُمْ عَذَابٌ وَّاصِبٌ ﴿۹﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ
الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهٗ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿۱۰﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ
مَّنْ خَلَقْنَا ۚ إِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّنْ طِيْنٍ لَّازِبٍ ﴿۱۱﴾ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُوْنَ ﴿۱۲﴾
وَإِذَا ذُكِّرُوْا لَا يَذْكُرُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَإِذَا رَأَوْا اٰيَةً يَّسْتَسْخِرُوْنَ ﴿۱۴﴾ وَقَالُوْا إِنْ
هٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۵﴾ ءَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَإِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ﴿۱۶﴾
أَوَاٰبَآؤُنَا الْأَوَّلُوْنَ ﴿۱۷﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُوْنَ ﴿۱۸﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ
وَّاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَقَالُوْا يٰوَيْلَنَا هٰذَا يَوْمُ الدِّيْنِ ﴿۲۰﴾ هٰذَا
يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ﴿۲۱﴾ اُحْشُرُوا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا
وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ ﴿۲۲﴾ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاهْدُوْهُمْ إِلٰى
صِرَاطِ الْجَحِيْمِ ﴿۲۳﴾ وَقِفُوْهُمْ إِنَّهُمْ مَّسْئُوْلُوْنَ ﴿۲۴﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُوْنَ ﴿۲۵﴾ بَلْ
هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُوْنَ ﴿۲۶﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَّتَسَآءَلُوْنَ ﴿۲۷﴾
قَالُوْا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُوْنَنَا عَنِ الْيَمِيْنِ ﴿۲۸﴾ قَالُوْا بَلْ لَّمْ تَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۲۹﴾

تہ اوهان جو معبود هڪڙو (ئي) آهي (۴). (جو اُهو) آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي اُنهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جو رب آهي ۽ (اُهو) اُڀرڻ (۽ اُلهڻ) وارن طرفن جو (بہ) رب آهي (۵). بيشڪ اسان دنيا جي آسمان کي تارن جي سونهن سان سينگاريو (٦). ۽ سيڪنهن حد کان لنگهندڙ شيطان کان (اُنهيءَ کي) حفاظت ۾ رکيوسون (٧). تہ (جيئن شيطان) ملاءِ اعليٰ ڏانهن ڪن ڏيئي (ڳالهيون) نہ ٻڌن ۽ سيڪنهن طرف کان (اُنهن ڏانهن) اُماڙيون اُڇلبيون آهن (٨). (اُنهن جي) تڙڻ لاءِ. ۽ انهن لاءِ هميشہ جو عذاب آهي (٩). پر جنهن (چوريءَ ڪن ڏيئي ملاءِ اعليٰ جي ڳالهين مان ڪنهن ڳالهہ کي) جهٽيو، تنهن کي پوئتان ٻرندڙ اُماڙي پوندي آهي (١٠). پوءِ ڪائن پڇ تہ اُهي پيدا ڪرڻ ۾ تمام مشڪل آهن ڇا يا (ذڪر ڪيل شيون)، جن کي اسان بڻايو آهي؟ بيشڪ اسان ڪين چيڪيءَ مٽيءَ مان بڻايو (١١). بلڪ (ڪافرن جي حال کان) عجب ڪيءِ ۽ اُهي ٺٺوليون ڪندا آهن (١٢). ۽ جڏهن سمجهائبو اٿن، (تڏهن) نہ سمجهندا آهن (١٣). ۽ جڏهن (هو) ڪا نشاني ڏسن (تڏهن) ٺٺوليون ڪندا آهن (١۴). ۽ چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو پڌرو جادو آهي (١۵). هان! جڏهن مرندا سون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿيندا سون (تڏهن) اسين وري (جيئرا ٿي) اٿندا سون ڇا؟ (١٦). اسان جا اڳيان پيءُ ڏاڏا بہ (اُٿاربا) ڇا؟ (١٧). چؤ تہ هائو (اُٿاربا) ۽ اوهان خوار هوندؤ (١٨). پوءِ اُهو (اُٿڻ) رڳو هڪ سخت هڪل هوندي، پوءِ اُهي اُتي جو اُتي ڏسڻ لڳندا (١٩). ۽ چوندا تہ هئہ ارمان! اسان لاءِ هيءُ بدلي (وٺڻ) جو ڏينهن آهي (٢٠). (چئبن تہ) فيصلي جو ڏينهن، جنهن کي اوهين ڪوڙو ڀانئيندا هيؤ سو هيءُ آهي (٢١). (چئبو تہ اي ملائڪؤ!) ظالمن کي ۽ سندن سنگتين کي ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا هئا، تن کي گڏ ڪريو (٢٢). پوءِ کين دوزخ جي واٽ ڏانهن ڏس ڏيو (٢٣). ۽ کين ترسايو جو بيشڪ ڪائن پڇبو (٢۴). تہ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو هڪ ٻئي جي مدد نہ ٿا ڪريو؟ (٢۵). بلڪ اُهي اَڄ ڪنڌ نوائيندڙ آهن (٢٦). ۽ کي ڪن ڏانهن منهن ڪري هڪ ٻئي کان پڇڻ لڳندا (٢٧). (ماڻهو پنهنجن سردارن کي) چوندا تہ بيشڪ اوهين (گمراه ڪرڻ لاءِ) سڄي (۽ کٻي) پاسي کان اسان وٽ ايندا هيؤ (٢٨). (سردار) چوندا تہ (نہ!) بلڪ اوهين پاڻ مڃيندڙ نہ هيؤ (٢٩).

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ ۚ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِيْنَ ﴿۳۰﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا
قَوْلُ رَبِّنَآ ۖ اِنَّا لَذَآئِقُوْنَ ﴿۳۱﴾ فَاَغْوَيْنٰكُمْ اِنَّا كُنَّا غٰوِيْنَ ﴿۳۲﴾ فَاِنَّهُمْ
يَوْمَئِذٍ فِى الْعَذَابِ مُشْتَرِكُوْنَ ﴿۳۳﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿۳۴﴾
اِنَّهُمْ كَانُوْٓا اِذَا قِيْلَ لَهُمْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَيَقُوْلُوْنَ
اَئِنَّا لَتَارِكُوْٓا اٰلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُوْنٍ ﴿۳۶﴾ بَلْ جَآءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۳۷﴾ اِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا الْعَذَابِ الْاَلِيْمِ ﴿۳۸﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۹﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۴۰﴾ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ
مَّعْلُوْمٌ ﴿۴۱﴾ فَوَاكِهُ ۚ وَهُمْ مُّكْرَمُوْنَ ﴿۴۲﴾ فِىْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿۴۳﴾ عَلٰى سُرُرٍ
مُّتَقٰبِلِيْنَ ﴿۴۴﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَاْسٍ مِّنْ مَّعِيْنٍ ﴿۴۵﴾ بَيْضَآءَ لَذَّةٍ
لِّلشّٰرِبِيْنَ ﴿۴۶﴾ لَا فِيْهَا غَوْلٌ وَّلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَعِنْدَهُمْ قٰصِرٰتُ
الطَّرْفِ عِيْنٌ ﴿۴۸﴾ كَاَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُوْنٌ ﴿۴۹﴾ فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ
يَّتَسَآءَلُوْنَ ﴿۵۰﴾ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ اِنِّىْ كَانَ لِىْ قَرِيْنٌ ﴿۵۱﴾ يَّقُوْلُ
ءَاِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِيْنَ ﴿۵۲﴾ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا
ءَاِنَّا لَمَدِيْنُوْنَ ﴿۵۳﴾ قَالَ هَلْ اَنْتُمْ مُّطَّلِعُوْنَ ﴿۵۴﴾ فَاطَّلَعَ
فَرَاٰهُ فِىْ سَوَآءِ الْجَحِيْمِ ﴿۵۵﴾ قَالَ تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَّ لَتُرْدِيْنِ ﴿۵۶﴾

۽ اوھان تي اسان جو ڪو زور نہ (ھلندو) ھو، بلڪ (اوھين) پاڻ حد کان لنگھيل قوم ھيؤ (٣٠). پوءِ اسان تي اسان جي پالڻھار جو چوڻ ثابت ٿيو تہ بيشڪ اسين (عذاب) چکندڙ ھجون (٣١). پوءِ اوھان کي گمراھ ڪيوسون، جو بيشڪ اسين (پاڻ) بہ گمراھ ھياسون (٣٢). پوءِ بيشڪ اُھي اُنھيءَ ڏينھن عذاب ۾ ھڪ ٻئي سان گڏ شريڪ ھوندا (٣٣). بيشڪ اسين ڏوھارين سان اھڙيءَ طرح ڪندا آھيون (٣٤). بيشڪ اُھي (اھڙا) ھئا جو جڏھن کين چئبو ھو تہ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نہ آھي (تڏھن) وڏائي ڪندا ھئا (٣٥). ۽ چوندا ھيا تہ اسان ھڪ جنوني شاعر جي (چوڻ) تي پنھنجن معبودن کي ڇڏيندا سون ڇا؟ (٣٦). بلڪ (پيغمبر محمدﷺ) سچ (يعني قرآن) آندو ۽ (سڀني) پيغمبرن کي سچو ڄاتائين (٣٧). بيشڪ اوھين ڏکائيندڙ عذاب (جو مزو) چکڻ وارا ھجو (٣٨). ۽ جيڪي ڪندا ھيؤ، تنھن کان سواءِ (ٻيو) ڪو بدلو نہ ڏبوَ (٣٩). پر الله جا خاص ٻانھا (عذاب کان بچندا) (٤٠). انھن لاءِ روزي مقرر (ٿيل) آھي (٤١). (قسمين) ميوا ۽ اُھي عزت ڏنل ھوندا (٤٢). نعمت وارن باغن ۾ (٤٣). پلنگن تي ھڪ ٻئي جي آمھون سامھون (ويٺل ھوندا) (٤٤). وَھندڙ شراب جو پيالو مٿن پيو ڦيرائبو (٤٥). جو(بلڪل) اَڇو پيئندڙن لاءِ مزيدار ھوندو (٤٦). نڪي منجھس مٿي جي ڦيري ھوندي ۽ نڪي اُھي ڪائنس نشي وارا ٿيندا (٤٧). ۽ وٽن اکين واريون ھيٺ نھاريندڙ (زالون) وٽن ھونديون (٤٨). ڄڻڪ اُھي (حورون)، ڍَڪيل آنا آھن (٤٩). پوءِ ڪي (ماڻھو) ڪن ڏانھن منھن ڪري ھڪ ٻئي کان پڇڻ لڳندا (٥٠). منجھانئن ڪو چوندڙ چوندو تہ بيشڪ (دنيا ۾) منھنجو ھڪ سنگتي ھو (٥١). جو چوندو ھو تہ تون (قيامت جو) مڃيندڙ ٿيو آھين ڇا؟ (٥٢). ھان! جڏھن مرندا سون ۽ مٽي ۽ ھڏا ٿينداسون (تڏھن) اسان کي بدلو ڏنو ويندو ڇا؟ (٥٣). (وري اھو) چوندو تہ اوھين (بہ دوزخين کي) ڏسو ٿا ڇا؟ (٥٤). پوءِ (پاڻ) جھاتي پائيندو تہ اُھو (سنگتي) دوزخ جي وچ ۾ ڏسندو (٥٥). چوندو تہ، الله جو قسم تہ تون مون کي ذري گھٽ ھلاڪ ٿي ڪيو (٥٦).

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّيْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ ﴿٥٧﴾ اَفَمَا نَحْنُ
بِمَيِّتِيْنَ ﴿٥٨﴾ اِلَّا مَوْتَتَنَا الْاُوْلٰى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿٥٩﴾ اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿٦٠﴾ لِمِثْلِ هٰذَا فَلْيَعْمَلِ الْعٰمِلُوْنَ ﴿٦١﴾ اَذٰلِكَ
خَيْرٌ نُّزُلًا اَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّوْمِ ﴿٦٢﴾ اِنَّا جَعَلْنٰهَا فِتْنَةً لِّلظّٰلِمِيْنَ ﴿٦٣﴾
اِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِيْٓ اَصْلِ الْجَحِيْمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَاَنَّهٗ رُءُوْسُ
الشَّيٰطِيْنِ ﴿٦٥﴾ فَاِنَّهُمْ لَاٰكِلُوْنَ مِنْهَا فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ ﴿٦٦﴾
ثُمَّ اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيْمٍ ﴿٦٧﴾ ثُمَّ اِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَاِلَى
الْجَحِيْمِ ﴿٦٨﴾ اِنَّهُمْ اَلْفَوْا اٰبَآءَهُمْ ضَآلِّيْنَ ﴿٦٩﴾ فَهُمْ عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ
يُهْرَعُوْنَ ﴿٧٠﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ اَكْثَرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٧١﴾ وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا فِيْهِمْ مُّنْذِرِيْنَ ﴿٧٢﴾ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُنْذَرِيْنَ ﴿٧٣﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٧٤﴾ وَلَقَدْ نَادٰىنَا نُوْحٌ
فَلَنِعْمَ الْمُجِيْبُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿٧٦﴾
وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهٗ هُمُ الْبٰقِيْنَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿٧٨﴾
سَلٰمٌ عَلٰى نُوْحٍ فِي الْعٰلَمِيْنَ ﴿٧٩﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٨٠﴾
اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿٨٢﴾

۽ جيڪڏهن منهنجي پالڻهار جو (مون تي) فضل نہ ٿئي ها تہ بيشڪ آءٌ (بہ عذاب ۾) حاضر ڪيلن مان هجان ها (٥٧). بيشڪ اسين نڪي (هاڻي وري) مرڻ وارا آهيون (٥٨). رڳو اسان جو پهريون مرڻ هو (جو ٿي چڪو) ۽ نڪي عذاب ڪيل آهيون (٥٩). بيشڪ اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (٦٠). اهڙيءَ (نعمت) لاءِ پلي تہ عمل ڪندڙ عمل ڪن! (٦١). ڀَلا اِها (بيان ڪيل نعمت) مهمانيءَ طور ڀلي آهي يا ٿوهر جو وڻ؟ (٦٢). بيشڪ اسان اِن (وڻ) کي ظالمن جي لاءِ عذاب بڻايو آهي (٦٣). بيشڪ، اِهو هڪ وڻ آهي، جو دوزخ جي تري ۾ پيدا ٿيندو آهي (٦٤). اُن جون ٽاريون ڄڻڪ شيطانن جا مٿا آهن (٦٥). پوءِ بيشڪ، دوزخي اُن مان کائيندا پوءِ منجهانئس پيٽ ڀريندا (٦٦). وري انهن لاءِ اُن (کاڄ) تي ٽهڪندڙ پاڻيءَ جي ملاوت هوندي (٦٧). وري بيشڪ، (کائڻ پيئڻ کان پوءِ) سندن موٽڻ دوزخ ڏانهن هوندو (٦٨). بيشڪ اُنهن پنهنجن پيءُ ڏاڏن کي گمراهہ ڏٺو (٦٩). تنهن ڪري اُهي (بہ) سندن پيرن تي ڊوڙن ٿا (٧٠). ۽ بيشڪ کانئن اڳ اڳين مان گهڻا گمراهہ ٿيا هئا (٧١). ۽ بيشڪ منجهن ڊيڄاريندڙ موڪليا هئاسون (٧٢). پوءِ نهار تہ ڊيڄاريلن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (٧٣). پر الله جا خاص ٻانها (اُنهن جي پڇاڙي چڱي ٿي) (٧٤). ۽ بيشڪ نوح اسان کي سڏيو، پوءِ اسين چڱا (دعا) قبول ڪندڙ آهيون (٧٥). ۽ کيس ۽ سندس (تعلق دارن) ماڻهن کي وڏيءَ مصيبت کان بچايوسون (٧٦). ۽ (فقط) سندس اولاد کي ئي باقي رهيل ڪيوسون (٧٧). ۽ پوين ۾ اُن لاءِ (چڱي يادگيري) ڇڏي سون (٧٨). ساري جڳ ۾ نوح تي شال سلام هجي (٧٩). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙي طرح بدلو ڏيندا آهيون (٨٠). بيشڪ اهو اسان جي مؤمن ٻانهن مان آهي (٨١). وري ٻين کي ٻوڙيوسون (٨٢).

وَاِنَّ مِنۡ شِيۡعَتِهٖ لَاِبۡرٰهِيۡمَ ۝۸۳ اِذۡ جَآءَ رَبَّهٗ بِقَلۡبٍ سَلِيۡمٍ ۝۸۴
اِذۡ قَالَ لِاَبِيۡهِ وَقَوۡمِهٖ مَاذَا تَعۡبُدُوۡنَ ۝۸۵ اَئِفۡكًا اٰلِهَةً دُوۡنَ اللّٰهِ
تُرِيۡدُوۡنَ ۝۸۶ فَمَا ظَنُّكُمۡ بِرَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ۝۸۷ فَنَظَرَ نَظۡرَةً فِى النُّجُوۡمِ ۝۸۸
فَقَالَ اِنِّىۡ سَقِيۡمٌ ۝۸۹ فَتَوَلَّوۡا عَنۡهُ مُدۡبِرِيۡنَ ۝۹۰ فَرَاغَ اِلٰٓى اٰلِهَتِهِمۡ
فَقَالَ اَلَا تَاۡكُلُوۡنَ ۝۹۱ مَا لَكُمۡ لَا تَنۡطِقُوۡنَ ۝۹۲ فَرَاغَ عَلَيۡهِمۡ
ضَرۡبًۢا بِالۡيَمِيۡنِ ۝۹۳ فَاَقۡبَلُوۡۤا اِلَيۡهِ يَزِفُّوۡنَ ۝۹۴ قَالَ اَتَعۡبُدُوۡنَ مَا
تَنۡحِتُوۡنَ ۝۹۵ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمۡ وَمَا تَعۡمَلُوۡنَ ۝۹۶ قَالُوا ابۡنُوۡا لَهٗ بُنۡيَانًا
فَاَلۡقُوۡهُ فِى الۡجَحِيۡمِ ۝۹۷ فَاَرَادُوۡا بِهٖ كَيۡدًا فَجَعَلۡنٰهُمُ الۡاَسۡفَلِيۡنَ ۝۹۸
وَقَالَ اِنِّىۡ ذَاهِبٌ اِلٰى رَبِّىۡ سَيَهۡدِيۡنِ ۝۹۹ رَبِّ هَبۡ لِىۡ مِنَ
الصّٰلِحِيۡنَ ۝۱۰۰ فَبَشَّرۡنٰهُ بِغُلٰمٍ حَلِيۡمٍ ۝۱۰۱ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعۡىَ
قَالَ يٰبُنَىَّ اِنِّىۡۤ اَرٰى فِى الۡمَنَامِ اَنِّىۡۤ اَذۡبَحُكَ فَانۡظُرۡ مَاذَا تَرٰى ؕ
قَالَ يٰۤاَبَتِ افۡعَلۡ مَا تُؤۡمَرُ سَتَجِدُنِىۡۤ اِنۡ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ
الصّٰبِرِيۡنَ ۝۱۰۲ فَلَمَّاۤ اَسۡلَمَا وَتَلَّهٗ لِلۡجَبِيۡنِ ۝۱۰۳ وَنَادَيۡنٰهُ اَنۡ يّٰۤاِبۡرٰهِيۡمُ ۝۱۰۴
قَدۡ صَدَّقۡتَ الرُّءۡيَا ۚ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجۡزِى الۡمُحۡسِنِيۡنَ ۝۱۰۵ اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ الۡبَلٰٓؤُا الۡمُبِيۡنُ ۝۱۰۶ وَفَدَيۡنٰهُ بِذِبۡحٍ عَظِيۡمٍ ۝۱۰۷

۽ بيشڪ نوح جي پيروي ڪندڙن مان ابراهيم هو (٨٣). (ياد ڪر) جڏهن (هو) پنهنجي پالڻهار وٽ سالم دل سان آيو (٨٤). (ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته اوهين ڇا کي پوڄيندا آهيو؟ (٨٥). الله کان سواءِ هٿرادو نهيلن معبودن کي گهرو ٿا ڇا؟ (٨٦). پوءِ جهانن جي پالڻهار بابت اوهان جو ڪهڙو گمان آهي؟ (٨٧). پوءِ تارن ۾ هڪ ڀيرو چتائي ڏٺائين (٨٨). پوءِ چيائين ته آءٌ بيمار ٿيندس (٨٩). پوءِ ڪانئس پٺي ڏيئي ڦريا (٩٠). پوءِ سندن معبودن ڏانهن منهن ڪيائين ۽ چيائين ته اوهين (ڪجهه) نه ٿا کائو ڇا؟ (٩١). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو نه ٿا ڳالهايو (٩٢). پوءِ سڄي هٿ (يعني زور) سان مٿن ڌاڪ هڻڻ لڳو (٩٣). پوءِ قوم (وارا) ڏانهس ڊوڙندا سامهون آيا (٩٤). (ڪين) چيائين ته جنهن کي اوهين (پاڻ) گهڙيندا آهيو، تنهن کي ڇو پوڄيندا آهيو؟ (٩٥). هن هوندي جو الله اوهان ۽ جيڪي اوهين ڪريو ٿا، تنهن کي پيدا ڪيو (٩٦). (هڪ ٻئي کي) چيائون ته، ابراهيم لاءِ ڪا اڏاوت اڏيو، پوءِ کيس (باه جي) آڙاهه ۾ اڇليو (٩٧). پوءِ ساڻس فريب ڪرڻ جو ارادو ڪيائون، پوءِ کين هيٺاهان ٿيندڙ ڪيوسون (٩٨). (ابراهيم) چيو ته، بيشڪ آءٌ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وڃڻ وارو آهيان، (اُهو) سگهوئي مون کي واٽ ڏيکاريندو (جتي سندس رضا هوندي) (٩٩). اي منهنجا پالڻهار! صالحن مان (ڪو پٽ) مونکي عطا ڪر (١٠٠). پوءِ کيس هڪ بردبار نينگر جي خوشخبري ڏني سون (١٠١). پوءِ جڏهن ساڻس گڏجي ڪم ڪار ڪرڻ (واريءَ عمر) کي پهتو (تڏهن ابراهيم) چيو ته، اي منهنجا پٽڙا! بيشڪ آءٌ ننڊ ۾ ڏسان پيو ته، آءٌ توکي ڪُهان ٿو، پوءِ تون نظر ڪر ته تنهنجي دل ۾ ڇا ٿو اچي؟ چيائين ته اي منهنجا ابا! جنهن (ڪم) جو تو کي حڪم ڏنو وڃي ٿو سو ڪر، جيڪڏهن الله گهريو ته مون کي صبر ڪرڻ وارن مان لهندين (١٠٢). پوءِ جڏهن ٻنهي حڪم مڃيو ۽ ابراهيم (پنهنجي) پٽ کي پيشانيءَ ڀر ليٽايو (١٠٣). ۽ کيس سڏيوسون ته اي ابراهيم! (١٠٤). بيشڪ تو خواب کي سچو ڪيو، بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١٠٥). بيشڪ اها پڌري پرک آهي (١٠٦). ۽ قربانيءَ جي وڏي جانور سان ان جو عيوض ڏنوسون (١٠٧).

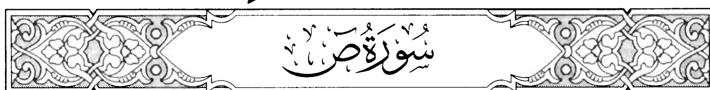
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٠٨﴾ سَلٰمٌ عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ ﴿١٠٩﴾ كَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١١٠﴾ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١١﴾ وَبَشَّرْنٰهُ
بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١١٢﴾ وَبٰرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلٰٓى اِسْحٰقَ ؕ وَ
مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَّظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ مُبِيْنٌ ﴿١١٣﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلٰى
مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيْنٰهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿١١٥﴾
وَنَصَرْنٰهُمْ فَكَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿١١٦﴾ وَاٰتَيْنٰهُمَا الْكِتٰبَ الْمُسْتَبِيْنَ ﴿١١٧﴾
وَهَدَيْنٰهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿١١٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي
الْاٰخِرِيْنَ ﴿١١٩﴾ سَلٰمٌ عَلٰى مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١٢٠﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٢١﴾ اِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٢٢﴾ وَاِنَّ اِلْيَاسَ
لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٢٤﴾ اَتَدْعُوْنَ
بَعْلًا وَّتَذَرُوْنَ اَحْسَنَ الْخٰلِقِيْنَ ﴿١٢٥﴾ اللّٰهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ اٰبَآئِكُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٢٦﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاِنَّهُمْ لَمُحْضَرُوْنَ ﴿١٢٧﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ
الْمُخْلَصِيْنَ ﴿١٢٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٢٩﴾ سَلٰمٌ عَلٰٓى
اِلْ يَاسِيْنَ ﴿١٣٠﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٣١﴾ اِنَّهٗ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٢﴾ وَاِنَّ لُوْطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٣٣﴾

۽ پوين ۾ (چڱي ساراهه) اُن لاءِ ڇڏي سون (١٠٨). ابراهيم تي شال سلام هجي! (١٠٩). ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١١٠). بيشڪ اُهو اسان جي مؤمنن ٻانهن مان آهي (١١١). ۽ کيس اسحاق جي خوشخبري ڏني سون جو صالحن مان هڪڙو نبي آهي (١١٢). ۽ ابراهيم تي ۽ اسحاق تي برکت نازل ڪئي سون ۽ ٻنهي جي اولاد مان ڪي نيڪوڪار آهن ۽ ڪي پاڻ تي ظاهر ظهور ظلم ڪندڙ آهن (١١٣). ۽ بيشڪ موسىٰ ۽ هارون تي احسان ڪيوسون (١١٤). ۽ کين ۽ سندن قوم کي وڏيءَ سختيءَ کان بچايو سون (١١٥). ۽ کين مدد ڏني سون پوءِ اُهي غالب رهيا (١١٦). ۽ کين پڌرو ڪتاب ڏنوسون (١١٧). ۽ کين سڌي رستي لاتوسون (١١٨). ۽ پوين ۾ (چڱي ساراهه) اُنهن لاءِ ڇڏي سون (١١٩). موسىٰ ۽ هارون تي شال سلام هجي (١٢٠). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١٢١). بيشڪ اُهي (ٻئي) اسان جي مؤمن ٻانهن مان آهن (١٢٢). ۽ بيشڪ الياس پيغمبرن مان هو (١٢٣). جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته (الله کان) ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (١٢٤). ڇو بَعل (نالي بت) کي پوڄيندا آهيو ۽ سڀ کان ڀلي خلقيندڙ کي ڇڏيندا آهيو؟ (١٢٥). (جو) الله اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين پيُن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (١٢٦). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري اُهي بيشڪ (دوزخ ۾) حاضر ڪيل آهن (١٢٧). پر الله جا خاص ٻانها (ڇٽل آهن) (١٢٨). ۽ پوين ۾ (چڱي ساراهه) اُن لاءِ ڇڏي سون (١٢٩). الياس تي شال سلام هجي (١٣٠). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١٣١). بيشڪ اُهو اسان جي مومن ٻانهن مان آهي (١٣٢). ۽ بيشڪ لوط پيغمبرن مان هو (١٣٣).

اِذْ نَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗۤ اَجْمَعِيْنَ ﴿۱۳۴﴾ اِلَّا عَجُوْزًا فِى الْغٰبِرِيْنَ ﴿۱۳۵﴾ ثُمَّ
دَمَّرْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿۱۳۶﴾ وَاِنَّكُمْ لَتَمُرُّوْنَ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِيْنَ ﴿۱۳۷﴾ وَبِالَّيْلِ ؕ
اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ وَاِنَّ يُوْنُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۳۹﴾ اِذْ اَبَقَ اِلَى
الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿۱۴۰﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِيْنَ ﴿۱۴۱﴾
فَالْتَقَمَهُ الْحُوْتُ وَهُوَ مُلِيْمٌ ﴿۱۴۲﴾ فَلَوْلَاۤ اَنَّهٗ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِيْنَ ﴿۱۴۳﴾
لَلَبِثَ فِىْ بَطْنِهٖۤ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿۱۴۴﴾ فَنَبَذْنٰهُ بِالْعَرَآءِ وَهُوَ
سَقِيْمٌ ﴿۱۴۵﴾ وَاَنْۢبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَّقْطِيْنٍ ﴿۱۴۶﴾ وَاَرْسَلْنٰهُ اِلٰى
مِائَةِ اَلْفٍ اَوْ يَزِيْدُوْنَ ﴿۱۴۷﴾ فَاٰمَنُوْا فَمَتَّعْنٰهُمْ اِلٰى حِيْنٍ ﴿۱۴۸﴾
فَاسْتَفْتِهِمْ اَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُوْنَ ﴿۱۴۹﴾ اَمْ خَلَقْنَا الْمَلٰٓئِكَةَ
اِنَاثًا وَّهُمْ شٰهِدُوْنَ ﴿۱۵۰﴾ اَلَاۤ اِنَّهُمْ مِّنْ اِفْكِهِمْ لَيَقُوْلُوْنَ ﴿۱۵۱﴾
وَلَدَ اللّٰهُ ۙ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۱۵۲﴾ اَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِيْنَ ﴿۱۵۳﴾
مَا لَكُمْ ۟ كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۱۵۵﴾ اَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ
مُّبِيْنٌ ﴿۱۵۶﴾ فَاْتُوْا بِكِتٰبِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۵۷﴾ وَجَعَلُوْا بَيْنَهٗ
وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا ؕ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ اِنَّهُمْ لَمُحْضَرُوْنَ ﴿۱۵۸﴾
سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۱۵۹﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۱۶۰﴾

(ياد ڪر) جڏهن ان کي ۽ سندس مڙني گهروارن کي بچايوسون (١٣٤). سواءِ هڪ ڪراڙيءَ زال جي جا پٺتي رهندڙن ۾ ٿي (١٣٥). وري (هُنن) ٻين کي هلاڪ ڪيوسون (١٣٦). ۽ بيشڪ اوهين انهن (جي ڳوٺن) وٽان صبح جو لنگهندا آهيو (١٣٧). ۽ رات جو (بہ) پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (١٣٨). ۽ بيشڪ يونس پيغمبرن مان هو (١٣٩). جڏهن (هو) ڀريل ٻيڙيءَ ڏانهن ڀڳو (١٤٠). پوءِ (ٻيڙيءَ وارن سان) پکو وڌائين تہ (پاڻ) ڪُڪي پيلن مان ٿيو (١٤١) پوءِ کيس مڇي ڳهي وئي ۽ اُهو (اهڙو ڪم ڪندڙ هو جو) ملامت جو لائق هو (١٤٢). پوءِ اُهو جيڪڏهن تسبيح چوندڙن مان نہ هجي ها (١٤٣). تہ اُنهيءَ (قيامت واري) ڏينهن تائين جنهن ۾ (ماڻهو) اُٿارجن اُن جي پيٽ ۾ رهي ها (١٤٤). پوءِ کيس صاف پَٽ ۾ اڇليوسون ۽ اهو بيمار هو (١٤٥). ۽ مٿس وڻ ڪدوءَ (جي قسم) مان ڄمايوسون (١٤٦). ۽ کيس (هڪ) لک يا (اُن کان) وڌيڪ (ماڻهن) ڏانهن موڪليوسون (١٤٧). پوءِ (اُنهن) ايمان آندو، پوءِ هڪ وقت تائين کين آسودو ڪيوسون (١٤٨). پوءِ (اي پيغمبر!) اُنهن (يعني مشرڪن) کان پڇ تہ تنهنجي پالڻهار کي ڌيئر آهن ڇا ۽ کين پٽ آهن؟ (١٤٩). يا ملائڪن کي ماديون (ڪري) بڻايوسون ۽ اُهي (اُن وقت) حاضر هئا؟ (١٥٠). خبردار هجو! (تہ) بيشڪ اُهي پنهنجي (هٿرادو ٺهيل) ڪوڙ مان چوندا آهن (١٥١). تہ الله (اولاد کي) ڄڻيو آهي ۽ پڪ اُهي ڪوڙا آهن (١٥٢). پٽن کان ڌيئر پسند ڪيائين ڇا؟ (١٥٣). اوهان کي ڇا ٿيو آهي، ڪيئن فيصلو ڪندا آهيو؟ (١٥٤). (اوهين) ڇو نہ ڌيان ڪندا آهيو؟ (١٥٥). يا اوهان لاءِ ڪا پڌري حجت آهي؟ (١٥٦). جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پنهنجو ڪتاب آڻيو (١٥٧). ۽ (ڪافرن) الله ۽ جنّن جي وچ ۾ مائٽي مقرر ڪئي ۽ بيشڪ جنن ڄاتو آهي تہ اُهي (قيامت ۾ حساب لاءِ) ضرور حاضر ڪيا ويندا (١٥٨). (ڪافر) جيڪو بيان ڪندا آهن، تنهن کان الله پاڪ آهي (١٥٩). پر الله جا خاص ٻانها (اُنهن جو چوڻ سچو آهي) (١٦٠).

فَاِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُوْنَ ﴿۱۶۱﴾ مَاۤ اَنْتُمْ عَلَیْهِ بِفٰتِنِیْنَ ﴿۱۶۲﴾ اِلَّا مَنْ هُوَ
صَالِ الْجَحِیْمِ ﴿۱۶۳﴾ وَمَا مِنَّاۤ اِلَّا لَهٗ مَقَامٌ مَّعْلُوْمٌ ﴿۱۶۴﴾ وَّاِنَّا لَنَحْنُ
الصَّآفُّوْنَ ﴿۱۶۵﴾ وَاِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُوْنَ ﴿۱۶۶﴾ وَاِنْ كَانُوْا لَیَقُوْلُوْنَ ﴿۱۶۷﴾
لَوْ اَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْاَوَّلِیْنَ ﴿۱۶۸﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِیْنَ ﴿۱۶۹﴾
فَكَفَرُوْا بِهٖ فَسَوْفَ یَعْلَمُوْنَ ﴿۱۷۰﴾ وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا
الْمُرْسَلِیْنَ ﴿۱۷۱﴾ اِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُوْرُوْنَ ﴿۱۷۲﴾ وَاِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ
الْغٰلِبُوْنَ ﴿۱۷۳﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حِیْنٍ ﴿۱۷۴﴾ وَّاَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ یُبْصِرُوْنَ ﴿۱۷۵﴾
اَفَبِعَذَابِنَا یَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۱۷۶﴾ فَاِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَآءَ صَبَاحُ
الْمُنْذَرِیْنَ ﴿۱۷۷﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حِیْنٍ ﴿۱۷۸﴾ وَّاَبْصِرْ فَسَوْفَ یُبْصِرُوْنَ ﴿۱۷۹﴾
سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا یَصِفُوْنَ ﴿۱۸۰﴾ وَسَلٰمٌ عَلَى
الْمُرْسَلِیْنَ ﴿۱۸۱﴾ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۱۸۲﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
صٓ وَالْقُرْاٰنِ ذِی الذِّكْرِ ﴿۱﴾ بَلِ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا فِیْ عِزَّةٍ وَّشِقَاقٍ ﴿۲﴾
كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَّلَاتَ حِیْنَ مَنَاصٍ ﴿۳﴾

پوءِ (اي ڪافرؤ) بيشڪ اوهين ۽ جن (بتن) کي پوڄيندا آهيو (١٦١). اوهين (سڀئي) اُن (يعني ڪوڙن معبودن جي عبادت) لاءِ گمراهه ڪرڻ وارا نه آهيو (١٦٢). پر اُنهيءَ کي جيڪو (پاڻ) دوزخ ۾ گهڙڻ وارو آهي (١٦٣). ۽ (ملائڪ چوندا آهن ته) اسان مان اهڙو آهي ئي ڪونه جنهن لاءِ (عبادت جي) هڪ جاءِ مقرر نه آهي (١٦٤). ۽ بيشڪ اسين صف ٻَڌڻ وارا آهيون (١٦٥). ۽ بيشڪ اسين تسبيح چوڻ وارا آهيون (١٦٦). ۽ بيشڪ (ڪافر) چوندا هئا (١٦٧). ته جيڪڏهن اسان وٽ پهرين جو احوال هجي ها (١٦٨). ته ضرور الله جا خالص ٻانها ٿيون ها (١٦٩). وري اُن (يعني قرآن) جا منڪر ٿيا، پوءِ سگهوئي (ڪفر جي پڇاڙي) ڄاڻندا (١٧٠). ۽ بيشڪ پنهنجن پيغمبر ٻانهن لاءِ اسان جو وعدو اڳيئي ٿي چڪو (١٧١). ته بيشڪ، اُهي (اسان جا پيغمبر) ئي مدد ڏنل آهن (١٧٢). ۽ بيشڪ، اسان جو لشڪر ئي غالب آهي (١٧٣). پوءِ ڪائنن هڪ وقت تائين منهن موڙ (١٧٤). ۽ کين ڏسندو رهه، پوءِ اُهي به سگهوئي ڏسندا (١٧٥). (هي ڪافر) اسان جو عذاب جلد گهرندا آهن ڇا؟ (١٧٦). پوءِ جڏهن سندن (گهرن جي) اڱڻ ۾ (عذاب) لهندو، تڏهن ڊيڄاريلن جو صبح بڇڙو ٿيندو (١٧٧). ۽ ڪائنن هڪ وقت تائين منهن موڙ (١٧٨). ۽ ڏسندو رهه، پوءِ اُهي به سگهوئي (نتيجو) ڏسندا (١٧٩). تنهنجو پالڻهار عزت وارو آهي، جيڪي (اُهي ڪافر) بيان ڪندا آهن، تنهن کان (اُهو) پاڪ آهي (١٨٠). ۽ (الله جي) پيغمرن تي شال سلام هجي (١٨١). ۽ جهانن جي پالڻهار الله کي ئي سڀ ساراهه جڳائيندي آهي (١٨٢).

سورة ص مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاسي آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ص (هن) قرآن نصيحت (ڏيڻ) واري جو قسم آهي (ته جنهن دين ڏانهن سڏين ٿو، سو سچ آهي) (١). بلڪ ڪافر وڏائيءَ ۽ مخالفت ۾ (پيل) آهن (٢). ڪائنن اڳ گهڻائي جڳ هلاڪ ڪياسون، پوءِ دانهون ڪرڻ لڳا ۽ اهو ڇوٽڪاري جو وقت نه هو (٣).

وَعَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا سٰحِرٌ
كَذَّابٌ ۝۴ اَجَعَلَ الْاٰلِهَةَ اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ اِنَّ هٰذَا لَشَیْءٌ عُجَابٌ ۝۵
وَانْطَلَقَ الْمَلَاُ مِنْهُمْ اَنِ امْشُوْا وَاصْبِرُوْا عَلٰٓی اٰلِهَتِكُمْ ۚ اِنَّ هٰذَا
لَشَیْءٌ یُّرَادُ ۝۶ مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِی الْمِلَّةِ الْاٰخِرَةِ ۚ اِنْ هٰذَآ اِلَّا
اخْتِلَاقٌ ۝۷ ءَاُنْزِلَ عَلَیْهِ الذِّكْرُ مِنْۢ بَیْنِنَا ۭ بَلْ هُمْ فِیْ شَكٍّ مِّنْ
ذِكْرِیْ ۚ بَلْ لَّمَّا یَذُوْقُوْا عَذَابِ ۝۸ اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَآئِنُ رَحْمَةِ
رَبِّكَ الْعَزِیْزِ الْوَهَّابِ ۝۹ اَمْ لَهُمْ مُّلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَیْنَهُمَا ۣ فَلْیَرْتَقُوْا فِی الْاَسْبَابِ ۝۱۰ جُنْدٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُوْمٌ مِّنَ
الْاَحْزَابِ ۝۱۱ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّعَادٌ وَّفِرْعَوْنُ ذُو الْاَوْتَادِ ۝۱۲
وَثَمُوْدُ وَقَوْمُ لُوْطٍ وَّاَصْحٰبُ لْئَیْكَةِ ۭ اُولٰٓئِكَ الْاَحْزَابُ ۝۱۳ اِنْ
كُلٌّ اِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ۝۱۴ وَمَا یَنْظُرُ هٰٓؤُلَآءِ
اِلَّا صَیْحَةً وَّاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ۝۱۵ وَقَالُوْا رَبَّنَا
عَجِّلْ لَّنَا قِطَّنَا قَبْلَ یَوْمِ الْحِسَابِ ۝۱۶ اِصْبِرْ عَلٰی مَا
یَقُوْلُوْنَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوٗدَ ذَا الْاَیْدِ ۚ اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ ۝۱۷
اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهٗ یُسَبِّحْنَ بِالْعَشِیِّ وَالْاِشْرَاقِ ۝۱۸

۽ منجهانئن هڪ ڏيڄاريندڙ وٽن آيو تہ عجب ڪرڻ لڳا ۽ (اهي) ڪافر چوڻ لڳا تہ، هيءُ (شخص) جادوگر ڪوڙو آهي (۴). ڇالا (ڏسو تہ) سڀني معبودن کي هڪ معبود ڪيائين؟ بيشڪ هيءَ ڏاڍي عجيب ڳالهہ آهي (۵). ۽ منجهانئن (سڪرن جي) ٽولي (هڪ ٻئي کي چوندي) هلي وئي تہ هلو ۽ پنهنجن معبودن (جي پوڄا) تي پڪا رهو، بيشڪ هن (نئين دين ۾ ڪو) غرض رکيو ويو آهي (٦). اِها (ڳالهہ) پوئين دين ۾ (ڪڏهن) نہ ٻڌي سون، هيءُ تہ رڳو ٺاهہ آهي (٧). اسان مڙني جي وچان مٿس ئي قرآن نازل ڪيو ويو ڇا؟ بلڪ اُهي (ڪافر) منهنجيءَ نصيحت کان شڪ ۾ (پيل) آهن (نہ!) بلڪ اڃا منهنجو عذاب نہ چکيو اٿن (٨). تنهنجي پالڻهار غالب بخشڻهار جي ٻاجهہ جا (ڪي) خزانا وٽن آهن ڇا؟ (٩). آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي اِنهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جي بادشاهي اُنهن جي آهي ڇا؟ (جي ائين آهي) تہ جڳائي تہ رسين سان (لڙڪي) مٿي چڙهن (١٠). شڪست کاڌل ٽولين مان هي (ڪافر) هتي هڪ (گڏ ٿيل) لشڪر آهي (١١). اِنهن کان اڳ نوح جي قوم ۽ عاد ۽ ميخن واري فرعون (نبين کي) ڪوڙو ڄاتو (١٢). ۽ ثمود ۽ لوط جي قوم ۽ (شهر) ايڪ وارن- انهن جماعتن بہ (ڪين ڪوڙو ڀانيو) (١٣). اِهي ٽوليون (جيڪي بہ هيون تن) سڀني پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو، تنهن ڪري منهنجي سزا (مٿن) لازم ٿي (١۴). ۽ هي (هن وقت جا ڪافر بہ) رڳو هڪ سخت آواز جا منتظر رهندا آهن، جنهن کي ڪا ساهي نہ هوندي (١٥). ۽ (ٺٺوليءَ طرح) چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! حساب جي ڏينهن کان اڳ اسان (جي عذاب) جو ڀاڱو اسان کي جلد ڏي (١٦). (اي پيغمبر) جيڪي چوندا آهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ اسان جي طاقت واري ٻانهي داؤد کي ياد ڪر، بيشڪ اهو رجوع ڪرڻ وارو هو (١٧). بيشڪ اسان جبلن کي سندس تابع ڪيو (جو) سانجهيءَ ۽ صبح جو (ساڻس) تسبيحون پڙهندا هئا (١٨).

وَالطَّيْرَ مَحْشُوْرَةً ؕ كُلٌّ لَّهٗٓ اَوَّابٌ ﴿۱۹﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهٗ وَاٰتَيْنٰهُ الْحِكْمَةَ
وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴿۲۰﴾ وَهَلْ اَتٰىكَ نَبَؤُا الْخَصْمِ ۘ اِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿۲۱﴾
اِذْ دَخَلُوْا عَلٰى دَاوٗدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوْا لَا تَخَفْ ۚ خَصْمٰنِ بَغٰى
بَعْضُنَا عَلٰى بَعْضٍ فَاحْكُمْ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَآ اِلٰى
سَوَآءِ الصِّرَاطِ ﴿۲۲﴾ اِنَّ هٰذَآ اَخِيْ ۫ لَهٗ تِسْعٌ وَّتِسْعُوْنَ نَعْجَةً وَّلِيَ
نَعْجَةٌ وَّاحِدَةٌ ۫ فَقَالَ اَكْفِلْنِيْهَا وَعَزَّنِيْ فِي الْخِطَابِ ﴿۲۳﴾ قَالَ لَقَدْ
ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ اِلٰى نِعَاجِهٖ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ الْخُلَطَآءِ
لَيَبْغِيْ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
وَقَلِيْلٌ مَّا هُمْ ؕ وَظَنَّ دَاوٗدُ اَنَّمَا فَتَنّٰهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهٗ وَخَرَّ رَاكِعًا
وَّاَنَابَ ﴿۲۴﴾ السجدة فَغَفَرْنَا لَهٗ ذٰلِكَ ؕ وَاِنَّ لَهٗ عِنْدَنَا لَزُلْفٰى وَحُسْنَ
مَاٰبٍ ﴿۲۵﴾ يٰدَاوٗدُ اِنَّا جَعَلْنٰكَ خَلِيْفَةً فِي الْاَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ
النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ
اِنَّ الَّذِيْنَ يَضِلُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۢ بِمَا نَسُوْا
يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿۲۶﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ؕ
ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۚ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنَ النَّارِ ﴿۲۷﴾ ؕ

۽ گڏ ڪيل پکين کي به (سندس تابع ڪيوسين) هر هڪ (تسبيح گڏ چوڻ ۾) سندس فرمان برادر هو (۱۹). ۽ سندس بادشاهيءَ کي مضبوط ڪيوسين ۽ کيس دانائي ۽ فيصلي ڪرڻ جي تدبير ڏني سون (۲۰). ۽ (پاڻ ۾ ڀن) وڙهندڙن جي خبر تو وٽ نه پهتي آهي ڇا؟ جڏهن (اُهي) ڀت ٽپي هجري ۾ آيا (۲۱). جڏهن داؤد وٽ (اندر) پهتا تڏهن (هو) کائنئن ڊڄي ويو، چيائون ته نه ڊڄ! (اسين) ٻه جهڳڙو ڪندڙ آهيون، اسان مان هڪڙي ٻئي تي ڏاڍ ڪيو آهي، تنهن ڪري اسان جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ (فيصلي ۾) بي انصافي نه ڪر ۽ اسان کي سڌيءَ واٽ ڏانهن رستي لاءِ (۲۲). بيشڪ هيءُ منهنجو ڀاءُ آهي، جنهن کي نوانوي رڍون آهن ۽ مون کي هڪ رڍ آهي، پوءِ هن چيو ته اها (هڪ رڍ) به منهنجي حوالي ڪر ۽ مون تي ڳالهائڻ ۾ سختي ڪري رهيو آهي (۲۳). داؤد چيو ته (هن) تنهنجيءَ (هڪ) رڍ جي گهرڻ ڪري ته پنهنجين رڍن سان گڏي تو تي بيشڪ ظلم ڪيو ۽ بيشڪ ڀائيوارن مان گهڻا هڪ ٻئي تي ظلم ڪندا آهن، سواءِ اُنهن جي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ اُهي (ظلم نه ڪندڙ) ٿورا آهن. ۽ داؤد ڄاتو ته کيس پرکيو اٿئون، تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهريائين ۽ سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پيو ۽ (الله ڏانهن) رجوع ڪيائين (۲۴). پوءِ کيس اهو (سندس گناه) بخشيوسون ۽ بيشڪ ان لاءِ اسان وٽ مرتبو آهي ۽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (۲۵). (چيوسون ته) اي داؤد! بيشڪ اسان توکي زمين ۾ نائب مقرر ڪيو، تنهن ڪري ماڻهن جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ (نفس جي) سڌ جي تابعداري نه ڪر جو (اها) توکي الله جي واٽ کان ڀلائيندي- بيشڪ جيڪي الله جي واٽ کان ڀلن ٿا، تن لاءِ اُنهيءَ سببان سخت عذاب آهي، جو حساب جي ڏينهن کي وساريائون (۲٦). ۽ آسمان ۽ زمين کي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي، سو اجايو نه بڻايوسون. اِهو ڪافرن جو گمان آهي، تنهن ڪري ڪافرن لاءِ باه (جي عذاب) جي خرابي آهي (۲۷).

اَمْ نَجْعَلُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ كَالْمُفْسِدِیْنَ فِی الْاَرْضِ ز
اَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِیْنَ كَالْفُجَّارِ ﴿۲۸﴾ كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ اِلَیْكَ مُبٰرَكٌ
لِّیَدَّبَّرُوْۤا اٰیٰتِهٖ وَ لِیَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿۲۹﴾ وَ وَهَبْنَا لِدَاوٗدَ سُلَیْمٰنَ ط
نِعْمَ الْعَبْدُ ط اِنَّهٗۤ اَوَّابٌ ﴿۳۰﴾ اِذْ عُرِضَ عَلَیْهِ بِالْعَشِیِّ الصّٰفِنٰتُ
الْجِیَادُ ﴿۳۱﴾ لا فَقَالَ اِنِّیْۤ اَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَیْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّیْ ج حَتّٰی
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿۳۲﴾ قف رُدُّوْهَا عَلَیَّ ط فَطَفِقَ مَسْحًۢا بِالسُّوْقِ وَ
الْاَعْنَاقِ ﴿۳۳﴾ وَ لَقَدْ فَتَنَّا سُلَیْمٰنَ وَ اَلْقَیْنَا عَلٰی كُرْسِیِّهٖ جَسَدًا ثُمَّ
اَنَابَ ﴿۳۴﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِیْ وَ هَبْ لِیْ مُلْكًا لَّا یَنْۢبَغِیْ لِاَحَدٍ مِّنْۢ
بَعْدِیْ ج اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿۳۵﴾ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّیْحَ تَجْرِیْ بِاَمْرِهٖ
رُخَآءً حَیْثُ اَصَابَ ﴿۳۶﴾ لا وَ الشَّیٰطِیْنَ كُلَّ بَنَّآءٍ وَّ غَوَّاصٍ ﴿۳۷﴾ لا وَّ اٰخَرِیْنَ
مُقَرَّنِیْنَ فِی الْاَصْفَادِ ﴿۳۸﴾ هٰذَا عَطَآؤُنَا فَامْنُنْ اَوْ اَمْسِكْ بِغَیْرِ
حِسَابٍ ﴿۳۹﴾ وَ اِنَّ لَهٗ عِنْدَنَا لَزُلْفٰی وَ حُسْنَ مَاٰبٍ ﴿۴۰﴾ ع وَ اذْكُرْ عَبْدَنَاۤ
اَیُّوْبَ اِذْ نَادٰی رَبَّهٗۤ اَنِّیْ مَسَّنِیَ الشَّیْطٰنُ بِنُصْبٍ وَّ عَذَابٍ ط ﴿۴۱﴾
اُرْكُضْ بِرِجْلِكَ ج هٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَّ شَرَابٌ ﴿۴۲﴾ وَ وَهَبْنَا لَهٗۤ
اَهْلَهٗ وَ مِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنَّا وَ ذِكْرٰی لِاُولِی الْاَلْبَابِ ﴿۴۳﴾

جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي زمين ۾ فساد وجهڻ وارن جي برابر ڪريون ٿا ڇا؟ يا پرهيزگارن کي بڇڙن وانگر ڪريون ٿا ڇا؟ (٢٨). هيءُ (قرآن) برڪت وارو ڪتاب آهي، جو ان کي تو ڏانهن نازل ڪيوسون ته (ماڻهو) ان جي آيتن ۾ ڌيان ڪن ۽ عقل وارا نصيحت وٺن (٢٩). ۽ داؤد کي سليمان (نالي پٽ) عطا ڪيوسون (سليمان) چڱو ٻانهو هو- بيشڪ اُهو (الله ڏانهن) ورڻ وارو هو (٣٠). (ياد ڪر) جڏهن پوياڙيءَ جو تکا گهوڙا وٽس پيش ڪيا ويا (٣١). پوءِ چيائين ته بيشڪ مون پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان (ٻُلي هنن گهوڙن جي) مال جي پيار کي (وڌيڪ) دوست رکيو، تان جو (سج) اوٽ جي پٺيان لڪيو (۽ وچين نماز قضا ٿي) (٣٢). (چيائين ته هنن) گهوڙن کي مون وٽ موٽائي آڻيو، پوءِ (گهوڙن جي) ڄنگهن ۽ ڪنڌن تي (ڪهڻ لاءِ) هٿ لائڻ شروع ڪيائين (٣٣). ۽ بيشڪ سليمان کي پرکيوسون ۽ سندس تخت تي هڪ ڌڙ اُڇليوسون وري (الله ڏانهن) موٽيو (٣٤). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي بخش ۽ مون کي اهڙي بادشاهي عطا ڪر جو مون کان پوءِ ڪنهن کي ٻه نه جڳائي، بيشڪ تون ئي عطا ڪندڙ آهين (٣٥). پوءِ واءُ کي سندس تابع ڪيوسون، جتي پهچڻ گهرندو هو، (تتي) آرام سان سندس حڪم سان هلندي هئي (٣٦). ۽ ديون کي (سندس تابع ڪيوسون) جو هر هڪ عمارتون اڏيندڙ ۽ (درياءَ) ٽٻندڙ هو (٣٧). ۽ ٻيا (ديوَ) زنجيرن ۾ جڪڙيل (تابع) ڪيا سون (٣٨). (چيوسون ته) هيءُ اسان جو ڏيڻ آهي. پوءِ (ٻيل ڪنهن تي) احسان ڪر يا رکي ڇڏ (جيئن تو کي وڻي) ته (توتي) حساب نه آهي (٣٩). ۽ بيشڪ اُن لاءِ اسان وٽ مرتبو ۽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (٤٠). ۽ اسان جي ٻانهي ايوب کي ياد ڪر، جڏهن پنهنجي پالڻهار کي ٻاڏايائين ته مون کي شيطان تڪليف ۽ ايذاءُ پهچايو آهي (٤١). (تڏهن چيوسون ته زمين تي) پنهنجي لت هڻ، جو هيءُ (چشمو) وهنجڻ جو هنڌ ٿڌو ۽ پيئڻ لاءِ (مٺو) آهي (٤٢). ۽ کيس سندس گهر وارا ۽ ساڻن اوترا (ٻيا ٻه) عطا ڪيا سون (هيءَ) اسان جي طرف کان ٻاجهه ۽ ڌيان وارن لاءِ نصيحت آهي (٤٣).

وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِّهٖ وَلَا تَحْنَثْ ؕ اِنَّا وَجَدْنٰهُ صَابِرًا ؕ
نِعْمَ الْعَبْدُ ؕ اِنَّهٗۤ اَوَّابٌ ﴿۴۴﴾ وَاذْكُرْ عِبٰدَنَاۤ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ
اُولِى الْاَيْدِىْ وَالْاَبْصَارِ ﴿۴۵﴾ اِنَّاۤ اَخْلَصْنٰهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿۴۶﴾ ۚ
وَاِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْاَخْيَارِ ﴿۴۷﴾ ؕ وَاذْكُرْ اِسْمٰعِيْلَ وَ
الْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ وَكُلٌّ مِّنَ الْاَخْيَارِ ﴿۴۸﴾ ؕ هٰذَا ذِكْرٌ ؕ وَاِنَّ
لِلْمُتَّقِيْنَ لَحُسْنَ مَاٰبٍ ﴿۴۹﴾ ۙ جَنّٰتِ عَدْنٍ مُّفَتَّحَةً لَّهُمُ الْاَبْوَابُ ﴿۵۰﴾ ۚ
مُتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا يَدْعُوْنَ فِيْهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيْرَةٍ وَّشَرَابٍ ﴿۵۱﴾
وَعِنْدَهُمْ قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ اَتْرَابٌ ﴿۵۲﴾ هٰذَا مَا تُوْعَدُوْنَ لِيَوْمِ
الْحِسَابِ ﴿۵۳﴾ اِنَّ هٰذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهٗ مِنْ نَّفَادٍ ﴿۵۴﴾ ۚۖ هٰذَا ؕ وَاِنَّ
لِلطّٰغِيْنَ لَشَرَّ مَاٰبٍ ﴿۵۵﴾ ۙ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۵۶﴾ هٰذَا ۙ
فَلْيَذُوْقُوْهُ حَمِيْمٌ وَّغَسَّاقٌ ﴿۵۷﴾ ۙ وَّاٰخَرُ مِنْ شَكْلِهٖۤ اَزْوَاجٌ ﴿۵۸﴾ ؕ هٰذَا
فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ ۚ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ ؕ اِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿۵۹﴾ قَالُوْا
بَلْ اَنْتُمْ ٝ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ ؕ اَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوْهُ لَنَا ۚ فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿۶۰﴾
قَالُوْا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هٰذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِى النَّارِ ﴿۶۱﴾
وَقَالُوْا مَا لَنَا لَا نَرٰى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْاَشْرَارِ ﴿۶۲﴾ ؕ

۽ (چيوسون ته) پنهنجي هٿ ۾ ٻهارو وٺ پوءِ اُن سان (پنهنجيءَ زال کي) ڌڪ هڻ ۽ قسم نه ڀڃ، بيشڪ اسان کيس صابر لڌو (ايوب) چڱو ٻانهو هو، اُهو (الله ڏانهن) ورڻ وارو هو (٤٤). ۽ اسان جي ٻانهن ابراهيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب کي ياد ڪر جي هٿن ۽ اکين وارا (يعني علم ۽ عمل وارا) هئا (٤٥). بيشڪ اسان کين هڪ پاڪ عادت لاءِ نرالو ڪيو جو آخرت جو ياد ڪرڻ آهي (٤٦). ۽ بيشڪ اُهي اسان وٽ چونڊيل ڀلارن مان هئا (٤٧). ۽ اسماعيل ۽ يسع ۽ ذوالڪفل کي ياد ڪر ۽ هرهڪ نيڪن مان هو (٤٨). هيءُ (قرآن) نصيحت آهي ۽ بيشڪ پرهيزگارن لاءِ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (٤٩). (يعني) هميشه (رهڻ) جا باغ آهن، (جن جا) دروازا انهن لاءِ کليل آهن (٥٠). اُتي ٽيڪ ڏيندڙ هوندا، اُتي گهڻا ميوا ۽ شراب پيا گهرندا (٥١). ۽ وٽن هيٺ نگاه ڪرڻ واريون ۽ عمر ۾ هڪ جيڏيون (زالون) هونديون (٥٢). هيءُ اُهو آهي جنهن جو حساب جي ڏينهن لاءِ انجام ڏنو وڃيو ٿو (٥٣). بيشڪ اهو اسان جو رزق آهي، جنهن کي ڪا کوٽ نه هوندي (٥٤). اِهو (بدلو ڀلارن لاءِ) آهي ۽ بيشڪ حد کان لنگهندڙن لاءِ بڇڙو موٽڻ جو هنڌ آهي (٥٥). (جو) دوزخ آهي، اُن ۾ گهڙندا (۽) پوءِ (اُهو) بڇڙو وڇاڻو آهي (٥٦). هيءُ (عذاب) ڪوسو پاڻي آهي ۽ پونءِ آهي، پوءِ ڀلي ته اُهو چکن (٥٧). ۽ اهڙو قسمين قسمين ٻيو (عذاب) به آهي (٥٨). (ڏوهارين جي اڳواڻن کي چئبو ته) هي (ڪافر) هڪ ٽولي آهي جا (باه ۾) اوهان سان گڏ گهڙڻ واري آهي، (اڳواڻ چوندا ته) شال کين ڪا ويڪري جاءِ نه هجي! جو ته اُهي باه ۾ گهڙڻ وارا آهن (٥٩). (تابع) چوندا ته (نه!) بلڪ اوهان کي شال ڪا ويڪري جاءِ نه هجي! (جو) اوهان اسان لاءِ ڪفر کي پراڻي رسم ڪري ڇڏيو، پوءِ (دوزخ) بڇڙي جاءِ آهي (٦٠). چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! جنهن اسان لاءِ هيءَ (ڪفر جي) پراڻي رسم ٺاهي هجي، تنهن جي حق ۾ دوزخ ۾ ٻيڻو عذاب زياده ڪر (٦١). ۽ (دوزخي) چوندا ته اسان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو (انهن مسلمانن مسڪينن) ماڻهن کي نه ٿا ڏسون، جن کي بڇڙن مان ڳڻيندا هئاسون؟ (٦٢).

اَتَّخَذْنٰهُمْ سِخْرِيًّا اَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْاَبْصَارُ ﴿۶۳﴾ اِنَّ ذٰلِكَ لَحَقٌّ
تَخَاصُمُ اَهْلِ النَّارِ ﴿۶۴﴾ قُلْ اِنَّمَآ اَنَا مُنْذِرٌ ۖ وَّمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۶۵﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيْزُ
الْغَفَّارُ ﴿۶۶﴾ قُلْ هُوَ نَبَؤٌا عَظِيْمٌ ﴿۶۷﴾ اَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُوْنَ ﴿۶۸﴾ مَا
كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍۢ بِالْمَلَاِ الْاَعْلٰٓى اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿۶۹﴾ اِنْ يُّوْحٰٓى
اِلَيَّ اِلَّآ اَنَّمَآ اَنَا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۷۰﴾ اِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ
خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنْ طِيْنٍ ﴿۷۱﴾ فَاِذَا سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ
فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ ﴿۷۲﴾ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ﴿۷۳﴾ اِلَّآ
اِبْلِيْسَ ۭ اِسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۷۴﴾ قَالَ يٰٓاِبْلِيْسُ مَا مَنَعَكَ
اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ ۭ اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ
الْعَالِيْنَ ﴿۷۵﴾ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۭ خَلَقْتَنِيْ مِنْ نَّارٍ وَّخَلَقْتَهٗ
مِنْ طِيْنٍ ﴿۷۶﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِيْمٌ ﴿۷۷﴾ ښ وَّاِنَّ عَلَيْكَ
لَعْنَتِيْٓ اِلٰى يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿۷۸﴾ قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِيْٓ اِلٰى يَوْمِ
يُبْعَثُوْنَ ﴿۷۹﴾ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿۸۰﴾ اِلٰى يَوْمِ
الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ﴿۸۱﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۸۲﴾

(ناحق) ساڻن تنوليون ڪندا هئاسون ڇا يا ڪائنئن (اسانجون) اکيون ترڪيون آهن؟ (٦٣). بيشڪ دوزخين جو پاڻ ۾ جهيڙو ڪرڻ اها (هڪ) سچي (ڳالھ) آهي (٦٤). (ڪين) چؤ تہ آءٌ رڳو ڊيڄاريندڙ آهيان ۽ (رڳو) اڪيلي زبردست الله ڪان سواءِ (ٻيو) ڪوبہ عبادت جو لائق نہ آهي (٦٥). آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي انهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جو پالڻهار غالب بخشڻهار آهي (٦٦). (ڪين) چؤ تہ اهو (قرآن) هڪ وڏي خبر آهي (٦٧). اوهين ڪائنس منهن موڙيندڙ آهيو (٦٨). مون کي (انهي جماعت) وڏي مرتبي وارن ملائڪن (جي حال) جي ڪابہ خبر نہ آهي، جڏهن (اُهي) پاڻ ۾ سوال جواب ڪندا آهن (٦٩). مون ڏانهن هيءُ ئي وحي ٿيندو آهي تہ آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٧٠). (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو تہ بيشڪ آءٌ گاري مان هڪ ماڻهو بڻائڻ وارو آهيان (٧١). پوءِ جڏهن کيس پورو ٺاهي وٺان ۽ منجهس پنهنجو روح ڦوڪيان، تڏهن کيس سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پئجو (٧٢). پوءِ ملائڪن مڙني گڏجي سجدو ڪيو (٧٣). مگر ابليس (سجدو نہ ڪيو)- هن وڏائي ڪئي ۽ ڪافرن مان ٿيو (٧٤). (الله) چيو تہ اي ابليس جنهن کي پنهنجن ٻنهي هٿن سان پيدا ڪيم، تنهن کي سجدي ڪرڻ کان توکي ڪهڙيءَ ڳالھ جهليو؟ تو وڏائي ڪئي ڇا يا تون (حقيقت ۾) وڏي مرتبي وارن مان آهين؟ (٧٥). ابليس چيو تہ آءٌ اُن کان ڀلو آهيان، (جو) مون کي باه مان بڻايئي ۽ اُن کي مٽيءَ مان بڻايئي (٧٦). الله چيو تہ (بس هينئر ئي) اُن مان نڪر جو بيشڪ تون تڙيل آهين (٧٧). ۽ بيشڪ توتي جزا جي ڏينهن تائين منهنجي لعنت آهي (٧٨). اُن چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! تڏهن انهيءَ ڏينهن تائين مون کي مهلت ڏي، (جنهن ڏينهن سڀ ماڻهو قبرن مان) اُٿاريا وجن (٧٩). الله فرمايو تہ (چڱو) بيشڪ تون مهلت ڏنلن مان آهين (٨٠). اُنهيءَ ٺهرايل وقت جي ڏينهن تائين (٨١). (ابليس) چيو تہ تڏهن تنهنجي عزت جو قسم آهي تہ ضرور اُنهن مڙني کي گمراهہ ڪندس (٨٢).

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾ قُلْ
مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٦﴾ إِنْ
هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ الزُّمَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ
الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ
إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾ لَوْ أَرَادَ
اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ سُبْحَانَهُ ۖ
هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤﴾ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۖ
يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٥﴾

منجهانئن تنهنجن خالص ٻانهن کان سواءِ (جو انهن تي وس نہ هلندو) (٨٣). الله فرمايو تہ (اِها ڳالهہ) سچ آهي ۽ (آءٌ) سچ چوان ٿو (٨٤). تہ تو سان ۽ منجهانئن جيڪي تنهنجي پيروي ڪندا تن مڙني سان دوزخ کي ضرور ڀريندس (٨٥). (اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ آءٌ اوهان کان قرآن (پهچائڻ) بابت ڪو اجورو نہ ٿو گهران ۽ نڪي آءٌ (ڪوڙ) ٺاهڻ وارن مان آهيان (٨٦). هي (قرآن) تہ جهانن لاءِ نصيحت آهي (٨٧). ۽ ڪنهن وقت کان پوءِ ان (جي سچائي) جي خبر ضرور اوهين ڄاڻندؤ (٨٨).

سورة زمر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجهتر آيتون ۽ اٺ رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(هن) ڪتاب جو نازل ڪرڻ غالب حڪمت واري الله (جي طرف) کان آهي (١). بيشڪ اسان تو ڏانهن سچ سان ڪتاب نازل ڪيو تہ الله لاءِ (پنهنجيءَ) عبادت کي خالص ڪري خاص ان جي عبادت ڪر (٢). خبردار ٿيءُ! خالص عبادت الله ئي جي لاءِ آهي ۽ جن الله کان سواءِ ٻيا دوست ڪري ورتا (سي چوندا آهن تہ) انهن کي رڳو هن لاءِ پوڄيندا آهيون تہ اسان کي الله ڏانهن مرتبي ۾ ويجهو ڪن. جنهن (ڳالهہ) بابت اُهي جهڳڙو ڪندا آهن، تنهن بابت بيشڪ اُنهن جي وچ ۾ الله فيصلو ڪندو، بيشڪ الله اُنهيءَ کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي، جيڪو ڪوڙو (۽) بي شڪر آهي (٣). جيڪڏهن الله (پاڻ لاءِ) اولاد وٺڻ گهري ها تہ جيڪي (ڪجهہ) بڻايو اٿس، تنهن مان جيڪو وڻيس ها سو چونڊي ها، (پر) ان جي ذات پاڪ آهي، اهو تہ الله اڪيلو (۽) زبردست آهي (٤). آسمانن ۽ زمين کي (پوريءَ) رٿ سان بڻايائين، رات کي ڏينهن تي ليٽيندو آهي ۽ ڏينهن کي رات تي ليٽيندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ کي تابع ڪيائين، هر هڪ ٺهرايل مدت تي هلندو آهي. خبردار! اُهو (ئي) غالب بخشڻهار آهي (٥).

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ
مِّنَ الْاَنْعَامِ ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ؕ يَخْلُقُكُمْ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ خَلْقًا مِّنْۢ
بَعْدِ خَلْقٍ فِيْ ظُلُمٰتٍ ثَلٰثٍ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ؕ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ ۚ فَاَنّٰى تُصْرَفُوْنَ ﴿۶﴾ اِنْ تَكْفُرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ ۟ وَلَا
يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۚ وَاِنْ تَشْكُرُوْا يَرْضَهُ لَكُمْ ؕ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِّزْرَ اُخْرٰى ؕ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ؕ اِنَّهٗ
عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۷﴾ وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهٗ
مُنِيْبًا اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا خَوَّلَهٗ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوْۤا اِلَيْهِ
مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ قُلْ تَمَتَّعْ
بِكُفْرِكَ قَلِيْلًا ۖۗ اِنَّكَ مِنْ اَصْحٰبِ النَّارِ ﴿۸﴾ اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ
اٰنَآءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَّقَآئِمًا يَّحْذَرُ الْاٰخِرَةَ وَيَرْجُوْا رَحْمَةَ رَبِّهٖ ؕ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِيْنَ يَعْلَمُوْنَ وَالَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ؕ اِنَّمَا
يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿۹﴾ قُلْ يٰعِبَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوْا
رَبَّكُمْ ؕ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ؕ وَاَرْضُ اللّٰهِ
وَاسِعَةٌ ؕ اِنَّمَا يُوَفَّى الصّٰبِرُوْنَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۱۰﴾

اوهان کي هڪ جيءَ مان بڻايائين، وري منجهانئس سندس زال کي پيدا ڪيائين ۽ ڍورن مان اٺ قسم اوهان لاءِ لاٿائين. اوهان کي اوهان جي مائن جي پيٽن ۾ هڪ (قسم جي) بڻاوت کان پوءِ ٻئي (قسم جي) بڻاوت، ٽن انڌاهين ۾ پيدا ڪندو آهي، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، ان جي ئي (ساري) بادشاهي آهي. ان کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو (٦). جيڪڏهن بيشڪري ڪندؤ تہ بيشڪ الله اوهان کان بي پرواه آهي ۽ پنهنجن ٻانهن جي بيشڪريءَ کي پسند نہ ڪندو آهي، ۽ جيڪڏهن شڪر ڪندؤ تہ اوهان لاءِ ان کي پسند ڪندو ۽ ڪو بار کڻندڙ ٻئي جو بار نہ کڻندو، وري اوهان جو موٽڻ پنهنجي پالڻهار ڏانهن آهي، پوءِ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندو- بيشڪ، اُهو سينن وارو (ڳجهه) ڄاڻندڙ آهي (٧). ۽ جڏهن ماڻهوءَ کي ڪو ڏک پهچندو آهي (تڏهن) پنهنجي پالڻهار کي ڏانهنس ورندڙ ٿي سڏيندو آهي، وري جڏهن پاڻ وٽان کيس ڪا نعمت بخشيندو آهي، (تڏهن) جنهن (مطلب) لاءِ اڳ سڏيندو هو، تنهن کي وساريندو آهي ۽ الله لاءِ شريڪ مقرر ڪندو آهي، تہ سندس واٽ کان (ماڻهن کي) ڀلائي (اي پيغمبر!) چؤ تہ (اي ڪافر) پنهنجي ڪفر (جي حالت) ۾ ٿورو (وقت) نفعو وٺ بيشڪ تون دوزخين مان آهين (٨). ڀلا جيڪو رات جي وقتن ۾ سجدو ڪندڙ ۽ بيهي عبادت ڪندڙ آهي، آخرت (جي عذاب) کان ڊڄندو آهي ۽ پنهنجي پالڻهار جي ٻاجهه جي اميد رکندو آهي (سو ڀلو آهي يا اُهو بي شڪر مشرڪ؟)- (اي پيغمبر) چؤ تہ، سمجهه وارا ۽ بي سمجهه (پاڻ ۾) برابر ٿيندا ڇا؟ ڏيان وارائي نصيحت وٺندا آهن (٩). چؤ تہ، اي منهنجا مومن ٻانهؤ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو، جن هن دنيا ۾ چڱائي ڪئي، تن ئي لاءِ (آخرت ۾) چڱائي آهي ۽ الله جو ملڪ ويڪرو آهي، رڳو صابرن کي سندن بدلو اڻ ڪٿ ڏبو (١٠).

قُلْ اِنِّیْۤ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّیْنَ ﴿۱۱﴾ وَ اُمِرْتُ لِاَنْ
اَكُوْنَ اَوَّلَ الْمُسْلِمِیْنَ ﴿۱۲﴾ قُلْ اِنِّیْۤ اَخَافُ اِنْ عَصَیْتُ رَبِّیْ عَذَابَ
یَوْمٍ عَظِیْمٍ ﴿۱۳﴾ قُلِ اللّٰهَ اَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهٗ دِیْنِیْ ﴿۱۴﴾ فَاعْبُدُوْا مَا
شِئْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ ؕ قُلْ اِنَّ الْخٰسِرِیْنَ الَّذِیْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ وَ
اَهْلِیْهِمْ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ ؕ اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِیْنُ ﴿۱۵﴾ لَهُمْ مِّنْ
فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَ مِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ؕ ذٰلِكَ یُخَوِّفُ اللّٰهُ بِهٖ
عِبَادَهٗ ؕ یٰعِبَادِ فَاتَّقُوْنِ ﴿۱۶﴾ وَ الَّذِیْنَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوْتَ اَنْ
یَّعْبُدُوْهَا وَ اَنَابُوْۤا اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ الْبُشْرٰی ۚ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿۱۷﴾ الَّذِیْنَ
یَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعُوْنَ اَحْسَنَهٗ ؕ اُولٰٓىِٕكَ الَّذِیْنَ هَدٰىهُمُ اللّٰهُ
وَ اُولٰٓىِٕكَ هُمْ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿۱۸﴾ اَفَمَنْ حَقَّ عَلَیْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ ؕ
اَفَاَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِی النَّارِ ﴿۱۹﴾ لٰكِنِ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّنْ
فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِیَّةٌ ۙ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ وَعْدَ اللّٰهِ ؕ لَا یُخْلِفُ
اللّٰهُ الْمِیْعَادَ ﴿۲۰﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَلَكَهٗ یَنَابِیْعَ
فِی الْاَرْضِ ثُمَّ یُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا اَلْوَانُهٗ ثُمَّ یَهِیْجُ فَتَرٰىهُ مُصْفَرًّا
ثُمَّ یَجْعَلُهٗ حُطَامًا ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰی لِاُولِی الْاَلْبَابِ ﴿۲۱﴾ ع

(اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ بيشڪ مون کي حڪم ٿيو آهي تہ الله لاءِ (پنهنجي) عبادت خالص ڪري رڳو ان جي عبادت ڪريان (١١). ۽ مون کي حڪم ٿيو آهي تہ (سڀ کان) پهريون حڪم مڃيندڙ (آءٌ ٿي) هجان (١٢). چؤ تہ جيڪڏهن آءٌ پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪريان تہ بيشڪ آءٌ وڏي ڏينهن جي عذاب کان ڊڄان ٿو (١٣). چؤ تہ پنهنجي عبادت الله لاءِ خالص ڪري فقط ان جي عبادت ڪريان ٿو (١٤). پوءِ الله کان سواءِ جنهن کي (اوهين) گهرو تنهن کي پوڄيو (ڪين) چؤ تہ بيشڪ ٽوٽي وارا اُهي آهن (جن گمراهہ ٿيڻ سبب) پاڻ کي ۽ پنهنجن گهروارن کي قيامت جي ڏينهن خساري ۾ وڌو. خبردار اِهو ئي پڌرو نقصان آهي (١٥). سندن مٿان باهہ جون ڇٽيون ۽ سندن هيٺان بہ (اهڙا) ڇاٽا هوندا، اهو (عذاب) آهي، جنهن کان الله پنهنجن ٻانهن کي ڊيڄاري ٿو، تنهن ڪري اي منهنجا ٻانهؤ! مون کان ڊڄو (١٦). ۽ جن (ماڻهن) بتن جي پوڄا ڪرڻ کان پاسو ڪيو ۽ الله ڏانهن وريا تن لاءِ خوشخبري آهي، پوءِ (اي پيغمبر!) منهنجن انهن ٻانهن کي خوشخبري ڏي (١٧). جيڪي ڳالهہ ٻڌندا آهن، پوءِ اُن مان تمام چڱيءَ تي هلندا آهن. اِهي (اُهي) آهن جن کي الله هدايت ڪئي آهي ۽ اهي ئي عقل وارا آهن (١٨). ڀلا جنهن تي عذاب جو حڪم ثابت ٿيو (سو بچي سگهندو ڇا؟) تون باهہ ۾ پيل کي ڇڏائي سگهندين ڇا؟ (١٩). پر جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊنا تن لاءِ وڏيون ماڙيون آهن، انهن جي مٿان (ٻيون) ماڙيون اڏيليون آهن، اُنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن (الله (اِهو) انجام ڪيو آهي. الله انجام نہ ڦيرائيندو آهي (٢٠). نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ تہ الله آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ اُن کي زمين جي چشمن ۾ وهايائين، وري ان سان قسمين قسمين رنگ جي پوک ڄمائيندو آهي، وري سڪي ويندي آهي، پوءِ ان کي زردو ٿيل ڏسندو آهين، وري ان کي ذرا ذرا ڪندو آهي. بيشڪ اِن ۾ عقل وارن لاءِ نصيحت آهي (٢١).

اَفَمَنْ شَرَحَ اللّٰهُ صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ فَهُوَ عَلٰى نُوْرٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ فَوَيْلٌ
لِّلْقٰسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ؕ اُولٰٓئِكَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۲﴾ اَللّٰهُ
نَزَّلَ اَحْسَنَ الْحَدِيْثِ كِتٰبًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِىَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُوْدُ
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ۚ ثُمَّ تَلِيْنُ جُلُوْدُهُمْ وَقُلُوْبُهُمْ اِلٰى ذِكْرِ
اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِىْ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ
فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿۲۳﴾ اَفَمَنْ يَّتَّقِىْ بِوَجْهِهٖ سُوْٓءَ الْعَذَابِ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ ؕ وَقِيْلَ لِلظّٰلِمِيْنَ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿۲۴﴾ كَذَّبَ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتٰىهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۲۵﴾
فَاَذَاقَهُمُ اللّٰهُ الْخِزْىَ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ
اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۲۶﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِىْ هٰذَا
الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۲۷﴾ ۚ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ
ذِىْ عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿۲۸﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيْهِ
شُرَكَآءُ مُتَشٰكِسُوْنَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ ؕ هَلْ يَسْتَوِيٰنِ مَثَلًا ؕ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۲۹﴾ اِنَّكَ مَيِّتٌ وَّاِنَّهُمْ
مَّيِّتُوْنَ ﴿۳۰﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُوْنَ ﴿۳۱﴾ ع

ڀلا جنهن جو سينو (دين) اسلام لاءِ الله کوليو آهي ۽ اُهو پنهنجي پالڻهار جي نور (جي سوجهري) تي هجي (سو سخت دل وارن ڪافرن جهڙو ٿيندو ڇا؟) پوءِ انهن لاءِ ويل آهي، جن جيون دليون الله جي ياد ڪرڻ کان سخت (ٿيون) آهن، اهي پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهن (٢٢). الله تمام چڱي ڳالهه (يعني) اهڙو ڪتاب نازل ڪيو جو هڪ ٻئي جهڙا، (سندس مضمون) دهرايل آهن، ان (جي ٻڌڻ) کان انهن (ماڻهن) جون کلون ڪانڊاربيون آهن، جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن، وري سندين کلون ۽ سندين دليون الله جي ياد ڪرڻ تي ڪنئريون ٿينديون آهن. اها الله جي هدايت آهي جنهن کي گهري (تنهن کي) اُن سان واٽ ڏيکاري ٿو ۽ جنهن کي الله گمراهه ڪري، تنهن کي ڪو هدايت ڪندڙ ڪونهي (٢٣). ڀلا جيڪو قيامت جي ڏينهن پنهنجي منهن سان بڇڙي عذاب کي روڪي ٿو (سو ڇوٽل جي برابر ٿيندو ڇا؟) ۽ ظالمن کي چئبو ته جيڪي ڪندا هيؤ (تنهن جي سزا) چکو (٢٤). جيڪي کانئن اڳ هئا تن به ڪوڙ ڀانيو (هو) پوءِ وٽن اُتان عذاب پهتو، جتان ڄاڻندائي نه هئا (٢٥). پوءِ الله کين دنيا جي حياتيءَ ۾ خواري چکائي ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب (ته) تمام وڏو آهي، جيڪڏهن (اها ڳالهه) ڄاڻن ها (ته پاڻ کي عذاب کان بچائين ها) (٢٦). ۽ بيشڪ ماڻهن لاءِ هن قرآن ۾ هر قسم جا مثال بيان ڪياسون، ته مَنَ اُهي نصيحت وٺن (٢٧). قرآن عربي (ٻوليءَ ۾) بي عيب (نازل ڪيوسون) ته مَنَ اُهي ڊڄن (٢٨). الله مثال بيان ٿو ڪري ته هڪ ٻانهو جنهن ۾ (گهڻا) بد مزاج (مالڪ) ڀائيوار آهن ۽ (ٻيو) ٻانهو خلاصو هڪڙي مڙس جي ملڪيت آهي، مثال ۾ اِهي ٻئي (ٻانها) برابر ٿيندا ڇا؟ سڀ ساراه الله ئي کي جڳائي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (٢٩). (اي پيغمبر!) بيشڪ تون (به) مرندين ۽ بيشڪ اُهي (به) مرندا (٣٠) وري بيشڪ اوهين قيامت جي ڏينهن پنهنجي پالڻهار وٽ پاڻ ۾ جهڳڙو ڪندؤ (٣١).

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ
اِذْ جَآءَهٗ ؕ اَلَيْسَ فِىْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿۳۲﴾ وَالَّذِىْ جَآءَ
بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهٖۤ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ ﴿۳۳﴾ لَهُمْ مَّا
يَشَآءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ ذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۳۴﴾ لِيُكَفِّرَ اللّٰهُ
عَنْهُمْ اَسْوَاَ الَّذِىْ عَمِلُوْا وَيَجْزِيَهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ
الَّذِىْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۳۵﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهٗ ؕ وَيُخَوِّفُوْنَكَ
بِالَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿۳۶﴾
وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّضِلٍّ ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِعَزِيْزٍ
ذِى انْتِقَامٍ ﴿۳۷﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلْ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِىَ اللّٰهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كٰشِفٰتُ
ضُرِّهٖۤ اَوْ اَرَادَنِىْ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكٰتُ رَحْمَتِهٖ ؕ قُلْ
حَسْبِىَ اللّٰهُ ؕ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿۳۸﴾ قُلْ يٰقَوْمِ
اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّىْ عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۹﴾
مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ﴿۴۰﴾

پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي، جنهن الله تي ڪوڙ ٺاهيو ۽ جڏهن سچو دين وٽس آيو (تڏهن) ان کي ڪوڙ ڄاتائين؟ ڪافرن جي جاءِ دوزخ ۾ نه آهي ڇا؟ (٣٢). ۽ جنهن سچو دين آندو ۽ (جنهن) کيس سچو ڄاتو، اِهي ئي پرهيزگار آهن (٣٣). جيڪي گهرندا سو انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ آهي، ڀلارن جو بدلو اهو آهي (٣٤). ته جيڪي بڇڙا ڪم ڪيائون سي الله کانئن ميٽي ۽ جيڪي چڱا ڪم ڪندا هئا تن بابت سندن (چڱو) اجورو کين بدلي ۾ ڏئي (٣٥). الله پنهنجي ٻانهي (محمدﷺ) کي ڪافي نه آهي ڇا؟ ۽ الله کان سواءِ جيڪي (ٻيا) آهن، تن کان توکي ڊيڄاريندا آهن ۽ جنهن کي الله ڀلائي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو نه آهي (٣٦). ۽ جنهن کي الله هدايت ڪري تنهن کي ڪو ڀلائڻ وارو نه آهي، الله غالب بدلي وٺڻ وارو نه آهي ڇا؟ (٣٧). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن کانئن پڇين ته آسمانن ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله۔ (پوءِ کين) چؤ ته الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو، تن کي ڏسو (ته سهي) جيڪڏهن الله مون کي ڪا سختي (پهچائڻ) گهري ته اِهي اُن جي (پهچايل) سختيءَ جي لاهڻ وارا آهن ڇا؟ يا مون کي ڪو سک (پهچائڻ) گهري ته اِهي (بت) سندس (پهچايل) سک جي بند ڪرڻ وارا آهن ڇا؟ (تون کين) چؤ ته مون کي الله ڪافي آهي، ڀروسي ڪندڙ مٿس (ئي) ڀروسو ڪندا آهن (٣٨). (کين) چؤ ته، اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجيءَ جاءِ تي عمل ڪريو، بيشڪ آءٌ (به پنهنجيءَ جاءِ تي) عمل ڪندڙ آهيان، پوءِ سگهوئي ڄاڻندؤ (٣٩). ته ڪنهن تي (اُهو) عذاب اچي ٿو، جو کيس خوار ڪندو ۽ مٿس هميشه جو عذاب لهي ٿو (٤٠).

اِنَّآ اَنۡزَلۡنَا عَلَيۡكَ الۡكِتٰبَ لِلنَّاسِ بِالۡحَقِّ‌ۚ فَمَنِ اهۡتَدٰى
فَلِنَفۡسِهٖ‌ۚ وَمَنۡ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَا‌ۚ وَمَاۤ اَنۡتَ عَلَيۡهِمۡ
بِوَكِيۡلٍ ۝۴۱ اَللّٰهُ يَتَوَفَّى الۡاَنۡفُسَ حِيۡنَ مَوۡتِهَا وَالَّتِىۡ لَمۡ
تَمُتۡ فِىۡ مَنَامِهَا‌ۚ فَيُمۡسِكُ الَّتِىۡ قَضٰى عَلَيۡهَا الۡمَوۡتَ وَ
يُرۡسِلُ الۡاُخۡرٰٓى اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى‌ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ
يَّتَفَكَّرُوۡنَ ۝۴۲ اَمِ اتَّخَذُوۡا مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ شُفَعَآءَ‌ؕ قُلۡ
اَوَلَوۡ كَانُوۡا لَا يَمۡلِكُوۡنَ شَيۡـًٔا وَّلَا يَعۡقِلُوۡنَ ۝۴۳ قُلْ لِّلّٰهِ
الشَّفَاعَةُ جَمِيۡعًا‌ؕ لَهٗ مُلۡكُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ؕ ثُمَّ اِلَيۡهِ
تُرۡجَعُوۡنَ ۝۴۴ وَاِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَحۡدَهُ اشۡمَاَزَّتۡ قُلُوۡبُ الَّذِيۡنَ
لَا يُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡاٰخِرَةِ‌ۚ وَاِذَا ذُكِرَ الَّذِيۡنَ مِنۡ دُوۡنِهٖۤ اِذَا هُمۡ
يَسۡتَبۡشِرُوۡنَ ۝۴۵ قُلِ اللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ عٰلِمَ
الۡغَيۡبِ وَالشَّهَادَةِ اَنۡتَ تَحۡكُمُ بَيۡنَ عِبَادِكَ فِىۡ مَا كَانُوۡا
فِيۡهِ يَخۡتَلِفُوۡنَ ۝۴۶ وَلَوۡ اَنَّ لِلَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا مَا فِى الۡاَرۡضِ
جَمِيۡعًا وَّمِثۡلَهٗ مَعَهٗ لَافۡتَدَوۡا بِهٖ مِنۡ سُوۡٓءِ الۡعَذَابِ يَوۡمَ
الۡقِيٰمَةِ‌ؕ وَبَدَا لَهُمۡ مِّنَ اللّٰهِ مَا لَمۡ يَكُوۡنُوۡا يَحۡتَسِبُوۡنَ ۝۴۷

بيشڪ اسان توتي ڪتاب ماڻهن لاءِ سچ سان لاٿو، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو خاص پنهنجي (فائدي) لاءِ ۽ جيڪو گمراه ٿيو سو رڳو پنهنجي (نقصان) لاءِ گمراه ٿئي ٿو ۽ تون مٿن ڪو ذميوار نہ آهين (۴۱). الله ماڻهن جا روح سندن مرڻ جي مهل ڪڍندو آهي ۽ جيڪو نہ مئو آهي (تنهن جو روح) سندس ننڊ (جي حالت) ۾ (ڪڍندو آهي) پوءِ جنهن تي موت جو حڪم ڪيو اٿس، تنهن کي جهليندو آهي ۽ ان ٻئي کي هڪ مقرر مدت تائين ڇڏيندو آهي. بيشڪ هن ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي سوچيندا آهن (۴۲). الله کان سواءِ ٻيا شفاعت ڪرڻ وارا ورتا اٿن ڇا؟ (ڪين) چؤ تہ، جيتوڻيڪ اُهي نڪي ڪجھ اختيار رکندا هجن ۽ نڪي سمجهندا هجن (تہ بہ شفاعت ڪندا ڇا؟) (۴۳). (ڪين) چؤ تہ، سڀ شفاعت الله جي (وس) آهي، آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي اُن جي آهي (اوهين) وري ڏانهس موٽائبؤ (۴۴). ۽ جڏهن اڪيلي الله (جي نالي) کي ياد ڪبو آهي (تڏهن) جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن تن جون دليون ٿهنديون آهن ۽ جڏهن الله کان سواءِ ٻين کي ياد ڪبو آهي، تڏهن اُنهيءَ ئي مهل اُهي سرها ٿيندا آهن (۴۵). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي الله آسمانن ۽ زمين جا پيدا ڪندڙ! ڳجھ ۽ ظاهر جا ڄاڻندڙ! تون ئي پنهنجن ٻانهن جي وچ ۾ جنهن (ڳالھ) بابت (اُهي) جهيڙو ڪندا رهيا (تنهن بابت) نبيرو ڪندين (۴٦). ۽ جيڪي زمين ۾ (مال) آهي سو سڀيئي ۽ اُن جيترو ٻيو ساڻس جيڪڏهن ظالمن کي هجي (تہ جيڪر) اُهو قيامت جي ڏينهن بڇڙي عذاب کان (بچڻ لاءِ) بدلو ڏئي ڇڪن (تہ بہ ڪانئن عذاب ٽري نہ سگهندو) ۽ الله جي طرف کان اهڙو (معاملو) اُنهن لاءِ ظاهر ٿيندو جنهن جو گمان (ئي) نہ رکندا هئا (۴۷).

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا كَسَبُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۴۸﴾ فَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ۡ ثُمَّ اِذَا
خَوَّلْنٰهُ نِعْمَةً مِّنَّا ۙ قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰى عِلْمٍ ؕ بَلْ هِىَ فِتْنَةٌ
وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۴۹﴾ قَدْ قَالَهَا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَمَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۵۰﴾ فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ
مَا كَسَبُوْا ؕ وَالَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ هٰۤؤُلَآءِ سَيُصِيْبُهُمْ سَيِّاٰتُ
مَا كَسَبُوْا ۙ وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿۵۱﴾ اَوَلَمْ يَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ
يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۲﴾ ع قُلْ يٰعِبَادِىَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ
لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ؕ
اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۳﴾ وَاَنِيْبُوْٓا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ
قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿۵۴﴾ وَاتَّبِعُوْٓا اَحْسَنَ
مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
بَغْتَةً وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿۵۵﴾ ۙ اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ يّٰحَسْرَتٰى عَلٰى
مَا فَرَّطْتُّ فِىْ جَنْۢبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السّٰخِرِيْنَ ﴿۵۶﴾ ۙ

۽ جيڪي بڇڙايون ڪمايون هيائون سي انهن لاءِ ظاهر ٿينديون ۽ جنهن (سزا) جون ٺٺوليون ڪندا هئا، سا ڪين ويڙهي ويندي (۴۸). پوءِ جڏهن انسان کي ڪا تڪليف پهچندي آهي (تڏهن) اسان کي سڏيندو آهي، وري جڏهن ان کي پاڻ وٽان ڪا نعمت ڏيندا آهيون (تڏهن) چوندو آهي ته، اُها رڳو پنهنجيءَ ڄاڻ سان (جا مون ۾ آهي) مون کي ڏني وئي آهي (ائين نہ آهي) بلڪ اُها (نعمت) آزمائش آهي، پر انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (۴۹). بيشڪ ڪائنن اڳين (بہ) اها (ڳالھ) چئي هئي، پوءِ جيڪي (ڪرتوت) ڪيائون ٿي، تن ڪائنن ڪجھ بہ (مصيبت) نہ ٽاري (۵۰). پوءِ جيڪي ڪمايائون تنهن جون بڇڙايون کين پهتيون ۽ هنن مان (بہ) جيڪي ظالم آهن، تن جيڪي ڪمايو، تنهن جيون بڇڙايون کين (هاڻي) سگهوئي پهچنديون ۽ اُهي عاجز ڪرڻ وارا نہ آهن (۵۱). نہ ڄاتو اٿن ڇا تہ الله جنهن لاءِ گهرندو آهي، (تنهن جو) رزق ڪشادو ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جو) گهٽ ڪندو آهي؟ بيشڪ هن (ڪم) ۾ اُنهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي ايمان آڻيندا آهن (۵۲). (منهنجي طرفان انهن کي) چؤ تہ، اي منهنجا اُهي ٻانهؤ جن پاڻ تي ظلم ڪيو! (اوهين) الله جي رحمت کان نااُميد نہ ٿيو، ڇو تہ الله سڀ گناهہ بخشيندو آهي، بيشڪ اهو ئي بخشڻهار مهربان آهي (۵۳). ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن ورو ۽ ان کان اڳي سندس فرمان بردار ٿيو جو اوهان وٽ عذاب اچي (۽) وري مدد نہ ڏجيوَ (۵۴). ۽ اوهان جي پالڻهار کان اوهان ڏانهن جيڪا بلڪل چڱي شيءِ نازل ڪئي وئي آهي، تنهن جي اُنهيءَ کان اڳ تابعداري ڪريو جو اوهان وٽ اوچتو عذاب اچي ۽ اوهين بي خبر هجو (۵۵). (اِنهيءَ ڪري خدا ڏانهن مهاڙ ڪريو ۽ قرآن جي تابعداري ڪريو) تہ متان ڪو بہ جيءُ چوي تہ هاءِ ارمان! جو الله جي دين ۾ سستي ڪيم ۽ بيشڪ (آءٌ تہ) ٺٺولين ڪرڻ وارن مان هوس (۵٦).

اَوۡ تَقُوۡلَ لَوۡ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰىنِیۡ لَكُنۡتُ مِنَ الۡمُتَّقِیۡنَ ۙ﴿۵۷﴾ اَوۡ
تَقُوۡلَ حِیۡنَ تَرَی الۡعَذَابَ لَوۡ اَنَّ لِیۡ كَرَّةً فَاَكُوۡنَ مِنَ
الۡمُحۡسِنِیۡنَ ﴿۵۸﴾ بَلٰی قَدۡ جَآءَتۡكَ اٰیٰتِیۡ فَكَذَّبۡتَ بِهَا وَاسۡتَكۡبَرۡتَ
وَكُنۡتَ مِنَ الۡكٰفِرِیۡنَ ﴿۵۹﴾ وَیَوۡمَ الۡقِیٰمَةِ تَرَی الَّذِیۡنَ كَذَبُوۡا
عَلَی اللّٰهِ وُجُوۡهُهُمۡ مُّسۡوَدَّةٌ ؕ اَلَیۡسَ فِیۡ جَهَنَّمَ مَثۡوًی
لِّلۡمُتَكَبِّرِیۡنَ ﴿۶۰﴾ وَیُنَجِّی اللّٰهُ الَّذِیۡنَ اتَّقَوۡا بِمَفَازَتِهِمۡ ۫ لَا
یَمَسُّهُمُ السُّوۡٓءُ وَلَا هُمۡ یَحۡزَنُوۡنَ ﴿۶۱﴾ اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَیۡءٍ ۫ وَّ
هُوَ عَلٰی كُلِّ شَیۡءٍ وَّكِیۡلٌ ﴿۶۲﴾ لَهٗ مَقَالِیۡدُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ؕ وَ
الَّذِیۡنَ كَفَرُوۡا بِاٰیٰتِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الۡخٰسِرُوۡنَ ﴿۶۳﴾ ع قُلۡ
اَفَغَیۡرَ اللّٰهِ تَاۡمُرُوۡٓنِّیۡۤ اَعۡبُدُ اَیُّهَا الۡجٰهِلُوۡنَ ﴿۶۴﴾ وَلَقَدۡ
اُوۡحِیَ اِلَیۡكَ وَاِلَی الَّذِیۡنَ مِنۡ قَبۡلِكَ ۚ لَئِنۡ اَشۡرَكۡتَ
لَیَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُوۡنَنَّ مِنَ الۡخٰسِرِیۡنَ ﴿۶۵﴾ بَلِ اللّٰهَ
فَاعۡبُدۡ وَكُنۡ مِّنَ الشّٰكِرِیۡنَ ﴿۶۶﴾ وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ
قَدۡرِهٖ ۖ٭ وَالۡاَرۡضُ جَمِیۡعًا قَبۡضَتُهٗ یَوۡمَ الۡقِیٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ
مَطۡوِیّٰتٌۢ بِیَمِیۡنِهٖ ؕ سُبۡحٰنَهٗ وَتَعٰلٰی عَمَّا یُشۡرِكُوۡنَ ﴿۶۷﴾

يا چوي ته جيڪڏهن الله مون کي هدايت ڪري ها ته ضرور پرهيزگارن مان ٿيان ها! (٥٧). يا جڏهن عذاب ڏسي (تڏهن) چوي ته جي منهنجو ٻيو ڀيرو (دنيا ۾ وڃڻ) ٿئي ته جيڪر ڀلارن مان ٿيان! (٥٨). (چئبس ته) هائو! بيشڪ تو وٽ منهنجيون نشانيون آيون هيون، پوءِ اُنهن کي ڪوڙ ڄاتئي ۽ وڏائي ڪيئي ۽ ڪافرن مان ٿئين (٥٩). ۽ قيامت جي ڏينهن تون انهن کي ڏسندين جن الله تي ڪوڙ ٻڌو ته سندن منهن ڪارا ٿيل هوندا. وڏائي ڪندڙن جي جاءِ دوزخ ۾ نه آهي ڇا؟ (٦٠). ۽ جن پرهيزگاري ڪئي، تن کي الله سندن ڇوٽڪاري جي هنڌ ۾ (دوزخ کان) بچائي پهچائيندو، نڪي کين ڪا مدائي پهچندي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٦١). الله (ئي) سڀڪنهن شيءِ جو خلقيندڙ آهي ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ جي سنڀال ڪندڙ آهي (٦٢). آسمانن ۽ زمين جون ڪنجيون اُنهيءَ وٽ ئي آهن ۽ جن الله جي نشانين جو انڪار ڪيو، اُهي ئي خساري وارا آهن (٦٣). (کين) چؤ ته اي بي عقلؤ! مون کي (هيءُ) حڪم ڪندا آهيو ڇا ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت ڪريان؟ (٦۴). ۽ (اي پيغمبر!) بيشڪ تو ڏانهن وحي ڪيو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ (ٻيا پيغمبر) هئا تن (هرهڪ) ڏانهن (به)، ته جيڪڏهن (الله سان ڪو) شريڪ مقرر ڪندين ته تنهنجا عمل ضرور ناس ٿيندا ۽ ضرور ٽوٽي وارن مان ٿيندين (٦٥). (نه!) بلڪ رڳو الله جي عبادت ڪر ۽ شڪر ڪرڻ وارن مان هج (٦٦). ۽ (اُنهن) الله کي جيئن سندس (سڃاڻڻ جو) حق آهي، (تيئن) نه سڃاتو. ۽ قيامت جي ڏينهن ساري زمين سندس مٺ ۾ هوندي ۽ آسمان سندس سڄي هٿ ۾ ويڙهيل هوندا. اُهو پاڪ آهي ۽ انهيءَ کان مٿانهون آهي، جيڪي ساڻس شريڪ ٺهرائيندا آهن (٦٧).

وَنُفِخَ فِي الصُّوْرِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ
اِلَّا مَنْ شَآءَ اللّٰهُ ؕ ثُمَّ نُفِخَ فِيْهِ اُخْرٰى فَاِذَا هُمْ قِيَامٌ يَّنْظُرُوْنَ ﴿۶۸﴾
وَاَشْرَقَتِ الْاَرْضُ بِنُوْرِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتٰبُ وَجِايْٓءَ بِالنَّبِيّٖنَ
وَالشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۶۹﴾ وَوُفِّيَتْ
كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿۷۰﴾ ع وَسِيْقَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِلٰى جَهَنَّمَ زُمَرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا فُتِحَتْ
اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَآ اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَتْلُوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ رَبِّكُمْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ
هٰذَا ؕ قَالُوْا بَلٰى وَلٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۷۱﴾
قِيْلَ ادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ فَبِئْسَ مَثْوَى
الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿۷۲﴾ وَسِيْقَ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ؕ
حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوْهَا خٰلِدِيْنَ ﴿۷۳﴾ وَقَالُوا
الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ صَدَقَنَا وَعْدَهٗ وَاَوْرَثَنَا الْاَرْضَ
نَتَبَوَّاُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَآءُ ۚ فَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ﴿۷۴﴾

۽ (پهريون ڀيرو) صور ۾ ڦوڪيو ويندو، پوءِ جيڪو ۾ آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪو ۾ زمين ۾ آهي سو (سيڪو) مرندو پر جنهن لاءِ الله گهريو (سو نه) وري اُن ۾ ٻيو ڀيرو ڦوڪبو ته امالڪ ڪڙا ٿي (پيا) ڏسندا (٦٨). ۽ زمين پنهنجي پالڻهار جي نور سان روشن ٿيندي ۽ (عملن جو) ڪتاب رکبو ۽ پيغمبرن ۽ شاهدن کي آڻبو ۽ سندن وچ ۾ حق سان فيصلو ڪبو ۽ انهن تي ظلم نه ڪبو (٦٩). ۽ سيڪنهن ماڻهوءَ جيڪي ڪمايو، تنهن جو پورو بدلو ڪيس ڏبو ۽ جيڪي ڪندا آهن، تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٧٠). ۽ ڪافرن کي ٽوليون ٽوليون ڪري دوزخ ڏانهن هڪالبو، تان جو جڏهن اتي پهچندا (تڏهن) اُن جا دروازا کولبا ۽ ان جا داروغا کين چوندا ته، اوهان مان اوهان وٽ ڪي پيغمبر نه آيا هئا ڇا؟ جو اوهان کي اوهان جي پالڻهار جون آيتون پڙهي ٻڌائين ۽ اوهان کي هن ڏينهن جي پيش اچڻ کان ڊيڄارين. چوندا ته، هائو! (آيا هئا ڊيڄاريو ٻه هئائون) پر ڪافرن تي عذاب جو حڪم ثابت ٿيو آهي (٧١). (پوءِ انهن کي) چئبو ته دوزخ جي دروازن مان گهڙو منجهس سدائين رهندڙ آهيو، پوءِ وڏائي ڪندڙن جي جاءِ بڇڙي آهي! (٧٢). ۽ جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊنا سي ٽوليون ٽوليون ڪري بهشت ڏانهن روانا ڪبا. تانجو جڏهن اتي ايندا ۽ وري ان جا دروازا کولبا ۽ ان جا داروغا کين چوندا ته اوهان تي سلام هجي، اوهين (هاڻي) خوش رهو پوءِ منجهس هميشه رهڻ لاءِ گهڙو (٧٣). ۽ چوندا ته، سڀ ساراهه انهيءَ الله کي جڳائي، جنهن پنهنجو انجام اسان سان پورو ڪيو ۽ اسان کي (هن) زمين جو وارث ڪيائين، بهشت مان جتي وڻندو اتئون اُتي جڳهه وٺون ٿا. پوءِ عمل ڪندڙن جو اَجر (ڪهڙو نه) چڱو آهي (٧٤).

وَتَرَى الْمَلٰٓئِكَةَ حَآفِّيْنَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ ۚ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيْلَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۷۵﴾

سُوْرَةُ الْمُؤْمِن

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ﴿۲﴾ غَافِرِ الذَّنْبِ
وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيْدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ
اِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿۳﴾ مَا يُجَادِلُ فِيْٓ اٰيٰتِ اللّٰهِ اِلَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَلَا
يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿۴﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّ
الْاَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ ۪ وَهَمَّتْ كُلُّ اُمَّةٍۭ بِرَسُوْلِهِمْ
لِيَاْخُذُوْهُ وَجٰدَلُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا بِهِ الْحَقَّ فَاَخَذْتُهُمْ ۫ قف
فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿۵﴾ وَكَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ
كَفَرُوْٓا اَنَّهُمْ اَصْحٰبُ النَّارِ ﴿۶﴾ ۘ اَلَّذِيْنَ يَحْمِلُوْنَ الْعَرْشَ وَمَنْ
حَوْلَهٗ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَيَسْتَغْفِرُوْنَ
لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۚ رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَّعِلْمًا فَاغْفِرْ
لِلَّذِيْنَ تَابُوْا وَاتَّبَعُوْا سَبِيْلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ﴿۷﴾

۽ ملائڪن کي عرش جي چوڌاري وڪوڙيندڙ ڏسندين پنهنجي پالڻهار جي ساراه سان گڏ پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ انهن جي وچ ۾ انصاف جو حڪم ڪبو ۽ (آخر ۾) چيو ويندو تہ سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (٧٥).

سورة مؤمن مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجاسي آيتون ۽ نوَ رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمر (١). (هن) ڪتاب جو (هيٺ) لاهڻ الله غالب ڄاڻندڙ وٽان آهي (٢). جو گناه بخشيندڙ ۽ توبہ قبول ڪندڙ سخت سزا ڏيندڙ وڏيءَ سگهہ وارو آهي. اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نہ آهي، ڏانهس ورڻو آهي (٣). ڪافرن کان سواءِ الله جي آيتن بابت (ٻيو) ڪوبہ تڪرار نہ ڪندو آهي، پوءِ شهرن ۾ (واپار لاءِ) سندن اَچ وڃ توکي نہ ٺڳي (٤). کائنن اڳ نوح جي قوم ۽ انهن کان پوءِ ٻين (ڪيترن ٽولين ڪوڙ ڄاتو ۽ سڀڪنهن ٽوليءَ پنهنجي پيغمبر جو ارادو ڪيو تہ کيس پڪڙين. ۽ اجايو (ڳالهين) سان جهيڙو ڪندا رهيا تہ جيئن ان سان حق کي ٽيڙين، پوءِ کين ورتم، پوءِ منهنجي سزا (ڏيڻ) ڪيئن هئي! (٥). ۽ اهڙيءَ طرح تنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪافرن تي ثابت ٿيو تہ اهي دوزخي آهن (٦). جيڪي (ملائڪ) عرش کي کڻندا آهن ۽ جيڪي ان جي چوڌاري آهن سي پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراه سان گڏ بيان ڪندا آهن ۽ مٿس ايمان آڻيندا آهن ۽ مؤمنن لاءِ بخشش گهرندا آهن، (چوندا آهن تہ) اي اسان جا پالڻهار! سڀڪنهن شيءِ کي (پنهنجيءَ) ٻاجهہ ۽ علم ۾ وڪوڙيو اٿيئي، تنهن ڪري جن توبہ ڪئي ۽ تنهنجي واٽ جي تابعداري ڪئي، تن کي بخش ۽ کين دوزخ جي عذاب کان بچاءِ (٧).

رَبَّنَا وَاَدْخِلْهُمْ جَنّٰتِ عَدْنِ ۨالَّتِيْ وَعَدْتَّهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ اٰبَآئِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ ؕ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ۙ﴿۸﴾ وَقِهِمُ السَّيِّاٰتِ ؕ وَمَنْ تَقِ السَّيِّاٰتِ يَوْمَئِذٍ
فَقَدْ رَحِمْتَهٗ ؕ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۹﴾ ع اِنَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ اللّٰهِ اَكْبَرُ مِنْ مَّقْتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ
اِذْ تُدْعَوْنَ اِلَى الْاِيْمَانِ فَتَكْفُرُوْنَ ﴿۱۰﴾ قَالُوْا رَبَّنَآ اَمَتَّنَا
اثْنَتَيْنِ وَاَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوْبِنَا فَهَلْ اِلٰى
خُرُوْجٍ مِّنْ سَبِيْلٍ ﴿۱۱﴾ ذٰلِكُمْ بِاَنَّهٗۤ اِذَا دُعِيَ اللّٰهُ وَحْدَهٗ
كَفَرْتُمْ ۚ وَاِنْ يُّشْرَكْ بِهٖ تُؤْمِنُوْا ؕ فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيْرِ ﴿۱۲﴾
هُوَ الَّذِيْ يُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ رِزْقًا ؕ
وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا مَنْ يُّنِيْبُ ﴿۱۳﴾ فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ
الدِّيْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ﴿۱۴﴾ رَفِيْعُ الدَّرَجٰتِ ذُو الْعَرْشِ ۚ
يُلْقِي الرُّوْحَ مِنْ اَمْرِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ لِيُنْذِرَ
يَوْمَ التَّلَاقِ ۙ﴿۱۵﴾ يَوْمَ هُمْ بٰرِزُوْنَ ۚ۬ لَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ
مِنْهُمْ شَيْءٌ ؕ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ؕ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۱۶﴾

اي اسان جا پالڻھار! کين اُن هميشہ رهڻ وارن باغن ۾ داخل ڪر، جن جو ساڻن وعدو ڪيو اٿيئي ۽ جيڪو سندن پيُن ڏاڏن ۽ سندين زالن ۽ سندن اولاد مان سڌريل هجي، تنهن کي بہ (اُنهن باغن ۾ داخل ڪر) بيشڪ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (٨). ۽ کين سختين کان بچاءِ ۽ جنهن کي اُن ڏينهن ۾ سختين کان بچائيُي تنهن تي بيشڪ رحم ڪيئي ۽ اِهو (بچائڻ) وڏي مراد ماڻڻ آهي (٩). بيشڪ، جن ڪفر ڪيو تن کي سڏبو (۽ چئبو) تہ الله جو (اوهان تي) ڏمرجڻ اوهان جي پاڻ تي (اڄ جي) ڏمرجڻ کان تمام وڏو آهي، جڏهن جو اوهان کي (دنيا ۾) ايمان ڏانهن سڏبو هو ۽ نہ مڃيندا هيؤ (١٠). چوندا تہ، اي اسان جا پالڻھار! اسان کي ٻہ ڀيرا ماريئ ۽ اسان کي ٻہ ڀيرا جياريءِ، تنهن ڪري (هاڻي) پنهنجي گناهَن کي (پڻ) مڃيو سون پوءِ (هاڻي) نڪرڻ جي ڪا واھ (ڪٿي) آهي؟ (١١). (چئبن) اِهو (عذاب اوهان کي) اِنهيءَ ڪري آهي جو جڏهن (خاص) اَڪيلي الله کي سڏبو هو (تڏهن) اوهين انڪار ڪندا هيؤ ۽ جيڪڏهن ساڻس شريڪ ٺهرايو ويندو هو تہ (اِن ڳالھ کي) مڃيندا هيؤ، پوءِ (اڄ) تمام مٿاهين وڏي الله ئي جو حڪم آهي (١٢). (الله) اُهو آهي جيڪو اوهان کي پنهنجون نشانيون ڏيکاريندو آهي ۽ آسمان مان اوهان لاءِ روزي نازل ڪندو آهي ۽ نصيحت رڳو اُهو وٺندو جيڪو (الله ڏانهن) موٽندو (١٣). پوءِ الله لاءِ پنهنجيءَ عبادت کي خالص ڪري اُن کي سڏيو، جيتوڻيڪ ڪافر ٻڇان ڀائين (١۴). (اُهو) مرتبن کي وڏي ڪرڻ وارو (۽) عرش جو صاحب آهي. پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي گهرندو آهي، (تنهن تي) پنهنجي حڪم سان وحي موڪليندو آهي تہ (اُهو ٻانهو ماڻهن کي الله جي) ملڻ جي ڏينهن کان ڊيڄاري (١٥). جنهن ڏينهن اُهي (قبرن مان) ٻاهر نڪرندا، اُنهن جي ڪا بہ شيءِ الله کان ڳجهي نہ رهندي (الله فرمائيندو تہ) اڄ ڪنهن جي بادشاهي آهي؟ (وري پاڻ چوندو تہ) خاص اڪيلي غالب الله جي (بادشاهي) آهي (١٦).

اَلْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍۢ بِمَا كَسَبَتْ ؕ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۱۷﴾ وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوْبُ لَدَى
الْحَنَاجِرِ كٰظِمِيْنَ ؕ۬ مَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ حَمِيْمٍ وَّلَا شَفِيْعٍ
يُّطَاعُ ؕ ﴿۱۸﴾ يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى الصُّدُوْرُ ﴿۱۹﴾
وَاللّٰهُ يَقْضِىْ بِالْحَقِّ ؕ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا
يَقْضُوْنَ بِشَىْءٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ﴿۲۰﴾ ع اَوَلَمْ
يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ
كَانُوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَانُوْا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّاٰثَارًا فِى
الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ ؕ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ
مِنْ وَّاقٍ ﴿۲۱﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانَتْ تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
فَكَفَرُوْا فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ قَوِىٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲۲﴾ وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۳﴾ لا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَ
هَامٰنَ وَقَارُوْنَ فَقَالُوْا سٰحِرٌ كَذَّابٌ ﴿۲۴﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمْ
بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوْۤا اَبْنَآءَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
وَاسْتَحْيُوْا نِسَآءَهُمْ ؕ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِىْ ضَلٰلٍ ﴿۲۵﴾

اَڄ سيڪنهن جِيءَ کي انهيءَ جو بدلو ڏبو، جيڪي ڪمايو اٿس، اڄ ڪو ظلم ڪونهي، بيشڪ الله جلد حساب وٺڻ وارو آهي (١٧). ۽ (اي پيغمبر!) کين قيامت جي ڏينهن (جي اُنهيءَ مهل) کان ڊيڄار جنهن مهل (سندين) دليون نڙگهٽن کي ويجهيون ٿينديون (اُهي) ڏک ڀريل هوندا. (اُن ڏينهن) ظالمن جو نہ ڪو دوست ۽ نہ ڪو پارت ڪندڙ هوندو، جنهن جي ڳالهہ مڃجي (١٨). اکين جي خيانت (واري نگاهہ) ۽ جيڪي سينا لڪائيندا آهن، سو (الله) ڄاڻندو آهي (١٩). ۽ الله انصاف سان حڪم ڪندو آهي ۽ (منڪر) الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهن، سي ڪجهہ بہ حڪم نہ ڪندا آهن، ڇو تہ الله ئي ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٢٠). ملڪ ۾ نہ گهميا آهن ڇا؟ تہ (نهاري) ڏسن تہ انهن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي جيڪي کانئن اڳ هئا، اُهي کانئن سگهہ ۾ ۽ زمين تي نشانين (يعني محلاتن جوڙڻ) ۾ تمام ڏاڍا هئا، پوءِ الله سندن گناهَن سببان کين پڪڙيو ۽ الله (جي عذاب) کان انهن کي ڪو بچائيندڙ نہ هو (٢١). اِها (سزا) هن ڪري هين جو سندن پيغمبر (پڌرن) معجزن سان وٽن آيا ٿي، پوءِ انڪار ڪيائون، تنهن ڪري الله کين پڪڙيو، بيشڪ اهو سگهارو سخت سزا ڏيڻ وارو آهي (٢٢). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجن معجزن ۽ پڌريءَ حجت سان موڪليوسون (٢٣). فرعون ۽ هامان ۽ قارون ڏانهن، پوءِ چيائون تہ ڪوڙو جادوگر آهي (٢٤). پوءِ جنهن مهل اسان وٽان هنن وٽ سچي (پيغام) سان آيو، (تنهن مهل) چيائون تہ جن مٿس ايمان آندو آهي، تن جا پٽ ڪُهو ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏيو ۽ ڪافرن جو فريب تہ (نيٺ) غلطيءَ ۾ آهي (٢٥).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُوْنِيْٓ اَقْتُلْ مُوْسٰى وَلْيَدْعُ رَبَّهٗ ۚ اِنِّيْٓ
اَخَافُ اَنْ يُّبَدِّلَ دِيْنَكُمْ اَوْ اَنْ يُّظْهِرَ فِي الْاَرْضِ
الْفَسَادَ ﴿۲۶﴾ وَقَالَ مُوْسٰٓى اِنِّيْ عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ
مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَّا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۲۷﴾ وَقَالَ رَجُلٌ
مُّؤْمِنٌ ۖ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ اِيْمَانَهٗٓ اَتَقْتُلُوْنَ رَجُلًا
اَنْ يَّقُوْلَ رَبِّيَ اللّٰهُ وَقَدْ جَآءَكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ مِنْ رَّبِّكُمْ ۭ
وَاِنْ يَّكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهٗ ۚ وَاِنْ يَّكُ صَادِقًا يُّصِبْكُمْ
بَعْضُ الَّذِيْ يَعِدُكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
كَذَّابٌ ﴿۲۸﴾ يٰقَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظٰهِرِيْنَ فِي الْاَرْضِ ۡ
فَمَنْ يَّنْصُرُنَا مِنْۢ بَاْسِ اللّٰهِ اِنْ جَآءَنَا ۭ قَالَ فِرْعَوْنُ
مَآ اُرِيْكُمْ اِلَّا مَآ اَرٰى وَمَآ اَهْدِيْكُمْ اِلَّا سَبِيْلَ الرَّشَادِ ﴿۲۹﴾
وَقَالَ الَّذِيْٓ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اِنِّيْٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ مِّثْلَ
يَوْمِ الْاَحْزَابِ ﴿۳۰﴾ لا مِثْلَ دَاْبِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ
وَالَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ۭ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ﴿۳۱﴾
وَيٰقَوْمِ اِنِّيْٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿۳۲﴾ لا

۽ فرعون (دربار وارن کي) چيو ته، مون کي ڇڏيو ته موسيٰ کي ڪُهان ۽ پلي ته پنهنجي رب کي سڏي، بيشڪ آءٌ ڊڄان ٿو ته متان اوهان جو دين مٽائي يا ملڪ ۾ فساد پيدا ڪري (٢٦). ۽ موسيٰ چيو ته بيشڪ مون سيڪنهن هٺيلي (جي لچائيءَ) کان، جو حساب جي ڏينهن کي نه مڃيندو آهي، پنهنجي پالڻهار ۽ اوهانجي پالڻهار جي پناهه ورتي (٢٧). ۽ فرعون جي ماڻهن مان هڪ مؤمن مڙس جو پنهنجو ايمان لڪائيندو هو، (تنهن) چيو ته، اهڙي مڙس کي ڪُهو ٿا ڇا جو چوي ٿو ته، منهنجو پالڻهار الله آهي ۽ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (چٽا) معجزا آندا اٿس ۽ جيڪڏهن (ڪٿي) ڪوڙو هجي ته سندس ڪوڙ (جو وبال) مٿس آهي ۽ جيڪڏهن سچو هوندو ته جيڪو وعدو اوهان سان ڪري ٿو، تنهن مان ڪجهه اوهان کي ضرور پهچندو، ڇو ته جيڪو حد کان لنگهندڙ ڪوڙو هوندو، تنهن کي الله سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٢٨). اي منهنجي قوم! اڄ اوهان جي بادشاهي آهي، ملڪ ۾ (اوهين) غالب آهيو، جيڪڏهن (عذاب) اسان وٽ اچي ته الله جي عذاب کان (بچڻ لاءِ) اسان کي ڪير واهر ڏيندو؟ فرعون چيو ته، جيڪا (چڱي مصلحت) ڏسان ٿو، تنهن کان سواءِ (ٻي) اوهان کي نه ٿو ڏيکاريان ۽ اوهان کي سڌي رستي کان سواءِ (ٻيو رستو) نه ٿو ڏيکاريان (٢٩). ۽ جنهن ايمان آندو هو، تنهن چيو ته اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان تي اڳين ٽولين جهڙي (عذاب جي) ڏينهن (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٣٠). جهڙو حال نوح جي قوم ۽ عاد ۽ ثمود ۽ جيڪي کانئن پوءِ هئا، تن جو (ٿيو هو تهڙو متان توهان جو به ٿئي) ۽ الله ٻانهن تي ظلم ڪرڻ نه گهرندو آهي (٣١). ۽ اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان تي هڪ ٻئي کي سڏڻ جي (اُنهيءَ) ڏينهن (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٣٢).

يَوْمَ تُوَلُّوْنَ مُدْبِرِيْنَ ۚ مَا لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ عَاصِمٍ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلِ
اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿۳۳﴾ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوْسُفُ مِنْ قَبْلُ
بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا زِلْتُمْ فِيْ شَكٍّ مِّمَّا جَآءَكُمْ بِهٖ ۖ حَتّٰۤى اِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ
لَنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ مِنْۢ بَعْدِهٖ رَسُوْلًا ۚ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ مُّرْتَابُ ۚ ﴿۳۴﴾ الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْۤ اٰيٰتِ اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ
اَتٰىهُمْ ۖ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۖ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ
اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿۳۵﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يٰهَامٰنُ ابْنِ
لِيْ صَرْحًا لَّعَلِّيْۤ اَبْلُغُ الْاَسْبَابَ ﴿۳۶﴾ اَسْبَابَ السَّمٰوٰتِ فَاَطَّلِعَ
اِلٰۤى اِلٰهِ مُوْسٰى وَاِنِّيْ لَاَظُنُّهٗ كَاذِبًا ۖ وَكَذٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوْٓءُ
عَمَلِهٖ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيْلِ ۖ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِيْ تَبَابٍ ﴿۳۷﴾ ع
وَقَالَ الَّذِيْۤ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوْنِ اَهْدِكُمْ سَبِيْلَ الرَّشَادِ ۚ ﴿۳۸﴾
يٰقَوْمِ اِنَّمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ ۫ وَّاِنَّ الْاٰخِرَةَ هِيَ دَارُ
الْقَرَارِ ﴿۳۹﴾ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزٰۤى اِلَّا مِثْلَهَا ۚ وَمَنْ
عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ
يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُوْنَ فِيْهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۴۰﴾

جنهن ڏينهن اوهين پٺيرا ٿي ڀڄندؤ، الله کان اوهان کي ڪو بچائڻ وارو نہ هوندو ۽ جنهن کي الله ڀلائي ڇڏي تنهن کي ڪو (سڌو) رستو ڏيکارڻ وارو ڪونهي (۳۳). ۽ بيشڪ هن کان اڳ اوهان وٽ يوسف معجزن سان آيو هو، پوءِ جيڪي اوهان وٽ آندائين، تنهن کان (اوهين) هميشہ شڪ ۾ هيؤ، تان جو جڏهن مئو (تڏهن) چيوَ تہ ان کان پوءِ (ٻيو) ڪو پيغمبر الله نہ موڪليندو. اهڙي طرح جيڪو حد کان لنگهندڙ شڪ ڪندڙ آهي، تنهن کي الله ڀلائيندو آهي (۳۴). اُنهن کي (ڀلائيندو آهي) جيڪي الله جي نشانين بابت اهڙيءَ حجت کان سواءِ، جا وٽن آئي هجي جهيڙو ڪندا آهن، (اهو سندن جهيڙو ڪرڻ) الله وٽ ۽ مومنن وٽ وڏي غضب جهڙي ڳالهہ آهي. اهڙيءَ طرح الله سيڪنهن وڏائي ڪندڙ هٺيلي جي دل تي مهر هڻندو آهي (۳۵). ۽ فرعون چيو تہ اي هامان! مون لاءِ هڪ ماڙي بڻاءِ، تہ مَن (انهن) واٽن سان پهچان (۳٦). آسمانن جي واٽن کي، تہ موسيٰ جي معبود ڏانهن نهاريان ۽ بيشڪ آءٌ کيس ڪوڙو ڀائيندو آهيان ۽ اهڙيءَ طرح فرعون کي سندس بڇڙو ڪم چڱو ڪري ڏيکاريو ويو ۽ سڌيءَ واٽ کان جهليو ويو ۽ فرعون جو فريب رڳو تباهيءَ ۾ هو (۳۷). ۽ جنهن ايمان آندو هو، تنهن چيو تہ اي منهنجي قوم! منهنجي تابعداري ڪريو تہ (آءٌ) اوهان کي سڌي رستي لايان (۳۸). اي منهنجي قوم! هيءَ دنيا جي حياتي (ٿوري) سامان کان سواءِ (ٻيو) ڪجهہ نہ آهي ۽ بيشڪ آخرت ئي سدائين رهڻ جوهنڌ آهي (۳۹). جنهن برو ڪم ڪيو، تنهن کي رڳو اُهڙو بدلو ڏبو. ۽ جنهن چڱو ڪم ڪيو خواهہ مرد هجي خواهہ عورت ۽ اُهو مؤمن (بہ) هجي تہ اُهي بهشت ۾ گهڙندا، منجهس اڻ ڳڻي روزي ڏبن (۴۰).

وَيٰقَوْمِ مَا لِيْٓ اَدْعُوْكُمْ اِلَى النَّجٰوةِ وَتَدْعُوْنَنِيْٓ اِلَى النَّارِ ؕ﴿۴۱﴾
تَدْعُوْنَنِيْ لِاَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَاُشْرِكَ بِهٖ مَا لَيْسَ لِيْ بِهٖ عِلْمٌ ۫
وَّاَنَا اَدْعُوْكُمْ اِلَى الْعَزِيْزِ الْغَفَّارِ ﴿۴۲﴾ لَا جَرَمَ اَنَّمَا تَدْعُوْنَنِيْٓ
اِلَيْهِ لَيْسَ لَهٗ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْاٰخِرَةِ وَاَنَّ مَرَدَّنَآ
اِلَى اللّٰهِ وَاَنَّ الْمُسْرِفِيْنَ هُمْ اَصْحٰبُ النَّارِ ﴿۴۳﴾ فَسَتَذْكُرُوْنَ
مَآ اَقُوْلُ لَكُمْ ؕ وَاُفَوِّضُ اَمْرِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيْرٌۢ
بِالْعِبَادِ ﴿۴۴﴾ فَوَقٰىهُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِ مَا مَكَرُوْا وَحَاقَ
بِاٰلِ فِرْعَوْنَ سُوْٓءُ الْعَذَابِ ﴿۴۵﴾ۚ اَلنَّارُ يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا
غُدُوًّا وَّعَشِيًّا ۚ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ ۫ اَدْخِلُوْٓا اٰلَ
فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿۴۶﴾ وَاِذْ يَتَحَآجُّوْنَ فِي النَّارِ
فَيَقُوْلُ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُنَّا لَكُمْ
تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُّغْنُوْنَ عَنَّا نَصِيْبًا مِّنَ النَّارِ ﴿۴۷﴾
قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُلٌّ فِيْهَآ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَكَمَ
بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿۴۸﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ
ادْعُوْا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ﴿۴۹﴾

۽ اي منهنجي قوم! مون کي ڇا (ٿيو) آهي جو (آءٌ) اوهان کي ڇوٽڪاري ڏانهن سڏيان ٿو ۽ (اوهين) مون کي باھ ڏانهن سڏيو ٿا؟ (۴١). اوهين مون کي سڏيو ٿا ته الله جو انڪار ڪريان ۽ ساڻس اهڙي شيءِ شريڪ ٺهرايان جنهن (جي حقيقت) جي مون کي ڄاڻ نه آهي ۽ آءٌ اوهان کي غالب بخشڻهار ڏانهن سڏيان ٿو (۴٢). بلاشڪ اوهين مون کي انهيءَ ڏانهن سڏيو ٿا، جنهن کي دنيا ۽ آخرت ۾ سڏڻ جو ڪو حق نه آهي ۽ بيشڪ اسان جو موٽڻ الله ڏانهن آهي ۽ بيشڪ حد کان لنگھندڙ ئي دوزخي آهن (۴٣). پوءِ جيڪي اوهان کي چوان ٿو، سو سگهو ياد ڪندؤ ۽ (آءٌ) پنهنجو ڪم الله کي سونپيان ٿو، ڇو ته الله ٻانهن (جي حال) کي ڏسندڙ آهي (۴۴). پوءِ جيڪي ڦند سٽيائون تن جي بڇڙائيءَ کان الله کيس بچايو ۽ فرعون جي ماڻهن کي بڇڙي عذاب ويڙهيو (۴۵). جا باھ آهي، جنهن تي صبح ۽ سانجهيءَ جو ڪين حاضر ڪبو آهي ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي، (تنهن ڏينهن حڪم ڪبو ته) فرعونين کي سخت عذاب ۾ گهيڙيو (۴٦). ۽ (ياد ڪر) جڏهن باھ ۾ هڪ ٻئي سان جهڳڙو ڪندا (تڏهن) هيٺا هٺيلن کي چوندا ته بيشڪ اسين اوهان جا تابعدار هئاسون، تنهن ڪري باھ (جي عذاب) مان ڪو حصو اوهين اسان کان ٽارڻ وارا آهيو (يا نه)؟ (۴٧). هٺيلا چوندا ته بيشڪ اسين (پاڻ) سڀ منجهس (پيل) آهيون، ڇو ته الله ٻانهن جي وچ ۾ نبيرو ڪري چڪو آهي (۴٨). ۽ دوزخي دوزخ جي داروغن کي چوندا ته اوهين پنهنجي پالڻهار کي عرض ڪيو ته اسان کان هڪڙو ڏينهن ڪجھ عذاب هلڪو ڪري (۴٩).

قَالُوْٓا اَوَلَمْ تَكُ تَاْتِيْكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ؕ قَالُوْا بَلٰى ؕ
قَالُوْا فَادْعُوْا ۚ وَمَا دُعٰٓؤُا الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِىْ ضَلٰلٍ ﴿۵۰﴾
اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُوْمُ الْاَشْهَادُ ﴿۵۱﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظّٰلِمِيْنَ
مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوْٓءُ الدَّارِ ﴿۵۲﴾ وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا مُوْسَى الْهُدٰى وَاَوْرَثْنَا بَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْكِتٰبَ ﴿۵۳﴾
هُدًى وَّذِكْرٰى لِاُولِى الْاَلْبَابِ ﴿۵۴﴾ فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ
اللّٰهِ حَقٌّ وَّاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
بِالْعَشِىِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿۵۵﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِىْٓ اٰيٰتِ
اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ اَتٰىهُمْ ۙ اِنْ فِىْ صُدُوْرِهِمْ اِلَّا كِبْرٌ
مَّا هُمْ بِبَالِغِيْهِ ۚ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ
الْبَصِيْرُ ﴿۵۶﴾ لَخَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَمَا
يَسْتَوِى الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۙ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَلَا الْمُسِىْٓءُ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۵۸﴾

(داروغا) چوندا تہ اوھان جا پيغمبر (پڌرن) معجزن سان اوھان وٽ نہ ايندا هئا ڇا؟ چوندا تہ ھائو (ايندا ھيا) (داروغا) چوندا تہ پوءِ (اوھين) پاڻ پڪاريو ۽ ڪافرن جو پڪارڻ رڳو گمراھيءَ ۾ آھي (٥٠). بيشڪ اسين پنھنجن پيغمبرن جي ۽ مؤمنن جي دنيا جي حياتيءَ ۾ ضرور مدد ڪندا سون ۽ جنھن ڏينھن شاھد ڪڙا ٿيندا (تنھن ڏينھن بہ مدد ڪنداسون) (٥١). جنھن ڏينھن ظالمن کي سندن بھانو نفعو نہ ڏيندو ۽ کين لعنت آھي ۽ انھن لاءِ (اُتي) بڇڙي جاءِ آھي (٥٢). ۽ بيشڪ موسىٰ کي ھدايت ڏني سون ۽ بني اسرائيل کي ڪتاب جو وارث ڪيوسون (٥٣). جو ڏيان وارن جي سمجھائڻ ۽ نصيحت ڏيڻ لاءِ آھي (٥٤). پوءِ (اي پيغمبر!) صبر ڪر، ڇو تہ الله جو وعدو سچو آھي ۽ پنھنجي گناہ جي بخشش گھر ۽ صبح ۽ سانجھيءَ جو پنھنجي پالڻھار جي ساراھ سان گڏ پاڪائي بيان ڪر (٥٥). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن بابت (اُنھيءَ) حجت بنا جا وٽن آئي ھجي جھڳڙو ڪندا آھن، تن جي سينن ۾ وڏائيءَ (جي ارادي) کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ آھي، جنھن کي اھي پھچڻ وارا نہ آھن. پوءِ الله جي پناہ گھر، ڇو تہ اُھو ٻڌندڙ ڏسندڙ آھي (٥٦). بيشڪ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت ماڻھن جي پيدا ڪرڻ کان تمام وڏي آھي، پر گھڻا ماڻھو نہ ڄاڻيندا آھن (٥٧). ۽ انڌو ۽ سڄو (پاڻ) ۾ برابر نہ آھي ۽ (نڪي) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا (سي) ۽ نڪي مدائيءَ ڪرڻ وارو (برابر آھن) اوھين گھٽ نصيحت وٺندا آھيو (٥٨).

اِنَّ السَّاعَةَ لَاٰتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيْهَا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُوْنِيْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ ؕ
اِنَّ الَّذِيْنَ يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِيْ سَيَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ
دٰخِرِيْنَ ﴿٦٠﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوْا فِيْهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَ
لٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٦١﴾ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ
كُلِّ شَيْءٍ ۘ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۫ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿٦٢﴾ كَذٰلِكَ
يُؤْفَكُ الَّذِيْنَ كَانُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ ﴿٦٣﴾ اَللّٰهُ
الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ قَرَارًا وَّالسَّمَآءَ بِنَآءً وَّصَوَّرَكُمْ
فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ؕ ذٰلِكُمُ
اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚۖ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٤﴾ هُوَ
الْحَيُّ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ؕ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٥﴾ قُلْ اِنِّيْ نُهِيْتُ اَنْ اَعْبُدَ
الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَمَّا جَآءَنِيَ الْبَيِّنٰتُ
مِنْ رَّبِّيْ ۫ وَاُمِرْتُ اَنْ اُسْلِمَ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٦﴾

بيشڪ قيامت ضرور اچڻي آهي، منجهس ڪو شڪ نہ آهي، پر گهڻا ماڻهو ويساهہ نہ آڻيندا آهن (٥٩). ۽ اوهان جو پالڻهار فرمائي ٿو تہ، اوهين مون کان دعا گهرو تہ اوهان جي دعا قبول ڪريان، بيشڪ جيڪي منهنجي عبادت کان وڏائي ڪندا آهن، سي خوار ٿي دوزخ ۾ سگهوئي گهڙندا (٦٠). الله اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ رات کي پيدا ڪيو تہ منجهس آرام وٺو ۽ ڏينهن کي (اوهان جي هڪ ٻئي کي) ڏسڻ لاءِ (پيدا ڪيو) بيشڪ الله ماڻهن تي (وڏي) فضل (ڪرڻ) وارو آهي، پر گهڻا ماڻهو شڪر نہ ڪندا آهن (٦١). اهو الله اوهان جو پالڻهار، هر شيءِ کي خلقيندڙ آهي. اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نہ آهي پوءِ اوهين ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو؟ (٦٢). اهڙيءَ طرح اهي (سنئين واٽ کان) ڀلائبا آهن جن الله جي آيتن جو انڪار ٿي ڪيو (٦٣). الله اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ زمين کي آرام جو هنڌ ۽ آسمان کي ڇت بڻايو ۽ اوهان جي شڪل ٺاهيائين، پوءِ اوهان جون شڪليون تمام چڱيون بڻايائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، پوءِ جهانن جو پالڻهار وڏيءَ برڪت وارو آهي (٦٤). اُهو (سدائين) جيئرو آهي، ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، تنهن ڪري ان لاءِ (پنهنجيءَ) عبادت کي خالص ڪري ڪيس سڏيو، سڀ ساراهہ خاص جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (٦٥). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن کي (اوهين) سڏيندا آهيو، تن جي پوڄڻ کان، جڏهن منهنجي پالڻهار وٽان مون وٽ (صاف) نشانيون آيون (تڏهن انهيءَ وقت) بيشڪ آءٌ جهليو ويو آهيان ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي تہ جهانن جي پالڻهار جو فرمانبردار هجان (٦٦).

هُوَ الَّذِیْ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ یُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْۤا اَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُوْنُوْا شُیُوْخًا ۚ
وَ مِنْكُمْ مَّنْ یُّتَوَفّٰى مِنْ قَبْلُ وَ لِتَبْلُغُوْۤا اَجَلًا مُّسَمًّى وَّ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُوْنَ ﴿۶۷﴾ هُوَ الَّذِیْ یُحْیٖ وَ یُمِیْتُ ۚ فَاِذَا قَضٰۤى اَمْرًا فَاِنَّمَا
یَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَیَكُوْنُ ﴿۶۸﴾ ۠ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِیْنَ یُجَادِلُوْنَ فِیْۤ
اٰیٰتِ اللّٰهِ ؕ اَنّٰى یُصْرَفُوْنَ ﴿۶۹﴾ ۛۚ الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا بِالْكِتٰبِ وَ بِمَاۤ
اَرْسَلْنَا بِهٖ رُسُلَنَا ۛ۫ فَسَوْفَ یَعْلَمُوْنَ ﴿۷۰﴾ ۙ اِذِ الْاَغْلٰلُ فِیْۤ
اَعْنَاقِهِمْ وَ السَّلٰسِلُ ؕ یُسْحَبُوْنَ ﴿۷۱﴾ ۙ فِی الْحَمِیْمِ ۙ۬ ثُمَّ فِی
النَّارِ یُسْجَرُوْنَ ﴿۷۲﴾ ۚ ثُمَّ قِیْلَ لَهُمْ اَیْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ ﴿۷۳﴾ ۙ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا بَلْ لَّمْ نَكُنْ نَّدْعُوْا مِنْ
قَبْلُ شَیْــٴًـا ؕ كَذٰلِكَ یُضِلُّ اللّٰهُ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۷۴﴾ ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَفْرَحُوْنَ فِی الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَ بِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُوْنَ ﴿۷۵﴾ ۚ
اُدْخُلُوْۤا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِیْنَ فِیْهَا ۚ فَبِئْسَ مَثْوَى
الْمُتَكَبِّرِیْنَ ﴿۷۶﴾ فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ ۚ فَاِمَّا نُرِیَنَّكَ
بَعْضَ الَّذِیْ نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّیَنَّكَ فَاِلَیْنَا یُرْجَعُوْنَ ﴿۷۷﴾

(الله) اُهو آهي، جنهن اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو، وري نطفي مان وري رت جي دڳ مان وري اوهان کي ٻار ڪري ڪڍي ٿو وري (وڏو ڪري ٿو) ته پنهنجي پوريءَ جوانيءَ کي پهچو، وري (وڏو ڪري ٿو) ته ٻـل ٻڍڙا ٿيو، اوهان مان ڪو (اِن ڪان) اڳ ماربو آهي. ۽ (ڪن کي ڇڏي ٿو) ته مقرر مدت کي پهچو ۽ ته مَنَ اوهين سمجهو (٦٧). (الله) اُهو آهي، جيڪو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي، پوءِ جڏهن ڪنهن ڪم جو حڪم ڪندو آهي، تڏهن ان کي رڳو چوندو آهي ته ٿيءُ ته ٿي پوندو آهي (٦٨). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا جيڪي الله جي آيتن بابت جهڳڙو ڪندا آهن؟ (اُهي) ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (٦٩). جن ڪتاب کي ڪوڙو ڄاتو ۽ جنهن (شيءِ) سان پنهنجن پيغمبرن کي موڪليوسون تنهن کي (به)، سي سگهوئي ڄاڻندا (٧٠). جڏهن سندن ڳچين ۾ ڳٽ ۽ زنجير (هوندا) اُهي گهليا (٧١). ٽهڪندڙ پاڻيءَ ۾، وري باهه ۾ ٽچڪايا ويندا (٧٢). وري کين چئبو ته جيڪي اوهين شريڪ ٺهرائيندا هيؤ، سي ڪٿي آهن؟ (٧٣). الله ڌاران (ٻيا)- (اُهي) چوندا ته اسان (جي نظر) کان گم ٿي ويا، بلڪ اسين ته ڪنهن شيءِ کي به اڳي نه پوڄيندا هئاسون، اهڙيءَ طرح الله ڪافرن کي گمراه ڪندو آهي (٧۴). اِها (سزا) اِنهيءَ سببان آهي، جو اوهين زمين ۾ ناحق خوشيءَ (سبب آڪڙ) ڪندا هيؤ ۽ هن سببان (به) جو اوهين لاڏ ڪندا هيؤ (٧۵). (هاڻي) دوزخ جي دروازن مان گهڙو! منجهس سدائين رهندڙ (آهيو)، پوءِ (ڏسو ته دوزخ) هٺيلن جي بڇڙي جاءِ آهي (٧٦). پوءِ (اي پيغمبر! تون) صبر ڪر، بيشڪ الله جو وعدو سچو آهي، پوءِ جيڪڏهن کين جيڪو انجام ڏيون ٿا، تنهن مان ڪجهه توکي (دنيا ۾) ڏيکاريون يا (عذاب جي ظاهر ٿيڻ کان اڳ) تو کي وفات ڏيون ته (به نيٺ) اسان ڏانهن موٽائبا (٧٧).

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ؕ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ
بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ
هُنَالِكَ الْمُبْطِلُوْنَ ۝۷۸ ع اَللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ
لِتَرْكَبُوْا مِنْهَا وَمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝۷۹ وَلَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ وَ
لِتَبْلُغُوْا عَلَيْهَا حَاجَةً فِيْ صُدُوْرِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تُحْمَلُوْنَ ۝۸۰ وَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ ۖۗ فَاَيَّ اٰيٰتِ اللّٰهِ تُنْكِرُوْنَ ۝۸۱
اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَانُوْۤا اَكْثَرَ مِنْهُمْ وَاَشَدَّ قُوَّةً وَّ
اٰثَارًا فِي الْاَرْضِ فَمَاۤ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ۝۸۲
فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَرِحُوْا بِمَا عِنْدَهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ
وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝۸۳ فَلَمَّا رَاَوْا بَاْسَنَا
قَالُوْۤا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهٖ مُشْرِكِيْنَ ۝۸۴
فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ اِيْمَانُهُمْ لَمَّا رَاَوْا بَاْسَنَا ؕ سُنَّتَ اللّٰهِ
الَّتِيْ قَدْ خَلَتْ فِيْ عِبَادِهٖ ۚ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكٰفِرُوْنَ ۝۸۵ ع

۽ بيشڪ تو کان اڳ ڪيترائي پيغمبر موڪلياسون، منجهائن ڪنهن جو احوال تو کي بيان ڪيوسون ۽ منجهائن ڪنهن جو احوال توکي بيان نہ ڪيوسون ۽ ڪنهن بہ پيغمبر کي الله جي حڪم کان سواءِ ڪنهن (بہ) معجزي آڻڻ (جو اختيار) نہ هو، پوءِ جڏهن الله جو حڪم آيو، (تڏهن) انصاف سان فيصلو ڪيو ويندو ۽ اُتي ڪوڙن نقصان پاتو (٧٨). الله اُهو آهي جنهن اوهان لاءِ ڍور پيدا ڪيا تہ انهن مان ڪن تي چڙهو ۽ منجهائن ڪي کائيندا آهيو (٧٩). ۽ منجهن اوهان لاءِ گهڻا فائدا آهن ۽ تہ مٿن چڙهي اُنهيءَ مطلب کي، جو اوهان جي دلين ۾ آهي، سو پورو ڪريو ۽ مٿن ۽ ٻيڙين تي اوهان کي چاڙهبو آهي (٨٠). ۽ (الله) اوهان کي پنهنجيون نشانيون ڏيکاريندو آهي، پو ءِ الله جي ڪهڙي (ڪهڙي) نشانين کان انڪار ڪندؤ (٨١). پوءِ زمين ۾ نہ گهميا آهن ڇا؟ جو نهارين تہ جيڪي کانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (جو) کانئن گهڻا هئا ۽ سگهہ ۾ ۽ زمين تي نشانين (جي ڇڏڻ) ۾ تمام ڏاڍا هئا. پوءِ جيڪي (ڪرتوت) ڪيائون تن کانئن ڪجهہ بہ نہ ٽاريو (٨٢). پوءِ جنهن مهل سندن پيغمبر معجزن سان وٽن آيا (تنهن مهل) جيڪا (گذران جي) ڄاڻپ وٽن هئي، تنهن سببان خوش ٿيا ۽ جنهن (ڳالهہ) تي ٺٺوليون ڪندا هئا، تنهن (جي بڇڙائيءَ) کين ويڙهيو (٨٣). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب ڏٺائون (تنهن مهل) چيائون تہ اڪيلي الله تي ايمان آندوسون، ۽ جنهن شيءِ کي (ساڻس) شريڪ مقرر ڪندا هياسون تنهن جا منڪر ٿيا سون (٨۴). پوءِ جڏهن اسان جو عذاب ڏٺائون (تڏهن) سندن ايمان آڻڻ کين فائدو ڪڏهن نہ ڏنو (اهو) الله جو دستور آهي جو سندس ٻانهن ۾ هليو ايندو آهي ۽ اُن هنڌ ڪافر ٽوٽي وارا ٿيا (٨٥).

سُوْرَةُ حٰمٓ السَّجْدَة

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
حٰمٓ ﴿١﴾ تَنْزِيْلٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿٢﴾ كِتٰبٌ فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ قُرْاٰنًا
عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٣﴾ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۚ فَاَعْرَضَ اَكْثَرُهُمْ فَهُمْ
لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿٤﴾ وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا فِيْٓ اَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَيْهِ وَفِيْٓ
اٰذَانِنَا وَقْرٌ وَّمِنْۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ اِنَّنَا عٰمِلُوْنَ ﴿٥﴾
قُلْ اِنَّمَآ اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ
فَاسْتَقِيْمُوْٓا اِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوْهُ ؕ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِيْنَ ﴿٦﴾ الَّذِيْنَ
لَا يُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٧﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ﴿٨﴾ قُلْ اَئِنَّكُمْ
لَتَكْفُرُوْنَ بِالَّذِيْ خَلَقَ الْاَرْضَ فِيْ يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُوْنَ لَهٗٓ
اَنْدَادًا ؕ ذٰلِكَ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٩﴾ وَجَعَلَ فِيْهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا
وَبٰرَكَ فِيْهَا وَقَدَّرَ فِيْهَآ اَقْوَاتَهَا فِيْٓ اَرْبَعَةِ اَيَّامٍ ؕ سَوَآءً
لِّلسَّآئِلِيْنَ ﴿١٠﴾ ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَآءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ
لَهَا وَلِلْاَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا ؕ قَالَتَآ اَتَيْنَا طَآئِعِيْنَ ﴿١١﴾

سورة حم سجده مڪي آهي ۽ هن ۾
چوونجاهه آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمٓ (١). (هــن ڪتاب جـو الله) ٻاجهاري مهربان وٽان نازل ٿيڻ آهي (٢). (هيءُ اهڙو) ڪتاب آهي، جو سندس آيتون کولي بيان ڪيون ويون آهن، قرآن عربيءَ ۾، سمجهه وارن ماڻهن لاءِ آهي (٣). جو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ آهي، پوءِ گهڻن ماڻهن منهن موڙيو تنهن ڪري اُهي (اُن کي) ٻُڌنديئي نه آهن (٤). ۽ چوندا آهن ته جنهن ڏانهن اسان کي سڏيندو آهين، تنهن کان اسان جيون دليون پردي ۾ آهن ۽ اسان جي ڪنن ۾ گهٻرائي آهي ۽ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ اوٽ آهي. تنهن ڪري (تون پنهنجيءَ طرح) ڪم ڪر، بيشڪ اسين (پنهنجيءَ طرح) ڪم ڪرڻ وارا آهيون (٥). (اي پيغمبر! ڪين) چئو ته آءٌ (به) اوهان ئي جهڙو ماڻهو آهيان، (مگر) مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي ته اوهان جو معبود هڪ خدا آهي، تنهن ڪري ڏانهنس سڌا متوجه ٿيو ۽ کانئس بخشش گهرو ۽ (اُنهن) مشرڪن لاءِ ويل آهي (٦). جيڪي زڪواة نه ڏيندا آهن ۽ اهي آخرت کي (به) نه مڃيندا آهن (٧). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اڻ کٽ اجر آهي (٨). (اي پيغمبر ڪين) چئو ته، اوهين ان (الله) جو انڪار ڪندا آيو ڇا جنهن زمين کي ٻن ڏينهن ۾ بڻايو؟ ۽ ان لاءِ (ٻين کي) شريڪ بڻائيندا آهيو، اهو (الله) جهانن جو پالڻهار آهي (٩). ۽ ان (زمين) ۾ مٿانئس پڪا جبل بڻايائين ۽ منجهس برڪت رکيائين ۽ چئن ڏينهن ۾ منجهس اُن (جي رهاڪن) جو قوت مقرر ڪيائين. پڇندڙن لاءِ برابر (کولي بيان ڪيو ويو) آهي (١٠). وري آسمان ڏانهن توجه ڪيائين ۽ اهو (ان وقت) دونهون هو، پوءِ اُن کي ۽ زمين کي چيائين ته خوشيءَ سان خواه مجبوريءَ سان (وجود ۾) اچو (ٻنهي) چيو ته، خوشيءَ سان آيا سون (١١).

فَقَضٰىهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ فِىْ يَوْمَيْنِ وَاَوْحٰى فِىْ كُلِّ سَمَآءٍ اَمْرَهَا
وَزَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيْحَ ۖ وَحِفْظًا ؕ ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ
الْعَلِيْمِ ﴿١٢﴾ فَاِنْ اَعْرَضُوْا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صٰعِقَةً مِّثْلَ صٰعِقَةِ
عَادٍ وَّثَمُوْدَ ﴿١٣﴾ اِذْ جَآءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّا اللّٰهَ ؕ قَالُوْا لَوْ شَآءَ رَبُّنَا لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً
فَاِنَّا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿١٤﴾ فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوْا فِى
الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوْا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً ؕ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ
الَّذِىْ خَلَقَهُمْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً ؕ وَكَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿١٥﴾
فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا صَرْصَرًا فِىْٓ اَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيْقَهُمْ
عَذَابَ الْخِزْىِ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَخْزٰى وَهُمْ
لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿١٦﴾ وَاَمَّا ثَمُوْدُ فَهَدَيْنٰهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى
فَاَخَذَتْهُمْ صٰعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُوْنِ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿١٧﴾ ع وَ
نَجَّيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿١٨﴾ ع وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَآءُ
اللّٰهِ اِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿١٩﴾ حَتّٰٓى اِذَا مَا جَآءُوْهَا شَهِدَ
عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُوْدُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٠﴾

پوءِ (ٻـين) ٻـن ڏينهن ۾ انهن کي ست آسمان بڻايائين ۽ سڀ ڪنهن آسمان ۾ اُن (جي ڪم) جو حڪم موڪليائين ۽ دنيا جي آسمان کي (تارن جي) ڏيئن سان سينگاريو سون ۽ (شيطانن کان انهيءَ جي) حفاظت ڪئي سون، اِها (الله) غالب ڄاڻندڙ جي رٿ آهي (١٢). پوءِ جيڪڏهن (اُهي) منهن موڙين ته چؤ ته اوهان کي اهڙي عذاب کان ڊيڄاريم جهڙو عاد ۽ ثمود جو عذاب (هو) (١٣). جڏهن پيغمبر سندن اڳيان ۽ سندن پويان انهن وٽ آيا (پيغمبرن چيو) ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، چيائون ته جيڪڏهن اسان جو پالڻهار گهري ها ته ضرور ملائڪن کي موڪلي ها! تنهن ڪري (اوهين) جنهن سان موڪليا ويا آهيو، تنهن کي بيشڪ اسين مڃڻ ورا نه آهيون (١٤). پوءِ عاد (وارن) زمين ۾ ناحق وڏائي ڪئي ۽ چيائون ته طاقت ۾ اسان کان وڌيڪ ڏاڍو ڪير آهي؟ نه ڏٺو اٿن ڇا ته اهو الله جنهن کين پيدا ڪيو سو طاقت ۾ کائن وڌيڪ ڏاڍو آهي؟ ۽ (اُهي) اسان جي نشانين جو انڪار ڪندا رهيا (١٥). تنهن ڪري منحوس ڏينهن ۾ مٿن سخت واءُ موڪليو سون ته کين دنيا جي حياتيءَ ۾ خواريءَ وارو عذاب چکايون ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب ته وڌيڪ خراب ڪندڙ آهي ۽ انهن کي (ڪا) مدد نه ڏبي (١٦). ۽ باقي ثمود (قوم)، سو انهن کي (سڌو) رستو ڏيکاريو سون، پوءِ هدايت کان انڌائيءَ کي پسند ڪيائون. پوءِ خوار ڪندڙ عذاب جي (سخت) ڪڙڪي کين پڪڙيو، انهيءَ ڪري جو (بڇڙائي) ڪمائيندا هئا (١٧). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪندا هئا تن کي بچايو سون (١٨). ۽ جنهن ڏينهن الله جا ويري باهه ڏانهن گڏ ڪيا ويندا، پوءِ (تنهن ڏينهن) اُهي (سيني جي گڏجڻ تائين) ترسايا ويندا (١٩). تان جو جنهن مهل (اُهي مڙيئي) اُن (دوزخ) وٽ ايندا، (تنهن مهل) سندن ڪن ۽ سندن اکيون ۽ سندين کلون جيڪي اُهي (دنيا ۾) ڪندا هئا تنهن جي مٿن شاهدي ڏينديون (٢٠).

وَقَالُوْا لِجُلُوْدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُّمْ عَلَيْنَا ؕ قَالُوْۤا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ
الَّذِیْۤ اَنْطَقَ كُلَّ شَیْءٍ وَّهُوَ خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّاِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ﴿۲۱﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُوْنَ اَنْ يَّشْهَدَ عَلَيْكُمْ
سَمْعُكُمْ وَلَاۤ اَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُوْدُكُمْ وَلٰكِنْ ظَنَنْتُمْ اَنَّ اللّٰهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيْرًا مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَذٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِیْ
ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ اَرْدٰىكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿۲۳﴾ فَاِنْ
يَّصْبِرُوْا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ؕ وَاِنْ يَّسْتَعْتِبُوْا فَمَا هُمْ مِّنَ
الْمُعْتَبِيْنَ ﴿۲۴﴾ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَآءَ فَزَيَّنُوْا لَهُمْ مَّا بَيْنَ
اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِیْۤ اُمَمٍ
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۚ اِنَّهُمْ كَانُوْا
خٰسِرِيْنَ ﴿۲۵﴾ ع وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَسْمَعُوْا لِهٰذَا الْقُرْاٰنِ
وَالْغَوْا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُوْنَ ﴿۲۶﴾ فَلَنُذِيْقَنَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا عَذَابًا شَدِيْدًا ۙ وَّلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَسْوَاَ الَّذِیْ كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ﴿۲۷﴾ ذٰلِكَ جَزَآءُ اَعْدَآءِ اللّٰهِ النَّارُ ۚ لَهُمْ فِيْهَا
دَارُ الْخُلْدِ ؕ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿۲۸﴾

۽ پنهنجين کلن کي چوندا تہ اسان تي شاهدي ڇو ڏنوَ؟ (سڀيئي) چوندا تہ اسان کي انهيءَ الله ڳالهرايو جنهن هر شيءِ کي ڳالهرايو ۽ انهيءَ اوهان کي پهريون ڀيرو بڻايو ۽ (وري بہ) ڏانهس موٽائبؤ (٢١). ۽ اوهين پنهنجن ڪنن ۽ پنهنجن اکين ۽ پنهنجين کلن جي پاڻ تي شاهدي ڏيڻ کان نہ لڪندا هيؤ، پر اوهان (ائين) ڀانيو هو تہ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن مان گهڻو (احوال) الله نہ ڄاڻندو آهي (٢٢). ۽ اوهان جو اهو گمان، جيڪو پنهنجي پالڻهار جي حق ۾ (غلطيءَ سان) ڀانيو هيَو، تنهن (هاڻي) اوهان کي هلاڪ ڪيو، تنهن ڪري (اڄ) ٽوٽي وارن مان ٿيؤ (٢٣). پوءِ جيڪڏهن صبر ڪندا تہ (بہ) انهن جي جاءِ باھ آهي ۽ جيڪڏهن معافي گهرندا تہ (بہ) اُنهن کي معافي نہ ملندي (٢٤). ۽ اُنهن لاءِ (شيطان) سنگتي مقرر ڪيا سون، پوءِ جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آهي، تنهن کي انهن لاءِ (سندن سنگتين) سينگاريو ۽ (اِنهيءَ ڪري اُنهن ٽولين ۾ گڏجي) مٿن سزا ثابت ٿي، جيڪي ڪانئن اڳ جنّن ۽ ماڻهن مان گذري ويا آهن بيشڪ اهي سڀ ٽوٽي وارا هئا (٢٥). ۽ ڪافرن (هڪٻئي کي) چيو تہ هن قرآن کي نہ ٻڌو ۽ ان (جي پڙهڻ جي وچ) ۾ لڙ مچايو تہ مَن اوهين غالب ٿيو (٢٦). پوءِ ڪافرن کي ضرور سخت سزا (جو مزو) چکائيندا سون ۽ جيڪي تمام بڇڙو (ڪم) ڪندا هئا، تنهن جو بدلو کين ضرور ڏيندا سون (٢٧). الله جي ويرين جي سزا اها (ئي) باھ آهي، انهن لاءِ اُتي هميشہ جو گهر هوندو. اِنهيءَ ڪري سزا (هوندين) جو اسان جي نشانين جو انڪار ڪندا هئا (٢٨).

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَبَّنَآ اَرِنَا الَّذَيْنِ اَضَلّٰنَا مِنَ الْجِنِّ
وَالْاِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَقْدَامِنَا لِيَكُوْنَا مِنَ الْاَسْفَلِيْنَ ﴿٢٩﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوْا وَلَا تَحْزَنُوْا وَاَبْشِرُوْا بِالْجَنَّةِ الَّتِيْ كُنْتُمْ
تُوْعَدُوْنَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ اَوْلِيٰٓؤُكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ ۚ
وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَشْتَهِيْٓ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَدَّعُوْنَ ﴿٣١﴾ ؕ نُزُلًا مِّنْ
غَفُوْرٍ رَّحِيْمٍ ﴿٣٢﴾ ع وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ
صَالِحًا وَّقَالَ اِنَّنِيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَ
لَا السَّيِّئَةُ ؕ اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِيْ بَيْنَكَ وَبَيْنَهٗ
عَدَاوَةٌ كَاَنَّهٗ وَلِيٌّ حَمِيْمٌ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلَقّٰهَآ اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا ۚ وَمَا
يُلَقّٰهَآ اِلَّا ذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿٣٥﴾ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ
فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ؕ لَا تَسْجُدُوْا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ
الَّذِيْ خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿٣٧﴾ فَاِنِ اسْتَكْبَرُوْا فَالَّذِيْنَ
عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُوْنَ لَهٗ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْئَمُوْنَ ﴿٣٨﴾ السجدة

۽ ڪافر چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! جنن ۽ ماڻهن مان جن اسان کي گمراه ڪيو سي اسان کي ڏيکار ته کين پنهجن پيرن جي هيٺان هن ڪري لتاڙيون ته ڀلي ته (سڀ کان) هيٺاهان هجن (۲۹). بيشڪ جن چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي، وري (ان ڳالھ تي) پڪا ٿي بيٺا تن تي (موت وقت رحمت جا) ملائڪ لهندا آهن (چوندا اٿن) ته (هاڻي) نه ڊڄو ۽ نڪي ڳڻتي ڪريو ۽ انهيءَ بهشت (جي خوشخبريءَ) سان خوش ٿيو، جنهن جو اوهان کي وعدو ڏنو ويندو هو (۳۰). اسين دنيا جي حياتيءَ ۾ اوهان جا دوست هئا سون ۽ آخرت ۾ به (اوهان جا دوست آهيون)، ۽ جيڪي اوهان جو جيءُ خواهش ڪندو سو اوهان لاءِ منجهس آهي ۽ جيڪي اوهين گهرندؤ سو (پڻ) اوهان لاءِ منجهس آهي (۳۱). (اها) مهماني بخشڻهار مهربان (الله) وٽان آهي (۳۲). ۽ اُنهيءَ کان وڌيڪ ڳالھ ۾ ڀلو ڪير آهي، جنهن الله ڏانهن سڏيو ۽ (پاڻ به) چڱو ڪم ڪيائين ۽ چيائين ته بيشڪ آءٌ مسلمانن مان آهيان؟ (۳۳). ۽ نيڪي ۽ بدي (پاڻ ۾) برابر نه آهن جا نيڪي ڏادي چڱي هجي، تنهن سان (مدائيءَ کي) ٽار، پوءِ اُهو (ماڻهو) جو انهيءَ جي ۽ تنهنجي وچ ۾ دشمني آهي، سو جهٽ پٽ جگري دل گهريو دوست ٿي پوندو (۳۴). ۽ اها ڳالھ صابرن کان سواءِ ٻئي کي حاصل نه ٿيندي آهي ۽ نڪي وڏي نصيب واري کان سواءِ (ٻئي کي) اها حاصل ٿيندي آهي (۳۵). ۽ جيڪڏهن توکي شيطان جو (دل ۾ وير وجھڻ لاءِ) ڪو وسوسو چيچي ته الله جي پناھ گهر، بيشڪ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۳٦). ۽ سندس (قدرت جي) نشانين مان رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ آهن. نڪي سج کي ۽ نڪي چنڊ کي سجدو ڪريو ۽ انهيءَ الله کي سجدو ڪريو جنهن انهن کي خلقيو، جيڪڏهن خاص سنديس عبادت ڪندا آهيو (۳۷). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن وڏائي ڪن ته (ڇا ٿيو؟) جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽ آهن، سي رات ۽ ڏينهن سندس تسبيحون چوندا آهن ۽ اُهي نه ٿڪبا آهن (۳۸).

وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنَّكَ تَرَى الْاَرْضَ خَاشِعَةً فَاِذَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَآءَ
اهْتَزَّتْ وَرَبَتْؕ اِنَّ الَّذِيْٓ اَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتٰىؕ اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۳۹﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَاؕ
اَفَمَنْ يُّلْقٰى فِي النَّارِ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ يَّاْتِيْٓ اٰمِنًا يَّوْمَ الْقِيٰمَةِؕ اِعْمَلُوْا مَا
شِئْتُمْۙ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۴۰﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالذِّكْرِ لَمَّا
جَآءَهُمْۚ وَاِنَّهٗ لَكِتٰبٌ عَزِيْزٌ ﴿۴۱﴾ لَّا يَاْتِيْهِ الْبَاطِلُ مِنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِ
وَلَا مِنْ خَلْفِهٖؕ تَنْزِيْلٌ مِّنْ حَكِيْمٍ حَمِيْدٍ ﴿۴۲﴾ مَا يُقَالُ لَكَ اِلَّا مَا
قَدْ قِيْلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَؕ اِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ مَغْفِرَةٍ وَّذُوْ عِقَابٍ
اَلِيْمٍ ﴿۴۳﴾ وَلَوْ جَعَلْنٰهُ قُرْاٰنًا اَعْجَمِيًّا لَّقَالُوْا لَوْلَا فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗؕ
ءَاَعْجَمِيٌّ وَّعَرَبِيٌّؕ قُلْ هُوَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هُدًى وَّشِفَآءٌؕ وَ
الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ فِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرٌ وَّهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًىؕ اُولٰٓئِكَ
يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍۭ بَعِيْدٍ ﴿۴۴﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ
فَاخْتُلِفَ فِيْهِؕ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْؕ وَاِنَّهُمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿۴۵﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهٖ وَمَنْ اَسَآءَ فَعَلَيْهَاؕ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۴۶﴾

۽ سندس (قدرت جي) نشانين مان هيءُ (بہ) آهي جو زمين کي وسانڌل ڏسندو آهين، پوءِ جڏهن مٿس (مينهن جو) پاڻي وسايو سون (تڏهن) اُڀامي پيئي ۽ سُجي (اُڀري) پيئي. بيشڪ جنهن اُنهيءَ (زمين) کي جياريو آهي، سو ضرور مئن کي (بہ) جيارڻ وارو آهي. بيشڪ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٣٩). بيشڪ جيڪي اسان جي آيتن ۾ ڏنگائي (الحاد) ڪندا آهن، سي اسان کان ڳجها نہ آهن، ڀلا جيڪو باہ ۾ وجهبو سو ڀلو آهي، يا جيڪو قيامت جي ڏينهن امن وارو ٿي ايندو؟ جيڪي وڻيوَ سو ڪريو، بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو، سو اهو (الله) ڏسندڙ آهي (٤٠). بيشڪ جن قرآن جو (اُنهي وقت) انڪار ڪيو، جڏهن وٽن آيو (سي اسان کان ڳجها نہ آهن)، ۽ بيشڪ اُهو (اهڙو وڏو) سڳورو ڪتاب آهي (٤١). جو، نڪي اُن جي اڳيان ۽ نڪي ان جي پويان ڪوڙ داخل ٿيندو آهي، حڪمت واري ساراهيل (الله جي پار) کان لاٿل آهي (٤٢). (اي پيغمبر!) تو کي انهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ چئبو آهي، جيڪي توکان اڳ (ٻين) پيغمبرن کي چيو ويو هو. بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشش وارو (بہ) آهي ۽ ڏکوئيندڙ سزا ڏيڻ وارو (بہ) آهي (٤٣). ۽ جيڪڏهن اِن (ڪتاب) کي عجمي (يعني عربيءَ کان سواءِ ڌاري ٻوليءَ ۾) قرآن ڪريون ها تہ ضرور (ڪافر) چون ها تہ سنديس آيتون چو نہ کولي بيان ڪيون ويون آهن؟ ڀلا (قرآن) عجمي (ٻوليءَ ۾) ۽ (ٻڌڻ وارا) عربيءَ (ٻوليءَ) وارا آهن (سو چو)؟ (اي پيغمبر! ڪين) چئو تہ، اُهو مؤمنن لاءِ هدايت ۽ شفا آهي. ۽ جيڪي نہ مڃيندا آهن تن جي ڪنن ۾ گهٻرائي آهي ۽ اهو (قرآن) مٿن انڌائي آهي. اِهي (اُنهن وانگر آهن جو) ڄڻڪ ڏوراهين هنڌ کان سڏيا ويندا آهن (٤٤). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنو سون پوءِ منجهس اختلاف ڪيو ويو ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار کان حڪم اڳاتو نہ ٿئي ها تہ سندن وچ ۾ ضرور نبيرو ڪيو وڃي ها ۽ بيشڪ اُهي ڪانئس وڏي شڪ ۾ (پيل) آهن (٤٥). جيڪو چڱا ڪم ڪندو سو پاڻ لاءِ (ڪندو) ۽ جيڪو مدا ڪم ڪندو تنهن تي (ئي ان جو نقصان) آهي ۽ تنهنجو پالڻهار ٻانهن تي ظلم ڪرڻ وارو نہ آهي (٤٦).

اِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ ؕ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرٰتٍ مِّنْ
اَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهٖ ؕ وَيَوْمَ
يُنَادِيْهِمْ اَيْنَ شُرَكَآءِيْ ۙ قَالُوْٓا اٰذَنّٰكَ ۙ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيْدٍ ﴿٤٧﴾ ۚ
وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَدْعُوْنَ مِنْ قَبْلُ وَظَنُّوْا مَا لَهُمْ مِّنْ
مَّحِيْصٍ ﴿٤٨﴾ لَا يَسْئَمُ الْاِنْسَانُ مِنْ دُعَآءِ الْخَيْرِ ۫ وَاِنْ مَّسَّهُ الشَّرُّ
فَيَـُٔوْسٌ قَنُوْطٌ ﴿٤٩﴾ وَلَئِنْ اَذَقْنٰهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّآءَ
مَسَّتْهُ لَيَقُوْلَنَّ هٰذَا لِيْ ۙ وَمَآ اَظُنُّ السَّاعَةَ قَآئِمَةً ۙ وَّلَئِنْ
رُّجِعْتُ اِلٰى رَبِّيْٓ اِنَّ لِيْ عِنْدَهٗ لَلْحُسْنٰى ۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِمَا عَمِلُوْا ۫ وَلَنُذِيْقَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿٥٠﴾ وَاِذَآ
اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ بِجَانِبِهٖ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ
فَذُوْ دُعَآءٍ عَرِيْضٍ ﴿٥١﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهٖ مَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِيْ شِقَاقٍ ۢ بَعِيْدٍ ﴿٥٢﴾
سَنُرِيْهِمْ اٰيٰتِنَا فِي الْاٰفَاقِ وَفِيْٓ اَنْفُسِهِمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ
اَنَّهُ الْحَقُّ ؕ اَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ اَنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿٥٣﴾ اَلَآ
اِنَّهُمْ فِيْ مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَآءِ رَبِّهِمْ ؕ اَلَآ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطٌ ﴿٥٤﴾ ع

قيامت (اچڻ) جي خبر الله (ئي) جي حوالي آهي ۽ سندس علم کان سواءِ نہ ڪي ميوا پنهجن ڳپن (مکڙين) مان نڪرندا آهن ۽ نہ ڪا مادي ڏکي ٿيندي آهي ۽ نڪي ڄڻيندي آهي. ۽ ان ڏينهن (الله) کين سڏيندو تہ منهنجا شريڪ (جي اوهين مقرر ڪندا هيؤ سي) ڪٿي آهن؟ چوندا تہ توکي خبر ڏني سون تہ اسان مان ڪو بہ (اُنهن جي) ثابت ڪرڻ وارو ڪونهي (٤٧). ۽ جن کي (هن کان) اڳ (دنيا ۾) پوڄيندا هئا سي کانئن ڀلجي ويندا ۽ ڀائيندا تہ کين ڪو ڇوٽڪارو ڪونهي (٤٨). انسان چڱائيءَ جي سڏڻ (دعا گهرڻ) کان نہ ٿڪبو آهي ۽ جيڪڏهن کيس (ڪا) مدائي پهچندي آهي تہ پوءِ نااُميد ٿي آسرو ڇنندو آهي (٤٩). ۽ جيڪڏهن کيس تڪليف پهچڻ کان پوءِ پاڻ وٽان ڪا ٻاجھ چکائيندا آهيون تہ ضرور چوندو آهي تہ هيءَ مون (ئي) لاءِ آهي ۽ نہ ٿو ڀانيان تہ قيامت قائم ٿيڻي آهي ۽ جيڪڏهن (اءٌ) پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ڪٽي) موٽائبس تہ بيشڪ مون لاءِ وٽس (بہ) ضرور چڱي حالت هوندي. پوءِ ڪافرن جيڪي ڪيو آهي، تنهن بابت کين ضرور خبردار ڪندا سون ۽ کين سخت عذاب ضرور چکائيندا سون (٥٠). ۽ جڏهن انسان تي نعمت ڪندا آهيون، تڏهن منهن ڦيرائيندو آهي ۽ پنهنجو پاسو موڙيندو آهي ۽ جڏهن کيس (ڪا) تڪليف پهچندي آهي، تڏهن وڏيون ڊگهيون دعائون گهرندو آهي (٥١). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ اوهين ڏسو تہ جيڪڏهن (قرآن) الله وٽان هجي وري سندس انڪار ڪريو تہ جيڪو وڏي ضد ۾ پيل هجي تنهن کان وڌيڪ گمراه ڪير آهي؟ (٥٢). پنهنجيون نشانيون ملڪن ۾ ۽ سندن وجودن ۾ کين سگهوئي ڏيکاريندا سون، تان جو کين پڌرو ٿيندو تہ بيشڪ اهو (قرآن) سچو آهي، تنهنجو پالڻهار ڪافي نہ آهي ڇا، جيڪو سڀڪنهن شيءِ تي حاضر آهي؟ (٥٣). خبردار! بيشڪ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان شڪ ۾ (پيل) آهن، خبردار! بيشڪ اُهو هر ڪنهن شيءِ کي وڪوڙيندڙ آهي (٥٤).

سُوْرَةُ الشُّوْرٰی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

حٰمٓ ۚ ﴿١﴾ عٓسٓقٓ ﴿٢﴾ كَذٰلِكَ یُوْحِیْٓ اِلَیْكَ وَاِلَى الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِكَ ۙ
اللّٰهُ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿٣﴾ لَهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ؕ وَهُوَ
الْعَلِیُّ الْعَظِیْمُ ﴿٤﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ یَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
یُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَیَسْتَغْفِرُوْنَ لِمَنْ فِی الْاَرْضِ ؕ اَلَآ اِنَّ
اللّٰهَ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ ﴿٥﴾ وَالَّذِیْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِیَآءَ اللّٰهُ
حَفِیْظٌ عَلَیْهِمْ ۖ ۫ وَمَآ اَنْتَ عَلَیْهِمْ بِوَكِیْلٍ ﴿٦﴾ وَكَذٰلِكَ اَوْحَیْنَآ
اِلَیْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِیًّا لِّتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰی وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ یَوْمَ
الْجَمْعِ لَا رَیْبَ فِیْهِ ؕ فَرِیْقٌ فِی الْجَنَّةِ وَفَرِیْقٌ فِی السَّعِیْرِ ﴿٧﴾ وَلَوْ
شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ یُّدْخِلُ مَنْ یَّشَآءُ
فِیْ رَحْمَتِهٖ ؕ وَالظّٰلِمُوْنَ مَا لَهُمْ مِّنْ وَّلِیٍّ وَّلَا نَصِیْرٍ ﴿٨﴾ اَمِ اتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِیَآءَ ۚ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِیُّ وَهُوَ یُحْیِ الْمَوْتٰی ؗ وَهُوَ
عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿٩﴾ ع وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِیْهِ مِنْ شَیْءٍ فَحُكْمُهٗٓ
اِلَی اللّٰهِ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبِّیْ عَلَیْهِ تَوَكَّلْتُ ۖ ق وَاِلَیْهِ اُنِیْبُ ﴿١٠﴾

سورة شوريٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيونجاهہ آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمر (١). عسق (٢). غالب حڪمت وارو اللّٰه اهڙيءَ طرح تو ڏانهن وحي موڪلي ٿو ۽ انهن ڏانهن (بہ) جيڪي توکان اڳ هئا (موڪليندو رهيو) (٣). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) سندس آهي ۽ اُهو (سڀ کان) مٿاهون (۽) وڏو آهي (٤). (اللّٰه جي دهشت کان) آسمان پنهجي مٿان کان ڦاٽڻ تي آهن ۽ ملائڪ پنهنجي پالڻهار جي ساراهہ سان گڏ پاڪائي واکاڻيندا آهن ۽ جيڪي زمين ۾ آهن، تن لاءِ بخشش گهرندا آهن. خبردار! بيشڪ اللّٰه ئي بخشڻهار مهربان آهي (٥). ۽ جن اُن کان سواءِ ٻيا دوست ورتا آهن، تن تي اللّٰه نگاهہ رکندڙ آهي ۽ تون مٿن ڪو ذميوار نہ آهين (٦). ۽ اهڙيءَ طرح تو ڏانهن عربيءَ (ٻوليءَ) ۾ قرآن وحي ڪيو سون تہ مڪي وارن ۽ سندس آس پاس وارن کي ڊيڄارين ۽ قيامت جو ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي، تنهن کان (پڻ) ڊيڄارين، هڪ ٽولي بهشت ۾ ۽ ٻي ٽولي دوزخ ۾ هوندي (٧). ۽ جيڪڏهن اللّٰه گهري ها تہ انهن سڀني کي هڪ ٽولي ڪري ها، پر جنهن کي گهري تنهن کي پنهنجيءَ ٻاجهہ ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ظالمن جو نڪي ڪو دوست ۽ نڪي ڪو مددگار آهي (٨). اللّٰه کان سواءِ ٻيا ڪارساز ڪري ڇو ورتا اٿن؟ پوءِ اللّٰه ئي ڪارساز آهي ۽ اهو ئي مئن کي جياريندو آهي ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٩). ۽ جنهن (ڳالهہ) بابت تڪرار ڪيو اٿوَ سو ڪجهہ بہ هجي تہ اُنهيءَ جو نبيرو اللّٰه ڏانهن (حوالي ڪيل) آهي، منهنجو پالڻهار اهو اللّٰه آهي، مٿس ڀروسو ڪيمر ۽ ڏانهس موٽان ٿو (١٠).

فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَّ
مِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًا ۚ يَذْرَؤُكُمْ فِيْهِ ؕ لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَیْءٌ ۚ وَهُوَ
السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ﴿۱۱﴾ لَهٗ مَقَالِيْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۲﴾ شَرَعَ لَكُمْ
مِّنَ الدِّيْنِ مَا وَصّٰى بِهٖ نُوْحًا وَّالَّذِیْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ وَمَا
وَصَّيْنَا بِهٖٓ اِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى وَعِيْسٰٓى اَنْ اَقِيْمُوا الدِّيْنَ وَ
لَا تَتَفَرَّقُوْا فِيْهِ ؕ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِيْنَ مَا تَدْعُوْهُمْ اِلَيْهِ ؕ اَللّٰهُ
يَجْتَبِیْٓ اِلَيْهِ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِیْٓ اِلَيْهِ مَنْ يُّنِيْبُ ﴿۱۳﴾ وَمَا
تَفَرَّقُوْٓا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ؕ وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى لَّقُضِیَ بَيْنَهُمْ ؕ وَ
اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْرِثُوا الْكِتٰبَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ لَفِیْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿۱۴﴾
فَلِذٰلِكَ فَادْعُ ۚ وَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْ ۚ
وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتٰبٍ ۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ
بَيْنَكُمْ ؕ اَللّٰهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ؕ لَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ؕ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ ؕ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا ۚ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ؕ ﴿۱۵﴾

آسمان ۽ زمين جو بڻائيندڙ آهي. اوهان جي جنس منجهان اوهان لاءِ زالون پيدا ڪيائين ۽ ڍورن (جي جنس) مان ڪيترائي قسم (بڻايائين)، انهيءَ طرح سان اوهان کي پکيڙي ٿو، اُن جهڙي ڪا (بہ) شيءِ نہ آهي ۽ اُهو ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١١). آسمانن ۽ زمين جون ڪنجيون وٽس ئي آهن، جنهن لاءِ گهري (تنهن لاءِ) روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن لاءِ) تنگ ڪندو آهي، بيشڪ اُهو هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٢). اوهان لاءِ اُهو دين مقرر ڪيائين جنهن (جي قائم ڪرڻ) جو نوح کي حڪم ڪيو هئائين ۽ جيڪو تو ڏانهن (بہ) وحي ڪيو سين ۽ اهو جنهن (جي قائم ڪرڻ) جو ابراهيم ۽ موسيٰ ۽ عيسيٰ کي حڪم ڪيو سون تہ دين کي قائم ڪريو ۽ منجهس ڌارو ڌار نہ ٿيو. مشرڪن کي اها (ڳالهہ) ڏکي لڳي، جنهن ڏانهن کين سڏيندو آهين. الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پاڻ ڏانهن چونڊيندو آهي ۽ جيڪو (ڏانهنس) ورندو آهي، تنهن کي پاڻ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (١٣). ۽ جو ساڙ پاڻ ۾ هون، تنهن جي ڪري پاڻ وٽ علم پهچڻ کان پوءِ ڌارو وار ٿيا ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار کان مقرر مدت تائين (مهلت ڏيڻ جو) حڪم اڳي (جاري ٿيل) نہ هجي ها تہ ضرور سندن وچ ۾ (هاڻي ئي) فيصلو ڪجي ها ۽ بيشڪ جن کي انهن (پيغمبرن) کان پوءِ ڪتاب ڏنو ويو سي دين کان وڏي شڪ ۾ (پيل) آهن (١٤). پوءِ (تون) انهيءَ (دين) ڏانهن سڏ، ۽ جيئن توکي حڪم ڪيو ويو آهي (تيئن) پڪو ٿي بيهہ ۽ سندين سَڌن جي تابعداري نہ ڪر ۽ چؤ تہ جيڪو بہ ڪتاب الله لاٿو تنهن کي مڃيم ۽ مون کي حڪم ٿيل آهي تہ اوهان جي وچ ۾ انصاف ڪريان، الله اسان جو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، اسان لاءِ اسانجا عمل ۽ اوهان لاءِ اوهان جا عمل آهن، اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ ڪو تڪرار ڪونهي، الله اسان (سڀني) کي پاڻ ۾ (قيامت ڏينهن) گڏ ڪندو ۽ ڏانهس موٽڻ آهي (١٥).

وَالَّذِيْنَ يُحَآجُّوْنَ فِى اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا اسْتُجِيْبَ لَهٗ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَّلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ﴿۱۶﴾
اَللّٰهُ الَّذِىْۤ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ وَالْمِيْزَانَ ؕ وَمَا يُدْرِيْكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيْبٌ ﴿۱۷﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِهَا ۚ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مُشْفِقُوْنَ مِنْهَا ۙ وَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهَا الْحَقُّ ؕ
اَلَاۤ اِنَّ الَّذِيْنَ يُمَارُوْنَ فِى السَّاعَةِ لَفِىْ ضَلٰلٍۢ بَعِيْدٍ ﴿۱۸﴾
اَللّٰهُ لَطِيْفٌۢ بِعِبَادِهٖ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَهُوَ الْقَوِىُّ الْعَزِيْزُ ﴿۱۹﴾ ع
مَنْ كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الْاٰخِرَةِ نَزِدْ لَهٗ فِىْ حَرْثِهٖ ۚ وَمَنْ
كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا ۙ وَمَا لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ
مِنْ نَّصِيْبٍ ﴿۲۰﴾ اَمْ لَهُمْ شُرَكٰٓؤُا شَرَعُوْا لَهُمْ مِّنَ الدِّيْنِ
مَا لَمْ يَاْذَنْۢ بِهِ اللّٰهُ ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ ؕ
وَاِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۱﴾ تَرَى الظّٰلِمِيْنَ
مُشْفِقِيْنَ مِمَّا كَسَبُوْا وَهُوَ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ؕ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِىْ رَوْضٰتِ الْجَنّٰتِ ۚ لَهُمْ مَّا
يَشَآءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيْرُ ﴿۲۲﴾

۽ الله (جي دين) بابت سندس فرمان قبول ڪرڻ کان پوءِ جيڪي جهڳڙو ڪندا آهن، تن جي حجت سندن پالڻهار وٽ ڪوڙي ٿيڻ واري آهي ۽ مٿن (الله جو) ڏمر آهي ۽ ۽ انهن لاءِ سخت عذاب آهي (١٦). الله اهو آهي جنهن سچو ڪتاب ۽ (انصاف جي) ترازي لاٿي. ۽ تو ڪي ڪهڙيءَ ڳالھ ڄاڻايو ته متان قيامت ويجهي هجي (١٧). جيڪي قيامت کي نه مڃيندا آهن، سي اُن کي تڪڙو گهرندا آهن. ۽ جن ايمان آندو آهي سي ان کان ڊڄندا آهن ۽ ڄاڻندا آهن ته بيشڪ اها سچ (اچڻي) آهي. خبردار! بيشڪ جيڪي قيامت بابت جهڳڙو ڪندا آهن، سي بيشڪ وڏيءَ گمراهيءَ ۾ آهن (١٨). الله پنهنجن ٻانهن تي مهربان آهي، جنهن کي گهري (تنهن کي) روزي ڏيندو آهي ۽ اُهو سگهارو غالب آهي (١٩). جيڪو آخرت جي پوک گهرندو آهي، تنهن لاءِ سنديس پوک ۾ واڌارو ڪندا آهيون ۽ جيڪو دنيا جي پوک جو ارادو ڪندو آهي، تنهن کي ڪجھ منجهانئس ڏيندا آهيون ۽ آخرت ۾ ان جو ڪو به حصو نه آهي (٢٠). اُنهن (يعني ڪافرن) جا ڪي اهڙا شريڪ آهن ڇا جن انهن لاءِ دين مان (اُهو) نئون رستو ٺاهيو آهي، جنهن جو الله حڪم نه ڏنو آهي؟ ۽ جيڪڏهن فيصلي ڪرڻ جو وعدو (ٿيل) نه هجي ها ته ضرور (هاڻي ئي) سندن وچ ۾ نبيرو ڪجي ها ۽ بيشڪ ظالمن لاءِ ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢١). (اي پيغمبر!) ظالمن جيڪي ڪمايو آهي، تنهن (جي عذاب) سببان ڪين ڊڄندڙ ڏسندين ۽ اهو (عذاب) ڪين پهچندڙ آهي ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشتن جي باغن ۾ هوندا. جيڪي گهرندا سو سندن پالڻهار وٽ اُنهن لاءِ (موجود) آهي. اِهو ئي وڏو فضل آهي (٢٢).

ذٰلِكَ الَّذِيْ يُبَشِّرُ اللّٰهُ عِبَادَهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ؕ
قُلْ لَّآ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبٰى ؕ وَمَنْ يَّقْتَرِفْ
حَسَنَةً نَّزِدْ لَهٗ فِيْهَا حُسْنًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ شَكُوْرٌ ﴿٢٣﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۚ فَاِنْ يَّشَاِ اللّٰهُ يَخْتِمْ عَلٰى قَلْبِكَ ؕ وَيَمْحُ
اللّٰهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿٢٤﴾
وَهُوَ الَّذِيْ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَعْفُوْا عَنِ السَّيِّاٰتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ ۙ﴿٢٥﴾ وَيَسْتَجِيْبُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
وَيَزِيْدُهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ وَالْكٰفِرُوْنَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ
بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهٖ لَبَغَوْا فِي الْاَرْضِ وَلٰكِنْ يُّنَزِّلُ بِقَدَرٍ
مَّا يَشَآءُ ؕ اِنَّهٗ بِعِبَادِهٖ خَبِيْرٌۢ بَصِيْرٌ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ الَّذِيْ يُنَزِّلُ الْغَيْثَ
مِنْۢ بَعْدِ مَا قَنَطُوْا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهٗ ؕ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿٢٨﴾ وَ
مِنْ اٰيٰتِهٖ خَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيْهِمَا مِنْ دَآبَّةٍ ؕ
وَهُوَ عَلٰى جَمْعِهِمْ اِذَا يَشَآءُ قَدِيْرٌ ﴿٢٩﴾ ع وَمَآ اَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيْبَةٍ فَبِمَا
كَسَبَتْ اَيْدِيْكُمْ وَيَعْفُوْا عَنْ كَثِيْرٍ ؕ﴿٣٠﴾ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ
فِي الْاَرْضِ ۚۖ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿٣١﴾

اِهو (ثواب) اُهو آهي، جنهن جي الله پنهنجن اُنهن ٻانهن کي خوشخبري ڏيندو آهي، جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ آءٌ اوهان کان ان (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران، پر (جڳائي تہ) مائٽن (جي وچ) ۾ محبت (رکو) ۽ جيڪو نيڪي ڪمائيندو، تنهن لاءِ ان نيڪيءَ ۾ خوبي وڌائينداسون. بيشڪ الله بخشڻهار قدر دان آهي (٢٣). چوندا آهن ڇا تہ (پيغمبر پاڻ) الله تي ڪوڙ ٺاهيو آهي؟ پوءِ جيڪڏهن الله گهري تہ تنهنجيءَ دل تي مهر هڻي. الله باطل کي مٽائيندو آهي ۽ پنهنجن سخنن سان سچي دين کي ثابت ڪندو آهي، بيشڪ اُهو سينن وارو (ڳجھہ) چاڻندڙ آهي (٢٤). ۽ اُهو آهي جو پنهنجن ٻانهن جي توبهہ قبول ڪندو آهي ۽ گناهن کان معافي ڏيندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو ڄاڻندو آهي (٢٥). ۽ جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، تن جي دعا قبول ڪندو آهي ۽ پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ (ٻہ) ڏيندو آهي ۽ ڪافرن لاءِ ئي سخت سزا آهي (٢٦). ۽ جيڪڏهن الله پنهنجن ٻانهن جي روزي ڪشادي ڪري ها تہ ملڪ ۾ ضرور بگيڙ وجهن ها پر جيترو (پاڻ) گهرندو آهي، (اوترو) نازل ڪندو آهي، ڇو تہ اُهو پنهنجن ٻانهن کي ڄاڻندڙ ڏسندڙ آهي (٢٧). ۽ (الله) اُهو آهي جو (ماڻهن جي) نااميد ٿيڻ کان پوءِ مينهن هيٺ موڪليندو آهي ۽ پنهنجي رحمت پکيڙيندو آهي ۽ اُهو (ئي) ڪارساز ساراهيل آهي (٢٨). ۽ آسمانن ۽ زمين جو بڻائڻ ۽ جيڪي سندن وچ ۾ چرندڙ پکيڙيائين تن جو (بڻائڻ) سنديس نشانين مان آهي ۽ اهو جڏهن گهرندو (تڏهن) سندن گڏ ڪرڻ تي وسوارو آهي (٢٩). ۽ جيڪا ٻہ تڪليف اوهان کي پهچندي آهي، سا اوهان جي هٿن جي ڪمائيءَ سببان آهي ۽ گهڻن (گناهن) کان (الله) ٽارو ڪندو آهي (٣٠). ۽ اوهين زمين ۾ (ڀڄي) عاجز ڪرڻ وارا نہ آهيو ۽ الله کان سواءِ اوهان جو نہ ڪو ڪارساز ۽ نہ ڪو مددگار آهي (٣١).

وَمِنْ اٰيٰتِهِ الْجَوَارِ فِى الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ ۝۳۲ اِنْ يَّشَاْ يُسْكِنِ الرِّيْحَ

فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلٰى ظَهْرِهٖ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ

شَكُوْرٍ ۝۳۳ ۙ اَوْ يُوْبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوْا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيْرٍ ۝۳۴ ۫ وَّيَعْلَمَ

الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِىْٓ اٰيٰتِنَا ؕ مَا لَهُمْ مِّنْ مَّحِيْصٍ ۝۳۵ فَمَآ اُوْتِيْتُمْ

مِّنْ شَىْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى

لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ۝۳۶ ۚ وَالَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ

كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوْا هُمْ يَغْفِرُوْنَ ۝۳۷ ۚ

وَالَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ۠ وَاَمْرُهُمْ شُوْرٰى

بَيْنَهُمْ ۠ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ۝۳۸ ۚ وَالَّذِيْنَ اِذَآ اَصَابَهُمُ

الْبَغْىُ هُمْ يَنْتَصِرُوْنَ ۝۳۹ وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ

فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ ۝۴۰

وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهٖ فَاُولٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّنْ

سَبِيْلٍ ۝۴۱ اِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ يَظْلِمُوْنَ النَّاسَ وَ

يَبْغُوْنَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ

اَلِيْمٌ ۝۴۲ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ اِنَّ ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ۝۴۳ ع

۽ سنديس نشانين مان سمنڊ ۾ جبلن وانگر جهاز (۽ ٻيڙا هلندا) آهن (٣٢). جيڪڏهن (الله) گهري ته واءُ کي روڪي، پوءِ ٻيڙا سمنڊ جي پٺيءَ تي (هلڻ کان) بيهي رهن، بيشڪ ان ۾ سيڪنهن صبر ڪندڙ شڪر ڪندڙ لاءِ نشانيون آهن (٣٣). يا (جيڪڏهن گهري ته) سندن ڪئي سببان ٻيڙين کي (ٻوڙي) ناس ڪري (ته ٻه وسوارو آهي) ۽ گهڻن (گناهن) کان تارو (ٻه) ڪندو آهي (٣٤). ۽ (ته) جيڪي اسان جي آيتن بابت جهيڙو ڪندا آهن، سي ڄاڻن ته انهن لاءِ ڪو ڇوٽڪارو نه آهي (٣٥). پوءِ جيڪي اوهان کي ڏنو ويو آهي، سو ڪجهه ٻه هجي ته اهو دنيوي حياتيءَ جو (ٿوو) سامان آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو ڀَلو ۽ هميشہ رهڻ وارو اُنهن لاءِ آهي، جن ايمان آندو آهي ۽ پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (٣٦). ۽ (اُنهن لاءِ ٻه) جيڪي وڏن گناهَن ۽ بي حيائين کان پاڻ پليندا آهن ۽ جڏهن ڪاوڙبا آهن (تڏهن) اُهي بخشيندا آهن (٣٧). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جو حڪم مڃيو ۽ نماز پڙهي ۽ سندن ڪم پاڻ ۾ صلاح سان هوندو آهي ۽ جيڪي کين رزق ڏنو سون، تنهن مان خرچيندا آهن (٣٨). ۽ اُهي (اهڙا آهن) جو جڏهن کين ڪو ظلم پهچي (تڏهن مظلوم جو مناسب) بدلو وٺندا آهن (٣٩). ۽ برائيءَ جو بدلو اهڙي برائي آهي. پوءِ جيڪو معاف ڪري ۽ صلح ڪري تنهن جو اجر الله تي آهي، بيشڪ الله ظالمن کي دوست نہ رکندو آهي (٤٠). ۽ بيشڪ جيڪي پنهنجي ايذائجڻ کان پوءِ وير وٺن تن تي ڪا (ڏوراڀي جي) واٽ ڪانهي (٤١). (ڏوراڀي جي) واٽ رڳو انهن تي آهي، جيڪي ماڻهن کي ايذائيندا آهن ۽ ملڪ ۾ ناحق فساد وجهندا آهن، اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٤٢). ۽ البت جيڪو صبر ڪري ۽ بخشي (ته) بيشڪ اِهو (ڳڻ) همت جي ڪمن مان آهي (٤٣).

وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ وَّلِيٍّ مِّنْۢ بَعْدِهٖ ؕ وَتَرَى الظّٰلِمِيْنَ
لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ يَقُوْلُوْنَ هَلْ اِلٰى مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيْلٍ ۚ﴿۴۴﴾ وَتَرٰىهُمْ
يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا خٰشِعِيْنَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُوْنَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ ؕ
وَقَالَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّ الْخٰسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيْهِمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ فِيْ عَذَابٍ مُّقِيْمٍ ﴿۴۵﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِّنْ اَوْلِيَآءَ يَنْصُرُوْنَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ
مِنْ سَبِيْلٍ ؕ﴿۴۶﴾ اِسْتَجِيْبُوْا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ
مِنَ اللّٰهِ ؕ مَا لَكُمْ مِّنْ مَّلْجَاٍ يَّوْمَئِذٍ وَّمَا لَكُمْ مِّنْ نَّكِيْرٍ ﴿۴۷﴾ فَاِنْ اَعْرَضُوْا
فَمَاۤ اَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ؕ اِنْ عَلَيْكَ اِلَّا الْبَلٰغُ ؕ وَاِنَّاۤ اِذَاۤ اَذَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدِيْهِمْ فَاِنَّ الْاِنْسَانَ كَفُوْرٌ ﴿۴۸﴾ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ؕ يَهَبُ لِمَنْ يَّشَآءُ اِنَاثًا وَّيَهَبُ لِمَنْ يَّشَآءُ الذُّكُوْرَ ۙ﴿۴۹﴾
اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَّاِنَاثًا ۚ وَيَجْعَلُ مَنْ يَّشَآءُ عَقِيْمًا ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ
قَدِيْرٌ ﴿۵۰﴾ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُّكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًا اَوْ مِنْ وَّرَآئِ
حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ رَسُوْلًا فَيُوْحِيَ بِاِذْنِهٖ مَا يَشَآءُ ؕ اِنَّهٗ عَلِيٌّ حَكِيْمٌ ﴿۵۱﴾

۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن جو ان کان پوءِ ڪو پرجهلو ڪونهي ۽
(تون) ظالمن کي ڏسندين ته جڏهن (اُهي) سزا ڏسندا (تڏهن) چوندا ته
(هاڻي دنيا ۾) ورڻ جي ڪا واه آهي ڇا؟ (٤٤). ۽ کين ڏسندين جو
دوزخ جي آڏو ڪبن. خواريءَ کان جهڪا ٿيل هوندا ڏٻيءَ اک سان پيا
نهاريندا. ۽ مؤمن چوندا ته بيشڪ ٽوٽي وارا اُهي آهن جن پاڻ کي ۽
پنهنجن گهر وارن کي قيامت جي ڏينهن نقصان لاتو، خبردار! بيشڪ ظالم
هميشه جي عذاب ۾ هوندا (٤٥). ۽ الله کان سواءِ انهن جا ڪي پرجهلا
نه هوندا جي کين مدد ڏين ۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن لاءِ ڪا واٽ
نه آهي (٤٦). پنهنجي پالڻهار جو حڪم ان ڏينهن (جي اچڻ) کان اڳ
قبول ڪريو، جنهن کي الله (جي پار) کان ٽرڻو نه آهي، ان ڏينهن نڪا
اوهان کي واه آهي ۽ نڪا اوهان لاءِ اوپري ٿي (لڪڻ جي جاءِ)
آهي (٤٧). پوءِ جيڪڏهن (اُهي) منهن موڙين ته توکي مٿن نگهبان ڪري
نه موڪليو اٿون، تو تي پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ لازم نه آهي
۽ بيشڪ اسين جڏهن انسان کي پاڻ وٽان رحمت (جو مزو) چکائيندا
آهيون (تڏهن) اُن سان خوش ٿيندو آهي ۽ جيڪڏهن ڪا تڪليف سندن
هٿن جي اڳ ڪئي سببان کين پهچندي آهي ته بيشڪ ماڻهو بي شڪر
(ٿيندو) آهي (٤٨). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي خاص الله جي آهي،
جيڪي گهري (سو) خلقيندو آهي. جنهن کي وڻيس (تنهن کي) ڌيئرون
بخشيندو آهي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) پُٽَ بخشيندو آهي (٤٩). يا
کين پٽ ۽ ڌيئرون گڏ ڏيندو آهي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) سَنڍ
ڪندو آهي، بيشڪ اُهو ڄاڻندڙ وسوارو آهي (٥٠). ۽ ڪنهن ماڻهوءَ لاءِ
ٿيڻو ئي نه آهي ته الله ساڻس ڳالهائي، سواءِ هن جي ته اشاري سان يا پردي
جي پويان يا ڪنهن قاصد موڪلڻ سان (ڳالهائي). پوءِ جيڪي الله
گهريو، سو سندس حڪم سان پهچائي ڏئي. بيشڪ اُهو (سڀ کان)
مٿاهون حڪمت وارو آهي (٥١).

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ رُوْحًا مِّنْ اَمْرِنَا ؕ مَا كُنْتَ تَدْرِىْ مَا الْكِتٰبُ
وَلَا الْاِيْمَانُ وَلٰكِنْ جَعَلْنٰهُ نُوْرًا نَّهْدِىْ بِهٖ مَنْ نَّشَآءُ مِنْ عِبَادِنَا ؕ
وَاِنَّكَ لَتَهْدِىْٓ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۙ﴿٥٢﴾ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذِىْ لَهٗ مَا
فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ اَلَآ اِلَى اللّٰهِ تَصِيْرُ الْاُمُوْرُ ﴿٥٣﴾ ع

سُوْرَةُ الزُّخْرُفِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

حٰمٓ ۚ﴿١﴾ وَالْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ۙ﴿٢﴾ اِنَّا جَعَلْنٰهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ
تَعْقِلُوْنَ ۚ﴿٣﴾ وَاِنَّهٗ فِىْٓ اُمِّ الْكِتٰبِ لَدَيْنَا لَعَلِىٌّ حَكِيْمٌ ؕ﴿٤﴾ اَفَنَضْرِبُ
عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِيْنَ ﴿٥﴾ وَكَمْ اَرْسَلْنَا
مِنْ نَّبِىٍّ فِى الْاَوَّلِيْنَ ﴿٦﴾ وَمَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ نَّبِىٍّ اِلَّا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٧﴾ فَاَهْلَكْنَآ اَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَّمَضٰى مَثَلُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿٨﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ
خَلَقَهُنَّ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ۙ﴿٩﴾ الَّذِىْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَّ
جَعَلَ لَكُمْ فِيْهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۚ﴿١٠﴾ وَالَّذِىْ نَزَّلَ مِنَ
السَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ ۚ فَاَنْشَرْنَا بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا ۚ كَذٰلِكَ تُخْرَجُوْنَ ﴿١١﴾

۽ اهڙيءَ طرح اسان پنهنجي ڪلام سان تو ڏانهن قرآن وحي ڪيو (اڳ) تون نہ ڄاڻندو هئين تہ ڪتاب ڇا آهي؟ ۽ نڪي (ڄاڻندو هئين تہ) ايمان (ڇا آهي)؟ پر قرآن کي نور ڪيو اٿئون، پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي گهرون (تنهن کي) اُن سان سڌو رستو ڏيکاريندا آهيون ۽ بيشڪ تون سڌي رستي ڏانهن هدايت ڪندو آهين (٥٢). (يعني) اُنهيءَ الله جو رستو جو جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين آهي سو سندس آهي، خبردار الله ڏانهن (ئی سڀ) ڪم وري ويندا آهن (٥٣).

سورة زخرف مڪي آهي ۽ هن ۾ اُٺاسي آيتون ۽ ست رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمر (١). (هن) پڌري ڪتاب جو قسم آهي (٢). تہ بيشڪ اسان هن (ڪتاب) کي عربيءَ (ٻوليءَ ۾) قرآن ڪيو آهي تہ مَنَ اوهين سمجهو (٣). ۽ بيشڪ اهو (ڪتاب) لوح محفوظ ۾ اسان وٽ (لکيل) آهي، بيشڪ (اهو ڪتاب) وڏي مرتبي وارو حڪمت وارو آهي (٤). اوهان کان نصيحت کي هن ڪري منهن موڙي جهليندا سون ڇا تہ اوهين حد کان لنگهيل قوم آهيو؟ (٥). ۽ اڳين (قومن) ۾ گهڻائي پيغمبر موڪليا سون (٦). ۽ وٽن ڪوبہ پيغمبر نہ ٿي آيو، جو ساڻس ٺٺوليون نہ ٿي ڪيائون (٧). پوءِ انهن (قريشن) کان سگهہ ۾ تمام ڏاڍن (عاد ۽ ثمود) کي (جو ڪائنن بلڪل سگهارا هئا) ناس ڪيو سون ۽ اڳين جي حالت (اڳئين بيان ۾) گذري چڪي آهي (٨). ۽ جيڪڏهن (تون) ڪائنن پڇين تہ آسمانن ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو تہ ضرور چوندا تہ انهن کي زبردست ڄاڻندڙ (الله) بڻايو آهي (٩). (اُنهيءَ الله) جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇائو بڻايو ۽ اوهان لاءِ منجهس رستا بڻايا تہ مَن اوهين سڌو رستو لهو (١٠). ۽ (اُنهيءَ الله) جنهن آسمان مان اندازي سان پاڻي وسايو، پوءِ ان (پاڻيءَ) سان ويران شهر کي آباد ڪيو سون، اهڙيءَ طرح اوهان کي (قبرن مان) ڪڍبو (١١).

وَالَّذِیْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الْفُلْكِ وَالْاَنْعَامِ
مَا تَرْكَبُوْنَ ﴿۱۲﴾ لِتَسْتَوٗا عَلٰى ظُهُوْرِهٖ ثُمَّ تَذْكُرُوْا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ اِذَا
اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُوْلُوْا سُبْحٰنَ الَّذِیْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا
لَهٗ مُقْرِنِيْنَ ﴿۱۳﴾ وَاِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ ﴿۱۴﴾ وَجَعَلُوْا لَهٗ مِنْ
عِبَادِهٖ جُزْءًا ؕ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۵﴾ؕ اَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ
بَنٰتٍ وَّاَصْفٰىكُمْ بِالْبَنِيْنَ ﴿۱۶﴾ وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ
لِلرَّحْمٰنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهٗ مُسْوَدًّا وَّهُوَ كَظِيْمٌ ﴿۱۷﴾ اَوَمَنْ يُّنَشَّؤُا
فِی الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِی الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِيْنٍ ﴿۱۸﴾ وَجَعَلُوا الْمَلٰٓئِكَةَ
الَّذِيْنَ هُمْ عِبٰدُ الرَّحْمٰنِ اِنَاثًا ؕ اَشَهِدُوْا خَلْقَهُمْ ؕ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسْئَلُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَقَالُوْا لَوْ شَآءَ الرَّحْمٰنُ مَا عَبَدْنٰهُمْ ؕ
مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۗ اِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ﴿۲۰﴾ؕ اَمْ اٰتَيْنٰهُمْ
كِتٰبًا مِّنْ قَبْلِهٖ فَهُمْ بِهٖ مُسْتَمْسِكُوْنَ ﴿۲۱﴾ بَلْ قَالُوْۤا اِنَّا وَجَدْنَاۤ
اٰبَآءَنَا عَلٰۤى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰۤى اٰثٰرِهِمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَكَذٰلِكَ مَاۤ
اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِیْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَاۤ ۙ
اِنَّا وَجَدْنَاۤ اٰبَآءَنَا عَلٰۤى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰۤى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ ﴿۲۳﴾

۽ (اُنهيءَ الله) جنهن هر قسم جا جوڙا بڻايا ۽ اوهان لاءِ ٻيڙيون ۽ اُهي جانور بڻايائين جن تي (اوهين) چڙهو (١٢). تہ انهن جي پٺين تي سڌا ٿي ويهو وري جڏهن مٿن سنوان ٿي ويهو (تڏهن) پنهنجي پالڻهار جي نعمت ياد ڪيو ۽ چئو تہ اُهو (الله) پاڪ آهي، جنهن هيءُ اسان کي نوائي ڏنو ۽ (اسين) اُن کي (ڪڏهن) نوائڻ وارا نہ هئاسون (١٣). ۽ بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهيون (١۴). ۽ الله لاءِ سندس ٻانهن مان اولاد مقرر ڪيائون. بيشڪ انسان پڌرو بي شڪر آهي (١٥). (الله) پنهنجيءَ مخلوقات مان (پاڻ لاءِ) ڌيئرون اختيار ڪيون ڇا ۽ اوهان کي پٽن سان چونڊيو اٿس (ڇا)؟ (١٦). ۽ جڏهن منجهائن ڪنهن کي اُنهيءَ شيءِ (يعني ڌيءُ جي ڄمڻ) جي خبر ڏجي جيڪا ٻاجهاري (الله) لاءِ مثال بيان ڪئي اٿس، (تڏهن) سندس منهن ڪاراٽجي ويندو آهي ۽ اُهو ڏک ڀريو هوندو آهي (١٧). جيڪو ڳهن ۾ پالجي ٿو ۽ لڙائيءَ ۾ پڌرو نہ ٿو ٿئي، اهڙي کي (الله سان ڌيءُ جي نسبت ڏين ٿا) ڇا؟ (١٨). ۽ انهن ملائڪن کي (الله جيون) ڌيئرون مقرر ڪيون اُٿن جي (پاڻ) الله جا ٻانها آهن (اهي) سندن پيدا ٿيڻ وقت حاضر هئا ڇا؟ سندين (اِها) شاهدي سگهو لکبي ۽ (هو قيامت ۾) پڇيا ويندا (١٩). ۽ چوندا آهن تہ جيڪڏهن ٻاجهارو (الله) گهري ها تہ انهن (ملائڪن) جي عبادت نہ ڪريون ها! کين هن (ڳالھ) جي ڪا ڄاڻپ نہ آهي، اِهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (٢٠). کين هن (قرآن) کان اڳ ڪو ڪتاب ڏنو اٿئون ڇا، جو انهن اُن کي چنبڙي ورتو آهي؟ (٢١). (نہ!) بلڪ چوندا آهن تہ بيشڪ اسان پنهنجن اَبن ڏاڏن کي هڪ طريقي تي ڏٺو ۽ بيشڪ اسين سندن پيرن تي سڌو هلڻ وارا آهيون (٢٢). ۽ اهڙيءَ طرح اڳ تو کان ڪنهن ڳوٺ ۾ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ موڪليوسون، پر ان جي عياشين (ماڻهن) چيو تہ اسان پنهنجا پيءُ ڏاڏا هڪ طريقي تي ڏٺا ۽ بيشڪ اسين انهن جي (ئي) پيرن تي پيروي ڪندڙ آهيون (٢٣).

قٰلَ اَوَلَوْ جِئْتُكُمْ بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُّمْ عَلَيْهِ اٰبَآءَكُمْ ؕ قَالُوْٓا اِنَّا
بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿٢٤﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٢٥﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖٓ اِنَّنِيْ
بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُوْنَ ﴿٢٦﴾ اِلَّا الَّذِيْ فَطَرَنِيْ فَاِنَّهٗ سَيَهْدِيْنِ ﴿٢٧﴾ وَ
جَعَلَهَا كَلِمَةًۢ بَاقِيَةً فِيْ عَقِبِهٖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٢٨﴾ بَلْ مَتَّعْتُ
هٰٓؤُلَآءِ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى جَآءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ﴿٢٩﴾ وَلَمَّا
جَآءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ وَّاِنَّا بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَقَالُوْا لَوْلَا
نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيْمٍ ﴿٣١﴾ اَهُمْ
يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ ؕ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيْشَتَهُمْ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ
بَعْضًا سُخْرِيًّا ؕ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَلَوْلَآ اَنْ
يَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَّكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ
لِبُيُوْتِهِمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَّمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَلِبُيُوْتِهِمْ
اَبْوَابًا وَّسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِـُٔوْنَ ﴿٣٤﴾ وَزُخْرُفًا ؕ وَاِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا
مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿٣٥﴾

(پيغمبر! ڪين) چيو تہ، (پنهنجن ابن ڏاڏن جي پيروي ڪندؤ) ڇا؟ جيتوڻيڪ اوهان وٽ اُهو (دين) آندو اٿم، جنهن (دين) تي اوهان پنهنجن پيُن ڏاڏن کي ڏٺو، تنهن کان وڌيڪ سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي. چيائون تہ جنهن شيءِ سان اوهان کي موڪليو ويو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون (٢۴). پوءِ ڪائنن بدلو ورتو سون، پوءِ ڏس تون ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي! (٢٥). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجيءَ قوم کي چيو تہ جنهن شيءِ کي (اوهين) پوڄيندا آهيو، تنهن کان بيشڪ آءٌ بيزار آهيان (٢٦). پر جنهن مون کي پيدا ڪيو سو بيشڪ مون کي سگهوئي هدايت ڪندو (٢٧). ۽ الله سندس اولاد ۾ اها (توحيد جي ڪلمي جي) ڳالھ هميشہ رهائي تہ مَن اُهي (ڪافر) موٽن (٢٨). بلڪ اسان انهن ۽ سندن اَبن ڏاڏن کي آسائشو ڪيو تان جو وٽن سچو دين ۽ پڌرو پيغمبر (محمدﷺ) آيو (٢٩). ۽ جنهن مهل سچو دين وٽن آيو (تنهن مهل) چيائون تہ هيءُ جادو آهي ۽ بيشڪ اسين اُن جا منڪر آهيون (٣٠). ۽ چيائون تہ (هنن) ٻن ڳوٺن (مڪي ۽ طائف) وارن مان ڪنهن وڏي ماڻهوءَ تي هيءُ قرآن ڇو نہ نازل ڪيو ويو؟ (٣١). اِهي تنهنجي پالڻهار جي رحمت وراهيندا آهن ڇا؟ دنيا جي حياتيءَ ۾ سندن روزي سندن وچ ۾ اسان ئي ورهائي آهي ۽ انهن مان هڪڙن کي ٻين کان وڏي مرتبي وارو ڪيو سون تہ جيئن هڪڙا ٻين کي خدمتگار ڪري وٺن ۽ جيڪو (دنيا جو مال) گڏ ڪندا آهن، تنهن کان تنهنجي پالڻهار جي رحمت ڀلي آهي (٣٢). ۽ جيڪڏهن ائين نہ هجي ها تہ (متان) ماڻهو هڪ ٽولي (ڪفر جي) ٿي وڃن تہ جيڪي ٻاجهاري (الله) جو انڪار ڪندا آهن، تن لاءِ سندن گهرن جون ڇتيون ۽ ڏاڪڻيون جن تي چڙهن سي چانديءَ جون ڪريون ها (٣٣). ۽ سندن گهرن جا دروازا ۽ پلنگ جن تي ٽيڪ ڏيئي ويهن (سي بہ چانديءَ جا ڪريون ها) (٣۴). ۽ (ٻيا) سون (جا بہ ڪريون ها). ۽ اِهو سڀ ڪجھ رڳو دنيا جي حياتيءَ جو (ٿورو مال) متاع آهي ۽ تنهنجي پالڻهار وٽ آخرت پرهيزگارن لاءِ آهي (٣٥).

وَمَنْ يَّعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهٗ شَيْطٰنًا فَهُوَ لَهٗ قَرِيْنٌ ﴿٣٦﴾
وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّوْنَهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٣٧﴾
حَتّٰۤى اِذَا جَآءَنَا قَالَ يٰلَيْتَ بَيْنِىْ وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ
فَبِئْسَ الْقَرِيْنُ ﴿٣٨﴾ وَلَنْ يَّنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَّلَمْتُمْ اَنَّكُمْ فِى الْعَذَابِ
مُشْتَرِكُوْنَ ﴿٣٩﴾ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ اَوْ تَهْدِى الْعُمْىَ وَمَنْ كَانَ
فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٤٠﴾ فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُّنْتَقِمُوْنَ ۙ ﴿٤١﴾
اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِىْ وَعَدْنٰهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُوْنَ ﴿٤٢﴾ فَاسْتَمْسِكْ
بِالَّذِىْۤ اُوْحِىَ اِلَيْكَ ۚ اِنَّكَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٤٣﴾ وَاِنَّهٗ لَذِكْرٌ
لَّكَ وَلِقَوْمِكَ ۚ وَسَوْفَ تُسْـَٔلُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَسْـَٔلْ مَنْ اَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُّسُلِنَاۤ ۗ اَجَعَلْنَا مِنْ دُوْنِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً
يُّعْبَدُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ
فَقَالَ اِنِّىْ رَسُوْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِاٰيٰتِنَاۤ اِذَا هُمْ
مِّنْهَا يَضْحَكُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَمَا نُرِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ اِلَّا هِىَ اَكْبَرُ مِنْ اُخْتِهَا وَ
اَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوْا يٰۤاَيُّهَ
السّٰحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ ۚ اِنَّنَا لَمُهْتَدُوْنَ ﴿٤٩﴾

۽ جيڪو ٻاجهاري (الله) جي ياد ڪرڻ کان غافل ٿيندو آهي، تنهن لاءِ هڪ شيطان مقرر ڪندا آهيون، جو اُهو ان جو سنگتي هوندو آهي (٣٦). ۽ بيشڪ اهي (شيطان) انهن کي (سڌيءَ) واٽ کان جهليندا آهن ۽ (ماڻهو پاڻ) ڀانئيندا آهن ته اُهي هدايت وارا آهن (٣٧). تان جو جڏهن اسان وٽ ايندو (تڏهن پهنجي سنگتيءَ شيطان کي) چوندو ته هئي افسوس! (جيڪر) منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ اوڀر اولھ جيتري ڏورائي هجي ها جو (تنهنجي) سنگت بڇڙي آهي (٣٨). ۽ (چوندا سون ته) چونڪ ظلم ڪيو اٿوَ (تنهن ڪري) اڄ اوهان کي (اها ڳالھ) اصل فائدو نه ڏيندي ته اوهين (۽ شيطان منهنجي) عذاب منجھ پاڻ ۾ ڀائيوار هجو (٣٩). (اي پيغمبر!) تون ٻوڙن کي ٻڌائي ٿو سگهين ڇا؟ يا انڌن کي ۽ اُهو جيڪو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهي، تنهن کي هدايت ڪري سگهين ٿو ڇا؟ (٤٠). پوءِ جيڪڏهن توکي (هن جهان مان) نيون ته بيشڪ اسين (اتي ئي) کانئن بدلو وٺڻ وارا آهيون (٤١). يا جيڪو ڪين انجام ڏنو اَٿون سو توکي ڏيکاريون ته به بيشڪ اسين مٿن وسوارا آهيون (٤٢). تنهن ڪري جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو ويو، تنهن کي تون چنبڙي وٺ، بيشڪ تون سڌيءَ واٽ تي آهين (٤٣). ۽ بيشڪ اهو (قرآن) تو لاءِ ۽ تنهنجيءَ قوم لاءِ نصيحت آهي ۽ (اوهين) سگهوئي پڇيا ويندؤ (٤٤). ۽ پنهنجن پيغمبرن مان جيڪي توکان اڳ موڪليا هئا سون تن جو (احوال) پڇ ته ٻاجهاري (الله) کان سواءِ (ڪي) ٻيا معبود بڻايا هئا سون ڇا جن جي پوڄا ڪئي وڃي؟ (٤٥). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجين نشانين سان فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن موڪليو سون، پوءِ چيائين ته بيشڪ آءٌ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان (٤٦). پوءِ جنهن مهل وٽن اسان جي نشانين سان آيو (تنهن مهل) اوچتو اُهي اُنهن (معجزن) کان کلندا رهيا (٤٧). ۽ ڪابه نشاني ڪين نه ٿي ڏيکاري سون پر اُها (نشاني) اُن جي اڳين کان تمام وڏي هئي ۽ ڪين عذاب سان پڪڙيو سون ته مَنَ اُهي (ڪفر کان) موٽن (٤٨). ۽ چيائون ته اي جادوگر! پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ اُنهيءَ (وسيلي) سان دعا گهر، جنهن جو توسان انجام ڪيو اٿس، ته بيشڪ اسين هدايت وارا ٿيندا سون (٤٩).

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ ﴿۵۰﴾ وَنَادٰى فِرْعَوْنُ
فِىْ قَوْمِهٖ قَالَ يٰقَوْمِ اَلَيْسَ لِىْ مُلْكُ مِصْرَ وَهٰذِهِ الْاَنْهٰرُ
تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِىْ ۚ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿۵۱﴾ اَمْ اَنَا خَيْرٌ مِّنْ هٰذَا الَّذِىْ هُوَ
مَهِيْنٌ ۙ وَّلَا يَكَادُ يُبِيْنُ ﴿۵۲﴾ فَلَوْلَآ اُلْقِىَ عَلَيْهِ اَسْوِرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ
اَوْ جَآءَ مَعَهُ الْمَلٰٓئِكَةُ مُقْتَرِنِيْنَ ﴿۵۳﴾ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهٗ فَاَطَاعُوْهُ ؕ
اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿۵۴﴾ فَلَمَّآ اٰسَفُوْنَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنٰهُمْ
اَجْمَعِيْنَ ﴿۵۵﴾ فَجَعَلْنٰهُمْ سَلَفًا وَّمَثَلًا لِّلْاٰخِرِيْنَ ﴿۵۶﴾ ع وَلَمَّا ضُرِبَ
ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا اِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّوْنَ ﴿۵۷﴾ وَقَالُوْٓا ءَاٰلِهَتُنَا خَيْرٌ
اَمْ هُوَ ؕ مَا ضَرَبُوْهُ لَكَ اِلَّا جَدَلًا ؕ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُوْنَ ﴿۵۸﴾ اِنْ هُوَ
اِلَّا عَبْدٌ اَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنٰهُ مَثَلًا لِّبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ ؕ ﴿۵۹﴾ وَلَوْ
نَشَآءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَّلٰٓئِكَةً فِى الْاَرْضِ يَخْلُفُوْنَ ﴿۶۰﴾ وَاِنَّهٗ لَعِلْمٌ
لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُوْنِ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۶۱﴾
وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ ۚ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۶۲﴾ وَ
لَمَّا جَآءَ عِيْسٰى بِالْبَيِّنٰتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِاُبَيِّنَ
لَكُمْ بَعْضَ الَّذِىْ تَخْتَلِفُوْنَ فِيْهِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۶۳﴾

پوءِ جنهن مهل کائنئن عذاب لاٿو سون (تنهن مهل) اُهي اُتي ئي (قول) ڀڃيندا رهيا (٥٠). ۽ فرعون پنهنجيءَ قوم ۾ پڙهو ڏنو، چيائين تہ اي منهنجي قوم! مصر جي بادشاهي منهنجي نہ آهي ڇا؟ ۽ هي نهرون منهنجي (ماڙين جي) هيٺان (نہ) وهنديون آهن ڇا؟ اوهين نہ ڏسندا آهيو ڇا؟ (٥١). (نہ!) بلڪ آءٌ هن (موسىٰ) کان ڀَلو آهيان، جيڪو خسيس آهي ۽ چٽو ڳالهائي بہ نٿو سگهي (٥٢). پوءِ مٿس سونَ جا ڪنگڻ ڇو نہ لاٿا ويا يا ساڻس گڏ ٿي ملائڪ ڇو نہ آيا؟ (٥٣). پوءِ پنهنجيءَ قوم کي بيوقوف بڻايائين، (تنهن ڪري) فرمانبرداري ڪيائونس، بيشڪ اُهي بي دين قوم هئا (٥٤). پوءِ جڏهن اسان کي ڪاوڙايائون (تڏهن) کائنئن وير ورتو سون، پوءِ انهن سڀني کي ٻوڙيو سون (٥٥). پوءِ کين (ڪافرن جو) اڳواڻ ۽ پوين لاءِ آکاڻي ڪيو سون (٥٦). ۽ جڏهن مريم جي پٽ جو قصو بيان ڪيو ويو (تڏهن) امالڪ اُن (قصي) کان تنهنجي قوم لُڙُ مچائيندي آهي (٥٧). ۽ (اُهي) چوندا آهن تہ اسان جا معبود ڀلا آهن يا اهو (عيسىٰ)؟، اهو مثال تو سان رڳو جهيڙي لاءِ بيان ڪندا آهن، بلڪ اهي جهيڙاڪ قوم آهن (٥٨). اهو (عيسىٰ) رڳو ٻانهو آهي، جنهن تي نعمت ڪئي اٿؤن ۽ بني اسرائيلن لاءِ کيس (هڪ) عبرت ڪئي سون (٥٩). ۽ جيڪڏهن گهرون ها تہ اوهان جي بدران زمين ۾ ملائڪن کي نائب ڪريون ها (٦٠). ۽ بيشڪ اهو (عيسىٰ) قيامت جي هڪ نشاني آهي، پوءِ اوهين قيامت ۾ شڪ نہ ڪريو ۽ (اي پيغمبر! چؤ تہ) منهنجي تابعداري ڪريو (جو) اِها سڌي واٽ آهي (٦١). ۽ اوهان کي شيطان نہ جهلي، ڇو تہ اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (٦٢). ۽ جنهن مهل عيسىٰ چٽن معجزن سان آيو، (تنهن مهل) چيائين تہ اوهان وٽ حڪمت آندي اٿم ۽ (آيو آهيان) تہ جن ڳالهين ۾ اختلاف ڪندا آهيو، تن مان ڪي اوهان لاءِ بيان ڪريان، پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (٦٣).

إِنَّ اللّٰهَ هُوَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿٦٤﴾

فَاخْتَلَفَ الْاَحْزَابُ مِنْۢ بَيْنِهِمْ ۚ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ

عَذَابِ يَوْمٍ اَلِيْمٍ ﴿٦٥﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ

بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٦٦﴾ اَلْاَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ

عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِيْنَ ﴿٦٧﴾ يٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَآ اَنْتُمْ

تَحْزَنُوْنَ ﴿٦٨﴾ ۚ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا مُسْلِمِيْنَ ﴿٦٩﴾ ۚ اُدْخُلُوا

الْجَنَّةَ اَنْتُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُوْنَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ

مِّنْ ذَهَبٍ وَّاَكْوَابٍ ۚ وَفِيْهَا مَا تَشْتَهِيْهِ الْاَنْفُسُ وَتَلَذُّ

الْاَعْيُنُ ۚ وَاَنْتُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِيْٓ اُوْرِثْتُمُوْهَا

بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيْهَا فَاكِهَةٌ كَثِيْرَةٌ مِّنْهَا

تَاْكُلُوْنَ ﴿٧٣﴾ اِنَّ الْمُجْرِمِيْنَ فِيْ عَذَابِ جَهَنَّمَ خٰلِدُوْنَ ﴿٧٤﴾ ۚ

لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿٧٥﴾ ۚ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَ

لٰكِنْ كَانُوْا هُمُ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٧٦﴾ وَنَادَوْا يٰمٰلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا

رَبُّكَ ؕ قَالَ اِنَّكُمْ مّٰكِثُوْنَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ جِئْنٰكُمْ بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ

اَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كٰرِهُوْنَ ﴿٧٨﴾ اَمْ اَبْرَمُوْٓا اَمْرًا فَاِنَّا مُبْرِمُوْنَ ﴿٧٩﴾ ۚ

بيشڪ الله ئي منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، تنهن ڪري سنديس عبادت ڪريو، اها سڌي واٽ آهي (٦٤). پوءِ جماعتن پاڻ ۾ اختلاف ڪيو، تنهن ڪري ڏکوئيندڙ ڏينهن جي عذاب کان ظالمن لاءِ ويل آهي (٦٥). (اُهي) رڳو قيامت (جي اچڻ) جو انتظا ڪندا آهن ته اوچتو وٽن اچي ۽ اُهي بي خبر هجن (٦٦). اُنهيءَ ڏينهن پرهيزگارن کان سواءِ (ٻيا) سڀيئي دوست هڪ ٻئي جا دشمن هوندا (٦٧). (چيو ويندو ته) اي منهنجا ٻانهؤ! اڄ اوهان کي نڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اوهين غمگين ٿيو (٦٨). جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو ۽ مسلمان هئا (٦٩). (تن کي چيو ويندو ته) اوهين ۽ اوهان جيون زالون بهشت ۾ گهڙو (اتي ڏاڍا) خوش ٿيندؤ (٧٠). مٿن سون جيون پليٽون ۽ پيالا ڦيرائبا ۽ جيڪي دليون گهرنديون ۽ (جنهن جي ڏسڻ کان) اکيون ٺرنديون سو منجهس هوندو ۽ اوهين منجهس سدائين رهندؤ (٧١). ۽ هيءُ اُهو بهشت آهي، جنهن جو اوهان کي اِنهيءَ سببان وارث ڪيو ويو جو اوهين (چڱا) ڪم ڪندا هيؤ (٧٢). منجهس اوهان لاءِ گهڻا ميوا آهن، جن منجهان ٻيا کائيندؤ (٧٣). بيشڪ ڏوهي دوزخ جي عذاب ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٧٤). کانئن (عذاب) هلڪو نہ ڪبو ۽ اُهي منجهس نااميد (ٿي چپ) رهندا (٧٥). ۽ مٿن ظلم نہ ڪيوسون ۽ اُهي (پاڻ ئي) ظالم هئا (٧٦). ۽ (دوزخ جي دربان کي) سڏيندا تہ اي مالڪ! ڀل تہ تنهنجو پالڻهار اسان تي (موت جو) حڪم ڪري (تہ عذاب کان ڇٽون)- (مالڪ) چوندو تہ بيشڪ اوهين هميشہ رهڻ وارا آهيو (٧٧). بيشڪ اوهان وٽ سچو دين آندو سون، پر اوهان مان گهڻا سچيءَ ڳالهہ کي ناپسند ڪرڻ وارا آهن (٧٨). (ڪافرن بہ) ڪنهن ڪم جي رٿ رٿي آهي ڇا؟ پوءِ بيشڪ اسين بہ پڪي رٿ رٿيندڙ آهيون (٧٩).

اَمۡ یَحۡسَبُوۡنَ اَنَّا لَا نَسۡمَعُ سِرَّهُمۡ وَنَجۡوٰىهُمۡ ؕ بَلٰى وَرُسُلُنَا لَدَيۡهِمۡ
یَكۡتُبُوۡنَ ﴿۸۰﴾ قُلۡ اِنۡ كَانَ لِلرَّحۡمٰنِ وَلَدٌ ۖ فَاَنَا اَوَّلُ الۡعٰبِدِيۡنَ ﴿۸۱﴾
سُبۡحٰنَ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ رَبِّ الۡعَرۡشِ عَمَّا يَصِفُوۡنَ ﴿۸۲﴾
فَذَرۡهُمۡ يَخُوۡضُوۡا وَيَلۡعَبُوۡا حَتّٰى يُلٰقُوۡا يَوۡمَهُمُ الَّذِىۡ يُوۡعَدُوۡنَ ﴿۸۳﴾
وَهُوَ الَّذِىۡ فِى السَّمَآءِ اِلٰهٌ وَّفِى الۡاَرۡضِ اِلٰهٌ ؕ وَهُوَ الۡحَكِيۡمُ
الۡعَلِيۡمُ ﴿۸۴﴾ وَتَبٰرَكَ الَّذِىۡ لَهٗ مُلۡكُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا ۚ
وَعِنۡدَهٗ عِلۡمُ السَّاعَةِ ۚ وَاِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۸۵﴾ وَلَا يَمۡلِكُ الَّذِيۡنَ
يَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِهِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنۡ شَهِدَ بِالۡحَقِّ وَهُمۡ
يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۸۶﴾ وَلَئِنۡ سَاَلۡتَهُمۡ مَّنۡ خَلَقَهُمۡ لَيَقُوۡلُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى
يُؤۡفَكُوۡنَ ﴿۸۷﴾ ۙ وَقِيۡلِهٖ يٰرَبِّ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ قَوۡمٌ لَّا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۸۸﴾ ۘ
فَاصۡفَحۡ عَنۡهُمۡ وَقُلۡ سَلٰمٌ ؕ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۸۹﴾ ع

سُوۡرَةُ الدُّخَانِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

حٰمٓ ۚ ﴿۱﴾ وَالۡكِتٰبِ الۡمُبِيۡنِ ﴿۲﴾ اِنَّاۤ اَنۡزَلۡنٰهُ فِىۡ لَيۡلَةٍ مُّبٰرَكَةٍ
اِنَّا كُنَّا مُنۡذِرِيۡنَ ﴿۳﴾ فِيۡهَا يُفۡرَقُ كُلُّ اَمۡرٍ حَكِيۡمٍ ﴿۴﴾ ۙ

پائيندا آهن ڇا ته اسين سندين ڳجهيون ڳالهيون ۽ سندين صلاحون نه ٻڌندا آهيون؟ (هائو ٻڌندا آهيون) ۽ اسان جا موڪليل (ملائڪ) وٽن لکندا آهن (٨٠). (تون) چئو ته، جيڪڏهن ٻاجهاري (الله) کي ڪو ٻار هجي ها ته آءٌ (سڀ کان) پهريون (اُن الله جي) عبادت ڪندڙ آهيان (۽ اهڙي عقيدي جو منڪر آهيان) (٨١). (اهي) جيڪي بيان ڪندا آهن، تنهن کان آسمانن ۽ زمين جو رب عرش جو مالڪ پاڪ آهي (٨٢). پوءِ کين ڇڏ ته (ايسين ڪوڙين ڳالهين ۾) بڪ ڪن ۽ راند ڪن جيسين پنهنجي اُنهيءَ ڏينهن کي ملن جنهن جو کين انجام ڏجي ٿو (٨٣). ۽ (الله) اُهو آهي، جيڪو آسمانن ۾ (به) معبود آهي ۽ زمين ۾ (به) معبود آهي ۽ اهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٨٤). ۽ اُهو وڏيءَ برڪت وارو آهي، جنهن جي آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهت آهي، وٽس ئي قيامت (جي اچڻ) جي خبر آهي ۽ ڏانهس ئي موٽائبؤ (٨٥). ۽ (ڪافر) جن (بتن) کي الله کان سواءِ سڏيندا آهن، سي شفاعت ڪري نه سگهندا آهن، پر اُهي جن (دين جي) سچي شاهدي ڏني هوندي ۽ اُهي (اُن جي حقيقت) ڄاڻندا آهن، (اُهي شفاعت ڪندا) (٨٦). ۽ جيڪڏهن کانئن پڇين ته کين ڪنهن خلقيو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله (خلقيو آهي) پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (٨٧). ۽ (قسم آهي) پيغمبر جي اِنهيءَ چوڻ تي ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ هيءُ اهڙي قوم آهن جو (ڪنهين طرح) ايمان نه ٿا آڻين (اسين کين سندين هٺيلپ جي سزا ڏيندا سون) (٨٨). (فرمايو سون) ته کانئن منهن موڙ ۽ (موڪلائيءَ جو) سلام چؤ، پوءِ سگهوئي ڄاڻندا (٨٩).

سورة دخان مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺهٺ
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمٓ (١). (هن) پڌري ڪتاب جو قسم آهي (٢). ته بيشڪ اسان هن (ڪتاب) کي برڪت واريءَ رات ۾ لاٿو، بيشڪ اسين ڊيڄاريندڙ هئاسون (٣). اُن (برڪت واريءَ رات) ۾ سيڪو ڪم حڪمت وارو (لوح محفوظ کان) جدا ڪبو آهي (۴).

أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا ؕ إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ۝۵ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ؕ إِنَّهٗ
هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝۶ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۘ إِنْ
كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ ۝۷ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَآئِكُمُ
الْأَوَّلِيْنَ ۝۸ بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ يَّلْعَبُوْنَ ۝۹ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَآءُ
بِدُخَانٍ مُّبِيْنٍ ۝۱۰ يَّغْشَى النَّاسَ ؕ هٰذَا عَذَابٌ أَلِيْمٌ ۝۱۱ رَبَّنَا اكْشِفْ
عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُوْنَ ۝۱۲ أَنّٰى لَهُمُ الذِّكْرٰى وَقَدْ جَآءَهُمْ
رَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۝۱۳ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوْا مُعَلَّمٌ مَّجْنُوْنٌ ۝۱۴ إِنَّا
كَاشِفُوا الْعَذَابِ قَلِيْلًا إِنَّكُمْ عَآئِدُوْنَ ۝۱۵ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ
الْكُبْرٰى ۚ إِنَّا مُنْتَقِمُوْنَ ۝۱۶ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَ
جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ كَرِيْمٌ ۝۱۷ أَنْ أَدُّوْٓا إِلَيَّ عِبَادَ اللّٰهِ ؕ إِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ
أَمِيْنٌ ۝۱۸ وَّأَنْ لَّا تَعْلُوْا عَلَى اللّٰهِ ؕ إِنِّيْٓ اٰتِيْكُمْ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۝۱۹ وَإِنِّيْ
عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُوْنِ ۝۲۰ وَإِنْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا لِيْ فَاعْتَزِلُوْنِ ۝۲۱
فَدَعَا رَبَّهٗٓ أَنَّ هٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُوْنَ ۝۲۲ فَأَسْرِ بِعِبَادِيْ لَيْلًا
إِنَّكُمْ مُّتَّبَعُوْنَ ۝۲۳ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا ؕ إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُوْنَ ۝۲۴
كَمْ تَرَكُوْا مِنْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ۝۲۵ وَّزُرُوْعٍ وَّمَقَامٍ كَرِيْمٍ ۝۲۶

(اهو) پاڻ وٽان (پنهنجي خاص) حڪم سان (ائين ڪبو آهي)۔ بيشڪ اسين (ئي پيغمبر ڪي) موڪلڻ وارا هئاسون (٥). تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سبب۔ بيشڪ اُهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦). (جو) آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جو پالڻهار آهي۔ جيڪڏهن اوهين يقين ڪندڙ آهيو (ته يقين ڪريو) (٧). اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪوبہ عبادت جو لائق نہ آهي (جو) جيارينڌو آهي ۽ مارينڌو آهي۔ (اُهو ئي) اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين پيُن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (٨). بلڪ ڪافر (قيامت کان) شڪ ۾ کيڏي رهيا آهن (٩). پوءِ جنهن ڏينهن آسمان پڌرو دونهون آڻيندو (تنهن ڏينهن جو) تون انتظار ڪر (١٠). جو ماڻهن کي ويڙهي ويندو، (چوندا ته) هيءُ ڏکائيندڙ عذاب آهي (١١). اي اسان جا پالڻهار! اسان کان اهو عذاب ٽار (جو) بيشڪ اسين مسلمان ٿيون ٿا (١٢). ڪٿان اها نصيحت ڪيئن (مفيد) ٿيندي! حالانڪ بيشڪ وٽن پڌرو پيغمبر آيو هو (١٣). وري کانئس منهن موڙيائون ۽ چيائون (ته) (هيءُ) ماڻهو سيکاريل (۽) چريو آهي (١٤). بيشڪ اسين ٿورو (وقت) عذاب ٽارڻ وارا آهيون، بيشڪ اوهين (وري ڪفر ۾) ڦرڻ وارا آهيو (١٥). جنهن ڏينهن تمام وڏي پڪڙ ڪندا سون، (تنهن ڏينهن) بيشڪ! اسين بدلو وٺڻ وارا آهيون (١٦). ۽ بيشڪ کانئن اڳ فرعون جي قوم جي آزمائش ڪئي سون ۽ وٽن (هن ڳالھ سان) سڳورو پيغمبر آيو (١٧). تہ الله جي ٻانهن کي منهنجي حوالي ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان وٽ امانت دار پيغمبر (آيو) آهيان (١٨). ۽ (چوڻ آيو آهيان) تہ الله جي آڏو هٺ نہ ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان وٽ پڌري حجت سان آيو آهيان (١٩). ۽ بيشڪ مون پنهنجي پالڻهار ۽ اوهان جي پالڻهار جي پناه ورتي تہ (متان) مون کي پٿرن سان ماريو (٢٠). ۽ جيڪڏهن مون تي ايمان نہ آڻيو تہ مون کان پاسو ڪريو (٢١). پوءِ پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ هيءُ ڏوهاري قوم آهن (٢٢). پوءِ (حڪم ڪيو سون تہ) منهنجن ٻانهن کي راتو رات وٺي نڪر جو اوهانجي پٺيان پوندا (٢٣). ۽ (تون) سمنڊ کي سڪل ڇڏ۔ بيشڪ اُهي ٻڏڻ وارو لشڪر آهن (٢٤). گهڻائي باغ ۽ چشما ڇڏيائون (٢٥). ۽ پوکون ۽ ڀليون جايون (بہ) (٢٦).

وَّنَعْمَةٍ كَانُوْا فِيْهَا فٰكِهِيْنَ ﴿٢٧﴾ كَذٰلِكَ وَاَوْرَثْنٰهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ﴿٢٨﴾
فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَآءُ وَالْاَرْضُ وَمَا كَانُوْا مُنْظَرِيْنَ ﴿٢٩﴾ وَلَقَدْ
نَجَّيْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ﴿٣٠﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ اِنَّهٗ
كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اخْتَرْنٰهُمْ عَلٰى عِلْمٍ عَلَى
الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٢﴾ وَاٰتَيْنٰهُمْ مِّنَ الْاٰيٰتِ مَا فِيْهِ بَلٰٓؤٌا مُّبِيْنٌ ﴿٣٣﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ
لَيَقُوْلُوْنَ ﴿٣٤﴾ اِنْ هِىَ اِلَّا مَوْتَتُنَا الْاُوْلٰى وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِيْنَ ﴿٣٥﴾
فَاْتُوْا بِاٰبَآىِٕنَآ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٣٦﴾ اَهُمْ خَيْرٌ اَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَّ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ اَهْلَكْنٰهُمْ اِنَّهُمْ كَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿٣٧﴾ وَمَا
خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لٰعِبِيْنَ ﴿٣٨﴾ مَا خَلَقْنٰهُمَآ اِلَّا
بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٩﴾ اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ
مِيْقَاتُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِىْ مَوْلًى عَنْ مَّوْلًى شَيْـًٔا وَّلَا
هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿٤١﴾ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ اللّٰهُ اِنَّهٗ هُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿٤٢﴾
اِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّوْمِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ الْاَثِيْمِ ﴿٤٤﴾ كَالْمُهْلِ يَغْلِىْ
فِى الْبُطُوْنِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْىِ الْحَمِيْمِ ﴿٤٦﴾ خُذُوْهُ فَاعْتِلُوْهُ اِلٰى سَوَآءِ
الْجَحِيْمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ صُبُّوْا فَوْقَ رَاْسِهٖ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيْمِ ﴿٤٨﴾

۽ اُهي نعمتون (بہ) جنهن ۾ مزا ماڻيندا هئا (٢٧). اهڙيءَ طرح (اٿئي)، ۽
ٻيءَ قوم کي انهن (شين) جو وارث ڪيو سون (٢٨). پوءِ مٿن آسمان ۽
زمين نہ رنو ۽ نڪي اُنهن کي مهلت ڏني ويئي (٢٩). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن
کي خوار ڪندڙ عذاب کان بچايو سون (٣٠). جو فرعون کان
(پهچندو) هون، بيشڪ اهو هٺيلو حد کان لنگهندڙن مان هو (٣١). ۽
بيشڪ بني اسرائيلن کي ڄاڻي واڻي (ساري) جهان وارن کان پسند ڪيو
سون (٣٢). ۽ کين اُهي معجزا ڏنا سون جن ۾ پڌري آزمائش
هئي (٣٣). بيشڪ اِهي (مشرڪ) چوندا آهن (٣۴). تہ (اسان جي
پڄاڻي) رڳو اسان جو (هيءُ) پهريون موت آهي ۽ اسين وري نہ اُٿاربا
سون (٣٥). جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اسان جي ابن ڏاڏن کي
(جياري) آڻيو (٣٦). اهي ڀلا آهن يا تبع (حميري) جي قوم ۽ جيڪي
کانئن اڳ هئا سي؟ اُنهن (سڀني) کي ناس ڪيو سون، بيشڪ اهي
ڏوهاري هئا (٣٧). ۽ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي
سو راند ڪري نہ بڻايو سون (٣٨). اِنهن کي پوريءَ رٿ کان سواءِ نہ بڻايو
سون، پر انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٣٩). بيشڪ اِنهن مڙني جو انجام
نبيري جو ڏينهن آهي (۴٠). جنهن ڏينهن ڪوبہ دوست ڪنهن دوست
کان ڪجھ بہ (عذاب) نہ ٽاريندو ۽ نڪي کين مدد ڏبي (۴١). سواءِ انهيءَ
جي جنهن تي الله رحم ڪيو. بيشڪ الله ئي غالب مهربان آهي (۴٢).
بيشڪ ٿوهر جو وڻ (۴٣). گنگهار جو کاڄ آهي (۴۴). پگهريل ٽامي
جيان، پيٽن ۾ ٽهڪندو (۴٥). ٽتل پاڻي جي ٽهڪڻ وانگر (۴٦).
(ملائڪن کي چوندا سون تہ) هن (ڏوهيءَ) کي پڪڙيو ۽ دوزخ جي وچ
ڏانهن گهليوس (۴٧). وري مٿي تي ٽتل پاڻي هاريوس جو (اِهو) عذاب
(اٿس) (۴٨).

ذُقْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَٰذَا مَا كُنتُم بِهِ
تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾
يَلْبَسُونَ مِن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾ كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَاهُم
بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ
فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ ۚ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾
فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ
بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَارْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾ ع

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ تَنزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِن دَابَّةٍ
آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنزَلَ
اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِن رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ
تَصْرِيفِ الرِّيَاحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا
عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۚ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

(چئبس تہ اها سزا) چک، چو تہ تون (پنهنجي گمان ۾) سگهارو مانوارو آهين (٤٩). بيشڪ هيءُ اُهو عذاب آهي، جنهن ۾ اوهين شڪ ڪندا هيؤ (٥٠). بيشڪ پرهيزگار امن واريءَ جاءِ ۾ هوندا (٥١). باغن ۽ چشمن ۾ (٥٢). سنهي پٽ جا (ڪپڙا) ۽ ٿلهي پٽ جا (ڪپڙا)، هڪ ٻئي جي آمهون سامهون ٿي ڊڪيندا (٥٣). (سندن حال) ائين هوندو. ۽ ڪين وڏين (سهڻين) اکين واريون حورون پرڻائيندا سون (٥٤). منجهس سيڪو ميوو بي فڪرا ٿي گهرندا (٥٥). پهرين موت کان سواءِ (جو دنيا ۾ مري چڪا) اتي (ٻيو) موت نہ چکندا ۽ (الله) ڪين دوزخ جي عذاب کان بچايو (٥٦). تنهنجي پالڻهار جي فضل سببان اها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (٥٧). قرآن کي تہ تنهنجيءَ ٻوليءَ ۾ آسان ڪيو سون تہ مَنَ اُهي نصيحت وٺن (٥٨).پوءِ (تون) انتظار ڪر، بيشڪ اُهي بہ انتظار ڪرڻ وارا آهن (٥٩).

سورة جا ثية مڪي آهي ۽هن ۾ سنتيھ
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمر (١). (هن) ڪتاب جو لاهڻ الله غالب حڪمت واري (جي طرف) کان آهي (٢). بيشڪ آسمانن ۽ زمين ۾ ايمان وارن لاءِ (ڪيترين) نشانيون آهن (٣). ۽ اوهان جي بڻائڻ ۾ ۽ جيڪي چرندڙن مان پکيڙي ٿو تنهن (جي بڻائڻ) ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي يقين رکندا آهن (٤). ۽ رات ۽ ڏينهن جي ڦيرگهير ۾ ۽ جيڪي الله آسمان کان روزي نازل ڪئي، پوءِ اُن سببان زمين کي سندس غيرآباديءَ کان پوءِ آباد ڪيائين، تنهن ۾ ۽ وائن جي هلائڻ ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي سمجهہ رکندا آهن (٥). اهي الله جون آيتون آهن، جي توکي سچ سان پڙهي ٻڌايون ٿا، پوءِ (هاڻي) الله (جي نصيحت) ۽ سندس آيتن (جي ڇڏڻ) کان پوءِ ڪهڙيءَ ڳالهہ تي ايمان آڻيندا؟ (٦).

وَيْلٌ لِّكُلِّ اَفَّاكٍ اَثِيْمٍ ۙ﴿۷﴾ يَّسْمَعُ اٰيٰتِ اللّٰهِ تُتْلٰى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا
كَاَنْ لَّمْ يَسْمَعْهَا ۚ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿۸﴾ وَاِذَا عَلِمَ مِنْ اٰيٰتِنَا شَيْـًٔا
اِتَّخَذَهَا هُزُوًا ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ؕ﴿۹﴾ مِنْ وَّرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ ۚ
وَلَا يُغْنِيْ عَنْهُمْ مَّا كَسَبُوْا شَيْـًٔا وَّلَا مَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِيَآءَ ۚ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ؕ﴿۱۰﴾ هٰذَا هُدًى ۚ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ
عَذَابٌ مِّنْ رِّجْزٍ اَلِيْمٌ ﴿۱۱﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ
فِيْهِ بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۲﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا مِّنْهُ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۱۳﴾ قُلْ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يَغْفِرُوْا لِلَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ
اَيَّامَ اللّٰهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًاۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۱۴﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ اَسَآءَ فَعَلَيْهَا ۫ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ تُرْجَعُوْنَ ﴿۱۵﴾ وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ
وَفَضَّلْنٰهُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ۚ﴿۱۶﴾ وَاٰتَيْنٰهُمْ بَيِّنٰتٍ مِّنَ الْاَمْرِ ۚ فَمَا اخْتَلَفُوْٓا
اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ ۙ بَغْيًاۢ بَيْنَهُمْ ؕ اِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِيْ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۷﴾

هر ڪنهن ٻـتاڪيءَ گنهگار لاءِ ويل آهي (٧). الله جون آيتون کيس پڙهي ٻـڌائبيون آهن تہ ٻـڌندو آهي، وري آڪڙجي ضد ڪندو آهي، ڄڻڪ اُهي ٻـڌيون ئي نہ هئائين، تنهن ڪري کيس ڏکوئيندڙ عذاب جي خوشخبري سڻاءِ (٨). ۽ جڏهن اسان جي آيتن مان ڪنهن ڳالھ تي واقف ٿيندو آهي (تڏهن) ان کي ٺوڪ ڪري وٺندو آهي، انهن ئي لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (٩). سندن پٺي طرف کان دوزخ آهي ۽ جيڪي ڪمايائون نڪي اهو ڪائنن ڪجھ ٽاري سگهندو ۽ نڪي اُهي جن کي الله ڌاران سڄڻ ڪري ورتائون (ڪائنن ٽاري سگهندا) ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (١٠). هيءُ (قرآن) هدايت آهي ۽ جن پنهنجي پالڻهار جي آيتن جو انڪار ڪيو، تن کي سخت سزا جو ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١١). الله اُهو آهي جنهن درياھ اوهان جي تابع ڪيو تہ سندس حڪم سان منجهس ٻيڙيون هلن ۽ تہ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪيو ۽ تہ مَن اوهين شڪرانو ڪريو (١٢). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي، سو سڀيئي پنهنجي پار کان اوهان جي ڪم ۾ لڳايائين. بيشڪ اِن ۾ اُنهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جي سوچيندا آهن (١٣). مؤمنن کي چؤ تہ جيڪي الله جي واقعن جي اميد نہ رکندا آهن تن کان هن ڪري ٽارو ڪن تہ اِنهيءَ سببان جو جيڪي ڪمايو هئائون (اُنهن مان) ڪنهن قوم کي (الله) سزا ڏئي (١٤). جيڪو چڱا ڪم ڪندو سو پاڻ لاءِ ۽ جيڪو مدائي ڪندو، تنهن تي (اُن جو نقصان) آهي، وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽايا ويندؤ (١٥). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي ڪتاب ۽ دانائي ۽ پيغمبري ڏني سون ۽ سٺين شين مان کين روزي ڏني سون ۽ کين جهان وارن کان ڀلارو ڪيو سون (١٦). ۽ دين بابت کين پڌرا دليل ڏنا سون، پوءِ انهن (اڳي) اختلاف نہ ڪيو، پر وٽن ڄاڻپ آئي، تنهن کان پوءِ پاڻ ۾ هاڻ سببان (اختلاف ڪيائون)۔ بيشڪ جنهن ڳالھ بابت جهڳڙو ڪندا هئا، تنهن بابت قيامت جي ڏينهن تنهنجو پالڻهار سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو (١٧).

ثُمَّ جَعَلْنٰكَ عَلٰى شَرِيْعَةٍ مِّنَ الْاَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ
الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨﴾ اِنَّهُمْ لَنْ يُّغْنُوْا عَنْكَ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ وَ
اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِيْنَ ﴿١٩﴾
هٰذَا بَصَآئِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ﴿٢٠﴾ اَمْ
حَسِبَ الَّذِيْنَ اجْتَرَحُوا السَّيِّاٰتِ اَنْ نَّجْعَلَهُمْ كَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ سَوَآءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿٢١﴾ ع وَ
خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا
كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾ اَفَرَءَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ وَاَضَلَّهُ اللّٰهُ
عَلٰى عِلْمٍ وَّخَتَمَ عَلٰى سَمْعِهٖ وَقَلْبِهٖ وَجَعَلَ عَلٰى بَصَرِهٖ غِشٰوَةً ؕ فَمَنْ
يَّهْدِيْهِ مِنْۢ بَعْدِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَقَالُوْا مَا هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا
الدُّنْيَا نَمُوْتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَآ اِلَّا الدَّهْرُ ۚ وَمَا لَهُمْ بِذٰلِكَ
مِنْ عِلْمٍ ۚ اِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّوْنَ ﴿٢٤﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ
مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ اِلَّآ اَنْ قَالُوا ائْتُوْا بِاٰبَآئِنَآ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ يُحْيِيْكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ اِلٰى
يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٦﴾ ع

وري (اي پيغمبر!) توکي دين جي پڌريءَ واٽ تي ڪيوسون، تنهن ڪري (تون) اُن (دين) جي تابعداري ڪر. ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهن، تن جي سڌن جي پٺيان نہ لڳ (١٨). ڇو تہ اهي الله (جي آڏو) توکان ڪجھ بہ ٽاري نہ سگھندا ۽ بيشڪ ظالم هڪ ٻئي جا دوست آهن ۽ الله پرهيزگارن جو دوست آهي (١٩). هيءُ (قرآن) ماڻهن لاءِ چٽا دليل آهي ۽ جيڪي ماڻهو يقين رکندا آهن تن لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي (٢٠). جن مدايون ڪيون سي ڀانئيندا آهن ڇا تہ ڪين انهن وانگر ڪنداسون، جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا؟ تہ سندن جيئڻ ۽ سندن مرڻ هڪ جهڙو هوندو (اِهو) جيڪو فيصلو ڪندا آهن، سو بڇڙو آهي (٢١). ۽ الله آسمانن ۽ زمين کي پوريءَ رٿ سان بڻايو ۽ هن لاءِ تہ هر ڪنهن شخص جيڪي ڪمايو، تنهن بابت کيس بدلو ڏجي ۽ مٿن ظلم نہ ڪبو (٢٢). (اي پيغمبر!) اُنهيءَ کي (نہ) ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جنهن پنهنجي (نفس جي) سڌ کي معبود ڪري ورتو ۽ علم هوندي (گمراه ٿيو تہ) الله کيس گمراه ڪيو ۽ سندس ڪنن تي ۽ سنديس دل تي مهر هنيائين ۽ سندس اکين تي پردو وڌائين، پوءِ الله کانسواءِ کيس ڪير هدايت ڪندو؟ پوءِ ڇو نہ نصيحت وٺندا آهيو؟ (٢٣). ۽ چوندا آهن تہ اسان جي رڳو هيءَ دنيا جي حياتي آهي، جو مرندا آهيون ۽ جيئندا آهيون ۽ اسان کي رڳو زمانو ماريندو آهي ۽ ان (ڳالھ) جي کين ڪا ڄاڻپ نہ آهي، اهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (٢٤). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) سندن حجت رڳو هيءُ چوڻ هوندو آهي تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اسان جي ابن ڏاڏن کي (جيئرو ڪري) آڻيو (٢٥). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ الله اوهان کي جياريندو آهي، وري اوهان کي ماريندو، وري اوهان کي قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي، گڏ ڪندو پر گهڻا ماڻهو (اِن ڳالھ کي) نہ ڄاڻندا آهن (٢٦).

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّخْسَرُ
الْمُبْطِلُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً ۫ كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰۤى اِلٰى كِتٰبِهَا ؕ
اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٨﴾ هٰذَا كِتٰبُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ
بِالْحَقِّ ؕ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٩﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِيْ رَحْمَتِهٖ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْمُبِيْنُ ﴿٣٠﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۫ اَفَلَمْ تَكُنْ اٰيٰتِيْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ
فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿٣١﴾ وَاِذَا قِيْلَ اِنَّ وَعْدَ
اللّٰهِ حَقٌّ وَّالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَّا نَدْرِيْ مَا السَّاعَةُ ۙ
اِنْ نَّظُنُّ اِلَّا ظَنًّا وَّمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِيْنَ ﴿٣٢﴾ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا
عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَقِيْلَ الْيَوْمَ
نَنْسٰىكُمْ كَمَا نَسِيْتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَاْوٰىكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٣٤﴾ ذٰلِكُمْ بِاَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَّغَرَّتْكُمُ
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُوْنَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿٣٥﴾
فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٦﴾
وَلَهُ الْكِبْرِيَآءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۪ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٣٧﴾ ع

۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي ۽ جنهن ڏينهن قيامت ٿيندي، تنهن ڏينهن ڪوڙا نقصان پائيندا (٢٧). ۽ (اي پيغمبر!) هر ڪنهن ٽوليءَ کي گوڏن ڀر (ويٺل) ڏسندين. سڀڪا ٽولي پنهنجي اعمال نامي ڏانهن سڏبي (چئبو) ته جيڪي (اوهين) ڪندا هيؤ، تنهن جو اوهان کي اڄ بدلو ڏبو (٢٨). (چوندا سون) هيءُ اسان جو دفتر آهي، جو اوهان تي پوري حقيقت پڌري ڪري ٿو. بيشڪ جيڪي اوهين ڪندا هيؤ سو اسين لکندا هئاسون (٢٩). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سندن پالڻهار پنهنجيءَ ٻاجھ هيٺ داخل ڪندو، اِها پڌري مراد ماڻڻ آهي (٣٠). ۽ جن ڪفر ڪيو (تن کي چئبو) ته اوهان وٽ منهنجيون آيتون نه پڙهبيون هيون ڇا؟ پوءِ اوهان وڏائي ڪئي ۽ ڏوهاري قوم هيؤ (٣١). ۽ جڏهن چئبو هو ته الله جو وعدو سچو آهي ۽ قيامت ۾ ڪو شڪ ڪونه آهي (تڏهن) چوندا هيؤ ته (اسين) نه ڄاڻندا آهيون ته قيامت ڇا آهي، اسين رڳو هڪ (ٿورو) گمان ڀائيندا آهيون ۽ اسين (ڪڏهن) يقين ڪرڻ وارا نه آهيون (٣٢). ۽ جيڪي ڪمايو هيائون تنهن جيون مدايون کين پڌريون ٿينديون ۽ جنهن شيءِ تي چٿرون ڪندا هئا سا کين وڪوڙي ويندي (٣٣). ۽ چئبو ته اڄ اوهان کي (ائين) وساريندا سون، جيئن اوهان پنهنجي هن ڏينهن جي اچي پهچڻ کي وساريو هو ۽ (هاڻي) اوهان جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اوهان جو ڪو مددگار نه آهي (٣۴). اِهو (عذاب اوهان کي) هن ڪري آهي، جو اوهان الله جي آيتن کي ٺٺوليون ڪري ورتو هو ۽ دنيوي حياتيءَ اوهان کي ٺڳيو هو، تنهن ڪري اڄ منجهانئس نه ڪڍبن ۽ نه کي عذر طلب ڪبن (٣٥). پوءِ سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي جو آسمانن جو پالڻهار ۽ زمين جو پالڻهار ۽ جهانن جو پالڻهار آهي (٣٦). ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ سندس وڏائي آهي ۽ اُهو زبردست حڪمت وارو آهي (٣٧).

سُوْرَةُ الْاَحْقَافِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ تَنْزِیْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِیْزِ الْحَكِیْمِ ﴿۲﴾
مَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضَ وَ مَا بَیْنَهُمَاۤ اِلَّا بِالْحَقِّ وَ اَجَلٍ
مُّسَمًّى ؕ وَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا عَمَّاۤ اُنْذِرُوْا مُعْرِضُوْنَ ﴿۳﴾ قُلْ اَرَءَیْتُمْ
مَّا تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَرُوْنِیْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ الْاَرْضِ
اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِی السَّمٰوٰتِ ؕ اِیْتُوْنِیْ بِكِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ هٰذَاۤ اَوْ
اَثٰرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ ﴿۴﴾ وَ مَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ یَّدْعُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَنْ لَّا یَسْتَجِیْبُ لَهٗۤ اِلٰى یَوْمِ الْقِیٰمَةِ وَ هُمْ عَنْ
دُعَآىٕهِمْ غٰفِلُوْنَ ﴿۵﴾ وَ اِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوْا لَهُمْ اَعْدَآءً وَّ
كَانُوْا بِعِبَادَتِهِمْ كٰفِرِیْنَ ﴿۶﴾ وَ اِذَا تُتْلٰى عَلَیْهِمْ اٰیٰتُنَا بَیِّنٰتٍ
قَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ ۙ هٰذَا سِحْرٌ مُّبِیْنٌ ؕ ﴿۷﴾
اَمْ یَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ اِنِ افْتَرَیْتُهٗ فَلَا تَمْلِكُوْنَ
لِیْ مِنَ اللّٰهِ شَیْــٴًـا ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِیْضُوْنَ فِیْهِ ؕ كَفٰى بِهٖ
شَهِیْدًۢا بَیْنِیْ وَ بَیْنَكُمْ ؕ وَ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ ﴿۸﴾

سورة احقاف مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجٽيهه
آيتون ۽ چار رڪوع آهن

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حم (١). (هن) ڪتاب جو لاهڻ غالب حڪمت واري الله وٽان آهي (٢). آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن کي پوريءَ رٿ سان ۽ هڪ مقرر مدت تائين (رهڻ) لاءِ بڻايوسون ۽ ڪافر جنهن ڪان ڊيڄاريا ويا (تنهن ڪان) منهن موڙيندڙ آهن (٣). (ڪين) چؤ ته ڏسو ته سهي ته الله ڪان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو (تن ڪا ٻاوت ٻڌائي آهي ڇا؟) مون کي ڏيکاريو ته زمين (جي شين) منجهان ڪهڙي شيءِ پيدا ڪئي اٿن؟ يا آسمانن (جي ٻڌائڻ) ۾ انهن جي ڪا ڀائيواري (ثابت) آهي ڇا؟ جيڪڏهن سچا آهيو ته هن ڪان اڳ (آيل) ڪوبه ڪتاب يا ڪا علمي سند مون وٽ آڻيو (٤). ۽ انهيءَ ڪان وڌيڪ گمراهه ڪير آهي جيڪو الله ڪان سواءِ (ٻئي) اهڙي (ٻت) کي سڏي جو قيامت تائين سندس سڏ کي نه ورنائي ۽ اهي (ڪوڙا ٻت) سندن سڏڻ ڪان (ئي) بيخبر آهن (٥). ۽ جڏهن (قيامت ۾) ماڻهو گڏ ڪبا (تڏهن اهي ٻت) سندن ويري هوندا ۽ سندن پوڄا ڪان منڪر هوندا (٦). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن اهي) ڪافر سچي ڳالهه (يعني قرآن) بنسبت جنهن مهل وٽن آيو (تنهن مهل) چوندا آهن ته هيءُ پڌرو جادو آهي (٧). بلڪ چوندا آهن ته ان کي (پيغمبر پاڻ) ناهيو آهي- (ڪين چؤ ته) جيڪڏهن ان کي (پاڻ) ناهيو اٿم ته اوهين الله ڪان (ڇڏائڻ واسطي) مون لاءِ ڪجهه ڪري نه ٿا سگهو. جيڪي (قرآن بابت) گفتگو ڪندا آهيو (سو) الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ (الله) حق کي ظاهر ڪندڙ ڪافي آهي ۽ اهو بخشڻهار مهربان آهي (٨).

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَآ اَدْرِيْ مَا يُفْعَلُ بِيْ وَلَا بِكُمْ ؕ
اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰٓى اِلَيَّ وَمَآ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ
اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَكَفَرْتُمْ بِهٖ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْۢ بَنِيْٓ
اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى مِثْلِهٖ فَاٰمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰﴾ ع وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا
سَبَقُوْنَآ اِلَيْهِ ؕ وَاِذْ لَمْ يَهْتَدُوْا بِهٖ فَسَيَقُوْلُوْنَ هٰذَآ اِفْكٌ قَدِيْمٌ ﴿۱۱﴾
وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰٓى اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ وَهٰذَا كِتٰبٌ مُّصَدِّقٌ
لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۖ وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۲﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُوْنَ ﴿۱۳﴾ ج اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴﴾ وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسٰنًا ؕ حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ
كُرْهًا وَّوَضَعَتْهُ كُرْهًا ؕ وَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا بَلَغَ
اَشُدَّهٗ وَبَلَغَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۙ قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْٓ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِيْٓ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰىهُ
وَاَصْلِحْ لِيْ فِيْ ذُرِّيَّتِيْ ۚ اِنِّيْ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنِّيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۱۵﴾

چؤ ته، آءٌ پيغمبرن مان ڪو نئون (آيل) نه آهيان ۽ نه تو ڄاڻان ته مون سان ۽ اوهان سان (دنيا ۾) ڇا ڪيو ويندو. جيڪي مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي، تنهن ڪان سواءِ (ٻيءَ) ڪنهن (ڳالهه) جي تابعداري نه ڪندو آهيان ۽ آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٩). (ڪين) چؤ ته ڏسو ته سهي ته جيڪڏهن (اهو قرآن) الله وٽان (آيل) آهي ۽ اوهين ان کي نه ٿا مڃيو ۽ بني اسرائيل مان هڪ شاهد اهڙي (ڪتاب) تي شاهدي ڏني هجي، پوءِ انهيءَ ايمان آندو ۽ اوهان (مڃڻ کان) وڏائي ڪئي (ته ضرور ظالم ٿيندؤ)، بيشڪ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (١٠). ۽ ڪافرن مؤمنن بابت چيو ته جيڪڏهن (اهو دين) چڱو هجي ها ته اهي ان ڏانهن اسان کان اڳرائي نه ڪن ها ۽ جڏهن ته (ڪافرن) ان سان هدايت نه لڌي تڏهن سگهو چوندا ته هيءُ (قرآن) هڪ پراڻو ڪوڙ آهي (جو هليو ٿو اچي) (١١). ۽ هن (قرآن) کان اڳ موسىٰ جو ڪتاب (دين ۾) راهنما ۽ رحمت هو ۽ هيءُ ڪتاب (ان جو) سچو ڪندڙ عربيءَ ٻولي ۾ آهي، هن لاءِ ته ظالمن کي ڊيڄاري ۽ ڀلارن کي خوشخبري ڏئي (١٢). بيشڪ جن چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي، پوءِ ان (چوڻ) تي مضبوط رهيا، تن کي نڪو ڀؤ آهي نه کي غمگين هوندا (١٣). اهي بهشتي آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن، جيڪي ڪندا هئا، تنهن جي بدلي ۾ (اهو بهشت ڏبو) (١٤). ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪرڻ جو حڪم ڪيوسون، (جو) تڪليف سان سندس ماءُ کيس (پيٽ ۾) کنيو آهي ۽ تڪليف سان کيس ڄڻيو آهي ۽ (ڳهڻ ۾ ڳهڻ) ان جو (پيٽ ۾) کڻڻ ۽ ان جو (کير کان) ڇڏائڻ ٽيهه مهينا آهي، تان جو جڏهن پنهنجيءَ جوانيءَ کي پهتو ۽ چاليهن ورهن (جي ڄمار) کي پهتو (تڏهن) چوندو آهي ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي توفيق ڏي ته تنهنجي انهيءَ نعمت جو شڪر ڪريان، جيڪا مون تي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ تي انعام ڪئي اٿيئي ۽ ته (اهڙا) چڱا ڪم ڪريان جن کان (تون) راضي رهين ۽ منهنجي اولاد مون لاءِ سڌار، بيشڪ آءٌ تو ڏانهن موٽيس ۽ بيشڪ آءٌ مسلمانن منجهان آهيان (١٥).

أُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّاٰتِهِمْ
فِيْٓ اَصْحٰبِ الْجَنَّةِ ؕ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِيْ كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِيْ
قَالَ لِوَالِدَيْهِ اُفٍّ لَّكُمَآ اَتَعِدٰنِنِيْٓ اَنْ اُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُوْنُ
مِنْ قَبْلِيْ ۚ وَهُمَا يَسْتَغِيْثٰنِ اللّٰهَ وَيْلَكَ اٰمِنْ ۖ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ ۚ
فَيَقُوْلُ مَا هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٧﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ فِيْٓ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ؕ اِنَّهُمْ
كَانُوْا خٰسِرِيْنَ ﴿١٨﴾ وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوْا ۚ وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١٩﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ؕ
اَذْهَبْتُمْ طَيِّبٰتِكُمْ فِيْ حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا ۚ فَالْيَوْمَ
تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِي
الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُوْنَ ﴿٢٠﴾ وَاذْكُرْ اَخَا
عَادٍ ؕ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهٗ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ
بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖٓ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّا اللّٰهَ ؕ اِنِّيْٓ اَخَافُ
عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿٢١﴾ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِتَاْفِكَنَا
عَنْ اٰلِهَتِنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٢﴾

اِهي اُهي آهن جن جا تمام چڱا ڪم جيڪي ڪيائون سي قبول ڪندا آهيون ۽ سندن مداين کان ٽارو ڪندا آهيون (اهي) بهشتن ۾ هوندا، جيڪو سائن سچو وعدو ڪبو هو تنهن جي ڪري (١٦). ۽ جنهن پنهنجي ماءُ پيءُ کي چيو ته، اوهان کي حيف هجي مون کي انجام ڏيو ٿا چا ته (قبرن مان) ڪڍيو ويندس؟ ۽ بيشڪ مون کان اڳ (ماڻهن جا) ڪيترائي جڳ گذري ويا آهن (ته منجهانئن وري ڪوبه جيئرو نه ٿيو) ۽ اهي ٻئي الله کي ٻاڏائيندا آهن (۽ چوندا اٿس ته) ڪم بخت ايمان آڻ، چو ته الله جو انجام سچو آهي، پوءِ چوندو آهي ته اهو (انجام) رڳو اڳوڻن جون آکاڻيون آهن (١٧). اِهي اُهي آهن جن تي (اهڙي) سزا لازم ٿي، (جهڙي انهن) ٽولين ۾ ٿي جي جنن ۽ ماڻهن مان کانئن اڳ گذري ويا، بيشڪ اهي ٽوٽي وارا هئا (١٨). ۽ سڀ ڪنهن لاءِ (ڏار ڏار) درجا انهيءَ آهر آهن، جيڪي ڪم ڪيائون ۽ (هيءُ هن لاءِ) ته (الله) سندن عملن جو کين پورو بدلو ڏئي ۽ مٿن ظلم نه ڪبو (١٩). ۽ انهيءَ ڏينهن، جو ڪافر باه جي آڏو ڪبا (چئبن ته) پنهنجون نعمتون پنهنجي دنيا ئي حياتيءَ ۾ (نه) وڃائي چڪؤ ۽ انهن سان مزا ماڻيندا رهيؤ. تنهن ڪري اڄ اوهان کي خواريءَ جي عذاب جو بدلو انهيءَ ڪري ڏبو جو زمين ۾ ناحق وڏائي ڪندا هيؤ ۽ انهيءَ ڪري (به) جو بدڪاري ڪندا هيؤ (٢٠). ۽ عاد جي ڀاءُ (هود جي قصي) کي ياد ڪر، جڏهن پنهنجيءَ قوم کي (واديءَ) احقاف ۾ ڊيڄاريائين ۽ بيشڪ سندس اڳيان ۽ سندس پوئتان (ڪيترائي) ڊيڄاريندڙ گذريا هئا، ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٢١). چيائون ته، اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين چا ته اسان کي پنهجن معبودن (جي عبادت) کان ڦيرائين؟ پوءِ جيڪڏهن سچن مان آهين ته جيڪو وعدو اسان کي ڏئين ٿو سو اسان وٽ آڻ (٢٢).

قَالَ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ ۖ وَاُبَلِّغُكُمْ مَّاۤ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَلٰكِنِّیْۤ
اَرٰىكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُوْنَ ﴿۲۳﴾ فَلَمَّا رَاَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ اَوْدِيَتِهِمْ ۙ
قَالُوْا هٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ؕ بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهٖ ؕ رِيْحٌ
فِيْهَا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۴﴾ ۙ تُدَمِّرُ كُلَّ شَیْءٍۭ بِاَمْرِ رَبِّهَا
فَاَصْبَحُوْا لَا يُرٰۤى اِلَّا مَسٰكِنُهُمْ ؕ كَذٰلِكَ نَجْزِی الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۲۵﴾ وَلَقَدْ مَكَّنّٰهُمْ فِيْمَاۤ اِنْ مَّكَّنّٰكُمْ فِيْهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَّاَبْصَارًا وَّاَفْـِٕدَةً ۖ فَمَاۤ اَغْنٰی عَنْهُمْ
سَمْعُهُمْ وَلَاۤ اَبْصَارُهُمْ وَلَاۤ اَفْـِٕدَتُهُمْ مِّنْ شَیْءٍ اِذْ
كَانُوْا يَجْحَدُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۲۶﴾ ع وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِّنَ الْقُرٰی
وَصَرَّفْنَا الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۲۷﴾ فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ
الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ قُرْبَانًا اٰلِهَةً ؕ بَلْ ضَلُّوْا
عَنْهُمْ ۚ وَذٰلِكَ اِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۲۸﴾ وَاِذْ صَرَفْنَاۤ
اِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُوْنَ الْقُرْاٰنَ ۚ فَلَمَّا حَضَرُوْهُ
قَالُوْۤا اَنْصِتُوْا ۚ فَلَمَّا قُضِیَ وَلَّوْا اِلٰی قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِيْنَ ﴿۲۹﴾

چيائين ته، (اها) خبر رڳو الله کي آهي ۽ جنهن (پيغام) سان موڪليو ويو آهيان، سو اوهان کي پهچايان ٿو پر اوهان کي هڪ جاهل قوم ڏسان ٿو (٢٣). پوءِ جنهن مهل ان کي ڪڪر (جهڙو) ڏٺائون جو سندن وادين ڏانهن سامهون ايندڙ هو (تنهن مهل) چيائون ته هيءُ ڪڪر آهي جو اسان تي وسندو (هود چيو ته نه نه!) بلڪ اِهو (ڪڪر حقيقت ۾) اهو (عذاب) آهي، جنهن کي جلدي گهريؤ، (اها) هڪ آنڌي آهي، جنهن ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢٤). (جو) پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان سڀ ڪنهن شيءِ کي ناس ڪندي. پوءِ (اهڙا ناس) ٿيا جو سندن گهرن کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه نه ٿي ڏٺو ويو. اهڙيءَ طرح ڏوهاريءَ قوم کي سزا ڏيندا آهيون (٢٥). ۽ بيشڪ انهن کي اهڙي جاءِ ڏني هئي سون جو اوهان کي ٻه جاءِ نه ڏني سون ۽ انهن کي ڪن ۽ اکيون ۽ دليون ڏنيون هيون سون، پوءِ جڏهن الله جي آيتن جو انڪار ڪيائون، تڏهن نڪي سندس ڪنن ۽ نڪي سندن اکين ۽ نڪي سندن دلين ڪُجهه ٻه (عذاب) کائڻ ٽاريو ۽ جنهن (عذاب) باب ٺٺوليون ڪندا هئا، سو مٿن ڪڙڪيو (٢٦). ۽ بيشڪ جيڪي ڳوٺ اوهان جي آس پاس آهن، سي (سڀ) ناس ڪياسون ۽ (پنهنجون) طرحين طرحين نشانيون پڌريون ڪيون سون ته مَن اُهي (ڪفر کان) موٽن (٢٧). پوءِ الله کان سواءِ (ٻين) جن کي (الله جي) ويجهڙائيءَ لاءِ (پنهنجا) معبود ڪري ورتا هيائون تن کين مدد ڇو نه ڏني هئي؟ (نه!) بلڪ (اُهي عذاب وقت) کائڻ گم ٿي ويا ۽ اهو سندن ڪوڙ آهي ۽ جيڪو ٺاهه ٺاهيندا هئا (سو ٻه گم ٿي ويو) (٢٨). ۽ (ياد ڪر) جڏهن جنن مان هڪ ٽوليءَ کي تو ڏانهن لاڙيوسون جو قرآن ٻڌائون ٿي، پوءِ جنهن مهل پيغمبر وٽ پهتا! (تنهن مهل) چيائون ته ماٺ ڪريو. پوءِ جنهن مهل (قرآن پڙهي) پورو ڪيو ويو ته پنهنجيءَ قوم ڏانهن ڊيڄاريندڙ ٿي موٽيا (٢٩).

قَالُوْا يٰقَوْمَنَآ اِنَّا سَمِعْنَا كِتٰبًا اُنْزِلَ مِنْۢ بَعْدِ مُوْسٰى مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِیْۤ اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى طَرِيْقٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٣٠﴾ يٰقَوْمَنَآ
اَجِيْبُوْا دَاعِیَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوْا بِهٖ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ
مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣١﴾ وَمَنْ لَّا يُجِبْ دَاعِیَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِی
الْاَرْضِ وَلَيْسَ لَهٗ مِنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءُ ؕ اُولٰٓئِكَ فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٢﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَمْ يَعْیَ
بِخَلْقِهِنَّ بِقٰدِرٍ عَلٰۤى اَنْ يُّحْیِۦَ الْمَوْتٰى ؕ بَلٰۤى اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٣٣﴾
وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ؕ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ؕ قَالُوْا
بَلٰى وَرَبِّنَا ؕ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٣٤﴾ فَاصْبِرْ
كَمَا صَبَرَ اُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ ؕ كَاَنَّهُمْ
يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوْعَدُوْنَ ۙ لَمْ يَلْبَثُوْۤا اِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ ؕ
بَلٰغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٣٥﴾ ع

سُوْرَةُ مُحَمَّدٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾

چيائون تہ اي اسان جي قوم! بيشڪ اسان اهڙو ڪتاب ٻڌو جو موسيٰ کان پوءِ لاٿو ويو آهي، جو جيڪي ان کان اڳ (نازل ٿيل) هو، تنهن (سڀ) کي سچو ڪندڙ آهي، سچي دين ڏانهن ۽ سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاري ٿو (٣٠). اي اسان جي قوم! الله جي (طرف) سڏيندڙ کي سڏ ڏيو ۽ ان تي ايمان آڻيو تہ (الله) اوهان جا ڪي ڏوہ اوهان کي بخشي ۽ ڏکوئيندڙ عذاب کان اوهان کي ڇڏائي (٣١). ۽ جيڪو الله ڏانهن سڏيندڙ کي سڏ نہ ڏيندو سو ملڪ ۾ (ڀڄي) ٿڪائڻ وارو نہ آهي ۽ الله کان سواءِ ان جا ڪي سڄڻ نہ آهن، اهي پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهن (٣٢). نہ ڏٺو اٿن ڇا تہ الله جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو آهي ۽ انهن جي بنائڻ ۾ نہ ٿڪو سو هن (ڳالھ) تي وس وارو آهي تہ مئلن کي جياري، هائو! بيشڪ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٣٣). ۽ جنهن ڏينهن ڪافر باھ جي سامهون آڻبا، (تنهن ڏينهن چئبن تہ) هي (وعدو) سچ نہ آهي ڇا؟ چوندا هائو! اسان جي پالڻهار جو قسم آهي (تہ سچ آهي) (الله) چوندو تہ (هاڻي) اُنهيءَ ڪري عذاب چکو جو انڪار ڪندا هيؤ (٣٤). پوءِ (اي پيغمبر!) جيئن وڏيءَ همت وارن پيغمبرن صبر ڪيو هو تيئن (تون بہ) صبر ڪر ۽ انهن لاءِ (عذاب) جلد نہ گهر، جنهن (قيامت) جو کين انجام ڏجي ٿو، سو جنهن ڏينهن ڏسندا تنهن ڏينهن (ائين ڀانئيندا تہ دنيا ۾) ڇڙڪ اُهي ڏينهن جي هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) رهيائي نہ هئا (اِهو پيغام) پهچائڻو آهي، پوءِ بدڪارن جي قوم کان سواءِ (ٻيو) هلاڪ نہ ڪبو (٣٥).

سورة محمد مدني آهي ۽ هن ۾ اٺتيھ آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو تن جي عملن کي الله ڇٽ ڪيو (١).

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَاٰمَنُوْا بِمَا نُزِّلَ عَلٰى مُحَمَّدٍ
وَّهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۙ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ۝۲
ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَّبِّهِمْ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ ۝۳
فَاِذَا لَقِيْتُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَضَرْبَ الرِّقَابِ ؕ حَتّٰۤى اِذَآ اَثْخَنْتُمُوْهُمْ
فَشُدُّوا الْوَثَاقَ ۙ فَاِمَّا مَنًّۢا بَعْدُ وَاِمَّا فِدَآءً حَتّٰى تَضَعَ الْحَرْبُ
اَوْزَارَهَا ۛۚ ذٰلِكَ ؕ وَلَوْ يَشَآءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلٰكِنْ لِّيَبْلُوَا
بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ ؕ وَالَّذِيْنَ قُتِلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَنْ يُّضِلَّ اَعْمَالَهُمْ ۝۴
سَيَهْدِيْهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ۝۵ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ۝۶
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ
اَقْدَامَكُمْ ۝۷ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَتَعْسًا لَّهُمْ وَاَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ۝۸
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَرِهُوْا مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ۝۹
اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ۫ وَلِلْكٰفِرِيْنَ اَمْثَالُهَا ۝۱۰ ذٰلِكَ
بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَاَنَّ الْكٰفِرِيْنَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ۝۱۱ ع

۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ جيڪي محمد(ﷺ) تي نازل ڪيو ويو ۽ اُهو سندس پالڻهار وٽان سچ (آيل) آهي، تنهن کي مڃيائون، تن جون مدايون ڪانئن ميٽايائين ۽ سندن حال کي سڌاريائين (٢). اهو هن ڪري آهي جو ڪافر ڪوڙ جي پٺيان لڳا ۽ مؤمنن پنهنجي پالڻهار جي سچي دين جي پيروي ڪئي، اهڙيءَ طرح الله ماڻهن لاءِ سندن احوال بيان ڪندو آهي (٣). پوءِ جڏهن اوهين ڪافرن سان جنگ ڪريو، تڏهن (اُنهن جون) گردنيون ڪٽيو، تان جو جڏهن منجهن گهڻو رت ڇاڻ ڪيوَ، تڏهن قيدين کي مضبوط ٻڌو. وري (قيد ڪان) پوءِ يا ته احسان ڪرڻ (سان ڇڏڻ) يا ڇٽي وٺڻ (گهرجي) تانجو ويڙهه (وارا) پنهنجا هٿيار رکي (ڇڏين يعني ويڙهه بند ٿئي)، اهو حڪم آهي ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته (پاڻ) ڪانئن بدلو وٺي ها، پر (گهرندو آهي ته) اوهان مان ڪن کي ڪن سان پرکي ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪٺا تن جا عمل ڪڏهن ڇٽ نه ڪندو (٤). ڪين سڌو رستو ڏيکاريندو ۽ سندن حال سڌاريندو (٥). ۽ ڪين انهيءَ بهشت ۾ داخل ڪندو، جيڪو ڪين ڄاڻايو اٿس (٦). اي ايمان وارؤ! جيڪڏهن اوهين الله (جي دين) جي مدد ڪندؤ ته (الله) اوهان جي مدد ڪندو ۽ اوهان جا قدم مضبوط ڪندو (٧). ۽ جن انڪار ڪيو تن کي شال هلاڪي هجي ۽ (الله) سندن عملن کي ڇٽ ڪيو (٨). اِها (سزا) هن ڪري آهي جو جيڪي الله نازل ڪيو آهي، تنهن کي انهن ناپسند ڪيو، تنهن ڪري (الله) سندن عملن کي ڇٽ ڪيو (٩). زمين ۾ نه گهميا آهن ڇا ته نهارين ته جيڪي ڪانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ الله مٿن هلاڪي نازل ڪئي ۽ ڪافرن لاءِ اهڙيون (ئي سزائون) آهن (١٠). اِهو هن ڪري آهي جو الله مؤمنن جو ڪارساز آهي ۽ (هن ڪري به) ته ڪافرن جو ڪو سڄڻ نه آهي (١١).

إِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَتَمَتَّعُوْنَ وَيَاْكُلُوْنَ كَمَا
تَاْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿۱۲﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ هِيَ اَشَدُّ
قُوَّةً مِّنْ قَرْيَتِكَ الَّتِيْٓ اَخْرَجَتْكَ ۚ اَهْلَكْنٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿۱۳﴾
اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ وَ
اتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ﴿۱۴﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ؕ فِيْهَآ
اَنْهٰرٌ مِّنْ مَّآءٍ غَيْرِ اٰسِنٍ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهٗ ۚ وَاَنْهٰرٌ
مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشّٰرِبِيْنَ ۚ۬ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ؕ وَلَهُمْ
فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ ؕ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي
النَّارِ وَسُقُوْا مَآءً حَمِيْمًا فَقَطَّعَ اَمْعَآءَهُمْ ﴿۱۵﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ
اِلَيْكَ ۚ حَتّٰىٓ اِذَا خَرَجُوْا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ
مَاذَا قَالَ اٰنِفًا ۫ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَ
اتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ﴿۱۶﴾ وَالَّذِيْنَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَّاٰتٰىهُمْ
تَقْوٰىهُمْ ﴿۱۷﴾ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۚ
فَقَدْ جَآءَ اَشْرَاطُهَا ۚ فَاَنّٰى لَهُمْ اِذَا جَآءَتْهُمْ ذِكْرٰىهُمْ ﴿۱۸﴾

جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، تن کي بيشڪ الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ جن انڪار ڪيو (سي دنيا جو) نفعو وٺندا آهن ۽ ائين کائيندا آهن، جيئن ڍور کائيندا آهن ۽ (هميشہ) سندن جاءِ باه آهي (١٢). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجي ڳوٺ، جنهن (جي ماڻهن) توکي ڪڍي ڇڏيو، تنهن کان وڌيڪ سگهه وارا ڪيترائي ڳوٺ هئا، جو انهن کي ناس ڪيوسون، پوءِ انهن جو ڪو واهرو نہ هو (١٣). جيڪو پنهنجي پالڻهار کان پڌريءَ حجت تي هجي، سو انهيءَ جهڙو آهي ڇا؟ جنهن کي سندس بڇڙا ڪم چڱا ڪري ڏيکاريا ويا ۽ پنهنجن سڌن جي پٺيان لڳا؟ (١۴). جنهن بهشت جو پرهيزگارن کي انجام ڏنو ويو آهي، تنهن جي وصف هيءَ آهي، جو اُن ۾ اهڙي پاڻيءَ جون نهرون آهن جو (گهٽي رهڻ ڪري) نہ سينواريو آهي ۽ اهڙي کير جون نهرون آهن، جنهن جو مزو نہ مٽيو آهي ۽ پيئندڙن کي لذت ڏيندڙ شراب جون نهرون آهن ۽ صفا ڪيل ماکيءَ جون بہ نهرون آهن، ۽ انهن لاءِ منجهس هر جنس جا ميوا آهن ۽ سندن پالڻهار وٽان (مٿن) بخشش (بہ) آهي (اِهي) اُنهن جهڙا آهن ڇا، جيڪي باه ۾ سدائين رهڻ وارا هجن ۽ جن کي ڪوسو پاڻي پياريو وڃي جو سندن آنڊن کي چِني ڇڏي؟ (١٥). ۽ منجهائن ڪو اهڙو آهي جو تو ڏانهن ڪن ڏيندو آهي، تانجو جنهن مهل تو وٽان نڪرندا آهن (تنهن مهل) جن کي علم ڏنو ويو، تن کي چوندا آهن تہ هاڻي (پيغمبر) ڇا چيو؟ اِهي اُهي آهن، جن جي دلين تي الله مهر هنئي آهي ۽ جيڪي پنهجي (نفس جي) سڌن تي هليا (١٦). ۽ جن سڌو رستو ورتو تن کي الله هدايت ۾ وڌايو ۽ کين سندن پرهيزگاري ڏني (١٧). (ڪافر) پاڻ وٽ قيامت جي اوچتي اچڻ کان سواءِ (ٻي ڳالهه جا) منتظر نہ آهن، پوءِ بيشڪ اُن جون نشانيون اچي چڪيون آهن، پوءِ جڏهن وٽن (قيامت) ايندي، تڏهن کين نصيحت وٺڻ ڪٿان (نفعي واري ٿيندي)؟ (١٨).

فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَ
الْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوٰىكُمْ ﴿١٩﴾ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُوْرَةٌ ۚ فَاِذَاۤ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَّذُكِرَ فِيْهَا
الْقِتَالُ ۙ رَاَيْتَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ يَّنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ نَظَرَ
الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ؕ فَاَوْلٰى لَهُمْ ﴿٢٠﴾ طَاعَةٌ وَّقَوْلٌ مَّعْرُوْفٌ ۟
فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ ۟ فَلَوْ صَدَقُوا اللّٰهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ﴿٢١﴾ فَهَلْ
عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ وَتُقَطِّعُوْۤا اَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰۤى اَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ اَفَلَا
يَتَدَبَّرُوْنَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوْبٍ اَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ ارْتَدُّوْا
عَلٰۤى اَدْبَارِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى ۙ الشَّيْطٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ ؕ
وَاَمْلٰى لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ سَنُطِيْعُكُمْ
فِيْ بَعْضِ الْاَمْرِ ۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوْا
مَاۤ اَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهٗ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾ اَمْ حَسِبَ
الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَنْ لَّنْ يُّخْرِجَ اللّٰهُ اَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

پوءِ ڄاڻ ته الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي ۽ پنهجن گناهَن جي ۽ (سيني) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين لاءِ بخشش گهر ۽ الله اوهان جي اچ وڃ جو هنڌ ۽ اوهان جي رهڻ جي جڳھ ڄاڻندو آهي (١٩) . ۽ مؤمن چوندا آهن ته ڪا سورة ڇو نه نازل ڪئي ويئي؟ پوءِ جڏهن پڌريءَ معنيٰ واري سورة نازل ڪئي ويجي ۽ اُن ۾ جهاد جو ذڪر ڪيو ويجي ته جن جي دلين ۾ بيماري آهي، تن کي ڏسندين ته تو ڏانهن اُنهيءَ (ماڻهوءَ) جي نهارڻ وانگر ڏسندا آهن، جنهن کي موت (جي سڪرات) کان بيهوشي پهتي هجي، پوءِ سندن لاءِ خرابي آهي (٢٠) . فرمانبرداري ڪرڻ ۽ چڱي ڳالھ چوڻ (کين بهتر) آهي. پوءِ جڏهن (جهاد جو) ڪم پڪو ٿي چڪي (تڏهن انڪار نه ڪن)، جيڪڏهن الله سان سچا هجن ها ته سندن لاءِ ڀلو هجي ها (٢١) . پوءِ (اي ڪمزور ايمان وارؤ!) جيڪڏهن (اوهين ماڻهن جا) حاڪم ٿيو ته (اوهين) هن (ڳالھ) کي ويجها آهيو ته زمين ۾ ضرور خرابي ڪندؤ ۽ پنهنجون مائٽيون ڇنندؤ (٢٢) . اِهي اُهي آهن جن کي الله لعنت ڪئي، پوءِ کين ٻوڙو ڪيائين ۽ سندن اکيون انڌيون ڪيائين (٢٣) . ڇا قرآن ۾ غور نه ڪندا آهن يا (سندين) دلين تي اُنهن (دلين) جا تالا (لڳل) آهن؟ (٢٤) . بيشڪ جيڪي (ماڻهو) اُن کان پوءِ جو کين هدايت (جي واٽ) پڌري ٿي پنهنجن پٺين ڀر ڦريا تن کي شيطان (اهو ڪم) چڱو ڪري ڏيکاريو آهي ۽ کين مهلت (هجڻ) جو وعدو ڏنو اٿس (٢٥) . اِهو (سبب) هن ڪري آهي ته جيڪي الله نازل ڪيو آهي، تنهن کي جن (ماڻهن) ناپسند ڪيو آهي، تن کي انهن (منافقن) چيو ته ڪن ڪمن ۾ اوهان جو چيو مڃينداسون ۽ الله سندين ڳجهين ڳالهين (ڪرڻ) کي ڄاڻندو آهي (٢٦) . پوءِ (تڏهن سندن حال) ڪيئن ٿيندو، جڏهن ملائڪ سندن روح ڪيندا، (جنهن مهل) سندن منهن ۽ سندن پٺيون ڪُٽيندا (٢٧) . اها (سزا) هِن ڪري آهي ته جنهن شيءِ الله کي ڏمرايو، تنهن جي پٺيان لڳا ۽ سندن رضامندي کي ناپسند ڪيائون، تنهن ڪري (الله) سندن عملن کي ڇٽ ڪيو (٢٨) . جن جي دلين ۾ بيماري (پيل) آهي، تن ڀانيو آهي ڇا ته الله سندن (دلين جا) ساڙ ڪڏهن پڌرا نه ڪندو؟ (٢٩) .

وَلَوْ نَشَآءُ لَاَرَيْنٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيْمٰهُمْ ؕ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِیْ لَحْنِ
الْقَوْلِ ؕ وَاللّٰهُ یَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿۳۰﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰی نَعْلَمَ الْمُجٰهِدِیْنَ
مِنْكُمْ وَالصّٰبِرِیْنَ ۙ وَنَبْلُوَا۟ اَخْبَارَكُمْ ﴿۳۱﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا
وَصَدُّوْا عَنْ سَبِیْلِ اللّٰهِ وَشَآقُّوا الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا
تَبَیَّنَ لَهُمُ الْهُدٰی ۙ لَنْ یَّضُرُّوا اللّٰهَ شَیْـًٔا ؕ وَسَیُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ﴿۳۲﴾
یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اَطِیْعُوا اللّٰهَ وَاَطِیْعُوا الرَّسُوْلَ وَلَا تُبْطِلُوْۤا
اَعْمَالَكُمْ ﴿۳۳﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِیْلِ اللّٰهِ ثُمَّ
مَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ یَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ﴿۳۴﴾ فَلَا تَهِنُوْا وَتَدْعُوْۤا اِلَی
السَّلْمِ ۖۗ وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ ۖۗ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ یَّتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ ﴿۳۵﴾
اِنَّمَا الْحَیٰوةُ الدُّنْیَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ؕ وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا یُؤْتِكُمْ
اُجُوْرَكُمْ وَلَا یَسْـَٔلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ﴿۳۶﴾ اِنْ یَّسْـَٔلْكُمُوْهَا فَیُحْفِكُمْ تَبْخَلُوْا
وَیُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ﴿۳۷﴾ هٰۤاَنْتُمْ هٰۤؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوْا فِیْ سَبِیْلِ
اللّٰهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّنْ یَّبْخَلُ ۚ وَمَنْ یَّبْخَلْ فَاِنَّمَا یَبْخَلُ عَنْ نَّفْسِهٖ ؕ
وَاللّٰهُ الْغَنِیُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا یَسْتَبْدِلْ قَوْمًا
غَیْرَكُمْ ۙ ثُمَّ لَا یَكُوْنُوْۤا اَمْثَالَكُمْ ﴿۳۸﴾ ع

۽ جيڪڏهن گهرون ها ته اُهي توکي ڏيکاريون ها، پوءِ سندن چهرن مان کين سڃاڻين ها ۽ ضرور کين ڳالهائڻ جي ڍنگ ۾ معلوم ڪرين ها ۽ الله اوهان جا ڪرتوت ڄاڻندو آهي (٣٠). ۽ ضرور اوهان کي پرکينداسون ته اوهان مان مجاهدن ۽ صابرن کي معلوم ڪريون ۽ اوهان جا احوال جاچيون (٣١). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو ۽ کين هدايت (جي واٽ) پڌري ٿي، تنهن کان پوءِ پيغمبر جي مخالفت ڪيائون، سي الله جو ڪجهه نقصان نه ڪندا ۽ (الله) سندن عمل سگهوئي ڇٽ ڪندو (٣٢). اي ايمان وارؤ! الله جو چيو مڃو ۽ پيمغبر جو چيو مڃو ۽ پنهنجا عمل نه وڃايو (٣٣). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو وري ڪافر ٿي مئا، تن کي الله ڪڏهن نه بخشيندو (٣٤). پوءِ سست نه ٿيو ۽ صلح ڏانهن نه سڏيو ۽ اوهين (ئي) غالب آهيو ۽ الله اوهان سان ساڻ آهي ۽ اوهان جي عملن کي ڪڏهن ضايع نه ڪندو (٣٥). دنيا جي حياتي ته رڳو راند ۽ تماشو آهي ۽ جيڪڏهن (اوهين) ايمان آڻيندؤ ۽ پرهيزگاري ڪندؤ ته اوهان جو اُجورو اوهان کي ڏيندو ۽ اوهان کان اوهان جو (سڀ) مال نه گهرندو (٣٦). جيڪڏهن اوهان کان (اوهان جو) مال گهري، پوءِ (گهرڻ ۾) اوهان کي تنگ ڪري ته (اُنهيءَ وقت ضرور) بخيلي ڪندؤ ۽ اُها (بخيلي) اوهان جون بدنيتون ظاهر ڪندي (٣٧). خبردار ٿجو! اوهين اُهي (ماڻهو) آهيو جو اوهان کي سڏيو وڃي ٿو ته الله جي واٽ ۾ خرچيو، پوءِ اوهان مان ڪو (ته اهڙو) آهي، جو بخيلي ٿو ڪري ۽ جيڪو بخيلي ٿو ڪري سو رڳو پاڻ سان بخيلي ٿو ڪري ۽ الله بي پرواه آهي ۽ اوهين محتاج آهيو ۽ جيڪڏهن منهن موڙيندؤ ته اوهان کان سواءِ (ٻي) ڪنهن قوم کي مٽائي آڻيندو، پوءِ اُهي اوهان جهڙا نه هوندا (٣٨).

سُوْرَةُ الْفَتْحِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِيْنًا ۝۱ لِّيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْۢبِكَ وَ
مَا تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ۝۲ وَّ
يَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيْزًا ۝۳ هُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ فِيْ
قُلُوْبِ الْمُؤْمِنِيْنَ لِيَزْدَادُوْٓا اِيْمَانًا مَّعَ اِيْمَانِهِمْ ؕ وَلِلّٰهِ جُنُوْدُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ۝۴ لِّيُدْخِلَ
الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزًا
عَظِيْمًا ۝۵ وَّيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْمُشْرِكِيْنَ وَ
الْمُشْرِكٰتِ الظَّآنِّيْنَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوْءِ ؕ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ السَّوْءِ ۚ وَ
غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ۝۶
وَلِلّٰهِ جُنُوْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ۝۷
اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ۝۸ لِّتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَ
رَسُوْلِهٖ وَتُعَزِّرُوْهُ وَتُوَقِّرُوْهُ ؕ وَتُسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ۝۹

سورة فتح مدني آهي ۽ هن ۾ اُٺـتيـهـ
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) بيشڪ اسان تو کي پڌري فتح ڏني (١). (فتح جو نتيجو هيءُ آهي) ته تنهنجا قصور جيڪي اڳي گذريا ۽ جيڪي پوئتي رهيا سي (سڀ) الله توکي معاف ڪري ۽ تو تي پنهنجي نعمت پوري ڪري ۽ توکي سڌي واٽ ڏيکاري (٢). ۽ الله زبردست سوڀ سان توکي سوڀارو ڪري (٣). (الله) اُهو آهي، جنهن مؤمنن جي دلين ۾ سڪون نازل ڪيو ته (اُنهن جو) ايمان سندن (اڳين) ايمان سان وڌيڪ ٿئي ۽ آسمانن ۽ زمين جا لشڪر الله جا (ئي) آهن ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٤). (آرام لاهڻ جي پچاڙي هيءَ آهي) ته مؤمنن ۽ مومنياڻين کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪري، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اُتي سدائين رهندا ۽ سندن مدايون ڪائن ميٽيندو ۽ اِها الله وٽ وڏي ڪاميابي آهي (٥). ۽ (ته) منافقن ۽ منافقياڻين کي ۽ مشرڪن ۽ مشرڪياڻين کي عذاب ڪري جي الله بابت تمام بڇڙو گمان ڀائيندڙ آهن، شال مصيبت مٿن هجي! ۽ مٿن الله ڏمريو ۽ کين لعنت ڪيائين ۽ انهن لاءِ دوزخ تيار ڪيائين ۽ (دوزخ) بڇڙو هنڌ آهي (٦). ۽ آسمانن ۽ زمين جا لشڪر الله جا آهن ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٧). بيشڪ اسان تو کي شاهدي ڏيندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو (٨). ته (اي مؤمنؤ!) اوهين الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ سندس (دين جي) مدد ڪريو ۽ سندس عزت ڪريو ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو الله کي پاڪائيءَ سان ساراهيو (٩).

اِنَّ الَّذِيْنَ يُبَايِعُوْنَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُوْنَ اللّٰهَ ؕ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيْهِمْ ۚ
فَمَنْ نَّكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ اَوْفٰى بِمَا عٰهَدَ عَلَيْهُ
اللّٰهَ فَسَيُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُوْلُ لَكَ الْمُخَلَّفُوْنَ مِنَ
الْاَعْرَابِ شَغَلَتْنَاۤ اَمْوَالُنَا وَاَهْلُوْنَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا ۚ يَقُوْلُوْنَ
بِاَلْسِنَتِهِمْ مَّا لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ
اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا ؕ بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّنْقَلِبَ الرَّسُوْلُ وَالْمُؤْمِنُوْنَ
اِلٰۤى اَهْلِيْهِمْ اَبَدًا وَّزُيِّنَ ذٰلِكَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ۖۚ
وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُوْرًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ فَاِنَّاۤ
اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ سَعِيْرًا ﴿١٣﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ
يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿١٤﴾
سَيَقُوْلُ الْمُخَلَّفُوْنَ اِذَا انْطَلَقْتُمْ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَاْخُذُوْهَا
ذَرُوْنَا نَتَّبِعْكُمْ ۚ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّبَدِّلُوْا كَلٰمَ اللّٰهِ ؕ قُلْ لَّنْ
تَتَّبِعُوْنَا كَذٰلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ ۚ فَسَيَقُوْلُوْنَ
بَلْ تَحْسُدُوْنَنَا ؕ بَلْ كَانُوْا لَا يَفْقَهُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٥﴾

بيشڪ جيڪي توسان بيعت ڪندا آهن، سي الله ئي جي بيعت ڪندا آهن، سندن هٿن مٿان الله جو هٿ آهي، پوءِ جيڪو (انجام) ڀڃندو سو رڳو پنهنجي جِيءَ (جي جوکي) لاءِ ڀڃي ٿو ۽ جنهن (ڳالهه) تي الله سان انجام ڪيو اٿس، تنهن کي جيڪو پورو ڪندو، پوءِ سگهو تنهن کي (الله) وڏو اجر ڏيندو (١٠). (اي پيغمبر!) بدوين مان پوئتي رهيل تو کي چوندا تہ اسان کي پنهنجن مالن ۽ پنهنجن گهر جي ڀاتين رجهايو، تنهن ڪري اسان لاءِ بخشش گهر، پنهنجن زبانن سان اُها (ڳالهه) چوندا جا سندن دلين ۾ نہ آهي، ڪين چؤ تہ جيڪڏهن (الله) اوهان کي ڏک پهچائڻ جو ارادو ڪري يا اوهان کي سک پهچائڻ جو ارادو ڪري تہ الله جي سامهون اوهان لاءِ ڪير ڪجهہ ڪري سگهي ٿو؟ بلڪ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١١). (نہ) بلڪ ڀانيوَ تہ پيغمبر ۽ مؤمن پنهنجن گهروارن ڏانهن اصلي ڪڏهن نہ موٽندا ۽ اِهو (گمان) اوهان جي دلين ۾ چڱو (ڪري) ڏيکاريو ويو ۽ (تمام) بڇڙو گمان ڀانيوَ ۽ (اوهين) هلاڪ ٿيل قوم ٿيؤ (١٢). ۽ جنهن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان نہ آندو تہ بيشڪ اسان انهن ڪافرن لاءِ ٻرندڙ باهہ تيار ڪئي آهي (١٣). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي خاص الله جي آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي بخشي ۽ جنهن کي وڻيس تنهن کي عذاب ڪري ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٤). جڏهن غنيمتن جي هٿ ڪرڻ لاءِ ويندؤ، تڏهن پوئتي رهيل چوندا تہ اسان کي ڇڏيو تہ اوهان سان هلون. گهرندا آهن تہ الله جي وعدي جي مخالفت ڪن. ڪين چؤ تہ اسان سان ڪڏهن نہ هلندؤ، اهڙيءَ طرح الله اڳي ئي فرمائي ڇڪو آهي، پوءِ سگهو چوندا تہ (ائين نہ آهي) بلڪ اوهين اسان سان حسد ٿا ڪريو، بلڪ (هميشہ) ٿورڙي کان سواءِ (ڪجهہ بہ) نہ سمجهندا هئا (١٥).

قُلْ لِّلْمُخَلَّفِیْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ اِلٰى قَوْمٍ اُولِیْ بَاْسٍ
شَدِیْدٍ تُقَاتِلُوْنَهُمْ اَوْ یُسْلِمُوْنَ ۚ فَاِنْ تُطِیْعُوْا یُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا
حَسَنًا ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّیْتُمْ مِّنْ قَبْلُ یُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِیْمًا ﴿١٦﴾
لَیْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْمَرِیْضِ
حَرَجٌ ؕ وَمَنْ یُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ یُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ ۚ وَمَنْ یَّتَوَلَّ یُعَذِّبْهُ عَذَابًا اَلِیْمًا ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَضِیَ اللّٰهُ عَنِ
الْمُؤْمِنِیْنَ اِذْ یُبَایِعُوْنَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِیْ قُلُوْبِهِمْ
فَاَنْزَلَ السَّكِیْنَةَ عَلَیْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِیْبًا ﴿١٨﴾ ۙ وَّمَغَانِمَ كَثِیْرَةً
یَّاْخُذُوْنَهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِیْزًا حَكِیْمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ
كَثِیْرَةً تَاْخُذُوْنَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ اَیْدِیَ النَّاسِ
عَنْكُمْ ۚ وَلِتَكُوْنَ اٰیَةً لِّلْمُؤْمِنِیْنَ وَیَهْدِیَكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِیْمًا ﴿٢٠﴾ ۙ
وَّاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوْا عَلَیْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قٰتَلَكُمُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لَوَلَّوُا
الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا یَجِدُوْنَ وَلِیًّا وَّلَا نَصِیْرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِیْ
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۖۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِیْلًا ﴿٢٣﴾

(اي پيغمبر!) پوئتي رهيلن بدوين کي چؤ تہ سخت ويڙهہ واريءَ قوم (جي جنگ) ڏانهن (اوهين) سگهو سڏيا ويندؤ جو ساڻن ويڙهہ ڪندؤ يا تہ (اُهي) مسلمان ٿيندا. پوءِ جيڪڏهن چيو مڃيندؤ تہ الله اوهان کي چڱو اَجُر ڏيندو ۽ جيڪڏهن (ائين) ڦرندؤ جيئن (اوهين هن کان) اڳ ڦريا هيؤ تہ (الله) اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو (١٦). (اهڙي جهاد کان رهڻ ۾) نڪي انڌي تي ڪو گناهہ آهي ۽ نڪي منڊي تي ڪو گناهہ آهي ۽ نڪي بيمار تي ڪو گناهہ آهي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو تنهن کي (الله اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون پيون وهن ۽ جيڪو ڦرندو تنهن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو (١٧). بيشڪ الله مؤمنن کان (اُنهيءَ وقت) راضي ٿيو جنهن وقت وڻ هيٺ توسان بيعت تي ڪيائون پوءِ جيڪي سندين دلين ۾ هو سو ڄاتائين پوءِ مٿن (دل جو) سڪون لاٿائين ۽ کين هڪ ويجهي سوڀ انعام ڏنائين (١٨). ۽ گهڻيون غنيمتون (بہ) جو انهن کي (اُهي) هٿ آڻيندا ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٩). الله اوهان کي گهڻين غنيمتن جو وعدو ڏنو آهي جن کي (اوهين) هٿ آڻيندؤ پوءِ (هينئر) هيءُ (خيبر جون غنيمتون) اوهان کي جلد عطا ڪيائين ۽ اوهان کان ماڻهن جا هٿ جهلي ڇڏيائين ۽ (اُهو) هن لاءِ تہ مؤمنن لاءِ اها هڪ (قدرت جي) نشاني هجي ۽ اوهان کي (الله) سڌو رستو ڏيکاري (٢٠). ۽ ٻيون (غنيمتون بہ) جن تي قادر نہ ٿيا آهيو. بيشڪ الله کي انهن جي خبر آهي. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢١). ۽ جيڪڏهن ڪافر اوهان سان جنگ ڪن ها تہ ضرور (پنهنجون) پٺيون ڦيرائين ها وري نہ ڪو دوست ۽ نہ ڪو مددگار لهن ها (٢٢). الله جو قانون (ائين آهي) جو (هن کان) اڳ هليو ايندو آهي ۽ الله جي دستور کي ڪڏهن ڪا ڦيرڦار نہ ڏسندين (٢٣).

وَهُوَ الَّذِىۡ كَفَّ اَيۡدِيَهُمۡ عَنۡكُمۡ وَاَيۡدِيَكُمۡ عَنۡهُمۡ بِبَطۡنِ مَكَّةَ
مِنۡۢ بَعۡدِ اَنۡ اَظۡفَرَكُمۡ عَلَيۡهِمۡ‌ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ بَصِيۡرًا ﴿۲۴﴾
هُمُ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَصَدُّوۡكُمۡ عَنِ الۡمَسۡجِدِ الۡحَـرَامِ وَالۡهَدۡىَ
مَعۡكُوۡفًا اَنۡ يَّبۡلُغَ مَحِلَّهٗ‌ ؕ وَلَوۡلَا رِجَالٌ مُّؤۡمِنُوۡنَ وَنِسَآءٌ مُّؤۡمِنٰتٌ
لَّمۡ تَعۡلَمُوۡهُمۡ اَنۡ تَطَئُوۡهُمۡ فَتُصِيۡبَكُمۡ مِّنۡهُمۡ مَّعَرَّةٌۢ بِغَيۡرِ عِلۡمٍ‌ۚ
لِيُدۡخِلَ اللّٰهُ فِىۡ رَحۡمَتِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ‌ۚ لَوۡ تَزَيَّلُوۡا لَعَذَّبۡنَا الَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا مِنۡهُمۡ عَذَابًا اَلِيۡمًا ﴿۲۵﴾ اِذۡ جَعَلَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا فِىۡ
قُلُوۡبِهِمُ الۡحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الۡجَاهِلِيَّةِ فَاَنۡزَلَ اللّٰهُ سَكِيۡنَـتَهٗ
عَلٰى رَسُوۡلِهٖ وَعَلَى الۡمُؤۡمِنِيۡنَ وَاَلۡزَمَهُمۡ كَلِمَةَ التَّقۡوٰى وَ
كَانُوۡۤا اَحَقَّ بِهَا وَاَهۡلَهَا‌ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمًا ﴿۲۶﴾ ع
لَقَدۡ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُوۡلَهُ الرُّءۡيَا بِالۡحَـقِّ‌ۚ لَتَدۡخُلُنَّ الۡمَسۡجِدَ
الۡحَـرَامَ اِنۡ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِيۡنَۙ مُحَلِّقِيۡنَ رُءُوۡسَكُمۡ وَمُقَصِّرِيۡنَۙ
لَا تَخَافُوۡنَ‌ ؕ فَعَلِمَ مَا لَمۡ تَعۡلَمُوۡا فَجَعَلَ مِنۡ دُوۡنِ ذٰلِكَ فَتۡحًا
قَرِيۡبًا ﴿۲۷﴾ هُوَ الَّذِىۡۤ اَرۡسَلَ رَسُوۡلَهٗ بِالۡهُدٰى وَدِيۡنِ الۡحَـقِّ
لِيُظۡهِرَهٗ عَلَى الدِّيۡنِ كُلِّهٖ‌ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيۡدًا ؕ ﴿۲۸﴾

۽ (الله) اُهو آهي جنهن ڪافرن جا هٿ اوهان کان ۽ اوهان جا هٿ انهن کان مڪي جي وچ ۾ اوهان کي مٿن سوڀاري ڪرڻ کان پوءِ روڪيا ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن کي الله ڏسندڙ آهي (٢۴). اِهي (قريش) اُهي آهن، جن ڪفر ڪيو ۽ اوهان کي مسجد حرام کان جهليو ۽ قربانيءَ کي ٻه (جهلي ڇڏيائون) جو پنهنجيءَ جاءِ تي پهچڻ کان روڪيل رهي ۽ جيڪڏهن (اهڙا ڪي) مڙس مؤمن ۽ (ڪي) زالون مؤمنياڻيون (مڪي ۾) نه هجن ها، جن کي اوهان نه ڄاڻندا آهيو، (اِنهيءَ خيال ڪري) ته (متان) کين لتاڙي ڇڏيو، پوءِ بي خبريءَ ۾ انهن جو اوهان کي گناه پهچي (ته هاڻي ئي فتح ٿئي ها!) (پر دير هن ڪري آهي) ته الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پنهنجيءَ ٻاجهه ۾ داخل ڪري. جيڪڏهن (ٻئي ٽوليون) ڌار هجن ها ته ضرور مڪي وارن مان ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب (جي) سزا ڏيون ها (٢٥). جڏهن ڪافرن پنهنجن دلين ۾ جاهليت جو جوش پيدا ڪيو، تڏهن الله پنهنجي پيغمبر تي ۽ مؤمن تي پنهنجو آرام نازل ڪيو ۽ کين پرهيزگاريءَ جي ڳالهه تي قائم رکيائين ۽ (اِهي) اِن جا وڌيڪ حقدار ۽ اُن جا لائق هئا ۽ الله سيڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٦). بيشڪ الله پنهنجي پيغمبر کي (هر طرح جو واقعي موافق) خواب سچو ڏيکاريو، ته جيڪڏهن الله گهريو ته پنهنجا مٿا ڪوڙائي ۽ وار ڪترائي مسجد حرام ۾ بي ڀوا ٿي ضرور گهڙندؤ ۽ نه ڊڄندؤ. پوءِ (اوهين) جيڪي نه ڄاڻندا آهيو، سو الله ڄاتو، تنهن ڪري اِن (مڪي جي فتح) کان اڳ (خيبر جي) فتح (الله) ويجهي مقرر ڪئي (٢٧). (الله) اُهو آهي، جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان موڪليو ته اُن کي (ٻين) سڀني دينن تي غالب ڪري ۽ الله (حق) ظاهر ڪندڙ ڪافي آهي (٢٨).

مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ؕ وَ الَّذِیْنَ مَعَهٗۤ اَشِدَّآءُ عَلَی الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَیْنَهُمْ
تَرٰىهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا یَّبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَ رِضْوَانًا ؗ سِیْمَاهُمْ فِیْ
وُجُوْهِهِمْ مِّنْ اَثَرِ السُّجُوْدِ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِی التَّوْرٰىةِ ۛۖۚ وَ مَثَلُهُمْ فِی
الْاِنْجِیْلِ ۛ۫ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْـَٔهٗ فَاٰزَرَهٗ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى
عَلٰی سُوْقِهٖ یُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِیَغِیْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ؕ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِیْنَ
اٰمَنُوْا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَّ اَجْرًا عَظِیْمًا ۝٢٩ ع

سُوْرَةُ الْحُجُرٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تُقَدِّمُوْا بَیْنَ یَدَیِ اللّٰهِ وَ رَسُوْلِهٖ وَ
اتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِیْعٌ عَلِیْمٌ ۝١ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تَرْفَعُوْۤا
اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِیِّ وَ لَا تَجْهَرُوْا لَهٗ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ
بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ وَ اَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ۝٢ اِنَّ
الَّذِیْنَ یَغُضُّوْنَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ اُولٰٓىِٕكَ الَّذِیْنَ
امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ لِلتَّقْوٰى ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّ اَجْرٌ عَظِیْمٌ ۝٣ اِنَّ
الَّذِیْنَ یُنَادُوْنَكَ مِنْ وَّرَآءِ الْحُجُرٰتِ اَكْثَرُهُمْ لَا یَعْقِلُوْنَ ۝٤

محمد(ﷺ) الله جو موڪليل آهي. ۽ جيڪي سندس گڏ آهن، سي ڪافرن تي ڏاڍا سخت آهن (۽) پاڻ ۾ (هڪ ٻئي تي وڏيڪ) مهربان آهن، (اي ڏسندڙ) ڪين رڪوع ڪندڙ (۽) سجدو ڪندڙ ڏسندو آهين. الله جو فضل ۽ رضامندي طلبيندا آهن. سندن (نيڪ بختيءَ جي) نشاني سندن منهن ۾ سجدي جي اثر ڪان (پڌري) آهي. اِهو (جيڪي بيان ڪيو ويو سو) سندن (حال جو) قصو توريت ۾ (بيان ٿيل) آهي ۽ سندن مثال (جو قصو) انجيل ۾ (بہ بيان ٿيل آهي تہ اِهي) اُنهيءَ پوک وانگر آهن، جنهن پنهنجو (سائو) سَلو ڪڍيو، پوءِ ان (سَلي) کي مضبوط ڪيائين، پوءِ ٿلهو ٿيو، پوءِ پنهنجن ڏانڊين تي (سڌو) بيٺو جو ڪڙمين کي پيو وڻي (اسلامي غلبي جو بہ آخر اهڙو حال آهي). تہ (الله) ڪافرن کي اِنهن (مؤمنن جي ڏسڻ) ڪري ڪاوڙائي، جن ايمان آندو آهي ۽ منجهائنئن (جن) چڱا ڪم ڪيا (تن مڙني کي) بخشش ۽ وڏي اجر جو الله انجام ڏنو آهي (٢٩).

سورة حجرات مدني آهي ۽ هن ۾ ارڙهن آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارؤ! (اوهين) الله ۽ سندس پيغمبر جي اڳو (ڪنهن ڳالهہ ۾) اڳرائي نہ ڪريو ۽ الله کان ڊڄو، ڇو تہ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١). اي ايمان وارؤ! پنهنجا آواز پيغمبر جي آواز کان مٿي نہ ڪريو ۽ جيئن اوهان جو هڪ ٻئي سان وڏي سڏ ڳالهائڻ آهي (تيئن) ساڻس ڳالهہ ڏاڍيان نہ ڳالهايو جو متان اوهان جا عمل ڇِٽ ٿي وڃن ۽ اوهين نہ ڄاڻندا هجو (٢). بيشڪ جيڪي پنهنجن آوازن کي الله جي پيغمبر جي اڳو جهڪو ڪندا آهن، اِهي اُهي آهن جن جي دلين کي الله پرهيزگاريءَ (جي پڌري ڪرڻ) لاءِ آزمايو آهي، انهن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (٣). بيشڪ جيڪي حجرن جي ٻاهران توکي سڏيندا آهن، تن مان گهڻا بي سمجهہ آهن (٤).

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوْا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٥﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْۤا اَنْ
تُصِيْبُوْا قَوْمًۢا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ﴿٦﴾ وَاعْلَمُوْۤا
اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَ
لٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ
الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ ﴿٧﴾ فَضْلًا
مِّنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٨﴾ وَاِنْ طَآئِفَتٰنِ مِنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا عَلَى
الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْٓءَ اِلٰۤى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ﴿٩﴾
اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ﴿١٠﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسٰۤى اَنْ
يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰۤى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ؕ بِئْسَ الِاسْمُ
الْفُسُوْقُ بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١١﴾

۽ جيڪڏهن اُهي (ايستائين) صبر ڪن ها جيستائين انهن ڏانهن ٻاهر اچين تہ انهن لاءِ ڀلو هجي ها ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). اي ايمان وارؤ! جيڪڏهن ڪو بدڪار ڪا خبر اوهان وٽ آڻي تہ جاچ ڪريو جو (متان) ڪنهن قوم کي بي خبريءَ سان نقصان پهچايو، پوءِ جيڪي اوهان ڪري چڪؤ، تنهن تي پشيمان ٿيو (٦). ۽ ڄاڻو تہ اوهان ۾ الله جو پيغمبر آهي، جيڪڏهن گهڻن ڪمن ۾ هو اوهان جو چيو مڃيندو تہ (اوهين) ڏکيا ٿيندؤ، پر الله اوهان وٽ ايمان کي پيارو ڪرايو ۽ اوهان جي دلين ۾ اُن کي سينگاريائين ۽ اوهان وٽ ڪفر ۽ بي ديني ۽ گناهہ کي ناپسند ڪرايائين، اِهي ئي سڌي رستي وارا آهن (٧). الله جي فضل ۽ احسان سان ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٨). ۽ جيڪڏهن مومنن جون ٻہ ٽوليون پاڻ ۾ وڙهن تہ سندن وچ ۾ پرچاءُ ڪريو، پوءِ جيڪڏهن (اِنهن) ٻنهي مان هڪڙي (ٽولي) ٻئي تي زيادتي ڪري تہ جيڪا (ٽولي) زيادتي ٿي ڪري، تنهن سان (اوهين ايستائين) وڙهو جيستائين الله جي حڪم ڏانهن موٽي اچي، پوءِ جيڪڏهن موٽي آئي تہ سندن وچ ۾ انصاف سان پرچاءُ ڪريو ۽ انصاف سان هلو، ڇو تہ الله انصاف وارن کي پيارو رکندو آهي (٩). مومن (حقيقت ڪري هڪ ٻئي جا) ڀائر آهن، تنهن ڪري پنهنجن ٻنهي ڀائرن جي وچ ۾ پرچاءُ ڪريو ۽ الله کان ڊڄو تہ مَن اوهان تي ٻاجهہ ڪئي وڃي (١٠). اي ايمان وارؤ! ڪا ٽولي ڪنهن ٽوليءَ تي ٺٺولي نہ ڪري، جو متان (اُهي حقيقت ڪري) کانئن ڀلا هجن ۽ نہ زالون ٻين زالن سان (ٺٺوليون ڪن) جو متان اُهي کانئن ڀليون هجن ۽ نہ ڪي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي کي) عيب لايو ۽ نہ ڪي هڪ ٻئي کي بڇڙن لقبن سان سڏيو (جو) ايمان آڻڻ کان پوءِ بڇڙائي جو نالو (وٺڻ) خراب آهي ۽ جن توبهہ نہ ڪئي سي ئي ظالم آهن (١١).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوْا كَثِيْرًا مِّنَ الظَّنِّ ۫ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
اِثْمٌ وَّلَا تَجَسَّسُوْا وَلَا يَغْتَبْ بَّعْضُكُمْ بَعْضًا ؕ اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَّاْكُلَ
لَحْمَ اَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۲﴾
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَآئِلَ
لِتَعَارَفُوْا ؕ اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰىكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿۱۳﴾
قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا ؕ قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُوْۤا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا
يَدْخُلِ الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلِتْكُمْ
مِّنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَ
اَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿۱۵﴾ قُلْ
اَتُعَلِّمُوْنَ اللّٰهَ بِدِيْنِكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۶﴾ يَمُنُّوْنَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوْا ؕ
قُلْ لَّا تَمُنُّوْا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ ۚ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ
هَدٰىكُمْ لِلْاِيْمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸﴾ ع

اي ايمان وارؤ! گھڻي (۽ ٿوريءَ) بدگمانيءَ (ڪرڻ) کان پاڻ پليو، ڇو ته ڪا بدگماني ڪرڻ گناه آهي ۽ نه ڪي جاسوسي ڪريو ۽ نه ڪو اوهان مان هڪ ٻئي جي گلا ڪري، ڀلا اوهان مان ڪو هڪڙو پنهنجي مُئي ڀاءُ جو گوشت کائڻ پسند ڪندو آهي ڇا، جنهن کان نفرت ڪندا آهيو؟ ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (١٢). اي انسانؤ! بيشڪ اسان اوهان کي هڪ نر ۽ هڪ ماديءَ مان پيدا ڪيو ۽ اوهان کي ذاتيون ۽ پاڙا ڪيوسون ته (اوهين پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي سڃاڻو، بيشڪ اوهان مان وڏيڪ مان وارو الله وٽ اُهو آهي، جيڪو اوهان مان وڌيڪ پرهيزگار آهي، بيشڪ الله (سڀ) ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (١٣). بدوي چوندا آهن ته، ايمان آندو اٿؤن (اي پيغمبر کين) چؤ ته، (حقيقت ڪري) ايمان نه آندو اٿوَ، پر (ائين) چئو ته اسين مسلمان ٿيا آهيون ۽ اڃا اوهان جي دلين ۾ ايمان گھڙيو (ئي) نه آهي ۽ جيڪڏهن الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندؤ ته اوهان جي عملن مان اوهان کي ڪجھ (به) گھٽ نه ڏيندو، ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٤). (حقيقت ۾) مؤمن رڳو اُهي آهن، جن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آندو، وري (ڪو) شڪ نه ڪيائون ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جُسن سان جهاد ڪيائون، اِهي ئي سچا آهن (١٥). (اي پيغمبر! کين) چئو ته، پنهنجو دين الله کي جتائيندا آهيو ڇا؟ ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله ڄاڻندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٦). (اي پيغمبر!) اسلام آڻڻ جو تو تي احسان رکندا آهن، (کين) چؤ ته، مون تي پنهنجي اسلام (آڻڻ) جو احسان نه رکو، بلڪ اوهان تي الله احسان رکندو آهي، جو اوهان کي ايمان جي هدايت ڪيائين، جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو، (ته اِها ڳالھ سچي ڄاڻو) (١٧). بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ ڄاڻندو آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (١٨).

سُوْرَةُ قٓ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قٓ ۚ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيْدِ ۚ ﴿١﴾ بَلْ عَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ
فَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا شَيْءٌ عَجِيْبٌ ۚ ﴿٢﴾ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ۚ
ذٰلِكَ رَجْعٌۢ بَعِيْدٌ ﴿٣﴾ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ ۚ وَعِنْدَنَا
كِتٰبٌ حَفِيْظٌ ﴿٤﴾ بَلْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ فِيْٓ اَمْرٍ مَّرِيْجٍ ﴿٥﴾
اَفَلَمْ يَنْظُرُوْٓا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنٰهَا وَزَيَّنّٰهَا وَمَا لَهَا
مِنْ فُرُوْجٍ ﴿٦﴾ وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ وَاَنْۢبَتْنَا
فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ۙ ﴿٧﴾ تَبْصِرَةً وَّذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ﴿٨﴾
وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ الْحَصِيْدِ ۙ ﴿٩﴾
وَالنَّخْلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيْدٌ ۙ ﴿١٠﴾ رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ ۙ وَاَحْيَيْنَا بِهٖ
بَلْدَةً مَّيْتًا ؕ كَذٰلِكَ الْخُرُوْجُ ﴿١١﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّاَصْحٰبُ
الرَّسِّ وَثَمُوْدُ ۙ ﴿١٢﴾ وَعَادٌ وَّفِرْعَوْنُ وَاِخْوَانُ لُوْطٍ ۙ ﴿١٣﴾ وَّاَصْحٰبُ
الْاَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ؕ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيْدِ ﴿١٤﴾
اَفَعَيِيْنَا بِالْخَلْقِ الْاَوَّلِ ؕ بَلْ هُمْ فِيْ لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿١٥﴾ ع

سورة ق مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجيتاليھ
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

اللہ ٻاجھاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ق- سڳوري قرآن جو قسم آهي (تہ تون اللہ جو پيغمبر آهين) (١). بلڪ (مڪي وارن) پنهنجيءَ قوم منجهان پاڻ وٽ هڪ ڊيڄاريندڙ جي اچڻ جو عجب ڪيو، پوءِ ڪافرن چيو تہ، هيءَ عجيب ڳالھ آهي (٢). ڀلا جڏهن مرنداسون ۽ مٽي ٿينداسون (تڏهن وري جيئرا ٿينداسون ڇا؟) اِهو (وري جيئرو ڪري) موٽائڻ (عقل کان) پري آهي (٣). انهن (جي جسمن) مان جيڪي زمين (ڳاري) گهٽائيندي آهي، سو بہ بيشڪ ڄاتو اٿئون ۽ اسان وٽ هڪ حفاظت ڪندڙ ڪتاب آهي (۴). بلڪ سچو دين جڏهن وٽن آيو (تڏهن) ان کي ڪوڙ ڄاتائون، پوءِ اُهي وچڙيل ڳالھ ۾ (اَڙيل) آهن (٥). پوءِ آسمان جو سندن مٿان آهي، تنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿن ڇا؟ تہ ان کي ڪيئن بڻايو اٿئون ۽ ان کي (ڪيئن) سينگاريو اٿئون ۽ ان ۾ ڪا ڦوٽ نہ آهي (٦). ۽ زمين کي پکيڙيوسون ۽ منجهس جبل ڪوڙياسون ۽ منجهس سيڪنهن وڻندڙ جنس مان (سلا) ڄماياسون (٧). سيڪنهن (اللہ ڏانهن) ورندڙ ٻانهي جي واٽ ڏيکارڻ ۽ نصيحت ڏيڻ لاءِ (٨). ۽ آسمان کان برڪت وارو پاڻي لاٿوسون، پوءِ ان سان باغ ۽ لڻڻ واري پوک جو اَن ڄمايوسون (٩). ۽ ڊگهيون کجيون (بہ) جن جا گوشا (ڏوڪن سان) سٽيل آهن (١٠). ٻانهن جي روزي (ڏيڻ) لاءِ. ۽ اُن سان ويران شهر کي آباد ڪيوسون، اهڙيءَ طرح (اوهان جو قبرن مان وري جيئرو ٿي) نڪرڻ آهي (١١). ڪانئن اڳ نوح جي قوم ۽ رس (جي شهر) وارن ۽ ثمود (قوم) ڪوڙ ڀانيو (١٢). ۽ عاد ۽ فرعون ۽ لوط جي ڀائرن (١٣). ۽ ايڪه وارن ۽ تبع جي قوم، هر هڪ پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو، پوءِ (مٿن) منهنجي عذاب جو انجام لازم ٿيو (١۴). پهرين (ڀيري جي) خلقڻ ۾ (ڪو) ٿڪا آهيون ڇا؟ (نہ) بلڪ اُهي نئين سر پيدا ڪرڻ کان شڪ ۾ آهن (١٥).

وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا الۡاِنۡسَانَ وَنَعۡلَمُ مَا تُوَسۡوِسُ بِهٖ نَفۡسُهٗ ۖۚ وَنَحۡنُ اَقۡرَبُ
اِلَيۡهِ مِنۡ حَبۡلِ الۡوَرِيۡدِ ﴿١٦﴾ اِذۡ يَتَلَقَّى الۡمُتَلَقِّيٰنِ عَنِ الۡيَمِيۡنِ وَعَنِ
الشِّمَالِ قَعِيۡدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلۡفِظُ مِنۡ قَوۡلٍ اِلَّا لَدَيۡهِ رَقِيۡبٌ عَتِيۡدٌ ﴿١٨﴾ وَ
جَآءَتۡ سَكۡرَةُ الۡمَوۡتِ بِالۡحَقِّ ؕ ذٰلِكَ مَا كُنۡتَ مِنۡهُ تَحِيۡدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ
فِى الصُّوۡرِ ؕ ذٰلِكَ يَوۡمُ الۡوَعِيۡدِ ﴿٢٠﴾ وَجَآءَتۡ كُلُّ نَفۡسٍ مَّعَهَا سَآئِقٌ
وَّشَهِيۡدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدۡ كُنۡتَ فِىۡ غَفۡلَةٍ مِّنۡ هٰذَا فَكَشَفۡنَا عَنۡكَ غِطَآءَكَ
فَبَصَرُكَ الۡيَوۡمَ حَدِيۡدٌ ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِيۡنُهٗ هٰذَا مَا لَدَىَّ عَتِيۡدٌ ؕ ﴿٢٣﴾
اَلۡقِيَا فِىۡ جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيۡدٍ ۙ﴿٢٤﴾ مَّنَّاعٍ لِّلۡخَيۡرِ مُعۡتَدٍ مُّرِيۡبِ ۙ﴿٢٥﴾
اۨلَّذِىۡ جَعَلَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلۡقِيٰهُ فِى الۡعَذَابِ الشَّدِيۡدِ ﴿٢٦﴾
قَالَ قَرِيۡنُهٗ رَبَّنَا مَاۤ اَطۡغَيۡتُهٗ وَلٰكِنۡ كَانَ فِىۡ ضَلٰلٍۢ بَعِيۡدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ
لَا تَخۡتَصِمُوۡا لَدَىَّ وَقَدۡ قَدَّمۡتُ اِلَيۡكُمۡ بِالۡوَعِيۡدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدَّلُ الۡقَوۡلُ
لَدَىَّ وَمَاۤ اَنَا بِظَلَّامٍ لِّلۡعَبِيۡدِ ﴿٢٩﴾ يَوۡمَ نَقُوۡلُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امۡتَلَاۡتِ
وَتَقُوۡلُ هَلۡ مِنۡ مَّزِيۡدٍ ﴿٣٠﴾ وَاُزۡلِفَتِ الۡجَنَّةُ لِلۡمُتَّقِيۡنَ غَيۡرَ بَعِيۡدٍ ﴿٣١﴾
هٰذَا مَا تُوۡعَدُوۡنَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفِيۡظٍ ۚ﴿٣٢﴾ مَنۡ خَشِىَ الرَّحۡمٰنَ بِالۡغَيۡبِ
وَجَآءَ بِقَلۡبٍ مُّنِيۡبِ ۙ﴿٣٣﴾ اۨدۡخُلُوۡهَا بِسَلٰمٍ ؕ ذٰلِكَ يَوۡمُ الۡخُلُوۡدِ ﴿٣٤﴾

۽ بيشڪ ماڻهوءَ کي پيدا ڪيوسون ۽ سندس نفس کيس جيڪو وسوسو وجهندو آهي سو به ڄاڻندا آهيون ۽ اسين ڏانهنس (سندس) ساه جي رڳ کان وڌيڪ ويجها آهيون (١٦). جڏهن ٻه لکندڙ (هڪ) سڄي پاسي کان ۽ ٻيو کٻي پاسي کان وِهندڙ لکندا آهن (١٧). ڪا ڳالھ نه ڳالهائيندو آهي، جنهن جي لاءِ وٽس هڪ نگھبان موجود نه آهي (١٨). ۽ موت جي سختي سچ پچ ايندي، (چئبو ته) اها (سزا) آهي، جنهن کان پاسو ڪندو هئين (١٩). ۽ صور ۾ ڦوڪيو ويندو، اهو عذاب جي انجام جو ڏينهن آهي (٢٠). ۽ هر هڪ ماڻهو ايندو جو ساڻس هڪ هڪليندڙ ۽ هڪ شاهد هوندو (٢١). (چئبو ته) بيشڪ هن (ڳالھ) کان بي خبريءَ ۾ هئين هاڻي تو کان تنهنجو پردو کوليوسون، تنهن ڪري اڄ تنهنجي نگاه تکي آهي (٢٢). ۽ سندس سنگتي (ملائڪ) چوندو ته جيڪي مون وٽ (لکيل) موجود هو سو هيءُ آهي (٢٣). (چئبو ته) اي ٻئي (ملائڪؤ!) سيڪنهن ناشڪر هٺيلي کي دوزخ ۾ اڇليو (٢٤). (جو) خير کان جهليندڙ، حد کان لنگھندڙ، شڪ ڪندڙ آهي (٢٥). جنهن الله سان ٻيو معبود ٺهرايو اهڙي (هرهڪ) کي سخت عذاب ۾ اڇليو (٢٦). سندس سنگتي (شيطان) چوندو ته، اي منهنجا پالڻهار! مون ان کي گمراه نه ڪيو هو، پر اُهو (پاڻ) وڏيءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) هو (٢٧). (الله) چوندو ته مون وٽ جهڳڙو نه ڪريو، هن هوندي جو بيشڪ اوهان ڏانهن عذاب جو انجام (هن کان) اڳي موڪليو هوم (٢٨). نه ڪي مون وٽ انجام ڦيرائبو آهي ۽ نه ڪي آءٌ ٻانهن تي ظلم ڪرڻ وارو آهيان (٢٩). جنهن ڏينهن دوزخ کي چونداسون ته ڀريو آهين (يا نه؟) ۽ (هو) چوندو ته (ٻيو به) ڪجھ (اڃا هن کان) وڌيڪ آهي ڇا؟ (٣٠). ۽ بهشت پرهيزگارن لاءِ ويجهو ڪبو. پري نه (هوندو) (٣١). (چئبو ته) جنهن جو اوهان کي سيڪنهن (الله ڏانهن) رجوع ڪرڻ واري ۽ ادب نگاه رکڻ واري لاءِ انجام ڏبو هو سو هيءُ آهي (٣٢). جيڪو پريٺ ٻاجهاري (الله) کان ڊنو ۽ (الله ڏانهن) رجوع ٿيل دل سان آيو، (تنهن لاءِ نه) (٣٣). (چئبو ته) سلامتيءَ سان بهشت ۾ گهڙو، اهو سدائين رهڻ جو ڏينهن آهي (٣٤).

لَهُمْ مَّا يَشَآءُوْنَ فِيْهَا وَلَدَيْنَا مَزِيْدٌ ﴿۳۵﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِّنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوْا فِى الْبِلَادِؕ هَلْ مِنْ مَّحِيْصٍ ﴿۳۶﴾
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهٗ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيْدٌ ﴿۳۷﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ
اَيَّامٍ ۖ وَّمَا مَسَّنَا مِنْ لُّغُوْبٍ ﴿۳۸﴾ فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوْبِ ﴿۳۹﴾ وَمِنَ الَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَاَدْبَارَ السُّجُوْدِ ﴿۴۰﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ
قَرِيْبٍ ﴿۴۱﴾ يَّوْمَ يَسْمَعُوْنَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوْجِ ﴿۴۲﴾
اِنَّا نَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَاِلَيْنَا الْمَصِيْرُ ﴿۴۳﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ عَنْهُمْ
سِرَاعًا ؕ ذٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيْرٌ ﴿۴۴﴾ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ وَمَآ
اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ ۫ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَّخَافُ وَعِيْدِ ﴿۴۵﴾

سُوْرَةُ الذّٰرِيٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالذّٰرِيٰتِ ذَرْوًا ﴿۱﴾ فَالْحٰمِلٰتِ وِقْرًا ﴿۲﴾ فَالْجٰرِيٰتِ يُسْرًا ﴿۳﴾ فَالْمُقَسِّمٰتِ
اَمْرًا ﴿۴﴾ اِنَّمَا تُوْعَدُوْنَ لَصَادِقٌ ﴿۵﴾ وَّاِنَّ الدِّيْنَ لَوَاقِعٌ ﴿۶﴾

جيڪي گهرندا سو منجهس انهن لاءِ (موجود) آهي ۽ اسان وٽ (اِن ڪان) وڌيڪ بہ آهي (٣٥). ۽ انهن ڪان اڳ ڪيترائي جُڳ هلاڪ ڪياسين، جي حملي ڪرڻ ۾ انهن ڪان بہ تمام ڏاڍا هئا، پوءِ شهرن ۾ ڳولا ڪرڻ لڳا تہ ڪا (ڀڄڻ جي) واه آهي؟ (٣٦). بيشڪ انهيءَ ڳالھ ۾ انهيءَ لاءِ نصيحت آهي، جنهن کي دل هجي يا جو دل لائي ڪن ڏئي (٣٧). ۽ بيشڪ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايوسون ۽ اسان کي ڪو ٿَڪ نہ ٿيو (٣٨). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪي (ڪافر) چوندا آهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ سج ايرڻ کان اڳ ۽ لهڻ کان اڳ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي، ساراه سان بيان ڪر (٣٩). ۽ ڪجھ (مهل) رات جو الله کي پاڪائيءَ سان ساراه ۽ نماز کان پوءِ بہ (٤٠). ۽ (هيءَ ڳالھ) ٻڌ تہ جنهن ڏينهن ويجهي هنڌ کان سڏيندڙ سڏيندو (٤١). جنهن ڏينهن سچ پچ سخت هڪل ٻڌندا، اُهو (ڏينهن قبرن مان انهن جي) نڪرڻ جو ڏينهن آهي (٤٢). بيشڪ اسين جياريندا آهيون ۽ ماريندا آهيون ۽ اسان ڏانهن موٽڻ آهي (٤٣). جنهن ڏينهن زمين انهن (جي مٿي) کان ڦاٽندي (تنهن ڏينهن) ڊوڙندا (ٻاهر ايندا)- اهو گڏ ڪرڻ اسان تي آسان آهي (٤٤). جيڪي ڪافر چوندا آهن، سو اسين چڱيءَ طرح ڄاڻندا آهيون ۽ تون مٿن (ڪو) ڏاڍ ڪرڻ وارو نہ آهين، پوءِ جيڪو منهنجي عذاب جي دڙڪي کان ڊڄي تنهن کي قرآن سان سمجهاءِ (٤٥).

سورة ذاريات مڪي آهي ۽ هن ۾ سٺ آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قسم آهي اُڏائڻ واري (هوائن) جو، جو (خاڪ کي) اُڏائين (١). پوءِ (پاڻيءَ جي) بار کڻڻ وارن (ڪڪرن) جو قسم آهي (٢). پوءِ آسانيءَ سان هلندڙ (ٻيڙين) جو قسم آهي (٣). پوءِ ڪم ورهائڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آهي (٤). تہ بيشڪ جيڪو اوهان سان انجام ڪجي ٿو سو سچ آهي (٥). ۽ بيشڪ (عملن جو) بدلو ضرور ٿيڻو آهي (٦).

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ۙ﴿٧﴾ اِنَّكُمْ لَفِیْ قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ یُّؤْفَكُ عَنْهُ
مَنْ اُفِكَ ؕ﴿٩﴾ قُتِلَ الْخَرّٰصُوْنَ ﴿١٠﴾ الَّذِیْنَ هُمْ فِیْ غَمْرَةٍ سَاهُوْنَ ۙ﴿١١﴾
یَسْـَٔلُوْنَ اَیَّانَ یَوْمُ الدِّیْنِ ؕ﴿١٢﴾ یَوْمَ هُمْ عَلَی النَّارِ یُفْتَنُوْنَ ﴿١٣﴾ ذُوْقُوْا
فِتْنَتَكُمْ ؕ هٰذَا الَّذِیْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿١٤﴾ اِنَّ الْمُتَّقِیْنَ فِیْ جَنّٰتٍ
وَّعُیُوْنٍ ﴿١٥﴾ اٰخِذِیْنَ مَاۤ اٰتٰىهُمْ رَبُّهُمْ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ
مُحْسِنِیْنَ ؕ﴿١٦﴾ كَانُوْا قَلِیْلًا مِّنَ الَّیْلِ مَا یَهْجَعُوْنَ ﴿١٧﴾ وَبِالْاَسْحَارِ هُمْ
یَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿١٨﴾ وَفِیْۤ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآىٕلِ وَالْمَحْرُوْمِ ﴿١٩﴾ وَفِی
الْاَرْضِ اٰیٰتٌ لِّلْمُوْقِنِیْنَ ۙ﴿٢٠﴾ وَفِیْۤ اَنْفُسِكُمْ ؕ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿٢١﴾ وَفِی
السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ
مِّثْلَ مَاۤ اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْنَ ﴿٢٣﴾ هَلْ اَتٰىكَ حَدِیْثُ ضَیْفِ اِبْرٰهِیْمَ
الْمُكْرَمِیْنَ ۘ﴿٢٤﴾ اِذْ دَخَلُوْا عَلَیْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ؕ قَالَ سَلٰمٌ ۚ قَوْمٌ مُّنْكَرُوْنَ ﴿٢٥﴾
فَرَاغَ اِلٰۤی اَهْلِهٖ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِیْنٍ ۙ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهٗۤ اِلَیْهِمْ قَالَ اَلَا
تَاْكُلُوْنَ ﴿٢٧﴾ فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِیْفَةً ؕ قَالُوْا لَا تَخَفْ ؕ وَبَشَّرُوْهُ بِغُلٰمٍ
عَلِیْمٍ ﴿٢٨﴾ فَاَقْبَلَتِ امْرَاَتُهٗ فِیْ صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوْزٌ
عَقِیْمٌ ﴿٢٩﴾ قَالُوْا كَذٰلِكِ ۙ قَالَ رَبُّكِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْحَكِیْمُ الْعَلِیْمُ ﴿٣٠﴾

واتن واري آسمان جو قسم آهي (٧). ته (اوهين) پاڻ ۾ تڪرار واريءَ هڪ ڳالهه ۾ (پيل) آهيو (٨). ان (قرآن) کان اُهو ڦيرايو ويندو آهي، جيڪو (ازل ۾ نيڪيءَ کان) ڦيرايل آهي (٩). اُنهن ڪوڙ هڻندڙن کي لعنت ڪئي ويئي (١٠). جيڪي اٽڪلٽائي ۾ غافل آهن (١١). پڇندا آهن ته قيامت جو ڏينهن ڪڏهن ٿيندو؟ (١٢). (هائو!) اُنهيءَ ڏينهن جو اُنهن کي باهه ۾ عذاب ڪبو (١٣). (چئبو ته) پنهنجو عذاب چکو، هيءُ اُهو آهي، جنهن کي اوهين جلد گهرندا هيؤ (١٤). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ چشمن ۾ هوندا (١٥). جيڪي سندن پالڻهار ڪين ڏنو سو وٺڻ وارا هوندا، بيشڪ اُهي هن کان اڳ چڱائي ڪندڙ هئا (١٦). (اهڙا هئا جو) رات جو تمام ٿورو سمهندا هئا (١٧). ۽ اُهي اَسُر جو بخشش گهرندا هئا (١٨). ۽ سندن مالن ۾ سوال ڪندڙ ۽ نه سوال ڪندڙ محتاج (ٻنهي) جو حصو (ٺهرايل) هو (١٩). ۽ يقين ڪندڙن لاءِ زمين ۾ (گهڻيون) نشانيون آهن (٢٠). ۽ اوهان جي وجودن ۾ به. پوءِ اوهين نه ٿا ڏسو ڇا؟ (٢١). ۽ اوهان جي روزي آسمان ۾ آهي ۽ اُهو (به) جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو (٢٢). پوءِ آسمان ۽ زمين جي رب جو قسم آهي ته اِها خبر سچي آهي، جهڙيءَ طرح اوهين ڳالهائيندا آهيو (٢٣). ابراهيم جي سڳورن مهمانن جي خبر تو وٽ (نه) آئي آهي ڇا؟ (٢٤). جڏهن اُهي وٽس آيا، تڏهن سلام چيائون، هن (به جواب ۾) سلام چيو، (دل ۾ چاتائين ته هي) اوپرا ماڻهو آهن (٢٥). پوءِ پنهنجي گهروارن ڏانهن تڪو هليو ۽ ٿلهو گابو (پچائي) آندائين (٢٦). پوءِ اُهو انهن کي ويجهو ڪيائين، چيائين ته ڇو نه ٿا کائو؟ (٢٧). پوءِ کانئن دل ۾ ڊپ محسوس ڪيائين، چيائون ته نه ڊڄ. ۽ ان کي هڪ داناءُ نينگر جي مبارڪ ڏنائون (٢٨). پوءِ سندس زال دانهون ڪندي سامهون آئي، پوءِ (عجب کان) پنهنجو منهن پٽيائين ۽ چيائين ته ٻڍڙي سنڍ (ڄڻيندي ڇا؟) (٢٩). چيائون ته، ائين ئي تنهنجي پالڻهار فرمايو آهي، ڇو ته اُهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٣٠).

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُوْنَ ﴿۳۱﴾ قَالُوْٓا اِنَّآ
اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ﴿۳۲﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّنْ طِيْنٍ ﴿۳۳﴾ مُّسَوَّمَةً
عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِيْنَ ﴿۳۴﴾ فَاَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيْهَا مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۳۵﴾
فَمَا وَجَدْنَا فِيْهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۳۶﴾ وَتَرَكْنَا فِيْهَآ اٰيَةً
لِّلَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿۳۷﴾ وَفِيْ مُوْسٰٓى اِذْ اَرْسَلْنٰهُ اِلٰى
فِرْعَوْنَ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۸﴾ فَتَوَلّٰى بِرُكْنِهٖ وَقَالَ سٰحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ ﴿۳۹﴾
فَاَخَذْنٰهُ وَجُنُوْدَهٗ فَنَبَذْنٰهُمْ فِى الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيْمٌ ﴿۴۰﴾ وَفِيْ عَادٍ
اِذْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيْحَ الْعَقِيْمَ ﴿۴۱﴾ مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ اَتَتْ
عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيْمِ ﴿۴۲﴾ وَفِيْ ثَمُوْدَ اِذْ قِيْلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوْا
حَتّٰى حِيْنٍ ﴿۴۳﴾ فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصّٰعِقَةُ وَ
هُمْ يَنْظُرُوْنَ ﴿۴۴﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوْا مِنْ قِيَامٍ وَّمَا كَانُوْا مُنْتَصِرِيْنَ ﴿۴۵﴾
وَقَوْمَ نُوْحٍ مِّنْ قَبْلُ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿۴۶﴾ وَ
السَّمَآءَ بَنَيْنٰهَا بِاَيْىدٍ وَّاِنَّا لَمُوْسِعُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَالْاَرْضَ فَرَشْنٰهَا
فَنِعْمَ الْمٰهِدُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُوْنَ ﴿۴۹﴾ فَفِرُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ اِنِّيْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۵۰﴾

(ابراهيم) چيو تہ اي قاصدؤ! اوهان جو ڪهڙو غرض آهي؟ (٣١). چيائون تہ بيشڪ اسين هڪڙي ڏوهاري قوم ڏانهن موڪليا ويا آهيون (٣٢). تہ مٿن مٽيءَ جا ڳوڙها وسايون (٣٣). جي حد کان لنگهندڙن لاءِ تنهنجي پالڻهار وٽ نشان ڪيل آهن (٣٤). پوءِ مؤمنن مان جيڪو اُتي هو تنهن کي ٻاهر ڪيوسون (٣٥). پوءِ اُتي مسلمانن جي هڪ گهر کان سواءِ (ٻيو ڪو گهر) نہ ڏٺوسون (٣٦). ۽ جيڪي ڏکوئيندڙ عذاب کان ڊڄندا آهن تن لاءِ اُتي (عبرت لاءِ) نشاني ڇڏي سون (٣٧). ۽ موسىٰ (جي قصي) ۾ (بہ عبرت آهي) جڏهن کيس پڌري دليل سان فرعون ڏانهن موڪليوسون (٣٨). پوءِ هن پنهنجي لشڪر سميت مُنهن موڙيو، چيائين تہ (هيءُ) جادوگر يا چريو آهي (٣٩). تنهن ڪري ان کي ۽ سندس لشڪر کي پڪڙيوسون، پوءِ انهن کي ملامت وارو ڪري سمنڊ ۾ اڇليوسون (٤٠). ۽ عاد جي (قصي) ۾ (بہ عبرت آهي) جڏهن اهڙو بي برڪت واءُ موڪليوسون (٤١). جو جنهن شيءِ تي اچي پهچي تنهن کي ڳريل هڏي وانگر ڪرڻ کان سواءِ نہ ڇڏي (٤٢). ۽ ثمود (جي قصي) ۾ (بہ عبرت آهي) جڏهن کين چيو ويو تہ (اوهين) هڪ مدت تائين مزا ماڻيو (٤٣). پوءِ پنهنجي پالڻهار جو حڪم (مڃڻ) کان هٺ ڪيائون، تنهن ڪري سندن ڏسندي کين (هڪ) سخت ڪڙڪي ورتو (٤٤). پوءِ نڪي اُٿي سگهيا ۽ نڪي وير وٺڻ وارا هئا (٤٥). ۽ (هن کان) اڳ نوح جي قوم (کي هلاڪ ڪيوسون) ڇو جو اهي بدڪار ماڻهو هئا (٤٦). ۽ آسمانن کي (پنهنجيءَ) قوت سان بڻايوسون ۽ بيشڪ اسين سگهارا آهيون (٤٧). ۽ زمين کي پکيڙيوسون جو ڇگا پکيڙيندڙ آهيون (٤٨). ۽ سڀڪنهن شيءِ مان جوڙو جوڙو بڻايوسون تہ مَن اوهين نصيحت وٺو (٤٩). تنهن ڪري (اي پيغمبر! منهنجن ٻانهن کي چؤ تہ) الله ڏانهن ڀڄو، بيشڪ آءٌ سندن طرف کان اوهان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٥٠).

وَلَا تَجْعَلُوْا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ۭ اِنِّیْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ۝٥١ كَذٰلِكَ
مَآ اَتَى الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا قَالُوْا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ ۝٥٢
اَتَوَاصَوْا بِهٖ ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُوْنَ ۝٥٣ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَآ اَنْتَ بِمَلُوْمٍ ۝٥٤
وَّذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِیْنَ ۝٥٥ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ
اِلَّا لِیَعْبُدُوْنِ ۝٥٦ مَآ اُرِیْدُ مِنْهُمْ مِّنْ رِّزْقٍ وَّمَآ اُرِیْدُ اَنْ
یُّطْعِمُوْنِ ۝٥٧ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِیْنُ ۝٥٨ فَاِنَّ
لِلَّذِیْنَ ظَلَمُوْا ذَنُوْبًا مِّثْلَ ذَنُوْبِ اَصْحٰبِهِمْ فَلَا یَسْتَعْجِلُوْنِ ۝٥٩
فَوَیْلٌ لِّلَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ یَّوْمِهِمُ الَّذِیْ یُوْعَدُوْنَ ۝٦٠

سُوْرَةُ الطُّوْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالطُّوْرِ ۝١ وَكِتٰبٍ مَّسْطُوْرٍ ۝٢ فِیْ رَقٍّ مَّنْشُوْرٍ ۝٣ وَّالْبَیْتِ الْمَعْمُوْرِ ۝٤
وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوْعِ ۝٥ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُوْرِ ۝٦ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝٧
مَّا لَهٗ مِنْ دَافِعٍ ۝٨ یَّوْمَ تَمُوْرُ السَّمَآءُ مَوْرًا ۝٩ وَّتَسِیْرُ الْجِبَالُ سَیْرًا ۝١٠
فَوَیْلٌ یَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ۝١١ الَّذِیْنَ هُمْ فِیْ خَوْضٍ یَّلْعَبُوْنَ ۝١٢ یَوْمَ
یُدَعُّوْنَ اِلٰى نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ۝١٣ هٰذِهِ النَّارُ الَّتِیْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ۝١٤

۽ الله سان (ٻيو) ڪو معبود نہ ٺھرايو، بيشڪ آءٌ سندس پار کان اوھان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آھيان (٥١). اھڙيءَ طرح جيڪي انھن کان اڳ ھئا تن وٽ ڪوبہ پيغمبر نہ آيو، جو ان کي جادوگر يا چريي (سڏڻ) کان سواءِ ٻيو ڪي نہ چيائون (٥٢). اِن (چوڻ) جي ھڪ ٻئي کي وصيت ڪندا آھن ڇا؟ (نہ!) بلڪ اھي نافرمان قوم آھن (٥٣). تنھن ڪري (اي پيغمبر!) کائنُن منھن موڙ ھاڻي تون ميار وارو نہ آھين (٥٤). ۽ سمجھاڻي ڏيندو رھہ، ڇوتہ سمجھاڻ مؤمنن کي فائدو ڏيندو آھي (٥٥). ۽ جنن ۽ ماڻھن کي (ٻئي ڪنھن ڪم لاءِ) نہ پيدا ڪيوسون، سواءِ ھن جي تہ منھنجي عبادت ڪن (٥٦). نڪي کائنُن ڪا روزي ٿو گھران ۽ نڪي گھران ٿو تہ مون کي کارائين (٥٧). بيشڪ الله ئي روزي ڏيندڙ آھي جو تمام سگھارو زبردست آھي (٥٨). پوءِ بيشڪ جن ظلم ڪيو تن لاءِ سندن يارن جي سزا جھڙو عذاب (جو ڀاڱو) آھي پوءِ مون کان جلد (عذاب) نہ گھرن (٥٩). پوءِ ڪافرن لاءِ سندن ان ڏينھن کان ويل آھي، جنھن جو کين دڙڪو ڏنو ويجي ٿو (٦٠).

سورة طور مڪي آھي ۽ ھن ۾ اٺونجاھ آيتون ۽ ٻہ رڪوع آھن.

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

(جبل) طور جو قسم آھي (١). ۽ لکيل ڪتاب جو (قسم آھي) (٢). جو ڪليل ورقن ۾ لکيل آھي (٣). ۽ آباد گھر جو (قسم آھي) (٤). ۽ مٿاھينءَ ڇت جو (قسم آھي) (٥). ۽ ايامندڙ سمنڊ جو (قسم آھي) (٦). تہ بيشڪ تنھنجي پالڻھار جو عذاب ضرور ٿيڻو آھي (٧). اُن کي ڪوبہ ٽارڻ وارو ڪونھي (٨). جنھن ڏينھن آسمان موج ھڻي ڦرندو (٩). ۽ جبل ڇڳيءَ طرح ھلندا (١٠). تنھن ڏينھن اُنھن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آھي (١١). جيڪي اجائي ڳالھائڻ ۾ راند ڪندا آھن (١٢). جنھن ڏينھن دوزخ جي باھ ڏانھن ڌڪا ڏيئي روانا ڪبا (١٣). (تنھن ڏيھن چئبن تہ) ھيءَ اُھا باھ آھي، جنھن کي (اوھين) ڪوڙ ڀائيندا ھيؤ (١٤).

اَفَسِحْرٌ هٰذَآ اَمْ اَنْتُمْ لَا تُبْصِرُوْنَ ﴿١٥﴾ اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوْٓا اَوْ لَا تَصْبِرُوْا ۚ
سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ ۭ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٦﴾ اِنَّ
الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّنَعِيْمٍ ﴿١٧﴾ فٰكِهِيْنَ بِمَآ اٰتٰىهُمْ رَبُّهُمْ ۚ وَوَقٰىهُمْ
رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ﴿١٨﴾ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـًٔۢا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٩﴾
مُتَّكِـِٕيْنَ عَلٰى سُرُرٍ مَّصْفُوْفَةٍ ۚ وَزَوَّجْنٰهُمْ بِحُوْرٍ عِيْنٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِاِيْمَانٍ اَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَآ
اَلَتْنٰهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ ۭ كُلُّ امْرِیٍٔ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿٢١﴾
وَاَمْدَدْنٰهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَّلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُوْنَ ﴿٢٢﴾ يَتَنَازَعُوْنَ فِيْهَا
كَاْسًا لَّا لَغْوٌ فِيْهَا وَلَا تَاْثِيْمٌ ﴿٢٣﴾ وَيَطُوْفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ
كَاَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُوْنٌ ﴿٢٤﴾ وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ
يَّتَسَآءَلُوْنَ ﴿٢٥﴾ قَالُوْٓا اِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِيْٓ اَهْلِنَا مُشْفِقِيْنَ ﴿٢٦﴾ فَمَنَّ
اللّٰهُ عَلَيْنَا وَوَقٰىنَا عَذَابَ السَّمُوْمِ ﴿٢٧﴾ اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ
نَدْعُوْهُ ۭ اِنَّهٗ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيْمُ ﴿٢٨﴾ فَذَكِّرْ فَمَآ اَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ
بِكَاهِنٍ وَّلَا مَجْنُوْنٍ ﴿٢٩﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهٖ
رَيْبَ الْمَنُوْنِ ﴿٣٠﴾ قُلْ تَرَبَّصُوْا فَاِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُتَرَبِّصِيْنَ ﴿٣١﴾ ۭ

هيءُ جادو آهي ڇا يا اوهين نہ ٿا ڏسو؟ (١٥). اُن ۾ گهڙو پوءِ صبر ڪريو يا نہ صبر ڪريو، (تہ)اوهان تي هڪ جهڙي (ڳالهہ) آهي، جيڪي اوهين ڪندا هيؤ، رڳو تنهن جو بدلو اوهان کي ڏنو ويندو (١٦). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ نعمتن ۾ هوندا (١٧). جيڪا (نعمت) کين سندن پالڻهار ڏني تنهن سان خوش هوندا ۽ (اِنهي ڪري بہ خوش هوندا جو) سندن پالڻهار کين دوزخ جي عذاب کان بچايو (١٨). (چئبن تہ) انهيءَ ڪري جو (چڱا) ڪم ڪندا هيؤ، مزي سان کائو ۽ پيئو (١٩). هڪ ٻئي جي برابر وڇايل پلنگن تي ٽيڪ ڏيئي ويٺل هوندا ۽ کين وڏين اکين وارين حورن سان پرڻائيندا سون (٢٠). ۽ جن ايمان آندو ۽ سندن اولاد ايمان سان سندن پيروي ڪئي، تن سان سندن اولاد کي (جنت ۾) ملائيندا سون ۽ کين سندن عملن مان ڪجهہ (ذرو) بہ نہ گهٽائيندا سون، هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن ۾ (اُهو پاڻ) ڳهہ ٿيل آهي (٢١). ۽ انهن کي ميوو ۽ گوشت جنهن (قسم) مان گهرندا (تنهن مان) پيا ڏيندا سون (٢٢). اُتي شراب جا پيالا هڪ ٻئي کان پيا وٺندا، جنهن ۾ نڪي بڪ بڪ ۽ نڪو گناه ۾ پوڻ هوندو (٢٣). ۽ وٽن اهڙا نينگر سندن آسپاس (خدمت لاءِ) پيا ايندا ويندا جو ڄڻڪ اُهي ڍڪيل موتي آهن (٢٤). ۽ انهن مان هڪڙا ٻين ڏانهن پاڻ ۾ پڇا ڪرڻ لاءِ منهن ڪندا (٢٥). چوندا تہ بيشڪ اسين هن کان اڳ پنهنجن گهروارن ۾ ڊڄندڙ هئاسون (٢٦). پوءِ الله اسان تي (وڏو) احسان ڪيو ۽ اسان کي دوزخ جي عذاب کان بچايائين (٢٧). بيشڪ اسين هن کان اڳ کيس سڏيندا هياسون، بيشڪ اهو ئي احسان ڪندڙ مهربان آهي (٢٨). پوءِ (اي پيغمبر! کين) نصيحت ڪر جو تون پنهنجي پالڻهار جي فضل سان نہ ڪي ڀوپو ۽ نہ ڪي چريو آهين (٢٩). بلڪ (تو لاءِ) چوندا آهن ڇا تہ شاعر آهي؟ (۽ اسين) سندن حق ۾ زماني جي ڦير گهير اچڻ جا منتظر آهيون (٣٠). (انهن ڪافرن کي) چؤ تہ اوهين بہ انتظار ڪريو جو بيشڪ آءٌ بہ اوهان ساڻ انتظار ڪندڙ آهيان (٣١).

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَٰذَا ۚ أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ
تَقَوَّلَهُ ۚ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا
صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ
أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ ۖ فَلْيَأْتِ
مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾ أَمْ
تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ
فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا ۖ فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ
الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾
وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾
فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ
لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ
لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾
وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

ڪين سندن عقل اهو ڏس ڏيندا آهن ڇا يا اُهي شرارتي قوم آهن؟ (٣٢). ڇوندا آهن ڇا ته هن (قرآن) کي پاڻ ٺاهيو اٿس، (نه!) بلڪ ايمان نه ٿا آڻين (٣٣). پوءِ (ڪين) جڳائي ته جيڪڏهن سچا آهن ته ان جهڙو ڪو سخن (ٺاهي) آڻين (٣٤). اِهي بي سبب (پاڻهي) پيدا ٿي پيا آهن ڇا يا اُهي (پاڻ) پيدا ڪندڙ آهن؟ (٣٥). آسمانن ۽ زمين کي ٺاهيو اٿن ڇا؟ (نه!) بلڪ (اُهي) يقين نه ڪندا آهن (٣٦). تنهنجي پالڻهار جا خزانا وٽن آهن ڇا يا اُهي داروغا آهن؟ (٣٧). ڪين ڪا ڏاڪڻ آهي ڇا جنهن تي (چڙهي) ڪن ڏيئي ٻڌندا آهن؟ پوءِ جڳائي ته انهن مان ٻڌندڙ ڪو پڌرو دليل آڻي (٣٨). الله کي ڌيئر آهن ڇا ۽ اوهان کي پٽ؟ (٣٩). اُنهن کان ڪا مزوري گهرين ٿو ڇا؟ جو اُهي (اُنهيءَ) چٽيءَ کان ڳوري بار (هيٺ) ٿيا آهن (٤٠). اُنهن وٽ ڳجهه جو علم آهي ڇا؟ جو اهي لکندا آهن (٤١). ڪا بڇڙي رٿ ڪرڻ گهرندا آهن ڇا؟ پوءِ جن ڪفر ڪيو سي ئي فريب ۾ پيل آهن (٤٢). اُنهن لاءِ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق آهي ڇا؟ (ساٿس) جيڪو شريڪ مقرر ڪندا آهن، تنهن کان الله پاڪ آهي (٤٣). ۽ جيڪڏهن آسمان مان ڪو ٽڪرو ڪرندڙ ڏسندا ته چوندا ته گهاٽو ڪڪر آهي (٤٤). پوءِ (اي پيغمبر) انهن کي ايستائين ڇڏي ڏي، جيستائين پنهنجو اهو ڏينهن ڏسن جنهن ۾ بيهوش ڪيو ويندن (٤٥). جنهن ڏينهن سندن فريب ڪائنن ڪجهه به نه ٽاريندو ۽ نڪي ڪين مدد ڏبي (٤٦). ۽ بيشڪ ظالمن لاءِ هن کان سواءِ ٻيو عذاب (به) آهي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (٤٧). ۽ (اي پيغمبر!) تون پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ڇو ته تون اسان جي نظر هيٺ آهين ۽ جنهن مهل تون اُٿين (تنهن مهل) پنهنجي پالڻهار جي ساراهه سان پاڪائي بيان ڪر (٤٨). ۽ ڪجهه رات جو (به) سندس پاڪائي بيان ڪر ۽ ستارن جي لهڻ کان پوءِ (به) (٤٩).

سُوْرَةُ النَّجْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ۙ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى ۚ﴿٢﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
الْهَوٰى ؕ﴿٣﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى ۙ﴿٤﴾ عَلَّمَهٗ شَدِيْدُ الْقُوٰى ۙ﴿٥﴾ ذُوْ
مِرَّةٍ ؕ فَاسْتَوٰى ۙ﴿٦﴾ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ؕ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ۙ﴿٨﴾
فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ۚ﴿٩﴾ فَاَوْحٰۤى اِلٰى عَبْدِهٖ مَاۤ اَوْحٰى ؕ﴿١٠﴾ مَا
كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ﴿١١﴾ اَفَتُمٰرُوْنَهٗ عَلٰى مَا يَرٰى ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَاٰهُ
نَزْلَةً اُخْرٰى ۙ﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰى ؕ﴿١٥﴾
اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰى ۙ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٧﴾
لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيٰتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾ اَفَرَءَيْتُمُ اللّٰتَ وَالْعُزّٰى ۙ﴿١٩﴾
وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ الْاُخْرٰى ﴿٢٠﴾ اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿٢١﴾
تِلْكَ اِذًا قِسْمَةٌ ضِيْزٰى ﴿٢٢﴾ اِنْ هِيَ اِلَّاۤ اَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ
وَاٰبَآؤُكُمْ مَّاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ
اِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْاَنْفُسُ ۚ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ مِّنْ رَّبِّهِمُ
الْهُدٰى ؕ﴿٢٣﴾ اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰى ۖ﴿٢٤﴾ فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاُوْلٰى ﴿٢٥﴾ ع

سورة نجم مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاهٺ آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ستاري جو قسم آهي جڏهن لٿو (١). ته اوهان جو (هيءُ) سنگتي (يعني محمدﷺ) نڪي ڀُلو ۽ نڪي بي راهو هليو (٢). ۽ نڪي نفس جي سَڌ کان ڳالهائيندو آهي (٣). هيءُ (قرآن ٻيو) نه آهي، سواءِ وحي جي جو ڏانهس موڪليو ويندو آهي (۴). اُن کي ڏاڍيءَ سگهه واري سيکاريو آهي (٥). جو زور وارو آهي، پوءِ اُهو سڌو بيٺو (٦). ۽ اُهو (آسمان جي) مٿاهين ڪناري تي هو (٧). وري ويجهو ٿيو پوءِ هيٺ لٿو (٨). پوءِ ٻن ڪمانن جيتري وٿي هئي يا (اُن کان به) تمام ويجهو هو (٩). پوءِ ان (الله) جي ٻانهي ڏانهن پيغام پهچايائين، جيڪي پهچايائين (١٠). جيڪي (پيغمبر جي) دل ڏٺو سو اُن ڪوڙ نه چاتو (١١). جيڪي (پيغمبر) ڏسندو آهي، تنهن ۾ اُن سان ڇو جهڳڙو ڪندا آهيو؟ (١٢). ۽ بيشڪ اِنهيءَ (ملائڪ) کي (اُنهيءَ مهل) ٻيو ڀيرو (سندس اصلي صورت ۾) ڏٺو هيائين (١٣). سدرة المنتهيٰ (وڏيءَ ٻير) وٽ (١۴). اُن (سدرة المنتهيٰ) وٽ رهڻ وارو باغ آهي (١٥). (ملائڪ کي اُنهيءَ مهل ڏٺائين)، جنهن مهل ٻير کي اُنهيءَ ڍڪيو، جنهن ڍڪيو ٿي (١٦). (پيغمبر جي) اک نه ڪي ٿڙي ۽ نه ڪي حد کان لنگهي (١٧). بيشڪ ڪي وڏيون نشانيون پنهنجي پالڻهار جون ڏٺائين (١٨). لات ۽ عزيٰ کي ڏٺو اٿوَ ڇا؟ (١٩). ۽ پوئين ٽين منات کي به؟ (جو اِهي بت الله ٻچي نه سگهندا آهن) (٢٠). اوهان لاءِ پٽ آهن ڇا ۽ الله لاءِ ڌيئرون؟ (٢١). اِها (ورهاست) اُنهيءَ مهل بي انصافيءَ واري ورهاست آهي (٢٢). اهي (سڀ) رڳا نالا آهن، جي اوهان پاڻ ۽ اوهان جي پين ڏاڏن مقرر ڪيا آهن. الله اُن (جي ثابتيءَ) جو ڪو دليل نازل نه ڪيو آهي (هيءُ رڳو) گمان تي هلندا آهن ۽ جيڪي (سندن) جيءَ سڌ ڪندا آهن، (تنهن تي به)، ۽ بيشڪ سندن پالڻهار کان وٽن هدايت آئي آهي (٢٣). ماڻهو جيڪا سڌ ڪندو آهي سا ڪيس ملندي ڇا؟ (٢۴). پوءِ هو جڳ ۽ هي جڳ الله جو آهي (٢٥).

وَكَمْ مِّنْ مَّلَكٍ فِي السَّمٰوٰتِ لَا تُغْنِيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا اِلَّا مِنْۢ
بَعْدِ اَنْ يَّاْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَرْضٰى ﴿٢٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ لَيُسَمُّوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْاُنْثٰى ﴿٢٧﴾ وَمَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ
عِلْمٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ ۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ مِنَ الْحَقِّ
شَيْـًٔا ۚ ﴿٢٨﴾ فَاَعْرِضْ عَنْ مَّنْ تَوَلّٰى ۙ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ اِلَّا الْحَيٰوةَ
الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ ؕ ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدٰى ﴿٣٠﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۙ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسَآءُوْا بِمَا عَمِلُوْا
وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا بِالْحُسْنٰى ﴿٣١﴾ ۚ اَلَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ
وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ
اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ فَلَا تُزَكُّوْٓا
اَنْفُسَكُمْ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى ﴿٣٢﴾ ع اَفَرَءَيْتَ الَّذِيْ تَوَلّٰى ۙ ﴿٣٣﴾ وَاَعْطٰى
قَلِيْلًا وَّاَكْدٰى ﴿٣٤﴾ اَعِنْدَهٗ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرٰى ﴿٣٥﴾ اَمْ لَمْ يُنَبَّاْ
بِمَا فِيْ صُحُفِ مُوْسٰى ۙ ﴿٣٦﴾ وَاِبْرٰهِيْمَ الَّذِيْ وَفّٰٓى ۙ ﴿٣٧﴾ اَلَّا تَزِرُ
وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۙ ﴿٣٨﴾ وَاَنْ لَّيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى ۙ ﴿٣٩﴾

۽ آسمانن ۾ ڪيترائي ملائڪ آهن جن جي پارت ذري جيترو به نفعو نہ ڪندي، پر الله جي موڪل ڏيڻ ڪانپوءِ جنهن لاءِ گهري ۽ راضي ٿئي (٢٦). بيشڪ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن سي ملائڪن تي ڏيئرن جا نالا رکندا آهن (٢٧). ۽ کين اِن (ڳالھ) جي ڪا خبر نہ آهي، رڳو گمان تي هلندا آهن ۽ بيشڪ گمان حقيقت جي سڃاڻ ۾ ڪجھ بہ نفعو نہ ڏيندو آهي (٢٨). پوءِ (اي پيغمبر!) اُنهيءَ کان منهن موڙ جنهن اسان جي ياد ڪرڻ کان منهن ڦيرايو ۽ دنيا جي حياتيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ گهريائين (٢٩). اِها سندن علم جي پڄاڻي آهي، بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي اُنهيءَ کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو سندس واٽ کان ڀلو ۽ جيڪو سڌي رستي هليو، تنهن کي (بہ) اُهو چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٣٠). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي تہ جن بڇڙا ڪم ڪيا تن کي انهن ڪمن جي ڪري نيٺ سزا ڏئي ۽ جن چڱايون ڪيون، تن کي ڀلائي جو (جوڳو) بدلو ڏئي (٣١). جيڪي ننڍن گناهن کان سواءِ وڏن گناهن ۽ بي حيائيءَ کان پاڻ کي بچائيندا آهن. بيشڪ تنهنجو پالڻهار (اُنهن لاءِ) وڏي بخشش وارو آهي. اُهو اوهان کي چڱو ڄاڻندڙ آهي، جڏهن اوهان کي زمين مان پيدا ڪيائين ۽ جڏهن اوهين پنهنجن مائن جي پيٽن ۾ ٻار هيؤ. تنهن ڪري اوهين پاڻ کي نہ ساراهيو، الله اُنهيءَ کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو پرهيزگار ٿيو (٣٢). (اي پيغمبر) پوءِ ان کي نہ ڏٺو اٿيئي ڇا جيڪو ڦريو؟ (٣٣). ۽ ٿورو (مال) ڏنائين ۽ سخت دل ٿيو (٣۴) وٽس ڳجھ جي خبر آهي ڇا جو ڄٽڪ اُهو (سڀڪجھ) اکين سان ڏسندو آهي؟ (٣٥). اُنهيءَ جي خبر کيس نہ ڏني ويئي ڇا جيڪي موسىٰ جي صحيفن ۾ (لکيل) آهي؟ (٣٦). ۽ (جيڪي) ابراهيم (جي صحيفن ۾ آهي)، جنهن (الله جي حقن کي) پورو ڪيو (٣٧). (هيءُ حڪم) تہ ڪو بار کڻندڙ ڪنهن ٻئي (جي گناه) جو بار نہ کڻندو (٣٨). ۽ تہ ماڻهوءَ کي رڳو اُها ئي (ڪمائي) ملندي جيڪا ڪيائين (٣٩).

وَاَنَّ سَعْيَهٗ سَوْفَ يُرٰى ۝٤٠ ثُمَّ يُجْزٰىهُ الْجَزَآءَ الْاَوْفٰى ۝٤١ وَاَنَّ اِلٰى
رَبِّكَ الْمُنْتَهٰى ۝٤٢ وَاَنَّهٗ هُوَ اَضْحَكَ وَاَبْكٰى ۝٤٣ وَاَنَّهٗ هُوَ اَمَاتَ وَ
اَحْيَا ۝٤٤ وَاَنَّهٗ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ۝٤٥ مِنْ نُّطْفَةٍ
اِذَا تُمْنٰى ۝٤٦ وَاَنَّ عَلَيْهِ النَّشْاَةَ الْاُخْرٰى ۝٤٧ وَاَنَّهٗ هُوَ اَغْنٰى وَ
اَقْنٰى ۝٤٨ وَاَنَّهٗ هُوَ رَبُّ الشِّعْرٰى ۝٤٩ وَاَنَّهٗ اَهْلَكَ عَادَا ِۨ الْاُوْلٰى ۝٥٠
وَثَمُوْدَاۡ فَمَآ اَبْقٰى ۝٥١ وَقَوْمَ نُوْحٍ مِّنْ قَبْلُ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا هُمْ اَظْلَمَ
وَاَطْغٰى ۝٥٢ وَالْمُؤْتَفِكَةَ اَهْوٰى ۝٥٣ فَغَشّٰىهَا مَا غَشّٰى ۝٥٤ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ
رَبِّكَ تَتَمَارٰى ۝٥٥ هٰذَا نَذِيْرٌ مِّنَ النُّذُرِ الْاُوْلٰى ۝٥٦ اَزِفَتِ
الْاٰزِفَةُ ۝٥٧ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كَاشِفَةٌ ۝٥٨ اَفَمِنْ هٰذَا
الْحَدِيْثِ تَعْجَبُوْنَ ۝٥٩ وَتَضْحَكُوْنَ وَلَا تَبْكُوْنَ ۝٦٠ وَاَنْتُمْ
سٰمِدُوْنَ ۝٦١ فَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوْا ۝٦٢ السجدة

سُوْرَةُ الْقَمَرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ۝١ وَاِنْ يَّرَوْا اٰيَةً يُّعْرِضُوْا وَيَقُوْلُوْا
سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ۝٢ وَكَذَّبُوْا وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ وَكُلُّ اَمْرٍ مُّسْتَقِرٌّ ۝٣

۽ ته سندس ڪمائي جلد ڏٺي ويندي (٤٠). وري کيس تمام پورو بدلو (اُنهيءَ ڪمائيءَ موجب) ڏنو ويندو (٤١). ۽ ته تنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ آهي (٤٢). ۽ ته اُن ئي کلايو ۽ رئاريو (٤٣). ۽ ته اُن ئي ماريو ۽ جياريو (٤٤). ۽ ته اُن (الله) نر ۽ مادي جوڙو جوڙو بڻايو (٤٥). منيءَ جي هڪ ڦڙي مان، جڏهن (ڳڀڻ ۾) هاريو وڃي (٤٦). ۽ ته اُن تي ٻيو اُٿارڻ (پيدا ڪرڻ) آهي (٤٧). ۽ ته اُن ئي آسودو ڪيو ۽ مالدار بڻايو (٤٨). ۽ ته اُهو ئي شعريٰ تاري جو رب آهي (٤٩). ۽ ته اُن ئي پهرين عاد کي ناس ڪيو (٥٠). ۽ ثمود کي (به) پوءِ اُنهن مان (ڪنهن کي) باقي نه ڇڏيائين (٥١). ۽ ان کان اڳ نوح جي قوم کي به هلاڪ ڪيائين، ڇو ته اُهي ڏاڍا ظالم ۽ تمام حد کان لنگهيل هيا (٥٢). ۽ (شهر) اونڌي ڪيل کي هيٺ اُڇليائين (٥٣). پوءِ اُن کي ڍَڪيو جنهن ڍڪيو، (يعني پٿرن جو مينهن وسايائين) (٥٤). پوءِ (اي انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي نعمتن مان ڪهڙيءَ ۾ شڪ ڪرين (٥٥). هيءُ (پيغمبر) اڳين ڊيڄاريندڙن (جي جنس) مان (هڪ) ڊيڄاريندڙ آهي (٥٦). ويجهي اچڻ واري (قيامت) ويجهي آئي (٥٧). ان کي الله کان سواءِ ڪو ظاهر ڪرڻ وارو ڪونهي (٥٨). هن ڳالهه کان تعجب ڪندا آهيو ڇا؟ (٥٩). ۽ کلندا آهيو ۽ نه روئندا آهيو (٦٠). ۽ اوهين راند ڪندڙ آهيو (٦١). پوءِ الله کي سجدو ڪريو ۽ عبادت ڪريو (٦٢).

سورت قمر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجونجاهه آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت ويجهي آئي ۽ چنڊ چيرجي پيو (١). ۽ جيڪڏهن (ڪافر) ڪا نشاني ڏسندا ته منهن موڙيندا ۽ چوندا ته هيءُ (اڳ کان) هلندڙ جادو آهي (٢). ۽ ڪوڙ ڄاتائون ۽ پنهنجن سڌن تي هليا ۽ سڀڪو ڪم پنهنجي وقت تي ٺهرايل آهي (٣).

وَلَقَدْ جَآءَهُمْ مِّنَ الْاَنْۢبَآءِ مَا فِيْهِ مُزْدَجَرٌ ۙ﴿۴﴾ حِكْمَةٌ ۢ بَالِغَةٌ فَمَا
تُغْنِ النُّذُرُ ۙ﴿۵﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ ۘ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ اِلٰى شَیْءٍ نُّكُرٍ ۙ﴿۶﴾
خُشَّعًا اَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُوْنَ مِنَ الْاَجْدَاثِ كَاَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنْتَشِرٌ ۙ﴿۷﴾
مُّهْطِعِيْنَ اِلَى الدَّاعِ ؕ يَقُوْلُ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿۸﴾ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ فَكَذَّبُوْا عَبْدَنَا وَقَالُوْا مَجْنُوْنٌ وَّازْدُجِرَ ﴿۹﴾
فَدَعَا رَبَّهٗۤ اَنِّیْ مَغْلُوْبٌ فَانْتَصِرْ ﴿۱۰﴾ فَفَتَحْنَاۤ اَبْوَابَ السَّمَآءِ بِمَآءٍ
مُّنْهَمِرٍ ۫ۖ﴿۱۱﴾ وَّفَجَّرْنَا الْاَرْضَ عُيُوْنًا فَالْتَقَى الْمَآءُ عَلٰۤى اَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ۚ﴿۱۲﴾
وَحَمَلْنٰهُ عَلٰى ذَاتِ اَلْوَاحٍ وَّدُسُرٍ ۙ﴿۱۳﴾ تَجْرِیْ بِاَعْيُنِنَا ۚ جَزَآءً لِّمَنْ كَانَ
كُفِرَ ﴿۱۴﴾ وَلَقَدْ تَّرَكْنٰهَاۤ اٰيَةً فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿۱۵﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِیْ
وَنُذُرِ ﴿۱۶﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿۱۷﴾ كَذَّبَتْ
عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِیْ وَنُذُرِ ﴿۱۸﴾ اِنَّاۤ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا صَرْصَرًا
فِیْ يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ۙ﴿۱۹﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ ۙ كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ
مُّنْقَعِرٍ ﴿۲۰﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِیْ وَنُذُرِ ﴿۲۱﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا
الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ۧ﴿۲۲﴾ كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ بِالنُّذُرِ ﴿۲۳﴾
فَقَالُوْۤا اَبَشَرًا مِّنَّا وَاحِدًا نَّتَّبِعُهٗۤ ۙ اِنَّاۤ اِذًا لَّفِیْ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ﴿۲۴﴾

۽ بيشڪ وٽن اُهي خبرون آيون آهن جن ۾ دڙڪو آهي (۴). پوري ڏاهپ (بہ) آهي، پوءِ عبرت جيون ڳالهيون ڪين ڪو فائدو نہ ٿيون ڏين (٥). تنهن ڪري ڪانئن منهن موڙ- جنهن ڏينهن سڏيندڙ اڻ وڻندڙ شيءِ ڏانهن سڏيندو (٦). (تنهن ڏينهن) پنهنجن جهڪين اکين سان قبرن مان ائين نڪرندا جو ڄڻڪ اُهي پکڙيل مڪڙ آهن (٧). (ان) سڏيندڙ ڏانهن ڊوڙندا ويندا، ڪافر چوندا تہ هيءُ ڏکيو ڏينهن آهي (٨). انهن کان اڳ نوح جي قوم ڪوڙ ڀانيو پوءِ اسان جي ٻانهي کي ڪوڙو ڄاتائون ۽ چيائون تہ چريو آهي ۽ (ڪيس) دڙڪايو ويو (٩). پوءِ هن پنهنجي پالڻهار کي عرض ڪيو (۽ چيائين) تہ بيشڪ آءٌ هيڻو آهيان، تنهن ڪري (اي رب!) تون ڪانئن وير وٺ (١٠). پوءِ آسمان جا دروازا گهڻي وهندڙ پاڻيءَ سان کولياسون (١١). ۽ زمين مان چشما جاري ڪياسون، پوءِ (چوڏاري) پاڻي گڏ ٿيو، جنهن ڪم لاءِ فيصلو ڪيو ويو هو (١٢). ۽ ڪيس تختن ۽ ميخن واريءَ (ٻيڙي) تي چاڙهيوسون (١٣). جا اسان جي اکين آڏو ٿي هلي (اهو پاڻي) انهيءَ شخص جي بدلي وٺڻ لاءِ جنهن کي نہ مڃيو هيائون (١۴). ۽ بيشڪ انهيءَ (سزا) کي (عبرت لاءِ) هڪ نشاني ڪري ڇڏيو سون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (١٥). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هيا (١٦). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (١٧). عاد (قوم) ڪوڙ ڀانيو، پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هيا (١٨). بيشڪ اسان سخت طوفان کي تمام سخت نڀاڳي ڏينهن ۾ مٿن موڪليو (١٩). جو ماڻهن کي پٽيائين ٿي ڄڻڪ اُهي کجيءَ جي ٽڙن جيان پاڙون پٽيل آهن (٢٠). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هيا؟ (٢١). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٢٢). ثمود جي قوم ڊيڄاريندڙن کي ڪوڙو ڀانيو (٢٣). پوءِ چيائون تہ اسين پنهنجيءَ ئي قوم مان هڪڙي ماڻهوءَ جي تابعداري ڪريون ڇا؟ (جي ائين ڪريون تہ) بيشڪ اُنهيءَ مهل ضرور گمراهيءَ ۽ چريائيءَ ۾ هوندا سون (٢۴).

ءَاُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْۢ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ اَشِرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْلَمُوْنَ
غَدًا مَّنِ الْكَذَّابُ الْاَشِرُ ﴿٢٦﴾ اِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ
فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾ وَنَبِّئْهُمْ اَنَّ الْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ۚ
كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطٰى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾
فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِيْ وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً
وَّاحِدَةً فَكَانُوْا كَهَشِيْمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ
فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوْطٍۭ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّآ اٰلَ لُوْطٍ ؕ نَجَّيْنٰهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِّعْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا ؕ
كَذٰلِكَ نَجْزِيْ مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ اَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا
بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَاوَدُوْهُ عَنْ ضَيْفِهٖ فَطَمَسْنَآ اَعْيُنَهُمْ فَذُوْقُوْا
عَذَابِيْ وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ۚ ﴿٣٨﴾ فَذُوْقُوْا
عَذَابِيْ وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ
مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ ع وَلَقَدْ جَآءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ۚ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا كُلِّهَا
فَاَخَذْنٰهُمْ اَخْذَ عَزِيْزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ اُولٰٓئِكُمْ
اَمْ لَكُمْ بَرَآءَةٌ فِي الزُّبُرِ ۚ ﴿٤٣﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ نَحْنُ جَمِيْعٌ مُّنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾

اسان جي وچان انهيءَ تي ئي وحي نازل ڪيو ويو ڇا؟ (نہ!) بلڪ اُهو وڏو ڪوڙو پاڻ پڏائيندڙ آهي (٢٥). اجهو سڀاڻي ڄاڻندا تہ پاڻ پڏائيندڙ وڏو ڪوڙو ڪير آهي؟ (٢٦). بيشڪ اسين سندن پرک لاءِ (هڪ) ڏاچي موڪليندا سون، پوءِ (اي صالح) اُنهن جو منتظر رهہ ۽ صبر ڪر (٢٧). ۽ کين خبردار ڪر تہ سندن وچ ۾ پاڻي وراهيل آهي، هر ڪو (پنهنجي) واري تي حاضر ٿئي (٢٨). پوءِ پنهنجي سنگتيءَ کي سڏيائون، پوءِ وڍيڪ هلت ڪيائين ۽ (وار ڪري ڏاچيءَ کي) منڊو ڪيائين (٢٩). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هئا (٣٠). بيشڪ اسان هڪ ڌڌڪو مٿن موڪليو، پوءِ پُتي پيهر وانگر (ڍڳ) ٿي پيا (٣١). بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٣٢). لوط جي قوم ڊيڄاريندڙن کي ڪوڙو ڄاتو (٣٣). بيشڪ اسان مٿن پٿرين وسائيندڙ واءُ کي موڪليو، سواءِ لوط جي گهر وارن جي، جو انهن کي اَسر مهل بچايوسون (٣٤). پاڻ وٽان فضل سان. جنهن شڪرانو ڪيو، تنهن کي ائين ئي بدلو ڏيندا آهيون (٣٥). ۽ بيشڪ (لوط) اسان جي پڪڙڻ کان کين ڊيڄاريو هو، پوءِ هٿون اُنهن دڙڪن ڏيڻ جي ڪري (شڪ آڻي) تڪرار ڪيائون (٣٦). ۽ بيشڪ لوط سان سندس مهمانن (ڪسڻ) بہ نسبت ڇڪتاڻ ڪيائون (تہ کيس غافل ڪن)، پوءِ سندن اکين (جي ديد) کي وڃايوسون، پوءِ چيوسون تہ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا چکو (٣٧). ۽ بيشڪ صبح جو هميشہ رهندڙ عذاب کين لتيو (٣٨). پوءِ (چيو وين) تہ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا چکو (٣٩). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٤٠). ۽ بيشڪ فرعون جي قوم ڏانهن ڊيڄاريندڙ آيا (٤١). هنن اسان جي مڙني نشانين کي ڪوڙو ڄاتو، تنهن ڪري کين زبردست طاقتور جي پڪڙڻ وانگر پڪڙيو سون (٤٢). (اي قريشؤ!) اوهان جا ڪافر اُنهن (ٽولين) کان وڌيڪ ڀلا آهن ڇا يا اوهان لاءِ (اڳين) ڪتابن ۾ ڪا ڇوٽڪاري جي چٺي آهي؟ (٤٣). ڇوندا آهن ڇا تہ اسين (سڀ گڏجي) وير وٺڻ وارا آهيون؟ (٤٤).

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّوْنَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ
اَدْهٰى وَاَمَرُّ ﴿٤٦﴾ اِنَّ الْمُجْرِمِيْنَ فِيْ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُوْنَ
فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ ؕ ذُوْقُوْا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنٰهُ
بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ وَمَاۤ اَمْرُنَاۤ اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍۭ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ اَهْلَكْنَاۤ
اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوْهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَ
كُلُّ صَغِيْرٍ وَّكَبِيْرٍ مُّسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّنَهَرٍ ۙ ﴿٥٤﴾
فِيْ مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيْكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾ ع

سُوْرَةُ الرَّحْمٰنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
اَلرَّحْمٰنُ ۙ ﴿١﴾ عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ؕ ﴿٢﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ۙ ﴿٣﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾
اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۙ ﴿٥﴾ وَّالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدٰنِ ﴿٦﴾ وَالسَّمَآءَ
رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيْزَانَ ۙ ﴿٧﴾ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيْزَانِ ﴿٨﴾ وَاَقِيْمُوا
الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيْزَانَ ﴿٩﴾ وَالْاَرْضَ وَضَعَهَا
لِلْاَنَامِ ۙ ﴿١٠﴾ فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ۖ ﴿١١﴾ وَالْحَبُّ
ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٣﴾

اُنهيءَ گروهہ کي جلد شڪست ڏبي ۽ پٺي ڦيرائي ڀڄندا (٤٥) . (نہ!) بلڪ سندن انجام جي جاءِ قيامت آهي ۽ قيامت ڏاڍي سخت ۽ تمام ڪوڙي آهي (٤٦) . بيشڪ ڏوهاري گمراهيءَ ۽ چريائيءَ ۾ آهن (٤٧) . (ياد ڪر) جنهن ڏينهن انهن کي سندن منهن ڀر (دوزخ جي) باهہ ۾ گهلبو، چئبو تہ هاڻي دوزخ جي ڇهڻ جو مزو چکو (٤٨) . بيشڪ اسان سڀڪنهن شيءِ کي اندازي مطابق خلقيو آهي (٤٩) . ۽ اسان جو ڪم رڳو اک ڇنڀ ۾ ڇنڀڻ وارو هڪ فرمان آهي (٥٠) . ۽ بيشڪ اوهان جهڙيون (ڪيتريون ئي) ٽوليون هلاڪ ڪيون سون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٥١) . ۽ جيڪي ڪيو اٿن سو (سڀ سندن) اعمالن ۾ (لکيل) آهي (٥٢) . ۽ هر ننڍو ۽ وڏو (عمل سندن صحيفن ۾) لکيل آهي (٥٣) . بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ نهرن ۾ هوندا (٥٤) . (اُهي) سچيءَ مجلس ۾ سگهاري بادشاهہ وٽ رهندا (٥٥) .

سورة رحمان مکي آهي ۽ هن ۾ اٺهتر آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ٻاجهاري (اللہ) (١) . قرآن سيکاريو (٢) . انسان کي پيدا ڪيائين (٣) . اُن کي چٽو ڳالهائڻ سيکاريائين (٤) . سج ۽ چنڊ پوري حساب تي هلندا آهن (٥) . ۽ وليون ۽ وڻ (اللہ کي) سجدو ڪندا آهن (٦) . ۽ آسمان کي بلند ڪيائين ۽ انصاف جي ترازي رکيائين (٧) . هن لاءِ تہ تور ۾ حد کان نہ لنگهو (٨) . ۽ انصاف سان پورو توريندا رهو ۽ تور ۾ کوٽ نہ ڪريو (٩) . ماڻهن لاءِ زمين کي پکيڙيائين (١٠) . منجهس (هر جنس جو) ميوو ۽ ڇيڙين واريون کجيون آهن (١١) . ۽ ٻُهہ وارو اَن ۽ خوشبودار ٻوٽا (بہ اُن ۾) آهن (١٢) . پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (١٣) .

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ الْجَآنَّ مِنْ
مَّارِجٍ مِّنْ نَّارٍ ﴿١٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٦﴾ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَ
رَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٨﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
يَلْتَقِيٰنِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيٰنِ ﴿٢٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٢١﴾
يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٢٣﴾
وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَاٰتُ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ ﴿٢٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَّيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلٰلِ
وَالْاِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٢٨﴾ يَسْـَٔلُهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِيْ شَاْنٍ ﴿٢٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٠﴾
سَنَفْرُغُ لَكُمْ اَيُّهَ الثَّقَلٰنِ ﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٢﴾ يٰمَعْشَرَ
الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوْا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوْا ؕ لَا تَنْفُذُوْنَ اِلَّا بِسُلْطٰنٍ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٤﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ ۙ وَّنُحَاسٌ فَلَا
تَنْتَصِرٰنِ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٦﴾ فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ
فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٨﴾

ماڻهوءَ کي ٺڪريءَ جهڙيءَ (سنهڙي سڪيءَ) وڄندڙ مٽيءَ مان
بڻايائين (١۴). ۽ جنّ کي باھ جي اُلانبي مان بڻايائين (١٥). پوءِ (اي جنؤ
۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (١٦). جو
ٻنهي اوڀرن جو پالڻهار ۽ ٻنهي اولهن جو پالڻهار آهي (١٧). پوءِ (اي جنؤ ۽
انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (١٨). ٻن
دريائن (کاري ۽ مٺي) کي وهايائين جو پاڻ ۾ گڏجي وهن ٿا (١٩).
اُنهن ٻنهي جي وچ ۾ هڪ اوٽ آهي جو هڪ ٻئي تي زيادتي نہ ڪندا
آهن (٢٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
انڪار ڪندؤ (٢١). انهن ٻنهي مان موتي ۽ مرجان نڪرندا آهن (٢٢).
پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار
ڪندؤ (٢٣). ۽ سمنڊ ۾ هلندڙ جهاز (سڙھ ڪنيل) جبلن وانگر اُونچا اُنهيءَ
(الله) جا آهن (٢۴). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين
نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٢٥). جيڪو بہ زمين تي آهي، سو سڀ فنا
ٿيندو (٢٦). ۽ (اي پيغمبر) تنهنجي پالڻهار جي هڪ ذات باقي رهندي جو
عزت وارو ۽ نعمتن وارو آهي (٢٧). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار
جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٢٨). جيڪو بہ آسمانن ۽ زمين ۾
آهي سو سيڪو الله کان گهرندو آهي، سيڪنهن ڏينهن اُهو (پنهنجي
مخلوق جي ٻئي ٻئي) ڪم ۾ آهي (٢٩). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!)
پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٣٠). اي جنؤ ۽
انسانؤ اسين واندا ٿي جلد (حساب ڪتاب لاءِ) اوهان ڏانهن متوجھ ٿينداسون (٣١). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
انڪار ڪندؤ (٣٢). اي جنن ۽ ماڻهن جا جٿؤ! جيڪڏهن اوهين آسمانن
۽ زمين جي پاسن کان ٻاهر نڪري سگهندا آهيو تہ نڪرو، وڏيءَ همت کان
سواءِ ٻيءَ طرح سان ٻاهر نڪري نہ سگهندؤ (جا اوهان ۾ آهي ئي
ڪانہ) (٣٣). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن
جو انڪار ڪندؤ (٣۴). اوهان تي باھ جو اُلانبو ۽ دونهون موڪلبو جو
مقابلو ڪري نہ سگهندؤ (٣٥). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي
ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٣٦). پوءِ جڏهن آسمان ڦاٽندو تڏهن
ڳاڙهيءَ چمڙي وانگر گلابي ٿيندو (٣٧). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي
پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٣٨).

فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْئَلُ عَنْ ذَنْۢبِهٖٓ اِنْسٌ وَّلَا جَآنٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٠﴾ يُعْرَفُ الْمُجْرِمُوْنَ بِسِيْمٰهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِيْ وَ
الْاَقْدَامِ ﴿٤١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ يُكَذِّبُ
بِهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٤٣﴾ يَطُوْفُوْنَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيْمٍ اٰنٍ ﴿٤٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٥﴾ وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتٰنِ ﴿٤٦﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٧﴾ ذَوَاتَآ اَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٩﴾ فِيْهِمَا
عَيْنٰنِ تَجْرِيٰنِ ﴿٥٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥١﴾ فِيْهِمَا مِنْ كُلِّ
فَاكِهَةٍ زَوْجٰنِ ﴿٥٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٣﴾ مُتَّكِـِٕيْنَ عَلٰى فُرُشٍۭ
بَطَآئِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍ ۭ وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٥﴾ فِيْهِنَّ قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ ۙ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا
جَآنٌّ ﴿٥٦﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٧﴾ كَاَنَّهُنَّ الْيَاقُوْتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٩﴾ هَلْ جَزَآءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا
الْاِحْسَانُ ﴿٦٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦١﴾ وَمِنْ دُوْنِهِمَا
جَنَّتٰنِ ﴿٦٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٣﴾ مُدْهَآمَّتٰنِ ﴿٦٤﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٥﴾ فِيْهِمَا عَيْنٰنِ نَضَّاخَتٰنِ ﴿٦٦﴾

پوءِ اُن ڏينهن نڪي ماڻهو ۽ نڪي جن پنهنجي گناھ بابت پڇبا (٣٩). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴٠). ڏوهاري پنهنجي شڪلين مان پيا سڃاتا ويندا، پوءِ چُنڊن ۽ پيرن مان پڪڙبا (۴١) پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴٢). (چئبو تہ) هيءُ اُهو دوزخ آهي، جنهن کي گنهگارن ڪوڙو ڀانيو هو (۴٣). انهيءَ (دوزخ) ۾ ۽ تتي ٽهڪندڙ پاڻيءَ ۾ پيا ايندا ويندا (۴۴). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴٥). جيڪو پنهنجي پالڻهار جي اڳو بيهڻ کان ڊنو، تنهن لاءِ ٻہ باغ آهن (۴٦). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴٧). ٻئي باغ ساين ٽارين وارا (گهاٽا) آهن (۴٨). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴٩). اُنهن (ٻن باغن) ۾ ٻہ چشما وهن ٿا (٥٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥١). اُنهن ٻنهي (باغن) ۾ سڀڪنهن ميوي مان ٻہ ٻہ جنسون آهن (٥٢). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٣). اهڙن وڇاڻن تي ٽيڪ ڏيئي ويٺا هوندا، جنهن جو اَستر استبرق پٽ مان هوندو ۽ انهن ٻنهي باغن جو ميوو ويجهو هوندو (٥۴). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٥). ٻنهي (باغن جي ماڙين) ۾ هيٺ نگاھ ڪرڻ واريون (حيادار حورون) هونديون، جن کي انهن کان اڳ نڪي ڪنهن ماڻهوءَ ۽ نڪي ڪنهن جن ڇهيو آهي (٥٦). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٧). اُهي (حورون) ڄڻڪ ياقوت ۽ مرجان آهن (٥٨). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٩). چڱائيءَ جو بدلو چڱائيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪو نہ آهي (٦٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦١). انهن ٻن (باغن) کان سواءِ ٻيا ٻہ باغ بہ آهن (٦٢). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦٣). ٻئي ڏاڍا ساوا ڇهڇ آهن (٦۴). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦٥). انهن ٻنهي (باغن) ۾ ڦوهاري وانگر جوش سان پاڻي نڪرڻ وارا ٻہ چشما هوندا (٦٦).

فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٧﴾ فِیْهِمَا فَاكِهَةٌ وَّنَخْلٌ وَّرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾
فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٩﴾ فِیْهِنَّ خَیْرٰتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٧١﴾ حُوْرٌ مَّقْصُوْرٰتٌ فِی الْخِیَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٧٣﴾ لَمْ یَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٧٥﴾ مُتَّكِـِٕیْنَ عَلٰی رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَّعَبْقَرِیٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِاَیِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٧٧﴾ تَبٰرَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِی الْجَلٰلِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

سُوْرَةُ الْوَاقِعَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَیْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ
رَّافِعَةٌ ﴿٣﴾ اِذَا رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًّا ﴿٤﴾ وَّبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾
فَكَانَتْ هَبَآءً مُّنْۢبَثًّا ﴿٦﴾ وَّكُنْتُمْ اَزْوَاجًا ثَلٰثَةً ﴿٧﴾ فَاَصْحٰبُ الْمَیْمَنَةِ ۙ
مَاۤ اَصْحٰبُ الْمَیْمَنَةِ ﴿٨﴾ وَاَصْحٰبُ الْمَشْـَٔمَةِ ۙ مَاۤ اَصْحٰبُ الْمَشْـَٔمَةِ ﴿٩﴾
وَالسّٰبِقُوْنَ السّٰبِقُوْنَ ﴿١٠﴾ اُولٰٓىِٕكَ الْمُقَرَّبُوْنَ ﴿١١﴾ فِیْ جَنّٰتِ
النَّعِیْمِ ﴿١٢﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ الْاَوَّلِیْنَ ﴿١٣﴾ وَقَلِیْلٌ مِّنَ الْاٰخِرِیْنَ ﴿١٤﴾
عَلٰی سُرُرٍ مَّوْضُوْنَةٍ ﴿١٥﴾ مُّتَّكِـِٕیْنَ عَلَیْهَا مُتَقٰبِلِیْنَ ﴿١٦﴾

پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار
ڪندؤ (٦٧). اِنهن ٻنهي باغن ۾ (هر جنس جو) ميوو ۽ کجيون ۽ ڏاڙهون
هوندا (٦٨). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
انڪار ڪندؤ (٦٩). اِنهن (باغن) ۾ سڀ‌ڳوريون سهڻيون زالون هونديون (٧٠).
پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار
ڪندؤ (٧١). حورون تنبن منجهه پرده نشين هونديون (٧٢). پوءِ (اي جنؤ ۽
انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧٣). اُنهن
کي اُنهن (بهشتين) کان اڳ نڪي ڪنهين ماڻهوءَ ۽ نڪي ڪنهين جن
ڇهيو آهي (٧٤). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين
نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧٥). ساون وهاڻن ۽ سهڻن غاليچن تي ٽيڪ
ڏيئي ويٺل هوندا (٧٦). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي
ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧٧). تنهنجي پالڻهار عزت واري ۽ نعمتن
واري جو نالو وڏيءَ برڪت وارو آهي (٧٨).

سورة واقعة مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇهانوي آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن قيامت ايندي (١). جنهن جي اچڻ ۾ ڪو ڪوڙ نه آهي (٢).
(ڪن کي) جهڪي ڪرڻ واري ۽ (ڪن کي) مٿاهين ڪرڻ واري (٣).
جڏهن زمين سخت ڌوڏي (سان) ڌوڏبي (٤). ۽ جبل پوريءَ طرح ڀچي
ڀورا ڪيا ويندا (٥). پوءِ اڏاريل دز وانگر ٿيندا (٦). ۽ اوهين ٽڏهن ٽي
ٽوليون ٿيندؤ (٧). پوءِ (هڪڙا نيڪ بخت) سڄي پاسي وارا، سڄي پاسي
وارا ڪهڙا نه چڱي حال هوندا! (٨). ۽ (ٻيا بدبخت) کٻي پاسي وارا، کٻي
پاسي وارا ڪهڙا نه بد حال هوندا (٩). ۽ (نيڪين ۾) اڳرائيءَ ڪرڻ وارا
(نه ٿيٺ) اڳرائي وارا آهن (١٠). اِهي (ئي) مقرب آهن (١١). نعمتن وارن
باغن ۾ هوندا (١٢). گهڻا پهرين مان (١٣). ۽ ٿورا پوين مان (١٤). (سون
سان) واڻيل پلنگن تي (١٥). هڪ ٻئي جي آمهون سامهون تي مٿن ٽيڪ
ڏيئي ويٺل هوندا (١٦).

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَّأَبَارِيقَ ۙ وَكَأْسٍ
مِّن مَّعِينٍ ﴿١٨﴾ لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا
يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ
اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا
لَغْوًا وَّلَا تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۙ مَا أَصْحَابُ
الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَّطَلْحٍ مَّنضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَّظِلٍّ مَّمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَّ
مَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَّفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَّلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَّ
فُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنشَاءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾
عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِّأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ
مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ ۙ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ
وَّحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَّظِلٍّ مِّن يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَّا بَارِدٍ وَّلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ
ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا
يَقُولُونَ ۙ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَآبَاؤُنَا
الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ ۙ إِلَىٰ
مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾

هميشه (نئين نندي) رهڻ وارا نينگر وٽن پيا ڦرندا رهندا (١٧). پيالن ۽ جڳن سان ۽ وهندڙ شراب مان (پريل) گلاسن (سان) (١٨). (اهڙو صاف) جنهن کان نڪي مٿي ۾ سور پوندن ۽ نڪي بيهوش ٿيندا (١٩). ۽ (پڻ هر جنس جو) ميوو جنهن (جنس) مان پسند ڪندا (تنهن مان پيا آڻيندن) (٢٠). ۽ پکين جو گوشت جنهن قسم مان (پاڻ) گهرندا (تنهن سان نينگر سدائين مٿن پيا ايندا ويندا) (٢١). ۽ وڏين اکين واريون حورون (٢٢). جڻڪ ڍڪيل موتين جهڙيون (٢٣). جيڪي ڪمايو هيائون تنهن جي بدلي ۾ (اهو ڏبن) (٢٤). اُتي نہ ڪا اجائي بڪ نہ ڪا گناه جهڙي ڳالهہ ٻڌندا (٢٥). پر (هي ٻڌندا جو) هرڪو سلام سلام پيو چوندو (٢٦). ۽ سڄي پاسي وارا، سڄي پاسي وارا ڪهڙي حال هوندا (٢٧). لاسڙين (بنا ڪنڊي) ٻيرين ۾ (٢٨). ۽ پريل ڦردار ڪيوڙن (جي وٽن) ۾ (٢٩). ۽ ڊگهن پاڇن ۾ (٣٠). ۽ (هيٺ) ڪرندڙ پاڻيءَ ۾ (٣١). ۽ گهڻن ميون ۾ (٣٢). (جو) نڪي ڪٽندا ۽ نڪي (ڪانئن) جهلبا (٣٣). ۽ اُونچا وڇاڻا (جن تي هو هوندا) (٣٤). بيشڪ اسان حورن کي هڪ (خاص) نموني تي پيدا ڪيو آهي (٣٥). پوءِ کين ڪنؤاريون بڻايوسون (٣٦). مڙسن کي وٽندڙيون هڪ جيڏيون (٣٧). (نيڪ بختن) سڄي پاسي وارن لاءِ (٣٨). گهڻي جماعت پهرين مان (٣٩). گهڻي جماعت پوين مان (٤٠). ۽ کٻي پاسي وارا، کٻي پاسي وارا ڪهڙا تہ بد حال هوندا! (٤١). ڪوسي جهولي ۽ تتي پاڻيءَ ۾ هوندا (٤٢). ۽ (اهڙي) ڪاري دونهين جي پاڇي ۾ رهندا (٤٣). (جو) نڪي ٿڌو هوندو ۽ نڪي وٽندڙ (٤٤). بيشڪ اُهي هن کان اڳ (دنيا ۾) سک ۾ پليل هئا (٤٥). ۽ وڏي گناه (يعني شرڪ) تي ضد ڪندا هئا (٤٦). ۽ چوندا هئا تہ جڏهن مرنداسون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) اسين وري (قبرن مان) اُٿاريا ويندا سون ڇا؟ (٤٧). يا اسان جا پهريان پيءُ ڏاڏا (بہ اُٿاريا ڇا)؟ (٤٨). (اي پيغمبر)! چؤ تہ بيشڪ اڳيان ۽ پويان (٤٩). هڪ مقرر ڪيل ڏينهن جي وقت تي ضرور گڏ ڪيا ويندا (٥٠). وري بيشڪ اوهين اي گمراهؤ، ڪوڙ ڀانئيندڙؤ! (٥١).

لَاٰكِلُوْنَ مِنْ شَجَرٍ مِّنْ زَقُّوْمٍ ﴿٥٢﴾ فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ ﴿٥٣﴾
فَشٰرِبُوْنَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيْمِ ﴿٥٤﴾ فَشٰرِبُوْنَ شُرْبَ الْهِيْمِ ﴿٥٥﴾
هٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿٥٦﴾ نَحْنُ خَلَقْنٰكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُوْنَ ﴿٥٧﴾
اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تُمْنُوْنَ ﴿٥٨﴾ ءَاَنْتُمْ تَخْلُقُوْنَهٗٓ اَمْ نَحْنُ الْخٰلِقُوْنَ ﴿٥٩﴾
نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ﴿٦٠﴾ عَلٰٓى اَنْ
نُّبَدِّلَ اَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ فِيْ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ
النَّشْاَةَ الْاُوْلٰى فَلَوْلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٦٢﴾ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تَحْرُثُوْنَ ﴿٦٣﴾ ءَاَنْتُمْ
تَزْرَعُوْنَهٗٓ اَمْ نَحْنُ الزّٰرِعُوْنَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنٰهُ حُطَامًا
فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُوْنَ ﴿٦٥﴾ اِنَّا لَمُغْرَمُوْنَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُوْمُوْنَ ﴿٦٧﴾
اَفَرَءَيْتُمُ الْمَآءَ الَّذِيْ تَشْرَبُوْنَ ﴿٦٨﴾ ءَاَنْتُمْ اَنْزَلْتُمُوْهُ مِنَ
الْمُزْنِ اَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُوْنَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَآءُ جَعَلْنٰهُ اُجَاجًا فَلَوْلَا
تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٠﴾ اَفَرَءَيْتُمُ النَّارَ الَّتِيْ تُوْرُوْنَ ﴿٧١﴾ ءَاَنْتُمْ
اَنْشَاْتُمْ شَجَرَتَهَآ اَمْ نَحْنُ الْمُنْشِـُٔوْنَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنٰهَا تَذْكِرَةً
وَّمَتَاعًا لِّلْمُقْوِيْنَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيْمِ ﴿٧٤﴾ فَلَآ
اُقْسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُوْمِ ﴿٧٥﴾ وَاِنَّهٗ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُوْنَ عَظِيْمٌ ﴿٧٦﴾

ضرور اوهين ٿوهر جي وڻ مان کائيندؤ (٥٢). پوءِ منجهانئس پيٽن کي ڀريندؤ (٥٣). پوءِ مٿانئس تتل پاڻيءَ مان پيئندؤ (٥۴). پوءِ اُڃايلن اُٺن جي پيئڻ وانگر پيئندؤ (٥٥). قيامت جي ڏينهن اِها سندن مهماني آهي (٥٦). اسان اوهان کي پيدا ڪيو، پوءِ (وري جيارڻ کي) ڇو نہ سچ ڀائيندا آهيو؟ (٥٧). ڀلا ڏسو تہ سهي تہ جيڪو ٽيپو (زالن جي ڳڀ ۾) ڪيرائيندا آهيو (٥٨). تنهن کي اوهين خلقيو ٿا ڇا؟ يا اسين خلقڻ وارا آهيون؟ (٥٩). اسان اوهان ۾ موت (اندازي سان) مقرر ڪيو آهي ۽ اسين عاجز نہ آهيون (٦٠). (ٻين) اوهان جهڙن جي مٽائي آڻڻ تي ۽ اوهان کي اهڙي (شڪل) ۾ پيدا ڪريون، جنهن کي ڄاڻندا ئي نہ هجو (٦١). ۽ بيشڪ پهرين پيدائش ڄاڻي چڪؤ، پوءِ ڇو نہ ٿا نصيحت وٺو؟ (٦٢). ڏسو تہ سهي جيڪي اوهين پوکيندا آهيو (٦٣). سو اوهين ڄمائيندا آهيو ڇا؟ يا اسين ڄمائيندا آهيون؟ (٦۴). جيڪڏهن گهرون تہ ان کي ناس ڪري ڇڏيون، پوءِ اوهين عجب ۾ رهجي وڃو (٦٥). (۽ ڀيا چئو) تہ بيشڪ اسين ٽوٽي ۾ پوڻ وارا آهيون (٦٦). بلڪ اسين بي نصيب آهيون (٦٧). ڀلا ڏسو تہ سهي تہ جيڪو پاڻي پيئندا آهيو (٦٨). اُهو اوهين ڪڪرن مان هيٺ لاهيندا آهيو ڇا يا اسين هيٺ لاهيندا آهيون؟ (٦٩). جيڪڏهن گهرون تہ ان کي کارو ڪري ڇڏيون، پوءِ ڇو نہ شڪرانو ڪندا آهيو؟ (٧٠). ڀلا ڏسو تہ سهي تہ جا باهہ (وڻ جي ٽاريءَ مان) ٻاريندا آهيو (٧١). تنهن جي وڻ کي اوهان پيدا ڪيو آهي، ڇا يا اسين پيدا ڪندڙ آهيون؟ (٧٢). اسان اُن (وڻ) کي نصيحت وٺڻ لاءِ ۽ مسافرن جي فائدي لاءِ پيدا ڪيو آهي (٧٣). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار جي وڏي نالي کي پاڪائي سان ياد ڪر (٧۴). پوءِ تارن جي لهڻ جي جاين جو قسم کڻان ٿو (٧٥). ۽ جيڪڏهن ڄاڻو تہ بيشڪ اهو قسم وڏو آهي (٧٦).

اِنَّهٗ لَقُرْاٰنٌ كَرِیْمٌۙ۝۷۷ فِیْ كِتٰبٍ مَّكْنُوْنٍۙ۝۷۸ لَّا یَمَسُّهٗۤ اِلَّا الْمُطَهَّرُوْنَؕ۝۷۹
تَنْزِیْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِیْنَ۝۸۰ اَفَبِهٰذَا الْحَدِیْثِ اَنْتُمْ مُّدْهِنُوْنَۙ۝۸۱
وَ تَجْعَلُوْنَ رِزْقَكُمْ اَنَّكُمْ تُكَذِّبُوْنَ۝۸۲ فَلَوْ لَاۤ اِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُوْمَۙ۝۸۳
وَ اَنْتُمْ حِیْنَىٕذٍ تَنْظُرُوْنَۙ۝۸۴ وَ نَحْنُ اَقْرَبُ اِلَیْهِ مِنْكُمْ وَ لٰكِنْ لَّا
تُبْصِرُوْنَ۝۸۵ فَلَوْ لَاۤ اِنْ كُنْتُمْ غَیْرَ مَدِیْنِیْنَۙ۝۸۶ تَرْجِعُوْنَهَاۤ اِنْ
كُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ۝۸۷ فَاَمَّاۤ اِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِیْنَۙ۝۸۸ فَرَوْحٌ وَّ
رَیْحَانٌ ۙ۬ وَّ جَنَّتُ نَعِیْمٍ۝۸۹ وَ اَمَّاۤ اِنْ كَانَ مِنْ اَصْحٰبِ الْیَمِیْنِۙ۝۹۰
فَسَلٰمٌ لَّكَ مِنْ اَصْحٰبِ الْیَمِیْنِ۝۹۱ وَ اَمَّاۤ اِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِیْنَ
الضَّآلِّیْنَۙ۝۹۲ فَنُزُلٌ مِّنْ حَمِیْمٍۙ۝۹۳ وَّ تَصْلِیَةُ جَحِیْمٍ۝۹۴ اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْیَقِیْنِۚ۝۹۵ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِیْمِ۠۝۹۶

سُوْرَةُ الْحَدِیْدِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِۚ وَ هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ۝۱ لَهٗ مُلْكُ
السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِۚ یُحْیٖ وَ یُمِیْتُۚ وَ هُوَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ۝۲
هُوَ الْاَوَّلُ وَ الْاٰخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُۚ وَ هُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ۝۳

بيشڪ اهو (ڪتاب) سڳورو قرآن آهي (٧٧). سانيل ڪتاب ۾ (لکيل) آهي (٧٨). پاڪائي وارن کان سواءِ ٻيو ڪو ان کي هٿ نہ لائيندو آهي (٧٩). جھانن جي پالڻھار وٽان نازل ڪيل آهي (٨٠). پوءِ اوهين هن ڳالهہ (جي ميڙ) ۾ انڪار ڪرڻ وارا آهيو ڇا؟ (٨١). ۽ اوهين (اُن مان) پنھنجو حصو (هيءُ) ٺهرائيندا آهيو جو اوهين (اُن کي) ڪوڙ ٿا ڀانيو (٨٢). پوءِ جنھن مهل (ڪنھن جو) ساهہ نڙگهٽ وٽ پهچي (٨٣). ۽ اوهين اُنهيءَ مهل پيا ڏسو (٨٤). ۽ اسين اوهان جي بہ نسبت ڏانهس تمام ويجها آهيون، پر اوهين نہ ڏسندا آهيو (٨٥). پوءِ جيڪڏهن (اوهين الله جي حڪم ۾) لاچار ٿيل نہ آهيو (٨٦). تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ ان (روح) کي (ڇو نہ ٿا) موٽايو؟ (٨٧). پر جيڪڏهن (مئل، الله جي) ويجهن ٻانهن مان هوندو (٨٨). تہ ان لاءِ خوشي ۽ خوشبوءِ ۽ نعمت وارو باغ آهي (٨٩). ۽ جيڪڏهن سڄي پاسي وارن مان هوندو (٩٠). تہ (ڇئبس اي ٻڌڻ وارا) سڄي پاسي وارن مان، توکي سلامتي آهي (٩١). ۽ پر جيڪڏهن اُهو ڪوڙ ڀائيندڙن گمراهن مان هوندو (٩٢). تہ (اُن لاءِ) تتل پاڻي مهماني آهي (٩٣). ۽ (اُن کي) دوزخ ۾ گهيڙڻ آهي (٩٤). بيشڪ هيءَ خبر پوري يقيني آهي (٩٥). تنھن ڪري پنھنجي پالڻھار وڏي جي نالي کي پاڪائيءَ سان ياد ڪر (٩٦).

سورة حديد مدني آهي ۽ هن ۾ اُٺٽيهہ
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (١). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي اُن جي آهي، (اُهو) جيئاريندو آهي ۽ ماريندو آهي ۽ اُهو سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢). اُهو (سڀ کان) پهريون ۽ (سڀ کان) پويون آهي ۽ (اُهو) پڌرو ۽ (اُهو) ڳجهو آهي، ۽ اُهو سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٣).

هُوَ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰی
عَلَی الْعَرْشِ ؕ یَعْلَمُ مَا یَلِجُ فِی الْاَرْضِ وَمَا یَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا یَنْزِلُ
مِنَ السَّمَآءِ وَمَا یَعْرُجُ فِیْهَا ؕ وَهُوَ مَعَكُمْ اَیْنَ مَا كُنْتُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ بَصِیْرٌ ۝٤ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاِلَی اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ۝٥ یُوْلِجُ الَّیْلَ فِی النَّهَارِ وَیُوْلِجُ النَّهَارَ فِی الَّیْلِ ؕ وَهُوَ
عَلِیْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝٦ اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَاَنْفِقُوْا مِمَّا
جَعَلَكُمْ مُّسْتَخْلَفِیْنَ فِیْهِ ؕ فَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوْا
لَهُمْ اَجْرٌ كَبِیْرٌ ۝٧ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ۚ وَالرَّسُوْلُ یَدْعُوْكُمْ
لِتُؤْمِنُوْا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ اَخَذَ مِیْثَاقَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِیْنَ ۝٨
هُوَ الَّذِیْ یُنَزِّلُ عَلٰی عَبْدِهٖۤ اٰیٰتٍۭ بَیِّنٰتٍ لِّیُخْرِجَكُمْ مِّنَ
الظُّلُمٰتِ اِلَی النُّوْرِ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ بِكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِیْمٌ ۝٩ وَ
مَا لَكُمْ اَلَّا تُنْفِقُوْا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ وَلِلّٰهِ مِیْرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضِ ؕ لَا یَسْتَوِیْ مِنْكُمْ مَّنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقٰتَلَ ؕ
اُولٰٓئِكَ اَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِیْنَ اَنْفَقُوْا مِنْۢ بَعْدُ وَقٰتَلُوْا ؕ
وَكُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰی ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرٌ ۝١٠ ع

(الله) اُهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو، جيڪي زمين ۾ گهڙندو آهي ۽ جيڪي منجهانئس نڪرندو آهي ۽ جيڪي آسمان مان لهندو آهي ۽ جيڪي منجهس چڙهي ويندو آهي، سو (سڀ اُهو) ڄاڻندڙ آهي ۽ جتي اوهين هجو اُتي اُهو اوهان سان گڏ آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (۴). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ان جي آهي ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم ورايا وڃن ٿا (۵). رات کي ڏينهن ۾ گهيڙيندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ گهيڙيندو آهي ۽ اُهو سينن وارو (ڳجهه) ڄاڻندڙ آهي (٦). الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ اُنهيءَ (مال جي موڙيءَ) مان (اوهين) خرچيو جنهن ۾ اوهان کي پوين جو وارث ڪيو اٿس ۽ اوهان مان جن ايمان آندو ۽ (الله جي واٽ ۾) خرچ ڪيو تن لاءِ وڏو اجر آهي (٧). ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله تي ايمان نہ ٿا آڻيو؟ حالانڪ پيغمبر اوهان کي سڏي ٿو تہ اوهين پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيو ۽ بيشڪ الله اوهان کان انجام ورتو آهي، جيڪڏهن مجڻ وارا آهيو (٨). (الله) اُهو آهي، جيڪو پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي پڌريون آيتون نازل ڪندو آهي تہ (ڪفر جي) اونداهين مان (اسلام جي) سوجهري ڏانهن اوهان کي ڪڍي ۽ بيشڪ الله اوهان تي شفقت ڪندڙ مهربان آهي (٩). ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله جي واٽ ۾ نہ خرچيندا آهيو؟ حالانڪ آسمانن ۽ زمين جي ميراث خاص الله جي آهي. جنهن (مڪي جي) فتح کان اڳ خرچ ڪيو ۽ (الله جي دين لاءِ ڪافرن سان) وڙهيو، تنهنجي برابر اوهان مان ڪوبہ ڪونهي. اِهي انهن کان تمام وڏي مرتبي وارا آهن، جن (فتح کان) پوءِ خرچ ڪيو ۽ (دين لاءِ) وڙهيا. ۽ هر هڪ کي الله چڱو انجام ڏنو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله (پوري) خبر رکندڙ آهي (١٠).

مَنْ ذَا الَّذِىْ يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضٰعِفَهٗ لَهٗ وَلَهٗٓ
اَجْرٌ كَرِيْمٌ ﴿۱۱﴾ يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ يَسْعٰى نُوْرُهُمْ
بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ بُشْرٰىكُمُ الْيَوْمَ جَنّٰتٌ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۱۲﴾ ۚ يَوْمَ يَقُوْلُ
الْمُنٰفِقُوْنَ وَالْمُنٰفِقٰتُ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا انْظُرُوْنَا نَقْتَبِسْ مِنْ
نُّوْرِكُمْ ۚ قِيْلَ ارْجِعُوْا وَرَآءَكُمْ فَالْتَمِسُوْا نُوْرًا ؕ فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ
بِسُوْرٍ لَّهٗ بَابٌ ؕ بَاطِنُهٗ فِيْهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهٗ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ؕ ﴿۱۳﴾
يُنَادُوْنَهُمْ اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَلٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ اَنْفُسَكُمْ وَ
تَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْاَمَانِىُّ حَتّٰى جَآءَ اَمْرُ اللّٰهِ وَ
غَرَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ﴿۱۴﴾ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَّلَا مِنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ مَاْوٰىكُمُ النَّارُ ؕ هِىَ مَوْلٰىكُمْ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۱۵﴾
اَلَمْ يَاْنِ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ ۙ وَلَا يَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ
عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿۱۶﴾ اِعْلَمُوْٓا اَنَّ
اللّٰهَ يُحْىِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۷﴾

اُهو ڪير آهي جو الله کي چڱو قرض ڏئي؟ پوءِ (الله) اُهو (قرض) اُن کي ٻيڻو ڪري ڏيندو ۽ ان لاءِ سڳورو اَجر آهي (١١). (ياد ڪر) جنهن ڏينهن مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي (هن حالت ۾) ڏسدين جو سندن نور اُنهن جي اڳيان ۽ اُنهن جي سڄن پاسن کان پيو ڊوڙندو، (چئبن) ته اوهانکي خوشخبري هجي جو اڄ اوهان لاءِ اهڙا باغ آهن جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اُتي سدائين رهندؤ، اِها ئي وڏي ڪاميابي آهي (١٢). جنهن ڏينهن منافق ۽ منافقياڻيون (گڏجي) مؤمنن کي چوندا ته اسان ڏانهن (مهربانيءَ جي نظر سان) نهاريو (ته سهي) ته اوهان جي (ايماني) نور مان (ڪجھ) روشني وٺون. چيو ويندو ته اوهين پنهنجي پٺ تي (دنيا ڏانهن) موٽو، پوءِ ڪو سوجهرو ڳوليو، پوءِ سندن وچ ۾ هڪ اهڙي ڀت هنئي ويندي جنهن کي هڪ دروازو هوندو، اُن (ڀت) جي اندران رحمت هوندي ۽ اُن (ڀت) جي ٻاهران سامهون عذاب هوندو (١٣). منافق مسلمانن کي سڏيندا ۽ چوندا ته اسين اوهان سان (دنيا ۾) گڏ نه هيا سون ڇا؟ (مسلمان) چوندا ته هائو پر پنهنجو پاڻ کي ڇتيءَ ۾ وڌوَ ۽ (ايمان آڻڻ ۾) دير ڪندا رهيؤ ۽ (نبوت ۾) شڪ آڻيندا رهيؤ ۽ اوهان کي سڌن ٺڳي ڇڏيو تانجو الله جو حڪم آيو ۽ اوهان کي الله (جي حڪم مڃڻ) کان (شيطان) ٺڳيندڙ ٺڳي ڇڏيو (١٤). تنهن ڪري (اي منافقؤ) اڄ نڪي اوهان کان ۽ نڪي ڪافرن کان ڪو بدلو وٺبو، اوهان جي جاءِ (دوزخ جي) باھ آهي، اِها اوهان جي لائق آهي ۽ اِها موٽڻ جي جاءِ بڇڙي آهي (١٥). اڃا مؤمنن لاءِ اُهو وقت نه آيو آهي ڇا؟ جو الله جي ياد ڪرڻ وقت ۽ وحيءَ الاهيءَ مان جيڪي نازل ٿيو، تنهن (جي ياد) آڻڻ وقت سندن دليون آزي ڪن ۽ اُنهن وانگر نه ٿين جن کي (هن کان) اڳ ڪتاب ڏنو ويو، پوءِ مٿن ڊگهي مدت گذري، تنهن ڪري سندن دليون سخت ٿي ويون ۽ منجهانئن گهڻا بي دين آهن (١٦). ڄاڻو ته الله زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ آباد ڪندو آهي، بيشڪ اسان اوهان لاءِ ڇٽيون نشانيون بيان ڪيون آهن ته مَنَ اوهين پرجهو (سمجهو) (١٧).

إِنَّ الْمُصَّدِّقِيْنَ وَالْمُصَّدِّقٰتِ وَاَقْرَضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضٰعَفُ
لَهُمْ وَلَهُمْ اَجْرٌ كَرِيْمٌ ﴿١٨﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖٓ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الصِّدِّيْقُوْنَ ۖ وَالشُّهَدَآءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ لَهُمْ اَجْرُهُمْ وَنُوْرُهُمْ ؕ وَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿١٩﴾ اِعْلَمُوْٓا اَنَّمَا
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ وَّزِيْنَةٌ وَّتَفَاخُرٌۢ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِى
الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ ؕ كَمَثَلِ غَيْثٍ اَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهٗ ثُمَّ يَهِيْجُ
فَتَرٰىهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُوْنُ حُطَامًا ؕ وَفِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۙ وَّمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٌ ؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُوْرِ ﴿٢٠﴾
سَابِقُوْٓا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَآءِ وَ
الْاَرْضِ ۙ اُعِدَّتْ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ؕ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ
يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢١﴾ مَآ اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ
فِى الْاَرْضِ وَلَا فِىْٓ اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّبْرَاَهَا ؕ اِنَّ
ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿٢٢﴾ ۙ لِّكَيْلَا تَاْسَوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوْا بِمَآ
اٰتٰىكُمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرِ ﴿٢٣﴾ ۙ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِىُّ الْحَمِيْدُ ﴿٢٤﴾

بيشڪ خيرات ڏيندڙن ۽ خيرات ڏيندڙين کي ۽ جن الله کي سهڻو قرض ڏنو آهي، تن کي ٻيڻو ڪري ڏبو ۽ اُنهن لاءِ سڳورو اَجر آهي (١٨). ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبرن تي ايمان آندو، اُهي ئي پنهنجي پالڻهار وٽ سچار ۽ شهيد آهن. اُنهن لاءِ سندن اجر ۽ سندن نور آهي. ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو، اُهي دوزخي آهن (١٩). ڄاڻو ته دنيا جي حياتي رڳو هڪ راند ۽ تماشو ۽ (ظاهري) سينگار ۽ پاڻ ۾ فخر ڪرڻ ۽ مالن ۽ اولادن ۾ (هڪ ٻئي کان) گهڻائي طلبڻ آهي، (انهيءَ جو مثال) اُنهيءَ مينهن وانگر (آهي) جنهن جو سلو (ڄمائڻ) ڪڙمين کي عجب ۾ وجهي وري سڪي وڃي، پوءِ ان کي پيلو ٿيل ڏسين وري ڀري وڃي. ۽ آخرت ۾ (الله جي دشمنن لاءِ) سخت عذاب آهي ۽ (الله جي دوستن لاءِ) الله کان بخشش ۽ رضامندي آهي ۽ دنيا جي حياتي رڳو ٺڳيءَ جو سامان آهي (٢٠). (تنهن ڪري) پنهنجي پالڻهار جي بخشش ۽ اُنهيءَ بهشت ڏانهن اڳرائي ڪريو، جنهن جي ويڪرائي آسمان ۽ زمين جي ويڪرائيءَ وانگر آهي، انهن لاءِ تيار ڪيو ويو آهي، جن الله ۽ سندس پيغمبرن تي ايمان آندو، اهو الله جو فضل آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي ڏيندو آهي ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٢١). ۽ ڪا به مصيبت نڪي زمين ۾ نڪي اوهان جي جندن ۾ پهچندي آهي، پر اُنهيءَ کان اڳ جو اُن (مصيبت) کي پيدا ڪريون هڪ ڪتاب ۾ (لکيل) آهي، بيشڪ اِهو (ڪم) الله تي آسان آهي (٢٢). هن ڪري (اِها خبر ڏني اَٿئون) ته جيڪي اوهان جي هٿان مان ويو، تنهن تي ارمان نه ڪريو ۽ جيڪي اوهان کي عطا ڪيائين، تنهن تي خوشي نه ڪريو ۽ الله سڀڪنهن هٺيلي پاڻ پڏائيندڙ کي دوست نه رکندو آهي (٢٣). (۽ اُنهن کي به دوست نه رکندو آهي) جيڪي بخل ڪندا آهن ۽ ماڻهن کي به بيچائي ڏسيندا آهن ۽ جي ڪو منهن موڙيندو ته بيشڪ الله ئي بي پرواه ۽ ساراهيل آهي (٢٤).

لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَ اَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتٰبَ
وَالْمِيْزَانَ لِيَقُوْمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۚ وَاَنْزَلْنَا الْحَدِيْدَ فِيْهِ
بَاْسٌ شَدِيْدٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَّنْصُرُهٗ وَ
رُسُلَهٗ بِالْغَيْبِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿۲۵﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا وَّ
اِبْرٰهِيْمَ وَجَعَلْنَا فِيْ ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتٰبَ فَمِنْهُمْ مُّهْتَدٍ ۚ
وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿۲۶﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاٰتَيْنٰهُ الْاِنْجِيْلَ ۙ وَجَعَلْنَا فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ
اتَّبَعُوْهُ رَاْفَةً وَّرَحْمَةً ؕ وَرَهْبَانِيَّةَ ۨ ابْتَدَعُوْهَا مَا كَتَبْنٰهَا
عَلَيْهِمْ اِلَّا ابْتِغَآءَ رِضْوَانِ اللّٰهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا ۚ
فَاٰتَيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْهُمْ اَجْرَهُمْ ۚ وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿۲۷﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَاٰمِنُوْا بِرَسُوْلِهٖ يُؤْتِكُمْ
كِفْلَيْنِ مِنْ رَّحْمَتِهٖ وَيَجْعَلْ لَّكُمْ نُوْرًا تَمْشُوْنَ بِهٖ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ
وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۸﴾ لِّئَلَّا يَعْلَمَ اَهْلُ الْكِتٰبِ اَلَّا يَقْدِرُوْنَ
عَلٰى شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ
يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۲۹﴾

بيشڪ پنهنجن پيغمبرن کي پڌرين نشانين سان موڪليوسون ۽ ساڻن ڪتاب ۽ (انصاف جي) تارازي هن لاءِ موڪلي سون ته ماڻهو انصاف کي قائم ڪن ۽ لوهه لاٿوسون، جنهن ۾ سخت ڏهڪاءُ آهي ۽ ماڻهن لاءِ ٻيا فائدا (به) آهن ۽ ته جيڪو الله ۽ سندس پيغمبرن کي پرپٺ مدد ڏئي، تنهن کي الله معلوم ڪري بيشڪ الله سگهارو زبردست آهي (٢٥). ۽ بيشڪ نوح ۽ ابراهيم کي موڪليو سون ۽ سندن اولاد ۾ پيغمبري ۽ ڪتاب (امانت) رکيوسون، پوءِ منجهائن ڪي هدايت وارا آهن، ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (٢٦). وري سندن پٺيان پنهنجا (ٻيا) پيغمبر موڪليا سون ۽ پوئتان عيسىٰ پٽ مريم جي کي موڪليو سون ۽ کيس انجيل ڏنوسون ۽ جن سندس تابعداري ڪئي تن جي دلين ۾ نرمي ۽ ٻاجهه رکي سون. ۽ اها گوشه نشيني جا پاڻ ٺاهي هيائون، سا اسان مٿن فرض نه ڪئي هئي، پر الله جي رضامندي جي طلب لاءِ (پاڻ ٺاهي هيائون) پوءِ اُن جي نظرداريءَ جو پورو حق نظر نه رکيائون. پوءِ منجهائن جن (محمدﷺ تي) ايمان آندو، تن کي سندن اجر ڏنو سون ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (٢٧). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ سندس پيغمبر (محمدﷺ) تي ايمان آڻيو ته اوهان کي پنهنجيءَ ٻاجهه مان ٻه ڀاڱا ڏئي ۽ اوهان کي اهڙو نور ڏئي جنهن سان (رستو) هلو ۽ اوهان کي بخشي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٨). هن ڪري (الله هيءَ خبر ڏني) ته اهل ڪتاب ڄاڻن ته اُهي الله جي فضل مان ڪنهن شيءِ تي سگهه رکي نه سگهندا آهن ۽ (هيءُ به ڄاڻن) ته فضل الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي ڏيندو آهي ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٢٩).

سُوْرَةُ الْمُجَادَلَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِيْ تُجَادِلُكَ فِيْ زَوْجِهَا وَ
تَشْتَكِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ۖ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ﴿١﴾
اَلَّذِيْنَ يُظٰهِرُوْنَ مِنْكُمْ مِّنْ نِّسَآئِهِمْ مَّا هُنَّ اُمَّهٰتِهِمْ ؕ اِنْ اُمَّهٰتُهُمْ
اِلَّا الّٰٓـِٔيْ وَلَدْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَيَقُوْلُوْنَ مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُوْرًا ؕ وَ
اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ﴿٢﴾ وَالَّذِيْنَ يُظٰهِرُوْنَ مِنْ نِّسَآئِهِمْ ثُمَّ
يَعُوْدُوْنَ لِمَا قَالُوْا فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ؕ ذٰلِكُمْ
تُوْعَظُوْنَ بِهٖ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿٣﴾ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ۚ فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ
سِتِّيْنَ مِسْكِيْنًا ؕ ذٰلِكَ لِتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ
وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٤﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَآدُّوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
كُبِتُوْا كَمَا كُبِتَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَآ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ ؕ وَ
لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوْا ؕ اَحْصٰىهُ اللّٰهُ وَنَسُوْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿٦﴾

سورة مجادلة مدني آهي ۽ هن ۾ ٻاويهه
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

اللہ ٻاجھاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ الله اُنهيءَ (عورت) جو ڳالهائڻ ٻڌو. جنهن پنهنجي مڙس بابت تو سان جهڳڙو ٿي ڪيو ۽ الله جي آڏو (پنهنجي) ڏک جو احوال (بيان) ٿي ڪيو ۽ الله اوهان ٻنهي جو پاڻ ۾ ڳالهائڻ ٻڌو ٿي. بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١). اوهان مان جيڪي پنهنجين زالن سان ظِهار ڪندا (يعني ماءُ چئي ويهندا) آهن، اُهي (زالون ڪي) انهن جون مائر نہ آهن. سندن مائر (تہ) اُهي آهن، جن کين ڄڻيو آهي ۽ بيشڪ اُهي (ظِهار ڪندڙ) هڪ اَڻ ڄڳائيندڙ ڳالهہ ۽ ڪوڙ چوندا آهن ۽ بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (٢). ۽ جيڪي پنهنجن زالن سان ظِهار ڪندا آهن. پوءِ (وري) جيڪي چيائون تنهن کان (پوئتي) موٽندا (رجوع ڪندا) آهن تہ (زال مڙس) جي پاڻ ۾ هٿ لائڻ کان اڳ (هڪ) ٻانهو آجو ڪرڻ واجب آهي، اِنهيءَ (حڪم) سان اوهان کي نصيحت ڏجي ٿي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٣). پوءِ جيڪو (ٻانهو) نہ لهي (تنهن تي) ٻنهي جي پاڻ ۾ هٿ لائڻ کان اڳ ٻہ مهينا لڳو لڳ روزا رکڻ (واجب) آهن، پوءِ جيڪو (روزا رکي) نہ سگهي، تنهن تي سٺ مسڪينن جو کارائڻ (واجب) آهي. اهو (حڪم هن لاءِ) آهي تہ (اوهين) الله ۽ سندس پيغمبر (جي حڪم) کي مڃيو ۽ اهي الله جون (مقرر ڪيل) حدون آهن ۽ منڪرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۴). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندا آهن، تن کي (ائين) خوار ڪيو ويو جيئن اُنهن کي خوار ڪيو ويو. جيڪي کانئن اڳ هئا ۽ بيشڪ پڌريون آيتون نازل ڪيون سون ۽ منڪرن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۵). جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي الله اٿاريندو (تنهن ڏينهن) کين (اُنهيءَ جي) سُڌ ڏيندو. جيڪي ڪمايو هئائون. (جو) الله اُن (سندن ڪئي) کي ڳڻي (رکي) ڇڏيو آهي ۽ (هنن) اُهو وساري ڇڏيو ۽ الله هر شيءِ تي گواهہ آهي (٦).

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۭ مَا يَكُوْنُ مِنْ
نَّجْوٰى ثَلٰثَةٍ اِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ اِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَآ اَدْنٰى
مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْثَرَ اِلَّا هُوَ مَعَهُمْ اَيْنَ مَا كَانُوْا ۚ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٧﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ نُهُوْا عَنِ
النَّجْوٰى ثُمَّ يَعُوْدُوْنَ لِمَا نُهُوْا عَنْهُ وَيَتَنٰجَوْنَ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَمَعْصِيَتِ الرَّسُوْلِ ۡ وَاِذَا جَاۗءُوْكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُ ۙ
وَيَقُوْلُوْنَ فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِمَا نَقُوْلُ ۭ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ ۚ
يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا تَنَاجَيْتُمْ
فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُوْلِ وَتَنَاجَوْا
بِالْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۭ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٩﴾ اِنَّمَا النَّجْوٰى
مِنَ الشَّيْطٰنِ لِيَحْزُنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيْسَ بِضَاۗرِّهِمْ شَيْــــًٔا اِلَّا
بِاِذْنِ اللّٰهِ ۭ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْٓا اِذَا قِيْلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوْا فِي الْمَجٰلِسِ فَافْسَحُوْا يَفْسَحِ اللّٰهُ
لَكُمْ ۚ وَاِذَا قِيْلَ انْشُزُوْا فَانْشُزُوْا يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مِنْكُمْ ۙ وَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ ۭ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿١١﴾

نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي؟ (ڪٿي بہ ٽن ڄڻن جي ڳجهي صلاح ڪرڻ نہ هوندي آهي، پر انهن ۾ چوٿون الله آهي ۽ نڪي پنجن (ڄڻن) جي (ڳجهي صلاح ڪرڻ هوندي آهي) پر انهن ۾ ڇهون الله آهي ۽ نڪي ان (ڳاڻاٽي) کان تمام گهٽ ۽ نڪي تمام وڌ آهن، پر الله ساڻن آهي، اُهي جتي بہ هجن، وري جيڪي ڪيو اٿن (تنهن جي) قيامت جي ڏينهن کين سُڌ ڏيندو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٧). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا جن کي (مسلمانن جي ايذائڻ لاءِ پاڻ ۾) ڳجهين صلاحن ڪرڻ کان جهليو ويو، وري جنهن کان جهليا ويا سو ئي ڪندا آهن، ۽ گناه ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پيغمبر جي نافرماني ڪرڻ بابت پاڻ ۾ ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن ۽ جڏهن تو وٽ ايندا آهن، (تڏهن) توکي اُنهيءَ (لفظ) سان سلام ڪندا آهن، جنهن سان توکي الله سلام نہ ڪيو آهي ۽ پنهنجين دلين ۾ چوندا آهن تہ جيڪي چوندا آهيون، تنهن جي ڪري الله اسان کي ڇو نہ ٿو عذاب ڪري؟ کين دوزخ ڪافي آهي، اُن ۾ گهڙندا، پوءِ دوزخ بڇڙي جاءِ آهي (٨). اي ايمان وارؤ! جڏهن (اوهين) پاڻ ۾ (ڪا) ڳجهي صلاح ڪريو (تڏهن جڳائي) تہ گناه ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پيغمبر جي نافرمانيءَ ڪرڻ بابت (ڪابہ) پاڻ ۾ صلاح نہ ڪريو ۽ چڱائيءَ ۽ پرهيزگاريءَ بابت صلاح ڪريو ۽ انهيءَ الله کان ڊڄو، جنهن ڏانهن گڏ ڪيا ويندؤ (٩). بڇڙي صلاح ڪرڻ تہ شيطان جو ئي ڪم آهي، هن لاءِ تہ مؤمنن کي دلگير ڪري ۽ هو الله جي حڪم کان سواءِ کين ڪجھ بہ نقصان پهچائڻ وارو نہ آهي ۽ جڳائي تہ مؤمن الله تي ڀروسو ڪن (١٠). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهان کي چئجي تہ (پنهنجين) مجلسن ۾ جاءِ ڪشادي ڪريو، تہ پوءِ (جاءِ) ڪشادي ڪريو تہ الله بہ اوهان (جي سيڪنهن مشڪل) جي ڪشادگي ڪري ۽ جڏهن چئجي تہ اُٿو، تڏهن اُٿو تہ اوهان مان جن ايمان آندو آهي ۽ جن کي علم ڏنو ويو آهي، تن جا مرتبا الله وڏا ڪري ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١١).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُوْلَ فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ
نَجْوٰىكُمْ صَدَقَةً ۭ ذٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَاَطْهَرُ ۭ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٢﴾ ءَاَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰىكُمْ
صَدَقٰتٍ ۭ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوْا وَتَابَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَ
اٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۭ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٣﴾ ع
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ۭ مَا هُمْ مِّنْكُمْ وَلَا
مِنْهُمْ ۙ وَيَحْلِفُوْنَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿١٤﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيْدًا ۭ اِنَّهُمْ سَاۗءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٥﴾ اِتَّخَذُوْٓا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً
فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿١٦﴾ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ۭ اُولٰۗىِٕكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۭ
هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيَحْلِفُوْنَ لَهٗ
كَمَا يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ عَلٰي شَيْءٍ ۭ اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ
الْكٰذِبُوْنَ ﴿١٨﴾ اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطٰنُ فَاَنْسٰىهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ ۭ
اُولٰۗىِٕكَ حِزْبُ الشَّيْطٰنِ ۭ اَلَآ اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطٰنِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٩﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَاۗدُّوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗٓ اُولٰۗىِٕكَ فِي الْاَذَلِّيْنَ ﴿٢٠﴾

اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهين (گهرو ته) پيغمبر سان ڪا ڳجهي ڳالهه
ڪريو، تڏهن پنهنجيءَ ڳجهيءَ ڳالهه ڪرڻ کان اڳ پهريائين خيرات ڏيو،
اِهو (ڪم) اوهان لاءِ ڀلو ۽ تمام سٺو آهي، پوءِ جيڪڏهن ڪجهه نه لهو
ته بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢). اوهين (اِنهيءَ ڳالهه کان) ڊڄي
ويؤ ڇا ته پنهنجيءَ ڳجهيءَ ڳالهه چوڻ کان پهريائين خيرات ڏيو؟ پوءِ جڏهن
اوهان (ائين) نه ڪيو ۽ الله اوهان کان تارو ڪيو تڏهن (هاڻي) نماز پڙهندا
رهو ۽ زڪواة ڏيندا رهو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيو ۽ جيڪي
ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٣). (اي پيغمبر) اُنهن ڏانهن نه
ڏٺو اٿيئي ڇا، جن هڪ اهڙيءَ قوم سان دوستي رکي جن تي الله ڏمريو
آهي، نڪي اِهي (يعني منافق) اوهان مان آهن ۽ نڪي انهن (يهودين) مان
آهن ۽ اُهي ڄاڻي ٻجهي ڪوڙ تي قسم کڻندا آهن (١٤). اُنهن لاءِ الله
سخت عذاب تيارڪيو آهي، ڇو ته اُهي جيڪي ڪندا هئا سو بڇڙو
آهي (١٥). پنهنجن قسمن کي ڍال ڪري ورتو اٿن ۽ الله جي واٽ کان
(ماڻهن کي) جهليائون، تنهن ڪري اُنهن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب
آهي (١٦). الله (جي عذاب) کان نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد
ڪائنن ڪجهه به ٽاريندو، اِهي دوزخي آهن، اِهي ان ۾ سدائين رهندا (١٧).
جنهن ڏينهن اِنهن مڙني کي الله اٿاريندو، تنهن ڏينهن سندس آڏو (ائين)
قسم کڻندا جيئن اوهان جي آڏو قسم کڻندا آهن ۽ ڀائيندا آهن ته اِهي
ڪنهن (چڱيءَ) ڳالهه تي آهن، خبردار ٿيو، بيشڪ اِهي اصل ڪوڙا
آهن (١٨). مٿن شيطان غالب ٿي ويو آهي، پوءِ اُنهن (جي دل) کان الله
جي يادگيري وساريائين، اِهي (ماڻهو) شيطان جي جماعت آهن،
خبردار (ٿيو ته) بيشڪ شيطان جي جماعت ئي ٽوٽي واري آهي (١٩).
بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر (جي حڪم) جي مخالفت ڪندا
آهن، سي تمام خواريءَ وارن (ذليل ماڻهن) ۾ آهن (٢٠).

كَتَبَ اللّٰهُ لَاَغْلِبَنَّ اَنَا وَرُسُلِيْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿۲۱﴾ لَا تَجِدُ قَوْمًا
يُّؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَآدُّوْنَ مَنْ حَآدَّ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
وَلَوْ كَانُوْٓا اٰبَآءَهُمْ اَوْ اَبْنَآءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِيْرَتَهُمْ ؕ اُولٰٓئِكَ
كَتَبَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْاِيْمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوْحٍ مِّنْهُ ؕ وَيُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا
عَنْهُ ؕ اُولٰٓئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ ؕ اَلَآ اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۲۲﴾ ع

سُوْرَةُ الْحَشْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۱﴾
هُوَ الَّذِيْٓ اَخْرَجَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِاَوَّلِ الْحَشْرِ ؕ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَّخْرُجُوْا وَظَنُّوْٓا اَنَّهُمْ مَّانِعَتُهُمْ حُصُوْنُهُمْ
مِّنَ اللّٰهِ فَاَتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوْا ۗ وَقَذَفَ فِيْ
قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُوْنَ بُيُوْتَهُمْ بِاَيْدِيْهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِنِيْنَ ق
فَاعْتَبِرُوْا يٰٓاُولِي الْاَبْصَارِ ﴿۲﴾ وَلَوْلَآ اَنْ كَتَبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمُ
الْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا ؕ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿۳﴾

الله لکي چڏيو آهي تہ آءٌ ضرور غالب رهندس ۽ منهنجا پيغمبر بہ. ڇو تہ الله سگهارو زبردست آهي (٢١). (اي پيغمبر) اهڙي قوم جيڪا الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندي هجي، تنهن کي تون (هن وصف سان) نہ ڏسندين تہ جنهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي آهي، تنهن سان دوستي رکندا هجن، توڙيجو اُهي (ماڻهو) سندن اَبا ڏاڏا يا سندن پٽ يا سندن ڀائر يا سندن مائٽ هجن. اِهي (مؤمن اُهي) آهن، جن جي دلين ۾ الله ايمان لکيو آهي ۽ جن کي پنهنجي ڳجهي فيض سان مدد ڏني اٿس ۽ انهن کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، هو انهيءَ ۾ سدائين رهندا. الله کائن راضي ٿيو ۽ اُهي کائنس راضي ٿيا. اِهي الله جي جماعت آهن، خبردار (ٿيو تہ) بيشڪ الله جي جماعت ئي ڪامياب ٿيندڙ آهي (٢٢).

سورة حشر مدني آهي ۽ هن ۾ چوويهہ آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (١). (الله) اُهو آهي جنهن ڪتاب وارن مان ڪافرن کي سندن گهرن مان پهرينءَ ئي ويڙهہ ۾ ٻاهر ڪڍي ڇڏيو (اي مسلمانؤ!) اُنهن جي نڪرڻ جو اوهين ڪو گمان نہ ڪندا هيؤ ۽ اُهي ڀائيندا هئا تہ الله جي (عذاب) کان سندن قلعا کين بچائڻ وارا هوندا. پوءِ (اُتان) وٽن الله (جو عذاب) پهتو جتان ڄاڻندا ئي نہ هئا ۽ سندن دلين ۾ اهڙي دهشت وڌائين جو پنهنجن هٿن سان ۽ مسلمانن جي هٿن سان پنهنجن گهرن کي (پاڻ) ڊاهڻ لڳا. تنهن ڪري اي اکين وارؤ! عبرت وٺو (٢). ۽ جيڪڏهن الله مٿن جلاوطني نہ لکي ها تہ کين (ٻيءَ طرح) دنيا ۾ عذاب ڪري ها ۽ انهن کي آخرت ۾ (بہ) باهہ جو عذاب آهي (٣).

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَمَنْ يُّشَآقِّ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ
شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۴﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ لِّيْنَةٍ اَوْ تَرَكْتُمُوْهَا قَآئِمَةً عَلٰٓى
اُصُوْلِهَا فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۵﴾ وَمَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى
رَسُوْلِهٖ مِنْهُمْ فَمَآ اَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَّلَا رِكَابٍ وَّلٰكِنَّ
اللّٰهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهٗ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۶﴾
مَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ
وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ كَيْ لَا
يَكُوْنَ دُوْلَةًۢ بَيْنَ الْاَغْنِيَآءِ مِنْكُمْ ؕ وَمَآ اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ ۚ وَ
مَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۷﴾
لِلْفُقَرَآءِ الْمُهٰجِرِيْنَ الَّذِيْنَ اُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ
يَبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا وَّيَنْصُرُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ
اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿۸﴾ وَالَّذِيْنَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْاِيْمَانَ مِنْ
قَبْلِهِمْ يُحِبُّوْنَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُوْنَ فِيْ صُدُوْرِهِمْ
حَاجَةً مِّمَّآ اُوْتُوْا وَيُؤْثِرُوْنَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌ ؕ وَمَنْ يُّوْقَ شُحَّ نَفْسِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۹﴾ ۚ

اِهو (عذاب) هن ڪري آهي جو انهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله جي مخالفت ڪندو ته بيشڪ الله سخت عذاب (ڪرڻ) وارو آهي (۴). (اي مؤمنؤ!) جيڪي ڪجين جا وڻ وڍيوَ يا اُنهن کي پنهنجن پاڙن تي (اصلوڪيءَ حالت ۾) بيٺل ڇڏيوَ سو الله جي حڪم سان ۽ هن لاءِ هو ته بدڪارن (ڪافرن) کي خوار ڪري (۵). ۽ أنهن (يعني بني نضير جي مالن) مان جيڪو (مال) الله پنهنجي پيغمبر کي هٿ ۾ ڏنو تنهن تي اوهان نڪي گهوڙا ۽ نڪي ڪي اُٺ ڊوڙايا هئا، پر الله پنهنجن پيغمبرن کي جنهن تي وٽيس (تنهن تي) غالب ڪندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٦). ڳوٺاڻن (جي مالن) مان جيڪي الله پنهنجي پيغمبر کي هٿ ۾ ڏنو سو خاص الله لاءِ ۽ پيغمبر لاءِ ۽ (پيغمبر جي) مائٽن لاءِ ۽ يتيمن ۽ مسڪينن ۽ مسافرن لاءِ آهي (اِهو هن لاءِ بيان ڪيو ويو) ته اُهو (مال رکو) اوهان مان دنيادارن جي درميان ڏيڻ وٺڻ ۾ نه رهي ۽ جيڪي پيغمبر اوهان کي ڏئي سو وٺو ۽ جنهن کان اوهان کي جهلي تنهن کي ڇڏي ڏيو ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله سخت عذاب (ڪرڻ) وارو آهي (٧). (۽ اُهو مٿي ڄاڻايل فيءَ جو مال) اُنهن هجرت ڪرڻ وارن مسڪينن لاءِ (به) آهي، جن کي سندن گهرن ۽ سندن مالن مان ٻاهر ڪڍيو ويو جيڪي (پنهنجي) الله کان فضل ۽ (سندس) رضامندي طلبيندا آهن ۽ الله کي ۽ سندس پيغمبر کي مدد ڏيندا آهن، اِهي ئي سچا آهن (٨). ۽ (اُنهن لاءِ به آهي) جن دارالاسلام (يعني مديني) ۾ ۽ ايمان ۾ مهاجرن کان اڳ گهر ٺاهيو، جيڪو وٽن لڏي اچي تنهن کي دوست رکندا آهن ۽ جيڪي مهاجرن کي ڏنو ويو، تنهن بابت پنهنجين دلين ۾ ڪا پريشاني نه لهندا آهن ۽ (ٻين کي) پاڻ تي ترجيح ڏيندا آهن، توڻيڪ کين ڪو احتياج به هوندو آهي ۽ جن کي سندن نفس جي حرص کان بچايو ويو سي ئي ڇٽڻ وارا آهن (٩).

وَالَّذِيْنَ جَآءُوْ مِنْۢ بَعْدِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا
الَّذِيْنَ سَبَقُوْنَا بِالْاِيْمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِيْ قُلُوْبِنَا غِلًّا لِّلَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا رَبَّنَآ اِنَّكَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٠﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ نَافَقُوْا
يَقُوْلُوْنَ لِاِخْوَانِهِمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَئِنْ
اُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيْعُ فِيْكُمْ اَحَدًا اَبَدًا ۙ وَّاِنْ
قُوْتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿١١﴾ لَئِنْ اُخْرِجُوْا
لَا يَخْرُجُوْنَ مَعَهُمْ ۚ وَلَئِنْ قُوْتِلُوْا لَا يَنْصُرُوْنَهُمْ ۚ وَلَئِنْ نَّصَرُوْهُمْ
لَيُوَلُّنَّ الْاَدْبَارَ ۫ ثُمَّ لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿١٢﴾ لَاَنْتُمْ اَشَدُّ رَهْبَةً
فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنَ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ ﴿١٣﴾
لَا يُقَاتِلُوْنَكُمْ جَمِيْعًا اِلَّا فِيْ قُرًى مُّحَصَّنَةٍ اَوْ مِنْ وَّرَآءِ
جُدُرٍ ؕ بَاْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيْدٌ ؕ تَحْسَبُهُمْ جَمِيْعًا وَّقُلُوْبُهُمْ
شَتّٰى ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْقِلُوْنَ ﴿١٤﴾ كَمَثَلِ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيْبًا ذَاقُوْا وَبَالَ اَمْرِهِمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ
اَلِيْمٌ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطٰنِ اِذْ قَالَ لِلْاِنْسَانِ اكْفُرْ ۚ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ مِّنْكَ اِنِّيْٓ اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٦﴾

۽ (اهو مال اُنهن لاءِ بہ آهي) جيڪي اِنهن (يعني مهاجرن ۽ انصارن) کان پوءِ آيا، چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي بخش ۽ اسان جي (اُنهن) ڀائرن کي (بہ) جن ايمان آڻڻ ۾ اسان کان اڳرائي ڪئي ۽ مؤمنن بہ نسبت اسان جي دلين ۾ ڪو ڪوٽ نہ وجھہ. اي اسان جا پالڻهار! بيشڪ تون ڏاڍو شفقت ڪندڙ مهربان آهين (١٠). اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي منافق ٿيا جي پنهنجن اُنهن ڀائرن کي چوندا آهن جيڪي ڪتاب وارن مان منڪر آهن، تہ (قسم آهي تہ) جيڪڏهن اوهان کي (وطن مان) تڙايو ويو تہ (اسين بہ) اوهان سان گڏ نڪرندا سون ۽ اوهان جي حق ۾ ڪڏهن بہ ڪنهن جو چيو نہ مڃيندا سون ۽ جيڪڏهن اوهان سان ويڙهہ ڪئي ويندي تہ اوهان جي ضرور مدد ڪندا سون، الله شاهدي ٿو ڏئي تہ اِهي پڪ ڪوڙا آهن (١١). (قسم آهي تہ) جيڪڏهن (ڪتاب وارن کي وطن مان) تڙبو تہ (اِهي منافق) ساڻن (وطن مان) نہ نڪرندا ۽ جيڪڏهن اُنهن سان جنگ ڪبي تہ کين مدد نہ ڏيندا، پر جيڪڏهن (ڪڏهن) کين مدد ڏيندا بہ تہ ضرور (پنهنجون) پٺيون ڦيرائيندا، وري (پوءِ ڪتاب وارن بہ) کين دد نہ ڏبي (١٢). (اي مسلمانؤ!) بيشڪ اوهين اُنهن جي دلين ۾ الله کان (بہ) وڌيڪ دهشت وارا آهيو، اِهو هن ڪري جو اُهي بي سمجھہ قوم آهن (١٣). (سڀ) هڪ هنڌ ٿي اوهان سان (ٻاهر ڪڏهن) ويڙهہ نہ ڪندا، پر قلعي وارن (مضبوط) ڳوٺن ۾ يا ڀتين جي آڙ ۾ (ڪندا) پاڻ ۾ اُنهن جي ويڙهہ تمام سخت پيل آهي، کين (مصلحت ۾) گڏ ٿيل ڀائيندو آهين، پر اُنهن جون دليون ڌار ڌار آهن، اِهو هن ڪري جو اِهي بيعقل قوم آهن (١٤). (سندن مثال) اُنهن جي مثال جهڙو آهي، جيڪي کائنن ڪجھہ اڳ هئا (جن) پنهنجي ڪئي جي سزا چکي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٥). (ڪتاب وارن سان منافقن جو مثال) شيطان جي مثال وانگر آهي، جڏهن ماڻهوءَ کي چوندو آهي تہ ڪافر ٿيءُ، پوءِ جنهن مهل ڪافر ٿيو (تنهن مهل هو) چوندو آهي تہ بيشڪ آءٌ توکان بيزار آهيان، آءٌ جهانن جي پالڻهار الله کان ڊڄان ٿو (١٦).

فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَآ اَنَّهُمَا فِى النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيْهَا ؕ وَ ذٰلِكَ
جَزٰٓؤُا الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۷﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ
نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنْسٰهُمْ
اَنْفُسَهُمْ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۱۹﴾ لَا يَسْتَوِيْٓ اَصْحٰبُ
النَّارِ وَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ؕ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ﴿۲۰﴾
لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَّرَاَيْتَهٗ خَاشِعًا
مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ؕ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۱﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ ۚ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ﴿۲۲﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ
الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ
عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۲۳﴾ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ؕ يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۲۴﴾ ع

پوءِ (شيطان ۽ ماڻهوءَ) ٻنهي جي پڇاڙي هيئن ٿي ته ٻئي اُتي باه ۾ هميشه هوندا ۽ اِها ظالمن جي سزا آهي (١٧). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ جڳائي ته سڀڪو شخص سوچي ته سڀاڻي (قيامت) لاءِ ڇا اڳي موڪليو اٿس ۽ (وري به) الله کان ڊڄندا رهو، ڇو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو، تنهن بابت الله خبر رکندڙ آهي (١٨). ۽ (اوهين) اُنهن جهڙا نه ٿيو جن الله کي وساريو، پوءِ الله اُنهن کان سندن نفسن (جي اصلاح) کي وسرائي ڇڏيو، اِهي ئي بيدين آهن (١٩). دوزخي ۽ بهشتي (پاڻ ۾) برابر نه آهن، بهشتي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (٢٠). جيڪڏهن هن قرآن کي ڪنهن جبل تي نازل ڪريون ها ته ضرور ان کي الله جي خوف کان عاجزي ڪندڙ، پرزا پرزا ٿيل ڏسين ها ۽ اِهي مثال ماڻهن لاءِ بيان ڪريون ٿا ته مَن اُهي سوچ ڪن (٢١). الله اُهو آهي جنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق ئي نه آهي، (جو) ڳجهه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ آهي، اُهو ٻاجهارو مهربان آهي (٢٢). الله اُهو آهي جنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق ئي نه آهي، (جو) بادشاهه، تمام پاڪ ذات (سڀني عيبن کان) سلامت اَمن ڏيڻ وارو، نگهبان، غالب، زبردست، وڏائيءَ جو سائين آهي. اُنهن جي شريڪ مقرر ڪرڻ کان الله پاڪ آهي (٢٣). اُهو الله خلقڻهار، نئون بڻائيندڙ، شڪليون ٺاهيندڙ آهي. اُن جا (سڀ) سهڻا نالا آهن، جيڪي (به) آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي (سڀ) سندس پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (٢٤).

سُوْرَةُ الْمُمْتَحِنَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّیْ وَ عَدُوَّكُمْ اَوْلِیَآءَ تُلْقُوْنَ
اِلَیْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَ قَدْ كَفَرُوْا بِمَا جَآءَكُمْ مِّنَ الْحَقِّ ۚ یُخْرِجُوْنَ الرَّسُوْلَ
وَ اِیَّاكُمْ اَنْ تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ ؕ اِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِیْ سَبِیْلِیْ وَ
ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِیْ ۖۗ تُسِرُّوْنَ اِلَیْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ ۖۗ وَ اَنَا اَعْلَمُ بِمَاۤ اَخْفَیْتُمْ وَ مَاۤ
اَعْلَنْتُمْ ؕ وَ مَنْ یَّفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِیْلِ ﴿١﴾ اِنْ
یَّثْقَفُوْكُمْ یَكُوْنُوْا لَكُمْ اَعْدَآءً وَّ یَبْسُطُوْۤا اِلَیْكُمْ اَیْدِیَهُمْ وَ اَلْسِنَتَهُمْ
بِالسُّوْٓءِ وَ وَدُّوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ ؕ ﴿٢﴾ لَنْ تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَ لَاۤ اَوْلَادُكُمْ ۛۚ
یَوْمَ الْقِیٰمَةِ ۛۚ یَفْصِلُ بَیْنَكُمْ ؕ وَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِیْرٌ ﴿٣﴾ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ
اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِیْۤ اِبْرٰهِیْمَ وَ الَّذِیْنَ مَعَهٗ ۚ اِذْ قَالُوْا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا
بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَ مِمَّا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۫ كَفَرْنَا بِكُمْ وَ بَدَا بَیْنَنَا
وَ بَیْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَ الْبَغْضَآءُ اَبَدًا حَتّٰی تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗۤ اِلَّا
قَوْلَ اِبْرٰهِیْمَ لِاَبِیْهِ لَاَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَ مَاۤ اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ
مِنْ شَیْءٍ ؕ رَبَّنَا عَلَیْكَ تَوَكَّلْنَا وَ اِلَیْكَ اَنَبْنَا وَ اِلَیْكَ الْمَصِیْرُ ﴿٤﴾

سورة ممتحنة مدني آهي ۽ هن ۾
تيرهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارؤ! منهنجي دشمن ۽ پنهجن دشمن کي دوست (ڪري) نہ وٺو. انهن ڏانهن دوستيءَ جا پيغام موڪليو ٿا. حالانڪ جيڪي اوهان وٽ سچو دين آيو آهي، تنهن جا (اُهي) منڪر ٿي چڪا آهن، پيغمبر کي ۽ اوهان کي (پنهنجن ديسن مان) هن ڪري لوڏين ٿا جو پنهنجي پالڻهار الله تي ايمان آندو اٿوَ (تہ ڪين دوست ڪري نہ وٺو) جيڪڏهن (خاص) منهنجيءَ واٽ ۾ جهاد ڪرڻ لاءِ ۽ منهنجي رضامندي حاصل ڪرڻ لاءِ (پنهنجن ديسن مان) نڪتا آهيو. اُنهن ڏانهن دوستيءَ جو ڳجهو پيغام (ڇو) ٿا موڪليو؟ حالانڪ جيڪي لڪايو ٿا ۽ جيڪي ظاهر ڪريو ٿا. سو آءٌ چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهيان ۽ اوهان مان جيڪو اِهو (ڪم) ڪندو سو بيشڪ سڌو رستو ڀليو (١). جيڪڏهن (ڪافر) اوهان کي (ڪٿي ٻہ) لهندا تہ اوهان جا (پڪا) ويري هوندا ۽ اوهان ڏانهن پنهنجا هٿ ۽ پنهنجون زبانون ايذاءَ لاءِ ڍگهيون ڪندا ۽ گهرندا تہ جيڪر (ڪنهن طرح اوهين)ڪافر ٿيو (٢). ڪڏهن بہ اوهان کي اوهان جا مائٽ ۽ نڪي اوهان جو اولاد قيامت جي ڏينهن ڪو فائدو ڏيندو، اوهان جي وچ ۾ (الله) فيصلو ڪندو ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (٣). بيشڪ ابراهيم ۽ جيڪي ساڻس هئا تن (جي ڳالهين) ۾ اوهان لاءِ چڱي پيروي آهي، جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائون تہ، بيشڪ اسين اوهان کان ۽ جن کي الله کان سواءِ (اوهين) پوڄيندا آهيو تن کان بيزار آهيون، اوهان جا منڪر ٿي چڪا سون ۽ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ هميشہ دشمني ۽ وير (ايستائين) پڌرو ٿي چڪو جيستائين هڪ الله تي ايمان (نہ) آڻيندؤ مگر ابراهيم ، جو پنهنجي پيءُ کي (هيءُ) چوڻ (پيروي جوڳو نہ آهي) تہ تو لاءِ ضرور بخشش گهرندس ۽ الله وٽان تو لاءِ ڪجهہ بہ نہ ٿو ڪري سگهان (ابراهيم ۽ سندس ساٿين چيو تہ) اي اسان جا پالڻهار! تو تي ڀروسو ڪيوسون ۽ تو ڏانهن موٽياسون ۽ تو ڏانهن (ئي) موٽڻ آهي (٤).

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا ۚ اِنَّكَ اَنْتَ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٥﴾ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْهِمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَنْ كَانَ
يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿٦﴾ ع
عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ عَادَيْتُمْ مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً ؕ
وَاللّٰهُ قَدِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٧﴾ لَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ
يُقَاتِلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَلَمْ يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْهُمْ وَ
تُقْسِطُوْٓا اِلَيْهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ﴿٨﴾ اِنَّمَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ
الَّذِيْنَ قٰتَلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَاَخْرَجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظٰهَرُوْا عَلٰٓى
اِخْرَاجِكُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٩﴾
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا جَآءَكُمُ الْمُؤْمِنٰتُ مُهٰجِرٰتٍ فَامْتَحِنُوْهُنَّ ؕ
اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيْمَانِهِنَّ ۚ فَاِنْ عَلِمْتُمُوْهُنَّ مُؤْمِنٰتٍ فَلَا تَرْجِعُوْهُنَّ
اِلَى الْكُفَّارِ ؕ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّوْنَ لَهُنَّ ؕ وَاٰتُوْهُمْ مَّآ
اَنْفَقُوْا ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اَنْ تَنْكِحُوْهُنَّ اِذَآ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ ؕ
وَلَا تُمْسِكُوْا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَسْئَلُوْا مَآ اَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْئَلُوْا مَآ
اَنْفَقُوْا ؕ ذٰلِكُمْ حُكْمُ اللّٰهِ ؕ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿١٠﴾

اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ڪافرن جو زيردست نہ ڪر ۽ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي بخش، ڇو تہ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (٥). بيشڪ انهيءَ (مٿينءَ) جماعت ۾ چڱي پيروي اوهان مان اُنهيءَ لاءِ آهي، جيڪو الله (جي ملاقات) ۽ قيامت جي ڏينهن (جي اچڻ) جي اُميد رکندو هجي ۽ جيڪو منهن موڙيندو تہ بيشڪ الله سڀ کان بي پرواهہ ساراهيل آهي (٦). ويجهو آهي تہ الله اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ دوستي پيدا ڪري جن سان اُنهن منجهان دشمني رکي اٿوَ ۽ الله سگهارو آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧). الله اوهان کي اُنهن کان نہ ٿو جهلي جن اوهان سان دين (جي ڳالهہ) ۾ نہ ڪي جنگ ڪئي آهي ۽ نہ ڪي اوهان جي گهرن مان اوهان کي (ٻاهر) ڪڍيو آهي تہ ساڻن احسان ڪريو ۽ سندن حق ۾ انصاف ڪريو، ڇو تہ الله انصاف ڪرڻ وارن کي دوست رکندو آهي (٨). الله اوهان کي رڳو اُنهن کان جهلي ٿو، جن اوهان سان دين بابت ويڙهہ ڪئي آهي ۽ اوهان کي اوهان جي گهرن مان (ٻاهر) ڪڍيو آهي ۽ اوهان جي ڪڍڻ ۾ (ٻين جي) مدد ڪئي آهي (هن ڪان جهلي ٿو) تہ ساڻن دوستي رکو ۽ جيڪي ساڻن دوستي رکندا سي ئي ظالم آهن (٩). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهان وٽ مؤمنياڻيون وطن ڇڏي اچن تڏهن ڪين پرکيو. الله انهن جي ايمان کي چڱو ڄاڻيندڙ آهي، پوءِ جيڪڏهن ڪين (پڪ) مؤمنياڻيون ڄاڻو (تہ) انهن کي ڪافرن ڏانهن موٽائي نہ موڪليو، نڪي اهي (مسلمان زالون) پوءِ انهن (جي مڙسن ڪافرن) کي حلال آهن ۽ نڪي اُهي (ڪافر مڙس) اُنهن (مسلمان زالن) کي حلال آهن ۽ جيڪي (ڪابين بابت) خرچ ڪيائون سو انهن (مڙسن) کي ڏيو ۽ جڏهن ڪين سندن ڪابين ڏيو (تڏهن) اُنهن جي نڪاح ڪرڻ ۾ اوهان تي (ڪو) گناهہ نہ آهي ۽ (پنهجين زالن) ڪافرياڻين جو قبضو بند نہ رکو. ۽ جيڪي اوهان (پنهنجين زالن تي ڪابين) خرچ ڪئي هجي سا (اُنهن ڪان) گهرو ۽ جيڪي انهن (ڪافرن پنهنجين زالن تي) خرچ ڪيو سو ڀلي تہ اُهي (اوهان ڪان) گهرن. اهو الله جو حڪم آهي، جو اوهان جي وچ ۾ فيصلو ٿو ڪري ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠).

وَاِنۡ فَاتَكُمۡ شَیۡءٌ مِّنۡ اَزۡوَاجِكُمۡ اِلَی الۡكُفَّارِ فَعَاقَبۡتُمۡ فَاٰتُوا
الَّذِیۡنَ ذَهَبَتۡ اَزۡوَاجُهُمۡ مِّثۡلَ مَاۤ اَنۡفَقُوۡا ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِیۡۤ
اَنۡتُمۡ بِهٖ مُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۱﴾ یٰۤاَیُّهَا النَّبِیُّ اِذَا جَآءَكَ الۡمُؤۡمِنٰتُ یُبَایِعۡنَكَ
عَلٰۤی اَنۡ لَّا یُشۡرِكۡنَ بِاللّٰهِ شَیۡـًٔا وَّلَا یَسۡرِقۡنَ وَلَا یَزۡنِیۡنَ وَلَا
یَقۡتُلۡنَ اَوۡلَادَهُنَّ وَلَا یَاۡتِیۡنَ بِبُهۡتَانٍ یَّفۡتَرِیۡنَهٗ بَیۡنَ
اَیۡدِیۡهِنَّ وَاَرۡجُلِهِنَّ وَلَا یَعۡصِیۡنَكَ فِیۡ مَعۡرُوۡفٍ فَبَایِعۡهُنَّ
وَاسۡتَغۡفِرۡ لَهُنَّ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِیۡمٌ ﴿۱۲﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیۡنَ
اٰمَنُوۡا لَا تَتَوَلَّوۡا قَوۡمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَیۡهِمۡ قَدۡ یَئِسُوۡا مِنَ
الۡاٰخِرَةِ كَمَا یَئِسَ الۡكُفَّارُ مِنۡ اَصۡحٰبِ الۡقُبُوۡرِ ﴿۱۳﴾ ع

سُوۡرَةُ الصَّفِّ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الۡاَرۡضِ ۚ وَهُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَكِیۡمُ ﴿۱﴾
یٰۤاَیُّهَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا لِمَ تَقُوۡلُوۡنَ مَا لَا تَفۡعَلُوۡنَ ﴿۲﴾ كَبُرَ مَقۡتًا
عِنۡدَ اللّٰهِ اَنۡ تَقُوۡلُوۡا مَا لَا تَفۡعَلُوۡنَ ﴿۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ الَّذِیۡنَ
یُقَاتِلُوۡنَ فِیۡ سَبِیۡلِهٖ صَفًّا كَاَنَّهُمۡ بُنۡیَانٌ مَّرۡصُوۡصٌ ﴿۴﴾

۽ جيڪڏهن اوهان جي زالن مان ڪا (اوهان جي هٿن مان) ڪافرن ڏانهن (مرتد ٿي) ويئي هجي (۽) پوءِ (ڪافرن کي) ايذايوَ (۽ لٽيوَ) تہ پوءِ جن جون زالون ويون هجن، تن کي (اُن مال مان) اوترو ڏيو، جيترو اُنهن (ڪابين ۾) خرچ ڪيو هو ۽ اُنهي الله کان ڊڄو، جنهن تي اوهين ويساهہ رکندڙ آهيو (١١). اي پيغمبر! جڏهن تو وٽ مؤمنياڻيون اچي هن (شرط) تي، تو سان بيعت ڪن تہ ڪنهن کي الله سان شريڪ (مقرر) نہ ڪنديون ۽ نڪي چوري ڪنديون ۽ نڪي زنا ڪنديون ۽ نڪي پنهنجي اولاد کي ڪهنديون ۽ نڪي اهڙي ڪوڙي تهمت آڻينديون، جنهن کي پنهنجن هٿن ۽ پنهنجن پيرن سان ٺاهيو هجين ۽ نڪي ڪنهن چڱي ڪم ۾ تنهنجي نافرماني ڪنديون تہ (تڏهن) سندن بيعت قبول ڪر ۽ انهن لاءِ الله کان بخشش گهر، چو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢). اي ايمان وارؤ! اوهين اُنهي قوم سان دوستي نہ رکو، جنهن تي الله ڏمريو آهي، بيشڪ اهي آخرت (جي ثواب) کان (اهڙو) نااُميد ٿيا آهن، جهڙوڪ ڪافر قبرن وارن کان نااميد ٿيا آهن (١٣).

سورة صف مدني آهي ۽ هن ۾ چوڏهن آيتون ۽ بہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (١). اي ايمان وارؤ! جيڪي نہ ڪندا آهيو سو (زبان سان) ڇو چوندا آهيو؟ (٢). الله وٽ اِها (ڳالهہ) ڏادي ناپسند آهي، جو (ٻين کي) اُها (ڳالهہ) چئو، جا (پاڻ) نہ ڪريو (٣). بي شڪ الله انهن کي دوست رکندو آهي، جيڪي سندس واٽ ۾ (اهڙي) صف ٻڌي وڙهندا آهن (جو) ڄڻڪ اُهي هڪڙي شيهي پلٽيل پٽ آهن (۴).

وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ لِمَ تُؤْذُوْنَنِيْ وَقَدْ تَّعْلَمُوْنَ اَنِّيْ
رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ ؕ فَلَمَّا زَاغُوْۤا اَزَاغَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ٥ وَاِذْ قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ يٰبَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ اِنِّيْ
رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَمُبَشِّرًاۢ
بِرَسُوْلٍ يَّاْتِيْ مِنْۢ بَعْدِي اسْمُهٗۤ اَحْمَدُ ؕ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا
هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ٦ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ
يُدْعٰۤى اِلَى الْاِسْلَامِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ٧ يُرِيْدُوْنَ
لِيُطْفِـُٔوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُوْرِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ٨
هُوَ الَّذِيْۤ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ عَلَى الدِّيْنِ
كُلِّهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ٩ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى تِجَارَةٍ
تُنْجِيْكُمْ مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ١٠ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتُجَاهِدُوْنَ
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُوْنَ ١١ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ١٢
وَاُخْرٰى تُحِبُّوْنَهَا ؕ نَصْرٌ مِّنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيْبٌ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ١٣

۽ (ياد ڪر) جڏھن موسيٰ پنھنجيءَ قوم کي چيو تہ اي منھنجي قوم! مون کي ڇو ايذائيندا آھيو؟ ۽ بي شڪ (اوھين) ڄاڻندا آھيو تہ آءٌ اوھان ڏانھن الله جو موڪليل (رسول) آھيان، پوءِ جنھن مھل ڏنگائي ڪيائون (تنھن مھل) الله سندن دلين کي ڏنگو ڪيو ۽ الله بدڪارن جي قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آھي (٥). ۽ (اُھو وقت ياد ڪر) جڏھن عيسيٰ پٽ مريم جي چيو تہ اي بني اسرائيلؤ! بيشڪ آءٌ اوھان ڏانھن الله جو موڪليل (رسول) آھيان، جيڪو توريت منھنجي اڳيان آھي، تنھن جو سچو ڪندڙ آھيان ۽ ھڪ اھڙي پيغمبر جي خوشخبري ڏيندڙ آھيان، جو مون کان پوءِ ايندو، جنھن جو نالو احمد ھوندو، پوءِ جنھن مھل (اُھو احمدﷺ) چِٽن معجزن سان وٽن آيو، (تنھن مھل) چيائون تہ ھيءُ پڌرو جادو آھي (٦). ۽ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آھي؟ جنھن الله تي ڪوڙ ٻڌو، حالانڪ ان کي اسلام ڏانھن سڏيو ويندو آھي ۽ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آھي (٧). (اھي ڪافر) گھرندا آھن تہ الله جي نور کي پنھنجن واتن سان وسائين، حالانڪ الله پنھنجي نور کي پوري ڪرڻ وارو آھي، توڙيڪ ڪافرن کي بڇان لڳي (٨). (الله) اُھو آھي جنھن پنھنجي پيغمبر کي ھدايت ۽ سچي دين سان موڪليو تہ ان کي سڀني دينن تي غالب ڪري توڙيڪ مشرڪ بڇان پائين (٩). اي ايمان وارؤ! اوھان کي اُنھيءَ واپار جو ڏس (نہ) ڏيان ڇا جو اوھان کي ڏکوئيندڙ عذاب کان بچائي؟ (١٠). (يعني) الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ پنھنجن مالن ۽ پنھنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جھاد ڪريو، جيڪڏھن ڄاڻندا آھيو تہ اھو اوھان لاءِ ڀلو آھي (١١). (جيڪڏھن ائين ڪندؤ تہ الله) اوھان جا گناہ اوھان کي بخشيندو ۽ اوھان کي (اھڙن) باغن ۾ داخل ڪندو، جن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن ۽ سٺين جاين ھميشہ (رھڻ) وارن بھشتن ۾. اھا وڏي ڪاميابي آھي (١٢). ۽ ٻي (نعمت بہ ڏيندو) جنھن کي پسند ڪندا آھيو (اُھا نعمت) الله جي طرف کان مدد ۽ سوپ آھي (جا) ويجھي (ٿيڻي) آھي ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (١٣).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْۤا اَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيّٖنَ مَنْ اَنْصَارِيْۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ نَحْنُ اَنْصَارُ
اللّٰهِ فَاٰمَنَتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ وَكَفَرَتْ طَّآئِفَةٌ ۚ
فَاَيَّدْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلٰى عَدُوِّهِمْ فَاَصْبَحُوْا ظٰهِرِيْنَ ﴿١٤﴾ ع

سُوْرَةُ الْجُمُعَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوْسِ الْعَزِيْزِ
الْحَكِيْمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِيْ بَعَثَ فِي الْاُمِّيّٖنَ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِهٖ
وَيُزَكِّيْهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ ۗ وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِيْ ضَلٰلٍ
مُّبِيْنٍ ﴿٢﴾ لا وَّاٰخَرِيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوْا بِهِمْ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٣﴾ ذٰلِكَ
فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ
الَّذِيْنَ حُمِّلُوا التَّوْرٰىةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوْهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا ؕ
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥﴾ قُلْ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ هَادُوْۤا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ اَوْلِيَآءُ لِلّٰهِ
مِنْ دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٦﴾

اي ايمان وارؤ! (اوهين) الله جي دين جا مددگار ٿجو، جهڙيءَ طرح عيسىٰ پٽ مريم جي پنهنجن خاص يارن کي چيو ته الله (جي دين) ڏانهن (مهاڙ کري) منهنجا مددگار ڪير آهن؟ اُنهن خاص يارن چيو ته اسين الله (جي دين) جا مددگار آهيون، پوءِ بني اسرائيلن مان هڪ ٽوليءَ ايمان آندو ۽ ٻيءَ ٽوليءَ انڪار ڪيو، تنهن ڪري ايمان وارن کي سندن دشمنن تي غلبو ڏنو سون، پوءِ غالب ٿي پيا (١۴).

سورة جمعة مدني آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللهِ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، (جو) بادشاهه، تمام پاڪ (ذات)، غالب حڪمت وارو آهي (١). (الله) اُهو آهي جنهن اَڻ پڙهيلن ۾ اُنهن (جي قوم) مان هڪ پيغمبر پيدا ڪيو جو وٽن سندس آيتون پڙهندو آهي ۽ کين پاڪ ڪندو آهي ۽ کين ڪتاب ۽ دانائي سيکاريندو آهي ۽ بيشڪ اِهي (هن کان) اڳ پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هيا (٢). ۽ اُنهن (بني آدم) مان ٻين (قومن) لاءِ (ٻه)، جي اڃا اُنهن (مسلمانن) سان نه مليا آهن ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٣). اِهو الله جو فضل آهي اهو اُنهيءَ کي ڏيندو آهي، جنهن کي وڻندو اٿس ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۴). جن (ماڻهن) کي توريت کڻايو ويو، پوءِ اُهو نه کنيائون (يعني اُن موجب عمل نه ڪيائون) تن جو مثال (اُنهيءَ) گڏه جي مثال وانگر آهي جو (گهڻا) ڪتاب کڻي. جن الله جي آيتن کي ڪوڙ ٿي ڀانيو، تنهن قوم جو مثال بڇڙو آهي ۽ الله ظالم ماڻهن کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٥). (اي پيغمبر) چؤ ته اي يهوديؤ! جيڪڏهن ڀائيندا آهيو ته ٻين (سڀني) ماڻهن کان سواءِ رڳو اوهين الله جا دوست آهيو ته جيڪڏهن (اِنهيءَ ڳالهه ۾ اوهين) سچا آهيو ته موت گهرو (٦).

وَلَا يَتَمَنَّوۡنَهٗۤ اَبَدًۢا بِمَا قَدَّمَتۡ اَيۡدِيۡهِمۡ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌۢ بِالظّٰلِمِيۡنَ ﴿٧﴾
قُلۡ اِنَّ الۡمَوۡتَ الَّذِىۡ تَفِرُّوۡنَ مِنۡهُ فَاِنَّهٗ مُلٰقِيۡكُمۡ ثُمَّ تُرَدُّوۡنَ
اِلٰى عٰلِمِ الۡغَيۡبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمۡ بِمَا كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ﴿٨﴾ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِذَا نُوۡدِىَ لِلصَّلٰوةِ مِنۡ يَّوۡمِ الۡجُمُعَةِ فَاسۡعَوۡا اِلٰى
ذِكۡرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الۡبَيۡعَ ؕ ذٰلِكُمۡ خَيۡرٌ لَّـكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ﴿٩﴾ فَاِذَا
قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانۡتَشِرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ وَابۡتَغُوۡا مِنۡ فَضۡلِ اللّٰهِ
وَاذۡكُرُوا اللّٰهَ كَثِيۡرًا لَّعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُوۡنَ ﴿١٠﴾ وَاِذَا رَاَوۡا تِجَارَةً اَوۡ لَهۡوَا
اۨنْفَضُّوۡۤا اِلَيۡهَا وَتَرَكُوۡكَ قَآئِمًا ؕ قُلۡ مَا عِنۡدَ اللّٰهِ خَيۡرٌ مِّنَ اللَّهۡوِ
وَمِنَ التِّجَارَةِ ؕ وَاللّٰهُ خَيۡرُ الرّٰزِقِيۡنَ ﴿١١﴾ ع

سُوۡرَةُ المُنٰفِقُوۡنَ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ
اِذَا جَآءَكَ الۡمُنٰفِقُوۡنَ قَالُوۡا نَشۡهَدُ اِنَّكَ لَرَسُوۡلُ اللّٰهِ ۘ وَاللّٰهُ يَعۡلَمُ
اِنَّكَ لَرَسُوۡلُهٗ ؕ وَاللّٰهُ يَشۡهَدُ اِنَّ الۡمُنٰفِقِيۡنَ لَكٰذِبُوۡنَ ۚ ﴿١﴾ اِتَّخَذُوۡۤا
اَيۡمَانَهُمۡ جُنَّةً فَصَدُّوۡا عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿٢﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمۡ اٰمَنُوۡا ثُمَّ كَفَرُوۡا فَطُبِعَ عَلٰى قُلُوۡبِهِمۡ فَهُمۡ لَا يَفۡقَهُوۡنَ ﴿٣﴾

۽ جيڪي سندن هٿن اڳي موڪليو آهي، تنهن جي ڪري اُهو ڪڏهن نه گهرندا ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (٧). (اي پيغمبر!) چؤ ته بيشڪ اُهو موت جنهن کان ڀڄندا آهيو سو ته ضرور اوهان کي پهچڻ وارو آهي، وري (اوهين) ڳجهه ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ ڏانهن موٽايا ويندؤ، پوءِ جيڪي (اوهين دنيا ۾) ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (٨). اي ايمان وارؤ! جڏهن جمعي جي ڏينهن نماز لاءِ بانگ ڏني وڃي، تڏهن الله جي ياد ڪرڻ ڏانهن ڊوڙو ۽ واپار ڇڏيو. جيڪڏهن (اوهين) ڄاڻندا آهيو ته اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (٩). پوءِ جڏهن نماز پوري ڪئي وڃي، تڏهن زمين تي ڪنڌري وڃو ۽ الله جي فضل (رزق) جي طلب ڪريو ۽ الله کي گهڻو ياد ڪريو ته مَن اوهين ڇٽو (١٠). ۽ (اُهي مسلمان) جڏهن ڪو سودو (هلندو) يا ڪو تماشو ڏسن ٿا (تڏهن) اُن ڏانهن ڊوڙي وڃن ٿا ۽ (اي پيغمبر!) توکي (خطبي ۾) بيٺل ڇڏين ٿا (اُنهن کي) چؤ ته جيڪي الله وٽ آهي، سو تماشي کان ۽ واپار کان (وڌيڪ) ڀلو آهي ۽ الله (سڀني) روزي ڏيندڙن کان ڀلو آهي (١١).

سورة منافقون مدني آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن منافق تو وٽ ايندا آهن (تڏهن) چوندا آهن ته شاهدي ٿا ڏيون ته پڪ تون الله جو پيغمبر آهين ۽ الله ڄاڻندو آهي ته بيشڪ تون سندس پيغمبر آهين ۽ الله شاهدي ٿو ڏئي ته بيشڪ (اِهي) منافق ڪوڙا آهن (١). پنهنجن قسمن کي ڍال (ڪري) ورتو اٿن، پوءِ الله جي واٽ کان روڪين ٿا، بيشڪ اِهي جيڪي ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٢). اِهو هن ڪري آهي جو انهن ايمان آندو وري انڪار ڪيائون، پوءِ اُنهن جي دلين تي مُهر هڻي وئي، تنهن ڪري اُهي نه سمجهندا آهن (٣).

وَاِذَا رَاَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ اَجْسَامُهُمْ ؕ وَاِنْ يَّقُوْلُوْا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ ؕ كَاَنَّهُمْ
خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ؕ يَحْسَبُوْنَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ؕ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ؕ
قٰتَلَهُمُ اللّٰهُ ۫ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ۝٤ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُوْلُ
اللّٰهِ لَوَّوْا رُءُوْسَهُمْ وَرَاَيْتَهُمْ يَصُدُّوْنَ وَهُمْ مُّسْتَكْبِرُوْنَ ۝٥ سَوَآءٌ
عَلَيْهِمْ اَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ اَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ؕ لَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ؕ اِنَّ
اللّٰهَ لَا يَهْدِی الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۝٦ هُمُ الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ لَا تُنْفِقُوْا
عَلٰى مَنْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ حَتّٰى يَنْفَضُّوْا ؕ وَلِلّٰهِ خَزَآئِنُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَلٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَفْقَهُوْنَ ۝٧ يَقُوْلُوْنَ لَئِنْ رَّجَعْنَآ
اِلَى الْمَدِيْنَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّ ؕ وَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُوْلِهٖ
وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَلٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝٨ ع يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَاۤ اَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝٩ وَاَنْفِقُوْا مِنْ مَّا رَزَقْنٰكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِیَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُوْلَ رَبِّ لَوْلَاۤ اَخَّرْتَنِیْۤ اِلٰۤى اَجَلٍ
قَرِيْبٍ ۙ فَاَصَّدَّقَ وَاَكُنْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝١٠ وَلَنْ يُّؤَخِّرَ اللّٰهُ
نَفْسًا اِذَا جَآءَ اَجَلُهَا ؕ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝١١ ع

۽ (اي پيغمبر! تون) جڏھن کين ڏسندو آھين (تڏھن) سندن جسا توکي وڻندا آھن ۽ جيڪڏھن ڳالھائيندا آھن تہ اُنھن جي ڳالھ (ڪَن ڏيئي) ٻڌندو آھين. (حقيقت ڪري) اُھي ڄڻڪ ٽيڪ ڏنل ڪاٺيون آھن. سڀڪنھن ھڪل کي پاڻ تي (خطرو) ڀائيندا آھن. اھي ويري آھن، تنھن ڪري کائنئن بچندو رھ. الله کين ھلاڪ ڪري! ڪيڏانھن ڦيرائبا آھن؟ (۴). ۽ جڏھن کين چئبو آھي تہ اچو تہ الله جو پيغمبر اوھان لاءِ بخشش گھري، تڏھن پنھنجا مٿا موڙيندا آھن ۽ اُنھن کي ڏسندو آھين تہ وڏائي ڪندڙ ٿي رڪجي ويندا آھن (۵). (تون) اُنھن لاءِ بخشش گھرين يا انھن لاءِ بخشش نہ گھرين تہ انھن لاءِ ھڪ جھڙي (ڳالھ) آھي. انھن کي الله ڪڏھن نہ بخشيندو ڇو تہ الله بي دينن جي قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آھي (٦). اِھي اھڙا آھن جو (ھڪ ٻئي کي) چوندا آھن تہ جيڪي (مھاجر) الله جي پيغمبر وٽ آھن، تن تي خرچ نہ ڪريو، تان جو (ڪيس) ڇڏي وڃن ۽ (ھي نہ ڄاڻندا آھن تہ) آسمانن ۽ زمين جا خزانا خاص الله جا آھن. پر (اِن ڳالھ کي) منافق نہ سمجھندا آھن (٧). چوندا آھن تہ جيڪڏھن (اسين) مديني ۾ موٽي پھتاسون تہ وڏيڪ حيثيت وارو تمام ھيٺي کي اُتان ضرور ڪڍي ڇڏيندو ۽ عزت (رڳو) الله کي ۽ سندس پيغمبر کي ۽ مؤمنن کي آھي، پر (اِھا ڳالھ) منافق نہ ڄاڻندا آھن (٨). اي ايمان وارؤ! اوھان کي نڪي اوھان جا مال ۽ نڪي اوھان جو اولاد الله جي ياد ڪرڻ کان غافل ڪري ۽ جيڪي ائين ڪندا سي ئي خساري وارا آھن (٩). ۽ جيڪي اوھان کي روزي ڏني اٿئون، تنھن منجھان اُنھيءَ کان اڳ خرچ ڪريو، جو اوھان مان ڪنھن ھڪڙي کي موت پھچي پوءِ چوڻ لڳي تہ اي منھنجا پالڻھار! جيڪر مون کي ھڪ ويجھيءَ مدت تائين مھلت ڏين ھا تہ خيرات ڪريان ھا ۽ صالحن مان ٿيان ھا! (١٠). ۽ جڏھن ڪنھن نفس جو اجل ايندو آھي (تڏھن) اُن کي الله ڪڏھن مھلت نہ ڏيندو آھي ۽ جيڪي ڪندا آھيو، تنھن جي الله خبر رکندڙ آھي (١١).

سُورَةُ التَّغَابُنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ① هُوَ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ
فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَّمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ②
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ۚ
وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ③ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ
مَا تُسِرُّوْنَ وَمَا تُعْلِنُوْنَ ۗ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ④
اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ ۫ فَذَاقُوْا وَبَالَ اَمْرِهِمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ⑤ ذٰلِكَ بِاَنَّهٗ كَانَتْ تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَقَالُوْٓا اَبَشَرٌ يَّهْدُوْنَنَا ۡ فَكَفَرُوْا وَتَوَلَّوْا وَّاسْتَغْنَى
اللّٰهُ ۗ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ⑥ زَعَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنْ لَّنْ
يُّبْعَثُوْا ۗ قُلْ بَلٰى وَرَبِّيْ لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا
عَمِلْتُمْ ۗ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ⑦ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ
وَالنُّوْرِ الَّذِيْٓ اَنْزَلْنَا ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ⑧

سورة تغابن مدني آهي ۽ هن ۾ ارڙهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، سندس ئي بادشاهي آهي ۽ سندس ئي ساراه آهي ۽ اُهو سيڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١). (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان کي پيدا ڪيو، پوءِ اوهان مان ڪو ڪافر ۽ اوهان مان ڪو مؤمن آهي ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (٢). آسمانن ۽ زمين کي پوريءَ رٿ سان بڻايائين ۽ اوهان کي صورت ڏنائين، پوءِ اوهان جون صورتون تمام چڱيون بڻايائين ۽ ڏانهس موٽڻ آهي (٣). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي، سو (اُهو) ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو (به) ڄاڻندو آهي ۽ الله سينن جو ڳجهه ڄاڻندڙ آهي (۴). (هن ڪان) اڳ جيڪي ڪافر هئا تن جي خبر اوهان وٽ نه آئي ڇا؟ پوءِ پنهنجي ڪئي جي سزا چکيائون ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٥). اهو (عذاب) هن ڪري آهي جو سندن پيغمبر (چٽن) معجزن سان وٽن ايندا هوا ته چوندا هئا ته اسان کي (اسان جهڙا) ماڻهو (سڌو) رستو ڏيکاريندا ڇا؟ پوءِ انڪار ڪيائون ۽ منهن ڦيرايائون ۽ الله (به) بي پرواهي ڪئي ۽ الله بي پرواه ساراهيل آهي (٦). ڪافر ڀائيندا آهن ته (قبرن مان) ڪين ڪڍهن نه اٿاربو (ڪين) چؤ ته هائو! منهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته (اوهين) ضرور اٿاربؤ، وري جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي ضرور سُڌ ڏبي ۽ اِهو (ڪم) الله تي آسان آهي (٧). تنهن ڪري الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ اُنهيءَ نور (يعني قرآن) تي به جيڪو نازل ڪيوسون ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٨).

يَوۡمَ يَجۡمَعُكُمۡ لِيَوۡمِ الۡجَمۡعِ ذٰلِكَ يَوۡمُ التَّغَابُنِ ؕ وَمَنۡ يُّؤۡمِنۡۢ بِاللّٰهِ
وَيَعۡمَلۡ صَالِحًا يُّكَفِّرۡ عَنۡهُ سَيِّاٰتِهٖ وَيُدۡخِلۡهُ جَنّٰتٍ تَجۡرِىۡ
مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَاۤ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الۡفَوۡزُ الۡعَظِيۡمُ ﴿٩﴾ وَ
الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَكَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَاۤ اُولٰٓٮِٕكَ اَصۡحٰبُ النَّارِ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا ؕ
وَبِئۡسَ الۡمَصِيۡرُ ﴿١٠﴾ مَاۤ اَصَابَ مِنۡ مُّصِيۡبَةٍ اِلَّا بِاِذۡنِ اللّٰهِ ؕ وَمَنۡ
يُّؤۡمِنۡۢ بِاللّٰهِ يَهۡدِ قَلۡبَهٗ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿١١﴾ وَاَطِيۡعُوا اللّٰهَ وَ
اَطِيۡعُوا الرَّسُوۡلَ ۚ فَاِنۡ تَوَلَّيۡتُمۡ فَاِنَّمَا عَلٰى رَسُوۡلِنَا الۡبَلٰغُ الۡمُبِيۡنُ ﴿١٢﴾
اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ ﴿١٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡۤا اِنَّ مِنۡ اَزۡوَاجِكُمۡ وَاَوۡلَادِكُمۡ عَدُوًّا لَّكُمۡ فَاحۡذَرُوۡهُمۡ ۚ
وَاِنۡ تَعۡفُوۡا وَتَصۡفَحُوۡا وَتَغۡفِرُوۡا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمَاۤ
اَمۡوَالُكُمۡ وَاَوۡلَادُكُمۡ فِتۡنَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عِنۡدَهٗۤ اَجۡرٌ عَظِيۡمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا
اللّٰهَ مَا اسۡتَطَعۡتُمۡ وَاسۡمَعُوۡا وَاَطِيۡعُوۡا وَاَنۡفِقُوۡا خَيۡرًا لِّاَنۡفُسِكُمۡ ؕ
وَمَنۡ يُّوۡقَ شُحَّ نَفۡسِهٖ فَاُولٰٓٮِٕكَ هُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ ﴿١٦﴾ اِنۡ
تُقۡرِضُوا اللّٰهَ قَرۡضًا حَسَنًا يُّضٰعِفۡهُ لَكُمۡ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡ ؕ وَاللّٰهُ
شَكُوۡرٌ حَلِيۡمٌ ﴿١٧﴾ عٰلِمُ الۡغَيۡبِ وَالشَّهَادَةِ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ﴿١٨﴾ ع

جنهن مهل اوهان کي قيامت جي ڏينهن ۾ گڏ ڪندو (تنهن مهل اوهان کي ساري سُڌ ڏبي) اُهو ڏينهن هڪ ٻئي جي ڪٽڻ هارائڻ جو آهي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو، تنهن کان سندس مدايون الله ميٽيندو ۽ کيس اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، اُتي سدائين رهندا. اِها وڏي ڪاميابي آهي (٩). ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو، اُهي دوزخي آهن، ان ۾ سدائين رهندا ۽ (اُهو) هنڌ بڇڙو آهي (١٠). الله جي حڪم کان سواءِ ڪا به مصيبت نه پهچندي آهي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو، تنهن جي دل کي (اُهو) هدايت ڪندو ۽ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١١). ۽ الله جو چيو مڃيو ۽ پيغمبر جو چيو مڃيو، پوءِ جيڪڏهن منهن موڙيندؤ ته اسان جي پيغمبر تي رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ آهي (١٢). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ (ٻيو) عبادت جي لائق نه آهي ۽ مومنن کي جڳائي ته الله تي (ئي) ڀروسو ڪن (١٣). اي ايمان وارؤ! بيشڪ ڪي اوهان جون زالون ۽ ڪو اوهان جو اولاد اوهان جو دشمن آهي، تنهن ڪري انهن کان بچو ۽ جيڪڏهن معاف ڪريو ۽ ٽارو ڪريو ۽ بخشيو ته بيشڪ الله (به) بخشڻهار مهربان آهي (١٤). اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو پرک آهن ۽ الله ئي وٽ وڏو اجر آهي (١٥). تنهن ڪري جيترو ٿي سگهيوَ اوترو الله کان ڊڄو ۽ (الله جو حڪم) ٻڌو ۽ چيو مڃيو ۽ خرچ ڪريو ته خود اوهان جي لاءِ چڱو آهي ۽ جيڪي پنهنجي نفس جي حرص کان بچايا ويا سي ئي ڇٽڻ وارا آهن (١٦). جيڪڏهن الله کي چڱيءَ طرح قرض ڏيندؤ ته (الله) اوهان کي اهو (قرض) ٻيڻو (ورائي) ڏيندو ۽ اوهان کي بخشيندو ۽ الله قدردان بردبار آهي (١٧). ڳجهه ۽ ظاهر ڄاڻندڙ، غالب، حڪمت وارو آهي (١٨).

سُوْرَةُ الطَّلَاقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَطَلِّقُوْهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحْصُوا
الْعِدَّةَ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ ۚ لَا تُخْرِجُوْهُنَّ مِنْۢ بُيُوْتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ
اِلَّاۤ اَنْ يَّاْتِيْنَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ؕ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يَّتَعَدَّ
حُدُوْدَ اللّٰهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ ؕ لَا تَدْرِىْ لَعَلَّ اللّٰهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذٰلِكَ
اَمْرًا ﴿١﴾ فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ فَارِقُوْهُنَّ
بِمَعْرُوْفٍ وَّاَشْهِدُوْا ذَوَىْ عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَاَقِيْمُوا الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ ؕ ذٰلِكُمْ
يُوْعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ
يَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَّيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ؕ وَمَنْ يَّتَوَكَّلْ عَلَى
اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهٖ ؕ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَىْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾
وَالّٰٓـئِْ يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيْضِ مِنْ نِّسَآئِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ
ثَلٰثَةُ اَشْهُرٍ وَّالّٰٓـئِْ لَمْ يَحِضْنَ ؕ وَاُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ يَّضَعْنَ
حَمْلَهُنَّ ؕ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ اَمْرِهٖ يُسْرًا ﴿٤﴾ ذٰلِكَ اَمْرُ اللّٰهِ
اَنْزَلَهٗۤ اِلَيْكُمْ ؕ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّاٰتِهٖ وَيُعْظِمْ لَهٗۤ اَجْرًا ﴿٥﴾

سورة طلاق مدني آهي ۽ هن ۾ ٻارنهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! (پنهنجيءَ امت کي چؤ تہ اوهين) جڏهن زالن کي طلاق ڏيڻ جو ارادو ڪريو، تڏهن کين سندن عدت (جي شروع) ۾ طلاق ڏيو ۽ عدت ڳڻيو ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄو، کين سندن گهرن مان (عدت جي مدت ۾) پڌريءَ بيحيائيءَ جي ڪم ڪان سواءِ نہ ڪڍو ۽ (جڳائي تہ) اُهي (پاڻ بہ) نہ نڪرن ۽ اِهي الله جون (مقرر ڪيل) حدون آهن ۽ جيڪو الله جون حدون (لتاڙي) لنگهندو، تنهن بيشڪ پنهنجو پاڻ تي ظلم ڪيو، (ڪوبہ نہ) ڄاڻندو آهي تہ اُن (طلاق ڏيڻ) کان پوءِ (متان) الله ٻيو ڪو رستو پيدا ڪري (١). پوءِ جڏهن (طلاق واريون) پنهنجيءَ مدت کي پهچن تڏهن چڱيءَ طرح سان کين رکو يا چڱيءَ طرح سان کين ڇڏي ڏيو ۽ پاڻ مان ٻہ معتبر شاهد ڪريو ۽ الله لڳ شاهدي پوري ڏيو، اِنهيءَ (حڪم) سان اُنهيءَ کي نصيحت ڏجي ٿي، جيڪو الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندو هجي ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن جي نڪرڻ جي (الله) ڪا راه ڪندو (٢). ۽ کيس اتاهون روزي ڏيندو، جتان گمان ئي نہ هوندس ۽ جيڪو الله تي ڀروسو ڪندو تنهن کي الله ڪافي آهي، بيشڪ الله پنهنجي ڪم کي پورو ڪندڙ آهي، بيشڪ الله سيڪنهن شيءِ جو اندازو ڪيو آهي (٣). ۽ اوهان جي (طلاق ڏنل) زالن مان جيڪي حيض کان نااُميد ٿيون هجن (تن جي عدت بابت) جيڪڏهن شڪ ۾ پيا آهيو تہ انهن جي عدت ٽي مهينا آهي ۽ جيڪي اڃا حيض واريون نہ ٿيون آهن (تن جي مدت بہ ٽي مهينا آهي) ۽ پيٽ وارين زالن جي عدت اِها آهي جو پنهنجو ٻار ڄڻين ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن لاءِ الله سندس ڪم ۾ آساني ڪندو (٤). اهو الله جو حڪم آهي، جو اُهو اوهان ڏانهن نازل ڪيائين ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن جون مدايون الله ڪانئس ميٽيندو ۽ ان کي اجر وڏيڪ ڏيندو (٥).

اَسْكِنُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِّنْ وُّجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوْهُنَّ لِتُضَيِّقُوْا
عَلَيْهِنَّ ؕ وَاِنْ كُنَّ اُولَاتِ حَمْلٍ فَاَنْفِقُوْا عَلَيْهِنَّ حَتّٰى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
فَاِنْ اَرْضَعْنَ لَكُمْ فَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ ۚ وَاْتَمِرُوْا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوْفٍ ۚ وَاِنْ
تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهٗٓ اُخْرٰى ﴿٦﴾ لِيُنْفِقْ ذُوْ سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهٖ ؕ وَمَنْ
قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهٗ فَلْيُنْفِقْ مِمَّآ اٰتٰىهُ اللّٰهُ ؕ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا مَآ اٰتٰىهَا ؕ
سَيَجْعَلُ اللّٰهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُّسْرًا ﴿٧﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ اَمْرِ
رَبِّهَا وَرُسُلِهٖ فَحَاسَبْنٰهَا حِسَابًا شَدِيْدًا وَّعَذَّبْنٰهَا عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾
فَذَاقَتْ وَبَالَ اَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ اَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ
عَذَابًا شَدِيْدًا ۙ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ ۚۖ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۚۛ قَدْ
اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُوْلًا يَّتْلُوْا عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ مُبَيِّنٰتٍ
لِّيُخْرِجَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَمَنْ
يُّؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُّدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ قَدْ اَحْسَنَ اللّٰهُ لَهٗ رِزْقًا ﴿١١﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ سَبْعَ
سَمٰوٰتٍ وَّمِنَ الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّ ؕ يَتَنَزَّلُ الْاَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوْٓا اَنَّ
اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾ ع

جتي پنهنجي وس آهر (اوهين) ٺڪندا آهيو، تتي اُنهن کي (عدت جا ڏينهن) ٺڪايو ۽ ڪين هن لاءِ نہ ايذايو تہ اُنهن کي تنگ ڪريو ۽ جيڪڏهن پيٽ سان هجن تہ جيسين پنهنجو ٻار ڄڻين (تيسين) ڪين خرچ ڏيو، پوءِ جيڪڏهن اوهان جي حڪم موجب (اُهي ٻار کي) کير پيارين تہ کين سندن مزوري ڏيو ۽ هلي چليءَ موجب پاڻ ۾ صلاح ڪريو ۽ جيڪڏهن پاڻ ۾ سختي ڪريو تہ ان (ٻار) جي (پيءُ جي) چوڻ تي ٻي (ڪا) کير پياري (٦). جڳائي تہ وس وارو پنهنجي وس آهر خرچ ڪري ۽ جنهن تي سندس روزي تنگ ڪئي ويئي آهي، تنهن کي جڳائي تہ جيڪي الله کيس ڏنو آهي، تنهن مان خرچ ڪري، ڪنهن کي الله تڪليف نہ ڏيندو آهي، پر (اوتري قدر) جيتري قدر الله کيس ڏنو آهي، سگهوئي الله ڏکيائي کان پوءِ سکيائي (ظاهر) ڪندو (٧). ۽ (اهڙا) گهڻائي ڳوٺ (هئا) جن پنهنجي پالڻهار جي حڪم ۽ سندس پيغمبرن (جي حڪم) کان نا فرماني ڪئي، پوءِ سخت حساب سان انهن کي پڪڙيوسون ۽ سخت سزا سان کين عذاب ڪيو سون (٨). پوءِ انهن (ڳوٺ وارن) پنهنجي ڪم جي سزا چکي ۽ انهن جي ڪم جي پڇاڙي خراب ٿي (٩). اُنهن لاءِ الله سخت عذاب تيار ڪيو آهي، تنهن ڪري اي عقل وارا مؤمنؤ! الله کان ڊڄو، بيشڪ الله اوهان ڏانهن هڪ ڪتاب (يعني قرآن) نازل ڪيو آهي (١٠). (۽) پيغمبر (بہ موڪليو اٿس) جو اوهان تي الله جون پڌريون آيتون (هن لاءِ) پڙهندو آهي تہ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (گمراهيءَ جي) اونداهين کان (هدايت جي) سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو، تنهن کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، اتي هميشہ رهندا. بيشڪ اُن جي روزي الله چڱيءَ طرح ٺاهي آهي (١١) الله اُهو آهي جنهن ستن آسمانن کي بڻايو ۽ اوترين زمينون بہ (بڻايائين) اُنهن (ٻنهي آسمانن ۽ زمينن) جي وچ ۾ (سيڪنهن ڪم جي رٿ جو) حڪم نازل ٿيندو آهي، (اِهو هن لاءِ بيان ڪيو سون) تہ (اوهين) ڄاڻو تہ الله سيڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي ۽ (پڻ ڄاڻو) تہ الله (پنهنجي) علم سان سيڪنهن شيءِ کي وڪوڙيو آهي (١٢).

سُوْرَةُ التَّحْرِيْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَاۤ اَحَلَّ اللّٰهُ لَكَ ۚ تَبْتَغِيْ مَرْضَاتَ
اَزْوَاجِكَ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝١ قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ
اَيْمَانِكُمْ ۚ وَاللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ ۚ وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ۝٢ وَاِذْ اَسَرَّ
النَّبِيُّ اِلٰى بَعْضِ اَزْوَاجِهٖ حَدِيْثًا ۚ فَلَمَّا نَبَّاَتْ بِهٖ وَاَظْهَرَهُ
اللّٰهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهٗ وَاَعْرَضَ عَنْۢ بَعْضٍ ۚ فَلَمَّا نَبَّاَهَا بِهٖ
قَالَتْ مَنْ اَنْۢبَاَكَ هٰذَا ؕ قَالَ نَبَّاَنِيَ الْعَلِيْمُ الْخَبِيْرُ ۝٣ اِنْ تَتُوْبَاۤ
اِلَى اللّٰهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوْبُكُمَا ۚ وَاِنْ تَظٰهَرَا عَلَيْهِ فَاِنَّ اللّٰهَ
هُوَ مَوْلٰىهُ وَجِبْرِيْلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ وَالْمَلٰٓىِٕكَةُ بَعْدَ ذٰلِكَ
ظَهِيْرٌ ۝٤ عَسٰى رَبُّهٗۤ اِنْ طَلَّقَكُنَّ اَنْ يُّبْدِلَهٗۤ اَزْوَاجًا خَيْرًا
مِّنْكُنَّ مُسْلِمٰتٍ مُّؤْمِنٰتٍ قٰنِتٰتٍ تٰٓىِٕبٰتٍ عٰبِدٰتٍ سٰٓىِٕحٰتٍ
ثَيِّبٰتٍ وَّاَبْكَارًا ۝٥ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلِيْكُمْ
نَارًا وَّقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلٰٓىِٕكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ
لَّا يَعْصُوْنَ اللّٰهَ مَاۤ اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ ۝٦

سورة التحريم مدني آهي ۽ هن ۾ ٻارهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر جنهن شيءِ کي الله تو لاءِ حلال ڪيو آهي، سا (تون پاڻ تي) ڇو تون حرام ڪرين؟ (پاڻ تي حرام ڪرڻ سبب) پنهنجن زالن جو راضپو گهرين ٿو ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١). بيشڪ الله اوهان لاءِ اوهان جي قسمن جو کولڻ (ڪفارت جي ڏيڻ سان) مقرر ڪيو آهي ۽ الله اوهان جو سائين آهي ۽ اُهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢). ۽ (ياد ڪر) جڏهن پيغمبر پنهنجن زالن مان ڪنهن هڪڙيءَ کي ڪا ڳالهه ڳجهي چئي، پوءِ جڏهن اُن (ڳالهه) کي اُن (بي بيءَ) پڌرو ڪيو ۽ الله پيغمبر کي اُن (ڳجهي ڳالهه جي پڌري ڪرڻ) تي واقف ڪيو (تڏهن) پيغمبر ڪجهه اُها (ڳالهه بي بيءَ کي) ڄاڻائي ۽ ڪجهه چوڻ کان منهن موڙيائين، پوءِ جڏهن ان (بي بيءَ) کي ڳجهي ڳالهه جي پڌري ڪرڻ کان واقف ڪيائين (تڏهن) اُن (بيبيءَ) چيو ته اها توکي ڪنهن ڄاڻائي؟ (پيغمبر) فرمايو ته، مون کي (الله) ڄاڻندڙ، خبر رکندڙ خبر ڏني (٣). (اي پيغمبر جون زالون) جيڪڏهن اوهين ٻئي الله وٽ توبه ڪنديون (ته چڱو آهي) بيشڪ اوهان جون دليون ڏنگيون ٿي ويون آهن ۽ جيڪڏهن پيغمبر (جي ايذائڻ) تي (اوهين) ٻئي گڏجي ڏاڍ ڪنديون ته بيشڪ الله سندس پرجهلو آهي ۽ جبرئيل ۽ سڌريل مؤمن (به)، ۽ هن کان پوءِ ملائڪ (به) مددگار آهن (۴). جيڪڏهن پيغمبر اوهان کي طلاق ڏيندو ته اميد آهي ته سگهوئي سندس پالڻهار اوهان کان چڱيون زالون فرمان بردار مؤمنياڻيون نماز پڙهندڙيون توبه ڪندڙيون عبادت ڪرڻ واريون روزو رکندڙيون رنڙ ۽ ڪنوآريون (ٻيون) ان کي عيوض ۾ ڏيندو (٥). اي ايمان وارؤ! پاڻ کي ۽ پنهنجن گهر جي ڀاتين کي اُنهيءَ باه کان بچايو، جنهنجو ٻارڻ ماڻهو ۽ پهڻ هوندا، جنهن (باهه) تي ٻي رحم سخت وڻڻ وارا ملائڪ (مقرر) آهن، جيڪي (الله) کين فرمايو آهي، تنهن ۾ الله جي نافرماني نه ڪندا آهن ۽ جيڪي کين حڪم ڪبو آهي، سو ڪندا آهن (٦).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَؕ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُوْنَ۠ ﴿۷﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا تُوْبُوْۤا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًاؕ
عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُۙ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗۚ
نُوْرُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَاۤ اَتْمِمْ لَنَا
نُوْرَنَا وَاغْفِرْ لَنَاۚ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۸﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ
الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْؕ وَمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُؕ وَبِئْسَ
الْمَصِيْرُ ﴿۹﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوا امْرَاَتَ نُوْحٍ وَّ
امْرَاَتَ لُوْطٍؕ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتٰهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا وَّقِيْلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿۱۰﴾ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ
فِرْعَوْنَۘ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ
فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَۙ ﴿۱۱﴾ وَمَرْيَمَ
ابْنَتَ عِمْرٰنَ الَّتِيْۤ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا
وَصَدَّقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهٖ وَكَانَتْ مِنَ الْقٰنِتِيْنَ۠ ﴿۱۲﴾

(ان ڏينهن چئبو ته) اي ڪافرؤ! اڄ بهانو (پيش) نه ڪريو. جيڪي ڪندا هيؤ رڳو تنهن جي اوهان کي سزا ڏجي ٿي (٧). اي ايمان وارؤ! الله وٽ توبه ڪريو، سچي توبه. اوهان جي پالڻهار مان اميد آهي ته اوهان جون مدايون اوهان کان ميٽيندو ۽ اوهان کي (اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، جنهن ڏينهن الله پيغمبر کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو آهي، تن کي خوار نه ڪندو، سندن (ايماني) نور سندن اڳيان ۽ سندن سڄن پاسن کان ڊوڙندو. چوندا (ته) اي اسان جا پالڻهار! اسان لاءِ اسان جو نور پريپور ڪر ۽ اسان کي بخش، ڇو ته تون سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهين (٨). اي پيغمبر! ڪافرن ۽ منافقن سان جهاد ڪر ۽ مٿن سختي ڪر ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي ۽ اهو (ٽڪاڻ جو) هنڌ بڇڙو آهي (٩). الله نوح جي زال ۽ لوط جي زال جو هڪ مثال ڪافرن لاءِ بيان ڪري ٿو (اُهي) اسان جي ٻن سڌريلن ٻانهن (جي نڪاح) هيٺ هيون، پوءِ انهن (ٻنهي ڄڻن) سان خيانت ڪيائون، پوءِ اُنهن (ٻنهي مڙسن انهن پنهنجي زالن) کان الله جو عذاب ڪجھ به نه ٽاريو ۽ (انهن کي) چئبو ته، باه ۾ گهڙندڙن سان گڏ گهڙو (١٠). ۽ الله مؤمنن لاءِ فرعون جي زال جو هڪ مثال بيان ڪري ٿو، جڏهن چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽ بهشت ۾ مون لاءِ ڪو گهر ٺاهه ۽ فرعون ۽ سندس ڪم کان مون کي ڇڏاءِ ۽ ظالمن جي ٽولي کان (پڻ) مونکي بچاءِ (١١). ۽ (پڻ) مريم ڌيءُ عمران جي (جو مثال بيان ڪريون ٿا) جنهن پنهنجي اوگھڙ کي بچايو، پوءِ اُن (جي رحم) ۾ پنهنجو روح ڦوڪيوسون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪمن ۽ سندس ڪتابن کي سچ ڄاتو هيائين ۽ فرمان بردارن مان هئي (١٢).

سُوْرَةُ الْمُلْكِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

تَبٰرَكَ الَّذِىْ بِيَدِهِ الْمُلْكُ ز وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيْرُۨ ﴿١﴾ الَّذِىْ خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ
عَمَلًا ط وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْغَفُوْرُ ﴿٢﴾ الَّذِىْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ط
مَا تَرٰى فِىْ خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفٰوُتٍ ط فَارْجِعِ الْبَصَرَ لا هَلْ
تَرٰى مِنْ فُطُوْرٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ اِلَيْكَ
الْبَصَرُ خَاسِئًا وَّهُوَ حَسِيْرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا
بِمَصَابِيْحَ وَجَعَلْنٰهَا رُجُوْمًا لِّلشَّيٰطِيْنِ وَاَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابَ السَّعِيْرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ط
وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٦﴾ اِذَآ اُلْقُوْا فِيْهَا سَمِعُوْا لَهَا شَهِيْقًا وَّهِىَ
تَفُوْرُ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ ط كُلَّمَآ اُلْقِىَ فِيْهَا فَوْجٌ سَاَلَهُمْ
خَزَنَتُهَآ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَذِيْرٌ ﴿٨﴾ قَالُوْا بَلٰى قَدْ جَآءَنَا نَذِيْرٌ لا فَكَذَّبْنَا
وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ مِنْ شَىْءٍ ج صلے اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِىْ ضَلٰلٍ كَبِيْرٍ ﴿٩﴾
وَقَالُوْا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِىْٓ اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿١٠﴾

سورة ملک مکي آهي ۽ هن ۾ ٽيه
آيتون ۽ ٻه رکوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اُهو (اللّٰه) وڏيءَ برکت وارو آهي، جنهن جي هٿ ۾ (ساري ملک جي) بادشاهي آهي ۽ اُهو سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١). (اللّٰه اُهو آهي) جنهن موت ۽ حياتي پيدا ڪئي (انهي لاءِ) ته اوهان کي پرکي ته عمل جي ڪري تمام چڱو اوهان مان ڪير آهي؟ ۽ اُهو غالب بخشڻهار آهي (٢). (اللّٰه اُهو آهي) جنهن ستن آسمانن کي طبقا (طبقا) بڻايو (اي ڏسندڙ تون اللّٰه) ٻاجهاري جي بڻاوت ۾ ڪو فرق نه ڏسندين، پوءِ ورائي (نظر ڪري) ڏس ته (ڪٿي) ڪا ڦوٽ ڏسين ٿو؟ (٣). پوءِ وري ٻه نظر ڦيرائي ٻيڻا (ڏس) ته (ضرور تنهنجي) نظر تو ڏانهن جهڪي ٿي ٿڪجي موٽندي (٤). ۽ بيشک دنيا جي آسمان کي (ستارن جي) ڏيئن سان سينگاريو اٿئون ۽ انهن کي شيطان جي چٽڻ لاءِ (هٿيار) بڻايوسون ۽ شيطانن لاءِ دوزخ جو عذاب تيار ڪيو اٿئون (٥). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو تن لاءِ دوزخ جي سزا آهي ۽ اُها (رهڻ جي) جاءِ بڇڙي آهي (٦). جڏهن ڪين دوزخ ۾ اُڇليو ويندو (تڏهن) ان جون (گڏهه جهڙيون) هينگون ٻڌندا ۽ اُهو پيو اُٻامندو (٧). جو ڪاوڙ کان (ڄڻ ته) اجهو ٿو ڦاٽي! جنهن مهل ڪنهن ٽوليءَ کي ان ۾ پيو وجهبو (تنهن مهل) دوزخ جا داروغا انهن کان پڇندا ته اوهان وٽ ڪو ڊيڄاريندڙ (پيغمبر) نه آيو هو ڇا؟ (٨). چوندا هائو! بيشک اسان وٽ ڊيڄاريندڙ آيو هو، پر (ان کي) ڪوڙو ڄاتوسون ۽ چيوسون ته اللّٰه ڪا (به) شيءِ نه لاٿي آهي، بس اوهين ته وڏيءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) آهيو (٩). ۽ چوندا ته جيڪڏهن اسين ٻڌون ها يا سمجهون ها ته دوزخين (جي ٽوليءَ) ۾ (ڪڏهن داخل) نه ٿيون ها (١٠).

فَاعْتَرَفُوْا بِذَنْۢبِهِمْ ۚ فَسُحْقًا لِّاَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿١١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿١٢﴾ وَاَسِرُّوْا
قَوْلَكُمْ اَوِ اجْهَرُوْا بِهٖ ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿١٣﴾ اَلَا يَعْلَمُ
مَنْ خَلَقَ ؕ وَهُوَ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ
الْاَرْضَ ذَلُوْلًا فَامْشُوْا فِيْ مَنَاكِبِهَا وَكُلُوْا مِنْ رِّزْقِهٖ ؕ وَاِلَيْهِ
النُّشُوْرُ ﴿١٥﴾ ءَاَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَآءِ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمُ
الْاَرْضَ فَاِذَا هِيَ تَمُوْرُ ﴿١٦﴾ اَمْ اَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَآءِ اَنْ
يُّرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ؕ فَسَتَعْلَمُوْنَ كَيْفَ نَذِيْرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ
كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿١٨﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا
اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صٰٓفّٰتٍ وَّيَقْبِضْنَ ؕ مَا يُمْسِكُهُنَّ اِلَّا الرَّحْمٰنُ ؕ
اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيْءٍۭ بَصِيْرٌ ﴿١٩﴾ اَمَّنْ هٰذَا الَّذِيْ هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ
يَنْصُرُكُمْ مِّنْ دُوْنِ الرَّحْمٰنِ ؕ اِنِ الْكٰفِرُوْنَ اِلَّا فِيْ غُرُوْرٍ ۚ ﴿٢٠﴾
اَمَّنْ هٰذَا الَّذِيْ يَرْزُقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهٗ ۚ بَلْ لَّجُّوْا
فِيْ عُتُوٍّ وَّنُفُوْرٍ ﴿٢١﴾ اَفَمَنْ يَّمْشِيْ مُكِبًّا عَلٰى وَجْهِهٖٓ
اَهْدٰٓى اَمَّنْ يَّمْشِيْ سَوِيًّا عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٢٢﴾

پوءِ پنهنجو ڏوهه (پاڻ) مڃيندا، پوءِ دوزخين تي لعنت هجي شال! (١١). بيشڪ جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پرپٺ ڊڄندا آهن، تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (١٢). ۽ پنهنجي ڳالهه ڳجهي ڳالهايو يا اُها پڌري چئو۔ ته بيشڪ الله سينن جو ڳجهه ڄاڻندڙ آهي (١٣). جنهن پيدا ڪيو سو ڪيئن نه ڄاڻندو؟ ۽ اهو باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (١٤). (الله) اُهو آهي جنهن زمين کي اوهان جي تابع ڪيو ته ان جي رستن ۾ گهمو ۽ الله جي رزق مان کائو۔ ۽ (جيئرو ٿي) ڏانهس ڪڙو ٿيڻو آهي (١٥). (اوهين) اُنهيءَ (الله) کان بي ڀوا ٿيا آهيو ڇا؟ جو آسمان ۾ آهي ته متان اوهان کي زمين ۾ ڳهائي ڇڏي، پوءِ اُتي جو اُتي زمين ڏڏي (١٦). (اوهين) هن (ڳالهه) کان بي ڀوا ٿيا آهيو ڇا ته جيڪو (الله) آسمان ۾ آهي سو متان اوهان تي پٿرن وسائيندڙ واءُ موڪلي، پوءِ (سگهو) ڄاڻندؤ ته منهنجو ديڃارڻ ڪيئن آهي؟ (١٧). ۽ بيشڪ جيڪي انهن کان اڳ هيا تن (به) ڪوڙ ڀانيو، پوءِ منهنجي سزا ڪهڙيءَ طرح هئي (١٨). پنهنجي مٿاهون پکين ڏانهن نه ڏٺو اٿن ڇا؟ جي کنيڙاتيون ٿيڙي هلندا آهن ۽ (ڪڏهن ڪڏهن) بند ڪندا آهن، انهن کي ٻاجهاري (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو به جهلي نه رکندو آهي، ڇو ته اهو سڀڪنهن شيءِ کي ڏسندڙ آهي (١٩). اُهو اوهان جو لشڪر ڪهڙو آهي، جو اوهان کي ٻاجهاري (الله) کان سواءِ مدد ڏئي؟ ڪافر رڳو ڀولي ۾ (ڀيل) آهن (٢٠). (ڀلا) اهو ڪير آهي جو جيڪڏهن الله پنهنجو رزق جهلي ته اُهو اوهان کي روزي ڏئي؟ (ڪافر) سرڪشي ۽ (حق کان) نفرت ۾ اڙجي پيا آهن (٢١). ڀلا جيڪو پنهنجي منهن ڀر اونڌو ڪريل هلندو هجي، سو وڌيڪ سڌي رستي وارو آهي يا اُهو جو سڌو سنئون سڌيءَ واٽ تي هلندو هجي؟ (٢٢).

قُلْ هُوَ الَّذِیْۤ اَنْشَاَكُمْ وَ جَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَ الْاَبْصَارَ وَ
الْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِیْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِیْ ذَرَاَكُمْ فِی
الْاَرْضِ وَ اِلَیْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَ یَقُوْلُوْنَ مَتٰی هٰذَا الْوَعْدُ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ ﴿٢٥﴾ قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ ۪ وَ اِنَّمَاۤ اَنَا
نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ﴿٢٦﴾ فَلَمَّا رَاَوْهُ زُلْفَةً سِیْٓـَٔتْ وُجُوْهُ الَّذِیْنَ
كَفَرُوْا وَ قِیْلَ هٰذَا الَّذِیْ كُنْتُمْ بِهٖ تَدَّعُوْنَ ﴿٢٧﴾ قُلْ اَرَءَیْتُمْ
اِنْ اَهْلَكَنِیَ اللّٰهُ وَ مَنْ مَّعِیَ اَوْ رَحِمَنَا ۙ فَمَنْ یُّجِیْرُ الْكٰفِرِیْنَ
مِنْ عَذَابٍ اَلِیْمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ اٰمَنَّا بِهٖ وَ عَلَیْهِ
تَوَكَّلْنَا ۚ فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ هُوَ فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿٢٩﴾ قُلْ
اَرَءَیْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَآؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ یَّاْتِیْكُمْ بِمَآءٍ مَّعِیْنٍ ﴿٣٠﴾ ع

سُوْرَةُ الْقَلَمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

نٓ وَ الْقَلَمِ وَ مَا یَسْطُرُوْنَ ﴿١﴾ ۙ مَاۤ اَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ
بِمَجْنُوْنٍ ۚ ﴿٢﴾ وَ اِنَّ لَكَ لَاَجْرًا غَیْرَ مَمْنُوْنٍ ۚ ﴿٣﴾ وَ اِنَّكَ
لَعَلٰی خُلُقٍ عَظِیْمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ وَ یُبْصِرُوْنَ ﴿٥﴾ ۙ بِاَىیِّكُمُ الْمَفْتُوْنُ ﴿٦﴾

چؤ ته (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي پيدا ڪيو ۽ اوهان جا ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايون (اوهين) ٿورڙو احسان مڃيندا آهيو (٢٣). چؤ ته (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي زمين ۾ پکيڙيو ۽ (اوهين) ڏانهنس گڏ ڪيا ويندؤ (٢٤). ۽ (ڪافر) چوندا آهن ته اهو انجام ڪڏهن (پورو) ٿيندو، جيڪڏهن سچا آهيو (ته ڏسيو) (٢٥). (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته (اُها) خبر رڳو الله وٽ آهي ۽ آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٢٦). ۽ جنهن مهل اُن (انجام) کي ويجهو ٿيل ڏسندا (تنهن مهل) ڪافرن جا منهن ڪاراٽجي ويندا ۽ چئبن ته جنهن کي طلبيندا هيؤ سو هيءُ آهي (٢٧). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته ڏسو اتوَ ڇا ته جيڪڏهن مون کي ۽ جيڪي مون سان ساڻ آهن، تن کي الله هلاڪ ڪري يا الله اسان تي ٻاجھ ڪري ته (هر صورت ۾) ڪافرن کي ڏکائيندڙ عذاب کان ڪير ڇڏائيندو؟ (٢٨). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اُهو ٻاجهارو آهي، ان تي ايمان آندو سون ۽ مٿس ڀروسو ڪيو سون، پوءِ سگهوئي ڄاڻندؤ ته پڌريءَ گمراهيءَ ۾ ڪير آهي (٢٩). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته ڏسو اتؤ ڇا ته جيڪڏهن اوهان جو پاڻي هيٺ پيهي وڃي ته اوهان وٽ وهندڙ (سنو) پاڻي ڪير آڻيندو؟ (٣٠).

سورة قلم مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاونجهاه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ن (عزت واري) قلم جو قسم آهي ۽ ان جو به جيڪي (ملائڪ) لکندا آهن (١). ته (اي پيغمبر) تون پنهنجي پالڻهار جي فضل سان ڪو چريو نه آهين (٢). ۽ بيشڪ تو لاءِ اڻ کٽ ثواب آهي (٣). ۽ بيشڪ تون وڏي (بلند) اخلاق تي آهين (٤). پوءِ (تون به) سگهوئي ڏسندين ۽ اُهي (ڪافر به) ڏسندا (٥). ته اوهان مان ڪير چريو آهي؟ (٦).

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ
فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَشَّاءٍ
بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلٍّ بَعْدَ ذٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾
أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيٰتُنَا قَالَ
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾ سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾ إِنَّا بَلَوْنٰهُمْ كَمَا
بَلَوْنَا أَصْحٰبَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا
يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾
فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَنِ اغْدُوا عَلٰى
حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صٰرِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ ﴿٢٣﴾
أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِسْكِينٌ ﴿٢٤﴾ وَغَدَوْا عَلٰى حَرْدٍ
قٰدِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ
مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾
قَالُوا سُبْحٰنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى
بَعْضٍ يَتَلَاوَمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا يٰوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طٰغِينَ ﴿٣١﴾

بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي اُنهيءَ کي تمام چڱي طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو سندس واٽ کان گمراهه ٿيو ۽ اُهو (ئي) سنئينءَ واٽ ويندڙ کي به تمام چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٧). تنهن ڪري (تون) ڪوڙ ڀائيندڙن جو چيو نه مڃ (٨). (اهي) گهرندا آهن ته جيڪڏهن (تون ساڻن ڪنهن طرح) نرمي ڪرين ته اُهي به (توسان) نرمي ڪن (٩). ۽ تون سڀڪنهن وڏي قسميءَ خوار (ذليل) جو چيو نه مڃ (١٠). (جو) طعنا هڻندڙ، چغلي ڪٽي هلندڙ (١١). خير کان جهليندڙ، حد کان لنگهيل، وڏو ڏوهي (١٢). بد عادتو ان (سڀني) کان پوءِ حرامي (به) هجي (١٣). انهيءَ ڪري جو مال ۽ اولاد وارو آهي (١٤). جڏهن وٽس اسان جون آيتون پڙهجن (تڏهن) چوي ته اڳين جون آکاڻيون آهن (١٥). سگهوئي کيس سونڍ (نڪ) تي ڏنڀ ڏينداسين (١٦). بيشڪ اسان هنن کي (اهڙيءَ طرح) آزمايو، جهڙيءَ طرح باغ وارن کي آزمايو هيوسون، جڏهن قسم کنيائون ته سويرو (ئي) ان (پوک) کي ضرور لڻندا (سين) (١٧). ۽ انشاءَ الله نه چيائون (١٨). پوءِ تنهنجي پالڻهار (جي پار) کان ان (باغ واري پوک) تي هڪ اهڙي بلا ڦلٽي ۽ اُهي (اجا) سمهيل ئي هئا (١٩). جو (اها) ناڙ وانگر ٿي پئي (٢٠). پوءِ سويرو هڪ ٻئي کي سڏڻ لڳا (٢١). ته جيڪڏهن اوهين لاباري ڪرڻ وارا آهيو ته پنهنجيءَ پوک تي سويرو هلو (٢٢). پوءِ (اُهي) هليا ۽ هڪ ٻئي کي هوريان چوڻ لڳا (٢٣). ته (جيئن) هن (پوک) ۾ اڄ اوهان وٽ ڪو مسڪين اندر اچي نه سگهي (٢٤). ۽ (پنهنجي گمان ۾) بخل (جي نيت) تي سگهارا ٿي سويرو پهتا (٢٥). پوءِ جنهن مهل ان (پوک) کي ڏٺائون (تنهن مهل) چيائون ته بيشڪ اسين (رستو) ڀليل آهيون (٢٦). (نه نه!) بلڪ اسين بي نصيب (ٿيل) آهيون (٢٧). سندن (چڱي) (مڙس) چيو ته اوهان کي نه چيو هوم ڇا ته الله جي پاڪائي ڇو نه ٿا بيان ڪريو؟ (٢٨). چيائون ته (اسين) پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي بيان ٿا ڪريون، بيشڪ اسين (انهيءَ نيت ڪري) ظالم هئاسون (٢٩). پوءِ هڪ ٻئي کي ملامت ڪندڙ ٿي هڪڙن ٻين ڏانهن منهن ڪيو (٣٠). چوڻ لڳا ته اسان لاءِ ويل هجي (شال)! بيشڪ اسين حد کان لنگهيل هئاسون (٣١).

عَسٰى رَبُّنَآ اَنۡ يُّبۡدِلَنَا خَيۡرًا مِّنۡهَاۤ اِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا رٰغِبُوۡنَ ﴿٣٢﴾
كَذٰلِكَ الۡعَذَابُ ؕ وَلَعَذَابُ الۡاٰخِرَةِ اَكۡبَرُ ۘ لَوۡ كَانُوۡا
يَعۡلَمُوۡنَ ﴿٣٣﴾ اِنَّ لِلۡمُتَّقِيۡنَ عِنۡدَ رَبِّهِمۡ جَنّٰتِ النَّعِيۡمِ ﴿٣٤﴾
اَفَنَجۡعَلُ الۡمُسۡلِمِيۡنَ كَالۡمُجۡرِمِيۡنَ ﴿٣٥﴾ ؕ مَا لَـكُمۡ ۚ كَيۡفَ تَحۡكُمُوۡنَ ﴿٣٦﴾ ۚ
اَمۡ لَـكُمۡ كِتٰبٌ فِيۡهِ تَدۡرُسُوۡنَ ﴿٣٧﴾ ۙ اِنَّ لَـكُمۡ فِيۡهِ لَمَا تَخَيَّرُوۡنَ ﴿٣٨﴾ ۚ
اَمۡ لَـكُمۡ اَيۡمَانٌ عَلَيۡنَا بَالِغَةٌ اِلٰى يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ ۙ اِنَّ لَـكُمۡ
لَمَا تَحۡكُمُوۡنَ ﴿٣٩﴾ ۚ سَلۡهُمۡ اَيُّهُمۡ بِذٰلِكَ زَعِيۡمٌ ﴿٤٠﴾ ۛ ۚ اَمۡ لَهُمۡ شُرَكَآءُ ۛۚ
فَلۡيَاۡتُوۡا بِشُرَكَآئِهِمۡ اِنۡ كَانُوۡا صٰدِقِيۡنَ ﴿٤١﴾ يَوۡمَ يُكۡشَفُ
عَنۡ سَاقٍ وَّيُدۡعَوۡنَ اِلَى السُّجُوۡدِ فَلَا يَسۡتَطِيۡعُوۡنَ ﴿٤٢﴾ ۙ
خَاشِعَةً اَبۡصَارُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٌ ؕ وَقَدۡ كَانُوۡا يُدۡعَوۡنَ
اِلَى السُّجُوۡدِ وَهُمۡ سٰلِمُوۡنَ ﴿٤٣﴾ فَذَرۡنِىۡ وَمَنۡ يُّكَذِّبُ بِهٰذَا
الۡحَدِيۡثِ ؕ سَنَسۡتَدۡرِجُهُمۡ مِّنۡ حَيۡثُ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿٤٤﴾ ۙ وَاُمۡلِىۡ
لَهُمۡ ؕ اِنَّ كَيۡدِىۡ مَتِيۡنٌ ﴿٤٥﴾ اَمۡ تَسۡـَٔـلُهُمۡ اَجۡرًا فَهُمۡ مِّنۡ مَّغۡرَمٍ
مُّثۡقَلُوۡنَ ﴿٤٦﴾ ۚ اَمۡ عِنۡدَهُمُ الۡغَيۡبُ فَهُمۡ يَكۡتُبُوۡنَ ﴿٤٧﴾ فَاصۡبِرۡ لِحُكۡمِ
رَبِّكَ وَلَا تَكُنۡ كَصَاحِبِ الۡحُوۡتِ ۘ اِذۡ نَادٰى وَهُوَ مَكۡظُوۡمٌ ﴿٤٨﴾ ؕ

مَن اسان جو پالڻهار اسانکي هن کان (وڌيڪ) ڀلو (ٻيو باغ) بدلو ڏئي، بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن اميد رکندڙ آهيون (٣٢). ائين ئي آفت (پوڻي) آهي ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب تمام وڏو آهي، جيڪڏهن ڄاڻن ها (ته ائين ڪڏهن نه ڪن ها) (٣٣). بيشڪ پرهيزگارن لاءِ سندن پالڻهار وٽ نعمت جا باغ آهن (٣٤). مسلمانن کي گنهگارن جهڙو ڪنداسون ڇا؟ (٣٥). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، ڪهڙو نهراءُ ٿا ڪريو؟ (٣٦). اوهان وٽ ڪو ڪتاب آهي ڇا جنهن ۾ (هيءَ ڳالهه) پڙهندا آهيو؟ (٣٧). ته بيشڪ جيڪي اوهين پسند ڪندا آهيو سو آخرت ۾ اوهان لاءِ هوندو (٣٨). اوهان جا اسان جي ذمي (هن ڳالهه جا) ڪي پڪا انجام ٿيل آهن ڇا؟ جو اهي قيامت تائين هلندا ته بيشڪ جيڪو حڪم ڪندؤ سو ئي اوهان کي ملندو (٣٩). (اي پيغمبر) مشرڪن کان پڇ ته انهن مان ڪير هن (ڳالهه) جو ذميوار آهي؟ (٤٠). انهن (مشرڪن) جا ڪي شريڪ آهن ڇا؟ جيڪڏهن سچا آهن ته ڀل پنهنجن شريڪن کي (مدد لاءِ) آڻين (٤١). جنهن ڏينهن (قيامت ۾) پنيءَ جي تجلي ٿيندي ۽ انهن کي سجدي ڏانهن سڏبو پوءِ (سجدو) ڏيئي نه سگهندا (٤٢). اُنهن جون اکيون جهڪيون هونديون (۽) کين خواري وٺي ويندي ۽ بيشڪ انهن کي (دنيا ۾) سجدي ڏانهن سڏبو هو، حالانڪ اُهي چڱا ڀلا (به) هيا (٤٣). پوءِ (اي پيغمبر!) مون کي ۽ انهيءَ کي جو هن (قرآن جي) ڳالهه کي ڪوڙ ڀائيندو آهي ڇڏي ڏي (اسين) انهن کي درجي بدرجي (اُتان دوزخ ۾) ڇڪينداسون، جتان اُهي نه ڄاڻندا آهن (٤٤). ۽ انهن کي مهلت ڏيان ٿو، ڇو ته منهنجي رٿ پڪي آهي (٤٥). (تون) انهن کان ڪو اجورو گهرندو آهين ڇا؟ جنهن ڪري (اُنهيءَ) چٽيءَ ڪان ڳوري بار آهن (٤٦). (يا) انهن وٽ ڪو ڳجهه (جو علم) آهي ڇا، جو اُهي لکندا آهن؟ (٤٧). پوءِ (تون) پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ۽ مڇيءَ واري (يونس) وانگر نه هج، جڏهن دانهن ڪيائين ۽ اهو ڏک ۾ ڀرجي ويو هو (٤٨).

لَوْلَآ اَنْ تَدٰرَكَهٗ نِعْمَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ لَنُبِذَ بِالْعَرَآءِ وَهُوَ مَذْمُوْمٌ ﴿۴۹﴾
فَاجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَجَعَلَهٗ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۵۰﴾ وَاِنْ يَّكَادُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَيُزْلِقُوْنَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُوْلُوْنَ اِنَّهٗ
لَمَجْنُوْنٌ ﴿۵۱﴾ وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۵۲﴾

سُوْرَةُ الْحَآقَّةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَآقَّةُ ﴿۱﴾ مَا الْحَآقَّةُ ﴿۲﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْحَآقَّةُ ﴿۳﴾
كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿۴﴾ فَاَمَّا ثَمُوْدُ فَاُهْلِكُوْا
بِالطَّاغِيَةِ ﴿۵﴾ وَاَمَّا عَادٌ فَاُهْلِكُوْا بِرِيْحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿۶﴾
سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَّثَمٰنِيَةَ اَيَّامٍ حُسُوْمًا
فَتَرَى الْقَوْمَ فِيْهَا صَرْعٰى كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ ﴿۷﴾
فَهَلْ تَرٰى لَهُمْ مِّنْ بَاقِيَةٍ ﴿۸﴾ وَجَآءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهٗ
وَالْمُؤْتَفِكٰتُ بِالْخَاطِئَةِ ﴿۹﴾ فَعَصَوْا رَسُوْلَ رَبِّهِمْ
فَاَخَذَهُمْ اَخْذَةً رَّابِيَةً ﴿۱۰﴾ اِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَآءُ حَمَلْنٰكُمْ
فِى الْجَارِيَةِ ﴿۱۱﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَّتَعِيَهَآ اُذُنٌ وَّاعِيَةٌ ﴿۱۲﴾

(تڏهن) جيڪڏهن ڪيس سندس پالڻهار جي طرفان رحمت نہ پهچي ها تہ ضرور رڃ ۾ اڇليو وڃي ها ۽ اُهو بڇڙي حال هجي ها (٤٩). پوءِ سندس پالڻهار ڪيس نوازيو ۽ صالحن مان ڪيائينس (٥٠). ۽ بيشڪ ڪافر جڏهن قرآن ٻڌندا آهن (تڏهن) توکي پنهنجن (تکين) اکين سان ٿيڙڻ تي هوندا آهن ۽ چوندا آهن تہ بيشڪ هيءُ (پيغمبر) چريو آهي (٥١). ۽ (حقيقت ۾) هيءُ (قرآن) تہ جهانن لاءِ نصيحت آهي (٥٢).

سورة الحاقة مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاونجاه آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت (١). ڇا آهي (اُها) قيامت؟ (٢). ۽ ڪهڙي شيءِ توکي ڄاڻايو تہ قيامت ڇا آهي (٣). ثمود ۽ عاد (قوم) قيامت کي ڪوڙ ڄاتو (٤). پر پوءِ ثمود (قوم) سي تہ هڪ سخت رڙ سان ناس ڪيا ويا (٥). ۽ باقي (قوم) عاد! سي هڪ بيحد ٿڌي تيز واءُ سان ناس ڪيا ويا (٦). (الله) اُن (واءُ) کي ست راتيون ۽ اٺ ڏينهن لڳو لڳ مٿن ڪڙو ڪيو، پوءِ (اي ڏسندڙ! اُن) قوم کي اُن (زمين) ۾ پيل ڏٺيءِ ٿي ڄڻ تہ اهي ڪريل کجيءَ جا (پڻا) ٿڙ آهن (٧). پوءِ انهن کي ڪجھ بچيل ڏسين ٿو ڇا؟ (٨). ۽ فرعون ۽ جيڪي ان کان اڳ هئا ۽ ناس ڪيل شهرن وارا (ٻہ) گناه (جا ڪم) ڪري آيا (٩). ۽ پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪيائون، تنهن ڪري (الله) وڏيءَ پڪڙ سان کين پڪڙيو (١٠). بيشڪ جڏهن پاڻي حد کان لنگهي ويو (تڏهن) اسان اوهان کي هلندڙ ٻيڙيءَ ۾ چاڙهيو (١١). هن ڪري تہ ان (ڳالھ) کي اوهان لاءِ يادگيري ڪريون ۽ ان کي ڪو ياد رکڻ وارو ڪنّ ياد رکي (١٢).

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَّاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ وَّحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَ
الْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَّاحِدَةً ﴿١٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَّقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾
وَانْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَّاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَّالْمَلَكُ عَلٰٓى أَرْجَآئِهَا ط
وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمٰنِيَةٌ ﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ
تُعْرَضُوْنَ لَا تَخْفٰى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ
كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ فَيَقُوْلُ هَآؤُمُ اقْرَءُوْا كِتٰبِيَهْ ﴿١٩﴾ إِنِّيْ
ظَنَنْتُ أَنِّيْ مُلٰقٍ حِسَابِيَهْ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِيْ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٢١﴾
فِيْ جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾ قُطُوْفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا
هَنِيْٓـئًا بِمَآ أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنْ
أُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِشِمَالِهٖ ۙ فَيَقُوْلُ يٰلَيْتَنِيْ لَمْ أُوْتَ كِتٰبِيَهْ ﴿٢٥﴾
وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ﴿٢٦﴾ يٰلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَآ
أَغْنٰى عَنِّيْ مَالِيَهْ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّيْ سُلْطٰنِيَهْ ﴿٢٩﴾ خُذُوْهُ
فَغُلُّوْهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ الْجَحِيْمَ صَلُّوْهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِيْ سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا
سَبْعُوْنَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهٗ كَانَ لَا يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ﴿٣٤﴾

پوءِ جڏهن صور ۾ هڪڙي ڦوڪ ڦوڪبي (١٣). ۽ زمين ۽ جبل (پنهنجيءَ جاءِ تان) کنيا ويندا، پوءِ هڪ ڀيرو انهن کي ڪُٽي سنهو ڪيو ويندو (١۴). پوءِ ان ڏينهن قيامت قائم ٿيندي (١٥). ۽ آسمان ڦاٽندو، پوءِ اُهو اُن ڏينهن ڪمزور ٿيل هوندو (١٦). ۽ ملائڪ آسمان جي ڪنارن تي هوندا ۽ تنهنجي پالڻهار جو تخت اُن ڏينهن اَٺ ملائڪ پنهنجي مٿان کڻندا (١٧). اُن ڏينهن اوهان کي (الله جي) آڏو ڪبو اوهان (جي حال) جي ڪا ڳجهي ڳالهه لڪي نه رهندي (١٨). پوءِ جنهن کي سندس اعمالنامو سندس سڄي هٿ ۾ ڏنو ويو سو چوندو ته وٺو منهنجو اعمال نامو پڙهو (١٩). بيشڪ مون يقين رکيو هو ته آءٌ پنهنجي حساب کي پهچندس (٢٠). پوءِ اهو ڀلي زندگي ۾ هوندو (٢١). مٿاهين بهشت ۾ (٢٢). جنهنجا ميوا (پهچڻ کي) ويجها هوندا (٢٣). (چئبن ته) ڌِؤ ڪري کائو ۽ پيئو، انهيءَ سبب ڪري جو گذريل ڏينهن ۾ (نيڪ عمل) اڳي موڪليو هيوَ (٢۴). ۽ جنهن کي سندس اعمالنامو سندس کٻي هٿ ۾ ڏنو ويو سو چوندو هاءِ اَرمان! جيڪر منهنجو اعمالنامو مون کي نه ملي ها (٢٥). ۽ (هاءِ ارمان جيڪر) نه ڄاڻان ها ته منهنجو حساب ڇا آهي؟ (٢٦). هاءِ ارمان جيڪر موت نبيريندڙ هجي ها! (٢٧). منهنجي مال مون کي (ڪو) فائدو نه ڏنو! (٢٨). مون کان منهنجي بادشاهي ڇٽ تي! (٢٩). (ملائڪن کي چئبو ته اي ملائڪؤ) پڪڙيوس پوءِ ڳچيءَ ۾ ڳٽ ٻڌوس (٣٠). وري دوزخ ۾ وجهوس (٣١). وري اهڙي زنجير ۾ قابو ڪريوس جنهن جي ڊيگهه ستر گز هجي (٣٢). ڇو ته اُهو (ماڻهو) الله کي نه مڃيندو هو، جو (سڀ کان) وڏو آهي (٣٣). ۽ نڪي (ماڻهن کي) مسڪين جي کارائڻ تي تاڪيد ڪندو هو (٣۴).

فَلَيۡسَ لَهُ الۡيَوۡمَ هٰهُنَا حَمِيۡمٌۙ ﴿٣٥﴾ وَّلَا طَعَامٌ اِلَّا مِنۡ
غِسۡلِيۡنٍۙ ﴿٣٦﴾ لَّا يَاۡكُلُهٗۤ اِلَّا الۡخٰطِئُوۡنَ ﴿٣٧﴾ فَلَاۤ اُقۡسِمُ بِمَا
تُبۡصِرُوۡنَۙ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبۡصِرُوۡنَۙ ﴿٣٩﴾ اِنَّهٗ لَقَوۡلُ رَسُوۡلٍ
كَرِيۡمٍۚ ۙ ﴿٤٠﴾ وَّمَا هُوَ بِقَوۡلِ شَاعِرٍ ؕ قَلِيۡلًا مَّا تُؤۡمِنُوۡنَۙ ﴿٤١﴾
وَلَا بِقَوۡلِ كَاهِنٍ ؕ قَلِيۡلًا مَّا تَذَكَّرُوۡنَ ؕ ﴿٤٢﴾ تَنۡزِيۡلٌ مِّنۡ
رَّبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿٤٣﴾ وَلَوۡ تَقَوَّلَ عَلَيۡنَا بَعۡضَ الۡاَقَاوِيۡلِۙ ﴿٤٤﴾
لَاَخَذۡنَا مِنۡهُ بِالۡيَمِيۡنِۙ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعۡنَا مِنۡهُ الۡوَتِيۡنَ ﴿٤٦﴾ فَمَا
مِنۡكُمۡ مِّنۡ اَحَدٍ عَنۡهُ حٰجِزِيۡنَ ﴿٤٧﴾ وَاِنَّهٗ لَتَذۡكِرَةٌ لِّلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿٤٨﴾
وَاِنَّا لَنَعۡلَمُ اَنَّ مِنۡكُمۡ مُّكَذِّبِيۡنَ ﴿٤٩﴾ وَاِنَّهٗ لَحَسۡرَةٌ عَلَى الۡكٰفِرِيۡنَ ﴿٥٠﴾
وَاِنَّهٗ لَحَقُّ الۡيَقِيۡنِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحۡ بِاسۡمِ رَبِّكَ الۡعَظِيۡمِ ﴿٥٢﴾ ع

سُوۡرَةُ الۡمَعَارِجِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
سَاَلَ سَآئِلٌۢ بِعَذَابٍ وَّاقِعٍۙ ﴿١﴾ لِّلۡكٰفِرِيۡنَ لَيۡسَ
لَهٗ دَافِعٌۙ ﴿٢﴾ مِّنَ اللّٰهِ ذِى الۡمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعۡرُجُ الۡمَلٰٓئِكَةُ وَ
الرُّوۡحُ اِلَيۡهِ فِىۡ يَوۡمٍ كَانَ مِقۡدَارُهٗ خَمۡسِيۡنَ اَلۡفَ سَنَةٍ ۚ ﴿٤﴾

تنهن ڪري ان جو اڄ هت ڪو دوست ڪونهي (٣٥). ۽ نڪي ان جو ڦٽن جي روڳ کان سواءِ (ٻيو) ڪو کاڌو آهي (٣٦). (جو) ڏوهارين کان سواءِ (ٻيو) ڪو ان کي نہ کائيندو (٣٧). پوءِ جيڪي ڏسو ٿا، تنهن جو قسم کڻان ٿو (٣٨). ۽ جيڪي نہ ٿا ڏسو تنهن جو (بہ) (٣٩). تہ بيشڪ هيءُ (قرآن) هڪ سڳوري قاصد جو سنيهو آهي (٤٠). ۽ اُهو ڪنهن شاعر جو ڪلام نہ آهي، (اوهين) گهٽ يقين ٿا رکو (٤١). ۽ نڪي ڪنهن (اڳڪٿي ڪندڙ) ڀوپي جو ڪلام آهي، گهٽ نصيحت وٺو ٿا (٤٢). (هيءَ) جهانن جي پالڻهار کان نازل ٿيل آهي (٤٣). ۽ جيڪڏهن (پيغمبر) اسان تي ڪي ڳالهيون (پاڻ) گهڙي ها (٤٤). تہ ضرور سڄي هٿ کان کيس پڪڙيون ها (٤٥). وري سندس دل جي رڳ وڍي ڇڏيون ها (٤٦). پوءِ اوهان مان ڪو هڪڙو (اسان جي عذاب کي) کائنس جهلڻ وارو نہ آهي (٤٧). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) پرهيزگارن لاءِ نصيحت آهي (٤٨). ۽ بيشڪ اسين ڄاڻون ٿا تہ ڪي اوهان مان ڪوڙ ڀائيندڙ آهن (٤٩). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) ڪافرن لاءِ ارمان (جو سبب) آهي (٥٠). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) پورو سچو آهي (٥١). تنهنڪري (تون) پنهنجي (سڀ کان) وڏي پالڻهار جي نالي کي پاڪائيءَ سان ياد ڪر (٥٢).

سورة المعارج مڪي آهي ۽ هن ۾ چوئيتاليھ آيتون ۽ بہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري جي نالي سان (شروع)

هڪ سوال ڪندڙ پوندڙ عذاب جو سوال ڪيو (١). ڪافرن تي جنهن کي ڪو هٽائڻ وارو نہ آهي (٢). جو وڏن مرتبن (ڏيڻ) واري الله جي طرف کان (پوندڙ) آهي (٣). جنهن ڏينهن جي ڊيگهہ پنجاهہ هزار ورهہ آهي، تنهن ۾ ملائڪ ۽ جبرئيل الله ڏانهن (ڪافرن تي عذاب لاهڻ لاءِ) چڙهندا (٤).

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيْلًا ۝٥ اِنَّهُمْ يَرَوْنَهٗ بَعِيْدًا ۝٦ وَّنَرٰىهُ
قَرِيْبًا ۝٧ يَوْمَ تَكُوْنُ السَّمَآءُ كَالْمُهْلِ ۝٨ وَتَكُوْنُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ ۝٩ وَلَا يَسْـَٔلُ حَمِيْمٌ حَمِيْمًا ۝١٠ يُّبَصَّرُوْنَهُمْ ؕ يَوَدُّ
الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِيْ مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍۭ بِبَنِيْهِ ۝١١ وَ
صَاحِبَتِهٖ وَاَخِيْهِ ۝١٢ وَفَصِيْلَتِهِ الَّتِيْ تُـْٔوِيْهِ ۝١٣ وَمَنْ فِي
الْاَرْضِ جَمِيْعًا ۙ ثُمَّ يُنْجِيْهِ ۝١٤ كَلَّا ؕ اِنَّهَا لَظٰى ۝١٥ نَزَّاعَةً
لِّلشَّوٰى ۝١٦ تَدْعُوْا مَنْ اَدْبَرَ وَتَوَلّٰى ۝١٧ وَجَمَعَ فَاَوْعٰى ۝١٨ اِنَّ
الْاِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوْعًا ۝١٩ اِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوْعًا ۝٢٠ وَّاِذَا مَسَّهُ
الْخَيْرُ مَنُوْعًا ۝٢١ اِلَّا الْمُصَلِّيْنَ ۝٢٢ الَّذِيْنَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ
دَآئِمُوْنَ ۝٢٣ وَالَّذِيْنَ فِيْٓ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُوْمٌ ۝٢٤
لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ ۝٢٥ وَالَّذِيْنَ يُصَدِّقُوْنَ بِيَوْمِ الدِّيْنِ ۝٢٦
وَالَّذِيْنَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُوْنَ ۝٢٧ اِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَاْمُوْنٍ ۝٢٨ وَالَّذِيْنَ هُمْ لِفُرُوْجِهِمْ حٰفِظُوْنَ ۝٢٩
اِلَّا عَلٰٓى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُوْمِيْنَ ۝٣٠ فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَآءَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْعٰدُوْنَ ۝٣١

تنهن ڪري تون چڱو صبر ڪر (٥). چو ته ڪافر اُنهيءَ (ڏينهن) کي پري ڏسن ٿا (٦). ۽ (اسين) اُن کي ويجهو ٿا ڏسون (٧). جنهن ڏينهن آسمان پگهريل ٽامي وانگر ٿيندو (٨). ۽ جبل پڃيل اُن وانگر ٿيندا (٩). ۽ ڪو ويجهو (مائٽ) ڪنهن ٻئي ويجهي (مائٽ) کان نه پڇندو (١٠). (توڙي جو) اُهي اُنهن کي ڏسڻ ۾ ايندا. گهنگار گهرندو ته جيڪر ان ڏينهن جي عذاب جي بدران پنهنجا (پيارا) پٽ بدلو ڏئي (١١). ۽ پنهنجي زال ۽ پنهنجو ڀاءُ (به) (١٢). ۽ پنهنجو اُهو سارو قبيلو (به) جنهن کيس (دنيا ۾) ٽڪايو ٿي (١٣). ۽ اُهو (به) جيڪي سڀئي (سامان) زمين ۾ آهي پوءِ سندس اُهو (بدلو ڏيڻ) ڇڏائيس (١٤). ائين نه آهي. بيشڪ اِهو (دوزخ) هڪ (اُلانبن هٽڻ واري) باهه آهي (١٥). (مٿي جي) کَلَ کي ڇڪيندڙ آهي (١٦). جيڪو (الله کان) پٺيرو ٿيو ۽ منهن موڙيائين تنهن کي (اُها) سڏي ٿي (١٧). ۽ (مال) گڏ ڪيائين پوءِ سانڍيائين (١٨). بيشڪ انسان حرص وارو پيدا ٿيل آهي (١٩). جڏهن (ڪو) ڏک پهچندو اٿس (تڏهن) دانهون ڪندو آهي (٢٠). ۽ جڏهن ڪو سک پهچندو اٿس (تڏهن) ڪنجوس ٿيندو آهي (٢١). پر (اُهي) نمازي (نه) (٢٢). جيڪي پنهنجيءَ نماز تي هميشگي ڪندا آهن (٢٣). ۽ اُهي (به) جن جي مالن ۾ (الله جو) حصو مقرر ٿيل آهي (٢٤). گهرندڙ ۽ نه گهرندڙ محتاج لاءِ (٢٥). ۽ اُهي جيڪي قيامت جي ڏينهن جو يقين رکندا آهن (٢٦). ۽ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي عذاب کان ڊڄڻ وارا آهن (٢٧). بيشڪ سندن پالڻهار جو عذاب (اهڙو آهي) جنهن کان بچي نه سگهبو (٢٨). ۽ اُهي جيڪي پنهنجن اوگهڙن جي حفاظت ڪرڻ وارا آهن (٢٩). پنهنجن زالن يا پنهنجن ٻانهين کان سواءِ (ٻين لاءِ) جو (اُنهن ڏانهن وڃڻ ۾) اُهي ملامت وارا نه آهن (٣٠). پوءِ جيڪي ان کان سواءِ (ٻي ڳالهه) طلبيندا سي ئي حد کان لنگهڻ وارا آهن (٣١).

وَالَّذِيْنَ هُمْ لِاَمٰنٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رٰعُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ
بِشَهٰدٰتِهِمْ قَآئِمُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ
يُحَافِظُوْنَ ﴿٣٤﴾ اُولٰٓئِكَ فِىْ جَنّٰتٍ مُّكْرَمُوْنَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا قِبَلَكَ مُهْطِعِيْنَ ﴿٣٦﴾ عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ
عِزِيْنَ ﴿٣٧﴾ اَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ يُّدْخَلَ جَنَّةَ
نَعِيْمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّا ؕ اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٩﴾ فَلَآ اُقْسِمُ
بِرَبِّ الْمَشٰرِقِ وَالْمَغٰرِبِ اِنَّا لَقٰدِرُوْنَ ﴿٤٠﴾ عَلٰٓى اَنْ نُّبَدِّلَ
خَيْرًا مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ﴿٤١﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوْضُوْا
وَيَلْعَبُوْا حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِىْ يُوْعَدُوْنَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يَخْرُجُوْنَ
مِنَ الْاَجْدَاثِ سِرَاعًا كَاَنَّهُمْ اِلٰى نُصُبٍ يُّوْفِضُوْنَ ﴿٤٣﴾ خَاشِعَةً
اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ؕ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِىْ كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ ﴿٤٤﴾

سُوْرَةُ نُوْحٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
اِنَّآ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖٓ اَنْ اَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِيَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١﴾ قَالَ يٰقَوْمِ اِنِّىْ لَكُمْ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٢﴾

۽ اُهي جيڪي پنهنجن امانتن ڪي ۽ پنهنجن انجامن ڪي پوري ڪرڻ وارا آهن (٣٢). ۽ اُهي جيڪي پنهنجين شاهدين تي قائم آهن (٣٣). ۽ اُهي جيڪي پنهنجيءَ نماز جي سنڀال ڪندڙ آهن (٣٤). اِهي (بهشت جي) باغن ۾ عزت سان رهندا (٣٥). پوءِ ڪافرن کي ڇا (ٿيو) آهي جو تو ڏانهن ڪنڌ کڻي ڊوڙندڙ آهن؟ (٣٦). سڄي پاسي کان ۽ کٻي پاسي کان ٽوليون ٽوليون ٿي (٣٧). منجهائن سڀڪو شخص نعمت واري بهشت جي گهڙڻ جي طمع ڪري ٿو ڇا؟ (٣٨). ائين نہ آهي، بيشڪ اسان انهن کي اُنهيءَ شيءِ مان پيدا ڪيو آهي، جنهن جي خبر اٿن (٣٩). پوءِ اڀرندن ۽ اُلهندن جي پالڻهار جو قسم کڻان ٿو تہ بيشڪ اسين وس وارا آهيون (٤٠). هن (ڳالھ) تي جو اُنهن کان چڱا (ٻيا) مٽائي آڻيون ۽ اسين ڪي عاجز ٿيڻ وارا نہ آهيون (٤١). پوءِ (اي پيغمبر) اُنهن کي (ايسين) ٺاهيندو ۽ راند ڪندو ڇڏي ڏي جيسين اُهي پنهنجو اُهو ڏينهن ڏسن جنهن جو کين انجام ڏجي ٿو (٤٢). جنهن ڏينهن قبرن مان ڊوڙندا نڪرندا ڄڻ تہ اُهي ڪنهن جهنڊي ڏانهن ڊڪن ٿا (٤٣). (اُن وقت) سندن اکيون جهڪيون هونديون، انهن کي خواري وٺي ويندي، اِهو اُهو ڏينهن آهي، جنهن جو کين انجام ڏنو ٿي ويو (٤٤).

سورة نوح مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاويھ آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ اسان نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليو تہ پنهنجي قوم کي، انهن وٽ ڏکوئيندڙ عذاب جي پهچڻ کان اڳ ڊيڄار (١). چيائين تہ اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان جو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٢).

اَنِ اعۡبُدُوا اللّٰهَ وَ اتَّقُوۡهُ وَ اَطِيۡعُوۡنِ ۳ يَغۡفِرۡ لَكُمۡ مِّنۡ
ذُنُوۡبِكُمۡ وَيُؤَخِّرۡكُمۡ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى ‌ؕ اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ
اِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُ‌ۘ لَوۡ كُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ۴ قَالَ رَبِّ اِنِّىۡ
دَعَوۡتُ قَوۡمِىۡ لَيۡلًا وَّنَهَارًا ۵ فَلَمۡ يَزِدۡهُمۡ دُعَآءِىۡۤ اِلَّا
فِرَارًا ۶ وَاِنِّىۡ كُلَّمَا دَعَوۡتُهُمۡ لِتَغۡفِرَ لَهُمۡ جَعَلُوۡۤا اَصَابِعَهُمۡ
فِىۡۤ اٰذَانِهِمۡ وَاسۡتَغۡشَوۡا ثِيَابَهُمۡ وَاَصَرُّوۡا وَاسۡتَكۡبَرُوا
اسۡتِكۡبَارًا ۚ ۷ ثُمَّ اِنِّىۡ دَعَوۡتُهُمۡ جِهَارًا ۸ ثُمَّ اِنِّىۡۤ اَعۡلَنۡتُ
لَهُمۡ وَاَسۡرَرۡتُ لَهُمۡ اِسۡرَارًا ۹ فَقُلۡتُ اسۡتَغۡفِرُوۡا رَبَّكُمۡ ؕ
اِنَّهٗ كَانَ غَفَّارًا ۱۰ يُّرۡسِلِ السَّمَآءَ عَلَيۡكُمۡ مِّدۡرَارًا ۱۱
وَّيُمۡدِدۡكُمۡ بِاَمۡوَالٍ وَّبَنِيۡنَ وَيَجۡعَلۡ لَّكُمۡ جَنّٰتٍ
وَّيَجۡعَلۡ لَّكُمۡ اَنۡهٰرًا ؕ ۱۲ مَا لَكُمۡ لَا تَرۡجُوۡنَ لِلّٰهِ وَقَارًا ۚ ۱۳
وَقَدۡ خَلَقَكُمۡ اَطۡوَارًا ۱۴ اَلَمۡ تَرَوۡا كَيۡفَ خَلَقَ اللّٰهُ
سَبۡعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ۱۵ وَّجَعَلَ الۡقَمَرَ فِيۡهِنَّ نُوۡرًا
وَّجَعَلَ الشَّمۡسَ سِرَاجًا ۱۶ وَاللّٰهُ اَنۡۢبَتَكُمۡ مِّنَ
الۡاَرۡضِ نَبَاتًا ۱۷ ثُمَّ يُعِيۡدُكُمۡ فِيۡهَا وَيُخۡرِجُكُمۡ اِخۡرَاجًا ۱۸

(۽ چوانوَ تـو) تہ الله جي عبادت ڪريو ۽ ڪانئس ڊڄو ۽ (ان ڳالھ ۾) منھنجو چيو مڃيـو (٣). تہ اوهان جا گناھ اوهان کي بخشي ۽ اوهان کي نـهرايل وقت تائين ڍر ڏئي، ڇـو تہ جڏهـن الله جو نـهرايـل وقـت ايندو، (تڏهن) ان کي ڍر نہ ڏبي، جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (تہ اِن ڳالھ کي ياد رکو) (۴). (نوح) چيو تہ اي منھنجا پالڻھار! بيشڪ آءٌ پنھنجي قوم کي رات ۽ ڏينھن سڏيندو رهيس (٥). پوءِ منھنجي سڏڻ سندن حق ۾ ڀڄڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪي نہ وڌايو (٦). ۽ بيشڪ مون جڏهن بہ انھن کي سڏيو تہ (اُهي توبھ ڪن ۽ تون) انھن کي بخشين (تڏهن) پنھنجيون آڱريون پنھنجن ڪنن ۾ وڌائون ۽ پنھنجا ڪپڙا (پاڻ تي) ويڙهيائون ۽ (ڪفر تي) قائم رهيا ۽ تمام گهڻو هٺ ڪيائون (٧). وري بيشڪ مون انھن کي ڏاڍيان سڏيو (٨). وري بيشڪ مون انھن کي ظاهر ظهور چيو ۽ انھن کي ڳجهيءَ طرح (بہ) چيم (٩). پوءِ چيم تہ پنھنجي پالڻھار کان بخشش گهرو، ڇو تہ اهو بخشڻھار آهي (١٠). تہ گهڻو وسندڙ مينھن اوهان تي لڳو لڳ وسائي (١١). ۽ اوهان کي مال ۽ پٽ گهڻا ڏئي ۽ اوهان کي باغ ڏئي ۽ اوهان کي نهرون ٺاهي ڏئي (١٢). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو الله جي وڏائيءَ جو ويساھ نہ ٿا رکو؟ (١٣). حالانڪ اوهان کي مختلف مرحلن ۾ خلقيائين (١۴). نہ ڏسندا آهيو ڇا تہ الله ڪيئن ستن آسمانن کي طبقا طبقا بڻايو؟ (١٥). ۽ انھن ۾ چنڊ کي روشن ڪيائين ۽ سج کي (چمڪندڙ) ڏيئو ڪيائين (١٦). ۽ الله اوهان کي زمين منجهان هڪڙي ڄمائڻ طرح ڄمايو (١٧). وري اوهان کي زمين ۾ موٽائي نيندو ۽ هڪڙي (ٻاهر) ڪڍڻ طرح اوهان کي (ٻاهر) ڪڍندو (١٨).

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الۡاَرۡضَ بِسَاطًا ﴿۱۹﴾ لِّتَسۡلُكُوۡا مِنۡهَا سُبُلًا
فِجَاجًا ﴿۲۰﴾ قَالَ نُوۡحٌ رَّبِّ اِنَّهُمۡ عَصَوۡنِىۡ وَاتَّبَعُوۡا مَنۡ لَّمۡ
يَزِدۡهُ مَالُهٗ وَوَلَدُهٗۤ اِلَّا خَسَارًا ﴿۲۱﴾ وَمَكَرُوۡا مَكۡرًا كُبَّارًا ﴿۲۲﴾ وَ
قَالُوۡا لَا تَذَرُنَّ اٰلِهَتَكُمۡ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَّلَا سُوَاعًا ۙ وَّ
لَا يَغُوۡثَ وَيَعُوۡقَ وَنَسۡرًا ﴿۲۳﴾ وَقَدۡ اَضَلُّوۡا كَثِيۡرًا ۚ وَلَا
تَزِدِ الظّٰلِمِيۡنَ اِلَّا ضَلٰلًا ﴿۲۴﴾ مِمَّا خَطِيۡٓـٰٔتِهِمۡ اُغۡرِقُوۡا فَاُدۡخِلُوۡا
نَارًا ۙ فَلَمۡ يَجِدُوۡا لَهُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ اَنۡصَارًا ﴿۲۵﴾ وَ
قَالَ نُوۡحٌ رَّبِّ لَا تَذَرۡ عَلَى الۡاَرۡضِ مِنَ الۡكٰفِرِيۡنَ دَيَّارًا ﴿۲۶﴾
اِنَّكَ اِنۡ تَذَرۡهُمۡ يُضِلُّوۡا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوۡۤا اِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿۲۷﴾ رَبِّ اغۡفِرۡ لِىۡ وَلِوَالِدَىَّ وَلِمَنۡ دَخَلَ بَيۡتِىَ
مُؤۡمِنًا وَّلِلۡمُؤۡمِنِيۡنَ وَالۡمُؤۡمِنٰتِ ؕ وَلَا تَزِدِ الظّٰلِمِيۡنَ
اِلَّا تَبَارًا ﴿۲۸﴾

سُوۡرَةُ الۡجِنِّ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

قُلۡ اُوۡحِىَ اِلَىَّ اَنَّهُ اسۡتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الۡجِنِّ فَقَالُوۡۤا اِنَّا سَمِعۡنَا قُرۡاٰنًا عَجَبًا ﴿۱﴾

۽ الله اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو (١٩). ته اُن ۾ ويڪرين واٽن سان هلو (٢٠). نوح چيو ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ اُنهن منهنجو چيو نه مڃيو ۽ انهن (رئيسن جي) پويان لڳا جن جي حق ۾ سندن مال ۽ سندن اولاد خساري کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نه وڌايو آهي (٢١). ۽ اُنهن (رئيسن) تمام وڏو فريب پکيڙيو (٢٢). ۽ چيائون ته پنهنجن بتن کي ڪڏهن به نه ڇڏيو ۽ نڪي وَدَ نڪي سُواع ۽ نڪي يغوث ۽ يَعُوق ۽ نَسر کي (اوهين ڪڏهن) ڇڏيو (٢٣). ۽ بيشڪ گهڻن کي گمراهه ڪيائون ۽ (اي الله) ظالمن کي گمراهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ وڌيڪ نه ڏي (٢٤). انهن کي سندن گناهن جي سبب ڪري ٻوڙيو ويو، وري انهن کي باهه ۾ وڌو ويو، پوءِ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو پاڻ لاءِ مددگار نه لڌائون (٢٥). ۽ نوح چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! ڪافرن مان ڪو زمين تي رهندڙ نه ڇڏ (٢٦). ڇو ته تون جيڪڏهن انهن کي ڇڏيندين ته تنهنجن ٻانهن کي گمراهه ڪندا ۽ اُهي بدڪار منڪر کان سواءِ (ٻيو) ڪي نه ڄڻيندا (٢٧). اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ کي بخش ۽ جيڪو منهنجي گهر ۾ مؤمن ٿي اچي، تنهن کي ۽ سڀني مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي (بخش) ۽ ظالمن کي هلاڪيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ وڌڪ نه ڏي (٢٨).

سورة الجن مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاويهه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) چؤ ته، مون ڏانهن (هن ڳالھ جو) وحي موڪليو ويو ته جنن مان هڪ ٽوليءَ (قرآن) ٻُڌو، پوءِ چيائون ته بيشڪ اسان هڪ عجيب قرآن ٻڌو (١).

يَّهْدِيْۤ اِلَى الرُّشْدِ فَاٰمَنَّا بِهٖ ؕ وَلَنْ نُّشْرِكَ بِرَبِّنَاۤ اَحَدًا ۙ۲
وَّاَنَّهٗ تَعٰلٰى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَّلَا وَلَدًا ۙ۳ وَّ
اَنَّهٗ كَانَ يَقُوْلُ سَفِيْهُنَا عَلَى اللّٰهِ شَطَطًا ۙ۴ وَّاَنَّا ظَنَنَّاۤ
اَنْ لَّنْ تَقُوْلَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۙ۵ وَّاَنَّهٗ كَانَ
رِجَالٌ مِّنَ الْاِنْسِ يَعُوْذُوْنَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوْهُمْ
رَهَقًا ۙ۶ وَّاَنَّهُمْ ظَنُّوْا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ اَحَدًا ۙ۷
وَّاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَآءَ فَوَجَدْنٰهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيْدًا
وَّشُهُبًا ۙ۸ وَّاَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ؕ فَمَنْ
يَّسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهٗ شِهَابًا رَّصَدًا ۙ۹ وَّاَنَّا لَا نَدْرِيْۤ
اَشَرٌّ اُرِيْدَ بِمَنْ فِى الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ
رَشَدًا ۙ۱۰ وَّاَنَّا مِنَّا الصّٰلِحُوْنَ وَمِنَّا دُوْنَ ذٰلِكَ ؕ كُنَّا
طَرَآئِقَ قِدَدًا ۙ۱۱ وَّاَنَّا ظَنَنَّاۤ اَنْ لَّنْ نُّعْجِزَ اللّٰهَ فِى الْاَرْضِ
وَلَنْ نُّعْجِزَهٗ هَرَبًا ۙ۱۲ وَّاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰۤى اٰمَنَّا بِهٖ ؕ
فَمَنْ يُّؤْمِنْۢ بِرَبِّهٖ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَّلَا رَهَقًا ۙ۱۳ وَّاَنَّا مِنَّا
الْمُسْلِمُوْنَ وَمِنَّا الْقٰسِطُوْنَ ؕ فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُولٰٓئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ۱۴

جو سڌي رستي ڏانهن ڏس ڏئي ٿو، تنهن ڪري ان تي ايمان آندوسون ۽ پنهنجي پالڻهار سان ڪنهن هڪڙي کي شريڪ اصل نہ ڪندا سون (٢). ۽ (بيان ڪرڻ لڳا) تہ اسان جي پالڻهار جو شان تمام وڏو آهي، نڪي ڪا زال ۽ نڪي ڪو اولاد رکيو اٿس (٣). ۽ هيءُ تہ الله جي نسبت ۾ اسان مان ڪنهن بيوقوف ڪوڙو ناهق ٺاهيو ٿي (۴). ۽ هيءَ تہ اسان ڀانيو هو تہ انسان ۽ جن الله تي ڪڏهن ڪوڙ نہ چوندا (٥). ۽ هيءُ تہ انسانن مان ڪيترا ماڻهو جنن جي مَردن جي سام پوندا هئا، پوءِ (ماڻهن) جنن (جي حق) ۾ (هٺئون) وڌائي وڌائي (٦). ۽ تہ (اي جنؤ!) ماڻهن اهڙو گمان ڪيو هو جهڙو اوهان گمان ڪيو هو تہ الله ڪنهن کي پيغمبر ڪري اصل نہ موڪليندو (٧). ۽ هيءَ تہ اسان آسمان کي جاچيو، پوءِ ڏٺوسونس تہ سخت چوڪيدارن ۽ اُلانبن سان ڀرجي ويو آهي (٨). ۽ هيءُ تہ اسين (اڳي) آسمان جي گهٽن) رستن تي (ملائڪن جي گفتگو) ٻڌڻ لاءِ وهندا هياسين، پوءِ جيڪو هاڻي ڪَنُ ڏيندو آهي، سو پاڻ لاءِ تيار ٿيل اُلانبي وارو تارو ڏسندو آهي (٩). ۽ هيءُ تہ اسين نہ ٿا ڄاڻون تہ جيڪي زمين ۾ آهن تن لاءِ ڪنهن مدائيءَ جو ارادو ڪيو ويو آهي يا انهن لاءِ سندن پالڻهار ڪو ڇڱائيءَ جو ارادو ڪيو آهي (١٠). ۽ هيءُ تہ اسان مان ڪي سڌريل آهن ۽ اسان مان ڪي اُن کان سواءِ (بہ) آهن، (اسين) مختلف ٽوليون ٽوليون هياسون (١١). ۽ هيءُ تہ اسان پڪ ڄاتو تہ زمين ۾ الله کي ڪڏهن بہ ٿڪائي نہ سگهنداسون ۽ نڪي ڀڄي ڪڏهن ٿڪائي سگهنداسونس (١٢). ۽ هيءُ تہ جڏهن اسان هدايت (جي ڳالهہ) ٻڌي (تڏهن) ان تي ايمان آندوسون، پوءِ جيڪو پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيندو سو نڪي ڪنهن نقصان کان ۽ نڪي ڪنهن ظلم کان ڊڄندو (١٣). ۽ هيءُ تہ اسان مان ڪي مسلمان آهن ۽ اسان مان ڪي ظالم آهن، پوءِ جيڪي مسلمان ٿيا تن سڌيءَ واٽ جي سوچ ڪئي (١۴).

وَاَمَّا الْقٰسِطُوْنَ فَكَانُوْا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾ ۙ وَّاَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوْا
عَلَى الطَّرِيْقَةِ لَاَسْقَيْنٰهُمْ مَّآءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ ۙ لِّنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ
وَمَنْ يُّعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهٖ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ ۙ
وَّاَنَّ الْمَسٰجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوْا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا ﴿١٨﴾ ۙ وَّاَنَّهٗ
لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللّٰهِ يَدْعُوْهُ كَادُوْا يَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ ؕ ع
قُلْ اِنَّمَآ اَدْعُوْا رَبِّيْ وَلَآ اُشْرِكُ بِهٖٓ اَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ اِنِّيْ لَآ
اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ اِنِّيْ لَنْ يُّجِيْرَنِيْ مِنَ
اللّٰهِ اَحَدٌ ۙ وَّلَنْ اَجِدَ مِنْ دُوْنِهٖ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ ۙ اِلَّا بَلٰغًا
مِّنَ اللّٰهِ وَرِسٰلٰتِهٖ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاِنَّ
لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ﴿٢٣﴾ ؕ حَتّٰٓى اِذَا رَاَوْا مَا
يُوْعَدُوْنَ فَسَيَعْلَمُوْنَ مَنْ اَضْعَفُ نَاصِرًا وَّاَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾
قُلْ اِنْ اَدْرِيْٓ اَقَرِيْبٌ مَّا تُوْعَدُوْنَ اَمْ يَجْعَلُ
لَهٗ رَبِّيْٓ اَمَدًا ﴿٢٥﴾ عٰلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلٰى غَيْبِهٖٓ
اَحَدًا ﴿٢٦﴾ ۙ اِلَّا مَنِ ارْتَضٰى مِنْ رَّسُوْلٍ فَاِنَّهٗ
يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ ۙ

۽ باقي ظالم سي دوزخ لاءِ ڪاٺيون هوندا (١٥). ۽ (اي پيغمبر!) هيءُ (به
چؤ ته مون ڏانهن وحي موڪليو ويو آهي) ته جيڪڏهن (ماڻهو سڌيءَ)
واٽ تي بيهڪ وٺن ها ته ضرور انهن (جي پوکن) کي گهڻو پاڻي پياريون
ها (١٦). ته جيئن اُن (سڪار ڪرڻ) ۾ ڪين پرکيون ۽ جيڪو پنهنجي
پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندو، تنهن کي (الله) سخت عذاب ۾
ڦاسائيندو (١٧). ۽ هيءُ ته (سڀ) مسجدون (خاص) الله جون آهن، تنهن
ڪري الله سان (گڏ) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو (١٨). ۽ هيءُ ته جنهن
مهل الله جو ٻانهو (محمدﷺ) بيٺو ته سندس عبادت ڪري (تنهن مهل
جِنَ) مٿس ڳاهٽ ڪرڻ تي هئا (١٩). چؤ ته آءٌ رڳو پنهنجي پالڻهار
جي عبادت ڪريان ٿو ۽ ڪنهن هڪڙي کي ساڻس شريڪ نه ٿو
ڪريان (٢٠). چؤ ته بيشڪ آءٌ اوهان کي ڏک پهچائڻ ۽ سنئين رستي
تي آڻڻ جو وس نه ٿو رکان (٢١). چؤ ته بيشڪ مون کي الله (جي عذاب)
کان ڪوبه نه بچائيندو ۽ ان کان سواءِ ڪا پناهه ڪڏهن نه لهندس (٢٢).
مگر الله جي پار کان خبر پهچائڻي آهي ۽ سندس پيغام پهچائڻا آهن ۽
جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي نافرماني ڪندو، تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ
جي باهه آهي، جنهن ۾ سدائين رهندا (٢٣). (ايستائين غفلت ۾ رهندا)
جيسين ڪِ جيڪو انهن کي انجام ڏجي ٿو سو ڏسن، پوءِ ڄاڻندا ته
مددگار جي ڪري وڌيڪ هيڻو ۽ ڳاڻاٽي جي ڪري تمام ٿورو ڪير
آهي (٢٤). (ڪين) چؤ ته آءٌ نه ٿو ڄاڻان ته جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي
ٿو سو (الائي) ويجهو آهي يا منهنجو پالڻهار ان جي ڪا (ٻي) مدت مقرر
ڪندو؟ (٢٥). (اُهو) ڳجهه ڄاڻندڙ آهي، پوءِ پنهنجي ڳجهه تي ڪنهن
هڪڙي کي واقف نه ڪندو آهي (٢٦). سواءِ اُن پيغمبر جي جنهن کي
پسند ڪيائين، پوءِ بيشڪ الله سندس اڳتان ۽ سندس پوئتان نگهبان
(ملائڪ) موڪليندو آهي (٢٧).

لِيَعْلَمَ اَنْ قَدْ اَبْلَغُوْا رِسٰلٰتِ رَبِّهِمْ وَ اَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ
وَ اَحْصٰى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾ ع

سُوْرَةُ الْمُزَّمِّلِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمِ الَّيْلَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿٢﴾ نِّصْفَهٗۤ اَوِ انْقُصْ
مِنْهُ قَلِيْلًا ﴿٣﴾ اَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَ رَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيْلًا ﴿٤﴾ اِنَّا
سَنُلْقِيْ عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيْلًا ﴿٥﴾ اِنَّ نَاشِئَةَ الَّيْلِ هِيَ
اَشَدُّ وَطْاً وَّ اَقْوَمُ قِيْلًا ﴿٦﴾ اِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا
طَوِيْلًا ﴿٧﴾ وَ اذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَ تَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْتِيْلًا ﴿٨﴾
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيْلًا ﴿٩﴾
وَ اصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَ اهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيْلًا ﴿١٠﴾ وَ
ذَرْنِيْ وَ الْمُكَذِّبِيْنَ اُولِي النَّعْمَةِ وَ مَهِّلْهُمْ قَلِيْلًا ﴿١١﴾ اِنَّ
لَدَيْنَاۤ اَنْكَالًا وَّ جَحِيْمًا ﴿١٢﴾ وَّ طَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَّ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ
تَرْجُفُ الْاَرْضُ وَ الْجِبَالُ وَ كَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيْبًا مَّهِيْلًا ﴿١٤﴾ اِنَّاۤ اَرْسَلْنَاۤ
اِلَيْكُمْ رَسُوْلًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَاۤ اَرْسَلْنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ رَسُوْلًا ﴿١٥﴾

(هن لاءِ) تہ ڄاڻي تہ پنهنجي پالڻهار جا حڪم سچ پچ پهچايا اٿن ۽ جيڪي وٽن آهي تنهن کي (الله هر طرح پنهنجي) وس رکيو آهي ۽ سڀڪنهن شيءِ جو ڳاڻاٽو ڳڻي ڇڏيو اٿس (٢٨).

سورة مزمل مڪي آهي ۽ هن ۾ ويهہ آيتون ۽ ٻہ رکوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي (ٻانُ تي) ڪپڙي ويڙهڻ وارا (مڙس) (١). رات جو اٿي پر ٿورو (٢). رات جو اڌ يا ان کان ٿورو گهٽاءِ (٣). يا اڌ رات تي ڪجهہ وڌاءِ ۽ قرآن ٺاهي ٺاهي (ترتيل سان) پڙهہ (٤). بيشڪ اسين توتي هڪ ڳرو حڪم نازل ڪنداسون (٥). بيشڪ رات جو اٿڻ (نفس جي) جهڪي ڪرڻ ۾ تمام سخت آهي ۽ (لفظن) چوڻ ۾ تمام پڪو آهي (٦). بيشڪ توکي ڏينهن ۾ (ماڻهن کي دين سيکارڻ جو) گهڻو ڌنڌو آهي (٧). ۽ پنهنجي رب جو نالو ياد ڪر ۽ سڀني پاسن کان هڪ طرفو ٿي چڱيءَ طرح ڏانهس متوجہ ٿيءُ (٨). جو اوير ۽ اولهہ جو رب آهي، ان کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، تنهن ڪري (تون) ڪيس ٻرجهلو ڪري وٺ (٩). ۽ (ڪافر) جيڪي چوندا آهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ چڱيءَ طرح انهن کي ڇڏي ڏي (١٠). ۽ مون کي ۽ جيڪي ڪوڙ ڀائيندڙ آسودا آهن، تن کي ڇڏي ڏي ۽ انهن کي ٿوري مهلت ڏي (١١). بيشڪ اسان وٽ (ڳرا) نيل ۽ (ٻاريل) باهہ آهي (١٢). ۽ نڙي گهٽيندڙ طعام ۽ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٣). جنهن ڏينهن زمين ۽ جبل ڌٻندا ۽ جبل واريءَ جا ڍڳ هاريل ٿيندا (١٤). (اي انسانؤ!) بيشڪ اسان اوهان ڏانهن هڪ پيغمبر اوهان تي شاهدي ڏيندڙ موڪليو، جهڙيءَ طرح فرعون ڏانهن (موسیٰ) پيغمبر (ڪري) موڪليوسون (١٥).

فَعَصٰى فِرْعَوْنُ الرَّسُوْلَ فَاَخَذْنٰهُ اَخْذًا وَّبِيْلًا ﴿١٦﴾
فَكَيْفَ تَتَّقُوْنَ اِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَّجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِيْبًا ﴿١٧﴾ اِلسَّمَآءُ مُنْفَطِرٌۢ بِهٖ ؕ كَانَ وَعْدُهٗ مَفْعُوْلًا ﴿١٨﴾ اِنَّ
هٰذِهٖ تَذْكِرَةٌ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيْلًا ﴿١٩﴾
اِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ اَنَّكَ تَقُوْمُ اَدْنٰى مِنْ ثُلُثَىِ الَّيْلِ وَ
نِصْفَهٗ وَثُلُثَهٗ وَطَآئِفَةٌ مِّنَ الَّذِيْنَ مَعَكَ ؕ وَاللّٰهُ
يُقَدِّرُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ؕ عَلِمَ اَنْ لَّنْ تُحْصُوْهُ فَتَابَ
عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوْا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْاٰنِ ؕ عَلِمَ اَنْ
سَيَكُوْنُ مِنْكُمْ مَّرْضٰى ۙ وَاٰخَرُوْنَ يَضْرِبُوْنَ فِى الْاَرْضِ
يَبْتَغُوْنَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ ۙ وَاٰخَرُوْنَ يُقَاتِلُوْنَ فِىْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ ۖ فَاقْرَءُوْا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ۙ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ
وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا ؕ وَمَا تُقَدِّمُوْا
لِاَنْفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوْهُ عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرًا
وَّاَعْظَمَ اَجْرًا ؕ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٢٠﴾

پوءِ فرعون اُن پيغمبر جي نافرماني ڪئي، تنهن ڪري ان کي سخت پڪڙ
۾ پڪڙيوسون (١٦). پوءِ جيڪڏهن (اوهين) ڪافر رهندؤ ته اهڙي ڏينهن
کان ڪيئن بچندؤ جيڪو ٻارن کي ٻڍو ڪندو؟ (١٧). اُن (ڏينهن) ۾
آسمان ڦاٽندو، الله جو انجام (ضرور پورو) ٿيڻو آهي (١٨). بيشڪ هيءَ
نصيحت آهي، پوءِ جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺي (١٩).
بيشڪ تنهنجو پالڻهار ڄاڻندو آهي ته تون ٻن ٽهائن رات جي ويجهو اٿندو
آهين ۽ اڌ رات جو ۽ ٽهائي رات جي ۽ جيڪي تو ساڻ آهن تن مان به
هڪ ٽولي (اٿندي آهي) ۽ الله رات ۽ ڏينهن جو اندازو ڪندو آهي، الله
ڄاتو ته اوهين رات جو اٿڻ پورو ڪري نه ٿا سگهو، تنهن ڪري اوهان تي
ٻاجھ سان موٽيو، پوءِ جيترو آسان ٿي سگهي (سو) قرآن مان پڙهو، الله
ڄاتي ڇڏيو ته اوهان مان ڪي بيمار ٿيندا ۽ ٻيا جي زمين ۾ مسافري
ڪن ٿا، الله جي فضل مان (روزيءَ جي) طلب ڪن ٿا ۽ ٻيا الله جي
واٽ ۾ (ڪافرن سان) وڙهن ٿا، تنهن ڪري جيترو قرآن مان آسان ٿي
سگهي سو پڙهو ۽ نماز کي قائم رکو ۽ زڪواة ڏيو ۽ الله کي چڱيءَ طرح
قرض ڏيو ۽ جيڪي پاڻ لاءِ نيڪيءَ مان اڳي موڪليندؤ تنهن کي الله وٽ
وڌيڪ چڱو ۽ اجر ڪري تمام وڏو لهندؤ ۽ الله کان بخشش گهرو، ڇو ته
الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٠).

سُوْرَةُ الْمُدَّثِّرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يٰۤاَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۙ﴿۱﴾ قُمْ فَاَنْذِرْ ۙ﴿۲﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۙ﴿۳﴾ وَثِيَابَكَ
فَطَهِّرْ ۙ﴿۴﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۙ﴿۵﴾ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۙ﴿۶﴾ وَ
لِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ؕ﴿۷﴾ فَاِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُوْرِ ۙ﴿۸﴾ فَذٰلِكَ يَوْمَئِذٍ
يَّوْمٌ عَسِيْرٌ ۙ﴿۹﴾ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ غَيْرُ يَسِيْرٍ ﴿۱۰﴾ ذَرْنِيْ وَمَنْ
خَلَقْتُ وَحِيْدًا ۙ﴿۱۱﴾ وَّجَعَلْتُ لَهٗ مَالًا مَّمْدُوْدًا ۙ﴿۱۲﴾ وَّبَنِيْنَ
شُهُوْدًا ۙ﴿۱۳﴾ وَّمَهَّدْتُّ لَهٗ تَمْهِيْدًا ۙ﴿۱۴﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ اَنْ
اَزِيْدَ ۙ﴿۱۵﴾ كَلَّا ؕ اِنَّهٗ كَانَ لِاٰيٰتِنَا عَنِيْدًا ؕ﴿۱۶﴾ سَاُرْهِقُهٗ
صَعُوْدًا ؕ﴿۱۷﴾ اِنَّهٗ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۙ﴿۱۸﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۙ﴿۱۹﴾ ثُمَّ
قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۙ﴿۲۰﴾ ثُمَّ نَظَرَ ۙ﴿۲۱﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۙ﴿۲۲﴾
ثُمَّ اَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۙ﴿۲۳﴾ فَقَالَ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ
يُّؤْثَرُ ۙ﴿۲۴﴾ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ؕ﴿۲۵﴾ سَاُصْلِيْهِ
سَقَرَ ﴿۲۶﴾ وَمَاۤ اَدْرٰىكَ مَا سَقَرُ ؕ﴿۲۷﴾ لَا تُبْقِيْ وَ
لَا تَذَرُ ۚ﴿۲۸﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ۚ﴿۲۹﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ؕ﴿۳۰﴾

سورة المدثر مکي آهي ۽ هن ۾ ڇاونجاهه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي (پاڻ تي) ڪپڙي ويڙهڻ وارا (مڙس) (١). اٿي پوءِ ڊيڄار (٢). ۽ پنهنجي پالڻهار جي وڏائي بيان ڪر (٣). ۽ پنهنجا ڪپڙا پاڪ رک (۴). ۽ پليتيءَ کان پري رهه (٥). ۽ نه جڳائي ته وڌيڪ گهرندڙ ٿي، احسان ڪرين (٦). ۽ پنهنجي پالڻهار (جي حڪم) لاءِ صبر اختيار ڪر (٧). پوءِ جڏهن صور ۾ ڦوڪبو (٨). تڏهن انهيءَ ڏينهن اوکو وقت ٿيندو (٩). ڪافرن تي اڻ سُکيو (وقت) هوندو (١٠). مون کي ۽ جنهن کي اڪيلو پيدا ڪيم، تنهن کي ڇڏي ڏي (١١). ۽ ان کي گهڻو مال ڏنم (١٢). ۽ (مجلس ۾) حاضر ٿيڻ وارا پٽ (به ڏنم) (١٣). ۽ ان کي پوريءَ طرح وڌايم (١۴). وري (به) لالچ رکندو آهي ته (کيس) وڌيڪ ڏيان (١٥). ائين نه آهي، بيشڪ اُهو اسان جي آيتن سان جهڳڙو ڪندڙ آهي (١٦). جلد ان کي وڏيءَ سختيءَ سان تڪليف ڏيندس (١٧). ڇو ته اُن (دل ۾) سوچ ڪئي ۽ ٺهراءُ ڪيو (١٨). پوءِ لعنت هجيس شال ڪيئن ٺهراءُ ڪيائين (١٩). وري به لعنت هجيس شال ڪيئن ٺهراءُ ڪيائين (٢٠). وري (غور ڪري) ڏٺائين (٢١). وري منهن ۾ شور وڌائين ۽ گُهنڊ پاتائين (٢٢). وري پٺيرو ٿيو ۽ وڏائي ڪيائين (٢٣). پوءِ چيائين ته هيءُ (قرآن) رڳو جادو آهي جو (جادوگرن کان) هليو ٿو اچي (٢۴). هيءُ (قرآن) رڳو ماڻهوءَ جو ڪلام آهي (٢٥). جلد ان کي دوزخ ۾ وجهندس (٢٦). ۽ توکي ڪهڙيءَ شيءِ ڄاڻايو ته دوزخ ڇا آهي؟ (٢٧). (اُهو) نه ڪي ڪجهه (گوشت) رهائي ٿو ۽ نه ڪي (هڏا) ڇڏي ٿو (٢٨) ماڻهن کي (ساڙي) ڪارو ڪندڙ آهي (٢٩). اُن تي اُڻويهه (ڄڻا دربان) آهن (٣٠).

وَمَا جَعَلۡنَاۤ اَصۡحٰبَ النَّارِ اِلَّا مَلٰٓئِكَةً ۪ وَّمَا جَعَلۡنَا عِدَّتَهُمۡ
اِلَّا فِتۡنَةً لِّلَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا ۙ لِيَسۡتَيۡقِنَ الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا الۡكِتٰبَ
وَيَزۡدَادَ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِيۡمَانًا وَّلَا يَرۡتَابَ الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا
الۡكِتٰبَ وَالۡمُؤۡمِنُوۡنَ ۙ وَلِيَقُوۡلَ الَّذِيۡنَ فِىۡ قُلُوۡبِهِمۡ مَّرَضٌ
وَّالۡكٰفِرُوۡنَ مَاذَاۤ اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا ؕ كَذٰلِكَ يُضِلُّ
اللّٰهُ مَنۡ يَّشَآءُ وَيَهۡدِىۡ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَمَا يَعۡلَمُ جُنُوۡدَ
رَبِّكَ اِلَّا هُوَ ؕ وَمَا هِىَ اِلَّا ذِكۡرٰى لِلۡبَشَرِ ۳۱ كَلَّا وَالۡقَمَرِ ۙ ۳۲
وَالَّيۡلِ اِذۡ اَدۡبَرَ ۙ ۳۳ وَالصُّبۡحِ اِذَاۤ اَسۡفَرَ ۙ ۳۴ اِنَّهَا لَاِحۡدَى
الۡكُبَرِ ۙ ۳۵ نَذِيۡرًا لِّلۡبَشَرِ ۙ ۳۶ لِمَنۡ شَآءَ مِنۡكُمۡ اَنۡ يَّتَقَدَّمَ
اَوۡ يَتَاَخَّرَ ؕ ۳۷ كُلُّ نَفۡسٍۢ بِمَا كَسَبَتۡ رَهِيۡنَةٌ ۙ ۳۸ اِلَّاۤ اَصۡحٰبَ
الۡيَمِيۡنِ ؕۛ ۳۹ فِىۡ جَنّٰتٍ ۛ يَتَسَآءَلُوۡنَ ۙ ۴۰ عَنِ الۡمُجۡرِمِيۡنَ ۙ ۴۱ مَا
سَلَكَكُمۡ فِىۡ سَقَرَ ۴۲ قَالُوۡا لَمۡ نَكُ مِنَ الۡمُصَلِّيۡنَ ۙ ۴۳ وَلَمۡ
نَكُ نُطۡعِمُ الۡمِسۡكِيۡنَ ۙ ۴۴ وَكُنَّا نَخُوۡضُ مَعَ الۡخَآئِضِيۡنَ ۙ ۴۵ وَ
كُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوۡمِ الدِّيۡنِ ۙ ۴۶ حَتّٰٓى اَتٰٮنَا الۡيَقِيۡنُ ؕ ۴۷ فَمَا تَنۡفَعُهُمۡ
شَفَاعَةُ الشّٰفِعِيۡنَ ؕ ۴۸ فَمَا لَهُمۡ عَنِ التَّذۡكِرَةِ مُعۡرِضِيۡنَ ۙ ۴۹

۽ دوزخ جا دربان رڳو ملائڪ ڪيا اٿؤن ۽ سندن ڳاڻاٽو رڳو ڪافرن لاءِ پرک ڪئي اٿؤن ته ڪتاب وارا يقين ڪن ۽ ايمان وارا (پنهنجي) ايمان ۾ وڌن ۽ ڪتاب وارا ۽ مؤمن شڪ ۾ نه پون ۽ ته جن جي دلين ۾ (منافقيءَ جي) بيماري آهي، سي ۽ ڪافر چون ته هن مثال ڏيڻ ۾ الله جو ڇا مطلب آهي؟ اهڙيءَ طرح الله جنهن کي گهري (تنهن کي) ڀلائيندو آهي ۽ جنهن کي گهري (تنهن کي) هدايت ڪندو آهي ۽ تنهنجي پالڻهار جو لشڪر ان (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو نه ڄاڻندو آهي ۽ هيءَ (دوزخ جي باهه) ته (سيڪنهن) ماڻهوءَ لاءِ رڳي نصيحت آهي (٣١). سچ چوان ٿو چنڊ جو قسم آهي (٣٢). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن پٺ ڦيري (٣٣). ۽ صبح جو (قسم آهي) جڏهن روشن ٿئي (٣٤). ته بيشڪ دوزخ هڪ وڏين (شين) مان آهي (٣٥). (سيڪنهن) ماڻهوءَ کي ڊيڄاريندڙ آهي (٣٦). اوهان مان انهيءَ لاءِ جيڪو گهري ته (بهشت لاءِ) اڳي وڌي يا (دوزخ ۾) پٺتي رهي (٣٧). سيڪو جيءُ پنهنجي ڪئي ۾ ڳهه پيل آهي (٣٨). پر سڄي پاسي وارا (ڇٽل آهن) (٣٩). (بهشت جي) باغن ۾ هوندا، گڏجي پڇندا (٤٠). ڏوهارين کان (٤١). ته اوهان کي دوزخ ۾ ڪهڙيءَ ڳالهه وڌو (٤٢). چوندا ته نڪي نمازين مان هياسون (٤٣). ۽ نڪي مسڪينن کي کارائيندا هياسون (٤٤). ۽ بڪواسن سان گڏ بڪواس ڪندا هياسون (٤٥). ۽ بدلي جي ڏينهن کي ڪوڙ ڀائيندا هياسون (٤٦). تانجو اسان تي موت آيو (٤٧). پوءِ ڪين پارت ڪندڙن جي پارت نفعو نه ڏيندي (٤٨). پوءِ انهن کي ڇا (ٿيو) آهي، جو نصيحت کان منهن موڙيندڙ (ٿيا) آهن (٤٩).

كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿۵۰﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿۵۱﴾ بَلْ يُرِيْدُ
كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ يُّؤْتٰى صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿۵۲﴾ كَلَّا ؕ بَلْ لَّا
يَخَافُوْنَ الْاٰخِرَةَ ﴿۵۳﴾ كَلَّآ اِنَّهٗ تَذْكِرَةٌ ﴿۵۴﴾ فَمَنْ شَآءَ
ذَكَرَهٗ ﴿۵۵﴾ وَمَا يَذْكُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ ؕ هُوَ اَهْلُ
التَّقْوٰى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿۵۶﴾

سُوْرَةُ الْقِيَامَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَآ اُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ ﴿۱﴾ وَلَآ اُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿۲﴾
اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَلَّنْ نَّجْمَعَ عِظَامَهٗ ﴿۳﴾ بَلٰى قٰدِرِيْنَ
عَلٰٓى اَنْ نُّسَوِّيَ بَنَانَهٗ ﴿۴﴾ بَلْ يُرِيْدُ الْاِنْسَانُ لِيَفْجُرَ
اَمَامَهٗ ﴿۵﴾ يَسْـَٔلُ اَيَّانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ ﴿۶﴾ فَاِذَا بَرِقَ
الْبَصَرُ ﴿۷﴾ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿۸﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿۹﴾
يَقُوْلُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ اَيْنَ الْمَفَرُّ ﴿۱۰﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿۱۱﴾ اِلٰى
رَبِّكَ يَوْمَئِذِ ݨالْمُسْتَقَرُّ ﴿۱۲﴾ يُنَبَّؤُا الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍۢ
بِمَا قَدَّمَ وَاَخَّرَ ﴿۱۳﴾ بَلِ الْاِنْسَانُ عَلٰى نَفْسِهٖ بَصِيْرَةٌ ﴿۱۴﴾

ڄڻ تہ اُهي ٿهندڙ ڳڻهه آهن (٥٠). جي شينهن کان ڀڄا هجن (٥١). بلڪ منجهائن هرهڪ ماڻهو گهرندو آهي تہ کيس (آسمان مان) کليل ڪتاب ڏجن (٥٢). ائين نہ آهي، بلڪ آخرت کان نہ ٿا ڊڄن (٥٣). سچ آهي تہ بيشڪ قرآن هڪ نصيحت آهي (٥٤). پوءِ جيڪو گهري سو ان کي پڙهي (٥٥). ۽ الله جي گُهر کان سواءِ (ان کي) ياد ڪري نہ سگهندا (الله) اُهو آهي جنهن کان ڊڄڻ گهرجي ۽ (اُهو) بخشش جو مالڪ آهي (٥٦).

سورة قيامت مڪي آهي ۽ هن ۾ چاليھ آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت جي ڏينهن جو قسم ٿو کڻان (١). ۽ ملامت ڪرڻ واري نفس جو قسم ٿو کڻان (تہ قيامت ۾ سڀ اُٿندا) (٢). انسان ڀانئيندو آهي ڇا تہ سندس هڏا گڏ نہ ڪنداسون؟ (٣). هائو! سندس آڱرين جي ڏوڏين جي سڌي ڪرڻ تي وس وارا آهيون (٤). بلڪ انسان هيءُ گهرندو آهي تہ پنهنجي اڳ (ايندڙ وقت) لاءِ گناهه ڪري (٥). پڇي ٿو تہ قيامت جو ڏينهن ڪڏهن ٿيندو؟ (٦). پوءِ جڏهن اکيون ڦاٽي ويندیون (٧). ۽ چنڊ گرهبو (٨). ۽ سج ۽ چنڊ (هڪ جاءِ) گڏ ڪبا (٩). (تڏهن) ماڻهو چوندو تہ ڀڄڻ جي راه ڪٿي آهي؟ (١٠). نہ نہ! ڪا واهه ڪانهي (١١). تنهنجي پالڻهار وٽ اُن ڏينهن ٽڪاڻ جو هنڌ آهي (١٢). اُن ڏينهن ماڻهوءَ کي (اُنهيءَ حال حقيقت بابت) خبردار ڪبو، جيڪي اڳي موڪليو هيائين ۽ پوئتي رهايائين (١٣). بلڪ ماڻهو پنهنجي (الزام) لاءِ (پاڻ) هڪ حجت آهي (١٤).

وَّلَوْ اَلْقٰى مَعَاذِيْرَهٗ ۝۱۵ لَا تُحَرِّكْ بِهٖ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ
بِهٖ ۝۱۶ اِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهٗ وَقُرْاٰنَهٗ ۝۱۷ فَاِذَا قَرَاْنٰهُ فَاتَّبِعْ
قُرْاٰنَهٗ ۝۱۸ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهٗ ۝۱۹ كَلَّا بَلْ تُحِبُّوْنَ
الْعَاجِلَةَ ۝۲۰ وَتَذَرُوْنَ الْاٰخِرَةَ ۝۲۱ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ۝۲۲
اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝۲۳ وَوُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ۝۲۴ تَظُنُّ
اَنْ يُّفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝۲۵ كَلَّآ اِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ۝۲۶
وَقِيْلَ مَنْ ٚ رَاقٍ ۝۲۷ وَّظَنَّ اَنَّهُ الْفِرَاقُ ۝۲۸ وَالْتَفَّتِ
السَّاقُ بِالسَّاقِ ۝۲۹ اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذِ نِ الْمَسَاقُ ۝۳۰ ع
فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلّٰى ۝۳۱ وَلٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝۳۲
ثُمَّ ذَهَبَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ يَتَمَطّٰى ۝۳۳ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ۝۳۴
ثُمَّ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ۝۳۵ اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ
يُّتْرَكَ سُدًى ۝۳۶ اَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّنْ مَّنِيٍّ يُّمْنٰى ۝۳۷
ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوّٰى ۝۳۸ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ
الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ۝۳۹ اَلَيْسَ ذٰلِكَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ
يُّحْیِۦَ الْمَوْتٰى ۝۴۰ ع

توڙيڪ پنهنجا بهانا پيش پيو ڪري (١٥). (اي پيغمبر) قرآن پڙهڻ مهل پنهنجي زبان کي (هن لاءِ) نه چور ته اهو جلدي (ياد ڪري) وٺين (١٦). چو ته (تنهنجي سيني ۾) قرآن جو گڏ ڪرڻ ۽ ان جو پڙهڻ (آسان ڪرڻ) اسان جي ذمي آهي (١٧). پوءِ جڏهن قرآن (ملائڪ کان) پڙهايون تڏهن (پنهنجي دل) اُن جي پڙهڻ جي پٺيان لڳاءِ (١٨). وري بيشڪ ان جي وضاحت ڪرڻ اسان جي ذمي آهي (١٩). نه نه! بلڪ (اي ڪافرؤ) دنيا کي دوست رکندا آهيو (٢٠). ۽ آخرت کي ڇڏيندا آهيو (٢١). ڪي چهرا اُن ڏينهن تازا هوندا (٢٢). پنهنجي پالڻهار ڏانهن ڏسندڙ هوندا (٢٣). ڪي چهرا ان ڏينهن اُداس (ٽيل) هوندا (٢٤). ڀائيندا ته ساڻن پٺيءَ توڙ معاملو ڪيو ويندو (٢٥). نه نه! جڏهن (ساه) نڙگهٽ تي پهچندو (٢٦). ۽ چيو ويندو ته ڪو ڦيڻو رکڻ وارو آهي؟ (٢٧). ۽ (پڪ) ڀائيندو ته (هاڻي) هيءُ (وقت روح جي) جدا ٿيڻ (جو) آهي (٢٨). ۽ هڪ پني ٻيءَ پنيءَ سان وچڙندي (٢٩). اُن ڏينهن تنهنجي پالڻهار وٽ هلڻو آهي (٣٠). پوءِ نڪي (الله جي ڪلام جي) تصديق ڪيائين ۽ نڪي نماز پڙهيائين (٣١). پر ڪوڙ ڀانيائين ۽ منهن موڙيائين (٣٢). وري پنهنجي گهروارن ڏانهن آڪڙجي هليو (٣٣). تو تي خرابي هجي، پوءِ تو تي خرابي هجي (٣٤). وري (ٻيهر چوان ٿو ته) تو تي خرابي هجي، پوءِ تو تي خرابي هجي (٣٥). انسان (ائين) ڀانئي ٿو ڇا ته (ڪيس) بيڪار ڇڏي ڏبو؟ (٣٦). (اُهو) منيءَ جو ٽيپو نه هو ڇا جو (ماءُ جي ڳهڻ ۾) اڇليو ٿي ويو (٣٧). وري (رت جو) دڳ هو، پوءِ الله (ان کي) بڻايو ۽ (اُن کي) سنئين لڱين ڪيائين (٣٨). پوءِ منيءَ مان ٻه جنسون نر ۽ مادي بڻايائين (٣٩). اِهو الله هن (ڳالهه) تي وس وارو نه آهي ڇا جو مئن کي جيئاري؟ (٤٠).

سُوْرَةُ الدَّهْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

هَلْ اَتٰى عَلَى الْاِنْسَانِ حِيْنٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْـًٔا مَّذْكُوْرًا ﴿١﴾
اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ اَمْشَاجٍ ۖ نَّبْتَلِيْهِ فَجَعَلْنٰهُ
سَمِيْعًاۢ بَصِيْرًا ﴿٢﴾ اِنَّا هَدَيْنٰهُ السَّبِيْلَ اِمَّا شَاكِرًا وَّ اِمَّا
كَفُوْرًا ﴿٣﴾ اِنَّآ اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ سَلٰسِلَاۡ وَ اَغْلٰلًا وَّسَعِيْرًا ﴿٤﴾
اِنَّ الْاَبْرَارَ يَشْرَبُوْنَ مِنْ كَاْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُوْرًا ۚ ﴿٥﴾
عَيْنًا يَّشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللّٰهِ يُفَجِّرُوْنَهَا تَفْجِيْرًا ﴿٦﴾ يُوْفُوْنَ
بِالنَّذْرِ وَيَخَافُوْنَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهٗ مُسْتَطِيْرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعِمُوْنَ
الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّهٖ مِسْكِيْنًا وَّيَتِيْمًا وَّ اَسِيْرًا ﴿٨﴾ اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ
لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُرِيْدُ مِنْكُمْ جَزَآءً وَّلَا شُكُوْرًا ﴿٩﴾ اِنَّا نَخَافُ مِنْ
رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوْسًا قَمْطَرِيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَقٰهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ الْيَوْمِ وَ
لَقّٰهُمْ نَضْرَةً وَّسُرُوْرًا ۚ ﴿١١﴾ وَجَزٰهُمْ بِمَا صَبَرُوْا جَنَّةً وَّحَرِيْرًا ۙ ﴿١٢﴾
مُّتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا عَلَى الْاَرَآئِكِ ۚ لَا يَرَوْنَ فِيْهَا شَمْسًا وَّلَا
زَمْهَرِيْرًا ۚ ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلٰلُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوْفُهَا تَذْلِيْلًا ﴿١٤﴾

سورة الدهر مڪي آهي ۽ هن ۾ ايڪٽيھ آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪڏهن انسان تي زماني مان هڪ (اهڙو) وقت گذري چڪو آهي، جو (هو اهڙي) ڪا شيءِ نہ هو جا يادگيريءَ ۾ اچي (١). بيشڪ اسان ماڻهوءَ کي هڪڙي (گهڻن جزن سان) گڏيل نطفي مان پيدا ڪيو تہ ان کي پرکيون، پوءِ کيس ٻڌندڙ ڏسندڙ ڪيوسون (٢). بيشڪ اسان کيس سڌو دڳ ڏسيو، (هاڻي هو) شڪر ڪندڙ ٿئي يا بي شڪر (٣). بيشڪ اسان ڪافرن لاءِ زنجير ۽ ڳٽ ۽ ٻرندڙ باھ تيار ڪئي آهي (۴). بيشڪ نيڪ بخت ٻانها (اُنهيءَ شراب جي) پيالي مان پيئندا، جنهن جي ملاوت ڪافور (جي چشمي جي پاڻيءَ) جي هوندي (٥). اُهو هڪ چشمو آهي، جنهن مان اللہ جا (پيارا) ٻانها پيئندا، جنهن کي چڱيءَ طرح وهائيندا (٦). (جي اللہ جي) باسيل باس پوري ڪندا آهن ۽ ان ڏينهن کان ڊڄندا آهن، جنهن جي بڇڙائي (هر طرف) پڌري هوندي (٧). ۽ طعام جي (کين) ضرورت هوندي بہ محتاج ۽ يتيم ۽ قيديءَ کي کارائيندا آهن (٨). (۽ چوندا آهن تہ) اسين تہ اوهان کي اللہ جي راضپي واسطي کارائيندا آهيون، اوهان کان نہ ڪو بدلو ۽ نہ ڪا شڪر گذاري گهرندا آهيون (٩). بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار کان هڪ ڏکئي ڏينهن کان ڊڄندا آهيون، جو تمام سخت آهي (١٠). پوءِ اللہ اُن ڏينهن جي شر کان کين بچايو ۽ انهن کي تازگي ۽ خوشي پهچائي (١١). ۽ سندن صبر ڪرڻ سببان باغ ۽ پَٽ (جو ويس) کين بدلو ڏنائين (١٢). اُن (باغ) ۾ پلنگن تي ٽيڪ ڏئي ويهندا. اُتي نہ کي سج جي اُتت ۽ نہ کي ڪا سخت سردي ڏسندا (١٣). ۽ ان (باغ) جون ڇانئون مٿن ويجهيون ٿيل هونديون ۽ ان جا ميوا (پٽڻ ۾) چڱيءَ طرح (لڙڪائي) ويجها ڪبا (١۴).

وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِـَٔانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾
قَوَارِيرَا۟ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا
كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ
عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
مَّنثُورًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾
عَـٰلِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوٓا۟ أَسَاوِرَ
مِن فِضَّةٍ وَسَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَـٰذَا كَانَ
لَكُمْ جَزَآءً وَكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ
الْقُرْءَانَ تَنزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ ءَاثِمًا
أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾ وَمِنَ الَّيْلِ
فَاسْجُدْ لَهُۥ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هَـٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ
الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَّحْنُ خَلَقْنَـٰهُمْ
وَشَدَدْنَآ أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَآ أَمْثَـٰلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾
إِنَّ هَـٰذِهِۦ تَذْكِرَةٌ فَمَن شَآءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا
تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

۽ چانديءَ جي ٿانوَن ۽ پيالن سان وٽن اچ وڃ ٿيندي، جي شيشن وانگر هوندا (١٥). (پر) شيشا (به) چانديءَ جا جن کي انهن (پيارينڊڙن) پوري اندازي سان ٺهرايو آهي (١٦). ۽ اتي کين شراب جا پيالا پياربا، جنهن (جي پاڻيءَ) جي ملاوت سُنڍ (جي چشمي) جي هوندي (١٧). اُتي اُهو هڪ چشمو آهي، جنهن جو سلسبيل نالو رکيو ٿو وڃي (١٨). ۽ وٽن هميشه رهندڙ نينگر پيا گهمندا ڦرندا (اي ڏسندڙ!) جڏهن انهن کي ڏسندين (تڏهن) انهن کي ڪنڊيل موتي پيو ڀائيندين (١٩). ۽ جڏهن اُتي نهاريندين (تڏهن) اَڻ ڪٿ نعمت ۽ وڏي بادشاهي پيو ڏسندين (٢٠). مٿانئن سنهي سائي پٽ جا ۽ ٿلهي پٽ جا ڪپڙا هوندا ۽ چانديءَ جا ڪنگڻ کين پارايا ويندا ۽ سندن پالڻهار کين تمام پاڪ شراب پياريندو (٢١). (چيو ويندن ته) بيشڪ اِهو اوهان (جي عملن) جو بدلو آهي ۽ اوهان جي محنت قبول ڪيل آهي (٢٢). بيشڪ اسان تو تي قرآن درجي بدرجي لاٿو (٢٣). پوءِ پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ۽ انهن (ماڻهن) مان ڪنهن گنهگار يا بي شڪر جو چيو نه مڃ (٢٤). ۽ پنهنجي پالڻهار جو نالو صبح ۽ سانجهيءَ ياد ڪر (٢٥). ۽ ڪجهه (وقت) رات ۾ ان لاءِ نماز پڙهه ۽ گهڻي رات سندس پاڪائي ساراهه (٢٦). بيشڪ اِهي (ڪافر) دنيا کي پيارو رکندا آهن ۽ ڳري ڏينهن کي پنهنجي پٺيان ڦٽو ڪندا آهن (٢٧). اسان کين پيدا ڪيو ۽ سندس سَنڌ پختا ڪياسون ۽ جيڪڏهن گهرون (ته) انهن جهڙا ٻيا عيوض ۾ مٽائي آڻيون (٢٨). بيشڪ اِها نصيحت آهي، پوءِ جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺي (٢٩). ۽ اوهين نه گهرندؤ، مگر اُهو جيڪي الله گهري، ڇوته الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٣٠).

يُّدۡخِلُ مَنۡ يَّشَآءُ فِىۡ رَحۡمَتِهٖ ؕ وَالظّٰلِمِيۡنَ اَعَدَّ لَهُمۡ

عَذَابًا اَلِيۡمًا ۠ ﴿۳۱﴾

سُوۡرَةُ المُرۡسَلَاتِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

وَالۡمُرۡسَلٰتِ عُرۡفًا ۙ﴿۱﴾ فَالۡعٰصِفٰتِ عَصۡفًا ۙ﴿۲﴾ وَّ النّٰشِرٰتِ

نَشۡرًا ۙ﴿۳﴾ فَالۡفٰرِقٰتِ فَرۡقًا ۙ﴿۴﴾ فَالۡمُلۡقِيٰتِ ذِكۡرًا ۙ﴿۵﴾ عُذۡرًا اَوۡ

نُذۡرًا ۙ﴿۶﴾ اِنَّمَا تُوۡعَدُوۡنَ لَوَاقِعٌ ؕ﴿۷﴾ فَاِذَا النُّجُوۡمُ طُمِسَتۡ ۙ﴿۸﴾ وَ

اِذَا السَّمَآءُ فُرِجَتۡ ۙ﴿۹﴾ وَاِذَا الۡجِبَالُ نُسِفَتۡ ۙ﴿۱۰﴾ وَاِذَا الرُّسُلُ

اُقِّتَتۡ ؕ﴿۱۱﴾ لِاَىِّ يَوۡمٍ اُجِّلَتۡ ؕ﴿۱۲﴾ لِيَوۡمِ الۡفَصۡلِ ۚ﴿۱۳﴾ وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ

مَا يَوۡمُ الۡفَصۡلِ ؕ﴿۱۴﴾ وَيۡلٌ يَّوۡمَئِذٍ لِّلۡمُكَذِّبِيۡنَ ﴿۱۵﴾ اَلَمۡ

نُهۡلِكِ الۡاَوَّلِيۡنَ ؕ﴿۱۶﴾ ثُمَّ نُتۡبِعُهُمُ الۡاٰخِرِيۡنَ ﴿۱۷﴾ كَذٰلِكَ

نَفۡعَلُ بِالۡمُجۡرِمِيۡنَ ﴿۱۸﴾ وَيۡلٌ يَّوۡمَئِذٍ لِّلۡمُكَذِّبِيۡنَ ﴿۱۹﴾ اَلَمۡ

نَخۡلُقۡكُّمۡ مِّنۡ مَّآءٍ مَّهِيۡنٍ ۙ﴿۲۰﴾ فَجَعَلۡنٰهُ فِىۡ قَرَارٍ مَّكِيۡنٍ ۙ﴿۲۱﴾

اِلٰى قَدَرٍ مَّعۡلُوۡمٍ ۙ﴿۲۲﴾ فَقَدَرۡنَا ۖ فَنِعۡمَ الۡقٰدِرُوۡنَ ﴿۲۳﴾ وَيۡلٌ

يَّوۡمَئِذٍ لِّلۡمُكَذِّبِيۡنَ ﴿۲۴﴾ اَلَمۡ نَجۡعَلِ الۡاَرۡضَ كِفَاتًا ۙ﴿۲۵﴾

جنهن کي گهري (تنهن کي) پنهنجيءَ رحمت ۾ داخل ٿو ڪري ۽ ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿس (٣١).

سورة المرسلات مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجاهه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

وٽندڙن لڳندڙن هيرُن جو قسم آهي (١). پوءِ زور سان لڳڻ وارن وائن جو قسم آهي (٢). ۽ (ڪڪرن کي) ڪٽندڙن پکيڙيندڙن وائن جو قسم آهي (٣). پوءِ (ڪڪرن کي) هڪ ٻئي کان جدا ڪندڙن وائن جو قسم آهي (٤). پوءِ وحي آڻيندڙ ملائڪن جو قسم آهي (٥). (جي) عذر وڃائڻ لاءِ يا ڊيڄارڻ لاءِ (وحي آڻيندا آهن) (٦). ته بيشڪ جنهن (ڳالهه) جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو، سا ضرور ٿيڻي آهي (٧). پوءِ جڏهن تارا ميٽي ڇڏبا (٨). ۽ جڏهن آسمان چيربو (٩). ۽ جڏهن جبل اُڏائبا (١٠). ۽ جڏهن پيغمبر (نهرايل وقت تي) گڏ ڪبا (١١). (تڏهن ثابت ٿيندو ته پيغمبرن کي) ڪهڙي ڏينهن لاءِ ترسايو ويو؟ (١٢). فيصلي جي ڏينهن لاءِ (١٣). ۽ توکي ڪهڙيءَ شيءِ ڄاڻايو ته فيصلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (١٤). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (١٥). پهرين کي هلاڪ نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (١٦). وري (اُن کان پوءِ) پوين کي انهن جي پٺيان آڻيندا آهيون (١٧). ائين ڏوهارين سان ڪندا آهيون (١٨). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (١٩). اوهان کي خسيس پاڻيءَ مان نه بڻايو اٿئون ڇا؟ (٢٠). پوءِ اُن (پاڻيءَ) کي هڪ پختي هنڌ ۾ رکيوسون (٢١). هڪ مقرر وقت تائين (٢٢). پوءِ (ڪيس) پورو بڻاسون جو (اسين) چڱي سگهه وارا آهيون (٢٣). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٢٤). زمين کي ماپائڻ واري نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (٢٥).

أَحْيَاءً وَّأَمْوَاتًا ٢٦ وَّجَعَلْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ شٰمِخٰتٍ وَّ
أَسْقَيْنٰكُمْ مَّآءً فُرَاتًا ٢٧ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٢٨
اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى مَا كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ٢٩ اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى ظِلٍّ
ذِيْ ثَلٰثِ شُعَبٍ ٣٠ لَّا ظَلِيْلٍ وَّلَا يُغْنِيْ مِنَ اللَّهَبِ ٣١
اِنَّهَا تَرْمِيْ بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ٣٢ كَاَنَّهٗ جِمٰلَتٌ صُفْرٌ ٣٣ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٣٤ هٰذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُوْنَ ٣٥ وَلَا
يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُوْنَ ٣٦ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٣٧
هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنٰكُمْ وَالْاَوَّلِيْنَ ٣٨ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ
كَيْدٌ فَكِيْدُوْنِ ٣٩ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٤٠ اِنَّ
الْمُتَّقِيْنَ فِيْ ظِلٰلٍ وَّعُيُوْنٍ ٤١ وَّفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُوْنَ ٤٢
كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـًٔا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ٤٣ اِنَّا كَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ٤٤ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٤٥ كُلُوْا
وَتَمَتَّعُوْا قَلِيْلًا اِنَّكُمْ مُّجْرِمُوْنَ ٤٦ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٤٧ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ ارْكَعُوْا لَا يَرْكَعُوْنَ ٤٨ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ٤٩ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ٥٠

(جو) جيئرن ۽ مئن کي (ماپائي) (٢٦). ۽ زمين ۾ وڏا پڪا جبل (پيدا) ڪيا سون ۽ اوهان کي مٺو پاڻي پياريوسون (٢٧). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٢٨). (چيو ويندو ته هاڻي) جنهن (دوزخ) کي اوهين ڪوڙ ڀانئيندا هيؤ، تنهن ڏانهن هلو (٢٩). (چئبن ته) ٽن شاخن واريءَ ڇانوَ ڏانهن هلي پئو (٣٠). نه ٿڌي (ڇانوَ) هوندي ۽ نه (باھ جي) تَوَ کان بچائيندي (٣١). بيشڪ اُها (باھ) ماڙيءَ جيڏيون چڻنگون اُڇليندي آهي (٣٢). چڻ ته اُهي هيڊا اُٺ آهن (٣٣). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٣٤). اِهو ڏينهن اُهو آهي جنهن ۾ نه ڳالهائيندا (٣٥). ۽ نڪي کين موڪل ڏبي ته (ڪو) عذر (بيان) ڪن (٣٦). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٣٧). هيءُ فيصلي جو ڏينهن آهي. اوهان کي ۽ اڳين کي گڏ ڪيوسون (٣٨). پوءِ جيڪڏهن اوهان کي ڪا بچڙي رٿ ڪرڻي آهي ته منهنجي حق ۾ رٿيو (٣٩). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٠). بيشڪ پرهيزگار ڇانوَن ۽ چشمن ۾ هوندا (٤١). ۽ جنهن جنس مان گھرندا (تنهن جنس جي) ميون ۾ هوندا (٤٢). (چئبن ته) (چڱا) ڪم ڪندا هيؤ، تنهن ڪري خوش ٿي کائو ۽ پيئو (٤٣). بيشڪ اسين نيڪن کي اهڙي بدلو ڏيندا آهيون (٤٤). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٥). (اي ڪوڙ ڀانئيندڙؤ! دنيا ۾) ٿوري دير کائي وٺو ۽ مزا ماڻي وٺو، بيشڪ اوهين ڏوهاري آهيو (٤٦). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٧). ۽ جڏهن کين چئجي ته نماز پڙهو (تڏهن) نماز نه پڙهندا آهن (٤٨). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀانئيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٩). پوءِ ان (قرآن) کانپوءِ ڪهڙيءَ ڳالھ سان ايمان آڻيندا؟ (٥٠).

سُوۡرَةُ النَّبَإِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُوۡنَ ۚ ﴿۱﴾ عَنِ النَّبَاِ الۡعَظِيۡمِ ۙ ﴿۲﴾ الَّذِىۡ هُمۡ
فِيۡهِ مُخۡتَلِفُوۡنَ ﴿۳﴾ كَلَّا سَيَعۡلَمُوۡنَ ۙ ﴿۴﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعۡلَمُوۡنَ ﴿۵﴾ اَلَمۡ
نَجۡعَلِ الۡاَرۡضَ مِهٰدًا ۙ ﴿۶﴾ وَّالۡجِبَالَ اَوۡتَادًا ۙ ﴿۷﴾ وَّخَلَقۡنٰكُمۡ
اَزۡوَاجًا ۙ ﴿۸﴾ وَّجَعَلۡنَا نَوۡمَكُمۡ سُبَاتًا ۙ ﴿۹﴾ وَّجَعَلۡنَا الَّيۡلَ لِبَاسًا ۙ ﴿۱۰﴾
وَّجَعَلۡنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۚ ﴿۱۱﴾ وَبَنَيۡنَا فَوۡقَكُمۡ سَبۡعًا شِدَادًا ۙ ﴿۱۲﴾ وَّ
جَعَلۡنَا سِرَاجًا وَّهَّاجًا ۙ ﴿۱۳﴾ وَّاَنۡزَلۡنَا مِنَ الۡمُعۡصِرٰتِ مَآءً
ثَجَّاجًا ۙ ﴿۱۴﴾ لِّنُخۡرِجَ بِهٖ حَبًّا وَّنَبَاتًا ۙ ﴿۱۵﴾ وَّجَنّٰتٍ اَلۡفَافًا ﴿۱۶﴾ اِنَّ
يَوۡمَ الۡفَصۡلِ كَانَ مِيۡقَاتًا ۙ ﴿۱۷﴾ يَّوۡمَ يُنۡفَخُ فِى الصُّوۡرِ
فَتَاۡتُوۡنَ اَفۡوَاجًا ۙ ﴿۱۸﴾ وَّفُتِحَتِ السَّمَآءُ فَكَانَتۡ اَبۡوَابًا ۙ ﴿۱۹﴾ وَّ
سُيِّرَتِ الۡجِبَالُ فَكَانَتۡ سَرَابًا ﴿۲۰﴾ اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتۡ
مِرۡصَادًا ۙ ﴿۲۱﴾ لِّلطّٰغِيۡنَ مَاٰبًا ۙ ﴿۲۲﴾ لّٰبِثِيۡنَ فِيۡهَاۤ اَحۡقَابًا ۚ ﴿۲۳﴾
لَا يَذُوۡقُوۡنَ فِيۡهَا بَرۡدًا وَّلَا شَرَابًا ۙ ﴿۲۴﴾ اِلَّا حَمِيۡمًا وَّغَسَّاقًا ۙ ﴿۲۵﴾
جَزَآءً وِّفَاقًا ﴿۲۶﴾ اِنَّهُمۡ كَانُوۡا لَا يَرۡجُوۡنَ حِسَابًا ۙ ﴿۲۷﴾

سورة النبا مڪي آهي ۽ هِن ۾ چاليهه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪهڙيءَ ڳالھ بابت هڪ ٻئي کان پڇن ٿا؟ (١). (هائو!) هڪڙي اهڙي وڏي واقعي بابت (٢). جنهن (جي ٿيڻ) ۾ اُهي (پاڻ ۾) مختلف آهن (٣). ائين (سندن خيالن وانگر) نہ آهي، سگھوئي ڄاڻندا (۴). وري ٻہ (چؤن ٿا تہ) ائين نہ آهي، سگھوئي ڄاڻندا (٥). زمين کي وڇاڻو نہ ڪيو اٿئون ڇا؟ (٦). ۽ جبلن کي ميخون؟ (٧). ۽ اوهان کي جوڙو جوڙو (نر ۽ مادي) بڻايوسون (٨). ۽ اوهان جي ننڊ کي فرحت بڻايوسون (٩). ۽ رات کي ڍڪ ڪيوسون (١٠). ۽ ڏينهن کي گذارن (جو وقت) ڪيوسون (١١). ۽ اوهان جي مٿان ست مضبوط (آسمان) بڻاياسون (١٢). ۽ هڪ چمڪندڙ ڏيئو (سج) بڻايوسون (١٣). ۽ ڪڪرن مان ريلا ڪري وهندڙ پاڻي وسايوسون (١۴). تہ اُن سان اَن ۽ سَلا ڄمايون (١٥). ۽ گھاٽا باغ (بہ) (١٦). (اها قدرت ڏسي سمجهندا نہ آهن تہ) بيشڪ فيصلي جو ڏينهن هڪ مقرر مهل آهي (١٧). جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪبو (تنهن ڏينهن اوهين) ٽوليون ٽوليون ٿي ايندؤ (١٨). ۽ آسمان کولبو، پوءِ (اهو) دروازا ٿي پوندو (١٩). ۽ جبل (دز ڪري) هلائبا، پوءِ رج وانگر ٿيندا (٢٠). بيشڪ دوزخ انتظار ڪيڻ وارو آهي (٢١). جو هٺيلن جو (اهوئي) رهڻ جو هنڌ آهي (٢٢). منجهس ڪيئي (زمانا) ڊگھيون مدتون رهندا (٢٣). اُن ۾ نڪا ٿڌائي ۽ نڪا پيئڻ جي شيءِ چکندا (٢۴). ٿتي پاڻيءَ ۽ روڳ کان سواءِ (٢٥). (اِهو سندن) پورو پورو بدلو آهي (٢٦). ڇو تہ اُهي حساب ڏيڻ جي اميد نہ رکندا هيا (٢٧).

وَّكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا كِذَّابًا ۭ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ كِتٰبًا ۙ﴿٢٩﴾
فَذُوْقُوْا فَلَنْ نَّزِيْدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ۧ﴿٣٠﴾ اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ مَفَازًا ۙ﴿٣١﴾
حَدَاۗىِٕقَ وَاَعْنَابًا ۙ﴿٣٢﴾ وَّكَوَاعِبَ اَتْرَابًا ۙ﴿٣٣﴾ وَّكَاْسًا دِهَاقًا ۭ﴿٣٤﴾
لَا يَسْمَعُوْنَ فِيْهَا لَغْوًا وَّلَا كِذّٰبًا ۚ﴿٣٥﴾ جَزَاۗءً مِّنْ رَّبِّكَ عَطَاۗءً
حِسَابًا ۙ﴿٣٦﴾ رَّبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ خِطَابًا ۚ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُوْمُ الرُّوْحُ وَالْمَلٰۗىِٕكَةُ
صَفًّا ڐ لَّا يَتَكَلَّمُوْنَ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾
ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ شَاۗءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ مَاٰبًا ﴿٣٩﴾ اِنَّآ
اَنْذَرْنٰكُمْ عَذَابًا قَرِيْبًا ڻ يَّوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدٰهُ
وَيَقُوْلُ الْكٰفِرُ يٰلَيْتَنِيْ كُنْتُ تُرٰبًا ۧ﴿٤٠﴾

سُوْرَةُ النّٰزِعٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالنّٰزِعٰتِ غَرْقًا ۙ﴿١﴾ وَّالنّٰشِطٰتِ نَشْطًا ۙ﴿٢﴾ وَّالسّٰبِحٰتِ سَبْحًا ۙ﴿٣﴾
فَالسّٰبِقٰتِ سَبْقًا ۙ﴿٤﴾ فَالْمُدَبِّرٰتِ اَمْرًا ۘ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ
الرَّاجِفَةُ ۙ﴿٦﴾ تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ ۭ﴿٧﴾ قُلُوْبٌ يَّوْمَىِٕذٍ وَّاجِفَةٌ ۙ﴿٨﴾

۽ اسان جي حڪمن کي بلڪل ڪوڙا ڀانئيندا هئا (٢٨). ۽ سڀ شيءِ کي لکي ڳڻي ڇڏيو اٿون (٢٩). پوءِ (چئبن ته اِها سزا) چکو جو عذاب کان سواءِ اوهان تي (ٻيو) ڪجھ (ٻہ) نہ وڌائينداسون (٣٠). بيشڪ پرهيزگارن لاءِ ڪاميابي آهي (٣١). جو باغ ۽ انگور (٣٢). ۽ همر عمر نوجوان زالون (٣٣). ۽ شراب جا ڇلڪندڙ پيالا (هوندا) (٣٤). اُتي نہ ڪا اجائي ٻڪ ۽ نہ ڪو ڪوڙ ٻڌندا (٣٥). (اهو پورو) بدلو تنهنجي پالڻهار کان انعام عطا ڪيل حساب روءِ آهي (٣٦). جو آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن جو بہ ٻاجهارو پالڻهار آهي، ان (جي هيبت) کان ڪوبہ ورندي ڏئي نہ سگهندو (٣٧). جنهن ڏينهن روح (جبريل) ۽ (سڀيئي) ملائڪ صفون ٻڌي بيهندا، (تنهن ڏينهن) جنهن کي ٻاجهاري (الله) موڪل ڏني هوندي ۽ صحيح ڳالھ ڳالهائي هوندائين، تنهن کان سواءِ (ٻيا ڪي بہ) نہ ڳالهائيندا (٣٨). اهو ڏينهن سچ پچ (ٿيڻو) آهي، تنهن ڪري جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن (پنهنجي) رهڻ جو هنڌ ٺاهي (٣٩). بيشڪ اسان اوهان کي ويجهي عذاب (اچڻ) کان ڊيڄاري ڇڪاسون، جنهن ڏينهن ماڻهو اهو ڏسندو جيڪي سندس ٻنهي هٿن اڳي ڪري موڪليو هو ۽ ڪافر چوندو تہ هَئہ اَرمان! جيڪر آءٌ مٽي هجان ها (تہ چڱو) (٤٠).

سورة النازعات مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇائيتاليھ آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اندر گهڙي (ساهہ) ڇڪي آڻيندڙن (ملائڪن) جو قسم آهي (١). ۽ ڪولي آسانيءَ سان (ساهہ جي) ڳنڍ ڇوڙيندڙن جو قسم آهي (٢). ۽ چڱيءَ طرح سان تَرندڙن جو قسم آهي (٣). پوءِ ڊوڙي اڳرائي ڪندڙن جو قسم آهي (٤). پوءِ (سڀ) ڪم جي رٿيندڙن (ملائڪن جي) ٽولين جو قسم آهي (٥). تہ جنهن ڏينهن ڌٻڻ واري ڌٻندي (٦). اُن کي پٺيان لڳندڙ (ٻيو ڌوڏو) پٺيان لڳندو (٧). تنهن ڏينهن ڪيتريون ئي دليون ڏکي وجهڻ واريون هونديون (٨).

اَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ﴿٩﴾ یَقُوْلُوْنَ ءَاِنَّا لَمَرْدُوْدُوْنَ فِی الْحَافِرَةِ ؕ﴿١٠﴾
ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا نَّخِرَةً ؕ﴿١١﴾ قَالُوْا تِلْكَ اِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾
فَاِنَّمَا هِیَ زَجْرَةٌ وَّاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ؕ﴿١٤﴾ هَلْ اَتٰىكَ
حَدِیْثُ مُوْسٰی ﴿١٥﴾ اِذْ نَادٰىهُ رَبُّهٗ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًی ۚ﴿١٦﴾
اِذْهَبْ اِلٰی فِرْعَوْنَ اِنَّهٗ طَغٰی ۫ۖ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَّكَ اِلٰۤی اَنْ
تَزَكّٰی ۙ﴿١٨﴾ وَاَهْدِیَكَ اِلٰی رَبِّكَ فَتَخْشٰی ۚ﴿١٩﴾ فَاَرٰىهُ الْاٰیَةَ
الْكُبْرٰی ۫ۖ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصٰی ۫ۖ﴿٢١﴾ ثُمَّ اَدْبَرَ یَسْعٰی ۫ۖ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ قف
فَنَادٰی ۫ۖ﴿٢٣﴾ فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰی ۫ۖ﴿٢٤﴾ فَاَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ
الْاٰخِرَةِ وَالْاُوْلٰی ؕ﴿٢٥﴾ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ یَّخْشٰی ؕع﴿٢٦﴾ ءَاَنْتُمْ
اَشَدُّ خَلْقًا اَمِ السَّمَآءُ ؕ بَنٰىهَا قف﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰىهَا ۙ﴿٢٨﴾ وَ
اَغْطَشَ لَیْلَهَا وَاَخْرَجَ ضُحٰىهَا ۪﴿٢٩﴾ وَالْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ
دَحٰىهَا ؕ﴿٣٠﴾ اَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعٰىهَا ۪﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ اَرْسٰىهَا ۙ﴿٣٢﴾
مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ؕ﴿٣٣﴾ فَاِذَا جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰی ۫ۖ﴿٣٤﴾
یَوْمَ یَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعٰی ۙ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِیْمُ
لِمَنْ یَّرٰی ﴿٣٦﴾ فَاَمَّا مَنْ طَغٰی ۙ﴿٣٧﴾ وَاٰثَرَ الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا ۙ﴿٣٨﴾

اُنهن جون اکيون (خواريءَ سبب) جهڪيون هونديون (٩). (هن ڪري ته) چون ٿا ته اسين پوئين پيرين موٽائباسون ڇا؟ (١٠). ڀلا جڏهن ڳُتا هڏا ٿيندا سون (تڏهن وري جيئنداسون ڇا؟) (١١). چوندا آهن ته اُنهيءَ مهل اهو ڀيهر موٽڻ (وڏو) نقصان وارو آهي (١٢). پوءِ اهو (واقعو) هڪڙي سخت هڪل آهي (١٣). پوءِ اُتي جو اُتي اُهي هڪ پڌري ميدان ۾ حاضر ٿيل هوندا (١٤). (اي پيغمبر!) تو وٽ موسيٰ جي خبر پهتي آهي ڇا؟ (١٥). جڏهن سندس پالڻهار ڪيس پاڪ ميدان طويٰ ۾ سڏيو (١٦). ته فرعون ڏانهن وڃ ڇو ته هو حد کان لنگهيو آهي (١٧). پوءِ (اُن کي) چؤ ته هن ڏانهن (ڪجهه) خيال اٿيئي ته سڌرجين؟ (١٨). ۽ تنهنجي پالڻهار ڏانهن توکي (سڌو) رستو ڏيکاريان ته (تون ان کان) ڊڄين (١٩). پوءِ فرعون کي وڏي نشاني ڏيکاريائين (٢٠). پوءِ (فرعون موسيٰ کي) ڪوڙو ڀانيو ۽ نافرماني ڪيائين (٢١). وري (اُتان) ڦِريو تي تکو هلڻ لڳو (٢٢). پوءِ (پنهنجيءَ قوم کي) گڏ ڪيائين، پوءِ پڙهو ڏنائين (٢٣). پوءِ چيائين ته آءٌ اوهان جو تمام مٿاهون رب آهيان (٢٤). پوءِ الله ان کي آخرت ۽ دنيا جي عذاب ۾ پڪڙيو (٢٥). بيشڪ هن (قصي) ۾ انهيءَ لاءِ نصيحت آهي جيڪو ڊڄي (٢٦). ڀلا بڻاوت ۾ وڏيڪ ڏکيا اوهين آهيو يا آسمان؟ جنهن کي الله بڻايو (٢٧). اُن جي ٿولهه بلند ڪيائين، پوءِ ان کي برابر بهاريائين (٢٨). ۽ ان جي رات کي اونداهو ڪيائين ۽ ان جو سوجهرو (ڏينهن جو) پڌرو ڪيائين (٢٩). ۽ ان کان پوءِ زمين کي وڇايائين (٣٠). ان مان سندس پاڻي ۽ سندس گاهه ڪڍيائين (٣١). ۽ جبلن کي مضبوط کوڙيائين (٣٢). اوهان جي نفعي لاءِ ۽ اوهان جي ڍورن (جي نفعي) لاءِ (٣٣). پوءِ جڏهن وڏو واقعو (قيامت جو) ايندو (٣٤). اُن ڏينهن ماڻهو اُهو ياد ڪندو، جيڪي (دنيا ۾) ڪمايو هيائين (٣٥). ۽ دوزخ اُنهيءَ لاءِ پڌرو ڪبو جيڪو ڏسڻ گهرندو (٣٦). پوءِ جيڪو حد کان لنگهيو هوندو (٣٧). ۽ هن دنيا جي حياتيءَ کي اختيار ڪيو هوندائين (٣٨).

فَاِنَّ الۡجَحِيۡمَ هِىَ الۡمَاۡوٰى ؕ ﴿٣٩﴾ وَاَمَّا مَنۡ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَ
نَهَى النَّفۡسَ عَنِ الۡهَوٰى ۙ ﴿٤٠﴾ فَاِنَّ الۡجَـنَّةَ هِىَ الۡمَاۡوٰى ؕ ﴿٤١﴾
يَسۡـَٔلُوۡنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرۡسٰٮهَا ؕ ﴿٤٢﴾ فِيۡمَ اَنۡتَ مِنۡ ذِكۡرٰٮهَا ؕ ﴿٤٣﴾
اِلٰى رَبِّكَ مُنۡتَهٰٮهَا ؕ ﴿٤٤﴾ اِنَّمَاۤ اَنۡتَ مُنۡذِرُ مَنۡ يَّخۡشٰٮهَا ؕ ﴿٤٥﴾ كَاَنَّهُمۡ
يَوۡمَ يَرَوۡنَهَا لَمۡ يَلۡبَثُوۡۤا اِلَّا عَشِيَّةً اَوۡ ضُحٰٮهَا ﴿٤٦﴾ ع

سُوۡرَةُ عَبَسَ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

عَبَسَ وَتَوَلّٰٓى ۙ ﴿١﴾ اَنۡ جَآءَهُ الۡاَعۡمٰى ؕ ﴿٢﴾ وَمَا يُدۡرِيۡكَ لَعَلَّهٗ
يَزَّكّٰٓى ۙ ﴿٣﴾ اَوۡ يَذَّكَّرُ فَتَنۡفَعَهُ الذِّكۡرٰى ؕ ﴿٤﴾ اَمَّا مَنِ اسۡتَغۡنٰى ۙ ﴿٥﴾
فَاَنۡتَ لَهٗ تَصَدّٰى ؕ ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيۡكَ اَلَّا يَزَّكّٰى ؕ ﴿٧﴾ وَاَمَّا مَنۡ
جَآءَكَ يَسۡعٰى ۙ ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخۡشٰى ۙ ﴿٩﴾ فَاَنۡتَ عَنۡهُ تَلَهّٰى ۚ ﴿١٠﴾ كَلَّاۤ
اِنَّهَا تَذۡكِرَةٌ ۚ ﴿١١﴾ فَمَنۡ شَآءَ ذَكَرَهٗ ۘ ﴿١٢﴾ فِىۡ صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۙ ﴿١٣﴾
مَّرۡفُوۡعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۙ ﴿١٤﴾ بِاَيۡدِىۡ سَفَرَةٍ ۙ ﴿١٥﴾ كِرَامٍۭ بَرَرَةٍ ؕ ﴿١٦﴾
قُتِلَ الۡاِنۡسَانُ مَاۤ اَكۡفَرَهٗ ؕ ﴿١٧﴾ مِنۡ اَىِّ شَىۡءٍ خَلَقَهٗ ؕ ﴿١٨﴾
مِنۡ نُّطۡفَةٍ ؕ خَلَقَهٗ فَقَدَّرَهٗ ۙ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيۡلَ يَسَّرَهٗ ۙ ﴿٢٠﴾

تنهن جي جاءِ بيشڪ دوزخ آهي (٣٩). ۽ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي (حضور ۾) روبرو بيهڻ جي هنڌ کان ڊنو ۽ نفس کي (هر) خواهش کان جهليائين (٤٠). پوءِ تنهن جي جاءِ بيشڪ بهشت آهي (٤١). (اي پيغمبر!) توکان قيامت بابت پڇن ٿا تہ ان جو (واقعو) ٿيڻ ڪڏهن آهي؟ (٤٢). (اي پيغمبر!) اُن جي خبر بابت تون ڪهڙي خيال ۾ آهين؟ (٤٣). اُن جي پڇاڙيءَ (جي خبر) تنهنجي پالڻهار وٽ آهي (٤٤). جيڪو قيامت کان ڊڄي رڳو تنهن لاءِ تون ڊيڄاريندڙ آهين (٤٥). جنهن ڏينهن اُن کي ڏسندا (تنهن ڏينهن) ائين ڀائيندا تہ ڄڻڪ هڪڙي وقت سنجهي يا اُن جي صبح کان سواءِ (دنيا ۾) رهيا ئي نہ هيا (٤٦).

سورة عبس مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻائيتاليهہ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

مُنهن ۾ گهنڊ وڌائين ۽ مُنهن موڙيائين (١). هن ڪري جو وٽس هڪ نابين آيو (٢). ۽ ڪنهن سمجهائيءِ جيڪر اُهو سڌرجي ها! (٣). يا نصيحت ٻڌي ها، پوءِ اُها نصيحت ٻڌڻ نفعو ڏئيس ها (٤). پر جنهن بي پرواهي ڪئي (٥). پوءِ تنهن (جي سڌاري) لاءِ تون پٺيان پيو آهين (٦). هن ۾ تو تي (ڪا ميار) ڪانهي تہ اهو نہ سڌري (٧). ۽ پر جيڪو تو وٽ ڊوڙندو آيو (٨). ۽ اُهو (پنهنجي اللہ کان) ڊڄندو آهي (٩). پوءِ تنهن کان تون غافل ٿئين ٿو (١٠). ائين نہ آهي، بيشڪ اِهي (قرآن جون آيتون) هڪ نصيحت آهي (١١). پوءِ جيڪو گهري سو ان (قرآن) کي ياد ڪري (١٢). (بيشڪ قرآن جون آيتون) تعظيم وارن ورقن ۾ (لکيل) آهن (١٣). جي مٿاهان ۽ پاڪ آهن (١٤). لکندڙن جي هٿن ۾ (١٥). جي سڳورا ڀلارا آهن (١٦). مار پئي انسان تي! ڪهڙو نہ بي شڪر آهي! (١٧). (ڏيان ڪري تہ اللہ) ڪهڙي شيءِ مان پيدا ڪيس (١٨). منيءَ جي هڪ ٽيپي مان، خلقيائينس، پوءِ (وڏي ٿيڻ جو) اندازو مقرر ڪيائينس (١٩). وري (نڪرڻ جي) واٽ سنهنجي ڪيائينس (٢٠).

ثُمَّ اَمَاتَهٗ فَاَقْبَرَهٗ ﴿٢١﴾ ثُمَّ اِذَا شَآءَ اَنْشَرَهٗ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَآ
اَمَرَهٗ ﴿٢٣﴾ فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهٖٓ ﴿٢٤﴾ اَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ
صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَّ
عِنَبًا وَّقَضْبًا ﴿٢٨﴾ وَّزَيْتُوْنًا وَّنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَّحَدَآئِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَّفَاكِهَةً
وَّاَبًّا ﴿٣١﴾ مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾ فَاِذَا جَآءَتِ الصَّآخَّةُ ﴿٣٣﴾
يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِيْهِ ﴿٣٤﴾ وَاُمِّهٖ وَاَبِيْهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهٖ
وَبَنِيْهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَاْنٌ يُّغْنِيْهِ ﴿٣٧﴾
وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوْهٌ
يَّوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

سُوْرَةُ التَّكْوِيْر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَاِذَا النُّجُوْمُ انْكَدَرَتْ ﴿٢﴾ وَاِذَا الْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَاِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾ وَاِذَا الْوُحُوْشُ
حُشِرَتْ ﴿٥﴾ وَاِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾ وَاِذَا النُّفُوْسُ زُوِّجَتْ ﴿٧﴾

وري مارِيائينس، پوءِ قبر ۾ رکيائينس (٢١). وري جڏهن گهرندو تڏهن اُن کي جيئرو کندو (٢٢). ائين نہ آهي، جيڪي فرمايائينس سو پورو نہ ڪيائين (٢٣). پوءِ جڳائي تہ ماڻهو پنهنجي کاڌي ڏانهن نهاري ڏسي (٢٤). تہ اسان پاڻيءَ کي چڱيءَ طرح (آسمان کان) پلٽيو (٢٥). وري زمين کي پوريءَ طرح چيريوسون (٢٦). پوءِ منجهس اَن ڄمايو سون (٢٧). ۽ انگور ۽ ترڪاريون (٢٨). ۽ زيتون ۽ کجيون (٢٩). ۽ گهاٽا باغ (٣٠). ۽ ميوو ۽ (وهتن جو) گاهہ (بہ) (٣١). اوهان جي نفعي لاءِ ۽ اوهان جي ڍورن (جي نفعي) لاءِ (٣٢). پوءِ جڏهن ڪن ٻوڙا ڪندڙ (دهشت واري) هڪل ايندي (٣٣). اُنهيءَ ڏينهن ماڻهو پنهنجي ڀاءُ کان ڀڄندو (٣٤). ۽ (پڻ) پنهنجيءَ ماءُ کان ۽ پنهنجي پيءُ کان (٣٥). ۽ پنهنجيءَ گهرواريءَ کان ۽ پنهنجن پٽن کان ڀڄندو (٣٦). اُنهن مان سيڪنهن مڙس لاءِ اُن ڏينهن اهڙي حالت هوندي جو کيس بس هوندي (٣٧). ڪيترائي مُنهن ان ڏينهن روشن هوندا (٣٨). کلندڙ ۽ (تمام) سرها هوندا (٣٩). ۽ ڪيترائي مُنهن (هوندا) جن تي اُن ڏينهن رئي پيل هوندي (٤٠). جن کي ڪارنهن ويڙهي ويندي (٤١). اِهي ئي منڪر بدڪار آهن (٤٢).

سورة التڪوير مڪي آهي ۽ هن ۾ اُٺـتيهہ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن سج ويڙهبو (١). ۽ جڏهن تارا ميرا ٿيندا (٢). ۽ جڏهن جبل هلايا ويندا (٣). ۽ جڏهن ڏيکيون ڏاچيون بيڪار ڇڏبيون (٤). ۽ جڏهن جهنگلي جانور گڏ ڪبا (٥). ۽ جڏهن درياءُ (باهہ وانگر) تپائبا (٦). ۽ جڏهن ماڻهو پاڻ ۾ ملائبا (٧).

وَإِذَا الْمَوْءٗدَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنْۢبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الصُّحُفُ
نُشِرَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا السَّمَآءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا الْجَحِيْمُ سُعِّرَتْ ﴿١٢﴾
وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾ فَلَآ
أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ ﴿١٥﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَالَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾
وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ إِنَّهٗ لَقَوْلُ رَسُوْلٍ كَرِيْمٍ ﴿١٩﴾ ذِيْ
قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِيْنٍ ﴿٢٠﴾ مُّطَاعٍ ثَمَّ أَمِيْنٍ ﴿٢١﴾ وَ
مَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُوْنٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَاٰهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِيْنِ ﴿٢٣﴾
وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِيْنٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطٰنٍ
رَّجِيْمٍ ﴿٢٥﴾ فَأَيْنَ تَذْهَبُوْنَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿٢٧﴾
لِمَنْ شَآءَ مِنْكُمْ أَنْ يَّسْتَقِيْمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَآءُوْنَ إِلَّآ أَنْ
يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢٩﴾

سُوْرَةُ الْاِنْفِطَارِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
إِذَا السَّمَآءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ
فُجِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْقُبُوْرُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾

۽ جڏهن جيئري پوريل نياڻي پڇبي (٨). تہ ڪهڙي ڏوهہ ڪري ماري وئي؟ (٩). ۽ جڏهن اعمال ناما کولبا (١٠). ۽ جڏهن آسمان چلبو (١١). ۽ جڏهن دوزخ ڀڙڪائبو (١٢). ۽ جڏهن بهشت ويجهو ڪبو (١٣). (تڏهن) هرهڪ ماڻهو جيڪي حاضر ڪيو سو ڄاڻندو (١۴). پوئتي هٽندڙن تارن جو قسم کڻان ٿو (١٥). جي (ڪڏهن) سڌا هلندڙ آهن، (ڪڏهن) لڪي ويندڙ آهن (١٦). ۽ قسم آهي رات جو جڏهن پوئتي موٽندي آهي (١٧). ۽ قسم آهي صبح جو جڏهن ڦٽندو آهي (١٨). تہ بيشڪ اِهو (قرآن) هڪ موڪليل سڳوري (ملائڪ) جو پيغام ڏيڻ آهي (١٩). جو سگهہ وارو عرش جي مالڪ (الله) وٽ وڏي مرتبي وارو آهي (٢٠). جو مڃوتيءَ وارو اُتي، (ملڪوت ۾) امين آهي (٢١). ۽ (هيءُ) اوهان جو سنگتي (محمدﷺ کو) چريو نہ آهي (٢٢). ۽ بيشڪ (اوهان جي سنگتيءَ) ان (ملائڪ) کي آسمان جي پڌري ڪناري تي (چٽائي) ڏٺو آهي (٢٣). ۽ اِهو (اوهان جو سنگتي) ڳجهہ (جي ڳالهہ ڏسڻ) تي بخل ڪندڙ نہ آهي (٢۴). ۽ اهو (قرآن) تڙيل شيطان جو ڪلام نہ آهي (٢٥). پوءِ ڪيڏانهن وڃو ٿا؟ (٢٦). هيءُ (قرآن) جهان وارن جي نصيحت کان سواءِ (ٻيو) ڪجهہ نہ آهي (٢٧). اوهان مان جيڪو سڌو هلڻ گهري تنهن لاءِ آهي (٢٨). ۽ جهانن جي پالڻهار الله جي گُهر کان سواءِ (ٻيو) ڪجهہ اوهين گهري نہ سگهندؤ (٢٩).

سورة الانفطار مڪي آهي ۽ هن ۾ اڻويهہ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن آسمان ڦاٽندو (١). ۽ جڏهن تارا ڇڻي پوندا (٢). جڏهن سمند تمام جوش سان وهائبا (٣). ۽ جڏهن قبرون پٽبيون (۴). (تڏهن) سيڪو شخص اُهو ڄاڻندو جيڪي اڳي موڪليو هيائين ۽ جيڪي پوئتي ڇڏيو هيائين (٥).

يٰٓاَيُّهَا الْاِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيْمِ ۙ﴿٦﴾ الَّذِيْ خَلَقَكَ
فَسَوّٰىكَ فَعَدَلَكَ ۙ﴿٧﴾ فِيْٓ اَيِّ صُوْرَةٍ مَّا شَآءَ رَكَّبَكَ ؕ﴿٨﴾ كَلَّا بَلْ
تُكَذِّبُوْنَ بِالدِّيْنِ ۙ﴿٩﴾ وَاِنَّ عَلَيْكُمْ لَحٰفِظِيْنَ ۙ﴿١٠﴾ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ ۙ﴿١١﴾
يَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ ﴿١٢﴾ اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِيْ نَعِيْمٍ ۙ﴿١٣﴾ وَّاِنَّ
الْفُجَّارَ لَفِيْ جَحِيْمٍ ۙ﴿١٤﴾ يَّصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ
عَنْهَا بِغَآئِبِيْنَ ؕ﴿١٦﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الدِّيْنِ ۙ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَآ
اَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الدِّيْنِ ؕ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ
شَيْـًٔا ؕ وَالْاَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ع ﴿١٩﴾

سُوْرَةُ الْمُطَفِّفِيْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِيْنَ ۙ﴿١﴾ الَّذِيْنَ اِذَا اكْتَالُوْا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُوْنَ ۖ﴿٢﴾
وَاِذَا كَالُوْهُمْ اَوْ وَّزَنُوْهُمْ يُخْسِرُوْنَ ؕ﴿٣﴾ اَلَا يَظُنُّ اُولٰٓئِكَ اَنَّهُمْ
مَّبْعُوْثُوْنَ ۙ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيْمٍ ۙ﴿٥﴾ يَّوْمَ يَقُوْمُ النَّاسُ لِرَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ؕ﴿٦﴾ كَلَّآ اِنَّ كِتٰبَ الْفُجَّارِ لَفِيْ سِجِّيْنٍ ؕ﴿٧﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ
مَا سِجِّيْنٌ ؕ﴿٨﴾ كِتٰبٌ مَّرْقُوْمٌ ؕ﴿٩﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۙ﴿١٠﴾

اي انسان! تو کي تنهنجي (اُنهيءَ) سڀوري پالڻهار کان ڪھڙيءَ شيءِ ٺڳيو؟ (٦). جنهن توکي پيدا ڪيو، پوءِ تو کي سنئين لڳين ڪيائين، پوءِ توکي برابر ڪيائين (٧). جھڙيءَ صورت ۾ گهريائين (تهڙيءَ ۾) تنهنجي جوڙ جوڙيائين (٨). ائين نہ آهي، بلڪ اوهين عملن جي جزا ڏيڻ کي ڪوڙ ڀائيندا آهيو (٩). ۽ بيشڪ اوهان تي نگھبان (مقرر ٿيل) آهن (١٠). سڀورا، لکڻ وارا (١١). جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو ڄاڻندا آهن (١٢). بيشڪ ڀلارا (بهشت جي) نعمت ۾ هوندا (١٣). ۽ بيشڪ گنهگار دوزخ ۾ هوندا (١٤). عملن جي بدلي جي ڏينهن دوزخ ۾ داخل ٿيندا (١٥). ۽ ان کان اُهي لڪل نہ هوندا (١٦). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ عملن جي بدلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (١٧). وري (بہ چئون ٿا تہ) ڪنهن سمجهايئي تہ عملن جي بدلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (١٨). اُهو هڪ ڏينهن آهي جو ڪو جيءُ ڪنهن جِيءَ کي ڪجھ فائدو پهچائي نہ سگهندو ۽ ان ڏينهن (سڄي) حڪومت خاص الله جي هوندي (١٩).

سورة مطففين مکي آهي ۽ هن ۾ ڇٽيھ آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(تور ۽ ماپ) اُنهن گهٽ ڪري ڏيندڙن لاءِ ويل آهي (١). جي جڏهن (پاڻ ۾) ماڻهن کان مئي وٺندا آهن، تڏهن بلڪل پورو ڪري وٺندا آهن (٢). ۽ جڏهن انهن کي مئي ڏيندا آهن يا کين توري ڏيندا آهن (تڏهن) گهٽائي ڏيندا آهن (٣). اِهي يقين نہ ٿا ڪن ڇا تہ کين (ضرور) اٿاربو؟ (٤). اُنهيءَ وڏي ڏينهن لاءِ (٥). جنهن ڏينهن ماڻهو جهانن جي پالڻهار اڳيان اُٿي بيهندا (٦). سچ آهي تہ بيشڪ بدڪارن جو اعمالنامو سجّين ۾ آهي (٧). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ سجين ڇا آهي؟ (٨). هڪ لکيل دفتر آهي (٩). اُن ڏينهن (اُنهن) ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (١٠).

الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ
مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾
كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ
لَصَالُو الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَٰذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾
كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾
كِتَابٌ مَرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي
نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ
نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ ﴿٢٥﴾ خِتَامُهُ
مِسْكٌ ۚ وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَ
مِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾
إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾
وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ
أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ
هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ﴿٣٣﴾

جيڪي عملن جي بدلي جي ڏينهن کي ڪوڙ ڀائيندا آهن (١١). ۽ ان کي سيـڪنهن حد کان لنگهندڙ گنهگار کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڪوڙ نہ ڀائيندو (١٢). جڏهن اسان جون آيتون کيس پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) چوندو آهي تہ (اِهي) اڳين جون آکاڻيون آهن (١٣). ائين بلڪل نہ آهي! بلڪ جيڪي ڪمائيندا هيا، تنهن جي ڪٽ سندين دلين تي ڄمي وئي آهي (١٤). ائين نہ آهي. پنهنجي پالڻهار (جي سامهون اچڻ) کان انهيءَ ڏينهن روڪيل هوندا (١٥). وري بيشڪ اُهي دوزخ ۾ (پـرٻـاهرو) گهڙڻ وارا هوندا (١٦). وري چئبن تہ هيءُ اُهو دوزخ اهي، جنهن کي اوهين ڪوڙ ڀائيندا هيؤ (١٧). سچ آهي تہ بيشڪ ڀلارن جو اعمالنامو عليين ۾ آهي (١٨). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ عليين ڇا آهي؟ (١٩). هڪ لکيل دفتر آهي (٢٠). اُن وٽ (الله جا) مقرب (ملائڪ) حاضر رهندا آهن (٢١). بيشڪ ڀلارا (بهشت جي) نعمت ۾ هوندا (٢٢). پلنگن تي ويهي نظارو پيا ڪندا (٢٣). (سيني پاسن کان) سندن منهن مان ئي نعمت جي تازگي پيو معلوم ڪندين (٢٤). مهر لڳل صاف شراب مان پيو پيارين (٢٥). جنهن جي مهر مشڪ جي هوندي ۽ شوقينن کي جڳائي تہ انهيءَ ۾ ئي شوق رکن (٢٦). ان جي ملاوت تسنيم (جي پاڻيءَ) مان هوندي (٢٧). جو هڪ چشمو آهي، جنهن مان الله جا ويجها (ٻانها) پيئندا (٢٨). بيشڪ ڏوهاري (دنيا ۾) مؤمنن تي کلندا هئا (٢٩). ۽ جڏهن وٽائن لنگهندا هئا، تڏهن (مؤمنن تي حقارت ڪري) هڪ ٻئي کي ميچون ڏيندا هئا (٣٠). ۽ جڏهن پنهنجن گهروارن ڏانهن موٽندا هئا (تڏهن) ڏاڍيون خوشيون ڪندا موٽندا هئا (٣١). ۽ جڏهن مؤمنن کي ڏسندا هئا (تڏهن) چوندا هئا تہ بيشڪ اهي گمراهہ آهن (٣٢). ۽ (حقيقت ڪري) اُهي مؤمنن تي نگهبان ڪري نہ موڪليا ويا هيا (٣٣).

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾ عَلَى
الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الانْشِقَاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا
الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ
لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ
كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾
فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ
مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ
يَدْعُو ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ
مَسْرُورًا ﴿١٣﴾ إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ
كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ وَمَا
وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٨﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا
لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾ السجدة

تنهن ڪري اڄ مؤمن ڪافرن تي کلن ٿا (٣۴). پلنگن تي (ويهي) نظارو ڪن ٿا (٣٥). (۽ چون ٿا) تہ ڪافرن کي اُنهيءَ جو بدلو ڏنو ويو آهي ڇا جيڪي اُهي ڪندا هئا؟ (٣٦).

سورة الانشقاق مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجويهہ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن آسمان ڦاٽندو (١). ۽ پنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪن ڏيئي ٻڌندو ۽ (ٻڌڻ) حق اٿس (٢). ۽ جڏهن زمين پکيڙبي (٣). ۽ جيڪي اُن ۾ هوندو سو (سڀ) ڪڍي اڇليندي ۽ خالي ٿيندي (۴). ۽ پنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪن ڏئي ٻڌندي ۽ (ٻڌڻ) حق اٿس (٥). اي انسان! تون پنهنجي پالڻهار ڏانهن (پهچڻ ۾) تمام گهڻي تڪليف وٺڻ وارو آهين، جو ان کي (وڃي) ملندين (٦). پوءِ اُهو (ماڻهو) جنهن کي سندس سڄي هٿ ۾ سندس اعمالنامو ڏبو (٧). تنهن سان آسانيءَ طرح سگهوئي حساب ڪبو (٨). ۽ پنهنجن گهروارن ڏانهن خوش ٿي موٽندو (٩). ۽ اُهو (ماڻهو) جنهن کي سندس اعمالنامو سندس پٺيءَ پويان ڏبو (١٠). سو سگهوئي موت کي سڏيندو (١١). ۽ دوزخ ۾ گهڙندو (١٢). ڇو تہ اُهو (دنيا ۾) پنهنجن گهروارن ۾ خوش (حال) هو (١٣). بيشڪ اُنهيءَ ڀانيو هو تہ (الله ڏانهن) ڪڏهن نہ موٽندو (١۴). هائو! (موٽندو)، ڇو تہ سندس پالڻهار ان کي ڏسندڙ آهي (١٥). پوءِ شفق (سج لهڻ واري ڳاڙهاڻ) جو قسم کڻان ٿو (١٦). ۽ رات جو (قسم کڻان ٿو) ۽ جنهن کي گڏ ڪيو اٿس (تنهن جو بہ) (١٧). ۽ چنڊ جو (قسم کڻان ٿو) جڏهن پورو روشن ٿئي (١٨). تہ هڪ حال کان ٻئي حال تي ضرور چڙهندؤ (١٩). پوءِ هنن (ڪافرن) کي ڇا (ٿيو) آهي، جو ايمان نہ ٿا آڻيندا آهن؟ (٢٠). ۽ جڏهن مٿن قرآن پڙهبو آهي، (تڏهن) سجدو نہ ڪندا آهن؟ (٢١).

بَلِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُكَذِّبُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُوْعُوْنَ ﴿٢٣﴾
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٢٤﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ﴿٢٥﴾

سُوْرَةُ الْبُرُوْجِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْبُرُوْجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُوْدِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ
وَّمَشْهُوْدٍ ﴿٣﴾ قُتِلَ اَصْحٰبُ الْاُخْدُوْدِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ
الْوَقُوْدِ ﴿٥﴾ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُوْدٌ ﴿٦﴾ وَّهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُوْنَ
بِالْمُؤْمِنِيْنَ شُهُوْدٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوْا مِنْهُمْ اِلَّآ اَنْ يُّؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ
الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿٨﴾ الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَ
اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿٩﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِيْنَ وَ
الْمُؤْمِنٰتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوْبُوْا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ
الْحَرِيْقِ ﴿١٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنّٰتٌ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيْرُ ﴿١١﴾ اِنَّ
بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيْدٌ ﴿١٢﴾ اِنَّهٗ هُوَ يُبْدِئُ وَ يُعِيْدُ ﴿١٣﴾

بلڪ (اِهي) ڪافر ڪوڙ ڀائيندا آهن (٢٢). ۽ جيڪي (پنهنجي دلين ۾) سانيڍيندا آهن، سو الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٢٣). پوءِ ڪين ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٢٤). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اَڻ کُٽ اَجر آهي (٢٥).

سورة البروج مڪي آهي ۽ هن ۾ ويهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

برجن واري آسمان جو قسم آهي (١). ۽ وعدي ڪيل ڏينهن (قيامت) جو قسم آهي (٢). ۽ شاهد ۽ جنهن تي شاهدي ڏني ويجي، تنهن جو قسم آهي (٣). تہ کاهين وارا ماريا وڃن (شال) (۴). گهڻي ٻـل واري باهہ وارا (٥). جڏهن اُهي اُنهيءَ (باهہ جي کاهين) تي ويٺل هيا (٦). ۽ جيڪي اُنهن مسلمانن سان (ظلم) ٿي ڪيو، تنهن کي روبرو ڏسڻ وارا هيا (٧). ۽ اُنهن هن کان سواءِ (ٻـيءَ) ڪنهن ڳالهہ جو وير نہ ٿي ورتو تہ انهن اُنهيءَ غالب ساراهيل الله تي ايمان آندو هو (٨). جنهن کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي آهي ۽ الله سڀ شيءِ جي خبر رکندڙ آهي (٩). بيشڪ جن (ماڻهن) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي ايذايو، وري توبهہ نہ ڪيائون، تن لاءِ دوزخ جو عذاب آهي ۽ انهن لاءِ ساڙيندڙ عذاب (بہ) آهي (١٠). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اهڙا باغ آهن، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اها وڏي ڪاميابي آهي (١١). بيشڪ تنهنجي پالڻهار جو پڪڙڻ بلڪل سخت آهي (١٢). بيشڪ اُهو پهريـون دفعو بڻائي ٿـو ۽ وري ٻـيهر موٽائيندو (١٣).

وَهُوَ الۡغَفُوۡرُ الۡوَدُوۡدُ ﴿۱۴﴾ ذُو الۡعَرۡشِ الۡمَجِيۡدُ ﴿۱۵﴾ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيۡدُ ﴿۱۶﴾ هَلۡ اَتٰٮكَ حَدِيۡثُ الۡجُـنُوۡدِ ﴿۱۷﴾ فِرۡعَوۡنَ وَثَمُوۡدَ ﴿۱۸﴾
بَلِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا فِىۡ تَكۡذِيۡبٍ ﴿۱۹﴾ وَّاللّٰهُ مِنۡ وَّرَآٮِٕهِمۡ مُّحِيۡطٌ ﴿۲۰﴾
بَلۡ هُوَ قُرۡاٰنٌ مَّجِيۡدٌ ﴿۲۱﴾ فِىۡ لَوۡحٍ مَّحۡفُوۡظٍ ﴿۲۲﴾

سُوۡرَةُ الطَّارِقِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ
وَالسَّمَآءِ وَالطَّارِقِ ﴿۱﴾ وَمَاۤ اَدۡرٰٮكَ مَا الطَّارِقُ ﴿۲﴾
النَّجۡمُ الثَّاقِبُ ﴿۳﴾ اِنۡ كُلُّ نَفۡسٍ لَّمَّا عَلَيۡهَا حَافِظٌ ﴿۴﴾
فَلۡيَنۡظُرِ الۡاِنۡسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿۵﴾ خُلِقَ مِنۡ مَّآءٍ دَافِقٍ ﴿۶﴾
يَّخۡرُجُ مِنۡۢ بَيۡنِ الصُّلۡبِ وَالتَّرَآٮِٕبِ ﴿۷﴾ اِنَّهٗ عَلٰى رَجۡعِهٖ
لَقَادِرٌ ﴿۸﴾ يَوۡمَ تُبۡلَى السَّرَآٮِٕرُ ﴿۹﴾ فَمَا لَهٗ مِنۡ قُوَّةٍ وَّلَا
نَاصِرٍ ﴿۱۰﴾ وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجۡعِ ﴿۱۱﴾ وَالۡاَرۡضِ ذَاتِ
الصَّدۡعِ ﴿۱۲﴾ اِنَّهٗ لَقَوۡلٌ فَصۡلٌ ﴿۱۳﴾ وَّمَا هُوَ بِالۡهَزۡلِ ﴿۱۴﴾ اِنَّهُمۡ
يَكِيۡدُوۡنَ كَيۡدًا ﴿۱۵﴾ وَّاَكِيۡدُ كَيۡدًا ﴿۱۶﴾ فَمَهِّلِ الۡكٰفِرِيۡنَ
اَمۡهِلۡهُمۡ رُوَيۡدًا ﴿۱۷﴾

۽ اُهو ئي بخشـڻهار گهڻي مهر ڪندڙ آهي (١۴). (جو) عرش جو مالڪ تمام وڏي شان وارو آهي (١٥). جيڪي گهري سو ڪرڻ وارو ئي آهي (١٦). تو وٽ لشڪرن جي خبر (نہ) آئي آهي ڇا؟ (١٧). (يعني) فرعون ۽ ثمود جي (١٨). بلڪ ڪافر ڪوڙ ڀانئڻ ۾ (لڳا پيا) آهن (١٩). ۽ الله سندن چؤڦير گهيرو ڪندڙ آهي (٢٠). بلڪ هيءُ سڳورو قرآن آهي (٢١). حفاظت ڪيل تختي ۾ لکيل آهي (٢٢).

سورة الطارق مڪي آهي ۽ هن ۾ سترهن آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آسمان جو ۽ رات جي وقت ايندڙ جو قسم آهي (١). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ رات جو ايندڙ ڇا آهي؟ (٢). (اُهو) چمڪندڙ تارو آهي (٣). تہ ڪو جِيءُ اهڙو ڪونهي جنهن تي هڪ نگهبان مقرر ٿيل (نہ) آهي (۴). تنهن ڪري ماڻهوءَ کي گهرجي تہ نهاري ڏسي تہ ڪيس ڇا مان بڻايو ويو آهي؟ (٥). ٽپي سان نڪرندڙ پاڻيءَ مان بڻايو ويس (٦). جو پٺيءَ ۽ اُرهہ جي وچ مان نڪرندو آهي (٧). بيشڪ الله سندس وري موٽائڻ تي وس وارو آهي (٨). جنهن ڏينهن (ماڻهن جي دلين جا) سڀ ڳجهہ جاچيا ويندا (٩). تنهن ڏينهن نہ ڪا سگهہ رهندس ۽ نہ ڪو واهرو (هوندس) (١٠). ۽ مينهن واري آسمان جو قسم آهي (١١). ۽ ڦاٽڻ واريءَ زمين جو (بہ) قسم آهي (١٢). تہ بيشڪ قرآن هڪ فيصلو ڪندڙ ڳالهہ آهي (١٣). ۽ هيءُ قرآن ڪا ڀوڳ (جي ڳالهہ) نہ آهي (١۴). بيشڪ ڪافر هڪ (طرح جي) ڳجهي رٿ رٿين ٿا (١٥). ۽ (آءٌ بہ) هڪ (طرح جي) رٿ رٿيان ٿو (١٦). پوءِ ڪافرن کي دير ڏي ۽ ٿوري مدت ڪين ڇڏي ڏي (١٧).

سُورَةُ الأعلیٰ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْاَعْلَى ۙ﴿١﴾ الَّذِىْ خَلَقَ فَسَوّٰى ۙ﴿٢﴾ وَالَّذِىْ قَدَّرَ
فَهَدٰى ۙ﴿٣﴾ وَالَّذِىْۤ اَخْرَجَ الْمَرْعٰى ۙ﴿٤﴾ فَجَعَلَهٗ غُثَآءً اَحْوٰى ؕ﴿٥﴾
سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسٰٓى ۙ﴿٦﴾ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا
يَخْفٰى ؕ﴿٧﴾ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرٰى ۚۖ﴿٨﴾ فَذَكِّرْ اِنْ نَّفَعَتِ الذِّكْرٰى ؕ﴿٩﴾ سَيَذَّكَّرُ
مَنْ يَّخْشٰى ۙ﴿١٠﴾ وَيَتَجَنَّبُهَا الْاَشْقَى ۙ﴿١١﴾ الَّذِىْ يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرٰى ۚ﴿١٢﴾
ثُمَّ لَا يَمُوْتُ فِيْهَا وَلَا يَحْيٰى ؕ﴿١٣﴾ قَدْ اَفْلَحَ مَنْ تَزَكّٰى ۙ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ
رَبِّهٖ فَصَلّٰى ؕ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤْثِرُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۙ﴿١٦﴾ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ وَّ
اَبْقٰى ؕ﴿١٧﴾ اِنَّ هٰذَا لَفِى الصُّحُفِ الْاُوْلٰى ۙ﴿١٨﴾ صُحُفِ اِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى ع﴿١٩﴾

سُورَةُ الغَاشِيَة

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ الْغَاشِيَةِ ؕ﴿١﴾ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ۙ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ
نَّاصِبَةٌ ۙ﴿٣﴾ تَصْلٰى نَارًا حَامِيَةً ۙ﴿٤﴾ تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍ ؕ﴿٥﴾ لَيْسَ
لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَرِيْعٍ ۙ﴿٦﴾ لَّا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِىْ مِنْ جُوْعٍ ؕ﴿٧﴾

سورة الاعلىٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ اڻويهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) اُنهيءَ پنهنجي تمام مٿاهين پالڻهار جي نالي جي پاڪائي بيان ڪر (١). جنهن (ساريءَ مخلوقات کي) خلقيو، پوءِ سنئين لڳين ڪيائين (٢). ۽ جنهن اندازو ڪيو، پوءِ سڌو رستو ڏيکاريائين (٣). ۽ جنهن تازو گاهه ڄمايو (٤). پوءِ ان کي سڪو سڙيو ڪيائين (٥). اسين توکي (قرآن) پاڙهينداسون، پوءِ نه وساريندين (٦). مگر جيڪي الله گهريو آهي. بيشڪ اهو ظاهر ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي ڳجهو آهي، تنهن کي (به) (٧). ۽ (نجات جو) آسان رستو تو کي سهنجو ڪري ڏينداسين (٨). پوءِ جيڪڏهن نصيحت ڏيڻ فائدو ڪري ته نصيحت ڪر (٩). جيڪو ڊڄندو سو سِتت سمجهه وٺندو (١٠). ۽ اُن (نصيحت وٺڻ) کان (اُهو) تمام نڀاڳو پاسو ڪندو (١١). جو وڏيءَ باهه ۾ گهڙندو (١٢). وري نڪي اُتي مرندو ۽ نڪي جيئرو رهندو (١٣). بيشڪ اُهو ڪامياب ٿيو جيڪو سڌريو (١٤). ۽ پڻ پنهنجي پالڻهار جو نالو ياد ڪري نماز پڙهندو رهيو (١٥). بلڪ دنيا جي حياتيءَ کي (آخرت کان) پسند ڪندا آهيو (١٦). ۽ (حقيقت ڪري) آخرت ڀلي آهي ۽ هميشه رهڻ واري آهي (١٧). بيشڪ هيءُ (بيان) پهرين صحيفن ۾ (به لکيل) آهي (١٨). جي صحيفا ابراهيم ۽ موسىٰ جا آهن (١٩).

سورة الغاشية مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇويهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) تو وٽ ڍڪيندڙ (قيامت) جي خبر پهتي آهي ڇا؟ (١). اُن ڏينهن ڪيئي مُنهن خوار هوندا (٢). ڪمائيندڙ ڏک ڀوڳيندڙ هوندا (٣). ٻرندڙ باهه ۾ گهڙندا (٤). بلڪ تتي چشمي مان (پاڻي) پياربن (٥). ڪنڊن واري گاهه کان سواءِ (ٻيو) ڪو کاڄ اُنهن لاءِ نه هوندو (٦). (جو اهو) نڪي (ڪين) ٿلهو ڪندو ۽ نڪي بک لاهيندو (٧).

وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِيْ جَنَّةٍ
عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَّا تَسْمَعُ فِيْهَا لَاغِيَةً ﴿١١﴾ فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيْهَا
سُرُرٌ مَّرْفُوْعَةٌ ﴿١٣﴾ وَّاَكْوَابٌ مَّوْضُوْعَةٌ ﴿١٤﴾ وَّنَمَارِقُ
مَصْفُوْفَةٌ ﴿١٥﴾ وَّزَرَابِيُّ مَبْثُوْثَةٌ ﴿١٦﴾ اَفَلَا يَنْظُرُوْنَ اِلَى الْاِبِلِ
كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَاِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَاِلَى الْجِبَالِ
كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ
اِنَّمَآ اَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ اِلَّا مَنْ
تَوَلّٰى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ اِلَيْنَآ
اِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

سُوْرَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالْفَجْرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ وَّالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ﴿٣﴾ وَالَّيْلِ اِذَا
يَسْرِ ﴿٤﴾ هَلْ فِيْ ذٰلِكَ قَسَمٌ لِّذِيْ حِجْرٍ ﴿٥﴾ اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ
رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾ اِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِيْ لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا
فِي الْبِلَادِ ﴿٨﴾ وَثَمُوْدَ الَّذِيْنَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾

ڪيئي مُنهن اُن ڏينهن تازا هوندا (٨). پنهنجيءَ ڪمائيءَ کان راضي هوندا (٩). مٿاهين بهشت ۾ رهندا (١٠). اُتي ڪا اجائي ڳالھ نہ ٻڌندين (١١). اُتي چشما وهندڙ آهن (١٢). اُتي بلند پلنگ (هوندا) (١٣). ۽ آبخورا رکيل (١٤). ۽ وهاڻا قطار ڪري رکيل (١٥). ۽ غاليچا وڇايل آهن (١٦). (ماڻهو) اُنن ڏانهن نہ ڏسندا آهن ڇا تہ ڪيئن خلقيا ويا (١٧). ۽ آسمان ڏانهن تہ ڪيئن بلند ڪيو ويو؟ (١٨). ۽ جبلن ڏانهن تہ ڪيئن کوڙيا ويا؟ (١٩). ۽ زمين ڏانهن تہ ڪيئن وڇائي ويئي؟ (٢٠). پوءِ (اي پيغمبر!) تون نصيحت ڪر، جو تون رڳو نصيحت ڪرڻ وارو آهين (٢١). تون مٿن ڪو داروغو نہ آهين (٢٢). پر جنهن منهن موڙيو ۽ ڪفر ڪيو (٢٣). تنهن کي الله وڏي عذاب جي سزا ڏيندو (٢٤). بيشڪ اسان ڏانهن سندن موٽڻ آهي (٢٥). وري بيشڪ سندن حساب (وٺڻ) اسان جي ذمي آهي (٢٦).

سورة الفجر مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيھ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

پرھ جو قسم آهي (١). ۽ (ذوالحج وارن) ڏهن راتين جو قسم آهي (٢). ۽ ٻڌيءَ ۽ اڪيءَ جو قسم آهي (٣). ۽ رات جو قسم آهي، جڏهن هلي (٤). ڏيان واري لاءِ هن (قسمن) ۾ ڪو (پروسي جوڳو) قسم آهي (يا نہ؟) (٥). نہ ڏٺئي ڇا تہ (قوم) عاد سان تنهنجي پالڻهار ڪيئن ڪيو؟ (٦). (جي) اِرم وارا وڏن ٿنين (جي عمارتن) وارا هيا (٧). جن جهڙو شهرن ۾ ڪوئي نہ خلقيو ويو آهي (٨). ۽ (قوم) ثمود سان (ڪيئن ڪيائين!) جن وادي ۾ (گهرن ناهڻ لاءِ) پهڻن جون ڇپون گهڙيون هيون (٩).

وَفِرْعَوْنَ ذِى الْاَوْتَادِ ۝١٠ الَّذِيْنَ طَغَوْا فِى الْبِلَادِ ۝١١
فَاَكْثَرُوْا فِيْهَا الْفَسَادَ ۝١٢ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ
عَذَابٍ ۝١٣ اِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۝١٤ فَاَمَّا الْاِنْسَانُ اِذَا مَا
ابْتَلٰىهُ رَبُّهٗ فَاَكْرَمَهٗ وَنَعَّمَهٗ ۙ فَيَقُوْلُ رَبِّىْٓ اَكْرَمَنِ ۝١٥
وَاَمَّآ اِذَا مَا ابْتَلٰىهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهٗ ۙ فَيَقُوْلُ رَبِّىْٓ
اَهَانَنِ ۝١٦ كَلَّا بَلْ لَّا تُكْرِمُوْنَ الْيَتِيْمَ ۝١٧ وَلَا تَحٰٓضُّوْنَ
عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ۝١٨ وَتَاْكُلُوْنَ التُّرَاثَ اَكْلًا لَّمًّا ۝١٩
وَّتُحِبُّوْنَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۝٢٠ كَلَّآ اِذَا دُكَّتِ الْاَرْضُ دَكًّا
دَكًّا ۝٢١ وَّجَآءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝٢٢ وَجِایْٓءَ
يَوْمَىِٕذٍۢ بِجَهَنَّمَ ۙ يَوْمَىِٕذٍ يَّتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ وَاَنّٰى لَهُ
الذِّكْرٰى ۝٢٣ يَقُوْلُ يٰلَيْتَنِىْ قَدَّمْتُ لِحَيَاتِىْ ۝٢٤ فَيَوْمَىِٕذٍ
لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهٗٓ اَحَدٌ ۝٢٥ وَّلَا يُوْثِقُ وَثَاقَهٗٓ
اَحَدٌ ۝٢٦ يٰٓاَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَىِٕنَّةُ ۝٢٧ ارْجِعِىْٓ اِلٰى
رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۝٢٨ فَادْخُلِىْ فِىْ عِبٰدِىْ ۝٢٩
وَادْخُلِىْ جَنَّتِىْ ۝٣٠

۽ ميخن واري فرعون سان (ڪيئن ڪيائين) (١٠). انهن (مڙني ٽولين) شهرن ۾ سرڪشي ڪئي (١١). پوءِ منجهس فساد گھڻو ڪيائون (١٢). تنهن ڪري تنهنجي پالڻهار مٿن عذاب جو چھبڪ وَهايو (١٣). بيشڪ تنهنجو پالڻهار گھٽ (واري هنڌ) ۾ (عملن ڪي ڏسندڙ) آهي (١۴). پوءِ ماڻهو کي جڏهن سندس پالڻهار (هن طرح) پرکيندو آهي جو ان کي مانوارو ڪندو آهي ۽ نعمت ڏيندو اٿس، تڏهن چوندو آهي ته منهنجي پالڻهار مون کي نوازيو (١٥). ۽ جڏهن ڪيس (ٻيءَ طرح هيئن) پرکيندو آهي، جو مٿس سندس روزي تنگ ڪندو آهي، تڏهن چوندو آهي ته منهنجي پالڻهار مون کي بي مانو ڪيو (١٦). (هرگز) ائين نه آهي. بلڪ ڇوري ٻار کي تعظيم نه ڏيندا آهيو (١٧). ۽ نڪي مسڪين جي کارائڻ تي هڪ ٻئي کي رغبت ڏياريندا آهيو (١٨). ۽ مئن جو مال سموروئي ڳھي ويندا آهيو (١٩). ۽ گھڻي محبت سان مال کي پيارو رکندا آهيو (٢٠). ائين نه ڪجي. جڏهن زمين (جي اونچائي) ڪُٽي ڪُٽي سنئين ڪئي ويندي (٢١). ۽ تنهنجو پالڻهار ايندو ۽ ملائڪ قطار قطار تي (ايندا) (٢٢). ۽ اُن ڏينهن دوزخ کي آڻبو، اُن ڏينهن ماڻهو نصيحت وٺندو ۽ اُنهيءَ مهل اُها (نصيحت وٺڻ) ڪٿي فائدي واري آهي! (٢٣). چوندو ته هَيءَ ارمان! جيڪر پنهنجي (هن هميشه جي) حياتيءَ لاءِ (ڪجھ) اڳي موڪليان ها (٢۴). پوءِ اُنهيءَ ڏينهن الله جي عذاب جهڙو ڪوبه ڪونه عذاب ڪندو (٢٥). ۽ نڪو ڪو الله جي قيد ڪرڻ جهڙو قيد ڪندو (٢٦). (مؤمنن کي چئبو ته) اي آرام وٺڻ وارا ساهه! (٢٧). تون پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽي هل (تون ان ڪان) راضي ٿيل آهين، (هُو توڪان) راضي ٿيل آهي (٢٨). تنهن ڪري (تون) منهنجي (خاص) ٻانهن (جي ٽوليءَ) ۾ داخل ٿيءُ (٢٩). ۽ منهنجي بهشت ۾ گھڙ (٣٠).

سُورَةُ البَلَدِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

لَآ اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۙ﴿۱﴾ وَاَنْتَ حِلٌّ ۢ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۙ﴿۲﴾ وَوَالِدٍ وَّمَا
وَلَدَ ۙ﴿۳﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِیْ كَبَدٍ ؕ﴿۴﴾ اَیَحْسَبُ اَنْ لَّنْ یَّقْدِرَ
عَلَیْهِ اَحَدٌ ۘ﴿۵﴾ یَقُوْلُ اَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ؕ﴿۶﴾ اَیَحْسَبُ اَنْ لَّمْ یَرَهٗۤ
اَحَدٌ ؕ﴿۷﴾ اَلَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ عَیْنَیْنِ ۙ﴿۸﴾ وَلِسَانًا وَّشَفَتَیْنِ ۙ﴿۹﴾ وَهَدَیْنٰهُ
النَّجْدَیْنِ ۚ﴿۱۰﴾ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۖ﴿۱۱﴾ وَمَاۤ اَدْرٰىكَ مَا الْعَقَبَةُ ؕ﴿۱۲﴾ فَكُّ
رَقَبَةٍ ۙ﴿۱۳﴾ اَوْ اِطْعٰمٌ فِیْ یَوْمٍ ذِیْ مَسْغَبَةٍ ۙ﴿۱۴﴾ یَّتِیْمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ۙ﴿۱۵﴾
اَوْ مِسْكِیْنًا ذَا مَتْرَبَةٍ ؕ﴿۱۶﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَتَوَاصَوْا
بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ؕ﴿۱۷﴾ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْمَیْمَنَةِ ؕ﴿۱۸﴾
وَالَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِاٰیٰتِنَا هُمْ اَصْحٰبُ الْمَشْئَمَةِ ؕ﴿۱۹﴾ عَلَیْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌ ﴿۲۰﴾ ع

سُورَةُ الشَّمْسِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَالشَّمْسِ وَضُحٰهَا ۙ﴿۱﴾ وَالْقَمَرِ اِذَا تَلٰهَا ۙ﴿۲﴾ وَالنَّهَارِ اِذَا
جَلّٰهَا ۙ﴿۳﴾ وَالَّیْلِ اِذَا یَغْشٰهَا ۙ﴿۴﴾ وَالسَّمَآءِ وَمَا بَنٰهَا ۙ﴿۵﴾

سورة البلد مڪي آهي ۽ هن ۾ ويھ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

هن شهر (مڪي) جو قسم کڻان ٿو (١). ۽ تون هن شهر ۾ (ته) رهندڙ آهين (٢). ۽ ڄڻيندڙ جو (قسم کڻان ٿو) ۽ اُن جو جيڪو ڄايو (٣). ته بيشڪ ماڻهو کي ڏک ۾ (پوڻ لاءِ) خلقيو سون (٤). (ماڻهو) ڀانئيندو آهي ڇا ته متس ڪو به غالب نه ٿيندو؟ (٥). چوي ٿو ته مون تمام گهڻو مال کپايو (٦). ڀانئيندو آهي ڇا ته ڪنهن ڪونه ڏٺو اٿس؟ (٧). ڪيس ٻه اکيون نه ڏنيون اٿئون ڇا؟ (٨). ۽ زبان ۽ ٻه چپ ٻه؟ (٩). ۽ ٻه رستا ڏيکارياسونس (١٠). پوءِ به ڪو سخت لڪ نه لنگهيو (١١). ۽ ڪنهن سمجهايئي ته سخت لڪّ ڇا آهي؟ (١٢). ٻانهو آجو ڪرڻ آهي (١٣). يا بک جي ڏينهن ۾ کاڌو کارائڻ (١٤). مائٽيءَ واري ڇوري ٻار کي (١٥). يا مٽيءَ ۾ رلندڙ محتاج کي (١٦). اُن کان پوءِ (اُهو) مؤمنن مان هجي ۽ هڪ ٻئي کي صبر جي وصيت ڪيائون ۽ (پڻ) هڪ ٻئي کي (خلق تي) ٻاجھ ڪرڻ جي وصيت ڪيائون (١٧). اُهي نيڪ بخت سڄي پاسي وارا آهن (١٨). ۽ جن اسان جي آيتن جو انڪار ڪيو سي بدبخت کٻي پاسي وارا آهن (١٩). متن دميل باھ ڇوڌاري ويڙهيل (موڪلبي) (٢٠).

سورة الشمس مڪي آهي ۽ هن ۾ پندرهن
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سج ۽ ان جي سوجهري جو قسم آهي (١). ۽ چنڊ جو قسم آهي، جڏهن اُن جي پوئتان اچي (٢). ۽ ڏينهن جو (قسم آهي) جڏهن سج کي روشن ڪري (٣). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن سج کي ڍڪي (٤). ۽ آسمان جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي بڻايو (٥).

وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰىهَا ۝۶ وَنَفْسٍ وَّمَا سَوّٰىهَا ۝۷ فَاَلْهَمَهَا فُجُوْرَهَا
وَتَقْوٰىهَا ۝۸ قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰىهَا ۝۹ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰىهَا ۝۱۰
كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ بِطَغْوٰىهَآ ۝۱۱ اِذِ انْۢبَعَثَ اَشْقٰىهَا ۝۱۲ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُوْلُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ۝۱۳ فَكَذَّبُوْهُ فَعَقَرُوْهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْۢبِهِمْ فَسَوّٰىهَا ۝۱۴ وَلَا يَخَافُ عُقْبٰهَا ۝۱۵

سُوْرَةُ الَّيْلِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰى ۝۱ وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰى ۝۲ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْاُنْثٰٓى ۝۳ اِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰى ۝۴ فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى ۝۵
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى ۝۶ فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْيُسْرٰى ۝۷ وَاَمَّا مَنْۢ
بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى ۝۸ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى ۝۹ فَسَنُيَسِّرُهٗ
لِلْعُسْرٰى ۝۱۰ وَمَا يُغْنِيْ عَنْهُ مَالُهٗٓ اِذَا تَرَدّٰى ۝۱۱ اِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدٰى ۝۱۲ وَاِنَّ لَنَا لَلْاٰخِرَةَ وَالْاُوْلٰى ۝۱۳ فَاَنْذَرْتُكُمْ نَارًا
تَلَظّٰى ۝۱۴ لَا يَصْلٰىهَآ اِلَّا الْاَشْقَى ۝۱۵ الَّذِيْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝۱۶
وَسَيُجَنَّبُهَا الْاَتْقَى ۝۱۷ الَّذِيْ يُؤْتِيْ مَالَهٗ يَتَزَكّٰى ۝۱۸

۽ زمين جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي پکيڙيو (٦). ۽ (ماڻهوءَ جي) جيءَ جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي جوڙي برابر ڪيو (٧). پوءِ سندس بدڪاري ۽ سندس پرهيزگاريءَ (جي سڃاڻ) اُندر ۾ وڌائينس (٨). (قسم کڻڻ جو غرض هيءُ آهي ته) جنهن اُن (نفس) کي (بدڪاريءَ کان) پاڪ ڪيو سو بيشڪ ڇٽو (٩). ۽ جنهن اُن کي (گناهن ۾) پوري ڇڏيو، سو بيشڪ ٽوٽي وارو ٿيو (١٠). (قوم) ثمود پنهنجيءَ سرڪشيءَ سببان (پيغمبر کي) ڪوڙو ڀانيو (١١). جڏهن منجهائن بلڪل نياڳو اُٿيو (١٢). پوءِ الله جي پيغمبر کين چيو ته الله جي ڏاچيءَ ۽ اُن جي پاڻي پيئڻ کي اَڏو نه ٿيو (١٣). پوءِ پيغمبر کي ڪوڙو ڀانيائون، ۽ ڏاچيءَ جون ڪچون ڪپيائون پوءِ سندن گناهن سببان سندن پالڻهار مٿن عذاب پلٽيو، پوءِ اُن (سزا) کي (سيني تي) هڪ جهڙو ڪري ڇڏيائين (١۴). ۽ (الله) اُن (سزا) جي پڇاڙيءَ کان نه ٿو ڊڄي (١٥).

سورة اليل مڪي آهي ۽ هن ۾ ايڪويهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

رات جو قسم آهي جڏهن ڍڪي ٿي (١). ۽ ڏينهن جو (قسم آهي) جڏهن روشن ٿئي ٿو (٢). ۽ ان جو (قسم آهي) جنهن نر ۽ مادي خلقي (٣). ته بيشڪ اوهان جي ڪوشش قسمين قسمين آهي (۴). پوءِ جنهن (الله لڳ) ڏنو ۽ پرهيزگاري ڪئي (٥). ۽ چڱائيءَ (اسلام ۽ آخرت) کي سچ ڄاتو (٦). تنهن کي (نجات جو) آسان رستو سهنجو ڪري ڏينداسين (٧). ۽ جنهن (الله جي حق ڏيڻ کان) بخل ڪيو ۽ (پاڻ کي) بي پرواهه ڄاتو (٨). ۽ چڱائيءَ (اسلام ۽ آخرت) کي ڪوڙو ڀانيو (٩). تنهن کي اوکائيءَ (۾ پوڻ) لاءِ (رستو) آسان ڪري ڏينداسين (١٠). ۽ جڏهن (دوزخ جي) کڏ ۾ اونڌو ڪرندو، تڏهن سندس مال ڪانئس (ڪجهه) نه ٽاريندو (١١). بيشڪ سڌو رستو ڏيکارڻ اسان تي (لازم) آهي (١٢). ۽ بيشڪ آخرت ۽ دنيا (ٻئي) اسان جي وس ۾ آهن (١٣). پوءِ اوهان کي باهه کان ڊيڄاريم جو ڀڀي ڪري ٿي (١۴). (اهڙي) وڏي نياڳي کان سواءِ (ٻيو) ڪو اُن ۾ ڪونه گهڙندو (١٥). جنهن (اسلام کي) ڪوڙ ڄاتو ۽ پٺيرو ٿيو (١٦). ۽ اُن (باهه) کان اُنهيءَ وڏي پرهيزگار کي پاسي ڪبو (١٧). جيڪو پنهنجو مال (الله جي واٽ ۾) ڏئي ٿو ته پاڪ (دل) ٿئي (١٨).

وَمَا لِاَحَدٍ عِنْدَهٗ مِنْ نِّعْمَةٍ تُجْزٰٓى ﴿١٩﴾ اِلَّا ابْتِغَآءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْاَعْلٰى ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضٰى ﴿٢١﴾

سُوْرَةُ الضُّحٰى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالضُّحٰى ﴿١﴾ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ﴿٣﴾
وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُوْلٰى ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰى ﴿٥﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَاٰوٰى ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدٰى ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ﴿٨﴾ فَاَمَّا الْيَتِيْمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾
وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُوْرَةُ الشَّرْحِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾
الَّذِيْٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَاِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ﴿٧﴾
وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

۽ مٿس (اهڙي) ڪنهن جو ڪو احسان ٿيل نہ آهي، جنهن جو بدلو ڏجي (١٩). پر پنهنجي تمام مٿاهين پالڻهار جي رضامندي طلبڻ لاءِ (ڏئي ٿو) (٢٠). ۽ ضرور جلد خوش ٿيندو (٢١).

سورة الضحيٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

مٿي آيل ڏينهن جو قسم آهي (١). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن ڍڪي ٿي (٢). تہ (اي پيغمبر!) تنهنجي پالڻهار توکي نہ ڇڏيو ۽ نکي ناراض ٿيو (٣). ۽ بيشڪ آخرت تو لاءِ دنيا کان گهڻو چڱي آهي (۴). ۽ تنهنجو پالڻهار توکي سگهوئي (ايترو) ڏيندو جو (تون) خوش ٿيندين (٥). تو کي يتيم نہ ڏٺائين ڇا؟ پوءِ (توکي) جاءِ ڏنائين (٦). ۽ توکي ناواقف ڏٺائين پوءِ (شريعت جي) رستي لاتائين (٧). ۽ توکي مسڪين ڏٺائين، پوءِ آسودو ڪيائين (٨). تنهن ڪري يتيم تي (تون) ڏاڍ نہ ڪر (٩). ۽ سواليءَ کي نہ جهڻڪ (١٠). ۽ پنهنجي پالڻهار جي نعمت جو بيان ڪندو رهہ (١١).

سورة الشرح مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) تنهنجو سينو تو لاءِ ڪشادو نہ ڪيو اٿئون ڇا؟ (١). ۽ تنهنجو (اُهو) بار تو کان لاٿوسون (٢). جنهن تنهنجي پٺيءَ کي ڳرو ڪيو هو (٣). ۽ تنهنجي ساراهہ تو لاءِ مٿاهين ڪئي سون (۴). چو تہ بيشڪ اَهنج سان گڏ سهنج آهي (٥). بيشڪ اهنج سان گڏ سهنج آهي (٦). تنهن ڪري جڏهن واندو ٿئين تڏهن (عبادت لاءِ) ڪڙو ٿيءُ (٧). ۽ خاص پنهنجي پالڻهار ڏانهن دل لڳاءِ (٨).

سُوْرَةُ التِّيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ۙ﴿١﴾ وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ۙ﴿٢﴾ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ۙ﴿٣﴾
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْٓ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ﴿٥﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ؕ﴿٦﴾
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّيْنِ ؕ﴿٧﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ع ﴿٨﴾

سُوْرَةُ الْعَلَقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِيْ خَلَقَ ۚ﴿١﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ﴿٢﴾
اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ﴿٣﴾ الَّذِيْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾ كَلَّآ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰٓى ۙ﴿٦﴾ اَنْ رَّاٰهُ اسْتَغْنٰى ؕ﴿٧﴾ اِنَّ
اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰى ؕ﴿٨﴾ اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يَنْهٰى ۙ﴿٩﴾ عَبْدًا اِذَا صَلّٰى ؕ﴿١٠﴾
اَرَءَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰٓى ۙ﴿١١﴾ اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰى ؕ﴿١٢﴾ اَرَءَيْتَ اِنْ
كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ؕ﴿١٣﴾ اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ؕ﴿١٤﴾ كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ ۙ
لَنَسْفَعًۢا بِالنَّاصِيَةِ ۙ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۚ﴿١٦﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهٗ ۙ﴿١٧﴾

سورة التين مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

انجير ۽ زيتون جو قسم آهي (١). ۽ طورسينا جو (٢). ۽ هن امن واري شهر (مڪي) جو (٣). تہ بيشڪ انسان کي تمام سهڻي اندازي (۽ صورت) ۾ پيدا ڪيوسون (۴). وري سڀني هيٺاهين کان هيٺ موٽايوسونس (٥). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن لاءِ اڻ کٽ اجر آهي (٦). پوءِ (اي انسان!) هن (نصيحت) کان بعد ڪهڙي شيءِ تو کي عملن جي بدلي ملڻ بابت منڪر بڻائي ٿي (٧). حاڪمن جو وڏو حاڪم اللّٰه نہ آهي ڇا؟ (٨).

سورة العلق مڪي آهي ۽ هن ۾ اُڻويهہ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) پنهنجي پالڻهار جي نالي سان پڙهہ جنهن (سارو جڳ) خلقيو (١). ماڻهوءَ کي رت جي دڳ مان بڻايائين (٢). پڙهہ ۽ تنهنجو پالڻهار ڏاڍو سڳورو آهي (٣). جنهن (ماڻهوءَ کي علم) قلم سان سيکاريو (۴). اُهي (ڳالهيون) ماڻهوءَ کي سيکاريائين جي نہ ڄاڻندو هو (٥). سچ آهي تہ بيشڪ ماڻهو سرڪشي ڪندو آهي (٦). جڏهن اُهو پاڻ کي بي پرواه ڏسندو آهي (٧). بيشڪ تنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽي وڃڻو آهي (٨). اُهو ڏٺو اٿيئي ڇا جيڪو جهليندو آهي؟ (٩). (منهنجي) ٻانهي کي جڏهن اُهو نماز پڙهندو آهي (١٠). ڏٺو اٿيئي ڇا تہ جيڪڏهن (اُهو ماڻهو) سڌي رستي تي هجي ها! (١١). يا پرهيزگاريءَ جو حڪم ڪري ها (١٢). ڏٺو اٿيئي ڇا تہ جيڪڏهن ڪوڙ ڀانيائين ۽ ڦيرو ڏنو (١٣). تہ (هيءُ) نہ ڄاتائين ڇا؟ تہ اللّٰه ڏسي ٿو (١۴). ائين نہ آهي! قسم آهي تہ جيڪڏهن پاڻ نہ پليندو تہ ضرور پيشانيءَ جي وارن کان وٺي گهليندا سونس (١٥). اُها پيشاني جا ڪوڙي گنهگار آهي (١٦). پوءِ ڀلي تہ پنهنجي ڪچهريءَ وارن کي سڏي (١٧).

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا ۚ لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۩ ﴿١٩﴾

سُوْرَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ فِيْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ
الْقَدْرِ ۙ خَيْرٌ مِّنْ اَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِيْهَا
بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ۚ مِّنْ كُلِّ اَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلٰمٌ ۛ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

سُوْرَةُ الْبَيِّنَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

لَمْ يَكُنِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَالْمُشْرِكِيْنَ مُنْفَكِّيْنَ
حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿١﴾ رَسُوْلٌ مِّنَ اللّٰهِ يَتْلُوْا صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ﴿٢﴾
فِيْهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ﴿٣﴾ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اِلَّا مِنْ
بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾ وَمَآ اُمِرُوْٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ
مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۙ حُنَفَآءَ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ
وَذٰلِكَ دِيْنُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَ
الْمُشْرِكِيْنَ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۗ اُولٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾

اسين ٻہ دوزخ جي داروغن کي سڏينداسون (١٨). اِئين نہ آهي. تون چيو نہ مڃينس ۽ سجدو ڪر ۽ (الله کي) ويجهو ٿيءُ (١٩).

سورة القدر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ اسان قرآن شب قدر ۾ لاٿو (١). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ شب قدر ڇا آهي؟ (٢). شب قدر هزار مهينن کان ڀلي آهي (٣). منجهس ملائڪ ۽ روح (جبريل) پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان سيڪنهن ڪم (جي پورائيءَ) لاءِ لهندا آهن (٤). اُنهيءَ رات پرهہ ڦٽڻ تائين سلامتي آهي (٥).

سورة البينة مدني آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪتاب وارن ۽ مشرڪن مان جن ڪفر ڪيو سي (ايسين پنهنجي رسم کان) الڳ ٿيڻ وارا نہ هيا جيسين وٽن پڌري حجت (نہ) اچي (١). (يعني) الله جو پيغمبر، جو پاڪ صحيفا پڙهي (٢). جن ۾ سڌا سنوان لکيل حڪم هجن (٣). ۽ جن کي ڪتاب ڏنو ويو، سي پاڻ وٽ پڌريءَ حجت جي اچڻ کان پوءِ ٽولا ٽولا ٿيا (٤). ۽ هن کان سواءِ (ٻيو) ڪو حڪم نہ ڪيو وين تہ باطل کان منهن موڙي الله جي عبادت ڪن ۽ نماز پڙهندا رهن ۽ زڪواة ڏيندا رهن ۽ اهوئي سڌو دين آهي (٥). بيشڪ ڪتاب وارن ۽ مشرڪن مان جن ڪفر ڪيو سي دوزخ جي باهہ ۾ پوندا، منجهس سدائين رهندڙ هوندا. اِهي ئي (ساريءَ) خلق کان (تمام) بڇڙا آهن (٦).

إِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۗ ۝٧
جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اَبَدًا ۗ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ ۗ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهٗ ۝٨

سُوْرَةُ الزَّلْزَلَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
إِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝١ وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَثْقَالَهَا ۝٢
وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا ۝٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ۝٤ بِاَنَّ
رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَا ۝٥ يَوْمَئِذٍ يَّصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا ۙ لِّيُرَوْا
اَعْمَالَهُمْ ۝٦ فَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَّرَهٗ ۝٧ وَمَنْ
يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ ۝٨

سُوْرَةُ الْعٰدِيٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
وَالْعٰدِيٰتِ ضَبْحًا ۝١ فَالْمُوْرِيٰتِ قَدْحًا ۝٢ فَالْمُغِيْرٰتِ صُبْحًا ۝٣
فَاَثَرْنَ بِهٖ نَقْعًا ۝٤ فَوَسَطْنَ بِهٖ جَمْعًا ۝٥ اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهٖ
لَكَنُوْدٌ ۝٦ وَاِنَّهٗ عَلٰى ذٰلِكَ لَشَهِيْدٌ ۝٧ وَاِنَّهٗ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيْدٌ ۝٨

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا اِهي ئي (ساريءَ) خلق کان ڀلا آهن (٧). سندن بدلو سندن پالڻهار وٽ هميشه جي رهڻ وارا باغ آهن، جن جِي هيٺان نهرون پيون وهن، انهن ۾ هميشه سدائين رهندڙ هوندا الله کائن راضي ٿيو ۽ اُهي کائنس راضي ٿيا، اِهو (وعدو) اُنهيءَ لاءِ آهي، جيڪو پنهنجي پالڻهار کان ڊنو (٨).

سورة الزلزال مدني آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن زمين کي سندس (چڱي) ڌوڏڻ سان ڌوڏبو (١). ۽ زمين پنهنجا بار ٻاهر ڪڍندي (٢). ۽ انسان (عجب کان) چوندو ته زمين کي ڇا ٿيو آهي! (٣). اُن ڏينهن (اُها) پنهنجيون (سڀ) خبرون بيان ڪندي (۴). هن ڪري جو تنهنجي پالڻهار ڏانهنس حڪم ڪيو آهي (٥). اُن ڏينهن ماڻهو (حساب جي جاءِ کان) ڌار ڌار ٽوليون ٿي ورندا ته سندن عمل کين ڏيکارجن (٦). پوءِ جنهن ذري جيترو چڱو ڪم ڪيو هوندو، سو ان کي ڏسندو (٧). ۽ جنهن ذري جيترو بد ڪم ڪيو هوندو، سو اُن کي ڏسندو (٨).

سورة العاديات مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

هانيارو هڻي ڊوڙندڙن گهوڙن جو قسم آهي (١). پوءِ پهڻن تي نعلن هڻڻ سان چڻنگن ڪڍندڙن (گهوڙن) جو قسم آهي (٢). پوءِ صبح جي مهل لُٽ ڪندڙ (گهوڙن) جو قسم آهي (٣). جو اُن مهل رئي اُٿارين (۴). پوءِ اُن گهڙيءَ (دشمنن جي) ٽوليءَ جي وچ ۾ پون (٥). ته بيشڪ ماڻهو پنهنجي پالڻهار جو وڏو بي شڪر آهي (٦). ۽ بيشڪ اُهو پاڻ اُنهيءَ تي شاهد آهي (٧). ۽ بيشڪ اُهو مال جي محبت ۾ ڏاڍو سخت آهي (٨).

اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا بُعْثِرَ مَا فِى الْقُبُوْرِ ۙ﴿۹﴾ وَحُصِّلَ مَا فِى الصُّدُوْرِ ۙ﴿۱۰﴾
اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيْرٌ ﴿۱۱﴾

سُوْرَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْقَارِعَةُ ۙ﴿۱﴾ مَا الْقَارِعَةُ ۚ﴿۲﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْقَارِعَةُ ؕ﴿۳﴾
يَوْمَ يَكُوْنُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوْثِ ۙ﴿۴﴾ وَتَكُوْنُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوْشِ ؕ﴿۵﴾ فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ ۙ﴿۶﴾ فَهُوَ
فِىْ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ؕ﴿۷﴾ وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِيْنُهٗ ۙ﴿۸﴾ فَاُمُّهٗ
هَاوِيَةٌ ؕ﴿۹﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا هِيَهْ ؕ﴿۱۰﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿۱۱﴾

سُوْرَةُ التَّكَاثُرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْهٰكُمُ التَّكَاثُرُ ۙ﴿۱﴾ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ؕ﴿۲﴾ كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُوْنَ ۙ﴿۳﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ؕ﴿۴﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عِلْمَ
الْيَقِيْنِ ؕ﴿۵﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ۙ﴿۶﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ ۙ﴿۷﴾
ثُمَّ لَتُسْئَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ﴿۸﴾

(اُنهيءَ وقت کي) نہ ڄاڻندو آهي ڇا، جنهن وقت اُنهن کي اُٿاربو جيڪي قبرن ۾ آهن؟ (٩). ۽ جيڪي سينن ۾ آهي سو پڌرو ڪبو (١٠). بيشڪ اُن ڏينهن سندن پالڻهار سندن (حال جي) خبر رکندڙ آهي (١١).

سورة القارعة مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سخت ٺوڪيندڙ (١). (اُها) سخت ٺوڪيندڙ ڇا آهي؟ (٢). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ (اُها) سخت ٺوڪيندڙ ڇا آهي؟ (٣). جنهن ڏينهن ماڻهو پکڙيل پتنگن وانگر هوندا (۴). ۽ جبل تنبيل رڱيل اُنّ جيان هوندا (٥). پوءِ جنهن (جي عملن) جا پلڙا ڳرا ٿيا (٦). سو دل پسند زندگي ۾ هوندو (٧). ۽ جنهن (جي عملن) جا پلڙا هلڪا ٿيا (٨). تنهن (جي رهڻ) جي جاءِ هاويہ آهي (٩). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ اُها (هاويہ) ڇا آهي؟ (١٠). هڪ ٻرندڙ باهہ آهي (١١).

سورة التڪاثر مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي انسان!) پاڻ ۾ گهڻائيءَ (جي حرص) اوهان کي (آخرت کان) غافل ڪيو (١). تانجو قبرن کي ڏٺوَ (٢). اِئين نہ آهي، سگهوئي ڄاڻندؤ (٣). (وري چئون ٿا تہ) نہ نہ! سگهوئي ڄاڻندؤ (۴). اصل نہ! جيڪڏهن پڪي ويساهہ سان ڄاڻو ها (تہ غافل نہ ٿيو ها) (٥). (قسم آهي) تہ ضرور دوزخ کي ڏسندؤ (٦). وري بہ اُن کي يقين واريءَ اک سان ضرور ڏسندؤ (٧). وري اُن ڏينهن نعمتن بابت اوهان کان ضرور پڇبو (٨).

سُورَةُ العَصرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَالْعَصْرِ ۝١ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِیْ خُسْرٍ ۝٢ اِلَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ ۙ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝٣

سُورَةُ الهُمَزَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَیْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةِ ۝١ اِلَّذِیْ جَمَعَ مَالًا وَّعَدَّدَهٗ ۝٢
یَحْسَبُ اَنَّ مَالَهٗۤ اَخْلَدَهٗ ۝٣ كَلَّا لَیُنْۢبَذَنَّ فِی الْحُطَمَةِ ۝٤ وَمَاۤ
اَدْرٰىكَ مَا الْحُطَمَةُ ۝٥ نَارُ اللّٰهِ الْمُوْقَدَةُ ۝٦ الَّتِیْ تَطَّلِعُ عَلَى
الْاَفْـِٕدَةِ ۝٧ اِنَّهَا عَلَیْهِمْ مُّؤْصَدَةٌ ۝٨ فِیْ عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ۝٩

سُورَةُ الفِيلِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلَمْ تَرَ كَیْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحٰبِ الْفِیْلِ ۝١ اَلَمْ یَجْعَلْ
كَیْدَهُمْ فِیْ تَضْلِیْلٍ ۝٢ وَّاَرْسَلَ عَلَیْهِمْ طَیْرًا اَبَابِیْلَ ۝٣
تَرْمِیْهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجِّیْلٍ ۝٤ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّاْكُوْلٍ ۝٥

سورة العصر مکي آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

زماني جو قسم آهي (١). تہ بيشڪ انسان گهاٽي ۾ آهي (٢). سواءِ اُنهن جي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ هڪ ٻئي کي سچ جي وصيت ڪيائون ۽ هڪ ٻئي کي صبر جي وصيت ڪيائون (٣).

سورة الهمزة مکي آهي ۽ هن ۾ نو
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اُنهيءَ) سڀڪنهن گلا ڪندڙ عيب ڳوليندڙ لاءِ ويل آهي (١). جنهن مال گڏ ڪيو ۽ اُهو ڳڻي ڳڻي رکيائين (٢). ڀانئيندو آهي تہ سندس مال کيس سدائين رهائيندو (٣). هرگز ائين نہ آهي، ضرور حُطم ۾ اڇلائبس (۴). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ حُطم ڇا آهي؟ (٥). اللّٰه جي ٻاريل باھ آهي (٦). جا دلين تي چڙهندي (٧). بيشڪ اُها مٿن دربند ڪيل آهي (٨). (جنهن حالت ۾ اُهي) ڊگهن ٿنڀن ۾ (ٻڌل هوندا) (٩).

سورة الفيل مکي آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) نہ ڏٺئي ڇا؟ تہ تنهنجي پالڻهار هاٿيءَ وارن سان ڪيئن ڪيو (١). سندن (بڇڙيءَ) رٿ کي بي فائدگيءَ ۾ نہ ڪيائين ڇا؟ (٢). ۽ وَلر وَلر پکي مٿن موڪليائين (٣). جن ڪڪريٽ جون پٿريون کين هنيون ٿي (۴). پوءِ اولڙ گاھ جيان کين ڪيائين (٥).

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ۙ﴿۱﴾ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۚ﴿۲﴾ فَلْيَعْبُدُوْا
رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۙ﴿۳﴾ الَّذِیْٓ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ ۙ۬ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ﴿۴﴾

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَرَءَيْتَ الَّذِیْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ؕ﴿۱﴾ فَذٰلِكَ الَّذِیْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ۙ﴿۲﴾ وَ
لَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ؕ﴿۳﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ۙ﴿۴﴾ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ۙ﴿۵﴾ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ۙ﴿۶﴾ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ﴿۷﴾

سُورَةُ الْكَوْثَرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ؕ﴿۱﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ؕ﴿۲﴾ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ﴿۳﴾

سُورَةُ الْكٰفِرُونَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قُلْ يٰۤاَيُّهَا الْكٰفِرُوْنَ ۙ﴿۱﴾ لَآ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ ۙ﴿۲﴾

سورة القريش مکي آهي ۽ هن ۾ چار
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قريشن کي اُلفت ڏيارڻ (جي احسان جي شڪر) سببان (١). (جو) سياري ۽ اونهاري جي سفر ۾ کين اُلفت ڏيارڻ آهي (٢). تنهن ڪري گهرجين ته هن گهر جي (اُنهيءَ) مالڪ جي عبادت ڪن (٣). جنهن کين بک ۾ کاڌو کارايو ۽ کين ڀؤ کان اَمن ڏنو (٤).

سورة الماعون مکي آهي ۽ هن ۾ ست
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) اُنهيءَ کي ڏٺئي ڇا؟ جيڪو عملن جي بدلي ملڻ کي ڪوڙ ڀائيندو آهي (١). پوءِ هيءُ اُهو آهي جو ڇوري ٻار کي ڌڪيندو آهي (٢). ۽ (ڪنهن کي) مسڪين جي کارائڻ تي رغبت نه ڏياريندو آهي (٣). پوءِ اُنهن نمازين لاءِ ويل آهي (٤). جي پنهنجين نمازن کان غافل رهندا آهن (٥). اُهي جيڪي رياءُ ڪندا آهن (٦). ۽ (اڌاريون گهريل) معمولي شيون جهليندا آهن (٧).

سورة الڪوثر مکي آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) بيشڪ اسان تو کي ڪوثر عطا ڪيو (١). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار جي لاءِ نماز پڙهه ۽ قرباني ڪر (٢). بيشڪ تنهنجو ويري ئي بي نسل آهي (٣).

سورة ڪافرون مکي آهي ۽ هن ۾ ڇهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر! ڪافرن کي) چؤ ته اي ڪافرؤ (١). نڪي (آءٌ) ان جي عبادت ڪندس جنهن جي (اوهين) عبادت ڪندا آهيو (٢).

وَلَآ اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ اَعْبُدُ ۝۳ وَلَآ اَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ ۝۴ وَ
لَآ اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ اَعْبُدُ ۝۵ لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَ دِيْنِ ۝۶

سُوْرَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۝۱ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِيْ دِيْنِ
اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۝۲ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ۝۳

سُوْرَةُ تَبَّتْ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

تَبَّتْ يَدَآ اَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ ۝۱ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا
كَسَبَ ۝۲ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝۳ وَّامْرَاَتُهٗ ؕ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ۝۴ فِيْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝۵

سُوْرَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝۱ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝۲ لَمْ يَلِدْ ۙ وَلَمْ
يُوْلَدْ ۝۳ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۝۴

۽ نڪي اوهين ان جي عبادت ڪندؤ جنهن جي آءٌ عبادت ڪندو آهيان (٣) . ۽ نڪي آءٌ ان جي عبادت ڪندس جنهن جي اوهان عبادت ڪئي (۴) . ۽ نڪي اوهين اُن جي عبادت ڪندؤ جنهن جي آءٌ عبادت ڪندو آهيان (٥). اوهان لاءِ اوهان جو دين ۽ مون لاءِ منهنجو دين آهي (٦) .

سورة نصر مدني آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن الله جي مدد ۽ سوڀ اچي (١) ۽ ماڻهن کي الله جي دين ۾ ٽوليون ٽوليون ٿي گهرندو ڏسين (٢) . تڏهن (تون) پنهنجي پالڻهار جي ساراهه سان گڏ پاڪائي بيان ڪر ۽ کانئس بخشش گهر. ڇو ته اُهو ٻاجهه سان موٽندو آهي (٣) .

سورة تبت مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ابولهب جا هٿ (شال) ڀڃن ۽ (شال پاڻ به) هلاڪ ٿئي (١) . سندس مال ۽ جيڪي ڪمايائين تنهن ڪانئس (الله جو عذاب) نه ٽاريو (٢) . ڀڙڪندڙ باهه ۾ سگهو گهڙندو (٣) . ۽ سندس زال به جا ڪاٺين (جي لَڏ) کڻندڙ آهي (۴) . جنهن جي ڳچيءَ ۾ ڪاٻر جو نوڙ پيل آهي (٥) .

سورة الاخلاص مڪي آهي ۽ هن ۾ چار
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر ڪافرن کي) چؤ ته الله اڪيلو آهي (١) . الله بي احتياج آهي (٢) . نڪي ڄڻيائين ۽ نڪي ڄڻيو ويو (٣) . ۽ سندس برابر ڪوبه ڪونهي (۴) .

سُورَةُ الفَلَق

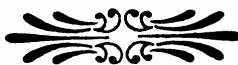
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ﴿۱﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ﴿۲﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا
وَقَبَ ۙ﴿۳﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الْعُقَدِ ۙ﴿۴﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿۵﴾ ع

سُورَةُ النَّاس

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ﴿۱﴾ مَلِكِ النَّاسِ ۙ﴿۲﴾ اِلٰهِ النَّاسِ ۙ﴿۳﴾
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۙ الْخَنَّاسِ ۙ﴿۴﴾ الَّذِیْ یُوَسْوِسُ فِیْ
صُدُوْرِ النَّاسِ ۙ﴿۵﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿۶﴾ ع

سورة الفلق مدني آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) چؤ ته، صبح جي رب جي پناه گهران ٿو (١). جيڪي پيدا ڪيو اٿس، تنهن جي بڇڙائيءَ کان (٢). ۽ اونداهي ڪندڙ (رات) جي بڇڙائيءَ کان جڏهن اُها پکڙجي (٣). ۽ ڳنڍين ۾ ڦوڪيندڙين (عورتن) جي بڇڙائيءَ کان (۴). ۽ مَسَهُوءَ جي بڇڙائي کان جڏهن (اُهو) مسهائي ڪري (٥).

سورة الناس مدني آهي ۽ هن ۾ ڇهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) چؤ ته، ماڻهن جي پالڻهار جي پناه گهران ٿو (١). ماڻهن جي بادشاهه جي (٢). ماڻهن جي (سچي) معبود جي (٣). پٺتي هٽي ويندڙ (شيطان) جي وسوسن جي بڇڙائيءَ کان (۴). جيڪو ماڻهن جي سينن ۾ وسوسو وجهي ٿو (٥). جو جنّن (جي جنس) مان هجي يا ماڻهن (جي جنس) مان (٦).

قرآن شريف جي وقفن جون نشانيون

هر هڪ ٻوليءَ جا ڳالهائيندڙ جڏهن گفتگو ڪن ٿا ته ڪٿي رڪجي وڃن ٿا، ڪٿي نٿا رڪجن. ڪٿي گهٽ رڪجن ٿا، ڪٿي زياده. ۽ انهيءَ رڪجڻ ۽ نه رڪجڻ کي ڳالهه جي صحيح بيان ڪرڻ ۽ اُن جو صحيح مطلب سمجهڻ ۾ وڏو دخل يا لاڳاپو آهي. قرآن مجيد جي عبارت به گفتگو يا ڳالهه ٻولهه جي انداز ۾ واقع ٿي آهي. انهي ڪري علم وارن ان جي رڪجڻ نه رڪجڻ جون نشانيون مقرر ڪري ڇڏيون آهن. جن کي رموزِ اوقافِ قرآن مجيد يعني قرآن مجيد جي وقفن جا نمونا يا نشان چون ٿا. ضروري آهي ته قرآن مجيد جي تلاوت ڪندڙ انهن رمزن ۽ نشانين کي خيال ۾ رکن. ۽ اُهي هي آهن:

O: جتي ڳالهه پوري ٿي وڃي ٿي، اُتي ننڍڙو گول نشان لکي ڇڏين ٿا. هي حقيقت ۾ گول ت آهي جا بصورت ة لکي وڃي ٿي. ۽ اها وقف تام يا رڪجڻ جي علامت آهي يعني ان تي رڪجڻ گهرجي. هاڻي ة نه نٿي لکي وڃي پر ننڍڙو گول نشان ڏنو وڃي ٿو. ان کي آيت چون ٿا.

م: هيءَ علامت يا نشان وقف لازم جي آهي. ان تي ضرورت رڪجڻ گهرجي. جيڪڏهن نه رڪبو ته گمان آهي ته مطلب ڇا جو ڇا ٿي وڃي. ان جو مثال سنڌيءَ ۾ هيئنئن سمجهڻ گهرجي ته ڪنهن کي هي چوڻو هجي ته اُٿو. نه ويهو. جنهن ۾ اٿڻ جو امر ٿيل آهي ۽ ويهڻ جي منع ڪيل آهي. ته اُٿو تي رڪجڻ لازم آهي. جيڪڏهن نه رُڪبو ته،اٿو نه،ويهو،ٿي ويندو جنهن ۾ اٿڻ جي منع ۽ ويهڻ جي امر جو گمان آهي. ۽ اهو قائل (چوڻ واري جي) مطلب جي خلاف ٿي ويندو.

ط: وقف مطلق جي نشاني آهي ان تي رڪجڻ گهرجي. پر اها علامت اُتي هجي ٿي جتي مطلب پورو نٿو ٿئي. ۽ ڳالهه چوڻ وارو اجا ڪجهه ٻيو به چوڻ گهري ٿو.

ج: وِقف جائز جي علامت آهي. هتي رڪجڻ چڱو ۽ نه رڪجڻ جائز آهي.

ز: علامت وقف مجوز جي آهي. هتي نه رڪجڻ چڱو آهي.

ص: علامت وقف مرخص جي آهي. هتي ملائي پڙهڻ گهرجي. پر جيڪڏهن ڪو ٿڪجي رڪجي وڃي ته موڪل آهي. معلوم رهي ته ص تي ملائي پڙهڻ ز جي نسبت زياده ترجيح رکي ٿو.

صلے: الوصل اوليٰ جو اختصار آهي. هتي ملائي پڙهڻ بهتر آهي.

قلے: الوقف اَولي جو اختصار آهي، هتي بيهڻ بهتر آهي.

ق: قيل عليہ الوقف جو اختصار آهي هتي رڪجڻ نه گهرجي.

صل: قد يوصل جي علامت آهي. يعني هتي ڪڏهن رڪيو به وڃي، ڪڏهن نه. پر رڪجڻ چڱو آهي.

قف: هن لفظ جي معنيٰ آهي: رڪجي وڃو. ۽ اها علامت اُتي ڪم آندي ويندي آهي جتي پڙهڻ واري جي ملائي پڙهڻ جو احتمال هجي.

س يا سكتة: سڪتي جي علامت آهي. هتي ڪي قدر رڪجڻ گهرجي پر ساهه ٽُٽڻ نه گهرجي.

لا: لا جي معنيٰ نه جي آهي. هيءَ علامت ڪٿي آيت جي مٿان استعمال ڪئي وڃي ٿي ۽ ڪٿي عبارت جي اندر. عبارت جي اندر هجي ته هرگز رڪجڻ نه گهرجي. آيت جي مٿان هجي ته رڪجڻ يا نه رڪجڻ ٻنهي طرح جائز اهي.

ڪ: ڪذالڪ جي علامت آهي يعني جيڪا رمز پهرين آهي اهائي هتي به سمجهي وڃي.

قرآن مجيد جي سورتن جي فهرست

قرآن مجيد جي سورتن جي فهرست

إِنَّ وِزَارَةَ الشُّؤُونِ الإِسْلَامِيَّةِ وَالأَوْقَافِ وَالدَّعْوَةِ وَالإِرْشَادِ

فِي المَمْلَكَةِ العَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

المُشْرِفَةَ عَلَى مُجَمَّعِ المَلِكِ فَهْدٍ

لِطِبَاعَةِ المُصْحَفِ الشَّرِيفِ فِي المَدِينَةِ المُنَوَّرَةِ

إِذْ يَسُرُّهَا أَنْ يُصْدِرَ المُجَمَّعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ القُرْآنِ الكَرِيمِ

وَتَرْجَمَةَ مَعَانِيهِ إِلَى اللُّغَةِ السِّنْدِيَّةِ

تَسْأَلُ اللهَ تَعَالَى أَنْ يَنْفَعَ بِهَا النَّاسَ

وَأَنْ يَجْزِيَ

خَادِمَ الحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ المَلِكَ فَهْدَ بْنَ عَبْدِ العَزِيزِ آلَ سُعُودٍ

أَحْسَنَ الجَزَاءِ عَلَى جُهُودِهِ العَظِيمَةِ فِي نَشْرِ كِتَابِ اللهِ الكَرِيمِ

وَاللهُ وَلِيُّ التَّوْفِيقِ

وزارت اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت وارشاد
حڪومت سعودي عرب

بحيثيت نگران شاهہ فهد قرآن شريف
پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينہ منوره جيئن تہ ڪمپليڪس پاران هن
قرآن شريف ۽ سندس سنڌي ترجمي جي اشاعت تي خوشي
محسوس ڪري رهي آهي تڏهن دعا گهري رهي آهي تہ الله سائين
کيس ماڻهن لاءِ مفيد بڻائي ۽ خادم حرمين شريفين شاهہ فهد بن
عبدالعزيز آل سعود کي قرآن شريف جي نشر و اشاعت بابت
ججهي ڪاوشن تي جزاءِ خير عطا فرمائي.
الله ئي توفيق بخشيندڙ آهي.

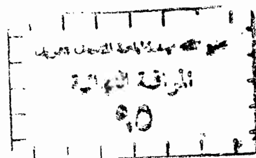

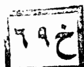
الله تعاليٰ
جي ـ مدد ۽ توفيق
سان هن قرآن شريف ۽ سندس
ترجمي جي ڇپائي شاهہ فهد قرآن
شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينہ
منــوره ۾ وزارت اســلامي امور ۽
اوقاف ۽ دعوت و ارشاد حڪومت
سعودي عرب جي نگراني اندر
ســن ١٤٢٣ هه ۾
مڪمل ٿي.

ⓒ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤٢٣هـ
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
ترجمة معاني القرآن إلى اللغة السندية - المدينة المنورة .
١٢٣٢ ص ، ١٤ × ٢١ سم
ردمك : ٤ - ٤٥ - ٨٤٧ - ٩٩٦٠
١- القرآن الكريم - ترجمة - اللغة السندية
ديوي ٢٢١,٤٩   ٢٣/١٨٨٨

رقم الإيداع : ٢٣/١٨٨٨
ردمك : ٤ - ٤٥ - ٨٤٧ - ٩٩٦٠

(٤٠٠٠/٤٠د) (٦) (١)   ردمك : ٤ - ٤٥ - ٨٤٧ - ٩٩٦٠

قرآن مجيد

سنڌي ترجمي
سان